NN: 1, 1 -12
5, 6-8, 9-11, 9-11, 12, 13-16 13-16, 17, 1
- 30 22-30, 31, 32, 33-36, 37, 38 39-42 39-42,

Ч. 1 (9.882). Львів, второк 3 квітня 1923. Почтову належність сплачено гуртом. Рік XLI

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в кроні 12200 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір. Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мк. Зміна курсів 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

1858 с

Львів, 2. квітня 1923.

Власні сили. (Ме) Дня 14. березня в II році принесено рішучий удар великому кличеві самовизначення народів. Кличеві, яким гіпнотизовано повоєнні народи в часі великої війни, вони розпочато топтати зовсім в перших днях Мирової Конференції.

Сьогодні, коли західні держави перейшли до порядку дневного над своїми уставами, якими запорукувано українському народові Галицької Землі в останній інстанції голос в справі своєї державної приналежности, коли не дивлячись про голю населення, віддали його від чужу курателю, мусимо спокійно призадуматися над становищем української нації не тільки в нашій тісній Батьківщині — в Східній Галичині, а на всіх просторах української землі. Бо треба собі ясно дати справу, що тільки власна сила українства на всіх просторах українських земель рішатиме про умови боротьби нації за докончену реалізацію її ідеалу, ідеалу — очищеного кровю й терпінням сучасного покоління.

В Парижі повернено до денного порядку над долею сімох мільонів українського народу. Сім мільонів в Україні вимерло без застережень Польщі, навіть — без тих перемовин, з якими приходили теперішні повелителі Вільни до справи Вільнощини, яку Польща завоювала при помочі „повстанця" ген. Желіговского. Хоча Литовці — народ нетеличкий. Одначе вони мають свою державу... Для Поляків устроюовано плебісцит в Чарній, хоча там Поляків дрібнесенький відсоток, для Поляків устроюовано плебісцит на Горішній Шлеску, хоча там Поляків всього около 30 пр. Бо Поляки мають свою державу, яка потрібна є для теперішніх торговців народами в їхніх біжучих комбінаціях.

З українським народом так довго численося на заході, як довго існувала українська армія, як довго мусувало українське море. Тому в 19 9 р. держави Антанти не поважилися зробити зі Східною Галичиною того, що зроблено 14. березня н. р. Хоча Галицька Армія мусіла уступити перед подавляючою силою, хоч тоді „польська держава була потрібна для задержування розливу большевиків на захід. Всеж тоді Галицька Армія була, всеж тоді кількотідо українське море. І тому тоді західні торговці народами не поважилися підвести Польщі в презенті Східної Галичини.

Границь Польщі не затверджувано, доки Сх. Галичини не вирвано, як довго на Заході побоювалися безпосереднього виступу Сходу. А коли показалось, що цей Схід повищо не здатний до активного виступу, що вийдуть не жлуть повищо неспрозумінь, дано рівсет Франції тягнути собі на Заході Німеччини перед ак на Берлін.

Український Народ Сх. Галичини в рамах, створених в 1919 р. — вів в четвертих роках дальше боротьбу під поводами, піднесеними високо в першій половині 19 8 р. здавалися в доволячу мату, з почуттям відповідальности перед тінями тих, що впали на полі бою. Не даючи ніяких сумнівів відносно своєї волі тим, що силою своєї побіди захопили суверенні права над нашою тіснійшою Батьківщиною.

14. березня „суверени" жорстоко закпили собі зі своїх власних кличів і зі своїх власних ухвал. Бо що їм кличі і ухвали перед купецьким інтересом?

Подія 14. березня с. р. не може мати впливу на нашу поставу в наших визвольних змаганнях. Мета остане та сама, за яку боремося 5. рік про Рубікон перейшли ми в 1918. І відвороту не може бути під загрозою національної смерти.

Тому під кутом якнайскоршої реалізації нашої доконечної мети мусимо змобілізувати всі сили українства. По сей і по тамтой бік пальочої риської смуги. В наших змаганнях мусимо тямити, що кожний виступ українства мусить бути одноцілий, що ідеольогія українства мусить бути однакова по обох боках киненого без нашої згоди кордону. В наших змаганнях мусимо тямити, що всі надії можемо будувати в першу чергу на своїх власних силах — і не ослаблювати свою волю іллюзіями на чужу поміч. Бо тільки пригадаймо собі перші два роки після катастрофи 1919 р. Як довго треба було ждати, щоби українська суспільність в Галичині очунялася з задивлення на Антанту, яка мала прийти у всій своїй величі і змінити в нашій тяжко досвідченій країні ролі?

Щойно в остудженням нашій на Антанту розпочалася у нас інтенсивна праця на поодиноких ділянках національного життя. І показалося, що ми можемо о власних силах боротися. Боротися і побіджувати! Показалося, що наші маси — велика активна сила.

На власній практиці відчули ми наглядно, як шкідливою є орієнтація на чужу поміч. Вона параліжує волю до праці, витворює пасивний стан ожидання на когось, що прийде, змінить ролі і зробить за нас те, що ми єдино в силі зробити — і більш ніхто.

В нашій праці виходили ми з окремого правнодержавного становища Східної Галичини в порівнанню з рештою західних земель України. Тому мусіли звузити межі нашої діяльности.

Тепер ці межі поширяться і сім мільонів Українців стане до одностайного бою.

А одночасно мусимо мати на увазі, що успіх наших змагань по цей бік у високій мірі залежний від того що діється по тамтой бік накиненого кордону. Ослаблення материку українських земель було би ослабленням й нашим. І навпаки. Тому акція українства по обох боках кордону мусить бути скоординована, згармонізована.

Ні одна, ні друга сторона не сме робити того, що ослаблювало би наші сили по другому боці.

І в кінці: чужа поміч все прийде, коли буде своя сила.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 29.169 с Союз. Представ., Львів, — — — Ринок 10. — — —

Польська преса перед українською проблемою.

На переломі оголошення відозви ген. Сікорского орган краківських демократів „Нова Реформа" помістив статтю п. н. „Питання національностей", яку слід би до деякої міри вважати першим голосом отверезіння польської суспільности в її дотеперішнього „великомоцерствового" сліпого одушевлення. Стаття писана дуже обережно, так і видко в ній, що загальна струя польської маси все ще несеться якраз у противному напрямі ніж той, що веде до отверезіння, але поміж рядками назіть тих обережних фраз відчувається дик польського патріота, який всупереч струї загального сліпого оптимізму старається критично оцінити положення, відчувається дик перед майбутнім польської держави.

Хід думок статті такий: Питання національностей у Польщі досі не займало польської публичної опінії. А прецінь це питання — обережно говорить „Нова Реформа", бо відчуває, що хотів би почути й читач — прецінь це питання м о ж е важніше ніж начіть валютова й податкова справа(!!!). Чужі національности представляють собою третину населення держави. З них 80 відс. сидить компактною масою на широкій смузі, яку популярно називається „східними кресами" (знаки наведення „Нової Реформи"). З національних питань Річпосполитої найважніше білоруське й українське питання, а до них досі і уряд і суспільність польська відносилися або „per non suni", або з таким беззвартним упрощенням проблеми як це, що „це ворожі національности". Абстрагуючи від того, що таке упрощення є неінтелігентне, слід запитати: „Як може виглядати державна політика з точки погляду державного інтересу, якщо він виходить із заложення, що третя часть громадян держави є її рішучими й непримиримими ворогами?". Стара феодальна держава могла так відноситися до деякої частини своїх підданців, відмовляючи їй всяких прав, бо це відповідало її характерови, але новочасна демократична держава не може займати такого феодального становиска, бо форма її устрою на це не дозволяє.

Кождий прецінь, навіть найзавзятійший „ворог" даної демократичної держави, маючи виборче право може впливати на долю всеї держави. Невже в таких умовах вільно демократичній державі відтручувати його від себе, „a priori" приймаючи, що він ворог, якого ніщо не примирить і не приманить? — Тут „Нова Реформа" не видержує лінії і „вивертає козла": Якщо б польська полінія не помилялася в тому, що Українці, Білоруси і т. д. є ворогами польської держави, то й тоді завдання держави не могло-б полягати на нічому другому, як тільки на тому, щоб отих „непоправних" ворогів переробити на своїх приятелів. „На щастя" одначе ця опінія є грубою і політично незвичайно шкідливою перекрасою. „Бо в дійсности ніодна з чужих національностей у Польщі не запродала своєї душі остаточної невідкличної ворогам Польщі, з кождою з них можна говорити і кожду можна в цей, чи инший спосіб притягнути до польської державности, здобути її не лише фізично, але й морально, культурно, економічно". Передумовою цього є розпочаття публичної дискусії — оправдується „Нова Реформа" за свою статтю перед своїми читачами. Рішення Ради Амбасадорів дало Польщі вільну руку у відношенню до населення, що живе в кордонах цього рішення. Цю свободу польський уряд повинен використати і не тільки ждати, поки Українці й Білоруси самі переведуть ревізію своєї дотеперішньої політичної лінії, але приспішити цю ревізію перевівши ревізію теж і польської дотеперішньої політики і заініціювавши остаток нову дощільну й реальну польську політику відносно чужих національностей.

Стаття, як бачимо, писана в спокійному тоні, вона не покликується в гістерії на ніяку „кров", „геройство", „історичну традицію", а бачить, що існує проблема і шукає шляхів її розвязок. В чім вона помилкова? В т і м, що в і д н о с и т ь с я д о у к р а ї н с ь к о г о й б і л о р у с ь к о г о н а р о д у, я к д о „в і л ь н о н а й о м н и х" ч о р н о р о б о ч и х, я к і п р а ц ю в а т и м у т ь т а м, д е б і л ь ш у м а т е р і я л ь н у к о р и с т ь п о б а ч у т ь. Ці „вільнонайомні" ще не запродалися ворогам Польщі, — вони все ще є на продаж і польська держава не сміє хитатися, а дати їм таку ціну, яка їх задоволить, а якої ніхто не переліцитує — так міркує „Нова Реформа". Є це заложення хибне. А хибне тому, що не бере під увагу історичного розвою всякого недержавного народу. А розслід цього розвою скрізь доказує, що кожен недержавний народ швидче, чи пізнійше мусить поширити свої національно-культурні тенденції на область національно політичних, метою завше і всюди є здобуття власної державности. Є це природна розвоєва тенденція кождого поневоленого народу і навіть тоді, коли даний народ іще не вийшов із національно культурницької фази, навіть тоді ніяка займанщицька держава ніякою ціною не зможе купити його на віки вічні з тілом і душею, бо невідкличне мусить колись прийти момент, коли домагання недержавного народу перейдуть у національно державні бажання, а тоді — ціна не вистарчить. Це слід узяти під увагу у відношенню до всякого окремішного народу, хочби й як він був відсталий і перезаяний. А що-ж щойно говорити про Українців? Коли би сьогоднішне положення застало нас 20 літ тому, народом, який щойно входив на шлях національної політики, то хід думок „Нової Реформи" міг би бути бодай релятивно правильний, бо в тому часі ще можна би було думати про „куплення" Українців для польської державности на один-два десятки літ.

Львівська Публічна Бібліотека
№ 478

А сьогодні? Сама тільки маленька Галичина, Богом і людьми з давна забута країна, втратила поверх 80.000 молоді своєї на побоєвищах, в таборах, від тифу, голоду і ран у 1918 до 1919 рр. в боротьбі за українську державність. Маленька Галичина. (А Наддніпрянщина? — На сотні тисяч трупів слід оцінювати там втрати українського народу в боротьбі за державність у рр. 1917—23. Весь український нарід на всій своїй території на власні очі бачив оту свою державність, у якій кожен Українець почувався справжнім і єдиним господарем. Кілька місяців цієї державности без погляданя більше освідомило в національно-політичному напрямі навіть найтемніші верстви українського народу, аніж змогла би це зробити відповідна пропаганда на протязі десятиліть у мирному часі. Цього не вміє бачити польська суспільність, а не хоче бачити польська політика. Тут починається польський самообман: Поляки не бачать українського народу таким, яким він у всій своїй масі є сьогодні, не бачать, якими гігантичними кроками цей народ пішов уперед в останньому десятиліттю, а бачать його таким, яким він був навіть не 10, а 40 і 50 літ тому назад. І нехай тут Поляки не забувають, що на переломі Великої Війни вони щойно старалися урухомити польського селянина, польський „люд“, до боротьби за польську державність. На скільки-ж далі нїж польський нарід у 1914 році стоїмо сьогодні ми, Україні, яких національно-державна думка не є фантазією кількох інтелігентських ентузіястів, а глибоко відчутим досвідом, опертим на тривкому грунті селянських мас? І слід звернути ще ось на що увагу: Поляки добачують мотор наших національно-політичних змагань в нашій інтелігенції, а тимчасом, коли-б ця інтелігенція сьогодні вогай в части так глибоко почувала, як почуває маса, — инакше виглядала би сьогодні карта Східної Европи. Мотору наших змагань слід шукати якраз в тих масах, у яких Поляки бачать — гірше теперіїв — угодовість.

Якщо Поляки хочуть справді об'єктивно оцінити сучасне положення на „східних кресах“ і знайти з нього вихід, то хай ясно здадуть собі справу, що на Сході Европи істнує три сили: Польща, Росія і — Україна. І тільки таке заложення взагалі може бути підставою дискусій, про яку говорить „Нова Реформа“. Всяке инше заложення не тільки хибне: воно смертельно може відбитися на будучині польської державности.

Розуміється, при сьогодніщній опінії польської суспільности польська політика не зможе прийняти цього заложення, бо провалився-б сьогодні кожний кабінет, який з нього виходив би. Але про правдивість цього заложення переконає Поляків — час. І чим швидше переконає, тим краще, але не для нас, а для самої Польщі. Гістепія тут нічо не поможе, не поможе тут польська ендецька фантасмагорія про можливість спольонізування українських земель. Доказують на прості цифри: невже можливе воно, щоб 17 міліонів Поляків могло спольонізувати компактну масу 7 міліонів Українців? Який процент польського населення мусів би перенестися з етнографічної Польщі на українські землі, щоб змайоризувати там Українців? Але-ж окрім цифр, говорить инші дані. Кождий учебник тактики т. зв. „кольоніяльної війни“ звертає увагу на те, що ніколи не вільно оточувати противника з усіх боків щільно замкненим перстенем, бо тоді в нього появляється божевільна відвага розпуки, якої звичайно не може здержати ніякий перстень, хоч би він був хоч як міцний.

Не розуміє цього і не швидко зрозуміє польська суспільність. Замикає очі, тішиться „моцарством“ позицією Польщі і „простягає нам руку“ з ріжними генеральськими „орендзами“.

Всі матеріяли призначені для „Жіночого Вістника“ проситься надсилати на адресу: Мілена Рудницька Лисяк, Львів, вул. Городецька ч. 97. II. пов.

Н. Ленін. (Волод Ілліч Ульянов).

(З нагоди його уступления.)

IV.

Але картине життя новітнього російського Ілля Муромця було б позбавлена основної риси, якби в ній не найшлося місця на засування творчої праці над відвоюванням порушеній в основах російській державности її попередної позиції. З національно-державного російського становища, Ленін є такий самий побідний „збирач руських земель“ як царі Федір Михайлович, Петро Великий чи Катерина II. І тут слід памітити: його попередники мали як середник в своїх руках одну величезну силу: своє царське становище, тоді, як Ленін крім мозку не мав жадних. І небезпека, яка грозила Росії цим разом, була тисячу разів більша, чим була н. пр. в часах після „великої смути“ або в добу Петра Великого.

Деякі із лівих українських соціялістів є на стільки наївні, що можуть або могли думати, начеб на области Східної Европи йшла якась містична „соціяльна революція“. Ніякої соціяльної революції в марксістичному розумінні в Росії не було. А було ось що. Наслідком відомої державно-економічно суспільної політики царату, яка проводилась по незмінним формулам від сотні літ, в нутрі російського громадянства мусіли у звязку з ослабленням відпорности царату наслідком довгої війни вирости такі сили, які вкінці довели до вибуху революції. Революція в Росії мала в першу чергу характер політичний. А коли до цього чисто політичного моменту приєднався ще і момент соціяльний, то в кожному випадку не був це момент пролетарський, а тільки момент селянський. Соціялізації промислової продукції большевики не перевели. Але селянство російської держави забрало поміщикам землю на свою приватну власність. І це є найбільша соціяльна полиція в білянсі російської революції.

З історії всіх революцій знаємо, що начальний революційний переворот з правила не обходиться для переживаючої революцію нації без величезних жертв. Доволі тільки вказати на революцію англійську або французьку! Скільки крови в них помилося і скільки жертв неповинних впало.

Але самі ці жертви і все революційне знищення, ще не є найбільшими небезпеками для діткненої революцією нації. Найбільша небезпека виростає для нації через те, що звичайно сусіди використовують революційний заколот в зреволюціонізованій країні на те, аби на всі боки рвати з її тіла по змозі найбільше смачних кусків. Так є в країні з чистим етичним складом. А щож казати про країну з мішаним етичним складом!...

Адже з правила буває так, що біля нації пануючої є там ще одна або більше націй поневолених. Отже ці поневолені нації негайно користають з факту революційного перевороту, який виник з нутра нації пануючої — на те, щоби самих себе визволити з неволі. І нація, яка сміло, без компромісів і жорстоко вміє йти до цієї своєї цілі — майже все добивається побіди. Фактично наслідком російської революції повстали: — самостійна Польща, Фінляндія, Литва, Лотва і Естонія. Україна не повстала як самостійна держава тому, бо там не було достаточного національного вироблення, ні аваліної волі до національної незалежности. Соціялістична українська демократія намагалася будувати не Україну і тільки Україну, а якусь „зразкову“ соціялістичну державу. З такої роботи вийшла „зразкова“ московська неволя. Тепер потомки московських Текелїв винищують до ноги під покришкою боротьби з „націоналізмом“ і „контрреволюцією“ не тільки українську інтелігенцію і свідоме селянство, але навіть українську діточу літературу.

Колись історики з дива будуть виходити над тактикою Леніна. Його боротьба з українським націоналізмом майже до подробиць тотожна з агітацією російських емісарів проти сильної гетьманської влади в часах Руїни. Як реальний успіх цієї боротьби вичикло фактичне обєднання України з Росією і здобуття останньою давного великодержавного становища. Віддаючи керму державної влади зі своїх спаралїжованих рук новим провідникам, Ленін віддає їм — всеж таки: державу. А ще два, три роки тому в Росії панував повний хаос. Відосередні стремління нерос'йських народів злочані. Істнування всіх сумежних з Росією держав поставлене під знаком запиту. Ленін врятував істнування російської імперії. І не можна дивуватися, що серед російської еміграції побідила вповні ідея невмішування у внутрішні справи Росії. Ба, навіть є дуже поважний напрямок, який голосить клич „смѣны в бхъ“, тоб то клич признання совітської влади дійсною державною владою та співпраці з нею. Бувший російський премієр (в часів революції) кн. Львов і велика група октябристів стоїть за такою політикою.

Так отже большевицька Росія входить після уступлення Леніна в новий період свойого життя. Українське громадянство мусить уважно і тверезо придивлятися до тамошніх подій. Вони безпосередно і посередно не остануть без впливу і на наші тутешні відносини. Який буде дійсний хід цих подій, ще сьогодня точно ніхто не в силї сказати. Та проте ми маємо всї підстави до віри, що розвиток національної свідомости на Великій Україні большевицькою політикою тільки на деякий час припинився. При змінених умовах Велика Україна сконсолідується наново скорше чим ми всї припускаємо, а тільки в розвитку національної сили на Придніпрянщині лежить справжня підстава до визволення цілого українського народу на всіх його соборних землях.

Закріпощення України великим її ворогом, Леніном, котрий тепер догасає в тьмавих комнатах кремлівської палати, буде, треба вірити, останньою важкою наукою Українського національного коллективу в його кривавім поході до добуття повної державної незалежности.

Павло Лисяк.

Українська еміграція супроти паризького рішення з 14. березня.

Велика демонстрація у Празі.

В неділю, дня 25. марта, відбулася у Празі велика українська демонстрація проти прилучення Галицько володимирських земель до Польщі.

Рано о год. 10·30 зійшлося в ресторанних городі „Пілового дому“ протестуюче віче, на якому референував б. сотник УГА. Ярема. Після цього о год. 12. в полудне біля чеського Національного Музея на Вацлавській площі, сформувався чвірками величавий похід, який своєю довжиною обняв три четвертини Вацлавського бульвару, себто більш пів кільометра. На чолі походу несено транспарент з великим написом по чеськи (з цензури. оглядів не можемо назвати його!). Академічний хор, який йшов в поході, співав весь час на переміну: Ще не вмерла, Ми гайдамаки, Не пора, Червону калину. Похід пройшов головними вулицями Праги: вул. 29. жовтня, Народньою, попри „Народні дівадльо“, побережем, Старим Містом попри Новий Ратуш з метою дістатися на історичну Старомійську площу під памятник Івана Гуса, де мав положити вінок. Іван цього, що на Старомійській площі, зараз напротив Гусового памятника міститься польська амбасада біля православного Собору поліція загородила походові вхід на площу. Тоді зі Сходів Собору, промовив до походу і чеської публіки студент п. Роман Шепарович, якого одначе зараз поліція арештувала. У відповідь на це піднісся могутній протипольський оклик. Після цього похід старався другим входом дістатися на Старомійську площу, але знова був поліцією спинений. Тоді похід завернув назад на Вацлавський бульвар, де з під памятника короля Вацлава промовив по чеськи студ. п. Любомир С., заявляючи, що український народ не узнає аліянтського рішення і рестиме дальшу боротьбу за своє визволення. Після цього проспівавши дві строфи „Не пора“, похід розпався.

Чеська публика поставилася до демонструючих дуже прихильно. Підчас походу в богатьох місцях поставали трамваї. Між чеську публіку розкинено багато летючок. В поході взяли участь всї галицькі й волинські студенти, УГА, стрілецтво з пражських сотень та поважна частина придніпрянського студентства, яке не солідаризується з галичанофобською політикою декотрих своїх проводирів. Зі старших визначних громадян йшли в поході деякі університетські професори.

Протестуюче віче в Подебрадах.

Рішення Ради Амбасадорів в справі Сх. Галичини викликало загальне обурення і по менших центрах еміграції. В Подебрадах (Чехословаччина) українська кольонія вчисла 24. III., по ініціятиві групи Українців з Галичини, скликала протест на загальних зборах української і білоруської кольонії. У зборах приняли участь до 600 чоловік під президією, складеною з д-ра М. Левицького, пані С. Русової і проф. Терлецького. Головний, змістовий реферат проф Терлецького дав образ змагання Українського Народу до самостійного життя ведучи слухачів через окремі етапи боротьби, від Сяну до Києва і Кубані, вказуючи на силу цієї безпартійної боротьби, її трудноші і причини, які перешкодили збудуванню української державности. Потім розібрав відношення великих держав до України, а окрема до Галицької України, в історичному розвитку аж по 14-го березня. Торкнувшись взаємин Придніпрянщини і Наддніпрянщини, референт підкреслив однаковість долі в сучасній мент і потреби зрозуміння себе й ідеольогічного об'єднання.

Окружна чеська учительська спілка звернулась до зборів з листом, в котрому висказано співчуття Українському Народові і закликає до дальшої боротьби освіти, котра в решті решт мусить дати гарні наслідки — більшу силу для остаточної перемоги Українського Народу в його боротьбі за національні ідеали. Лист цей, повний теплого співчуття і симпатій, збори привитали гарячими оплесками.

Представник більшовицької ко-

...ьої п. Мамонько звучав ентузіазм ... Сейсів, панує між ... боротьбою обох напрямів за ... життя. „Збірчуський напої ... тих чисельної як український ... зар ... проводить, ...

Дописи з краю.

С. Купчинці, пов. Тернопіль.

Про наше село Купчинці заговорили були дещо в газетах з приводу вбивства жандарма в селі на постерунку поліції і польського гартового вогню на мості коло Денисова. Дня 21. січня с. р. польська поліція повязала не вбивство з бранкою до війська і повирештувала всіх рекрутів, що самі не хотіли йти до війська, а також кількох селян, як Миколу Гарматія і Михайла Шкільного за те, що на їх хуторах у їх синів-новобранців зібрались були рекрути з метою втікати від служби в польськім війську в світ за очі — на Україну. Батьків по 3 тижнях в слідчих арештах в окружнім суді в Тернополі, випустили на волю, а сини-рекрути сидять й досі у вязниці, але вже бадьорі з них звільнено і вони вже пишуть до дому листи, що служать „як звикли при войску". — Та нашого села і с. Денисова не минула кара, екзекуція і 150 уланів квартерували цілий місяць у наших селах на повітім пашім удержанню коней і людей. Крім цього поліція наказала звезти собі до Тернополя 30 кіріів вівса і кілька мішків бараболь з нашого села, а в селі забирали кури, яйця, масло і инше. Це було поліційне, не через старостве наказане здирство, неурядове. Брали вояки в ночі гуси, качки, кури, збіжя, вбрання. І. Кушнір відібрав від уланів свій кожух і вбрання через поліцію, — всі инші крадіжки пропадали, бо людям тяжко було доходити, — В звязку з арештуваннями в селі „заарештувала поліція фотографії учителя М. Коваля і д-ра М. Стадника. — Д-р Стадник з жінкою вернув весною м. р. з Київа, а Коваль повернув осінню з Сибіру з полону — і їх фотографії забажалось поліції мати набуть для колекцій злочинців — повернувших з большевицького краю. Тепер вже заспокоїлось в селі і починається дальша організаційна культурно-економічна праця. А вона гарно провадилась досі, бо в селі під пю хвилину є доволі інтелігентних людей, що проводять роботу.

На Різдвяні Свята відбулась вистава „Зимовий вечер", і концерт разом. На Новий Рік був другий концерт колядок і щедрівок. Оба концерти під дірігентурою гром. секр. Іл. Блажкевича випали дійсно чудово так, що й на міській сцені не можнаб повстидатись. Дівчата і молодиці усі в гарних народних вбраннях дуже культурно і інтелігентно співали. Це велика заслуга дірігента Іл. Блажкевича, що перебуваючи на висланню — побував в 1917—1918 роках в Київі брав участь в київських хорах і позаписував собі колядки і щедрівки — Стеценка, Кошиці і др. — і тепер замагає завести гарний хор у селі, колись перед війною — в'н його провадив — разом з музикою на дутих струментах. — На Йордан виставили аматори з Настасова виставу „Бондарівна". Простора сала в будинку уряду громадського була битком набита і вистава пройшла з успіхом.

Вистави і концерти відбувались під патронатом читальні Просвіти, в якій щиро працюють голова читальні Т. Якимишин (академік) і секретар читальні інж. О. Гладишовський. — Виділ Читальні постановив провадити зимою курси неграмотних, та на жаль не проявив потім в тім ділі належної енергії і про ці курси неписьменних навіть не говорилось в селі. А шкода велика, бо в селі через війну страшенно збільшилось число неграмотних.

Школа в селі в занедбанню. Одна сала шкільна відновилась, а дві другі стоять без вікон. І в тій одній салі навчання не відбувається правильно, бо через зимно діти не можуть сидіти. Директор школи Гриньевич звалює вину на уряд громадський і шкільну місцеву Раду, а ті знова на директора, а наука дітей на тім але виходить. Не всі діти обовязані до шкільної науки ходять до школи, 60 пр. тих дітей зелишаєсь в дома.

Рівнож на наших хуторах діти пропадають без науки. На хуторах Довгомилівки (названих в честь Довгомилова) не змогла зорганізуватись приватна школа — бо богатші хуторяне за мало хочуть жертвувати для освіти своїх дітей. Того не повинно бути. Не стало тим — наших хуторів рідня — посла Стефа Думки і Стеф. Гарматія, і нема кому дати заохоти. — Свого священика в селі нема, бо не має де мешкати, бо усі будинки знищені війною. Бувший парох о. Микитка перенісся до Струтина, а хоч громада за ним писала і просила у Львові, то вирінула знова нова перешкода для нього в одержанню презенти від коляторів. А школа велика, що велике село наше з двома присілками Марянкою і Юзефівкою залишається уже другий рік без свого священика.

В селі працює свол кооперативна крамниця. Вона гарно розвивається завдяки вмілому веденню М. Коспра (скінчений гімназист) і за 1 і пів року крамниця нараховує до 5 мілионів мп. свойого маєтку. 4. березня мають відбутися загальні збори, на яких будуть обмірковувати нові плани праці кооперативи. Планується — торговля деревом, господарським знарядям — (машини). закладення цегольні, будова власного дому і багацько инщого.

Крім кооперативи зорганізувалась друга Молочарська Спілка „Праця", яка щойно з весною розпічне свою діяльність. Але вже тепер робить заходи між селянами що до поліпшення раси корів, сіяння трав і вже замовлено 200 кг. люцерни до сійби. Рівнож проектується асекурація рогатої худоби від нещасливих випадків.

На весну підготовляється велике народне свято дітей „Саджения і пїекания овочевих дерев". Хочемо не тільки обсадити городи, але також вулиці, дороги, усі пусті місця, а також поле. Є це праця на роки, але народ її розуміє і хоче і вже тепер замовили люде близько 1.000 щеп до саджения на весні.

Також будова свойого „Народнього Дому" в селі, поступає наперед. Уряд гром. відступив площу, а наші земляки виходці в Америці почали збирати складки у себе.

Коли вже згадав про Америку, то скажу, що наші емігранти дуже цікавляться селом, підпомагають своїх рідних свояків, і не один вже вертав би, так задержується, бо „в краю — ще буде военний стан" — пишуть до своїх. А та підмога з Америки — дозволила стати на ноги не одній родині, що евакуована повернула була на звалища своїх домівок. Багацько іще мешкає в будах зліплених на спіх, бо ні звідки помочи не мають. Експозитура Відбудови в Тернополі принціпово не дає нашому селови ніякої допомоги у відбудові хат. За те кольоністам повиставляла вона хати криті дахівкою і величні госп. будинки на хуторах. А поза тим село наше терпить немало з боку адміністрації краю і вірить, що діждеться кращої долі.

Громадянин.

Хмільна, пов. Радехів.

Народне життя в Хмільні проявляє щораз то більше інтензивности, особливо завдяки членам аматорського гуртка. Остання вистава „На ясні зорі" відбулася з більшим успіхом, як попередні вистави. На жаль місцеві польські шовіністи ставлять великі перепони нашій культурно освітній праці, але при добрій волі можна побороти всі трудноші. Нашій інтеліґенції належить звернути увагу на розвиток економічного життя, на кооперативи, торговлі і на промисл.

Студент.

Незвищна.

Плаўча велика. І про нас у далекій закутині не забули добрі сусіди. Дня 10. ц. м. о год. 4. по полудни приїхало до села 6 кавалеристів і вручили урядови громадському ультімат, щоби всіх „охотників" до рана слідуючого дня зібрати і віддати їм в руки. При тім заявили, що коли всі добровільно зголосяться, то мало буде коштувати село, а в иншому разі хоробрі війська по татарськи візьмуться до господарки. Вже тоді подали урядови громадському інформаційний листок — що мають для них зібрати, а то: 15 кіріів вівса, 10 кіріів жита, 4 кірці пшениці, 5 беврог. меду, 10 кіп яець, масла, сира, мармоляди, чеколяди і инше а готівкою 800.000 мар. п. Цілу неділю не мали люде спокою, були заняті збиранням контрибуції так, що загальні збори тутешної Спілки Ізза малого числа присутних не могли відбутися. Не помогло тут, що охотники пішли крім 3 і пореєстрували навіть померших на підставі виказів метрикальних, прийшло таки 50 жовнірів 51. п. п. з Бережан та забралися „dziarsko" до роботи. Сержант Головка індівідуум з тутешних околиць розсилав людей по селі, не зважаючи, чи хто одітий, чи взутий. Ударив по лиці Андрука Коцура за те, що па пів босий не хотів іти в село збирати гроші. Кождий селянин навіть найбідніший мусів позичити пару тисяч, щоби вдоволити їх, боячися потроя тирана в особі польського сержанта. На полудне 14. III. 1923. заповів п. сержант збірку всіх мешканців, де розділював кождому функції. Кого з мущин зловили, виписували на плечах навіть на білих кожухах числа червоним олівцем так, що кожде число означало иншу роботу. Жінок знова брали до роботи при кухні, оббирати бараболі, мити їдунки і т. д. Витягнули з хліва 5 (пять) свиней у вдови Насті Бабяк, Івана Остапа, Миколи Бабяка, Дениса Бабяка і Матвія Лещишина. При відїзді забрали були свиню Михайла Алексевича, але його жінка пішла в погоні за ними до Бережан, де звернули бідному чоловікови його втрату.

Слід згадати тут і про своїх хрунів, котрі накоїли богато лиха тутешному населенню через свою асисту, але їх імена подамо другим разом.

Громадянин.

Микулинеччина.

Наша громада спить сном блаженних. Все не живе, лише животіє, нема ні сліду якоїсь ні просвітної, ні організаційної роботи. Загальні збори не відбулись в жадній чит. „Просвіти", кромі містечка Микулиців, де відбулись вони 12. березня. Зі звіту старого виділу довідались ми, що відновлено в домі тов. театральну салю, котра дала значний дохід з власних вистав і з винайму чужим на вистави. На жаль місцевий театральний гурток при т-ві не дав через цілі мясниці ніякої вистави; т-во „Просвіта" дало лише вечорниці одні, а гурток церковної музики другі. На тім скінчилася „діяльність", що наші патріоти трохи поскакали. Новий виділ т-ва вибраний 12. ц. м. повинен взятися до інтензивнійшої праці. Новий виділ обняли: Волод. Свинський, о. Евс. Кароль, Іван Декайло, Іван Задорожний, Волод. Мартинович, Степан Стебницький і Волод. Сиротюк. Заступники: Гриць Савицький, Іван Грунтовський і Василь Цибульський.

Обовязком нового виділу є постаратися за краще поміщення на читальню, за книжки новійших видавництв до бібліотеки та більше часописей. Сільомійший елемент нашого т-ва повинен собі поставити за обовязок перевести загальні збори в т-вах дооколичних сіл і заняться їх аматорськими гуртками, котрі працювали би, а нема кому їх вести. Так само треба би дещо більше заняться і оживити існуюче в нас т-во У. П. Т., бо сам один о. Евг. Кароль не годен дати собі ради.

Військова бранка відбулась у нас при участи всіх місцевих та зі сіл ближніх поліцаїв.

Угля.

Пан Ян Байбула — гуляє.

Ще не затерся в памяти міщан минулий місячний геройський подвиг п. Яна Байбузи, коменданта поліції в Угні, де то він з страшний способ зарубав двох, Богу душа винних волоносів, а вже маємо свіжий доказ його геройства і відваги.

Дня 23. березня забавлявся тутешній міщанин Іван Котович в ресторації Дороша. Підхмелений, образив селянина з Вільки вербицької до такої степени, що останній візвав на поєдинок поліції.

Звідси зачинається урядування п. коменданта.

Приходивши до шинку, не розпитав в нім ділю, але з разу почав обкладати кулаками підхмеленого міщанина, куди лиш попало, аж лячно було дивитися.

Причина, як кажуть, обібралося дещо й пану комендантови; велика сила нарту і Жидів зібралася около запасника, які подивляли силу і зручність обох атлетів. Що йно поміч другого жандарма, вирятувала п. коменданта з немилої ситуації. Тепер копервa дістала бідна жертва так що ледве вже тягли її на постеруно. Народ лиш охав: були такі, що й плакали.

Між тим коло постеруну зібралася маса народу. За якийсь час вийшов і сам пан комендант, став коло дверей та гордо, мов побідник глядів на зібраний нарід.

На другий день рано, пущено Котовича з дому, з синцями на цілім тілі, з забитими губами і носом. Кажуть, що побитий Котович вносить скаргу за побиття та надужиття власті.

Курс грошей.

Львів, дня 31. марта 1923.

Долярн американські		41.50—00.000
„ „	(1 і 2-ки	41.00—00.000
Долярн канадійські		40.00—00.000
„ „	(1 і 2-ки	39.50—00.000
Марки німецькі (1 тис.)		170—0·00
„ „	(100	130—0·00
„ „	(сотки	145—0.00
„ „	(дрібні)	125—0.00
Леї румунські		180·0—000·00
„ „	(дрібні	170·0—000·00
Корони чеські		1250·0—0000·00
„	(дрібні	1225·0—0000.00
Австрійські степ.		000—00.00
„ „	стари.	0.000·00—0.000.00
„	сотки на ем.	000—00·00
„	50 кор.	000—000·00
„	20 кор.	—.—.—·00
„	10 кор.	—·00—00·00
„	1. і 2-ки	·00—0·00
Рублі 5-сотки		380·0—00000
„ сотки		3200—000·00
„ 25-ки		1050—000·00
„ дрібні		·00—0·00
„ думські 1.000-к		000—00.00
„ „ 25)-к		0500—00·00
Франки французькі		2920·01—0000·00
Фунти стерлінгів		1[illegible].000·00—100.000·00
Франки швайцарські		8200·01—0000·00

Золото:

20 кор.	00.000·00—[illegible]0.000·00
20 франк.	00.000·00—00.000·00
20 марок нім.	00.000·00—10.000·00
Фунти стерлінги	00.000·00—00.000·00
10 руба.	00.000·00—000.000·00
Доляри	00.000·00—0·0000·00

Срібло:

Корони австр.	0.000·0—0.000·00
5 кор. австр.	00.000·00—00.000·00
Флорени австр.	0.000·0—0·0·00
Рублі	00.000·00—0.000·00
Копійки	0200—00·00
Доляри американські	00.000·00—[illegible]0.000·00
„ полов.	0.000·0—[illegible].000.00
Доляри канадійські	0.000·00—[illegible].000·00
„ дрібні	0.000·0—[illegible].000·—
Леї румунські	0.000·0—[illegible].000·—

За редакцію відповідає Ол. Кульчицький. Друк. т. 10.

Ч. 2 (9.883). Львів, середа 4. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

„ФОРТУНА“ українська фабрика цукорків і помадок Львів, вул. Павлинів ч. 16.

Зближаються Великодні Свята. Купуйте у своїх! Жадайте всюди тільки вир обів одинокої української фабрики солодощів! Власним промислом збудували поневолені народи свої держави. 1681 1—1

„Вирішення“ і англійська преса.

(від власного кореспондента.)

Причина наглої ухвали. — Признання без застережень. — Афронт супроти Америки. — Роздуті границі Польщі. — Тріюмф французької політики. — „Нові основи“. — Спеціяльне інтервю зі спеціяльним міністром.

Льондон, 24. березня 1923.

Ухвала Ради Амбасадорів з 14. п. м. в справі східних границь Польщі та юридичного підчинення Польській Республиці Сх. Галичини живо коментується в політичних колах і в пресі. Початково всіх поразила наглість і ненадійність „вирішення“. Завдавано собі питання: „Чому якраз тепер Рада амбасадорів, котра чотири роки звовікала з якою небудь постановою відносно східних границь Польщі, поспішилася винести свою ухвалу не лиш що до східних границь, але й що до Сх. Галичини?“ При тім дехто підносив великий тріюмф польської дипльоматії.

На ті теми мав я нагоду говорити з особистістю, докладно обзнайомленою з сучасними політичними напрямками. Відносно в горі порушених питань я одержав меншбільш таке вияснення:

Постанова Ради Амбасадорів, якою признано Польщі границі рижського трактату та перенесено на Польську Республику тзв. суверенні права над Сх. Галичиною, не є ніякою заслугою польської дипльоматії. Розуміється, Поляки робили заходи що до корисної полагоди тих справ, але нагле вирішення було такою самою несподіванкою для Поляків, як і їх противників. Різниця тільки в тім, що для Поляків те вирішення було приємною несподіванкою, а для Українців дуже неприємною.

Рада амбасадорів ненадійно поспішилася. Безпосередньою приткою до цього нагого порішення було захоплення Мемеля. Його закопили Литовці як територію нічию, як res nullius. Західні держави, уникаючи всяких можливостей нарушення мира, були примушені погодитись з доконаним фактом. Одначе в них зродилося підозріння, що між Сер. Европою і Росією є ще одна територія, котра теж в суті річи є res nullius а саме Сх. Галичина. Як таку могли територію Сх. Галичини захопити Совіти, що не лежало по лінії політичних намірів західних держав. До того польська пропаганда постійно зазувала Галичан, а головно Галицький Уряд з большевиками. Не можна заперечити, щоб не приймалися ці польські підозріння, особливо у Франції, яка для протидіяння „небезпеці“ мала через те в значній мірі вільну руку для форсування польської розвязки. Нагла розвязка наступила отже зі страху перед сподіваними несподіванками зі Сходу. Рада Амбасадорів постановила покінчити зі станом тимчасовости. Тому закріплено за Польщею рижську межу і перенесено на неї тзв. суверенні права над Сх. Галичиною.

Тільки мій інформатор. Англійська преса невдоволена ухвалою Ради Амбасадорів, ані в справі Вильна, ані тим більше в справі Східної Галичини. Даємо голос поодиноким пресовим органам.

„Дейлі Геральд“ з 16. ц. м. пише: „Протокол умови, реєструючої визнання союзниками східних кордонів Польщі, підписано при Кей Дорзе (в Парижі) сьогодня вечером. При тій церемонії репрезентував Польщу її закордонний міністр п. Скшиньскі, Францію п. Поанкаре, а инші дотичні великодержави їхні амбасадори. Сьогодня стало відомим, що рішення Ради Амбасадорів признає Сх. Галичину цілковито Польщі, без ніякго застереження дотично автономії, яка має бути дана Українцям сього краю.

„Американські кола в Парижі і Вашінгтоні є вже подразнені тим, що Союзні Амбасадори не хотіли відложити рішення, аж бувший державний секретар Кольбі, який — разом з був. през. Вільзоном — є уповажнений репрезентувати Українців, зможе прибути до Парижа. Супроти заяви, яку зробив минулого року льорд Керзон і льорд Роберт Сесіль супроти сенатора Кольбі, що і Рада Амбасадорів і Союз Народів вислухають аргументів Українців, заки видадуть рішення щодо будучности Східної Галичини, вчорашнє самовільне вирішення уважають як отвертий афронт супроти Америки“.

„Обсервер“ з 18. ц. м. пише: „Російське і литовське правительства і східно галицька делеґація запротестували проти рішення Конференції Амбасадорів, що признає Вильно і Східну Галичину Польщі. Рішення запало в четвер, а було підписане в пятницю. Воно представляє побіду французько-польської дипльоматії, яка від півчверта року з успіхом проволікала вирішення і в міжчасі закріпляла польську мілітарну окупацію на дотичних територіях. Вильно окупували відомі відділи генерала Желіговского в жовтні 1920 р.; Східну Галичину заняли польські війська в червні 1919 р. Піддержуючи імперіялістичну політику Польщі, Франція, як добре відомо, мала дві ціли на оці, а то: створити страшну буферову державу проти Росії і покликати до життя державу, що мала би досить сили, щоби загрожувати Німеччині. Британське правительство занадто мало цікавилося цим питанням, щоби могти опертися зединеній дипльоматії Парижа і Карлсбаду. Одною з найкрикатийших рис цієї події є роля, яку відограв тут Союз Народів. Коли польські війська лише анектували Вильно, Союз Народів енергійно протестував проти сього на тій основі, що це не є ділом одного з членів Союза Народів анектувати територію при помочі оружної сили. Ціле становище Союза Народів є зовсім противне. Поляки викпили Союз Народів, опираючися на французькій помочі і не цофнулися перед своєю неправно набутою добичею. Що більше дивно, вони далі остали членами Союза Народів, зломивши свої власні гарантії як такі. Опісля Союз Народів поволи погодився, або що більше відповідає правді, французькі впливи в Союзі Народів з успіхом придавили протести обурення тих членів Союза, які мали охоту примінити засади Союза Народів до Польщі.

Литовський міністр в Льондоні п. Нарушевич зробив представлення в закордонним міністерстві, протестуючи проти несправедливого рішення союзників і складаючи всяку відповідальність з Литви за наслідки сього. Польський закордонний міністр підприняв спеціяльно подорож до Парижа, щоби подякувати панам Мільранови і Поанкаре за їх роботу. Польський парлямент збожеволів в радости (went mad with delight). Ті що бояться за мир в Европі, вказують на Польщу, переповнену невдоленими чужими елементами і окружену з чотирьох боків рішучими ворогами: Москалями, Українцями, Німцями і Литовцями — як на величезну небезпеку“.

„В „Дейлі Нюз“ з 19. ц. м. п. Г. Вільсон Гаріс, вказуючи на кепське вирішення Ради Амбасадорів, пише про Сх. Галичину:

„Мелянхолійний коментар, що майже всяке рішення є краще, як ніяке, відноситься в рівній мірі до Сх. Галичини (як і до Вильна). Децизія дотично сього краю вимагає більш старанного розваження, як попередня, бо домагання Галичан широкої автономії є переконуюче, а не зроблено ніякого відповідного застереження для його заспокоєння. Домаганням незалежности не можна було занятися. Сх. Галичина не була би „життездатна“, як це говорять в Парижі, а мала незалежна держава з нафтовими теренами в тих політично ще здеморалізованих околищах (Европи) булаб занадто приманчивою добичею для сильних і лакомих зарібку. Дійсна хиба розвязки східно-галицького питання є та, що надія Сх. Галичини на автономію опирається на неясній обітниці Польщі, якої сповнення ніхто не має права контролювати. Тут є справа, яку з успіхом був би полагодив Союз Народів, і є се незвичайно нефортунним, що його не закликано до помочі.

„Але що сталося се сталося. Представники Антанти і польський міністр закордонних справ підписали договір в справі вирік, котрі, як се було предвиджене у версайльськім мировім договорі, і політична стійність створена таким робом є на всякий випадок ліпша як непевність, яка панувала від останніх чотирьох літ. Росія, яка вже випускає офіціяльні критики, має мало причини до виступів, бо кордон, визначений Амбасадорами дотично Сх. Галичини, є докладно такий самий, — на який Росія погодилася з Польщею р. 1921. Врешті всі заінтересовані сторони повинні приняти ситуацію як вона є і зробити її як найкращою. На Польщі самій спочиває тепер незмірна відповідальність. Як би у Варшаві був дійсний державний розум, то можна би покласти тепер нові фундаменти для рівноваги і мира у Східній Европі. Але чи він там є?“.

Вкінці „Менчестер Гардіян“ з 21. ц. м. поміщує інтервю з польським міністром закордонних справ Скшиньским. Воно представляє для нас особлившу цікавість.

Польський міністер закордонних справ, граф А. Скшиньскі, перебувши кілька останніх днів в Парижі, куди він прибув, щоби подякувати французькому правительству за його допомогу в польській справі, приїхав тепер до Льондону. Він подякував тепер британському правительству за ролю, яку воно відіграло в децизії, принятій минулого тижня Радою Амбасадорів, а яка віддала Східну Галичину і Вильно Польщі. В інтервю з вашим кореспондентом сьогодня він висловив своє вдоволення сією децизією і відповів на кілька питань, які я йому поставив дотично будучности Східної Галичини і Вильна. Я запитав його наперед якого рода режім польське правительство наміряє пристосувати до Східної Галичини, а він розказав мені текст закону, принятого польським соймом дня 26. вересня 1922 „про загальні засади воєвідської автономії, особливо воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського.“ Він вияснив мені, що польське правительство має намір приноровити по змозі як найскорше сей закон до Східної Галичини, „не лише згідно з буквою, але і згідно з духом“. Автономний „руський“ сойм — польські кола завше уживають слова „руський“ замість „український“ — буде мати голос в таких справах, як: релігія, публичне виховання (за виїмком університетів і инших рівнорядних з університетами шкіл), добродійність і опіка над убогими, публичне здоровля, публичні праці, агрікультуря, одначе ціла функція сойму буде „підчинена застереженням, установленим конституційними документами і законами держави“. У відповіди на питання граф Скшиньскі сказав, що і Русини Сх. Галичини і Литовці виленської землі є вповні вдоволені польською суверенністю, — подиву гідне твердження супроти взаємин, які панують між мешканцями тих двох країв і Польщею!

„У відповіди на дальші питання, він доказував, що мниме невдоволення у Сх. Галичині походить від пропаганди українських організацій і заявив, що воно в дійсности не існує та що литовські посли в польськім соймі — ті яких вибрано підчас польських виборів у Виленщині — заявили йому, що вони не мають нічого иншого бажання, як лише, щоби Вильно належало до Польщі. З окрема я згадав твердження, що від часу польських виборів у Сх. Галичині нікому Українцеви не дозволено поступити на університет, доки не вчиїме польського горожанства. „Цілком противно, — відповів він — причина, чому ніякий Русин, що не прийняв польського горожанства і не поступив на університет є та, що вони не хотіли самі вступити на університет, щоби на сій основі вести антипольську пропаганду." „Що до загального питання України, його Ексцеленція заперечив існування української нації, твердячи, що ціла культура у Сх. Галичині є польська". Думаю, що коментарі зайві.

О.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Чехи та Східна Галичина.

Лють польської преси.

Краківський „Час" (з 31. березня ц. р.) розписався у великій передовій статті на тему українського еміграційного життя на території Чехо-Словацької Республики та своїм старечим скрегітливим голосом вилався з цієї нагоди на чеський уряд і політичні партії, закінчуючи свою високо не пристойну мову ще більше непристойного — погрозою.

З самого початку виведений із рівноваги польський аристократ зазначує, що „чесько-словацька республика від першої хвилини істнування звернула свою увагу на неупорядковану справу Східної Галичини, ідеального для неї коритаря до Росії — і по нинішній день не відвернула від цієї справи уваги! І коли тепер, після відомих паризьких постанов, чеський уряд офіціяльно займає „пристойну поставу", то множаться познаки, що чеське громадянство й чеські партії поводяться цілком инакше". Посол Крамарж, провідник чеської народової демократії, оголосив в „Народнік Лістах" статтю, в якій висловлює жаль з приводу признання Польщі Східної Галичини та радить ратуватися вже тепер з конфліктами, які немінуче вирінуть на Сході Европи з цього приводу. Подібно висловлюються численні инші чеські часописи, напр. орган католицької партії „Час", предсказуючий необхідність гранатів і пожеж у Східній Галичині, отже тим самим наче заохочуючи до них".

Краківський речник ображеного почуття польського імперіялізму у подратованому тоні питає чеський уряд, який буцім то зберігає льояльне становище супроти Польщі: „чи взліквідовано ruski „університет у Празі, який є пропагатором противольської ірредента?". „(Чомусь то слово університет взяли в лапки, — мабуть польське поняття університету є инше, ніж на всьому світі). І дальше слідують запити й пригадки на адресу уряду Ч.С.Р.: „чи скасовано формації і табори гайдамакуф руских, які не скривають наміру ввійти у відповідний момент з Прикарпаття до Русі Червоней? Чи розвязано комітети оборони України, які є заговірною організацією проти Польщі? „Як доказ, що чеський уряд не гадає ліквідувати ті неприємні польському шовіністови українські громадянські установи „Час" переповідає перебіг великої вуличної антипольської демонстрації Українців у Празі. „Демонстранти йшли у рядах крізь місто на Вацлавський майдан з таблицею, яку несли перед собою: Геть з польською окупацією у Східній Галичині! В резолюціях рішено: ніколи не погодитися в тим, щоби був здійснений нагальний диктат конференції Амбасадорів, та відповісти на него безоглядною боротьбою, поки ці краї (Східна Галичина, Волинь, Холмщина, Підляшя і Білорусь) не добудуть повного визволення" (п. прокураторові: це цитат з 73 ч. краківської газети „Час").

Отже резюмуючи все те, польський публіцист доходить до висновку, що не буде ладу й згоди поміж Польщею та Чехословаччиною, не вважаючи на всі розмови про можливість вступу Польщі до Малої Антанти та „навязання приятельських взаємин". „При таких настроях — читаємо — є важко подумати, щоби думки заключення з Чехами угоди могла бути в польських колах популярною". І хоч би п. Бенеш приїхав до Варшави і умова була таки підписана, то „не віримо в тривкість блоку". Передумовою чесько-польської приязни є: відмовитися Чехам „підбурювати Русинів". Инакше — приїзд п. Бенеша до Варшави буде передчасним.

— Зреферована стаття консервативного органу є memento на адресу Бенеша. Поки приїдеш, мовляв, до Варшави — прожени з Чехословаччини всіх Українців. Бо завівши для Українців в їх рідному краю превенційну цензуру, примусивши їх тримати у підполю шкільництво (у 20 рр. XX. століття!), звівши на нелегальщину все політичне життя Українців, — Поляки не можуть ніяк стерпіти думки, що денебудь за кордоном зненавиджені „Русини" мають право говорити й писати, що їм подобається. Українська школа у Празі чи Подебрадах є сіллю в оці варшавсько-краківським культуртрегерам. Зведення української еміграції закордонними урядами до ряду істот нижчого сорта, німих і неписьменних, є для польської дипльоматії conditio без якої нема виглядів на ніякі польсько-чужинецькі взаємини!

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу І „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Новий кабінет в Польщі?

Варшавський кореспондент „Льв. Нов. Повідомлень" доносить, що безпосередно перед святочними фериями, розійшлася в кульоарах польського сойму чутка про переговори людовців з ендеками в напрямі спільного наступу на кабінет Сікорського і утворення нового кабінету з правих елементів. Ті переговори мали вже дійти так далеко, що тепер ходить тільки о ключ, після якого праві партії мають принять участь в новому кабінеті. На його чолі має стануть паскочаст Вітос. Що до инших міністерств то є такі комбінації: Гломбіньскі — залізниці, Міхальскі — фінансів, Скірмунт — закордонні справи, Сосновскі — війна.

Перед новою конференцією в Льозанні.

„N. Fr. Presse" доносить, що Англія, Франція й Італія вислали до своїх комісаріятів у Константинополі ноти для передачі ангорському урядови. В ноті згадані держави відповідають Туреччині на її пропозиції. Ноти трьох урядів будуть вручені ангорському урядови зараз по святах, після чого їх опублікується в Парижі і Льондоні. В політичних кругах англійських і французьких панує перекочання, що мирові переговори в Льозанні будуть відновлені в найблизшому часі, правдоподібно ще цього тижня. Держави Антанти не мають замір скликувати великої конференції, а справа буде вирішена в тісному кругі коаліційних і турецьких дипльоматів. В склад англійської делегації на тій нараді буде входити окрім знатоків ще константинопільський комісар, як також і підсекретар уряду. Коли вступні переговори не найдуть перепони, то для вирішення головних справ до Льозанни прибуде лорд Керзон.

Стріляннна на вулицях в Ессен.

Під датою 31. березня доносять німецькі часописи про страшні сцени, викликані французькими інтрузами в Ессен. Французькі військові відділи кинулись того дня на забудування ессенської фабрики Круппа. Фабричні сирени загомоніли з усіх усюдів. Робітники, кинувши працю вилягли на головну улицю серед фабричних забудувань. Французи уброєні в кріси і скорострільні налякалися безборонної товпи робітників і одною їх думкою було — дістатися як небудь в поміж фабричних забудувань. Це виконалося одначе дуже трудним. Безборонна, але рішений, на все товпа окружила французьких „героїв" з усіх усюдів. Тоді французький старшина закомандував — стріляти. Пішов крик і паніка серед товпи. Тікаючи перед французькими кулями лишили робітники 11 вбитих і 53 ранених. „Очистивши" в той спосіб площу, геройські Французи вимітікали з фабрики. Характеристичне, що перший влав трупом робітних Фантер, під якого охороною пройшла певна часть Французів поза фабрику. Він був одним з тих, що успокоювали роздратованих французьким нападом робітників...

Поруря.

Бурхливе засідання французького парляменту.

Дня 30. березня засідання французького парляменту мало бурхливий характер. Ухвалено перервати дискусію про Поруря і відложити ту справу до 8. мая. Цю ухвалу уважають політичні круги великим успіхом французького уряду.

„Temps" пише, що ця ухвала буде великим розчаруванням для канцлєра Куно. Люше, якого приймяв на днях Поанкаре, виїджає в найблизшому часі до Льондону, а як доносить преса, ця подорож не має політичного характеру. Також візита Люше в Поанкаре мала приватний характер. Люше вияснить в Льондоні становище Франції в справі відшкодувань, після чого виїжджає на острови на відпочинок.

Наказ.

Генерал Де Гут видав наказ всім робітникам повернути до праці і закінчити бойкот під загрозою високих кар.

Інтервенція папи.

„Newyork Herald" доносить, що папа звернувся до французького й німецького уряду з великодним пастирським листом, в який висловлює в справі конфлікту між обома державами заклинаючи до мирного полагодження справи Поруря.

Соціялісти про Поруря.

На соціялістичній конференції в Парижі обмірковується справа окупації Поруря і справа відшкодувань. Дециізії не здано жадної і правдоподібно конференція буде відложена.

Муссоліні солідаризується з Францією.

„Тамп" інформує з Брукселі: Муссоліні заявив президентови Жаспарові, що Італія цілком солідаризується з політикою Франції в справі Поруря і що тільки енергічний виступ окупаційної влади зможе довести до цілі. Про інтервенцію Італії в тій справі нема мови.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Братського Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Велика Україна.

Чорноморська фльота.

Український совітський уряд звернувся до населення з відозвою, в якій пояснює значіння чорноморської фльоти для розвитку України і закликає до жертвенности в користь фльоти. Зорганізування военної фльоти, це одно з найголовнійших заздань радянського уряду.

Фрунзе в Катеринославі.

В Катеринославі розпочався всеукраїнський залізничий зїзд, на який прибув головний комендант червоної армії на Україні Фрунзе. Фрунзе виголосив реферат про стратегічне значіння залізничих доріг на випадок війни і заявив, що залізниці, то артерії, які на випадок дальшої революції принесуть світови визволення від капіталістичного ярма.

Совітська Росія.

Здоровля Леніна.

Стан здоровля Леніна погіршується. Температура піднеслася до 39°. Совітський уряд ухвалив, що на випадок смерти Леніна буде вибраний совіт із 40 комісарів, які переймуть владу у свої руки. Предсідником совіту мав би бути Каменєв, проти якого ворожо настроєне антисемітське робітництво.

Зїзд чекістів.

В Москві відбувається зїзд чекістів.

Розстріли.

Зібрано із статистичного від нового року до тепер розстріляно в сов. Росії 52 особи.

Комуністична конференція.

З Нижньому Новгороді відбулась комуністична конференція, на якій Зінов'єв виголосив реферат про внутрішнє й міжнародне становище сов. республик.

Горький повертає до Москви.

Совітська преса доносить, що Максим Горький повертає до Москви з початком мая.

РІЖНІ ВІСТИ.

На передодні нового голоду в совітських республиках.

Як доносить совітська преса, деяким губерніям Росії гровить новий голод. Особливо є загрожена самарська губернія. Загалом є біля 800.000 голодуючих.

На Далекому Сході.

Русскоее доносить, що над кордонами Японії на Далекому Сході появилися нові повстанчі групи в склад яких входять збігці і б. офіцири царської армії.

Проти автономії Хорватії.

З приводу хорватського маніфесту Пасіч має замір податися до димісії, тому, що в ніякому разі не може згодитися на автономію Хорватії. Також король заявляється виразно проти автономії.

„Tribuna" пише, що правдоподібно наступить тільки реконструкція кабінету, причім міністром внутрішних справ має би бути д-р Янкович. Міністр Очеровіч обнімає на днях свої обовязки на ново. На випадок кабінетної кризи можна передбачити побіду радикальної партії, а тим самим Пасіч повернув би до влади на ново.

НОВИНКИ

— **Конфіската.** Попереднє (1) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два місця вступної статті п. з. „Власні сили". три місця в статті „Польська преса перед українською проблемою, одно місце в статті „Українська еміграція супроти паризького рішення", та одно місце в рубриці „Дописи з краю"

— **Виставка російського і українського декоративного мистецтва в Празі.** В празькому музею прикладного мистецтва й промислу отворено виставку українських і російських декоративних проектів.

— **Розстріл репатріянтів.** По донесенням софійської большевицької місії, з числа репатріянтів, які приїхали на Україну, звабленні „амністією", розстріляно сотника Гасаненка, поручника Калмикова, поручника Никольцева, осаула Школяхова, та старшину кубанського війська Какуніна. Крім цього розстріляно 12 козаків.

— **В понеділок д. 1. квітня відбули** ся 37. загальні збори Товариства „Просвіта" у Львові в великій сали Муз. Тов. ім. Лисенка при співучасти понад 250 делегатів філій, читалень і гостей. **Головою** вибрано **проф. Галущинського Михайла** 131 голосами проти 70, які одержав п-р Брик. До виділу війшли (доповняючо): 1) проф. Шах Степан, 2) д-р Ривюк Володимир, 3) предид. Дещикевич Володимир, 4) о. д-р Левицький Ярослав, 5) п. Мацицька Константина, 6) п. Стефанівський Михайло. Заступники: п. Терлецький Омелян, Магаляс Семен, Навроцький Осип, інж. Павліковський Юліян, п. Кліщ Михайло, Мурський Петро. Ревізійна комісія: Заячківський Микола, Савич Омелян, Сподітакевич Осип, Чапельський Ілярій. Заступники: 1) д-р Бариляк Олекс., 2) 2) Лаворко Михайло. (Звіт в черг. числі).

— **Большевизуючі чапці.** Адміністрація російського монастиря семинарії і храму-памятника на Шипці, передала все майно представникови совітського червоного хреста Корешкову. Передача не проведена іще через болгарські установи і тому задержана в тайні.

— **Смерть найстаршого філятеліста.** На днях помер в Льондоні відомий англійський філятеліст старої школи мр. Сідботель, мабуть найстарший збирач почтових значків взагалі. Родився він 1840 р. отже якраз в тому році, коли появилася перша почтова марка. Вже в 1858 р., котири роки передтим коли поширилося збирання почтових марок, склав Сідботель цінну збірку, яка відзначувалася спеціяльними рідкостями, була продана 1880 р. Десять літ згодом приступив покійник до творення нової збірки, яка аж після його смерти, має появитися на філятелістичному ринку.

— **Вп. Передплатників в Чехословаччині** просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „Діло" у **Львові**, а нас повідомити письмено. — *Адміністрація.*

ОГОЛОШЕННЯ
ДО СВЯТОЧНОГО ВЕЛИКОДНЬОГО ЧИСЛА
приймає адміністр. найпізніше **до середи 4 квітня**
12. год. в полудне. 1-1

Дописи з краю.

Колодрібка пов. Заліщики.

Надходять латинські свята тай панове із староства в Заліщиках захотіли справити собі свячене дешевим коштом. В порозумінню з старостою Бенявским вислали кілька експедицій по селах. Р бували, що попало, били кого стрінули і хто відізвався одним словечком. Сивих старців, малолітних хлопців, та жінок били по голові, в лице, в живіт, як попало. Хто не мав курей, ні яєць в господарстві, мусів купувати яку копу у жида (Іван Підгуський).

Побили тяжко Івана Дребота (старець!), Степ. Верстюка, Івана Касіяника, Петра Кикота із жінкою, Петра Козарюка, Якова Германа. Олексу Тофана, Якова Антонюка, Петра Динського, Петра Верстюка, Стефана Смука, Івана Манчуленка і много иних. Із села вивезли дві фіри курей, яєць, масла, сира, солонини та всякого добра, а що їли за час свойого побуту, розкидаючи вареними курками по фосах, те годі почислити. На відхідним обіцяли ще приїхати, бо добре їм пішло. Звідси поїхали до сусідніх сіл Синьківа, Бедриковець і иних, гуляючи безкарно та рабуючи. А місцева погранична сторожа взяла собі гарний примір та бють жінок що йдуть до Дністра прати, а то й по хатах і кажуть приносити по 4 яєць за лопату піску з під берега. Це все можемо ствердити свідками. Завначуємо, що всякі кривди, зневаги, побої і рабунки, а навіть „вирішення" не прибють нас до землі.

Члени читальні „Просвіти" в Колодрібці.

Чи Ви стали вже членами „Українського краєвого товариства опіки над інвалідами" у Львові?

Членська вкладка виносить 500 Мп. місячно, річно 6000 Мп.

Вкладки проситься пересилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" XXI 1—?

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 3. II. пов.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви під кличем „Писанка на Рідну Школу!" УПТ. Секція „Р. Школа" Львів, Ринок 10.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Відповідь союзників на турецькі контрпропозиції.

Царгород. Одержано тут відповідь союзних держав на турецькі контрпропозиції. Взагалі думають, що ця відповідь робить безперечними побоювання турецьких політичних кругів. Аднан бей переслав ноти союзників анґорському правительству.

Анґора На засіданню парляментарної комісії для заґр. справ Ісмет паша дав пояснення щодо відповіли союзників на турецькі контрпропозиції. Опісля цю справу обговорювано на засіданню Ради міністрів в присутности Ісмеда паші.

Вдова члена кабінету Радославова.

Софія. Найвищий трибунал оголосив присуд в справі членів б. кабінету Радославова. Радославова засуджено на 6 літ вязниці, б. міністрів: Тончева, Пешева, Попова, Панчева, Пешкова на посмертну вязницю, ґен. Найденова на 15 літ вязниці ґенералїссимуса Гекова і ґенералів Апостолова і Козиіча на 10 літ вязниці, ґен. Бадаєва на 5 літ вязниці. Крім цього засуджено всіх вичислених на посмертну втрату цивільних прав і на грошеву кару в загальній сумі 32.700.000 левів. Радославова, що 1918 р. кинув Софію, засуджено заочно.

Папа на інтервенцію.

Рига. У ватиканських кругах уважають чутку про мирну акцію папи в справі Порури фантастистною.

Грецькі делеґати на східну конференцію.

Льондон. „Дейли Нюз" з Атен: Грецькими делеґатами на східну конференцію будуть Венізольос і Калькаманос.

Турецькі делеґати на мирову конференцію.

Царгород. Авас. По звідомленням із Анґори, турецькі делеґати на мирову конференцію виїдуть з кінцем тижня до Льозанни.

Канцлер Зайпль у папи.

Рим. Папа прийняв 1. п. м. австрійського канцлера Зайпля на авдієнції.

Вбивство турецького посла.

Льондон. „Дейли Мейл" з Анґори: На одній з бічних улиць міста найдено тіло посла з Трапезунта до Народніх Зборів Алі Шевкі бея. Посол впав жертвою вбивства.

Вп. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адм.*

† Посмертні згадки.

Стефанія з Книгиницьких Бирович, жінка Андрія Бировича зльокавтованого учителя зі Заліщик, померла в Станиславові, полишаючи 3 маленьких діточок. В. Їй п. 2026 1-1

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

У вівторок 3. п. м. остання передсвяточна вистава ібсенівської драми „ГЕДДИ ГАБЛЕР" в сій самій обсаді, з якою здобула собі такий успіх на премієрі.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Пястра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

Піщанські баговинні вістки
„Pi-Gua".

Прасоване баговиння з Піщан на окладки, лічить всілякі хороби ставів (невмятизм, подагру, іскіас і т. п.). **Ґенеральний** склад на Галичину:

Аптика під „Золотим вірлом" Лєшка Сладовского у Львові, Галицька 19. 2031 1—5

Заряд бібліотини при Товаристві „Українська Бесіда" в Бучачи складає отсим Вп. п. Климові Рогозинському сердечну подяку за щедрий дар в жіночі січні п. р. на бібліотеку в сумі 100.000 мп. — ЗАРЯД. 2022 1—1

Артист Ярослав Давидович складає на фонд Українських Інвалідів 20.000 мп. заробленых у „Соколі" на виставах в користь „obrońców Lwowa". 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Степан Костів, син Семка, літ 35, зі *Слободи Зоротої*, повіту бережанського, вийшов в 1914 р. на світову війну. В 1920. р. батько його в Омській губернії, а від того часу нема в ним ніякої вістки. Хто знав би про його долю, хай ласкаво донесе канцелярії шпиталя д-ра М. Західного в Бережанах. 802 3—2

Дрібні оголошення.

ТОМАСИНУ 16% має на складі і висилає сейчас по вплаченню грошей УНА Промислово-Торговельне Товариство, Сп. з обм. пор. в Дрогобичі, вул. Стрийська. 2009 2—2

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно окуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 2—16

ПИСАРА (мундента) прийме зараз адвокат Мудрецький в Товстім місті (Тлусте). 2025 1—5

БУВШИЙ У. С. С. літ 26, тверезий, глядає місця сторожа, возного або т. п. Заняття від 1. V. Адреса: М. Лукіа, Турівка п. Тарноруда. 2029 1—1

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, локомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 3—30

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 3-30

ЖІНОК до фабрики коробок пошукується. Зголошення: Шпігельберґ, Львів, Панська 14. 2017 2—2

АЛЬБОМ ПІСЕНЬ д-ра Лопатинського (18 сольових пісень в супроводі фортепяну по 10.500 мп. висилає: Музичне Видання „ТОРБАН" Львів, Оссолінських 6. 2013 2—6

ЦЕМЕНТ, вагонами, паву, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 a) 3—3

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора до уч. II. ц. сем. та II. гімн. Услова присилати: д. Е. Герасимович, Ляховичі Вар. п. Журавно. 2004 3—3

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

CUNARD

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знова хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни.

Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомандованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідавіт або аффідавіт яко служниці.

По Великодних святах вислаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських еміґрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1943 5—12

2019 2—6 ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

з співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Подяка.

Дня 27. ц. п. відбувся в Знесінню похорон мого найдорожчого мужа бл. п. Прокопа Кузьмака. Почуваюсь до обовязку зложити отсею дорогою щиру подяку всім що взяли ласкаву участь в похороні, а особна дякую Впр. о. сов. Біликевичеви і о. Лончині, як також Вп. П. Пр. Ялови як представникови львівської філії „Просвіта", п. Сидоракови як хиригентови хору, та п. Шевчукови як предс. жовківської тцт. і всім прочим щиро дякує горем прибита Розалія Кузьмак. 2030 1—1

Подяка.

Подобалось Всевишньому покликати до себе Батька і Мужа нашого Якова Борковського пароха Високого Замкового.

Почуваючись до обовязку висловити глубоку подяку всім, що зволили взяти участь в сумних обрядах похоронних, а з особна Впр. о. деканови Вавриновичеви, оо. М. Прухницькому, Штернберг-Стоколовському, М. Добрянському, Трешневському, Тустановичеви, Шихові, Федевичеви, Ильницькому, Пасічинському, Колтуновови, Мартиновичеви, Грабівни, Баданови, Морозови і кс. Конколю. Також дякуємо пп. О. і Ф. Лозинським за поміч в уладженню похоронів, о. М. Прухницькому і д-рови М. Сохонькому за надгробну проповід і всім членам хору.

Рідня.

Позір! Позір!

Члени „Конс. Українських Скарбових Службовників" у Львові.

Фузия „Консуму Українських Скарб. Службовників" з Господарсько-споживчо-торговельним „Союзом Українських Інвалідів" кооп. з обмеж. порукою у Львові, вже зареєстрована. Проситься всіх Членів „Ковсуму" доповнити свої уділи до висоти 1000 мп. і 100 мп. вписового найдальше до дня 30. квітня 1923. Хто до сего вечення не доповнить свого уділу перестає бути членом Союза Українських Інвалідів. — Львів, 29. III. 1922. XXI 1—3

Управа „Союза Українських Інв."

Українська Суспільносте!

З приводу наближаючихся Великодних Свят, підписаний Видїл Українського Красного Товариства Опіки над Інвалідами у Львові пригадує вічливо тим, про котрих ми ніколи не повинні забувати. Вони-ж зложили на жертовнику Вітчини все своє найдороще коротають вік серед важких умовин.

Пам'ятайте про „Паску для наших Інвалідів". Жертви в натурі і грошах слати до канцелярії Товариства, Львів, вул. Руська ч. 3/II. пов. XX 2—4

Радн. З. Лукавецький вр. Б. Білецька вр.

- - ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ! - -

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

в „Домі Українських Інвалід'в" у Львові, вул. св. Софії ч. 23,

під проводом найлучших кравців-майстрів виготовляє після найновійших фасонів і після найвигливійших вимог, убрання всякого рода, пальта, реглани іт., для Вел. Духовенства капістики і реверенди по зниженій ціні і в скорім часі. Для пп. Студентів опуст. Спішіть з замовленнями. — XXI. **Свята недалеко!** 5—6

3—10

П. Т. Купці галянтерійних товарів! Повідомляємо, що з днем 15. п. м. відкрили ми — — —

Філію при вул. Боїмів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невскі, Сонів, Clarle, Metr, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші галянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.

Пни більших закупах рабат. **М. МАЙЗЕЛЕС і С-ка** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (д'м Бенчерів). Філія: Боїмів 19, перехід на Ринок 12

Не топчіть золота!!!

Повязане побічне жерело Вашого доходу кристься в дико ростучих лїчничах ростинах а Ви не користаєте з него. 2027 1—2

Чиж ви тані богаті?

Пишіть отже негайно під адресою Спілки українських кооператив Галичини у Львові, Зіморовича 20, а повідомлення до збірки і сушення тих ростин буде Вам даром вислане.

„Марко Проклятий"

дуже цікава легендарно-історична повість з козацьких часів народної боротьби за свободу, написана знаним письменником О. Стороженком, вийшла в новій книжці. Книжка та обнимає 128 сторін густого друку, а ціна її 4700 мп., з пересилкою 5200 мп. замовлять в КНИЖНІМ СКЛАДІ

„О-ва імени М. Качковского"

2023 (ЛЬВІВ, ВАЛОВА 14). 1—2

При більших замовленнях звичайний опуст.

Надзвичайні Загальні Збори

Товариства „Український Дім" в Збаражи

відбудуться дня 16. квітня 1923. у власній хаті в Збаражи о годині 12. в полудне зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Надзв. Загальних Зборів.
2) Вибір Предсідника Зборів і двох секретарів.
3) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.
4) Доповнічий вибір: а) головн Товариства, б) одного заступника Виділового.
5) Внески і запити.

Збараж, дня 25. III. 1923.

Ст. Байтала секретар. Іван Цебрикевич місто голова. 2024 1—2

:: ОБРУЧІ ::

фірянки хідники
портієри меблеві матерії
дивани матераци і сітники
лінолеум сторі до вікон
копи на лїжка

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

ТАПЕТИ в найбільшім виборі по-

1362 ручає 8—?

Е. КІЧАЛЄС і А. МАРҐУЛЄС

Львів, вулиця Сикстуська ч. 18.

ОТОМАНИ Канапки до складання. Вкладні до ліжок. Розгарові подушки. Меблеві матерії. Дрелїхи. Портієри. Фіранки і тюлеві упни. Хідники, Дивани по конкуренційних цінах поручає — **Е. Гаґлєр, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому. 1684 5—14

Наш рільничий відділ поручає всякого рода, огородові і і пільні насіння, спеціяльно конюшинне 2008 2—3 — — — ну, як чисту без канянки по цїні дня. — — — — — —

Наш одяговий відділ поручає мужеське взуття, дуже гарне з чеського жовтого юхту по цїні за пару від 900 і 12.000 мп. — УВАГА: Товар не до вподоби вимінюємо або кроїмо звертально, тому висилка без ризика. Замовлення відсилає: **Кооп. „Регулятор" Львів Валова 14.**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 1. квітня 1923. одноосеріову драму в 7. частях п. з.

„Самсон і Даліля"

Танець любови і смерти серед лаворотного люксусу. Борба між суперниками з вражаючою жорстокістю. Головну ролю кресує славна і чудова драматична артистка МАРІЯ КОРДА.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 3 (9.884). Львів, четвер 5 квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАНЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143-322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Белгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. хорон. Румунія 100 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВЛАСНИК ТОВ. „ДІЛО".

Львів, 4. квітня 1923.

Спільна платформа українства!

Східно-галицька справа вийшла з міжнародної арени, суверенні права передані Польщі. З сього факту мусимо витягнути відповідні консеквенції, маючи на увазі наші дальші змагання за здійснення ідеалів, які на своїх прапорах виписало сучасне покоління, за реалізацію яких український народ після 1917 р. положив гетакомби жертв.

Перше всього — в теперішний момент, коли всі живемо під свіжим враженням нанесеного нам удару, всі наші зусилля мусимо напружити, щоби задержати внутрішню рівновагу, щоби недопустити до внутрішньої боротьби, до поборювання себе поодиноких груп в нашому таборі, до творення присипляючих ілюзій, до марнування національних сил, бо ці сили в дальшому ході подій на Сході будуть так необхідні...

В конкретних умовинах боротьби українського народу по цей бік проведеного без нас кордону фактично нічого не змінилося. Відпадає тільки один момент: в нашій дальшій акції не потребуємо оглядатися на це, чи цей чи инший наш крок не вплине погано на стан східно-галицької справи на міжнародній арені.

Дальша доля Галицької Землі разом з рештою Західних земель України залежить тепер виключно від дальшого розвитку подій на Сході, від гри сил, які тут стоять проти себе. І ми мусимо тямити, що наша доля в цій грі сил буде вирішена виключно в залежности від дійсної сили українства на цілім просторі українських земель. Тому під теперішню пору для нас найважнійші справи: збереження нашої незалежности від одного чи другого противника, недопущення до заведення нас до ролі пилки в чужих руках, напруження усеї енергії в напрямі координації всіх сил українства на зустріч грядучих подій.

На днях польська преса пустила в курс качку, мовляв — українська еміграція разом з Галицьким урядом переїзджує до Харкова. Що вискочу з пальця качку кинула вона з нечувану насолодою. Очевидно, городній кумі все хліб на умі. Польща бажала би собі, щоби галицька еміграція зійшла до ролі своєрідної Петлюрівщини в руках большевиків, щоби большевики в свойому в останніх часах на велику скалю заінавгурованому протиукраїнському поході могли вигравати галицьку еміграцію. Бож, переїхавши до Харкова, вона мусіла би зійти до ролі сліпого знаряддя. В чім річ? Йде о це, щоби таким чином довести до компромітації українства на цілій лінії, а з українських земель зробити предмет торгу між Польщею і Росією.

Щоби не допустити до закріплення нового Андрусова, сили українства мусять бути обєднані на одній спільній платформі для всіх українських земель.

У великому українському національному таборі не сміє найтися ні одна група, яка далася би зробити сліпим орудям в руках одного чи другого противника.

Можемо разом йти тільки з тією силою, з якою по дорові українському народови на всій українській території. А тією силою не є ані наш західний сусід, ані теперішні володарі Великої України. Відносно останніх не може тепер бути ніяких ілюзій: після проголошення СССР. на Україні розпочали вони явно винищування українства.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Новітні радикали.

(На марґінесі статті „Громадського Голосу" „Не пора заминати очей".)

Орган радикальної партії „Громадський Голос" має вже свою традицію. Його редактори постійно визначалися визиваючою задираткуватістю і тим головно реклямували свій „радикалізм". Темою тієї задиркуватости були в першу чергу попи, а на другому плані „народовці". Часом позиції мінялися і попи йшли на друге місце, а „народовці" не перше. Боротьба з цими двома чинниками не рідко становила основу істнування радикальної партії.

Відновлений перед кількома місяцями „Гром. Голос", хоч вже досить зрілий (22 рік видання), повернув до задиркуватих літ своєї молодости. Як ідилічна Франкова панна Ванда, котра до самої смерти не знала иншої пісні, як тільки: „Бодайся когут знудив", так і „Гром. Голос" мабуть ніколи не навчиться нічого поза придирчивістю до „націонал демократів".

В ч. 9. „Гром. Голосу" з 31. березня п. О. П. з великим розгоном накидується на нашу статтю „Не пора". Особливо дуже йому не до вподоби що ми взиваємо громадянство не шукати мнимих винуватців невдачі, не вносити роздору в рідну хату, не розпилюватися на зрілі порошинки. І на те ось як реагує п. О. П.:

„Ми зовсім не хочемо вишукувати мнимих винуватців між людьми, бо знаємо, що вони минаються і або самі вступаються, або їх викидають з політичного життя та від проводу нацією. Але не вільно нам мовчати, коли бачимо, що винуватця не тільки між поодинокими людьми треба шукати. Коли бачимо, що головною причиною сучасного положення є світогляд, краще сказати ідеольогія націонал-демократичної великої партії, яка вкорінилася в ряди нашої інтеліґенції".

Ніхто инший, тільки „націонал-демократична" партія і її ідеольогія є „небезпечною отрутю", ніхто инший, тільки нац.-демократія, заполокана „соціяльними кличами", озіяна „вузько-галицьким" патріотизмом, надилася „на поміч чужих женців з обозу капіталістичних держав коаліції".

„Держави коаліції скоро підняли богацтво наших піль і вирішили, що о много краще буде збирати з них, коли ці наші поля опиняться в руках капіталістичної держави, ніж мали би стати одним ланом від Кавказу по Сян, на якому був би власником один господар — весь український робітний народ".

Нашої теперішньої поразки слід дошукуватися

„з цілій націонал-демократичній ідеольогії, яка боючись революційної стихії власних робітних мас, де могла, там перешкаджала їм в осягненню їх революційного ідеалу.

„Власне той світогляд видвигнув, створення самостійної галицької республики, яка справді не мала виглядів на своє здійснення... Власне те нещастя, що політичний провід у нашій визвольній боротьбі взяла в руки націонал демократична ідеольогія, спричинив те, що в часі вирішування нашого питання ми не заявили, що хочемо ділити долю й недолю цілого народу, якаб вона не була".

Коли знаємо вже найтяжчого „виноваика" наших невдач, то послухаймо, яку програму розкриває перед нами глибокий і всесторонний ідеольог радикальної партії п. О. П.:

„Всеукраїнське селянство повинно до цеї пори (т. зн. до будучої війни) так зорганізуватися, щоби з одного боку положити край націонал-демократичній, чи там хліборобській (на Вел. Україні!) ідеольогії, яка відбирала йому рішучість в часах революції — з другого боку повинно рішучо поставитися проти шовіністичної роботи та панування російських націонал-комуністів на Україні, бо саме вони є тою причиною, що в великій мірі ослаблюють революційний фронт на нашій землі".

Ну, аж тепер „всеукраїнське селянство", задивлене в галицьку радикальну партію, як виразницю своїх найяснійших змагань, знатиме, що робити, куди повернутись. От дотепер блукали ми невидющі в тьмі кромішній, аж поки п. О. П. іменем радикальної партії не розкрив народови очей. Тепер же все ясне, як на долоні. Найбільшим винновником є „нац.-демократи" і їх ідеольогія. „Вони винуваті в тому, що наші поля опинилися в руках капіталістичної держави, як і того, що в часі вирішування не заявили, що хочемо ділити долю й недолю цілого народу. З цього виходилоб, що „націонал демократична" ідеольогія була перепоною в тому, щоб наші поля опинилися в руках пролетарської держави. Дивує нас тільки одно: Чому радикальчий „ідеольог" п. О. П. грає ролю „мудрого Поляка по школі", і так пізно виявляє своє бажання, хоч — правду кажучи — ніхто инший, тільки „пролетартська держава" в рижськім трактаті відмовилася від західно-українських земель в користь капіталістичної держави.

Як сказано, „націонал-демократи" винуваті і в тому, що не заявили, в часі вирішування нашого питання, що хочемо ділити долю й недолю цілого народу". Не знаємо, до якого моменту нашої найновійшої історії відноситься цей радикальний вакид. Но гадаємо тільки, що в січні 1919 р. проголошено обєднання обох українських республик. Отже ми не лиш заявили, що хочемо ділити долю й недолю цілого народу, але фактично її ділили. Колиж опісля наступило розєднання між Наддніпрянцями і Наддністрянцями, то велика заслуга в цьому є й радикалів під проводом д-ра О. Назарука („Рік на Великій Україні"). Ідею самостійної галицької республики піднісе наш Уряд на еміграції з участю визначних радикалів д-ра О. Назарука і д-ра Подлящецького.

Також друга радикальна струя під проводом старого радикального ідеольога (починаючи з Йосифінського патенту) д-ра С. Даниловича заявляла постійно, що хоче „ділити долю й недолю" якраз з капіталістичною державою, а не пролетарською. Зайвим було би нагадувати й третю групу з Павлом Лаврухом і Стоянюком на чолі. Ось сила і міць ідеольогії!

Тепер ясно нам, куди правлюють новітні радикали в роді п. О. П.; не знаємо тільки, чому закликається „всеукраїнське селянство" (радикальна мегальоманія!) „поставитися проти шовіністичної роботи та панування російських націонал-комуністів на Україні". Нехай п. О. П. не мотиличить українського селянства і нехай скаже йому щиро, що є лиш така альтернатива: або тов. пролетарська держава (краще кажучи: держава пролетарів) з шовіністичною роботою і панованням російських націонал-комуністів на Україні, або справді національно-демократична українська держава, держава всього українського народу. Це зрештою виясниться, скоро тільки „всеукраїнське селянство" відгукнеться на виклик п. О. П. і „рішучо поставиться проти шовіністичної роботи та панування російських націонал комуністів на Україні".

М. Ч.

„Рідна Школа" перед катастрофою.

Так, „Рідна Школа" а з нею ціле наше приватне шкільництво опинилося над берегом пропасти. Це сумне але правдива дійсність. І коли ми не усвідомимо собі безвихідного стану цеї найважнійшої під теперішню пору інституції і не пособимо конечних зусиль до її ратування — то катастрофа „Рідної Школи" і нашого приватного шкільництва в найблищому часі буде доконаним фактом. Ось докази:

Перед нами статистичне зіставлення жертвенности на „Рідну Школу" за останній квартал (жовтень-грудень) 1922 року.

За жовтень-грудень дала Східна Галичина переєчно на місяць 2.059.000 мп. (93·99%), Волинь і Холмщина 33.000 мп. (1·52%), инші неукраїнські повіти і землі 98.000

мп. (4.49%). З поміж численних заточенців, які по несвоїй волі опинилися під чужим небом, лише пересічно 37 осіб місячно памятало на „Рідну Школу"!

Сум побирає, коли пригляне-мось скільки громад жертвувало на „Рідну Школу". Отже зі загального числа українських громад Сх. Галичини 3.546 (без польських і німецьких кольоній) жертви вплинули лише від 625 громад. В 2921 громадах (селах і містах) не знайшлося ані одної особи, що пригадалаб собі на „Рідну Школу"!

Цифри страшні, а коли пор'вняємо їх з попередньою жертвенністю, то вони представляються ще фатальніще. За квітень-червень 1922 р. Сх. Галичина давала місячно пересічно по 1,451.276 мп., за липень-вересень 1,205 559 мп., а за жовтень-грудень 2,059,454 мп. Порівнуючи з квітнем жертвенність в грудні піднялася 171 проц., а дорожиеча (обезцінення мп.) рівночасно підскочила на 800 проц. Отже жертвенність впала більше як чотири рази! І колиб не жертви наших заморських братів, то наше громадянство пережилоб тепер не агонію „Рідної Школи", лише саму смерть.

Пригляньмося, як наші сусіди дбають про свої школи. Не дивлячись на це, що н. пр. у Східній Галичині іде з уряду польонізація українських шкіл — „Towarzystwo Szkoły Ludowej" розвинуло тепер ще енергічнійшу акцію закладанням польських приватних шкіл по українських селах, чим перед війною. Завзята боротьба за школу йде між Поляками а Німцями в Горішному Шлеську. „Німці на приказ Volksbund-y — читаємо в „Słow-i polsk-im" з 29. березня 1923. ч. 87. — розвинули широку підступну агітацію за записуванням дітей до німецьких шкіл. Такою підступною агітацією зуміли зібрати підписи за німецькою школою для 43.434 дітей, з чого польські власти заквестіонували 14.114 підписів. Ця небезпека полу нила всі польські сторонництва до спільної праці. Що неділі відбуваються численні віча і збори в промисловім окрузі"...

Дивімся на Жидів. В часі, коли УПТ. числить у Львові і в краю ледво 22 народніх і виділових шкіл, 10 гімназій, 6 учительських семинарій, 6 гімн. курсів, 2 семин. курси і 1 ремісничу школу, то Жиди Східної Галичини кромі найінтенсивнійшого використування усіх державних польських шкіл, удержують ще й цілі десятки приватних гебрейських шкіл у Львові і сотки в краю і то головно народніх шкіл з такою платнею учителів як по польських державних школах. Апарат у них так налагоджений, що кождий член нації без протесту, без отягання в свій час точно платить припадаючу на нього квоту, часами навіть дуже високу. Не було випадку — інформують нас — щоби хтось дав менше чим припадалоб на нього по його матеріяльній спромożности. Матеріяльна сторона у них так добре забезпечена, що негайно повстає приватна школа, коли лише найдеться учитель. — У нас навпаки. Маса учителів (льок) безробітних а їм не мож дати заняття, бо нема матеріяльної змоги зорганізувати нові приватні школи!

Учительство приватних шкіл УПТ. у Львові в розумінню важких матеріяльних обставин „Рідної Школи" зажадало було в жеморіялі лише 75 проц. платні державних учителів всенародніх шкіл. Повна Головна Управа признала це слушне мінімальне домагання. Та відповідно до істнуючих фондів було немислимо перевести ту ухвалу в життя, бо в такому разі ще до вакацій требаб було замкнути всі школи УПТ. — І учительство шкіл УПТ. з такими самими кваліфікаціями і літами служби місто одержати 75 проц. всіх побоїв держ. своїх товаришів — дістало меншечим половину державної платні!

Для пів мільона загибаючої культурно української літвори треба що найменше вже тепер понад 1000 приватних шкіл, а ми ледво удержуємо біля 50 і їхнє істнування вічно загрожене!

Та як на разі чорно не представляються гороскопи нашого приватного шкільництва під теперішню пору, то всеж таки ми переконані, — що наше громадянство в зрозумінню тої небезпеки, в якому найшлося зараз „Рідна Школа", сповнить свій національний і горожанський обовязок супроти молодого покоління а тим самим забезпечить сю найважнійшу під теперішню пору інституцію від неминучої катастрофи.

Особливож з нагоди світлого празника Воскресення Христового хай не буде ні одної української одиниці, ні одної інституції, товариства та підприємства, щоби не зложили більшого дару на „Рідну Школу".

„Рідна Школа" — це під теперішню пору одинока могутня неоружна збруя, з якою весь нарід мусить стати в обороні своєї нації. І, коли в теперішній ситуації цю збрую як слід використаємо, то і будучність наша буде запевнена. — „Досвід учить — сказав колись Наполеон Бонапарте, — що армії не все вистарчають до ратування нації; натомісць нація, яку боронить цілий нарід — непобідима"!

Іван Герасимович.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви під кличем „Писанка на Рідну Школу!"
УПТ. Секція „Р. Школа" Львів, Ринок 10.

Зїзд Української Радикальної Партії.

Партійний Зїзд У. Р. П. відбувся у Львові дня 1 квітня 1923 р. На зїзді явилося 71 делегатів. Зїзд ухвалив програму У. Р. П. тимчасовий організаційний статут і резолюції, які низше поміщаємо у замісті, з огляду на цензуру.

Зїзд вибрав також нову Управу партії і Секретаріят. В склад Головної Управи У. Р. П. входять: д-р Макух Іван, як голова, д-р Лев Бачинський і Микола Рогуцький як містоголови, д-р І. Салагуб, як секретар партії і голова Секретаріяту, д-р Іван Волошин як скарбник. Як члени Головної Управи вибрані тт. Надика Дмитро, Королюк Мартин, Микола Мельник, Микита Іван, Корцубова Антонія, д-р Олійник, д-р Новодворський Іван Роман Бачинський, Вахнюк Михайло, Горбовий Михайло, Петро Кузик, Михайло Лаврук, Кушнір Іван. Олекса Колянковський, Лобай Гриць, Данило Крук Марка, д-р Сеник Данило, д-р Стецюк Гриць. Гладкий Гриць, Семань Салига. Як заступники вибрані Артимович Степан, Глум Федір, Стельмахів Роман, Гарматій Миколи, Семань Солонина, Маланчук Іван. В склад Головної Управи входять без вибору голови Окружних Управ: д-р Гуркевич Володимир, д-р Брикович Степан, д-р Кузьмич Іван, д-р Кіцула.

В склад Секретаріяту увійшли: д-р Ничка Гриць, д-р Лукіянович Денис, Михайло Матчак, Осип Навроцький, Кривоносюк Петро, д-р Лисий Володимир, Остап Павлів як редактор „Громадського Голосу" і Сидір Винників, Степан Терлецький як заступники.

У першій точці резолюцій Зїзд займа протестуюче становище до рішення конференції амбасадорів з 14. березня ц. р. „II. Зїзд вважає, що осягнення повного соціяльного визволення українського народу є неможливе без здобуття повної національної самостійности, яка виявляється в можливости, даній робітним масам кождої української етнографічної території самим свобідно рішати про свою долю". Тому Зїзд заповідає боротьбу проти всіх теперішніх володарів ріжних українських земель. „IV. Зїзд У. Р. П. признає потребу спільного фронту всіх українських соціялістичних партій, які стремлять до повної державної самостійности українського народу в боротьбі з національним, соціяльним і культурним поневоленням". Українська радикальна партія заповідає всяку підмогу знаганням до самостійности українського народу, та обстоює принціп повноти влади для працюючих мас.

„VI. В тій цілі буде У. Р. П. як найтіснійшими взаєминами українського народу на всіх його землях, а в першу чергу за навязанням тісних зносин з Волинію, Підлящам, Поліссям і Холмщиною.

VII. У. Р. П. буде поборювати всі течії і гурти, які щоби ратувати з неволі одного сусіда, хочуть віддати український народ другому народови, бо У. Р. П. є непоміримим ворогом кождої неволі".

У дальших точках Зїзд займає дуже гостре становище проти внутрішньої політики польської влади, проти насильного переводження кольонізації на українських землях та проти припинення громадської самоуправи на українських землях польськими адміністраційними властями.

„XI. Зїзд У. Р. П. стверджує, що Український Університет у Львові, як найвища святиня науки, являється життевою конечністю українського народу і взиває українське селянство до підтримання його всіми засобами.

XII. Зїзд У. Р. П. взиває всіх товаришів по селах і містах, щоби там, де ще не утворено місцевої партійної організації її як найскорше утворили і взяли ініціятиву в відновлі нашого просвітного й економічного життя".

У двох кінцевих точках резолюції Зїзд закликує всі гуртки і організації радикальної партії до ширення партійного органу та встановляє партійний податок у висоті від 2000—20.000 мп. на члена, в міру маєткової спроможности.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 40.000.

Жидівська преса.

„Ми дешевші..."

„Хвиля" з 4. квітня ц. р. без одного слова коментаря передає статтю жидівського посла І. Грінбаума з одної варшавської жидівської газети. Посол Грінбаум спершу нагадує становище польських політичних груп до жидівської проблеми: правиця голосить ясно й отвертб гасло „проти Жидів за всяку ціну", а лівиця — теж стоїть на тому, що Жидів є в Польщі за багато. Тактика псевдо-союзницької лівиці полягає на тому, що вона защитькує кожне домагання Жидів обітницею, що мовляв, — все буде добре, коби лише Жиди не галасували. На ділі ця обітниця має такий зміст, що ніякі жидівські постуляти не будуть виконані, а „дозволиться" лише Жидам жити з торгівлі, служити батьківщині, себто пануючому польському народові, поширювати на окраїнах його культуру й мову, а в нагороду допуститься кількох Жидів до високих становищ і таким робом збережеться на папері принціп рівноправности. Характеристичною є для лівиці метода таємности, з якою вона трактує свої зносини з Жидами. Тимчасом всі Жиди погоджуються з д-ром Тоном, що лівицю треба призвичаїти, щоби явно грішила. Жидів трактують як метресу, якої домагання инколи виконують, але якої прилюдно не пізнається. Така поведінка обурює Жидів.

„З нами Жидами не хотять заключити явного союза, нам пропонують тільки тиху спілку, з нами вільно заключити тільки таємну умову", — справедливо жаліється д-р Грінбаум. Але дальше читаємо таке:

„Натомісць ціла лівиця афішує свої змагання до обединання („połączenia się") з Білорусинами й Українцями, не вважаючи на те, що їхні постуляти, яких вони не скривають, є далі йдучими й ширшими, та не вважаючи на те, що вони (себто Білорусини й Українці) не роблять з того тайни, що прямують до самостійности". Останні два слова надруковані у „Хвилі" товстим друком. „Були й поміж нами люде — каже передовий жидівський політик, відомий ідеольог сіоністичної думки — котрі вірили, що Жиди будуть лівиці близшими, ніж Українці й Білорусини, тому, що наші інтереси не виходять поза межі державности й не перехрещуються із інтересами держави." Запевнення державної льояльности є знову підкреслене товстим друком. Автор статті у формі запиту стверджує, що „після останнього виступу Українців і Білорусинів" Жидівський соймовий клюб сподівався, що „вибила година для заняття місця у більшости". Але наді завели. На компроміси йдеться з тими, кого бояться. „Українців і Білорусинів бояться і тому хотять заспокоїти їх постуляти (?!?) на скільки це можливе (!), примикаючи очі на все инше (!)"

Отже д-р Грінбаум реасумує свої виводи, що з одного боку Поляки Жидів цілком легковажать так, що не хотять „послужитися" ними „навіть як поборниками польської державної думки на кресах", з другого — Жиди присилувані польонізувати міста й бути вірними польській державній ідеї, бо не мають иншого виходу.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Поруря.

Конференція англійського робітництва в справі Поруря.

Дня 2. квітня в Льондоні розпочалася конференція англійської робітничої партії в справі окупації Поруря.

Конфіската.

На одній стації в Порурю сконфіскоґано транспорт грошей в сумі 10 міліярдів марок і 400 тисяч франків висланих німецьким урядом для робітничих організацій в ціли підтримування пасивного опору супроти Франції.

Бомби.

В околиці Дісельдорфу на залізничому шляху вибухло кілька бомб підложених Німцями перед приходом французького потягу. Кілька вагонів знищено до тла. Жертв у людях не було.

Погрози преси.

Окупаційна влада опублікувала наказ, згідно з яким всі редакції німецьких газет будуть закриті, якби не згодилися поміщати оголошень французької влади.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

З польських сеймів

Політичні розголоси.

Варшавський „Глос Польскі" уладив підчас латинських великодніх свят анкету серед провідників поодиноких груп польського сойму на тему актуальних питань сучасного моменту. Львівська „Хвіля" наводить кілька відповідей Маршалок польського сойму Ратай заявив: Я начеркнув соймови таку програму праці: 1) ґрунтовий податок, котрий, як думаю, буде переведений до кінця квітня; 2) маєтковий податок, якого проекту до тепер ще уряд не склав; 3) закон про санацію фінансів; 4) буджетовий прелімінар. Крім цього, з важніщих справ, хотів би я в передвакаційному періоді полагодити військові справи.

В справі утворення польської більшости в польському соймі висловився провідник „Визволення" Тугут: „Що буде ідейною основою нового уряду? Коли тільки неохота до національних меншостей то мушу признати, що сумною буде польська хата, до якої вашом при будові ужито — тільки неохоту".

Представник Жидів д-р Тон дуже нарікав на те, що Поляки заєдно відтручують Жидів від співпраці з урядом тоді, коли вони є матеріялом из вимріяно-льояльних громадян. Правиця, на його думку, сто разів більше ненавидить Жидів, аніж любить Польщу. А тим часом „Жидівський клюб" має амбіції активної співпраці а тої амбіції не хочуть заспокоїти Поляки.

Представник Білорусинів Тарашкевич підчеркнув страхіття пропасти, яку викопав польський уряд між собою і білоруським населенням військовою кольонізацією „кресів". Замість аграрної реформи, якою в сусідних державах заспокоєно голод землі у селян польська держава дає військову кольонізацію. Коім цього Тарашкевич звернув увагу на хиби адміністрації, яка не знає льокальних умов життя.

Український посол з Холмщини Василькчук пустив „барву" і говорив про потребу налагодження співжиття з 7 мілїоновим українським населенням, яке опинилося в межах Польщі. Заявив себе здецидованим федералістом і як такий хотів би бачити Польщу як федерацію народів. В польського уряду бачить Васильчук недостачу програми, що веде до безустанних конфліктів і непорозумінь. Васильчук вірить, що крихітка доброї волі з боку Поляків моглаб зліквідувати ці непорозуміння, одначе він в клюбі мабуть останній, що ще вірить.

Новий польський кабінет?

Варшавський кореспондент „Газети Годзєнної" доносить: Перегоовори в справі утворення чисто польської соймової більшости, в повному розгарі. Певні трудноші часов є тільки усталення персонального складу нового кабінету. Посол Корфанти заявив, що з причини навалу праці не прийме ніякої теки в новому кабінеті. На міністра внутрішних справ висовують Керніка (відомого з „дойлідської афери!").

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. нн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

РІЖНІ ВІСТИ.

Амнестія для египетських самостійників.

Англійський уряд випустив на волю провідників самостійницького руху в Єгипті. Взагалі для египетських політичних вязнів проголошено амнестію.

Вибори в Палестині.

В найблизшому часі в Палестині відбудуться вибори до парляменту. При вступних виборах вибрано 90 Жидів, 120 Магометан і 22 Християн.

Загальна залізнича конвенція.

Підкомісія Союза Народів для залізничих справ опрацювала проект загальної залізничої конвенції. В праці над виготовленням проекту візьмуть участь знатоки майже всіх держав Европи. Проект буде предложений на пленум конференції в справі комунікації, яка відбудеться при кінці 1923 р.

Подорож італійського короля до Льондону.

Італійський король вибирається в гостину до англійського короля. Ця подорож має політичний характер.

Знесення контролі над чужинцями в Німеччині.

Утворений при президії поліції в Берліні уряд для контролі над чужинцями буде на днях скасований.

Антисемітські демонстрації в Яссах.

Румунська націоналістична молодь в Яссах уладила на днях антисемітські демонстрації, при чім вибито богато шиб і потовкано Жидів. Поліція арештувала 50 студентів.

Охорона чехословацької республики.

Дневник державних законів у Чехословаччині оголошує закон про охорону республиканського устрою Чехословаччини.

Англійсько-французький договір.

В Льондоні підписано англійсько-французький договір в справі відступлення Франції для відбудови матеріялів з англійського военного демобілю.

Бенеш про Польщу.

„Ческе Сльово" поміщує статтю, в якій Бенеш обмірковує розвиток відносин Чехословаччини до Польщі. Бенеш зазначує, що Польща і Чехословаччина мають стільки спільних інтересів, що між ними повинно прийти до порозуміння. Спірні квестії мусять бути вирішені мирним способом, щоби між Чехословаччиною і Польщею дійшло до приязних відносин.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне честі Українського Народу булоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Дальші окупації.

Дісельдорф. Французькі війська зайняли фабрику самоходів і двірець Некар на передмістю Мангайма. Це незначне поширення окупації не є рівнозначне з зайняттям міста Мангайма, котрий є поза окупаційною стрефою.

Нові жертви.

Льондон. „Дейлн Мейл" доносить з Дісельдорфу, що два робітники, ранені підчас останніх подій, померли. В місті повний спокій.

Німецький протест з приводу подій в Есені.

Берлін. Німецьке правительство опрацьовує протестуючу ноту з приводу подій в заведеннях Круппа в Есені. Цю ноту ще 3. ц. м. мається доручити французькому правительству.

Проти окупації Поруря.

Льондон. Райтер. На засіданню незалежної робітничої партії прийнято резолюцію з протестом проти обсади Поруря. Резолюція домагається повного відкликання окупаційних військ а передівсім англійських.

Засідання С. Народів 18. квітня.

Женева. Найблизша сесія Ради Союза Народів почнеться 18. ц. м. Головуватиме англійський делегат Ідверд Вуд.

Відень. „N. fr. Pr." з Парижа: Рада Союза Народів на теперішній сесії займеться справою відбудови Австрії і питанням розоружения. Референтом цієї останньої справи буде італійський делегат. Рада Союза Народів розглине можливість безпроволочного переведения ухвали мішаної комісії в справі розоруження, що йде в цьому напрямкові, щоби Рада Союза Народів переслала своїм членам проект взаїмного гарантійного договору, опрацьованого Робертом Сесілем.

Туреччина готова до війни.

Царгород. Райтер. В промові, виголошеній на Народніх Зборах у Ангорі, заявив Ісмед паша, що в справі ноти союзників числить на вдоволяючу розвязку. Колиб це не послідувало, Туреччина готова до війни.

Турецька відповідь на ноту союзників.

Царгород. Тут думають, що турецька відповідь на останню ноту союзників вислане до Царгорода 3. квітня. Турки мають згодитися на поїзд до Льозанни і предложити яко реченець отворення конференції день 15. квітня. Вкінці мають бути у відповіди застереження в економічних і правних справах.

В дмова виміни Будкевича.

Москва. Дня 30. м. м. після оголошення ВЦІК в справі вироку смерти на прал. Будкевича польський шарж д'афер запропонував персональну виміну. Член ком. Ганецький відмовив.

Директори Круппа перед военним судом.

Берлін. Арештовані 4 директори фабрики Круппа в Есен стануть перед военним судом.

Ісмед Паша їде до Льозанни.

Ангора. Ісмед Паша поїде до Льозанни з початком другого тижня.

Зміна виборчого закона в Туреччині.

Ангора. Народні Збори почали дискусію в справі зміни виборчого закона.

Нові вибори в Туреччині.

Париж. „Пті Парізієн": На засіданню Народніх Зборів в Ангорі прийнято значною більшістю голосів внесення в справі безпроволочного зарядження нових виборів.

Недуга Кензона.

Льондон, Вольф. Льорд Керзон виїздить до Парижа на 10 днів, шоби покінчити почате ще осіню лічення у спеціяліста недуг запалення жил.

ВП. Передплатники в Чехо-Словаччині прошено отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — Адм.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Уся українська преса повинна просити Бога, щоб нашим сусідам дав... як найбільше свят — бодай так довго, як довго писано їм долею господарити на „на нашій не своїй землі". Бо, як виказує досвід, є тільки два дні в році, в яких наш часопис виходить ціло з під прокураторського олівця. Це день після Різдва і після Великодня. Дякуючи посвяточному, ангельськи-погідному настроєви п. прокуратора, попереднє (2) число нашого часопису вийшло... без цензурних плям.

— **Святочне число „Діла"** появиться в збільшеному обемі в четвер рано.

— **„Маски".** Вийшло друге великодне число сатирично-гумористичного журналу „Маски". Порівнуючи з першим числом — „Маски" зробили великий поступ особливо під оглядом уріжноманітнення і уактуальнення змісту. Неоспоримим вкладом в нашу графіку являється бравурна ілюстраційна сторона журналу, яке робить „Маски" виїмковою під цим оглядом появою.

— **„Розвій" рядіє вус!** Відоме юдофобське підприємство „Розвій", якого діяльність було обмежено в грудні минулого року, одержало тепер урядову санкцію продовжування своєї діяльности в давних межах.

— **Нагий суд у Львові.** В середу відбудеться у Львові нагий суд над Антоном Смолькою, якого зловлено в хвилі, коли трикратно стріляв до поліциста Ковальского. Смолька буде обвинувачений о злочин намаганого убийства. Обвинувачуватиме прокуратор Сивуляк.

— **Легкий хліб.** Бувший польський поліцист Станіслав Ординьскі, не могучи відвикнути від легкого хліба, узявся на спосіб. До спілки з другим подібним йому особняком ходив він по львівських ресторанах де його спільник замовляв „лібацію", яку обидва споживали з по-

мітним апетитом. Коли вже підпили собі і підпили, „спільник" виходив не платючи. Лишався пан експлуатист Ординські і „грав варіята" — мовляв він тут ні при чому. Кого запрошено, а платити має той, що вийшов. І був би пан Ординські підпав і підпив ще не одного львівського ресторатора, якби не його давній товариш по фаху Штроцер, який арештував його в одному з ресторанів при вул. Кохановского.

— **Святочний фермент.** Владислав Взорек запросив до свого помешкання при вул. Зеленій ч. 1, гурток своїх найближчих приятелів, а між ними свого шваґра Романа Мельничука з жінкою. Коли вже богато зїджено і випито, поміж шваґрами почалася колотнеча, підчас якої підхмелений Взорек пробив свого шваґра Мельничука ножем. В наслідок упливу крови Мельничук помер чверть години опісля. Взорека відставлено на поліцію.

— **Самогубство.** За минулий тиждень занотувала львівська поліція 9 випадків самогубства, до яких причинився минулої неділі сезий. В готелі „Асторія" позбавив себе життя вистрілом в уста урядник в Дрогобича Ф. У. Причиною самогубства невилічима недуга.

— **Часові автомобілі** 1 цента 1. мая. На сходішнику загальних зборах чехословацьких акторів в Празі вирішено припинити театральні вистави в день 1. мая. Проти рішення зайротестували директори театрів.

— **Бп. Передплатників в Чехословаччині** просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „Ділo" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

Рух в українських товариствах.

Загальні Збори „Сокола" в Станиславові.

Поволи але певним кроком йде відбудова січово-сокільського життя. От хоч би Станиславів. Не опустили люде рук, але з впертістю і послідовністю взялися до відбудови. Попередня старшина вложила много труду, щоб видерти домівку від ріжного рода реквізицій і безправних займів. Вандальське знищення будинку осінню минулого року не відстрашило Старшини і не знеохотило. Деякі даром помогли у віднові будинку. Домівку відновлено. А яку користь приніс будинок Сокола для „Рідної Школи", знають всі в Станиславові.

Очевидно загальні збори оцінили працю, яку вложив свойого часу надінжинер Мирон і іменували його почесним членом. Що більше зрозуміли вагу „Рідної Школи" і ухвалили відступити площу в огороді Сокола на будинок „Рідної Школи" і т. п.

Членів числить Сокіл 139. За мало як на Станиславів.

Головою товариства поновно вибрано радника Коваля Івана, а в члени старшини: увійшли Д-р Я. Грушкевич, Заславський К., Лісікевич О., Каратницький О., Дутка В., д-р Мацьків М., Величко Ф., Головатий П., а як провірники: О. Тисовський, д-р Ю. Олесницький, Н. Данищ.

Теперішню старшину жде тяжка задача: обновити січове сокільське життя станиславівської области, уладити пожарний курс для інструторів, втягнути ширші верстви до праці в товаристві із „Рідною Школою" здобути майдан для молоді. Мусимо памятати, що „роботою і злукою здобуває нарід свободу".

✝ Посмертні згадки.

в. Теофан Бородайкевич, радник митр. конс. в Тростянці малім (повіт Золочів), помер 3. лютого 1923. в 76. р. життя — в 48. священства. З покійним сходить в могилу один з найстарших галицьких народовців. Зразковий громадянин і щирий патріот, який весь вік працював по змозі своїх сил і знання для свого народу, боровся за здійснення його ідеалів. В. Й. П.!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Місто подячі Всч. Духовенству як і громадянам за численну участь в похоронах вложила рідня пок. о. Т. Бородайкевича: — п. Стисловські з Девятник 25.000 мк на фонд української преси і 25.000 мк на Рідну Школу.

На українські вищі школи у Львові вложили: Пельківна 10.000, д-р М. Волошин 5.000, Б. 20.000, Н. Н. 5.000, Мих. Яцк... 5.000, Попель 3.000, прочі менше на 23.000, (збірка Яремовича); гром. Цирель 3.500, збірка з каси ім в Містках-Малиніві 15.000, збірка в акад. гімн. у Львові 5.000, збірка в Підбірцях 16.000, І. Пак 5.000 Новицький, Сушко і Кушнірак по 5.000, поза менше на 60.200 (збірка М. Антоновичівна), в гром. Нижнів дол. п. Дозина о. М. Ючняк 5000, Т. Яновський 3.000, В. Мосавський 2.000, прочі менше на 9.600, коїм сего збірка на 67.600, П. С. Р. Мостиска: колядна решта 30.000, дохід з представлення 30.000, П. С. Р. Стрий 55.000, парохія Жуляне 10.000, Пилажар Журавно (збірка) 5.000, о. Мадачук, Кабарів (збірка) 80.000, Просуміщівна Мелень 2.000, А. Задуновяк Устє 20.000, о. Т. Чорчинський 10.000, д-р Гірняк 32000, д-р Панчишин 75.000, д-р Мушка 120.000, д-р Лещій 33.000, д-р Олесницький 27.000, д-р Раковський 63.000, проф. Кузьмович 30.000, кол. Теребовля 13.000, М. Пут ко 5.000, гром. Нове село — колекта 50.000, Розділ 20.000, П. С. Р. Жовква 150.000, П. С. Р. Стрий 105.000, часть доходу з вечерниць „Через Калиш" 173.300, громадське Годова 44.300, П. С. Р. Жовква 50.000, О. С. Р. Станиславів 230.000, Забавові комітети „Медицинського Братства" і студентства в Тернополи 288.440, П. С. Р. Сокаль 1.000.000, гр.-кат. Метрополія у Львові 3.000.000, збірка Мирка Луцкевича на святі Шевченківському в Коалі 71.000 (Василь Луцкевич 15.000, Ольга Свенцицька 5.000, М. Витк 5.000, Серафима Лушкевич 5.000, прочі менше.)

Всім Жертводавцям складає подяку
Українська Краєв. Студ. Рада.

На Рідну Школу вложили в мр. п. Всеволод Левицький 40.000 і п. Евген Фільварків 30.000, за що щиру подяку складає Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Для вязнів: о. Роздольський Городок, замість святочних жевань, „Народна Гостиниця" Львів 300.000, Комітет будови памятника Т. Шевченка в Ротатині 88.505, Українська Громада Голомб 35.000, Дітвора школи ім. кн. Льва 4700, Урядники фабрики тютюну Винники 9500. З нагоди Воскресення складають і кличуть всіх щирих Борисланців: упр. Левицький Р. 40.000, Кульчицький О 10.000, Ференс 5000 по 4000; Шах І., Романський І., Ключак, Савицький Юр., Кришенко П., по 3000; Семенюк І., Присташ Ю., по 2000; Шемеляк В., Хомин М., Кобилецький М., Брощко О., Брощко Г., Шемеляк Р., Шемеляк Л., Мазьопа М., Макух В., Кульчицький Фл. Збірка у львівських церквах 108.000, Данилюк Лев Ходорів 5000, с. Ю. Бодиак збірка 10.000, І. Гр. 50.000, Ірена Любінецька 10.000, Громадяне в Дикові 10.000, Збірка т. Гладиловича в „Н. Т." 23.000, збірка Укр. Громади Озірна 20.000, Іван Новосад Неслухів 10.000, Скипдачі „Гром. Вістника" 40.000, І. Лящинський Львів 50.000, Ю. Стефанович 5000, Ів. Бун 8000, Т. Кордюк Вербіж 25.000, о. Билинський Кость 50.000, Шарко Петро 15.000. — Всім Шп. Жертводавцям щиру подяку складає Кон. доп. політ. вязням. 1147 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знає де перебуває тепер **Стефанія з Гладунів Татухова,** заволить донести до Адм-ія „Ділa" для О. С. 2034 1—3

Дрібні оголошення.

ШУКАЮ від 15. квітня вдови або сироти по священику до заряду домашнім господарством. о. Ткачук, Артасів п. Зіболки. 2032 1—1

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ кооперативна в Городку Ягайл. пошукує сейчас управителя склепу з більшим капіталом. Процент від капіталу і платня після умови. За Дирекцію, о. В. Стебницький. 1973 5-5

ПИСАРА (журдчата) прийме зараз адвокат Мудрецький в Товстім місті (Тдусте). 2025 2—5

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, корк, пову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 6—30

НОТИ до співу і на всякі інструменти висилає „ТОРБАН" Львів, Осссолінських 6. Катальоги даром. 1945 6—6

СТРОІТЕЛЬ „Б". Строєння направа фортепіянів. Також виїджаю на провінцію. Листовно: Адміністрація „Вістника" або Львів, Глибока 18, Благодіїв. 1995 2—4

ХТО ЖЕРТВУЄ?! Музичні інструменти для зложення оркестри в Домі Українських Інвалідів. Приймається в подарунку скрипки, мандоліни, гітари, балдури, балалайки, цитри, цимбали, як також дуті інструменти. XXI 3—3

Приймайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

До Нашої Суспільности в краю!

Підписаний Видія „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідом" у Львові звертається з просьбою до нашої Суспільности по повітах уладити по цілім краю „День Українського Інваліда" в другий день Великодних Свят т. є. 9. квітня п. р. та устроїти збірку під церквами при тім розпродати виклеї „Однодневки".

Жертви слати з виразним зазначенням на конто „День Інваліда" до „Союза Українських Інвалідів" Львів, вул. Руська ч. 3/II. пов.

ЗА ВИДІЛ:
Рад. Звнок Лукавецький Марія Білецька
вр. XXI 1—1 вр.

XXVI 1-3

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН!

Блюзки, сукні, шпяфроки, жемпри, як також вибагливе біллє поручає фірма

МІНЦЕР І ФРІШ

ЛЬВІВ, Кілінського 1.
(проти Кав. Віденської).

Найновіші моделі загр. Ціни конкуренційні. —

Подяка.

Випущена на волю дня 22. марта п. р. по більш пятимісячнім побуті в тюрмі складаю щиру подяку Всім, що в який небудь спосіб причинилися до полекшення долі в арештах окр. суду у Львові при вул. Баторія — в першій мірі Вп. П. Сбереженям за успішні старання в моїй справі і Комітетови допомоги політичним вязням у Львові. — Стрий, дня 26. марта 1923. — **Дирилівна Каролина,** Стрий, Шумлянщина ч. 116. 2037 1—1

Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Український Дім" в Збаражи

відбудуться дня 16. квітня 1923. у власній хаті в Збаражи о годині 12. в полудне зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Надзв. Загальних Зборів.
2) Вибір Предсідника Зборів і двох секретарів.
3) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.
4) Доповнячий вибір: а) голови Товариства, б) одного заступника Видїлового.
5) Внески і запити.

Збараж, дня 25. III. 1923.

Ст. Байтала секретар. **Іван Цебринський** місто голова. 2024 2—2

ЗАЯВА. 2033 1—1

Я, Марія Дітріх із Ременяники, звісна там під іменем „Панни Ріні" заявляю отсим при свідках, що в усіх сплетнях поширюваних мною від довшого часу на шкоду сімох осіб з родин пп. Шпатерів і Бінянських, нема ні слова правди і всі ті клевети від початку до кінця видумала я з ненависти до згаданих осіб. — **Марія Дітріх.**

Поручаю по конкуренційних цінах музичні інструменти, ґрамофони і платівки

Михайло Штайссель

кількалітний управитель фірми Боденштайн.—

Львів, вул. Казимирівська ч 37.
1919 2—4

ПОЗІР! ПОЗІР!

Нововідкрита робітня жіночих суконь і костюмів

Стефанії Монцібович

у Львові, вул. Петра Хмельовського 15
2036 **партер,** 1—5

виконує солідно і точно всі роботи входячі в обсяг модного кравецтва.

НА СВЯТА

Фіранки **Портієри**
Нарніші **Хіднини**
Килими **Дивани**
Скатерті **Чали**

поручає знаний магазин

МЕБЛІВ, ДЕКОРАЦІЙ І ПОСТЕЛІ

ЙОСИФ ШУСТЕР

ЛЬВІВ, вул. РУТОВСКОГО ч. 16
2035 (біля костела Єзуїтів). 1—3

Позір! **Позір!**

- ШЕВСЬКА РОБІТНЯ -

в ДОМІ „УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" в ЛЬВОВІ, при вул. СВ. СОФІЇ ч. 28

під проводом першорядних львівських майстрів виконує по зниженій ціні і в скорому часі та після найновіших фасонів всякі
XLI шевські роботи. 4—6

I. H. W. Dietz Nachfolger, G. m. b. H., Berlin/Stuttgart.

Вийшли з друку:

Die Hungersnot in der Ukraine.

Брошура складена Центральним Комітетом Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії. (Вийшла на нім. і англійській мовах), ст. 24. Ціна 1200 н. м.

I. Mazepa. Der Bolschewismus u. die russische Okupation der Ukraine.

З передмовою Пауля Кампфмайєра, ст. 112. Ціна 3600 н. м.

P. Fedenko. Der soziale und nationale Freiheitskampf der Ukraine.

(друкується).

1980 СКЛАД ВИДАННЯ: 3—3

Buchhandlung Vorwärts, Berlin, SW 68, Lindenstr. 3.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 1. квітня 1923. односерійову драму в 7. частях п. з.

„Самсон і Даліля"

Танець любови і смерти серед заворотного люксусу. Борба між суперниками з вираженою жорстокістю. Головну ролю креує славна і чудова драматична артистка МАРІЯ КОРДА.

За реданкцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 4 (9.885). Львів, неділя 8. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ГРИМІРНИКА 1000 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

„ФОРТУНА" українська фабрика цукорків і помадок Львів, вул. Павлинів ч. 16.

Зближаються Великодні Свята. Купуйте у своїх! Жадайте всюди тільки виробів одинокої української фабрики солодощів! Власним промислом збудували поневолені народи свої держави. 1951 1—1

Свято Воскресення.

(*мс*) Рік-річно переживає християнський світ трагедію Розп'ятого і побідний тріюмф Його в третій день, день Воскресення.

Великдень — ранньовесняне свято, освячене традицією віків, символ, що на протязі довгої низки століть скріплював і скріпляє страждаючих, символ, що до поневолених покривджених промовляє: будьте сильні в своїй вірі, тверді й непохитні в своїх змаганнях, а прийде день воскресення Вашої святої справи!

Задивлені в цей могутній символ зустрічаємо сьогорічний Великдень. Українські землі поорано кордонами. Престольні городи — Київ і Львів під чужою кормигою. Йде весна. Тишина по цей і по тамтой бік проведеного без нашої згоди кордону. За нами гекатомби жертв майна і крови. На українських землях право писане тільки для чужинців. Сотки тисяч синів України скитаються по чужині, з тугою поглядаючи на Схід.

І зривається питання: чи даремні наші жертви на вівтарі української державности, чи на марно пійшли змагання найкращих синів сучасного покоління в рр. 1917—1923, 1918—1923?

Під гомін воскресних дзвонів відповідаємо: ні! Наша хвиля ще прийде. Страждання сучасного покоління дадуть обильний плід. Наших досягнень в ході революції Сходу ми справді не потрафили закріпити, одначе на шляху до доконечного осягнення нашої мети ми побороли найтяжші перепони: побороли перепони, що лежать в нас самих, а не зовні. І тільки той, хто сього не бачить, може зневіруватися в доцільність наших змагань.

Події, започатковані під весну 1917 р. і в падолистових днях 1918 р. — заскочили нас. Ми були непідготовані. На Великій Україні куди менше, як на австрійській займанщині. Бо на Великій Україні не підготовано організаційного апарату, який вхопив би пробуджені народні маси в цупкі організаційні рами, ні не було потрібної скількости інтелігентського елєменту, який потрафив би станути на чолі цих мас і повести їх в бурливий час по єдино доцільній лінії здвигання і розбудовування своєї держави.

А інстинкт мас зразу відчув, яким шляхом слід ти, коли салдатські маси охопив клич: вертати на Україну і боронити її перед чужинцями, коли — по словам Винниченка — пробудилася ніжність до рідного. Одначе українська інтелігенція, нечисленна, вихована в чужій школі, не вміла, достроївшись до настроїв мас, вхопити провід над ними в свої руки. Вона цойно в стадії революції дозрівала через автономію, федерацію до незалежности. А дійшовши до ідеї незалежности, хотіла з України створити зразкову соціялістичну державу.

Українська інтелігенція, замісць шукати твердої основи для української державности, розпочала ривалізацію з большевиками на соціяльному полі. Таким чином відштовхнула від себе державно творчі елєменти, не зєднавши для своєї цілі пролєтаріяту, який пішов за тими, що більше обіцяли. І результат був той, що большевики опанували Україну.

Після довгих змагань большевики покорили Україну. Покорили, одначе не зробилися володарями душі українського села. Воно осягнуло свою вихідну ціль, не зробившись сліпим знаряддям червоного царату: на Україні безповоротно зчезли панські латифундії, в ході революційних подій на Україні село само розвязало соціяльну проблему. І розвязало її далеко не по думці нових панів, навпаки — проти їхньої волі.

В бурливих революційних роках виросла національна свідомість народніх мас, витворилася традиція боротьби за власну державність, а мозок нації — інтелігенція вилічується з поганих впливів чужих ідеольогій.

Село на Україні — реальна, могутня сила, яка скорше чи пізнійше мусить прийти до слова.

А Галицька Волость? Коли вона не вдержалася в 1919 р. проти польського наступу, так головним чином через недостачу точки опору, якою для неї могла бути тільки Велика Україна. Правда — і нас події заскочили, правда — війну накинено нам непідготованим як слід, всеж і галицькі маси і галицька інтелігенція виявили куди більшу зрілість ніж маси і інтелігенція на Великій Україні. Не дивниця: ми-ж мали за собою кількадесятилітню школу в боротьбі зі заливом з заходу — під австрійським дахом.

Тому подалися тільки під напором **з єдинених сил** цілої Польщі. І Галицької Армії не знищила Польща в отвертім бою. Галицька Армія після переходу за Збруч має промінний епізод: побідний похід на Київ. Крім традиції оружної боротьби Галицька Волость в останніх роках має за собою чотиролітній досвід у важкій боротьбі на кождому кроці, яка вимагає залізних нервів і великого гарту духа.

Сьогодня українські землі переполовинені кордоном. Одначе далеко ще до стабілізації відносин в Европі. В дальшому ході подій поміж чинниками, які рішатимуть про кордони на Сході Европи, український народ скаже своє тверде слово. І не слово цим разом буде однозгідне. Досвід років 1917—1923 не пійде на марно. Поступ, який зробив український народ в кількох останніх роках, найкращою запорукою, що черговий виступ обєднає всіх синів України.

Через Голгофту йдемо до Воскресення.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.306 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Великдень.

Великдень знову! Знову дзвони
Припадуть крилами до піль,
На ниви сядуть, на загони
І пити будуть сум і біль.
Христос воскрес! Воскрес для світа
А нам, а нам, а нам, а нам
Гуде тужливая трембіта:
В дорозі до цвинтарних брам.
В труні всі наші сподівання,
Усі надії. Все чим жив
Народ у годи горювання,
Чого бажав, за чим тужив.

Христос воскрес, востав от гроба
І другим людям дав живот.
Та нам не треба! Ми худоба!
Ми не раби! Ми подлий скот!
Нас можна дати, чи продати,
Чи проміняти, чи пропить.
Нас можна бити, тратувати
І обезвічить і втопить!...

Неправда! Лож! Ми не худоба!
Колись давно Христос воскрес
Чудесним способом із гроба
А ми воскреснем без чудес.

Р. Купчинський.

За єдиний фронт трудової демократії.

В місячнику „Нова Україна" (за січень-лютий 1923) містить голосний Володимир Винниченко статтю: „Єдиний революційно-демократичний національний фронт", з якої змістом з огляду на її автора та з огляду на саму тему бажаємо познайомити наших читачів.

В. Винниченко, як кождий діяч, а особливо як діяч важких революційних часів — зовсім природно — має свої прихмети, але має й свої хиби. Та найбільшою прикметою, але може й хибою, В. Винниченка є його безоглядна щирість. Признатися до помилки, передумати, минуле, зробити вірні заключення із того, що заістнувало, еволюціонувати на основі гіркого досвіду, — ось велика прикмета В. Винниченка. Через те його публіцистично-політичні виступи мають ту велику цінність, що читач відносно особи і політичного характеру В. Винниченка мусить на боці полишити всякі підозріння і „дипльоматичні" здогади. Бо Вин. не старається промовлять ані до політичних хитрунів, ані до вулиць; він говорить з глибини душі, під контролею сумління, до людей, що працювали і надіялися, що вірили й сумнівалися, що раділи і страждали, що вірно оцінювали події і помилялися, для котрих ніщо людське не було чуже; Вин. промовляє до Українців, котрі після великих зусиль, перейшовши крізь вогонь і воду, бачучи велику руїну, в чистій любови до України повинні обєднатися для оборони нації, для боротьби за долю і волю своєї Батьківщини.

Винниченкова щирість і журба за долю народу каже нам з без застереженим довірям ставитися до його слів та з повною увагою і серіозністю важити його погляди, щоби могти предметово оцінити положення, в якому находиться девять частин української національної території.

Вже два роки тому закорд. група У. К. П., якої провідником був Винниченко, звернулася окремою відозвою до соціялістичних кол Европи з представленням положення на Великій Україні. Тепер те положення ще погіршилося. Революція вже загинула. Народжена нова совітська буржуазія виявляє нечуване хижацтво, брутальність та етичний цинізм. Пролєтаріят знесилено й розпорошено, його клясові організації понищено, а його самого віддано на поталу підприємців. Господарство зовсім зруйновано, транспорт спаралїжовано, промисловість викидає на брук тисячі... безробітних. Фінансовий стан „радянських республик" зовсім відповідає економічному станови.

На Україні це все виявляється ще в більш погіршеному виді, тим більше, що Москва розпочала отвертий, систематичний наступ на українську національність. Цей наступ відбувається під гаслами „боротьби з контрреволюцією".

Націоналістично централістична й імперіялістична політика Москви найкраще проявила себе проголошенням тзв. „Союза Соціялістичних Радянських Республик". Цей „Союз" є звичайною комедією Москви, яка наказала своїм ставленникам агентам з К. П. (б) У. ухвалити анулювання „самостійної" української державности і „обєднаної" з Москвою. Це „обєднання" фактично нічого не змінило, бо цей „союз" істнував вже віддавна. Нова „конституція" С. С. Р. Р. про зосередкування всієї політичної й економічної влади в центрі (себто в Москві), про створення „союзного" Ц. І. К-т і „союзного" Совнаркому є звичайною формалістичною комедією. Ніякий Ц. І. К. і ніякий Совнарком не мають найменшого фактичного значіння. За ними зали-

шається тільки декоративна роля. Вся влада і сила належить до Політбюра центр. ком. Р. К. П. (рос. комун. партії), яке й назначує правителів України.

Щоби „опанувати українське селянство", як висловився Х. Раковський, проголошено й декларовано самостійність України. Задля цього утворено теж декоративно український Комісаріят закорд. справ (який — до речі кажучи — навіть не має свого приміщення) і українські дипльоматичні представництва за кордоном. Та ні декорації звільна почали ставати небезпечними, бо помічався зріст самостійницьких амбіцій. Не бажаючи вступати в отверту боротьбу з декоративною „самостійністю" України, Москва по старим царським взірцям наказала виявити ініціятиву задля створення „Союза Соц. Рад. Республік." Вдержуючи навіть декоративну „самостійність", тим самим підтримується ідею української державности. А що грунт для української державности незвичайно сприятливий, тому — як твердив Раковський — треба було „рішуче і твердо взятися до боротьби з українським шовінізмом, що почав піднімати голову". І для боротьби „з українським шовінізмом" декорацію „самостійности" закінчено „союзом".

„Союз" — як каже Винниченко — є тільки стратегічний маневр, це „маскіровка", декоративний лісок, за яким прихована артилєрія. І дула московських гармат звернені просто в серце українського народу. Царська Москва добре знала, що тільки забивши до смерти українську націю, можна забезпечити собі з нею такий „союз", який їй потрібний. Талановитий спадкоємець усіх метод царизму, московський большевизм прийшов до твердого засвоєння цієї вірної методи".

Маскуючись різними способами, большевизм змагає до знищення національного ґрунту, української стихії, до викорінення української національної свідомости.

„Тепер, коли українське селянство ніби опановано, наступ ведеться знову сміливійше. Під гострою буцлючною формулою „союзу" фіксується скасування навіть фіктивних органів державности України і утворюється повна ясність: отверта окупація".

А в тій окупації визиваюче висміюється, зневажається й переслідується українську мову, яку большевики провивають „петлюрівською". Українську школу ліквідується, не декретами, — але фактично, без гомону, а заводиться російську. Української книжки не друкується на державний кошт (поза рідкими випадками по кількасот примірників на показ, головно за границю), а приватну продукцію спиняється всякими способами. Так само не допускається в межі України української книжки зза кордону без огляду на напрямок. Українських культурних діячів переслідується, висилається з України в Московщину та Сибір. Учительство масово розстрілюється під усякими приводами.

„Отже не про державність, не про ті чи инші політичні форми й йде вже мова, а про буття чи небуття української нації, як такої".

Большевицьку політику винищування України й українського народу апробують всі російські партії за кордоном.

„Граючи на націоналістичних струнах руських політичних партій, одграючись на поневолених народах за програну гру азіятсько-бюрократичного „комунізму", большевизм охоче стає в єдиний національний руський фронт, виступаючи його рельним виконавчим органом".

Тому українству слід поважно задуматися над цею ситуацією і її тенденціями. Нищення української культури є це замах не лиш на політичну та державну самостійність українських мас, але й на їх соціяльне визволення. І тому всім організованим українським групам, а надто українським соціялістам і демократам, треба неминуче виступити проти насильства, що твориться над українською нацією.

Обєднання російського національного фронту вимагає обєднання українського національного фронту.

„Супроти єдиного фронту руського націоналізму повинен стати єдиний фронт української трудової демократії, себто майже всієї української нації".

Бо одним із чинників, що надають большевизмови більшої смілости й цинізму в його націоналістично-імперіялістичній агресивности супроти українства, є розєднаність, розпорошеність українства, як національного цілого.

Творячи національний фронт, ми повинні мати на увазі, що національний момент є нерозривно зрослий із моментом соціяльно-політичним. Українські групи, що складалиб одноцілий фронт, не повинні виявляти протилежні соціяльно-політичні напрями.

„База єдиного фронту повинна бути така, на якій ріжнобіжність соціяльно-політичних тенденцій не нищилаб однобіжности національної."

Конкретно: Винниченко пропонує одноцілий національний фронт трудової демократії, до якого увійшлиб всі українські політичні угрупування за винятком реакційних, до яких автор зараховує: монархістів всяких відтінків, комуністів московської концепції й отаманців.

Ідеольогічною основою єдиного фронту української трудової демократії повинні бути три гасла:

1. незалежна, самостійна українська республика;
2. виборність державної і місцевої влади;
3. відповідальність влади перед представницькими колєктивами й контроля над нею з боку цик колєктивів.

А творячи єдиний національний фронт слід кинути заслону на недалеке минуле.

„Треба припинити серед демократії амбітницьке вишукування й підраховування взаїмних помилок, передавши їх на вищий суд історії, собіж на цей час лишивши тільки той досвід, що розбиття, розєднаність української демократії є тільки на користь її національним та соціяльним ворогом".

М. Ч.

Чи Ви стали вже членами „Українського краєвого товариства опіки над інвалідами" у Львові?

Членська вкладка виносить 500 Мп. місячно, річно 6000 Мп.

Вкладки проситься пересилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" XXI 1—?

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 3. II. пов.

На близькому Сході.

Перед конференцією в Льозанні.

Держави Антанти вислали до ангорського уряду ноту в справі скликання нової конференції. Ісмед паша по одержанню ноти зараз виїхав до Льозанни, де 15. квітня розпочинаються наради.

Нові вибори в Туреччині?

Народні збори постановили проголосити нові вибори в Туреччині. Публична опінія домагається, щоби вибори розпочалися аж після закінчення переговорів у Льозанні: Народні збори домагаються негайного переведення виборів і гровять димісією.

Грецькі репресії в Тракії.

З західної Тракії втікає тисячі збігців до Болгарії, побоюючись репресій, які шаліють у їх країні. Грецький уряд інтернував з Тракії на Крету 1300 осіб, між ними богато жінок і дітей.

Поанкаре за безпосередними переговорами з Туреччиною.

Поанкаре розпочав акцію, яка має на меті довести до безпосередних переговорів з Туреччиною.

Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАГАЙКЕВИЧ.

Шевченко та ми.

(Промова на Шевченківських роковинах в Перемишлі).

То не пісня щойно прогомоніла між нами, не слова лунали повязані гармонією акордів, не чари мистецтва подмух орлиних крил напіяли на наші буденні турботи.... Це безсмертне, болем нездійснених досі мрій мережане мементо пригадало гомін, що йде від яру Кавказу понад верхівя Карпат, від безодонних болот Поліся по темні филі Чорного Моря і ясні води срібноленгого Сяну, це голосна і явна проклямація думок, початих у тишині невольничої мовчанки, це збудження невільника а сну — і поклик до свободи, це — категоричний імператив Нації. Цілі століття визвольних боїв українського народа, маніфест Богдана і задушевні ирії Мазепи та Дорошенка, четвертий універзал Центральної Ради і гомін дзвонів церков золотоверхого Київа, що голосили світови злуку Галицької Волости з Великою Україною в одну, суверенну, незалежну Державу — совались в щойно преспіваних словах Тарасового заповіту. Тарасовий заповіт — ся провідна думка наших визвольних змагань є під сучасну пору для нас синтезою всіх творів Шевченка, яка мусить нам вжертись в кість і в кров, у всі фібри наших думок і бажань, у всі прояви нашої волі, мусить бути основою нашого індивідуального і колективного життя.

Серед сірих днів буденщини, серед журби і боротьби о істнування тратимо свідомість ваги хвилі і почуття одвічальности перед будучими поколінями,

„Минають дні, минає літо,
А Україна знай горить!
По селах плачуть малі діти,
батьків немає, шелестить
поломкле листя по діброві...
гуляють хмари... сонце спить...
„Земля козача зайнялась
і кровю знова полилась,
і за могилою могила.
Неначе гори поросли
на нашій прадідній землі!"

Розорений храм нашої волі.

Сини України розбрились скитальцями по світу на холод-голод, шарпані тугою за рідною країною.

Вдивлені в пустарища й руїну Батьківщини, занімілі від болю на вид безчисленних жертв голодової смерти на найжиззаненнійших землях України, мучені і вязнені, нищені фізично і психічно, гіпнотизовані погрозою „довершених фактів", коли тимчасом вороженьки

чинять свою волю,
кують річи недобрі",

биті вітрами, що на схід то на захід радіб нагнути Червону Калину, розєднані партійним доктринерством з тавром пекучих слів Тараса

„мов пси гризуться
брат з братом, не схаменуться"

— до когож ми звернемося за розрадою, як не до імени та ідей Тараса Шевченка?

Бо Шевченко — це доказ живучости творчих сил народа після довгого сну в неволі, пониження й безправства. Його поезія кристалізує в собі не лише його душу, але всі складники життя народа, вона є неоспоримим документом, що душа і ідеали Нації не завмерли.

В Шевченкови святкуємо світлі хвилі нашої бувальщини і відчуття майбутнього сонця. Тож де нам сьогодня ввернутись, як не до кобзаря?

Над тихими картками його творів уноситься крик мільонів душ, стон болю понижених, катованих, туга нездержаного суму — але і цілющий подув надії та могуча енергія зриву і боротьби.

Мовкнуть мольові акорди, а грохотом грому, непереможною силою віри в побіду „правди і волі" лунає могутнє: Борітеся — поборете!", „Вставайте—кайдани порвіте!"

І ось тій силі, тому титанічному приказови віків, тим струям енергії, активізму, що руками українських матрозів чорноморської фльоти розпалили полумя революції 1905 року, а відтак дванайцять літ опісля, найперше багнетами українських полків волинського і ізмайлівського валили Бастилю народів —покланяємося ми на шляху нашої Гегемонії!

„Вставайте — кайдани повріте!" Слова сі були провідною зорею тих, що в листопаді 1918 року голови свої положили за спадщину Ростислава й Володимирка.

Слова сі ясніли райдужною надією на прапорах Української Галицької Армії, як Збруч-річку переходила, йдучи через Київ на Львів і документуючи своїм терністим шляхом єдність і нероздільність земель Соборної України.

Виробім в собі уміння памятати те, що перейшло через нашу душу.

І сьогодня для нас Шевченко близький, актуальний в світлі політичної думки і її активізації, бо в тім світлі переживаємо всі проблеми його творчости.

Поет любови і ненависти, бунту і боротьби, „вольної сімї", „України без холопів і без пана", апостол правди і волі у власній хаті, боєвих енергій, чину, визволення — символ сучасного моменту.

Він знає, що воля не завітає без страшної бурі, без луни пожежі без громів, що від них біліють зірниці.

Вітчина вимагає від нас не лише жертв крови, але жертви далеко тяжшої, — жертви кождої хвилини життя:

„Де в серцях
Для Вітчини нема любови
Каліки вбогі там, — не люди
нікчемні у своїх ділах.
І слава їх порожня буде".

І чижби нам жаль було того моря сліз і крови, яким зрошена наша земля, тих терпінь, які доводиться нам день в день терпіти, того болю Алькидової матери, що відійшла від тюремних мурів, не побачивши свого сина, що там мучиться?

Чижби ми лише на устах а не в душі, не в правдивому хотінню мали слова нашого гимну: „Душу тіло ми положим за нашу свободу?"

Дух Тараса неначе відчув нинішне время, неначе провидів, що прийдуть на нас хвилі гіркого одчаю, сумнівів і зневіри, коли всяке гайровоння буде кракати: „на віщо?"

Чиж це лише в горах Кавказу стеляться обіцянки рівности і братерства, ідилічного раю на землі —

„тілько дайте
взяти свої гори.

Москва-Берлін-Туреччина.

Німецький генеральний штаб вислав до Туреччини в порозумінню з Чічеріном свого генерала, який буде дорадником турецького штабу в справах військових. Німецький генерал має зложити в Анторі звіт про воєнні приготування совітських республик.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адм.*

Поруря.

Перед воєнним судом.

В Ессені арештовано 4 директорів заведень Круппа, яких поставлено перед воєнний суд за останні кривавi полії в тому городі.

Зачіпення газет.

Окупаційна влада завіскла в Ессені 3 **німецькі газети** за тенденційне освітлення подій підчас кривавої сутички на вулицях міста.

Подорож Стінnеса.

Італійська преса коментує побут Стіннеса в Римі в такий спосіб, що Стіннес просив італійський уряд о посередництво в справі Поруря і відшкодовань. Стіннес старався наклонити Зединені Держави до помочи для Німеччини і мав згодитися на всі умови, поставлені міжнародною торговельною палатою в справі відшкодувань.

Настрої в Парижі.

Всі паризькі часописі помістили статті, в яких з обуренням представляється кривавi події в Ессен. Преса доказує, що напад робітництва на Французів був інспірований в Берліні. Преса накликає до енергічної боротьби з німецькими „саботажниками". Населення Парижа затрівожене випадками в Ессен і задивляється дуже песимістично на акцію Французів в Поруpю.

Катастрофа.

Німецькі залізничники пустили в рух 9 потягів і 2 льокомотиви без обслуги. Ті потягя зіткнутися з французькими транспортами в околиці Ліпле. Повстала катастрофа; 70 вагонів знищених. В звязку з тим арештовано багато осіб.

Революція в Румунії?

„W. Alg. Zeitung" доносить з Парижа і Льондону, що в Румунії вибухла революція. Румунська королівська пара втікла з Букарешту до Альба Юлії, а в Сигігороді проголошено стан облоги. Революція має чисто большевицький характер. В Парижі панує переконання, що королівська армія здавить революцію в короткому часі. Всі ті відомости не мають потвердження, а подаємо їх на відповідальність джерела.

Перед димісією Бонар Лоу.

Стан здоровля Бонар Лоу погіршився так, що лікарі домагаються його димісії.

Австрійсько-мадярські переговори.

В Будапешті ведуться переговори між представниками мадярського й австрійського уряду в цілі унормування фінансових справ між обома державами.

Представник Данціга в Союзі Народів.

Сенатор вільного міста Данціга Фолькман виїхав до Генуї на засідання Союза Народів, де як відомо, на днєвному порядку находяться справи Данціга.

Бомби в Ірляндії.

В околиці електричної стації в Корку вибухло дві бомби, наслідком чого згинуло 2 особи.

Продукція вугля у Франції.

Продукція вугля у Франції виносила у 1922 р. 940.000 тон і перевишала на 3 міліони тон продукцію з попереднього року. До тепер продукція вугля не осягнула передвоєнного стану.

Англійські робітники проти большевиків.

На останньому засіданню незалежної робітничої партії в Льондоні більшістю голосів (265 проти 52) ухвалено поборювати дальше акцію московських комуністів.

Партійна боротьба в Австрії.

В околиці Ексельберґу під Віднем прийшло до кривавої боротьби між соціялістами і націоналістами, наслідком чого було поранено богато осіб.

Справа австрійсько-італійського договору.

Справа заключення італійсько-австрійського торговельного договору натрапила на великі перепони, в огляду на те, що Австрія домагалася концесій, для Італії некорисних. Наради відложено.

Югославянська позичка.

Югославія затягнула у Франції 300 міліонів франків позички.

Димісія кабінету в Еспанії.

Еспанський кабінет подався до димісії. Причиною димісії є непорозуміння міністрів в справах релігійних.

РІЖНІ ВІСТИ.

Акція фашистів у Баварії.

Акція фашистів у Баварії змінилася. В Мінхені мають відбутися демонстрації проти розвязання партії свободи. В демонстрації в Лінцені візьмуть участь штурмові відділи фашистів. Генерал Людендорф має тісний контакт з фашистами і на днях він мав наради з Гітлєром.

Відбудова Австрії.

Рада Союза Народів займається справою відбудови Австрії і її розброєння.

Австрійсько-чеські наради.

В Празі відбуваються наради між д-ром Бенешом і австрійським комісарем д-ром Ціммерманом в справі санаційної акції. Чеська преса стверджує, що Австрія не має намір вступити до Малої Антанти.

Совіти віддають Грузії історичні памятники.

Совітський уряд постановив видати Грузії її історичні памятники, в числі яких є 700 рукописів та артистичних цінностей. Весь цей матеріял переданий грузинській комісії.

МАЛИЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

Під Великдень.

На Руській вулиці самі настрої. Веснянi, святочні і політичні.

Купують, торгують і політикують.

За виставами моделі, фасони і міліони. Міліони, міліони, міліони. Нагадуються часи большевицького походу на Львів. Ще досі висять по глухих переулках міста такі афіші:

„Хлопці большевікуф! Там кура коштує 2 тисенци, тшевікі 50 тисенци, убране 100 тисенци"...

Та яка ріжниця — тисячі, міліони, біліони і тріліони.

А свята йдуть! За виставами малопольські ковбаси, сальцесони і инші того рода фантазії. Недосяжні мрії поетів, мистців і емеритів... Свята! Скільки спогадів з минулого: село, гаївка, паска, дівчата свячене і обливаний понеділок. А ці дзвони — ці великодні дзвони — які настрої, яка поезія! Скільки асонансів і готових вже римів, для наших поетів: Дзвонять дзвони... перегони... на дзвінниці молодиці...

Тільки слово „воскрес" має що року один і той самий рим „з небес". Та раз в рік можна собі позволити.

На Руській вулиці самі настрої —

останній, бо взяли вже і
і поле, і море" —

тільки похороніть мрії про власну державність.

Чиж ще лише . . . в горах Кавказу?

А там на скрижалях майбутніх днів, на кровавому фоні нашої долі пише чиясь невидима рука:

„А ви дивились і мовчали,
та мовчки чухали чуби
н'мії подлії раби!"

Російський критик Бєлінський, пишучи про значіння Пушкіна, сказав, що справжнє розуміння поета розвивається з самого життя суспільности. Велика правда тих слів у відношенню до нашого культу Шевченка.

Провірення цього відношення, провірення поширювання нашого заінтересування що раз то иншими чумками Тараса, безнастанне поглиблювання тем до промов, рефератів та научних праць про його героя — дає нам образ розвитку нашої національної думки, бо вказує чого у дану хвилю ми шукали, чого потрібували і що було на дні душі українського колєктиву.

З разу осіяв нас сам факт появи українського соловія, співця закріпощеного народу і легалізатора забутої, потураної української мови.

Відтак огорнув нас дух своєрідного романтизму і через сю призму дивились ми на нашу бувальщину, казковою згадкою були для нас великі тіни забутих предків. Поза сю згадку колишньої волі і слави не йшла наша збірна думка, не мріяла навіть про можливість оживлення постатей минувшини.

Опісля захоплювали нас демократичні кличі батька Катерини і Наймичок, опікуна крепаків і сиріт, поборника соціяльної нерівности і гнету; а відтак бере верх національна струя любови Вітчини з її пишним маковим цвітом і з бур'яном, що на ній розріс.

І бачимо, що неначе відчуваючи дозрівання „слушного часу", може свідомо, а може інтуітивно торкали ми що раз то нові струни Тарасової бандури, виносячи з Його невичерпаної скарбниці ті кличі, які ми крок за кроком відчували і розуміли як вислів даного моменту.

А враз із тим кристалізувалася наша національна думка, підносячи націю ступень за ступенем близше і близше до цілі, яка лежить в суті кожнього здорового національного організму: до дезідерату державної самостійности нації.

Винесення сего обновленого клича з кивота канівської могили, підсесення як боєвого гасла ідеалу самостійної, соборної України, культ великих Духів минулих днів врав з активізацією нашої волі і засобів є тим кроком, що сьогодня гартує наші сили, докази — наших семимилевих кроків на шляху історії, наглядний доказ наближення до осяйної мети.

А майбутність?!

Ми родилися і зросли в часі супокою, хайже будуть иншими ті, що зросли серед бурі і громів!...

Чи є місце на гірчицю зневіри на шляху наших змагань?

„Журбою не накличу собі долі!
На те й лихо,
Щоб з тим лихом битись"...

„Кайдани на те, щоб їх рвати, а то й по трохи гризти" — каже запроторений на Сибір поет в салдатській шинелі — і росте на наших очах і вирастає понад обрій нашого замараченого фірнамєнту як дороговказ на розпуті — та гордо заявляє:

„та не продамся, нікому,
в наймн не наймуся!"

А скільки життєтворчої надії, кілько самопевної віри бє з картин „Кобзаря"! Скільки пророцтв Тараса вже дійсністю стало!

Як дослівно сповнилися віщі слова:

„Чи буде Суд, чи буде кара
Царам, царятам не землі?
повинна буть! бо сонце стане
і оскверчену землю спалить!"

У нашої Нації, у сього велита, що зірвався вже з довгого сну рвати кайдани, є безсмертне серце Прометея, яке — шарпане лютими орлами — все знова оживає!

Томуж: „Хай щезне дикая тріпокн живе надія в хаті, [вога!!!
нехай живе, не виганяй!!!
„Хай ясна певність розіллється
у обновленій душі!"

Тож вірмо, що прийде хвиля, яка буде відплатою за всі наші терпіння!

Ходу історії не зупинять штучні операції живих організмів.

З колишньої Німеччини бажав Наполєон вирвати надренські держави, — та при смолоскипах воєнної пожежі під Липськом і Ватерльо бачив упадок тих будівель.

Або нагадаймо страшне побоєвище під Седаном 1870 року і тріумфальний виїзд армії німецького гучно проклямовзного у Версалю цісарства до Парижа дня 1. березня 187!. Згадаймо це колись — а нині! Послухаймо, що пише про сей час розвалу один французький історик до завойовників Франції:

„В розгромі ви нас зсунали в пониженій, роздертій, скервавленій Франції. Чи можеш представити собі Французів народжених в домах смутку, серед попелищ і димів розгрому, годованих одною лише думкою про конечність відплати? Та думка брала в полон душу кождого дитяти і стала основою нашого національного виховання. Сорок літ пруського режиму абудило сумління нашої нації. Ви розпалили на ново наш ідеалізм, ви були спонукою, що Франція покрилася сітю рідних наших шкіл, ви нас заставили до позитивної праці на всіх ділянках нашого життя. Сорок літ гнету не зломило Альзасців і Німцями вони не стали. Терпіли цілі генерації та не навикли до ворожого ярма!!"

Так пише історик Альзації, яка на наших очах святкує тріумф своєї непохитности.

Томуж і ідеал Державности України, як що не має остати лише приманою нездійснених снів, мусить стати глубоко відчутою, святою власністю найширших верств нашого народа.

Сей ідеал утвердити і зреалізувати може і мусить сам нарід! Вжім кождий наш почин з думкою про це наше завдання!

Не зломані наші кінця! На остуджені порчи, палить нутро голод волі... На наші кайдани кров впала... і ржою стала. А ржа переграже залізо.

кожному спішно. Праві спішаться правим боком, ліві лівим боком, а ті що орієнтуючься на себе — спішаться серединою вулиці і всі шукають орієнтації в місті, політиці і цінах.

Бувають такі, що цілком не ходять, а засідають. Засідають на звичайних і надзвичайних засіданнях. Рано, в вечір, в полудне і пополудни. І не без причин поширились тривожні чутки у нас, про масові прояви відомої недуги н а д м і р н о г о с и д ж е н и я...

Та може що з цього вийде.. У всякому разі якась орієнтація. А поки що буде — напевно будуть свята. Та одинока певність, держить кожного при житті.

Великдень. Свято весни, сподівань, надій і чуда. З давен давна причащає наш народ до цього свята велику вагу, бо ніхто не має стільки надій і віри в чуда що наш народ.

Вправді тепер за чуда не тяжко. „Голос Перемиський" писав про чудо в Бродах, а я сам викликав свого часу дуба, та він не багато міг сказати, бо не одержав вісток із заграниці.

На загал Великодні Свята мають у собі багато чогось чудесного і легендарного: В таку зоряну ніч під Великдень палять огні і оповіщають днину днів.

Або бувало на війні каждуть хлопці і так від настрій завезуть балачку. Розказують, розказують і розказують. Скільки цікавого, скільки правдивого. Одну таку легенду затямив я собі. То стрілець розказував про муки Христа і терпіння.

— От каже — як Христос терпів, прийшли до нього різні народи і кожний обіцював визволити.

Прийшов Німець та й каже: Христе — ми народ боєвий і хоробрий — ми визволимо Тебе!

Прийшов Француз та й каже: Ми народ спритний, ми відберемо Тебе!

Прийшов Румун тай каже: Ми вкрадемо Тебе!

Прийшов Поляк тай каже: Ми вкрадемо Тебе!

А Українець прийшов, засумував, тай каже: — Христе — ми заплачемо Тебе, бо ми народ плаксивий, бідний — і залився гіркими сльозами...

А Христос тоді й каже: Ідіте братія — один з вас буде воювати, другий рабувати, третій красти, а ти небоже — йди до України — ти будеш до віку плакати і нарікати. *Львів.*

НОВИНКИ.

— **Христос Воскрес!** З нагоди світлого празника Христового Воскресення засилаємо нашим читачам і прихильникам щире побажання Веселих Свят!

— **Конфіскати.** Попереднє (3) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два місця вступної статті п. з. „Спільна платформа українства", 2 місця в статті „Зізд української радикальної партії" та частину новинки п. з. „Конфіската".

— **Учив Марцін Марцина.** Про „знімениту" поінформованість польської преси в українських справах може **засвідчити** кождочасне її **звідомлення про якінебудь наради політичних представників** Галицької України, які всеж таки час до часу відбуваються, для усталення політичної тактики в краю. Та чомусь польська преса ніяк не в силі розібратися в термінології, через що радіє напр., що на оподільському засіданню Народнього Комітету екзекутиви Трудової партії не було представників радикальної партії, які мали б повернути в бік „реальної праці", а поміж трудовиками і християнсько-суспільниками прийшло на цьому засіданню Народнього Комітету до конфлікту. Бідна в своїй ігнорації польська преса, яка з такою бравурністю грається по кілька мільонів Українців денно, не в силі визнатись в таких елементарних річах як те, що то є партія а що міжпартійне представництво. І читаючи тиради польської преси про наше внутрішне життя ми примушені жаліти тої польської публики — „Марійна", якого взявся вчити другий, такий же як вона „Марцін".

— **Невтічні практики.** Ми одержуємо таке письмо з просьбою о поміщення: В останньому „великодньому" числі брукової газетки п. Мазепинишина „Кренжаловського" (яке з огляду на відомі скандали виходить тепер під „керовництвом" п. Голіяна а „відповідальністю" п. Хомика) поміщено дві карикатури мойого рисунку (д-ра В. Бачинського і п. М. Д.), які були вжиті як декорація сали підчас маскараду „Богеми". З огляду на це, що ці карикатури поміщено без мойого відома, за чужим підписом („Бомба") в журналі, в якому працювати не вважаю нікою честю, протестую отим проти такого крайно нечесного поступування, патнуючи його як банчайну крадіж, на яку у нас здобувалася і далі здобувається компанія з окруження ославленого Мартинишина „Кренжаловського". Своїх авторських прав доходитиму відповідною дорогою. *Леонід Перфецький.*

— **Фош у Варшаві. Польські часописі реклямують приїзд французького маршала Фоша до Варшави в** день відслонення памятника Понятовского. Для вшанування героя Франції утворився спеціяльний комітет.

— **Вже їм і це закидають.** В польському міністерстві внутрішних справ морочить собі тепер голову над ліквідацією тернопільського „воєвудзтва". Територію цего воєвудзтва мелося би поділити між львівське і станиславівське.

— **Розстріл пралата Будкевіча.** З Москви доносять, що у великодну суботу латинського обряду розстріляно засудженого на смерть пралата Будкевіча. Вістка про розстріл пастиря до Варшави з дводнивним опізненням в наслідок перерви в телеграфічній комунікації з Москвою.

— **В розпуці.** Минулої середи стануда перед львівським судом присяглих Олена Єссіповічова-Грабовска, обвинуваčена о вбивство рідної дитини. В своїм часі покинута любовником Єссіповичева задумала свою дитину, вночі сама хотіла відібрати собі життя через зачадження. Лікарі відратували нещасливу, яка отсе тепер стає перед судом.

— **Стара історія.** „Газета Подзєнна" доносить, що останніми днями контрольна комісія Д. О. К. викрила екзандальні надужиття в чортківській П. К. У. Команданта чортківської П. К. У завішено в урядуванню, що рівнається арештуванню. Викрито ряд мальверзацій звязаних з набором. Виявилося, що п. комендант побирав грубі хабарі за звільнювання Жидів з війська.

— **З театру.** На перший день Великодних Свят о год. 3-тій театр гратиме популярну і улюблену нашою публікою оперетку „Троянда Стамбулу", а вечером о год. 7·30 одну з найкращих комедій В. Винниченка „Панну Мару".—На другий день — понеділок — о год. 3-тій веселу комедію зі співами і танцями К. Карого „Паливоду", а вечером о год. 7·30 історичну драму зі співами „Марусю Богуславку".—У вівторок 10. ц. м. буде виставлена останній раз в тому сезоні знаменита комедія Т. Зудермана „Бій метеликів".

— **Слідами легендарного Гринька Росса.** Оноді вловила польська поліція бандита Шевчука, який „оперував" в Ходорівщині. Найдено в нього крадених річей на 10 мільонів мп. Поліцянт Фурман, який хвалиться цим подвигом, певняє, що це один з членів ватаги Росса, проти якого Фурман задумує уладити облаву.

— **З прав.-політичного факультету Українського Львівського Університету.** В зимовім семестрі акад. року 1922/23 викладало 21 доцентів. Заступлені були слідуючі дисципліни: Римське право 2 доцентів 12 годин (Пандекта — загальна часть і річеве право 2 год., зобовязання 2 год., практичні вправи 1 год. Історія жерел і інституцій 6 год., Романістичні вправи, читання Гая і лекших пандектиних місць 1 год.). Церковне право 1 доцент — 6 год. (Устрій церковної суспільности 4 год., Історія і жерела схід. церк. права 2 год., Канонічний семінар 2 год.). Західноєвропейське право: 1 доцент, 5 год. Теорія та фільософія права: 1 доцент, 2 год. Австрійське приватне право: 2 доцентів, 9 годин. (Родинне право 3 год., Облігаційне право 6 год.). Австрійське карне право і карне поступування: 12 год. 2 доцентів (Австр. карн. пр. 5 год. Австр. карн. пост. 5 год. Семінар карного права 2 год.). Австрійське приватне поступування: 1 доцент, 8 год. (Австр. пр. пост. 6 год. — Семінар пр. пост. 2 год.). Австрійське торговельне право: 5 год. 1 доцент. Судова медицина і психопатія: 1 доцент. 2 год. Геодезія: 1 доцент 5 год. (геодезійкманіство 3 год., Семінар 1 год., Комасація 1 год.). Російське приватне право: 1 доцент 2 год. Адміністративне право: 1 доцент 5 год. Державне право: 1 доцент 5 год. Міждержавне право: 1 доцент 6 год. (Мд. пр. II. часть, 4 год. Семінар мд. пр. 2 год.). Скарбове право: 2 доцентів, 7 год. (Наука про скарбовість 5 год., Буджетове пр. — місцеві фінанси — державний кредит 2 год.). Історія економічної політики: 1 доцент. 1 год. Політична економія: 1 доцент. 5 год. — Вписаних було 519 студентів (в тім 22 студентки), — здало I. іспит 38 (від початку істнув. унів. 135), II. іспит 74 (20), III. 2 (8), II. ригороз (судовий) 2. Репробовано: при I. іспиті 2 (3). В загальнім числі іспитантів здало 2 жінки I. ісп. з добрим успіхом. По національности 528 студентів Українців, 1 Німець.

— **На поміч прав!** На заклик п. Льва Гузара нотаря у Галичі злож. п. Іван Раставецький нотар у Львові 100.000 мп., дальше зложили: Президент Дещикевич Волод. Львів 20.000 мп., Іван Ліщинський упр. школи Мужиловичі 10.000, Іван Буя Львів 5000 мп., Антін Нул Яворів 8000. Збірка п. д-ра Н. Даниша в Станиславові 52.000 на яку зложили: по 5000 мп.: Грицишин Володимир; по 2000 мп.; Рубель Іван; по 1000 мп.: Березовська Евеліна, Бойцунова, Ценкнер Ксавера, Дмитракова Марія, Гамотова Марія, Іванцева Анна, Копровська Стефанія, Коханівська Мирослава, Лукачева Зофія, Мардировичева Теодозія, Олійникова В., Сімонович Вера, Садовська Ст., Тимцюракова Олена, Винярчукова Мелянія, Бенько Олекса, Доліщний Василь, о. д-р Фіголь Іван, Гардецький Микола, Гаврилів Микола, Головатий Павло, Гаврилів Ярослав, Гучковський Володимир, о. Гірняк, Гаванський Лев о. Яськевич Степан, д-р Козак Михайло, Клапоущак Станислав, Крижанівський Ізидор, Каратницький Омелян, Карабин Петро, Лісікевич Осип, Мачьків Михайло, о. Матейко, Никифорак Сава, Назар Михайло, Олесницький Федір, Смолинський Іван, Снігурович Северин, о. Стефанчук, Тиндик Григорій, Уральчук Микола, Величко Федір, Винярчук Осип, Жиляк Михайло.

— **П. Сантгауз,** репрезентант першорядної віденської фірми І. Голєндер, Відень І. приїхав на кільна днів до Львова з оригінальними парисьними і власними модельми костюмів, плащів, візитових та вечірнових одягів, кепів і пр. — Моделі оглядати можна в Ґранівському готелі через цілий день від 4. квітня ц. р.

2049 1—1

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ.

Відповідь Чічаріна на інтервенцію Англії.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льондона: Чічерін прислав до льондонського уряду багр. справ ноту з заявою, що інтервенція англійського правительства в користь засуджених католицьких священників в Москві є лічемірна. Англія карала смертю політичних вязнів в Ірляндії, Індіях, Єгипті, тож не може виступати з закидами. Англійська інтервенція це встрявання чужої держави в приватні справи другої держави і обчислена на це, щоби боронити шпіонів і зрадників.

Анґлійська відповідь Чічеріновi.

Льодон. ВБК. Англійський представник в Москві звернув совітським властям відповідь на протест англ. правительства проти засуду католицьких духовників, причому долучив лист з заявою, що не може прийняти російської ноти в такій стилізації, бо нота квестіонує щирість англ. правительства і наводить для понерти своїх обвинувачень слова якогось незвісного ірляндського революціонера.

Керзон підпише мировий договір.

Льондон. Льорд Керзон не прибуде до Лозанни. Там його заступатиме Горації Ромболд із знатоками. Всетаки Керзон підпише мировий договір.

Керзон в Парижі.

Париж. 4. ц. м. прибув тут Керзон.

Совіти сконфіскували анґлійський корабель.

Льондон. Вольф. Анґлійський рибацький корабель сконфіскувала на острові Сем російська канонірка, й переведено його до Мурмана. Анґлійський представник у Москві запротестував їзза цього у совітів.

Льондон. З приводу задержання совітами анґл. корабля відплив на мурманські води анґлійський кружляк для безпеки анґлійських кораблів.

Революція в Румунії.

Будапешт. Після донесень з Араду, вістку про вибух революції в Румунії належить приписати цему, що вчера пополудні більша товпа демонстрантів, проведжена опозиційними послами, вдерлася до палати кн. Штібби і спокучинила великі шкоди. При стрічі з поліцією прийшло до пролиття крови.

Букарешт. „Оріент Експ.": Вістки про революцію в Румунії зовсім неправдиві.

Німецька нота в справі подій в Есен.

Берлін. Німецький амбасадор в Парижі вручив французькому правительству ноту з приводу подій в Есен. Німецьке правительство жадає відшкодування для вдів і сиріт по вбитих і домагається безпроволочно випустити на волю всіх, котрих арештовано у звязи з цими подіями. Ноту предложено і всім иншим великодержавам, що піписали версайльський договір.

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ.

Сербська валява.

I.

ПЕРША.
Чули ви, як горді Серби
Всі боролися за волю?
Як зібрали свої землі
Як добули собі долю?

Їх король Петро Великий
Кинув бомбу на весь світ,
Щоб нагнав його роздертий
Мір спокійний заповіт.

— Жівьо Сербіє велика!
Клич від нього покотився,
Кинув бомбу в архикняза —
Світ від неї затрусився.

Затрусився, запалився,
Вмився кровю, занепав —
Встала Сербія велика
Нарід Сербів вольний став.

Хай пропаде світ лукавий,
Аби Сербам була слава!
Але кістьми, але кровю
Збудувалась їх держава!

II.

ДРУГА.
Як упала в князя бомба,
Гнівом сперлись цісарі —
Тай рішили гордих Сербів
Всіх спалити на кострі!

Ой не буря обірвалась,
Йшла як повінь тьма народу —
То з Дунаю зашумили
Їх війська край Білгороду.

Задудніли білі гори
Від гранатів і гармат;
Заклапали скорострільні
Кулі сипались як град.

Бились Серби мов ті леви
Не пускали їх на гори;
Хоч спирали кістьми ріки —
Та як спинять в бігу море?

Утікали через гори
Хоч кровавились від ран;
Та палили свої скарби —
Край лишили як вулкан.

Утікав Петро за військом
Як жебрак зі свого краю,
Через гори в світ за море
Повен скорби і відчаю.

Жінки плакали з дідами,
Та не гнулися від сліз —
Тільки зуби затиснули
І ховали зброю в ліс.

III.

ТРЕТЯ.
Цілий край до Монастиру
Заливали темні води —
Цісарі зі всього світа
Там зігнали всі народи.

І пирхають їх машини
Димом в гору то на дід:
Гора кожда — то гарматка,
Кожний корч — то скорострід.

Зайняли міста і села
Як та орда, як та хмара —
Обдирають, що захочуть,
А за кожде слово — кара!

І грабують всі безроги...
І вирубують ліси...
І вивозять усі скарби...
Деж ти, Сербіє, єси?!

В темній дебрі опівночі
Там зібралася громада —
Стоять чати на всіх горах,
Чи не час звідки зрада.

Чиж уши їх почують?
Слова тихші як вода!
Чиї очи се доглянуть
Що народ в душі гада.

Там ненависть ката — кістьми,
А любов до свого — кровю
Написала Сербам приказ;
Быть [illegible] готовою!

IV.

ЧЕТВЕРТА.
Що рішили комітаджі
Серед ночи у ярах —
Завтра знала і читала
Ціла Сербія в очах.

Очи діда, очи жінки
І дівчини і дитини
Заснули одним духом,
Що готовий на всі чини!

Стали всі святі та божі,
Невиннійші від ягнят:
Кожда Сербка — наче любка
Кождий Серб — як рідний брат!

А в ночі, як спали Німці,
В пропасть падали гармати,
Вилітали магазини —
І лежали в крові чати.

Як се? Хто се? Звідки зрада?
Слідять в війську не свій люд —
Мусом гнаний, як підданий...
Ведуть тисячі на суд.

Ставлять шибениці в селах,
В бубни бубнять, в труби трублять:
Хто відважиться на школу....
Того з місця зараз губляють!

Ніч по ночі летять вісти,
Наче круки навісні:
Там убили! Там вдусили!
Там спалили всіх у сні.

Там любовниця стрілна!
Там завізав дід їа задку!
Там дитина гранат верже,
Як війшлися на пораду!

Вішають їх на Голгофті
За ненависть і за кров —
Так на жертву ідуть Серби
За край рідний і любов.

V.

ПЯТА.
Вішали їх на страх людям —
Та не счулися в ділах.
Як за кров невинну люду
На них падав дивний страх.

Кождий ліс — загибіль може,
Кождий рів — то певна смерть!
Кожда хата — таємниця —
Серце ляк сповняє в щерть.

І не можуть в ночі спати...
І не вірять в чуйність варти...
І зриваються по ночи...
І сідають — грати в карти!

Смерть регочеться над ними,
А на картах видять кров —
Кров повішених їх гонить
Перевірить варти знов!

Кров за ними в день і в ночи
Де ні ступлять, утаяє —
Кождий має туск від жаху,
Що кров його доконає...

А кров мститься: летять круки,
Крачуть вісцо напкруги:
Ой не вийдете ви звідси,
Всіх вас вибють до ноги!

Там убили, там вдусили,
Там спалила усіх бомба, —
То не война, не побіда —
Але сербська гекатомба!

VI.

ШЕСТА.
Слава Сербів вбила віру,
Що побідять той народ —
Що сильний як смерть карає
Їх за злочин і шафот!

Злочин — то найбільший ворог
Всіх держав і всіх народів —
Їсть як тлінь і прожерає
Силу зверху і зі споду.

Цісарі в війні великій
Побороли цілий світ —
Та Вільзон, хитрець облуди,
Кинув божий заповіт!

Заповіт про вольну волю
Всіх народів страс сумління —
Повалив цісарські трони,
Зродив люди із кремління!

Не побили їх гармати,
Ані танки, ані газ —
А розбив їх дух народів,
Що зломили фронт нараз.

І звалився в Петрограді
Кат народів від удару
Духа люду з України —
Трони всі позбавив чару...

Зашуміли всі народи,
З України вдарив грім
Затрусила буря світом,
Уродилась воля всім!

VII.

СЕМА.
Тоублять труби у Київі,
Що народ усім незнаний
Ставить власную державу
З всіх земель, як Богом званий.

Цісарі з ним підписали
У Берестю вічний мир —
А на себе — присуд смерти,
Ворогам — весільний пир.

І узрів Петро і Серби,
Як з кровавих рік і з моря
Сходить Сербія велика —
А для всіх народів зоря...

Фронт зломили самі Німці,
Цісар втік і кинув край —
І воскресли горді Серби
І здобули в пеклі — рай!

Через пекло йшли до раю,
Аби була вічна слава —
Як то кістьми, як то кровю
Будувалась їх держава.

Укпаїнець у німецькій комедії.

(З нагоди появи нової пєси Гоффмансталя.)

На днях доводилось читати про великий театральний успіх відомого австро-німецького письменника Гоффмансталя. Любимець трагічної музи і автор цілого ряду прегарних віршових драм, які шляхом музичної обробітки незаперечного генія Ріхарда Штрауса добули собі світове признання, несподівано Гоффмансталь, який ще минулого року написав грандіозну середньовічну містерію (в роді наших інтермедій) „Кожен" — взявся до написання комедії. Спроба вдалася. Критика каже, що не зовсім вдалася. Та хто зміг би надто копилити губи на Гетового учня із кола віденських феаків? Як би і не було — факт успіху останеться незаперечним.

Комелія носить наголовок: „Непідкупний". Її тема взята зі середовища багатої австро-альпейської аристократії, з кола дуже грошовитих баронів, баронес, генералів і світових дам — так собі людей, що не знають і де подіти надмір гроша і що зробити з постійно свобідним часом і куди встромити свої цінні особи. Відомо: остається як вічний труд — кохання. В цім випадку кохання писане з малої букви, знана дрібна курсова монета, яка одною маленькою круглою одиницею, так мовити, полагоджує цілий поясок... трансакцій. Трийцятьшістьлітний барон кохається відразу в трьох жінках. Чи так: може не так кохається, як підкохується. І вони, очевидно, пропадають за ноншалянтним джентельменом з мілйоновим майном, з його палатами, верховими кіньми і роскішною обстановою. Ба, але барон ще має одного вогника. Він... літерат-письменник. Вже пустив у світ один роман, а тепер саме працює ще над одним. Чи є отже під сонцем жіноче серце, яке булоб в силі перед таким чортом встоятися?...

Та певно неоден збентежений читач спитається: Чого я завів з Гоффмансталя і його останньої комедії? Яке нам діло до неї?

Зараз. Хочу про це сказати. Осередньою особою в поданій комедії являється не барон Яромір, його мати, жінка і дві любовниці, а просто-напросто наш... Федь. Таки так. Наш Федь, який у комедії носить імення Теодора, а для кращої політури навіть імення Франца. Бо у Німців кожен...

Теодор походить з Українців, чи пак, по словам автора, з Русинів. Рідна хата Федя положена десь далеко в Карпатах, у горах, у пралісах. Там стоїть над річкою мохом вкритий млинок, який постійно торочить свою монотонну розмову. Довкола надмогильна тиша. Кріслаті вітта ялиць важко погнуті в дід. Мовчки поринули в німій задумі. І тільки пташини своїм щебетом будять її в ряди-годи до життя, все таки не маючи сили перемогти величавого маєстату пралісу. На шпилі одної з ялиць причеплений гонтяний домик для гірських синиць. І бідний Федь мріє ночами заєдно про те, як він колись раз поверне назад в рідні сторони — до свого бору, до старенького млина, до ялиць і до птахів. А може і полізе на шпиль, підкрадеться до пташачого гнізда і там опівніч з відьмами і чарівницями стане куматися?...

Звідкілясь він взявся серед панів? А от собі просто. Молодим його ваяли до війська. До уланів призначили. І пропав наш Федь. Пішов на захід тай зачав служити. Чи ми не знаємо, які вояки були наші хлопці? Хіба не росказував про них Федькович?... На молодім Федю пізнався вмить комендант полка, барон. Зробив його своїм чурою. Федь служив йому немов собака. Вже і військові літа покінчилися, а полковник Федя не хоче пустити від себе. Вірну людину, бач, найшов. Людину інтеліґентну, понятливу, бистру, чесну, уважливу і віддану йому до найтайніших глибин душі. А таких прикмет у великім світі не швидко найдеш. Не має їх серед роскішно зодягнених панів, з їх добре вивченими товариськими фразами і білими фраковими сорочками, за якими криється звичайно — пустобережність, лукавство, злоба і нікчемність. Такі прикмети можна ще найти тільки в сірого мужицького сина з далекого і легендарного сходу, там, в їх душах і серцях — чесних та вірних немов свята, чорна земля.

Полковник має сина-одинака. Син: типічний зразок своєї доби і свого окруження. Має силу-силенну гроша, має суспільну позицію, інтеллект, фізичні прикмети і все що завгодно. Тому не із чаші життя обома пригорщами. На ліво і право — жіночі серця так і падуть немов головки маківок, підкошені холодною рукою. Без лишніх викидів совісти, без застанови. Як водиться сальоновому львови.

Вмираючи — старий, стрівожений за майбуття сина полковник не віддає його під опіку жінки, а під опіку Теодора. Теодор має бути після смерти батька ангелом-хранителем ледачого сина. І чура немов предмет переходить у спадщині до нового пана.

Зачинається життя в змінених умовах. Поведінка молодого панича не зміниється ні на крихітку. Все одні й ті самі любовні історії, ті самі сходини, візити, поїздки і мельодраматичні закінчення. Пятнайцять довгих літ йде таке життя. І заєдно на очах мовчаливого, дискретного слуги, буцім: ніщо — незнайка.

А тимчасом: не так воно, зовсім не так, як би кому здавалося. З Федя стала в панськім середовищі — ціла, повна, скінчена людина. Перш за все — людина з характером. Слуга, сірома прозрів наскрізь. Пізнав справжню вартість блискучих панів, їх внутрішню нищету і своєю чесністю, щирістю, розумом і характером завоював їх цілком. Без нього вони не можуть обійтися. Він ними крутить на всі боки немов мертвими куклами — скаже, щоби барон кинув одну любку, і барон кидає, скаже, щоб кинув другу, і барон знов слухає, скаже, щоб вер-

нув до своєї жінки — пан також не сміє ставляти опору... Словом: чудасія тай годі.

А треба знати, що цей наш український Фігаро зовсім не виходить погано в обробітці знаменитого німецького письменника. Хоча він тільки звичайний собі слуга і ніщо більше. Саме навпаки. Прикметами і характером свого героя письменник немов зеркалом намагається дати спромогу гнилій суспільности приглянутися в своїм безвартнім лиці в своїй без-личности. Он воно що.

Повсюдно в нас нарікають на слабкий розвиток рідного письменства. І по правді. Минула велика доба національного відродження перед війною, минула доба трагічних змагань закинутої в льох нації проти волі всіх супостатів видобутися на культурні вершини, минула доба великої війни, яка ціла велася на наших землях, опісля доба боротьби за незалежність державну і вкінці трагедія безмилосерної програної і все, все те безмірно страшне, що ми всі разом і кожен з осібна пережили. А тут., наша література: от, краще і не згадувати...

Чужий Німець вміє навмання вигребати золоту жилу з нашої етичної душі, тоді, коли в нас письменники вічно в погоні за .... темами. Та хіба все життя довкола надто вбога для літератури тема? О, ні. За велика, за могутня, за жахлива. І тому мабуть ще не найшлися очі, щоби доглянути що дійсність і добрі руки, аби її взяти немов Причастіє... Зломане біле крило нашої літературної творчости по грузкім болоті буденщини волочиться...

Та може ні?.. Може ще за мала відсталь між нами і дійсністю і може щось наклювується в „глибокім льоху" української великої руїни? Може молоді душі десь тут біля нас або й за Збручем збираються до лету? Будемо надіятися. Будемо, хочби і проти волі. Бо мусимо.

Ні один великий народ не може жити без своєї вічно живої совісти, без рідної літератури. І в нас воно прийде. Як не за нашого життя, так може після нас. Але воно мусить прийти, як приходить після ночі світанок і після бурі ясний промінь сонця та голубінь неба.

Павло Лисяк.

Святочні твори.

Рідко завдрю талановитим письменникам. Те, що сказано про гения є вірнійше про талант: талант розвивається завдяки терпцю та волі. Чи варта завдрити людям, яких життя минає на праці в муках? А зрештою, хто з нас нині не є талановитим?

Завдрю геніяльним письменникам, які пишуть з такою легкістю та приємністю немов би їли або пили. Оці завдрощі прокидаються в мені кождий раз, коли з нагоди якогонебудь свята читаю твори призначені для звеличання цієї виїмкової хвилини, яка приходить з автоматичністю календаря. Завдрю авторам некрольогів і авторам ювилейних студій, завдрю поетам, що вміють ушкварити поему в 25-літні, 50 літні чи 100-літні роковини чужих уродин або смерти, в день імянин або в день національного свята, на Різдво, або на Великдень. Це є безумовно письменники геніяльні. Геніяльним священником треба вважати людину, яка може на найбанальнійшу, безліч разів перемелену тему написати новий твір на домагання редактора або видавця. Мрією мойого життя є не повість з подихом Достоєвського або Бальзака, не драма на рівні Шекспіровської або Ібсенівської, а якінебудь літературні твори писані стільки разів на протязі року, скільки в нас є національних та церковних свят, роковин, ювилеїв, уродин та імянин. Мрією мойого життя є навчитися тайни, як треба писати щороку новий вірш, щоби він міг бути виголошений на Шевченківськім концерті, як написати поему в день нашого національного свята, як скласти критику під впливом чудотворного факту, що день смерти письменника або день, в якім він видрукував свій перший молодечий твір згоджуються з цифрою дня, в якім буде видрукувана моя стаття про нього. А більш за все бажав би я щороку писати бодай два твори: для звеличання Різдва та Великодня.

Не гадайте, що лише тому, що редактори часописів шукають саме тоді запопадливо творів на цю тему. І не тому, що часопис виходить тоді у святошному вигляді і що читачі з нудьги мають змогу читати його від першого рядка аж до останнього, не минаючи навіть таких статтей як моі на яких неясність усі цілий рік нарікають. Я хотів би творити що року з нагоди Різдвяних та Великодних Свят перш усього тому, що це — важко. Нема важних тем у літературі як ті, які гімназійні вчителі дають на шкільні вправи. Нема важнішої творчої проблеми як найти нову форму для звеличання ідеї, яку всі прийняли. Як незвичайно важко висловити те, що висловлюється всіма тою самою, готовою, приємною формою на ділі!

Я хотів би стати святошним письменником ще й тому, що найприємнійше — і для себе і для других — є писати у веселому настрою. Правда: деякі святошні нагоди є невеселі. А проте ніхто не заперечить, що навіть похоронні промови слухає наш загал з більшою приємністю ніж виклад про проблеми літературної критики. Ще одно. Нема приємнійшого почування для автора як те, що він погоджується вповні з читаючим загалом. А з якою насолодою пише він у пересвідченню, що не треба дбати ні про ідею ні про форму твору! Тема святошних творів, призначених для широкого загалу, заступає ідею. А ідея заступає форму.

Загалом: усе сказане досі не являється приводом до уваг над далекою і, по суті, нецікавою для нас справою про те, що і як думати з приводу нового твору пана Гоффмансталя. А зовсім для чогось другого.

Вже Прудон у книжці „Мистецтво і його суспільна мета" звернув увагу на факт, що всі національні гимни — з яких деякі вели масу вперед, часто на смерть — визначуються незвичайною біднотою змісту та форми. Та хто співаючи гимн аналізує коли небудь його слова? Національний гимн співають усі не тому, що він є мудрий та гарний; він є мудрий та гарний тому, ще всі його співають. Святошні твори є писані та читані при акомпаніяменті менш-більш такого самого загального настрою, що й національні гимни. У цьому настрою не виринають ніякі критичні рефлексії. Автор і загал є запоморочені зворушенням, що момент, який вони переживають є незвичайно святошний, себто догматично-вартісний. Для висловлення цього зворушення та моменту можна покористуватися яким небудь текстом в якійнебудь формі.

При нагоді кожнього свята завдрю письменникам, які на замовлення чи з власної охоти пишуть текст до такого загального святошного акомпаніяменту. Нема приємнійшого роду літературної творчости, як панегірики. А яку глубоку, всечутливу душу, який широкий, всезахоплюючий розум треба мати, щоби хвалити людину на саму думку про те, що вона вродилась або вмерла! Автори, що пишуть святошні твори на тему Христового Воскресення можуть не думати ні про народини ні про смерть. Народини або смерть Христа не можуть ставати щойно проблемою.

Сам факт святкування якоїсь події є вдоволяючою нагодою, щоби висловити те, що почуваємо, незалежно від змісту цієї події і форми, в якій її висловлюємо. Справжні радощі мають у собі багато дечого з діточої потреби: висловлювати якнайголоснійше те, що почуваємо. Святошна література мусить наче окличі радощів промовляти з наївною безпосередністю. Наївна безпосередність є одним з найщасніїших дарунків природи людині. Дарунків — не талантові, а людині, в її буденщині. Ось чому можна завдрити письменникам, які у весь голос радіють тому, що всі инші повинні радіти.

Були часи, коли майжа ціла література складалась зі святошних творів. З них вона починається і хто зна, чи колись ними не скінчиться. Можливо, що ми до нині живемо ще відгукамі цієї доби, коли не було більшої чести для письменника як звеличати привселюдно спільне свято дитирамбом. А скільки архитворів родилось на королівських дворах у панегіричному настрою! Може треба би поставити питання: чи взагалі можна казати про якусь окрему святошну літературу? Чи не кожний твір родиться у потребі щось звеличати? Чи те почування, що стає починок до творення не є святошним?

Історія літератури знає чимало революційних творчих починів збунтованих проти радощів, сміху, загалу, традиційних вірувань. Одначе загальна історія не знає випадків, щоби люде боролись проти ідеї свята. Не кажіть, що свята бувають ріжні. Лише дуже невеличка скількість одиниць є вразлива на ідеї причаєні у загально прийнятих формах. Загально прийняті форми є завсіди сильнійші ніж індивідуальна аналіза їх. Найбільше незадницьке свято є і завсіди буде популярнійше ніж найбільше передовий будний день. Це саме торкається літератури. Є твори, яких не можна (і не треба) критикувати. Можна і треба лише стверджувати факт, що вони — є. Їх відношення до творчости є анальогічне як відношення тарілок та пляшок до великої ідеї, яку вони звеличують.

Хто зважиться сказати, що прибраний великодний стіл є єдиною доступною нам формою, якою звеличуємо память могутньої, творчої ідеї? І хто скаже, що на свята він є зайвий?

Михайло Рудницький.

З холмських леґенд.

Ходить Христос!

— І бачили Його?

— А як же! Багато людей бачило...

Селянки в роздумі. Поприкладали пальця до щоки, трохи нахилили голову й думають. А на лицях їх — сумнів.

— Може це й правда... Старі давно оповідали, що буде якесь таке чудо...

— Отже ми й дожили, — зітхає стара, — отже й зійшов до нас Він Угернований...

— Розкажіть же нам, що оповідають про Нього... вик бувається на одпустах, на ярмарках, та й так з хати до хати ходите...

— Жебрачка хитає сивою головою.

— Оповідають, багато оповідають! Це з того часу, як повачиняли, позабирали наші церкви. З того часу, як народ почав жити без служби Божої, без диму кадильного, без світу сайчкового...

Селянки напружують слух, туляться одна до одної.

— Отже подивилася Холмська Божа Мати на землю, побачила, як стогне та плаче наш народ, — а вона дуже любить Холмщаків, що вони „пречистия" не забували, — та й сама заплакала..

„Сину! — каже вона до Христа, — Сину мій дорогий. Йди на Холмщину та подивись, як там наші люде терплять, як сльози ллють, як сумують. Повідбирали в них цвинтарі позачиняли каплиці, попересвячували на косьоли, церкви. Ніде бідному Холмщакові й Богу помолитися. Йдиж, Сину, потіш їх та з ласки своєї повіддавай їм церковки...

„Ех, Мати моя Пречистая, — каже засмучений Христос, — не можу я зараз віддати їм церкви, бо така вже воля Мого Отця Небесного. Але прийде на це свій час. Тепер я можу тільки потішити їх.. Потішити тим, що Я тяжче страждав на землі. Хай подивляться...

Взяв Христос свій терновий вінець та наклав його Собі на голову. Задзюркотіла кров, заграла самоцвітами та потекла з під тернів по блідому обличчю...

Аж зомліла Божа Мати.

Заспокоїв її Христос, а сам пішов на землю.

З того часу і ходить Він по шляхах Холмщини, щоб підтримати народ у його муках"...

—

...Жебрачка витирає очі. Селянки жалібно кивають годовами.

— І були такі, — що бачили Його?

— Кажу-ж що були. Часто бачуть Його то біля захопленої церкви, то на зачиненому цвинтарі, то де-не-будь на шляху... Стоїть сумний! А з очей сльози, як роса ллються, бо жаль Йому наших людей.

— І довго буде Він так ходити?...

— Поки не прийде якийсь такий Великдень, забула тіньки — який... Тоді відчиняться всі церкви на Холмщині... Тоді Христос зніме терновий вінець і піде на небо.

Тоді знов буде на Холмщині радість.

Жебрачка встає, збірає свої палиці, клуночки.

— Піду... А ви не забувайте про те, що я вам казала.

Вклонилася й пішла.

Пішла від села до села ширити живу леґенду.

„Свячене".

Небо Холмщини вмилося прозорою блакиттю. Прикрасилося білим пухом хмарок. Засяло світом весняного сонця. Дивиться на розкуту землю. Вмішається до ніжної травки, що бадько визирнула з розбудженого кореня. Витає людей луною пташиних голосів:

„Христос — Весна життя — воскрес із мертвих. Радійте, холмщаки! Ви-ж так любите Його, свого Христа терпеливого, так любите весну своєї вбогої Холмщини".

Але не всміхаються дороговичане. Не сяють їх обличчя тим передсвяточним сяєвом, яким завжди сяяли перед Великоднем.

Дівчата мовчки дописують свої узорно-ріжнобарвні писанки. Мовчки ладують господині свої „паски" до свячення. Мовчки господарі готують пашу для худоби, щоб не гвалтувати великого свята буденною роботою.

— А що, як не приїде? Як терпкий холодок пролинуло від хати до хати по засмучених Дороговичах.

— Приїде, — твердо відповідають старі,—а в самих груди обкладає ледом: — а може і не приїде...

— Не вже бути без свяченого? — думають селянки, — Господи, та який-ж це буде Великдень!

— Як добре колись було, — мріють діти,—коли в нас була церква та священик. Занесли до церкви в ночі, та пороскладали довкола на

цвинтарі. Посіє Бог перед денним світом. Вийде з церкви процесія. Пролунають співи і посвятить паночець... А тепер...

— Нащо вони нашу церкву запечатали? Чому не дають молитися — питаються діти, — це ж Богові неприємно. На що вони це роблять?

— Чорна мла заступила їм очі, — відповідають їм батьки.

— Іде! батюшка їде! як великодний дзвін, пролинула над селом радісна вістка.

З хат почали висипати люде. Не тільки Дороговичане, але і в инших сел парафії, що звикли ходити сюди до церкви

— Де ж будемо святити? — міркує священик. Ключі від церкви віддали вам?

— Ні.

— То підемо хоч під церкву...

Йдуть. Йдуть тихо. Думки втонули в серцях. Підійшли до церкви. З тремтінням входять на цвинтар. Стають у ряд. Розвивують клуночки. Ставлять на блідій муравиці свої „паски". Священик одягає епітрахиль...

— Тут заборонено! — каже поліціянт,—йдіть собі, йдіть швидче...

Вийшли на дорогу. Збентежені. Зупинилися...

— Куди-ж іти?...

— Куди?—каже дід Микола,— нікуди. Святіть, паночче, отут, на дорозі. Так, — по середині шляху. Бо тепер, кажуть люде, по шляхах Холмщини сам Христос ходить у терновому вінці. Хай побачить наш Великдень.

Розташувалися на дорозі.

Сумно, сумно лллється:

„Христос воскрес із мертвих"...

Може як раз надійде воскресший Христос...

Володимир Островський.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

ОТ. БАБІЙ.

У нічній тишині.

(Із циклю: „Шукання".)

Знаю. Я ще не пив із кастальських джерел.
Пера зломених крил розсіваю.
Та в нічній тишині я лечу мов орел
І голом аж до неба сягаю.

Хоч притав мене пил і габою прилiг
Цвіллю будня я вкрився в знемозі.
То в росі тишини мию бруд моїх ніг,
І знаходжу себе на дорозі.

Лину, лину в безкрай всіх космічних шляхів
Метеорій, що впаде на зорю.
Розливається дух мій у душі всіх світів
Моя кров'ю в дощу в синім морю.

У нічній тишині хтось говорить мені
Що не з цього, не з цього я світу.
Хтось глаголить мені заповіти чудні,
Аж з небес чую гомін привіту.

Із надзоряних сфер, недозримих висот
Хтось окрилює дух мій безкрильний.
О, невже то Господь, давній мій Саваот,
Міст кидає між нас нероздільний?

Бачу, бачу, як Він зза безодні глядить
Гладить ніжно мене мов дитину.
І сузірям манить і без слів гомонить:
— Ти забув мене сину мій, сину...

І над берегом тайн припадаю в жаху,
Заслонивши обличя рукою:
— Манівцями блукать на розстайнім шляху?
Чи іти за Тобою, з Тобою?

Як не є блудний син! Ти не знаєш і сам..
Я не кинув Твойого ворога,
Я лиш віра не йшла легендарним Богам
І шукав свого власного Бога.

Чую, вірю в цей мент, що мандрівка моя
Не мета — тільки путь у Незнане.
Тож дочасним тецям не поклонюся я.
І знайду ще Тебе, о, мій Пане...!

Поневолений народ, який вміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вязниці.

Під звуки Воскресної Пісні.

Два останні дні березня і перші два квітня ц. р. притягнули до столиці краю більші ніж звичайно, ряди працьовників економічних і освітньо-культурних, заінтересованих живо у відповідних ділянках народнього життя. Зібрані представляли усі верстви народу: значить, що дані питання відбиваються уже широким відгомоном. Відрадно це бачити й зауважити, бо ясна річ, що раз затронуте життя на ділянках кооперативи, школи, освіти буде й мусить порушатися вперед, буде й мусить шукати русла і його поглиблювати. Уступає перед нами одна з перешкод, на яку ми досі нарікали: недостача живого звязку між осередком і його розгалуженнями. Перешкода, яку відчували працьовники як центральних так і дочерних установ. Поволи витягано рамена з обох боків і сьогодня можна сказати, що витягнені кінчини зіткнулися. Бажання здійснюються. Контакт навязується. Навязується доцільно довкруги животньої праці, метою якої: підчесення себе самих з упадку, двигнення на життєву поверхню, створення стихійної і на твердих основах покладеної культурної сили. Цю останню розуміємо яко *економічну, освітну й політичну.*

Витягнені кінчини стикаються і звязуються з собою. Цей звязок одначе мусить кріпшати й наростати здоровими наслоєннями, щоби не розбив його леда який подух ворожих змагань. Та мускули організму зростають у наслідку руху, який у применшенню до наших завдань назвемо чином. Самі розважування, самі мрійництво — хоч би розточували перед найпривабніщі образи — не вистарчають. Із вором звернених у світ великої ідеї національної будови валити перешкоди, засипати прогалини, чистити терен з руїни і будувати. І тут будівничі мусять старатися охопити своїм зором усі потреби народнього організму з увагою, що всі вони однаково необхідні, і притягати рівночасно робочі руки з усіх боків до цілости будови народнього життя будови доцільно й пляномірно розділеної, але одною думкою повязаної.

В останніх часах у наслідку жахливих подій, котрі відбувалися і відбуваються у нашому нещасному краї, ми дуже зубожіли. Всі зубожіли й будемо убожіти, коли не добудемо із себе сили, що зветься *самодопомогою.* І бачимо усі в кооперативному русі, опер тому на здоровій почві самовистарчальности. Каменярів цього руху потреба нам від осередку починаючи аж до найдальших закутин самої країни. Обєднання на цьому полі створює гранітну основу, економічне й матеріяльне підложе, чудодійне у своїх наслідках. Бо кооперативний рух не зроджує ніколи матеріяльного самолюбства, але дає розгін альтруїстичним і культурним змаганням. Що більше. У цьому русі найкраще увидатнюються співдіяльні сили в напрямі розвитку індівідуального й соціяльного нерву життя. Цей рух даючи почин культурним цінностям коллективу-спільноти вимінює одночасно культурні потреби особня. У ньому можна бачити сьогодня один з найповажніщих чинників *ідеалістично-соціяльного* виховання народу.

Коли як слід оцінимо вартість кооперативного руху серед нашого народу, і найдемо апостолів каменярів для його поглиблення і поширення, тоді природні високі дарування нашого народу розвинуться до небувалої сили. Зважмо тільки, як далеко поступили ми досі в організації освітньо-культурного життя не маючи зовсім матеріяльного й економічного підложа. Ціла сіть культурних установ з поважними осередними установами від давна покриває наш край. Це все таки робота з нутра народу, вислід руху чисто душевних і духових сил. З цього запорука, що при відповідно розумному поставленню справи створимо те, що є мрією тільки у других народів. Замість культурно пірамідн, страхіття котрої загрожує поодиноким народам у більшій або меншій мірі, повстане у нас здоровий культурний організм. Поодинокі частини цього організму не будуть розвиватися одні коштом одних, але співдіяльно будуть живити себе взаїмно своїми соками. Артерії бючки розводитимуть у цілому організмі живу козацьку кров. Створені на такій основі читальні, бібліотеки, школи, робітні позашкільної освіти не будуть ніжними ростинками, блідими, недохровними, але установами з жилавими руками, сильними ногами, здоровою головою і серцем повним любови і найвищих почувань правди, краси й добра. Хиба не потребуємо додавати, як будуть тоді виглядати союзи й надсоюзи таких установ. Не потребуємо додавати, скільки незалежним працьовникам дасть сам народ приміщення. А що тут почин до схоплення у свої руки проводу в упромисловленню країни і всіх дальших наслідках такого стану, не можна про те сумніватися.

На тому полі найшвидший і найкрасший перехід до повного обєднання усіх сімох мілїонів українського населення по сей бік рижської линії. Тим більше, що тут поле для зсумування двох змагань. Зсумування, яке буде вислідом звичайної математики, котра каже, що 1+1=2. Розуміння кооперативи яко великого підложа для культурної сили народу сильнійше розвинене і підготоване у давньому російському заборові. У нас висока ціна культурних дібр у виді освіти й школи. І тут перед нами результат зсумування вишої математики, котра оперуючи одиницями двома не дає у своїому висліді тільки суму одиниць, але дає третю цінність, яку ми могли би представити у формі 1+1=3. Ця нова цінність — це не нація, яка тільки бажає, мріє, нарікає, плаче, але нація, яка добуває і здійснює, зараз здійснює своє найвище право.

Кооперативний рух, просвіта у всіх ділянках, жертвенність на школи й опіка над нею, охорона дітей, опіка над молодіжю, руханкова діяльність, гігієна життя — вимагають всебічної уваги, праці й розуміння їх яко цілости й єдности. До цього потреба постійного, тривкого контакту між собою. А його довершуємо живим звязком шляхом *преси й книжки.* Вагу цього звязку не доцінюємо. Він рішучо за слабий, недостаточний, нерозуміння його у своїх наслідках шкідливе. Уздоровлення і поправа відносин необхідна й мусить бути негайна.

Коли усі працьовники на всіх полях народнього життя візьмуть і цю обставину під свою зрілу увагу, побачуть, яку велику мають поміч від сього чинника, як праця їх буде поступати наперед і як швидко будуть здійснюватися їхні бажання що до збірки здорових овочів великої, здорової, опертої на внутрішно-духових основах праці.

М. Галущинський.

Наші найблизчі завдання на економічному полі.

Життя як окремої людини так і цілої нації це боротьба і без неї ніколи і нічого не можна осягнути. Але для того, аби в боротьбі стати переможцем, муситься бути сильним. Чи ми були в нашій боротьбі завжди сильними і витревалими у всіх відношеннях? Коли щиро і отверто приглянутися до сього, то на великий жаль мусимо сказати, що ні.

У нас є велика потенціяльна сила і може більша, чим у наших сусідів, але як скоро вона починає перетворюватись в кінетичну, то якось починає розпадатися на дрібні части і тому тратить свою міць, або ще гірше взаїмно знищується. Причин цьому є дуже багато і на сторінках газетної статті це годі проаналізувати. Візьмемо для прикладу політичні партії на Вел. Україні „во дни оны": вічна грижня між угрупуваннями, які навіть дуже мало ріжняться одна від другої, теж і в самих партіях. Далі, неодностайність думки, що до державного будівництва між окремими землями України: Сх. Галичина, В. Україна, Кубань і т. д.

Що правда, в останні часи помітні старання до усунення цього негативного явища в нашому життю. Помилки минулого мусять бути наукою для прийдешнього і більше не повторюватись.

Мусимо спільно і всіма силами взятись за працю і перетворити всю ту велику нашу потенціяльну силу в кінетичну і направити її на вірний шлях для осягнення національного ідеалу.

В життю кождої нації найголовнійшими чинниками, які дають спромогу їй жити і розвиватися є: *освіта і економія.*

Що до *освіти*, то український національний геній за дуже вокоткий час розвинувся так сильно, як це не спостерігалось серед жадної нації світу. Легко сказати, — ва протязі останніх 3—4 років Українська нація розмосковивши три університети в Київі, Харкові і Одесі (останні два ще не цілком) утворила цілий ряд нових наукових інституцій, як Академія Наук і Мистецтв (Київ) та аж *шість університетів*: Прага, Львів, Камянець, Ніжин, Полтава і Катеринослав (філія київського університету в Криму тепер не функціонує), як рівнож відкрито цілий ряд високих технічних і инших шкіл. Отже на науково-освітню справу була звернена пильна увага і маємо позитивні наслідки.

Економічний бік справи, а окремаж на Зах. Україні стоїть погано. Тут майже всі національні скарби знаходяться в руках чужинців. І взагалі західний Українець в матеріяльному відношенню є досить убогий, що негативно відбивається на всьому його життю. На поправу цієї сторони життя зах. Українця мусить бути звернена зараз як найбільша увага всього українського громадянства і для цього мусять бути *змобілізовані всі наші національні сили.*

Але що може причинитися для підчесення матеріяльного стану нашого населення західних земель. Ясно, що перебрання до національних рук всіх матеріяльних благ краю і інтенсифікація їх. Але для переведення цього в життя мусить бути переведена велика як інтелектуальна так і фізична робота. Яким способом? Чи можливо це перевести при помочи ініціятиви окремих одиниць, їх капіталів то-що. Ні. Бо з історії розвитку народнього господарства знаємо, що великі національні капітали утворились в західній Европі лише шляхом колективізації. Ще з XVII віку, коли почалась більша міжнародня торговля, а потім повстання великої індустрії, до чого потрібні були великі капітали, то могли вони повстати лише після зєднання капіталів цілої маси осіб. Так появились акційні і инші товариства, які відограли велику ролю в народньо-господарському життю окремих націй.

Пізніше, від другої половини минулого віку появляється ще модерне зєднання капіталів працюючих мас: робітництва і селянства при помочи кооперації. І коли на-

ший робітництво і трудове селянство ніяк не могли утворювати великих капіталів, то кооперація дала їм змогу це здійснити. Коли візьмемо для прикладу капітали утворені селянством при помочі кооперації в Данії, Німеччині, Бельгії, Італії і навіть Румунії то побачимо, що з ними не може зараз витримати конкуренції навіть приватний капітал. Так в Данії кооперація вигнала з сільсько-господарської продукції майже весь приватний капітал. Теж помічається і в других країнах.

А капітали пролетарської кооперації в Англії досягають кольосальних розмірів. Вистарчить нам пригадати, що в Англії кооперація охоплює більше чверти населення краю. Для своїх членів побудовано там в деяких містах цілі „кооперативні вулиці"; мається власні фабрики, своя фльота, плянтації в кольоніях (Цейльон) і т. д. Словом з дрібних внесків там повстали величезні капітали, які стараються чим раз все більше захоплювати в свої руки господарське життя краю.

Якже українська суспільність має йти до утворення власних капіталів. Поодиноких капіталістів у нас майже немає і не можуть вони зараз утворитись. З огляду на сильну конкуренцію з боку старого і досить сильного чужинецького капіталу. А без власного капіталу ми зможемо лише животіти і бути завше залежними. Отже остається один шлях — утворення національних капіталів шляхом зєднування тих малих частин його, які маються у членів нашої нації, в одно ціле. На поміч цьому може прийти кооперація, яка вже має свої традиції, виробнену тактику, тай маємо і фаховців для цеї справи. Отже на кооперацію мусимо звернути всю нашу увагу і старатися як найбільше про поширення її серед всіх верств нашої суспільности.

Для цього в першу чергу потрібно:

1. Перевести обєднання всієї української кооперації зі всіх наших західних земель: Сх. Галичини, Волині, Холмщини, Підляшя і Полісся.

2. Для цього мали би утворитись у Львові, яко політичному і економічному центрі Західної України окремі централі по ріжним галузям кооперативного будівництва як: споживні, кредитові, сільсько-господарські і инші.

3. Ідейний провід української кооперації мусів би взяти на себе Український Союз Ревізійний у Львові, але в ньому мусить бути переведено реорганізацію приблизно на зразок Українського Центрального Комітету в Київі — Коопероцентру, себ то мусять бути розширені його функції і т. д.

4) Ріжні заходи перед польською владою мусить взяти на себе Українська Парляментарна репрезентація у польському соймі й утворити для цеї справи окреме бюро. Це легко буде зробити, бо серед послів є кооператори, які навіть співробітничали в київських централях.

5) Мусить бути звернена пильна увага на кооперативну освіту і пропаганду кооперативних ідей серед широких мас населення, а тому потрібно:

а) утворити при Українському Університеті і Політехніці у Львові катедри кооперації; як рівнож і при духовних семінарах у Львові, Станиславові, Перемишлі і Кремінці.

б) відчинити у Львові вищі одноріжні кооперативні курси, які мали би з часом перетворитися в Кооперативний Університет на зразок Українського Кооперативного Інституту ім. М. Туган-Барановського в Київі.

в) Переводити організацію кооперативних курсів голосно для селянства і робітництва по ріжних повітових містах і инших місцевостях, де лише буде змога.

г) утворити спеціяльне кооперативне видавництво, яке в першу чергу занялося би виданням ріжних популярних кооперативних і господарських брошур, часописів і плякатів.

Для переведення цього в життя не можна цілком покластися на ініціятиву існуючих вже кооперативних інституцій, а крім них за організацію кооперації мусить взятися все свідоме громадянство. Бо при ініціятиві і підтримці ясього нашого громадянства можна надіятися на успіх.

Але крім кооперації ми мусимо звернути ще увагу на нашу приватну промисловість, яка в сучасному капіталістичному устрою відограє велику ролю, не лише в народньому господарстві, а також і в світовій політиці. Вона конче мусить бути зорганізована в одно національне тіло.

Поперше мусить бути міцно зорганізовано наше робітництво і ремісники, де вже початки організації є. Мають перевестися зїзди зі всіх Західних наших земель і заснувати на них загально-українські професійні спілки.

Промисловий і купецтво наше мусить перевести між собою організацію і утворювати спільно приватні українські банки, ріжні фабричні закладн та взагалі ріжноманітні економічні інституції.

Мусять бути всі наші інституції і особи ділаючі на полі нашого національного господарства добре зорганізовані і обєднані і лише при цій умові ми зможемо більше користати з нашої праці і капіталів та витримати боротьбу з чужинцями.

Взаїмна запорука, спільна праця і солідарність всіх членів нашої нації дасть нам змогу вийти на кращі шляхи і досягнути як найшвидче нашого національного ідеалу — власної державности.

І. Шимонович.

Українська народна лічниця (шпиталь) у Львові.

Товариство Народня Лічниця, яке істнує від 1903 року у Львові рішило вже торік на Загальних Зборах в квітни 1922 року поширити свою діяльність крім амбуляторійного лічення хорих і на шпитальне, то є щоби хорі і потрібуючі довшого лічення, довших основних лікарських дослідів або операційних то, насвітлювання кремінною лямпою, Рентгеном, могли мати приміщення в Лічниці. В тій цілі змінено в 1922 р. статут Товариства Н. Л. Останні Загальні Збори Н. Л. з 15. березня 1923 р. висказали рішуче бажання виконання рішення Загальних Зборів і поручили виконання сего новообраній Управі Н. Л. — Управа Н. Л. засягнувши опінії всіх лікарів, згуртованих в українськім лікарськім Товаристві у Львові, рішила доконечне негайне виконання постанови Загальних Зборів і в тій цілі підписаний комітет. має завдання побудувати при Народній Лічниці шпиталь для потреб українського народу. Тов. Н. Л. засноване 1903 р. заходами лікарів: бл. п. д ра Озаркевича, д-ра Овчарського, д-ра Волошина і др., а при матеріяльній підмозі митрополита Андрія Шептицького дуже гарно розвивалося до війни, було заосмотрене в гарний лікарський інвентар, домашну обстанову, лікарські прилади, мікроскоп. Світова війна припинила діяльність Н. Л. Весь інвентар, лікарські прилади зграбовано. Фреквенція хорих упала до мінімум (в році 1917 лічилося всего через рік 1100 хорих.) Завдяки докторам Овчарському і Дрималикови поновлено діяльність Н. Л., закуплено інвентар, лікарські прилади, а фреквенція хорих почала збільшатися з року на рік, бо в р. 1918 було вже хорих 2449, в 1919 — 2674, в 1920 5526. х.; в 1921 — 7047 х.; в 1922,— 7501 н. хорих, яким уділено в році 18.660 лікарських ординацій. Лічення було чисто амбуляторійне і виконувано малі гінекольогічні і хірургічні операції. По сконстатуванню тяжкої хоробя, в випадках потреби більшої операції висилано хорих до загального шпиталя або на клініку у Львові. Від сих хорих, яких ми щодень посилали, чули все жалі, що їх для браку місця не принято, то знов на лихе обходження в причини, що вони Українці, на брак розуміння української мови зі сторони лікарів і що дуже часто виходило на шкоду хорого. Хорі жадали безнастанно від Н. Л. приміщення їх в Н. Л., щоби вони могли лічитися під доглядом своїх лікарів, до яких мають довіря і з якими можуть в своїй мові порозумітися. Се були перші головні товчки з боку самих хорих до заснования свого шпиталя. Дальшим товчком був розпорядок польського міністерства здоровля з дня 23. січня 1923., яким усунено всіх Українців-лікарів зі служби в загальнім шпитали у Львові. Розпорядок сей відобрав можність молодим лікарям-Українцям дальше образуватися в спеціяльних лікарських фахах і тим позбавив їх можности бути лікарями-спеціялістами. З причини загального зубожіння і лихої валюти, пашпортових шикан, молоді наші лікарі не маючи можности в краю учитися, не можуть виїхати дальше учитися за границю а се спричинює красви і нашому народови велику шкоду. Для ілюстрації теперішних обставин подаємо дійсний факт, який зайшов з д-ром Долинським зі Заліщик, якого як вже заіменовано директором шпиталя в Стрию, польське міністерство здоровля у Варшаві відкликало його номінацію по причині, що він в мурах шпиталя говорив з хорими Українцями по українськи. — Дальшою потребою українського шпиталя у Львові є потреба наукового лікарського варстату для студій університетської медичної молодіжи, де вона під доглядом досвідних лікарів при ліжку хорого могла би свої студії поглубляти практично. Шпиталь є то станиця (варстат) доконче потрібний для поширення лікарських студій для медиків і лікарів в інтересі українського народу. В цілі побудування шпиталя заснувався комітет з лікарських кругів, і він кличе до українського загалу з Святом Воскресення взяти нашу ціль і стремління під розвагу і дати нам поміч в великім гуманітарно-науковім ділі. Пригадуємо памяти, що наші предки Українці міста Львова в 17 століття вже т. є. 300 літ взад узнавали потребу власного шпиталя і тоді при церкві св. Онуфрія—церкві Ч. С. В. В. при вулиці Жовківській заснували і удержували шпиталь, де хворі місцеві і приїжді з всіх українських земель в часі занедужання мали стале приміщення і лікарську поміч та опіку. — Подаємо до відома нашим землякам, що Жиди вже давно відчуваючи потребу свого шпиталя, в дорозі дрібних складок та жертвенности богатих одиниць, побудували великий шпиталь у Львові, уладжений після всіх вимог гігієни і шпитальних потреб — в якім кождий Жид в кождім часі має добру лікарську поміч у своїх довірених лікарів. В сім шпиталі уладжені гарні сонячні лежанки для більше як 100 хорих на тубеокульозу — крім сего приступають Жиди до будови окремих ізольованих величавих павільонів для заразних хоріб і поліжниць. Підписаний комітет звертаєся з горячою просьбою до українського народу гал. землі поперти наші ідейні змагання для добра народнього здоровля — поможіть нам спільно сотворити лікарський варстат для несення помочі хорим землякам, образування лікарів, студентів медицини, в якім то варстаті українська лікарська наука мала би жерело свого розвою. Згадаємо, що папський візитатор гр. кат. Церкви Східної Галичини о. Дженоккі підчас побуту у Львові відвідав народню лічницю, був одушевлених зразковим ладом в Н. Л. а дізнавшися, що Управа хоче будувати власний шпиталь пожертвував від себе на сю ціль 500 лірів то є около 1,000.000 м. п. Віруємо в живу, невмираєму силу, і жертвенність нашого народу на всі культурні цілі, тому з вірою приступаємо до розпочатого діла і сподіємося, що при підмозі цілого загалу нашого народу будемо в найблищій будучности святкувати день отворення українського шпиталя у Львові як прилюдного ужитку в користь здоровля українського народу.

Членська річна вкладка виносить 5000 м. п. — дари і записи в хосен Н. Л. пожадані — всі посилки належить слати на руки касієра Н. Л. д-ра Олександра Подолинського, вул. Скарги ч. 4.

За Комітет будови народної лічниці:

Д-р Кушовець Іван голова Н. Л., д-р Вахнянин М. секретар, д-р Дрималик С. директор, д-р Верижницький Іван голова лікарського Тов-ва., д-р Пилипчишин М., д-р Музика М., д-р Барвінський Олекса, д-р Щуровський Вол., члени Комітету.

За перебудову освітних орґанізацій.

Краще пізно ніж ніколи— приходиться нам сказати про становище нашого громадянства до світньої справи. Поволі, але щораз сильнійше починає галицька вітка української нації розуміти, що освіта це для неї найпевнійший шлях до кращого завтра й сонячної будущини. Зрозуміння ваги освітньої справи для нашого народу відбилося також досить сильним відгомоном на останніх загальних зборах „Просвіти" у Львові. На жаль саме останні загальні збори „Просвіти" показали, що освітників-спеціялістів у нас іще дуже мало, а про саму істоту освіти крутяться по головах великих гуртів нашого громадянства думки, здійснення яких певно не далоб бажаних вислідів. До того ті нечисленні освітники спеціялісти, голоси котрих на загальних зборах „Просвіти" були дійсно тяжким доказом у невсипущій праці на освітнім полі на місцях, були заглушені справами, які навіть не повинні належати до „Просвіти". І вийшло таке, що про освітні справи говорено менше ніж про справи, які повинні належати до „Сільського Господаря" або подібних спеціяльних організацій.

Це й не мале лихо, що „Просвіта" досі не стала виключно освітним товариством. Уякий поступ починається від спеціялізації. Хто все знає, знає дуже мало з усього; хто всім займається, не великі сліди лишить скрізь із своєї праці, навпаки тільки призвичаює загал до плиткости. Тому, коли має дійсно відродитися наше національне життя на нових засадах, треба чим швидше його спеціялізувати. Гасло повинно вийти від „Просвіти", яка найкраще вражіння зробилаб добрим прикладом, а саме тим, що сама займатиметься на будуче тільки освітніми справами.

Почулися на загальних зборах іще деякі неприємні тони. З них спинюся тут тільки на однім, а саме на тім, що у нас люде ріжних станів і партій не навчилися ще ставити загально-національний інтерес вище станових, партійних, релігійних чи яких там справ. А тимчасом у всім нашім життю повинна кождому українському громадянинови стояти перед очима загально-національна справа, якій мають підпорядкуватися інтереси всіх партій і станів. Колиб у нас було більше зрозуміння загально-національної

справи, то кождий український громадянин був би скріль передовсім Українцем, а потім щойно належав би до селянського, робітничого, міщанського, учительського, священичого, урядничого, лікарського, адвокатського чи якого стану української нації. З поодиноких виступів деяких делегатів на останніх загальних зборах „Просвіти" виходило ясно, що не промовляли в першу чергу представники станів, а українська справа стояла досить на боці. А вже дуже яскравий приклад непопулярности в нас гасла „національна справа понад усе" дали останні загальні збори У. П. Т. Та краще про те не писати.

Багато з домагань делегатів на загальні збори „Просвіти" або відпадають, або можуть одержати своє доцільне здійснення щойно по повній реорганізації просвітніх установ. Уся будова просвітнього життя йшла досі згори наділ. Коли нація виборола власну державність і на чолі її стоять люде, що дозріли до керми, можна з великою користю вести освітню справу також згори. Але коли нації не судилося ще виборти власної державности, тоді будова згори що найбільше не принесе бажаних вислідів, коли не засудження на повну невдачу. В такім разі більшість освітніх організацій існуватиме тільки на папері, в кождім разі не матиме повного змісту. А зміст в освітній справі це основний камінь успіху.

Тому й малі успіхи дотеперішньої діяльности „Просвіти" й важні завдання, які ставить перед нею теперішній національно політичний момент, вимагають від „Просвіти" призадуматися над цілком відмінною організацією просвітніх установ, над будовою їх здолу вгору. Уявляю собі перебудову освітніх організацій менш-більш таким робом. Кожде село, містечко й місто основує самостійну „Просвіту" на основі спільного статуту, виробленого у Львові. Осередком кождої „Просвіти" є бібліотека з виповичальне з до дому й читальнею на місці. Кожда „Просвіта" мусить мати власний хор, в разі потреби аматорський театральний гурток, в зразкових випадках орхестру. „Просвіта" на селі має заступати просвітно культурні й касинові товариства міста. Так само в малих містечках. Коли село або містечко більше чи розкинене, місцева „Просвіта" заснує філію чи філії. Для успішної діяльности кождої „Просвіти" необхідний власний дім. Таким робом дотеперішній читальні „Просвіти" відповідало би на будуче самостійне товариство „Просвіта" з правом установляти членські вкладки в міру місцевих відносин і потреб. У своїй великій більшости вплачені вкладки лишаються на місцеві потреби, тільки згори означений процент від них переходить на потреби окружних союзів і Краєвого Союза Просвіт.

Окружний Союз Просвіт відповідав би менш-більш давній філії „Просвіти", й був би лучником між Краєвим Союзом Просвіт у Львові й місцевими „Просвітами". До необхідних умов Окружного Союза Просвіт належалоб заложення книгарні, окружної бібліотеки й випозичальні. В разі, як позволилиб обставини, може Окружний Союз Просвіт сам або на спілку з кількома розвинути видавничу діяльність аж до членських книжечок включно. Загальні Збори Окружного Союза Просвіт перейнялиб багато із справа дотеперішніх Загальних Зборів „Просвіти" у Львові.

За те Загальні Збори Краєвого Союза Просвіт перемінилися би у просвітній сойм. До Краєвого Союза Просвіт (за назву не побиваюся) належалаб видавнича діяльність, в тім і урядового органу, й задоволювання всіх потреб, подиктованих освітніми справами чи Окружних Союзів Просвіт, чи місцевих „Просвіт" (склад популярних видань, музикалій, курси для освітників, диригентів, режісерів і т. д.)

Брак місця не позволяє мені розписуватися про це ширше. Зазначу заразом, що при такій перебудові українських просвітніх організацій знайде свою найкращу розвязку й театральна справа, яка стане одним із складових чинників освітнього руху, веденого окружними союзами й Краєвим Союзом Просвіт.

М. Возняк.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

О. Олександер Стефанович, що на днях обходить 50-тя свого священства, родився в Озерянах, повіт Товмач, в р. 1847, гімназію кінчив в Станиславові в рр. 1860—67. Там належав Він до гімназійної української громади, що мала на меті познакомити себе і ширшу громаду з українською історією, літературою і взагалі з життям українського народу. І з цього гуртка, якому початок дав покійний о. Данило Танячкевич, як і всім подібним гуркам в краю, вийшов о. Ол. Стефанович.

Зі станиславівської Громади виніс він святе одушевлення для народньої справи, виніс огонь, що горить по більше як півстоліттю у Його грудях. Там, у цій гімназійній Громаді знайшов Він шлях, по якому твердо йде на прикінці своїх днів.

Скінчивши гімназію в р. 1867 Шановний Ювілят тодішнім звичаєм поступив на богослова. Два перші роки теольогічних студій скінчив у Львові, два дальші у Відні. У Львові живіщі були в духовній семинарії часи українських народників. До них, яким початок дала світлина стать пок. о. Данила Танячкевича, і тим набрався Ювілят неї твердої віри у нашу невмирущу силу, що є у нього і досі.

По скінченню на університеті богословських наук Ювілят здав іспит на професора релігії в середніх школах. Після того виодинувався і обняв місце професора релігії в новоутвореній учительській семинарії у Львові. Там учив Він понад 30 років і в часі своєї учительської праці виховав тисячі трудівників на народній ниві.

Працюючи над вихованням народньої освіти у львівській учительській семинарії як професор релігії (від 1873 року) Шановний Ювілят вщіплював у своїх учнів не тільки любов до свого народу, але і почуття обовязку сповнення своєї великої місії. Мені, молодшому, доводилося нераз слухати від старих народніх учителів слова не признання, а боговійного почитання для їх вчителя, сьогоднішнього Ювілята, о. Ол. Стефановича. О. Ол. Стефанович був учителем не тільки серед своїх учнів, але і серед широкого громадянства. В 70 і 80 рр. минулого століття царили у св. Юрі і у більшости духовенства русофільство. І до боротьби з ним виступив сміливо Шановний Ювілят. Йому подібних було небогато. Сходилися вони в домівці покійного д-ра Корнила Сушкевича — Ювілят одинокий з духовних. — Там кладено шляхи під першу нашу відбудівлю. Ювілят став у-перші пробоєві ряди і в цілости віддався українській народній справі, як чорний робітник працював у „Просвіті" і тішився придбанням для нашої ідеї кожного робітника з поміж духовенства.

Ювіляр, від гімназійних часів свідомий і активний український діяч, своєю працею зєднав собі з часом все наше духовенство. Був першим, що на спілку з пок. кардиналом (тоді ще професором) д-ром Сильвестром Сембратовичем видали молитовник в українській мові. На пок. кардинала Сембратовича мав якийсь час Шан. Ювілят вплив, але розсварилися, коли покійний кардинал піднав під політичний вплив тодішнього намістника гр. Каз. Баденія. Ювілят — все — при кождому політичному положенню, оставав вірним чистій українській народній ідеї.

Ювілят працював і на літературному полі. Написав „Історію церкви для середніх шкіл" (тепер ладить третє видання) і безліч статтей на церковні, освітньо-педагогічні і політичні теми.

Попри свою фахову працю відзивався Ювілят і на всі злободневні питання. „Діло", „Батьківщина" і инші наші часописи до сьогоднішнього дня вже від третього покоління поміщують статті Шановного Ювілята на все те, що нас давить і що нам помогти може. З окрема сам Львів має богато завдячити о. Стефановичеви, спеціяльно школа ім. Маркіяна Шашкевича. На шкільні справи звертав Ювілят все найбільшу увагу й Він, що у Львові бачив зародки українства, може по пятьдесяти літах своєї праці сказати, що сіяне ним зерно не пропало на марне, а видало сторичні плоди.

Заслуги Ювілята в українській народній трудовій партії великі. Старий народовець, член Народної Ради, досі член Народнього Комітету, своєю працею і світлим розумом положив основи під храм, якого ніхто не збурить.

На спілку з Нестором нашого відродження — Юл. Романчуком, був тим, що дня 10. падолиста 1918 р. клали свої руки на перше галицьке правительство. Юл. Романчук відобрав тоді присягу від нашого першого народнього правительсва при гуркоті чужих гармат, а Шановний Ювілят своїми руками благословив це перше наше правительство від часів Юрія III.

І ціле українське громадянство бажає одного, щоби Ювілят дожив ще хвилин, коли в житю сповняться слова, що їх висловив дня 10. падолиста 1918 р.

Д-р Степан Баран.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне честн Українського Народу булоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Заслуженому Громадянинови.

(о. ОЛЕКСАНДЕР СТЕФАНОВИЧ.)

Зміняються часи і обставини і серед них зміняємося ми. Та все таки серед цієї безнастанної зміни є люде, що не тільки для своїх сучасників але й для грядучих поколінь будуть цим придорізним стовпом, що на них мусить хоч би на хвилину спочити око придорожнього глядача.

Минаються часи Трещаківських, Качалів, Танячкевичів і недавно працюючих серед нас Лекогубських, відходять або давно відійшли в могилу світляні діячі українського народнього відродження, прибрані в духовні ряси і всіх нас огортає тверда сіра дійсність.

І в тим більшою пошаною приходиться нам згадувати імена тих, що від зарання нашого українського відродження в Галичині стояли в перших рядах, сіяли зерно народньої української свідомости на нашу досі запустілу ниву і ніколи не зражувалися хвилевими невдачами, вкорінювали віру в прихід кращої майбутности.

До цих могіканів, що їх серед себе бачить у живих сучасне українське покоління, до тих, що були дійсними Франковими каменярами, належить без сумніву: один з ветеранів нашого великого відродження а рівночасно свідок нашої не меншої смути — о. Олександер Стефанович.

Кожному по заслузі його діл. І коли би прийшлося оцінювати без ніякої „ласки" заслуги старшого від нас покоління, то серед сурмачів нашого пробудження знайдемо вже може останнього живучого сурмача, о. Олександра Стефановича.

Старі начала, старі ідеї, як кажуть, переходять в історичний архів. Та не зовсім. Живучі, живе гадає. І без огляду на це, чи судьба комусь рішила ходити в духовній рясі, в піджаку, чи в сільському кожуху, все будемо питати, хто цей чоловік, як і серед яких обставин він зростав, що зробив і які його заслуги для відродження нашої Нації.

І коли береться під увагу одиниці, бо на них, а не на безпартійній масі, спочиває розвій історії кожного народу, то до цих одиниць належить безперечно живучий серед нас ветеран нашого українського зросту, сили і укріплення та математичної певности, яким є сідоглавий дійсний подвижник Христа — о. Олександер Стефанович.

Не минулися і не минуться часи, коли для духової справи люде склонятимуть свої голови. Особливо тоді, як духовий ореол осяйний буде не буденними справами.

О. Олександер Стефанович живе серед нас і насить на хвилинку не кидає своєї праці. Належить до людей, що не скоро перейдуть в історію. Знайомий для сучасного покоління, не менше мусить бути знайомий для тих, що прийдуть по нас.

Його коротка життєпись.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви під кличем „Писанка на Рідну Школу!" УПТ. Секція „Р. Школа" Львів, Ринок 10.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

Мостищина а) на научні середники: Арламівська Воля 9.000, Буковичі 16.300, Боляновичі 7.310, Боєничі 3100, Хлиплі 7.200, Чишки 14.640, Чижевичі 20.040, Чернеча 36.660, Ганковичі 12.250, Годині 21.310, Гусаків 35.040, Кильчихів 20.643, Конюшки-Крукеничі 34.100, Ляшки гостинцеві 30.400, Липнйки 31.500, Малнів 14.000, Малчівська Воля 23.865, Мочерали-Мостиська 40.900, Мишлятичі 3.000, Мистичі 5.500, Острожець 14.975, Пакість 27.330, Підгать 10.150, Радиничі 24.900, Радохонці 10.000, Санники 17.275, Соколя 18933, Судковичі 1.540, Старява 39.175, Завада 8.500, Золотковичі Підліски 12.375, Цвіржа 6.600, Тамановичі 6.290, Горинавичі 1500, Хороснпця-Волчишовичі 29.720, Дидятичі 14550, Дмитровичі 23.680, Никловичі 11540; б) на коляду: Арламівська Воля 14.200, Годині 31.100, Чернева 65745, Підгать 11.020, Крукеничі 38.020, Острожець 25.000, Боляновичі 50500, кооп. в Бо[illegible]ичах 10.000, Волчишовичі 62.245, Мистичі 20.000, Ляшки гостинцеві 40.000, кооп. в Ляшках гос. 10.000, Арламівська Воля 18.000, Соколя 28.000, Байдала С. 1.000, Мостиска 28.000, Ганковичі 65.000. — За ці жертви складаємо

КНИГАРНЯ Ставропигійського Інституту в піднаймі — **Українського Педагогічного Товариства** ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3.

получає Старе Українське Письменство - Михайла Возняка

всім ВП. Жертводавцям щиру подяку і просимо о жертви на писанку для „Рідної Школи". — *Головна Управа УПТ.*

Ви. ПП. Професори Українського Університету в Празі за місяць березень і квітень 599 Кч. — а то: Д. Антонович 20, В. Біднов 42, д-р С. Дністрянський 64, Д. Дорошенко 20, О. Ейхельманн 48, д-р І. Горбачевський 48, К. Лоський 48, д-р М. Лозинський 10, О. Одарченко 42, д-р С. Рудницький 42, д-р С. Смаль-Стоцький 42, д-р Р. Смаль-Стоцький 30, Ф. Щербина 20, О. Мицюк 18, В. Щербаківський 15, В. Тимошенко 36, Б. Матюшенко 10, д-р І. Мірчук 34, д-р В. Старосольський 10. — Група націон. молоді і тов. „Січ" в Празі 940 Кч. і взивають товаришів обєднаних в обох соціялістичних тов.: Громаді Драгоманова і поступової молоді, щоби також жертвували дещо на „Рідну Школу". ВП. Жертводавцям складаємо щиру подяку. — *Головна Управа УПТ.* IX 1-1

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу І „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вал. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 кп. будуть оголошені поіменно!!

ОНОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 8.).

В неділю 8. ц. м. по пол. о 3 год. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ", оперета на 3 дії Фалля. — Вечером о 7·30 „ПАННА МАРА", комедія на 4 дії В. Винниченка.

В понеділок 9. ц. м. по пол. о 3 год. „ПАЛИВОДА", комедія зі співами і танцями на 4 дії К. Карого. — Вечером о 7·30 „МАРУСЯ БОГУСЛАВКА", історична драма зі співами на 5 дій М. Старицького.

У вівторок 10. ц. м. вечер. 7 год. „БІЙ МЕТЕЛИКІВ", комедія на 4 дії Г. Зудермана, в перекладі И. Стадника.

Білєти позаяк раніше „Союзний Дім („Дністер") а в день вистави від 5 вечер каса театру. 1—1

Український театр під дир. Івана Могутина під артистичним проводом М. Банцелл. (Стрий, сала „Нар. Дому".).

Неділя 8. ц. м. „ВОСКРЕСЕННЯ".
Понеділок 9. ц. м. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ".
Второк 10. ц. м. „БІЙ".
Середа 11. ц. м. „БОГ ПОМСТИ".

Білєти раніше можна набути в „Нар. Торгівлі", а в день вистави від год. 2 по пол. при касі театру. 2062 1—1

Змушений обставинами лишнього часу виїхати на стало із Сокаля, пращаю отсим всіх ВП. Членів тих Товариств, в котрих доводилося мені спільно працювати, не менше ВП. Трудовиків і Громадян повіту, желаючи їм на будуче гарних успіхів із праці на народнім полі. — З високим поважанням — *Павло Банах з родиною.* 2053 1—1

Оповістка. Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, а особливо же наших давних Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статута також піднесений уділ в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (вписове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або переказом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні уділи доповнити, бо по тім часі недоповнені уділи тратять право членства, згляднo нових членів приступати до нас хоч, як не більше — то з 2 уділами на 10.000 мп. Кооперативна наша заложена в 1900 р., поширила значно сво[illegible] побіту білля й сукон та дає [illegible]

White Star Line

Лінія Білої Зорі. Найбільше Корабельне Товариство на світі.

Філія в Галичині Львів, вул. Городецька ч. 86,

де продаються корабельні карти (шіфкарти) і уділяються інформації як устно так і на письмі в справах виїзду до **АМЕРИКИ І КАНАДИ.**

WHITE STAR LINE має найбільші і найшвидші кораблі на світі а то: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLYMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон, **„ADRIATIC"**, **„BALTIC"**, **„CEDRIC"**, **„PITSBURG"**, **„ARABIC"**, **„REGINE"**, **„DORIC"**, **„MEGANTIC"**, **„CANOPIC"**, **„HAVERFORD"**, **„CANADA"** **„VEDIC"** і богато инших.

Кораблі ці називаються **„МОРСЬКИМИ ПАЛАТАМИ"**, бо їх зовнішній вигляд робить враження величезних плаваючих палат.

Третя кляса на морських палатах.

WHITE STAR LINE звернула пильну увагу на належне урядження третьої кляси. — Салі, їдальні і каюти є чисті і вигідні. Пасажири знайдуть помешкання в каютах — по 2, 4 і 6 осіб в одній каюті. — Кожда особа має для себе окреме ліжко (постіль). — Умивальні та инші конечні урядження находяться в каюті.

Велике старання зробило Товариство **WHITE STAR LINE** в напрямі належного вживлення пасажирів третьої кляси. — Добра кухня на наших кораблях від давна тішиться заслуженою славою. Пасажири третьої кляси одержують смачно приготовані страви без жадного ограничення в споживанню.

Вільний час пасажирі третьої кляси можуть проводити в дуже гарно уряджених салях, нарочно для цієї цілі призначених, на розмови і товариські забави, або також на проходи, де для відпочинку знайде кождий елєґантний і вигідний фотель.

Безпосередня комунікація між Данціґом а Новим Йорком і Канадою.

Хто хоче їхати скоро, вигідно і безпосередно (без пересідання) до АМЕРИКИ чи КАНАДИ, нехай сам зголоситься і других направляє до нашого бюра

WHITE STAR LINE

ЛЬВІВ, вул. Городецька ч. 86 і ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського, ч. 5.

Порядок Богослужень в Архикатедрі св. Юра. — Страстний Четвер: 9 год. рано Архієрейська Сл. Б. з освяченням Антимінсів, Мира і умиванням ніг. — 6 год. веч. Страстна Утреня з Євангеліями. — Велика Пятниця: 9 год. Часові часи. — 14 год. Вечірня і винесення Плащениці. — 5 год. Псальми відспіває Архикатедральний хор під орудою о. сов. Туркевича. — 6 год. Єрусалимська Утреня відспіває хор Богословів. — Велика Субота і Благовіщення Пр. Бгр.: 9 год. Служба Божа Св. Василія В. з вечерею, співає Архикатедр. хор. — 6 год. Воскресна Утреня — Архикатедр. хор. По Утрені свячення пасок. — Воскресення: 6 год. рано: Тиха Сл. Б., проповіди, свячення пасок. Що пів години Тихі Сл. Б. 10 год. рано: Торж. Сл. Б. — Архикат. хор. — 12 год. пол.: Тиха Сл. Б. — 4 год. вечер: Вечірня. — Світлий Понеділок і Второк порядок той сам. — Хто хотів би освячання паски дома зголосився в Парохіяльнім уряді. 1—1

КІМНАТИ окремої або при родині ближче центра по замозі з повним удержанням шукає спокійний банківський урядник. Зголошення до Редакції під „п-р Б." 1952 5—6

ДІВЧИНА дівчина або старша жінка до 1 і пів р. дитини, найде приміщення у Мітіївських, Львів вул. св. Иосифа 6. 2038 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2039 веде головно 2—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

2019 3—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. шпироб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоссівча приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Українська кравецька робітня

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

при вул. Трауґута ч. 23

повідомляє своїх ВП. Клієнтів, що міститься зараз при

2054 **вул. Зеленій ч. 31.** 1—1

Українська Суспільносте!

З приводу наближаючихся Великодних Свят, підписаний Видїл Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами у Львові пригадує вічливо тих, про котрих ми ніколи не повинні забувати. Вони-ж заложивши на жертвеннику Вітчини все своє найдорожше коротають вік серед важких умовин.

Памятайте про „Паску для наших Інвалідів". Жертви в натурі і грошах слати до канцелярії Товариства, Львів, вул. Руська ч. 3/II. пов. XX 3—4

Радн. Э. Луцевецький вр. Б. Білоцька вр.

ОФІЦІЯНТ літ 32, дуже симпатичний хлопчина на інтратий державній посаді, навяже кореспонденцію з панною або молодою вдовою до літ 30. Ласкаві дописи можливо з фотографією проситься слати під: Волод. Пасман — посте рестанте Львів (за оказанням 100-марківки ч. 098591). 2041 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КООПЕРАТИВУ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ

стов. зар. з обмеженою пор. у ЛЬВОВІ відбудуться дня 21. квітня н. р. о год. 5-ій по пол. в льокалі Красвого Товариства Кредитового вул. Домініканська 11, зі слідуючим порядком:

1) Зві'т Управи з діяльности за р. 1922. і уділення абсолюторії.
2) Затвердження нової Управи.
3) Доповнюючий Вибір Надзірної Ради в місце уступаючих членів.
4) Президійна марка Надз. Ради.
5) Підвищення уділів.
6) Евентуалія. 2050 1—1

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Олекса Павлюк, Омелян Маслик.

Наш рільничий відділ поручає всякого рода, огородові і пільні насіння, спеціяльно конюшину, чисту без канянки по цінї дня.

Наш одяговий відділ поручає мужеське вбрання, дуже масивне з чеського жовтого юхту по цінї за пару 60.000 і 72.000 мп. — УВАГА: Товар не до подоби вимінюємо або гроші звертаємо, тому ризика нема. Замовлення адресуйте: 2005 2-3

Конс. „Регулятор" Львів Валова 14.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у ЛЬВОВІ, РИНОК Ч. 10, одержала вибір роскішних, діточих, образкових книжочок по приступних цінах (від 4.000 до 8.00 мк.)

Снігурочка, Завоєжена королівна, Хата вуйка Томи, Кіт в сапянцях, Черв на шапочка, Подорож пана Цікавського, Робінз и Крузо, Хатка в лісі, Царь лев, Злидні, Царь Ол.

Всім приятелям, клієнтам та знайомим
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"
пересилає

Генеральна Управа Українських підприємств: „Українсько-Данцігська Банк Акц. Т-во, Danzig, Reitbahn 2", „Чорноморсько-Балтійське Т-во для Торговлі та Транспорту „Негропонт" Danzig, Reitbahn 2", „Балтійський Синдикат для лісової Торговлі та Промислу Акц. Т-во, Danzig, Reitbahn 2, „Українсько-Данцігське Кооперативне Т-во Zoppot, Seestrasse 5" Данцігська фабрика трансмісійних пасів Акційне Т-во, Danzig, Pfefferstadt 24". 1—1
2039

Сказія! СПАЛЬНЮ, дубову, ясну, фортепіяно, солідно викінчену, з солідного матеріялу продасть столярська робітня — — — —

А. КОНОВКИ ЛЬВІВ, вулиця Тицька ч. 3.
2040 1—2

ЧОРНИЛО (атрамент)
українського виробу „ЖАР"
є найліпшим і найдешевшим. — Дістати його можна лише в складі
2046 1—1
„Союза Учительських Спілок" у ЛЬВОВІ, Осолінських ч. 8.

Не топчіть золота!!!
Поважне побічне жерело Вашого доходу криється в дико ростучих лічничих ростинах а Ви не користаєте з него. 2027 2-2
Чим ви такі богаті?
Пишіть отже негайно під адресою Спілки українських кооператив Галичини у Львові, Зіморовича 20, а пояснення до збірки і сушення тих ростин буде Вам даром висилане

Позір! — — — — Позір!
- ШЕВСЬКА РОБІТНЯ -
в ДОМІ „УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" у ЛЬВОВІ, при вул. СВ СОФІЇ ч 25,
під проводом не шорядних львівських майстрів виконує по зниженій ціні і в скорому часі та після найновіших фасонів всякі ХЛ шевські роботи. 5 6

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН!
Блюзки, сукні шляфроки, жемпри, як також вибагливе білля пору чає фірма — — — — —
МІНЦЕР І ФРІШ
ЛЬВІВ, Кілінського 1.
(проти Кав. Віденської).
Найновіші моделі загр. Ціни конкуренційні. —
XXVI 2-3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, на рольках, хрести, громозводи, вікна до церков, огородження і всякі слюсарські вироби виготовляє — — — — — —
МИХАЙЛО СТЕФАНІВСЬКИЙ
2045 **ЛЬВІВ, вул. ВАРСТАТОВА ч. 10.** 1—1
(між вул. Рицерською і Корденкого, біля головного двірця).

Насіння **ярин, буряків і трав та кожушини, томашину, плугів, борова, емайліоване кухонне начиння** і все в рільництві потрібне —
доставляє **Краєвий Союз господарських Спілок у Львові,**
IV 1—2 **ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА ч. 20**
Власні склепи: у Львові, вул. Городецька ч. 95, в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5, в Стрию, Ринок ч. 6, в Коломиї, Ринок ч. 40.

Курть сейчас лише першої :-: якости антинікотинові :-:

виробу одинок і української фабрики, котра по ґрунтовній організації і технічнім уліпшенню знов урухомлена. Головний склад туток: ::

„Союзний Базар"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 20.
— — Цигаретні папериці появляться по святах. — —

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від неділі 1. квітня 1923. односеріову драму в 7. частях п. з.
„Самсон і Даліля"
Танець любови і смерти серед заворотного люксусу. Борба між суперниками з вирафінованою жорстокістю. Головну ролю кресує славна і чудова драматична артистка МАРІЯ КОРДА.

НА СВЯТА

Фіранки — Портієри
Нарніші — Хідники
Килими — Дивани
Скатерті — Доріжки

поручає знаний магазин
МЕБЛІВ, ДЕКОРАЦІЙ І ПОСТЕЛІ
ЙОСИФ ШУСТЕР
ЛЬВІВ, вул. РУТОВСЬКОГО ч. 10
2035 (біля костела Сакраменток). 2-2

СТУДЕНТ II. р. філософії українського університету гляддає від 15. квітня приміщення при українській родині у Львові без харчів за оплатою або за лекцію з народніх або середніх шкіл. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла під „Інструктор". 2004 1-1

ІНСТРУКТОРА для уч. IV. кл. гімн. у Львові. Зголошення слати до п. Лотоцького для Сухого у Львові, Терези 2 Б. I. пов. — Германісти мають першенство. Заплата після умови.
2043 1—1

Важне для еміґрантів до Північної, Середущої і Полудневої Америки!
Безпосередна і правильна комунікація на люксусових кораблях, уладжених зі всякими вимогами.

До ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА З ТЕРНОПОЛЯ до НЬЮ ЙОРКУ коштує **106** долярів америк.

До БРАЗИЛІЇ, УРУГВАЮ і АРҐЕНТИНИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА З ТЕРНОПОЛЯ до РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, САНТОС і БУЕНОС АЙРЕС коштує **42 дол. амер.**

Коли хочете мати вигідну і приємну подорож через океан та уникнути морської хороби, то їдьте тільки кораблями нашого найбільшого Корабельного Товариства

„COSULICH LINE"

„ЯКОГО ФІЛІЯ НАХОДЯТЬСЯ **В ТЕРНОПОЛІ, при вул. Коперника ч. 17.**

Адреса для телеграм: **КОЗУЛІХ ТЕРНОПІЛЬ.** — **Для наших пасажирів перевозить наше Товариство баґажі через океан зовсім безплатно** Ближші інформації так устно в наших бюрах як і письменно цейчас полагоджується безплатно
XXVI 2—4

Шліть наш часопис! | Усі гроші за оголошення, також і за [illegible] вести до Адміністрації „Діла“ для О. С. | ПИСАРА (кущанта) потрібне зараз господарство [illegible] ул. Мудрогельського 4 Тольбачівська [illegible] ста). 2025 4—5 | **Пригадайте передплату!**

Найпопулярніше

- - - КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО - - -

„RED STAR LINE“

(Лінія червоної Зорі) **Львів вул. Сикстуська ч. 29.**

Безпосередний пароходний переїзд між

Антверпією а
Ґданськом а
Шербурґом а
Гамбурґом а
(American-Line)

Америкою

Всі що думають виїхати до Америки, мусять в своїм власнім інтересі звертати увагу на оголошення **„Red Star-Line“**, яка скоро, докладно і зрозуміло доносить про розпорядки польських і американських властей дотикаючих виїзд до Америки. **Наші оголошення треба читати стало і з увагою:**

1) Квота для польських еміґрантів до 1. липня 1923 вже заповнена.

2) Перед 1. липня 1923 можуть їхати до Америки: американські горожане; польські горожане зі Східної Галичини, які мають вже візу американського Конзуля; польські горожани, до яких не відноситься американський імміґраційний закон, або котрим він дає упривілійоване становище, а саме: державні урядники, особи належачі до визволених професій, особи їдучі на тимчасовий побут в торговельних справах, або для приємности, діти нище 18 літ, що їдуть до родичів американських горожан, реемігранти, від виїзду котрих з американського порту не минуло ще 6 місяців.

Подрібні інформації уділяє наше бюро.

3) Для реемігрантів, що приїхали з Америки до краю давніше, видає тепер американський Конзуль на нову квоту карти вступу з черговими числами на візу. За **блищими інформаціями належить негайно звертатися до нашого бюра.**

4) Всіх наших пасажирів, які одержали вже карту вступу від американського Конзуля проситься донести нам, **на коли** виставлено карту вступу.

5) Пасажири, які посідають вже пашпорти до Америки, а досі не вислали подання до американського Конзуля по **чергове** число на візу, **повинні нас повідомити, щоби ми могли** вислати їм формулярі на подання.

6) Всі емігранти, які мають умовини виїхати до Америки після 1. липня 1923 р. **повинні негайно заголоситися** до нашого Бюра в цілі одержання потрібних інформацій.

За блищими інформаціями, які радо уділяємо **безплатно**, належить звертатися особисто або письменно до найпопулярніщого

Корабельного Товариства „RED STAR LINE“

ЛЬВІВ — Сикстуська 29 ТЕРНОПІЛЬ — Міцкевича 31.

КРАКІВ — Фльоріянська 43. ВАРШАВА — Маршалківська 137.

XXVII—1 (Львівський відділ).

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37. **CUNARD LINE** **ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.**

ДО АМЕРИКИ без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знова хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни.

Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно заголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомендованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідавіт або аффідавіт яко служниці.

По Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських еміґрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1948 5—12

За видавців відповідає [illegible]. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 5 (9.886). Львів, четвер 12. квітня 1923. Поштову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Справа Сх. Галичини в англійському парляменті.

Рішення Ради Амбасадорів в справі Східної Галичини вибилося голосним гомоном в Палаті Громад. Хід дискусії подаємо в перекладі з урядових протоколів англійського парляменту.

Засідання з д. 21. березня ц. р.

Пос. Понсонбі питається держ. підсекретаря для закордонних справ, чи Рада Амбасадорів перед ухваленням рішення в справі Східної Галичини мала яку нараду з представниками правительства Совітів з уваги на факт, що населення Східної Галичини є в значній части (airgerly) українське, а Україна є одною з республик російської федерації?

Мек Нейл: Відповідь на не питання звучить заперечуючо, всетаки в 3. уст. російсько-польського договору, підписаного в Ризі 18. березня 1921. Росія й Україна висловили свое desinteressement відносно всіх земель, що лежать на захід від границі, усталеної в цьому договорі.

Пос. Понсонбі: Чи російське правительство не протестувало, що не питалися його про думку на що справу і чи є воно політикою Й. К. Величества, щоби не лише легковажити російське правительство, але й обиджати його?

Мек Нейл: Ні, пане. Не думаю, щоби в цьому була яка небудь обида.

Сер Герри Брітейн питається державного підсекретаря для закордонних справ, які гарантії дала Польща відносно виконування автономії Східної Галичини? Тай чи українська більшість на цій области матиме повні права експльоатувати засоби краю (in dealing with the country's resources) як також необмежену свободу торговлі на рівні з горожанами инших країв?

Мек Нейл: Не має ніяких гарантій за виїмкою тієї, що недавне рішення Ради Амбасадорів, яке приділює Східну Галичину до польської держави, ухвалено з увзгляднинням цього факту, щоб Польща признала, що специфічні етнографічні условія цієї країни робили конечним (necessitated) установлення автономного устрою. Доки польське правительство не ввело в життя запропонованих автономних заряджень (applied the proposed measures of autonomy), неможливо є очеркнути ширину прав, які прислуговуватимуть місцевому населенню.

Полк. Веджвуд питається президента міністрів, чи представник Й. К. Величество в Парижі не поробив ніяких закидів (objections) проти приділення до Польщі Вильна і Східної Галичини. І чи з Давнівг Стріт післали йому вказівки в тому напрямі.

Мек Нейл: Представник Й. К. Величества в Раді Амбасадорів мав вказівки, згодитися на приділення Вильна і Сх. Галичини під польську суверенність, на цих условях (subjected to the conditions), котрі вже передше очеркнено.

В дальшій части засідання, як прийшла черга на відповіль дану на письмі:

Капітан В. Бенн питається держ. підсекретаря для закордонних справ, чи може здати звіт із рішень, ухвалених Радою Амбасадорів відносно границь Польщі.

Мек Нейл: Я бажав би звернути увагу шановного посла на відповідь дану вчера президентом міністрів на запит у цій справі, звернений вельми шановним послом із Спен Валей (сер Дж. Сімен).

Пос. Морел питається держ. підсекретаря для закорд. справ, чи представник Й. К. Величества в Раді Амбасадорів брав участь у рішенню, на основі котрого Сх. Галичину без уваги на протести її мешканців, прилучено до польської держави? Чи секретар для закорд. справ дав минулого року відповідь, що заки западе рішення, вислухають і порадяться представників Сх. Галичини? Чи правительство Й. К. Величества знало, що визначні Американці підняпися оборони (had been engaged to argue) справи мешканців Сх.Галичини? І яке расове споріднення можна навести для оправдання цього, що 4-мілионовий нарід віддано під чуже панування?

Мек Нейл: Правительство Й. К. Величества було заступлене на Раді Амбасадорів, коли вона ухвалила рішення в справі прилучення Східної Галичини до польської держави. Хоча зі сторони певних осіб запротестовано проти цього рішення, немає ніякої основи вірити, що ці особи висловлюють почування мешканців як цілости. Щодо другої части інтерпеляції, не відомо мені про ніяку обітницю, дану минулого року відносно згаданої справи. Відповідь на третю часть звучить заперечуючо. Щодо останньої части інтерпеляції, то хоча вислід рішення не буде такий, як його очеркнув шановний посол, суверенність над Східною Галичиною буде признана Польщі з огляду на те, що Польща признала факт, що пануючі там (prevailing) етнографічні услівя викликають потребу автономного устрою.

Засідання з 22. березня.

Підполк. Кенверті запитує президента міністрів, чи Рада Амбасадорів проголосила суверенність Польщі над Вильном і Східною Галичиною? Чи питано яким небудь шляхом о раду російського правительства відносно Східної Галичини? Чи одержано в цій справі від сього правительства які ноти або протести? Хто був представником Британського правительства на цій Раді? Чи працював він по думці вказівок, одержаних від правительства Й. К. В.? Чи постанову слід уважати за доконечну? І чи Палаті буде дана змога принятн або відкинути ці пропозиції?

През. міністрів Бонар Лоу: Відповідь на першу, третю і пяту частину інтерпеляції звучить потакуючо. На другу і сему заперечуючо. Правительство Й. К. В. репрезентував на Раді Амбасадорів амбасадор Й. К. В. в Парижи, а коли він занедужав, заступав його міністр Й. К. В.

Підполк. Кенверті: Чи наслідком цієї постанови маємо загарантувати польську суверенність над Східною Галичиною, а як що так, то чи не слід дати цій Палаті змогу, щоби почула умотивування цього факту.

Президент міністрів: Мала нагоду, коли ратифікувала версайльський договір.

Підполк. Кенверті: Версайльський договір і гваранційний договір полагоджено в цій Палаті прихапцем (rushed) протягом одного засідання і не було змоги дискутувати над Сх. Галичиною.

Президент міністрів: Думаю, що сталося це тому, що в Палаті панувала однозгідність.

Засідання з 26. березня.

П. Дж. Ботлер запитує Підсекретаря стану для загр. справ, чи рід і ступінь автономії, з якої має користати населення Східної Галичини, Рада Амбасадорів полишила до свобідного рішення (discretion) польського правительства? Якщо так, то які є гваранції, що ця автономія буде справедлива? А якщо ні, так до кого належить вирішення, чи автономічний устрій (measures of autonomy) пропонований польським правительством є дійсно вистарчаючий?

П. Мк. Нейл: Становище правительства відносно автономії і справи гваранцій засував я у відповіді 21. березня на інтерпеляцію шан. посла з Acton (сер Г. Брітейн) і нічого до неї не могу додати.

Сер Г. Брітейн запитує президента міністрів, чи нарис (sheme) автономії для Сх. Галичини, яка має бути підставою умови в справі Сх. Галичини (the Galician settlement), буде предложений Раді Амбасадорів і апробований нею, заки умова буде доконечною?

През. міністрів: Надання автономії для Східної Галичини творить частину умови, але від сього правительства не будеться жадати предложения Раді Амбасадорів подробиць ніякого детайльного проекту.

Полк. Веджвуд: Чи маємо це розуміти, що правительство не поробило ніяких заходів для провірення, чи автономія, яка творить частину договору, не є тільки чисто формальною річчю?

През. міністрів: Так, пороблено заходи, які прямо втілено до тексту умови (embodied in the agreement).

Протиреліґійне божевілля в Совдепії.

Усім відомою є справа кількадесяти польських духовників, над якими відбувався в другій половині минулого місяця у Москві суд під проводом колишнього „главковерха" Криленка. Обвинуваченим закидали спротив при реквізиції церковного майна на підставі офіціяльного совітського декрету, а також і зносини з контрреволюційними заходами ворожих держав (Польщі), ворожий настрій до совітської влади і т. и. Відомо, що більшість обвинуваченых присуджено на многолітню вязницю, а двох найвищих церковних достойників: був. виленського римо-католицького архіеп. Цепляка та пралата Буткевіча присуджено на розстріл. Негайна інтервенція польського уряду, Ватикану та майже всіх християнських держав спонукала представника совітського уряду у Варшаві Оболенського до заяви, що процес проти арх. Цепляка і тов. мав більше формальне значіння, що нічого лякатися за життя присуджених та, на всякий випадок, що ця справа буде предметом дипльоматичних розмов і тому в найблизшому часі нема мови про виконання присуду. Польська преса заговорила про „шантаж", що, мовляв, увесь процес є ручно сконструованою комедією з тією лише метою, щоби примусити Польщу до видачі чи шляхом персональної виміни чи як відповідну рекомпензату арештованих у Польщі комуністів. Тимчасом цілком несподівано наспіла з Москви коротка вістка, що ЦИК замінив кару смерти арх. Цеплякови на 10-ти літню вязницю, натомісць затвердив її що-до пралата Буткевіча, і що саме 31. березня ц. р., себ то в ніч під Великодневу Неділю, присудженого Буткевіча розстріляно. Характеристично, що коротка офіціяльна телеграма про розстріл Буткевіча прийшла після тригоднового перерыву телеграфічної комунікації з Москвою. Таким робом вже post factum надійшли відомости про випадки, які попередили виконання присуду смерти, а саме, про безуспішну інтервенцію польського представника в Москві, Кнолля, який, не ждучи вказівок з Варшави, на власну відповідальність пропонував виміну вязнями, — та представників других держав, м. и. і Англії. Інтервенція англійського представника Гудзона є цікавою тим, що в його листі до Чічеріна казалось виразно про погані моральні й матеріяльні наслідки, які матиме для Сов. Росії виконання присуду. Та відповідь, яка прийшла з комісаріяту закордонних справ, до краю збентежила англійських політиків: совітська нота, підписана якимсь малим урядовцем комісаріяту, є писана у насмішливому тоні, покликується на совітську побіду над усіма дотеперішніми спробами чужоземної інтервенції, гостро випрошує собі вмішування Англії у внутрішні справи Росії та — цитує уступи з листа якогось анонімового ірляндського революційного комітету у Парижі. Гудзон не приняв совітської ноти та відіслав її назад з заміткою, що Англія не приймає відповідей, у котрих квестіонується щирість англійських пропозицій. Англійська преса всіх відтінків помістила більше або менше протестуючі статті; деякі з них домагаються навіть відкликання англійського представництва з Москви та зірвання усяких зносин з большевиками, ба навіть насувають знову думку про рішучі протисовітські заходи.

Очевидно, що розстріл Буткевіча має глибші основи. І цього не старається скрити навіть сама совітська преса, яка Буткевічем як його „злочинами" ні трохи не цікавиться. Коли обвинуваченій два роки ходив на свободі, аж тут арештують його й місяць пізнійше

розстрілюють за стару, призабути історію — то не мусить насунуту думку про тенденційність усього процесу та тим паче — виконання смертного присуду, який наробив стільки шуму в усьому політичному світі саме завдяки обставинам, серед яких виконано присуд. Нас, Українців зворушує смерть пок. пралата Буткевіча менше, ніж кого иншого: бо ми переживаємо такі трагедії вже шість літ і розстріл українського священика на Україні є звичайною там подією. У нашій історії є записані такі факти, як те, що перші протибольшевицькі повстання на Вкраїні були саме відруховою реакцією на переслідування церкви. Минулорічна зміна тактики сов. уряду у відношенню до автокефального руху покавалась короткотреваючим маневром. Проти української автокефальської церкви висунено т. зв. живу церков, а українське священство почали жорстоко переслідувати. Арешт київського митрополита, старенького діяча на полі відродження української православної церкви, Ліпковського, є одним із висловів протирелігійної нагінки, яка йде на території України.

Але антирелігійна кампанія прийняла в останній час розміри, досіль небувалі в історії церкви підчас влади совітів. Піменську церков в Москві зачинено й перебудовано на красноармейський клюб. В Мінську реквізовано всі церкви й помешкання духовників для совітських інституцій. Почалась масова реквізиція церковних дзвонів. В Самарі арештовано єпископа Анатоля. На провінції трапляються сутички поміж владою і робітниками в звязку з наказом працювати в святочні дні. І т. д. і т. д. Безумовно, що багато вістей є тенденційних, перекручених а то й неправдивих. Але з другого боку приходять відомости, яких совітська телегр. агенція не спростовує, а які свідчать наглядно про протирелігійну дурійку, яка захопила тепер совітський діяч Стеклов накликує до виточення заочного процесу Папі. Останні відомости подають подробиці про процес проти московського православного патріярха Тихона, який розпічнеться 15. ц. м., з тою самою церемонією, з якою судили римо-католицьких духовників.

Протирелігійний похід в сов. Росії має відвернути увагу світа і власних громадян від хитного становища совітської влади в звязку з недалекою смертю Леніна. На скільки це важлива подія, вказують московські наради над заведенням „ради 40" замість Совнаркома, та ще тіснішої централізації всієї влади, яка має бути зосереджована виключно в руках найбільш надійних російських комуністів. Як що прийде потвердження про важку недугу Троцького, — то схвилювання совітських кол є тим більше зрозуміле.

А ми знаємо, що в кождий критичний для большевиків момент, вони хапаються найбільш жахливих метод для ратування ситуації скріпленням свого авторитету — кривавим терором. Одною з таких метод штучного підтримування свойого істнування є у большевиків і війна. І коли б економічна криза в Совітській Федерації не виключала можливість воєнного наступу червоної армії на захід, так можна би думати, що чванькуваті ноти совітського уряду, які товаришать смертним присудам безборонних громадян, є прелюдією до мови гармат. У цьому випадку багато давалаб до думання візита генерала Лерона й маршалка Фоша у Варшаві.

Огляд міжнародних подій.

Справа німецьких репарацій.

В минулому тижні їздив до Льондону французький міністр Люшер. В офіціяльному бюлетені зазначено, що його подорож має приватний характер та не має ніякої офіціяльної місії. А проте факт, що Люшер перед відїздом з Парижа був на довгій авдієнції у Поанкаре, та дальше сама особа Люшера, як кол. міністра новоприбаних земель, потім міністра фінансів і міністра відбудови, — все те звернуло увагу світової преси на ту подорож визначного дипльомата. Не від речі буде пригадати, що саме Люшер відстоював завсіди погляд про необхідність долагодження проблеми воєнник відшкодувань шляхом безпосередніх договорів з Німеччиною; він заключив відому угоду з пок. Ратенау'ом про постачання будівельних матеріялів для відбудови знищених французьких земель. Недавно наробила багато шуму промова Люшера у фінансовій комісії французького парляменту, де він зазначив своє негативне становище до французької акції в Порурю (цей виступ Люшера дав притоку Льойдові Джорджові до статті, яку ми свого часу зреферували). Отже справедливо провідні англійські й німецькі газети зараз же почали добачувати у подорожі Люшера спробу навязання між Францією і Англією розмови про нову ревізію питання репарацій, себто: про умови, на котрих Франція згодилась би очистити Поруря. Сам Люшер заявив, що він має на меті перевірити англійські настрої відносно Франції та її рурської політики. Люшер запевняв, що він вдоволений своїми спостереженнями; Англія, мовляв, має повне зрозуміння французької фінансової скрути та всіх послідовностей незавидного положення Франції, яка не має міжнародніх гарантій перед можливим майбутнім нападом з боку Німеччини. — Немає докладних відомостей, чи і які конкретні пропозиції робив Люшер у розмові з Бонар Лоу'ом і иншими англійськими державними діячами. За те „Дейлі Телєграф", а за ним инші англ. та німецькі газети, подали такі інформації про умови, під якими Франція згодилася би очистити Поруря: 1) принцип першенства Франції на репараційні суми, а то з огляду на потреби відбудови знищених французьких теренів; 2) признання Німеччині міжнародньої позички в сумі 50-ти міліярдів німецьких марок в золоті, з котрих одначе 24 міліярди пішли би на покриття англьо французького боргу в Зединених Державах; 3) з Надренії (на лівому березі ріки) організовано би західнорейнську республику, як незалежну державу внутрі Німеччини; 4) округа Заари булаб прилученою до тої нової республики під умовою, що Франція контролювалась би тамошніми вуглекопами.

Німецька преса рішно коментує ті можливі пропозиції, але в цім напрямку нема ще заяв німецьких відповідальних політиків. На всякий випадок: з одного боку подорож Люшера до Льондону, з другого: перебування льорда Керзона у Парижі, вказують на можливість скликання у найшвидшому часі нової конференції для справи репарацій; питання, як широкою булаб ця конференція хто приймав би в ній участь та по чиїй ін'ціятиві скликаною її — є покищо отверте. Невиключеною є і криза французького кабінету в звязку з новим зворотом у репараційній справі; німецька преса називає вже тепер Люшера, як наслідника Поанкаре.

Сх дна конфе енція.

На 23. н. м. проектується скликати в Льозанні другу Східну конференцію. З Константинополя телєграфують, що Ангорське Народне Зібрання на найблизшому засіданню має вибрати делегатів Туреччини на ту конференцію. Можливо, що у Східній конференції візьмуть діяльну участь Зединені Держави, які заберуть голос у справі рівности прав інтересованих держав в Мезотамії. Не є виключене, що льозанська конференція може стати причинком до скликання великої світової конференції.

Союз Народів.

16-го ц. м. вбереться в Женеві Рада Союза Народів; це буде 24-те чергове засідання Ради. На порядку дня будуть м. и. такі справи: басейн Заари та м. Данціг. Особливо буде обмірковуватися ціла низка справ які торкаються вільного міста Данціг, як напр.: фінанси міста, рівноправність польської мови в портовій адміністрації, польський почтовий уряд на Данцігському двірці, утворення окремої залізничої дирекції на терені вільного міста, складення міжнародньої дорадчої комісії для басейну Заари та в м. Данціг і т. и. Дальше: на черзі нарада Ради Союза Народів буде конфлікт поміж Польщею і Литвою. До комісії, яка перегляне справи в м. Данціґу та предложить свій погляд на кожну окрему справу, ввійдуть представники Польщі та Вільного Міста.

Велика Україна.

Реквізиція Лаври.

Совітська влада зареквірувала Троїцько-сергіївську Лавру. В Лаврі буде поміщена електро-технічна академія.

Всеросійський комуністичний зїзд.

В найблизшому часі відбудеться всеросійський комуністичний зїзд. Харківська преса пише, що всі терття і непорозуміння в нутрі партії усунені і що всі сили звернені против спільного ворога.

Судівництво на Україні.

В Харкові відбулося урочисте відкриття совітського суду на Україні.

Недостача паперу.

На радянській Україні відчувається велика недостача паперу, наслідком чого деякі газети перестають виходити.

З польських справ

Краківські наради.

Підчас українських великодніх свят зїхалися до Кракова представники польського соймового „центроправу", щоб подумати і поговорити на тему можливости нової кабінетної комбінації. Отже зїхалися панове з „Пяста", як Кернік, Плюта, Бриль, Дембські, Длугош, Гамерлінг, Вітос і Ратай а з „Хієни" — Гломбіньскі, Сейда, Зановскі, Шулджиньскі, Строньскі, Корфанти і Квіціньскі.

Краківські наради були епільогом довго тріваючих зусиль, щоби прийти до порозуміння поміж правицею і Пястовцями в цілі утворення „центроправу", на якому міґби опертись майбутній кабінет.

Покищо краківські наради устаткували платформу, на якій має опертися майбутня центро права більшість польського сойму, одначе конкретних директив на найблизшу будучність не принято. Спроби втягнення в нові комбінації теперішнього шефа кабінету Сікорского, завели. Сікорскі рішуче відмовився від участи в кабінеті з правим характером. В продовженню краківських нарад ведуться переговори між Хієною і Пястом на тему переведення аґрарної реформи, яка стає „каменем преткновения" в новозаранжованій пясько-пястівсько-хієнській ідилії.

„Посольська Академія."

Львівські вшехполяки, які уже ладяться обняти владу в Польщі, уладили собі минулого понеділка в салі львівського „Сокола" політичну балачку, де кількох вшехпольських послів і сенаторів байдурило на тему „якою має бути Польща". Дехто з них осяг небувалий рекорд в ославленому польському „державному розумі". Так приміром богобоязливий сенатор Туліс, який хотів би бачити Польщу виключно католицькою заявив великодушно, що „меншости" можуть мати в Польщі школи але не сміють домагатися, щоб їх мов вживано при державних іспитах. Більш-менш те саме говорив пан Грабскі, який польську кольонізацію назвав „вирувнюванням генстосці залюднення на кресах", що очевидно не є нічим подібним до пруської політики. На нещасних жидків нагримів пан Дмовскі, який сказав просто з моста, що „жерелом усього лиха в Польщі є Жиди" і що одиноким шляхом спасення Польщі є „розвязка жидівського питання", очевидно на зразок російських чорносотенців, яких кличем було: „Бий Жидів, спасай Росію". Решта бесідників говорили в тімже дусі, при чому „своя" публика не жалувала їм оплесків.

Програма праць польського сойму!

Порядок нарад засідання польського сойму, яке відбудеться дня 12. ц. м. такий: 1) Перше читання закону про другу, додаткову буджетну провізорію, за час від 1. січня до 31. марта. 2) Перше читання закону про вивінування державних і військових функціонарів. 3) Перше читання закону про зміну приписів про військову емеритуру. 4) Перше читання закону про амнестію. 5) Трете читання закону про передачу соймового будинку у Львові польському університетови. 6) Звідомлення промислово-торговельної комісії в справі закупна бруттової ропи. 7) Звідомлення промислово-торговельної комісії про внесення посла Діямандa в справі припинення вивозу ропи.

Чужим добром...

Конференція амбасадорів закомунікувала союзній військовій комісії рішення, яким признано Польщі матеріял австрійського географічного інституту у Відни, який відноситься до територій, які так чи инакше опинились в руках Польщі. Таким чином прийшла Польща в посідання безцінного скарбу, сотвореного неполяками руками.

„Смертю смерть поправ."

Хто з нас не переживе і не переживає все і все на ново, рік річно, онтої великої радости, яку в християнських душах викликує отсей величний гимн вічного життя, зображеного в особі великого Учителя і Спасителя людства?...

Он там, на горбі серед розлогого села невеличка церковця. Тиша навкруги. Тільки весняний вітрець повіває вже ранньої леготом ізпід високої Магури. І починає вже на світ благословитись... А люде, старі й молоді, жінки і діти, наввипередки, як хто може і вміє, величають Побідника смерти, Христа — і плачуть як діти із радости і щастя, що діждали отсеї великої хвилі і надії на живу віковічну вічність... Дивлюся на це — і насувається питання: Чи Троцькому і Дзєржинському (бо Ленін мабуть уже й не числиться!) прецінь удасться побороти отсю тугу і силу людської душі, як недавно заповідали ріжні часописи за „Rigaer Rundschau"?...

Справді, дивна се і велика тайна світа і людства! Тільки не дай себе, друже, заговорити, що, мовляв: „Якже може смерть дати життя, коли життя і смерть — то, очевидно, суперечні поняття, як от у логіці „А" і „не А", а наука фізіольогічної біольогії также нічого подібного не знає, бож раз погибша животина не може прецінь ані сама дальше своїм життям жити ані другій животині того життя піддавати?". Та Ти, друже, радше спитай себе: Чи (+5) і (—5) не є також такими противенствами для людської льогіки, прийнятими при означуванню „тепла і зимна" на термометрі, а прецінь само явище „температури" є всеж таки у своїм істі чимсь однородним і суцільним у цілій доступній нам природі? Така вже, бачиш, недосяжність пізнавочних орудників нашого ума супроти власного єства річей, і то вже в обсягу мертвих фізикальних тіл, отже уже на найелементарнійшім степени нашого пізнавання. А деж та сітка категорій людського вислову, що змогла би вповні сконати ціле єство безмежного світа? Чи вона взагалі хочби можлива і чи зявиться коли небудь між нами? А прецінь і ми самі до того всесвіта якось також належимо. І бідний той і народ і чоловік, який тільки й знає, що онтой наш так дуже супроти властивого єства річей недосяжний і недорікий, справді дитячий, лепет і мляскіт!..

Але се вже річ кождої людської душі зокрема, як вона відчуває і повинає своє відношення до цілости єства світа. Важне тільки те одно, що в тім нікому без віри не обійтися. А такою вірою є й величний Великодний гимн: „Смертію смерть поправ"... І чиж тут важить нам що те, що наш найближший нині зоольогічний сусід нічого про те не знає й не думає? Мій Боже!

А чиж він знає що і думає бодай от хочби про свого батька і діда, не кажучи вже про дальших його антенатів і предків?..

І от дивне диво: Навіть і в отсій, не особистій вже тільки, а абірній—скажім: народній, історичній — сфері людського життя наша віра в невмиручість нашої душі також як найкрасше оправдується. Бо й якже? Чиж фарисеї і книжники не задумували вбити Ісуса не тільки індивідуально як особу, але й як представника та провозвістника моральної обнови людського життя? А що вийшло в того? Та чи по двох отсе вже майже тисячках літ дотичного історичного досьвіду треба ще широко об тім аж розписуватися? Радше хиба розважувати і все та все наново вчитися, скільки правди також для збірного, народного життя міститься в отсім могутнім Великоднім нашім співі: „Христос воскресе"...

Великдень 1923.

Др Іван Копач.

НОВИНКИ.

— **П. Т. Акціонарям Земельного Банку** пригадується, що мусять зложити свої акції в Банку найпізнійше 14 днів перед Загальними Зборами, які відбудуться 30. квітня ц. р. т. є **15. квітня**, щоби брати участь в Зборах. Вп. Акціонарі, що своїх акцій не підняли ще з Банку, о скільки хотять взяти участь в Зборах, зволять про се повідомити Дирекцію Банку заподаючи свою адресу, щоби їм в час виказано легітимації до Зборів. 1—3

— **Конфіската.** Попереднє (4) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три місця промови д-ра В. Загайкевича п. з. „Шевченко та ми" і цілість холмської легенди „Ходить Христос!"

— **Ревізія і вернення у Львові.** Дня 31. III. ц. р. о год. 4. рано переведено ревізію у п. Мельника Василя маг. пулянта „Дністра" і у п. Дмитріва Грися студ. пр. замешкалих при ул. Гарнівського 20. при асистенції 5 агентів і 2 жандармів По переведенню основної ревізії арештували обох і відставили на Яховича. На поліції закидували п. Мельникови що належить до Рев. Ради, чи знає де перебуває Рев. Рада, що мав давати вказівки другим, щоби не йшли до польського війська. Того самого дня переведи рівнож ревізію в „Дністрі", в бюрі де працює п. Мельник. По списанню протоколу відпущено обох на волю.

— **Українська виставка в Чехії.** Чеська преса, яка з прихильністю дивиться вовсім скептичному „Празу" Поляків в формі вивозу на східних границь Польщі ряду амбасадорів, обговорює положення викликане тим рішенням в кінці. Пражський „Чех" описуючи маніфестаційні збори українських жовнірів і старшин в Либерцу, доносить, що жовнірі присягли на кладочині, що вони використають першу нагоду, щоб виборотися відному краєви волю. Також маніфестації відбулися в Пшібрамі й Повебрадах. Після обчислень чеської преси, на території Чехо-Словаччини перебуває 70 тисяч східньо галицьких емігрантів.

— **Варшавський погром.** По вічу уладженім оноді у Варшаві для запротестування проти розстрілу крил. Буткевіча, уладили собі варшавські чорносотенці жидівський погром, при чому прийшло до проливу крови і нищення жидівських склепів та помешкань. Польська преса, яка при кождій нагоді впевняє про те, що в Польщі „погромів не буває" обходить варшавський погром як тільки може.

— **Нагінка на „злий спосіб".** Нам пишуть: Учитель з Вільки зміївської пов. Яворів, Миколи Плєкса, прибув в дни 4. IV. 1923 до Яворова, щоб підняти з каси свою платню. Коли збирався вертати домів, приступив до нього поліціянт постерунку в Яворові і приказав йому удатись з собою на постерунок, бо: „pan komendant ma do pana jakąś sprawę". На постерунку заперто згаданого учителя в кімнаті з якимсь особняком (з протоколу виявилось опісля, що це Michał Budzicki — Поляк з Яворова.) Особняк цей кружив коло згаданого учителя — приглядаючи [illegible] Sordel реагував постановив Sordel реагувавшись про перебіг життя учителя, скінчив його без обвинувачення: „Pan kłopotał i bił Polaków za Ukrainy — a tu bez zarzutu ofiary haftalmickiego kłopotania". Тут як з під землі виринув Michał Budzicki, викликуючи учителя, що він вчинився над ним подвійний за кождим словом: „zdaje mi się przysięgłe". Т[illegible] учитель всипав в 1920 р. з Галицького війська. Коли останнє вимагання Sordel заявив: „a pana aresztuję", учитель покинув вказівки Поляків як стягнів побути його в полоні. Тоді відповідно його томів з увагою: „ma pana w każdym razie ściągnięcia". Додати треба, що навіжений Michał Budzicki явився в Яворівщині денунціатор-конфідент, що вже много Українців запротоколював в польську тюрму.

— **Трагедія емігранта.** Поодиноку трагедію, якої тлом послужила мережа буря польського розпорядку, доносить з Пітгаєць. Жив там політичний урядник, бувший старшина австрійської армії Матвій Апостол. Підчас війни попав він в російський полон, де одружився з вдовою по священику Оленою Оболинською. При першій нагоді повернув Апостол разом з родиною до краю. Але тут зустрівся з новою владою, яка між иншим зарядила примусове виселення усіх чужинців, до яких належала й родина Апостола. Нещасливий чоловік робив що міг, витрав собою усі кути польських урядів, щоб тільки задержати свою рідню при собі. Але видно, що слабо „визивався на річах", а може як репатріянт не мав змоги помастити там, де цього було треба, досить, польська влада виявилася невмолимою. Дня 30. минулого місяця, Апостол вернувши по безуспішних стараннях з Теребовлі до дому, попав в такий одчай, що... вимордував усю свою родину, після чого сам повісився в коморі.

— **Без коментарів.** Львівське староство розіслало до парохіяльних урядів львівського повіту письмо такого змісту: Lwów dnia 5 kwietnia 1923. Do Wiel. gr. kat. Urzędów parafjalnych w powiecie lwowskim. [illegible] Wydział

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Французи арештували Шварцера.

Відень „N. Fr. Pr." в Дортмунді: Гуго Штінеса, що вчора виїхав до Берлін, щоби їхати до Руру, задержав французький відділ у Шварцгорст. Його держать аж до дальшого заряджения в товаровім возі.

В Клайпеді.

Берлін. Вольф. В Клайпеді прийшло до нових замахів у німецьких кругах.

Клайпеда. Клайпедою править від трьох днів вольдатеска. Місто переповнене литовським військом, присланим з Ковна. В важнійших сторонах міста уставлено скоростріли. 10. ц. м. прибуває новий відділ військ у бойовому виекві[illegible]ванню. Генеральний страйк триває дальше.

Розправа проти пат. Тихона.

Рига. 11. ц. м. починається в Москві розправа патріярха Тихона, московського митр. Никандра і б. управляючого справами синоду Гурієва. Склад суду тойсам, що в розправі арх. Цепляка: през. суду Галкін, обв. Криленко, оборонець Бобрищев Пушкін. Патріярхови закидають: взаємини з чужими державами і висилання вісток за-кордон, противілання акції несення помочі голодним над Волгою і в півд. сх. губерніях (цей закид є в звязи з опозиційним становищем Тихона до конфіскати церковних скарбів), осуджування совітського устрою, котрого керманичів Тихон назвав грабіжниками, бандитами і насильниками. Акт обвинувачення констатує нічеб патріярх признався до вини повисших закидів. — Доносять, що стан здоровля патр. Тихона грізний.

Реквізиція харківської Лаври.

Рига. Харківські часописи звідомляють, що совітське правительство запеквірувало будинок славної троїцько-сергієвської Лаври. Там буде улаштовано військову електротехнічну академію.

Америка жадає воєнного відшкодування.

Париж. Часописи звідомляють із Вашінгтона, що американське правительство вручило представникови Німеччини ноту, в якій домагається воєнного відшкодування в сумі 1,187.335 дол., в тому і відшкодування за сторпедування „Люзітанії".

Румунське запевнення.

Букарешт. Урядово. По донесеннях декотрих заграничних часописів, в Румунії панують поважні заворушення. В зв'язку з ним мібто проголошено мобілізацію. Ці інформації неправдиві. В цілому краю повний спокій.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

---

liżyczne informacji są czynione usiłowania ze strony radykalnych żywiołów ukraińskich aby ludności narodowości ukraińskiej, odczytywać po nabożeństwach kościelnych wzgl. na zebraniach protest przeciw decyzji Rady Ambasadorów w sprawie ustalenia granic państwowych oraz nakłaniać ludność do składania przysięgi protestacyjnej. Starostwo jako Władza polityczna I. Instancji, zawiadamiając o powyższem Wielebnych księży tamt. gr. kat. probostwa, w myśl reskryptu Prezydjum Województwa z 4/4. br. L. 6966, przestrzega P. T. przed organizowaniem lub jakim kolwiek udziałem w podobnej akcji, zwracając uwagę na ewentualną odpowiedzialność karną za zbrodnię zdrady stanu z § 58. ustawy karnej. Starosta powiatu lwowskiego: Żeleski wr. Podobne pisma rozesłali wszystkie starości w obsegu swego działania.

— **Побори духовенства в Польщі.** „Ржечпосполіта" доносить, що польське міністерство фінансів і освіти готує проект нового вирівнування духовенства в Польщі. Основою обчислювання поборів має послужити вивіщування польських урядників в березни ц. р. Після цього місячна плата кардинала виноситиме 1,[illegible]0.000 мп., дієцезіяльного архиєпископа 900 000, єпископа 700.000, крилошанина 400.000, пароха 250.000, сотрудника 2 0.000. Ті платні мають увійти в життя з днем 1. квітня ц. р. при чому обовязуватиме доріжняний податок в висоті 53 і пів процент.

— **Побіда теорії Айнштайна.** „Нас фрає Пресс" доносить, що після звідомлень з Канади, обсервація сонячної затьми з дня 21. вересня мин. р. потвердила теорію Айнштайна в усій ширині. Провідник експедиції заявив, що обсервації виказали, що проміння зір, обсервованих поблизу сонця улягли відхиленню, згідно з твердженням Айнштайна.

— **Святочний Шевченківський концерт** уладжують музичні й співацькі товариства в четвер 26. ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка. Коїм хорів „Львівського Бояна" й „Бандуриста" возьмуть участь соліст[illegible] пп. Р. Орленко, Е. Перфецький і Т. Шухевич. Між иншими точками програми виконані будуть нові твори В. Барвінського на міш. хор й И. Кишакевича на жін. хор. — Передпродажа білетів у канцелярії Муз. Тов. ім. Лисенка від вторка 17. ц. м. в год. 4—6 по пол.

— **Троцький хорий.** З Москви доносять, що співдиктатор Росії Бронштайн-Троцький хорий на рака. Останніми часами набрала недуга поважного характеру так, що вороги і приятелі Троцького сподіються його скорої а невідкличної смерти.

— **Москвин фальшівником долярів.** На днях арештувала берлінська поліція відомого російського маляра Мясоєдова в хвилі, коли він викінчував рисунок стодолярового банкноту. Мясоєдов, як знаменитий графік пускав в обіг підроблені банкноти англійських фунтів, які принимано без труднощів навіть в англійських банках.

— **„Чарівний перстень Карпатів".** Під таким заголовком появився на Прикарпатській Україні фільм, якого основою лягла історія тої области нашої батьківщини. Фільм компонував Василь Пачовський.

— **Національний Музей у Львові** (вул Мохнацького 42) одержав датки від: о. Е. Качмарського у Славську 3000 мп. і 25 цт. канад., о. Дубицького в Лавочнім 5000, о. Турчмановича в Тухольці 6000 і о. Березюка в Ферескулі 15.000 мп., разом з попередніми 1,642.070 на сплату 7·5 міл. за збірку Пещанського. — Покійний о. Миколаєвич з Жукова завіщав Нац. Музеєви ефектами 32.000 мп., а о. М. Михалевич передав право видань своєї „Пасіки".

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

CUNARD

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ без найменших ограничень можуть поїхати всі РЕЕМІГРАНТИ, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знова хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни.

Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно заголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомандованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ без найменших ограничань може поїхати кождий рільняк та кождя служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідавіт або аффідавіт яко служниці.

На Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських емігрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно:

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1943 5—12

Дописи з краю.

Місти повіт Коломия.

Нічю з дня 12. на 13. марта впав комендант польської поліції ще з одним чи двома поліцаями зі станиці Коршів до села, побудили і скликали до одної хати господарів: Михайла Досина, Івана Савчука, Михайла Тимофіїва, Дмитра Милейчука, Василя Прокопова, Дмитра Савчука, І. Левицького, Ф. Гритчука і Юрка Ткачука. Заявив ім п. комендант, що має наказ перепровадити вибори на комісара і він їх іменує як раду, а коли „новоіменовані" хотіли вибрати з поміж себе комісаря, сказав ім, що комісарем іменований Юрко Ткачук, а заступником Ф. Гритчук. Новоіменований комісар Юрко Ткачук приніс відразу зі собою бляху горівки, щоби запити „номінацію". Вправді по наказу п. комендата вовчали нововибрані, бо побуджені в ночи самі не знали, що з ними сталося, всеж таки з часом прийшли до голови по розум. Люди просто засоромилися таких виборів.

Цікавб, 1) чи дійсно в Польщі поручається державній поліції переводити в сей спосіб вибори? 2) Чи громада не має вже жадного голосу в сій справі? 3) Чи сі люде іменовані п. комендантом будуть могли урядувати і відповідати за громадське майно?

Редакція.

„Спеціяльна автономія".

Докази „спеціяльної автономії" відчуває і переживає населення радехівського повіту на кождім кроці.

1) Військові власти зарядили на третий день Великодних Свят, то є 10. IV. с. р. т. зв. контрольні зібрання призивних річників від р. 1883—1899 в Стоянові, Тетевч цях, Ордові і инших селах тутешнього повіту.

2) Дня 29. III. жандарми Вонс і Артимяк з Нового Виткова впали нечайно до читальні „Просвіта" в Сушні о год. 8:30 вечером і розігнали там церковний хор, який саме тоді робив пробу співу. Лютий Артимяк викикував при тім цілий час: „Юж по даєвйонтей, прошеи сен розейсьвь".

3) Того самого дня названий п. Артимяк побив в Сушні місцевого газду Миколу Каліневича грубою палицею аж до крови за се, що той поздоровив його словами „Слава Ісусу Христу", горлаючи безнастанно при тім до Каліневича: „Що ти псякрев мисьліш, же то Україна? Україна юж пшепадла".

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Піщанські баговинні нїстки „Pi-Ona".

Пресоване баговиння з Пищан на окладки, лічить всілякі хороби стайа (ревматизм, подагру, ішіяс і т. п.). **Генеральний склад на Галичину:**

Аптика під „Золотим вірлом" Лешка Сладовского у Львові, Галицька 19.

2031 2—5

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знає де перебуває тепер **Стефанія з Гладуміх Татухова,** звонить досести до Адм'ін. „Діла" для О. С.

Дрібні оголошення.

ОФІЦІЯНТ літ 32, дуже симпатичний хлопчина на інтратий державній посаді, вважає кореспонденцію з панною або вдовою взрвою до літ 30. Ласкаві дописи можливо з фотографією проситься слати під: Волод. Пасман — поште рестанте Львів (за оказанням 100-марківки ч. 178591). 2041 2—2

НЯНЯ дівчина або старша жінка до 1 р. і 6 р. дитяти, найде примішкання у Мітіевських, Львів вул. св. Йосифа 6. 2038 2—2

СТРОГЕЛЬ „S". Строгина направа фортепянів. Також виїжджаю на провінцію. Листовно: Адміністрація „Вістника" або Львів, Глибока 18, Благодір. 1995 3—4

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, корковий ізоляцію, карболеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Батурого ч. 4. 1974 a) 7—30

ПИСАРА (студента) приїме зараз адвокат Мудрецький в Товстім місті (Тлусте). 2025 5—5

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, окуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 3—10

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Батурого 4. 1974 4-30

АЛЬБОМ ПІСЕНЬ д-ра Лопатинського (18 сольових пісень в супроводі фортепіяну по 10.500 мп. висилає: Музична Накладня „ТОРБАН" Львів, Оссолінських 6. 2013 3—6

ОГОЛОШЕННЯ.

2019 4—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоссевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Оказія! СПАЛЬНЮ, дубову, ясну, формовану, солідно викінчену, з солідного матеріялу продасть столярська робітня — — — —

Д. КОНОВКИ Львів, вулиця Тнацька ч. 3. 2040 2—2

Поручаю по конкуренційних цінах музичні інструменти, грамофони і плити

Михайло Штайссель

кількалітний управит. фірми Боденштайн.—

Львів, вул. Казимирівська ч. 37.

1919 3—4

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ!

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

в „Домі Українських Інвалідів" у Львові, вул. св. Софії ч. 25,

під проводом найлучших кравців-майстрів виготовляє після найможнійших фасонів і після найвибагливійших вимог, убрання всякого рода, пальта, рагляни ітп., для Вс. Духовенства папістики і реверенди по зниженій ціні і в скорім часі. Для пп. Студентів опуст. Спішіть з замовленнями. — XXI **Свята недалеко!** 6—6

Присилайте передплату!

Позір! Позір!

Члени „Конс. Українських Службовців" у Львові!

Фузия „Консуму Українських Службовців" з Господарсько-споживчою торговельним „Союзом Українських Інвалідів" кооп. з обмеж. порукою у Львові, вже зареєстрована. Проситься всіх Членів Консуму" доповнити свої уділи до висоти 1000 мп. і 100 мп. вписового найдальше до дня 30. квітня 1923. Хто до сего речення не доповнить свого уділу перестає бути членом Союза Українських Інвалідів. — Львів, 29. III. 1923. XXI 2—3

Управа „Союза Українських Інв.".

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН!

Блюзки, сукні, шлянфроки, жемпри, як також вибагливе білля поручає фірма — — — —

МІНЦЕР І ФРІШ

Львів, Кілінського 1.

(проти Кав. Віденської).

Найновіші моделі загр. Ціни конкуренційні. —

XXVI 3-3

ОТОМАНКИ Канапки до складання. Вклади до ліжок. Розгарові подушки. Меблеві матерії. Дрелїхи, Портіери, Фіранки і тюлеві гардини. Хідники, Дивани по конкуренційних цінах поручає — **Е. Гаґлер, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому. 1684 7—14

За редакцію відповідає Ол. Кузьма

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 6 (9.887). Львів, пятниця 13 квітня 1923. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 800 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Кождий чоловік або приклонник повинен вписатися в члени одинокого українського „ТУРУ" у Львові, довецького товариства ... Кождий виділ ловецької спілки по селах повинен довести товар стаду про вільний терен. — Зголошення: Володимир Білинський, проф. гімн., Львів, Хшановського 9. 2065

Львів, 12. квітня 1923.

Пляни Бенеша — і Поляни.

Чехословацький міністр загр. справ Бенеш в останніх часах робив ширшу акцію в напрямі створення одноцілого господарського союза, опертого на політичнім порозумінню, під назвою „Осередньої Европи". До сього союза — по думці пляну Бенеша — повинні війти Югославія, Австрія, Чехословаччина, Польща, Румунія, а евентуально з деякими застереженнями і Угорщина. Про це говорив Бенеш у викладі в бернеськім товаристві „Statovědecká Společnosť", про це писав на шпальтах „Матена" і „Нає Фр. Прессе" („Міркування про нову осередню Европу"), в святочнім числі „Чеського Слова".

Хід думок пляну Бенеша: Держави, що повстали на румовищах Австро-Угорщини, агл. розрослися через упадок габсбурської монархії, є тепер у важкому політичному і господарському положенню.

Вони повинні зблизитися до себе і шукати помочи в спільнім союзі. Це диктує їм географічне положення. Не має між ними політичних суперечностей, бо справа границь усталена, а національним меншостям версайльський договір признав відповідні для їх розвитку права. Співпрацю слід якнайскорше перевести в діло при помочи відповідної розбудови малої антанти, яка являється найкращою підставою і приготуванням для створення осередньої Европи, яка з одного боку повинна найти опертя о Францію, з другого о Росію. „Ми повинні — каже Бенеш — всі зусилля напружити для відбудови Росії, щоби вона як велика демократична держава на Сході Европи вже самим своїм істнуванням давала запоруку істнуванню нової політичної системи Центральної Европи. До польсько-російського спору ми Чехи не встряваємо і в ніякій формі не можемо вязатися у відношенню до одної ні другої держави".

Пляни Бенеша викликали живий відгомін м. ін. в польській пресі. Цікаво, що ні одна з польських газет не підмітила одного явища, а саме: ініціятива виходить, як все досі з Праги. Прага вробилася поважним політичним центром, довкола якого зосереджується політика сукцесійних держав. Чехословаччина розумною політикою на дальшу мету потрафила здобути собі авторітет і послух серед сусідів. Відосередні змагання в державі заведені ad minimum. Загальна господарська кріза в Европі, яка заводить сусідів Чехословаччини над беріг пропасти, населенню Чехословаччини ще найменше дається в знаки. До національних питань в нутрі держави Чехословацьке правительство зуміло підійти з великим тактом і національні спори не дійшли тут до такого загострення, як прим. в Польщі. Політична еміграція з Росії та України найшла в Чехословаччині щиру опіку.

Коли Схід прийде до себе після большевицької горячки, з Чехословаччини повернуть туди кадри активних одиниць, що зроблять речниками якнайтіснійших взаємин з чехословацькою державою. Після відзискання незалежности Чехи чином виявили, що їхне славянофільство не було звичайною фразою. Хоча Чехословаччина в своїй загранічній політиці спирається в першій мірі на Францію, одначе у виступах Бенеша ніколи не було невільницького льокайства польських міністрів загр. справ. Бенеш все вмів зберігти самостійність у своїй загранічній політиці. Тому з повагою відноситься до нього не тільки Париж, а й Льондон, а навіть Берлін.

Не дивниця, що Франція у своїй політиці на східнім пограниччю Німеччини в першій мірі послугується Прагою, а не Варшавою. Хоча Польща і своєю величиною і своїм географічним положенням, здавалося би, більш надавалася би до провідної ролі серед франкофільських держав на Сході Европи. Кузнею розроблювання її пляній є не Варшава, а Прага. Від Варшави Франція вимагає тільки штиків, а не розуму.

Духових інспіраторів Бенешового пляну Центральної Европи мабуть треба теж шукати в Парижі. На це вказує м. ін. й те, що в Польщі пляни Бенеша найшли речників серед вшехполяків, які свої імперіялістичні апетити будують виключно на французько-німецькім антагонізмі.

Орган п. Грабского, реферуючи думки Бенеша, ось що пише: „Бенеш не розуміє польсько-чеської приязни без порозуміння польсько-російського, бо приязнь польсько-чеська, як і наше порозуміння з Росією по думці Бенеша (що відповідає вповні опінії, яку здавна репрезентує наш денник — „Слово польске"—), творять льогічно і річево доповнення і необхідність нашого союзу з Францією".

П. Грабські заступає думку, що Польща й Росія погодяться коштом українських земель, отже Чехам немає що мріяти про східногалицький коритар на Схід, про безпосередню границю зі Сходом.

Скептично віднісся до пляну Бенеша старий „Час". Він пише: „О скільки з чеського становища можна розуміти доцільність такої концепції осередньої Европи, яка була би підставою господарської експанзії і політичного забезпечення Чехословаччини, о стільки зі становища польського така Европа не представляє ніяких користей. Ми вробилися би предметом економічного підбою зі сторони старшого, краще розвиненого чеського промислу; ми вробилися би чеським коритарем до Росії; на нашій шкірі доконався би ренесанс російського імперіялізму — а в першу чергу ми втратили би Вильно і Львів, а ця втрата (чого Чехи не таять і ділами доказують) лежить в їхньому інтересі; польські меншости в Чехословаччині здавили би і всякнули би Чехи. А ірредентистичні елементи українські і білоруські, якими Чехи рівно опікуються, (субвенціонують Українців, а навіть Білорусинів!), мали би в одній зі столиць осередньої Европи: Праві — вимінену точку опертя". „Час" боїться Бенешової Осередньої Европи. „Втягнення до сього союзу Польщі — пише він — мало би той наслідок, що спараліжувало би Польщу і спонукало би її війти на шлях, на якого кінци находиться ідеал Миколи Миколаєвича з р. 1914 автономічна Польща в етнографічних границях під протекторатом Росії. Цим разом демократичної".

Одначе „Час" нічого не каже що робити Польщі на випадок вдійснення пляну Бенеша без Польщі.

Підкарпатська Україна.

Ужгород, в березні 1923.

По мукачівськім конґресі.

(*Кад*) За виїмком партійних органів т. зв. соединених русских партій, що скликали конґрес, та мадярської преси, яка прийняла конґрес із найбільшою прихильністю, вся так українська, як і чужа преса пише про конґрес як про повну невдачу опозиції.

Цей так всюди розкричаний „всеобщій русскій народний конґрес", що — як каже „Руська Нива" — „став нужденним збіговиськом", що „доказав як безвартісні ті 4 злучені партії", що на йому „не було ніякої програми праці, але лиш безумні напади" — не міг навіть в прихильно настроєного глядача викликати симпатичного вражіння. Не диво, що громадська позитивна опінія, що все таки з острахом дивилася на роботу темних духів і не могла навіть приблизно предвидіти сили опозиції — побачивши чорта з близька, стала сама в себе насміхатися, з свого передчасного, даремного страху, а одночасно не жаліла самого чорта, розписуючи таким, як він показався на ділі.

Подам два характеристичні голоси в виїмках про цей конґрес. Це голос кореспондентів „Словенского Виходу" і чеської празької „Трібуни" (з 27. березня), що власними очима приглядалися конгресови і описали точно свої вражіння, аж до зовнішної характеристики передових „дієвих людей".

Отже кореспондент „Словенского Виходу („Словацького Сходу") пише:

Питаю людей, по що прийшли й про що будуть говорити. — „Не знаємо, нас сюди прислали й дали нам залізничі білєти сюди й назад". ...Прийшли — каже від себе кореспондент „Словенского Виходу"—бо їх то ніщо не коштувало, платили инші; я певний, що їм було все одно, хто і про що говорив. Міг говорити Волошин, Клочурак (секретар соц.-демокр. партії — *ад*) і Тавск (комуніст), їм було все одно, кождого були би слухали й кождому притакували. „Впадає в око від сутність духовенства. Ніхто з духовників не говорив. ..Не приїхав ніхто з Праги, а також не приїхали делєгати з Америки, через яких віддавсе відкладано. Замість них прийшов зимний туш—телеґрама з Америки: „Будьте льояльні як і ми до вільної і культурної чехословацької републики".

Кореспондент „Трібуни", один із найкращих чеських публіцистів, редактор одного з найзначнійших чеських денників, із гострим обсервацийним змислом, дивиться на конґрес обєктивно, але густо-часто не може не дозволити собі на іронічну замітку. Подаю й декілька виїмків із нього:

„Настрій збору неоднозначний. Були хвилини забурення, коли здавалося, що збори будуть розвязані, коли протести против нацьковування протиукраїнського викликували бурливий відгомін і відізвалися вигуки проти мадярофільської політики провідників опозиційного блоку. Можна було обсервувати декілька добре фучгуючих аранжерів оплесків, але маса була аж до краю байдужа...

Промови про язикові справи висмикнулися аналізі. Була це на цілій лінії побіда Гагаткова—д-ра Гагатка так одшкодовано за опір, з яким стрінулася його промова (часть зїзду кричала підчас його промови „геть з чужинцями" і взагалі не давала йому говорити — *ад*) і за піт, що лився йому з лиця. Але втіхи з побіди мабуть також не мав: сам говорив з українська по московськи, а найбільші оборонці „літературної речі" говорили на найчистішім місцевім діялекті. Д-р Бескид із Пряшева говорив по словацьки, з українським наголосом і складнею; одинокий д р Микола Бескид говорив ще найліпшою московською мовою. Але в язикових домаганнях хотів кождий чого иншого. Мочкош хотів, щоби говорити мовою, якою говорили предки, учитель Юрічко хотів знов мови, що нею писали предки, д-р Ант. Бескид був проти всіх чужинців (що тоді ада-

---

Пр. 234/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 1. (9882) з дня 3. квітня 1923 в артикулі під заголовком: 1) „Власні сили" в уступах а) між словами „Куцецькими інтересом" а „По цей і по тамтой бік" б) від слів „і сім мілїонів Українців" до кінця артикулу, 2) „Польська преса перед українською проблємою" в уступах а) між словами „нац онально-політичних" а „А сьогодні?" б) між словами „угодовість" а „Гістерія" в) від слів „бо тоді" до кінця артикулу. 3) „Українська демонстрація супроти паризького рішення з 14. березня" в уступі між словами „державне життя" а „д-р М. Лозинський". 4) „Дописи з краю" (Коломийщина) в уступах між словами „поштувати ..." а „Вже тоді" б) „з Бережан" а „сержант Головко містить в собі єство ад 1 (—3) забічну в § 65 а) у. кар. ад 2) переступство з арт. V. уст. з 17. XII. 1862. Ч. 8/63 Дамп уважа доконану в дни 2. квітня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив звищення цілого накладу і видав по думці § 493 проц. карн. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се оголошення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконанням того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. в. п. № 5 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гроші до 100 Мп. — Львів, дня 4. квітня 1923.

(Підпис виявний.)

валося Гагаткови?) а д р Камінський хотів мови домашньої з московською мовою в сільських школах. Виводи учителя Поповича проти українства були низьким шельмуванням. Словом: Василіки, якого не було навіть в старім завіті...

На зїзді, котрий звучав по великорусски, співано гимни „Подкарпатскі Русини", „Я Русин був, єсьм і буду". „Гей Словяне!"...

Замітне це — що підчеркає й згаданий вище кореспондент — що коли хтось із промовців починав нападати на Українців, м'ж присутніми відзивалися протести проти нападів й знаходили бурливий відгомін. І це між тими участниками конгресу, що перейшли почвірну контролю на чотирох дверях і показалися аранжерам достаточно „благонадьожними".

Камінський, як подає „Вчерась", зорганізував за 1200 корон делегацію з Гуцулів, щоби лиш показати, що і в тої найсвідомійшої части має він своїх людей. Та що вийшло? Делегація разом із иншими Гуцулами остро протестувала проти політики Камінського й Гагатка, вкінці вийшла з салі та взяла участь у вічу на вулиці.

Словом: фіско на цілій лінії. Народна свідомість росте, а з нею впадають всякі надії на чужих богів і не приймається засіване ворогами народного відродження хабазня.

„Культурно-просвітительное Общество имени А. Духновича".

Зорганізована політично москвофільсько-мадярофільська опозиція постановила зорганізуватися також до культурної праці. Випустили заклик і по зборах 22. березня зійшлися в Мукачеві для заложення культурного товариства. По різних дебатах постановлено нове товариство назвати „Русское просвѣтительное общество имени А. Духновича". Головою вибрано відомого автохтона архідіякона Евменія Сабова в далекім місточку Севлюші, а секретарем рівного москвофіла, шкільного інспектора Гусная.

Дивне й просто ніяк незрозуміле не те, що в виділі нового товариства побіч голови засіли разом із провідниками москвофілів, а тим самим провідників православного руху, — духовники, а навіть кілька членів з ужгородської капітули й ректор духовного семинаря. І то саме тоді це сталося, коли стало відомо, що православні вже вибрали декілька церков, що декілька громад переходить на православє.

Що нове „общество" не викаже жадних успіхів на полі культурної праці — не можна й сумніватися. Одиноким полем до попису сього „общества" буде кампанія проти рідної мови.

Та це боротьба з вітряками, якої кінець ми знаємо добре з досвідів із України й Галичини. Це те саме, що плисти проти гарячої струї води на криві леду.

Явкова анкета.

Дня 30. березня відбулася анкета, скликана шкільним референтом в Ужгороді, що мала займатися справою місцевої правописі. Прихильники москвофільства не явилися. Зібрані народинки, знатоки мови й педагоги займалися правописею, заведеною граматикою д-ра Панькевича й постановили деякі правила зближаючі її до фонетики (прим. замість великій, горячій довший — постановлено писати великий, горячий, довший тощо).

Уставлення назв місцевостей.

Для уставлення назв міст і сіл Підкарпатської Руси призначила Цивільна управа в Ужгороді 11-членну комісію. Назви мають бути привернені старі, які були ще перед заведенням мадярських назв.

Ревізія.

В редакції мадярського органу Камінського „Karpati Futar" („Карпатський Курієр") зробила поліція ревізію і знайшла компромітуючі документи, котрі свідчать про звязки в Мадярщиною і про грошеву поміч із Мадярщини.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 20.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Велика Україна.

Вибух в Одесі.

26 березня в Одесі сталося вибух артелерійських складів. Причину вибуху большевики заховують. Совітські газети повідомляють, що підчас вибуху забито 14 червоно-армейців і 10 поранено.

Діяльність монархістів.

Харківське державне політичне управління в своїм офіціяльному справозданні зазначає зріст монархічної агітації в різних місцевостях України. Державне політичне управління запевнює, що український самостійницький рух і соціялістичні антисовітські настрої цілком перестали істнувати на совітській Україні, в той час, як монархічні тенденції населення зростають, зєднюючись з релігійним рухом, викликаним заходами большевиків против церкви. В Харкові, Київі й иншіх більших осередках поширюють відозви підписані великим князем Кирилом. (Русспресс.)

Підготовча нової розправи.

Харківські совітські газети повідомляють, що большевики підготовляють нову велику розправу проти видних представників православного духовенства, яких вони обвинувачують в контрреволюції й опері конфіскації церковних цінностей.

Вовчувайменська виставка друку.

Четвертого березня в Харкові відбито всеукраїнську виставку друку. Журнали і книжки представлені від 1917 року. Книжки подібно по різним галузям. Дуже цікавий підділ преси. В ньому представлені різні газети, що видавалися на протязі пяти років в різних великих і малих містах України.

Поруня.

Пропозиція.

Французька преса доносить, що в короткім часі буде скликана конференція держав антанти, на якій усталичиться форму пропозиції для Німеччини в справі відшкодувань. Франція не годиться на евакуацію Поруня.

Арештування німецьких політиків.

Гуго Штінес виїхав з Берліна до Ессен, але по дорозі Французи арештували його і замкнули в товарному вагоні. Також в околиці Дортмунда арештовано німецького державного секретаря Тамма, котрий їхав до Ессен на похорони робітників, замордованих Французами. Арештовано також б. міністра почт і телеграфів і б. президента міністрів, яких по кількох днях випущено на волю.

Завади.

Французький военний суд в Вервєн засудив регіційного радника Ірмера з Ессен на 5 літ вязниці і 5 міліонів гривень за участь в „саботажі".

З польських справ

Раз літати краківських нарад.

Краківські наради поміж представниками вшехполяків і людовців покінчилися, не осягнувши ніяких конкретних результатів. Ходять чутки, що переговори будуть продовжувані на варшавському ґрунті з метою підрізання основ теперішнього польського кабінету.

Кому платити за чужі гріхи.

На засіданню італійської ради міністрів заявив Мусолині, що польський міністр Скшиньскі поїхав до Медіоланту подякувати Італії за чемність підчас пересування східних границь Польщі. Від себе додав промовник фашистів: „Я скористав з нагоди, щоби разом з ним. Скшинь.

ІВАН КРЕВЕЦЬКИЙ.

Україна й Европа.

1917—1923.

(З нагоди остаточної міжнародньої ліквідації української державности.)

Сталося!

Скорше, ніж можна було сподіватися, наступило те, чого треба було сподіватися, дивлячись на се, що мало місце на Україні в 1918 р.: остаточна формальна ліквідація української державности на цілій Україні цілою Европою. Одночасно: Східною і Західною Европою. Одночасно: в Москві і в Парижі. Одночасно: По сей і по той бік Збруча...

Так поставилася Европа до України в 1923 р.

Як инакше, зовсім инакше Европа ся поставилася була до України недавно ще, 5 літ тому назад, у 1917 р.!

Пригадаймо всім нам свіжі ще зрештою у памяти факти.

Стихійний національний здвиг, що могутнім полумєм спалахнув на Великій Україні негайно після того, як спали з неї царські кайдани, викликав в Европі найперш велике здивування. Однакове по обох боках оконів, що тоді розділяли її. Здивування се зростало в міру того, як зростав український національний рух на Великій Україні. Чим дальше, здивування переходить у зацікавлення Україною. Зацікавлення в бажання зближення до України. Бажання зближення в бажання навязати безпосередній контакт з Україною.

І контакт такий Европи з Україною наладується.

Навязує його перша Західна Европа — Антанта. І ми бачимо в 1917 р. у Київі дипльоматичних представників її, які всіми силами намагаються втягнути Україну в своє товариство. Які пропонують Україні занятя на Сході Европи місце, яке до того часу займала могутня до недавна, а тепер розбита анархією Росія. Перед у тім заанґажованню Західної Европи до України веде Франція, та сама Франція, заходами якої головно зліквідовано тепер формально формальні ще останки української державности.

Одночасно з тим ідуть перші проби навязання контакту між Україною і Середньою Европою — Центральними Державами. Навязання контакту і перетягнення України на свій бік. Перетягнення на свій бік за ціну визнання і забудування незалежної Української Держави на 9/10 української етнографічної території й забезпечення осталій 1/10 частині суррогату національної державности в рамах Австро-Угорщини.

А Східна Европа — Московщина — як вона тоді говорила з Україною?

Вона мусіла годитися на все те, чого захотіла Україна.

До кого прихилилася тоді Україна — відомо. Відомо також, що осягнула вона від того, до кого прихилилася.

А все те мало місце тільки завдяки одному: стихійному українському націоналізмови.

На жаль — не було виробленого, загартованого, свідомого своїх цілей проводу, який зумів би початковий національний здвиг український, початковий относительний український національний фронт, початковий стихійний націоналізм України взяти в свій заряд. Тому цей початковий націоналізм спалахнув тільки соломяним огнем і скоро потах.

А після початкового соломяного вогню українського націоналізму спалахнув на Великій Україні дуже скоро инший, не соломяний уже, а куди сильніший огонь. Огонь української анархії.

Чи треба пригадувати, що мало місце на Великій Україні в 1918 р.?

Опубліковане недавно у „Гр. Вістнику" німецьке „Звідомлення" про становище на Україні в поч. 1918 р. се одно тільки із цілого ряду подібних звідомлень про Україну — німецьких, англійських і т. д.

З окрема увагу українського громадянства треба звернути на одно: всі місії Антанти явні і тайні, що побували на Україні і приглянулися ближче відносинам нашій батьківщині в 1918 р., всі свої звідомлення кінчили однозвучним cetetum censeo: Україна не дорала ще до своєї власної державности...

Чи треба додавати ще, як блискучо потвердила повищу опінію чужинців самаж Україна?

Потвердила передусім тим, що не змогла своїми власними силами (40.000.000) вивоювати з неволі і закріпити за собою волю. І не тільки не змогла зробити сього власними силами. Вона не зуміла навіть скористати з могутньої чужої допомоги, яку судилива доля сама вкинула їй була у руки. А коли отся чужа допомога всеж таки будувала Українську Державу, вона напружила всі свої сили на те, щоби — руйнувати її...

Отся становище самої України, й було тим, що відвернуло Західну Европу до України спиною. Становище самої України — а не що инше.

З окремих, не подобає до України становище Франції. Навпаки. Саме Франція завсіди цікавилася Україною і прихилялася до неї прихильно. Чи то лучи в себе захист вещанському Орликови й найстаршій українській еміграції поч. XVIII. ст., чи то цікавлячись Україною за Наполеона Великого на поч. XIX. ст., чи то пропонуючи Україні занятя місце Росії по розвалі її на поч. XX. ст. А як відносилася Франція до України ще перед розпадом Росії, про се дуже виразно свідчить між ин. такий невідомий досі українському громадянству факт, як дворазова вже в часі війни півофіціяльна інтервенція французького амбасадора в Петербурзі Палеольога в російського міністра закорд. справ Сазонова в українській справі: перший раз при кінці 1914 р. в обороні окупованої й переслідуваної Москалями Галицької України, а другий — у 1915 р. в обороні Великої України.*)

І коли нині Франція всіми силами підпирає Польщу, то тому тільки, що не найшла на Сході Европи нікої иншої держави, яка заступила б колишнього союзника її в сій частині Европи — Росію.

А що Франція не знайшла такої держави — се вже зовсім не вина Франції, а чиясь инша...

*) Про сповіді Палеольога в Сербському „Историјском Списанију".

ским розглянути справу... нафти і вугля".

Союзницька іділлія.

Краківський кореспондент „Курієра львовского" доносить, що генерал Ле Ронд, який має приїхати до Варшави, відбуде конференцію з міродатними чинниками в Варшаві в цілі поширення і докладнішого опрацювання польсько-французької військової конвенції.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Совітська Росія.

Голод в Туркестані.

Совітські газети повідомляють, що тепер голод охопив цілу Ферганську область і значну частину областей Семиреченської і Закаспійської.

Руїна Мургабської системи.

„Ізвестія" повідомляють, що відомий мургабський масток в Закаспійській области, який колись уявляв квітнучу оазу в Закаспійському степу, тепер прийшов до повного упадку. Всі культури загинули. Виноградарство перестало існувати. Робочої худоби давно нема. Оаза обернулася в піскуватий степ. Ще більш ніж руїна мургабського маєтку загрожує добробуту Закаспійської області — це повна руїна і загибіль мургабської іригаційної системи. Шлюзи знищені. Канали заповнені піском, який дістався туди в наслідок руїни охоронних споруджень і обернулися в болота або зовсім висохли. Резервуари вкрилися мулом. Припливу свіжої води нема в цілій системі. В особливо нужденному стані перебувають араки. З огляду їх висихання Закаспійський степ обертається в голодну пустиню.

(Русспрес).

Становище в Грузії.

Харківським совітським газетам надіслано повідомлення з Тифлісу про те, що місцевий відділ державного політичного управління знайшов там великі склади зброї, які приготовлені грузинськими антисовітськими організаціями для грузинських повстанців.

РІЖНІ ВІСТИ.

Совєтсько-турецькі відносини.

„Petit Parisien" пише, що совітсько-турецькі відносини погіршилися. Недавно совітська фльота приневолила турецький корабель повертати до Константинополя з дороги до Батума. Анкорський уряд постановив також не впускати російських кораблів до своїх пристаней. Турецька преса гостро критикує діяльність совітського уряду.

Голод в Туркестані.

Совітська преса стверджує, що в Туркестані панує страшний голод.

Доповнюючі вибори в Англії.

При доповнюючих виборах до палати громад вибрано послом члена ліберальної партії Томаса, котрий дістав 11.116 голосів. Найменше голосів дістали консерватисти.

Петроград Ревель.

З Москви доносять, що між Петроградом і Ревелем навязано безпосереднє телєграфічне получення.

Комуністична конференція.

Дня 12. квітня в Москві розпочинається конференція комуністичної партії.

Париж Софія-Москва.

Між Парижем, Софією і Москвою відновлено телєграфічне получення.

Богослуження за Карла Габсбурґа.

В Будапешті відбулося урочисте богослуженя за б. короля Мадярщини Карла Габсбурґа. В богослуженню взяв участь начальник держави та инші представники уряду.

Пляни партії Кемаля паші.

Народня партія Кемаля паші уталила свої пляни, а головні їх точки такі: 1) цілковита незалежність і соборність Туреччини; 2) Народні збори будуть дальше підпорядковані уряду; 3) партія має доложити всіх зусиль для відбудови краю, розвитку шкільництва, промислу і торговлі; 4) партія стремить до справедливого мира з сусідними державами.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЄҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЄҐРАФІЧНОЇ.

Польський сойм.

Варшава. 12. ц. м. о год. 16. відбудеться пленарне засідання сойму, перше після святочних ферій.

Совіти домагаються участи в мюзаннській конференції.

Відень „N. Vr. Tgt." З Москви: Совітське правительство задумує вислати до союзників ноту, в котрій домагатиметься допущення совітів до участи в новій лєвданській конференції.

Штінес на волі.

Відень. „N. Fr. Ztg." в Берліна: Випущено на волю Штінеса, що був разом із жінкою задержаний на стації в Шарнгорст на окупованій области. Його задержали лише до часу покінчення ревізії багажів.

Кара англійського правительства.

Лєндон. Райтер. В палаті громад обговорювано поразку правительства вельми оживлено і зазначувано, що без уваги на чисто технічний характер, справи з причини якої правительство потерпіло поразку, витворилося дуже прикре положення і престіж правительства значно потерпів.

Лєндон. Райтер. Після голосування спитав Мек Донелд, що правительство думає робити. Він запропонував відложити наради палати. Чемберлен вніс, щоби справу відложення піддати голосуванню. По стороні опоз ції прийшло до сцен. Засідання відложено до 12. ц. м.

Смерть головнок-мандуючого ірландських повстанців.

Деблін. Райтер. Головнокомандуючого військами повстанців Ліема Лінча підчас військових операцій в Клюнел взято в полон. Він одначе помер небаром наслідком ран.

Союз Народів не гадитиме в справі Порура.

Відень „N. fr. Pr." в Лєндона. По донесенням англійських часописів Рада Союза Народів на найблизшій сесії не займатиметься справою Порура, бо всі члени Ради без виїмки є думки, що обговорювання цієї справи під теперішній мент було би надто шкідне.

Саботаж.

Дісельдорф. Біля міста Буер Німці докончили саботажу, висаджаючи у воздух часть залізничих уладжень і шляху. Окупаційні власти наложили на місто контрибуцію 50 мил. мк.

Берлін. На місто Дуїсбург наложили окупаційні власти контрибуцію 75 мил. мк. за саботаж, доконаний на телєграфічних проводах.

Жертва окупації.

Дісельдорф. У Вальтроп французький кавалєрист через необережність вистрілом з револьверу вбив молоду дівчину Німку.

Чи Ви стали вже членами „УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" У ЛЬВОВІ?

Членська вкладка виносить 500 Мк. місячно, річно 6000 Мк.

Вкладки проситься пересилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" XXI 1—?

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 3. II. пов.

НОВИНКИ.

— П. Т. Акціонарам Земельного Банку пригадується, що мусять złożити свої акції в Банку найпізнійше 14 днів перед Загальними Зборами, які відбудуться 30. квітня ц. р. Т. є 15. квітня, щоби брати участь в Зборах. Вп. Акціонарі, що своїх акцій не підняли ще з Банку, о скільки хотять взяти участь в Зборах, зволять про се повідомити Дирекцію Банку заповідаючи свою адресу, щоби їм в час видано легітимації до Зборів. 1—3

— Конфіскати. Попереднє (8) число нашого часопису сконфіскувала польська прокураторія за одно місце в новинці п. з. „Трагедія репатріянта".

— Арештування у Львові. Дня 30. березня у Львові арештовано студ. Василя Ковала.

— Профанація українських свят. Не дивлючись на „культурницькі" заяви польської влади про польську толєранцію і державний розум, в Монастирисках уладжено контрольний перегляд річників підчас урочистих українських свят Великої Пятниці і Благовіщення. „Пописових" вігнано до перегляду під сильною ескортою жовнірів і поліції. Помимо цього богато „пописових" усунулося від обовязку контрольного перегляду.

— Як то було во время оно! Вістникъ для Русиновъ Австр. державы 94 ч. зъ 1852 р. (у Відни видаванний) пише ось що: Три молоді Русини: Юристовский, Бачиньский і Рачиньский зістали приняті з ласки цісарської до Терезіянської рицарскої Академії і були у цісаря на авдієнції 17. грудня 1852 під проводом крил. д ра Спир. Литвиновича, пароха і ректора сем. — Цікава річ, чи діти згл. внуки тих Юристовських і Рачиньських остали „Русинами" до р. 1923!

— Напад в білий день. Учителя з Вікна пов. скалацького напали на дорозі (шосі!) в білий день рабівники, що надїхали з Гнилалова і здерли футро. Показалося, що то заможні господарі з сусідного села. Коли з Зеленецького ліса пустилася погоня за ними, вони завернули другою дорогою і утікли, бо мали добрі коні. Рабівники остають на волі, бо доперва по двох тижнях зачалося вступне слідство.

— Транспорти чужинців. Від 9. ц. м. почався „експорт" чужинців, яким не признано права оселення в Польщі. До тепер опустило Варшаву 8 000 чужинців.

— Погромові інстинкти. Одна з львівських вшехпольських рептильок пише на адресу заляканих уже варшавським погромом Жидків таке: „Памятайте Жиди і шабесгої, що польське населення рідко (!) здобувається на пястук, але тоді має сильні кулаки і бє межи очі"... Силу тих пястуків мали вже нагоду почути львівські Жидки 22. листопада 1918. р.

— Смерть польського артиста. З Кракова доносять, що там помер на днях відомий артист польського театру у Львові Ян Новацкі.

— А податки ростуть. З днем 7. ц. м. підвищено податок від сірників з 6 мк на 80 від коробки.

— Пожежа при Вірменській улиці у Львові. В наслідок необережности реставратора Ліхта при вул. Вірменській під ч. 22, загорілося соломяне опакування фляшок зложених в комірці біля його помешкання на другому поверсі. В огні експльодувала банька зі спіртом, яка причинилася до поширення пожежі на перший поверх. Пожарній сторожі вдалося кінець-кінців опанувати пожежу, яка заподіяла шкоди на півтора мільони мк.

— Вівчарні... кусають. Акціонарика Осипа Домарацкого, що робив службу на жовківській рогачці, укусив у руку пачкар, якого Домарацкі приловив з банькою спірту. Пачкар утік а Домарацкі пішов на ратункову станцію.

— До відома. Зі всякими запитами і письмами в справі „Правничого Вістника" і Українського Правничого Товариства просимо звертатися до адвоката д-ра Ол. Надраги Львів Домініканська 11, де просимо також посилати всі матеріали до друку.

Звертається увагу

П. Т Членів „Споживчо-господарської Спілки" вул. Руська ч. 18 (т. зв. Ковсуму Союза Українок), що 2059

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться в суботу 14. ц. м. о 5. годині по południu в домівці „Міщанського Братства" у Львові при вул. Руській ч. 3., I. п.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Подяка.

Почуваюся до милого обовязку подякувати Вп. Пану інжинірови Василеви Рижевському у Львові вул. Пелчинська ч. 22. за совісне викінчення плянів і будов горальні і рафінерії в моїй посілости в Залісю пов. Чортків, яка завдяки совісній і пильній праці п. інж. В. Рижевського в короткім часі для мого цілковитого вдоволення забудована і урухомлена зістала.

Иосиф Фельдшуг
властитель дібр.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

З приводу вінчання п. Ольги Кравицької і М хайла Мельничука 9. І. 1923. учит. в Полянині зібрано 75000 мп. по полови на Рідну Школу і політичних вязнів. 2068 1—1

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРА потребую до двох хлопців, одного з IV. кл. гімн. другого з II кл. гімн. Зголошення: Уряд пар. в Іванич п. Скала. 2064 1—3

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

CUNARD LINE

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знова хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни. Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомендованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кождa служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідавіт або аффідавіт яко служниці.

По Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських еміґрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1943 6—12

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТИ у Калуші. Хата о трех кімнатах, кухні та приналежностях 3 тин чверти морґ. городом і садком 5 хвиль ходу до ринку, дуже гарне положення сабчас до купення. — Ближша відомість у п. Тимка Барша у Калуші. 2057 1—1

ДЯКА шукає парохія Соколів, 1400 душ, почта Потік золотий, залізниця Вучач. Окрема хата і 8 кірпів збіжа гарними. Зголошенни непрямих остануть без відповеди. Найкраще особисто договорится. 2061 1—3

ҐАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифуґальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасн також инші машини для всіляного промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 4—20

НОТИ до співу і на всякі інструменти висилає „ТОРБАН" Львів, Оссолінських 6. Катальоги даром. 1945 6—6

ПИСАРА (вуздлата) приїме зараз адвокат Мудрецький в Тостім місті (Тлумаче). 2025 5—5

ЦЕМЕНТ, ваготово, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 8 30

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2020 веде повсюдно 3—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

В понеділок, дня 16. квітня 1923 р. о год. 12 в полудне відбудеться в салі „Народного Дому"

Кооперативна анкета (нарада)

зі слідуючим порядком:

1) Відкриття наради і вибір президії,
2) Звіт Управи Повіт. Союза Кооператив з дотеперішньої діяльности,
3) Реферат про кооперацію, виголосить директор Кр. С. Рев. п. І. Фицьович,
4) Звіт про стан кооператив в повіті, зложить ревізор Кр. Союза Рев. п. В. Ольховий.

На нараду обовязково являться всі члени Управи і Ради Нади. Кооператив.

2053 Гостям раді. 1—1

Повітовий Союз Господарсько-споживчих Спілок в Яворові.

Сегорічний сезон

в Купелевім Заведенні в ПІДЛЮТІМ

2062 1—3

буде тревати **від 1. мая до 30. вересня** Купелі розпічнуться тайно 1. червня

Всяких інформацій уділяє — за надісланим почтових значків на відповідь — Заряд Закладу в Підлютім, почта Перегінсько.

Поэір! — — — — Поэір!

- ШЕВСЬКА РОБІТНЯ -

в ДОМІ „УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" у ЛЬВОВІ, при вул. св. СОФІЇ ч 25.

під проводом пе шорядних львівських майстрів виконує по зниженій ціні і в скорому часі та після найновіших фасонів всякі ХЛІ шевські роботи. 5 6

Дахівка: марсильська, голєндерська, тягнена жолобкована, цегла: мулярська, шамотова, шамотова мучка, вапно палене І. А., тесаний камінь, кварцевий пісок, дороговий шутер, штихівка до бетону, цемент, ґонти, папа, тростинові мати, ґіпс в бочках.

Власні вироби:

бетонових стовпів, бетонових рур, хідникових плит, дренів і ЦЕМЕНТОВИХ ДАХІВОК.

Виконування каналізаційних робіт.

2056 1—1

Торговельне бюро для продажі будівельних матеріялів

Тадея Чеконьского у Львові, Валова 11.

ШНАЙЕК, ТІМАН і Б-тя АЙХМАН Львів

поручають свої богато заосмотрені склади

ВЗУТТЯ Городецька 1. **ШЕВСЬКИХ ПРИЛАДІВ** Жовківська 16.

2035 1—25

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зєдинених Держав) або Канади, можуть без ніяких трудностів виїхати — — **до КУБИ**

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 1—7 (двір. ГОРОДЕЦЬКА 101.)

Приїздячі до Львова можут вступити до фірми і до нашого бюра в. дісця **Городецька 91**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

відмінюють від неділі 8. квітня 1923, гігантний твір в двох серіях на 12 дій п. з.

LUCREZIA BORGIA

Головні ролі грають: Liana Haid, Conrad Veidt, Павло Вегенер, Альберт Бассерманн, Лідія Саломанова, Катерина Оттальд, Тит Любельський і б. ін. Режисерія Рашарда Освальда.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

В друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 7 (9.888). Львів, четвер 14. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. перполуд.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Преса.

(Надіслана стаття.)

На днях редакції польських газет в Східній Галичині оголосили спільну відозву, в якій зазначили, що польська преса в Східній Галичині стоїть перед повним банкрутством, і звертаються до польського правительства за субсидіями.

Катастрофальний стан польської преси в Східній Галичині є в значній мірі виливом політичних полій, які розігралися тут після 1918. р.

Польська преса в Східній Галичині просперувала головним чином засобами української суспільности. Мимо сього, що українсько-польський конфлікт що раз зростав, мимо злобно ворожого відношення до українського народу всієї східногалицької преси без виїмку, богато людей з поміж нашої інтеліґенції не могло отрястися з давних привичок і купувало, а то й пренумерувало нераз навіть по кілька польських газет. Часто в далеких закутках на провінції навіть в дуже поважних українських домах можна було стрінути поруч української газети що найменше одну польську. А вже в кругах москвофільських радше читано польську ніж українську пресу.

Прямо належало до „доброго тону" мати в дома й польську газету. І так воно водилося до останніх часів.

До сього невідрадного явища без сумніву причинялися такі моменти, як дешевість польської преси, її більша технічна справність, сензаційність вмісту й заголовків і т. д. Вже сама зовнішня форма більшости польських газет обчислена на легкодушну цікавість читачів. Польська преса послугується крикливою реклямою, опікою властей, які на кождому кроці йдуть їй на руку. Незчисленні кольпортери на кождому кроці сунуть в руку публіці свій товар, який до некритичних людей промовляє фрапуючими заголовками.

В ході подій останніх років богато людей з поміж нашої суспільности відавичаїлося від купування і читання польської преси. І ним пояснюється завішення значної скількости східногалицьких польських газет. Всеж у Львові появляється неприродно велике число польських денників, яке не в силі утримати самі східногалицькі Поляки, якщо українська суспільність перестала би зовсім своїм грошем підтримувати польську пресу, якщо вона могла би числити тільки на польських покупнів.

Факт цей набірає тимбільшого значіння, що східногалицька польська преса не має збуту поза межами Східної Галичини. Навіть у Варшаві даремно шукали би ви прим. за „Веком Новим", „Курєром Львовским", „Газетою львовскою" і т. д. Скорше вже найдете там краківські газети. Варшава і инші міста в Королівстві і на Познанщині ігнорують крикливу „малопольську" пресу. Варшава читає виключно варшавські газети. При цій нагоді слід піднести дуже характеристичний момент: так у Варшаві як і взагалі в б. Привісляньскім Краю немає звичаю пренумерувати газети з доставою до дому. Всі купують газету кождого дня окремо в хвилі видання газети. Під редакцією перед появою числа газети жде хмара кольпортерів, що моментально розносять з галасом газету по вулицях міста і публика викуповує її за повну ціну примірника.

В публичних льокалях: кавярнях, реставраціях, цукорнях і барах даремно жадали би ви політичних газет. Кождий гість приносить зі собою свої часописи. Почитність газет в б. Привисленськім Краю куди більша, як в Галичині.

Тому варшавська преса не переживає такої кризи, як львівська, і не звертається о поміч з державних фондів, тобто не відчається в наймі правительству.

Значить — польська преса в Східній Галичині, яка досі розвивалася завдяки українській і жидівській публиці, ограничена тільки на читачів-Поляків, дуже скоро зійшла би до числа одного-двох денників. Українська суспільність мов на глум сама піддержує неприродну кількість польських львівських газет, які на кожному кроці без обиняків дають повну волю своїй фанатичній ненависти до всего, що українське.

Як що українська суспільність буде читати виключно українську пресу, так львівським польським газетам нічого не поможе й державний жолоб.

Приготовлюючись до інтензивної організаційної праці на всіх царинах національного життя, до пляновой боротьби за наші права на рідній землі, мусимо ясно здати собі справу, яке значіння має вплив щоденної преси. Тому з одного боку мусимо на цілій лінії збойкотувати крайно ворожу нам львівську польську пресу, а з другого боку всіма силами піддержати свою рідну.

Хто купує польську газету, підтримує своїми грішми проти себе один з наймогутнійших середників боротьби.

Українська преса — переслідувана на кождому кроці власть імущими — може найти поміч тільки у власній суспільности. Без відповідної помочи з боку суспільности серед теперішних умовин вона мусіла би дальше заникати. А це мало би фатальний вплив на успішність наших змагань. (*ak*)

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Справа Східної Галичини.

Делеґація „Обединення" на послуханню у президента Гардінґа і державного секретаря Гюза у справі Сх. Галичини.

Американська „Свобода" з 6. березня п. р. доносить з Вашінґтону:

Сьогодня прибула тут делеґація „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці", щоби вручити президентови Гардінґови і державному секретареви Гюзови меморіял в справі останніх польських надужить в Східній Галичині. Членами делеґації були: д-р Володимир Коваль, Омелян Кульчицький і Михайло Дармограй.

Делеґація стрінулася з дуже прихильним приняттям як у президента Гардінґа, так і у державного секретаря Гюза.

Речником на послуханню у секретаря Гюза був д-р Вол. Коваль. Представивши новоосновану українську орґанізацію „Обединення" та її програму, підніс, що більшість членів тої орґанізації — се горожани Зєдинених Держав, які брали участь у світовій війні по стороні аліянтів і то переважім по тій причині, що Зєдинені Держави проголосили устами свого президента Вільсона яко головну ціль війни 14 пунктів, які мали принести визволення всім поневоленим народам, а тимсамим і українському.

Державний секретар Гюз, переглянувши таки на місці меморіял, сказав: „Я Вас запевняю, що вгляну в ту справу".

Після того удалась делеґація до президента Гардінґа.

Речником був Михайло Дармограй, голова Ліги Амер. Ветеранів-Українців. Як тільки висказав п. М. Дармограй в чім імени делеґація хоче говорити, президент Гардінґ перервав йому бесіду і сказав з веселою усмішкою: „Я вже добре обзнайомлений з українською справою віддавна. Коли я перед кількома літами вертав з Европи, пізнакомився я по дорозі з пятьома українськими лікарями (мабуть з Великої України — прим. ред.), які їхали до Рочестер оглядати славну медичну клініку на очі. Вони то мені цілу дорогу багато розповідали про Україну і її історію. Шкода, що імен тих лікарів не тямлю".

П. Дармограй: „Наші імена часами дуже тяжко Американцям затямити".

Президент Гардінґ: „І то правда, але за те українську справу добре памятаю, а тепер ще предложений Вами меморіял особіна перегляну".

Резолюція в справі Галичини і Буковини в канадійськім парляменті.

Таж сама „Свобода" з 7. III. подає:

Мілтон Н. Кембел, прогресивний посол до парляменту в Оттаві з округа Мекензі (Йорктон-Канора), повідомляє, що 16. лютого с. р. була поставлена в парляменті на денний порядок його резолюція (ч. 13), внесена ще 2. лютого, в справі Галичини і Буковини.

Текст резолюції:

Тому, що Східна Галичина і Північна Буковина звязалися 9. падолиста, 1918, у незалежну державу під назвою Західно-Української Республики;

І тому, що незайманність сеї держави гарантує Ліга Народів, а в тій Лізі Канада є членом;

Тому нехай буде постановлено, що ся Палата звертає правительству увагу на потребу порозуміння через своїх акредитованих представників в Раді Ліги Народів виясненя про конечність скорого, повного і остаточного полагодження українського питання.

З Волині.

Новий арешт М. Луцкевича.

В Луцку сими днями арештовано посла М. Луцкевича. Арештований посол розпочав голодівку.

Виселка А. Животька.

З Кремянця польською поліцією вислано наддніпрянського емігранта А. Животька, який провадив там культурно-просвітну роботу, працюючи в „Просвіті". Висланий займався виключно культурно-просвітньою роботою, присвятивши в свій час багато часу організації українського дитячого садку. А. Животько являється останнім з наддніпрянських еміґрантів, які, живучи в Кремянці, займались громадською роботою. Але навіть та виключно культурна робота, яку провадив А. Животько, видалась польській поліції небезпечною й його нині вислано.

Зразок льояльности.

Згідно з розпорядженням Волинської консисторії всі священики зобовязані провадити метрики польською й українською мовою. Видавши таке розпорядження, консисторія з великою пильністю слідкує за його точним й неухильним виконанням. Трапляються випадки, що польські урядові установи приймають до кіпця містить в собі єство заочку з § 65 а) у. кар. узнав доконану в дни 5. квітня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і надав по думці § 493 проц. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Зарази видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Незиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а імено засудження за переступство на гривну по 400 Мп. — Львів, дня 7. квітня 1922.

(Підпис нечитний.)

ють метрики, писані лише українською мовою, а консисторія в таких випадках метрики завжди звертає священикам назад з пропозицією подати польський текст.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Активна політика Англії.

„Times" пише: „В найблизшому часі будемо свідками зміни курсу політики в Англії. Англійський уряд, який дотепер хитався і займав нерішуче становище у внутрішних і закордонних справах, тепер приневолений виступити активно. Навіть серед скрайних консерватистів панує невдоволення з приводу пассивізму Англії. Здоровля Бонар Лова поліпшилося, але всеж таки в політичних кругах говорять про його димісію і реконструкцію кабінету.

Що до закордонної політики, то відчувається потреба вирішити питання близького Сходу на спілку з Францією та приступити до полагодження справи Поруря. Зміцнюється тенденція найти компроміс між становищем Англії і Франції відносно відшкодувань та усунути всякі непорозуміння між Льондоном і Парижем".

Після подорожі Люше.

Італійський часопис „Popolo" стверджує, що ініціятиву до подорожі Люше до Льондону дав Муссоліні. Франція щораз більше схиляється до порозуміння з Англією і бажає усталити з нею спільну тактику в справі відшкодувань. „Eooca" пише, що після подорожі Люше Франція перестала трактувати справу Поруря як виключно свою справу і шукає спільної лінії діяльности з Англією. Візита Люше з Бонар Лоуом мала б стати початком англійсько французького порозуміння.

Поруря.

Арештування.

В Ессені арештовано німецького адвоката Клінгарда, який був оборонцем директорів фабрик перед окупаційним судом.

Протест.

Німецький союз суддів оголосив протест проти засудів окупаційної влади виданих на громадян Поруря.

Спис жертв.

„Н. фр. Прессе" пише, що до 10. квітня в Порурю згинуло 48 Німців з рук окупантів.

Погрози.

Бувший німецький міністр Шіффер оголосив у пресі статтю, в якій доказує, що супроти окупації Поруря Німеччина не має иншого виходу, як революція і большевизм. Автор статі остерігає Европу, щоби не доводила німецького народу до крайної розпуки.

Дефінітивний ультімат.

В найблизшому часі Франція висилає до німецького уряду дефінітивний ультімат в справі відшкодувань. Коли Німеччина не прийме умов Франції, то французька армія і фльота обсадить Гамбург і Брему.

Конференція.

В найблизшому часі в Парижі відбудеться конференція держав Антанти в справі усталення спільної тактики відносно окупації Поруря і відшкодувань.

З польських справ

Промова Сікорского.

Пан Сікорскі, шеф польського уряду, будучи в Познані, виголосив промову в якій завважив, що не дивлючися на визнання границь польської держави, небезпека для Польщі не минула. Так Росія як і Німеччина, вижидають тільки нагоди, щоби використавши внутрішне безладдя, приступити до ліквідації польської державности. Німеччина до нині вважає версайльський трактат тільки провізорією. Відтак підчеркнув Сікорскі вороже відношення до Польщі національних „меншостей", які ігнорують Польщу до того, що за чотири роки не навчилися ще навіть говорити по польськи, щоби мати щастя розмовитися з п. Сікорским, який зі свого боку не зраджує охоти вчитися по німецьки ані по українськи. На кінець заявив п. Сікорскі, що всеж таки є надія на консолідацію польського народу, який скорше чи пізнійше дасть собі раду з усіми противенствами.

Тромпчиньскі в конфлікті вшехполяків.

З Варшави доносять до польських часописів, що в кругах сеймової правиці запанувало помітне зденервування з причини зростаючих трудностів в справі утворення правого уряду в зв'язку з Пястом.

Особливше огірчення серед вшехполяків мала викликати розмова маршалка польського сенату Тромпчиньского з представником „Курієра Польского". Тромпчиньскі підчеркнув в цій розмові конспіраційний характер заходів правиці і Пяста біля утворення більшости, яка в ніякому разі не запевнить життя парляментарному кабінетови. На його думку — новоспляновану більшість розібється о питання тек.

Варшавська преса, забуваючи про те, що Тромпчиньскі вийшов з „вісімки", називає Тромпчиньского „авслендером", який не визнається в ситуації.

РІЖНІ ВІСТИ.

Перед конференцією в Льозанні.

На льозанській конференції буде репрезентувати Францію генерал Пелле.

Довги Німеччини.

Довг Німеччини збільшився в в місяці березні на 80 міліярдів, отже загальний довг виносить понад 6 біліонів.

Подорож грецького міністра.

Грецький міністр закорд. справ Александріс прибув до Парижа і відбув нараду з Поанкаре.

В Клайпеді.

На вулицях Клайпеди прийшло до сутички між поліцією і товпою. Редактора німецького часопису виганно за кордон. Між представниками уряду і німецьким населенням ведуться переговори, які мабуть доведуть до порозуміння. Страйк німецького робітництва вже закінчився.

Зміна устрою в Югославії.

З Риму доносять, що Пасіч приготовляє проект зміни устрою Югославії на федеративну державу, поділену на території Сербії, Чорногори, Хорватії і Славонії.

З життя російської еміграції.

До Марсилії прибуло кілька кораблів армії Врангля із транспортами російських утікачів.

Політичний двобій.

В Римі відбудеться двобій між послом фашістом Фаріниціим і редактором газети „Avanti" Буффоном. Причини двобою мають політичний характер.

Америка і Союз Народів.

Американська преса доносить, що Зєднані Держави не згодилися вступити до міжнародиього трибуналу, ані до Союза Народів.

З театру.

Г. Ібзен: „Гедда Габлер", драма на 4 дії; постановка О. Загарова, бенефіс М. Морської.

Ібзен належить до тих письменників, яких поодинокі твори піддаються критичній аналізі тільки у найтіснішому звязку з визначенням найбільш маркантних рис величезної індивідуальности автора, як людини, та з розумінням усієї пребагатої його письменницької творчости у її хронольогічній черзі. І тому не можна байдуже проминути факту, що „Гедда Габлер", це драма, яку писав 62-літний старець (1890 р.), у найбільшій силі свойого розвитку вже після запевнення собі тріюмфу попередніми творами.

Отже глядячи крізь призму ідей, покладених в основу цілої творчости Ібзена, стверджуємо, що „Гедда Габлер" трактує про ту саму ідею, яка є центральним мотивом Ібзенівських драм, — є це: проклаття брехні!

Гедда живе у крутіжі брехні, — брехні про людське око непомітної, але тим страшнійшої, тим небезпечнійшої. В житію Гедди, у зовнішному житію конкретних випадків, не трапилось нічого, що вона мусіла би затаювати. Трагедія брехні Гедди сягає глибше: це конфлікт поміж жагучим бажанням тіла та спротивом нерішучої волі. З одного боку могутній голос інстинкту, як вислову природи одиниці, з другого — приземний конвенанс, як признака людської гіпокризії. Трагедія Гедди не є конфліктом, що відбувається поза її свідомістю. Навпаки: Гедда прегарно знає себе, свою вдачу і свої хотіння, своє лихо і те, що далоб їй задоволення, ій, що не визначується ніякими особливими прикметами духа, а є лише молодою, здоровою, палкою, пристрасною жінкою, що хоче жити. Але щож? Вона була „страшенно трусливою". Із трусливости вона вийшла за паперового вченого, який пише наукові студії про „брабантське домашнє господарство в середніх віках", який залюбки „порядкує чужі папері", та який захоплюється пантофлями. Чи дивниця, що поруч такого чоловіка її бажання життя не пригасло, тільки ще дужче розгорілось? Та вкупі з цим — зросло невільниче почуття залежности від товариських форм і понять, вироблених і принятих т. зв. громадянством, зріс острах перед тим, „що скажуть люде?!" А Ібзен ненавидів тих „людей", ненавидів товариських конвенансів і був непримиримим ворогом тої моралі, яка здавалась „скинією завіта", всьому „громадянству".

Адже Ібзен співав у „Бранді" гими непохитности ідеї тільки во ім'я гасла „геть із життєвими компромісами!" А Пер Гінт не переставав бути собою ані на шпилях Норвегії, ні на пісках Сагари, у шпиталю божевільних ні на потопаючому кораблі. Тому Гедда Габлер, яка своїми словами й учинками завдавала бреху голосови своєї природи — мусіла згинути. Гедда Габлер, яка пішла на компроміс з життям і таким робом гадала ошукати життя і себе — мусіла переконатися про безглуздя компромісу стихій з етикою манекенів. Гедда Габлер мусіла переконатись про цинізм, з яким ображене і злегковажене життя поводиться з романтичними пересудами. Вона мріє фантастичні мрії, — але не здійснюються фантазії недотяп, які з заложеними руками базікають при печі про романтичні пригоди. Гедда Габлер, яка з молодечих літ рвалася до життя, — нудьгує, страшенне нудьгує. Гедда Габлер, яка так жагуче прагнула життя, приходить до переконання, що є здібною лише до одного: на смерть занудитися. Сотворена для любови, спрофанувала любов. Почала ненавидіти, — і ненависть її виявилась безплідною. Гедда Габлер є панкротом. І як життєвий банкрот — мусить зійти зі сцени життя. Їй дозволяється ефектовно вмерти. Одиноче вистріл, яким вони думає отримати повну свободу не є останнім згуком драми. Останній голос у ній є за асесором Браком, представником тверезої, добре вихованої і гарно вбраної публичної опінії: „Господи, адже чогось такого не робиться!" Гедда Габлер думала визволитись утечею. Ті, на яких залежало їй, кинули за нею каменем і на той бік. Генрик Ібзен не любить утікачів.

Взявши на увагу всю письменницьку творчість автора, ми вважаємо в „Гедді Габлер" присутність її головної проблеми: значіння правди у відношенню людини до себе самої. Оця наскрізь метафізична ідея є прибрана у таку реалістичну форму, яка завсіди ще є єдиним монополем Ібзена.. Герої драми що раз більше заплутуються у конфлікт зі середовищем; нашу увагу приковує боротьба, у котрій бере участь галерія типів, і з котрих одні є гострою сатирою (учений Йорген Тесман і тітка Юлінна), инші служать для звеличення або повалення ідеї, а всі є реальними появами, у котрих нема ні крихітки неприродности. Зі залізною послідовністю переводить драматург однаково акцію, як і поодинокі характери. До цього служать йому скромні і невибагливі засоби, як скромним є сальон, у котрому відбувається трагедія, як звичайними є сірі постаті, що пересуваються перед нашими очима. Отаким самим скромним засобом, яким послугується Ібзен, є його діяльності мова буденного життя, без патосу, без сценічних ефектів, — без монольогів, довгих тирад, поетичних звоpотів. Мова така проста, що аж несамовита: кожне речення має ріжнобокий зміст, ні один вислів не паде безцільно. А все разом: реальний образок життя, звичайні типи, буденна мова і примітивні сценічні засоби творять таємний настрій, наче це не родинна драма сучасного життя, а якась романтична опера, славлюча замок Грааля, або похід Валькірій.

Кожна фроля в драмі Ібзена дає акторови таке саме широке поле для експериментів, як кожна драма — літературному критикови.

Можна сміливо сказати, що всі наші артисти, заняті у „Гедді Габлер" грали дійсно дуже добре.

„Гедда Габлер" йшла у бенефісі п-ні Морської, яка креувала титулову постать. Нема слів для вислову захоплення цією креацією: Артистка тонко зрозуміла преважку ролю і дала тип, викінчений до найдрібнійших подробиць. П. Морська відгадала одну велику тайну Ібзена, а саме, що його і негативні типи є змальовані з такою реальною обективністю, що вони стають нам симпатичними, як ті, що живуть, томляться і терплять. — Відошлого чоловіка Гедди, ученого Йоргена Тесмана, грав п. Крушельницький.

Совіти в Туреччині.

Бувшого совітського представника в Норвегії Суріца іменовано совітським послом в Ангорі.

Фашизм в Болгарії.

В Софії почав виходити політичний журнал „Вендетта", орган партії фашистів.

На литовсько-польському кордоні.

В околиці Радошкова литовська узброєна ватага перейшла кордон і напала на дооколичні села. З Вильна вислано військо для ліквідації ватаги.

НОВИНКИ.

— **П. Т. Акціонарам Земельного Банку** пригадується, що мусять złożити свої акції в Банку найпізнійше 14 днів перед Загальними Зборами, які відбудуться 30. квітня п. р. т. є. **15. квітня**, щоби брати участь в Зборах. Вл. Акціонері, що своїх акцій не підняли ще в Банку, о скільки хотять взяти участь в Зборах, **зволять** про се **повідомити** Дирекцію Банку заподаючи свою адресу, щоби їм в час видано легітимації до Зборів. 1—3

— **Підпал.** „Газета Ходзенна" доносить, що в селі Деревні згоріли забудування одинокого в тому селі Поляка Пікуса. Згадана газетка певняє, що підпалу доконали Українці.

— **Аматорський гурток у Войнилові** дав дня 10. квітня виставу драми „Жидівка вихрестка", у якій взяли участь: пп Марушка Дурбаківна, Козійова, Борисиківна Параня, Параня Руда, Зофія Лаврій, Івась Белей, Юл. Зелик, П. Дурбак, Іван Гаджаровський, Савка, Гречух, Просимяк та инші. Деякі аматори, особливо п. Козійова, п. Борисиківна, п. Дурбаківна й Іван Белей та Ю. Зелик виявили немало артистичного хисту Невтомимі і заслужені у своїй праці на тім полі п. Ю. Зелик і Ів. Белей приготовляють нові вистави.

— **З українського Лісарського Товариства.** Виділ українського Лісарського Товариства повідомляє своїх членів, що дня 17-ого квітня о годині 7. вечером в домівці Товариства при улиці Блахарській ч. 11. будуть реферувати т. д-р Святослав Балей „Про інвагінацію", т. др Олександер Пелех „Проеклямпсію".

— **Азимісти цьому поглядом.** Читальня „Просвіти" в Малехові одержала дня 7. квітня дозвіл від староства зі Львова на відбуття вистави п. з. „Военна любов" і „Хоч раз Його правда" в день Великодня. Однак перед самим представленням явився тамошний начальник громади Савінскі і заказав членам Читальні відбуття цеї вистави. А коли предложено йому дозвіл староства відповів, що староство його нічо не обходить, бо в селі він „сам собі староста". Члени Читальні заявили однак, що вони виставу відбудуть. Тоді Савінскі підбурив місцевих Поляків і ці прийшовши під Читальню приняли таку грізну поставу, що члени Читальні боячися розливу крови, були примушені відкликати виставу.

— **Додаток для державних урядників.** В пятницю відбудеться засідання польської ради міністрів на якому між иншими буде вирішена справа процентового додатку для державних урядників за місяць квітень. Додаток буде виплачений безпосередно по вирішенню питання.

— **Арештування селян бандитів.** На днях арештувала польська поліція осіб, запідозрених о бандитську акцію в Перемишлянщині і Рогатинщині. Серед арештованих є дві жінки.

— **Новий святий.** Польський сенатор Косковскі в статті „Курієра Варшавского" запропонував духовним кругам канонізацію пралата Буткевіча, розстріляного большевиками, як мученика за віру.

— **„Святочне Богеми".** У суботу дня 14. квітня п. р. відбудеться в салях „Бесіди" спільне святочне для членів „Богеми" та запрошених гостей. В звязку з цим вечером пригадується членам „Богеми", що сьогодні в пятницю є чергові сходини.

— **Сповістування похибок.** Звертаємо увагу читачів, що у Великоднім (4-ім) числі нашого часопису крім кількох меньших друкарських похибок трапився неприємний „casus" зі статею п. Мих. Рудницького п. з. „Святочні твори", де замість „письменника" надруковано „священника", а в текст статті попав цілий уступ з попередньої статті про Гофманстала і таким робом міг полишати дуже дивоглядне враження.

— **Самогубство польського отаршини.** Дня 6. ц. м. у Ветшні позбавив себе життя 3-літній старшина польської інтендантури Ян Кренжалек. Деяк полишив по собі лист до рідні, в якому пише: „Прошавайте! Моя смерть дорість вам сил в боротьбі з Францішком"

— **Масакра святочного вечера** в Чижикові під Львовом попилися парубки до того, що підчас бійки, о яку так легко в похмілю, убили Данила Крупу та пробили ножем Олексу Якубишина і Михайла Пільшанка. На місце кривавого виступу зїхала слідча комісія.

— **„Футра дорожіють! Спішіть** з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

— **Поезія! Чайний Вечір.** На дохід Українських Інвалідів в кавярні „Республика" в суботу дня 14. IV. 923 р. о год. 9. вечер. улаштовує Українське Товариство Опіки над Інвалідами при співучасти п. Ярослава Давидовича і п. С. Орлівної новим веселим репертуаром і много инших несподіванок, як конкурс красоти і т. п. — Добровільні датки. — XXI. 1—2

— **Нова книжка.** Появився другий випуск видавництва „Живі Гроби" п. з. „Пражерело українського релігійного світогляду" — написав Ксенофонт Сосенко. Є це книжка про вплив старинного Сходу на Українців. Книжка окрашена вінетою й маркою видавництва на чотири краски — виконання відомого артиста-маляря Павла Ковжуна, а крім того 25- ілюстраціями, з яких 20 колірованих. Книжка є сензацією з наукового боку, а приступним переведенням теми зацікавить кожного освіченого без огляду на партійні переконання, стане цінним набутком для кожного, хто її набуде бо причинюється дуже до зрозуміння української народної душі проникаючи в її глибини. 20 прц. зиску з розпродажі призначений на „Рідну Школу". Хто хоче получити особисту користь з добродійством для „Рідної Школи" подасть свою адресу до видавництва „Живі Гроби" — Львів, Содова 4, а дістане книжку за післяплатою. Ціна в книгарській розпродажі 10.000 мп., з висилкою 11.000 мп., за післяплатою 12.000 мп. Всечеснійші Отці, які хотіли би мати згадану книжку подадуть свою адресу найдальше до 25. IV., бо лише до того дня зарезервована відповідна скількість примірників з огляду на невеликий наклад. 2066 1—1

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Лукевич на волі.

Луцьк. Розпорядком прокуратури люблинського суду випущено на волю посла Лукевича.

Бучa в англійському парламенті.

Лъондон. Дня 12. ц. м. в палаті громад після цього як канцлер скарбу Болдуін вдруге зложив правительственне внесення, відкинене день тому, прийшло на салі до бурливих сцен. Багато членів партії праці відзивалося вельми грубо під адресою консерватистів. Після голосування, коли предсідник повідомив, що внесення цим разом прийнято, екстремісти заінтонували „Червоний прапор". Бурливі сцени повторилися. Один із шотлянських робітничих послів кинувся на держ. підсекрétаря кольонії і ударив його. Опісля кілька инших робітничих послів кінулося з погрозами на членів палати з групи більшости. Предсідник палати відложив засідання до четверга.

Відложення розправи Тихона.

Рига. По донесенням тутешнього сов. посольства розправу патріарха Тихона відложено.

Отворення засідання С. Народів

Женева. Сесія Ради Союза Народів буде отворена не 16 а 17. ц. м.

Ісмед паша виїхав до Лозанни.

Царгород. Дня 12. ц. м. Ісмед паша, голова турецької делегації на льозанську конференцію, виїхав із Ангори до Льозанни.

Друга сов. нота англійському правительству.

Лъондон. По донесенням з Москви, комісаріят для загр. справ у другій ноті до представника англійського правительства Годсона удержав вповні ці вислови, ізза яких не прийнято першої сов. ноти. Нота при цьому зазначує, що ужиті вислови примінені точно до обставин, котрі їх викликали. Нота висловлює сподівання, що в майбутньому В. Британія здержиться від встрявання у внутрішні справи Росії.

Англійська делегація до Льозанни.

Лъондон. Англійська делегація виїхала 12. ц. м. до Льозанни.

Розправа проти гомельського рабіна.

Лъондон. По донесенням із Москви рабіна міста Гомеля поставлено перед ревтрибунал за спротив властям при конфіскаті предметів культу на Україні.

Бої за Владивосток.

Берлін. Часописи подають з Москви, що протисовітські війська по тяжкім бою зайняли Владивосток. Червоні війська кинули місто й ждуть помочі.

Париж „Ле Журналь" з Москви: Совітські війська зайняли Владивосток.

Англія загрожувала зірванням англ.-совіт. взносин з Росією.

Лъондон. „Таймс" з Риги: Відложення розправи Тихона послідувало тому, що англійський делегат у Москві загрозив зірванням взаємин з совітами.

Він підкреслив усі негативні, смішні сторінки цієї постаті; а що позитивних не багато у неї — то й вийшла: сатира на т. зв. наукових капацитетів. П. Крушельницький мав право так інтерпретувати свою ролю, бо й Ібзен ненавидів оттой псевдовчений світ, як категорію зарозумілих обскурантів. — Ейлерт Левборг п. Загарова не був цією фасцинуючою появою, яка приковує жінок. П. Загаров представив Ейлерта не як гуляку з величезним темпераментом, який тільки завдяки впливові одної жінки відпекався від звичайного собі широкого способу життя, та примусив себе стати солідним робітником на культурному полі; Ейлерт п. Загарова був радше благородною, шляхетною людиною, яка, завдяки обставинам, пішла на манівці та стала нещасливою. П. Блавацький придбав у ролі асесора Брака одну з найкращих своїх креацій. Був це маломіщанський підстаркуватий „львовяк", який уладжує у себе парубоцькі бенкети, але у „добре дібраному" товаристві; цікавиться міськими сплетнями, шукає легкого й приємного роману з заміжними жінками, та — боїться скандалу. П. Блавацький опановує привичні рухи а його голос набирає цілком природний тон плавкої буденної розмови; молодий артист робить великі поступи. — Теу Ельвстед грала п. Голіцинська. Є це чи не найважча роля у драмі.

Лагідна, тиха, спокійна Теа є протиставленням різкої, палкої Гедди. Гедда руйнує — Теа будує, але робить усе без жестів, майже несвідомо. Постать Теи нарисована Ібзеном дуже дискретно, і для цієї ролі нема виразних вихідних. На мою думку п. Голіцинська була дуже доброю у першій дії, особливо в діяльогу з Гедлою (8 явa); так само у 2. дії — сцена за столом (9. явa); за те не зазначила дуже важливої психічної еволюції в 4 дії, коли то безпосередньо після отримання вістки про смерть Ейлерта — вона підпалює думку відтворення знищеного його рукопису, найбільшого спільного твору життя. — П Совачева, як тітка Юліяна, представляла нешкідливий тип старої жінки.

Премієра „Гедди Ґаблєр" масово стягнула до театру українську публику, яка захоплена оплескувала артистів та передовсім бенефіціянтку вечера п. Морську, яка отримала квіти і дарунки. У замітці, яка слідуючого дня появилась з нагоди цієї вистави в одній місцевій польській газеті сказано, що дирекція театру найла вихід з завороженого кола: репертуар. Хотілось би вірити, що поява Ібзена на нашій сцені не була випадковим гостинним виступом. Хотілось би думати, що поганий репертуар є єдиним оправданням театрального бойкоту нашим громадянством. Це давалоб надію театрови та булоб компліментом для громадянства. Порожня сала при повторенню Гедди Ґаблєр", безперечно найкращої вистави у цьогорічному театр. сезоні, не дозволяє ані робити сподівання на розвиток українському театрови, ані тим паче казати приємні речі на адресу громадянства.

М. Кедрин.

Піщанські баговинні источини „Pi-Ona".

Прасована баговинна з Пішан на окладки, лічить всілякі хороби ставів (ревматизм, водяку, ішіяс і т. п.). **Головний** склад на Галичину:

Аптика під „Золотим вірлом" Лешка Сладовского у Львові, Галицька 19. 2031 3—5

Дня 19. квітня 1923 відбудеся в Камінці стр. в „Народнім Домі" концерт з

тесть Тараса Шевченка, на який запрошує місцевих а особливо заміщених громадян — Комітет. 2068 1—1

Питомці III. року Українського Духов. Семінара в Перемишлі місто поштової пересилки святочних желяєть своїм родінам і знакомим, залежним 50.000 мк. на сирітський захист в Перемишлі. 2072 1-1

Товаришів, які здали іспит зрілости в українській гімназії в Станиславові в 1913 році, просимо негайно повідомити нас, чи могліб взяти участь в умовленому перед десяти літами товариському зїзді, що мав би відбутися з кінцем червня в Станиславові. Письма просимо слати на адресу: Д-р Іван Рибчин, Станиславів, вул. Липова 44. (Українська гімназія). — Д-р Іван Рибчин. д-р Т. Мацьків, д-р Леонтій Максимович. 2079 1—1

Супроти пошиювання вістей людьми злої волі, начеб я був вписаний на польський університет у Львові, заявляю отсим, що від часу заборони т. є. 1921 р. не був я ані не є вписаний на польський університет. 2074 1—1 *Чумак Марія*, Тернопіль.

Всіх членів Ставропігійського Інституту прошу, щоби взяли участь в традиційним Богослуженню в Томину Неділю. — *Д р Федак*, сенйор. 2077 1—1

Дрібні оголошення.

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години урядового межи 9—2 год. вул. Коловая 12. II. пов. перші двері. 2070 1—14

ПОСАДИ помічника бухгалтера кореспондента в українській, німецькій, польській, французькій або іншої відповідної посади знайде чоловік з торговельним образуванням та 1-им правничим іспитом. Ласкаві оферти до Адм'н. під „Повід“. 2075 1—1

ПОТРІБНА ГОСПОДИНЯ до помочи в домашній господарці. Бездітні вдови по своїх мужах мають первенство. Листа з поданням услівій проситься слати на адресу о. Олександер Мацюцький, парох в Шляхтинцях, п. Тернопіль. 2073 1—3

КІМНАТИ окремої або при родині ближче центра по змозі з повним удержанням шукає спокійний банківський урядник. Зголошення до Редакції під „п-р Б.“ 1952 6—6

ІНСТРУКТОРА потребую до двох хлопців, одного з IV. кл. гімн. другого з II. кл. гімн. Зголошення: Уряд пар. в Іванівці п. Скала. 2054 2—3

ВІКНУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, окуття, висилає „УБУС“, Львів. Оссолінських 6. 2014 4—10

АЛЬБОМ ПІСЕНЬ д-ра Лопатинського (18 сольових пісень в супроводі фортепіяну по 10.500 мк. висилає: Музична Установа „ТОРБАН“ Львів, Оссолінських 6. 2013 4—6

ДЯКА шукає парохія Соколів, 1400 душ, почта Потік золотий, залізниця Бучач. Окрема хата і 8 морґів збіжа гарантим. Зголошення неприятих оставуть без відповіди. Найкраще особисто договоритися. 2061 2—3

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, корок, олію (ізоляцію), карболінеум, будівельні відойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот“, Львів Баторого ч. 4. 1974 л) 9 - 30

ДІВЧИНКУ від літ 8—13 сиротку, або бідної матері, що не є в силі дати кращого виховання і бутучности, але гарну, приємну, здорову, і розумну, слухняну, дарідну, добре досі виховану, приймуть на своє молоді бездітні люде в відрізнім пов. місточку, що мають власний дім, маленьке господарство і торговлю, і бажалиб в домашній господарці і в інтересі совісної помочі і найлїпше своє добро поділати молодій красиві своєбитностями життя людині на будучність. Листи лише з фотографією і ближшим коротким описом життя слати до Адміністрації „Діла“ до кінця квітня с. р. під „Вдячність“ для Е. М. 2071 1—1

СЕЙЧАС відступлю покій і кухню, при стації залізничій під Львовом. Зголошення: Петро Климків, Глібовичі великі. 2069 1—1

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонове поручає „Пільот“ Баторого 4. 1974 5-30

ЗАЯВА.

Отсим заявляємо прилюдне, що ми з Орестом Макогонським зриваємо всякі родинні зносини і за його вчинки не відповідаємо.

2076 1—2 *Родина Макогонських.*

BALTIC AMERICA LINE.

Централя:
ВАРШАВА,
Маршалківська ч. 116.

ФІЛІЇ:
ЛЬВІВ, вулиця На Болоне 2.
СТАНИСЛАВІВ, вул. Сапіжинська 10.

Одинока правильна і безпосередня комунікація без пересідання
Данціґ-Новий Йорк,
Данціґ-Галіфакс (Канада).
Безпосередно з Польщі до Америки без пересідання, без транзит. віза, без цлової ревізії.
Дебірка кухня, чотири рази денно з перекусками.
Найбільші, першокласні, двошрубові, почтово-пасажирські **кораблі** по дорозі з Данціґу до Ню-Йорку і Канади.
Пасажирі, що мають паспорти і американську візу, **можуть сейчас** зголоситися до нашої Централі або згаданих наших філій, тому, що з днем 15. квітня ц. р. **починається реєстрація пасажирів до нової американської квоти.**
Наші кораблі відпливають з Данціґу: „Polonia“ 4. мая, „Lituania“ 25 мая, „Polonia“ 15. червня.

Важне для еміґрантів до Північної, Середущої і Полудневої Америки!

Безпосередна і правильна **комунікація** на люксусових кораблях, уладжених зі всякими вимогами.

До ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА до НЮ ЙОРКУ З ТЕРНОПОЛЯ коштує **106** долярів америк.

До БРАЗИЛІЇ, УРУГВАЮ І АРҐЕНТИНИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА З ТЕРНОПОЛЯ до РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, САНТОС і БУЕНОС АЙРЕС коштує **42 дол. амер.**

Коли хочете мати вигідну і приємну подорож через океан та уникнути морської хороби, то їдьте тільки кораблями нашого найбільшого Корабельного Товариства

„COSULICH LINE“

ЯКОГО ФІЛІЯ НАХОДЯТЬСЯ В ТЕРНОПОЛІ, при вул. Коперника ч. 17.

Адреса для телеграм: **НОВУЛІХ ТЕРНОПІЛЬ.** — **Для наших пасажирів перевезить наше Товариство баґажі через океан зовсім безплатно** — **Блищі інформації там устно в наших бюрах як і письменно сейчас полагоджується безплатно.** XXVI 3—4

НІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 13. квітня 1923. Другу і послїдну серію. Гігантський твір в двох серіях на 12 дій п. з.

LUCREZIA BORGIA

Головні ролі грають: Liana Haid, Conrad Veidt, Павло Вегенер, Альберт Бассерманн, Лідія Салмонова, Катерина Освальд, Тит Любельський і б. ін. Режисерія Ріхарда Освальда.

ШНАЙЕК, ТІМАН і Б-тя АЙХМАН Львів
поручають свої богато засмотрені склади
ВЗУТТЯ Городецька 1. **ШЕВСЬКИХ ПРИЛАДІВ** Жовківська 16.
2055 2—25

Присилайте передплату!

2019 5—6 **ДЕНТИСТ**
ЯКІВ НАСС
б. співроб. дент. заведення проф. **львівського** унів. д-ра Болосевича **приймає** в заведенню
— **вул. СИНСТУСЬКА Ч. 17.** —
Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Поручаю по конкуренційних цінах музичні інструменти, ґрамофони і плити
Михайло Шнайсерь
кількаліток управит. фірми Бодендтайн.—
Львів, вул. Казимирівська ч. 37.
1919 4—4

RED STAR LINE

ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗОРІ **ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА 29.**
ТЕРНОПІЛЬ, вулиця МІЦКЕВИЧА ч. 31.
АНТВЕРПІЯ ШЕРБУРҐ ДАНЦІҐ **АМЕРИКА**
ГАМБУРҐ-АМЕРИКА (AMERICAN LINE).
Всіх інформацій в справі виїзду до Америки і Канади устно і письменно радо уділяють бюра **у Львові, Сикстуська 29** і в Тернополі, вулиця Міцкевича 31., як також XXVI. кож львівський відділ у Варшаві, Маршалківська 137. 1—8

ОТОМАНКИ

Канапки до складання. Вклади до л'жок. Розгарові подушки. Меблеві матерії. Дрелїхи. Портієри. Фіранки і тюлеві каєч. Хідники. Дивани по к нкурентійших цінах поручає — **Е. Ґаґлер, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому.
1684 6—14

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10

Ч. 8 (9.889). Львів, неділя 15. квітня 1923. Почтову належність оплачено ґотом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна ціни застережена.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 14. квітня 1923.

Під Білою Горою". Півофіціяльний орган п. Сікорского на Галичину „Газета Львовска" поміщує 13. ц. м. інтервю з незазначеним українським політиком. Навіяне очи до ухвали Ради Амбасадорів з 14. березня, анонімний політик прирівнює положення галицько-українського народу до катастрофи Чехів в р. 1620 під Білою Горою.

„Нашу орієнтацію почнемо на зразок Чехів після катастрофи в р. 1620 під Білою Горою, відновимо і зміцнимо наші сільські організації, чутку увагу звернемо на поширення рідного промислу і торговлі, щоби на сильних основах поставити наше міщанство, а працюючи спільними силами над економічним розвитком, будемо спокійно (!) вижидати на здійснення наших національних ідеалів.

„Діяльної участи в польській політиці на разі не задумуємо брати. Та справа не є зрештою пересуджена і буде ще предметом основної застанови наших політичних репрезентацій. Одно тільки можу сміло стверднти, що всякі поголоски про які небудь наші тайні заговори, чи навіть збройні підготування не мають ніякої основи. Спокій в краю залежить виключно від справедливого і тактовного поведення властей і ми певно не нарушимо його безпідставно. Колиб мало прийти до яких небудь пертрактацій з нашою політичною репрезентацією, то ми в першу чергу жадали би утворення окремих (?) українських воєвідств в Східній Галичині — з окремим соймом, урядами і школами, язикової рівноправности і трактування нас не як побіджених ворогів, але як рівноправних горожан, відвічних посідачів тої землі, котру заселюємо і на котрій становимо значну чисельну перевагу.

„Ми не були і не є ворогами Польщі, а що боремося за нашу незалежність, того нам хіба ніхто не візьме за зле. Одначе навіть тоді, коли наші шанси стояли дуже високо, коли в короткім часі і майже з нічого створили ми понад стотисячну армію, в нас застановлялися не лиш над мирною полагодою спору з Польщею, але навіть над федерацією (? !) з нею. Історія скаже, з чиєї вини не можна було здійснити тих намірів, одначе вина лежить не лиш по нашому боці. Справедлива (!) управа польська може загоїть розятрені чотиролітнім конфліктом рани, а хто знає, чи з часом ми по братньому не стиснемо собі рук і наших сил не повернемо на оборону перед нашими дійсними і спільними ворогами".

Усю цю тираду поміщує „Газета Львовска" вправді без коментарів, але за те товстими буквами. І ми теж уважаємо вказаним покищо вистерігатися зайвих коментарів, поки без тіни сумніву не виявиться, хто це всею силою пари правиться до Варшави, і то після катастрофи під Білою Горою. Пісонька про „Білу Гору" нам не нова. Ми вже мали нагоду чути її недавно на одних нарадах з уст буд. українського парляментариста. Правда, не було там висновків що „справедливу польську управу" і „братні обійми" по лінії гадяцького договору, та за те блискотіли у всіх вітринах дешевенькі ефекти про „Білу Гору".

Вчитуючися в ці признання і задушевні бажання, бачимо, що або заложення цього інтервю є хибне, або висновок, або одно і друге. Не улягає сумніву, що після катастрофи під Білою Горою Чехи на яких двісті літ просто перестали існувати як нація, між тим коли Українці на всьому просторі українських земель національно змішилися, етнографічна маса виклярувалася в свідому своїх прав і замагань націю. Після нашої сучасної катастрофи не лиш збудилося і вибуяло скостеніле в століттях неначе національне почування на суто-українській території, але електрична струя національної свідомости струснула навіть Холмщиною і Закарпатською Україною, отже територіями, що-до котрих завялялися поважні сумніви. Національне відродження проявлялося в найдальших, навіть відірваних окраїнних областях, не минаючи й далекого Зеленого Клину. Як нація ми не лиш не перестали існувати, не попали в глибокий, камінний сон, але навпаки воскресли із мертвих у всій величі національного відчуття, самопізнання і єднання. Тому й нема та й не може бути ніякої анальогії між нами і Чехами з р. 1620. Трагедією Чехів було ще й те, що вони становили чисельно не великий народ, між тим коли Українці належать до великих націй.

І куди поганійші умовини, в яких найшлися Чехи після Білої Гори. Чехи після Білої Гори найшлися в лабетах могутніх противників, а наш один і другий противник стоїть на підмінованому грунті, ослаблений внутрі, загрожений з зовні. Ні один ні другий противник не має сили погасити українського націоналізму на великанському просторі українських земель. Кожда спроба в цім напрямі мусить викликати різкий відрух, який тяжко може пімститися на хитких ще великодержавних позиціях наших противників.

Тільки що-до заложення. Щож до висновків, то певним є, що Чехи після 1620 р. не говорили про справедливу німецьку управу в Чехії, ані про „братні обійми" в супроводі німецької кольонізації.

Інформатор „Газети львовск-ої" хай краще мерщій виїзджає лічити свої підшарпані нерви.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне честн Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Польща та її меншости

Німецький голос з нагоди паризького „порозуміння".

Один із найстарших німецьких часописів, „Франкфуртер Цайтунг" містить під повищим наголовком велику передову статтю, в якій наводить мотиви, завдяки котрим деякі держави антанти затвердили Польщі теперішні її східні кордони, та зясовує ситуацію, в якій найшлась Польща з цим вирішенням. Стаття посвячена головно питанню внутрішньої політики Польщі; окремі уступи подають огляд життя Українців, Жидів та Німців у польській державі. Інформації, якими орудує автор статті, просто дивують своєю точністю і всесторонністю. У кожному разі: варшавський кореспондент франкфуртської газети орієнтується у польських відносинах далеко краще, ніж провідні державні діячі Польщі.

— „Треба було втримати східного сусіда Німеччини у гарному настрою". Французька політика моменту, загнавшись у руську авантуру, дала першенство Польщі перед Росією. Англія мовчки прийняла до відома бажання Франції зробити якусь приємність французькій союзниці. Здається щастя Польщі є доскочале. Тільки питання, чи щастя сьогоднішніх днів Польщі у майбутньому дійсно буде щораз тривкіше й міцнійше. Паризькі постанови вплинули на закордонну ситуацію Польщі в такому напрямку, що всі східні сусіди негайно заклали найрішучійший протест, а розсіяні по всьому світови емігранти різних пошкодованих національностей загорілися ненавістю, яка спонукує їх до розвитку широкої пропаганди. Щож торкається внутрішніх відносин, утворених після 14-го березня ц. р., то перебіг урочистого засідання сойму вказує, що тії відносини ще більше завогнились. „Можна би думати, що держава, якої політики разпораз вказують на важкі небезпеки, які грозять їй зі сходу й заходу, зробить усе можливе, щоби зміцнити державу внутрі. Але польська держава нічого подібного не робить. Її політика полягає на тому, щоби як мога більше душити національні меншости, а вислід такий, що дається меншостям нову зброю для спротиву. По останній статистиці Польща має 27 ¼ міліонів населення. Урядові обрахунки числять меншости на 8 міліонів. Але вже сам офіціяльний польський статистик проф. Бузек вираховував кількість Українців на понад 5 міліонів, самі ж Українці подають статистику на 7 до 7 і пів міліонів. Білорусинів і Росіян є біля 2 і пів міліонів, Німців 1 і пів, Жидів 3 і пів міліонів. Є справжнім божевіллям змагати до польонізації понад третини населення Польщі. А проте польська політика віддається саме таким небезпечним мріям"...

Переходячи до зав. жидівського питання у Польщі, автор статті стверджує упадок асимілянтської ідеї та зріст націоналізму. „Кількість вірних Польщі асимілянтів, які перейшли на Поляків, двацять літ тому була ще дуже значною, а сьогодні є дуже невеличкою. Навіть діти відомих асимілянтів стали знову „національними" Жидами". Переслідування Жидів не має у Польщі гострих і різких форм. Нема погромів; є чимало суддів та офіцерів-Жидів. „Але в ні одній країні світа Жидами так не погорджують, як у Польщі, й ніде вони не терплять такого товариського бойкоту, як там". Держава всіма можливими засобами розбудженє і піднесенє жидівський елемент. „Але найбільшу небезпеку уявляє для Польщі становище Українців, найчисленнішої нац. меншости в Польщі". Переповівши відносини, пануючі постійно на східних землях, заселених суцільною етнографічною масою Українців, автор іронічно зауважує, що „польські методи мало мають на увазі успокоєння схвильованих настроїв українського населення". „Польща має в Українцях міцного ворога у власному краю. І Польща нічого не робить, щоби примиритися з цим ворогом, хіба, що цей або инший міністр робить голословні пообіцяння, як ось недавно зробив премєр Сікорскі. На ділі ведеться проти Українців постійну, планову й послідовну кампанію". Стаття переповідає польське кольонізаційне законодавство, польську шкільну й церковну політику та подає силу фактів з різних царин національного життя Українців у Східній Галичині, на Волині й Холмщині, для ілюстрації польської внутрішньої політики у відношенню до національних меншостей.

Такий самий огляд подається про положення Німців під Польщею; стаття кінчається слідуючим „резіме":

„Ось яким є образ внутрішнього життя Польщі: половина мешканців краю яка зве себе справжнім власником, старається викорінити, або бодай витиснути другу половину. Але сьогоднішна польонізаційна політика, яка є сущим божевіллям, всеж не вдоволяє ще польських шовністів. Гордо з признання Польщі східних кордонів „Газета Варшавска" домагається скріплення асимілятійної та кольонізаційної політики на Сході! Польща не хоче і слухати про це, що країна, якої політичні кордони так дуже розходяться із етнографічними межами, є державою національностей а не національною державою. Як отже польські політики уявляють собі становище пр. Українців на випадок війни? Отже коли затвердження східних кордонів Польщі не веде до цього, щоби зробити державну політику більш примирюючою у відношенню до національних меншостей, тільки, як показується, ще більше загострює її, то цей успіх нинішного дня є для майбутности Польщі найбільшим нещастям, яке могло стрінути її".

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.089. Жертводавці позиція 500 мк. будуть оголошені поімєнно!!

Велика Україна.

Арешти й висилки.

В Харкові арештовано двадцять українських есерів, яких висилають за кордон. (Русспрес).

Голод.

Совітський комітет допомоги голодуючим на Україні видав відозву до міжнародніх організацій, в якій оповідає про страхіття голоду в Херсоні, де населення живиться екскрементами й корою. По улицях ходять вмираючі з голоду діти. Місто обернулось в кладовище. Число голодних смертей на улицях все далі зростає. (Русспрес).

Присуд в справі вчинених повстанців.

30. березня після двадцятидненного розгляду волинським ревтрибуналом винесено присуд в справі 348 священників, учителів і селян, яких обвинувачувано в приналежности до волинської повстанської армії. 105 підсудних присуджено до розстрілу без пристосовування амнестії. 131 підсудних присуджено до позбавлення волі на термін від одного до десяти років. Присуд оголошений як остаточний і вступив в силу через 48 годин після його оголошення. (Вістник).

Стан засіяння.

По офіціяхьним даним українського комісаріяту земельних справ стан озимини на весні на Полтавщині, Київщині й Катеринославщині инше середнього; коли погода весною буде несприятлива, в цих губерніях не можна сподіватись задовольняючого урожаю.

Поруря.

Німецький план відшкодувань.

„Ле Журналь" доносить із Берліна, як навіляє з рішуче певного джерела, що Гермес і Бергман опрацьовали подрібний план в справі відшкодувань і предложили його президентови Ебертови. План передбачує відшкодування для Франції в висоті 26 мілярдів в золоті, та усталює висоту відшкодувань належних Бельгії. Сплата першої рати мала би послідувати за посередництвом затягненої внутрішньої і зовнішньої позички. Вплата першої рати послідувала би рівночасно з евакуацією Поруря.

Розвій І.

Окупаційна влада прогнала за кордони Поруря президента дирекції залізниць за невиконання французьких розпорядків.

Виїмковий стан.

З приводу „саботажу" французьке командування оголосило виїмковий стан на просторі між Верденом і Кетвігом. Комунікація між тими містами може відбуватися тільки до 7 год. вечером.

З польських справ

Ще один міністр.

Польський земельний уряд вніс до сойму проект закона про утворення уряду міністра аграрної реформи.

Нова Желіговщина?

„Курієр Варшавскі" доносить, що до Варшави приїхали невизначені блище „делєгати" ширвінської, гедройської і анейської громади з прозьбою о... приключення їх до Польщі. „Делєгати" обійшли усі польські уряди та закордонні посольства.

Торгуються в тихи.

Переговори поміж правицею і Пястовцями ведуться далі поза межами польського сойму. Одинокою перешкодою для взаімного порозуміння має бути питання аграрної реформи, при чому правиця робить Пястовцям далеко йдучі уступки. Рекомпенсатою за ці уступки має бути скількість міністерських тек, при чому звертається увагу на ширину компетенції кождої в особна. На всякий випадок кабінетної кріси можна сподіватись не скоро.

Реконструкція польського кабінету.

З Варшави доносять, що незалежно від вшехпольсько - пястівських переговорів, в кабінеті Сікорского буде переведена заміна на становищі пяти міністрів а саме — внутрішних справ, почти, промислу, освіти і евентуально залізниць.

Совітська Росія.

Боротьба з релігією.

В Казані червоноармійська конференція винесла постанову з домаганням відкриття мощей в Казанському і Свяжському монастирях. В Гомелі на жидівський Великдень большевиками були улаштовані антирелігійні демонстрації. В Благовіщенську, Хабаровську і Читі большевиками були організовані на перший день Великодня антирелігійні походи. В Батумі большевиками реквірована місцева синагога. В Балтському повіті большевиками реквіровано багато церков. (Русспресс).

Комуністи в червоній армії.

До центрального комітету комуністичної партії надійшли відомости про результати перепису комуністів в червоній армії і фльоті. На 1. березня 1923 року в червоній армії і фльоті було комуністів 4260 чоловік. Чисельність окремих комячейок перевишує 10—12 чоловік. Кількість комячейок проти минулого року зменшилась на 10 відсотків, що пояснюється комітетом, як наслідок скорочення червоної армії. Число комуністів в сухопутних військах зменшилось на 5 відсот., а в фльоті на 2 відсот., особливо в піхоті. (Русспресс).

Зріст релігійних настроїв.

Підчас Великодних свят в Москві було помітно дуже велике піднесення релігійних настроїв серед всіх верств людности. Всі церкви були повні. Такого піднесення релігійних настроїв не було вже давно; являється воно яскравим доказом повного банкротства антирелігійної пропаганди большевиків.

Червоний терор.

По інформаціям, одержаним з Москви, державне політичне управління видало наказ арештувати учасників нової антісовітської змови. Понад 60 арештованих уже розстріляно. В Калузі і Тулі ревтрибунали присудили до розстрілу 72 робітників, в тому числі 12 жінок, за відмову відновити роботу на військовому заводі.

В Одесі розстріляно вісім студентів. В Ростові переводяться великі арешти серед колишніх офіцирів. (Русспресс.)

Розстріл революціонера.

Недавно большевиками в Сібіру розстріляно старого революціонера П. А. Куліковського. Покійний являється одним з старійших членів партії с.-р. й за царських часів був засуджений на смерть за замах на московського генерал-губернатора Шувалова; смерть для нього була замінена вічною каторгою. З початку панування большевиків він опинився в рядах їх ворогів. Коли серед Якутів, де він жив, роспочалось повстання проти большевиків, він взяв в ньому участь. Большевики, ліквідувавши повстання, захопили Куліковського й розстріляли його.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
повернув адвокатську канцелярію з Підгайець до Львова і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

РІЖНІ ВІСТИ.

Індійсько-магометанські бої.

В Індіях прийшло до кривавих боїв між Індійцями-Буддистами і Магометанами, при чім 20 осіб було убитих. Військо здавило заворушення.

Кемаль паша втомився.

Кемаль Паша в розмові з журналістами заявив, що воєнні труди втомили його і що він сейчас по заключенню мира подасться до димісії і усунеться від всякої політичної діяльности.

Недоля православної церкви під Польщею.

На засіданню адміністраційної комісії 12. ц. м. під проводом посла Тугута, пос. Каліновскі референував внесення вкраїнського і білоруського клюбу в справі релігійного гнету зі сторони місцевих властей, доконуваного на парохови й парохіянах православних сел Дубин у більському повіті в білостоцькому воєвідстві. Після дискусії ухвалено резолюцію пос. Путека, яка взиває правительство отворити церкву в Дубині, незалежно від справи утворення парохії.

До Валєра в полоні.

Як звідомляють Де Валєра мав попасти в полон разом із Лісном Линчем, провідником повстанців. Линч хотів улекшити втечу Де Валєрі, але його пострілено й взято в полон.

Совітсько-турецьке непорозуміння.

„Таймс" пише: Між Туреччиною й совітами прийшло до непорозуміння. Ангора відказується признати совітське торговельне представництво в Царгороді. Крім цього у відплату за відмову пустити турецькі корабельні транспорти до пристані Батум, турецьке правительство замкнуло царгородську пристань для сов. кораблів.

Бої на грецьких островах.

Турецькі війська напали на грецький остров Кастельрік і вимордували всю грецьку залогу й частину населення. Англійська залога на острові Родос вислала проти Турків карну експедицію.

Англійсько-французькі відносини.

В Льондоні зорганізовано „товариство приятелів Франції". Це товариство має на меті працювати для ідеї французько-англійського зближення.

Буденний в Харкові.

Відомий командант червоної кінноти Буденний прибув до Харкова на конгрес комуністичної партії.

Люше знов їде до Льондону.

Німецька преса доносить, що Люше зложив у Парижі звіт із своєї подорожі і має замір повернути до Льондону, для обміркування важних справ.

Наради українських кооператорів.

Дня 30. березня у Львові відбувся краєвий зїзд кооператорів. И дня 31. березня загальні збори кооперативної централі Краєвого Союза Ревізійного. На обох нарадах було присутних понад 80 делегатів кількасот кооператив. Зїзд займався ухваленням пляну та способу дальшої праці. Загальні збори Союза, крім того, полагодили ще справи злучені з предложеним звітом діяльности за 1922 рік, вибрали на рік Раду Союза, ухвалили висоту вкладки від кооператив до централі.

Наради йшли незвичайно живо й цікаво. Виступали на них перші знатоки господарських справ. Доволі було людей молодших, речників нових ідей. Всі вони робітники в кооперації, ті, що день в день несли ідею в найдальші закутини краю. Відбували по селах збори, конференції, курси. Учили „брата-гречкосія".

Вислідом праці нарад ухвалені резолюції. Ними взивається загал свідомих людей до праці для поширення кооператив, та доскопалення тих, що вже істнують. Вказано як працювати. Взвано поодинокі кооперативи лучитися в повітові союзи та вступати в члени краєвих централь. Централям припоручено взяти під увагу злучення їх в один кооперативний Центросоюз в відділами торговлі, кредиту, ревізії, організації. До трьох місяців мається виготовити відносний плян злуки, видрукувати його в газетах, скликати третий кооперативний Зїзд для технічного полагодження цієї справи.

Ясні ціли кооператорів. Провід в стремлінню до реалізації тих ідей має інтелігенція, головно зі Львова, а також з більших центрів кооперативної роботи на провінції. Ось члени нововибраної Ради Краєвого Союза Ревізійного: Голова нж. Ю. Павликовський, члени Ради: д-р М. Волошин, д-р Альф. Говикович, дир. С. Герасимович, д-р Л. Рожанський, д-р Л. Кульчицький, д-р С. Федак, упр. З. Пеленський (всі зі Львова), д-р Т. Кормош з Перемишля, дир. Е. Павлюк зі Стрия, п. Федь Глум селянин, дир. кооперативи в Викторові к. Станиславова, д-р В. Електорович з Чорткова, дир. А. Щирба з Яворова.

Темпо праці для розвитку української кооперації мусить бути дальше живе. Поки ми не скооперативизували ввесь край, Галичину, Волинь, Підляше, Полісся, Холмщину, доти не вільно нам спочати. Працюючи задля цього, належалоб не забувати слідуючого:

1) Наша кооперація по її характеру один з засобів національної еманціпації, як була напр. кооперація в Познанщині, у Словінців, Фінляндців. Зате не є наша кооперація ні партійною ні клясовою.

2) Питоменности та користи кооперації виявляються аж при масовости цього руху. На масовість має бути видна і на числі згуртованих в кооперативах членів, і на числі кооператив, на сумі оборотів при продажі товарів, на таких оборотах при збуті продуктів населення, на закладанню фабрик товарів масової консумції.

3) В кождому масовому рухові мусить бути порядок. Кооперативна практика недвозначно усталила форми кооперативної будівлі. Основою її безнастанна опіка одиниць вищого роду над нищими одиницями. Тому конечно мусять лучитися кооперативи в повітові союзи і краєві централі та скоординовано, у взаїмному довірію до себе, плянова та консеквентно, по одній лінії, стреміти до спільної мети.

4) Господарсько-культурну роботу мусять вести кооперативи. Повітові союзи, що вже наладили торговельний апарат та мають доходи, мусять в першу чергу як най-

Вже вийшло з друку 2. ч. двотижневика „ЗАГРАВА".

скорше приймити фахових агрономів, які би кооперативним апаратом користувалися для піднесення агрікультури. Це важна справа і не можна я нею зволікати.

5. Кооперативні ідеї треба пропагувати не лише друкованим словом, але головно живим словом. На збори, по селах мусить їхати кооператор і по кооперативних центрах мусяться періодично (напр. кождого тижня) відбувати конференції, зїзди, наради. У відповідну пору року треба вести спеціяльні кооперативні курси, на яких освідомлювати про кооперацію та учити книговодства, науки про купецтво і т. д. Лише тоді буде запевнений розвиток кооперації, коли виховаємо кооператорів по селах, з місцевих господарів.

6. Загал жіноцтва мусять гуртуватися в своїх кооперативах в них купувати потрібні товари, інтересуватися веденням кооперативи. добувати місця в управах і надзірних радах. Де жінки стоять бай дуже до кооперативного руху, там він не йде, бо кооперативна будівля опирається на організації споживання яке всюди належить до области жіночої господарки.

Хай цих принципів держиться кождий кооперативний робітник, хай вони єднають всю працюючу масу для праці над економічним піднесенням себе власними засобами, які тепер йдуть на удержання чужинців на нашій землі.

А. Гаврилко.

Чи Ви стали вже членами „УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" У ЛЬВОВІ?

Членська вкладка виносить: 500 Мп. місячно, річно 6000 Мп.

Вкладки проситься пересилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" XXI 1—?

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 3. II. пов.

НОВИНКИ.

— **До Української Суспільности!** На цвинтарях Янівським і Личаківським в столиці князя Льва, як також на її периферіях спочиває около півтори тисячі наших Героїв, що своєю пролитою кровю здобували право нації. Недалекий вже час, бо в день Зелених Свят вирушить знова многотисячний здвиг нашого громадянства на ті дорогі нам місця, щоби зложити поклін і віночок Борцям за волю, та набрати там сильної віри в краще завтра. Мусимо проте могили ті відновити, відсвіжити, відчистити, одним словом все, що є нашим святим обовязком. Під нинішний час шаленої дорожнечі є потрібні на це більші фонди. Тому звертаємося з горячою просьбою до всеї нашої Суспільности прийти негайно з матеріяльною допомогою, складаючи жертви на консервацію та украшення тих могил на щадничу книжочку „Дністра" ч. 18180 з допискою „на воєнні могили". — *Львівський Комітет охорони военних могил.*

— **Карна експедиція.** В другий день Великодних Свят впала до села Антоневич бобрецького повіту „карна експедиція" в числі 40 людей п. піхоти під проводом поручника, який з місця наложив на село контрибуцію в висоті 5 кіріз вівса і харчів для війська. Коли селяне не вспіли на означений час (протягом двох годин) знести контрибуції, пан поручник заждав підмоги з Ходорова, яка приїхала на 46 підводах (один жовнір на одній підводі!). Уся та кумпанія кинулася грабити село, що виконано з прецизією історичних вандалів. Карна експедиція „воює" в Отинівчах до нині.

— **Зі судової зали.** На днях почався перед львівським апеляційним судом процес адвоката д-ра Задорецкого, обвинуваченого о нелегальне піднимання.

— **Смерть польського артиста.** Два дні тому подали ми за польськими газетами вістку про смерть славетного польського драматичного артиста Яна Новацкого. Отначе ми пропустили цікаві подробиці, відносно життя й особи названого. Покійний Ян Новацкі — Українець, вихованок української академ. гімназії у Львові. Його справжнє імя призвище Іван Батіг. Та він був не тільки Українцем „по походженню", але й ніколи не перестав почувати себе серцем і душею сином української нації. Він був свідомий своєї трагедії, якою була його слабка воля, що казала йому піти на службу до чужинців, де найшов тії умовини для творчої праці, що їх не міг найти у своїх. І тому слава і тріюмфи, які він добув на польській сцені, ніколи не радували його й не задовольняли. Покійний утримував постійні товариські зязки з українськими колами. У памятних днях 19 8 року покійний сказав раз одному визначному українському громадянському дїячеви буквально ось що: „Коли в цім будинку — і вказав на міський театр — залунає українське слово, — не забудьте про мене. Бо моєю мрією є грати на великій українській сцені!" — Польські газети славлять Покійного польським патріотом. І вони мають за собою велику частину правди. Бо почування і слова — одно, а діло і праця — друге. І коли слово й діло ідуть в розріз — рішаючим чинником є діло. І Покійний залишиться — Яном Новацкім, славетним робітником на ниві польської культури. А проте: якою є вартість і міць національної культури, що її піонірн душею і почуваннями перебувають поза середовищем, у якому працюють?! Ми-ж, осуджуючи людей „слабких духом", що тікають від рідного, бо воно бідне, — мусимо ще більше осуджувати себе самих, що не в силі сотворити таких умовин для культурної праці, які не вимагалиб самопожертви, не проганялиб, а притягалиб охочих до праці.

— **Жиди страйкують.** В редакції львівського „Тугбляту" вибух страйк співробітників на економічному тлі.

— **Авіятична катастрофа в Кракові.** Підчас авіятичних вправ, які відбувалися 12. ц. м. над Краковом, злетів один військовий літак на кришу каменици при вул. Любіч ч. 30, пробив її і осів в помешканню другого поверха. В наслідок експльозії бензини згинув в полумю летун Стефаньскі а обсерватор Домбровскі падучи, зломив собі хребетний стовп. Пожежа знищила цілий поверх каменици, в якій згинув один мешканець в наслідок удушення. Крім цього в помешканню дізнало сильного попарення і покалічення 7 мешканців.

— **Смерть польського посла.** На днях помер в Голіні вшехпольський посол Генрик Радзішевскі. На його місце входить до польського сойму кандидат з 8. Юзеф Кавецкі з Варшави.

— **Бояться служби в польському війську.** З обави перед службою в польському війську позбавив себе життя парубок Ян Крупа з Теодорівки, кросненського повіту. В навечерю військового перегляду стрілив до себе нещасний хлопчина в голову. Куля вистрілена з близька, розірвала йому голову на шматки.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

— **Львів! Чайний Вечір.** На дохід Українських Інвалідів в кавярні „Республика" в суботу дня 14-IV. 923 р. о год. 9. вечер. улаштовує Українське Товариство Опіки над Інвалідами при співучасти п. Ярослава Давидовича і п. С. Орлівної новим веселим репертуаром і много иншим несподіванок, як конкурс красоти і т. п. — Добровільні датки. — XXI. 1—2

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Литовсько-польська війна в маю ц. р.

Данціг. Гяльванавскас вложив Раді Союза Народів письмо, яке мотивує домагання опінії міжнароднього трибуналу в Газі, про ухвалу Ради Союза і про заяву Вівіяні з 3. II. ц. р. В цьому письмі Гальванавскас резервує для ковенської Литви право війни проти Польщі від мая ц. р.

Чічерін про можливість війни.

Париж. PAT. з Харкова: На конференції вкраїнської партії заявив Чічерін, що Росія дала доволі доказів своїх мирових тенденцій, але всетаки війна можлива і тому найпершим завданням совітів є скріплення армії, фльоти і військового летництва.

Гармати для Мадярщини.

Відень. На двірці півн. залізниці викрито вісїм вагонів з оружям під фальшивою декляраціею. В вагонах найдено гармати. „Цер Таг." пише, що оружя це походило з Баварії, а було призначене для Мадярщини.

Кровава сутичка в Дуісбурзі.

Льондон. „Дейли Мейл" з Дуісбурга: Прийшло тут до сутичок між безробітними і німецькою поліцією безпеченства. В перестрілці вбито 4 людей, 13 ранено.

Бунт китайської фльоти.

Льондон. З Шангаю. Перша ескадра китайської фльоти стаціонована в Шангаї, що складається з 1 кружлика і 4 канонірок проголосилася невтральною і взяла решту военної китайської фльоти прилучитися до неї. Збунтована ескадра прилучилася до півд. китайської республики Сун Ят Сена.

Совітсько-англійський конфлікт.

Льондон. Авас. З причини становища займятого совітами супроти англійського правительства, це останнє задумує мабуть відкликати з Росії англійську торговельну місію.

Мадярсько-чеська сутичка.

Прага. По урядовому повідомленню з команди військ у Кошицях мадьрський військовий постерунок завтакував чехословацьку граничну сторожу. При цьому вбито коменданта сторожі Седлечка. Тіло його перевезено до Кошиць для перевезення секції.

Розправа комуністів у Будапешті.

Будапешт. 12. ц. м. почалася тут розправа 67 комуністів, обвинуваченых за вдержування взаємин із комуністами инших країн і за поширювання пропаганди і агітаційної комуністичної бібули між робітниками. Розправа потревае мабуть кілька тижнів.

Бібліографія.

А) Книжки:

Діточі ілюстровані видання: „УКРАЇНСЬКОЇ НАКЛАДНІ" *Я. Оренштайна*: Хатка дятька Тома. — Заворожена королівна. — Снігурочка.

Гульбельмо Ферреро: **Гибель античной Цивилизации** (переводъ А. Н. Казнакова) — Изд. „Ратай" Кіевъ-Лейпцигъ. 1923. Предисловіе С. Томашевскаго. Стр. 122. 16⁰.

Л. Биковський: НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1918—1921), стр. 16. Видавництво „Українське Книгознавство". Берлін 1923.

УКРАЇНСЬКИЙ ВПОРЯД. Часть I. Стр. 32. Наклад „Сокола-Батька". Львів, 1923.

Х. Д. Якимчук: ЦАРИНА. Думки й переживання. (Рихма). Том. I., стр. 192. Видавництво „Українська Хата". Берлін 1923.

Н. Ленін: СВІТОГЛЯД К. МАРКСА. Стр. 38. Видавництво „Нова Культура". Львів, 1923.

Ксенофонт Сосенко: ПРАЖЕРЕЛО УКРАЇНСЬКОГО РЕЛІГІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ. (З картинами й узорами українських вишивок). 84 стр. Видавництво „Живі Гроби". Львів, 1923.

Б) Журнали:

„БАЗАР" місячник для справ промислу, торговлі і просвіти. Видає „Січовий Базар" — Ню-Йорк — East Seventh-Street.

„МАСКИ" журнал сатири й гумору ч. 2. стр. 10. Виходить двічі в місяць. Ціна прим. 2000 мп.

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ". Ілюстр. місячник, присвячений усім галузям сільської господарки. — Перемишль — март 1923. ч. 3. Редакція і Адміністрація: Перемишль, вул. Зелена ч. 5. Передплата на чверть року — 3.000 мп. Одно число 1000 мп.

„МОЛОДА УКРАЇНА", ілюстрований часопис для молоді, ч. 7, рік вид. I., стр. 73—84+ додаток „СВІТ ДИТИНИ"; ч. 8, ст. 85—96+ додаток „Світ дитини". Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Зіморовича ч. 3. Ціна примірника 1500 мп.

СЛУЖБОВИК, орган „Союзу українських приватних урядників Галичини", ч. 2. рік вид. IV. стр. 8. Адреса Редакції: Львів, вул. Оссолінських ч. 15. II. пов. Ціна числа 1200 мп.

ЗАПИСКИ Української Громади при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р., тримісячник. том I. (січень-березень), стр. 10+16+16+32+22+17. Адреса Редакції: Podebrady, hotel „U krále Jiřího č. 42. Ціна примірника 5 чеських корон.

БОГОСЛОВІЯ, науковий тримісячник, кн. 1, рік вид. I., стр. 96,

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Коперника ч. 36.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ", місячник української пластової молоді. Видає О. Левицький — Станиславів, вул. Липова ч. 44, Березень 1922 р. ч. 2. Ціна випуска 1000 мп.

„UKRAINA STELLO" Ilustrita Organo de Ukrainaj Esperantistoj. — Adreso: Ivan Cepyha en Stanislavov sir. Lypova 76. Oriente Galicio Europo. Nr. 1. Jaro IV. Aprilo 1923.

Приспівайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

В суботу 14. п. м. третій і останній раз в сьому сезоні „ГЕДДА ГАБЛЕР", драма Ібсена.

В неділю 15. п. м. о год. 3. по п. „МАРУСЯ БОГУСЛАВКА", вечором о год. 7:30 „ШОКОЛЯДОВИЙ ВОЯЧОК".

Білети продає рамене „Союзний Базар". (ліва „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечір каса театру. 1—1

Великодна збірка в церквах Борислав Медяниця 300.000 мп., з того на політичних вязнів 100.000, гімназія Дрогобич 100.000, Сероти Дрогобич 50.000, Захоронка Борислав 50.000. 2084 1—1

Щедра жертва для наших вязнів. На руки Вп. проф. Михайла Грушевського в Відні прислано Українське Робітниче Товариство „Просвіта" з Сан Франціско Кал., який по відручению банкових поборів виносить 70 дол. амер. Гроші ті переслано до Комітету Опіки над Політичними Вязнями і призначено для Українських політичних вязнів всіх Західніх Українських Земель. Комітет Опіки над Політичними Вязнями складає сердечну подяку нашому Робітництву в Америці за цю щедру жертву. — Комітет. 1147 1—1

Именинники вівторок 17. ц. м. о год. 7-ій вечір. в домівці „Сокола-Батька", Руська 20. відбудеться сходини іменинників. Проситься о численну участь. — Кружок іменинників „С—Б". 2092 1—2

Замість святочних желань вложив д-р Гриць Гармалій в Теребовлі 15.200 мп. на фонд преси. 1—1

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підлоги, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Ваторого ч. 4. 1974 а) 1—30

ВІДСТУПЛЮ Українцеви гарний склеповий льокаль і магазин в центрі міста. Зголошуватись устно або письменно до Управи Народнього Дому в Грималові. 2089 1—3

КОНЦИПІЄНТА пошукує Д-р М. Кондрат адвокат в Турці н/Стр. 2088 1—1

АДВОКАТСЬКОГО КОНЦИПІЄНТА з практикою приїму сейчас. Зголошення з поданням условій. Д-р Яр. Шипайло, адвокат в Тисьменици. 2086 1—4

ХТО має на продаж оба томи „Право цивільне" Отоповського, прошу зголоситися в канцелярії „Союза Українських Інвалідів", Львів, Руська 3., II. п. 2090 1-3

ДЯКА, молодого до літ 35, що міг би вчити і провадити хор церковний і світський та оркестру, пошукує парохія Іване пусте, пов. Борщів. Посада зараз. Зголошення слати на адресу: Церковний комітет, на руки Никифорчина Івана в Івано Пустім, п. п. Мельниця. 2081 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Подяка.

Дня 23 III. 1923. упокоївся бл. п. Осип КОТЕЦЬКИЙ, б. ст. контрольор почти в Тернополі.

Цею дорогою складаю щиру подяку Вп. П. Панталеймонови Чубатому і другим Товаришам Покійного та „Жіночій Громаді" за поміч і опіку, дану нашій родині, в часі недуги — і за заняття похоронок на свій кошт по смерти мойого Найдорощого Мужа, як також о. каноніков Громницькому, о. д-рови Конрадови, О. Бородайкевичови і О. Коренцеви за безінтересовне відпровадження тлінних останків Покійного з дому жалоби на кладовище.

2087 1—1 Вдова з дітьми.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

господ. торгов. кооператива

„Український Народний Дім"

В ТИСЬМЕНИЦІ

відбудуться в неділю дня 22. квітня 1923. о год. 3 згідно з по пол. в салі власного дому з отсим порядком денним:

1. Відкриття зборів,
2. Відчитання протоколу з попередних заг. зборів,
3. Звіт Управи з діяльности і рахунків за р. 1922,
4. Звіт комісії контрольної і уділення абсолюторії Управі,
5. Розділ чистого зиску,
6. Вибір 2 х заступників Управи,
7. Зміна §§ 14 і 23 статута,
8. Внески.

Замкнення рахунків і білянс є виложені членам до перегляду в канцелярії кооперативи в годинах урядових.

Тисьменица, дня 1 квітня 1923.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

др Я. Шипайло *Микола Коцький*
председатель. 2083 1—1 секретар.

В ЄДНАННІ СИЛА!

свій до свого!

УКРАЇНСЬКО-ДАНЦІГЬКИЙ БАНК

Акційне Товариство

DANZIG, Reitbahn 2.

свій до свого!

Виконує всі банкові і фінансові операції, переводи у всі держави. Спеціяльний Товаровий Відділ.

Телефон 51—32. — Телеграфічна адреса: „Українбанк" Данціг". — Почтове конто: Данціг 7408. — Біжучий рахунок в Державному Банку. 2091 1—1

Важне для емігрантів до Північної, Середущої і Полудневої Америки!

Безпосередна і правильна комунікація на люксусових кораблях, уладжених зі всякими вимогами.

До ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ КОРАБЕЛЬЧА КАРТА до НЮ ЙОРКУ З ТЕРНОПОЛЯ коштує **106** доларів америк.

До БРАЗИЛІЇ, УРУГВАЮ і АРГЕНТИНИ КОРАБЕЛЬКА КАРТА З ТЕРНОПОЛЯ до РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, САНТОС і БУЕНОС АЙРЕС коштує **64 дол. амер.**

Коли хочете мати вигідну і приємну подорож через океан та ушанувати морської хороби, то їдьте тільки кораблями нашого найбільшого Корабельного Товариства

„COSULICH LINE"

якого філії находяться **В ТЕРНОПОЛІ, при вул. Коперника ч. 17.**

Адреса для телеграм: КОЗУЛІХ ТЕРНОПІЛЬ. — Для наших пасажирів перевозить нашe Товариство баґажі через океан рокім безплатно. — Блищі інформації так устно в наших бюрах як і письменно сейчас полагоджуються безплатно. XXVI 3—4

По думці § 19. статута повідомляється, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

тов. НАРОДНИЙ ДІМ в КАЛУШІ

відбудуться дня 22. квітня 1923 о год. 3 і пів пополудни у власній салі зі слідучим главним порядком:

1. Отворення загальних зборів і вибір председічника,
2. Відчитання протоколу з послідних загальних зборів,
3. Звіт голови товариства з цілорічної діяльности,
4. звіт голови драматичного кружка,
5. звіт голови співучого гуртка „Боян",
6. звіт голови касинового кружка,
7. касовий звіт товариства,
8. звіт Надзірної Комісії і евентуальний внесок на уділення абсолюторії, уступаючому Виділови,
9. вибір голови,
10. вибір десять членів Виділу і трьох заступників виділових,
11. вибір трьох членів Надзірної Комісії,
12. установлення вкладки на р. 1923,
13. внески і інтерпеляції.

Калуш, дня 28. березня 1923.

Д-р Сохацький Іван, Інж. Чорпіта
2085 голова. 1—1 член Виділу.

Сегорічний сезон

в Купелевім Заведенні в ПІДЛЮТІМ

2062 2—3

буде тревати **від 1. мая до 30. вересня.** Купелі розпічнуться щойно 1. червня.

Всяких інформацій уділяє — за надісланим почтових значків на відповідь — Заряд Закладу в Підлютім, почта Перегінсько.

Надзвичайні Загальні Збори

Т-ва „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА"

В ТЕРНОПОЛІ

відбудуться, дня 24 квітня 1923 р. о 6. г. вечір в салі згаданого Т-ва (Нар. Дім вул. Третього Мая 3. II пов.)

Тернопіль, 10. квітня 1923 р.

ЗА ВИДІЛ:

Ів. Топольницький, Ст. Липанський,
2082 голови секретар. 1—1

НАСІННЯ ПАШНИХ БУРАКІВ ЕКЕНДОРФІВ, червової конюшини, ярин цвітів, залізні пухи і борони, томасину, кухонне — — — емайльоване начиння і инші рільничі машини і знаряди доставляє — — —

Краєвий Союз Господарських Спілок,

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 20.

Відділи: Львів, Городецька 93, Перемишль, Косцюшка ч. 5, Стрий, Ринок ч. 6, Коломия, Ринок ч. 40. IV 1—1

4—10

П. Т. Купці галянтерійних товарів! Повідомляємо, що з днем 15. ц. м. відкриває ми — — —

Філію при вул. Бобмів ч. 19, (Перехідне брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гавланд, Невскі, Coats, Clarle, Meir, і Ф. М. С., щоби осягнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші галянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.

Пов більших закупах рабат. **М. МАЙЗЕЛЬЕР і С-ва** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (д'ім Бенчерія). Філія: Бобмів 19, перехід на Ринок 12

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Чит. „ПРОСВІТИ" на Личакові

відбудуться дня 15. квітня н. р. о 6. год. вечером в домівці при вул. Личаківській ч. 113. партер, на які Видія всіх членів читальні отцим запрошує. 2080 1—1

Конашевич.

ЗАЯВА.

Отсим заявляємо прилюдне, що ми з Орестом Макогонським зриваємо всякі родинні зносини і за його вчинки не відповідаємо.

2076 2—2 *Родина Макогонських.*

Цими днями вийде популярне книжочка для всіх:

ПІДСТАВИ КООПЕРАЦІЇ.

Кожда Кооператива набуде певно бодай кількадесять примірників для членів Управи, Надзірної Ради, для Загалу своїх Членів. Кождий Українець і Українка повинні мати цю книжочку про основи світового кооперативного руху. Ціна за примірник: тепер 2.000 Мп. Замовлення і гроші надсилати авторови на адресу: **Антін Гавзилюк**, редактор Господ.-кооперативного Часопису" Львів, Домініканська ч. 11. II. пов. Висилається лише з готівку! 2093 1—2

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

засвітлюють від пятниці 13. квітня 1923. **Другу і послідну серію.** Гігантний твір в двох серіях на 12 дій п. з.

LUCREZIA BORGIA

Головні ролі грають: Lisna Haid, Conrad Veidt, Павло Вегенер, Альберт Бассерманн, Лідія Салмонова, Катерина Оттвальд, Тит Любельський і б. ін. Режісерія Ришарда Освальда. — — —

Ч. 9 (9,890). Львів, второк 17. квітня 1923. Почтову належність оплачено ryртом. P... L I.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Руконис... не ...ться.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. зол., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 16. квітня 1923.

Основний принціп. Уставлення східних кордонів Польщі, зокрема признання їй суверенних прав над Східною Галичиною, викликало в нашому громадянстві пригнічений настрій. Дають відчувати в ширших колах ознаки пригноблення й розчарування; підносяться голоси, що те, що сталось 14. березня, являється національною катастрофою; заведена в своїх сподіваннях публична опінія змагається, направлюючись в бік найменшого опору, знайти й осудити винуватців цих подій.

Ці настрої — цілком зрозумілі з погляду психольогічного. Колиж оцінювати їх з погляду політика, який, не піддаючись вражінням моменту, розглядає всі факти й полії як єдиний невпинний процес розвитку нашої визвольної боротьби, мусять знайти ці настрої як найрішучійший осуд.

Чи після рішення 14. березня уступили зі сцени ті сили, які провадять нашу визвольну боротьбу — українські народні маси на цілому просторі нашої землі, що, перетворившись з етнографічного матеріалу в свідому своїх змагань націю, домагаються й будуть домагатись своїх прав? Чи може якийсь рішаючий вплив для постави тих мас мати той клапоть паперу, на якому виписано рішення 14. березня? На ці питання не може бути двох відповідей. Боротьба не спинилась, боротьба продовжується. І рішення 14. березня не настрої пригноблення повинно родити, а мусить лише викликати інтенсивну роботу громадської й політичної думки в цілях намічення тих шляхів й засобів, якими мусить провадитись та сама наша боротьба при новій зміненій конюнктурі. Як стратег, якому не вдався намічений тактичний плян, але який при виконанню його зховав всю бойову силу армії, намічає після своєї хвилевої невдачі, новий плян для здійснення своїх остаточних цілей, так й політична думка тепер, рахуючись зі зміненими обставинами повинна намітити нові шляхи й способи для переведення своїх завдань.

Нам уже доводилось підкреслювати, що в нашій майбутній тактиці, вироблення якої є завданням сьогоднішнього дня, одною з основних підвалин мусить бути послідовне й виразне переведення принціпу соборности. В періоді спаду хвилі нашої визвольної боротьби — в 1919—20 роках—запанував у нас принціп поділу нашої національної тактики на два напрями — галицький й наддніпрянський. Дав він лише негативні наслідки для обох сторін. Задержання його надалі загрожує для нашої дальшої національної боротьби крайне небезпечними й шкідливими наслідками, які усунути зможемо лише тоді, коли вчасу тепер усвідомимо собі загрожуючу нам небезпеку.

Після рішення 14. березня українська справа, яхо така, на певний час зійшла з міжнародньої арени. Являється вона й буде на ближчий час предметом ривалізації поміж Польщею і Росією. Кожна з цих двох сусідних нам держав, як показує їх політика за останні роки, змагається й буде змагатись використати нашу боротьбу в своїх інтересах. Вони будуть стреміти утворити з нашого руху знаряддя, яке має служити їх національно-державним цілям, що не мають нічого спільного з нашими державними завданнями. Політика російських большевиків що до Східної Галичини, політика Польщі що до наддніпрянської еміграції являється найкращим того доказом. Коли би ми й надалі залишились на існуючому досі у нас поділі різних цілей й завдань наддніпрянської і наддністрянської України, загрожувала би нам велика небезпека, що цілі ворожих нам сусідів можуть бути в значній мірі здійснені, що можемо стати іграшкою, знаряддям в чужих руках.

Послідовне переведення в нашій тактиці й нашій роботі принціпу соборности являється засобом, який знищить ці ворожі наміри й інтенції.

Визнання цього принціпу, яко основної підвалини нашої тактики, тягне за собою двоякого рода консеквенції.

Одні з них мають принціпіяльне значіння й дають вказівки для намічення нашої тактики в конкретних питаннях політичного дня, другі дають вказівки що до безпосередньої практичної роботи.

Визнання принціпу соборности вимагає того, щоби кожна політична акція, яка провадиться на певній частині нашої території й має місцеве значіння, оцінювалась би нами в той спосіб, що інтереси частини підпорядкувалось би інтересам цілого — інтересам єдиної соборної української нації, концепції Соборної Незалежної Української Держави. Тільки, маючи завжди перед очима цей критерій, уникнемо культивування в нашій політиці провінціоналізму й парохіяльности.

Визнання принціпу соборности з другого боку вимагає заходів для створення єдиного національного фронту на цей бік рижського кордону, де це являється практично можливим. Мусять бути намічені й здійснені шляхи для спільної акції й спільної роботи всіх українських земель, що знаходяться під польською, чеською й румунською владою; мусить бути переведено й здійснено найтіснійше обєднання з всеукраїнською еміграцією.

Ми розуміємо, що виконання цього останнього завдання не належить до легких, але воно ставиться сучасним етапом нашої визвольної боротьби на порядок денний й мусить бути розвязано, бо розвязання його вимагають інтереси нації.

Вище наведеним ми не вичерпуємо всіх тих консеквенцій, які випливають з визнання принціпу соборности. До цієї теми нам доведеться вертатись ще не один раз. Умови нашого розвитку в минулому спричинились до того, що цей принціп визнавався й визнається нами лише формально, що не увійшов він органічно в нашу плоть й кров. Отже природно, що до цієї теми треба вертатись ще раз й ще раз.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Велика Україна.

Повстанський рух.

„Руль" подає відомости про зр'ст повстанського руху на Україні, який носить цілком організований характер. Рух захопив Проскурівський, Винницький, Літинський і Могилевський повіти на Поділлі, Староконстантинівський і Житомірський повіти на Волині і Васильківський пов. на Київщині.

Ратіфікація присуду в справі волинських повстанців.

Всеукраїнський виконавчий комітет ратифікував присуд волинського губерніяльного ревтрибунала в справі волинської повстанської армії. В відношенні до 41 з 105 присудженних до смертної кари — кара на смерть замінена 10 роками тюрми. З числа инших підсудних 57 увільнено від кари цілком. В відношенні инших 64 чоловік засуджених до розстрілу присуд затверджено. (Вістник).

Арешти кооператорів.

По розпорядженню з Харкова на Поділлі переведено ревізії й арешти серед кооператорів. Арештовано 27 чоловік. (Вістник).

Канцлер Куно про в'дшкодування.

Канцлер Куно приняв у себе трьох провідників центрових партій, з якими довший час говорив про справу відшкодування. Канцлер заявив, що Німеччина годиться на проєкт секретаря Гюза, котрий як відомо, бажає вислати до Німеччини комісію для провірки економічного стану Німеччини. Німецький уряд не в силі означити суму, яку може виплатити під цю пору, бо окупація Поруря унеможливила обчисленя платничої спосібности Німеччини. Що до гарантій, яких вимагає Франція, то та справа унормована ще версальським договором. Про инші справи може Німеччина говорити аж тоді, як Франція евакуює Поруря. Німецький уряд в короткому часі буде мати нову нараду в справі відшкодувань. Поголоски про кризу кабінету є неправдиві. Справу відшкодувань рішатиме теперішний уряд, де йому на допому запроситься кількох знатоків, які переймуть на себе частину відповідальности за нові кроки уряду.

Поруря.

Конфіската.

В робітничому інспекторіяті в Гмедберґу сконфісковано 1 міліон марок, призначених для піддержання страйків.

Дальший спротив.

В Берліні відбувся зїзд представників робітничих організацій Поруря. В резолюції ухвалили продовжати пасивний спротив.

Французько-бельгійська конференція.

До Парижа прибув бельгійський міністер Жаспар і Тені для переговорів з Поанкаре в справі Поруря. Мається ухвалити новий плян експльоатації Поруря згідно з проєктом генерала Фоша.

Соціялісти за переговорами.

Німецький соціялістичний орган „Vorwäris" накликає уряд до переговорів з Францією в справі відшкодувань і доказує, що зволікання може тільки вийти на шкоду Німеччині, яка пізнійше мусить приняти труднійші умови як тепер.

З польських справ

Справа загальної військової служби.

На онодішному засіданню військової комісії польського сойму референт посол Заморскі проєкт закона про загальну військову службу. Присутний на засіданню представник польського міністерства військових справ, виявив основи, на яких спирається проєкт. На його думку відроченя військової служби може бути уділено тільки тим, що удержують родини, або кінчають студії. Бесідник мотивував конечність півторирічної служби для інтеліґенції, замість принятої в цілому культурному світі — однорічної. Проєкт передбачує покликання до помічної служби бездітних від 20—40 літ.

Дискусію над проєктом відложено до чергового засідання комісій.

Є криза чи нема кризи?

Ціла польська преса переповнена суперечними відомостями про близьку кризу кабінету Сікорского. По відомостям газет, близьких до уряду, підстав для таких чуток нема жадних, ендековська преса навпаки такі чутки продовжує систематично ширити. По її відомостям між Вітосом й правицею продовжуються тепер переговори, які мають цілю встановлення спільної платформи що до земельної реформи.

Совітська Росія.

Правила вступу до вищих шкіл.

В московських офіціяльних „Известиях" оголошено правила вступу до вищих шкіл РСФС. в 1923 році. В основу тих правил покладено принціп: чим швидше масово заповнити вищі школи учнями пролетарського і селянського походження, — очевидно з увагою на їх партійно-політичне кредо. Отже головним записом до вищих шкіл буде займатися комісія при Головнім Професіональнім Бюрі („главпрофобр"). Іспити при записі не будуть мати ніякого характеру конкурсових іспитів; будуть брати тільки те на увагу, ч...

кандидат зможе продуктивно працювати у вищій школі. Особи, які скінчили т. зв. робітничі факультети — переходять автоматично до вищих шкіл; вони приймаються в першу чергу. Вільні місця, які залишаться після випису абсольвентів робітничих факультетів, будуть поділені між кандидатами не студентів по такому принципу: 25 проц. віддано до розпорядження Центр. Комітетови „Російськ. Комуніст. Партії" 40 проц. — Професіон. Союзам; 15 проц. — Центр. Коміт. „Рос. Комуніст. Молоді"; 3 проц.— червоноармійцям, учасникам „внутрішніх фронтів"; — решта місць призначено для: демобілізованих і інвалідів червоної армії і фльоти, походженням із пролетаріяту, для кандидатів Нар. Ком. Освіти та, врешті, для охочих студіювати за грошевою оплатою. — Ті правила обовязують такі вищі школи: фізико-математичні та медичні факультети всіх університетів, соціяльно-економічні відділи головного професіон. бюро, вищі сільсько-господарські школи, та вищі педагогічні інститути. — Таким робом большевики думають рішуче „пролетаризувати" ради інтеліґенції та наповнювати їх комуністичним елементом.

Фабрикація зайві благочадійности.

„Русспресс" повідомляє з Москви, що совітська преса переповнена масовими зізвами визначних меншевиків та есерів про відмову від протибольшевицької платформи та приступлення до комуністичної партії. Ті заяви появилися так раптово й у такій великій кількости, та одночасно всі вони такі подібні одні до других, що ніхто не вірить у їх правдивість, не кажучи про те, що в теперішній час повного провалу комуністичної ідеї, ніякі ідейні соціялісти не будуть вязатися з комуністами.

Похід проти монастирів.

Народній комісаріят судівництва (наркомюст) видав розпорядження, яким остаточно ліквідується монастирі, перетворені совітською владою на сільсько-господарські спілки. Декрет покликується на стягання тими спілками доходів, належних давнім монастирям від довколичнього населення.

Голова торговельної ком'сії — кол. царський убийник!

„Русспресс" подає подробиці про совітсько-польські торговельні переговори, в звязку з котрими сумнівається в успіх тих переговорів. Між ин. головою давної комісії є якийсь Войков, який бувши то брав безпосередню участь в убийстві царської родини, чим здобув мандат державного діяча і зробив — політичну карієру!...

В комуністичній партії.

Згідно з останнім партійним переписом в Рос. Комуністичній Партії є тільки 40% робітників, рахуючи вже не тільки дійсних робітничих, працюючих тепер по фабриках, але й колишніх робітників, які тепер є совітськими урядовцями на відповідальних посадах в адміністрації. В деяких округах є мінімальна кількість робітників в рядах комуністичної партії; так на пр. в кабардинській окрузі на 448 комуністів є всього 5 робітників; на тиже самих 448 партійних членів є 2-3 неграмотних, себто 61%.

Проти подорожі англійського короля.

На зборах протестантських ортодоксів у Льондоні запротестовано проти подорожі англійського короля до Ватикану. В резолюції закликається короля занехати подорож до Італії.

По зімордуванню прелата Буткевича.

Совітська преса доносить, що прелата Буткевича, розстріляного в Москві, похоронено на московськім передмістю Сокольниково. Разом з ним у спільній могилі похоронено 11 осіб розстріляних за бандитизм і протисовітську агітацію. Епископ Цепляк дальше перебуває у вязниці.

Польсько-мадярські переговори.

В найблизшому часі в Будапешті розпічнуться польсько-мадярські переговори для заключення торговельного договору.

До Валєра на волі.

Вождь ірляндських повстанців Де Валєра, якого державні війська взяли до неволі в околиці Кленмоль, утік з полону і повернув назад до своїх військ.

Загальні збори Українського Правничого Т-ва.

Загальні збори Українського Правничого Т-ва відбулися дня 11. лютого с. р. в домівці „Бесіди". Дотеперішний голова д-р Роман Чайківський зложив звіт за минувший рік, з якого слідувало, що Т-во розвинуло передусім у відчитовій области дуже інтензивну діяльність, яка одначе на жаль мусіла по літних феріях м. р. припинитися їзза відомих політичних подій. Рівнож до того часу припинили свою живу діяльність численні комісії Т-ва; не можна було одначе ніяк довести до свого журналу і до побільшення та взагалі відновлення бібліотеки, а се з причини браку фондів. Секції по провінціях, з винятком станиславівської секції, не проявляли, на жаль, майже ніякого життя. По звіті пересортових членів Гол. Ради, уділили збори уступаючій Раді абсолюторію і висловили їй особливу повязку за дотеперішню діяльність. Опісля вибрали збори ту саму Раду на найближчий рік, яка по своїм уконституванню (на засіданню дня 13. ц.) виглядає ось як: голова: апеляційний судія д-р Роман Чайківський, заст. голови — през. Вол. Дещикевич, касієр і господар — скарбовий надрадник Мих. Русин, бібліотекар — проф. д-р В. Рогановський, секретар — адв. д-р Омел. Надрага, заст. секр. повіт. судія д-р Станислав Старосольський. Заступники членів Ради: окруж. судія д-р Роман Ковшевич і адв. д-р Степан Баран. До ревізійної комісії покликано адв. д-ра Михайла Волошина, окр. суддю Антона Лукіяновича і прокурат. Кр. Банку д-ра Юліяна Савчака.

В дискусії що розвинулася на зборах підчеркуємо потребу згуртування як найбільшого числа правників в усіх дікастерій в Товаристві, передусім молодих правників що на жаль, дотепер не проявляли на загал ніякого заінтересування Товариством і покликано окрему комісію під проводом апеляційного судді Яр. Ільницького, що має ініціювати научний і видавничий правничий рух і просто приділити ріжні реферати поодиноким членам і т. д.

Врешті підвищено місячну вкладку на квоту 500 мп. а се з днем 1. марта 1923 року.

Не повинно бути жадного українського правника, що не належав би до Товариства, не повинно бути жадної місцевости з осідком кількох хоцби правників, в якій не зістала би найкоротшому часі заснована секція Товариства. Очевидно не залежить нам на паперових членах і секціях. Ми всі хиба свідомі цього, що кождий Українець-а передусім члени такого визначного в кождому суспільстві стану, як правничий стан, мусить нині станути тільки на своїй суспільній позиції і мусить увійти в як найбільше органічну сполуку зі своєю організацією. *Д-р Ол. Нар.*

НОВИНКИ.

— **Арештування.** Дня 11. квітня с. р. арештовано студ. прав українського університету у Львові Володимира Мартинця під замітом видання і кольпортажі книжки В. Мудрого: „Огляд боротьби за огнище української культури західних земель України", виданої українською краєвою студентською Радою у Львові. В звязку з тим переведено ревізії в друкарні Наук. Товариства ім. Шевченка, переплетні Т-ва „Просвіта" у Львові, у д-ра Малецького, Краєвім Союзі кредитовім і помешканню В. Мартинця. Ревізії не дали ніякого висліду. Зазначується, що згадана книжка трактує про історію повстання і розвій українського університету у Львові.

— **Національна термінольогія.** „Курієр львовскі" в рубриці „Зе справ рускіх" обурюється на термінольогію однодішної вступної статі нашого часопису про п р е с у. Автор її п. *Ак.* назвав там Конгресівку... „привислянський краєм". „Курієр львовскі" обурюється на таку термінольогію і каже, що навіть „Прусаки" називали той край „Russisch-Polen". „Курієр" покликується навіть на шляхотний жест відділу польської преси, яка не признавала російській назві України „Малоросія", а в па-

РІЖНІ ВІСТИ.

Конференція в Ковні.

В Ковні відбувається конференція представників Естонії, Латви і Литви в цілі скоординування діяльности телеграфічних агенцій тих держав.

Засідання англійського кабінету міністрів.

Дня 3. квітня відбулося засідання англійського кабінету міністрів. У засіданню взяли участь всі члени кабінету за виїмкою лєрда Керзона. На денному порядку була справа зменшення податків на 50 процент.

Нові копальні вугля в Англії.

Між Льондоном і Довером відкрито нові поклади вугля. Для експльоатації покладів вислано 80 тисяч робітників.

Культурне жит'я Київа та України на пе ємні 1922—1923 р.

(Місяці: грудень, в чень, лю:ий.)

(Від власного кореспондента).

Київ, 10. березня 1923.

„З мертвої точки ми рушили", каже М. Зеров, закінчуючи свою статтю п. н. Українська література" в 1922 р.*). Але й підсуваємося вперід, хоча й рушили з місця дуже поволі, скажемо ми. Причин багато й розводитись годі. Про політичні не згадуємо. З других, то безумовно головною причиною малого культурного руху, а принаймні браку того широкого розгону, який помічається у нашого сусіда з півночі, є матеріяльний лихий стан наших культурних інституцій, зубожіння й збіднілість села, а ще більше міста і в звязку з цим та як наслідок усього, недавно пережитого, збайдужіння усіх шарів, навіть інтеліґенції, до книжки. І коли все таки щось робиться, то це тільки завдяки енергії одиниць, або деяких установ, які займаються цим або з традиції або й з інтересу.

Перейдемо побіжно поодинокі факти й явища, які характеризують хід нашого культурного життя на протязі останніх трьох місяців.

Зачнемо від руху в и д а в н и ч о г о, бо він ще найживіший і є найбільш яскравим показчиком успіхів культурної роботи.

Отже наперед К и ї в, бо Київ, як і раніш є культурним осередком на радянській Україні. Але роля поодиноких видавництв за останні три місяці дещо змінилася. Писатиму отже про них в порядку їх продуктивности під теперішній мент.

І. Д е р ж а в н е У к р а ї н с ь к е В и д а в н и ц т в о. К и ї в с ь к а ф і л і я. Становище його у Київі тепер погіршилося в стільки, що „Російський Державидат заклав тут величезну книжну комору і збирається видавати російські книжки, на що одержав відразу більші фонди, ніж має „Український Державидат". З початком нового року видав „Український Державидат" 3 підручники та дві дитячі книги. З підручників цікавою книжкою є Д о р о ш к е в и ч е „Історія української літератури" (Підручна Книга). Призначена вона для вищих груп трудової школи. Одначе автор справився з завданням не зовсім справно. Деяких письменників зовсім поминув, деяким дав неправильну оцінку.

Взагалі йшов він надто на руку і по побажанням державних видавців. З зовнішнього боку книжка видана гарно й солідно. — Другою замітною книжкою, виданою неподавно Державидатом є: Ч е п і г а Я. „Азбука трудового виховання й освіти. Підручник для працьовників ріжних установ соціяльного виховання". Київ 1922, стор. 146. Автор доказує хибність старого дореволюційного шкільного виховання і каже, що основи нової шкільної науки в зреформованій українській школі мусять викинути геть старі принципи навчання — муштровки, які вбивали живу душу у дитини, а на місце педагога-урядовця мусить прийти педагог-товариш, приятель і дорадник дитини. — Накладом дегож В-ва вийшов II. том повного збірника творів М. К о ц ю б и н с ь к о г о (ред. Єфремова) та II. том збірника творів К о р о л е н к а (переклад й ред. теж Єфремова) і Д о р о ш к е в и ч а „Двацяті-сорокові роки в українському письменстві".

II. Другим по величині В-вом тепер у Київі є „К н и г о с п і л к а", на папері начеб стара кооперативна організація, в дійсности той самий Державидат (у київську філію входять навіть ті самі люде: Ліфшіц — голова київського Державидату, та М. Любченко). Справа стоїть тут одначе остільки краще, що при ділі стоять люде, які більш розуміються на українській книзі. Найцінніший здобутком цього В-ва є започаткування повного видання творів Л е с і У к р а ї н к и, якого досі видруковано 4 томи. Одначе 2. і 3. том поки-що не пущено в продажу, бо добачено в пєсі „В пущі" контрреволюцію. Крім того видала „Книгоспілка" О. К у р и л о „Початкова граматика української мови ч. II. (вид. IV.) Їїж „Паралєльні форми в українській мові" (Київ 1923), проф. В е б е р а „Початки метеорології". З додатками таблиць і спостережень по клімату Київа і України та дві книжечки казок І в. Ф р а н к а з циклю „Коли ще звірі говорили" (прегарне видання).

III. В-во „С л о в о" їзза браку капіталу проявляє свою діяльність мляво. Найціннійшим його виданням є недавно випущений в світ зовсім по европейськи виданий декляматор „С л о в о", складений М. Зеровом і ілюстрований художником М. Алексеєвим. (Книга обіймає 320 сторін, ціна 15 кб. знаками 1923 р.) Змістом одначе книга не домагає, бо обставини не дозволили вмістити що найкраще кожного автора, приходилось отже вдовольнятися гіршим. — Цеж Видавництво збирається видати нову збірку поезій Павла Тичини.

(Продовження буде.)

*) Див. Правобережний Кооператор" ч. 1-2 за 1923 р.

л. волох.

рі з тим забуває, що не тільки вся польська преса і уряд, але усе польське громадянство називає Східну Галичину „Малопольщею" — терміном, що ні своїм характером ні тенденцією нічим не ріжниться від „Привислянського краю" чи „Малоросії".

— **Поширення Снятина.** Польські часописи доносять, що на днях відбудеться в Снятині віче під голим небом в справі прилучення до міста двох громад під Снятином. Крім цього буде обговорювана справа пересунення снятинського двірця, який тепер стоїть віддалений о 5 кільометрів від міста.

— **Чергова сенсація з польською брамкою.** З Берестечка доносять по польської преси, що від останнього контрольного перегляду звільнено від служби кільнадесять в повні здорових людей, з яких кождий заплатив по 2 мільони „відступного".

— **Протестуюче віче.** На знак протесту проти розстрілу пралата Буткевича большевиками, заповіли львівські Поляки протестуюче віче на неділю. Можна слушно побоюватися, що віче закінчиться „маніфестаційним походом" на... варшавський зразок.

— **Очевидець загину.** Др Вільгельм Розенберг, директор англо-австрійського банку у Відні, що перед кількома днями довонав самогубства, лишив 30 мільонів корон на... поправу німецько французських взаємин.

— **Розправа проти убійника митрополита Юлія.** Розправа проти бувшого архимандрита Смарагда Ладижженка почнеться дня 16. ц. м. З огляду на покликання більшої скількости свідків, розправа протягнеться кілька днів. Оборони Ладижженка підняли адвокати пос. Підгірський, Врублевський і д-р М. Глушкевич.

— **Арештування у Вильні.** Польська преса доносить, що у Вильні арештовано якогось Іллю Глинського під замітом шпіонажі в користь совітської Росії.

— **Металева монета в Польщі.** Польське міністерство фінансів робить заходи в цілі організації чеканення металевої монети.

— **„Немезида пімста Фараонів".** Научний провідник експедиції льорда Carnarvon-a в Єгипті і відкривець могили Фараона Тутанамгена мр. Говард Картер, нагло тяжко занедужав. Недуга Картера викликала в Польщі величезну сенсацію. Усі часописи обговорюють ту подію, поміщуючи обширні статті п. з. „Пімста Фараона". І в прочім вже смерть льорда Карнарвона вмобілізувала усіх англійських спіритистів. На перший плян висовується Конан Дойль, геніяльний творець Шерльока Гольмса. В розмові з журналістами заявив Конан Дойль, що відкривець могили Фараона впав жертвою злих духів. Конан Дойль пригадав історію одної мумії з Британійського Музею. Ця мумія, несла кожному, хто наблизився до неї смерть і загладу. Навіть ченникар, що перший описав цю подію, помер нагло на тиф. Відтак оповідав Конан Дойль про пімсту одної мумії на сині його приятеля. Той молодий чоловік наткнувся підчас полювання на мумію, яка лежала на грудях напись: „Людина яка здійме з мене окриття, нехай загине наглою смертю, а його кости хай будуть непоховані". Той чоловік занедужав небаром опісля, а його тіла до тепер не найдено...

— **Бандицький напад.** Онодішної ночі напало на дім власника фільварку в Любечці, бобрецького повіту, чотирох узброєних бандитів, які під загрозою ужиття оружя ограбували біжутерію вартости 10 мільонів мп.

— **Говори з дурнем.** Львівська „Газета порання", реферуючи одну статтю „Берлінер Тагблату" про Польщу, звертає увагу, що згаданий часопис радить польському урядови постаратися о поправу своїх економічних відносин. Цю, будь-що-будь розумну пропозицію „Газета порання" перепосною ідю, через що вона найдеться в коші...

— **Секвестр цукру.** В польськім, надзвичайнім комісаріяті для боротьби з дорожнею, опрацьовується проект закона в справі секвестру цукру. Проект буде внесений на пленум польського сойму.

— **Село Сари Бернард.** Французьке товариство відбудови осель рішило оснувати село імени Сари Бернард. Виконанням плянів нового села займеться син Віктора Сарду Петро, відомий французький архитект. Перше шенство в праві оселення матимуть письменники і артисти.

— **Боротьба з бандитами.** Оноді повідомлено повітову команду польської державної поліції в Кросні, що в селі Білобжегі, в забудуваннях Павлини Гойнар укриваються бандити. Коли поліційна патруля наблизилася до вказаного місця, укриті під кришою хліва бандити засипали її револьверовими стрілами. Почалася правильна облога, протягом якої вистрілено понад дві сотні набоїв з обох сторін. По чотирьох годинах перестрілки стріли з під криші вмовкли. Осторожна поліція, яка закликала собі до помочі ще й огневу сторожу, приступила до розібрання криші. По розібранню криші найдено під нею трупи двох бандитів, а саме Фльоріяна Руского і Ігнаца Жулкоса — обох з Кросна. Обох пошукувала поліція як небезпечних злодіїв і розбишак. При вбитих найдено два револьвери і кількадесять ще не вистрілених набоїв. Жертвою облоги впала ні в чому непричасна свиня, яку поцілила немилосерна куля польського жандарма...

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, похриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Кирпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2007 1—30

Муссоліні жадає автономії для Сх. Галичини.

Кореспондент „Берлінер Тагеблят а" доносить з Риму під датою 10. квітня ц. р.:

„На раді міністрів злав Муссоліні звіт із своєї стрічі з Скжиньским. Скжиньскі прибув до Медіолана, щоби полекувати Італії за її прихильне становище до справи визнання східних границь Польщі. Муссоліні предложив вате признання Східній Галичині ширшої автономії. Обговорювано також питання достав нафти й угілля Польщею для Італії. Польський міністр виявив щодо цього якнайбільшу прихильність. До Варшави прибули саме італійські торговельні заступники. Їм запевнено всі можливі корисги".

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Б. Лоу повертає до димісії.

Льондон. „Ніюз оф дзи Уордл": Бонар Лоу наслідком лихого стану здоровля подасться в найкоротшому часі до димісії. При цьому порадить королеви, щоби місію утворення кабінету поручив льордови Керзонови, котрий мабуть прийме цю місію. „Обсервер": Бонар Лоу, що ще до своєї промови в Керстан клюбі заявив, що не старатиметься удержати керму правительства, рішився дійсно уступити.

Представник Америки на льозанську конференцію.

Льондон. Райтер. Часописи звідомляють із Вашінгтона, що американське правительство рішило вислати свого заступника на переговори до Льозанни.

Рада Союза Народів.

Женева. Рада Союза Народів збереться у второк 17. ц. м. Головуватиме англійський міністер просвіти Вуд. Францію заступатиме Гано, Італію Саляндра, Чехословаччину чеський посол в Парижі Осуцка.

Марш. Фош у Варшаві і Празі.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Праги: 14. ц. м. прибуде в Варшави до Праги марш. Фош і побуде там до 16. ц. м. Йому товаришитимуть ген. Вайган і Бюа.

Відповідь Де Валєри.

Ліфилд. Де Валєра звернувся до своїх товаришів зброї з відозвою, в котрій зазначує, що їх роля незвичайно тяжка і сумна, бо більшість перейшла до противного табору. Лише герої можуть вдержати цілість республиканського прапора. Краще одначе — сказано в відозві — вмерти чесно, як жити на те, щоби бути рабом.

Денний порядок Союза Народів.

Женева. В. Б. К. Денний порядок нарад Ради Союза Народів вельми обширний. Крім 10 членів Ради Союза, віземуть участь у засіданнях делегати инших держав, залежно від справ, що відноситисямуть до них. До голосу мають бути допущені през. мішаної комісії Горішнього Шлеська, делегат в. м. Данціга, президент комісії для Поруря. Комісія для боротьби торговлі дівчатами предложить Раді більше пропозицій. Предложиться просьба Товариства окорони дівчат, що є під протекторатом Союза.

Міжнар. соціялістичний конгрес.

Відень. „Арб. Цтг.": Міжнар. соціялістичний конгрес зачне свої наради в Гамбурзі дня 21. мая. Денний порядок: 1) імперіялістичний мир і завдання робіт. класи, 2) Міжнар. боротьба пролетаріяту проти міжнар. реакції, 3) акція соц. сторонництв в користь 8. год. дня праці і міжнар. суспільних реформ, 4) Міжнародня організація пролетаріяту.

Вибори до литовського сойму.

Ковно. Виборчі листи до литовського сойму вже вложені. Загалом у Ковні вложено 18 виборчих ліст, 12 литовських, 2 жидівські, 3 польські. Окрему листу вложили національні меншости.

Посмертні згадки.

О. Михайло Вальчицький, крилошанин станиславівської капітули і ректор духовної семінарії в Станиславові, помер дня 8. ц. м. в 64. році життя і 40 році священства. Покійний був парохом Кобак, косівського повіту, а від р. 1911. капітульним крилошанином в Станиславові, де всею душею віддавався церковним справам, а головно вихованню питомців духовної семінарії. В політичному життю не брав діяльної участи, але був рішучим українським державником і самостійником. Похорони відбулися в Станиславові дня 11. ц. м. при великому здвизі народу і з участю численного духовенства під проводом еп. Григорія Хомишина. — Покійний полишив шестеро дітей, а саме: о. Івана, пароха в Коцюбинцях, д-ра Омеляна в Празі, відомого діяча т. зв. русского табору, Кирила, редактора „Жизнь" у Львові, о. Юліяна, кат. в Станиславові, Меланію, урядн. банку в Празі і о. Льва, монаха-редемпториста в Бельгії. В. Й. П.

Дописи з краю.

Каміньччина.

Староство в Каміньці струм. зарядило „сесію" вітів на 6. квітня ц. р. — отже на Велику пятницю, — не шануючи українських свят. Ми дуже цікаві, чи наших громадян, що не поїхали на поклик старости, — воно покарає, та чи найдеться хтось (сумніваємося з практики!) щоби повчив п. старосту пошанування релігійних почувань цілого населення нашого повіта.

Під селом Банюнин поліцист з постеруньку в Дідилові Ян Боженскі кинувся в часі польських свят на переходячу дівчину з Убинь, щоби її знасилувати в „службе". Дівчина наробила крику і вирвалася. Справу донесено пов. команді держ. поліц. в Каміньці, яка „двярского" поліцая перенесла до Грабової. Перелякана дівчина хора.

Від кількох тижнів переписка покликаних „охотнікуф" з родинами зовсім устала. Ніякі листи не приходять. Пакунків почтові уряди не приймають. Гроші з Буська до Дембліна йдуть 3 тижні. Межи родичами розпука і не знати, де домагатися якихсь людських відносин?

Староство в Каміньці задумало вигнати чит. „Просвіти" і школу в Дідилові з читальняного дому і примістити там „постер. поліції паньствовей". *Certus.*

Село Павлокома над Сяном, пов. Березів.

Місцевість від віків суто українська і хоч окружена з усіх боків мазурськими селами, не улягла чужим впливам. Завдяки громадянинови Миколі Левицькому, місцевому учителеви засновано 1906 р. читальню „Просвіти". Громадяне зрозуміли вагу товариства. Громадянин Петрович Степан дарував площу під читальню, другі громадяне прийшли в поміч датками. Дня 14. жовтня 1908 р. дім „Просвіти" посвячено і віддано до розпорядимости виділу читальні. При читальні розвивалася також каса і шпихлір, дахівкарня і читальняна торговля. В часі світової війни життя в читальні, як так кож просвітна робота в громаді припинилась. Завдяки о. Добрянському та дякови Стецикови відновлено в цім році читальню, вона розвивається гарно. Число членів 300. Вписалась між. ин. вся сільська молодь. Попри товариські забави майже що неділі відбуваються в читальні популярні виклади з історії і географії України, або порушується актуальні справи. При читальні засновано аматорський кружок, який під проводом свого голови п. Стецика дуже гарно вивязується із свойого завдання. Дня 25. марта 1923 р. відсвятковано концертом 62 роковини смерти Тараса Шевченка. Чистий дохід виносив 60.000 мп., з яких 30.000 мп. вислано до Львова на „Рідну Школу", а решту зужито на потреби аматорського кружка. Идуть приготування до відграння „Наталки Полтавки" і „Назаря Стодолі". Кождого місяця збирається в громаді датки на „Рідну Школу". В лютім зібрано на цю ціль 56.145 мп.

Булоб бажаним, щоби й сусідні українські громади на далеких західних окраїнах йшли слідом так патріотичного і національно свідомого села Павлокоми.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Піщанські багатолітні вістки „П-ба".

Пресоване багатство з Пішан на оздоровлення, лічить всілякі хороби суглобів (ревматизм, подагру, ішіяс і т. п.). Генеральний склад на Галичину:

Аптека під „Золотим орлом" Лешка Сигловського у Львові, Гадячька 10. 2031 4—5

Новолесники вівторок 17. ц. м. о год. 7-ій веч. в домівці „Сокола-Батька", Руська 20, відбудуться сходини новолесників. Проситься о численну участь. — Комітет новолесників „С—Б". 2092 2—2

Видавництво Живі Гроби на „Рідну Школу" позначило 20 пр. з розпродажі книжки „Пражерело українського світогляду" (з картами й узорами українських вишивок) з під пера Ксенофонта Сосенка. На рахунок тих 20 пр. зложило вже Видавництво 470.000 мк., а решту зобов'язалося складати в міру того як поступатиме розпродаж цієї книжки. Складаючи отсим щиру подяку Хвальному Видавництву, звертаємо увагу нашого громадянства, що кождий, купуючи повищу книжку, підпомагає тим самим і своє рідне шкільництво. Підносимо при цьому, що сама книжка безумовно цікава, видана старанно, окрашена пречарною вістею може для кождого стати цінний вклад в його бібліотеку. До того ж перших 800 посилок одержать даром книжку того ж автора „Про містику таїнок". — Головна Управа Українського Педагогічного Т-ва. Голова: Антін Гладишовський, член Гол. Управи: Іван Герасимович. IX 1—1

Абітурієнти в р. 1903, щоби порозумітися в справі 20-літнього товариського звязку, просимо Товаришів, які в р. 1903 здавали гімназійну матуру в Коломиї, негайно подати свої адреси на руки тов. Емануїла Чесника у Львові, вул. Руська ч. 20 (Дністер). За комітет: Михола Яцків, Сидір Кузик, Емануїл Чесник. 2095 1-3

Пригадка! Отсим пригадуємо всім членам Союза Українських Інвалідів, що дня 16. квітня с. р. відбудуться „Надзвичайні Загальні збори" в салі „Української бесіди" (Народ. Дім, вул. Рутовського 22), год. 6. веч. Просимо о численну участь. — **Управа Союза Українських Інвалідів** XXI 1—1

Пригадується членам Кр. Господ.-Молоч. Союза, кооператив. з обм. пор. в Стрию, щоби найпізнійше до 1-го липня 1923. доповнили свої уділи до новоустановленої висоти 10.000 мк, бо по уплині того речинця, члени недоповнивші своїх уділів будуть вичеркнені зі списку членів, згідно з постановою Загальних зборів з 28. марта 1923. — **Дирекція.** 2102 1-1

Подяка. Для пор. вязнів зложив **Кузь Гринюк** в Байон Н. Й. 37 дол. За щедру жертву щиру подяку складає **Кон. доп. пол. вязням.** 1147 1—1

Дрібні оголошення.

ВІЛЛЮ 5 вільних кімнат, стайня, продасть Коженьовскі, Дверницького 46, межи год. 3—5. 2097 1—5

ВДОВА по священику з чотиролітньою дитиною шукає місця заїрательки дому (у священика-вдівця). Ласкаві оголошення слати до Адмін. під „Вдова". 2049 1—2

СТІЙ! Чи бачив Ти новий „УКРАЇНСЬКИЙ ВПОРЯД"? Коли ні, то йди до першої-ліпшої української книгарні й купи за 2.500 мк. один примірник. Видання бездоганне. Збірка праць наддніпрянських і наддністрянських фаховців. Обовязковий для всіх Соколів-Січовиків, пластунів, семинаристів, для старих і малих. Одностайна сліяна! Вперед з основою руханки! Рухання є найкращим засобом до відродження нації і здобуття самостійности! — Спішіться купувати, поки ще ціна низька! 2103 1—1

ЗУТРІВНА ГОСПОВИНЯ до помочи в домашній господарці. Бездітні вдови по священиках мають першенство. Листа з поданням условій проситься слати на адресу о. Олександер Малицький, парох в Шляхтинцях, п. Теребовля 2073 3—3

СТРОІТЕЛЬ „Б". Строєння направа фортепіянів. Також виїджаю на провінцію. Листовно: Адміністрація „Вістника" або Львів, Глибока 18, Благодір 1995 4—4

ТАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пили також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 5—30

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав. Пол. Америки і Канади. Години приймів межи 9—2 год. вул. Коперніка 12. II. пов. перші двері. 2070 2—14

АЛЬБОМ ПІСЕНЬ д-ра Лопатинського (18 сольових пісень в супроводі фортепіяну по 10.500 мп. висилає: Музична Накладня „ТОРБАН" Львів, Оссолінських 6. 2013 5—6

АДВОКАТСЬКОГО КОНЦИПІЄНТА з практикою приїму вейчас. Зголошення в поданням условій. Д-р Яр. Шпилька, адвокат в Тисьмениці. 2086 2—4

ВІСТУПЛЮ Українцеві гарний склепочий льокаль і магазин в центрі міста. Зголошуватись устно або письменно до Управи Народнього Дому в Грималові. 2089 2—3

ХТО має на продаж оба томи „Право лісове" Огоновського, прошу зголоситися в канцелярії „Союза Українських Інвалідів", Львів, Руська 3., II. п. 2090 2-3

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні відойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот". Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 2—30

ВУХАРКУ доходячу, яка вміє добре і чисто варити, приїму сейчас за доброю винагородою. — Зголошення: вул. Потоцького ч. 69., II. пов., двері 12.

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р Евген Ловицький

отворив і веде адвокатську канцелярію

2095 **В ПІДГАЙЦЯХ** 1—3

2019 6—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— — вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуба в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

КОНКУРС.

Дирекція Крайового Господарсько-Молочарського Союза, коопер. з обмеж. пор. в Стрию, розписує отсим конкурс на посаду **організатора-інструктора молочарства.** Петенти з фаховим образуванням зволять внести подання найдалі до дня 25. мая 1923. До подання належить долучити: опис життя і студій, услів винагороди та реферат про кооперативну організацію молочарства. 2102 a) 1-3

Надзвичайні Загальні Збори

Українського Т-ва Доп. Еміґр. з Вел. Україні у Львові

відбудуться у неділю 29. квітня п. р. о год. 10 рано в салі „Бесіди" при вул. Рутовського 22 (Народній Дім) з таким порядком денним:

1. Довибори членів Управи і заступників,
2. Біжучі справи.

Коли на 10 год. не збереться кворум, то о год. 11 передпол. того-же числа Збори відбудуться там же при всякій кількости прибувших членів.

2101 *Управа.* 1—1

Цими днями вийде популярна книжочка для всіх:

ПІДСТАВИ КООПЕРАЦІЇ.

Кожда Кооператива набуде певно бодай кількадесять примірників для членів Управи, Надзірної Ради, для Загалу своїх Членів. Кождий Українець і Українка повинні мати цю книжочку про основи світового кооперативного руху. Ціна за примірник: тепер 2.000 Мк. Замовлення і гроші надсилати авторови на адресу: **Антін Гаврилюк**, редактор Господ.-кооперативного Часопису" Львів, Домінікавська ч. 11. II. пов. Виписується лише за готівку! 2093 2—2

Сезонічний сезон

в Купелевім Заведенні

2062 3—3 **в ПІДЛЮТІМ**

буде тревати **від 1. мая до 30. вересня** Купелі розпічнуться щойно 1. червня. Всяких інформацій уділяє — за надісланим почтових значків на відповідь — Заряд Заказу в Підлютім, почта Перегінсько.

RED STAR LINE

ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗІРКИ

ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА 29.

ТЕРНОПІЛЬ, вулиця МІЦКЕВИЧА ч. 31

АНТВЕРПІЯ ШЕРБУРҐ ДАНЦІҐ **АМЕРИКА**

ГАМБУРҐ-АМЕРИКА (AMERICAN LINE).

Всіх інформацій в справі виїзду до Америки і Канади устно і письменно радо уділяють бюра **у Львові, Сикстуська 29** і в Тернополі, вулиця Міцкевича 31., як також кож львівський відділ у Варшаві, Маршалківська 137. XXVI. 2—3

ОТОМАНИ

Канапки до складання. Вклади до ліжок. Розгарові подушки. Меблеві матерії. Дреліхи. Портіери. Фіранки і тюлеві каші. Хідники. Дивани по конкуренційних цінах поручає — **Е. Гаґлер, Львів, Собіського 21.** Проситься звертатувату на ч. дому. 1684 0—14

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зєдинених Держав) або Канади, можуть без ніяких трудноців виїхати — — до КУБИ

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 2—7 **(давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)**

Приїжджаючі до Львова можуть вступити по інформації до нашого бюра к. дівця **Городецька 91**

ДЯКА, молодого до літ 35, що міг би вчити і провадити хор церковний і світський та орхестру, пошукує парохія Іванє пусте, пов. Борщів. Посада зараз. Зголошення слати на адресу: Церковний комітет, на руки Никифорчина Івана в Івано Пустім, п. п. Мельниця. 2081 2—2

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, окуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 5—16

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 6-36

Пасічники, шануйте очі!

Не вживайте инших пасічничих ситок як лише зі скляним віконцем! — Такі ситка та инші пасічничі прилади як ножі, димарі, лапки і т. д., рівнож знамениті насіння ярин висилає за готівку з гори

А. ОКПИШ і С-ка

Львів, вул. Осолінських, ч. 15.

Замовлення виконуються оборотною почтою.

2103 1-1 **ЖАДАЙТЕ ЦІННИКА!**

3—10

П. Т. Купці ґалянтерійних товарів! Повідомляємо, що з днем 15. н. м. відкрили ми — — —

Філію при вул. Боімів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невскі, Coats, Clarle, Metr, і D. M. C., щоби оскгнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші галянтерійні артикули, чесько оригінальні фабричні ціни-

При більших закупах робат. **М. МАЙЗЕЛЕС і С-ка** **ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (д'м Бенчерія). Філія: Боімів 19, перехід на Ринок 12**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

засвітлюють від пятниці 13. квітня 1923. **Другу і послїдну серію.** Гігантний твір в двох серіях на 12 дій п. з.

LUCREZIA BORGIA

Головні ролі грають: Liane Haid, Conrad Veidt, Павло Вегенер, Альберт Бассерманн Ліда Салмонова, Катерина Освальд, Тит Любельський і б. ін. Режисерія Ришарда Освальда.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 10 (9.891). Львів, середа 18. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 17. квітня 1923.

По той бік рижської лінії.

Переживаємо хвилі, коли в результаті зміненої політичної кон'юнктури повинні ми докладно спинитись над вияснением тих основних тактичних ліній, які маємо ми здійснити й переводити в нашій національній й політичній роботі. Мусить бути переведена по цілій лінії переоцінка цінностей, мусять бути як найскорійше зазначені ті шляхи й способи, якими при теперішніх нових умовах ми маємо змагати до здійснення наших старих цілей і завдань.

В попередньому числі зазначили ми, що одною з основних підвалин нашої майбутньої тактики мусить бути послідовне й виразне переведення в нашій роботі принципу соборности. П. прокураторови проте видалось, що сама навіть принципіяльна постановка справи соборности уявляє таку серіозну небезпеку для польської державности, що стаття за винятком декількох вступних рядків підлягла конфіскаті. Залишуючи отже з примусу дальше теоретичне обґрунтовуання необхідности зробити основним в нашій тактиці принцип соборности, спинимось на тих практичних консеквенціях, які з нього випливають.

Визнання принципу соборности вимагає визнання необхідности спільности нашої національної і політичної акції на цілому просторі українських земель. Само собою розуміється, що в залежности від місцевих обставин й умов мусять й повинні бути внесені в загальну спільну лінію певні додатки, але являється важним й необхідним, щоби спільна лінія була одна, щоби місцеві, залежні від спеціяльних обставин додатки не знаходились в суперечности з цією основною лінією.

Конкретизація того змісту, який мусить бути вкладений в єдину лінію соборного українського визвольного руху, поділяється на дві великі частини. З одного боку мусять бути зазначені й встановлені точки спільної акції тих українських земель й сил, які перебувають по цей бік рижського кордону. З другого боку мусять бути встановлені так само ті основні пункти, які би привели до тісного співробітництва з тими українськими землями, які знаходяться під російською окупацією.

На разі хочемо зробити спробу намічення тих основних точок, які привели би до встановлення єдности нашої національної акції по цей бік рижського кордону. Справа ця належить до тих, яких не можна проволікати, бо вимоги біжучого політичного дня роблять необхідним її розв'язання, вимагають усунення розбіжности і непродукційної розтрати національних сил.

Основною точкою, з якою доводиться виходити при встановленню спільної платформи української акції по цей бік рижського кордону, може бути лише одна: платформа мусить стреміти не до тактичного обєднання ріжних територіяльних груп для здійснення тимчасових політичних комбінацій, вона мусить ставити своєю ціллю органічне злиття всіх живих сил нашого народу по цей бік рижської лінії в одно ціле, в якому можуть інстнувати лише суспільно-політичні, а не територіяльні поділи.

Приняття цієї основної точки являється подиктованим не тільки загальними принципіяльними мотивами єдности українського визвольного руху; воно як найтіснійше звязано з тією міжнародньою кон'юнктурою, в якій знаходиться тепер українська справа. При сучасній ситуації маємо числити передовсім на власні сили.

Утворення єдиного тісно звязаного, підпорядкованого одному проводу національного фронту, по цей бік рижського кордону являється найкращим способом для утворення тої сили, яка могла би імпонувати й закордонови й нашим ворогам, яка би знову вивела нашу справу на широку світову арену.

Можна зазначити три основні лінії, по яких провадиться національна робота: культурно-просвітну, економічну і політичну. В залежности від цього наша спільна платформа мусить розбитись на три частини.

Намічення пляну нашої спільної роботи в области культурно-просвітній й економічній з боку принципіяльного не зустрічає великих труднощів. Тут існують й виникають лише труднощі ділового, технічного характеру, з якими доведеться зустрітись в процесі самої роботи. З погляду принципіяльного ходить тут про утворення спільних центрів для ведення нашої культурної, просвітної й економічної роботи, про намічення спільного пляну її, про переведення як найтіснійшого обєднання з низу до гори, про встановлення обміну силами в цілях надання цій роботі по самому змісту всеукраїнського характеру. Розроблення конкретних завдань в цій области мусить бути переведено відповідними установами. Треба лише побажати, щоб в намічення цих пляній, які стоять перед нашими установами, був належно узглядненний момент не лише формального обєднання роботи, а також й момент органічний, момент напоєння цієї роботи новим всеукраїнським змістом.

Складнійшим являється встановлення спільної політичної платформи. Тут доводиться рахуватись з пережитками розєднаности нашої політичної лінії на ріжних частинах нашої національної території на протязі останніх років. Але складність справи не говорить про неможливість її розвязання. О скільки теперішнє становище ріжних частин української території являється по суті річей однаковим, о скільки є ясним, що навіть мінімальне задоволення наших національних вимог ми можемо мати лише при реалізації наших остаточних цілей, о стільки принципіяльних перешкод для намічення спільної лінії немає. Мусіла би вона полягати в тому, що біжучі питання нашого політичного поступування ми повинні у першу чергу розцінювати й розглядати з погляду наших конечних національно - державних ідеалів.

Мусіла би вона виключати лінію дрібних компромісів, для яких невдачний приклад дала недавня політика волинського клюбу.

На ґрунті цього основного принципу могла бути зазначена конкретно розроблена лівія нашої політичної поведінки по цей бік рижської лінії. На разі зазначенням цих основних моментів ми й обмежимось, сподіваючись вернутись до цього питання іще раз.

„Щораз гірше!.."

(Польський голос про волинські відносини.)

„На Волині погано діється. Щораз гірше!" — такою недвозначною загальною характеристикою тамошніх відносин розпочинає свій допис луцький кореспондент варшавського „Курєра Поранного". „Не маємо тут — пише „Sarmaticus" 11-го квітня ц. м. — ніякої організації, котра служила би нашим державним інтересам. Всі польські політичні партії припинили свою діяльність головно за недостачею фондів, а також людей, які могли би спеціяльно займатися політикою. Перестали працювати Ради Людове, які виділились зі „Стражи кресовей" та перед виборами досить жваво рухались. Не проявляє живійшої діяльности й П. С. Л. (Пяст). Перестали виходити всі польські газети, за виїмком „Дзєнніка Волиньского", котрий появляється раз в тиждень, як безпартійний орган, що хоче погодити всіх Поляків від лівиці до правиці. Праві організації теж замовкли і вже не чути про ніякі збори дуже моторної підчас виборів Хєни".

Після такого некрольогічного вступу, посвяченого ріжнородним патріотичним організаціям, починаючи від Стражи кресової (ППС. та „Визволенє") аж по Хєну включно, читаємо про українське життя, яке стає щораз неприємнійше патріотичним сторожам і обовязкам польських державних інтересів на непокірливих окраїнах. Як звичайно: всьому винувата жмінка гайдамаків-інтелігентів, бо „люд" є спокійний, тихий, лагідний і т. д.

„...А тимчасом українське населення є щораз краще організоване послами до сойму і сенату, котрі розїзджаються до найдальше відділеної оселі та ширять явну ненависть до польської державности. Пп. Луцкевич, Підгірський, Пащук Приступа і всі инші волинські посли користають з посольської недоторкаємости та проявляють щораз більше горячкову діяльність, тим живійшу, що самі заповідають, що не є виключеною можливість скасування волинських виборів. „Отже українські посли кують залізо, поки гаряче, та ведуть найбільш безоглядну агітацію проти Польщі. Наслідки цієї агітації вже показуються. Спокійний досіль волинський „люд" починає піддаватися протидержавній нагінці пп. послів а їх газетка „Українське життя", розкидана сотками примірників, тішиться щораз більшим успіхом".

Довідуємося, що другого дня Великодних свят наші соймові посли уладили під собором у Луцьку віче, на якому м. и. казалось про таку поведінку польського уряду у відношенню до православних архієпископів та всього православного населення, яка нагадує большевицькі насильства над католицькими високими духовниками в Росії. Православні жовніри луцького гарнізону, вислухавши одну таку промову, вийшли на вулицю й почали демонструвати. Кількасот жовнірів арештовано й відведено до кошарів. Польський місцевий патріот взагалі дивується присутности у волинських гарнізонах великого числа жовнірів і рекрутів місцевого населення; він, мабуть, рад би бачити там мазурів, як більше надійний елемент з уваги на недалекий кордон. До чого це, мовляв, доведе польську державу, коли вулицями Луцька йде польське військо — з українськими піснями!

Ceterum censeo із порівнання польського й українського життя на Волині є — неадібність польської адміністрації. „Центральний уряд мусить рішуче поцікавитися політичними справами на Волині та прийти з допомогою усім тим громадянським організаціям, які бажають служити державно-творчій політиці. На це мусять найтися фонди". Польська газета, очевидно, не бентежиться оперувати такими безглуздими наклепами на українських громадянських дїячів, які, мовляв, повними руками згортають большевицьке золото на протипольську українську агітацію! (Доказувати абсурд цієї залюбки кольпортованої місенітниці — цілком зайва річ). Отже, приймаючи як факт, що волинські Українці розпоряджають великими фондами, дописувач бідкається над бідністю польських дїячів та недостачею впливів, які притягли би „прихильних польській державности Українців" до державних і комунальних посад. Велика кількість урядовців із Східної Галичини, які не орієнтуються у волинських відносинах, може довести своєю поведінкою до того, що на Волині дійсно запанують східно-галицькі відносини.

„Треба цьому противіяти, поки час! При центральнім уряді мусить негайно скластися підсекретаріят для справ східних кресів, бо полягати на воєводів і старостів, гарнізоновик-комендантів або шкільних інспекторів — може Польщу

Пр. 245/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 5. (9886) з дня 12. квітня 1923 в артикулі під заголовком: 1) „Волинь" під заголовком „Трагедія репатріянта" в уст. між словами „про собі" а „дня 20. минулого місяця" містить в собі єство злочину з § 65 а) у. кар. узнав доконечну в дні 11. квітня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. карн. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою насліди предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. з. п. № 6 ех 1863, а Іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 13. квітня 1923.

(Підпис нечитний.)

дуже дорого коштувати в недалекій майбутньості!"

Польський кореспондент приходить, як бачимо, до цілком правильного остаточного висновку. Сучасна польська кресова адміністрація буде коштувати Польщу дуже дорого і то, дійсно, в недалекій майбутньості. Та причин не слід шукати в большевицькому золоті, а у нестримному національному відродженню широких мас українського населення Волині, Холмщини, Підляшя й Полісся, та в методах терору й насильства, якими хочеться спинити розвиток нації.

Справа Східної Галичини.

„Лідове Новіни" доносять, що чеські соціялістичні групи, які стоять поза коаліційним блоком мають внести в пражському парляменті інтерпеляцію в справі рішення ради амбасадорів про Східну Галичину, признану Польщі.

Велика Україна.

Всеукраїнський з'їзд комуністичної партії.

Дня 4. квітня відкрито в Харкові сему з черги всеукраїнську партійну конференцію. На конференцію приїхав з Москви Троцький. Перший промовив Петрівський, який референував 25-літній ювілей комуністичної партії. Після Петровського промовив Троцький, який різко критикував французьку політику в Порурю, та висловив свої симпатії для німецького робітництва. Троцький говорив також про відносини в Італії, де тепер йде боротьба поміж комунізмом і його ворогами на життя і смерть.

„Капітал іще сильний — говорив Троцький. Можливо, що протягом кількох літ доведеться нам обороняти Україну перед наступом імперіялістів".

Другого дня виголосив Троцький реферат про міжнароднє положення. Реферат був пронизаний войовничістю, при чому Троцький раз-у-раз підчеркував конечність підпорядкування промисловости державному плянови.

Підчас вечірнього засідання заявив Троцький, що можливість війни не виключена, особливо з уваги на становище Польщі.

Конференція прияла резолюцію в справі систематичної підготовки світової революції. На засіданню 7. квітня, ряд представників комуністів критикував політику центрального комітету партії. Вони стверджували, що партійна управа чимраз більше насякає бюрократизмом, який віддалює її від робітництва. Провінціональні провідники партії голодують тоді, коли комуністи, як провідники промислових підприємств заробляють мільярди.

Характеристичні були голоси, які звернулися проти „Госпвидату" який за мало публікує видавництв українською мовою.

В кінцевій промові говорив Раковський про зріст українського нац. руху, на який мусить звернути увагу комуністична партія тим більше, що „до радянської України проявляється спонтанічне тяготіння селянських мас Галичини, Буковини і Бесарабії".

Повстання на Волині.

З Рівна доносять, що в рівенському районі, поблизу польсько-большевицького кордону появилося на днях більше число жидівських втікачів. Вони оповідають, що до втечі примушують їх вічні неспокої, викликувані боями повстанців з большевицькими військами.

Боротьба з релігією.

Під вражінням загального обурення, викликаного розстрілом пралата Буткевіча і протирелігійних процесів взагалі, совітські власти заборонили явні протирелігійні демонстрації. Великодні хрестні ходи, які совітська влада заборонила, відбулися помимо заборони при величезних здвигах народу.

Совітські привілеї.

Рішенням українського совнаркому, усі члени комітетів незаможних селян і їхні діти увільнені від оплати за науку в усіх школах совітської України.

Конґрес незаможних.

Дня 15. мая відбудеться в Харкові III. всеукраїнський конґрес незаможних селян.

Після подорожі Тені.

Після повороту з Парижа до Брукселі Тені заявив, що Франція і Бельґія буде продовжувати репресії в Порурю і експльоатувати копальні угілля. Побут Люше в Льондоні не викликав жадних непорозумінь між Англією і Францією та Бельґією. Політична лінія Франції і Бельґії відносно Порурю і Німеччини не змінилася. Франція чекає на конкретні пропозиції в справі відшкодувань з боку Німеччини і і не уступить з Порурю, доки не осягне своєї мети.

Поруря.

Наради знатоків.

В найблищому часі в Парижі відбудуться наради знатоків справи Порурю. Висліл нарад буде предложений раді міністрів і конференції французько-бельґійських міністрів, яка відбудеться в Брукселі за два тижні.

Французько-бельґійська конференція.

На французько-бельґійській конференції в Парижі усталено пріпціп першенства прав і користи з окупації для Франції. Франція має відбудувати знищені области, після чого дальші доходи з Порурю мають бути розділені між всі держави Антанти. В найблищому часі до Порурю виїде міністр де Лястеріє в цілі обрахування адміністративних коштів окупації.

Французька нота.

Французький уряд вислав до німецького уряду нову ноту з протестом проти того, що канцлер Куно в парляменті зневажив французьку армію.

РІЖНІ ВІСТИ.

Промова ґенерала Людендорфа.

Ґенерал Людендорф виголосив в Мінхені промову до членів тайної організації. У промові Людендорфа сказано між иншим, що наближається хвиля, коли Німеччина встане до боротьби проти своїх гнобителів й здобуде повну незалежність і волю. Людендорф закликає організацію приготовлятись до тої великої хвилини, вказуючи на те, що краще згинути ніж жити рабом.

Турецько-совітська конференція.

Совітсько-турецька торговельна конференція, яка відбулася в Москві, нагло перервана з приводу непорозумінь відносно морської комунікації між Одесою і Константинополем.

Перед революцією в Китаю.

Перша ескадра китайської фльоти в Шангаю видала маніфест, закликуючи всю китайську фльоту до революції проти сучасного уряду.

Арештування в Льондоні.

Англійська поліція перевела в Льондоні ревізію у 22 будинках, яких мешканці підозрілі в участи ірляндських повстань. Арештовано 2 особи, у яких найдено компромітуючі документи. З тих документів сконстатовано, що ірляндські повстанці приготовляють переворот.

Відбудова Австрії.

В Женеві відбулося засіданнє комітету держав, які гарантують відбудову Австрії. До того комітету належить 9 держав. Ухвалено безтермінову позичку для Австрії.

Дипльоматична недуга.

Льондонські дипльоматичні круги припускають, що не дивлючись на урядові заперечення, димісія Бонар Лоуа буде актуальною уже в найблизшому часі з огляду на... стан його здоровля.

Гаснуть печі.

З Дісельдорфу доносять, що великі печі копалень Долішнього Рену вигасли.

Вина патріярха Тихона.

Поміж богатьома доказами вини патріярха Тихона, які оголошує московська преса, звертають на себе увагу закиди що до його взаємин з російською еміґрацією і чужинцями в цілі інтервенції проти совітів. Патріярх Тихон сам мав признатися до того, що два роки був в змові з Денікіном, Колчаком і Красновом, що благословив Скоропадського на гетьманство та солідаризувався з контрреволюційною акцією в краю і заграницею.

Л. ВОЛОХ.

Культурне життя Києва та України на переломі 1922—1923 р.

(Місяці: грудень, січень, лютий.)

(Від власного кореспондента).

Київ, 10. березня 1923.

(Продовження.)

IV. В-во „Друкарь" вмістило увесь свій капітал в читанки Лубенця, які видало в кольосальній на теперішні часи кількости та в видруковані для спекуляції співанники і тепер через безгрішя відпочиває. Друкує тільки „Історію Персії" А. Кримського. Збиралось воно продовжувати видання журналу „Наше Минуле", але Харків не дав дозволу і журнал вийде через місяць під фірмою Академії Наук.

V. Бо й Академія Наук, яка такий довгий час і то не тільки через політичні причини, але й із-за своєї незорганізованости, мовчала, взялася енергійніше до видавничої діяльности і кінчає друкувати кілька цінних книг, що зачала ще в 1919 р., між иншим II. том Записок Історично-Фільольогічного Відділу, I. том Записок Соціяльно-Економічного Відділу та дві цікаві книги: Багалія „Українська історіографія" і Каманіна „Водяні знаки українські".

VI. В-во „Спілка" видало останнього місяця роман Роденбаха „Мертвий Брюгге (переклад дружини Ю. Меженка) та друкує Гавптмана „Ткачі".

VII. Найслабшим в—вом остався й на далі „Час", бо видав лишень Чепіги „Задачник ч. IV", а Кримського „Пальмове гилля" ч. II. появилася накладом автора, хоч ч. III, цего твору видав був „Час".

На провінції й на далі глухо. На першому місці стоїть тепер Січеслав (Катеринослав), де видано останніми часами повість Гната Хоткевича „Камінна Душа" (ювилейне видання), дві перекладні книги по педагогіці, обємисту книгу по вищій математиці та ряд дитячих книг.

А Харків і на далі пережовує усяких Поліщуків, Коряків та їм подібних. Отсе недавно „вшкварив" й видав Вал. Поліщук величезну поему „Ленін" і змістом і формою бездарну. Цікавіщим явищем і харківського грунту і загального літературного за останні місяці є поява книжки Вол. Сосюри „Сині етюди" (Харків 1923), автора виданої 1922 р. „Червоної Зими" і ряду поезій, поміщуваних у ріжних періодичних і неперіодичних журналах, особливо в харківських „Шляхах Мистецтва". Критика відноситься до автора дуже прихильно і покладає на його великі надії. З харківським грунтом звязаний і М. Хвильовий („Досвітні симфонії"), М. Йогансен („Д'горі") та Вас. Еллан, автор коротких начерків з виразно лівим забарвленням. — З видавництв в иних городах України, про які дійшли вістка до Києва, є книга проф. Клепацького „Джерела до історії України" (Камянець Подільський 1921.). Позатим нічого не чути. А як що і появиться на провінції, то хіба підручник, бо покупців на неї більше.

На закінчення треба ще згадати про цензуру, цього ангела хранителя революції й контрреволюції. Отже справа з нею ще не полагоджена. Цензура й досі робить як хоче, керується при усім примхами. Що хоче пропустить, а що хоче ні. Це особливо видно з відношення до літератури, яка приходить до Києва зза кордону. Заборонено тепер до ввозу: Лепкого Історію українського письменства ч. I., II., Свен Гедіна „Багдад і Вавилон", Свидницького „Люборацькі" (!!), Крушельницького Читанки (усіх видань), Воронця Буквар та Читанку, крім того Історію України Крипякевича, Дорошенка, Грушевського (ілюстровану і для вищих початкових шкіл), Всесвітню Історію Чайківського, Рідна Школа ч. III. Черкасенка etc. За те Вибір українського письменства ч. I/II. навіть рекомендовано для шкіл.

Ще про журнали. Отже з періодичною пресою у нас на разі не гаразд. Десь від часу до часу виходять у Харкові „Шляхи мистецтва", але їх навіть у Києві трудно дістати. Позатим виходять хіба кооперативні часописи, а саме: „Кооперативний бюлєтень Вукопспілки", що виходить українською та росс. мовами в Харкові, „Українська Кооперація", обєднаний кооперативний щомісячник Вукоради, якої відповідальним редактором є Целлярюс, а начальним Гречко. Обсяг діяльности журнала Лівобережжа та Одеський район. Кооперативи Правобережжа обслуговує „Правобережний Кооператор", що виходить що місяця у Києві. Відповідальним редактором журнала є В. Д. Фолицький, начальним О. П. Варавва. В цьому журналі заведена постійна рубрика „З українського культурного життя". Але можливо, що в недалекій майбутности справа з журналами наладнається. От вид—во „Слово" проектує видання літературного місячника, а музичне т-во музичного п. з. „Музика". Харківська Книгоспілка хоче видавати „Книгу", а Київська Книжна Палата „Літопис Книжної Палати". Є отже надія, що й ця прогалина буде виповнена.

(Продовження буде.)

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Розправа проти архим. Ладиженка.

Варшава. 16. ц. м. о год. 10.40 ранку почалася в окр. суді, при заглім, розправа проти б. архим. Ладиженка, обвинуваченого за вбийство православного митр. в Польщі Юрія. (Уст. 455 карн. к.) Обвинувачує прокур. Міхаловскі. Оборонці: пос. Підгірський, д-р Глушкевич і д-р Ганкевич зі Львова, Врублевскі з Вільна. Візвано 46 свідків, м. и. ген. о. Мацейовича, пос. Серебрякова і кількох правительственних епископів. Після відкинення внесення оборони, щоби суд признав себе некомпетентним до обвинувачення за проступок із 455 уст. у заглому поступуванні, відчитано акт обвинувачення. На запит председника відповів обв., що до вини не почувається, хоча не заперечує, що довершив убийства митрополита. Не зробив цього в особистих причин. Опісля мотивує свій вчинок. Вважав митрополита шкідником православної церкви і закидав йому його угодове становище супроти польського правительства в справі автокефалії правосл. церкви в Польщі. Обв. приїздив до Варшави тричі, та не відразу рішився на вбийство, бо думав, що вдасться йому вплинути на митрополита в напрямі зміни його становища в справі автокефалії. Після заприсяження свідків католицьким і православним духовником, переслухувано свідків. На салі явилася численно російська кольонія.

Димісія кабінету Пасіча.

Білгород. ЧПБ. Скупштіна зібралася на засідання. Провізоричним президентом вибрано радикала Пелеса. Пелес звідомив, що кабінет Пасіча подасться до димісії. Тому засідання скупштіни відложено до утворення нового кабінету.

Англія посередничать.

Льондон. Райтер. „Дейли Нюз": Англія старається вельми дипльоматичним шляхом наклонити Німеччину до предложення відповідного репараційного пляну.

Л. Джордж їде до Америки.

Льондон. Райтер. Часописи звідомляють, що Льойд Джордж виїде в вересні до Зєд. Держав і Канади, для виголошення відчитів.

Чи Ви стали вже членами „УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" У ЛЬВОВІ?

Членська вкладка виносить 500 Мп. місячно, річно 6000 Мп.

Вкладки проситься пересилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ" XXI 1—?

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 3. II. пов

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (9) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за більшу частину вступної статі п. з. „Основний пріпціп" та заголовок одної новинки.

— **Польське протестуюче віче у Львові.** Минулої неділі відбулося у Львові віче Поляків для запротестування проти виконання смертного присуду на пралаті Буткевічу. Першу промову виголосив д-р Боровєц, почім ухвалено через аклямацію ряд революцій, між якими поставлено домагання виключення польських комуністичних послів зі сойму і віддання їх до диспозиції суду. Крім цього промовляла польська сенаторша п. Шебеко, та кс. Садовскі. По вічу уформувався маніфестаційний похід, який спинився перед будинком воєвудства. По промові воєводи Грабовского, якому вручено резолюції, похід розвязався.

— **Смертний присуд на патріярха Тихона?** Польська Східна Аґенція доносить з Москви, що там поширилася чутка, що революційний трибунал проголосив безоглядний присуд смерти на патріярха Тихона. Совітський уряд носиться з думкою публичного виконання цього присуду.

— **Дальші протиреліґійні процеси в совітській Росії.** В Царицині засуджено на 7 літ тюрми епископа Никифора, а діякона Лепокова на 8 літ за переховування церковних дорогоцінностей, які мали бути зарекві-новані совітським урядом.

— **З Українського правничого Товариства.** Ві второк дня 17. квітня 1923. год. 6·30 вечір сала Ради відчит апеляційного радника д-ра Чайківського п. з. „Замітки до російського карного закона з 1903 року".

— **Випущено на волю.** Дня 13. квітня с. р. випущено на волю по кількаднєвім держанню в тюрмі студ. прав Володимира Мартинця, врештованого під замітом видання книжки В. Мудрого: „Огляд боротьби за огнище української культури західних земель України". В числі слідства „долучено" обвинувачення і за мнимі „dawne grzechy", як справування функцій економічного референта УКС. Ради, участь в конгресі українського студентства в Празі в липни 1922, укривання перед арештуванням в жовтни 1922, і т. д.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український Театр під дирекцією Івана Когутяка під артистичним проводом М. Бенцаля, Рогатин, сала Сокола, четвер 19. с. м. „Молодість". Неділя 22. с. м. „Хата за селом". Второк 24. с. м. „Панна Мара", комедія Винниченка, середа 25. с. м. „Чорноморці", оперета. — Сокіл, сала „Сокола"; Пятниця 20. с. м. „Хата за селом". Субота 21. с. м. „Бог пімсти". 2106 1—3

Позір! Камінеччина! Шевченківський концерт в Камінці стр. відбудеться 19. квітня с. р. при співучасти запрошених зі Львова сил. — Комітет. 2068

Дрібні оголошення.

КУХАРКУ доходячу, яка вміє добре і чисто варити, приймуся сейчас за добрую винагородою. — Зголошення: вул. Потоцького ч. 69., II. пов., двері 12.

ХТО має на продаж оба томи „Право цивільне" Огоновського, прошу заголоситися в канцелярії „Союза Українських інвалідів", Львів, Руська 3. II. п. 2096 3-3

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зєдинених Держав) або Канади, можуть без ніяких трудностів виїхати — — до **КУБИ**

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 3—7 (давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)

Приїзджаючі до Львова мають вступити по інформації до нашого бюра к. двірця **Городецька 91**

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-тя АЙХМАН Львів

поручають свої богато заосмотрені склади

ВЗУТТЯ Городецька 1. **ШЕВСЬКИХ ПРИЛАДІВ** Жовківська 16.

2055 3—25

ВІДСТУПЛЮ Українцеви гарний склеповий льокаль і магазин в центрі міста. Зголошуватись устно або письменно до Управи Народнього Дому в Грималові. 2089 3—3

АДВОКАТСЬКОГО КОНЦИПІЄНТА з практикою приму сейчас. Зголошення з поданням условій. Д-р Яр. Шипайло, адвокат в Тисьменици. 2086 3—4

ЦЕМЕНТ, вагонова, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 3 30

ВДОВА по священику з чотиролітньою дитиною шукає місця завізательки дому (у священика-вдівця). Ласкаві зголошення слати до Адміи. під „Вдова". 2099 2—2

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приїому межи 9—2 год. вул. Колонтая 12. II. пов. перші двері. 2070 3—14

ОГОЛОШЕННЯ.

Гонти, дахівки палені

і азбестово-цементові „ЕТЕРНІТ", цемент, гіпс, вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріяли

поручає в негайною доставою, по фабричних цінах фірма

ГОРШОВСКІ і С-ка

Склад будівельних матеріялів

ЛЬВІВ, в. БУЛЯРДА 3.

XXVI 1—3

Вийшла з друку праця

ПРОФ. ІВАНА ОГІЄНКА

„НАГЛЯДНА ТАБЛИЦЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ".

Для школи й самонавчання.

Ціна 1500 мп, звичайна пересилка 100 мп. Набувати по українських книгарнях або від видавця: ВИННИКИ-коло ЛЬВОВА.

Проф. ІВАН ОГІЄНКО.

2107 Конто чекове ч. 150.538. 1—2

ПОЗІР ПОЗІР!

Нововідкрита робітня жіночих суконь і костюмів

Стефанії Монцібович

у Львові, вул. Петра Хмельовского 13

2036 партер, 2—3

виконує солідно і точно всі роботи входячі в обсяг модного кравецтва.

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 6—30

XXIII. Звичайні Загальні Збори

„СОКОЛА БАТЬКА"

у Львові відбудуться в суботу, дня 21. квітня 1923 р. о год. 6-тій веч. о салі при вул. Руській ч. 20. зі слідуючим порядком денним:

1. Отворення зборів.
2. Відчитання протоколу з попередних зборів.
3. Звіт з діяльности і звіт рахунковий.
4. Звіт провірної комісії.
5. Доповнюючий вибір 6 членів, 4 заступників і трьох четарів,
6. Вибір провірної комісії,
7. Внесення.

За Старшину „Сокола-Батька":

М. Заячківський, головa. *Т. Барусевич*, справник.

2108 1—2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„СЕЛЯНСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ"

тов. зар. з обмеж. пор.

В ГОРОДНИЦІ

відбудуться в неділю дня 29. квітня 1923 в домівці Читальні „Просвіти" о год. 1 з полудня з отсим порядком нарад: 1) Відкриття зборів, 2) Відчитання протоколу з попередних загальних зборів, 3) Звіт Управи з діяльности за 1922 р., 4) Затвердження річного звіту і більянсу та одобрення діяльности Надзірної Ради і Управи, 5) Розділ чистого зиску, 6) Затвердження вибору Управи, 7) Зміна статуту кооперативи, 8) Внесення і запити.

Річний звіт, річні замкнення і більянс виложені в льокалі читальні „Просвіти" для перегляду членів на два тижні перед реченцем Зборів. — На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів відбудуться того самого дня о год. пізнійше в тім самім льокалі з тим самим порядком нарад другі Заг. Збори без огляду на число присутних членів.

Городниця, дня 12 квітня 1923.

2005 *Надзірна Рада.* 1—1

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 13. квітня 1923. **першу і другу серію.** Пікантний твір в двох серіях на 12 дій п. з.

LUCREZIA BORGIA

Головні ролі грають: Liana Haid, Conrad Veidt, Павло Вегенер, Альберт Бассермани, Лідія Салмонова, Катерина Освальд, Тит Любельський і б. и. Режісерія Ришарда Освальда.

CANADIAN PACIFIC

TRAINS ЗАЛІЗНИЦІ | HOTELS ГОТЕЛІ | STEAMERS КОРАБЛІ

C. P. R.

CANADIAN PACIFIC RAILWAY

Львів, Городецька 93, (напротив Головн. залізн. Двірця).

Найбільша корабельна лінія до Канади C. P. R. (Сципіар).

Догідне получення між Европою і Канадою без пересідки. — Великі двошрубові кораблі „MELITA" і „MINNEDOSA" відходять кілька разів на місяць з Антверпії, Данціга і Ліверпуюю. — Великі кораблі „EMPRESS" з Гамбурга. — Вигідні окремі кабіни для 2, 4 і 6 осіб. — Здоровий, обильний харч. Сумлінна обслуга.

Подорож через море лишень 6-7 днів.

Отсим повідомляємо наших ВП. пасажирів до Канади, що свідуючі два великі весняні транспорти наших пасажирів до Канади відходять з нашого бюра у Львові, вулиця Городецька 93.

дня 25. квітня і дня 8. мая вечером.

До нашого бюра треба приїхати до Львова в назначених вище днях рано (перед полуднем).

Оба ті транспорти відпроваджує зі Львова аж до порту наш урядник.

Від нині подешевіли шіфкарти до Віннінеґу і до місцевостей на захід від Віннінеґу о 10 долярів для наших пасажирів.

Хто хоче виїхати одним з вище згаданих транспортів або пізніще в маю або червні, так само хто ще не має шіфкарти і не знає чого йому треба до дороги в Канаду, нехай звернеться до нас особисто або листовно по інформації, котрих уділяємо сейчас охочо і безплатно.

З ПОВАЖАННЯМ

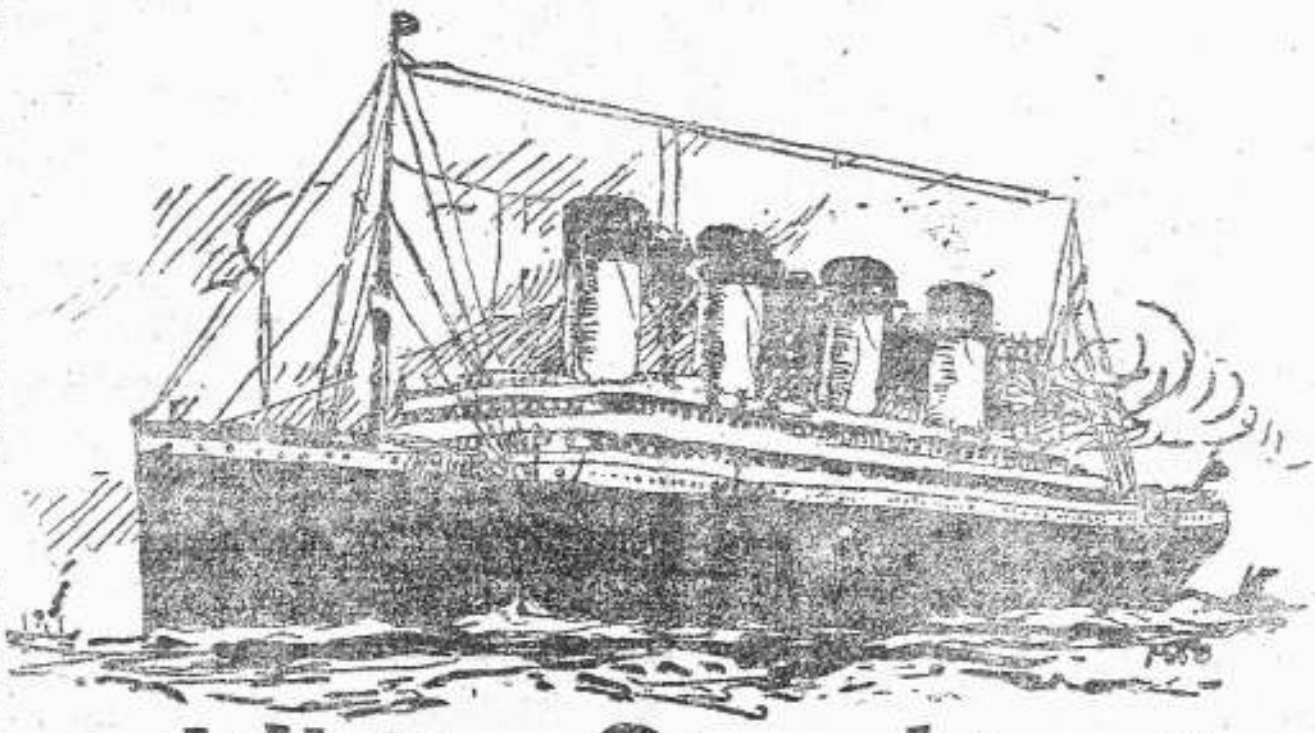
Канадіян Пацфік Райльвай

Львів, Городецька 93.

2104 1—1

Дуже важне для еміґрантів до АМЕРИКИ.

Европа-Америка 4½ днів через Океан

Европа-Канада 4½ днів через Океан

Корабельне Тов-о **„White Star Line"** (Лінія Білої Зорі)

Кождий, кто хоче повернути до Америки, незалежно коли прибув до краю і чи має американський паспорт, нехай зголоситься до наших бюр і одержить потрібні вказівки для одержання віза Американського Консуляту на виїзд до Америки і буде висланий без трудностів до місця віду в Америці.

ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5. і ЛЬВІВ, Городецька ч. 36.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 11 (9.892). Львів, четвер 19. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.327.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не зворочається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословеччині 30 ч.-кор. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

За огнище української культури.

I.

Справа українського університету, справа огнища української культури на західно-українських землях, справа, що на протязі останніх двох десяток літ переходить через горнило впертої й послідовної боротьби, справа, що стала близькою й дорогою кождому галицько-українському громадянинови з одного боку, а з другого відбилася широким і гомінким відгомоном в цілім культурнім світі, не тільки не перестала бути актуальною в нинішній хвилі, але навпаки сьогодня різкійше, як коли небудь иншим разом, домагається своєї остаточної й позитивної полагоди.

Хоч як актуальна й життєва ся справа не лиш для Галичини, але й для всіх українських земель по цьому боці рижської лінії, хоч як важна вона для здержання й розвитку української культури, то ми не були вирвали її з комплексу багатьох культурних і господарських справ і проблемів Західної України, позитивна полагода котрих автоматично вліпується в рамках політичного проблему, коли б не два голоси, що на днях порушили актуальність університетської справи. Маємо на думці дві статті півофіціяльної „Газети Львівськ-ої" на що тему та брошуру В. Мудрого „Боротьба за огнище української культури в західних землях України".

Статті галицького органу п. Сікорского, написані якимсь „визначним знавцем університетських відносин в Польщі" належать до ряду безконечного пустомельства „кресового лицаря", і тому не будемо довше спинятися над ними. Вистане згадати, що перша стаття („За університет для Українців") займається головно допустимістю осідку українського університету. Отже перш усього державний український університет не може мати свого осідку у Львові, бо це є місто, „в котрім польськість бореться з упертим і різнородним заливом, місто, що є заборолом польськости на полудньово-східних окраїнах, не може стати заборолом нової хвилі людей і напрямків, котрих відношення до держави слід поставити під знак запиту". Осідком українського університету не може бути й Варшава, бо хоч варшавська атмосфера „булаб сприятливою для скорщої державної асиміляції чужих елементів", то одначе цей оптиміом є проблематичний. Також перелюднення Варшави і тамошня дорічнеча не промовляють за цим осідком. Знову Перемишль або Станиславів „мають для польськости занадто велике значіння", щоб з легким серцем одно з цих міст принести в жертву повної українізації. Лишається ще Володимир на Волині або Галич в Галичині.

Автор статті всюди добачує небезпеку для польскости. Хибною уважає думку створення державного університету для всіх українських земель по цьому боці рижської лінії, бо „хоч такий університет був би на руку тим українським діячам, котрі намагаються зуніфікувати і пхнути проти Польщі всі східні окраїни, але то ще не бистарчає. Величезні трудноші лежали би в тих етнічних ріжницях, котрі ділять поодинокі українські племена наших східних окраїн". Також культурний розвиток, психіка, спосіб думання, звичаї, політичні погляди, релігія (унія і православ'я) в короткому часі перемінили би той університет на зовсім небажане для науки огнище терть і авантур. Найрадше годився би ще цей „кресовий лицар" на маленьке, зовсім знищене війною містечко Галич, як осідок українського державного університету, бо „Галич посідає за собою так дорогі для Українців великодержавні традиції і заснування там університету дало би тим уродженим політикованим якийсь передсмак — політики".

Кілька днів пізнійше галицький орган п. Сікорского помішує на цю тему статтю „Не у Львові" (в лапках). До голосу приходить теж „автор, добре обзнайомлений з окраїнними відносинами взагалі, а з польсько-українською проблемою спеціяльно". Як бачимо, на сторінках „Газет и Львовск ої" продукуються самі „спеціялісти". Отже цей „спеціяліст", що мабуть з попереднім становить одну фізичну особу і подекізує з собою самим, хоч є тої самої думки, що й величезна більшість Поляків, а саме, що найвищий час приступити до грунтовної ліквідації українства „з огляду на майбутні відношення Росії до Польщі", то одначе не міг би погодитися на Галич, як осідок „руского" університету. Галич є відмежований від впливу і чуйности сильного польського окруження, а за те має українські державні традиції. І хоч Галич є нужденним галицьким містечком, але лежить над важною водною артерією скоро може піднестися і буде впливати, маючи університет на цілу околицю. Галич лежить близько чехословацької і російської границі і може стати осередком широко закроєної протипольської агітації. Ясно, що коли український університет уявляє собою небезпеку для Львова, то поза Львовом та небезпека стократно більшає. Тому, якщо нема нищого виходу і український університет мусить бути оснований, то власне ніде инде, а тільки у Львові, зі своїм вихованим в традиціях геройства населенням, той город, чуткий на всяку прояву небезпеки може бути відповідним осідком також для українського університету. Тільки у Львові українська університетська молодь буде успішно виставлена на впливи польської культури та на впливи польської державности і не станеться суспільністю відмежованою китайським муром від життя Польщі. А якщо справді ненависть Українців до нас і дальше буде проявлятися у вибухлих формах, а Українці не виречуться протидержавних заговорів, то де скорше і легше можна їх проявити і зробити нешкідливими, як не у Львові?

Ось стільки довіделися ми про інтересуючу нас справу із сторінок галицького органу п. Сікорского.

Пригадайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Литва не признає паризьких постанов конференції амбасадорів.

Паризькі газети з 4. ц. м. подають текст комунікату, який уряд Литовська Телеграфічна Агенція розіслала зараз після рішення ради амбасадорів. В комунікаті каже ться, що рішення конференції амбасадорів є „несправедливе й безправне" та що „Литва вважає цю постанову неістнуючою". Політичний журнал „Europe Nouvelle" помістив інтерв'ю з литовським премером Гальванаускасом, який перебуває у Парижі: „Рішення конференції амбасадорів — сказав литовський премер — є теоретичне. Поміж нами та Польщею нема ще кордонів. Кордони-ж амбасадорів не істнують для нас. Живемо в демократичних часах, отже чому не береться на увагу волю населення?"

Промова Пояикаре.

На засіданню французької ради міністрів дня 14. ц. м. виголосив Пояикаре промову, у якій між иншим заявив: „Між Англією і Францією від соток літ треває конкуренційна боротьба. Але спільна побіда під час світової війни набдиманила обидві держави до себе і вказала спільність інтересів. Франція боронитьсяся від німецького імперіялізму і Англія не може стати їй на перешкоді. Франція ніколи не згодиться на редукцію репараційних сплат й не закінчить окупації Поруря в ніякому разі.

Бонар Лоу слушно сказав, що Франція тримає в руках головну артерію німецького життя цеб-то Поруря, але ми не думаємо поповнювати на Німеччині акту насильства. Одинокою нашою метою дістати воєнні кошти, щоби не довести Франції до руїни. Наш уряд дістав апробату своєї акції і мимо агітації ворожих елементів зеднав собі довіря населення. Евакуювати Поруря можемо лише етапами, в міру того, як Німеччина буде сплачувати рати воєнних відшкодувань".

Поруря.

Нарада генералів.

В Ессені відбувається нарада французьких генералів. Мається ухвалити нові розпорядження з приводу того, що дня 15. ц. м. минув речинець виплати податків і контрибуції, якої населення не хоче вирівнати.

Перед судом.

Розправа проти директора фабрики Круппа розпічнеться перед французьким судом в Могунції дня 1. мая ц. м.

З польських справ.

Перегомори про позичку більшість знову припинені.

Спроби перевести кризу сучасного кабінету й оперти майбутній на т. зв. ширших парляментарних підставах, які мали творити блок людовців з ендеками та які минулого тижня — здавалося — були недалекі своєї реалізації — знову надибали на трудноші й тимчасово припинилися. „Газета Львовска" пояснює перерву становищем послів групи Дубановіча (поміщики з „Хієни"), які рішуче протиставляться постулятам Пястовців щодо земельної реформи. Щоби „налякати" обшарників, Пястовці будім то ведуть переговори з Н. П. Р. („Народова Партія Роботніча"), пропонуючи один міністеріяльний портфель послови Ваховякови. Торг за портфелі є ще завсіди кістю незгоди поміж людовцями й ендеками. Особливо і ендеки і людовці острять зуби на портфель міністерства внутрішніх справ; кандидатами фунгують Станіслав Кашиіца (сенатор „Хієни") та Владислав Корнік („П. С. Л.")

Один з проектів складу нового кабінету.

Ендецький „Курєр Познаньскі" подає таку можливу комбінацію нового „коаліційного" уряду „польської безоглядної більшости": премер Вінценти Вітос („П. С. Л."), внутрішні справи Ст. Кашиіца („Хієна"), закордонні справи д-р М. Сейда („Зв. Люд. Нар."), фінанси д-р Ст. Гломбіньскі („З. Л. Н."), торг і промисл В. Кухарскі („З. Л. Н."), військо ген. Сосновскі, суд В. Корнік („П. С. Л."), земельні справи Жихліньскі (?).

„Курєр Познаньскі" застерігається, що подає повищу інформацію на відповідальність „Нашого Пшеглёнду", не беручи ніякої відповідальности за правдивість. „Бо помірковані й центрові групи відмовляють усяких інформацій про наради".

През. Войцеховскі посередником.

Всі польські газети заповідають особисту акцію президента Войцеховского, щоби вияснити становище, в якому опинився уряд ген. Сікор-

кого та сойм в звязку з партійними переговорами. Заповідження конференція през. Войцеховского з провідниками партій, які мали би творити майбутню більшість, буцім то започаткує новий період у витворенній ситуації.

Відпочивають!

„Курер Львовскі" подає таку телеграму свого варшавського співробітника: „В соймових кульоарах звертають увагу, що від кількох днів, себто відколи розпочалася весняна сесія, соймові праці не посунулися ані краком вперед. Комісії є зовсім бездільні. Маршалок Ратай не зробив нічого в тім напрямку, щоби порушити працю".

Астрономія і фінанси або: „чарівна скарбничка".

„Газ. Пор." поміщує таку „сенсацію" під наг. „Друкуються нові мільярди польських марок": „На покриття буджетового дефіциту міністерство фінансів зажадало від сойму уповноваження на нову позичку в П. К. К. П. у висоті астрономічних 3150 (словами: трьох тисячів сто пятьдесять) мільярдів марок. Законопроект умотивований тим, що державні видатки у другому кварталі ц. р. рахують 2962 мільярдів, а переведена частинна реформа джерел доходу приведе до поважного зросту прибутків щойно під кінець 2-го кварталу 1923 р., а саме у висоті 1323 мільярдів. Отже... треба емісії нових банкнотів, щоби крити дефіцит.

Другий законопроект міністра фінансів уповажнює П. К. К. П. до провадити емісію білетів до суми 2500 мільярдів марок, включно з тими 1400 мільярдами, які передбачив закон з 24. березня ц. р.

Політична б'жка.

„Хвіля" пише, що на соймовій біржі панував настрій вижидання. Акції кабінету Сікорского нотувались дальше слабо. Вилинуло на це фіяско розмов ген. Сікорского з обшарниками групи Дубановіча, які заявляються солідарними з цілою „Хєною".

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

РІЖНІ ВІСТИ.

Стан здоровля Бонар-Лоуа.

Стан здоровля Бонар Лоуа погіршився так, що він постановив остаточно податися до димісії. В Парижі одержано нестверджені відомости, що Бонар Лоу вже уступив.

Маневри німецьких фашистів.

В околиці Мінхену відбуваються полеві маневри німецьких фашистів під проводом Гітлера. На днях полк фашистів машерував вулицями Мінхену з музикою і піснями у сталевих шеломах. Після вправ відбулася дефіляда.

Конґрес італійських максималістів.

В Медіолані відбувається конгрес італійських максималістів під проводом Ляціяного. Рібольді зложив звіт з діяльности партії. Підчас конґресу прийшло з Москви письмо від III. Інтернаціоналу, який домагається вияснення відносин між партією максималістів і III. Інтернаціоналом.

Підчас дискусії деякі члени виділу голосували за вступленням до III. Інтернаціоналу. Дискусія не закінчена.

Каб'нетна криза в Югославії.

На зборах селянської партії в Загребі повідомив Радіч учасників, що переговори з радикальною партією зірвані і що він стоїть дальше на своїм становищі. Супроти того на зборах відкликано всі точки, на основі яких хлопська партія намагалася дійти до порозуміння з радикалами. В ночи відбулося засідання ради міністрів, на якому ухвалено димісію кабінету.

Поанкаре говорить.

З нагоди відслонення памятника погибшим в Дінкірхен, виголосив Поанкаре промову, в якій підчеркнув конечність заняття Порура. Поанкаре запевняв, що Францію ніщо не захитає в її рішучому становищі.

Промова міністра Розенберґа.

Дня 16. ц. м. виголосив в німецькому парламенті промову міністр Розенберг. Промова його була відповідю на промову Поанкаре в Дінкірхені. Міністр підтер... бру волю Німеччини, якої доказів мала Франція більше, аніж могла надіятись; становище Франції є тільки дальшим продовжуванням війни, яке завсіди зустрінеться в Німеччині з належним відпором. Німеччина готова піти в уступках як найдалі, щоб запевнити мир серцевим Европи, яким являється Франція і Німеччина, але Німеччина ніколи не зважиться пожертвувати майбутнім нації для усунення теперішних трудностів.

Проєкти Вільсона.

„Нає фр. Пресс" доносить з Льондону: Бувший президент Вільсон кинув клич приступлення Америки до Союза Народів. Цей клич набере вартости при недалеких уже виборах.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (16) число нашого часопису сконфіскувала польська прокураторія за чотири місця вступної статті п. з. „По цей бік ржеської лінії" та закінчення статті п. з. „Шораз гірше!"

— **На концерт Шевчика** (26.IV. ц. р.) продає вже білети канцелярія Т-ва Лисенка щодня від 3—6.

— **Концерт „Української Захоронки".** „Українська Захоронка" у Львові уладжує в салі Лисенка дня 19.IV. 1923 р. в четвер о год. 3.30 пополудни концерт в честь Тараса Шевченка. Дітвора просить старше громадянство на це для неї так сердешне свято. — *Виділ У. З.*

— **Документ часу.** Краківські часописи доносять, що дирекція музею Чарторийських в Кракові одержала від ордината Чарторийського доручення, не допустити Жидів до користування бібліотекою музея...

— **Поза Україною!** Ширші сходини Союза Українок з дискусійним рефератом з обсягу жіночого питання відбудуться в четвер 19. ц. м. о год. 6. вечером в домівці Т-ва (Українська Бесіда). Проситься о численну участь, зосібна тих жінок, що досі не є членами С. У., а бажають ними стати.

— **Шевченківське свято в Берні.** Старанням Української Акад. Громади та „Просвіти" при українськім роб. Куріни в Берні, відбулося дня 15. березня 1923 „Шевченківське свято" в салі рільничої школи. В програму свята входили, промова-реферат на українській та німецькій мові, спів та музика. Салю була переповнена гістьми. Найбільше вражіння зробила деклямація панни А. Будговської, яка незвичайно уміло відспівала поему Тараса Шевченка на чеській мові „Іван Гус". Відтак співали Акад. хор „Боян" під проводом студ. вет. Білецького Олександра, а стрілецький хор під проводом бул. рах. Курчаби Осипа. Деклямацію п. з. До живих і мертвих виголосив ст. дес. Садовський. Орхестру У. А Г. „Бандуру" під проводом вет. лік. Зофієвського Володимира, нагороджувано довгими оплесками. Свято відбулось поважно, і полишило по собі у присутних чужинців гарний спомин.

— **До виселення емігрантів.** ВЦІК приняв 12. квітня постанову про дозвіл вернути до совітських держав тим біженцям, яких виселюють з Польщі і які перейшли совітський кордон після 12. жовтня 1920 року. Одночасно ВЦІК доручив комісаріяту закордонних справ порозумітись з польським урядом про відложення висилки тих, які побажають вернутись до совітських держав

— **На Покуттю.** З Покуття пишуть: Дві новини принесли нам Великодні Свята: Новозатягнені жовніри, що служать в західній части Польщі, привезли нам пісоньку, яку заставляють їх військові власти співати. Пісня та починається від слів:

А хто хце розкоши ужить, нех ідзе до [войска служить,
На Русинуф і шабуй, бо висилають тих [драбув.

Парохи в повітових містах дістали візвання староства, щоби в провідну неділю відправили „дзенкчинне" богослужения за прилучення Всходней Малопольскі до мацержи. Парохи рішились відповісти старостам більш-менш так: У відповідь на завізвання Світлого Староства з дня... ч... заявляю, що дотепер польське правительство нерівномірним трактуванням українського селинства при парцеляції і кольоніза-ції двірських обшарів на українських землях в порівнанню з Мазурами-кольоністами зі заходу, а також нерівномірним трактованням українського клиру, для котрого не знаходиться в буджеті державнім навіть в приближенню таких квот, які видає польська держава для польського клиру і на удержання польських духовних семінарій — не викликало в серцях нашого селянства та клиру почуття вдячности і длятого „дзенкчинна" молитва —

Д. ВОЛОХ.

Культурне життя Київа та України на переломі 1922—1923 р.

(Місяці: грудень, січень, лютий.)

(Від власного кореспондента).

Київ, 10. березня 1923.

(Продовження.)

З літературним рухом звязано й улаштування в Київі „Всеукраїнської виставки друку", яку відчинено 5. березня н. р. і на якій, мимо малих коштів, удалося все-таки показати велику частину того, що зроблено українськими видавництвами за час революції. Виставка носить властиво територіальний характер, бо представлені на ній усі нації України. Поміщена вона в Педагогічному Музеї і діляться на 5 відділів: 1. Книжний до 1917 р. (завідує Я. Стешенко). 2. Книжний після 1917 р. (зав. Ю. Меженко). 3. Газетний (зав. В. Ігнатієнко). 4. Проклямаційний (зав. А. Онищенко). 5. Нотний (зав. П. Козицький). — Тутже треба згадати і про перетворення Київської Книжної Палати в Інститут українського книгознавства та про перетворення харківської губерніяльної Книжної Палати в Головну, на чолі якої стоїть Годкевич. — Відновляє теж свою діяльність бібліольогічне Т-во, яке видало на днях ювілейний на шапірографі „Бібліольогічний Вістник".

Що до видавничих слухів, чуток та плянів, то варто згадати хиба про те, що Дм. Загул зробив ряд перекладів на українську мову з Каспровича, Бодлера, Гетого, Рільке та в третє переклав на українську мову „Слово о полку Ігоревім". Він ще підготовив до друку й нову збірку оригінальних поезій, як і поет Філянський, який одначе не має грошей на їх видання.

Недавно обходив Київ 200 літний ювілей народження Гр. Сковороди, святкував Університет (тепер Віно Вищий Інститут Народньої Осьвіти ім. Драгоманова) та Академія Наук; на святі були прочитані реферати проф. Лободи, проф. Петрова, акад. Єфремова та ряд творів, написаних різними поетами спеціяльно для цього свята, з яких найцінніщим була симфонія П. Тичини „Сковорода". Без порівнання краще, ніж минулого року, відсвяткував цього року Університет і ровковини Драгоманова.

Від літературно-видавничих справ перейдемо до музичних. Найталановитішими композиторами під теперішний час на Україні є безперечно П. Козицький, наслідувач Леонтовича, прихильник національного напрямку в музиці, та М. Верківський, який старається пяти в наше музичне мистецтво загально-европейського духа. П. Козицький написав недавно кантату в честь М. Заньковецької (до слів П. Тичини), триптих „Червоними Шляхами" на хор (слова М. Йогансена та Сосюри) і видав два романси: „Коли почую твій співочий голос" (слова Филиповича) і „Він шепнув мені" (слова Рабіндраната Тагоре). М. Верківський написав останніми часами три революційні етюди до слів Франка, Самійленка та Колосок і пєсу „Реквієм" до слів Вороного. З творів инших композиторів варто згадати про появу збірки народніх пісень Б. Кижанівського, трьох романсів (до слів Хвильового) С. Дрімцова, та двох пєс (до слів В. Чумака) С. Футорянського. К. Квітка, який недавно видав цінну збірку українських мельодій, готує тепер до друку теоретичний твір про музику „Ангемітонічна пентатоніка в українській нар. пісні". На днях має музичне Т-во ім. Леонтовича продемонструвати новозіднайдений твір Лисенка „Андріятіяда". Теж Т-во святкувало 10-ту річницю смерти М. Лисенка, улаштувавши в тзв. „Тижні Лисенка" (від 28. XII. по 2. I. п. р.) ряд концертів по цілому Київі, в яких участь брали усі хори Київа.

З хорів, які існують тепер у Київі, найвизначніщим є „Державна Українська Мандрівна Капеля" („Думка") під управою Городовенка. Капеля ця зїздила кілька разів цілу Україну, була й у Москві, і дала за 2-літний період свойого істнування понад 200 концертів. Тепер вона реорганізується і переходить з льокального репертуару на загально европейський. Готує ряд нових циклів, а саме: 1. Пісні праці, боротьби й волі. 2. Твори сучасних українських композиторів. 3. Світові композитори. 4. Пісні галицьких композиторів.*) — Другим київським хором є Капеля-Студія ім. Леонтовича (дирігує Павло Тичина), яка співає по передмістях Київа. Далі йдуть хори: Давидовського Капела, яка на днях дала свій перший цього року (а 1012 з ряду) концерт, — Хор ім. Стеценка (бувший Національний Хор м. Київа, дирігент Верківський), що дав перед Різдвом два концерти, на яких виконав з успіхом пєсу Верківського „Реквієм", — Студентський Хор ім. Степового (дир. Дурдуківський), — Хор Консерваторії (дир. Козицький), — Шкільний хор гімназії ім. Шевченка (дир. Козицький), що дав недавно вечір революційної пісні на різних мовах, та хор був. Учительської Семінарії на Лукянівці (дир. Верківський).

На провінції знаними є хори: в Харкові був. Держ. Український Хор ім. Леонтовича, що став тепер приватним підприємством, в Сумах Хорова Академія ім. Леонтовича, а в Черкасах був. Мандрівна Капеля Б. Кижанівського.

(Докінчення буде.)

*) Що до цього циклю, то бракує матеріалів, особливо нових. Оскільки хто бажав би допомогти, то проситься слати на адр.: Київ, Володимирська 46, Музичне Т-во Леонтовича.

котрої Світле Староство домагається, не булаб природним виливом почувань народу, а була би хиба лицемірством, що стоїть поза почуванням совісти і поза рамами масового закона з 1874 р. Зрештою прошу відвестися в тій справі до компетентних властей себто грекокат. Епископського Ординаріяту.

— Te Deum. З поінформованих кругів довідуємося, що заряджения в справі „дзенкчимих" богослухень з приводу визнання східних границь Польщі видали східно-галицькі воєводи на власну руку.

— Арешти і тюрма на селі. Дня 7. IV. ц. р. польська поліція в Куровичах арештувала студ. філ. Червака Петра. Арештованого держано через цілий день 8. IV. т. є. на сам український Великдень на постерунку. Знова через цілу ніч з 7. на 8. IV. ц. р. команда т місцевого постерунку Вальковяк разом з війтом Шимańським переводив труси та стягав протоколи з місцевих селян а то з Павла Сіранта, Назарка Кирила, Михайла Процева, Івана Дмитришина, голови читальні в Куровичах. Виною є для польонії в Куровичах те, що Червак Петро на поручения Головного Виділу „Просвіти" у Львові відносив цим ком легальною і приписаною дорогою читальню „Просвіти" в Куровичах, а рівночесно може найбільше заболіло їх те, що мав відбутися перший концерт Т. Шевченка, до котрого приготовлялися старі і малі з великим захватом на день 10. IV. ц. р. Арештованого, 8. IV. ц. р. веч., відставлено до окружного суду в Золочеві.

— Жмутвенність нашого села. В громаді Струтин-нижний, повіт Долина, підчас Свят Великодних зариджено збірку на народні цілі, на що зібрано 171.000 мп.

— Український університет у Львові нелєгальною інституцією". Перед львівським суддею Гутом закінчилася на днях розправа проти студента української політехніки Стецури, обвинуваченого о приналежність до „тайного" товариства, яким має буту львівська „Студентська секція". Обвинуваченій боронився тим, що згадана секція є складовою частинсю українського приватного університету, признаного польським урядом. Оборону обвинуваченого піддержувала письменна заява директора львівської поліції з дня 22. лютого ц. р. в якій було сказано, що „тільки українська студентська рада вважається тайною організацією „Покликаний одначе в характері свідка дир. Райнлендер заявив на сподішній розправі, що „український приватний університет у Львові є нелегальною інституцією, переслідуваною польською владою, одначе поведения тої інституції є того рода, що постійно обходить чуйність влади і усувається під репресій"... Супроти такої заяви, суддя Гут признав студ. Стецуру винуватим переступства з 285 § к. з. і засудив його на чотири тижні арешту. Обвинуваченій заголосив відклик. Обвинувачував прок. д-р Сопотніцкі, боронив ем. суддя Присташ.

— Страйк в міських театрах у Львові. Минулої пятниці зявилась у директора міських театрів у Львові Чарновского депутація хористів і музикантів оперетки з домаганням 50-процентової підвижки, при чому депутація означила реченець рішення справи на протяг 24 годин. Не ліждавшись позитивної відповіди на свої домагания, делегація заявила директорови, що хористи і музиканти оперетки приступають до страйку, який справді почався. Покищо нема виглядів на скоре поладнання справи. Вистави оперетки відбуваються без участи хору, в супроводі фортепіяну.

— Матеріял для гумористичного журналу. Польські газети подають цитат з промови німецького парляментарного посла в Румунії Рота, який загальнопувався у своїй промові до... признання Польщі рекорду в „позитивній розвязці питання на-

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Розправа архим. Леонтовича.

Варшава. 17. ц. м. в 2-му дні розправи Петра Леонтовича (о. Смаглія) в справі вбивства митр. Юрія переслухано дальших свідків, а то сен. Касперовіч, о. Голоту, учит. Надвельського з Вильна і додатково сен. Богдановича. Більшість зізнань присвячена характеризації обвинуваченого й його взаємин до вбитого митр. Юрія.

Перед зірванням англійсько-російських взаємин.

Лондон. „Дейли Телеграф": Англійський кабінет ще цього тижня відбуде засідання для рішення справи продовжування або зірвання взаємин з правительством совітів. По донесенням „Н. Й. Геральд-а" поглади членів кабінету на цю справу поділені. Можна догадуватися, що безпровольочне зірвання не є правдоподібне.

Союз Народів.

Женева. Рада Союза Народів відбуде 17. ц. м. під проводом англійського представника Вуда перше засідання. Рада займалася справою виборів розмених бельгійсько-німецьких судів, австр.-бельгійського, болгарсько-бельгійського й мадярсько-бельгійського.

Чеські-мадярські сутички.

Будапешт. МКБ. Оголошено урядовий комунікат про сутички на чеській границі біля Кошиць від 15—20 IV. ц. р. Чеські жандарми і гранична сторожа пять разів заатакували мадярську граничну сторожу. Мадярські власти поручили своїй граничній сторожі заховатися спокійно супроти провокацій, а оружям покористуватися лише для самооборони. Мадярське правительство дало своїому послови в Празі відповідні вказівки.

Зайняття копалень.

Берлін. Французи зайняли копальні Вельгайм, Ролянд, Ролянд I. III. IV., крім цього заведения фірми Рідгер, копальні Вікторія й Іхери.

Будрис уступає.

Клайпеда. Дотеперішній литовський комендант у Клайпеді Будрис уступає зі свого становища. Він одержить становище в міністерстві загр. справ у Ковні.

Арештування інжинірів.

Брюкселя. До тут. часописів доносять з Дісельдорфа: Бельгійські окупаційні власти арештували 12 інжинірів, зайнятих у фабриках Круппа й Тісена, які кермували нагружуванням двох поїздів для Німеччини. Поїзди із транспортом засеквестровано.

Бонар Лоу не уступає?

Лондон. В розмові з предст. „Таймс-ів" заявив Б. Лоу, що чутки про його уступлення неоправдані. „Таймс-и" додають, що стан здоровля Б. Лоуа поправився значно.

ДІМ КИЛИМІВ ГАНИЯНСЬКИХ
ЛЬВІВ, ПЛ. СВ. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЙЛІЧНУ ПРОДАЖ КИЛИМАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА в ГАНИНАХ РІЛОМОЇ з ПОСЛІДНІХ „СХІДНІХ ТОРГІВ". — КИЛИМИ на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомани і булки, хідники, подушки, потравники, килимові і шкотські портіери з найбільшому вибові. Приймається замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 1—10

ково якийсь чужий жандарм. Переїзджаючи попри товпу, запитав людей, що означає це збіговиско. Люде розказали про свої сумніви, а жандарм їм порадив розійтися по домах, а до староства післати пару людей і там представити свої жалі. Люде так і зробили.

Отся подія зросла в легенду що Тростянчане готовилися відбити арештованого Онуфрія Іванюка з рук жандарма, а опісля мали вдатися до Рожнова, напасти на постерунок жандармерії і розброїти його. Прийшло військо, много арештовано, много по канібальськи бито, село до тла ограблено, шукаючи за мнимими „бунтівниками". Та слідство розвіяло легенду про „бунт". Арештованих повипускано в короткі на волю; сидить їх ще 5-ох: Петро Костинюк (Проця), Юрко Павлюк (Никифора), Василь Гаврилюк, Іван Данилюк і Пилип Юрійчук.

Військо в числі 60 кавалеристів (6 полка) прийшло до села 8. III.

Оповістка.

Надзірна Рада Крайового Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликує на основі §. 45. і 47. статута

XXII. Звич. Загальні Збори Стоваришення

на день 11. мая 1923, в год. 3 і пів по полудни,

в салі Стоваришення у Львові (ринок ч. 10., I. поверх) з отсим предметом нарад (§. 52. ст.):

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів Стоваришення.
2. Звіт Дирекції з діяльности за двайцятьчетвертий рік адміністраційний (1922) з замкненим рахунків і білянсом.
3. Звіт Контрольної Комісії з внесенням на уділення абсолюторії.
4. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску, (§. 45 а, і 23. статута).
5) Зміна §. 16. статута.
6) Вибір членів Надзірної Ради (§. 37. статута).
7) Вибір 3 членів Контрольної Комісії (§. 52. б. стат.).

Право участи в Загальних Зборах мають члени, котрі в цілости уплатили принайменше один уділ (§. 30. стат.). За легітимацію служить уділова книжочка. На Загальних Зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§. 51. стат.), які мають виказатися достаточно повновластю.

Маєтковий біляне за 1922 р. с виложений в льокалі Стоваришення (Ринок ч. 10. I. пов.), де члени можуть його переглядати (§. 56. стат.).

За Надзірну Раду Краєвого Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, 16. квітня 1923 р.

Володимир Левицький
председник.
Д-р Юлій Савчак
секретар.
2119. 1—3

ціональних меншостей"... Після Польщі мали б іти щойно — Чехословаччина, Югославія і т. д. А люде нарікають на брак гумористики в нашому лихолітю...

— „Натусь". В найблищих днях появиться на нашій сцені один з молодих драматичних творів Вол. Винниченка „Натусь", родинна драма, трактуюча про життя молодої пари. Ролі в руках артистів: пп. Голіцинської, Морської, Якимової, Бенцалевої, панів: Блавацького, Крушельницького, Гірняка, О. Остої, П. Сороки і др. Пєсу ставить гол. реж. О. Загаров, який, як завсіди, докладає усіх старань, щоби вона вийшла як найкраще підготовленою.

— Львівський Народній Театр „У Івана Купала" виїздить на кілька вистав до Яворова. В четвер 19. ц. м. піде в Яворові „Мірандоліна", комедія на 3 дії С. Гольдоні, в пятницю „Закон", драма на 3 дії Вол. Винниченка. В обох виставах виступають пп. Морська і О. Загаров.

— В справі бруттової нафти відбудеться конференція в домівці „Сільського Господаря" у Львові при вул. Зіморовича ч. 20, I. поверх дня 19. ц. м. (четвер) о год. 5. по полудни, на яке запрошуються на раді всіх місцевих, тут у Львові замешкалих власників терепів нафтових, промисловців і бруттовців. 2111 2—1

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашники, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Дописи з краю.

Снятинщина.

Карні експедиції в Снятинщині.

Ні один мабуть повіт в цілій Галичині не потерпів стільки від карних експедицій, що Снятинщина. На 40 (сорок) сільських громад аж 15 мало честь гостити у себе карні експедиції нераз і по кілька тижнів. Карні експедиції оперували не тільки в громаді, в якій стояли, але також по сусідних селах, так що „оборонцуф" мало майже кожде село у себе. Кошти цих експедицій сягають до пів мільярда мк, а що вояки зрабували збіжа, дробу та харчів, цього ніхто не в силі почислити. Експедиції лишали по собі трупів (Новоселиця) та каліки (Тростянець). Пониже подаємо допись про таку карну експедицію в Тростянци.

Село Тростянець одно з найбідніших сіл Заболотівщини, одначе се не спинило карну експедицію просидіти в ньому 14 днів і оголити село до тої степені, що людей тепер розпука бере. Гнів спав на село з тої причини, що село „небезпечне", „большевицьке", хотіло робити „бунт". Пішло з цього, що 25. лютого появився в селі постерунковий з Рожнова Цісляк і став гонити людей до реєстрації. Ніхто не хотів іти і се жандарма розлютило. Коли прийшов до Онуфрія Іванюка і став його силоміць гонити з хати, сей оперся і сказав: „піду, як буду видіти, що другі йдуть реєструватися". Зробилася сіпанина і через сей „чинний опір" жандарм скував Онуфрія Іванюка і відвіз до Заболотова. Вістка про се рознеслася мигом по селі. Ось позбігалися люде до громадського уряду, розвідати чи се правда і розпитати війта, чи се від староства прийшло, щоби таким способом реєструвати людей. Зібралася досить численна товпа. Гостинцем переїздив припад-

Зараз почалися арештування, допити і побої. Найтяжше побито Якова Федорійчука (безнадійно хорий), Мих. Сенчука (цілком оглух), Ілю Даниляка, Антона Лилика, Миколу Павлика, Никифора (оглух на ліве ухо), Юрка Павлюка, Никифора, Гаврила Павлюка, Семуїла і Петра Костишока, Проця. Полочано пальцю на громадським писарі Маркові Луканюкові, що не „пояснював" людям „ціль реєстрації".

Село жостоко ограблено. Карна експедиція закінчила свій побут в Тростянці не конче славно, бо прийшлось й маленьку часть награбленого звернути людям. Сталося по приповіді: Ніс вовк, понесли й вовка. Арандер цеї грабежі: поручник (назвиська годі було розвідати, бо на запотребуваннях — як слідство ствердило — підписував чуже прізвище) це собі вінич і має чати 3 фільварки в околиці Станиславова. Коли награблене добро в Тростянки і сусіднім селі Винець переводив через Коломию — попався в руки полевої жандармерії, котра цілий „обоз" арештувала. Виточено слідство, а наслідком його було ще, що оголошено громаді: Нехай покривджені поїдуть до Коломиї розпізнавати свое добро.

ОНОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Львівський Народній Театр Української Бесіди в Винниках, Салля „Народнього Дому.

Четвер 19. квітня в. р. год. 7:30 веч. „МІРАНДОЛІНА", комедія на 3 дії С. Гольдоні.

П'ятниця 20. квітня 7:30 веч. „ЗАКОН" драма на 4 дії В. Винниченка.

Субота 21. квітня 7:30 веч. „БАРОН КІММЕЛЬ", оперета на 3 дії В. Коцля.

XXV 1—?

Проби хору „Бандуриста" відбуваються систематично від середи 18. п. м. точно год. 7. веч. Вимагається всіх членів хору являтись только на проби з огляду на бливький ревеляційний концерт (26. IV. четвер!) Абсенції не будуть оправдувані! Рівнож проситься членів спомагаючих хору явитися на цих останніх пробах перед концертом числено. — За Видїл Т-ва „Бандурист": **Федір Мунїй** головa, **Дм. Лаворко** писар. 2117 1—1

СЕНСАЦІЙНИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ заходом Т-ва українських рем.-і проф. „ЗОРЯ" відбудеться в неділю, 29. квітня в салі „Нар. Дому". Подробині в афішах. 2120 1—1

Український Театр під дирекцією Івана Могутнього від артистичним провідом **М. Бембеня.** Репатер, сала Сокола, четвер 19. с. м. „Молодість". Неділя 22. с. м. „Хата за селом". Второк 24. с. м. „Панна Марк", комедія Винниченка, середа 25. с. м. „Чорноморці", оперета. — Сьогодня, сала „Сокола": П'ятниця 20. с. м. „Хата за селом". Субота 21. с. м. „Бог пімста". 2106 2—3

Підписаний Видїл Українського Кр. Т-ва Опіки над інвалідами звертається з всїцким проханням до всїх економічних і просвітних Товариств зголоситися ласкаво вільні посади для Українських інвалідів, які раз-у-раз звертаються в тій справі до Товариства, щоби в той спосіб улекшити їм життя. — З. Лукашевський вр. голова. Конох вр. секретар. XXVII 1—1

Пїщанські багрянні м'стки „Pi-Ona".

Прасованє багрянин з Пїшла на однаді, лічить всїлякі хороби скалїя. (ревматизм, подагру, іхіяс і т. п.). **Генеральний** склад на Галичинї:

Аптика під „Золотим орлом" Лешка Сладовского у Львові, Галицька 19. 2031 5—5

Абітурієнти з р. 1903, щоби порозумітися в справі 20-літнього товариського звіду, просимо Товаришів, які в р. 1903 здавали гімназійну матуру в Коломиї, негайно подати свої адреси на руки тов. Еманеїла Чесника у Львові, вул. Руська ч. 20 (Дністер). За комітет: Микола Яшків, Сидір Кузик, Емануїл Чесник. 2093 2-3

Дрібні оголошення.

ВИЛЮ 5 вільних кімнат, стайні, продасть Кожелювські, Дверницького 46, межи год. 3—5. 2097 1—5

РУТИНОВАНОГО (солїцітатора, як також мундаита суду) прийму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополї. 2112 1—10

ЖЕНЩИНА, інтелїгентна, бездітна, молода, зїдлавої вдачі, знаюча домашнє і сїльске господарство, прийме місце заряду домом у священика вдівця. Зголошення під „Ольга" до Адміністрації „Діла". 1923 1—1

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Михайла Стеця у Львові вул. Зелена 31 прийме хлопця до науки. Первенство мають з початками науки. 2109 1—1

СКЛАД НОТ Романовича 11 бічна пл. Академічної, висилка на провінцію. 2113 1—2

ЖИД, буш. український старшина обійме посаду бухгальтера або інкасента в українськім підприємстві, як також може приступити до підприємства з кількома мільонами Мр. Зголошення під Е. С. до Адміністрації „Діла". 2116 1—2

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всїлякі справи до Сполучених Держав Пол. Америки і Канади. Години приїому межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 8—14

АДВОКАТСЬКОГО КОНЦИПІЄНТА з практикою приїму вейчас. Зголошення з поданєм условій. Д-р Яр. Шимайло, адвокат в Тисьменицї. 2086 4—4

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, корк, кову ізоляцію, карболїнеум, будівельні підобини, залізо, руру, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 4—30

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, окуття, висилає „УБУС", Львів. Оссолїнських 6. 2014 6—10

ПРАСИ до вироби дахівок, форми до вироби бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 7-30

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2020 веде кожкво 4—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у Львові, вулиця Сикстуська ч. 48.

АДВОКАТ

Д-р Евген Довицький

отворив і веде адвокатську канцелярію

2095 **В ШИДГАЙЦЯХ** 2—3

Запорожці пишуть лист до — — СУЛТАНА — —

Картина РЕПІНА, величина 55×40-тим. Ціна 30.000 мк. в рамах сальонових 60.000 мк., українських 80.000 мк., вже з поштою і опакуванєм. Висилає за попередньою

:-: ІВАН ПАВЛИК :-:

ЛЬВІВ, Ринок 10, II пов. („Просвіта"). 2114 1—5

Подяка.

З приводу випущення на волю більш як пятимісячним побуті в тюрмі „Бригідки", підписані складають щиру подяку Вп. П. Оборонцям, а передовсім Вп. д-рови С. Шухевичови за часті відвідини і успішні старанє в нашій справі. Шляхетна Комітетови допомоги політ. вязням та Вп. Товаришам з Любачівщини перед усім Мих. Лебедовичеви, як і Б. Кульчицькому, І. Козіви за матеріяльну допомогу і відвідини в арештах. — Андрухів В., Бумбар Мик., Ждан Ів., Козій Гр., Коваль Ів., Кузик В., Садовий М., Хахура М., Шиманський Гр. 2110 1—1

ПОДЯКА.

Неумолима смерть вирвала з родинного круга найдорожшого батька, сина і брата, о. Івана Алексевича, вридошанлея гр.-кат. Львівської Капітули, шамбелана Св. Отця, Пана Пія XI, катехита укр. школи ім. Корденького, радника і референта Митрополичої Ковенсторії, члена товариств: св. Ап. Павла і св. Ап. Петра, катехитів „Просвіта" і проч., котрий дня 8 квітня с. р. в 49 році життя, а в 24. році священства в Бозї уснув, замучуючи і основуючи близшу і дальшу Родину. Одинокою відрадою в тім тяжкім горю було, що товариші, знакомі і приятелї відвідували його в часі хороби, скріпляли нашого духа і відлали Покійному послїдну прислугу. Заяви щирого сердечного співчуття тисячів сердець були кождим бальсамом для прибитої горем оставшої родини. Не будучи в силї кождому з осібна подякувати, сею дорогою складаємо найглибшу та найщирїйшу подяку за обяви знедівести. В першій мірї сердечно дякуємо о. Лужницькому і о. Даворовичу за труд і занятя тайними остинками. Всевіт. о. Митрятови Білецькому за ласкавий труд і сердечні слова потїхи. Всевіт. о. крилошанину Куницькому за його до глубини душі проникаюче нагробне слово виголошене в церкві і о. парохови Лопатинському за трогаюче сердечне слово виголошене на цвинтарі і всім Всечест. Отцям панахидним участь в похоронах. Дякуємо щиро Честним Братиям церковним і всім парохіянам за труди в звеличанню сумного похоронного обряду. Високоповажаному, любому і дорогому д-ру Олександру Барвінському, за його невсипущий труд, за його непроспані ночі, за його сердечне занятя в часі довгої хороби і за ангельську доброту його серця, щире з глубини душі Спасн Бїг — бо за ті труди, що Ти дорогий Олександре підяв, ми не в силї відплатити та подякувати — нехай Всевишний Тобі дорогий докторе за все, що Ти зробив для Покійного і для нас заплатить сторицею. Всїм, котрі брали участь у сім горю ще раз сердечне і щире Спасн Бїг!

Олександер Алексевич, син і вся рідня.

2118 Г—1

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

CUNARD ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІГРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знову хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни. Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомендованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідевіт або аффідевіт яко служниці.

Но Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських емігрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

5—4

За редакцію відповідає Вл. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 12 (9.893). Львів, пятниця 20 квітня 1923. Поодиноке число коштує 500 марок. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. пополудні.
Рукописів не зворочується.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 м. мар., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 чеських, Данії 100 ам., Болгарії 1000 лева, Австрії 12000 кор. Зміна адреси 500 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

За становище української культури.

II.

Здається, що „Газета львовска" одержала припорученнє всякими способами підпирживати своєрідну актуальність університетської справи і тому правильно що пять днів поміщує все іншу статтю на що тему, але мабуть одного й того самого „спеціяліста". Власне вчора несподівано зявилася стаття „В новім світлі". Цим разом згаданий „спеціяліст" виступає як один з „б. ректорів львівської політехніки". Для оцінки інтелігенції цього „спеціяліста" наведемо одно речення зі вступу. Він пише: „Українці мусять бажати інституції, котра з державних фондів принесла би кількадесяти їх родинам — професорам — платні річно 20 і більше міліонів марок, отже кругло міліярд, а разом з адміністрацією і службою щонайменше 2 міліярди".

Так починає свої уваги на тему українського університету „б. ректор львівської політехніки". Ясно, що так відноситься до наглої культурної потреби українського народу може тільки крайний цинік. Тому й важко нам взагалі допустити, щоби подібні слова могли вийти навіть від директора маломістечкової ріані, а не то „б. ректора політехніки". Та стежім далі хід думок цього „б. ректора": „Змагаються (Українці) за місце, де мав би бути їх університет, для форми, але з великою, хоч не голосною, радістю приняліб його всюди. За те Поляки, уряд і сойм здержуються з новою міліярдовою інвестицією і міліярдовим обтяженням і то тим більше, що не добачують конечности, ба й користи того видатку". І дальше вертають старі, довоєнні аргументи, які Поляки в найдивовижнійших формах підносили Австрії. Отже Українці повинні викавати, що мають поважну скількість університетської молоді та відповідну скількість кваліфікованих професорів. Коли Українці викажуть, що ті дві передумови існують, тоді можна буде говорити про осідок українського університету. „Б. ректор політехніки" є тої думки, що український університет може бути там, де сходять Українці, „лиш аби не в місті, де вже є польський університет, а то тому, щоби оминути витворення фікції, що українські студенти учаться у себе, коли вони в дійности студіювали би на польськім університеті, фікції шкідливої для оцінки відношення двох національностей, що представляла би занадто багато користей для деяких професорів українського університету, котрі без праці і труду вискували би добрих случаїв".

Як бачимо, то останній „аргумент" ще досадніше підкреслює цинізм, хамство і нечувану мегаломанію аналфабета, що з беззастережною легкодумністю вдягається в тогу „б. ректора політехніки".

Всі ці пустомельства і негідні самопошани культурної людини балачки минаються з своєю доцільністю. А саме що до місця осідку українського університету всі „спеціялісти" поминають факт, що той університет існує і розвивається і то ніде инде, тільки у Львові. Сьогодня не знайдеться ані один Українець, котрий міг би вступити в дискусію на тему осідку українського університету. Ця справа давно пересуджена і поладнана без зайвих торгів і дискусій, поладнана самим життем, розвитком подій, спонтаничним змаганням українського народу.

З польського боку підносять аргумент, що — мовляв — Львів є „заборолом польськости на полуднево-східних окраїнах" та що тут „польськість бореться з упертим і ріжнородним заливом". Ми взагалі не знаємо ні одного міста навіть на польській етнографічній території, котрому не приходилось би боротися з „упертим і ріжнородним заливом". Не може звільнитися від цеї боротьби і Львів, котрий лежить в осередку західно-українських земель, котрого польськість є поверховна, проблематична і ненатуральна. Львів є так само польським, як німецьким до недавна був Познань. Львів сьогодня має ледви половину польського населення, хоч на протязі пів століття завдяки всемогучій австрійській допомозі він був виставлений на безоглядну полонізацію, хоч Львів — як столиця Галичини, в котрій Поляки були володарями з ласки Австрії — був зборищем цілих легіонів польської бюрократії. В тім характері Львів був заборолом польських державних змагань, але з хвилею реставрації польської держави на її національній території, з хвилею привернення до державного життя польської столиці — Варшави — роля Львова скінчилася. Тому й польські намагання штучно вдержати польськість Львова були би гальванізуванням трупа. І всі польські змагання в тому напрямку мусять кінець кінців скінчитися повною невдачею.

В довоєннім періоді Львів становив площину польсько українських сутичок. Львів становив — слід то згідно з правдою ствердити — польську домену, але не виключну. На протязі останніх десяток літ на основі природного права розвитку український елемент змагався у Львові з кождим роком. Ще більше змігся український елемент у Львові власне в добі польсько-української боротьби за нього. І те підсилення українського елементу змоглося не лиш чисельно (польська статистика з р. 1921 не може тут мати найменшого приложення, бо вона у відношенню до Сх. Галичини взагалі, а до Львова спеціяльно є неповна і фальшива), але й якостево, під економічним оглядом.

Львів є положений в осередку західно-українських земель, в своїх мурах містить всі центральні українські інституції: культурні, економічно фінансові. Львів до війни був центром українського Підмістя, а його роля під тим оглядом — навіть в створених умовинах — на жаль, що не скінчена. Львів крім того має вулиці українські товщиї, безумовно не менші від Галича, але далеко більші, коли мати на увазі й найновійшу історію Західної України. В створених умовинах нзвіть без нашого співзідання Львів вертає до свого давнього значіння і без огляду на те, чи того хто хоче, чи ні, мусить вилинати не лиш на Перемишль, Стрий, Сташиславів, Коломию і Тернопіль, але й на Луцьк, Дубно, Кремінець, Володимир, Холм, Ковель. Вкінці Львів і до війни містив в своїх мурах до півтора тисячі української студентської молоді і сьогодня теж до два тисячі українських студентів студіює у Львові. Український державний університет в нічім не зміниа би ситуації. Змінилася би тільки форма, але зміст і суть остали би ті самі.

І не повинні мати на увазі ті, що беруться говорити про український університет.

„Організатор українського повстання".

(Арешт і поширення провокації.)

1. Подія з 1919 р.

Повіти товмацький, городенський і бучацький в другій половині лютого і на початку березня ц. р. були терном живої і на широку скалю закроєної провокаційної акції. Нам вдалося зібрати тільки деякі фрагменти цеї грандіозної провокації, яка потягнула за собою багато жертв, а яка могла мати просто катастрофальні наслідки для населення згаданих повітів.

Зараз коротенько представимо діяльність провокатора, мусимо змалювати підклад, на якому проведена провокація. В товмацькому повіті над Дністром в самому кутку, де сходяться границі трьох повітів, є село Долина. В червні 1919 р. в часі грандіозної офензиви галицько-української армії явився в тому селі висланець українського уряду А. Домбровський і в імени української влади покликав населення в ряди армії. Польського війська не було тоді в околиці; воно стояло в Нижневі. Українська армія на тому відтинку займала Коропець і Стінку в Бучаччині, т. зн. цілий лівий беріг Дністра. Долина, положена на правому березі, була — як сказано — вільна від яких небудь польських збройних відділів; находився там тільки польський жандарм Скоморовскі.

Після появи в Долині висланця українського уряду п. Домбровського і взиванні негайно вступати в ряди армії, місцеві жовніри, що лишились були в часі відвороту, сповнили приказ своєї влади. Вони потягали мундури, добули декілька крісів, по всім воєнним правилам взяли в полон польського жандарма Скоморовского і як бранця перевезли його на другий бік до Космирина, де віддали його в руки тамошнього українського коменданта. Цього бранця перетранспортовано опісля з иншими полоненими до Золотого Потока.

Арештування і роззброєння польського жандарма Скоморовского відбулося в помешканню тодішнього долинського війта Івана Крихівського, одначе він не був причасний до цеї звичайної і природної у війні події. Годиться додати, що скоро тільки в Долині явився польський жандарм Скоморовскі після відвороту галицько-української армії, два місцеві Жиди, двірський лісничий і його син, почали денунціювати перед жандармом поодиноких громадян Долини та вичищаючо насміхатися над національними почуваннями Долинян. Вони в обридливий спосіб ласкалися перед польським жандармом, приговорюючи: „Ну, що ваша Україна? Ваша Україна в мішку, тепер лиш завязати і кинути її в Дністер".

Другого дня після розброєння польського жандарма, зявилася в селі українська патруля, зложена з шістьох жовнірів, яка й арештувала згаданих Жидів, одначе на інтервенцію війта Ів. Крихівського їх випущено на волю. Та згодом їх знову арештовано під замітом ворожого відношення до української армії, перевезено на другий бік Дністра до Повий (присілка Космирина) і там одного з них розстріляно, а другого пущено на волю. Та цей останній, бажаючи як найскорше дістатися на територію польських військ, старався переплисти Дністер і втопився. Ця подія сталася без найменшої співучасти громадян Долини.

Про роззброєння й полонення польського жандарма Скоморовского оден здеморалізований тип повідомив польські власти в Товмачи. В Долині зявилася „карна експедиція", себ-то нерегулярна розброєна польська ватага, зложена з товмацьких „обивателів". За нею прибув і польський регулярний відділ. Долинські жовніри, що залишилися були після відступу галицько-української армії, та тодішній війт Іван Крихівський перейшли на другий бік Дністра. Війт Ів. Крихівський перейшов туди тяжко хорий, спасаючись перед переслідуваннями за те, що в його хаті полонено польського жандарма. Через два тижні як довго держався український фронт на лівім березі Дністра, він не вставав з ліжка при високій горячці. В тім часі не знав він нічого і про розстріл долинського Жида.

Тимчасом в Долині наступив судний день. „Карна експедиція" в нечуваний спосіб знущалася над населенням. Ціле село зігнано на майдан і, обставивши мущин, жінок і підростків скорострілами, бито немилосерно. Полева жандармерія під проводом якогось Вагнера чи Вайгмера особливо дико знущалася над родиною Гриневих, з котрої вийшло чотирьох інтелігентів, і над Павлом Федорцевим. Цього останнього смертельно катовано за те, що він, був старший чоловік, мав накликати перубіків до вступлення в ряди української армії. Ці два назвища привели ми лиш прип-

відно, бо бито й катовано всіх по порядку, а деякі з них опісля переплатили життям що дикість. Крім того невинно розстріляно без ніякого суду Миколу Ріпу. Ця подія малася так: Коли в Долині завівся незорганізована товмацька патага, вона не мала відваги розтащуватися в селі, тільки спинилася в присілку Суходіл. Там в хаті Ніколи Ріпи знайдено на полиці картку, яку мав писати до нього з села Павло Пілецький, взиваючи його, що би пришов роззброювати жандарма. І хоч Никола Ріпа не ходив роззброювати, то ця картка була вповні вистарчаючою, щоби його розстріляти. А саме патага арештувала Николу Ріпу, Павла Пілецького і Михайла Павлюка, званого Карачем. Їх приміщено в хаті Дмитра Литвинюка, де черга цілу ніч їх дико катовано. На другий день рано родині М. Павлюка-Карача вдалося викупити і випросити з рук озброєних „обивателів", а Миколі Ріпі і Павлови Білецькому подано до відома, що вони підуть під воєнний суд. Але замість під воєнний суд їх заведено на горбки в Суходолі і там їм приказано молитися, бо будуть розстріляні. Тоді Микола Ріпа попросив о дозвіл зїсти одно яйце, що мав з собою. В хвилі, коли він оббирав яйце, його товариш скористав з деякого відвернення уваги і почав втікати. Вправді не думав він втекти, але волів бути застріленим в часі утечі, як стати жертвою диких інстинктів. І справді йому повелося втекти, хоч його доганяли при безвинній стрілянині. І Павло Білецький живе до нинішнього дня. За те Миколу Ріпу змасакровано в бестіяльський спосіб. Йому відтяли вухо, руку і завдали ударами кольб глибокі рани. Тіло оставлено в ярку непохоронене.

Це дикунство, убийство невинної людини до нинішнього дня провокує почуття права і справедливости довколичне населення. Суди в цілій Сх. Галичині вже чотири роки масово судять і засуджують поодиноких жовнірів б. галицько-української армії за рехвізиції, котрі підтягається під злочин грабунків, але до нинішнього дня сторожі права на нашій території не зробили навіть передступних кроків, щоби винайти убийників невинного Миколи Ріпи.

Звертаємося отже до станиславівської прокураторії з апелем, щоби розпочала пошукування за винуватцями і привернула віру в право українського населення.

Дальший спротив Німеччини.

На засіданню райхстагу німецький міністр закордонних справ Розенберг виголосив експозе, про яке була у нас згадка вчера. Сьогодня подаємо докладний зміст: „Окупація Поруря не має ніде в історії рівного собі випадку. Добре узброєна армія бореться з безборонним населенням, яке має тільки одну зброю — ідею. Внаслід тієї боротьби матиме світове значіння, а коли Франція побідить, то мілітаризм може тріумфувати, знаючи, що й на далі европейська політика буде опиратися на багнетах. Німеччина може згодитися на сплату відшкодувань згідно з проєктом Бергмана у висоті 30 мілярдів, але це станеться аж тоді, як Німеччина дістане головне джерело доходу, себто Поруря. Справу відшкодувань можнаб передати міжнародній комісії знатоків, але Німеччина зажадалаб тоді міжнародної позички на вирівнання зобовязань. Німеччина ніколи не згодиться на невтралізацію Надренії і на утворення в цій провінції окремої держави, бо в короткім часі ця держава підпала би під вплив Франції. Як довго Франція буде провадити політику експльоатації Німеччини, так довго Німці не знають иншого шляху, крім шляху спротиву і боротьби. І на дальше кличем Німеччини буде: „Затиснути зуби, мовчати і видержати!"

Промову міністра Розенберга *принято бурею оплесків.*

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Поруря.

Пашування окупації.

Французька армія обсадила кілька нових копалень коксу в Крайденвальді, між иншими копальню „Фенікс".

План відшкодувань.

Французько-бельгійська комісія, покликана в цілі опрацювання нового проєкту відшкодувань, має закінчити свою працю за 14 днів. Цей план перегляне Поанкаре і Теї, після чого плян предложиться англійському урядови.

Арештування.

В Ессені арештовано касіера організації помочи для безробітних у хвилі, коли він виплачував платню страйкуючим урядникам. При тій нагоді Французи сконфіскували 22 мільони марок.

Новий акт насильства.

Міжсоюзна комісія усунула в Порурю з посад 1236 німецьких залізничників і на їх місце спровадила Французів.

Становище німецьких соціялістів.

Серед німецьких соціялістів змагається опозиція проти пасивного спротиву в Порурю. Соціялісти вичікують відповідного менту, щоби виступити з гострою критикою політики теперішного уряду і зложити на нього вину за теперішне положення Німеччини.

Замах на потяг.

На поспішний потяг Дісельсдорф-Париж виконано два замахи бомбами. Бомби експльодували і знищили залізничий шлях. Комунікація перервана.

З польських справ.

Бурхливе засідання сойму 17. IV.

Закон про бруттову нафту. На вівторковому засіданню сойму принято в третьому читанню законопроєкт про викуп урядом бруттової нафти.

Справа виселення Жидів з Польщі. „Звйонзек людово-народови" зголосив інтерпеляцію в справі поголосок про можливість скасування обіжника попереднього міністра внутрішніх справ що-до виселення за кордон Жидів, біженців з Совітської Росії. Ендецький посол Римар піднісся до уряду з пяти запитами відносно фабрикації фальшивих пашпортів для зареєстрованих жидівських біженців, „нового наїзду Жидів на польську державу" і т. п. Відповідав на інтерпеляцію тов. міністра Ольпінські, одначе п. Римар не вдоволився відповідю уряду та домагається відкриття дискусії. Сойм принив внесок.

Посол Ільскі домагався рішучости уряду, щоби не допускати до держави небажаних елементів, хоч би навіть шляхом заборони візду чужинцям. Промовець широко говорить про наплив Жидів до Польщі; йому переривають жидівські посли.

Маршалок оголошує пропозицію про припинення дискусії, яку принято.

Негайний внесок українського клюбу в справі посла Луцкевича. Пос. Приступа мотивує негайність внеску, який домагається випущення на волю посла Луцкевича та строгого покарання винуватців, що допустилися насильства його на особі посла.

Міністер справедливости Маковскі: „Суть справи буде тільки тоді актуальною, коли вестисьме дискусія над внеском прокуратора про видачу посла Луцкевича в звязку з його промовою, виголошеною 9. квітня на вічу. Підбурююча промова занепокоїла владу та дала притоку прокураторови до виступу згідно з 129 ст. про видачу посла Луцкевича. Обі точки внеску українського клюбу є вже полагоджені, отже його негайність є безпредметовою. П. Луцкевич находиться на волі, а тому, що прокуратор хибно інтерпретував у цій справі 21 ст. конституції, то розпочато проти него доходження".

Л. ВОЛОХ.

Культурне життя Київа та України на переломі 1922—1923 р.

(Місяці: *грудень, січень, лютий.*)

(Від власного кореспондента).

Київ, 10. березня 1923.

(Докінчення.)

В Театрів існують у Київі: Театр ім. Т. Шевченка, який тепер у мандрівці, Коллективний театр ім. Михайличенка (футуристичного напрямку), Драматична Студія „Березіль", що готує до вистави песу Кайзера „Газ". При цім театрі відчинено літературну студію „Березіль", якою кермує В. Якубський і в якій беруть участь А. Кримський, Старицька-Черняхівська, Дорошкевич, Филипович. З театрального життя не тільки Київа, але й цілої України не можна не згадати про святкування 50-літнього ювилею акторської діяльности М. К. Заньковецької, що відбулося 15. грудня м. р. в Троїцькому Домі і пройшло надзвичайно урочисто. Цє свято в перше після стількох літ зуміло зєднати коло себе усе наше громадянство без ріжниць на партії, погляди, переконання і участь у ньому брали не лиш усі українські організації, а й багато російських та жидівських. Привітання одержано не тільки з усіх кінців України та Росії, але й з за кордону. Навіть комуністична партія та влада брали офіціяльну участь в святі і на знак пошани та в признанню заслуг ювилятки Раднарком наділив її титулом „Заслуженої народньої артистки", а київський Губвиконком переіменував Троїцький Народній Дім в Будинок імени М. К. Заньковецької.

Коли на прикінці нашого огляду згадаємо про рух серед київських українських художників, а саме про існуванє у Київі художньої майстерні скульптора Сергія Жука, про керамічну виставку, що відбулась у нас перед Різдвом, про виставку картин О. Мурашка, улаштовану і відчинену на протязі трьох місяців в Інституті Пластичного Мистецтва, проте, що художник Ю. Михайлів розпочав малювати картину „Сковорода", що Ф. Красицький намалював портрет Заньковецької, а художник Гронець портрет Кримського та Тичини, зновже худ. Курочка портрет Косинки, а худ. Петрицький навіть портрет Вал. Поліщука, та коли додамо, що худ. Ю. Михайлів пише монографію про помершого в травні м. р. в Кирилівці на Київщині молодого талановитого художника Гр. Дядченка, то це булоб усе, про що варто згадати, або що знається про наше культурне життя Київа та України в останніх місяцях.

Мляве воно й кволе, коли подумати, яке воно моглоб бути при инших політичних обставинах, але всеж таки значний крок в перед у порівнанню з цими самими місяцями минулого року.

На закінчення ще маленький зазна до українських видавництв за кордоном. Прохається шановних видавців та книгарів, робити усякі старання для навязання постійних зносин з нашими видавництвами для консолідації праці, як не зробили російські та німецькі видавці і то не тільки в справі російських, але й українських ними видаваних книжок. Без цього витрачається багато гроша й енергії надармо, бо нераз друкується ту саму книжку по обох боках кордону, або друкується книжку за границею для України, Україна ж, не знаючи про це, друкує її теж. Цього треба в майбутности виминати, бо грошей мало, отже тим більш економно треба з ними обходитись. А змога для навязання зносин є. Треба тільки шукати доріг та не думати, що між нами китайський мур. Хто з заграничних видавців про це старався, той все-таки добився деяких успіхів і книги його все-таки завились на київському книгарському ринкові. Що до пересилки книжок на Україну то найкраще переговорювати з представником українського Червоного Хреста при Радянськім посольстві в Берліні, або прямо з Радянським посольством тамже. Безсумніву й Яків Оренштайн в Берліні, який перший з українських видавців навязав з Україною торговельні зносини, теж міг би в цій справі подати інформації. Справа одержування дозволу на ввіз книг з закордону на Україну, хоч остаточно ще не вирішена, стоїть на добрій дорозі. Добре булоб, колиб заграничні видавці пересилали до українських централь у Київі зразки своїх видань, а ці централі постаралися би одержати від цензури та від Зовнішторгу дозвіл на ввіз цих книг і після цього могліб робити замовлення. Не зайвим булоб пересилати теж туди катальоти книжок, указуючи ціни в долярах. За посередництвом Берліна можнаб теж робити й грошеві розрахунки за посилані книжки, або вести обмінну торговлю українських книг. З київських книгарських українських централь, які навязали вже деякі торговельні зносини з закордоном і які й на далі роблять заходи в цім напрямі, є: Всеукраїнське Державне Видавництво. Київська Філія. Київ, вул. Лютеранська ч. 4. „Книгоспілка" Київська Філія вул. Леніна (був. Фундуклеївська) готель був. „Франсуа". Книгарня Українського Черв. Хреста, Вел. Володимирська (Короленка) ч. 52. Бажаним булоб теж слати зразки книжок і для Української Академії Наук у Київі (Вел. Володимирська ч. 54) та для Книжної Палати в Київі (Бульв. Шевченка ч. 14). Що до способу пересилки книжок, то або слати через берлінське Радянське посольство, або бандеролями почтою. З Німеччини та Австрії такі бандерольні посилки приходять досить справно. Тільки в Польщі доходять мало, тому треба слати через инші країни.

Не треба теж так дуже боятися за гроші, бож все-таки при ділі стоять люде, яким довіряти потрохи можна. Не можна теж вимагати, щоби усе зараз-же платно готівкою, бо цього навіть в німецькому книгарському русі не бувае. Отже вже сам торговельний звичай вимагає кредиту з обох сторін.

Булоб бажаним, щоби й культурні інституції звернули на це увагу, бо ця, в звичайних часах комерційна справа, має під теперішній момент велику культурну вагу*).

*) Найкраще булоб, щоб автори або видавці посилали по два прим. своїх видань до Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Чарнецького 24. Один примірник Бібліотека лишилаб у себе, а другий переслала би до Академії Наук у Київі. — Ред.

Пос. Бродецкі (П. С. Л.) звертає увагу, що під зголошеним внеском є підписані не лише Українці, але й Білорусини та Жиди. До внеску треба відноситися з великим застереженням. Промовець пригадує, що недавно зголошено внесок у справі знущань над політичними винуватцями, які потім виявились звичайними злочинцями. Промовець каже, що сойм вже раз зступився за пос. Луцкевичем, хоча його промови були у високій мірі шкідливими; та хоча він твердив, що Поляків слід вигнати за Буг, що Поляки це злодії і т. д.

Сойм відкинув негайність внеску та відіслав його до статутової комісії.

Негайний внесок Жидівського кола в справі протижидівських ексцесів Посол Гартляс мотивував негайність внеску в справі протижидівських ексцесів у Варшаві 5. квітня ц. р. Промовець зазначив, що внесок не звертається проти польського громадянства, якого не можна утотожнювати з вуличним шумовинням, що на вулицях знущалося над безборонними та передтим підготовило грунт у пресі. Стверджує, що ексцеси були приготовані пресою певного напрямку і домагається покарання не сліпого меча, тільки руки, котра керувала тим.

Негайність внеску відкинено. „За" голосували тільки соціялісти (П. П. С.) та національні меншости; „проти" всі польські політ. партії і групи включно з „Визволенє-м".

На не жид. пос. Кіршбаум крикнув: „на знак протесту покидаємо салю". Коли жидівські посли виходили, пос. Кіршбаум крикнув ще в бік правиці: „Вуличні бандити й убийці напали на нас, а ви нам відмовляєте сатисфакцію і не хочете нас боронити!" На слова „бандити і убийці" кинулись посли з правиці на Жидів; завязалася бійка, яка перенеслась до кульоарів. М. ин. побилися посли Станішкіс з Гартляєом та Німець Зерве з Мангеримом.

РІЖНІ ВІСТИ.

О долю Українців під польською владою.

Роста подає, що на засіданню ВУЦИК. селянин Вученко поставив запит про міри, які прийме український радянський уряд в користь українського трудового народу, що живе під польським ярмом. В тій справі має виголосити реферат Раковський.

Комуністичний конґрес в Москві.

В Москві розпочався комуністичний конгрес. „Ізвестія" пишуть, що конгрес має на меті зміцнити диктатуру пролетаріяту дорогою об'єднання селянства з робітництвом.

Новий розпорядок Муссоліні.

Муссоліні видав розпорядок, щоби день 21. квітня, як день основання Риму святкували робітники замість соціялістичного свята 1. мая.

Після конґресу „Популярі".

Туринський конгрес італійської партії „Популярі" викликав серед фашистів невдоволення. Муссоліні запросив до себе 4 клерикальних міністрів, щоби їм вияснити своє відношення до „Популярі". Муссоліні заявив, що нікому не удасться повалити фашистів, бо похід фашистів на Рим був тільки першим етапом революції, яка буде продовжатися. Всяку опозицію здавлять фашисти в короткому часі безпощадно.

Перед конференцією в Льозанні.

Пуанкаре в розмові з англійськими журналістами заявив, що він задивляється на льозанську конференцію дуже скептично і не вірить в її успіх.

Пробуджена Мадярщина.

Націоналістична організація „Пробуджена Мадярщина" скликала у одній салі в Будапешті загальні збори, після яких відбулася демонстрація на вулицях міста. Поліція розігнала демонстрантів.

Австрійська позичка.

Швайцарська фінансова комісія ухвалила уділити Австрії позичку у висоті 20 мільонів франків.

Рада Союза Народів.

На денному порядку засідання Ради Союза Народів з дня 18. ц. м. є, м. ин. запит польського правительства в справі німецьких колоністів, фінансові справи Альбанії і справа іменування президента мішаної комісії для Г. Шлеська. Буде ним мабуть дотеперішний президент Кальондер, якого урядування кінчиться небором.

Женева, Рада Союза Народів постановила відложити до слідуючого засідання справу угорсько-чеського прикордонного конфлікту.

Розправа про вбивство митр. Юрія.

Варшава. Підчас другого дня розправи закінчено допит свідків; після цього уділено голосу прокураторови, який заперечив твердження підсудного про те, що він вбив митр. Юрія в наслідок релігійних суперечок і через неправильне пристосування убитим канонів православної церкви. Прокуратор стверджує, що мотиви вбивства є особистого характеру. Зазначуючи, що злочинство має прикмети злочинства передбаченого арт. 455 частини третьої карного кодексу, що це є вбивство урядової особи підчас виконання службових обовязків, прокуратор домагається винесення для Латишенка смертного присуду.

Перший оборонець адв. Глушкевич починає з уперечуванням внесення про те, що дана справа не підлягає розгляду нагого суду. Оборонець не згоджується з твердженням прокуратора про те, що митр. Юрій був урядовою особою й що Латишенко повинна вбивство його, як урядової особи при виконанні службових обовязків. Переходячи до мотивів вбивства, оборонець зазначає, що чин його має характер випадкового злочинства, що він викликаний ексцесами покійного митрополита й болем за долю православної церкви.

В дальшому ході розправи мали слідувати промови инших оборонців й репліка прокуратора. Присуду треба сподіватись вечером.

Дискусія над експозе німецького міністра закордонних справ.

Відень. „Найє Фрайє Прессе" повідомляє, що дискусія над експозе міністра Розенберга мала спокійний і здержанний характер. Ні одна з партій не має бажання викликати зараз кризу. Всі уважають, що теперішній кабінет має полагодити справу Поруря. Є чутка, що соціял-демократи й партія народня мають зробити урядові пропозицію в справі репарацій, на які—як гадають—уряд погодиться.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу будоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом.", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Розправа проти Латишенка.

Варшава. В третім дні розправи проти вбийника митр. Юрія промовляли три останні оборонці Латишенка, Ганкевич, Підгірський і Врублевскі. Оборонець Ганкевич в своїй промові доказував, що вбивство не мало політичного підкладу, ані не було доконане з особистих зглядів. Стверджує, що підкладом вбивства були нездорові організаційно-ґєрархічні відносини. Промовець прилучується до внеску обор. Глушкевича щодо некомпетенції суду і вносить на передання справи звичайному судови і піддання обвинуваченого оглядинам психіятрів. В тому дусі промовляли слідуючі оборонці, причім д р Врублевскі опираючися на дотеперішньому житю Латишенка стверджує, що є він істериком і епілептиком. По промові прокуратора, який збивав закиди формальної натури, забрав голос обв. Латишенко і заявив, що є умово здоровий і просить, щоб не піддавати його оглядинам психіятрів, а видати на нього засуд смерти. Стверджує, що злочин не був доконаний на політичнім або особистім тлі, а на тлі релігійно-організаційних ріжниць. Після перерви суд видав оречення віддати справу Латишенка звичайному судови і піддати його оглядинам психіятріа їзаа можливости ненормального його умового стану, а доказом цього стану є хочби останні слова Латишенка.

Німецький держ. комісар кинув Поруря.

Берлін. Німецький державний комісар кн. Гацфельд покинув із усіми підлягаючими йому урядовцями, окуповану область.

Росія не буде на льозанській конференції.

Лондон. У відповіді на інтерпеляцію в палаті громад держ. підсекр. уряду закорд. справ Мак Нейл заявив: Тому, що союзники порозумілися з Туреччиною в справі статуту для проливів, Росії не запроситься на льозанську конференцію.

Домашня війна в Китаю.

Лондон. Райтер із Кантона: Правительственні війська заатакували 17. ц. м. Кантон. Відділи Сунятсена відперли наступ. Бої тривають дальше.

Чесько-мадярський конфлікт.

Прага. Мін. заг. справ інтервенювало у мадярського правительства у справі вбивства чеського жандарма мадярськими жовнірами на мадярсько-словацькій границі. Мін. заг. справ сподіється скорого зліквідування інциденту грозячи в противному разі енергійними кроками.

Німецький протест.

Берлін. Німецьке правительство внесло новий протест проти видалення з окуп. области німецьких урядників. Ноту доручено французькому, бельгійському і англійському правительствам, а відпис міжсоюзній надренській комісії.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (11) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за одну новинку і два місця в дописи зі Снятинщини.

— **Президент львівського суду уступає.** Польські часописи доносять, що президент львівського апеляційного суду уступає і переходить на емеритуру. Як можливих його наслідників згадують президента краківського суду Мілера, містопрезидента найвищого касаційного трибуналу Окшицького.

— **Арештування фальшивників пятьдесятьтисячних банкнотів.** На днях арештувала львівська поліція Жида Рольніка, який, після тверджень дотепер арештованих за фальшування банкнотів Жидів, був головним їх „доставцем". Рольнік удає божевільного і на всі запити відповідає стереотипним: „Я сетем пан Рольнік".

— **Мальверзації делеґата польського уряду у Вильні.** „Дзенник Відень скі" доносить з Вильна: Нарешті влада арештувала і посадила в тюрму делеґата польського уряду в Вильні, а в парі з тим комісари поліції і шефа вицілу контролі невтральної полоси за скандальні надужиття і мальверзації в службі. Між иншими приймав він участь в спілці, яка обкрадала і нищила заняті державою ліси. Афера доходить до скандальних розмірів.

— **Бандитизм в Самбірщині.** Нам пишуть: Чисто мазурське село Стрілковичі дістало перед самими виборами, в листопаді м. р. зброю, як кріси, револьвери, набої. Вже в сам день виборів, т. є. 5. листоп., жандарми з постерунку села Ваньовичі послугувалися мазурами, виганяючи людей до голосування. Тепер роззухвалилися мазури Стрілковичі до трі степені, що роблять напади на сусідні українські села і лякають підпалами. Відважиться український селянин пройти не то що в ночі, але навіть в день через Стрілковичі, то зараз падають за ним стріли. В Великий понеділок (9. IV.) впало 10 узброєних в револьвери мазурів у Ваньовичі, де підняли сильну стрілянину, наслідком чого тяжко ранили одну дитину. На крик і плач збіглося село, але бандити втікли. Українські доокольичні села дуже затривожені з цього приводу, бо бандити заповідають підпали. Жандармерія не хоче знати про бандитів і їм перешкодити, а власти теж відвертаються, мов й не знають, що Стрілковичах твориться.

— **Боротьба бандита з жандармом.** Станиця польської державної поліції в Крехові приловила оногди трьох бандитів з „куріня", який „оперував" в Жовківщині. Розмістивши їх скованих в окремих келіях, крехівські жандарми кинулися в погоню за другими бандитами, полишаючи опіку над арештантами жандармови Мрочковскому. Коли Мрочковскі замикав двері келії, в якій посаджено ватажка бандитів Онишка, цей, користаючи з неуваги жандарма, розірвав кайдани і кинувся на жандарма, якому вирвав з руки коїс. Заки жандарм оглянувся, Онишко добігав краю села. Прочуваши одначе в пору, Мрочковскі кинувся за бандитом в погоню. Бандит бачучи, що не втече вистрілив до жандарма, але не влучив. Момент і оба кинулися голіруч на себе. Коли мало було рук і ніг, пішли в рух... зуби. Онишко відкусив Мрочковскому палець, Мрочковскі бандитови ніс. І булиб так грізли себе взаїмно, як би не надбігли товариші Мрочковского. Онишко вернув назад до келії, а Мрочковский пішов покусаний і подрапаний до шпиталю. Тогож дня арештовано дальших 8 членів банди.

— **Румунський король у Польщі.** Польська східна агенція доносить, що румунська королівська пара літом ц. р., відбуватиме подорож по Европі, при чому спиниться у Варшаві, Брукселі, Льондоні, Парижі і Римі.

Пані і Панове!
Найстарше підприємство переробляє і чистить вовняні капелюхи жіночі, мужеські і дитячі як також панчохи і панами одиноча в краю по технічним вимогам управителя фабрики
Рудольфа Майвельта — Львів, БАЛЬОНОВА 3.
Складів: пл. Марійська 8, Городецька 72, Казимирівська 25.
2120 1—2

— Зїзд польських гінекольогів. На днях відбувся у Варшаві зїзд лікарів-гінекольогів, при співучасти представників з цілої Польщі. На зїзді порушено дуже широко питання поширеної практики плодовогону. Скількість пацієнток, які голосяться до лікарів з просьбою зїгнання плоду росте в застрашаючий спосіб. Супроти цього Польщі загрожує небезпека вимордування подібно як її союзниці Франції. В цім напрямі прийнято ряд резолюцій, з яких одна звертається до уряду з домаганнем... видання заборони на продаж охоронних препаратів...

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Подяка.

Усім, що в день 5. квітня т. р. віддали посліднїй прислугу нашому синові, Теодозієви Богачевському, кандидатові адвокатури, та старались потішити нас щирими словами, складаємо сердечну подяку.

2122 1-1 Галич, 6. квітня 1923.

о. Теодор і Вікторія Богачевські.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Львівський Народний Театр. Українські Бесіди" в Яворові. Сала „Народнього Дому.

Четвер, 19. квітня н. р. год. 7:30 веч. „МІРАНДОЛІНА", комедія на 3 дії С. Гольдові.

Пятниця 20. квітня 7:30 веч. „ЗАКОН" драма на 4 дії В. Винниченка.

Субота 21. квітня 7:30 веч. „БАРОН КІММЕЛЬ", оперета на 3 дії В. Колаї.

XXV 2—?

Український Театр під дирекцією Івана Могутяка під артистичним проводом М. Бандали, Регатин, сала Сокола, четвер 19. с. м. „Молодість". Неділя 22. с. м. „Хата за селом". Второк 24. с. м. „Пшна Мира", комедія Винниченка, середа 25. с. м. „Чорномори", оперета. — Сколе. сала „Сокола": Пятниця 20. с. м. „Хата за селом". Субота 21. с. м. „Бог пімсти". 2106 3—3

Пані Івана Левицького (Львів, вул. Кампіана ч. 5.) просить секретаріят „Гуртка Діячів Українського Мистецтва" прийти у власному інтересі на засідання „Гуртка", яке відбудеться в четвер, дня 19. квітня о год. 6. вечером в помешканню Секретаріяту — Львів, вул. Лісна ч. 12. 2121 1—1

Пашуча вепика 11. IV. 1923.

До

Хвального Товариства пром.-будів „Устрія", Свічка з обмеж. поруков у Львові, Личаківська 64, І. пов.

По одержанню плянів і кошторисів будови ерекц. будинків для мого приходства складаю щиру подяку Вп. Панам за скоре та совісне і дешеве виконання тих технічних робіт — мимо увзглядненя в проекті українського архітектурного стилю. Радо тому буду поручати Вашу Вп. Фірму в кругі моїх знайомих. Як що Вп. Панове уважатимете за відповідне, годжуся на оголошення сего письма в часописях.

З повним поважанням

о. Володимир Присташевський

2126 Декан Зборівський. 1—1

† Вічнавальне Богослуженнє за бл. п. ЛЮДВИКА і ЗОФІЮ ГАЛЄЧКІВ відбудеться в пятницю 20. квітня ц. р. о год. 8:30 в церкві Успенія пр. Д. 2121 М. при вул. Руській. 1—1 Сестра.

Пам'ятайте передплату!

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ, вагонові, паду, дахівку, корову ізоляційну, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкурентівських цінах достарчає „Пільот", Львів Батерого ч. 4. 1974 а) 5—30

ВІЛЛЮ 5 вільних кімнат, стайня, продасть Коженьовскі, Двернїцкого 46, межи год. 3—5. 2097 2—5

ВПУТИНОВАНОГО солїцитатора, як також мундлянта (-тку) приїму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Бриндзович адвокат в Тернополі. 2112 2—10

ГАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, паровї машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також інші машини для рільничого промислу і рукодільничих по конкурентівських цінах доставляє „Пільот", Львів, Батерого ч. 4. 1974 7—30

Шануйте наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВИНА! НОВИНА!
ЗИМОВИЙ ПОХІД 1919—20. р.
(політичний огляд)
ПОВСТАНЧОГО ОТАМАНА
Юрка Тютюнника.

Твір представляє політичну ідеольогію українських повстанців і обіймає період боротьби, коли обі армії (Галицька і Придніпрянська) остали без політичного проводу. Писаний людиною, що керманичила партизанами і описує події, які були звісні тільки учасникам та, про котрі досі нїчого не опубліковано. Книжка цікава також тим, що являється першою, що оцінює події незалежно від офіціяльних політичних центрів та є важним причинком до усунення непорозумінь, яке повстало між Придніпрянами а Придністрянцями з причини різниць в офіціяльній політиці, бо автор инакше представляє взаємовідносини, які дійсно були між ними в найтяжшому положенню обох сторін.

Книжка прикрашена вінєтою — знимкою грамоти, якою признано учасникам походу залізний хрест.

Ціна одного примірника 4000 мп. в краю, з почт. пересилкою о 1500 мп. більше, за границею з почт. перес.: в Европі 7 Кч. або їх вартість в иншій валюті, в Америці 25 ц. (висилається не менше як за 1 дол.); можна вкладати в реґістровапім листі.

Замовлення проситься слати на адресу:

В-во „ТРЕМБІТА", КОЛОМИЯ
м-цневича 8.

Висилається лише за попереднім надісланим належитости за книжку і на почтову пересилку. 2124 1—1

ПЛЮШЕВЕ! ЛИШЕ ЕЛЕҐАНТНИЙ, ДОБРИЙ, МОДНИЙ КАПЕЛЮХ ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ МОЖНА ЗАКУПИТИ В СКЛАДАХ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ
— Рудольфа Майвельта —
Площа Марійська 8., вул. Городецька 72., Казимирівська 25.
2120 a) 1—2

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Нов. Йорку приймає всякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приїму межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 6—14

XXIII. Звичайні Загальні Збори
„СОКОЛА БАТЬКА"
у Львові відбудуться в суботу, дня 21 квітня 1923 р. о год. 6-тій веч. о сали при вул. Руській ч. 20. зі слідуючим порядком дневним:

1. Отворення зборів.
2. Відчитання протоколу з попередних зборів.
3. Звіт з діяльности і звіт рахунковий,
4. Звіт провірної комісії.
5. Доповнюючий вибір 6 членів. 4 заступників і трьох четарів.
6. Вибір провірної комісії,
7. Внесення.

За Старшину „Сокола-Батька":
М. Заячківський, голова. 2—2 *Т. Барусевич,* справник.
2108

ГУМОВІ ПЛАЩІ
НАДІЙШЛИ ДО МАҐАЗИНІВ КОНФЕКЦІЇ мужеської, жіночої і дїточої
ЙОСИФА НЕРНЕРА
ЛЬВІВ, вул. Трибунальська ч. 6

Ґонти, дахівки папові і асбестово-цементові „ЕТЕРНІТ", цемент, Rinc, вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріали поручає з негайною доставою, по фабричних цінах фірма
ГАЛУНОВСЬКІ і С-ка
Склад будівельних матеріялів
ЛЬВІВ, в. БУЛЯРДА 3.
XXVI 2—3

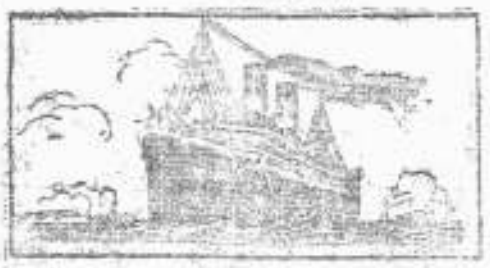
Запорожці пишуть лист до — султана. — Картина РЕПІНА, величина 55×40 цм. Ціна 70.000 мп. в рамах сальотових 60.000 мп., українських 80.000 мп., вже з портом і оправленням. Висилає за поступатою: ІВАН ПАВЛИК Львів, Ринок 10, II пов. („Просвіта").

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зединених Держав) або Канади, можуть без ніяких трудностів виїхати — — до КУБИ
— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —
„Holland-America Line"
Львів, Сикстуська 24
XXVI 4—7 (давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)
Приїзджаючі до Львова можуть вступити по інформації до нашого бюра в. дівоця Городецька 91

ГІТЕЛЬ. ВДОВА, бездітна, молода знаюча всяку господарку, згідливої вдачі пошукує місця на селі або в місті. Услівин малі. Згол. Адміністрація „Діла" Наконечна. 2123 1—1

БЕЗРОБІТНІ селяне, старші, інваліди, не здібні до тяжкої праці, учителі, а навіть діти мають добрий і легкий заробок у себе на місці. Дотичні поучення вислає даром кождому: Спілка Українських Кооператив Галичини у Львові, вул. Зіморовича 20. 2126 1—2

ОДЯГИ священичі, футро на шилько продам вул. Мурарська ч. 4. І. пов. 2127 1—2

Важне для еміґрантів до Північної, Середущої і Полудневої Америки!
Безпосередня і правильна комунікація на люксусових кораблях, уладжених зі всякими вимогами.
До ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА до НЮ-ЙОРКУ З ТЕРНОПОЛЯ коштує 106 долярів америк.

До БРАЗИЛІЇ, УРУҐВАЮ і АРҐЕНТИНИ КОРАБЕЛЬНА КАРТА З ТЕРНОПОЛЯ до РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, САНТОС і БУЕНОС АЙРЕС коштує 64 дол. амер.
Коли хочете мати вигідну і приємну подорож через океан та уникнути морської хороби, то їдьте тільки кораблями нашого найбільшого Корабельного Товариства „COSULICH LINE"
якого філії находяться в ТЕРНОПОЛІ, при вул. Коперника ч. 17.
Адреса для телеграм: КОЗУЛІХ ТЕРНОПІЛЬ. — Для наших пасажирів перевозить наше Товариство багаж через океан зовсім безплатно. — Ближчі інформації так устно в наших бюрах як і письменно сейчас полагоджуються безплатно.
XXVI 4—4

За редакцію відповідає Ос. Кузьма.

Друкарня Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 13 (9,894). Львів, субота 21. квітня 1923. Почтову належність сплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦИЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. тов. 143 322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 12000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ЕГЗЕМПЛЯРЧИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

За огнище української культури.

III.

Український університет істнує у Львові і розвивається. Розвивається серед нечувано важких умовин, переслідуваний польською владою, через поліційну нагінку затаєний в підземелля. Звідсіль і пішла його назва „тайний", хоч сьогодня ніякій культурній людині в голові не може поміститися, щоби в XX. ст. після великої війни за права націй, після гігантної боротьби за свободу було заборонено вчитися, студіювати, добувати знання. А проте так воно діється в нашій країні.

Правда, хвиля реакції після боротьби за свободу слова, думки, науки, вільного життя заливає сьогодня увесь світ. Ніколи справа „numerus clausus" не була так актуальною у всіх „демократичних" державах, як власне тепер. І те змагання обмежити науку, заперти шлях до світла своїм справжнім чи уявленим противникам не є тільки „привілеєм" буржуазії, але й великим місійством пролетаріяту. Також в тзв. радянських республиках обмежено „привілей" науки лиш для переконаних „пролетарів". Вертаються часи найчорнійшої доби середновіча. Одначе ані в одній „демократичній" чи „пролетарській" державі не приноровлено до всякої молоді одної національности таких „кільчастих дротів", як тут до української. Бо там заперто брами наукових заведень молоді деяких суспільних кляс чи епігонам тих кляс або обмежено відсоток студентів якоїсь національности чи раси, а тут засуджено на голод науки, на посуху знания, на повний анальфабетизм усю українську молодь.

З хвилею опанування Львова польська влада викинула з львівського утраквістичного університету українських професорів і студентів, а університет перемінила на чисто польський під назвою університету ім. Яна Казимира. В серпні 1919 р., коли йшла кривава боротьба за Галичину і її столицю Львів, коли істнувала українська влада і її стотисячна армія, коли всі мешканці Сх. Галичини не були звіть з польського становища польськими громадянами, ректор львівського університету д-р Юраш оголошує, що на університет можуть бути допущені лиш громадяне польської держави, що сповнили обовязок військової служби в польській армії. Ясно, що українські студенти не могли бути польськими горожанами, ані не могли служити у ворожій польській армії. Хіба зрадники свого народу могли боротися в рядах польської армії проти визвольних змагать своєї нації.

Ось так в часі, коли цілому народови заперто шлях до свободи, заперто українській молоді шлях до науки. А зробив це ректор університету, член нації, що ще вчора стогнала в ярмі тиранів і так само боролася за свою свободу. Мета була ясна: всіми можливими й неможливими, хоч би й як неморальними способами придушити аріст української інтеліґенції, а український народ вдержати на низині гельота і анальфабета.

Таке становище університетської влади заставило українських громадян, учених і педагогів призадуматися над створеним положенням і винайти зарадчі способи, щоби розвалити мур антикультурних і просто нелюдських заборон. Наукове Товариство ім. Шевченка на основі свого статуту на зимовий семестр 1919|20 оголосило в рамках трьох факультетів університетські виклади. Представники Товариства звернулися до делегата польського уряду д-ра Галецкого о легалізацію університетських курсів. У відповідь на ці заходи врийшла негайна заборона. Тоді цю справу перебрало Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили, котрого статут обнимав собою право уладжувати систематичні курси. І тут відповідю була заборона. Поліція помішала управу філії Товариства з центральним виділом і на тій основі видала заборону, а опісля послугувалася таким крутарством, на яке тільки здатна є поліція. Вкінці з метою вичерпати всі легальні засоби за справу взялася Ставропігія, але її заходи увінчалися такими самими висліданми, що й попередні. Своєрідне видовище представляла Ставропігія, до котрої спішили сотки студентів на оголошений виклад, а їх багнетами проганяла польська поліція.

Серед усіх тих заходів і спроб витворилося дивне положення. Вступ на львівський університет заборонений, а вчитися самочинно теж заборонено. В 1920 р. знову звернеся до університетських властей, бажаючи добути спромогу вчитися в університеті. Одначе те, що українські делегати почули в мурах польського університету було грубою наругою нат гідністю людини. Університетські власти зажадали від українських студентів признання польської державности та предложення документів від польських чорносотенних „організацій народових" про свою політичну непорочність.

Не було иншого виходу, як старатися хоч в части заповнити прірву і самочинно розпочати науку. Вичерпавши всі засоби задля легального уладження українських університетських курсів, приступлено до їх оснування з поминенням польської поліційної влади. З початком 1921 р. істнувало вже на трьох факультетах (фільософічному, правничому й медичному) 25 катедр. Училося на тих курсах через недостату помішення 101 студентів.

І ще раз пробувано дістатися в мури університету. В половині квітня 1921 р. ректор Міхек приняв депутацію „Акад. Громади" і запитав її, на яких умовах українські студенти згодились би записатися на університет. Стоячи на правному становищі, делегати українського студентства зажадали привернення на університеті правного стану з р. 1918, себто привернення всіх українських катедр і [illegible] студентів, та поминення всяких понижуючих національну гідність ревабілітацій. Відповідь проф. Махека не вказувала на те, що він є ректором університету, але що найменше яким „малопольським" Наполеонідом. „Ażeby stawiać takie warunki trzeba wygrać wojnę, za przegraną wojnę nie sicie być ukarani" — ось відповідь ректора університету на адресу української молоді.

Наслідком цього проголошене бойкот львівського університету.

Під „Білою Горою"?

(Надіслана стаття.)

В 8 ч. „Діла" вичитав я, що якийсь анонімний український політик порівнував наше положення по вилученню з 14.III. ц. р. з положенням Чехів по битві на Білій Горі і з того порівнання витягав консеквенції. Але це вже давні фільософи говорили, що всяке видавання судів на основі анальогії — не є наукове, тим більше, коли возьметься два факти, які не є до себе подібні.

Чеська історія 15 віку повна славних подій; чеський народ підняв повстання проти пригнітаючої сили середновіча, сто літ перед иншими нарадами проголосив кличі свободи. Коли Чехи хотять похвалитися перед світом, подають імена Гуса, Жіжки, Хелчицького, Юрія з Подебраду та иншіх, котрі були свідками і носителями народнього духа і слави чеського народа. В 1457 році вибрано Юрія з Подебраду чеським королем.

Сто літ пізнійша чеська історія переповнена сумом. Чеський народ вичерпав свої сили в боротьбі з ворогами, щоби оборонити свою релігійну і народню волю. У власнім лоні народа ріс неспокій, незгода і упадок. Тільки тим можна пояснити, що в 1526 р. згодилися на короля Фердинанда І. Габсбурського. По 1526 р. много з чільних мужів віддалося байдужности і не тільки перші покоління шляхти пішли на службу габсбурського двора, але много чеської шляхти, яка вже була приняла нову чеську віру ➤ шукало ласки у Габсбургів. Крім цього чеська шляхта закріпостила чеський народ. Коли отже прийшла Біла Гора (8. листопада 1640 р.), чеський народ не брав участи в тій битві, а стояв на боці, не знаючи, чи має воювати по стороні короля — чи чеської шляхти". По чеській стороні впало в тій битві 250 жовнірів! Битва ця розбила ще більше чеський народ.

Битва на Білій Горі була одним із епізодів трийцятьлітної війни, і не битва на Білій Горі — а сама трийцятьлітна війна завдала рани чеському народови. Перед 30-літною війною вносило населення Чехії 2 міліони, після 30-літної війни спало населення на 800.000.

Порівнання нашого положення із положенням Чехів по Білій Горі храмає отже дуже: 1) Битва на Білій Горі є кінцевим актом попередної боротьби, яка вичерпала чеський народ, 2) в тій битві не бере участи народ, а одна шляхта, 3) Чехи стратили в битві 250 (двістяпять-десять) людей (із шляхти)!

Як може отже чоловік, який хоче заходити за політика, оперувати такими анальогіями?!

Д-р В. Б.

Яковлєв про Східну Галичину.

Заступник народного комісаря закорд. справ радянської України Яковлєв у розмові із співробітником „Роста" заявив: „Дециізя Ради Амбасадорів нас не інтересує. На протязі 4 останніх років ми пізнали вартість всяких дециізій. Дециізя Ради Амбасадорів має таке значіння, як наприклад дециізя ради народних комісарів в в Москві про прилучення Абісинії до Італії, як що аж моглиб-таку дециізію ухвалити. Дуже зле, що Польща знаючи тревалість таких дециізій, залила Східну Галичину військом і жандармами. Але центральний уряд совітських республик у Москві а також населення України заявляє категорично, що визначення кордонів Польщі без волі населення і волі радянської України не має значіння. Наріжросійський і український переконані, що населення Сх. Галичини ніколи не згодиться на прилучення до Польщі. Для нас є ясне, що дециізія Ради Амбасадорів доведе до нового конфлікту між совітськими республиками і Польщею.

Церква на Україні.

Становище православної церкви на Україні під теперішню пору виглядає так: Православна церква розбилась на три течії: Першою течією є течія прихильників російської церкви. Представником її являється в Київі митрополит Михаїл, призначений патріярхом Тихоном. Його недавно арештовано й вислано до Москви. Другу течію репрезентують прихильники української автокефальної церкви, на чолі якої стоїть митрополит Василь Липківський. В потоці цього [illegible] ваний большевиками. Третьою течією являється течія прихильників „живої церкви", яку до недавнього часу спеціяльно протегували і підтримували большевики. На чолі її, як голова Всеукраїнського верховного церковного управління стоїть Тихін, бувший епископ воронізький.

Політика большевиків до останнього часу, коли вони зайняли ворожі позиції до всякої церкви і релігії, висловлювалась в тому, що [illegible] збереження всіма

засобами живу церкву проти української й російської церкви. Прихильникам живої церкви в Київі большевиками відано Покровський монастир. Перевелені арешти ряду єпископів і священиків, які не визнають живої церкви. Проте допомога большевиків в дуже незначній степені сприяла у творенню її впливів. Не зважаючи на большевицький терор, навіть по містах вплив живої церкви є мінімальний. По селах, де большевицька влада поводилась що до церковних справ більш-менш невтрально, що далі то більше зростають впливи і значіння української автокефальної церкви. Головним осередком її впливів являється Правобережжя, користується вона так само поширенням на Полтавщині, менші впливи має на степовій Україні і в Харківщині.

В останній час большевики на Україні зайняли позиції різко ворожі всякій релігії. В Київі вони розвинули велику агітацію за знищення Лаври і всіх мощів, які там переховуються. Існують припущення, що цей, інсценізований большевиками штурм Лаври має бути пристосований до дня процесу патріярха Тихона, щоб виявити ніби існуюче обурення мас проти релігії.

Антирелігійна пропаганда большевиків викликає серед мас почмо протилежні наслідки. Вона веде до зросту незадоволення большевиками, подекуди викликає розруху.

Такі розруси поміж иншими мали місце в Харкові.

В Харкові був одержаний наказ ліквідувати рештки „тихонівщини". Виконуючи цей наказ, харківське державне політичне управління арештувало ряд представників харківського духовенства, які відмовились визнавати живу церкву й не переставали поминати патріярха Тихона підчас Служби Божої. Серед харківських робітників поширились чутки про те, що большевики хотять зачинити всі церкви. Харківський губерніяльний виконком назвав ці чутки в своїому офіціяльному повідомленню „зухвалою брехнею", але проте большевики зачинили Богоявленський собор. В день призначений для передачі церкви колоні зібралась величезна юрба народу, переважно жінок. Большевикам вдалось розігнати товпу й забрати собор лише шляхом пристосування військової сили. Серед товпи, яка оточувала собор, переведено великі арешти.

Совітська Росія.

До розправи патріярха Тихона.

З Москви повідомляють, що Криленко сказав слідуючу промову до представників губерніяльних комуністичних організацій, які прибули в Москву для подання резолюцій цих організацій, що вимагають винесення смертного присуду патріяршому Тихонові: „Доля громадянина Тихона в наших руках й ви можете бути певні, що ми не дамо пощади цьому представникові верств, які на протязі століть пригнічували російський нарід і які до сього часу не відмовились від думки про боротьбу. Совітський уряд твердо рішив відповісти на всі ці спроби енергічною контратакою. Тепер одним з головних завдань боротьби, яку ми провадимо, являється боротьба проти релігійних забобонів і сліпого фанатизму мас. Ми оголосили війну релігії, війну всім вірам, якіб вони не були. Совітський уряд не допустить ніякої інтервенції з-за кордону; всякий такий виступ піде лише на шкоду громадянинові Тихонові. Чим більше будуть протестувати закордони, тим більше небезпечним буде його становище".

Англія і Совітська Росія.

„Русспресс" повідомляє, що англійський уряд прийняв постанову зірвати дипльоматичні зносини з совітською Росією. Голова і члени англійської торговельної місії в Москві, які виконували обовязки загального представництва інтересів Англії в совітській Росії, одержали доручення негайно залишити Москву і виїхати в Льондон. Причини цього розриву — подвійні: з одного боку інцідент, який виник на ґрунті вимін нотами між англійським і совітським урядом з приводу засуджених католицьких священиків, з другого боку — конфіската совітською владою англійських рибацьких суден на північних російських водах.

Засудження епископа.

Царицинський революційний трибунал засудив епископа Нифонта на сім років тюрми за заховання від реквізиції церковних річей.

Совітська Росія і Сх. Галичина.

На сесії українського ВЦІКа Раковський виступив з промовою в справі Сх. Галичини: в своїй промові він між иншим сказав:

„Щоб перешкодити переведенню Польщею насильства над Східною Галичиною, український уряд 12. марта переслав державам антанти ноту з протестом. Проте наш протест не був принятий до уваги. Наша позиція в цій справі лишається незмінною. Ми, що висловлюємо загальну волю робітників і селян цілої України, знову підносимо протест проти насильства, доконаного над робітниками й селянами Сх. Галичини". Раковський закінчив обвинуваченнями на адресу польських селян й робітників, вказуючи, що вони піддержують заборчу політику й зраджують давні традиції польського революційного руху.

РІЖНІ ВІСТИ.

Старим шляхом.

Окупаційна влада в Порурю усунула 664 залізничників з посад за участь в саботажі. Загальне число усунених залізничників виносить понад 20.000 осіб враз з родинами.

Перед конференцією в Льозанні.

До Льозанни прибула турецька делеґація в складі 35 осіб під проводом Ісмеда паші.

В Ірляндії.

В Дуґаті арештовано одного з останіх провідників повстаньчого руху Дан Брена враз з його прибічниками.

Совітська делеґація в Берліні.

До Берліна прибула совітська делеґація і зложила візиту президентові міністрів.

Із Ради Союза Народів.

Рада Союза Народів у Женеві приняла до відома звіт анкетної комісії в справі Альбанії. Постановлено запросити Ірляндію до участи в міжнародній конференції в митних справах і полагоджено кілька дрібніших справ. Справа Яворжини буде мабуть передана Раді Амбасадорів.

Димісія італійських міністрів.

Італійські міністри, що належать до партії „популярі" зголосили свою димісію.

Подорож румунського короля.

Румунська преса доносить, що румунська королівська пара вибирається в подорож до Варшави і Брукселі після чого виїде до Парижа, Риму і Югославії.

Адютант Де Валєри в неволі.

Ірляндські державні війська взяли в полон адютанта Де Валєри Штакка, у якого сконфісковано відозву Де Валєри до повстанців.

ВОЛОДИММР ГНАТЮК.

„Гуцульське Мистецтво" в Косові.

Свого часу була в „Громад. Вістнику" коротенька інформаційна статейка про заснування нової спілки в найважнійшім центрі Гуцульщини, Косові, під назвою „Гуцульське Мистецтво" та про ті завдання, які поставила собі спілка. Від тоді пройшло кілька місяців, тому пора познайомити нашу суспільність із дальшим розвоєм спілки та теперішнім її станом.

Спілка заснувалася дня 13. вересня 1922 р., з основним капіталом два мільони марок. Її основниками стали всі визначнійші місцеві громадяне, та деякі з поблизьких місцевостей.

До дирекції спілки входять: С. Григорців, М. Куриленко, В. Лаврівський, д-р П. Рондяк.

Спілка поставила собі завданням: 1) Розвивати, розповсюднювати та заховувати гуцульські мистецькі твори. 2) Організувати та підпирати гуцульських артистів, давати для них роботу, доставляти їм потрібні матеріяли, перебирати їх вироби, улаґоджувати а них виставки та вишукувати для них місця збуту. 3) Збирати при своїх робітнях взірці і найкращі вироби, які з часом стали би музеєм гуцульського мистецтва та свідчили би про високий проджений артизм сього українського племени. 4) Заснувати при своїх робітнях школу артистичного гуцульського промислу в ріжних його галузях, а в першій мірі з тканько-килимарським відділом, керамічним та різбарським.

Перші два місяці зійшли на організаційних приготуваннях до розпічнення діяльности. Треба було вишукати і винаймити льокаль, закупити варстати і инші ткацькі прилади, спровадити вовну, зєднати майстрів і таке инше. Нарешті дня 3. падолиста отворено робітню. В ній було тоді 4 варстати з чотирма майстрами. До кінця місяця вироблено 20 квадратних метрів килимів. Вовну куповано тоді по 11 тисяч мк кільограм, а ткачеви плачено по 7.500 мк за виріб 1² метра. Колим продавано тоді по 42.000 мк за 1² м. У половині марта ціни на все підскочили значно в гору. За 1 кг. вовни плачено вже 75.000 мк, за виріб 1² м. килима плачено ткачеви 40.000 мк, 1² м. килима коштує тепер 200.000 мк, а звичайний килим над ліжко на 3² м. коштує 600.000. Не дивлячись на сі ціни, запасних килимів нема ніколи в робітни, їх замовляють іще на варстаті і забирають зараз по викінченню, хоч у тім самім Косові можна дістати й дешевші. Впливає на се солідність роботи, гарний стилевий виріб, добра основа і чиста, без примішок вовна, спроваджувана з Франції. Тепер робітня має 7 варстатів (осьмий приладжується) і продукує місячно 60² м. килимів. Килима виробляються українські, доси виключно галицькі, але при дальшім розвою будуть вироблятися полтавські, для яких будуть відступлені окремі варстати. Варстати широкі від 150 цм. — 300 цм., всі в русі. При дальшім розширюванню робітні будуть визначені окремі верстати для виробу полотен, обрусів, рушників, ліжників і сукон.

В контакті зі спілкою веде п. Ан. Стрийська відділ вишивок. Вишивки в цілком гуцульськім стилю. Сей відділ розвинеться вповні аж тоді, як винайдеться для його виробів постійний збут за границею.

В днях 8. і 9. лютого відбулися Загальні збори спілки, які збільшили основний капітал на 10 міл. мк. Один уділ для краєвих членів виносить 500 тис. мк, але дійсна його вартість представляє тепер поважну квоту 2 міл. мк. Теперішне майно спілки, як виказує інвентар, представляє вартість 20 мільонів марок. Всі кошти заснування вже покриті. Збори висловили подяку адміністраторови спілки д. Мих. Куриленкови за організацію й ведення робітні та поручили йому й дальший провід.

Як видно з наведених цифр спілка розвивається добре, коли в такім короткім часі могла осягнути такі гарні результати. Вони були би ще далеко кращі, колиб спілка мала більший оборотовий капітал, який дозволив би їй виготовляти свої вироби на запас та уладжувати з них по більших містах у краю й за границею вистави. Вони не тільки популяризували би гуцульське мистецтво, але й збільшували би попит на сі вироби та приносили би гарні заробітки гуцульським артистам. І ось тому то спілка звертається до наших заможнійших людей з зазивом, вступати в її члени та вкладати свій гріш у такий продуктивно-корисний інтерес, що заразом сповняє й велику культурну задачу. Першенство мають спільники з більшим числом уділів. Один уділ у краю виносить 500.000 марок; висилати гроші можна на адресу: д-р Петро Рондяк, адвокат, Косів (via Коломия). Один уділ для Америки виносить 50 долярів. Половину грошей на декларовані уділи сплачується зараз при вступі в члени, другу половину можна сплачувати ратами. Найбільше бажані з Америки такі спільники, що зложили би 10 уділів та що змогли би занятися також збутом килимів. Гроші з Америки належить висилати на адресу: Володимир Гнатюк, Львів, вул. Чарнецького, ч. 24. Спілка постановила поробити заходи для переведення в життя також третьої й четвертої точки своєї програми, поданої повисше, тобто ладити збірки найкращих виробів для будучого музея та заснування школи артистичного промислу. Вона вже має шістьох учеників, які вчаться килимарської техніки і роблять у ній дуже гарні поступи. Їм треба одначе конечно дати загальну освіту та навчити рахівництва (бухгальтерії). Число учеників можна кождої хвилі збільшити, при тім треба би одначе розширити робітню. На розширення робітні треба одначе окремого будинку, бо в місточку нема відповідного. Будинок повинен бути такий, в якім містилися би не тілько робітні, управа, школа, але й музей та виставова саля. Сама спілка не в силі очевидно збудувати такого дому, тому заложила окремий шкільний комітет і фонд будови дому, який має занятися збіркою потрібних грошей та закупном матеріялу на дім. До комітету входять на разі: Володимир Гнатюк, Михайло Куриленко, Володимир Лаврівський, д-р Петро Рондяк. Комітет звертається отсим із зазивом до всіх земляків у краю і до емігрантів в Америці, особливож із повітів: Косів, Надвірна, Печеніжин, Коломия, Снятин, Городенка, щоби надсилати датки та допомогли зорганізувати першу промислову школу на Гуцульщині так, щоб від осени можна було вести науку бодай в однім-двох відділах, а пізнійше і в дальших.

За всякими інформаціями в справах спілки належить звертатися на адресу: Михайло Куриленко, директор „Гуцульського Мистецтва" в Косові (via Коломия).

25. квітня появиться 3. число сатирично-гумористичного журналу

„МАСКИ“

Усіх, кому прислано 1. і 2. ч. просимо до цього часу внести КВАРТАЛЬНУ ПЕРЕДПЛАТУ в сумі 12.000 мп., ев. туально завернути числа або належитість (4.000 мп. за них на ЗМІНЕНУ АДРЕСУ АДМ., яка від книжного дня міститься в льокалю Редакції „Маски“ — ЛЬВІВ ВУЛ. РУСЬКА ЧИСЛО 12.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАФНІ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Страчення совітських старшин за шпіонажу.

Лъондон. Райтер. З Гельсінґфорса звідомляють, що пять совітських старшин генерального штабу покарано смертю за шпіонажу.

Останній відділ ірляндських республіканців.

Відень. Часописи льондонські звідомляють: Останній відділ ірляндських республіканців окружали війська вільної ірляндської держави в одній місцевості. Війська стараються виполохати відділ пальбою скорострілів і газами.

Ірляндія на митовій конференції.

Відень. „N. Fr. Pr.“ з Женеви: Рада Союза Народів рішила запросити вільну ірляндську державу, хоча вона не є членом Союза на митову конференцію, що почнеться 15. жовтня з ціллю уодностайнення й упрощення митових формальностей.

Англійський кабінет.

Льондон. „Дейлі Експрес“: Консерватисти стараються наклонити Б. Лоуа, щоби візвав б. консервативних міністрів вступити до кабінету.

Союз Народів.

Женева. На пополудневому засіданні Рада Союза Народів вислухала болгарського представника Теодорова, котрий іменем болгарського правительства просив узяти в оборону болгарське населення в в західній Тракії перед грецьким гнетом. Грецький посол у Льондоні Каклямос відпирав якайенергічийше ці закиди і вказав на напади болгарського населення. Рада Союза постановила відложити ухвалення рішення на пізніще і перед ухвалою вислухати проф. Ундена (Швеція). З черги Рада Союза ухвалила скликати другу комунікаційну і транзітову конференцію до Женеви. На цю конференцію крім держав, що належать до Союза, запросилися би також инші держави. Після реферату Кіноне-са де Лео Рада Союза розглядала різні справи Данціґа.

Німецький сойм.

Берлін. 3 денна дискусія над заграничною політикою в німецькому соймі покінчилася 18. ц. м. без ухвали формального рішення. Правительство зазначило, що ухвалення заяви довіря вважає не потрібним. Цей сам погляд висловили сторонництва.

Італійсько-югославянські переговори.

Відень. „N. fr. Pr.“ з Риму: Югославянських делегатів для справи адрійського договору сподіються в суботу 21. ц. м. Тогож дня почнуться наради комісії для управильнення справи Ріки.

Сутичка з безробітними.

Мільгайм. Вольф. Безробітні під проводом комуністів і синдикалістів явилися 18. ц. м. під ратуш і повибивала шиби. Поліція стріляла.

НОВИНКИ.

— **Недуга поета Миколи Вороного.** Відомий наш поет Микола Вороний наслідком невідрадних відносин на еміґрації занедужав і опинився в лічниці. Після операції реконвалесцент покинув лічницю і є надія, що незабаром повернє до своїх обовязків лектора української драматичної школи. Під цю пору стан здоровля Миколи Вороного значно поліпшився.

— **Наукове Товариство ім. Шевченка.** Засідання історично-фільософічної секції відбудеться в суботу, 21. квітня, о год. 6 веч. з порядком: 1) Справи правничої комісії. 2) І. Борщак: Орлик і Франція (реф. І. Крипякевич). 3) Eventualia.

— **Відділ українського лікарського товариства** у Львові повідомляє своїх членів, що на дни 24. квітня о год. 7·30 вечером буде читати д-р Олександер Барвінський реферат про лічення чахотки і золотухи туберкулічної через скірним способом в льокалі товариства при улиці Бляхарській ч. 11. І. поверх.

— **II. Українська Мистецька Виставка.** Секретаріят гуртка діячів українського мистецтва прислав нам звідомлення, з якого довідуємося, що підготовка праць до другої Мистецької Виставки в повному розгарі. До секретаріяту почали уже напливати експонати, які так вартістю як і скількістю заповідають виставку як не може краще. Петро Холодний приготовив на виставку кромі великої скількости найкращих та поважних студій дві великі композиції. З великою силою нових архітектурних композицій виступить Сергій Тимошенко. Несподіванкою для українського громадянства буде стінка Олени Кульчицької. Більших розмірів композиціями запрезентує себе Зиновій Подушко. Чарівними акварелями виявить свій талант Василь Кричевський. Крім цього до секретаріяту зголошено або надіслано праці: М. Анастазієвського, Т. Бутовича, Л. Геца, П. Ковжуна, Р. Лісовського, В. Січинського, Р. Сорохтея, О. Костирка, Л. Перфецького, Р. Грицая, Ю. Магалевського і других. З огляду на упадок польської марки і зріст коштів виставки жеребкування льотерії картин, які продавалися по 2.000 мп. будуть від тепер продаватися по 5.000 за штуку. Речинець отворення виставки означено на початок мая.

— **Українські малярі-артисти у Німеччині.** Небаром має вийти накладом берлінського В-ва „Українське Слово“ монографія про наших студентів, які вчаться на німецьких академіях мистецтва, з репродукціями їх робіт. В тої нагоди подаємо коротенькі відомости про наших артистів малярів у Німеччині. Бабій: вчиться в берлінській академії. Працює у відомого німецького графіка проф. Вольфсфельда. Бутович: студіює в липській академії графіки. Співробітничає в українських видавництвах ілюструючи книжки та оздоблюючи їх стильовими обгортками. Глушенко: студент берлінської академії, самий талановитий серед молодих українських артистів-маляїв. Його роботи визначаються блискучою технікою і викликають подив у німецьких колеґ. Портрети нагадують праці великого шведського портретиста Цорна, в країні якого він недавно був. На весну думає переїздити до Парижа для продовження студій. Довженко: молодий студент, що не більше року як присвятив себе мистецтву. Але не дивлячись на це в своїх актах та етюдах виявляє великі здібности. Ємець: талановитий рівбар, студент берлінської академії. Працює в клясі професора Яніша, де йде першим, не дивлячись на порівнюючи короткий час перебування в академії. Костенко: працював кілька років в Кунстгевербешуле, нині присвятив свої сили головно портретові.

— **Вибух вулкану.** На днях покінчився перед львівським карним судом процес проти адвоката д-ра Михайла Задерецкого, д-ра Людвика Рабнера і Маркуса Ербера, обвинувачених о обманство, доконане тим, що на основі сфінґованих претенсій, добували вони зі судового депозиту ріжні вартісні предмети. Д-ра Задерецкого засуджено на 4 місяці тюрми, його товаришів увільнено.

— **Арештування дефравданта.** Перед кількома місяцями донесли часописи про аферу дефравданта Гаммера, який забравши 40 міліонів на школу львівської фірми „Пльон“ утік з танечницею одного з львівських кабаретів до Відня. На днях арештовано Гаммера у Відні, очевидно без тих 40 міліонів, які остануться довічною претенсією львівських паскарів, пошкодованих дефравдацією Гаммера.

— **Вправи в острою стріляниною.** Дня 20. і 21. ц. м. відбудуться на яніВському оболоню вправи в острому стрілянню. Небезпечний бік оболоня буде обставлений вартовими.

— **80 міліонів м[illegible] в мішку.** Вдова по зарібнику Мартинови, ідучи оноді з головного двірця у Львові найшла наповнений папером мішок, який принесла до дому і не отвираючи кинула під ліжко. Тимчасом в мішку було ні менче ні більше а 80 міліонів польських марок, які згубив якийсь обшарник. Пошукування поліції, якій хтось звернув увагу на знахідне Мартинової, звернулися в бік її убогої хати при вул. Бема під ч. 3. І справді під ліжком вдови найдено нерозпечатаний міх з 1- і 50-тисячними банкнотами на суму 80 міліонів. По обчисленню 10 відсотків нахідного, віддано міх легкодушному обшарникови.

— **Кінець театрального страйку у Львові.** На онодішному засіданню театральної субкомісії предложено письмо страйкуючих хористів і орхестрантів, в якому вони уже не домагаються а просять о підвижку. Супроти такої зміни настроїв серед голодних страйкарів, можна сподіватися скорого закінчення страйку.

— **Знову спроба самогубства на тлі закону про виселення.** Семен Разетті, емігрант з Росії хотів оноді позбавити себе життя доволі оригінальним способом. Він зїв булку в яку запхав три голки. На щастя, негайно по зїдженню того скомплікованого „апарату“ дістав Разетті корчів, які виперли усі голки з жолудка, ранючи йому тільки легко горло. До наложення на себе рук, примусив Разеттія примус виселення в Польщі.

— **Загальні Збори „Сокола-Батька“.** В суботу, дня 21. с. м. о год. 6. вечером в салі при вул. Руській 20. відбудуться Заг. Збори „С-Б.“, що отсим пригадується членам, щоби численно явилися. 2130 1—1

— **В неділю,** дня 22. квітня 1923. точно о год. 6 тій вечір в салі Українського тов. „Бесіда“ Народний Дім у Львові вул. Рутовського проголосить проф. інж. Іван А. Фещенко-Чопівський, знаний металюрг і економіст проф. б. Київської Політехніки, проф. Української Політехніки у Л[illegible]ві і Гірничої Академії в Кракові виклад на тему: „Металюрґія, як наука, техніка і культурний чинник в сучасному громадянському і державному житті“. Незвичайно цікава і актуальна тема зайнтересує не тільки наукові сфери — але і ширший загал нашого громадянства. 2134 1-1

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Листування Редакції.

В. Лачовський, Бережсас. Присилайте. Привіт.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Львівський Народній Театр Української Бесіди“ в Яворові. Салю „Народнього Дому.

Четвер, 19. квітня п. р. год. 7·30 веч. „МІРАНДОЛІНА“, комедія на 3 дії С. Гольдоні.

Пятниця 20. квітня 7·30 веч. „ЗАКОН“ драма на 4 дії В. Винниченка.

Субота 21. квітня 7·30 веч. „БАРОН КІММЕЛЬ“, оперета на 3 дії В. Коляя.

XXV 2—?

Український театр під дирекцією пана Могутяна під артистичним проводом М. Бенцаля Рогатня, салю Сокола, четвер, 19. ц. м. „Молодість“. Неділя 22. ц. м. „Хата за селом“, второк, 24. ц. м. „Панна Марія“ комедія Винниченка, середа 25. ц. м. „Чорноморці“ оперета. — Сколе, саля „Сокола“: пятниця 20. ц. м. „Хата за селом“. Субота 21. ц. м. „Бог пімсти“. 2100 4—4

Оповістка.

Надзірна Рада Крайового Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликує на основі §. 45. і 47. статута

XXII. Звич. Загальні Збори Стоваришення

на день 11. мая 1923, в год. 3 і пів по полудни,

в салі Стоваришення у Львові (ринок ч. 10., І. поверх) з отсим предметом нарад (§. 52. ст.):

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів Стоваришення.
2. Звіт Дирекції з діяльности за двайцятьчетвертий рік адміністраційний (1922) з замкненням рахунків і білянсом.
3. Звіт Контрольної Комісії з внесенням на уділення абсолюторії.
4. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску, (§. 45a, і 23. статута).
5) Зміна §. 16. статута.
6) Вибір членів Надзірної Ради (§. 37. статута).
7) Вибір 3 членів Контрольної Комісії (§. 52. б. стат.).

Право участи в Загальних Зборах мають члени, котрі в цілости уплатили принайменше один уділ (§. 50. стат.). За легітимацію служить уділова книжочка. На Загальних Зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§. 51. стат.), які мають виказатися достаточно повновластю.

Маєтковий білянс за 1922 р. є виложений в льокалі Стоваришення (Ринок ч. 10. І. пов.), де члени можуть його переглядати (§. 56. стат.).

За Надзірну Раду Краєвого Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, 16. квітня 1923 р.

Володимир Левицький
председник.

Д-р Юлій Савчак
секретар.

2119. 1—3

Всіх Г. Т. Членів і Прихильників двотнального Товариства „Відродження" запрошуємо на дозрочну нараду в справі відновн Товариства, що буде в пятницю, 20-го ц. м. о 6. годині по полудни в салі Т-ва „Українська Бесіда". — Яків Яцишин, Микола Чайківський, Іван Раковський. 2138 1—1

Замісць повідомлень про своє вінчання, що відбудеться 12. IV. 1923. в парох. церкві св. Юра у Львові, складають Дамян і Лукія з Пацлавських Тустановичі 20.000 мк. на „Рідну Школу". 2135 1—1

Читальня „Просвіти" в Задвірю складає 50.000 мк. на політичних вязнів як подяку п. Ю. Безпятна з Перемишлян за його труди. 2136 1—1

Абітурієнти в р. 1903, щоби порозумітися в справі 20-літнього товариського Зїзду, просимо Товариша, які в р. 1903 здавали гімназійну матуру в Коломиї, негайно подати свої адреси на руки тов. Емануїла Чесника у Львові, вул. Руська ч. 20 (Дейстер). За комітет: Микола Яцків, Сидір Куник, Емануїл Чесник. 2096 3-3

Ширіть наш часопис!

Дрібні оголошення.

РУТИНОВАНОГО соліситатора, як також кандидата (-тку) прийму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Врикович адвокат в Тернополі. 2112 3—10

ВИССОКИЙ, пристійний студент агрономії, будущий старшина У. Г. А. оженеться з панною або інтелігентною сільською дівчиною з відповідним посагом, в цілі заведення рецональної господарки. Річ трактується серйо. Фотографія пожадана. Зголошення (неповернені) прошу надсилати під адресою: Радимно, поста-рестанте „Агроном". 2137 1—1

ІНТЕЛІГЕНТНА женщина, середнього віку пошукує заняття в веденню домашнього господарства найрадше у священника. Зголошення слати до Редакції „Діла" під „Опівня". 2132 1—3

ПОШУКУЄТЬСЯ спільника фаховця до заложення торговлі товарів суконних і полотен в повітовім більшім місті, в котрім до сей пори подібної торговлі в християнських руках не було. По близші информації прошу звертатися на адресу К. Рогозинського в Бучачи. 2131 1—2

УЛОПЦЯ або дівчини до газетярства в газет пошукує Адміністрація. Платня після умови. 2-2

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболіневм, будівельні підобизи, залізо, рури, по конкурентійних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 6—30

ВІЛЛЮ 5 вільних кімнат, стайня, продасть Коженьовскі, Дверницкого 46, межи год. 3—5. 2097 3—5

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол Америки і Канади. Години приёму межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 7—14

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 8-30

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ
Д-р Евген Ловицький
отворив і веде адвокатську канцелярію
2095 **В ШИГАЙЦАХ** 3—3

ПОДЯКА.

Родина бл. п. Олександра Танчаковського, гр. кат. пароха Озірної, складає отсим сердечну подяку Всеч. о. Декановій Молчковій і Вп. П. Амт. Мінкові і д-рові Сеписові за несення помочі їх Батькові в часі Його тяжкої недуги, а Впр. о. прелатові Громницькому пароховн Теранополя, Всеч. о. каноніковн Сьроденьовн, місцевому зат. пароховн, о. Куликовн, гр.-кат. пароховн Зборова, як також Вс. о. Молчкові, Муровичеві, Яворському, Захарчукові, Федоришину, Кулицькому, Олексовому і Богатюкові, представникам українських організацій зі Зборова і Озірної, місцевому учительському зборови, церковному Брацтву, хорови і всім громадянам Озірної без огляду на народність і віру за те, що своєю присутністю звеличали сумний похоронний обряд і виявили ею свою прихильність і пошану Покійникові, а родині співчуття в її важкому горю.

Ярослав, Кость. сини, *Ольга Роздольська,* дочка. 1—1

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.
2055 4—23
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. СКЛАД ОБУВИ
ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

ЖІД, бувш. український старшина обійме посаду бухгальтера або інкасента в українськім підприємстві, як також може приступити до підприємства з кількома-мільонами Мп. Зголошення під Е. С. до Адміністрації „Діла". 2116 2—2

ПОЗІР ПОЗІР!
Нововідкрита робітня жіночих суконь і костюмів
Стефанії Мендібовичівни
у Львові, вул. Петра Хмельовского 15
2036 партер, 3—5
виконує солідно і точно всі роботи входячі в обсяг модного кравецтва.

Запоріжці ПИШУТЬ ЛИСТ ДО — - СУЛТАКА. - —
Картина РЕПІНА, величини 55×40 дюйм. Ціна 30.000 мп. в рамах сальонових 60.000 мп., українських 80.000 мп., вже з портом і опакуванням. Висилає за посліплатою:
ІВАН ПАВЛИК
ЛЬВІВ, Ринок 10, II. пов. („Просвіта")

СКЛАД НОТ Романовича 11 бічна пл. Академічної, висилка на провінцію. 2113 2—2

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, окуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 7—16

ДЛЯ РЕКЛЯМИ!

З початком мая починається друк календаря

„ПРОСВІТИ" на 1924 р.

Анонсова часть календаря „Просвіти", це найкращий середник реклями різних фірм в усіх закутинах краю. З огляду на це, що ціни друку заєдно зміняються, обчислюватиметься ціни лише на один місяць наперед, то значить, що кождого місяця буде инша ціна оголошень. І так на місяць май ціни за оголошення виноситимуть:

1 сторона 450.000 мп. 1/2 сторони 280.000 мп. 1/4 сторони 180.000 мп.
1/8 сторінки 100.000 мп. 1/16 сторони 60.000 мп.

як доказовий примірник дістають даром ті, що замовили і заплатили за 1 і 1/2 сторони, за доплатою 50 прц. продажі календаря, ті що замовили 1/4 і 1/8, а за доплатою 75 прц., що замовили 1/16 стор.

Гроші проситься складати у власнім інтересі в горі, бо в кождім місяци ціна буде підвисшена.

III. 1—4 *Редакція календаря „Просвіти".*

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 20. квітня ц. р. фільм паризької витвірні „Pathe-Jernaliett", Знаменита режісерія. Прегарна вистава. Односерієва, сенсаційно-сальонова сучасна драма, яка відслонює життя столиці і вищих товариських сфер в 6. діях п. н. — —

СПОВІДЬ ВІРОЛОМНОЇ.

(„КАРНАВАЛОВА НІЧ").

Головні ролі відтворюють славні артисти тої мірн, що НАТАЛІЯ КОВАНКО, НАТАЛІЯ ЛИСЕНКО і РИМСКІЙ, котрі захоплюючою мімічно-артистичною грою здобули висвітну славу.

ОТОМАНКИ Канапки до складання. Вклади до ліжок. Ровгарові подушки. Меблеві матерії. Дреліхи, Портіери, Фіранки і тюлеві нами. Хідники, Дивани по конкурентійних цінах поручає — **Е. Гаґлер, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому. 1684 1—14

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ

без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знову хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни.

Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомендованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ

без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідевіт або аффідевіт яко служниці.

По Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських еміґрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ
ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

0—4

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Преса" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 14 (9.895). Львів, неділя 22 квітня 1923. Почтовий належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехославаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 5'0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРЧИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 21. квітня 1923.

Всеукраїнська еміґрація. Поза межами України живуть десятки тисяч наших людей. Розсіяні по цілій Европі, несбіднані, порозбивані на ворогуючі між собою групи й гуртки. Богато там випадкових людей, та в подавляючій більшости це найбільш свідомий, найбільш активний елемент, а між ним тисячі інтелігентних сил, яких край так потрібує. З інтересі національної справи лежить, щоби наша еміґрація у відповідний момент вернула на рідну землю душевно як найбільш загартована, з як найбільшою сумою знання, яке після повороту її можна би використати в нашій боротьбі за найвисше право нації на рідній землі. Гарт духа і знання найкраще здобувається в організованих рамах. На жаль, минають довгі літа скитанини, а українська еміґрація не здобулася на зорганізування одного, спільного, верховного органу, який змагав би до обєднання нашої еміґрації з усіх українських земель, використання інтелектуальних сил еміґрації для відповідної пляновой пропаганди за кордоном, найдення спільної мови поміж поодинокими групами еміґрації, пляновой самодопомоги і т. д.

Галицька еміґрація скупчувалася біля Галицького Уряду — і вона ще найкраще зорганізована. Всеж між нею і еміґрацією з Великої України звязки дуже слабі, відносини в богатьох випадках ворожі. В р. 1921 була спроба створити „Всеукраїнську Національну Раду", до якої війшли були представники всіх українських земель. На жаль — ця спроба не дала бажаних наслідків — і В. Н. Р. дуже скоро розбилася. І тепер слід сказати: розбиття Всеукраїнської Національної Ради було фатальним кроком. Замість зближення розпочалося розєднювання галицької і придніпрянської еміґрації.

Вся увага галицької еміґрації скупчувалася біля стану східногалицької справи на міжнародній арені. Справа тіснійшої Батьківщини усувала з овиду справу инших українських земель. Тепер, коли західні політичні купці вирішили справу Східної Галичини в супереч своїм попереднім ухвалам, не питаючи о згоду місцевого населення, мусимо мати на увазі, що коли справа Східної Галичини вирине знову на міжнародній арені, так тільки у звязку з цілістю українського питання. Тому в нашій акції за кордоном так само як у наших змаганнях в краю по цей і по тамтой бік рижської лінії вихідною точкою мусить бути для нас інтерес цілого українства.

У однаково важких умовинах опинилися українські землі: під владою совітів, Польщі і Румунії. Найкраще ще становище Карпатської України під чеською владою, отже тієї частини української землі, яка, здавалося, пропала вже в мадярських лабетах. Відношення Чехів до цеї колись Богом і людьми забутої країни зовсім корректне. Карпатська Україна під чеською владою поволі вилизується з ран, завданих довговіковим мадярським ярмом, навязує до останків національної традиції, творить національні цінности. Після початкових вагань чеська влада дала повну свободу емуляції місцевим силам.

Емансипасійні змагання Карпатських Українців на добрій дорозі. Для українства по обох боках рижської лінії рішаюче значіння матиме координація наших змагань на цілому просторі українських земель. Соборницький момент мусить зробитися основою кождого нашого виступу. Инакше нам поважно загрожуватиме спроба наших ворогів вигравати одних проти других. І це мусить мати на увазі всеукраїнська еміґрація.

На еміґрації мусить повстати центр, який в тіснім контакті з краєм повів би справу пропаганди на міжнародній арені, який обєднав би еміґрацію до спільної праці, виходячи з всеукраїнського становища.

За огнище української культури

IV.

Історія творення українського університету, введеного через поліційні переслідування до підземельної інституції — це один ланцюх просто надлюдських вусиль оборони й боротьби за елементарне право людини.

Створивши на початку 1921 р. українські університетські курси, їх ініціятори ще раз вернули до легалізаційних спроб. Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили, котрого метою на основі § 3. є уладжувати „наукові і популярно-наукові загально доступні виклади, розмови і систематичні курси в українській мові", в березні 1921 р. внесло легалізаційне письмо. Одначе й тепер наступила заборона. Так само всі рекурси до вищих інстанцій навіть не діждалися ніякої відповіди.

Тому розвиток тих курсів мусів продовжуватися без легальної апробати польської влади. З кінцем липня 1921. покінчено перший академічний рік на українських університетських курсах, а краєвий студентський зізд, що відбувся кілька днів пізнійше постановив поширити творення українського університету у Львові в рамках трьох світських факультетів та заборонив виїзд поза границі краю на студії без конечної потреби. Одночасно постановлено приступити також до творення українських технічних курсів.

В часі ферій студентська молодь розвинула збіркову акцію на удержання університету. Ця акція повелася. Українське селянство зрозуміло вагу свого національного університету і поспішило з жертвами в натурі на цілі університету. Є це єдиний випадок в цілім світі, коли удержання своєї святині науки бере на себе селянство, а одночасно є це пречистий доказ культурної зрілости і національної свідомости нашого селянства. Чи можемо уявити собі в такій ролі не лиш польське хлопство, але навіть німецьке чи французське? Тому італійський професор і посол Етторе Льомбардо-Пелєгріно в інтерпеляції в італійськім парляменті (дня 11. вересня 1922) з найвищим подивом говорив про величаву маніфестацію національної й культурної свідомости українського селянства. В своїй інтерпеляції італійський професор назвав наш народ „одним з найактивнійших елементів у відбудові европейського Сходу з чудовним селянським населенням, яке дало перший приклад в історії усіх часів і зуміло уважати конечним та есенціональним для своїх святих національних ревіндикацій право до високої культури, основуючи тайний університет на місце загарбаного йому університету у Львові".

На початку липня 1921 р. відбулося засідання професорів українських університетських курсів, на якому вибрано перший сенат першого українського університету у Львові.

Рішуча постанова поширити творення університету викликала ще більшу рішучість польських властей спинити творення огнища української культури в столиці західноукраїнських земель. Польська університетська молодь і польська львівська преса зажадали інтервенції поліції. З хвилею розпочаття вписів польська поліція перевела труси в студентських товариствах та закрила найстарше студентське товариство „Академічну Громаду", а опісля й „Українську Академічну Поміч". Директор поліції д-р Райнлендер, покликавши до себе ректора д-ра Щурата видав поліційну „оцінку" про український університет, називаючи його „шопою і гецами". В своїй „гецовности" директор поліції посунувся так далеко, що на адресу ректора університету, а на всякий випадок на адресу ученого й загально шанованого громадянина важився кинути погрозу, що в такій „культурній" державі—як Румунія —за такі річи „бють в шкіру".

Після цеї „педагогічної" погрози са адресу визначного українського педагога розпочалася зміцнена й безвинна поліційна нагінка на студентів і професорів. Польська чорносотенна преса схарактеризувала положення як грізне з огляду, що створення „тайного" українського університету творить передумову для заснування „легального" університету. Одночасно польська преса взивала до „найенергічнійшого способу". І ця „енергія" проявилася не лиш в постановах польського студентського віча, відбутого при діяльній участи польського поета й ректора Каспровіча, але ще більше в численних трусах, арештах, нагінках й терорі після виступу студента Ст. Федака на львівськоиу ринку.

В цій сутичці двох супротивних змагань, а саме: польського в напрямі недопущення до культурного розвитку українського народу — і українського без огляду на жертви будувати свою святиню науки, — Українці не подалися. Український університет мусів зійти до катакомб, але наука відбувалася дальше, З кінцем червня 1922 закінчився другий академічний рік на українському університеті, рік важких переживань, нечуваної нагінки, рік великих жертв і безприкладної посвяти студентів і професорів. Університет фактично зріс і поширився. В цьому році було всіх катедр **58**, а саме на фільософічному факультеті **25**, на правничому **22** і на медичному (два перші роки) 10; всіх студентів було записаних **1238**, а саме на фільософічному факультеті **235**, на правничому **608**, на медичному **185**, а на технічному виділі, (що в цім році становив четвертий факультет університету), було **150** студентів.

В жовтні 1922 розпочав український університет третий рік свого існування. Інавґурація шкільного року не відбулася, бо поліція розігнала публику. Університет розвивався й дальше. В шкільнім році 1922|3 було **65** катедр, котрі розділювалися: фільософічний факультет **31** катедр, правничий **24** і медичний **10**. Технічний факультет виділився в окрему школу з трьома факультетами.

Як бачимо, рік річно збільшувалося число катедр, університет в ненормальних умовах завдяки послідовній праці студентів і професорів розвивався нормально.

Уряд Зединених Держав про Сх Галичину.

З Відня повідомляють, що уряд Зединених Держав Північної Америки заявляється проти децизії Ради Амбасадорів і стоїть на становищі, що на основі льондонського договору в р. 1915. Східна Галичина повинна належати до України, як до частини б. Росії.

Поруря.

Становище французьких радикалів.

Лідер французьких радикалів Пенлєв заявив, що його партія стоїть на становищі демілітаризації Поруря, без чого справа мира може бути загрожена. На його думку окупація Поруря тільки збільшує пропасть поміж Німеччиною і Францією.

Перегрупування окупаційних військ.

Франція і Бельгія згодилися не поширювати окупації, а тільки перегрупувати армію, при чім деякі відділи перейдуть з лівого берега Рену на правий.

Польський представник в Порурю.

Дня 17. квітня до Ессену прибув польський військовий представник.

Конфіскати.

Місто Дуісбург відмовилося зложити контрибуцію у висоті 95 мілионів, супроти чого окупаційна влада сконфіскувала у міській касі 200 мілионів марок

За чинну політику.

У німецькому соймі відбулася тридневна нарада в справі Поруря. Всі політичні групи домагаються чинної політики уряду в репараційній справі.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З польських справ.

Numerus clausus.

На засіданню соймової просвітної комісії почали розглядати погляд факультетів ріжних польських університетів відносно numerus clausus. Делєгати П. П. С. та жидівського кола пропонували відложити засідання, щоби в міжчасі перестудіювати весь надісланий матеріял; внесення перепало. Міністр освіти Мікуловскі заявив, що на 32 факультети тільки один варшавський університет (весь) та один факультет краківського університету висказалися проти введення numerus clausus, а решта за принятям його. Вибрали підкомісію для перегляду матеріялу та зреферування справи на пленум комісії.

Народний жидівського геройського духа!

Підчас дискусії в соймовій комісії для військових справ посол Залуска (З. Л. Н.) піддавав критиці поведінку Жидів у польській армії та питав міністра, чи він не гадає забезпечити армії від поганого впливу Жидів, при чому сам пропонував усунення Жидів з рядів армії. Міністр Сосновскі завязав на те, що з огляду на конституцію ледве чи можна би цілком усунути Жидів із війська, але можливо, що вдалося би запровадити для Жидів військову таксу, за яку Жиди могліб викуплювати себе від війська. Після того вивязалась дискусія, в якій м. ін. займали голос жидівські посли Фельдман і Райх.

Пос. Райх виступив як найгострійше против можлививости Жидів у польській армії. Він назвав цей привілей „privilegium odiosum" та запевнив про обурення жидівського населення проєктом посла Залуски. П. Райх намагався переконати польського військового міністра про бойову вартість жидівського жовніра та покликувався на історичні приклади. Дальше п. Райх виступав проти шикан жидівських жовнірів з боку начальства та бажав приходу часу, коли „Польща буде задоволена з Жидів та Жиди з Польщі". Знову посол Фельдман (Жид) заявив виразно, що військова служба є добродійством і для Жидів!

Соймові справоздавці у маршалка Ратая.

У приватному помешканню маршалка варшавського сойму відбувся вечірний „чай" („чорна кава") для представників преси. Запрошено біля 30-ти представників польських і жидівських газет.

Будинок галицького сойму для львівського університету.

Сенат затвердив в цілости принятий соймом закон про передачу соймового будинку у Львові університетови. Сенатор Карпінський (український клюб) протестував против того закону, як суперечного конституції.

Ендеція заповідає швидкий успіх переговорів пад польську більшість.

„Слово польске" оголошує телєграму свого варшавського кореспондента, що перебіг останніх пертрактацій польської соймової більшости був дуже корисний. Розпочались вже особисті торги за портфелі.

„Визволєнє" не хоче співати.

„Ар. Вск." оповіщує заяву Тугута, яка заперечує вістку про участь „Визволєня" у переговорах про утворення польської соймової більшости.

Недуга ґен. Сікорского.

ПАТ. подає вістку, що замість недужого генерала Сікорского провід на раді міністрів обійме мін. фінансів Грабскі. Президент Войцеховскі відвідав недужого премієра та пробув у нього дві години.

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Совітська Росія.

Боротьба з соціялістами.

Большевики в останній час вжили ряд заходів для того, щоб розкласти ті соціялістичні антисовітські партії, які працюють в Росії — партію соціялістів-революціонерів й соціял-демократів. Сими днями арештований ними зїзд с-рів в Москві. Зїзд цей виніс постанову про ліквідацію партії і приєднання її до комуністичної партії; він склав протест проти політики закордонних членів партії, які провадять боротьбу з совітським урядом. Аранжер цього зїзду Коротков негайно після зїзду одержав призначення на посаду начальника закордонного виділу державного політичного управління. Кампанія проти соціял-демократів в великих розмірах переводиться зараз в Грузії. В результаті цієї кампанії в совітській пресі зявився ряд листів від членів соціял-демократичної партії, в яких заявляється, що автори листів заявляють, що вони зрівають з своєю партією й переходять до комуністів.

Закордонна с-р. і с-д. преса, обговорюючи цю кампанію, зазначає, що, не зважаючи на всі заходи большевиків, і всі арештовані ними зїзди і листи, їм не вдасться знищити соціялістичного руху в Росії.

РІЖНІ ВІСТИ.

Англійські клопоти.

Поміж англійським урядом і урядом доміній доходить до щораз частійших непорозумінь. Між Канадою і Англією прийшло до конфлікту в справі торговельного договору, який Канада заключила із Зєдиненими Державами без відома Англії. В тій справі виніс інтерпеляцію один із послів, супроти чого Канада заявила, що не почувається в обовязку чекати на дозвіл Англії в справах договорів. Становище Канади піддержує Африка та инші домінії.

Белґія скликає конференцію.

Бельгійський уряд має замір скликати міжнародню конференцію в справах відшкодувань.

Тені і Поанкаре прийшли до переконання, що ту справу можна вирішити тільки при участи всіх держав Антанти.

Суперник Муссоліні.

Італійська преса стверджує з невдоволенням, що партія „Пополярі" стає щораз міцнійшим чинником і що противник партії Штурцо являється грізним суперником Муссоліні. Конфлікт між фашистами і партією „Пополярі" зростає і може викликати нові заворушення в Італії.

Конскрипція в Італії.

Муссоліні видав розпорядок про перепис населення, щоби переконатись, скільки симпатиків числить партія фашистів.

Кожний прихильник фашистів записуватиме своє імя в окремій конскрипційній рубриці. В Медіолянї вписалось до тої рубрики 35.000 осіб, в Турині 235.000, отже майже всі мешканці тих міст заявились прихильниками фашистів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя

* * *

І досі-ще цвітуть в уяві прапори,
Тече юрба по вулицях шумливих...
О, сонце звільнене, гори,
Красуйся в усміхах щасливих!

І досі ще стоять в очах полки,
На зброї іскри хтось зриває...
Стоять полки... „Здорові, козаки!"
„Здорові батьку!" грім лунає.

Що сталось там? Забили джерело?!
Чому потоком лється „слава"?..
О, Боже! щастя в нас було!
О, Боже, в нас була Держава!

Невже ми втратили її?!
Невже у нас не стало сили
Хоч крихту рідної землі
В руках лишати до могили?

...Спокутуймо ганьбу свою,
Зєднаймось всі в єдину лаву,
Знайдім в димах, в огні, в бою
Свою загублену Державу.

О. Олесь.
(„У. С." ч. 6.)

ВОЛ. ДОРОШЕНКО.

Невільницький плач.

(Ще про „кризу української літератури").

В своїм огляді нашої літератури й видавництв у 1922 році (ч. 2-а, „Гром. Вістник" ч. 33) торкнувся я загально тої інертности й млявости, що панує в більшости творів сучасної української белєтристики. Побіжно вказав я й на деякі причини сього сумного явища. Тепер те саме питання зачепив і д-р Д. Донцов у своїй статті „Криза української літератури" („Літ. Наук. Вістник" кн. 4-а). Написана живо й талановито, з властивою авторови оригінальністю, ся стаття захоплює нашу увагу і в сотний раз примушує нас задуматися над причинами лиха й способами його заради. Автор старається викрити сі причини, угрунтувати їх і, поставивши діягнозу, виписати бідолашному хронікови відповідні ліки, які оживилиб його підупадаючий організм та влили в нього нової живої крови, „козацької тої крови, чистої, святої", як співав Шевченко.

Характеристика української літератури, яку дав нам д-р Донцов у згаданій статті, може трохи однобічна, але в сути своїй безперечно вірна. Односторонність ся не шкідлива. Варто від часу до часу перевірити утерті, ходячі погляди, варто розглянути їх з якогось певного погляду — тоді не одно видасться нам у новім світлі. Тож якаб односторонність оцінки ні була у статті д-ра Донцова, але вона цікава сама по собі, незалежно від блискучого таланту автора, що її робить такою принадною в очах читача. Талановите-ж і оригінальне трактування теми ще збільшує чари статті й робить її вплив ще сильнійшим. І се добре. Нам треба раз струснутися, очутитися.

Та признаючи всю вагу й значіння статті д-ра Донцова, годючися здебільшого на його влучні уваги, я всеж таки мушу дочепити до сього узнання й значне „але"... Кождий, хто перегриз українську белєтристику, мусить відразу помітити деяку однобічність оцінки д-ра Донцова. Цитати дібрав він, правда, удачно, але затративши трохи праці, можна їм протиставити й цілком противні. Справа отже складнійша, ніж видається на перший погляд, хоч в основі у д-ра Донцова багато рації, поминаючи вже те, що й однобічний погляд, як я вже зазначив, дуже корисний. Він будить думку й заставляє її працювати.

Отже перше застереження: І в „Слові о Полку Ігоря" і в літературі XVII—XVIII. ст. знайдемо ті самі ноти, що видаються д-р Донцову такими характеристичними саме для новійшої української літератури. А знов у сій останній знайдемо багато з того, чим захоплюється автор у перших. Сумні, елєгічні строфи, жалощі й зітхання, повні краси, знайдете і в Слові і в думах і в народніх піснях і в Кобзарі, то що (адже д-р Донцов і сам уже згадав за „Катерину"), а бальорі рядки не лиш у Шевченка, Лесі Українки й Винниченка, а і в Олеся та инших, менших поетів. Чейже той самий Грінченко поза „Смутними картинами" писав здебільшого річи, перейняті енергією. Ріжниця хиба в силі таланту, в експресії, виразистости вислову, — от і все.

Але в основі поміченя д-ра Донцова справедливі. Сум, брак активности справді переважає в нашій новітній літературі. І зовсім справедлива його увага, що причина сього — занепад політичної активности, відсутність волевого національного світогляду. Такий був характер недавнього минулого і він саме відбився на характері літератури, а не те, про що в своїй статті головно розводиться д-р Донцов — не характер самої літератури, що мов би то ділає заражаюче на письменників, а тим паче не поширений ніби-то в нашій літературі „культ краси". Як би навіть так і було, є це явище похідне, залежне від згаданої вище основної причини, яка кінець кінців зводиться до політичного положення української нації. Годі погодитися з тим толкуванням сього культу краси, яке дає д-р Донцов. Поминаючи вже ту слушну увагу, яку з місця можна би зробити авторови, що і в красі є своя сила, як у силі краса, треба зазначити, що змальований д-р Донцовим напрям нашої літератури розминається з правдою. На мій погляд у нас саме то й не було свідомого культу краси яко такої, культу чистої краси. Навпаки, нехай пригадає собі д-р Донцов, як то вся наша інтеліґенція ворожо ставилася до чистого мистецтва, до „мистецтва для мистецтва", перетравлюючи жуйку відповідної російської публіцистики й критики (Михайловський!). Це мусіло відбитися й на нашій красній літературі—й дійсно відбилося. Тож із сього погляду малаб далеко більше рації швидче та характеристика, яку дав українській літературі С. Єфремов —її служебний характер, її „горожанський" напрям, її — як каже Єфремов, народолюбство й демократичність. За се Єфремов хвалить нашу літературу, з чим уже годі згодитися, бо раз, що й ся характеристика не зовсім охоплює цілости нашого літературного надбання, як то я вже старався виказати в своїй критиці його „Історії українського письменства"*), а друге, що хвалити за се нема що, бо се значить тільки псувати, заохочуючи до дальшого скиглїння.

(Докінчення буде.)

*) Пор. статтю „До питання про характер і зміст української літератури і методи її історичного дослідження" в моїй збірці „Життя і Слово" (Львів 1918).

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Заговір против фашистів.

Р и м. „Ідея Націонале" з Медіоляну: Викрито тут заговір против фашистів. На чолі заговору стояв маляр Пессо. Він, розпоряджаючи значними фондами, сотворив військову організацію. Досі арештовано 8 чоловік.

Бої з ірляндськими повстанцями.

Л ь о н д о н. Кореспондент „Дейли Кронікл" звідомляє з Дебліна: Ряд найзначнійших провідників ірляндських повстанців укріпився в майже недоступних печерах біля Кетті. Відділи правильних військ почали систематичну облогу.

За приняття Ірляндії до Союза Народів.

Л ь о н д о н. З Дебліна звідомляють: Мін. загр. справ Фіцгерелд повідомив сенат, що ірляндське правительство звернулося до Ради Союза Народів з прошенням приняти Ірляндію в члени Союза Народів.

Протест против окупації Грузії.

Ж е н е в а. Представник Грузії вислав до Ради Союза Народів ноту, в якій протестує проти окупації Грузії совітськими військами і просить вислати спеціяльну комісію Союза Народів для сконстатування актів варварства, що їх допускаються ці війська.

Кривавий бій з німецькими безробітними.

Е с е н. На одному з передмість товпа безробітних поставила барикади. Переговори німецьких властей з безробітними не мали успіху. Безробітні жадають значної підвишки платень і виплати за весь час безробіття. Сподіються, що з Берліна наспіють рішення.

П а р и ж. З Мільгайму: Товпа безробітних спілндрувала склади оружя, обсадила центр міста і забарикадувала виходи більше улиць. Поліція безуспішно намагалася розігнати зібрану товпу. В боях з поліцією один чоловік убитий, 11 ранених.

Б е р л і н. Як звідомляють із Мільгайма тамошні безробітні і група комуністів-синдикалістів забарикадувалися на площі перед ратушею й острілюють будинок ратуші. Німецьке правительство рішило вислати до Мільгайма помічні поліційні відділи.

Б е р л і н. З Мільгайма звідомляють: Проклямований комуністами генеральний страйк не вдався. В фабриках робота йде дальше.

М і л ь г а й м. В боях між німецькою поліцією і безробітними що намагалися відбити арештованих товаришів, убито три чоловік, а 6 ранено.

Б е р л і н. „Берл. Цтг." з Мільгайма: Місто, що вчера вечір було в руках комуністичних червоногвардійців, освобождено цеї ночі. Поліція з Мільгайма, що вдерлася в обложений ратуші одержала в ночі поміч з околиць, що вдарила на барикади червоногвардійців. Були вельми нагальні сутички, бо комуністи мали добру зброю із спілндрованих магазинів. Обосторонні втрати 8 вбитих, богато ранено. Червоних розігнано. Арештовано 40 червоногвардійців.

М і л ь г а й м. Коли 19. ц. м. посадник міста зявився у вікні, вистрілили до нього з вулиці. Стріл не поцілив. До одної гостинниці вдерлися 4 страйкарі, вбили господаря, сина тяжко ранили. В середмістю арабовано склени на 18. міл. мк.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (13) число нашого часопису сконфіскувала польська прокураторія за три місця вступної статті п. з. „З а о г н и щ е у к р а ї н с ь к о ї к у л ь т у р и".

— **До загального відома.** Всім, котрим се знати треба, пригадується, що зарядження всяких надпорядочних Богослужень є виключним правом власти духовної.

— **Шевченківський концерт в Москві.** Нам пишуть: Дня 10., 11. і 12. березня українська кольонія в Москві святкувала роковини смерти Т. Г. Шевченка. Клюб імени поета на Тверській улиці відвідало більше як 10 тисяч українського громадянства: офіційні — посольство України, представництво при Народному комісаріяті освіти, представництво Всеукраїнської ради народнього господарства; неофіційні: артистичні гуртки, студентські громади і т. д. Свято складалося із читання рефератів про Тараса Григоровича і концертного відділу. Посеред громадян треба відмітити: В. А. Гадзінського — доклад про Шевченка, кобзаря В. Шевченка, артистку Петренко (Петербурської Маріїнської опери), О. М. Конаря, предст. державного видавництва, професуру та студентство партійних вишших шкіл Москви. На роковинах провадилась і досить невдало збірка на повітряну фльоту. Місцева преса поставилась до українського свята індеферентно: офіційні „Известия", партійна „Правда", газетний дисток „Рабочая Москва", і др. не вмістили доставленого в ті редакції інформаційного матеріялу про свято. 11-го в театрі Дубинина також відбулося святкування роковин. Були прочитані доклади, виставлено „Назаря Стодолю" і улаштовано концертовий відділ.

— **В справі 6 кляси школи м. кл. Льва на Личакові** відбудуться ширші сходини в неділю о год. 6-тій вечером в льокалю школи. Прихильників цеї справи і батьків дітей, що вчаться в школі ім. кн. Льва, прохається взяти участь в сходинах.

— **Долята польського мистецтва у Львові.** Львівський магістрат йдучи на зустріч просьбам польського Т-ва прихильників мистецтва, пожертвував землю під будову будинку цього Т-ва. Пожертвована площа находиться на розі улиць Дверницького і св. Софії.

— **Смерть кінем.** В наслідок підвижки цін за електрику та 45 процентового „податку на убогих" припиняє свою діяльність цілий ряд поменчих кін у Львові.

— **Махно перед варшавським судом.** Варшавський „Курієр Польскі" доносить, що в найблиашому тижні почнеться перед варшавським окружним судом розправа против отамана Махна обвинуваченого о надужитя і напади. Оборону приняли Пасхальскі і Міхальскі.

— **Г. Гавптман у Льондоні.** „Н. фр. Пр." доносить, що на запрошення одного англійського літературного клюбу приїде до Льондону Гергард Гавптман, як гість цього клюбу.

— **Видання „Громада Батька".** На днях видав „Сокіл-Батько" „Забави і Гри" І. Боберського і „Український Ваоряд". Якраз тепер ті видання на часі. „Забави і Гри" конечні передовсім народньому учительству, кождій „Січи" чи „Соколови", а п. пла.

ДІМ КИЛИМ В ГОЛИНЯНСЬКИХ

ЛЬВІВ, пл. св. ДУХА

при вул. Рутовського (біля кост. Єзуїтів)

ПОРУЧАЄ:

ГУРТІВНУ І ДЕТАЙЛІЧНУ ПРОДАЖ **КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА** в ГОЛИНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНІХ „СХІДНІХ ТОРГІВ". — — **Килими** на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомані і буяки, хідники, подушки, потаваки, кілімові і шкотські портієри у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 1—10

CANADIAN PACIFIC

TRAINS ЗАЛІЗНИЦІ — HOTELS ГОТЕЛІ — STEAMERS КОРАБЛІ

C. P. R.

CANADIAN PACIFIC RAILWAY

Львів, Городецька 93, (напротив головн. залізн двірця).

Найбільша корабельна лінія до Канади C. P. R. (Сипіяр).

Найближчі наші транспорти до Канади відходять зі Львова:

1) дня 25. квітня вечером, до корабля „MELITA". 2) дня 8. мая вечером, до корабля „MONTROSE".

3) дня 23. мая вечером, до корабля „MELITA".

До Львова треба приїхати одного з тих днів перед полуднем!!!

Карти (білєти) до Вінніпегу і до місцевостей на захід від Вінніпегу подешевіли у Сипіяра о 10 доляр в від 18. квітня.

Користайте з тої нагоди і пишіть до нас сейчас по условя подорожі до Канади. — C. P. R. (Сипіяр), котра має не лише власні найбільші кораблі впрост до Канади (Quebec, Montreal), але також власну залізницю в цілій Канаді, може Вам дати найліпші вказівки і пораду.

Звертайтеся устно і письменно лишень на нашу адресу, а дістанете безплатно вірні і точні інформації.

З ПОВАЖАННЯМ

Канадіян Паціфік Райльвай

Львів, Городецька 93. 2141 1—1

Корабельне Товариство

White Star Line

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.

Найбільший наш ТРАНСПОРТ до Канади та Америки (КОРАБЛЕМ Olympic 48.000 тон)

відходить зі ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ

26-го квітня ц. р.

УВАГА!! Емігранти до Америки, котрі вже мають американські віза!!!

Не занедбуйте нагоди! Зголошуйтесь до транспорту! Квота на май не велика.

„WHITE STAR LINE“ ЛЬВІВ, Городецька ч. 36.

„СВІТЕЗЬ“.

Хто з Вас засмучений, працею змучений
Хоче втопити сум в глибині?
В срібному плесі, там на „Світезі“
Втопите горе, вірте мені!

Човнами вольними, ніби гондольними
Легко полинете, вигор подме.
Поміж Венецію, Жабє-Аббацію
Краща від всього „Світезь“ — Б'гме.

Лодка за лодкою, лодка за лодкою
Мчаться моя лебеді, хоч і без крил
Гонить за Марушкою, Владко за Владкою
Льонько за Нусею гонить що сил.

Всі усміхаються, піснями граються
Заки до берега дехто доплив —
Не зише смутку він позбувається
Але й в „Світезі“ серце втопив.

Вс' ви це знаєте, хоч ухиляєте
Як то на прогульку кличе весна
Як то в буфеті, панна в секреті
Любить на „Світезі“ випить вина.

Тож як весняне сонце кохане
Буде манити Львів наш увесь
Всі ви засмучені, в бюрах засушені
Певно вже підете на „Світезь“.

(Дописка). **Став „СВІТЕЗЬ“ уже відпитий. Починаючи від 22 квітня концертує музика що середи, суботи і неділі від години 4-тої по пол. до 9-тої вечером.**

Поїзд трамваєм. — Пішком улицею Потоцького, потім Іссаковича. 1—1
2142

стуни можуть знайти там богато того, що дає сонце, сміх, рух і зазяття. Учительству потрібні тому, що сучасний напрям в веденню фізичного виховання кладе велику вагу на гри і забави. Що до „Впорядку“ то про нього говорить вступне слово. Кажеться там: „Метою цего впорядку не збільшувати числа впорядків і приказів до нього, але водностайнити словню і спосіб виконання поодиноких приказів. Дотепер инакше приказував пластун, Сокіл чи Січовик, инакше стрілець УСС. а инших приказів уживав СС. Учитель руханки по школах також кождий по своїому приказував. Того всього мусимо оминути, коли розумно думаємо і почуваємося не як Придністрянці та Придніпрянці, але як Українці“.

— **Зїзд польських учителів рисунків.** На днях відбувся у Варшаві перший загально польський зїзд учителів рисунків, який рішив між иншим постаратись о утворення шкіл для кандидатів на учителів рисунків в школах усіх типів. Постаратися о видання нових, рисункових моделів і помічних апаратів для науки рисунків. Уодноздіднити програму науки в нищих школах з програмою середніх шкіл. Збільшити число годин науки рисунків і завести виклади з области історії мистецтва. Причинитися до творення льокальних, культурно-мистецьких музеїв. Крім цього говорилося на зїзді про урівноправнення учителів рисунків з учителями инших предметів та про оснування педагогічно-рисівничого часопису.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

З судової салі.

Перед трибуналом присяжних суддів у Львові ставав дня 19. н. м. відповідальний редактор „Діла“ Ол. Кузьма. якого обвинуватив в образі чести бувший війт з Миклашева коло Львова Станіслав Жулкевский наслідком статті п. з. „Вуз Гжимали в Миклашеві“, поміщеної в ч. 37 „Громадського Вістника“ в минулім році. Подані там були деякі факти для приміру, як п. Жулкевскі протягом двох літ свойого війтівства доробився 25 моргів поля.

На початку розправи, яка з огляду на богатий доказовий матеріял заповідалася дуже інтересно, обвинуватель відступив від обвинувачення, оправдуючись лихим станом — здоровля.

Перед тим самим трибуналом розпочалася проти п. Кузьми розправа їзза образи чести, яку добачили пп. д-р Яворський, д-р Алексевич, о. Костецький і З. Филиповський в статті п. з. „Конвентикель порожондних старорусінуф“, поміщеній торік в „Громадськім Вістнику“. Як співобвинуваченій явився також редактор „Діла“ Мих. Струтинський. В обох справах виступав як оборонець адв. д-р Ярослав Олесницький. На його внесення справу сполучено з анальогічною справою приватного обвинуватця п. Лісковацького, яка ведеться проти відповідального редактора „Діла“, і розправу відложено.

Бібліографія.

А) Книжки:

Василь Мудрий: БОРОТЬБА ЗА ОГНИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ. Ст. 132. Наклад „Української Крайової Студентської Ради“. Львів 1923.

І. Боберський: РУХОВІ ЗАБАВИ І ГРИ. Наклад „Сокола - Батька“. Львів 1923.

о. д-р Гавриїл Костельник: ПОЯВИ ДУХІВ У БРОДАХ. (Протоколи комісії). Ст. 67 Львів 1923.

О. Мірбо: ЗЛОДІЙ, пєса на 1 дію. Перекл. М. Вороного. Ст. 25. В-во „Русалка“. Львів 1923.

Б) Журнали:

УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ, орган військової еміграції З. У. Н. Р., ілюстрований двотижневик, ч. 6., рік вид. IV., ст. 48; ч. 7. ст. 56. Адреса Редакції й Адміністрації: Wien XVIII, Ferrogasse 31.

† Посмертні згадки.

Тодор Левицький, ученик IV. класи української гімназії в Перемишлі, упокоївся в Бозі дня 20. IV. 1923 по тяжкій і довгій недузі в домі своїх родичів в Оброшині. Похорон відбудеться дня 22. IV. неділя о 3. год. пополудни в Оброшині. 2144

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда“ під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Неділя, 22. квітня ц. р. год. 3. по пол. „ЯСНІ ЗОРІ“, історична драма на 5 дій Б. Гринченка.

Неділя, 22. квітня год. 7.30 веч. Новинка! „НАТУСЬ“, пєса на 4 дії В. Винниченка.

Білєти продає раньше „Союзний Базар“, (дім „Дністра“) а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

Яворів. — Сала Народнього Дому.

Субота 21. квітня 7:30 веч. „БАРОН КІММЕЛЬ“, оперета на 3 дії В. Колля.

Неділя, 22. IV. „КАТЕРИНА“, оперета на 3 дії В. Колля.

Понеділок, 23. IV. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ“, оперета на 3 дії Л. Фалля.

Отсим повідомляється всіх членів симфонічної орхестри, що проби відбуваються що четверга о 2:30 і що неділі 9:30 в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Тому, що речинець концерту збліжається, проситься о якнайчисленійшу участь. — УПРАВА. 2145 2—1

Місто запрошень і повідомлень про вінчання п. д-ра Семена Шевчука з Зонею Богачевською, яке відбулося 18. II. 1923. в Говилові складають на бурсу ім. кард. Сембратовича 100.000 мп. — Елена і Володимир Богачевські. 2139 1—1

Дрібні оголошення.

РУТИНОВАНОГО солїцитатора, як також мунданта (тки) приймє сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополї. 2112 4—10

МЕШКАННЯ для пань, спільна комната, харч — за провізнти. — Тисовські, Листопада 31. 2143 1—2

Надзвичайні Загальні Збори

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“.

Крайового Союза споживчого у Львові, відбудуться дня 9. мая с. р. о год. 16. в салі тов. „Бесіда“, при вул. Рутовського ч. 22. зі слідуючим дневним порядком:

1) Отворення і уконституування Зборів.
2) Відчитання протоколу з послідних зборів.
3) Звідомлення про реорганізацію Н. Т. як Кр. Союза споживчого.
4) Інтерпретація §§ 96, 97 статута.
5) Ухвалення способу вибору уповноважнених на Загальні Збори § 96 статута.
6) Вибір Уповноважнених §§ 97 108.

Загальні Збори Уповноважнених відбудуться 31. мая ц. р. згідно з постановою § 103 статута.

Як що на означену годину не явиться приписаний статутом комплет, відбудуться о 17. год. з тим самим дневним порядком і в тій самій домівці Другі Надзвичайні Загальні Збори, які без огляду на висоту репрезентованої на них суми уділів і без огляду на скількість присутних на них членів, вінесуть правосильні рішення § 91 ст.

В дни Зборів 9 мая н. р. о год. 10. рано відбудеться в салі тов. „Бесіда“ Нарада з представниками господарсько-споживних кооператив, які вступили в члени Народної Торговлї, як Крайового Союза споживчого, на котру будуть вислані осібні запрошення.

Львів дня 21. квітня 1923.

ЗА УПРАВЛЯЮЧУ РАДУ:
Д р Степан Федак,
президник.
Юліян Павликовський,
секретар.
2140 1—3

Вийшла в друку праця
ПРОФ. ІВАНА ОГІЄНКА
„НАГЛЯДНА ТАБЛИЦЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ“.
Для школи й самонавчання.
Ціна 1500 мп., звичайна пересилка 100 мп. Набувати по українських книгарнях або від видавця: ВИННИКИ коло ЛЬВОВА.
Проф. ІВАН ОГІЄНКО.
2137 Конто чекове ч. 150,538. 2—2

НАКЛАДНЯ, КНИГАРНЯ, АНТИКВАРІЯТ
С. Е ЛАВРОВА
Karlovo nám. č 6. Praha II. Tchécoslovaquie.
повідомляє Ш. П. Т., що є головним заступником на Чехословаччину накладні п. Я. Оренштайна Берлін. Найбогатший склад українських книжок в Чехословаччині. Всякі замовлення експедює скоро та точно.
Просить П. Т. українські накладні видавців о головне заступництво на Чехословаччину, а також о заслання по 1 пр. всіх нових видань з 1. квітня 1923 року.
2145 1—2

2129 2
Пані і Панове!
Найстарайніще переробляє і чистить всякі капелюхи жіночі, мужеські і діточі як також маринарки і пальта одиноко в краю по технічним вимогам уряджена фабрика — — — — —
Рудольфа Майєвьта — Львів, БАЛЬОНОВА 3.
Склади: пл Марійська 8, Городецька 72, Казимирівська 25

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від пятниці 20. квітня п. р. фільм паризької витвірні „Pathe-Jermolieff“. Знаменита режісерія. Прегарна вистава. Односерієва, сенсаційно-сальонова сучасна драма, яка відслонює життя столиці і вищих товариських сфер в 6. діях п. з. — —
СПОВІДЬ ВІРОЛОМНОЇ.
(„КАРНАВАЛОВА НІЧ“).
Головні ролі відтворюють славні артисти тої міри, що НАТАЛІЯ КОВАНКО, НАТАЛІЯ ЛИСЕНКО і РИМСКІЙ, котрі захоплюючою мімічно-артистичною грою вдобули всесвітну славу.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 15 (9.896). Львів, второк 24. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрія 18000 кр. Зміна адреси 500 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 23. квітня 1923.

Справа Порур'я. Та затяжна криза, яка наступила в европейській міжнароднiй політиці з окупацією Францією Порура, тепер вступила в новий етап. Хоч й при теперішній новій ситуації являється незвичайно важко встановити, як саме й коли розв'яжеться ця криза, все таки ті нові події, які зайшли в становищі „порурської" проблеми за останній час, вказують, що справа Порура зійшла з мертвої точки.

Франція, як відомо, розпочала свою акцію на Порурю цілком самостійно, всупереч застереженням й проти волі Англії. Ця ізольована акція Франції до сього часу дала для неї дуже незначні позитивні результати. Франція не осягнула з окупації Порура тих позитивних господарських наслідків, яких вона сподівалась. Витративши мільони франків, вона лише ускладнила своє й без того заплутане господарське становище. Довівши Німеччину до важкої господарської кризи, Франція тим самим зменшила свої шанси на одержання тих репараційних виплат, на які вона рахувала й рахує.

Англія, яка до останнього часу займала в рурській справі пасивне вичікуюче становище, з огляду на очивидну безнадійність ситуації, що запанувала там, в останній час поробила ряд кроків, які свідчать про те, що в англійських політичних колах існує тенденція вийти з попередньої ролі байдужого обсерватора й зайняти активні позиції. Велике значіння для вияснення цих нових настроїв англійських кол мала подорож Люшера до Англії. Хоч й французька й англійська преса старанно весь час підкреслювали, що ця подорож має цілком приватний характер, не підлягає проте сумніву, що відбулась вона на підставі взаїмного неофіціяльного порозуміння англійських і французьких урядових сфер. Подорож ця на разі не дала жадних конкретних наслідків, але вчоте вона має велике симптоматичне значіння: свідчить вона, що вимінa думок в рурській справі вже почалась, що відбувається вже шукання компромісу.

Поруч з цими новими настроями в французьких колах, існують симптоми, які свідчать про певний перелом настроїв й в Німеччині. Ілюстрацією цього являється остання дискусія в німецькому парляменті над експозе міністра закордонних справ Рохенберга. Хоч промова самого міністра обосновує попередню політику й зазначає неможливість всякого порозуміння, хоч вона й радить стиснувши зуби далі продовжувать опір, в дискусіях, які відбулись після виступу міністра, зазначились вже нові настрої, нові нотки. Соціял-демократи виступили з домаганням політики, яка би полекшила шлях до компромісу. Лідер німецької народньої партії Штреземан в своїй промові, яка мала великий успіх, зазначив необхідність вступити в переговори в цілях полагодження рурської справи.

Наведені нами факти свідчать про те, що тепер в обох таборах утворюються настрої компромісу, що відбувається шукання тих шляхів, на яких цей компроміс може бути знайдений. Само собою шукання компромісу ще не означає, що бажаний компроміс буде скоро віднайдений. Навпаки, з великою довою певности можна сказати, що процес шукання приємлимого компромісу буде не менш затяжним, ніж був самий конфлікт. Млявість й нерішучість керуючих европейських чинників, яка так яскраво виявилась в розв'язанню всіх кардинальних справ европейського міжнароднього життя за останні роки, виразно промовляють за такий власне дальший перебіг розв'язання цієї справи. Але в кожнім разі рурський конфлікт перейшов в новий етап, в нову фазу, яка як не як але все таки наближує його розв'язання й полагодження.

Також польський сойм від осени 1920 до осени 1921 дуже вперто займався справою українського університету. Всякі комісії вже й винесли постанову про заснування університету в Станиславові, та негайний протест польських чорносотенців рішучо протиставився соймовому „замахови на польськість міста Станиславова". Це вплинуло на сойм і справа не пройшла вже на пленум сойму. Тим і покінчились покищо заходи польських офіціяльних кол.

Після покінчення першого академічного року на українських університетських курсах, Поляки протягом 1921 звертались до проф. Студинського з пропозицією зорганізувати фільософічний факультет для українського університету в Станиславові. Д-р Студинський відмовився від цієї місії. Також проф. Стебельський відмовився від організації правничого факультету.

В часі генуенської конференції справа українського університету знову стала актуальною. У відповідь на меморіял укр. студентства, попертий міжнароднею лігою студентства, повідомив Секретаріят Конференції, що її президії поробить заходи в справі українського університету перед польським урядом. І справді в літі 1922 р. удається до Праги висланець польського уряду гр. Станислав Лось, який старається увійти в переговори з професорами українського вільного університету в Празі, щоби запевнити собі їхню допомогу в творенню українського університету для Українців, що находяться під польською владою. Та пос. Славинський відмовився від посередництва, о яке просив його граф Станислав Лось, і справа пригинилася. Одночасно в польських урядових колах повстає думка створити українсько-білоруський університет у Варшаві для Білорусинів і мабуть для волинських Українців, але скоро ця думка заникає. В грудні 1922 р. цей самий гр. Лось, що в міжчасі займався творенням зрадницької політичної групи тзв. східно-галицьких „албсцян" під проводом тепер вже ославленого Ількова і переводженням виборів на території Сх. Галичини, що ославилися масовими карними експедиціями, грабунками, побоями і арештами, звернувся до о. Войнаровського — як до приватної особи — з пропозицією вести переговори в університетській справі під умовою ліквідації пражського університету. О. Войнаровський відповів, що хоч реституування українського університету у Львові є конечне, то так само конечним є істнування українського університету в Празі. Немає теж гарантії щодо нормального функціонування українського університету. Зрештою заходить небезпека, що польський уряд хоче стягнути всю українську молодь до краю, щоби її гнобити поліційними засобами і унеможливити їй студії. Під кінець грудня 1922 р. гр. Лось відповів довгим письмом, в якім заявив, що „про долю і форму першого легального українського університету на власній землі задецидує сама українська інтеліґенція, тіснійше сказавши трудова партія". Тому вимагав, щоби застановитися над відповідю. Дальше вказував на трудноші при творенню університету та що добре обсада університетських катедр не буде легкою, бо й Полякам дуже важко було обсадити катедри не лиш у Вильні, але навіть у Варшаві.

В часі цієї приватної переписки стало відомим, яку ролю відограв гр. Лось у виборчій акції. Тому о. Войнаровський перервав дальшу переписку, не бажаючи навіть приватно комунікуватися з подібними „кресовими лицарями". Годиться іще згадати, що з нагоди дебати у варшавському соймі справі передачі соймового будинку у Львові тзв. університетови Яна Казимира міністр освіти заявив, що в міністерстві є готовий проект університету, одначе ніхто до Поляків не заголошується в цій справі.

Ось так представляються польські „заходи" в справі „заспокоєння" культурних потреб Українців.

За огнище української культури.

V.

Рівнобіжно з поліційними переслідуваннями, трусами, арештами, судовими розправами, що важким тягарем спадали на плечі творців і керманичів українського університету, рівнобіжно з канібальськими алярмами польської преси і погрозами польських студентських боївок йшла ще окрема акція польського уряду. Террор поліції не осягав своєї мети, навпаки він іще зміцнював волеві елементи українського громадянства в раз обраному напрямку. Слід отже було винайти инші способи, які хоч і не були би ідентичними з поліційними що до форми і змісту, але які мали би ту саму кінцеву мету: пустими або провокаційними обіцянками приспати українське громадянство, відвернути його увагу від справи українського університету.

Постійно, коли тільки в якій небудь формі на міжнародній арені виринала справа Сх. Галичини, негайно в польських урядових колах виринала справа українського університету. Під кінець серпня 1920 міністр польський міністр освіти Ратай розпочав інформативні розмови з д-ром Студинським, д-ром Шуратом і д-ром Федаком в справі українського університету. Одночасно повідомив він, що польський уряд має намір основати в Станиславові сурогат українського університету. Міністерство освіти розпоряджає на ту ціль сумою... трьох мільонів польських марок, т. зн. дещо менше, як виносить річне удержання чотирокласової народньої школи. Інформатори заявили п. міністрови, що в Станиславові не може бути й не буде ніякого українського університету, бо не провінціональне місто не має ніяких наукових засобів ані бібліотек, що ніяка справжня наукова праця не є там можливою, та що ніодна українська наукова сила не згодиться на комедію професора в станиславівським університеті. Та п. Ратай заявив подиву гідну рішучість в своїх постановах і заявив авторитативно, що з днем 1. січня 1921 повстане в Станиславові український університет. Свою невідкличну постанову усанкціонував п. Ратай міністерським словом чести.

Промова льорда Керзона.

Льорд Керзон виголосив в палаті льордів промову, у якій виявив становище Англії в справі відшкодувань. Льорд Керзон заявив, що англійський уряд виготовив плян відшкодувань, який инші держави відкинули. Супроти того легковаження Англії, Англія не могла взяти участи в окупації і заняла нейтральне становище. Англійський уряд переконаний, що окупація Порура не принесе Франції жадної користи.

Справи Порура не може вирішити Союз Народів, бо ані Німеччина, ані Зєднинені Держави не належать до Союза Народів. Франція грозить, що коли ту справу передасться Союзови Народів, то вона виступить із Союзу, що далоб початок упадку Антанти. Англія збереже хвилеву нейтральність і чекатиме на відповідний момент для інтервенції. Льорд Керзон має надію, що справа Порура буде вирішена в короткому часі.

З польських справ.

Закінчення торгів між „Хєчою" та Вітосом?

В пятницю 20-го ц. м. повернув до Варшави Вітос і зараз же відбув конференцію з провідниками ПСЛ. Одночасно радить у Варшаві з'їзд „Земян"; на з'їзд явився, буцім то а намови Вітоса, кол. міністр Коритовскі, щоби переконати обшарників про корисність краківської угоди. Вітос заявив у соймових кульоарах, що переговори з ендецією будуть найдальше у понеділок закінчені, про що негайно буде повідомлений президент держави.

Рада міністрів.

20 ц. м. Рада міністрів прийняла пропозицію міністра внутр. справ про скасування комісії для справ неприйнятих до державної служби б. австрійських урядовців Українців та Жидів. — Поміж законопроектами, які розглядала рада міністрів, був теж законопроект про охорону льокаторів, перекавано його остаточне опрацювання економічному комітетови.

Numerus clausus.

Спільна просвітна підкомісія розглядала резолюції поодиноких факультетів ріжних вищих шкіл Польщі відносно справи введення numerus clausus. У краківськім університеті медичн. і теольог. факультет висловились „за" numerus clausus, фільософічний і правничий „проти"; гірнича академія в Кракові „за"; львівський університет правничий факультет „за" медичний і фільософічний залишили собі вільну руку; всі познанські вищі школи — „за"; львівська політехніка: всі факультети, за виїмком загального, — „за"; університет варшавський: теольог. евангелицький факультет „проти", католицький „за", правничий, медичний і фільософічний „проти"; ціла варшавська політехніка „за", так само ветеринарійна академія у Львові; вильенський університет — медичний і правничий фак. „проти", туманістичний та мистецький „за"; вища сільсько-господ. школа у Варшаві „проти"; і т. д. — Виходить, що ранійш подана вістка ПАТ-а про те, що на 32 факультетів лише одна т. зв. школа висловилась проти numerus clausus, не відповідає правді.

Справа амнестії в соймовій комісії.

У правничій комісії сойму пос. Л-берман (ППС.) референував урядовий законопроект про амнестію в звязку з признанням Польщі східних кордонів. В дискусії всі промовці признали той проект недостаточним та висловились за поширенням амнестії на вчинки, доконані з політичних, економічних, національних та релігійних мотивів. Одночасно підкреслили потребу злагіднення кар за звичайні провини. Голосування над встановленням розмірів амнестії відсунено до середи 25. ц. м., а до остаточного полагодження проекту вибрано комісію правників, в яку ввійшли: Сейда (З. Л. Н.), Ліберман (П. П. С.), Бітнер (ендеція). Марек (П. П. С.) — Смяровскі (Визволення). — Повища офіціяльна вістка ПАТ-а не каже нічого ближче, що треба розуміти під „вчинками, доконанними з мотивів політичних, економічних національних і релігійних".

Жиди щадливі похвалою генерала Галлєра.

У військовій комісії велась дальше дискусія над законопроектом про загальну військову повинність. Голова комісії Мончиньскі („Хієна") зазначував необхідність удосконалювання польської армії, яка на випадок війни завсіди буде чисельно слабшою від противників.

Потім ген. Галлєр констатував позитивний вислід політичної дискусії, та передусім з задоволенням звернув увагу на декларацію жидівських послів про непохитне бажання Жидів вірно служити в польській армії. Ген. Галлєр підніс з жалем, що таких заяв не склали инші національні меншости.

„Хвіля" поміщує що телеграму ПАТ-а під наголовком: „Ген. Галлєр висловлює задоволення з декларації жидівських послів", а відповідний уступ поміщує товстим друком.

Недуга ген Сікорского.

Премієр ген. Сікорскі видоровів на стільки, що в найблищих днях повертає до виконування праці. В суботу відбулась рада міністрів в його приватному помешканні.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.080. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

РІЖНІ ВІСТИ.

Комуністичні заворушення в Німеччині.

Положення в Мільгаймі дуже грізне. Ціле місто находиться в руках комуністів. Комуністи обсадили ратушу, при чому убили кількох жандармів. Через вікно бурмістра стріляли робітники 5 разів, але бурмістра не поранено. Уряд ніяк не може виявнити, відкіля робітники дістали зброю. З Дуісбурга вислано військо для здавлення революції.

Також в Діссельдорфі прийшло до кривавої боротьби між робітниками і військом. Багато робітників арештовано.

Всеамериканський конґрес.

Всеамериканський конгрес, який відбувся в Сантяго де Чілє виніс постанову, що покищо справу розброєння держав Америки належить уважати передчасною. Колюмбія домагалася, щоби малі держави мали право боронитися при помочи отруйних газів і підводних лодок. Цей внесок підтримав також Парагвай.

Із англійського кабінету міністрів.

З Льондону доносять, що Чемберлен, Роберт Гори і Вортінґтен Еванс мають намір вступити до кабінету.

Напад Греків на Болгарію.

Грецька ватага перейшла кордон і напала на болгарське село, де вимордовано кількох жовнірів. Болгарський уряд вислав до Греції ноту з протестом проти вище названого нападу.

Фінляндсько-совітський договір.

До Москви прибула фінляндська делегація в ціли заключення торговельного договору із совітськими республиками.

Демонстрації в Порурю.

В Ессені і Діссельдорфі відбулися великі демонстрації безробітних. Також демонстрації відбулися в Оппенгавені.

В Женеві.

Французька преса повідомляє, що Брантінґ виїхав до Женеви. Туди ж прибув також італійський генерал Салєндра. Обидва удалися на засідання Союза Народів.

Вісти з Буковини.

Випущення директора Крутія на волю — Д-р Степан Кравчук в ролі агента-провокатора. — Високі відзначення українських „патріотів".

Арештованого дня 18. листопада м. р. Степана Крутія, якого обвинувачили румунські власті о державну зраду, випущено на волю. Заразом приневолено його до опущення границь румунської держави.

На днях саме виїхав Крутій в сторону Чехословаччини.

Румунам хотіло відай о те, щоби якимось таким коштом позбутися особи Крутія, бож він як організатор й довголітний голова товариства „Міщанський Хор" в Чернівцях, до згуртоване майже все українське міщанство, являвся небезпечним в очах румунської влади.

Цікаву ролю відограв при арештуванню „д-р" Степан Кравчук. Колись в кореспонденціях до галицької преси Кравчук накидувався на деяких буковинських патріотів, він пятнував там і тих, котрі стоять на службі румунської охрани. Забув бідняга поставити себе на першому місци, тому пригадатиб йому треба, що число його легітимації як агента румунської охрани є „31".

Коли Крутія арештовано, він звязався у жінки Крутія, заявляючи їй, що радо послужить всякими своїми порадами, та зараз вишукав адвокатів (Румунів), котрі за добрі гроші згодилися боронити Крутія.

Не від річи буде тут сказати, що від замовлених адвокатів дістав Кравчук провізію у висоті 1000 левів. Та на тім не кінець. Кравчук зладив собі листу до збирання до-

ВОЛ. ДОРОШЕНКО.

Невільницький плач.

(Ще про „кризу української літератури").

(Докінчення).

На мій погляд не служення краси мало і має перевагу в нашій літературі, позбавляючи її елементу сили й активности, а своєрідний невільницький плач, що виливався з сумної душі пригнобленої політично нації. Неволя — ось що вигиснуло своє яскраве тавро на українській літературі, а невольник не може не плакати, не може не сумувати.

Очевидно не лиш і неволя, а й певні літературні впливи, певна мода, школа у світовій або сусідській літературі — на Великій Україні — російській, у Галичині — польській. Напр. романтична сентиментальність нашої літератури початків XIX. ст. не окреме, специфічне для нас явище. Анжеж і Гете мав свого Вертера. Але неволя, розуміється, грала домінуючу ролю.

Тож і не дивниця, що вся новійша наша література з дрібними виїмками нагадує нам той сумний, розпучливий „невольницький плач" бідних турецьких каторжан старих українських дум. Скута кайданами неволі душа письменника мусіла скигліти й ридати.

Куди було нам до офензиви, до нападу, до розмаху, коли кайдани спинили всякий наш рух? Добре вже було, коли ми могли боронитися.

І ми то плакали, то боронилися. Романтики тужили над колишньою славою, що пролинула-прогула (Метлинський, Шевченко в своїх початках), инші боронили свою народність, доводили можливість її національного виявлення, здатність нашого народу до високих проявів душі й чуття, здатність нашої мови до літературного оброблення (Котляревський, Квітка, згодом Шевченко й ин.) Потім прийшла доба визволення з кріпацтва й знову треба було доказувати, що наш народ вартий волі, що він має душу не гіршу від панської (Марко Вовчок та його школа). А опісля настав період народництва par excellence. Література кинулася малювати суспільну недолю мужика по визволенню з кайдан панщини. (І. Нечуй Левіцький, П. Мирний включно аж до А. Тесленка й ин. на Вел. Україні, Франко, Стефаник, Черемшина й ин. у Галичині). І се знову наложило свою сумну печать на наше письменство, тим більше, що втративши свої вищі верстви й опираючися тільки на сіру мужицьку масу, наші літератьі могли черпати свій матеріял лише з неї. І поки маса була пасивна й забита, й наша література мусіла носити такий самий характер.

Се найкращий доказ, що не література творить життя, а навпаки, життя кладе свою печать на літературу.

Тому то так поволі й розвивалася наша література й поволі еманципувалася від свого до певної міри службового характеру. Аж пізнійше могли в нас появитися й нотки чистої естетики (Кримський, Вороний, Філянський, в Галичині — „Молода Муза"). Відразу наздогнати Европу очевидно годі. І не культ краси винен у тім, що ми не маємо Бетовера й Родена. І не наша національна вдача.

Елементи сили, активности в нас есть. Їх добачує по справедливости д-р Донцов у Шевченку, Лесі Українці й Винниченкові. Їх, скажемо, можна добачити і в инших. Так само не чужа нам і сатира. Досить пригадати чудові зразки хочаб у Франка і в його публіцистиці і в його белетристиці („Казки й Сатири" в збірках „Місія й Чума" та „Сім казок", а також дещо з його поетичної сатири), не згадуючи вже про Гулака Артемовського, В. Самійленка, О. Маковея й ин.

Якби там ні було, в міру нашого громадсько-політичного поступу, йде й поступ у літературі. Не так швидко, як хочемо, бо такі обставини. Отже справа визволення нашого письменства з сумного, рабського тону є справою нашого визволення з кайданів політичного гнету.

Чи значить се, що літературне визволення ще далеко? Що настане воно аж „на другий день" по політичнім? Ані трохи! Воно може випередити його, раз уже є й зростатимуть чим далі ряди нової інтеліґенції, що бореться за національно-політичне визволення. Чим більші й густійші будуть ряди сеї інтеліґенції, тим рішучійший і вільнійший буде тон нашого письменства, тим ріжнороднійший буде його зміст, бо вже не саму-но сіру етнічну масу оспівуватиме, а й братиме сюжети з ширшого й складнійшого національного життя. Досі наша нація була однобока, позбавлена значних своїх складників. Тепер іде під цим оглядом регенерація нації — до неї вертають й инші стани.

Ряди інтеліґенції ширшають і зміцняються. Тепер уже український інтеліґент не той самотний вояк у полі, не той одинокий остовець в чужонаціональнім морі, як то було давнійше. Боротьба за саму мову, боротьба за можливість і законність вияву в літературі своєї народности, ва право сеї народности на життя — вже tempi passati. Вона вже за нами, бо ся можливість, се право вже не заперечні. І тепер ми вже кипимося за що инше — значно важнійше.

На порядку дневнім справа повноти національного життя, справа власної державности. Ми почуваємо себе вже нацією, а в результаті й сумних ноток мусітиме щораз меншати. З націоналізацією нашого громадянського життя на всіх просторах нашої етнографічної території, з урбанізацією його прийдуть инші настрої й инші тони. І от тому я й оптиміст що до будучности нашої літератури. Я вірю в її розцвіт і буйну силу, вірю в її майбутню активність, а віру сю піддержують в мені голоси подібні до статті д-ра Донцова — голоси, що знаходять відгук у душах і серцях багатьох із нас. Се є показчик кращого, ластівка нової весни, благовіщення нашого світлого воскресення. Ми вже не ті. Сумні, жалібні рабські ноти, невільницький плач, що був так природній нам давнійше, стогін, з котрим зжилися наші батьки, тепер нам не до душі, обурює нас. Нам вже хочеться простору, розмаху, активности і в житю і в літературі.

Чуємо вже проповідь чину і се не дурно. Значить уже настав до сього час. Давнійше не було до того грунту, тепер сей грунт твориться.

Виявом сього є між иншим писання д-ра Донцова.

Се знак, що мимо всього змінв має бути, вона вже є — в нас самих. У нас уже пробудилася воля до чину й від неї залежатиме й саме життя. Виявиться се очевидно і в літературі. Мусить виявитися! І з сього погляду я щиро витаю статтю д-ра Донцова, хоч із деякими її тезами, як бачить читач, і не можу згодитися.

бровільних жертв — на кошти оборони Крутія. Призбирані гроші зужив п. Кравчук для себе

Дальше удався Кравчук і до товариства „Міщанського Хору", жадаючи від членів видїлу тогож товариства суми 20.000 левів, бо мовляв, нашого голову треба ратувати. Міщане—знаючи Кравчука—грошей не дали йому.

Та він порадив собі краще. І менно пінов до жінки Крутія, запевняючи їй, що як вона не дасть йому 5.000 леїв, так він зрадить Крутія перед тайною охраною, що цей дістане найменше 20 літ тюрми. Бідна жінка, заскочена такою несподіванкою, дала Кравчукови бажану суму, та повідомила про цей сумний факт свого чоловіка в тюрмі. Очевидно, цей шляхотний поступок Кравчука зінтересував державну прокураторію, яка зарядила негайне арештування Кравчука.

Кравчук, будучи карепим вже за шахрайства в Галичині, боявся, що й тут йому капне найменше яких два роки тюрми. Але він не в тіма битий. Радить собі в той спосіб: пише він до шефа сїгуранси Пігала листа, не обіцює йому зразу гайної роботи Крутія, якщо згаданий шеф зможе йому дістатись на волю. Ну і зрадив Кравчук, що знав о шефі сїгуранси, поміг йому о стільки, що виключив у прокуратора Куварейка, щоб Кравчукови примінено по можности як найлегшу кару — з огляду на його заслуги сїгуранси.

Дня 24. марта поставлено Кравчука перед звичайного суддію д-ра Гольда, котрий знаючи Кравчука з передніх здєлок, засудив його на шість місяців тяжкої тюрми. І цей бандит ще має на стільки відваги, що пише до своїх знакомих листи, не розказує, що він „при помаганню арештованому о державну зраду Крутієви — попав в тюрму". В иншому листі, писаному до одного з визначнійших патріотів пише таке: „Я сиджу за національну справу. Розправа моя відбудеться при кінци мая, увільнення певне, бо тільки під напором правительства буде оскарження. Відень писав курієра на мою розправу, але його не допустять, бо бояться. Тож пішли Бога ради мені 1000 леїв, бо гину. Bis dat, qui cito dat". Правду каже що по кінці мая „увільнення" певне, бо до кінця мая він засуджений.

Деякі з буковинських автохтонів, котрі були „во время оно" вірними слугами небіжки Австрії, дістаючи за те ордери, пішли тепер новій вітчині на вірні услуги.

Саме недавно цьому буковинський міністр Нестор декорував медалями „Стєва Романієї" бувшого директора української гімназії д-ра Панчу Клима та проф. тоїж гімназії Степана Караневича. Коментарі зайві. *Унівт.*

НОВИНКИ.

— **Ціни почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відкликати передплату тому, що маніпуляція цінами тревае тепер доволі довго. — просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи.** — *Адміністрація.*

— **Конфіскати.** Попереднє (14.) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за дві статті п. з. „Всеукраїнська еміґрація", цілість звістки п. з. „Уряд Злучених Держав про Сх. Галичину" та кінець вірша О. Олеся в рубриці „З дороги життя".

— **Бенефіс артистів українського театру.** В найблизших днях на львівській сцені „Бесїди" буде виставлена знаменита пєса Шніцлєра „Любощі" як бенефіс усїх артистів нашого театру. Можна сподіватися, що імя автора пєси як й інтенція вистави заманить до театральної каси все громадянство м. Львова.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Литовсько-польський спір на Союзі Народів.

Женева. 21. ц. м. відбулося публичне засідання Ради Союза Народів присвячене польсько-литовській справі зі складом: французький делегат Гаєото, італійський Саляндра. Литву заступали Гальваноускас і литовський посол у Берліні Сідзікавскас та представник Литви на конференцію у справі Клайпеди в Парижі Мандельштам. Польщу заступав Ашкенази. Гальваноускас поробив закиди Польщі, що обняла невтральну стрефу і запротестував проти ухвали конференції амбасадорів яко неважної і признаної Литвою безправною і насилуючою суверенність Литви. Ашкенази опрокидував закиди Гальваноускаса. Гіманс заявив, що на основі ухвали ради амбасадорів з 14. III. польсько-литовський спір перейшов до історії. Опісля розглядано литовське внесення, щоби про знесення невтральної стрефи між Польщею й Литвою відіслати до міжнароднього трибуналу в Газі. Гіманс заявився за відкиненням литовського внесення. Рада Союза Народів ухвалила відкинути литовське внесення. Гальваноускас заповів, що Литва відкличеться до майбутніх загальних зборів Союза Народів.

Дальші завірушення в Перу.

Дісельдорф. Прийшло тут 22. ц. м. до сутички між 2000 безробітними і поліцією безпеченства.

Війна або мир із Туреччиною.

Грац. „Tagpost" звідомляє з Відгорода, що 20. ц. м. переїздив тамтудн шеф турецької делегації на льозанську конференцію, Ісмед Паша. Секретарь Ісмеда паші з його припоручення дав журналістам такі пояснення: Ісмед паша їде до Льозанни цим разом із усякими повновластями, потрібними для заключення і підписання договору. Лише в справі Мосула не буде нарад, бо цю справу поладнано нотами між Туреччиною й союзниками. Туреччина в Льозанні зажадає оконечного управильнення найважнійшої справи, над якими раджено вже м. р. Ісмед паша дивиться оптимістично на вислід конференції і готов до компромісу, на скільки виявиться добра воля по другій сторонї. Колиб стрінувся зі спротивом, Ісмед паша рішений негайно відїхати до Льозанни та його відїзд не означав би перервання переговорів, але початок воєнних кроків.

Дальша окупація.

Берлін. Французькі власти на окупаційній области проголосили рбапорядок, силою котрого кільканацять місцевостей, вичислених у розпорядку, придучено до окупаційної области, хоча в цих місцевостях не осадовиться військо

Розправа против патр. Тихона.

Гельсінгфорс. Розправа проти патріярха Тихона почнеться 24. ц.

Москва. Оборонець патр. Тихона буде Бобріщев-Пушкін.

Вибух бомби в совєтськім міністерстві.

Відень. „N. fr. Pr." з Білгорода: 21. ц. м. вибухла бомба в міністерстві війни. Відломки бомби впали крізь вікно до будинку парляменту, що є проти міністерства. Пос. д-р Кровіцан, що був підчас вибуху біля вікна, ранений відломками бомби.

Японія зверне Порт-Артур Китаєви.

Москва. З Читн звідомляють під датою 20. IV., що в Олександрівську на Сахалїні висаджено на сушу 16.000 японських жовнірів. Протияпонський рух у Китаю примусив Японію поробити деякі уступки Китаєви. Японське правительство згідне на скликання конференції в справі звороту Китаєви Порт Артура.

Льозанська конференція.

Льозанна. 23. ц. м. відбудеться перше засідання відновленої конференції союзників в Туреччиною.

Відділення Мадярів з Чехословаччини.

Прага. Польрад. „Ческе Слово": Чесько-словацьке правительство видалило в короткій дорочі зі словацької території 64 Мадярів, памятаючи репресії з приводу цього, що відділ неправильних мадярських військ вдерся на чехо-словацьку область.

— **Національний Музей у Львові** (ул. Мохнацького 42) одержав на закупно збірки Пещанського, від Народної Гостинниці 200.000 мп., радн. суд. А. Бонюркова в Тлустім 20.000, с. д-ра І. Лятишевського в Станиславові 10.000, П. Волчука з Лєнцута 5.250, о. О. Наконечного в Отинії 3.000, всего 1,880.320 мп. на загально потрібну квоту 7,5 мїл.

— **Українське Педагогічне Товариство.** В второк 24. квітня 1923 о год. 6 і пів сала Бесїди продовження відчиту ап. судді д-ра Ром. Чайківського п. н. „Замітки до російського карного закона з 1903 р." Опісля ап. суддя Яр. Ільницький зреферує деякі цікаві випадки з цивільної юдикатури.

— **Свято сходу православної церкви** відбудеться в Кремянці в найблизших днях. Участь візьме епископ Теотокій і луцький епископ Олексій.

— **Смерть французького віцепрезидента сенату.** В Парижі помер віцепрезидент сенату Адам Жерар.

— **Похорон патріярха Тихона.** Московська „Правда" подає що відложений процес против патріярха Тихона почався 20. ц. м. Обвинувачує Крилєнко.

— **Закиди до столиці Покуття.** Літом 1921 р. засновано заходом Т-ва Громада „Комітет охорони воєнних могил в Коломиї", котрий в першому соломяному запалі проявив визначну ліяльність. Та з хвилею виїзду деяких студентів на студії до Львова, Комітет майже перестав істнувати, бо ті зі студентської молоді, що остали на місці, не мали вже охоти продовжати почату повищу, співпрацюючи в тому напрямі з прочими членами комітету. Наслідок того такий, що богато робіт, почасти навіть вже початих, досі не викінчено, а ті могили, котрі вже сяк так в 1921 р. упорядковано, нині знову в оплаканому стані. Так приміром на могилі четаря УГА. Гуменюка Михайла (упав 12. І. 1919 р. в Козельниках під Львовом), якого колись з так великою помпою і пієтизмом ховала столиця Покуття, досі немає хреста, коли тимчасом під соломийською церквою на Карпатській улиці стоїть без пйякого призначення хрест, приладжений Комітетом. А це тим більший мінус для Коломиї, що могила бл. п. Гуменюка находиться власне на україньскому цминтарі. Може коломийська молодь схоче бодай тепер пригадати собі наново на могилі тих, котрі з любови до України віддали своє життя, а котрими ми в разі потреби так дуже любимо чванитися. Віримо також, що старше громадянство, а головно члени Комітету постараються зорганізувати молодь до праці в тому напрямі і недокінчені роботи коло могил українських героїв будуть на славу столиці Покуття доведені до кінця.

— **„Страшне".** Відносно новинки під пов. заголовком, уміщеної в 69 ч. „Громадського Вістника" з 28. березня ц. р. надіслано нам від президії дирекції почт і телеграфів у Львові спростування, в якому нас повідомляють, що слідство переведене делегатом дирекції в редакції виявило, що коперти інкримінованих листів не мали печаток подавчих урядів, супроти чого мусить вважатися певним, що тих листів не віддано почті до транспорту. Можна припускатя, що згадані листи були віддані комусь з дорученням надання на почту, одначе згадана особа надужила довіря і листи, здерши з них марки, викинула. Супроти того стану річи нема основи підозрівати почтові органи о доконання надужиття з тими листами.

— **Футра дорожість!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в сїстеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 в. 2067 1—30

ДІМ КИЛИМІВ ГАЛИЦЬКИХ
ЛЬВІВ, пл. св. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЛЇЧНУ ПРОДАЖ **КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЦА** в ГАЛИЦЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНИХ „СХІДНИХ ТОРҐІВ". — **Килими** на підлогу, перед ліжка і над ліжка, виїздки на отоманки і бурки, хідники, подушки, потяганки, килимові і шкотські портієри у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після власних розмірів і взорів. 2115 3—10

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Отсим повідомляється всіх членів симфонічної орхестри, що проби відбуваються що четверга о 2-30 і що неділі 9-30 в малій салї Муз. Т-ва ім. Лисенка. Тому, що речинець концерту наближається, проситься о якнайчисленійшу участь. — УПРАВА. 2146 2—2

Український Театр під упр. Івана Котуняка з п. артистичним проводом М. Бенґала. Сьогодня, сала „Сокола": Второк 24. ц. м. „ЧОРНОМОРЦІ" оперета. Середа 25. ц. м. „КАТЕРИНА" опера. Четвер 26. ц. м. „ВОСКРЕСЕННЯ". П'ятниця 27. ц. м. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА НЕЧЕРНИЦІ". Субота 28. ц. м. „СЛУХАЙ ІЗРАЇЛЮ". 2158 1—4

Січ і Січовики Пезіл! „Повітова Січ" у Львові уладжує в неділю і понеділок дня 29. і 30. квітня ц. р. січово-пожарничий курс. Кождa „Січ" прислє одного бодай делегата. Кошта удержання одного делегата 20.000 мп. Харч і мешкання приготується для тих, що зголосяться для тих, що зголосяться передтим на адресу: Д-р Роман Пашкевич, Львів, Собіщина ч. 7. Початок курсу неділя 29. IV. 1923. о год. 9-ій рано. Збірка в льокалї редакції „Громадського Голосу" у Львові, Ринок 10 (Дім „Просвіти" II. поверх, ганок). 2147 1—2

Дрібні оголошення.

СТРОЇТЕЛЬ „Б". Стройна фортепіянів, направа, відновлення, оцінка, купівля, продаж. Виїздяю також на провінцію. Львів, Глубока 18. 2155 1—

ОТОМАНИ Канапки до складання. Вкладки до крісел, розтягові полумяки. Меблеві матерії. Дрелішки, Портіери, Фіранки і тюлеві кепки. Хідники. Дивани по конкурентійних цінах поручає — Проситься звертати: Е. Гаґлер, Львів, Собіського 21, дахівка на ч. дому. 1684 2—14

СТАРШОЇ жінки до ведення кухні і сільського господарства пошукується. Зголошення з подачею умов проситься слати на адресу: Го.-кат. урядник парохії Волчинець п. Станиславів. 2152 1—1

ГАВАЛЕР, маючий, опікується з пластичною відповідного віку. — Посередництво неприключене. Зголошення зі вказівкою під „Щаслива будучність 36" до Адміністрації „Діла". 2157 1—3

АРТИСТИЧНА робітня столярська і різьбарська Володимира Пелеха в Селисках коло Винова виконує всілякі церковні роботи після найновійших взорів. 2140 1-1

ДЯК іспитований, знає нотний спів і досвідчений пасічник, в потребі може вести торговлю, шукає посади. Ласкаві зголошення: Ів. Волчук, Коломия вулиця Шевченка 5. 2148 1—1

2 РЕАЛЬНОСТІ з вільними мешканнями і городами, околиця вул. Замарстинівської, 2 малі вільні господарства біля Львова, двоїльна камениця у Львові продасть „Еволюта" Оссолінських ч. 11. 2150 1—3

РУТИНОВАНОГО солісітатора, як також мундапта (-тку) приїму сейчас до канцелярії. — Др Степан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 5—10

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно, омуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 8—10

ОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав. Пол. Америки і Канади. Години приїому межи 9—2 год. вул. Коперника 12, II. пов. передні двері. 2070 8—14

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Батурого 4. 1974 9-30

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, корок ізоляцію, карболінеум, будівельні підобизи, валізи, рури, по конкурентійних цінах доставляє „Пільот", Львів Батурого ч. 4. 1974 а) 7—30

ІНТЕЛІГЕНТНА жінщина, середнього віку пошукує заняття в веденню домашнього господарства найрадше у священика. Зголошення слати до Редакції „Діла" під „Опівдня". 2132 2—3

ПОШУКУЄТЬСЯ спільника фахівця до заложення торговлі товарів сукенних і подотен в повітовім більшім місті, в котрім до сеї пори подібної торговлі в хрістіянських руках не було. По ближші інформації прошу звертатися на адресу К. Рогозинського в Бучачи. 2131 2—2

ГАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, машинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільників по конкурентійних цінах доставляє „Пільот", Львів, Батурого ч. 4. 1974 8—30

Ширіть наш часопис!

БЕЗРОБІТНІ селяне, старші, інваліди, не здібні до тяжкої праці, ученики, а пів діти мають добрий і легкий заробіток у себе на місці. Потрібні поучення висилає даром кождому: Спілка Українських кооперетив Галичини у Львові, вул. Зіморовича 20. 2126 2—2

МЕШКАННЯ для пань, спільна комната, харч — за пропінкою. — Тисовська, Листопада 31. 2143 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2010 вере повновно 5—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у Львові, вулиця Сикстуська ч. 48.

КООП. „РЕҐУЛЯТОР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 14.

прийме сейчас ПРОДАВЦЯ, обзнайомленого добре в мануфактурній бранжі. 2136 1—3

Надзвичайні Загальні Збори

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ",

Кооперативного Союза споживчого у Львові,

відбудуться дня 9. мая с. р. о год. 16. в сали тов. „Бесіда", при вул. Рутовського ч. 22. зі слідуючим денним порядком:

1) Отворення і уконституованне Зборів,
2) Відчитання протоколу з послідних зборів,
3) Звідомлення про реорганізацію Н. Т. як Кр. Союза споживчого.
4) Інтерпретація §§ 95, 97 статута.
5) Ухваленне способу вибору у означенних на Загальні Збори § 95 статута.
6) Вибір Уповноважнених §§ 97. 108.

Загальні Збори Уповноважнених

відбудуться 31. мая п. р. згідно з постановою § 103 статута.

Як що на означену годину не явиться приписаний статутом комплет, відбудуться о 17. год. з тим самим денним порядком і в тій самій домові Другі Надзвичайні Загальні Збори, які без огляду на висоту репрезентованої на них суми уділів і без огляду на скількість присутних на них членів, вивесуть правосильні рішення § 91 ст.

В дни Зборів 9. мая п. р. о год. 10. рано відбудеться в сали тов. „Бесіда" Нарада з представниками господарсько-споживних кооператив, які вступили в члени Народної Торговлі, як Красвого Союза споживчого, на котру будуть висланні особні запрошення.

Львів дня 21. квітня 1923.

ЗА УПРАВЛЯЮЧУ РАДУ:
Д-р Степан Федак,
предсідник.
Юліян Павликовський,
секретар.
2140 2—3

RED STAR LINE

МОРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

(ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ)

RED STAR LINE

ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗОРІ **ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА 29.**

ТЕРНОПІЛЬ, вулиця МІЦКЕВИЧА ч. 31.

АНТВЕРПІЯ ШЕРБУҐ ДАНЦІҐ **АМЕРИКА**

ГАМБУРҐ-АМЕРИНА (AMERICAN LINE).

Всіх інформацій в справі виїзду до Америки і Канади устно і письменно радо уділяють бюра **у Львові, Сикстуська 29,** і в Тернополі, вулиця Міцкевича 31., як також кож львівський відділ у Варшаві, Маршалківська 137. XXVI. 3—3

Лев Аппель і Ска

у Львові: вул. Легіонів 1.

Тел. 458. Адр. тел. Оптика Львів. 2151 ПОРУЧАЮТЬ 1—50

Окуляри, Цвікери

від найдешевших до найкращих у всіх родах, — СКЛА Цайсса, — — — Буша, Герца — — —

:: ЛЬОРНЕТКИ ::

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відсторонно.

Запорожці ПИШУТЬ ЛИСТ ДО — - СУЛТАНА. - —

Картина РЕПІНА, величина 55×40 цнт Ціна 30.000 мп. в рамах сальонових 60.000 мп., українських 80.000 мп., вже з портом і опакуванням. Висилає за попереднею

:-: ІВАН ПАВЛИК :-:

ЛЬВІВ, Ринок 10, II. пов. („Просвіта").

ТАПЕТИ, ДИВАНИ, шкіряні ҐАРНІТУРИ клюбові поручає — Декоративний Заклад **С. ВАЙС** ЛЬВІВ, вул. СОВІСЬКОГО 2. — — 2154 1-5

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ГОСПОД.-ТОРГОВЕЛЬНОЇ СПІЛКИ

„ЄДНІСТЬ"

стоваришення зареєстр. з обм. пор.

в Хмільні

відбудуться дня 29. IV. н. р. о год. 3. по полудни в льокалі читальні „Просвіта" з слідуючим порядком дня:

1) Відкриття Зборів.
2) Зміна статуту.
3) Фузія спілок „Народний Дім" і „Єдність".
4) Вибір Надзірної Ради, Контрольної Комісії і затвердження Управи.
5) Евентуалія.

2153 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Оповістка.

Надзірна Рада Краєвого Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликує на основі §. 45, і 47. статута

XXIII. Звич. Загальні Збори Стоваришення

на день 11. мая 1923, о год. 3 і пів по полудни,

в сали Стоваришення у Львові (ринок ч. 10., I. поверх) з отсим предметом нарад (§. 52. ст.):

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів Стоваришення.

2. Звіт Дирекції з діяльности за двайцятьчетвертий рік адміністраційний (1922) з замкненням рахунків і білянсом.

3. Звіт Контрольної Комісії з внесенням на уділення абсолюторії.

4. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску, (§. 45 а, і 23. статута).

5) Зміна §. 16. статута.

6) Вибір членів Надзірної Ради (§. 37. статута).

7) Вибір 3 членів Контрольної Комісії (§. 52. б. стат.).

Право участи в Загальних Зборах мають члени, котрі в цілости уплатили принайменше один уділ (§. 50. стат.). За легітимацію служить уділова книжочка. На Загальних Зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§. 51. стат.), які мають виказатися достаточно повновластю.

Маєтковий білянс за 1922 р. є виложений в льокалі Стоваришення (Ринок ч. 10. I. пов.), де члени можуть його переглядати (§. 56. стат.).

За Надзірну Раду Краєвого Союза Кредитового, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, 16. квітня 1923 р.

Володимир Авдицький,
предсідник.
Д-р Юлій Сачек
2119. секретар. 3—3

ПАНОВЕ! ЛИШЕ ЕЛЕҐАНТНИЙ, ДОБРИЙ, МОДНИЙ КАПЕЛЮХ ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ МОЖНА ЗАКУПИТИ В СКЛАДАХ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

= Рудольфа Майвельта =

Площа Марійська 8., вул. Городецька 72., Казимирівська 25.
2139 а) 2—2

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зєдинених Держав) або Канади, можуть без ніяких труднощів виїхати — — до **КУБИ**

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 5—7 (давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)

Приїзджаючі до Львова можуть вступити по інформації до нашого бюра и. дворця **Городецька 91.**

П. Т. Купці галянтерійних товарів! 6—10

Повідомляємо, що з днем 15. к. м. відкрили ми — — —

Філію при вул. Боїмів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невскі, Coats, Clarke, Mefr, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші галянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.

При більших закупах побач. **М. МАЙЗЕЛЬЕС І С-ВА** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (дім Бенчевіа), Філія: Боїмів 19, перехід на Ринок 12.

Ч. 16 (9.897). Львів, середа 25. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАНЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Чи бачили Ви вже виставу в вітрині Ринок ч. 36? 2172

Львів, 24. квітня 1923.

Факти учать. Коли би хотіти знайти приклад тих наслідків, які може дати, до яких може привести польська політика що до тих національностей, що силою обставин опинились під польською владою, ледве чи можна знайти для цього більш яскравий, більш разючий приклад, як результати польської політики відносно Волині, Холмщини і Підляшя. Ці результати, ці наслідки виразно позначились як на сучасних настроях населення цих українських земель, так і на теперішній поставі його парляментарної репрезентації. Виразно й досадно змальовують вони те, що вдалось Польщі на цих землях, дають підстави для вияснення тих дальших перспектив, яких може сподіватись на них польська державність.

Західні українські землі до останнього часу не без підстав уважались одною з найбільш одсталих українських територій щодо розвитку національної свідомости. В свій час в нашій політичній пресі не один раз висловлювалися сумніви й побоювання відносно того, чи зможемо ми на цілому просторі цих земель вдержати свій національний стан посідання, чи не доведеться нам рахуватись в будуччині з фактом спольщення певної частини тих споконвічних українських земель.

Здавалось, перехід цих земель до Польщі, який відбувся в 1920 р., мусів би наше становище на цих землях погіршити. Здавалось би, що мало національно свідома маса цих земель, яка мала дуже нечисленну, слабо вироблену політично інтелігенцію, не зможе боротись з заливом польонізації, яка має за собою всі засоби і можливости власної національної держави. Здавалось, так би мусіло бути. Але дійсність, факти й події того недавнього часу, коли ці землі перебувають під польською владою, дали цілком протилежні успіхи й наслідки.

При слабому політично національному степені розвитку цих земель населення їх приняло свій перехід під польську руку цілком пасивно. У певної частини місцевої інтелігенції в той час явились були навіть ілюзії відносно можливостей вільної національної роботи, вільного національного розвитку під польською владою в співробітництві з Поляками. Як дуже характеристичний факт треба відзначити, що серед тих, що мріяли про таке співробітництво був й так ославлений тепер польською пресою як найскрайнійший полякожер пос. М. Лушкевич.

Практика польського панування на західних українських землях дуже скоро розвіяла у місцевої інтелігенції всі ілюзії відносно можливостей співробітництва з Поляками. А брутальність польського поводження, закриття церков й шкіл, повна ігнорація національних потреб населення, образа на кожному кроці його національної чести й гідности — все це навіть серед мало свідомої національної маси тих земель викликало відповідну реакцію, в величезній мірі причинилось до зросту національної свідомости. Польський режім за два з половиною роки перетворив аморфну в значній мірі масу цих земель в свідому націю. Він дав те, що не дали би може десятки років освідомлюючої національної роботи.

Після переходу цих українських земель під польську владу група польських Манілових з табору пілсудчиків носилась з думкою утворення на цих землях з замешкуючого там „poczciwego ruskiego ludku" якоїсь особливої „української" нації, залюбленої в польській державности, різко відмежованої від небезпечних й шкідливих Галичан.

Ці утопічні мрії й наміри кінчились повним банкрутством. Тепер з повною виразністю можна констатувати, що настрої й змагання українського населення на Волині, Холмщині і Підляшші цілком ідентичні з настроями й змаганнями української Східньої Галичини. Під теперішню хвилю нам лишається лише зафіксувати організаційно той процес ідейного об'єднання, який вже відбувся, який вже є фактом. Виборча кампанія на Волині, Холмщині і Підляші була періодом, коли ці настрої й ця постава населення зазначилась з повною виразністю й ясністю.

Не можна тут минути того факту, що українська парляментарна репрезентація, яка опинилась в польському соймі в результаті виборів, в початках своєї роботи не виявила себе цілком на висоті свойого призначення, вона не відбила цілком й вповні тих настроїв мас, що виявилися були підчас виборчої кампанії. В той час, коли цей настрій що до польської державности відзначався повною виразністю й повним радикалізмом, в діяльности українського клюбу до останніх часів зазначились певні угодові тенденції. Але ці настрої, які ми відносимо на рахунок неповної орієнтації наших послів в нових обставинах, як здається, вже цілком минули. Намічається тут так само повна гармонія з тими вимогами, які могли би ставити до українського клюбу ми, Українці Східної Галичини.

Той буйний зріст національної свідомости, якого являємось ми свідками на Волині, Холмщині й Підляшші, той ріст інтензивности національно-творчої енергії, який має й мав там місце, в теперішніх часах дає повчаючий й яскравий приклад тих великих і світлих можливостей, які стоять перед нашою нацією. В той час, коли аранжери світової політики так старанно змагаються ліквідувати українську справу на міжнародній арені, стихійний рух народніх мас виявляє в неперемożною силою навіть у найбільш відсталих частинах нашої національної території. Являється цей факт одним з численних доказів того, що всі змагання поховати нашу національну державну справу є безнадійні, є засуджені на провал і банкротство. Однаково безнадійними незалежно від того, чи укладають їх в кабінетах керовників світової політики, чи в урядах й установах наших східних і західних сусідів і „приятелів".

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 20.005 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ТИМОТЕЙ СТАРУХ

б. посол до австрійського парляменту і галицького сойму, член Української Національної Ради, член Трудового Конгресу у Київі, заступник голови Народнього Комітету, б. комісар міста Бережан, довголітний повітовий організатор Бережанщини, член всіх українських інституцій і товариств, визначний народній діяч, помер після довгої тяжкої недуги дня 21. квітня ц. р. в Бережанах. Похорони відбудуться дня 23. квітня ц. р. з дому жалоби при вул. Ріашицькій. Поминальне богослуження відбудеться 24. квітня в парохіяльній церкві в Бережанах.

Зломаний останнім лихоліттям і тяжкою недугою, якої набавився в тюрмі—в 63 році життя розлучався зі світом Тимотей Старух, один з найчільнійших селянських діячів на Галицькій Україні.

Коли в мин. місяці запрошено його на засідання Української Національної Ради, дріжучою рукою відповів на адресу редакції: „Прикро, що не можу приїхати. Вже шестий місяць не покидаю ліжка. Тяжкі терпіння переношу. Лежу як Лазар. Щоби хоть недовго мучитися! Всі мене забули. Ніхто з моїх колишніх навіть найкращих приятелів не відвідує мене. Одніська розрада Ваша газета. Здоровлю і цілую всіх членів Редакції і працю. Може в останнє. Тяжко, тяжко рабом жити, а ще тяжше рабом і невольником вмирати...."

Покійний Т. Старух —маркантна постать серед нашого селянства. Безкомпромісовий націоналіст, прекрасно обзнайомлений з положенням галицького селянства в його минулому і сучасному, з ясно визначеною метою—був божищем тієї верстви нашої суспільности, з якої вийшов, якої найтайнійші дрожання душі прекрасно знав. Вмів грати на струнах селянської душі. Тішився повним довірям селянства, тому зробився речником його визвольних змагань. Залізна енергія, невсипуща активність, ораторський хист і бистрий орієнтаційний змисл—дотоді могли йому вибитися серед своєї суспільности на одну з провідних постатей.

Його виступи в галицькому соймі голосним голосом відбивались по краю. В словесних змаганнях — покійник був небезпечним противником. Своїм дотепом і бистротою ума побивав нераз таких досвідчених діялектиків, як пок. кс. Стояловскі, або пок. гр. Стан. Бадені.

Все в своїому життю завдячував виключно своїй твердій енергії.

Пок. Тим. Старух уродився в Бережниці вижній к. Ліска. Його батько (селянин) — Михайло був послом до першого галицького сойму. Після військової служби вступив пок. Тимотей до жандармерії, при якій вислужив 15 літ. Спенсіонувавшись, осів в Слободі золотій коло Бережан і увесь вільний від праці біля господарства час присвячує народній роботі. На спілку з пок. о. Сильвестром Лепким, о. Мосорою і ин. організує повіт. В 1901 р. кандидує на посла до сойму. Одначе завдяки баденівським практикам перепадає. В р. 1907 виходить побідно послом до парляменту, а 1908 до сойму. Один і другий мандат задержує аж до розпаду Австрії.

В першім році війни Москалі арештують його на донос москвофілів і вивозять на Сибір. З вибухом революції в Росії втікає на Україну, працює тут через якийсь час, а відтак вертає домів.

Хоча підшарпаний на здоровлю, за часів української влади в рр. 1918—19 розвиває широку діяльність. В повіті працює як комісар м. Бережани, бере участь в діяльности Української Національної Ради, визначну ролю відіграє в Київі,

---

Пр. 252/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 9. (9890) з дня 17. квітня 1923 в артикулі під заголовком: 1) „Основний пріщіп" в уступах від слів „Чи після рішення 14. березня" до кінця, 2) в рубриці „Новинки" заголовок четвертої з ряду нотатки містять в собі єство злочину з § 65 а) у. кар. увиває доконану в дні 16. квітня 1923. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. карн. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Зразом видав накаг відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки передвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудженим за переступство на гривну до 400 кор. — Львів, дня 17. квітня 1923.

(Підпис печатний.)

на Трудовому Конгресі, вириваючи послів-селян з під гіпнози есерівських демагогів.

Після катастрофи Галицької Армії виїжджає разом зі своїм братом Антоном (б. послом до сойму) до Каменця. В Орині біля Каменця попадає в руки польського війська. Його арештують, ограблюють і пивозять до Галичини. Тут розпочинаються кільканайшятьмісячні муки по тюрмах. Процес, який проти нього заініційовано на ділі й досі не скінчений.

Зломаного фізично випускають його Поляки з тюрми за кавцією. Приїжджає домів і тут поволі догаряє.

Осиротив дружину (сестру пок. посла М. Петрицького) і 7 дітей, з котрих найстарша дочка Іванна студіює в Празі медицину.

В історії емансипасійних змагань галицько-українського селянства Покійник займає свою окрему сторінку. В. Й. П.

За огнище української культури.

VI.

В попередніх статтях коротенько представили ми найновіїші змагання Українців за огнище своєї культури а одночасно зясували в тісних межах діяльне становище до цеї квестії всіх польських чинників: громадянства, преси, чорносотенного студентства, міністрів і поліції.

Обі сторони видержали на зайнятих становищах. Українське громадянство, а спеціяльно українські студенти і професори видержали увесь натиск польської державної машини і польської суспільности. Коли всі заходи поставити університетську справу на легальній основі не увінчалися найменшими успіхами, коли на кождому кроці ми почули старошляхетське „не позволям", що найменше ідентичне з російським „нельзя", коли нам заявлено устами ректора львівського університету, що ми мусимо бути покарані за програну війну, що отже будуть ужиті всі заходи задля спинення правильного росту української інтеліґенції і розвитку української культури, — стало ясним, що слід закинути всякі формальности і вступити на шлях самочинної оборони перед культурною загладою. Творення „тайного" українського університету це нова фаза боротьби за огнище української культури. В почуттю великої відповідальности за долю нації ми зложили на жертвеннику цього нашого змагання, на жертвеннику права на розвиток нашої культури все найцінніше і найважніше до останніх меж посвяти. Розпорядили засоби широкої народньої маси, посвяту професорів і запал молоді, життя і здоровля одних та других, відданість українського громадянства, неугнуту віру в побіду нашої слушної справи, — все те було цементом і матеріялом при творенню катакомбного українського університету. З гордістю мусимо ствердити, що в чорні дні великого лихоліття тут, по цьому боці рижської лінії, „тайний" український університет перейде до історії народу, як одна з найясніших їх сторінок.

Зясовувати поведінку противної сторони — зайва річ. Годиться нагадати тільки один факт. Після березневої революції польська колонія в Київі приступила до основання польських університетських курсів. Український уряд стрінув з найбільшою прихильністю це польське змагання і дав змогу розвитку польської культури в українській державі. Аналоґічне змагання Українців в Галичині, на українській національній території стрінулося з безвинними переслідуваннями польської влади. Це така ярка ілюстрація поведінки двох сусідніх народів, так досадно характеризує мораль двох супротивних сторін, що можемо поминути подрібну характеристику противної сторони.

У висліді супротивних змагань в справі українського університету нам приходиться ствердити такі факти: 1) що вже третій рік існує „тайний" український університет у складі трьох факультетів (фільософічного і правничого (повний склад) та медичного (10 катедр), 2) що той університет існує у Львові і 3) що влада польської держави мусить скорше чи пізнійше позитивно розвязати університетську квестію для семимільйонового українського населення.

Зовсім природно, що сім мільонів Українців по цім боці рижської лінії тепер найшлися в однородному положенню. Спираючись на цю однородність (поминаємо її ближче означення) мусять виставляти й однородні домагання у всіх справах, а не лише культурній. Розуміється, найкращою розвязкою багатьох болячок українського народу був би такий політичний уклад західно-українських земель, який обнимав би собою всі українські справи, а між ними і справу українського університету. Та сумнівним являється, який шлях веде до згаданого політичного укладу; чи загальне поставлення політичної долі західно-українських земель, чи ступневе змагання в тому напрямку через позитивне вирішення поодиноких квестій. Не беремося рішати цього тактичного поступування; воно залежить від вирішення наших найвищих політичних чинників. Одначе здається нам, що будемо примушені до паралельного постановлення як загальної платформи на нинішній день, так і поодиноких вимог нашого життя. Виходячи з цього заложення мусимо й університетську справу поставити окремо, розуміється, не виділюючи її із загальної платформи.

Треба як слід поставити питання, як саме змагати до розвязання університетської справи? Перш усього мусимо мати на увазі, що наші права до львівського державного університету є в повній силі, що той університет правно не переставбути утраквістичним, що незалежно від цього його створено також податками українського населення, що становить величезну більшість населення Сх. Галичини. Одночасно в справі університету, як і в инших квестіях мусимо вийти з дотеперішньої резерви і пасивности. Сповняючи обовязки супроти польської держави, в останньому часі й обовязок військової служби, не можемо тим обмежитися. Крім обовязків існують і права. Наше змагання мусить бути звернене на обмеження надмірних „обовязків" (як на пр. удержання карних експедицій) і на реалізацію належних нам прав. Між иншим мусимо приступити до остаточного поладнання університетської справи, якої позитивна розвязка мусить йти в двох напрямках: 1) через удержавлення існуючого у Львові „тайного" українського університету від хвилі його оснування і 2) через поділ львівського університету, себ-то зав. університету Яна Казимира на два найвищі наукові заведення, на польський і український університет.

Тільки по тій лінії може піти розвязка справи українського університету і тільки на таку розвязку може згодитися семимільйонове українське населення.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

„Просвіта" до української суспільности!

Загальні Збори Тов-а „Просвіта", що відбулись дня 2. квітня ц. р. при великій участи делегатів цілого краю, виявили, що загал наших членів, читалень і філій розуміє, що у теперішній порі, ще більше як колинебудь освітна праця мусить бути основою і фундаментом нашого національного життя. Головний Виділ має найкріпшу постанову піти на стрічу всім домаганням зборів в надії, що все зорганізоване українське громадянство підпре „Просвіту" всіма засобами в її важній і відповідальній праці. Для ясности справи хочемо перед наші філії і читальні, перед загал членів і прихильників і перед все наше громадянство поставити загальну програму нашої праці в найближший час.

Згідно з дотеперішньою традицією головна діяльність товариства мусить зосереджуватися на освітньому полі; до всіх наших напрямків, які завначує статут товариства, особливо до економічної організації, „Просвіта" мусить обмежувати свою ініціятиву і передати їх иншим товариствам.

Освітня праця повинна починатись з самих долів громадянства. В першу чергу курси для неграмотних повинні зняти з нашого народа клеймо низької культури, повинні дати можність „найменшому братови" прозріти і стати свідомим членом громадянства.

Конечною справою є реорганізація наших читалень в цім напрямку, щоби вони стали справді освітніми установами. Освітнє життя в читальні можуть оживити в першу чергу голосні читання книжок і часописів, ведені систематично, щоденно, щоби звязати членів з читальнею звязком духових інтересів, дальше виклади на живі теми, врешті бібліотека. Обновлення бібліотеки повинно бути головною метою читальні і вона мусить доложити всіх заходів, щоби здобути на це поважні фонди. Всяка инша діяльність громадянського чи товариського характеру, це тільки помічні засоби, що мають оживляти і скріпляти освітнє життя. Читальняні свята й обходи повинні скріплювати національну свідомість, концерти й театральні вистави мусять визначатися ідейним репертуаром, при народніх фестинах й забавах треба дбати про утримання рівня, що не понижував би „Просвіти". Кооперативні установи обовязані згідно з провідною лінією ідейної кооперації надвижки зисків обертати на культурно-просвітну працю, щоби таким чином кооперація і культурно-просвітне життя взаємно себе піддержували й скріпляли. Філії „Просвіти" повинні проявляти як найбільше самостійности, та ініціятиви з обсягу своєї праці. Виділи філій мусять зібрати в собі всіх інтелігентних робітників на освітному полі, приєднати нові сили, старатись підняти фаховий рівень праці, дбати про нові й методи. Дискусії і реферати про рідні ділянки освітної праці, освітні анкети і конференції, фахова бібліотека — це помічні засоби філій. Органом виділу мусить бути канцелярія з урядником люстратором читалень. Філія мусить змагати до цього, щоби рішучо всі місцевости на її території мали свої читальні і рівночасно, щоби вони не істнували тільки на папері, а щоби рівень їх поставити як найвище. Через постійні зносини з Головним Виділом праця всіх філій в краю утримає одноцільний характер.

Освітня праця здобуде тривкі основи щойно тоді, коли побачимо, що голошена досі засада: кождий свідомий Українець має стати членом „Просвіти", не буде тільки паперовою ухвалою і засадою. Відповідне число членів уможливить розвиток товариства з матеріяльного боку, скріпить його новими елементами і допоможе повести працю у всій ширині і глибині.

Тільки тоді буде можливе розведення ширшої видавничої діяльности. Головний виділ буде вести її згідно з своєю традицією у двох напрямках. З одного боку буде дбати про видання солідних популярних підручників, що могліб заспокоїти потреби свідомійших читачів, з другої сторони буде вести видавництво дешевих книжочок ідейного змісту для широких мас. Орган Товариства „Народня Просвіта" залишиться фаховим органом для організаторів освітнього життя і урядовим органом для філій і читалень.

До енергічної освітної праці в наведеній програмі Головний Виділ закликає всі наші філії і читальні, всіх наших членів і прихильників, все наше українське громадянство. Головний Виділ певно сповнить свій обовязок. Але його зусилля будуть даремні, коли всі члени „Просвіти" не сповнять свойого обовязку. Хвиля вимагає від нас не слів, але діл. Тільки таким чином двигнемо наш народ та здобудемо йому кращу долю. Наша праця мусить поширитися на всі наші землі. Перед нами велике діло обєднанця инших українських земель, що поділяють з нами ту саму долю, обєднання з братами із Волині, Холмщини, Підляша і Полісся, які розвели вже живу освітну діяльність у всіх „Просвітах". Разом з ними вестимемо нашу спільну працю, разом приберемо її новочасні форми, щоби успішно витримати суперництво з инщими народами і збогатити нашу націю новими культурними цінностями.

„Бо пора се велика есть"... Сили й енергії нам потреба більше, як колинебудь. Дух нації мусить піднестися й опанувати хвилеві невигоди, відкинути від себе елєменти розкладу, незгоди й зневіри.

Сім мільонів обєднаних одною долею, окрилених одною думкою осяних одною ідеєю — це велика сила.

З вірою, що ця чисельна сила витворить у собі моральну з усіми прикметами руху, активности, розгону—взиває Головний Виділ „Просвіти" ціле українське громадянство до безупинної праці, видатної і плідної, яка одиноко в світі дасть нам право про життя.

Головний виділ Т-ва „Просвіта". *Галущинський* голова, *Шах* секретар. Ревізійна Комісія: *Залєщківський* голова, *Скрентович* секретар. Видавнича Комісія: *Д-р Раковський* голова, *В. Радзикевич* секретар. Просв. орган. Комісія: *С. Магаляс* голова, *Панейко* секретар. Комісія для побор. неграм.: *М. Мороз* голова, *В. Полянський* секретар. Театральна Комісія: *о. Туркевич* голова. Економічна Комісія: *Д. Коренець* голова, *А. Іванович* секретар. Куратория фонду „Учітеся брати мої": *В. Дорошенко*, заступник голови.

Велика Україна.

Денаціоналізація нерухомих маєтків.

В Харкові відбулося засідання Совнаркома з участю представників губісполкома. Признано бажаним залишити місцевим органам право підвищати й обнижувати оцінку нерухомостей, які підлягають денаціоналізації. Про це вийде окремий декрет. Губісполком має дати до 1-го травня докладні відомости про стан переведеної вже денаціоналізації нерухомих маєтків, котра, після затвердження комісаріятом внутрішних справ, буде вважатися остаточної.

Фінансова скрута міст.

На вище згаданому засіданню харківського Совнаркому представники губісполкомів вказували на

важке фінансове становище мійського господарства на Вкраїні. Раковський обіцяв, що буде просити в Москві (!) спеціяльну позичку (!) на що ціль.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

Процес патріярха Тихона.

„Русспрес" подає з Москви: Як відомо, процес проти патріярха російської православної церкви Тихона був спершу назначений на день 11. квітня, одначе цей термін відклали на намагання поміркованих комуністичних кол, близьких до уряду, з метою, щоби знову не викликати нової хвилі протестів, як це сталося в звязку з процесом проти арх. Цепляка. Спершу гадалось відложити термін процесу на зовсім час. Але потім таки побідила думка найбільш завзятих комуністів, які мають перевагу в ЦК. партії, наслідком чого в „Известіях" З 20 квітня появилось повідомлення, що процес патріярха Тихона розпічнеться обовязково 24 квітня цего року.

Совітські газети стараються з гори приготовити громадянство на суворий присуд, який жде Тихона. „Правда" називає патріярха просто „провокатором" і закликає совітську владу бути безоглядною для „організатора кривавих народніх розрухів".

РІЖНІ ВІСТИ.

Коаліційний кабінет в Югославії.

Король поручив Пасічови утворення коаліційного кабінету, щоби покінчити довготреваючу кабінетну кризу.

Із Ради Союза Народів.

На останньому засіданню Союза Народів порушено справу розброєння Европи. Представник Зединених Держав запроектував пляни контролі над приватним промислом воєнним держав Европи. Роберт Сесіль предложив пляни гарантійного пакту.

Проти фашистів.

В Медіолані викрито новий заговір проти уряду фашистів. Виспідженo цілу військову організацію, з якої 8 членів арештовано.

Кабінетна криза в Англії закінчена.

„N. Fr. Presse" доносить з Льондону, що кабінетну кризу в Англії можна уважати за зліквідовану. Між партіями прийшло до порозуміння і льорд Керзон виголосив на днях програмову промову. Замітна тенденція уряду наблизитися до групи Чемберлена, з яким ведуться переговори.

В Ірляндії.

На горі біля Керон прийшло до боротьби поміж ірляндським військом і повстанцями. Двох повстанців забраних в полон розстріляно, а двох скочило із скелі і згинуло на місци. В тій околиці уважається повстання за зліквідоване.

Вуличні бої в Мільгаймі.

В Мільгайні прийшло до нових вуличних боїв поміж поліцією і робітниками. Робітники послугувалися в боротьбі крісами, револьверами і рушницями від полювання.

Новий французько-бельгійський плян в справі відшкодувань.

Німецька преса пише, що між французьким і бельгійським урядами відбуваються наради в справі виготовлення нового проєкту в справі відшкодувань.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Недоля української школи в польському соймі.

Варшава. 23. ц. м. на засіданні сойм. просв. комісії пос. Козицький (укр. кл.) референував внесення послів українського клюбу в справі покликання до служби в українських школах учителів української національности. Після дискусії прийнято внесення пос. Лянгера („Вісзв."), що взиває правительство розслідити причини усунення учителів українських народніх шкіл і предложити соймови відповідні вияснення.

Вбивство французького жовніра.

Берлін. 23. ц. м. в місцевости Таль убито одного французького жовніра.

Вибори в Болгарії.

Софія. БАТ. 22. ц. м. відбулися вибори в цілому краю до законодатного тіла. Правительство побідило, бо здобуло більше як 200 мандатів на загальне число 246 послів, що будуть засідати у новій палаті. Опозиційний блюк і комуністи потерпіли невдачу в столиці.

Льозанська конференція.

Льозанна. Попол. засідання з 23. ц. м. присвячено взаїмним відвідинам делегатів. Стріча англійських делегатів з турецькими має мати півофіціяльний характер. Покищо не предвиджено нарад знатоків. Усі делегати, а також турецькі прибули до Льозанни в меншому числі.

Арештування посадника.

Дісельдорф. Арештовано посадника м. Ангермунд, Бека і міського радника д-ра Ляйса.

Вайган їде до Сирії.

Варшава. Часописи звідомляють, що ген. Вайган, що мав товаришити марш. Фошови в подорожі до Польщі, в останній хвилі одержав місію від свого правительства їхати до Сирії.

Італія в справі репарацій.

Льондон. „Дейлі Тел.": У Льондоні сподіються протягом тижня важних звідомлень з Риму в справі репарацій.

Замкнення чехословацької границі від Мадярщини.

Будапешт. В справі замкнення чехословацьким правительством границі від сторони Мадярщини часописи звідомляють, що мадярське правительство не буде інтервеніювати, поки не одержить урядового звідомлення. Часописи взивають правительство до енергічної акції.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (15) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два місця в статті „За огнище української культури".

— **Українському студентству до відома.** Українське Товариство Прихильників Освіти" у Відні письмом до Української Краєвої Студентської Ради повідомляє, що з огляду на це, що богато студентів з краю приїжджає до Австрії на студії, не маючи достаточного матеріяльного забезпечення, а Т-во Прихильників Освіти у Відні, яке за основну ціль поставило собі допомогу українському студентству в межах Австрії, не розпоряджає достаточними фондами, не зможе новонапливаючим тов-ам забезпечити істнування. Тому кождий студент, що має намір виїхати на студії в Австрію, мусить крім посвідки від Української Краєвої Студентської Ради, повідомити листовно це т-во та предложити точний свій маєтковий стан, чи є сам вповні матеріяльно забезпечений, чи евентуально має виглядн на допомогу. Щойно по одержанню відповіди, може даний студент пускатися в дорогу.

— **Новий польський закон про охорону льокаторів.** Рада польських міністрів вирішила проект нового закона про охорону льокаторів, який передбачує нові чиншові норми, перечислені на „злоті польські". І так — склепи і торговельно-промислові льокалі до 31. грудня ц. р. оплачуватимуть 40 прц. передвоєнної ціни, в чергових літах 50, 60, 70 прц. і так далі. Ціни за помещкання та шкільні льокалі і уряди будуть виносити до кінця ц. р. тільки 15 прц. передвоєнної суми; в чергових роках будуть підвисщені ціни на 25, 35, 45, 55 прц. і т. д. Передвоєнний чинш буде перечислений на „злоті польські" після курсу 100 корон — 106 злотим польським. „Злоті польські" будуть перечислені на польські марки після вартости золотого усталеної міністром скарбу для стягнення грунтового податку. Новому законови не підлягають помешкання, які належать до службового вивінування, залізничі будинки, фабрики та гостинниці, забавові льокалі, кіна, театри і доми в бувшій австрійській займанщині, яким уділено консенс до 27. січня 1917. вкінці доми, які бодай частинно перероблено, або закуплено на власність польської держави. Чужинці, перебуваючі в Польщі користатимуть з приписів згаданого закона з міру взаїмности. Приклад: За помещкання, яке перед війною коштувало 100 кор. при теперішному курсі золотого рівнався би 127.000 мк. При склепах і промислових льокалях — 100 кор. передвоєнного чиншу рівналося би тепер — 339.200 мк.

— **„Автокефальна" православна церков в Польщі.** Польські часописи доносять, що небаром виїде до Царгороду радник польського міністерства закордонних справ Чемпель зі спеціяльною місією виєднання згоди патріярха Мелетія IV. на автокефалію православної церкви в Польщі.

— **Страх перед польською маркою.** На засіданню центрального союза німецьких банків і банкирів дня 17. марта ц. р. принято таке рішення: „Німецькі банки готові з усіх сил співділати для усталення німецької валюти, коли надійде до цього відповідний момент. Одначе центральний комітет мусить поважно перестерігчи вже тепер перед отвиранням рахунків в польських марках, т. зв. пасивних конт у неістнуючій валюті, для якої після всякої правдоподібности міг би банк найти покриття тільки дорогою закупна долярів..."

Стан совітського рубля. Совітський рубель, який довший час удержувався на більш менче однаковому рівні, почав від кількох тижнів летіти в низ. Тепер треба заплатити 55 мілионів совітських рублів за один золотий рубель. На днях пущено в обіг банкноти в 500 мілионів і 1 мілярд.

— **Православна літургія на польській мові...** „Українське Життя" доносить, що для православних жовнірів, яким доля казала служити в польській армії перекладено православну літургію на... польську мову... Цікаво уявити собі не кажемо православного попа, як він виводитиме літургічні антифони мовою наших любих „культуртрегерів", але той „молитовний" настрій викликаний небувалою до цього часу диковиною.

— **Пригадуємо П. Т. Громадянам,** що Шевченківський Концерт відбудеться заходом Т-ва „Зоря" у Львові в неділю дня 29. ц. м. в салі „Народного Дому". Білети з програмою можна вже набувати в „Доставі" при вул. Руській 20, і в Т-ві „Зоря" при вул. Вірменській 25. від 7 год. вечір.

— **Радіо-концерт.** Харківська радіостація доносить про радіо-концерт уладжений нею 17. ц. м. Групяніста в Харкові чули на усіх польських і румунських радіостаціях.

— **470.000 мп. зложило видавн. „Живі гроби" на „Рідну Школу",** як першу рату 20 проц. з розпродажі свойого другого випуску п. з. „Про жерела українського релігійного світогляду" з 25 коліровими картинами й вишивками з під пера К. Сосенка. Хто хоче получити добродійство для „Р. Ш." з власною користю й вдоволенням по прочитанню з огляду на сенсаційність книжки з наукового боку, — нехай подасть свою адресу лише до вид. „Живі гроби", Львів, Содова 4. 2171 1—1

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покривання всякого роду поправки. Перехо[illegible]вання літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за спокій душі бл. п.

Чвт. У. С. С. ОСИПА ГАЧКЕВИЧА

в треті роковини його геройської смерти, відбудеться в середу, д. 25. квітня п. р. о 9. год. рано в Успенській церкві при вул. Руській у Львові. — Усіх Приятелів і Товаришів Зброї запрошують на Богослужения

2166 1-1 вдова і син.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український Театр під упр. Івана Когутяка під артистичном проводом М. Бенцаля. Сьоле, сала „Сокола": Второк, 24. ц. м. „ЧОРНОМОРЦІ" оперета. Середа 25. ц. м. „КАТЕРИНА" опера. Четвер 26. ц. м. „ВОСКРЕСЕННЯ". Пятниця 27. ц. м. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ". Субота 28. ц. м. „СЛУХАЙ ІЗРАЇЛЮ". 2158 2—4

До всіх Повітових Студ. Рад. Повідомляємо, що подання всіх Товаришів о признання допомоги в харчах возьметься під розвагу щойно по надісланню вимаганих квот, згідно з обіжником ч. 280/23 з 13. марта ц. р. — УКСР, Львів. XXI. 1-1

З приводу вінчання Дамяна Тустановича з Лукією Пацлавською зложили на „Рідну Школу": Інж. Іван Пацлавський 50.000 мп., о. Орест Тустанович 10.000 мп., Михайло Шпаковський 10.000 мп., Семен Горошко 5.000 мп., Михайлина Пацлавська 5.000 мп. — разом 80.000 мп. 2161 1—1

Олена і д-р Михайло Волошин зложили замість цвітів на домовину дорогого Вуйка, директора школи бл. п. Івана Думіня, 100.000 мп. на „Р. Школу". IX. 1-1

Дрібні оголошення.

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приїому межи 9—2 год. вул. Колонтая 12. II. пов. перші двері. 2070 8—14

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, корок, ізоляцію, карболінеум, будівельні відойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот". Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 8—30

ДОКТОР МЕДИЦИНИ, сотник-лікар У. Г. А., літ 30, оженився з панною, яка допоможе йому до отворення канцелярії. Зголошення по можности з фотографією (за зворот якої ручиться) до Адміністрації „Діла" для „Д-р мед.". 2169 1—2

2 РЕАЛЬНОСТИ з вільними мешканнями і городами, околиця вул. Замарстиніївської, 2 малі рільні господарства біля Львова, декілька камениць у Львові продасть „Еволюта" Оссолінських ч. 11. 2150 2—3

ПАРОХІЯ РАКІВ, повіт Долина, до заміни за відповідну. Звертатися до гр. кат. Уряду парохіяльного в Ракові, почта Красовиці. 2163 1—2

УКРАЇНЕЦЬ, кандидат київського університету і київської консерваторії, спеціальність піаніст негайно шукає посади. Може давати деякі год. на фортепіяні, почавши французької мови або учити діти від 1—4 кл. народної школи. Вимагається пільгова мода. Ласкаві пропозиції слати до Уряду парохіяльного в Бутинівці п. п. Коршівці. 2178 1—1

КАВАЛЄР, літ 32, інтелігентний, латинської віри, купець, оженився з інтелігентною бездітною вдовою або ставшою панною до літ 29, котра поможе до відкриття торгівлі в гарнізонім місточку. Маю відкладений мінімум готівки. Посаг і фотографію пожадана, за якої звороту рушиться словом чести. Сироти мають перше право. Зголошення слати: Калуш, поште рестанте ч. 8339. 2167 1—2

РУТИНОЗНАНОГО солісітатора, як також муніданта (-тки) приму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 6—10

ОГОЛОШЕННЯ.

КАПЕЛЮХИ

в найновіших фасонах поручає, приймає всякого рода перерібки

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

ЛЬВІВ, Пекарська 47.

2160 1—5

ПОДЯКА.

Отсим почуваємося до милого обовязку повідомити Вп. Дирекцію Товариства „РИЗНИЦЯ" в Самборі, що з надісланих нам дванадцять ми дуже вдоволені, бо голос їх дуже гарний, чистий і гармонійний. І хто лише приїде у нашу парохію, любується милозвучним голосом тих дзвонів. Тому щиро Вам дякуємо за ці дзвони, та сміло поручаємо Ваше Товариство цілим парохіям.

Татарів, 15. квітня 1923.

о. Іван Сенечко, парох; *Яків Греб, Теодор Ликавський, Ілля Савчин* — асесори. 2161 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КООПЕРАТИВИ „СИЛА"

кредитово-торговельна кооператива українського міщанства з обмеж. порукою

В ЗБАРАЖІ

відбудуться в суботу, дня 28 квітня 1923 р. о год. 10. перед полуднем у власнім домі з слідуючим порядком денним:

1) Відкриття Загальних Зборів,
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів (23. XII. 1922).
3) Відчитання протоколу ревізорів.
4) Звіт дирекції з діяльности з завершення рахунків і білянсу за 1922 р.
5) Звіт контрольної комісії з внеском на уділення абсолюторії дирекції.
6) Внесок Н. Р. в справі зиску за р. 1922.
7) Вибір голови.
8) Внески і запити.

На случай браку комплету відбудуться збори о 1. годину пізніше з тим самим порядком денним і в тім самім льокалі без огляду на число членів.

Збараж, дня 16. квітня 1923.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

Олекса Добротвір, голова. *Павло Гевко*, секретар. 1—1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов. „НАРОДНИЙ ДІМ"

в ХОДОРОВІ

відбудуться дня 3. мая 1923 о год. 3-ій пополудни в домі п. Вербовської з отсим порядком денним:

1) Відкриття Загальних Зборів і вибір председічника.
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
3) Звіт Надзірної Ради.
4) Звіт Управи товариства.
5) Справа відбудови „Народ. Дому".
6) Внески і запити.

Як що не явиться в означеній годині вимагана статутом кількість членів, відбудуться Збори в сім самім дни і місци та з тим самим порядком денним о 4 год. без огляду на кількість присутних членів.

2159 НАДЗІРНА РАДА. 1—1

КООП. „РЕҐУЛЯТОР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 14.

прийме сейчас ПРОДАВЦЯ, обзнайомленого добре в мануфактурній бранжі. 2156 2—3

СЕЗОН МИНУВ 2055 5—25 **ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.**

СКЛАД ОБУВИ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

ШНАПЕК, ТІМАН І Б-ТЯ АЙХМАН

ПОДЯКА.

Несподівана смерть вирвала з родинного круга найдорожшого батька, сина і брата, о. Івана Алексевича, крилошанина гр.-кат. Львівської Капітули, шамбелана Св. Отця, Папи Пія XI, катехита вищ. школи ім. Кордецького, радника і референта Митрополичої Консисторії, члена товариств: св. Ап. Павла і св. Ав. Петра, катехитів, „Просвіта" і проч., котрий дня 8. квітня с. р. в 49 році життя, в 24. році священства в Бозі уснув, засмучуючи і осиротуючи близьку і дальшу Родину. Отяжілою відрадою в тім тяжкім горю було, що товариші, знакомі і приятелі відвідували його в часі хороби, скріпляли нашого духа і віддали Покійному послідну прислугу. Загал щирого сердечного співчуття тисячів словець були кокошим бальзамом для прибитої горем оставшої родини. Не будучи в силі кождому з осібна подякувати, сею дорогою складаємо найглибшу та найщирішу подяку за обяви значности. В першій мірі сердечно дякуємо о. Лужницькому і о. Дзерович за труд і заняття тяжкими останками. Всесвіт. о. Митрат Білецькому за ласкавий труд і сердечні слова потіхи. Всесвіт. о. крилошанину Кунцькому за його до глубини душі проникаюче надгробне слово виголошене в церкві і о. протоєв Лопатинському за зворушаюче сердечне слово виголошене на цвинтарі і всім Всечест. Отцям прибувшим участь в похоронах. Дякуємо щиро Честим Братствам церковним і всім парохіянам за труди в звеличанню сумного похоронного обряду. Високоповажаному, любому і дорогому д-ру Олександру Барвінському, за його невсипущий труд, за його непроспані ночі, за його сердечне заняття в часі довгої хороби і за загальську доброту його серця, щире з глибини душі Спаси Біг — бо за ті труди, які Ти дорогий Олександре підняв, ми не в силі відплатити та подякувати — нехай Всевишний Тобі дорогий докторе за все, що Ти зробив для Покійного і для нас запишить сторицею. Всім, котрі брали участь у сім горю ще раз сердечне щире Спаси Біг! 2170 1—1

Мати *Мальвіна Алексевич*, сестри *Ольга Павенцка і Марія Янкевич*, сини *Александер*, сестріники *Нуся і Леся Павенцкі*, шурини *Антін Павенцкий і Др. Е. Янкевич*,

Надзвичайні Загальні Збори

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ",

Кравого Союза споживчого у Львові,

відбудуться дня 9. мая с. р. о год. 16. в салі тов. „Бесіда", при вул. Рутовського ч. 22. зі слідуючим дневним порядком:

1) Отворення і уконституювання Зборів,
2) Відчитання протоколу з послідних зборів.
3) Звідомлення про реорґанізацію Н. Т. як Кр. Союза споживчого.
4) Інтерпретація §§ 96, 97 статута.
5) Указання способу вибору уповноважених на Загальні Збори § 95 статута.
6) Вибір Уповноважених §§ 97, 108.

Як що на означену годину не явиться приписаний статутом комплет, відбудуться о 17. год. з тим самим дневним порядком і в тій самій долині Другі Надзвичайні Загальні Збори, які без огляду на висоту репрезентованої на них суми уділів і без огляду на скількість присутних на них членів, ухвалять правосильні рішення § 91 ст.

В дни Зборів 9. мая с. р. о год. 10. рано відбудеться в салі тов. „Бесіда" Нарада з представниками господарсько-споживних кооператив, які вступили в члени Народної Торговлі, як Кравого Союза споживчого, на котру будуть вислані особні запрошення.

Загальні Збори Уповноважених

відбудуться 31. мая с. р. згідно з постановою § 103 статута.

Львів, дня 21. квітня 1923.

ЗА УПРАВЛЯЮЧУ РАДУ:

Др Степан Федак, президент.

Юліян Павликовський, секретар.

2140 3—3

ПОЗІР ПОЗІР!

Нововідкрита робітня жіночих суконь і костюмів

Стефанії Мацібович

у Львові, вул. Петра Хмельовського 15

2036 партер, 4—5

виконує солідно і точно всі роботи входячі в обсяг модного кравецтва.

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ

без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знову хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни. Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомандованім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ

без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський affidevit або affidevit яко служниці.

По Великодних Святах висилаємо великий транспорт до Канади дня 19. квітня. Хто з канадійських еміґрантів ще не забезпечив собі місця, нехай це зробить негайно устно або письменно.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

За інформаціями до подорожі до Америки і до Канади та за корабельними картами просимо звертатися на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1943 1—1

За редакцію відповідає Ол. Кульма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 17 (9.898). Львів, четвер 26. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 80 левів, Австрії 18000 мк. Окрема адреса 500 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Відкрита тайна!, що цукорки і помадки з нашої фабрики **„ФОРТУНА"** можна купувати подрібно і замовляти гуртовно в **„Народній Торговлі" у Львові, Ринок ч. 36.** 2185

Львів, 25. квітня 1923.

Спільна платформа.

Не один раз нам доводилось зазначити, що сучасна наша ситуація владно вказує на необхідність встановлення єдиного національного загально українського фронту по цей бік рижської лінії, в першу чергу на потребу виоблення спільної лінії для всіх українських земель, які перебувають під польською владою. В виробленню цієї лінії одно з перших місць мусить належати справі встановлення сильної політичної платформи. Це питання, являючись одним з найбільш кардинальних питань, повинно притягти до себе увагу наших керуючих політичних кол й мусить знайти з їх боку відповідну розвязку.

Розвязання цієї справи, яка належить до чергових, не являється легким. Різниця тих політичних, історичних й економічних умов, в яких доводилось жити Українцям Волині, Холмщини, Підляшя й Поділся і Східної Галичини на протязі довгого ряду років складає поважну перешкоду для утворення повної ідентичности політичної лінії і політичних домагань цих двох частин української землі, що опинилася під польською владою. Складність й трудність цього завдання вимагає серіозного до нього підходу, уважного й докладного його перестудіювання; в противному разі можемо ми одержати дуже гарно уложену платформу, яка проте буде існувати лише на папері й яку не може бути здійснити в життю.

Не вважаючи можливим охопити в цілому це складне питання в одній статті, хочемо нижче подати ряд уваг, які, на нашу думку, мусять бути використані при уложенню майбутньої спільної платформи.

Передумовою спільної платформи є вияснення доцільности висовування тих окремих домагань, які до сього часу ставились окремими українськими землями, що перебувають тепер під польською владою. Слід розглянути їх докладно; в тім разі, коли доцільність їх висовування під теперішню хвилю буде визнано необхідною, вони мусять бути включені в загальну платформу домагань всіх українських земель, що знаходяться під Польщею й реалізація їх повинна переводитись спільними силами, в противному разі над ними необхідно перейти до порядку денного.

До одної з таких справ відноситься справа „автономії" Східної Галичини, яку висунено польськими колами як контр-хід проти домагання Українців Східної Галичини власної державности. Після рішення 15 березня серед української суспільности знаходяться певні дезорієнтовані елементи, які уважають, що це гасло автономії Східної Галичини могло би бути тим практичним мінімумом, який мусів би бути нами поставлений на порядок денний. Ці елементи угрунтування своїх позицій пробують знайти в тому, що мовляв, справа автономії може знайти поперття в закордонних чинниках.

Уважаємо, що висовуване Поляками гасло автономії Східної Галичини не належить до тих, які мусіли би стати нашим практичним гаслом й домаганням. Єдиний аргумент, який власне може бути висунений на користь цього домагання — надія на допомогу закордонних чинників — при сучасній міжнародній ситуації видається нам ілюзоричною й позбавленою всяких підстав. Тепер можемо й повинні рахувати лише на власні сили. І кожне політичне домагання, яке висувається з нашого боку, повинно виходити лише з цього розрахунку на наші власні національні сили.

Автономія Сх. Галичини, яка в разі своєї реалізації, привела би до поділу тої української людности по цей бік рижської смуги на дві частини — упривілейовану, що перебувала би в автономній Галичині й позбавлену всяких прав, засуджених на польонізацію, поза сокальським кордоном, в остаточному рахунку мала би наслідком роздрібнення наших національних сил, утворення провалля між двома частинами українського народу й таким чином дала би лише негативні результати.

Така ситуація утворилась би навіть в тім разі, коли справа автономії Східної Галичини могла би бути зреалізована й переведена в життя. Але думаємо, що треба бути занадто великим оптимістом й мати велику дозу політичної наївности, щоби думати, що при теперішніх обставинах польський сойм й сенат польськими голосами міг би перевести закон про автономію Сх. Галичини. Являється для нас очевидним, що на більше як карикатурний проект восаідської „автономії" Галичини, сфабрикований у минулому році, їх політичний розум не здобудеться.

При цій ситуації висунення гасла реалізації автономії, яке було би лише гаслом теоретичним й агітаційним, причинилось би лише до культивування провінціональної політики, не даючи разом з ним практичних результатів. Не давало би воно отже жадних плюсів, натомісць вело би за собою ряд виразно негативних моментів. З цих оглядів, мусить воно бути знято з порядку денного. Мусить бути воно заступлено певними гаслами й домаганнями, які би торкались цілости всіх українських земель під Польщею.

Зняття з порядку денного цього гасла буде кроком наперед в справі утворення єдиного національного фронту для всіх українських земель, що опинилися без нашої згоди під Польщею.

Львівська конференція.

Перше засідання.

Дня 23. квітня відбулося перше засідання львівської конференції. Вибрано 3 комісії для справ політичних, фінансових і санітарних і приступлено до розглянення ріжних проектів.

Ісмед паша в Львівані.

Ісмед паша заявив кореспондентові „Матен-а", що прибув до Львівани з метою заключити мир. Туреччина не може відкладати справ, звязаних з експльоатацією краю аж до часу заключення договорів з державами й тому мусіла підписати угоду з концерном Честер. Колиб Туреччина могла безпосередно переговорювати з Францією то мабуть інтереси Франції булиб гаразд забезпечені шляхом обосторонньої згоди. Ісмед паша заперечив погоолоски про концентрацію турецьких військ в Келікії.

За непозривність німецької держави.

Лідер німецької народньої партії та голова парляментської комісії закордонних справ д р Штреземан виголосив промову, в якій заявив, що для Німеччини не має значіння факт, чи вона заплатить мілірд менше або більше, але чи Надренія та Поруря залишаться невирваною частиною Німеччини. Тому платнича здібність Німеччини може бути завсіди предметом для компромісів та переговорів, але справа свободи Рену й Рури ніколи не може творити теми розмов. Німеччина вже раз склала зброю, довіряючи міжнароднім обіцянкам, але Німеччину ошукано. Цим разом Німеччина буде переговорювати затримуючи в руках зброю пасивного спротиву.

З польських справ.

Хисткова кріза.

Шумно авторітетною заявою „самого" Вітоса заповіджене на останній понеділок вінчання „Пяста" з „Хіеною" — є знову відложене на дальший неозначений термін. Президент Войцеховскі, замісць посередничити поміж торгуючими сторонами — повернувши до Варшави знову виїхав на Поморя; чому воно так — ендеківська преса, що розпиналась в надії на успіх високого посередництва, — стидливо мовчить. Заповіджене „рішаюче" пленарне засідання „Пяста" відбулось, але покищо — нічого не рішило. У звідомленню з нарад ПСЛ. кажеться за те про гострі суперечки поміж пп. Вітосом і Керніком з одного боку та Домбским і його сторонниками з другого.

У польській пресі („Кур. льв.") раптом зявилась вістка про — доповідь Ст. Грабского проти намірено го ендецько-людовцового союзу; зявши на увагу відому вже енунціяцію голови сенату Тромпчинського — бачимо, що й серед ендеції існує сильна течія, що не вірить в успіх „чисто польської більшости". В звязку з цим „Нова Реформа" кличе занехати безуспішні спроби творення штучного бльоку, який швидше-пізнійше потерпить повне фіско, а призадуматися радше над чим швидшим закінченням парляментарної кріви, приявши за прінцип співпраці для право-консервативно й ліво-реформістичних напрямків програму „державних необхідностей".

Совітська Росія.

Обіжник комінтерна.

Політ. бюро РКП. (Російської Комуністичної Партії) розіслало закордонним делегаціям за підписом голови Зіновєва обіжник, в якому кажеться, що на найблизчому партійному зїзді треба порушити питання пр̀о перегляд економічної тактики партій, в напрямку денаціоналізації частини націоналізованих підприємств та відбудови приватного кредиту в тім обсязі, який потрібний для відродження промислу. Партія не відмовляється від

Пр. 253/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 10. (9891) з д. 18. квітня 1923 в артикулі під заголовками: 1) „Поцей бік рижської лінії" в уступах між словами: а) „національної" і „акції" б) „в єдину лінію" і „поділяться"; в) „імпонувати" і „Можна зазначити"; г) „політичну" і „Намічення плану"; д) останніх рокіз" і „На ґрунті цього основного". 2) „Ще раз гірше" в уступі від слів „остаточно до висновку" до кінця містить в собі єдино злочинну з § 65 а) з. кар. узнав дов[illegible] а дні 17. квітня 1923. року конфіскату за оправдану і зарядив заняття цілого накладу і видав по дужці § 493 пр. карн. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторові тої часопісі, щоби се рішення помістив безплатно в найближших числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою відповідні предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 д. п. з. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на грошову кару 400 Мк. — Львів дня 18. квітня 1923.

(Підпис нечитний.)

принціпового гасла „диктатура пролетаріята", коли зїзд вносить корективу в свою програму, то тільки тому, що тимчасово це потрібне трудовим масам Росії та що вимагають цього тимчасові закордонні обставини. Світовий капітал не повинен віддаватися зайвим ілюзіям. Комуністична влада сильна. Ідея комунізму живе й розвивається (?!), РКП. не піддається, тільки тимчасово відступає. Можливо, що швидше, ніж думає капітал, партія і комінтерн перейдуть у наступ.

Боротьба в нутрі комуністичної партії.

Боротьба поміж лівим і правим крилом комуністичної партії приймає щораз гострійші форми. Кілька членів Військо-Революційної Ради, які належать до крайньої лівиці, — арештовано по наказу Троцького. З другого боку ліві хотять обвинуватити Троцького перед партійним судом у величезних надужиттях в армії. Троцький призбирав вже величезне майно на військових постачаннях та на воєнному промислі, посадивши на всі відповідальні посади своїх свояків. Стрийчний брат Троцького, також Бронштайн, завідував до цього часу всіми доставами для армії, йому ж доручено тепер організацію всього адміністративного військового апарату. (Русспресс.)

Християнський похід проти большевиків.

Згідно з телєграмою „Ar. Bex", „Известія" стверджують збільшення протисовітських настроїв в зв'язку з присудом католицьких священиків. Переходячи до відомого заклику кардинала Мерсіє до християнського походу проти совітів, офіц. орган кепкує собі з того поклику, пригадуючи невдачу всіх дотепер ріших круціят проти сов. Росії. Обурення цивілізованого світа не має ніякого реального значіння. Але совіти с й тепер готові піти на пертрактації з капіталістичним світом та на уступки під умовою добуття деяких реальних користей.

Зїзд комуністичної партії.

В Москві розпочався зїзд комуністичної партії. Це є перший зїзд, який відбувається без участи Леніна. На початкові зїзду виступив з політичним докладом Зіновєв. В своїому докладі він заявив, що період відступу в обсягу закордонної політики для Росії кінчається. В Генуї і Гаазі Росія відмовилась йти на уступки буржуазії. В основі зовнішньої політики Росії лежить координація зі Сходом і країнами, яких пригнічує імперіялізм антанти. Торкаючись питання про можливість війни Зіновєв, не відкидаючи її імовірність, заявляє, що роля Росії мусить полягати в тому, щоб відтягати той момент, коли її можуть втягти в нову европейську бійку.

З організаційним докладом виступив Сталін, який підкреслюючи зріст впливу партії, разом з тим відзначив зменшення впливу партії в професіональних спілках.

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

РІЖНІ ВІСТИ.

Рада Союза Народів.

Рада Союза Народів на останньому засіданню полагодила справу кордонної лінії поміж Чехословаччиною і Мадярщиною. Кілька сіл, що належало досі до Чехословаччин передано Мадярщині. Дуже бурливу дискусію викликав протест Мадярщини в справі террору в Семигороді. Цю справу відложено до чергового засідання.

Інтервенція англійського уряду в справі репарацій.

Англійський уряд звернувся до німецького уряду із порадою, щоби Німеччина предложила негайно проект репарацій, при чім Англія зобовязується до певних гарантій.

До Валєра.

„Сандей Таймс" повідомляє, в з Дебліна, що Де Валєра рішив залишити Ірляндію та виїхати до Америки.

Вражіння промови Керзона.

Бюро Вольфа подає, що німецький уряд глядить на промову льорда Керзона, як на важливу політичну подію, яка матиме вплив на сучасне становище. В Берлїні йдуть наради над позицією, яку Німеччина має заняти до цієї промови.

Англія в справі репарацій.

„Дейли Тел." пише у справі заяви льорда Керзона, що Англія не думає зрікатися участи в репараціях на суму 11 міліярдів зол. м. Зречення цієї суми означало би, що Англія зрекласся голосу в репараційній справі.

Замкнення чехословацької границі.

Дирекція мадярських держ. залізниць заїдомляє, що чехословацькі власти не впускають назад цих людей, що мають чехословацькі візи. Причини цього заряджения досі незнані.

Терор в Грузії.

Аг. Аваса повідомляє з Парижа, що Совіти збільшили переслідування католицького населення в Грузії. Переведено масові арештування, зачинено багато церков та зборонено приїзд папського делегата на територію Грузії.

Баварські фашисти.

22. ц. м. відбулися в Мінхені величезні збори народніх соціялістів з нагоди річниці народин Гітлєра передано йому 11 міл. нім. мк та 6 міл. в чужих валютах. Збори протестували проти можливих репресій. З боку центральної влади; кидано погрози на адресу людей, що мають приїхати з Берлїна для переведення арештів серед нар. соціялістів. Після зборів відбувся похід із смолоскипами; органи влади реагували. Офіц. агенція Вольфа підкреслює хитість і нерішучість баварського уряду супроти фашистського руху нар. соціялістів.

Трагедія репатріянта.

(Пояснення до вістки в новинках „Діла" ч. 5. з дня 13. ц. м.)

В вересни 1922. повернув з російського полону бувший концентовий урядник намісництва Матвій Апостол, який в 1915 попав в рос. полон як австрійський старшина, та осів в своїй реальности в Ласківцях, пов. Теребовля. Переживав він довший час в Задонську, де одружився з вдовою по священику Оленою Оболинською. По розвалі царської Росії просив кільканадцять разів совітський уряд дозволу на поворот до Галичини, однак все йому відмовляли. Щойно в 1922 пощастилось йому видістати дозвіл на поворот, а польський консуль дав свою згоду — візуючи паспорти — йому, його жінці, дочці 3-літній Тані, 16 літньому пасербови та тещі. На границі Польщі перепустила їх погранична польська сторожа на основі легальних документів і Апостол зі своєю рідною приїхав спокійно до рідного села. В жовтни 1922. заголосив у львівськім воєвідстві свій поворот з російської неволі і подав прохання на приділення його як австр. адміністраційного урядника до адміністраційної служби при львівськім воєвідстві, яке відіслало прохання до міністерства в Варшаві. На полагоду ждав аж 6 місяців і не діждався. Між тим працював у нотаря п. Левицького в Підгайцях, а родина задля браку мешкання в Підгайцях жила на селі в своїй реальности. На основі розпорядку міністерства місцева поліція, на приказ староства в Теребовлї, приказала пасербови і тещі виїхати до 14 квітня, як російським підданим. Тоді Апостол з початком марта п. р. вніс прохання до міністерства у Варшаві на основі права азилю о дозвіл перебування при нім для тещі і пасерба а староство видало письменний дозвіл на перебування в Ласківцях до 14 квітня.

Однак 23. III. ц. р. явився у рідні держ. поліцїянт та заявив, що на основі приказу староства в Теребовлї мусить до пяти днів виїхати теща Апостола враз з пасербом як російські горожане до Совдепії. Зажурена рідня зателєграфувала до Підгасць по Апостола, щоб він ублагав ласки в старостві на дозвіл перебування. Староство на основі лікарського свідоцтва позволило 64-літній старушці остатись з пасерб мав покинути границі Польщі. Таке розпорядження потрясло 16 літного хлопчину, пхнуло його в розпуку так, що він попав в божевілля, повичив сокиру та нею зарубав свого вітчима, маму, двоєрідну сестру Таню, а свою бабку смертельно покалічив. Потім вибіг з хати та під шопою повісився. Тещу відвезено ще живу до шпиталя в Чорткові, де бореться зі смертю.

Причина лежить в тім, що нелітній дитині видало староство приказ покинути свою маму та виїхати до Совдепії з відкіля вже раз живий утік. Бо як можна було видавати такий розпорядок, коли Апостол враз з рідною одержав від польського консуля в Москві легальний дозвіл на поворот до родинних сторін, гранична сторожа перепустила їх всіх до Галичини, а староство в Теребовлї не противилося перебуванню їх в Ласківцях?!

В часі похорону асистував післяний староством поліцийний агент, який по похороні жертв провів дуже докладну ревізію в мешканню покійного Апостола, перешукав дуже докладно всі річи та питав, чи покійний не привіз золота або срібла зі собою зі Совдепії. Хотів забрати для себе на памятку футро покійного, але комендант поліції на це не зізволив.

Пок. Матвій Апостол уродився в 1885 р. в Ласківцях, пов. Теребовля, українську гімназію покінчив у Львові в 1907 р., а правничі студії в університеті у Відни з відзначенням. У Відні був довший час головою Т-ва „Січ". В 1914 принято його на практику при намісництві, де тішився симпатіями своїх товаришів як дуже спосібний урядник.

З покійним зійшла до гробу дуже спосібна і характерна людина.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Послїдне число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за одно місце вступної статті п. з. „Факти учать" і два місця в статі „За огнище української культури".

— **Митроп. Ординаріят у Львові** подає до відома всім укінченим богословам, що найблищий річниць Рукоположения припадає на день 10 мая ц. р. Всі, що задумують в вище означенім річници приступити до св. Тайни Священства, мають найпізніше до дня 9. мая ц. р. внести на руки Митр. Ординаріяту свої прошення враз зі всіми приписаними залучниками, а дня 10. мая ц. р. до 10. рано явитися особисто в Ректораті гр.-кат. дух. Семинара у Львові. Кождий кандидат має привезти зі собою постіль і понести кошти удержания і побуту в Семінарії за цілий час рукоположения.

2174 1—1

— **Нові девізові банки.** На днях відбулася в польського міністра фінансів нарада в справі девізових банків. Рішено скликати нову конференцію з представниками польського союза банків, на якій будуть обговорені умови, під якими будуть давані девізові привілеї банкам, згладно полишені тим інституціям, які їх тепер мають.

— **Льояльність понад міру.** З Теребовельщини пишуть нам, що в зв'язку з наближенням польського свята „3. мая" роблять заходи втягнути до участи в ньому і українські літи. Довідуємось, що власті помагає в тому напрямі навіть „вождь січово-сокільського здвигу" в 1914 р. п. Д...

— **Боротьба з алькоголізмом.** Англійська палата громад відкинула на днях 236 голосами проти 14 проект закону про заборону виробу алькогольних напитків.

— **Ле Ронд у Львові.** Бувший провідник плебісцитової комісії на Горішньому Шлеську, відомий з польських „повстань" ген. Ле Ронд, приїхав до Львова, де його приняли польські власти з великими почестями. Генерал замешкав у Краківській Гостинниці.

— **Дефлорат.** Тринайцятилітня дівчина Геля П., якої родичі мешкають при вул. Бартоша Гловацкого, вернула онодї з лекції о 10. годині вечером. Дівчина зізнала перед родичами, що якийсь „пан" зустрів її на вулиці і чоколядою заманив на „прохід" в поле. В хвилі, коли недібрана пара звертала в бік клепарівського ліса, дівчина пригадала собі, що в тому лісі перед кількома місяцями убито дівчину Янку Яьміньску і втікла від принагідного „приятеля". Повідомлена про подію поліція арештувала Казімежа Водзіньского, дезертира, караного за крадіж. Поліція почала слідство в напрямі доказання йому убийства Яьміньскої.

— **Надзвичайні загальні збори** українського лікарського товариства відбудуться 1. мая о годині 7 вечером в власнім льокалю при вул. Бляхарській ч. 11 І. поверх після слідуючої програми: 1) Зміна статута §§ 1, 2e, 4a б, 10 ad Ae, 2) Внесення.

— **300 літ від появи творів Шекспіра.** В Англії урочисто святкували 300-літню річницю появи першого видання творів Шекспіра; видавцями були його приятелі й актори його театру Геннінг і Кондель. Потомки цих родин принимали участь у святі.

— **Управа української гімназії в Стрию** повідомляє, що—супроти великого напливу кандидатів — буде принимати заголошення до приватних вступних іспитів (з виїмком вступних іспитів до першої кляси) безумовно тільки до кінця мая.

— **Інтернаціонала модерного мистецтва.** Дня 14. квітня у Берлїні відбулись установчі збори міжнародиього товариства для поширения модерного мистецтва. Збори відбулися з почину нашого земляка-різбира Олександра Архипенка і в помешканню його робітні. На зборах були присутні видатні діячі на полі модерного мистецтва з Німеччини, Австрії, Італії, України, Америки та Японії. Від провідних мистецьких організацій у Франції, Сербії, Чехословаччині та Латві прийшли листовні заяви про їх згоду приєднатися до нової Інтернаціоналі. Нова організація має головним завданням знайомити Америку з модерним мистецтвом Европи, а Европу з модерним мистецтвом Америки, а також служити справі встановленя тіснійших взаємних відносин між діячами на полі модерного мистецтва в різних країнах і частинах світу. Для цієї мети т-во видаватиме журнали й публікації, буде влаштовувати вистави й відчити, а можливо, що й повідкриває постійні музеї з найкращими зразками нового мистецтва. На уста-

новчих зборах намічено склад членів для німецької й для деяких інших національних секцій. У справі решти національних, згладно державних секцій навязується переписка з видатнійшими представниками модерного мистецтва у відповідних країнах. Українських секцій напевно буде дві: одна для Західної й друга для Східної України. Незабаром має бути оголошений маніфест нової Інтернаціоналі.

— Передматуральний іспит. Передматуральний іспит екстерністів відбудеться у філії гімн. акад. у Львові 27. і 28. квітня н. р. Зголоситись треба день перед іспитом. *Управа філії акад. гімн. у Львові.*

— З тюрми на село. Оноді повідомлено всі поліційні експозитури в Польщі, що з варшавської мокотівської тюрми утікло чотирох бандитів: Францішек Дебіх, Александер Ніденко, Францішек Новіцкі і Рошковскі, які тікаючи убили трьох тюремних ключників. Усі вони відсилжували довгочесницеві кари за розбої і вбивства.

— Українське Бібліографічне Бюро в Празі дає всі науково-бібліографічні інформації і матеріали з усіх ділянок знання (література, критика, історія, соц.-політич. науки, право, дипльоматична історія і т. п.) на всіх европейських мовах, робить розшуки в паризьких та лондонських архівах і дає поради щодо ріжних галузів політичного, економічного та культурного життя Франції. Звертатись з прикладенням почтових видатків на адресу Mr. Iko Bottchak: Paris 1 er 18 rue J. J. Rousseau.

— Щасливий шофер. З Риму доносять, що тамошний шофер Дельфін Горі став за один день мультимільонером, якому цілий світ може позавидувати дядька. На днях дістав він від американського конзулату у Фльоренції повідомлення, що перед кількома тижнями помер в Нью-Йорку його дядько М. Горі, полишаючи свому братанцеви сумму 85 міл. долярів у спадщині. Ця „сумма" перечислена на польську валюту дасть около 3 біліони мк.

— Курс гасшей. Доляри амер. 47500—48000; 1-ки, 2-ки 47000—47500; дол. канад. 46000—46300; 1-ки, 2-ки 45500—45800; нім. марки 50-тис. 1.85—1.88; 10-тис. 1.88—192; 1-тис. стар. ем. 250—252; 1-тис. нов. ем. 1.80—1.85; сотки і дрібні 2.20—2.40; леї 200—210; дрібні 190—198; чеські кор. 1390—1420; дрібні 1380—14; австр. тис. нов. ем. 500—600; стар. ем. 1400—1450; сотки австр. стар. ем. 100—120; дрібні 0.50—0.90; австр. стемпл. 62 і пів—63 і пів; австр. перекази 66—67; франки франц. 3050—3100; фунти шт. 208—215000; франки шв. 8600—8800. — Золото: 20-кор. 205—210000; 20-франк. 190—192000; 20-марк. 216—218000; 10-руб. 265—275000; доляри 44000—44500. Срібло кор. австр. 3500—3550; 5-кор. 17500—18000; фльор. 8800—9000; рублі 15000—15200; коп. 60—62.

— Ціни збіжа. Тенденція легко звижкова. Пшениця 185.000—210. 0, жито 128.000—132.000, ячмінь 100.000—110.000, гречка 95.000—125.000, овес 130.000—142.000, просо пошуковане для браку в продажі.

— Конвалідація брутовців. Вчора дійшло до порозуміння між „Українським Союзом Брутовців" та „Малопольським Звйонзком Брут" і частиною незорганійованих власників бруттових уділів так, що всі інтересовані піднімуть тепер спільну акцію з метою переведення законом проекту про бруттову нафту в Сенаті згідно з первісним урядовим проектом.

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Чічерін їде до Льозанни.

Льондон. Звідомляють, що Росії не запрошено до участи в льозаньскій конференції. Чічерін одначе має бути в дорозі до Женеви, відкіля поїде до Льозанни.

Льозаньска конференція.

Льозанна. 23. ц. м. на першому засіданні Рамболд висловив бажання, щоби конференція тривала якнайкоротше. Пелле підчеркав конечність скорого заключення мира. Монтегю і репрезентант Японії і Зел. Держав зазначили, що велика часть праці вже покінчена. Ісмед паша заявив, що Туреччина не буде старатися продовжувати переговори і готова підписати мир, коли всі що беруть участь у переговорах оживлені доброю волею.

Туреччина готовиться до війни.

Париж. Французька громадська думка подразнена пересуненням другого корпуса турецької армії до границі Кілікії. Повищий факт преса пояснює як пробу залякати Францію. „Матен" і „Еко Насіональ" радять правительству якнайбільшу пішучість. „Тамп" пише, що економічні переговори нарушено уділенням концесій концерново Честера, але не тратить оптимізму.

Льондон. Часописи коментують іменування ген. Вайгана сел. комісарем у Сирії як відповідь Франції на спробу Туреччини залякати Францію.

Кабінетна криза в Югославії.

Відень. „N. fr. Pr." з Білгорода: Пасіч зрікся мандату утворити коаліційне правительство, бо не міг осягнути порозуміння з демократичним сторонництвом. Король покликав провідника демократів Любу Давідовіча. Звідомлено, що король не приняв резигнації Пасіча і що він вестиме дальше переговори зі сторонництвами.

Відложення взаємин Тихона.

Льондон. „Дейли Експ.": Розправу патріярха Тихона відложено на необмежений час.

Москва. Московський прокуратор заявив, що злучить справу патр. Тихона з справою еп. Теодозія з архіеп. Никандра.

За вдержання взаємин між Англією і Росією.

Льондон. Льорд Ротермер заявляє в „Дейли Мейл", що вдержання добрих взаємин з Росією, це для англійських інтересів принціяльна справа.

Фош обідає державці м. антанти.

Льондон. Кореспонд. „Дейли Телеграф-а" довідується, що можливе є, що марш. Фош крім Польщі відвідає инші держави м. антанти, залежно від положення, яке витвориться в Льозанні.

Шаріть наш часопис!

12 мая с. року здвижується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

✝ Посмертні згадки.

Володимир Гавух, підхор. У. Г. А. студент II. року фільософії Українського Університету у Львові, помер в Незнанові, пов. Камінка струмілова, дня 21. квітня 1923. в 21 році життя.

Покійний, як 16-літний хлопець вступив дня 1. падолиста 1918 р. в ряди Української Армії, перебув всі бої у Львові цілу облогу Львова на фронті. Перебув усі злидні разом з Армією і кількакратно перейшов тиф. Та найстрашнійші злидні довелось йому прожити в таборах полонених. Вони вичерпали молоді сили. Втечею ратувався з тих гнізд епідемій перед грозою смерти. В слід за тим приходилось йому скриватися перед оком властей. По іспиті зрілости вписався на Український Університет у Львові та брав живу участь в житю всіх студентських Товариств.

Іван Думин, довголітний управитель народньої школи в Мединичах, помер в Косові дня 7. квітня с. р. в 80. році життя, виповнивши до краю совісно і бездоганно всі завдання, які довге життя перед ним поклало. Його характерність і почуття обовязку вселювали йому все і всюди високу пошану у всіх, що з ними життя його звело, без огляду на їх народність і становище. Сам щирий Українець, вивів діти своїми учительськими заходами не лише на ліпші від свого суспільні становиска, але також на щирих, відданих народній справі Українців. В Його особі стратила українська суспільність члена о високих прикметах серця і душі, одиницю кождій суспільности, а нашій більше, як кождій иншій потрібну. В. Й. П.!

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український Театр під упр. Івана Мотики під артистичним проводом М. Вегнала. Сьогодня сяят „Сокола": Середа 25. ц. м. „КАТЕРИНА" опера. Четвер 26. ц. м. „ВОСКРЕСІННЯ". Пятниця 27. ц. м. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЬО ТА НА ВЕЧЕРИНЦІ". Субота 28. ц. м. „СЛУХАЙ ІЗРАЇЛЮ". 2158 3—4

Для вчителів: „Народна Торговля" у Львові жертвувала на Свята 5 фл. вина, 5 фл. горівки, 2 кг. шоколяди і 4 кг. цукру. Культ.-Просв. Кружок в Йозефові Ч. С. Р. 444 в к. ц. вм. вложили: Збінка в Сільві 42.00, Т-во „Сопія" в Люстичах 13400, І. Відинський 5000, А. Вуса 10.000, І. Ільницин 10.000, С. Кучабська 5000, С. Кулик 2500, М. Пляшкевич 10.000, Учит. Збір в Гічі. Сивий 183.000, Т. Протасин 20.000, збірка в „Дністрі" 122.400, збірка в Сивилові 27.500, І. Трудящи 10.000, П. кл. шк. ім. Шевченка 75.000, О. Левчицька 10.000, Скоропин 10.000, В. Солдесський 10.000, Чит. „Просвіти" Замарстинів 10.000, Дир. Гвадишовський 10.000, І. Дидик 54.600, Воробець Ф. 10.000, Ю. Стефанович Львів 5.000, Збірка в Струтині Нижній 30.000, І. Ковальський 5.000, збірка в Оброшині 37.165, збірка в Вавтомежі 11.575, збірка в Заячині 25.000, о. Б. Єлішевський з Заліпок 5000, чит. „Просвіти" Заліпок 50.000 ґ. Кобаро 5000 Урад пар. Шини 8050, збірка в Ріпчастих Мрозинця-Борисова 100.000, Збірка в Ганчарівці Трускавець 20.000, збірка в Ягольниці 15.000, о. А. Возьновський в Глубочку 74.00, Збірка в Підгайчиках в числі д-ра Ярмовича 219.500. — Всім Вельмодавцям щиру подяку складає Комітет вид. кнзки. 1147 1—4

Дрібні оголошення.

ЙОСІФ ГЕЛЛЕР адвокат в Нов. Йорку приймає всілякі справи до Злучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приймів межи 9—2 год. вул. Колонія 12. II. пов. перші двері. 2070 9—14

ЦЕМЕНТ, вагонами, вапно, дахівку, корок, кору ізоляційну, каоболеум, будівельні підлоги, залізо, руру, по конкурентівних цінах доставляє „Пільот" Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 9—30

ТРАКТЕР, маєтний, оженився з властительною підповідного віна. — Посередництво неприключена. Зголошення зі значкою під „Щасливе будучність 35" до Адміи. „Діла". 2157 2—3

ТАТРІЯ, машини до обробляння дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, машинські машинь турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільників по конкурентівних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 9—30

ВАЖНЕ для тих, що задумують виїхати до Америки!

РЕЕМІҐРАНТИ, що приїхали з Америки і мають на те які небудь докази, повинні вже тепер поробити старання для повернення американського віза, щоби могли при розпочатю нової квоти с р ч а с виїхати.

ІНФОРМАЦІЙ В ЦІЙ СПРАВІ УДІЛЯЄ БЕЗПЛАТНО

Holland-America Line

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 24.

Приїзджаючі до Львова можуть вступити по ін- XXVI. 1—2 — — формації до нашого бюра біля двірця — —

вулиця Городецька число 91

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 20. квітня н. р. фільм паризької вітрині „Pathe-Jernolieff". Знаменита режісерія. Прегарна постава. Одинсерієва, сенсаційно-сальонова сучасна драма, яка відслонює життя столиці і вищих товариських сфер в 6. діях п. з. — — —

СПОВІДЬ ВІРОЛОМНОЇ.

(„КАРНАВАЛОВА НІЧ").

Головні ролі підтворюють славні артисти тої міри, що НАТАЛІЯ КОВАНКО, НАТАЛІЯ ЛИСЕНКО і РИМСКІЙ, котрі закончуючого мімічно-артистичною грою здобули всесвітну славу.

ІНТЕЛІГЕНТНА женщина, середнього віку пошукує заняття в веденню домашнього господарства найрадше у священика. Зголошення слати до Редакції „Діла" під „Опатія". 2132 3-3

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно' окуття, виконує „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 9—10

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Батурого 4. 1974 6-30

КАВАЛЕР, літ 32, інтелігентний, загідної вдачі, купець, оженився з інтелігентною бездітною вдовою або старшою панночкою до літ 28, котра поможе до відкриття торгівлі в повітовім містечку. Має кільканайцять мільонів готівки. Посаг і фотографію пожадана, за якої звороті ручиться словом честі. Сироти мають перше'ство. Зголошення слати: Калуш, пошта рестанте ч. 8339. 2167 2—2

РУТИНОВАНОГО соліситатора, як також мунданта (-тку) приму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 7—10

ПАРОХІЯ РАКІВ, повіт Долина, до заміни за відповідну. Звертатися до гр. кат. Уряду парохіяльного в Ракові, почта Крехович. 2163 2—2

ДОКТОР МЕДИЦИНИ, сотник-лікар У. Г. А., літ 30, оженився з панною, яка допоможе йому до створення канцелярії. Зголошення по можности з фотографією (за зворот якої ручиться) до Адміністрації „Діла" для „Д-о мед.". 2169 2—2

2 РЕАЛЬНОСТИ з більшими мешканнями і городами, сходня вул. Замарстинівської, 2 малі рільні господарства біля Львова, декілька камениць у Львові продасть „Еволюта" Оссолінських ч. 11. 2150 3—3

ПОШУКУЮ млина господарчого в державу або посаду млинаря. Адреса: Олекса Пітьо — Судова Вишня. 2183 1-2

ТОМАСИНУ 16—18%, має на складі і продає від 100 кг. в гору по дешевих цінах. По замовленню і плаченню задатку сейчас висилає „УНА". Промислово-Торгівельне Товариство, Сп. з обм. повязкою в Дрогобичі, вул. Стрийська 14. 2184а 1-2

НІНА С. ВЛАСТ, ДІБР. Лист очікує. Poste restante для Вас с. в Бродах. Подайте адресу. П. Хомич, Дрогобич, вул. Стрийська 14. 2184 б 1—2

15-16-ЛІТНЬОЇ дівчинки до обслуги потребую зараз. Ласкаві зголошення: Адм. „Діла" для „Іменина". 2181 1—1

ВІДЗНАЧАЮЧОГО абітурієнта, котрий добре приготовив би до матури на вересень, потребую зараз. Ласкаві зголошення від „Товариш" до Адм. „Діла". 2180 1—1

ТИХОГО, осібного покою до науки при українській родині по можности, зараз потребую. Добре заплачу. Адміністр. „Діла": Я. Ц. 2179 1—1

ВИЇДУ як товариша з інтелігентною жінкою до купелів або в гори. Колонія, poste rest. „Mali". 2178 1—2

СОВІСНІЙ женщині віддам 2-літнього хлопчика на виховання за високим винагородженням. Адреса: „Родина" адм. „Діла". 2177 1—2

ОВОЧЕВИЙ САД 2-моргівий у Львові, з травою або без, звиш 200 шляхотних переважно зимових дерев — до винайнування. Оферти до 10. мая ц. р. на руки вдм. Д-ра Голубовського, Львів, вул. Бляхарська ч. 11. 2176 1—2

ЗОРГАНІЗУЮ і приготовлю хор на селі до концерту Шевченка. Першенство мають істнуючі хори без проводу. Адм. „Діла" „Дірігент". 2175 1—1

ЛІКАР Українець, вісім років лікарської практики, просить вказати місцевість в Сх. Галичині для приватної практики. Зголошення слати: Dubno, ul. Szerokа, Senat. Czerkawski dla Roszczyńskiego. 2173 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Гонти, дахівки паленні

і асбестово-цементові „ЕТЕРНІТ", цемент, гіпс, вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріяли

поручає в негайною доставою по фабричних цінах фірма

ГОРШОВСКІ і С-ка

Склад будівельних матеріялів

ЛЬВІВ, в. БУЛЯРДА 3.

XXVI 3—3

BALTIC AMERICA LINE.

Одинока правильна і безпосередня комунікація без пересідання

Данціг-Новий Йорк, Данціг-Галіфакс (Канада)

Безпосередньо з Польщі до Америки без пересідання, без транзит. візи, без цлової плівзії.

Добірна кухня, чотири рази денно з перекусками.

Найбільші, першорядні, двошрубові, почтово пасажирські кораблі по дорозі з Данціґу до Нью-Йорку і Канади.

Пасажирі, що мають паспорти і американську візу, повинні сейчас зголоситися до нашої Централі або згаданих наших філій, тому, що з днем 15. квітня ц. р. починається реєстрація пасажирів до нової емігранційної кватирі.

Наші кораблі відпливають з Данціґу: „Polonia" 4. мая, „Lituonia" 25 мая, „Polonia" 15. червня.

Централя: ВАРШАВА, Маршалківська ч. 116.

ФІЛІЇ:

ЛЬВІВ, вулиця На Болоне 2.

СТАНИСЛАВІВ, вул. Сапіжинська 10.

Запоріжці! ПИШУТЬ ЛИСТ ДО — СУЛТАНА —

Картина РЕПІНА, величина 58×40 цнт. Ціна 70.000 мк. в рамах сальонових 60.000 мп., українських 80.000 мп., вже з портом і опакуванням. Висилає за попереднею

:-: **ІВАН ПАВЛИК** :-:

ЛЬВІВ, Ринок 10, II пов. („Просвіта").

ГАЗЕТА ДИВАНИ, ширяні ҐАРНІТУРИ ключові поручає — Деко ційний Заклад

С. ВАЙС ЛЬВІВ, ВУЛ СОБІСКОГО 2. — — 2154 2-5

КООП. „ЧЕҐУЛЯГОР"

ЛЬВІВ, ВУЛ ВАЛОВА 14

приймє сейчас **ПРОДАВЦЯ**, обзнайомленого добре в мануфактурній бранжі. 2156 3—3

Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Злучених Держав) або Канади, можуть без ніяких трудностів виїхати — — **ДО КУБИ**

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 6—7 (давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)

Приїздячі до Львова можуть вступити по і формації до нашого бюра в. дворця **Городецька 91**

Важне для пасажирів до північної, центральної і полудневої Америки!

Безпосередна і регулярна комунікація на люксусових кораблях, уряджених з найбільшим комфортом і з узглядненням всіх вимог новочасної техніки й науки.

ДО НЮ-ЙОРКУ

на наших кораблях „О"

„Ordunа"

„Oropesa"

„Orbita"

„Voltaire"

„Vestris"

„Vandyk"

До Бразилії, Уруґваю і Аргентини

на наших кораблях „А і Д" так добре знаних емігрантам:

„Andes"
„Avon"
„Arlanza"
„Almanzora"
„Aragnaya"
„Darro"
„Desenio"
„Desna" 23 a)
„Demerara"

В третій клясі є також кабіни на 2, 4 і 6 душ, доступні для усіх пасажирів. ✻✻✻

Музика грає також що дня пасажирам 3-ої клясы.

Вибаглива кухня. Спеціяльна пожива для матерей з немовлятами.

ПОЗІР ПАСАЖИРИ ДО НЮ-ЙОРКУ!!!

Коли хочете уникнути морської хороби, яку спричиняє надмірно скора їзда „Морських кольосів" і мати приємну подорож через океан, їдьте тільки кораблями Товариства

The Royal Mail Steam Packet Co.

Головна аґенція на Польщу й Галичину: ВАРШАВА, Електоральна 35. Телефон 509-09.

Філії: Львів, Городецька 93.

Станиславів, вул. 3. Мая 5., Тернопіль, вул. Тарновского ч. 19., Ковель, Новоколійова 4., Рівне, Шосова 122., Білисток, Кілінського 21., Ґродно, пл. Баторого 3.

ВІДДІЛИ В АМЕРИЦІ:

R. M. S. P. New-York, Broadway 26.
R. M. S. P. Chicago 117, West Washington St.
R. M. S. P. Boston 10, Congress St. (E. S. A.)
R. M. S. P. Halifax St. Paul Building.
R. M. S. P. San Paulo, Rua da Quitanda 18 a.
R. M. S. P. Rio de Janeiro 5—55 Avenida Rio Branco (P. O. BOX. 21.)
R. M. S. P. Montevideo, Mac Lern & Stapledon, 332, Calle Piedras.
R. M. S. P. Buenos Aires, La Mala Real Argentina Lida, Edificio Britanico.

За редакцію відповідає Ол. Кульчин. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 18 (9.899). Львів, пятниця 27. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL I

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

ЗВІДОМЛЕННЯ дирекції фабрики „ФОРТУНА" що виробя цукорків і помадок продає подрібно і приймає гуртові замовлення
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ У ЛЬВОВІ, РИНОК ч. 36.
2185a) 1—1

Львів, 26. квітня 1923.

Спільна платформа.

В нашій вчорашній статті ми зазначили, що при теперішній ситуації являється недоцільним висовування гасла автономії Східної Галичини, що мусить натомісць це гасло бути заступленим тими гаслами і домаганнями, які охоплюють цілість українських земель, що не питані про згоду опинилися під Польщею.

Хочемо нині спинитись над конкретизацією цієї загальної тези.

Основним нашим національним змаганням й по цей бік й по той бік рижської лінії являється й буде являтись змагання до здійснення найвисшого ідеалу нації. Це змагання, ми знаємо, мусить бути реалізовано й буде реалізовано, але вимагає воно такої степені організації національних сил, організації національних сил передовсім на Великій Україні, де знаходиться більшість нашої нації, яка при теперішніх наших умовах є відсутною. Тому на теперішню нашу ситуацію мусимо дивитись як на період підготовки, обєднання й організації в цілях здійснення нашої доконечної мети. В цей підготовчий період мусимо висовувати в залежности від конкретних умов, в яких живе та чи инша частина нашої нації, ті домагання, які будуть сприяти змаганням до осягнення остаточної мети цілої нації. З цього випливає потреба для нас, перебуваючих під теперішню хвилю під польською владою тих домагань, які будуть охоплювати цілість українських земель. Ці домагання мусять звестись до обєднання всіх українських земель в одно правно-державне ціле, на чолі якого стояв би сойм з законодавчими функціями; з компетенції центральної варшавської влади повинні бути вилучені всі ті справи, які торкаються української нації й території, яку замешкують Українці й передані до остаточного розвязання соймови західних українських земель. Не являється потрібним перераховувати докладно ті справи, які мусіли би бути передані до розвязання сойму західних українських земель; важно й необхідно зазначити лише одно, що ця компетенція мусить бути як найширша, що завданням нашим було би обмежити компетенцію центральної варшавської влади до як найменшої кількістю справ.

Вважаючи потрібним висовувати це гасло ми, розуміється, не маємо жадних ілюзій відносно становища власть імущих в Польщі. Проте висунення його й включення в нашу спільну політичну платформу являється необхідним. Це гасло дасть можливість для практичної орієнтації в нашому відношенню до біжучих питань політичного дня. Визнавши й поставивши для себе це гасло, як актуальне при нашій теперішній переходовій ситуації, ми тим самим встановлюємо для нашої практичної роботи й боротьби ряд важних на найблизшу будучину практичних висновків. Визнаючи це гасло, ми тим самим мусимо підходити до окремих політичних справ з погляду загальних інтересів всіх українських земель під Польщею; виставляючи його, ми тим самим ставмо на лінію принціпіяльної політики, відкидаємо шлях дрібних компромісів й крамарства, шлях угодовства й продажу національних інтересів за миску сочевиці.

Щоб уникнути непорозуміння мусимо зазначити, що висунення цього гасла не має й не може мати нічого спільного з визнанням концепції галицько-волинської держави, яка була висунена в останній час частиною нашої еміграції. Уважаємо це гасло цілком утопічним, спертим лише на пережитих історичних ремінісценціях й навіть шкідливим, о скільки воно санкціонує поділ панукраїнських змагань соборної української нації. Висовування гасла автономії Західних українських земель має на увазі лише теперішній підготовчий період, коли Велика Україна, яка для вирішення панукраїнського ідеалу буде мати першорядну вагу, проходить так само етап нагромадження національної енергії. Гасло автономії належить до тих, які будуть сприяти організації національних сил по цей бік рижської лінії. Коли ситуація на Великій Україні зміниться, так само мусить змінитись гасло автономії. Покищо воно вихідним гаслом. Являється воно домаганням й дороговказом на теперішній переходовий період. Змінена ситуація — а що ця ситуація зміниться, ми в тому певні — висуне нові програмові й тактичні гасла.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

„Орґанізатор українського повстання".

(Зміст і поширення провокації.)

2. Після подій в 1919 р.*)

Після нечувано дикої події в Долині, товмацького повіту, де замасакровано більшість села і у звірський спосіб убито „карною експедицією" Миколу Ріпу, настали там страшні, просто дантейські часи. Полева жандармерія під командою якогось Вагнера чи Вайгнера наложила на село контрибуцію, жандарми били кождого стрічного громадянина і поводилися як у якій африканській оселі.

По двох тижнях відступила українська армія. Відділ українського війська, в якого склад входили і жовніри з Долини, відділ, що займав фронт на лівому березі Дністра напроти Долини і Сокирчина (в городенському повіті) був відтятий від головних сил армії. Деяким з того відділу вдалося лісами таки наздігнати армію і удатися в її складі за Збруч. Одначе більшість розпорошилася по дооколичних лісах, укриваючися перед якою небудь польською „карною експедицією". Між тими, що розпорошилися був і війт Іван Крихівський. Він хоч і не брав участи в боях, бо саме в тім часі лежав хорий, ані не мав ніякого відношення до подій, лякався страшної пімсти з боку польської жандармерії за арештування в його хаті польського жандарма Скоморовского. Хоч він ніяким чином не був причасний до цього арештування, всеж таки, не знаючи, що сталося з тим жандармом, лякався страшної смерти з рук посіпак, тим більше, що мав вже відомости про звірську розправу над невинним Миколою Ріпою.

Відступаючи, українська армія лишила в Золотім Потоці (бучацького повіта) всіх польських бранців, а між ними і жандарма Скоморовского, здорового і повного життєвих сил. Він негайно зявився в Долині, а це спричинило нову серію побоїв і переслідувань та пошукування мнимих винуватців його розброєння. Ця ще більше апевнило Ів. Крихівського, що він повинен якийсь час укриватися перед мстивим оком репрезентантів польської влади.

Розуміється, що відтятий від головних сил армії відділ, розбившись, полишив в кутку на лівому березі Дністра, головно в присілку Повиях та в селі Сновидові (бучацького повіту) свою зброю, головним чином непридатні кріси. Місцеві мешканці не пішли за зазивом польських властей і не віддали поломаних крісів, теж лякаючись пімсти польської жандармерії, яка в страшний спосіб знущалася над населенним.

Від хвилі відступу української армії, відтятий відділ якийсь час блукав розпорошений по лісах і дооколочних селах, а згодом поодинокі його члени одинцем вертали до своїх хат. Одначе справу звірського убийства невинного Миколи Ріпи не підношено зі страху перед новими переслідуваннями.

Та для війта Ів. Крихівського, за котрим допитуються жандарми, розпочинається від цеї хвилі важке життя, яке треває через три роки до червня 1922. Чуючи про все нові розправи польських властей над визначнійшими українськими селянами, він хоч невинний, але все таки в околиці відома особа, на протязі трьох літ переносить невимовні муки, скриваючись по селах товмацького, городенського і бучацького повітів. Його господарство занепало, його жінка попала в нужду, хата згоріла, він сам попав у нервовий розстрій, а переслідча манія гнала його через три роки від одного села до другого. Аж в червні 1922 р. за порадою деяких людей Ів. Крихівський зголосився на станиці польської жандармерії в Олеші, товмацького повіту. Після переведення вступного слідства виявилося, що за Ів. Крихівським нема ніякої вини. Його полишено в спокою, що дало йому змогу віддатися відбудові свого знищеного господарства.

*) Гл. ч. 12 з 20. квітня н. р.

Похорони посла Тимка Старуха.

Бережани, 22. квітня 1922.

Дня 22. квітня 1923 р. скликане філією Товариства „Просвіта", філією „Товариства охорони дітей і опіки над молоддю" і „Кружком Українського Педагогічного Товариства" в Бережанах—перше повоєнне просвітне віче, по вислуханню сумної вістки про смерть посла Тимка Старуха, порішило на знак жалоби перервати наради і уповажнило президію віча д-ра Михайла Західного, Семена Баранського, господаря з Раю, Миколу Гловацького, господаря з Лісник і Богдана Бородайка студента прав з Бережан зложити іменем народу земну співчуття Родині Покійного і похоронити Покійного громадянським коштом. Присутний функціонар поліції опустив салю, а учасники віча на чолі з президією відвідали Покійного і віддали Йому послідний земний поклін.

Дня 23. квітня 1923 р. вже від 3. години перед домівкою Покійного зійшлися непроглядні маси селянства і все бережанське громадянство, а перед воротами став селянський віз, прикрашений зеленю, запряжений в 3 пари білих кругорогих волів, доставлений селянами-Лісник. О годині 4. почався похорон

Пр. 255/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний каний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 11. (9892) з д. 19. квітня 1923 в артикулі: 1) „На Покуттю" (в рубриці Новинки) в уступах а) поміж словами „пісоньку" і „пісня та", в) від слів „до вашежи" до кінця артикулу, г) в артикулі „Дописи з краю" а) в уступах між словами „пів мільярда мавок пол." і „Повище", в) в уступі між словами „робити бунт" і „Військо в числі 60 кавалерістів" містить в собі єство вад 1) а) 2) г) проступку з арт. V. зак. з 17. 12. 1862. ч. 2 з д. 8. з. д. § 491. зак. к. від 11 б) злочину з § 65 а) і проступку з § 305 зак. к. від 2) б) проступку з арт. VII. зак. з 17. 12. 1862. ч. 8/63. з. д. узн. в доконану в дні 18. квітня 1923. року конфіскату за оправдану і наряднв знищення цілого накладу і видав по думці § 493 процедури карної заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. з. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 20. квітня 1923.

(Підпис нечиткий.)

ний обряд панахидою, відправленою 7 священиками в супроводі слобідського селянського хору. Винесено домовину і вложено на дрібнячистий віз між зелень і вінки. На подвірю попращав Покійного д-р Володимир Бекко від імени всіх українських товариств Бережанщини. В своїй промові згадав ті часи, коли перед 30 літами прибув в Бережанщину посол Тимко Старух. Своєю пекучою працею покликав до життя стрілецтво. Своїм словом запалював маси, вищив ентузіазму і вказав путь для Правди, поступу і волі. І народ обдаровував його найвищим довір'ям. Рознеслося грімке „Христос воскрес", а над домовиною Покійного в часі промови появилася на розясненому небі сильно-жовта веселка, що причарувала очі зібраних мас народа.

Похід, уставлений п. Осипом Замощаком, рушив. За хоругвами йшов гімназійний хор, за ним дітвора „Рідної Школи" і „Захисту", несучи барвінковий вінок з лентою: „Борцеви за Україну Українська Дітвора". За дітворою несено житний вінок на підносі, а за тим вінком вдаряв в очи великий терновий вінок з червоною шарфою з написом: „Мученикові за народ — Слободяне". Опісля слідували вінки з живих квітів з написами: „Провідникові Народа — Просвітне Віче",—„Своєму Вчителеви — вдячний д о Західній", —„Найдорожшому Мужеви і Таткови"—„Найдорожшому Таткови—від Янусі".

За вінками і за духовенством везли кругорогі воли домовину, а за домовиною йшла рідня і непрогляднi маси народа з перевагою селянства.

Похід задержався перед парохіяльною церквою в рынку і тут попращав Покійного делегат Народнього Комітету о. Евзебій Бачинський зі Львова. В краснорічивій і чуттям переповній промові зясував Покійного як Франківського Каменяра, що твердими руками пробивав путь кращої будучини народу.

Над могилою пращало Покійного селянство Бережанщини устами Андрія Манзія зі Слободи золотої. По словах: „Батьку наш, на кого Ти нас оставляєш в нашому безрадню" вибухли в масах спазматичні ридання.

Над могилою послідний промовив д-р Михайло Західний, один з свідків невтомної праці Покійного. Промовець згадав, як перед 30-ти літами приїхав на Поділля легінь з Карпат. Покійник працею дійшов до того, що Народ відлав Йому найвищі почести. По 30-ти літах праці діждався хвилі щастя, коли як член президії проводив нарадам Трудового Конгресу дня 22. січня 1919 р. і на Софійській площі в Києві був свідком і творцем акту зєднання всіх українських земель. Дня 23. січня 1919 р. Покійний виголошуючи святочну промову згадав борців, що наложили буйними головами за волю і долю Рідного Краю. „Нехай земля буде їм легкою і нехай ті могили, що заквітнуть, говорять про їх пямять. І кров їх нехай буде росою, що нас оживить. Нехай вони спокійно спочивають, бо їхньою ідеєю була Україна і воля свого Народу". Такими словами закінчив Покійний свою промову на нарадах Трудового Конгресу у Києві.

„Нехай та земля, котрій Ти вірно служив, для котрої Ти здоровля стратив і життя своє положив — стане Тобі легкою. Ти відійшов тілом від нас, а Твоє серце, перепов нене горячою любов'ю до свойого Народу, остає між нами. Прапор самостійности, чистий і несплямлений, Ти дочіс в Своїх твердих руках до гробової дошки і будь певний, що той несплямлений прапор самостійности підіймуть Твої послідовники, також самостійники, як Ти," — кінчив промовець, а серед глибокої тиші на кладовищі в сумерках загомонів жалібний хор „Журавлів".

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатників що залягають з передплатою.

Міністр Беккер про Поруря.

У торговельній палаті в Франкфурті виголосив міністр державного господарства д р Беккер промову про можливість німецько-французького порозуміння. Міністр д-р Беккер виголосив думку, що боротьба за Поруря не може закінчитися диктатурою одної держави, бо Німеччина не прийме неможливих домагань Франції. Німеччина може увійти в переговори, коли і Франція виявить нахил до компромісу.

Чи така пора прийшла, ще не відомо. Згадуючи про мову міністра Розенберга, д-р Беккер заявив: „Із тих промов видно ясно, на яких основах Німеччина зможе переговорювати з Францією. Вона невирішення справи Поруря лежить по боці Франції, яка досі не предложила жадних пропозицій. Як довго це не станеться, Німеччина буде продовжувати пасивну боротьбу аж до побіди".

З польських справ.

Вікчиві причини хронічної кризи!

„Дзенн'к Людови" подає таку „версію" про генезу соймової і кабінетової кризи, яка трівас вже кілька тижнів і має всі вигляди трівати ще стільки само довго: криза має виразно персональний характер, а вийшла вона з відмови премієром Сікорским деяким особам дозволу на виїзд. З того „казусу" вийшла сумнічка про[прінціпову вивозову політику і] змагання повалити теперішний кабінет.

Внутрішні суперечки „Пяста".

В звязку з нарадами клюбу „Пяста" „Курєр львов." пише: Однаково у промовах Вітоса як Домбского (один за, другий проти блюку з „Хєсною") пробивався сумнів щодо одностайного становища клюбу до правиці. Але наскільки в клюбі „Пяста" прийшлоб до розколу по блюк право-центровій не мав би більшости. З референту пос. Керніка про деталі краківського договору виходить, що місце щодо земельної реформи є для людовців некорисне. Передусім немає гарантій, що застереження людовців відносно парцеляції гоунтів і т. п. будуть виконані та дотримані правицею. Домбські домагався отвертої зміни політики клюбу в напрямку противендецькому. Наради людовців трівають цілими днями. Записалось 30 промовців. Проти блюку з ендецією виступали вже Вижиковскі, Ануш, Вільконьскі, Грушка та сенатор Вислоух, котрий прочитав теж протест сенатора Кжижановского.

Соймові комісії.

Комісія для закордонних справ приняла згідно з референтом Домбского торговельну угоду Польщі з Бельгією. У буджетовій комісії пос. Моравєвскі референтував законопроект про зміну норм в законі про забезпечення військових емеритів та їх родин. Пос. Вежбіцкі поставив внесок про признання гарантій державним скарбом до суми 2 міліярдів мп. на пільгові позички для дрібних промисловців. Пос Васильчук референтував внески Українського клюбу в справі кредитів на українське шкільництво.

РІЖНІ ВІСТИ.

Із прусського сойму.

В прускому соймі закінчилася дискусія в справі розвязання „партії свободи". Націоналісти протестували проти розвязання, але більшістю голосів ухвалено затвердити розпорядок про розвязання тієї партії.

З Льозанни.

На конференції в Льозанні розглядається справа кордонів Тракії. Вирішення тієї справи відложено до другого засідання.

Кабінетна кр'за в Італії.

Муссоліні прийняв димісію міністрів, що належать до партії „популярі". Взагалі та партія усувається від співпраці з фашистами.

Закавказька республіка.

Комісаріят для закорд. справ совітської федерації вислав до всіх держав сзоіту повідомлення про утворення закавказької федерат. республики, в склад якої входить Вірменія, Грузія і Асербейджан.

Совітсько-данські відносини.

В Москві підписано торговельну й економічну конвенцію поміж Данією і совітськими республиками.

В Ірляндії.

В таборі полонених в Дебліні 71 повстанців викопало підземний вихід і втікло на волю до повстанчого відділу.

Справа англійської армії в Константинополі.

Турецький уряд заждав від англійського уряду усунення англійських військ з Константинополя. Представник Англії Рамболд заявив, що евакуація Константинополя може наступити після заключення грецько-турецького мира, на що Туреччина згодилася.

Криваві авантюри в Букарешті.

В Букарешті прийшло до кривавих авантур поміж студентами і Румунами. Дійшло до погрому, який припинила поліція.

Угорщина і Чехословаччина.

У будапештенському парламенті гр. Апоні інтерпелював уряд в справі інцидентів на чехословацькому кордоні та відвітних репресійних заходів з боку чехослов. уряду. Міністр закордонних справ відповів, що Угорщина домагалася скликання мішаної або міжнародної комісії для переведення слідства. Чеський уряд згодився на те, але підтримав одночасно видані репресійні розпорядження, які, на думку міністра, не стоять в ніякім відношенню до маловажних прикордонних інцидентів. Парлямент приняв одноголосно пропозицію протесту проти розпоряджень Чехословаччини.

Всеукраїнська конференція професіональних спілок.

7-го травня відбудеться у Харкові українська конференція професіональних союзів, на котрій будуть обмірковувати цілу низку питань, зазначних з життям професіональних організацій.

Англія і совіти.

Англійська преса цікавиться в останньому часі більше ніж досіль подіями в Совдепії, при чому головну увагу звертає на зріст червоної армії, протирелігійні переслідування та селянські повстання на Україні. „Таймс" кличе уряд до відкликання англійської місії з Москви та усунення з Льондону большевицької торговельної делегації.

Льозанна.

Перші вістки з Льозанни є оптимістичні. Ісмед паша заявив, що має надію підписати мировий договір перед святом Байраму, себто 17. травня, хоча на загал думають, що переговори перетягнуться довше. „Дейли Телегр." звертає увагу на турецькі концесії концернови Честера, як на вступний економічний наступ Америки на Західну Азію. Ця акція може повести також до поважних політичних наслідків, що показалось би передусім в усуненню совітських впливів на ці землі.

Парламентські вибори в Болгарії.

Сторонники уряду отримали в останніх виборах до софійського парляменту 215 голосів на загальне число 246 мандатів; комуністи добули 16 місць, опозиційний блюк 14, соціялісти 1. Всі теперішні міністри ввійшли до парламенту, Стамбулійський вибраний в 13-ти округах. Урядовий комунікат підкреслює побіду аграрчої партії та програму комуністів. Тойже комунікат заповідає, що новий кабінет, спираючись на вислід виборів, буде продовжувати теперішню політику порядку й консолідації сил внутрі краю та мирних чи приязних взаємин з чужими державами.

В Балтійні радять.

Після промови Керзона ожидають з боку Німеччини поважного виступу в справі відшкодувань. Наради кабінету, парляментарних фракій та промислових кол викажуть, чи станеться це у формі промови канцлєра або мін. загр. справ перед пленумом рейхстагу, у формі заяви шляхом офіціяльної агенції, чи відповідною нотою уряду на адресу сигнатурних держав. Гадають, що німецький уряд вишле таку ноту, в якій одначе не буде подана висота пропонованої репарацийної суми, за те кажатиськ про гарантію промислових кол за державний борг та про народню німецьку позичку.

Самі голодують, чужим хліб продають.

У льондонській палаті громад поставлено інтерпеляцію, чи правдою є, що Росія вивозить збіже за кордон невважаючи на неврожай і неможливість прокормлення власного населення. Представник уряду відповів, що по інформаціям уряду совітський уряд в минулому році вивіз за кордон понад 300.000 тон збіжа.

З театру.

(*В. Винниченко*: „Чатусь". пєса на 4 дії; постановка О. Загорова).

Вона — плебейка з приземною міщанською душею та вульгарними звичками. Правильником її неокресаного темпераменту є гріш, а філософією життя брудний егоїзм. І нічемна вдача, рівень її духа та запас знання годяться що найбільше для царювання в челядні. Але вона є — дружиною молодого, гарного, високо культурного мущини, людини науки, ідеаліста з лагідною вдачею великої дитини. А поміж ними — Чатусь...

Трагедія, яких чимало. Вдячна тема однаково для драматурга, як комедієписця, (бож і шановне імя Сократа ніяк не окутало повагою його інтимно-родинну ідилію з Ксантипою!) Пєса, якої сюжетом є по суті глибокий і поважний конфлікт характерів двох людей, зв'я-

заних із собою не тільки голословною присягою на вірність і любов, але й живим плодом супружого співжиття, є легкою і жвавою, бо по формі сюжет не позбавлений моментів справжнього коміаму. Не дивниця, що широка авдиторія (і не тільки галерія) більше регочеться із перипетій бідолашного пантофляра, ніж поважно призадумується над трагедією батька, який із руїн особистого щастя та брутально знівечених мрій хоче ратувати бодай душу своєї укоханої дитини.

„Натусь" є одною з перших пєс В. Винниченка (появилась друком у „Літ. Наук. Вістн." з 1912 р., кн. 12), а проте вона вже носить виразні познаки таланту піанійшого автора „Брехні", „Чорної пантери" та „Гріху". Навіть поодинокі фрази, вкладені в уста побічних дієвих осіб — сторонніх глядачів семейного двобою — вражу нагадують типічний для Винниченка характер всієї його творчости, як драматурга (напр. вислови Петра Віталієвича про „законну жінку- паразітку" та про її „законну" вимогу справжньої любови). З другого боку й техніка цієї молодої драми: повязаний акції, введення епізодичних та суто ситуаційних моментів, прекрасне користування діяльогом для пояснення й приспішення акції, цікаве схоплення характерів усіх, навіть побічних, осіб і т. д. — все воно свідчить про хист мистця, дарма що „Натусь" не визначається ані глибиною проблеми ані тісю кованою будовою, що вище згадані пізнійші драми найбільшого сучасного українського драматурга.

Головну рольо Христі Пармечівни креувала у нас п-ні Морська, та знову дивувала всесторонністю свого репертуару. Її гра просто порівала глядачів та декілька разів викликувала відруховy бурю оплесків при відкритій сцені. Партнером п-ні Морської був п. Блавацький. Крізь його гру пробивалась зеличезна втома, — не тільки втома Романа Віталєвича, молодого ученого, пригніченого родинним горем, але — молодого актора, що не знає дня й години відпочинку від праці. П-ні Голіцинська відтворювала постать Дзижки, про яку кажеться у пєсі, що вона „молода, гарна, весела, артистка, талант", — п-ні Голіцинська мала легку ролю... Пп. Крушельницький і Остоя були заговірщиками, що намагались звільнити симпатичного героя від „бабила", п-ні Трумпусова, як „нерв" трагедії, навівала на них паніку одною своєю появою, п. Сорока прекрасно проповідував принціпову мораль, перед якою успішно боронилася п-ні Бенцалева.

Постановка п. О. Загарова відзначувалася питомою збайдливістю. Взагалі-ж прем'єра віднесла великий успіх, який повинен забезпечити пєсі тривке місце в репертуарі.

М. Кедрин.

НОВИНКИ.

— **Новина на українській сцені.** Дня 28. квітня в суботу на львівській сцені „Бесіди" появиться пєса Шніцлера „Любощі" як бенефіс цілої театральної дружини. У виставі беруть участь пп. Голіцинська і Морська, пп. Стадник, Крушельницький, Блавацький, Остоя і др. Після вистави „Інтімний вечір з танцями", в малій салі для запрошених гостей. Білєти і запрошення можна набути вже в Союзнім Бавері.

— **Чергове число „Масок"** Редакція сатирично-гумористичного журналу „Маски" просить нас зазначити, що з причини конфіскати заголовної ілюстрації, 3. число „Масок" появиться щойно в *суботу*. На місце сконфіскованої ілюстрації вставлено нову, що потягло за собою опізнення появи письма. В парі з тим Редакція „Масок" звертається ще раз до усіх тих, кому прислано 1. і 2. число, надіслати квартальну передплату (12.000 мк), евентуально звернути число або належитість за них (4.000 мк.)

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ.

Кабінетна криза в Югославії.

Грац. „Тгепост" з Білгорода: Пасіч зложив 24. ц. м. на руки короля мандат утворення кабінету. Вечером король мав нараду з Прібічевічем і радикальними міністрами в справі можливости розвязки кризи.

Дальші заворушення в Ессен.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Ессен: В ночи 24. більші товпи намагалися викликати погром на перемістю Кайзерберг. Прийшло по сутичці з поліцією, 1 чоловік убитий, 1 тяжко ранений. Провідників заворушень арештовано.

За участю Америки в міжнароднім трибуналі у Газі.

Париж. Часописи з Н. Йорку звідомляють: На зборах видавців часописів заявився през. Гардінг за рішучим висланням представників Америки до міжнароднього трибуналу в Газі. Трибунал цей надається до усунення непорозумінь, що могли би довести до війни; трибунал цей підлягає менше впливам, як розумний суд. Дальше заявив Г., що правительство окончено понехало місію приступлення до Союза Народів і що Зєд. Держави навіть посередно не прилучаться до Союза.

Нові німецькі пропозиції.

Лєондон. „Д. Н." з Берліна: 27. ц. м. німецьке правительство вишле до всіх держав, що підписали версайльський договір, ноту, яка зясує в головних чертах нові німецькі пропозиції в справі відшкодувань.

Засідання японського кабінету в російській справі.

Москва. З Токіо звідомляють, що там відбулося засідання кабінету, присвячене російській справі. Між ин. обговорювано протест совітського правительства проти способу трактування повновласника совітів на Далекому Сході, Йоффе японським правительством. А саме Йоффе відмовлено права користуватися шифрами. Японський кабінет, по доношеннях деяких часописів, рішив заявити совітському правительству, що не може визнати Йоффе офіціяльним представником, а цим самим не може йому признати права користування шифрами.

Німецько-англійські переговори.

Лєондон. „Д. Н.": Англійсько-німецькі перего[illegible] йдуть дальше скорою ходою. Англійське правительство повідомило Берлін, що було би вказаним підвисшити репараційну суму 30 мілірдів мк., обняту предложенням Бергмана.

Керзон не посередничить.

Берлін. Звідомлення „Д. Тел.", що льорд К[illegible] не думає по середничити, викликало тут розчарування й оптимізм німецьких політичних кругів у звязи з останньою промовою Керзона зменшився.

Париж. В звязи з промовою Керзона Райтер звідомляє: Німеччина має предложити свої пропозиції безпосередно Франції. — Так окончено вияснено становище Англії в цій справі.

ДІМ ЧИЛИМІВ ГАЛИЦЬКИХ

ЛЬВІВ, ПЛ. СВ. ДУХА

при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)

ПОРУЧАЄ:

ГУРТОВНУ І ДЕТАЛІЧНУ ПРОДАЖ **КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА** в ГОЛИНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНИХ „СХІДНИХ ТОРГІВ". — — **КИЛИМИ** на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отоманчі і буки, хідники, подушки, потававка, килимові і шкотські портієри у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 4—10

5) Гриць Каланюк, 6) Гриць Бульбак, 7) Іван Журовський, 8) Іван Пасека, 9) Іван Гарасимчук, 10) Гриць Войтек, 11) Петро Дичаковський, 12) Тимко Козик, 13) Мирон Семенюк, 14) Кость Никон, 15) Семен Войтек, 17) Михайло Калуба, 18) Іван Стефанюк, 19) Іван Антонюк, 20) Іван Гинда, 21) Семен Гарасимчук, 22) Іван Іванюк, 23) Кость Дичаковський, 24) Прокіп Микетюк, 25) Онофро Войтек, 26) Гнат Король, 27) Анна Журовська, 28) Дмитро Калуба, 28) Сильвестер Никон, 29) Тесько Крисько, 30) Іван Скуба, 31) Іван Никон, 32) Параска Гинда, 33) Ксеня Бульбак, 34) Мокрина Журавська та инші.

Акт обвинувачення говорить, що дня 22. мая 1922 р. Мазури з села Роньківки зібралися в українській читальні „Просвіти" і відбували там збори без відома читальні. Підчас зборів зібралися обвинувачені селяне та просили Мазурів опорожнити читальню, а дехто з обвинувачених мав нібито кидати цеглою до читальні і проганяти Мазурів. Селян збирав під читальнею Василь Чорний. Мазури покликали жандармів, котрі відганяли селян. Товпа не хотіла розійтися, домагаючись усунення Мазурів з читальні. Коли жандарм звернувся з багнетом до Мирона Гарасимчука, то він розпняв сорочку, наставив нагу грудь і крикнув: „Пробий мене багнетом, а я від читальні не вступлюся". Товпа селян підняла крик: „Замкніть нас усіх, бо ми всі винні, а не деякі".

Жандарми арештували 5 селян, а на се товпа стануда в обороні арештованих, наслідком чого прийшло до сутички між товпою і жандармами, котрі пробували ужинати навіть ручних гранатів. Доперва відділ поліції із Сокаля розігнав селян.

Арештовано 3 учасників заворушень і поміщено їх в темній келії, де було повно води.

Підчас розправи обвинувачені зізнають, що ставали тільки в обороні української читальні, а не мали на меті нападати на Мазурів.

Розправою проводить прокуратор Сопотніцкі, предсідник Гошовський, а боронить д-р Давидяк, д-р Волошин і Ляндсбергер. В часі розправи предсідник, прокуратор і судді поводяться з обвинуваченими безцеремонно, називаючи селян через „ти", уживаючи таких слів як „брешеш" і т. д. Чи осмілився би пан суддя називати польського селянина через „ти"? Чи то „що іншого?" Розправа ще не закінчена.

За злочини „публичного насильства".

Дня 3. квітня ц. р. відбулась перед карним трибуналом окр. суду в Золочеві розправа проти о. Григорія Паньчишина, пароха Гологір, обвинуваченого о злочин публичного насильства (§ 98 б. к. з.), поповнений в цей спосіб, що в осени 1922 р. мав він написати лист до наказного комісаря в Гологірках Василь Желізка з погрозами, що як той з уряду свого не зрезигнує—то зістане убитий а майно його спалене. По одержанню цего листа Желізко дійсно з уряду комісарл зрезигнував.

Обвинувачення опирається на ореченно заприсяжених судових знатоків письма проф. Францішка Вальчака і Юліяна Пісевича — обох з Львова. „Вчені" по провіренню оригінального письма о. Паньчишина „ствердили", що згаданий вище лист написав „ponad wszelka wątpliwość" обвинувачений.

ПОЗІР ЧОРТКІВЩИНА!

Заходом місцевих українських Товариств відбудеться

в Чорткові, в неділю д. 29 квітня с. р.

о 8. год. вечером в салі громад. уряду

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

для вшанування памяти 62 роковин смерти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Карти вступу можна дістати в „Народнім Домі", а в день свята при касі. 2192 1—1

на зміненну адресу Адміністрації „Масок", яка міститься у Львові при ул. Лісній ч. 12.

— **Відчит проф. М. Галущинського.** Відчит проф. М. Галущинського: „Про шкільні громади" відбудеться в неділю 29. квітня о год. 5. в комнаті Української Бесіди заходом Учительської Громади. Гостям раді.

— **Сотня польських кавалеристів** перейшла на „той" бік. „Газета Щоденна" доносить, що на днях перейшло сто польських кавалеристів, стаціованих на Волині, на большевицький бік. Згадана „газета" впевняє, що в тій сотні переважали східно-галицькі новобранці.

— **Динамітний атентат в Кракові.** Під двері дому ректора краківського університету Натанзона підложено минулої суботи бомбу, яка експльодуючи висадила двері, не раюючи нікого. Виконавців таємного атентату дошукуються поліційні органи в комуністичних кругах, невдоволених тим, що ректор Натанзон вручив дипльом почетного доктора французькому генералови Ле Рондови, відомому з „повстань" на Гор. Шлеську. Говорять одначе, що бомбу підложили вшехпольські студенти, обурені становищем ректора Натанзона, який заявився проти „numerus clausus". Як би там одначе не було, то факт одначе фактом що в лоні польської суспільности є елементи, яким того рода террор промовляє до переконання. В справі атентату внесли соціялістичні посли польського сойму інтерпеляцію.

— **Курс грошей.** Доляри амер. 47000—00000; 1-ки, 2-ки 46500—00000; дол. канад. 46000—00000; 1-ки, 2-ки 45500—00000; нім. марки 2·60—·—, сотки 2·30—0·—, дрібні 2·00—0·00, леї 220·00—000·00, дрібні 210·00—000·00, чеські кор. 1400—0000, дрібні 1375—0000, рублі 5-сотки 483·00—000·00, сотки 300·00—000·00, 25-рубл. 110·00—000·00, франки фр. 3150—0000; фунти шт. 22000—0000; франки шв. 8500—0000. — Золото: 20-кор 205000—00000; 20-фр. 192000—0000; 20-марк. 225000—000; 10-руб. 260000—000; доляри 44000—44500. Срібло кор. австр. 3050—3000; фльорени 8500—0000, рублі 13800—0000.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Кэпняка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

— **Новість!** Вже вийшла актуальна книжка К. Поліщука: „Жертва", нариси і оповідання з днів сучасних, 160 стр. Ціна 8.000 мк, з пересилкою 9.000 мк. Рівнож поручаю: В. Домбровський: Українська стилістика і ритміка, підручник для середніх шкіл і для самонавчання, ціна 7 500 мк. Книгарням знижка. — Книгарня А. Бардаха, Львів, Краківська 1. 2193 1—1

З судової салі.

Сорок селян на лаві обвинувачених.

На днях перед окружним судом у Львові відбудеться розправа проти 40 селян із Свитазова, пов. Сокаль, обвинувачених в злочині проти § 81 і 67, 88 і 34 карного закону. На лаві обвинувачених засіли: 1) Луць Кошик, 2) Мирон Гарасимчук, 3) Яць Цюра, 4) Іван Повзун,

Так в слідстві, як і при розправі випирався обвинуваченій вини. Візвані до розправи оба вище названі „знатоки" підтримували з цілою рішучістю свою опінію і в спосіб науковий намагалися доказати свою неомильність.

Для виказання нестійности оречень „вчених" в роді п. Вальчака, оборонець обвинуваченого адвокат д-р Лев Хоминський предложив при розправі два листи, писані двома різними особами і писемне орецення тогож п. Вальчака, в якому він рівнож „ponad wszelką wątpliwość" і з полканиканням на свою присягу, вложену як судовий знаток —стверджує, що оба ті листи походять з одної і тої самої руки. Оборонець жаждав покликання авторів тих листів як свідків.

По переведеній розправі і по промові оборонця адв. д-ра Хоминського видав трибунал вирок, яким о. Панчишина звільнив від вини і кари.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український Театр під упр. Івана Когутяна під артистичним проводом М. Бенцаля. Сколе, салі „Сокола": Середа 25. ц. м. „КАТЕРИНА" опера. Четвер 26. ц. м. „ВОСКРЕСЕННЯ". Пятниця 27. ц. м. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ". Субота 28. ц. м. „СЛУХАЙ ІЗРАЇЛЮ". 2158 4—4

З приводу 50-літнього ювілею священства Впр. о. Олександра Стефановича зложила в Адміністрації 100.000 мп. на Український Університет і 100.000 мп. на Рідну Школу — Емілія Кадайська. 2190 1—1

Дрібні оголошення.

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приймову межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 10—14

ПАНІЧКА по сем. матурі шукає лекцій з народніх шкіл недалеко Львова, або бюрового заняття як найшвидше. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „М". 2194 1—1

КОНЦИПІЄНТА рутинованого пошукує зараз адвокатська канцелярія в місті окружного суду. Письменні зголошення до Адміністрації під „Суд". 2187 1—3

ВІЛЛЯ 5 вільних кімнат, город продасть Кожеьовські, Дверницького ч. 46., між 3—5. 2191 1—4

ЦЕМЕНТ, пагонобо, папу, дахівку, корок, ізоляцію, камболінеум, будівельні підобизи, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 10—30

РУТИНОВАНОГО солісітатора, як також мундапта (-тку) приїму сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 8—10

КАВАЛЕР, маєтний, оженився з властительною відповідного віна. — **Посередництво невикличне. Зголошення зі знимною під „Щаслива будучність 35" до Адмін. „Діла".** 2157 3—3

ГАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, локомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасн також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 10—30

ОГОЛОШЕННЯ.

КАПЕЛЮХИ

в найновіших фасонах поручає, приймає всякого рода перерібки

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

ЛЬВІВ, Пекарська 47.

2160 2—5

ВИДАВНИЦТВО

„ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, МІЦКЕВИЧА ч. 8,

має на складі:

1) Ю. Тютюнник, **Зимовий похід 1919-20 рр** 2) Д-р І. Раковський, **Вселенна.**

Ціна одного примірника обох книжок **4000 Мп.** — При замовлюванню одного і двох примірників належить долучити по 1500 Мп. на почтову пересилку. **При замовлюванню пятьох і більше примірників почтову пересилку оплачує видавництво.**

2189 1—3

ПОДЯКА.

Отсим почуваємося до милого обовязку повідомити Вп. Дирекцію **Товариства „РИЗНИЦЯ" в Самборі**, що з надісланих нам **дзвонів** ми дуже вдоволені, бо голос їх дуже гарний, чистий і гармонійний. І хто лише приїде у нашу парохію, любується милозвучним голосом тих дзвонів. Тому щиро Вам дякуємо за ці дзвони, та сміло поручаємо Ваше Товариство иншим парохіям.

Татарів, 15. квітня 1923.

о. Іван Сенечко, парох; *Яків Греб, Теодор Ликавський, Ілля Савчин* — асесори. 2161 2—2

ПОДЯКА.

Прибиті тяжким горем по втраті найдорожшого мужа, батька і сина, бл. п. д-ра Івана Шияна, помершого в Миколаєві н/Дн. — дякуємо отсим сердечно передовсім Вп. П. лікарям а то: д-ру Левицькому зі Стрия, д-рові І. Стефановичеві і Лемпертові з Миколаєва за дбайливу і повну посвяти лікарську поміч, Впреп. о. Фелусевичові, парохови Миколаєва, о. ігумекові чч. ВВ. з Гощера, оо. Фільяновіву, Кусьмакові, Кійдісові і о. Барильовичеві, парохови Миколаєва, за відправлення панахиди, Служби Божої і похоронів, п. д-рам Луженькому і Дерешові зі Стрия і Роздолу за прегарний спів, п. Ю. Балакимові і Гр. Корецькому за ласкаву поміч в уладженню похорону, всім братствам церковним, а також усім знайомим і громадянам Миколаєва, Стрия і околиці за численну участь в похоронним обряді і слова потіхи — оставші в глубокім смутку

2188 *Жена, діти і мати.* 1—1

Небувала Нагода!

Знаний „Магазин Мод" при вул. КОПЕРНИКА 14.

вимінює старі соломяні капелюхи за доплатою на найновіші заграничні моделі. 2186 1—2

Перерібки по оригінальним моделям комунрчійно виконується свої не і точно

Особний відділ панчіх, рукавичок, хустинок і т. п. по дуже низьких цінах.

Fil de cosse у всіх красках від 8.000—11.000 мп.
½ шовкові „ „ „ по 17.000 „
Газові „ „ „ „ 22.800 „
Французькі „ „ „ „ 25.500 „
Правдиві Fil de cosse „ „ 28.000 „
Оригінальні Ideal „ „ „ 32.000 „

Ціни шовкові у всіх красках і якостях від 16.500 до 38.000 мп. поручає

„МАҐАЗИН МОД"

вул. Коперника 14.

ТАПЕТИ,

ДИВАНИ, шкіряні ҐАРНІТУРИ клюбові поручає. — Декоративний Заклад

С. ВАЙС ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСКОГО 2. — — 2154 3-5

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від 25. квітня п. р. фенометральну сильно напружуючу драму в 6 діях п. з

ЧОЛОВІК зі СТАЛІ

Найбільший італійський артист АЛЬБЕРТІНІ ЛІОЧІЯНО відтворює ролю героя. Вродлива фільмова зора КАРОЛИНА ГЕЛЛЕ уриває головну ролю.

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 37.

ДО АМЕРИКИ

без найменших ограничень можуть поїхати всі **РЕЕМІҐРАНТИ**, то значить всі ті, що вже були в Америці і тепер знову хочуть там вертати. Мусять вони мати який небудь документ, котрим можуть доказати, що вони дійсно були в Америці і вернули звідтам в часі війни або після війни. Кождий реемігрант повинен у своїм власнім інтересі негайно зголоситися у нас зі своїм дотичним документом або особисто або надіслати нам його в рекомандовзнім листі, щоби ми могли забезпечити йому поворот до Америки в як найкоротшім часі.

ДО КАНАДИ

без найменших ограничень може поїхати кождий рільник та кожда служниця. Мусять вони мати з Канади фармерський аффідевіт або аффідевіт яко служниці.

Найблищі наші транспорти до Канади відходять зі Львова дня: 3 мая, 10. мая та 24. мая ц. р. У Львові треба бути котрогось з тих днів рано.

УВАГА! Карти залізничі в Канаді до Вінніпегу та до місцевостей на захід від Вінніпегу подешевіли о 10 долярів, так, що приміром шифкарта зі Львова до Вінніпегу коштує у нас тепер вже тільки 131 ДОЛЯРІВ.

Продаємо корабельні карти до кождої місцевости в Канаді і Америці по оригінальних цінах.

Користайте з цеї нагоди та звертайтеся за шифкартами та за інформаціями до подорожі до Канади та до Америки на адресу:

КУНАРД ЛІНІЯ

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 37.

(проти головної почти).

1943 12—12

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 19 (9.900). Львів, субота 28. квітня 1923. Почтову належність сплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. тов. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Хто не знає — хай знає! що цукорки і помадки з нашої фабрики „ФОРТУНА" можна купити і замовляти для склепів у народній торговлі у Львові, Ринок ч. 33. 2185

Львів, 27. квітня 1923.

Шкідливий настрій. Ноти Чічеріна і Раковського в справі Сх. Галичини після рішення Ради Амбасадоріа серед деяких кол нашої суспільности викликали настрої ожидання на інтервенцію зі Сходу.

Замикається очі на те, до чого догосподарилися большевики на Великій Україні, замикається очі на те, що фактично большевики звели Велику Україну до ролі кольонії Московщини, що сучасні володарі України пляново і консеквентно проводять подавлювання української культури, що русифікаторські тенденції щораз наглядніше проявляються на поодиноких ділянках національного життя, що українське національне відродження стараються большевики звести до ролі своєрідного совітського провансалізму, який в часом можна би доконечно аліквідувати.

Тому спинюють вони розвиток українського шкільництва, протегуючи російське шкільництво, тому ліквідують „Просвіту", тому поставили руку на кооперативний рух, тому ограничують ad minimum видавання української книжки та української преси, поширюючи зі здвоєною енергією російську книжку і російську пресу, тому обсаджується всі важнійші пости Москалями, згл. обмосковщеними земляками, а кождого навіть правовірного комуніста, якщо тільки він Українець не тільки з імени, висилається старим царським шляхом — в не столь отдальонние места — Московщини або Сибірі

І коли це все робиться навіть як на большевиків доволі обережно так це тільки з оглядів тактичних.

На Україні надто ще свіжі традиції боротьби за свою державність, дух бунту ще не потах, невдоволення теперішним станом річей надто велике, активність мас не приборкана до тла, вибухи протесту надто ще ріскі, стихійність українського руху надто сильна, точки опору большевиків надто слабі на Україні, щоби до українства могли вони поважитися приноровити радикальний метод, добре нам відомий метод Валуєва: не било, нет і бить не может. І ця постава большевиків до українства куди не припадкова. Вона в зміненій формі, пристосованій до нових умовин, являється продовженням політики царату у відношенню до України. Треба тут мати на увазі, що змінилися особи тільки на горішніх кермуючих щаблях, а решта апарату, яким послугуються большевики на Україні, це давні знайомі з царської бюрократичної машини, дуже часто типи з табору пок. „Двуглавого Орла". І ще одно: в богатьох випадках бачимо, що російська еміграція навіть з табору монархістів працює в близькім контакті з совітськими амбасадами.

У відношенню до України большевики продовжують ту лінію, яку проводив царат.

Відносно становища московських большевиків до України влочином було би творити собі які небудь ілюзії. Хто їх не може позбутися, нехай уважно прочитає дуже цікаву статтю так віродостойної людини, як В. Винниченко, в першій книжці за цей рік пражської „Нової України" („Єдиний революційно-демократичний національний фронт"). Обережність тактики большевиків в протиукраїнському поході пояснюється ще й оглядами на зовнішну їхню політику. Для них же не маловажною справою являється постава України по цей бік рижської лінії та постава української еміграції в Европі. Тому не щадять демагогічних трюків для творення ілюзій відносно свойого становища до визвольних змагань Українців. Тому дозволяється видавати українську книжку бодай на показ (в невеличкій кількости примірників!), тому хоч в ограниченій кількости й якости толерується українське шкільництво і т. д., тому Троцький і Раковський в Харкові говорять про недолю Українців під польським обухом, тому протестується не тільки в Москві а й Харкові проти ріщення Ради Амбасадорів в справі Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся. Таким чином підсичується настрій, що ось вони являються цими спасителями, що прийдуть і визволять. Що саме вони свідомо, з премедитацією згодилися в Ризі на віддання цих земель на поталу Польщі, мало кому відомо. Що зробили вони це тому, щоби створити полосу ферменту, в якій підготовлявся би ідеальний терен для випаду на захід, широкі маси не знають.

Українська суспільність з цього всього мусить здати собі ясну справу. Надії на „вуйка" зі Сходу являються небезпечною оманою не тільки тому, що вони ослаблювали би нашу енергію в нашій боротьбі з польським походом на українські землі (мовляв — „хтось прийде і змінить ролі"), а й тому, що не був би рахунок понад головами українських народніх мас по тамтой бік рижської лінії, що ставка на теперішних володарів Великої України була би ставкою на другого ворога українства.

Бо треба тямити, що Схід находиться дальше в стані пливкім, що не відомо, що принесе завтрішний день. А цей завтрішний день українство на всіх просторах українських земель мусить стрінути в незаплямленими прапорами і з непритупленою енергією.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.095 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

„Орґанізатор українського повстання".

(Зміст і поширення провокації.)

3. „Орґанізатор українського повстання".

На такому підкладі, на підкладі представленого минулого і не менше чорної дійсности розпочинає свою акцію „організатор українського повстання". В неділю, дня 18. лютого ц. р. являється в Долині в хаті Івана Крихівського якийсь тип з перевязаним оком, убраний по міському, але в подертій і знищеній одежі. В його поведенню пробивається лякливість. Як опісля виявилося, це так він боїться польських жандармів, котрі нібито стежать за ним і переслідують його. Відразу він грає роль людини, що знає він про муки і терпіння Ів. Крихівського. На самому вступі оповідає, що в Корневі (городенського повіту) він був у о. Пісецького і цей розказував йому, як то терпить народ, а для приклалу подав історію трилітнього життя-буття Ів. Крихівського, котрий блукався і в тих сторонах. „Турки й Татари—говорив цей тип—дечого знущалися над нами, а тепер Ляхи перейшли Турків і Татар". Дальше звірився цей тип перед Ів. Крих., що він є висланцем Петрушевича, що належить до групи тих, що палили панські стирти. „Нас було сімох—говорив він, шістьох моїх товаришів Ляхи розстріляли, а я лишився один. Скитаюся по краю, переслідуваний поліцією і не маю де голови приклонити, бо наша інтелігенція то самі страхополохи". Опісля висловив він своє співчуття Ів. Крих. за його терпіння і бачучи знищення його господарства, радив йому віднестися до Львова, де наші американські земляки для таких як він, прислали грубі міліярди. Навіть подав адресу якогось комітету, котрий нібито розпоряджає американськими міліярдами. Вкінці цей тип просив, щоб йому дозволено обмитися та дано спромогу відпочати. За увесь час цей тиради Ів. Крих. мовчав, відмовився принять його на відпочинок, але вказав йому сусідну хату Василя Крихівського, де його приняли на відпочинок.

Покрутившися пів дня, цей тип відійшов до Олеші, але за два дні (у вівторок 20. лютого) знову явився у Ів. Крихівського і вилаявши польський режім, просив о нічліг. Одначе Ів. Крих. відмовився. „Ідіть собі, чоловіче добрий, звідки прийшли. Я вас не знаю. Живу при дорозі, до мене заглядають жандарми. Можете попасти в біду ви і я". На це стовщенно розкричався „висланець Петрушевича". Бачте, який тепер український народ. Свого чоловіка гонить від порога хати. Які то часи настали. Українець не знає України. Що ж мені робити? Хіба піду від вас і на снігу положуся. За жандармів ви не бійтеся! Я скажу, що йду з Товмача, що вас в ночі збудив і примушував приняти до хати. Але не думайте, що я дам себе вачи жандармам. Скорше дам себе розстріляти перед вашими віками, як дозволю, щоби ті звірі знущалися над моєю особою". Після довгих намовлювань кінець кінців Крих. згодився його переночувати, але зберігав осторожність. По двох днях „висланець Петрушевича" відійшов. В тім часі цей провокатор був і в місцевого священика о. Томашівського. Казав, що він студент, не має з чого жити і радо стався би домашнім учителем, взагалі сповнив би всяку роботу, щоби тільки він міг прожити. Вкінці теж просив о дозвіл переночувати. Священик не згодився на нічліг, але бачучи знуждовану людину перед собою дав йому на дорогу кілька тисяч марок. Роздратований таким поведенням священика, „висланець Петрушевича" йшов селом, викрикуючи всякі нецензурні епітети на адресу української інтелігенції, котра не вміє пошанувати „народнього мученика". В суботу рано (24. лютого) вернув він знову, але вже не сам, тільки з жандармами під проводом коменданта Кульчицкого. Крихівського арештовано і заведено до війта Миколи Шпака. Там приведено арештованих в Повиях (присілку села Космирина) селян з Миколою Скрипником на чолі. Як corpus delicti принесено чорні заржавілі кріси, що їх в тому кутку оставила в 1919 р. українська армія.

На поліційній станиці в Олеші придержано арештованих до понеділка. Слідство розпочато аж після повороту прокуратора, котрий тимчасом виїздив до Нижнева. Арештований Крих. згідно з дійсним станом річей оповів історію з „висланцем Петрушевича". Та з цих зізнань був невдоволений провокатор, він прискочив до Крихівського і в присутности ком. жанд. Кульчицкого почав з цілого розмаху бити його боксером по голові і куди попало, викрикуючи: „Говори ск..... сину

Пр. 269/23. В Імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 14. (9835) з д. 22. квітня 1923 в артикулі: 1) „Всеукраїнська еміграція" в уступах поміж словами а) „знання" і „гарві дука", в) „ціних українських земель" і „найкраще ще", 2) „уряд Злучених держав про Сх. Галичину" в цілости. 3) „З дороги життя" посидня стрічка містить в собі вістю ад 1) і 2) злочину з § 65 а) з. к. ад 3) проступку з § 308 з. к. [illegible] ад §1. [illegible] 1923 наказ-скату за оправдану і зарядив заняття цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 23. квітня 1923.

(Підпис нечитний.)

все те, що ти мені казав. Говори все до чиста, бо як ні, то я тебе кину до пивниці, а потому по черзі буду витягати з тебе ребра і печінки, аж поки не розкажеш, як то ти говорив про Лихія, що аж слина текла тобі з радости".

І справді провокатор дуже побив Крихівського так, що він до сього часу не чує на оба уха. Опісля Крих. відставлено до Товмача. Аж тут можна було довідатися, як називається „висланець Петрушевича". Перед слідчим суддею вилегітимувався він Владислав Турскі-Добруцкі, член дефензиви. Він не скривав того, що грає ролю „висланця Петрушевича", щоби добути довіря селян. Крих. переведено до окружного суду в Станиславові, звідки по сімох днях навіть без переслухання випущено його на волю.

(Докінчення буде.)

Велика Україна.

Повстанський рух.

Польська й російська преса подає в останній час богато відомостей про зріст повстанського руху на Україні, головно на Правобережжі. Кореспондент львівської „Gazety Poranny", післаний редакцією на Збруч, сповіщає, що по цей бік кордону з Поділля доходять згуки рушничної і гарматної стріляниии. Російська агенція „Вістник" сповіщає, що 3. квітня наказом командуючого червоною армією на Україні ціла правобережна Україна оголошена на військовому стані. В повітах Проскурівському, Винницькому, Литинському і Староконстантиніяському оголошено стан облоги. Для ліквідації повстанського руху організована „надзвичайна трійка" під головуванням Фріновського. З першого квітня майже припинився рух особових потягів на правому березі Дніпра. По залізницях переводиться велика перевозка війська. Загальне становище на Україні в даний момент дуже тривожне. В цілому ряді місцевостей відбулись сутички між повстанцями і большевиками. Недавно така сутичка мала місце біля Хмельника на Поділлі; в цій сутичці червона кавалерія мусіла відступити з великими втратами.

Російська преса таксамо подає відомости про зріст повстанського „зеленого"руху на Кубані; були звістки про те, що „зеленими" один час був захоплений Новоросійськ.

Занепад великих міст.

Совітськими статистичними установами оголошено результати перепису населення в 1922 році по великих містах; перепис констатує кольосальне зменшення населення міст особливо на полудневій Україні. Особливо зменшилась кількість населення в Миколаїві і Херсоні; Одеса, яка перед війною мала коло півтора мільона населення, зараз має 298.991 людей.

Видача посла М. Луцкевича.

На засіданні регулямінової комісії сойму розглядалась справа про видачу посла М. Луцкевича на вимогу прокуратора луцького окружного суду, який розпочав проти нього карне доходження. Комісія більшостю голосів, зложеною з представників Хієни і Пяста постановила видати М. Луцкевича. Це внесення регулямінової комісії в блищі дні буде передано на пленарне засідання сойму. Належить однак зазначити той характеристичний факт, що на це засідання комісії прийшов представник галицьких „хлібоїдів" кс. Ільків, який голосував за виключенням Луцкевича, не будучи членом комісії. Цей вчинок Ількова зауважив голова комісії Ліберман й уневажнив голос Ількова.

Українська Парляментарна Репрезентація з приводу смерти посла Т. Старуха.

Голова Української Парляментарної Репрезентації посол С. Підгірський з приводу смерти Т. Старуха на адресу редакції „Діла" прислав таку телеграму:

„Я і товариші мої низько схиляємо голови перед домовиною Тимотея Старуха, борця-страдника за волю рідного люду й рідного краю; висловлюємо свій глибокий жаль українському громадянству й родині небіжчика".

Поруня.

Проти Радека.

Міжнародня надренська комісія видала наказ прогнати большевицького комісаря Радека поза межі Поруня коли він там появиться.

Арештування.

В Дісельдорфі арештовано 4 робітників за те, що вони відрізали волося німецькій дівчині за це, що вона стояла на розмові з французькими жовнірами. Арештованих засуджено на 6 місяців вязниці.

Польські залізничники для Поруня.

Дирекція залізниць окупованих областей видала німецьким робітникам наказ перестати страйк і повернути до праці. В противному разі Французи спровадять до Поруня залізничників з Польщі.

З польських справ.

Союз „Пяста" з „Хєсіною" довершений!

В середу вечір людовці закінчили трьохденні наради принятям революції после Дубеля, якого партія приймає до відома пертрактації Вітоса в справі утворення „польської більшости" в соймі та доручає президії фіналізацію переговорів про більшість сойму й уряду. Резолюцію принято 48 голосами проти 14, які голосували за відкиненням угоди з ендецією, згідно з рефератом Домбского. Неприсутних було 23 послів. Становище, яке займе тепер опозиція, виясниться тільки в найблищих днях. У цій справі займе голос і конгрес П. С. Л., який відбудеться у Варшаві 6. травня.

Чисельна сила майбутньої соймової більшости.

Досіль приступили до союза: „Зедн. Людово-Наро ове" — 98 голосів, „Клюб Хшесц.-Народови" — 24, Хадеція — 43, П. С. Л. — 70; разом 235. Абсолютна більшість в соймі вимагає 223 голосів. Заходи більоку змагатимуть по всій імовірности до приєднання Н. П. Р. (18 голосів) та 4 голосів клюбу Матакевича. При цих комбінаціях не можна забувати на сумнівність 14 голосів опозиції П. С. Л. та непевну позицію 15 обшарників з групи Дубановіча.

Рада міністрів.

На порядку останніх нарад Політичного Комітету ради міністрів були такі справи: західні окраїни та проект конкордату. На слідуюче засідання відложено законопроект про приділення до обсягу міністра внутрішніх справ виконування права й опіки держави у справах віроісповідань та законопроект про парцеляцію і кольонізацію.

Ендеція проти заборони вивозу предметів першої необхідности.

Комісія боротьби з дорожнею обмірковувала внесок посла Дяманда в справі протидорожняних заходів. Другу частину його пропозиції, яка казала про введення господарської рятункової акції. Отже: Українська Автокефальна Церква й голод, Східна Галичина голодній Великій Україні, Рятункова акція Українців на еміграції, Рятункова акція американських Українців.

Остання частина: Зіставлення і кінцеві висновки.

Книжка описує головно на урядових большевицьких жерелах та на поміченнях самого автора, що жив на Великій Україні під большевиками*), пересипана густо статистичними цифрами, діяграмами, фотографічними знимками, дослівними виписками з большевицьких публікацій і т. д., робить страшне враження на читача.

Страшне — передовсім виявленням страшного противенства між словами і ділами московських окупантів України. На словах, як відомо, нема на світі нікого, що більше обіцює завести рай на землі, як московські большевики. На ділі нема нині ніде на світі більшого пекла, як саме там, де панують абсолютно московські большевики.

Страшне — далі тим, що в Дантейськім пеклі сім опинилася власне Україна. Опинилася на самім дні його, як би нарочно на те, щоби наглядно побачити й усвідомити собі, що мала вона так недавно ще і що втратила...

Такий зміст і характер отсеї замітної книжки.

Та чи на тім можна закінчити згадку про неї?

Рішуче — ні!

(Докінчення буде.)

*) Дивн Вогож: Життя й в поспіх на Радянській Україні. Берлін, 1922. Ст. 104.

Ів. Кревецький.

Книжка

в науку і пересторогу.

Іван Герасимович. ГОЛОД НА УКРАЇНІ. З 38 образками й діяґрамами. Бібліотека „Українського Слова" ч. 31. Видавництво „Українського Слова" в Берліні. Берлін, 1922. Ст. 296.

Богато страхіть пережили поодинокі краї й народи підчас останньої всесвітньої війни. Кривавими буквами записався не один окупант у памяти окупованих ним земель. Про страхіття ці і про окупації існує вже чимала література на мовах усіх народів, яких діткнула війна. Література, яка отікає слізми і кровю людей, яка є рентгенівською фотографією людської звірячости, що все ще скривається під маскою цивілізації і культури.

Чимало страхіть пережила підчас останньої всесвітньої війни також Україна. Кривавими буквами записалися в памяти її ріжні окупанти, що в ріжні періоди війни займали рідні українські землі. І не тільки — окупанти. Також і „свої" під більшим оглядами не ріжнилися нічим від окупантів. І про Україну істнує вже також кривава література, хоч — з нашої вини — і не така буйна ще, яка повинна б вирости на українській землі, часкрізь пересяклій слізми і кровю.

Та всі ті страхіття війни й орґії окупантів бліднуть супроти страхіть й орґій, які творять на Україні московські большевики. Та вся т. зв. кривава література війни й ворожих окупацій бліднє супроти книжки, якої заголовок поданий вище.

Складається книжка з пятьох частин.

Перша — п. з. Україна як житниця Европи оповідає на основі статистичних дат про ті безмірні богацтва, якими від давна аж до недавна на весь світ славилася Українська Земля і завдяки яким не тільки що сама опливала в достатках, але була справдішньою житницею решти Европи. Читається сей опис українського добробуту нині як казку із тисяч і одної ночи — такий він контраст до того, що саме має місце на Україні тепер і що дальше описується в книжці: до небувалого в історії України ні в новочасній історії Европи голоду.

Як Українська Земля, що опливала молоком і медом, перемінилася на протязі короткого часу в країну голоду і смерти, про се оповідає друга частина книжки п. з. Причини голоду на Україні. На основі головно урядових большевицьких матеріялів автор, як на долоні, показує ті причини: се свідоме, пляново, систематичне і безоглядне ограблення України зі всіх її матеріяльних дібр, якого доконали большевики в рр. 1920—21 з безприкладним цинізмом і жостокістю. Ограблення, супроти якого невинною забавкою діточою являються всі реквізиції, які мали місце на Україні аж по 1920 р., а яке рівнати можнаб хиба з татарськими грабіжками XVII. ст. Тільки незначною, дуже незначною причиною небувалого голоду на Україні була посуха, яка навістила т. зв. Степову Україну й яка сама не булаб викликала катастрофи голоду, як не викликала її нпр. в південній Бесарабії, яка географічно належить також до Степової України й яка знаходиться в тих самих кліматичних й атмосферичних умовах, що нпр. Одещина, від якої відділяє її тільки Дністер. Прочитавши сю частину про злочинну большевицьку господарку на Україні, з математичною точністю можна передвидіти вже наслідки її: катастрофу голоду в недавній житниці Европи — зі всіми його страхіттями.

І катастрофа ся прийшла дійсно — скорше, ніж можна було сподіватися. Проймаючий морозом опис її подає третя частина книжки п. з. Сучасний стан голоду на Україні. Скажу коротко: треба мати нерви сильні, як посторонки, щоби частину сю прочитати за одним разом. Бо й справді. Чи можна читати, не хвилюючись, такі н. пр. розділи сеї частини, як: Голод серед українських учених, письменників і учительства, Голод і діти, Розпад соціяльних звязків, Божевілля і самовбийства, Озвіріння, некрофагія і канібалізм, Документи канібалізму, Документи некрофагії, Акти канібалізму, Людоїдство в німецьких кольоніях, Озвіріння дітей, Поширювання людоїдства?

Частина четверта говорить про Допомогу голодуючим. Допомогу передовсім совітську, а також закордонну. Та як „помагають" большевики голодній Україні, про се дуже проречисто говорять такі розділи цеї частини, як: Переселювання Москалів на Україну, Совітська поміч дітям України, Совітська поміч для України взагалі, Большевицька демагогія на фронті голоду, Червона армія на Україні і голод, Дальше обдирання України під титулом пожертвувань, Голодна Україна остається далі постійно кормильницею Поволжа, Голодовий податок і збіжева позичка, Церковні скарби України на фронті голоду, Розкрадання і зловживання жертв для голодуючих, Большевицькі методи й цілі при розділюванню пожертв, Новий продналог на Україну, Новий голод—як наслідок нового продналогу.

Частина пята [illegible] Украї-

ського уряду та частину третю, яка торкалася заборони вивозу всіх харчевих артикулів, а також матерій і шкір, — відкинено на внесення представника З. Л. Н.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Рішуче становище Туреччини.

На засіданню економічної комісії Турки відмовилися заплатити відшкодування пошкодованим чужинцям в зв'язку з війною та звернути суми, які Турки стягнули як податок, наложений після скасування системи капіталізації 1914 р. Турецька делегація не згодилася дати ці справи під осуд міщаного розсікого трибуналу.

Папарові угоди.

Англійська преса пише про торговельну угоду заключену поміж Данією і Совітами та висловлює переконання, що вона не принесе Данії ніякого хісна.

Французька передумова для репараційних переговорів.

Бюро Райтера повідомляє, що Франція стоїть на тому, щоби першою умовою розпочаття переговорів з Німцями було занехання цими останніми пасивного спротиву в Порурю.

Непоступчивість Туреччини.

З Льозанни доносять, що на останньому засіданню турецька делегація заявила, що Туреччина не згодиться на жадні уступки навіть у дрібних справах.

Буря в німецькому парламенті.

На останньому засіданню німецького парляменту прийшло до бурливих сцен поміж соціялістами і націоналістами. Комуністи розпочали також обструкцію проти ухвал більшости.

Страшна буря на морі.

На адрійському морі повстала страшна буря, яка затопила 3 кораблі вразі з пасажирами.

Шлюб англійського королевича.

На днях в Льондоні відбудеться шлюб наймолодшого сина англійського короля з одною княгинею.

Відшкодування.

„Морнінг Пост" пише, що Німеччина дотепер сплатила 5 міліярдів відшкодувань у золоті.

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Льозанська конференція.

Льозанна. Ш. А. Т. Другий комітет мирової конференції обговорював на засіданні 26. ц. м. уст., що торкається резигнації Туреччини з суверенних прав у Єгипті, Судані і Кипрі.

Вражіння промови Гардінґа.

Париж. „Н. Й. Г." з Вашінгтона: В кругах палати репрезентантів повстало збентеження з приводу промови през. Гардінга. Хоча він заявив, що приступлення Зединених Держав до міжнароднього трибуналу в Газі не означає зовсім зближення до С. Народів, то парляментарна думка відносно цієї справи є инакша, бо відноситься до міжнароднього трибуналу з такоюж нехіттю, як до С. Народів. Демократи заявляють, що промова Гардінга нарушила републиканську гідність і передвиджує побіду демократів при виборах президента у слідуючому році.

Страчення ірляндських повстанців.

Дублін, 25. ц. м, покарано смертю трьох повстанців.

Проти внесення свята 1. мая.

Рим. ВКБ. Партія Тураті видала маніфест з протестом проти внесення 1. майського свята.

Відчит адм. Тірпіца.

Берлін. Заісний з часів війни німецький адмірал Тірпіц виголосив на запрошення гамбурської нац. групи відчит, в якому зазначив, що відпорність Німців у Порурю мусить іти в зрозумінням ясно спрецизованої політичної цілі. Щодо майбутніх взаємин Німеччини з Англією, заявив, що противенства, які були підчас війни, сьогодні проминули. Одначе Німеччина не може просити Англію о ласку, а кождя проба зближення зі сторони Німеччини була би шкідна. Англія наблизиться сама, як бачитиме, що Німеччина потрібна для неї.

Представник Росії на льозанській конференції.

Льозанна. Вважають правдоподібним, що Росія вишле на конференцію свого обсерватора і то не Чічеріна, а Воровського. Він як російський делегат був уже в Льозанні в часі першої конференції. Росія не важає себе виключеною від конференції, бо досі не відмовила підпису на договорі в справі проливів.

Льондон. Райтер з Льозанни: Становище Ісмеда паші, що у першій комісії торкнувся російської справи й проливів, звернуло увагу і дало причину здогадуватися, що Росія думає змінити своє становище і підписати договір.

Франція і Туреччина готовляться до війни.

Льондон. „Таймс": Франція в ожиданню турецької атаки, робить приготування для оборони Александрети. Подорожні, що вертають із Сирії кажуть, що кемалісти концентрують війська на границі північної Сирії, в місцевости Аякс. У віддалі 10 км. від границі Сирії, є ціла дивізія. Дальші дві дивізії є в деяких відступах від границі.

Викриття виконавців саботажі.

Ліон. Бельгійські власти викрили в одній місцевости гніздо, в якому приготовлювано замахи на поїзди. Найдено богато приладів до виробу бомб. В звязи з цим арештовано 5 людей.

Звороти російських кораблів.

Москва. МА з Льондону: Англійський трибунал рішив, що з російської фльоти мається звернути 9 кораблів, а инший англійський суд має установити суму, яку англійське правительство заплатить совітам за користування цими кораблями.

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Попереднє (18) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за одно місце вступної статті п. з. „Спільна платформа".

— **Музичний вечір** присвячений творам К. Стеценка і Я. Степового уладив Вис. Музичний Інститут ім. Лисенка в Станиславові, в неділю 22. с. м. Вечір попередив короткий відчит директора Інститута Ос. Залеського про життя та твори обох композиторів. У виконанню програми взяли участь учителі Інститута проф. Заморова (сольоспіви), проф. Мішкевичівна форт. акомпаніямент, проф. Княгиницька форт. сольо, проф. Рівний (скрипка) та дві ученці Інститута Е. Трачівна (сольоспів) і М. Левицька (мельодеклямація). Виконання програми пройшло з великим успіхом. Є це вже третий музичний вечір уладжений Інститутом на протязі другого року істнування.

— **Концерт п-ни Г. Пясецкої.** Дня 4. травня п. р. відбудеться в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка концерт, уладжений комітетом будови Української Лічниці у Львові. Виконавці: п-на Г. Пясецька при фортепяновім дострою п-ні Наталі Барвінської. Початок о 7. веч. Весь дохід призначений на будову Лічниці.

— **З театру.** В суботу 28. IV. виставить театр драму Артура Шніцлера „Любощі" в постановці гол. реж. О. Загарова. Весь дохід з вистави йде в користь театральної дружини. Гратісові білети неважні. В неділю пополудни буде повторена пєса В. Винниченка „Натусь", що перейшла тамтої неділі з таким успіхом, вечером „Гедда Габлєр" Г. Ібсена. — Оперета виїздже на 3 вистави до Комарна, де в неділю дасть „Запорожця за Дунаєм", в понеділок „Барона Кімеля".

— **Трагічний випадок під Львовом.** Минулої неділі в полудне трапився на гостинці поміж Рісною Польською і Бруховичами трагічний випадок, який потяг за собою життя одної людини. З Янова до Львова їхав мотоциклем хор. польських військ у Львові Тадеуш Щепковскі в товаристві поручника Н. Н. Коли вони найшлися на гостинці поміж Рісною Польською і Бруховичами, надїхав з противного боку жидівський візок, якого кінь, на вид мотоциклю почав скакати. Пор. Н. Н. який вів мотоцикль, звернув нагло кермою в бік, в наслідок чого хор. Щепковскі вилетів з коша на гостинець з такою силою, що впав на місці трупом. Поручник Н. Н. легко поранився. Тіло хор. Щепковского остало на місці події аж до приїзду судово-лікарської комісії.

— **Завуд на комуністів.** На днях покінчився перед львівським судом присяглих процес проти комуністичних агітаторів з Перемишля, Вільгельма Гершдерфера і Хаї Штайн, з яких першого засуджено на три літа тюрми, другу на десять місяців. Оборонці застерегли собі три дні до надуми.

— **Троцький тяжко занедужав.** Не вийшла на здоровля диктатура пролетаріяту совітським можновладцем. В слід за невилічимо недужим Леніном занедужав тяжко Троцький.

— **„Чорний плащ проти чорної сорочки".** Італійські часописи доносять з Льондону, що тамошній поліції вдалося попасти на слід організації „Союза чорних плащів". Арештовано ряд людей підозрілих о те, що як терористи комуністично-анархістичного напрямку стреміли до нового перевороту в Італії.

— **Ленін далі смертельно хорий.** Бюлетен про стан здоровля Леніна з 21. квітня стверджує нове підвищення температури і загальне погіршення стану здоровля.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашники, покриття і всякого рода поправки. **Перехов**ування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 28. квітня, год. 7. веч. Бенефіс дружини. Новинка! „ЛЮБОЩІ", драма на 3 дії Артура Шніцлера.

Неділя, 29. квітня, год. 3. пол. Другий раз! „НАТУСЬ", пєса на 4 дії В. Винниченка.

Неділя, 29 квітня, год. 7·30 вечером, „ГЕДДА ГАБЛЄР", драма на 4. дії Г. Ібсена.

Комарно. Салю „Сокола".

Неділя, 29. квітня. „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ", оперета на 3. дії С. Артемовського. XXV

Понеділок, 30. квітня, „БАРОН КІММЕЛЬ", оперета на 3 дії В. Кояля. 1—?

Позір Брідщиці! В неділю, дня 29. квітня с. р. відбудеться заходом всіх Українських Товариств Святочний Концерт в 62 роковини смерти Тараса Шевченка в салі музичного Товариства. Того самого дня відправиться в парохіяльній церкві в Бродах панахида за полеглих Борців за волю України о год. 12. в полудне. 1—1

На „Рідку Школу" зложили: ученики 7. кл. акад. гімназії у Львові 150.000 мп. замість цвітів на домовину тов. бл. п. Івана Хомика; Павло Штикула з Тустого 30.000 мп. з приводу зложення судового іспиту. — Вп. Жертводавцям складає щиро-сердечну подяку Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

Дрібні оголошення.

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всякі справи до Сполучених Держав, Поч. Америки і Канади. Години прийому межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 11—14

БЛЯХУ, дахівку, цеглу, цемент, вапно окуття, висилає „УБУС", Львів, Оссолінських 6. 2014 10—16

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Батторого 4. 1974 1-36

ШОШУКУЮ млина господарчого в державу або посаду млинаря. Адреса: Олекса Пітьо — Судова Вишня. 2183 2-2

ТОМАСІЙНУ 16—18%, має на складі продає від 100 кг. в гору по дешевих цінах. По замовленню і плаченню задатку сейчас висилає „УНА". Промислово-Торговельне Товариство, Сп. з обм. поруков в Дрогобичі, вул. Стрийська 14. 2184a 2-2

НІНА С. ВЛАСТ. ДІВР. Лист одержав. Poste restante для Вас є в Бродах. Подайте адресу. П. Хомич, Дрогобич, вул. Стрийська 14. 2184 б 2—2

ЛІКАР Українець, вісім років лікарської практики, просить вказати місцевість в Сх. Галичині для приватної практики. Зголошення слати: Dubno, ul. Szeroka, Senat. Czerkawski dla Roszczyńskiego. 2173 2—3

ВИДУ як товаришка з інтелігентною жінкою до купелів або в гори. Комунія, poste rest. „Май". 2178 2—3

СОВІСНІЙ женщині віддам 2-літнього хлопчика на виховання за високим винагородженням. Адреса: „Родина" адм. „Діла". 2177 2—2

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, корк, кову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Батторого ч. 4. 1974 a) 11—36

ІНСТРУКТОРА до навчання музики наших інвалідів і до ведення хору пошукує заряд „Українського Дому Інвалідів", Львів, вул. св. Софії 25. Винагородження після умови. Студентам нашим першенство. Зголошення між 2—3 по полудни. 1297 1—5

ВАЖНЕ для Вел. Духовенства! Колекція по ціні 30.000 мп. штука, з долученням порта 33.000 мп., виконує старанно і виспіше сейчас за послідньою Українська крав. робітня Мих. Стеця у Львові, вул. Зелена 31. — Проситься Вел. Духовенство о ласкаві замовлення і міру звернення. 2196 1—2

РУТИНОВАНОГО совіцитатора, як також мундента (тку) приїму сейчас до канцелярії. — Д-р Стефан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 9—10

КОНЦИПІЄНТ рутинований шукає посади. Зголошення до Адміністрації „Концепієнт". 2198 1—3

МАЙСТЕР теслярський приймає всі будови церков. Михайло Бокш, Львів, Замарстинів, Замкнена 18. 2201 1—3

ПРОФЕСОР середних шкіл шукає на час ферій двох пінят з обідом в Свіньщині. — Зголошення: Львів, головна почта Poste restante: Для власника паспорту ч. 40078|20. 2199 1—2

СПІЛЬНИКА

до коротнотребального інтересу малярського з більшою готівкою пошукую (може бути навіть інституція банкова).

Зголошення приймає канцелярія Д-РА БРИКОВИЧА в ТЕРНОПОЛІ, вул Тарновського.

2700 найпізнійше до 1. мая 1923. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

ПОЗІР ПОЗІР!

Незвичайна робітня

жіночих суконь і костюмів

Стефанії Монцібовичі

у Львові, вул. Петра Хмельовского 15 2056 **партер,** 5—5

виконує солідно і точно всі роботи входячі в обсяг модного крамництва.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів товариства „Українсько-руська Бурса ім. митр. Андрея Шептицького

відбудуться в четвер 3. мая о год. 4-тій пополудни в Народнім Домі (II. поверх).

На порядку: Відчитання протоколу з послідних Зборів. Звіт з діяльности Виділу і ведення каси. Звіт контрольної комісії. Вибір нового Виділу. Внески.

В разі неприбуття вимаганого числа членів, о год. 5. відбудуться збори при якім небудь числі.

І. Рудович, голова. *П. Мечник*, секретар. 2195 1—1

СЕЗОН МИНУВ 2035 7—25 **ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.**

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1 **СКЛАД ОБУВИ**

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

Дев Аппель і Ска

у ЛЬВОВІ вул. Легіонів 1.

Тел. 458. Адр. тел. Оптика Львів. 2151 ПОРУЧАЮТЬ 2—50

Окуляри, Цвікери

під найдешевших до найдорожших у всіх родах, — СКЛА Цейсса, — — — Буша, Герца — — —

:: ЛЬОРНЕТКИ ::

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції виконується візворотно.

Небувала Нагода!

Знаний „Магазин Мод" при вул. КОПЕРНИКА 14.

заміняє старі соломкові капелюхи за доплатою на найновіщі заграничні моделі. 2186 2—2

Перерібки по оригінальним моделям конкуренційно виконується скоро і точно.

Особний відділ панчіх, рукавичок, хустинок і т. п. по дуже низьких цінах.

Fil de cosse у всіх красках від 8.000—11.000 мп.

Ґ шовкові	„	„ по	17.900 „
Ґазові	„	„ „	22.800 „
Французькі	„	„ „	25.500 „
Правдиві Fil de cosse	„	„ „	28.000 „
Оригінальні Ideal	„	„ „	32.000 „

Цілі шовкові у всіх красках і якостях від 16.500 до 38.000 мп. поручає

„МАҐАЗИН МОД"

вул. Коперника 14

Еміґранти, які не можуть виїхати до Америки (Зединених Держав) або Канади, можуть без ніяких труднощів виїхати — — до **КУБИ**

— — Всіляких інформацій уділяє безплатно — —

„Holland-America Line"

Львів, Сикстуська 24

XXVI 7—7 **(давн. ГОРОДЕЦЬКА 101.)**

Приїздячі до Львова можуть вступити по інформації до нашого бюра в. дворця **Городецька 91**

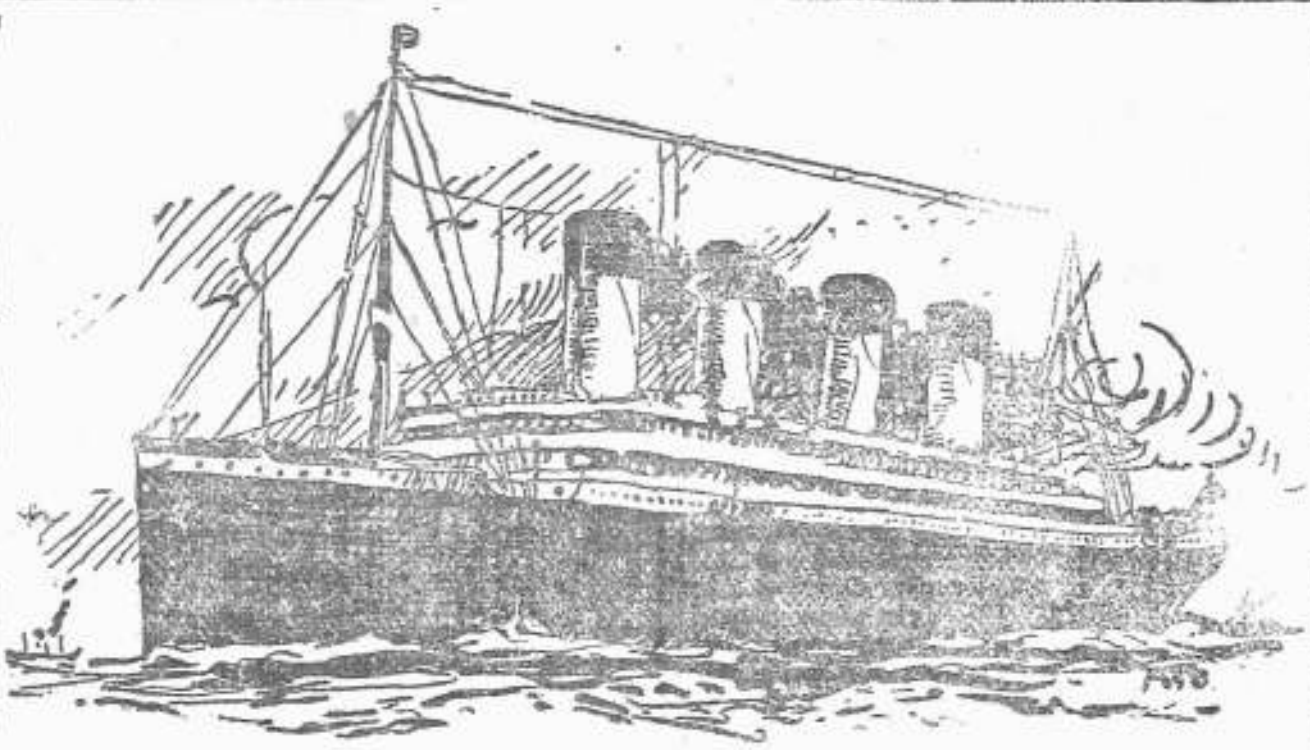
Читайте наш часопис!

ОТЬМАНИ

Канапки до складання. Склади до ліжок. Розтарові подушки. Меблеві матерії. Дреліхи, Портієри, Фіранки і тюлеві кани. Хідники. Дивани по конкуренційних цінах поручає — **Е. Ґаґлер, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому. 1684 13—14

Дуже важне для реемігрантів до АМЕРИКИ.

Европа-Америка 4½ днів через Океан

Европа-Канада 4½ днів через Океан

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

„WHITE STAR LINE"

(Лінія Білої Зорі)

Кождий, хто хоче повернути до Америки, незалежно коли прибув до краю і чи має американський паспорт, **нехай зголоситься до наших бюр** і одержить потрібні вказівки для одержання візи Американського Консуляту на виїзд до Америки і буде висланий без труднощів до місця виїзду в Америці.

ТЕРНОПІЛЬ, Тарнавського ч. 5,

ЛЬВІВ, Городецька ч. 37.

Ім. редакції відповідає Ол. Кульчицький.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Вінок ч. 10.

Ч. 20 (9.901). Львів, неділя 29. квітня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шая. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в праві 12000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАВ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Кому гірко днина сходить, Най цукорком осолодить! з нашої фабрики „ФОРТУНА" які можна набути із помадками, які гуртово замовляти для склепів в „Народній Торговлі" у Львові, Ринок 36 2585 1—)

Львів, 28. квітня 1923.

Перед капітуляцією Німеччини. На протязі останнього тижня в справі французько-німецького конфлікту зайшли нові серіозні зміни. Ті зміни є о стільки поважні, що на підставі їх, здається, являється вже можливим говорити про близьку капітуляцію Німеччини, як про довершений факт.

Подією, яка посунула розвязання французько німецького конфлікту був виступ льорда Керзона в англійській палаті льордів, в якому він зясувавши сучасне міжнародне становище, підкресливши необхідність дальшого істнування антанти, звернувся на адресу Німеччини з „порадою" зробити конкретні репараційні пропозиції. Цей виступ, який так кардинально ріжнився від недавніх англійських заяв про кінець антанти, виразно свідчив про те, що недавна поїздка Люшера дала для Франції сприятливі результати, що Франції вдасться осягнути єдність лінії з Англією. В звязку з виступами Керзона Німеччина, як не заявлено офіціяльно, приступила до опрацювання своїх репараційних пропозицій. Не відомо ще, який конкретний зміст будуть мати німецькі пропозиції, але не підлягає сумніву, що при ситуації, яка утворилась, вони не будуть уложені відповідно до початкових німецьких бажань, що вони будуть означати для Німеччини капітуляцію.

Стоїмо таким чином перед можливістю ліквідації рурського конфлікту. Факт цей для міжнародної европейської конюнктури мав би кольосальне значіння. Без жадного сумніву відібється на цілій міжнародній ситуації завтрішнього дня.

Франція, розпочавши окупацію Порурля, цілком самостійно проти виразних порад Англії, стала була на дуже ризиковний й небезпечний для неї шлях. Можна було мати багато сумнівів відносно того, чи виграє вона розпочату гру. Сьогодня можна констатувати, що ризиковний хід Франції вдався. Вона вийде з конфлікту переможцем. Компроміс, яким кінчиться рурський конфлікт, буде більш корисним Франції, ніж Німеччині.

Означати це буде зріст впливів й значіння Франції на міжнародній арені. Франція не лише заховує свій престіж, але й збільшує його. З цим фактом нам доведеться рахуватись, з нього треба буде зробити відповідні висновки, зважаючи на те значіння й на ту ролю, яку відограє Франція в політиці Польщі, на те заінтересування, яке вона має й виявляє до розвязання проблеми Сходу Европи.

Теперішня перемога Франції в рурському конфлікті означає не тільки поразку для Німеччини, а й поразку для большевиків, які обявляються спільниками Німеччини.

Утворюються контури нової міжнародньої ситуації й нам в виробленню нашої політичної і національної лінії на недалеке майбуття доведеться з цією ситуацією рахуватись.

Цими увагами на разі, коли нова ситуація лише утворюється, ми уважаємо можливим обмежитись, сподіваючись до цієї теми вернутись пізнійше.

Преса.

Неясности в університетській справі. — Поліційні вигуки. — Холмські „автономісти".

Наші статті в університетській справі, а особливо кінцеві висновки не припали до вподоби півофіціяльній „Газет-і Львовск-ій". Реферуючи ті висновки, орган п. Сікорского пише:

„Польські власти не тільки мають улегалізувати той тайно істнуючий і як запевнює „Діло" — постійно розвиваючийся український університет, але крім того істнуючий вже польський університет, котрий по твердженням „Діла" не перестав бути утраквістичним, поділити на польський і український. Як то має статися, того „Діло" вже не вияснює".

Уважаємо вказаним розвіяти „неясности" в тій справі „Газ. Львовск-ої". Істнуючий тав. університет Яна Казимира не тільки до листопада 1918, але й до нинішного дня не перестав бути утраквістичним, польсько-українським університетом. До нинішнього дня правно істнують на ньому українські катедри і доцентури, на котрих тільки безправно здержано виклади — [illegible] правно заперто в рр. 1919—1921 брами університету перед українською молодю. Самовільна переміна львівського утраквістичного університету на польський не відбулася законним шляхом, тільки шляхом розпорядків, які з погляду права є безвартними, бо польська влада до 15. березня ц. р. не була управнена до таких правних ділань.

Львівський університет засновано для культурних потреб східно-галицького населення, яке в своїй величезній більшости є українським. Львівський університет здвигнено і дотовано податками східно-галицького населення, отже переважно українського. Тим самим Українці мають щонайменше рівні з Поляками права до цього університету. Тому й практична розвязка університетської справи може йти тільки в єдино справедливім напрямку, а саме через удержавлення істнуючого „тайного" українського університету при одночасним поділі тав. університету Яна Казимира на два університети: польський і український. Иншими словами: половина майна львівського державного університету мусить бути ужита на дотацію удержавленого „тайного" українського університету, або в деякій неподільній власности (як напр. клініка) мусить бути установлене condominium

При тій нагоді „Газета Львовска" робить докори польським властям, що не здобулися

„на видання відповідних законів і їх енергійне виконання, щоби ту тайну, а тим самим нелегальну інституцію (себто український університет), посвячену всім иншим цілям крім науки, викрити і унеможливити її дальше істнування. Нічого дивного, що супроти нашої наївної толеранції трудовицький табор може дозволити собі ставити наведені в горі жадання".

Ми вже в статтях „За огнище української культури" засували коротенько і побіжно польську толеранцію. Тому й не дивує нас апелювання „Газ. Львовск-ої" до єдиного на території Сх. Галичини творця своєрідної „законности" — поліції, котра вже має свою сторінку в історії важкого життя і розвитку українського університету.

*

Поліційні вигуки взагалі є прикметні для оцінки настроїв польського громадянства у Сх. Галичині. Наша стаття „Спільна платформа" теж не припала до вподоби „Газет-і Львовск-ій". Наші почини скоординувати змагання всіх Українців по цім боці рижської лінії викликують грізні поліційні оклики у наших противників.

„Різнородні українські інституції, культурними починаючи і економічними кінчаючи, приготовляються до легкого — ізза недостачі якої-небудь контракції з польського боку — підбою тих земель. Час нарешті, щоби правительство, а головно польське громадянство прийшло до себе з того занадто довгого сну і унеможливило реалізацію тих українських „снів про могутність".

Апель до правительства в буденній мові є апелем до поліції. Ось якими методами управляє польська державна нація, як дуже пересякла вона австрійським „divide et impera". Поляки з надзвичайним завзяттям уніфікують б. Конгресівку з Галичиною, з Познанщиною, з Поморям, Шлеськом і т. д., але змагання української нації обєднатися у важкій недолі, хоч в однородних умовах життя — це вже „злочин", який підпадає під компетенцію польської поліції. Мало того, що між Галичиною і Волинню поставлено китайський мур, мало того, що там не допускається української книжки і газети, що погрожується навіть в боку польських соціалістів, що границя Волині з Галичиною буде уважатися протидержавним ділом, — одним словом, треба видати спеціяльні „закони" і військом обсадити б. австро-російську границю від півночі, бо тільки тим способом можна буде спольонізувати Холмщину, Підляшша а може й Волинь, Поліся й Галичину.

Та ніхто ще поліційними засобами не дійшов до мети; не дійдуть і наші „найсердечнійші".

*

Холмське „Наше Життя" (в ч. 17. з дня 22. ц. м.) в статті „На переломі" в значній м'рі йде на стрічу польським заходам покласти китайський мур між синами одного народу. Говорячи про „потребу" обєднання Українців, не поминає наголи, щоби напасти на нашу партію:

„Наше обєднання з Галичанами мусить бути піддано ширшій дискусії, а не так, як то собі уявляє збанкрутувавший гал.-трудовицький табор, що ми повинні все брати за взірець галицьке, — навіть самі стати Галичанами. Занадто богато є у панів Галичан деяких таборів того сервілізму і короткозорости, якого ми, більш гнічені за часів царату, не привикли зносити".

Тільки подумати, як розумно сказано. Ми нікого не силуємо вворуватися на нас. Дуже радо ми приняліб за взірець щось холмське, як би тільки було що. А вже просто зворушує нас революційна відвага і далекоглядність панів Холмщаків, які не привикли зносити „сервілізму і короткозорости". Церква на Холмщині включно з собором загарбані Поляками без спротиву Холмщан, українське шкільництво належить до країни казок, ніяких поважних культурних і економічних організацій там нема, за сервілізм і короткозорість український парляментарний клюб примусив п. А. Васильчука уступити з головства, а тут його орган плете нісенітниці про „сервілізм і короткозорість" Галичан.

Не збанкрутувавший, але страшно розбуявший Васильчуківський табор уявляє собі обєднання на автономічних основах. Ну, певно, бо й щож могла би уявляти собою Васильчуківська Холмщина в „сцентралізованих" рамках. А так і Васильчук матиме своє подвірячко.

М. Ч.

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

„Організатор українського повстання".

(Зріст і поширення провокації.)

(Докінчення.)

На сім менше-більше можнаб покінчити наші замітки, як би не те, що діяльність провокатора не обмежилася Долиною. Вже в горі згадано, як то він похвалявся, що був у о. Пісецького в Корневі (городенського пов.), значить взагалі крутився в тих околицях. Перед селянами звірювався він, що з припоручення тайної української організації мусить обійти сорок сіл і всюди зорганізувати комітети. Відомо нам теж, що він був у Вікнянах (товмацького повіту). Там через невдарність польської школи селяне приватно удержують домашніх учителів. Провокатор Вл. Гурскі-Добруцкі власне старався стати таким учителем.

Знаємо теж, що цей провокатор завязував „тайний революційний" комітет в Братишеві (товмацького пов.). Він прийшов до хати Ів. Палюги і заявив, що він „висланець Петрушевича". Але господар і присутний у нього Андрій Семенів не тільки не виявляли довірчивости, але навпаки в очі сказали „висланцеви", що він певно польський шпіон. На другий день явився провокатор у Семена Солонини, визначнійшого селянина, і до кількох селян, що були в хаті Солонини, після відповідного підготовчого вступу почав говорити, що небавом прийде з військом зза Карпат Петрушевич, знад Збруча вдарять галицькі відділи, що є в червоній армії, на поміч проти Поляків піде й большевицька армія. Судний день прийде на Поляків, але треба бути готовим на ту хвилю. „Я не жадаю від вас — говорив провокатор, — щоби ви робили повстання, але жадаю від вас, щоби ви потворили малі боєві гуртки, що розстерали би кріси, і як прийде час, аби ви розоружили жандармерію і Мазурів". Селяне вимовлялися всіми способами від цеї почести і вказували на всякі перепони. „Що — обрушився провокатор — може вам війт шкодить. Коли так, то я його згладжу зі світа". Селяне, як звичайно, недовірчиво кивали головами. Та вже другого дня провокатор явився в село з жандармами арештувати учасників „говору".

Довший час крутився цей „висланець Петрушевича" в бучацькім повіті. В селі Сновидові теж закладав він „революційний" комітет. Селяне аміркували, що то провокатор, арештували його й відставили на жандармську станицю. Та тут „організатор українського повстання" почав бити боксером, катити селян, що його арештували. Одного з них мав провокатор побити смертельно; так само мав майже на смерть затовчи одного селянина на Рублині (другий присілок Космирина). Певних даних про діяльність провокатора в цих двох місцях не маємо. Вкінці доходять нас вісти, що в Коропці (в Бучаччині) провокатор основував „повстанчий" комітет між дворським., форналями гр. Баденія, котрих опісля, призівши жандармів, за покотом замасакрував кріваво. Про цю под'ю теж не маємо близчих відомостей.

Зайвим було би подавати коментарі про те, якими то засобами вводиться у нас „лад і порядок", зайвим також вказувати, які то „повстанчі організатори" крутяться по краю і знущаються над нашим селянством, одночасно сіючи між селянами недовіря до інтеліґенції.

Було би бажаним, щоби сильветку такого „організатора українського повстання" та його живої „всесторонної" діяльности можна було заперезентувати в польському соймі у всій величі. До цього потрібні докладні дані із згаданих сіл і присілків, а саме: Поєвий, Рублини, Сновидова, Коропця та всіх инших місцевостей, де розвивав свою діяльність цей представник власти безпеченства. Тому просимо всіх свідомих громадян присилати такі відомости до нашої редакції, а ми вже постараємося о репродукцію „повстанчої" діяльности провокатора Владислава Гурского-Добруцкого в польському соймі.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

За селянські інтеліґентні сили!

(Над свіжою могилою Т. Старуха).

Сумною вісткою поділилася щоденник „Діло" з дня 25. IV, 23. з своїми читачами — подаючи до відома широкій громаді про смерть Т. Старуха. Зійшов у могилу „один з найчільніщих селянських діячів на Галицькій Україні, який все у своїм життю завлячував виключно своїй твердій енергії". „Залізна енергія, невсипуща активність, ораторський хист і бистрий орієнтаційний змисл" — ось черти характеру селянина-громадянина, який завдяки сим власне чертам успів „вибитися серед своєї суспільности на одну з провідних постатей". Скілько незвичайних слів оцінки характеру одиниці в селянської маси! А не сказані вони у переборщенім змислі посмертних згадок. Діла й подвиги життя покійного самі насувають такі, а не инакші рядки посмертної оцінки. Але ж ці ці падають не лише [illegible] свіжу могилу бл. п. Тимка Старуха. Є вони характеристикою наших селянських діячів, із залізною енергією, які то у хибній оцінці схарактеризовано традиційно як „упертість галицького Русина". І таких селянських одиниць позавидувати нам може не один з сусідних, навіть культурних, народів. Хиба одні Шведи, які також виказують у своїй еманципаційній боротьбі подібні світлі приміри хлопських патріотів-діячів, можуть рівнатися з нами!

Але стара школа переводиться... Сходять у могилу один за одним хлопи-патріоти. От хоч-би згадати ідеаліста-хлопа інтелектуаліста Василя Чорія з Викторова, неписьменного щедродавця і фундатора українських приватних середніх шкіл Івана Телевича, господаря в Красносілках, Юру Готича, високохарактерного гуцульського громадянина з села Жабє-Бистрець, Андрія Шмігельського, та багато-багато инших, котрих імена забуваються у дальшім ході подій історії, але яких праця остає на місцях та є для них живим памятником. І коли приходить у певних хвилинах громадського життя зупинитись над історією українського селянства Галичини останніх років, то імена сі самі пестрим рядом перед очами пересуваються.

Багато їх було, багато їх ще є, а всі вони мають одну спільну вельми характеристичну рису — всі вони автодидакти, як не самоуки. Вказує це на незвичайну природну талановитість наших селянських мас, якої одначе не використовує, яка марнується. Криється там зачарований скарб, який нас усе підсичує й який одинокий є невичерпаною керницею, спасительним резервоаром нашої потенціональної сили. Візьмім для прикладу хочби відомого б. соймового посла Гриця Терщаківця. Поражає він кождого інтеліґента на яких небудь зборах своєю природною бистротою, влучною орієнтацією, прозоліційністю думок та бесідницьким талантом. А таких Терщаківців є в нас багато. Лиш ми це знаємо їх. А ще більше було би, як би ми вишукали та підготовили їх. Тепер потрібно нам їх, тих селян-діячів, більше, ніж коли небудь. На них найбільша надія! Мусимо виховати нових патріотів, гідних наслідників Старухів, Шмігельських, Телевяків, Соллогубів. А дорога до цього — через „Просвіту". Читальні „Просвіти це ті підставові школи духової еманципації селянських мас. Для найспосібніших селянських одиниць це ще невистарчаюче. Для них треба вищої освіти, треба хлопського людового університету. І вони самі того домагаються. Мають зрозуміння для найвищого огнища культури — до свойого українського університету, як це проречисто свідчить факт збірок на український університет у Львові, відчувають потребу вищої школи й для себе. І тут мимоволі насувається характеристичне порівнання з хлопськими домаганнями в тому напрямі у Швеції, де ініціятива заложення першого хлопського Людового Університету в Швеції взагалі вийшла від двох хлопів (послів) Оля Андерссона з Барлеф і Свен Нільссона з Еверед. Такий університет до вироблення селян на повних свідомих активних провідників-громадян у нас — навіть серед нинішних відносин — можливий до зреалізування. Об'єкт стоїть готовий... господарсько-садівнича школа „Просвіти" у Милованю коло Станиславова. Тов-о

Книжка

в науку і пересторогу.

Іван Герасимович. ГОЛОД НА УКРАЇНІ З 39 образками й діяграмами. Бібліотека „Українського Слова" ч. 31. Видавництво „Українського Слова" в Берліні. Берлін, 1922. Ст. 296.

(Докінчення).

Передовсім книжка ся, крім страшного враження від большевицької господарки на Україні та від наслідків тієї господарки не може не викликати в уважного читача ще чогось иншого — глибшої застанови і питання: а хтож винен, що господарями України є нині московські большевики?

А дальше: чи є вихід з того пекла і який?

„Зваживши, що російські окупанти для своїх політичних цілей з розмислом довели до тієї тяжкої господарської руїни, з розмислом викликали страшний голод на Україні, з розмислом відбирали і відбирають з рота конаючого від голоду населення України останній шматок хліба та вивозять його до Росії, з розмислом приговорюють мільони населення України до голодової смерти — каже автор в своїх „Кінцевих висновках" — то прийдемо до переконання, що всяка, безумовно на разі необхідно потрібна допомога благодійного, філянтропійного характеру матиме лише хвилеве проблематичне значіння і не встане ратувати цієї найбогатшої країни в Европі від неминучої загибелі, не встане привернути її до господарської відновиї і розцвіту, на шлях котрих вступила була вже до приходу большевиків. Бо як довго буде окупаційна російська влада на Україні, так довго вона викачуватиме з неї всі матеріяльні ресурси, так довго держатиме українське населення в економічному поневоленню, щоб легше панувати в завойованій нею кольонії й експльоатувати її до останка, — а в дальшій перспективі опорожнені місцевости вигублених Українців кольонізувати Москвичами та иншими прихильними собі елементами... Тому вихід з того тільки один: у усунення окупації з України... й утворенни самостійної, незалежної, суверенної Української Держави.

„Не зі своєї вини попала Україна в те страшне пекло — каже автор дальше у „Кінцевих висновках". Хочу тим сказати, що не їзза лінивства чи байдужности українського населення, не їзза браку охоти чи здібности до організаційного економічно-культурного життя, не їзза нерозуміння ваги мати свою самостійну Українську Державу та постояти за неї вкріваві боротьбі з її ворогами... Навпаки!"

Так каже автор.

Та слова його, на превеликий жаль, тільки в першій половині відповідають дійсности.

Справді. Не ліниві і не байдужні були Українці та не бракувало в нас охоти чи здібности до організаційного економічно-культурного життя, коли вспіли ми випродукувати такі богацтва, якими славилася Україна. Та випродукувавши їх, ми не зуміли оберегти їх перед хижаками, які кинулися на готову українську працю. І не тільки не зуміли оберігти своєї праці перед хижаками. Ми ще самі... мостили їм шлях до себе...

Пригадаймо тільки 1918 р.

Пригадаймо передовсім українське повстання проти Української Держави під конець 1918 р., яке з такою чортівською зручністю використали як раз нинішні господарі України — московські большевики. Пригадаймо с той історичний „приятельський невтралітет", з яким селянські маси Великої України зустрічали наступ московських большевицьких окупантів на Україну...

А все те творилося в ім'я чого? В ім'я виключно соціяльних згл. матеріяльних користей.

Як же жорстоко покепкувала собі історична Немезіс над українським матеріялізмом!...

Та не о докір хоче тут, а о щось инше. О се, щоби з досвіду, здобутого такою дорогою ціною, витягнути науку і пересторогу на будуче!

А наука ся і пересторога аж надто ясні для кождого:

Нація не сміє жертвувати своїми національно-політичними інтересами в ім'я інтересів виключно матеріяльних.

Бо за національно-політичною неволею з неумолимою консеквенцією йде неволя також матеріяльна.

Вкінці ще одно.

Книжка п. І. Герасимовича появилася саме в пору, коли московський большевизм, висмоктавши до краю Велику Україну, закидує вже сіти також і на західно-українські землі, з окрема на Галичину.

Нехайжеж вона буде також пересторогою і для тих громадян згаданих земель, що під враженим останніх подій завертають свої очи і надії на Схід, виглядаючи звідтам національного і соціяльного визволення і спасення. Нехай страшний досвід Великої України відстрашить їх від повторення страшної помилки, яку зробила вона в 1918 р., орієнтуючися на московський большевизм.

Словом: нехай книжка ся буде докором сумління та наукою для тих, що як небудь — безпосередно чи посередно — причинилися до витворення сучасного положення на Великій Україні, а холодним окладом та пересторогою для тих, що — не зважаючи на Велику Україну — хорують іще на большевицьку горячку.

Як така, вона повинна знайти як найширше, масове розповсюдження і спопулярнизування*).

Ів. Київський.

*) Набувати її можна в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. — Ред.

„Просвіта" само не в силі власним коштом перевести цього. За відповідною підготовкою серед селян вдасться це здійснити. Слід би найвищому національному проводови привадуматися над тим та приложити рук до допомоги отворення Людової вищої школи для виховання селянських інтелігентних одиниць — на керманичів мас. Цього вимагає поважна хвиля, сього й жадає само селянство.

С. Шах.

Велика Україна.

Становище на Степовій Україні.

Особа, що прибула недавно з Херсону, подала співробітникові „Русспреса" такі відомости про відносини, які панують зараз на Степовій Україні:

Большевики, захопившись „економією" широко переводять скорочення своїх державних установ й націоналізованих підприємств. Недавно ліквідовано цілий Дніпровський повіт й в звязку з цим ліквідовано всі повітові установи. Число випадків скріз зменшується. Зачиняються школи. В Херсоні ліквідовано учительську семінарію, єдину на цілу губернію. В результаті цього скорочення установ й підприємств страшенно поширюється безробіття.

Адміністративна реформа.

Рішено змінити адміністративний поділ України. Замість 120 повітів буде 53 округи, замість 2000 волостей 700 районів. Реформа переводиться в цілях економії.

Голод.

На засіданні всеукраїнського ВЦІКА подано відомости про загрожуюче становище в Бердянському, Херсонському й Миколаївському повітах. Признано необхідним утворити при ВЦІКА особливий фонд „на випадок стихійних нещасть й неурожаю". Вияснилось, що кількість безпритульних дітей на Україні досягла одного мільона. З них дитячих притулках уміщено лише 15 відсотків.

Українським совнаркомом виданий наказ одеському губвиконкому й місцевому командуючому військом нещадно втихомирювати всі заворушення, звязані з розгромом харчових складів, не допускати пересування голодуючих по губернії для підшукання заробітку й вжити заходів для охорони залізничих складів й провінціональних зсипних пунктів наркомзема. Наказується затриманних грабіжників а також тих, що переховують й скуплюють крадене, розстрілювати на місці й накласти за грабунки кругову відповідальність на села, що знаходяться побливу залізничої лінії.

Загроза холери.

З Харкова повідомляють, що совітська влада стурбована можливістю вибуху на Україні холєри. В цілях попередження пошести виданий наказ про обовязкове щеплення холєри всім робітникам, червоноармейцям і служачим в совітських установах. Всім установам виданий наказ призначити значні кредити на протихолерні заходи.

(Русспрес).

Новий центральний комітет комуністичної партії України.

В склад нового центрального комітету комуністичної партії України вибраний: Раковський, Петровський, Скрипник, Лебедь, Чубар, Рубар, Рухимович, Угарів, Затонський, Радченко, Іванів, Мануїльський, Клименко і Майоров.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

„Воєвудзка автономія" входить в життя..

Сим разом входить вона в життя на сій области, на якій застережені в ній так „широкі прева", що аж п. Прушиньскому спати не дають — себто на полі середнього шкільництва. Не досить, що Куратория львівської шкільної округи прорідила наші народні школи, що обсадила їх польськими учителями, не досить того, що Українець-учитель нині у Східній Галичині з засади не дістане посади — під кінець взялася вона способами випробованими ким иншим до війни на польських етнографічних територіях, до нищення нашого середнього шкільництва—сим разом до зліквідування українського державного учительського семінара у Львові. Безперечно, що консеквенція у макіявелізмі тут є. Мовляв—нарікають, що Українцям-кандидатам на учителів з сього заведення не дається посад, отже лучше brevi manu закрити сей семінар, не будуть виходити звідтам учителі, не буде кому нарікати на упослідження.

Обєктивно справа представляється ось як: Львівський учительський семінар з українською викладовою мовою повстав в 1919 р., коли з місцевого утраквістичного мужеського і з місцевого українського жіночого семінаря ученики (-ці) польської народности викинули наших дітей, мовляв з „гайдамаками сєдзіць не бендон". Тоді „Учительська Громада" заложила покищо прив. семінарійні курси спільні для хлопців і дівчат — отже коедукаційні. Тодішний віцепрезидент Ради Шкільної Краєвої п. Цоль, щоби зарадити щось проти сього самочинного кроку недолітків, переняв сі курси на державний етат. От і початок „вєлькєй помилкі", основання українського учительського семінара у Львові.

Українські коедукаційні курси розвинулися у велику інституцію силою своєї конечности і маючи все потрібне в виїмком оніки шкільних властей, які особливо при уступленню п. Цоля не щадили сій „неправесній дитині" штовханців от хочби у формі поміщення і вивінування цеї школи, які є низше всякої критики. Будучи вислідом конечної потреби семінар мимо того став найбільшим заведенням того рода в Галичині що до числа учеників, бо се властиво були два заведення стиснені в одно, які в найкоротшім часі льогічною консеквенцією треба було поділити на дві школи. На курсах семінара до початку шкільного року 1922|23 було по два відділи дівочі і по одному хлопячому. Сього року саме хлопячі відділи осягнули четвертий рік і по феріях явилося конечністю виділити їх в окреме заведення або хоч окреме тіло під одною дирекцією, бо мужеський, утраквістичний учительський семінар у Львові за той час перемінено у чисто польський.

Ліквідація зачалася з початком сього шкільноко року. Указом „автономічної" кураторії звинено на I. році відразу два відділи та приказано 100 принятих вже дітей, які зложили вступний іспит і заплатили вписове відіслати домів. Остаточно стало на тім, що звинено лиш один відділ а остало два — один хлопячий один дівочий. Було се ще перед вирішенням справи Східної Галичини й тоді старалися „попечители школьного округа" винайти хоч якийсь мотив, що мовляв — паралєльки не повинні в семінарах бути з огляду на се, що є трудність у відбуванню практичних лекцій в школі вправ, хоч у нас сеї трудности нема, бо є аж дві школи вправ, дівоча і хлопяча, а анальогічної трудности не знайдено для польського жіночого семінаря, де є аж по три паралєльки при істнуванню одної школи вправ. Річ ясна, таке аргументування нікого не переконувало.

Та тепер по „узнаню всходніх границ" пішли вони о один крок дальше. *Маємо зовсім певні відомости, що Куратория поставила до польського міністерства освіти в Варшаві пропозицію, щоби по феріях звинути зовсім мужеські відділи, починаючи від I. року, та що в тих днях має прийти з Варшави наказ зліквідувати мужеські відділи українського держ. учительського семинара у Львові.* Зі сказаного вище виходить, що се не значить ніщо инше як лиш звинення одинокого українського мужеського учительського семинара на цілій українській території Галичини і Волині. По Дармані прийшла черга на Львів.

Так то виглядає „воєвудзка автономія". Вивчитися тут на народного учителя у своїй рідній мові немає змоги. А молодіж хоч би лиш в трьох виділових, українських шкіл у Львові (двох приватних, одної державної) може собі робити, що хоче; се „попечителеви" байдуже. Що за тим піде закриття й хлопячої школи вправ от хоч би через рік такбі автономії, *можна бути певним.*

Та ми не дивуємося сьому, бо для нас вже стало ясним, що лиш ми самі зможемо собі уложити ціле життя нашої нації і то своїми силами. Ми тільки дивуємося духовій структурі автора сих указів — Куратора шкільного округа львівського. Нищити ворога усіми способами се вже засада вовчого права та людина з академічним степенем повинна мати відвагу до сього привнатися. Але видавати такі укази а рівночасно писати в окремих брошурах а навіть, ще в останнім „Дзєнніку ужендовім" — „ile to ludność ruska zyskała na polu szkolnictwa pod polską władzą" — то на се дефініцію найде собі кождий читач. Бо „ile zyskała" говорять отсі факти!

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай вробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів. Ринок 10.

Льозанська конференція.

Венізельос в Льозанні.

До Льозанни прибув б. президент Греції Венізельос і взяв участь в нарадах.

Промова Ісмеда паші.

На останньому засіданню льозанської конференції Ісмед паша порушив справу проливів, при чім заявив, що в тій справі повинні забирати голос всі держави положені над Чорним Морем, отже і совітські республики.

Совітський представник в Льозанні.

Совітський представник Воровський прибув до Льозанни з наміром взяти участь в конференції.

З польських справ.

На чому погодились?

„Хвіля" подає таких сім дуже цікавих точок, які буцім то стали базою угоди „Пяста" з „Хєною" щодо складения „польської більшости в соймі: 1) Зміна виборчої ординації та розписання нових виборів до Сойму й Сенату; 2) „Введення рішучої кресової політики" (!); 3) націоналізація торгу й промислу; 4) уможливлення польській молоді студіювати у вищих школах (?!); 5) усунення непольських елементів із військових урядів; 6) приспішення конкордату з Римом; 7) енергічне продовжування кольонізації.

Поки що — всякі коментарі зайві, бо найближша діяльність Сойму й нового уряду докаже, на скільки правдивими є повищі інформації, які, зрештою, нікого не дивують.

Фінал'зація бльоку.

Після відомої ревизиації „Пяста", затверджуючої переговори Вітоса, радили в соймі дві групи ендеції: т. зв. „Звйонзек людово-народови" та група Дубановіча. Об групи приняли анальогічні постанови, уповажнюючі свої президії фіналізувати бльок.

Н. П. Р. відмежується.

„Аг. Вск." переказує офіціяльну заяву Н. П. Р., що партія не давала ніяких уповноважень послови Наховякови до якихнебудь переговорів в справі творения соймової більшости. Конференції посла Наховяка мали тільки інформаційний характер.

Земельний податок.

На засіданню фінансової комісії сойму переведено дальшу дискусію над законопроєктом про грунтовий податок. Принято низку статей. А саме: ст. 6 визначує терміни стягання грунтового податку на очевки: 1) від 15 березня до 15 листопада. Ст. 7. визначує множники згідно з гуртовими цінами артикулів першої необхідности. Ст. 8—11 трактують про примінення доріжняного множника при вплаті цілого податку в першому термині; принято додаток, уповажнюючий міністра фінансів до звільнювання від податку та розкладання його на пай (рати) тим, що потерпіли шкоду від війни або стихійних нещасть. Ст. 13 каже про додаток на самоврядування.

Нові домагания державних функціонарів.

У буджетовій підкомісії представники центральної підкомісії державних функціонарів предявили низку пропозицій відносно змін в урядовому проєкті про вивінування державних функціонарів. Головний натиск покладено на збільшення норм, а також, щоби закон обняв і залізничників з денною виагородою. Голова підкомісії заявив, що ці домагания будуть прихильно приняті на увагу.

Совітська Росія.

Зїзд комуністичної партії.

Після докладів Зіновєва і Сталіна, які виступали як представники Ц. К., розпочались дебати відносно земельної політики партії. Центром дебатів була промова Красіна, який зазначив, що політичні принципи партії не повинні перешкаджати роботі по економічній відбудові країні й вимагав, щоб в керуючих партійних осередках був забезпечений вплив спеціально підготовлених економістів замість менш компетентних осіб. Виступ цей викликав незадоволення в комуністичних колах і після нього явились чутки про димісію Красіна. Зїздом були ухвалені тези, Ц. К., запропоновані Зіновєвим. В них стверджується необхідність монополії зовнішнього торгу, необхідність вивозу збіжа за кордон, вакликається

до скріплення звязку між робітниками й селянами, до реорганізації селянсько-робітничої інспекції, до зміцнення червоної армії, тези рекомендують звернути увагу на можливість нової інтервенції з боку імперіялістичних елементів.

Сталін виступив з докладом в національній справі, в якій вказував на необхідність для комуністів звернути на неї серйозну увагу; завданням партійної політики мусить бути як боротьба з російським шовінізмом, так й з націоналістичними настроями національних меншостей.

Питанням про стан народнього господарства були присвячені доклади Троцького, Рикова і Богданова. Троцький розвивав ту думку, що основою економічного життя Росії мусить бути націоналізація засобів продукції. Доклад Богданова й Рикова про сучасний стан промисловости Росії зробив на зїзд пригнітаюче вражіння. Докладчики зазначили, що правительство в другій половині 1923 року не буде мати можливости навіть частково піддержувати ряд державних підприємств, які мають загально державне значіння. Заборгованість держави робітникам і контрагентам по доставці сировини і палива складає пів цілого державного бюджету в другій чверти 1923 року, що означає повний крах державного господарства. Заготовлені державними трестами продукти не можуть знайти збуту ні на внутрішньому ринкові, який в наслідок зубожіння населення дуже звузився за кордоном. Всі державні підприємства в 1922 році дали 70 відсотків дефіциту й вернули лише 12 відсотків виданих урядам субсидій. З приводу цих докладів на зїзді розпочались дебати.

В відчитаному на зїзді річному справозданні партії секретарем ЦК. Сопроновим зазначено, що на протязі 1922 року з партії вийшло 21022 чоловік, вступило нових членів 3120 чоловік. Поміж тими членами, що вийшли з партії, 40 відсотків відноситься до селян, 50 відсотків до робітників і 10 відсотків до інтелігенції.

Зїздом принята резолюція, в якій доручається Ц. К. звернути увагу на зменшення матеріяльної нерівности між членами партії, яка виключає звязку з непом.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краевого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. внл. нн. 40.000.

прийшло до кривавої боротьби поміж державними військами і повстанцями.

В Раді Амбасадорів.

Дня 26. п. м. Рада Амбасадорів обмірковувала ріжні справи звязані з виконанням мирових договорів.

Король шведський в Берліні.

Шведський король прибув на днях до Берліна.

Виборча реформа в Італії.

Велика рада фашистів у Римі радила над зміною виборчого права. Ухвалено впровадити підчас виборів принціп більшости замість принціпу пропорціональности, щоб тим способом скріпити позицію теперішнього уряду.

Побіда Гіттлєра і Людендорфа.

З Мінхену доносять, що баварський сойм відкинув внесок соціялістів про розвязання „штосструплерів" а натомість ухвалено розвязати робітничі „союзи самооборони". Соціялістична преса нотує цей факт, як доказ побіди Гіттлєра і Людендорфа та алярмує уряд з приводу того, що правдоподібно в найблизшому часі фашисти приготовляють переворот в Німеччині.

Совітсько-турецькі відносини.

До Москви прибув Аралов, совітський представник в Анґорі. Аралов заявив представникам преси, що всі поголоски про совітсько-турецькі непорозуміння не відповідають дійсности. Навпаки відносини між Туреччиною і совітами укладаються щораз краще і всі непорозуміння між обидвома урядами усунено.

Відвідини вязнів.

Окупаційна влада дозволила кардиналови Тесті і представникам німецького Червоного Хреста відвідати політичних вязнів арештованих в Порурю.

Заворушення в Німеччині.

В Ляйпціґу арештовано двох редакторів націоналістичних газет Вільдера і Екарда. Підчас арештування в обороні редакторів виступила націоналістична боївка, наслідком чого прийшло до сутички з поліцією. Також в Дортмунді прийшло до заворушень. Американський амбасадор покинув Берлін і виїхав до Вашинґтону, щоби зложити звіт про революційні заворушення в Німеччині.

РІЖНІ ВІСТИ.

Проти москвщення України.

В дискусії над рефератом Сталіна в Москві, виступив з промовою член уряду радянської України Скрипник, звертаючи увагу на катастрофальний стан шкільництва на Україні і пятнуючи політику військової влади, яка москвщить українських рекрутів у центральній Росії. У відповіди Бухарін остерігав українських представників перед „провінціональним націоналізмом", котрий може вийти на користь совітському урядови і зміцнити його ворогів. Радек домагався субсидій для шкільництва окраїнних народів.

Зміна настроїв у совітських дипльоматів.

На останньому комуністичному конґресі в Москві комісар Сталін виголосив реферат про національні справи. Сталін ствердив, що в совітських республиках окрім шовінізму російського, народжується провінціональний шовінізм инших народів совітської федерації. Сталін домагався уступок народам совітських республик, деяких полекш і свободи в справах освіти і преси та уневалежнення економічного життя поодиноких совітських республик.

Домашня війна в Китаю.

Східна Агенція доносить, що домашня війна в Китаю тревае дальше. Становище уряду в Пекіні дуже важке, тим більше, що Японія допомагає китайським революціонерам. В кількох місцях Китаю

Викуп брутової нафти.

Польський сойм приняв в третому читанню законопроект про примусовий викуп брутової нафти, себто нафти (роли), яка по умові з підприємцями належить до так званих брутовців.

Власники ґрунтів і взагалі нафтових теренів, які не вертять і не добувають нафту самі, але віддають свої ґрунти чужим підприємцям, застерігають собі на власність відповідний відсоток добутої роли, будьто в сирім стані, будьто в грошевім еквіваленті, обчисленім згідно з кождорічною торговельною ціною.

Ті відсотки власники ділили на менші і перепродували їх другим, ті другі ще менші частини третім і т. д., так, що ще перед верченням і перед отриманням нафтового продукту множилося багато власників брута, або коротко „брутовців", які були заінтересовані в нафтовім підприємстві і черпали нераз з цього джерела великі користи.

Нафтові терени після виключення державних ґрунтів в нашім краю, це власність майже виключно наших селян і ґромад, тому права викупна брутової нафти є для наших селян справою першорядного значіння, а тим самим і для економічного розвитку нашого народу.

Наші селяне і наші власники брута мусять заняти в цій справі певне становище і боронити свої права.

Доси кождий селянин міг довільно розпоряджати своєю брутовою нафтою; звичайно продавав вже з гори власникови копальні, який виплачував готівку безпосередньо до його рук.

ВОГДАН ЛЕПКИЙ.

Allegro patetico.

У філядельфійській „Америці" з 9-го лютого ц. р. появилася така замітка:

„Вимерле місто".

„Деннер, 5. лютого. — Місточко Болд Мавден, в стейті Колоредо з нинішним днем перейшло в ряди мертвих міст. Перед 27. роками це місточко числило 15.000 душ населення і було одним з найбільших майнерських міст в цілій околиці. Вчера похоронено останнього мешканця місточка. Це був Вілїм Дікерсон, мейор міста.

Перед кількома місяцями померший мейор передав повітовим властям суму 300 доларів, яко останній грошевий скарб міста. Він був мейором місточка від хвилини його заложення і мешкав в нім до останнього відниху, помимо цього, що в місті не було вже ні живої душі. Місточко нині представляє дійсно понурий і гробовий вид. Всі вікна по домах є позабивані дошками: много домів вже повалилося. Вулиці заросли хабузем і травою і по зложенню послїднього мешканця на вічний відпочинок, не остала в місті ні одна жива душа".

На високій горі стояв город; не великий та гарний.

Білі дімки знімалися одні вище других, ніби виходили на верх гори, щоб звідтам зазирнути в долину, у степ.

На вікнах стояли глечики з квітками, а перед воротами гралися діти ще кращі від квіток.

Як було наближатися пустим і від сонця випаленим степом до городу отсього, то здалеку виглядав він ніби якийсь великий, зачарований замок, ніби приманчива фата-моргана.

Тільки зелені було тут дуже мало, а й на тих хирлявих деревах та кущах, що денеде наснлу добували собі право до життя, ніби сніг лежала біла вапняна пилюга.

Дощ був тут явищем надзвичайним, а на цілий город була тільки одна криниця.

До неї ранками блакитними і вечерами фіолетними караванами мандрували жінки з цілого міста.

На головах несли глиняні високі ківші і бедра їх колисалися ритмічно.

Кругом криниці сідали вінком ріжноцвітним і дожидаючи черги розмовляли з собою.

А дожидати доводилось довго, бо вода лилася з кипарисового жолібця звільна, повільно, ніби хтось з невидимого клубка снував нитку срібну, тоненьку.

Та вони дожидалися поколіннями цілими і навчилися ждати. Привикли. А діждавшися і зачерпнувши води, несли її уважно, ніби лік цілющий, ніби найдороще вино.

Аж одного року ті, що прийшли, — оторопіли.

Жолобець був сухий, води ані крапелинки.

„Покарав нас Господь за гріхи наші великі", — сказали мешканці городу цього, покинули його і пішли в степ, геть далеко, шукати собі нових осель, нової води.

Пішли, лишаючи хати свої, святощі родинні і гроби предків своїх, бо не могли забрати їх з собою.

Пішли на мандрівку довгу і далеку, на невідомі пригоди, на бої з племенами чужими, — пішли, бо рідний город відмовив їм води. Знайшла вона собі серед скиль нову дорогу і побігла не-зна-невідомо до чиїх рук і уст, до чиїх розмальованих амфор.

Город остався сам...

Я чув про нього і проїжджаючи степом, наложив дороги, щоб зазирнути туди.

Червоне сонце викочувалося ліниво на невиспаний обрій і не дожидаючи, щоб степ привик до нього, кидало йому в очи, ніби приск з горнила, своє сяево сліпуче і свій палючий жар.

Степ мовчав і корчився з болю, а його розпалини й щілини глибшали все й ширшали, і весь він виглядав, мов пошарпана є розпуки одежа.

На обрію бовванів город, як велитень у золотій збруї, бо кожний шпиль дому був позолочений сяевом сходячого сонця і кожний камінь яснів, мов алмаз. Як я входив до нього, сонце піднялося високо, від домів клалися на пусті вулиці довгі, темні тіни, а криші, мури, вікна й двері, усе, усе, було мов присипане мукою; на всім лежала вапняна пилюга, котрої не зструшував ніхто.

На вікнах стояли глечики забуті, сухі, без квіток, а на воротах не гралися діти ще гарнійші від квітів. Луск моїх чобіт відбивався гомоном крикливим, ніби дім домови передавав несподівану вість, що хтось іде і вікна цікаво дивилися на мене, гадаючи, що може це вертає один в тих, що покинули город.

Город був як велика архітектонічна мумія, непотрібна нікому, покинена на поталу часу.

Навіть ящірки, що давно не бачили людини, крилися до своїх нірок, тільки гадини, скручені в спіралю, спокійно дивилися в сонце і впивалися ним. Знали вони, що навіть чоловік не любить їх і боїться.

Ніби в сні блукав я вулицями і ніби в сні побачив на скрині одної з них дідуся високого, старого, з бородою сивою і довгою по пояс.

У руці тримав глиняну посуду, а другою нагинав чашечки квіток диких і як мати зструшує сльозу з повік своєї дитини, так він зструшував з них росу до тієї посуди.

Увесь був сивий, ніби пилом припалий, такий як і город увесь він — частина його.

І ступав так тихо, так нечутно, ніби боявся розбудити ті спомини богаті, що дріжали у кожному кутку.

Виглядав ніби зява, ніби привид таємний, що ось-ось і щезне і розвіється як дим.

Та не щезав.

Я поклонився йому і спитав, що він робить таке?

„Збираю росу, бо нема води. Хіба не бачиш?"

І дальше робив своє, не гурбуючись мною.

„А не скучно і не страшно тобі самому?"

„Я не сам. Тут ціле моє життя. Ціле моє життя!"

„Розкажи мені про нього".

Сумно покивав головою.

„Уста мої сціпилися від горя і не трібуй розтворити їх, бо хоч би я кричав на весь степ, то не висловлю того, що чую. Не спиняй мене, ніяк мені гаяти дорогого часу. Сонце висушить росу. Іди звідкіль прийшов!"

І дальше схилявся над кожною ростиною марною і вважно, вважно струшував крапелини роси в свою глиняну посуду.

— — — — — — — — —

Так цей старець любив свій рідний город.

По розпаді Австрії польський уряд зарекві́рував усю брутову нафту на свої потреби і аж до 1922 р. не виплачував власникам брута жадної належитости. Щойно наприкінци 1922 р. зобовязався виплатити відшкодування, однак у висоті лише 50 прц. повної вартости, а з відчисленням рентового податку брутовці дістають щедре 45 прц. належитости.

Щоби однак державній рафінерії в Дрогобичи запевнити потрібну кількість ропи й унезалежнити фабрику від приватних власників шибів, польський уряд предложив соймови окремий закон, яким вся продукція брутової нафти переходить на власність держави і за яку держава буде платити безпосередньо власникам, а не, як доси підприємцеви копальні, повну належитість згідно з торговельними цінами усталеними окремою комісією. До комісії мають увійти делегати міністерств: промислу, фінансів та представники заінтересованих брутовців. В тій цілі закон передвиджує примусову організацію всіх власників брута в одно товариство на підставі статута, уложеного міністерством торговлі і промислу у Варшаві.

Таке товариство як одинока правна організація мала би право виступити в імени всіх брутовців перед державними владами. Міністерство фінансів виплачувало би всякі належитости до каси товариства, яке вирахувавши кошти на адміністрацію, буде платити своїм членам належитість за зарекві́ровану брутову нафту.

Примус належати до з гори накиненої організації має бути такий строгий, що хто не належав би до неї, той не може мати претенсій до відшкодування і до заплати за ропу, яку з його ґрунту добувають і яка є його власністю.

О скільки боротьба проти реакції брутової нафти, як вже порішеної річи, була би безвиглядною, то проти примусової, а гори накиненої організації брутовців мусимо заложити рішучий протест і сподіємося, що всі наші заінтересовані кола будуть боронитися проти того примусу так само, як наші селяне бороняться проти примусу асекурації в польськім з гори накиненім товаристві забезпечень від огню.

Викуп брутової нафти і виплату торговельної належности, (о скільки воно буде солідно і справедливо переведене) можна би уважати корисним для власників, особливо для селян, які часто не вміють і не знають, як подбати за себе і яких часто використовують і дурять несовісні посередники і фірми.

Натомість примусова приналежність заінтересованих членів нашого громадянства до одинокої в сей державній організації не є вказаною ані з національних ані з економічних оглядів і принесла би нам велику шкоду.

Тому закликуємо всіх наших свідомих нафтових підприємців і власників брутів, щоби забрали голос в цій справі. Ми вже тепер підносимо, що така організація, яку запроектував польський уряд, це за велике тіло; воно малоб заспокоювати інтереси великого числа людей від Нового Торгу по Снятин і Косів, інтереси дуже ріжні і замотані.

Така інституція чи то у Варшаві, чи у Львові, не була би доступною для всіх а ведення її було би дуже коштовне, вимагаючи великого числа урядовців, які скоро переміняли би таку організацію в чисто бюрократичну установу.

Передвоєнний досвід, а ще більше воєнний і післявоєнний, переконав нас, що великі централі для справ народнього життя, це тяжкі тіла, які швидко підпадають деправації і деморалізації, про що свідчать всякого рода надужиття, як це бачимо на „ПУЗАПІ", „Відбудові" (польській урядовій інст.) і др. Про політичний бік такого з гори накиненого товариства покищо говорити не будемо; в кождім разі заздалегідь застерігаємося, що на випадок впровадження в життя такої організації проти нашої волі, мусіло би бути раз на все забезпечене право українських інтересантів зноситися письмом і словом на своїй рідній мові.

На днях зорганізувалося тут у Львові товариство під назвою „Унас" (Український Нафтовий Союз) вул. Оссолінських ч. 6., яке поставило собі за ціль згуртувати всіх заінтересованих в нафтовім промислі Українців, так підприємців як і власників нафтових терен в а передовсім українських брутовців.

Найголовнійшою метою „Унас" є оборона прав наших українських брутовців так перед підприємцями як і владою, доходити їх кривд і егзекувати їхні належности.

„Унас", як єдина українська кооперативна нафтярів, буде старатися перняти на себе все те, чого бажає закон про примусову організації брутовців,

Тому є обовязком всіх без виїмку стати членами нашого т-ва, яке, як довідуємося, має в найблизшім часі скликати всіх українських брутовців на віче в справі закона про примусовий викуп ропи.

Брутовець.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адм.*

Отворення столярсько-різбарської робітні і школи в Косові.

Широко звісні стали перед війною гуцульські різбарські вироби. Особливо вславилися артисти з Яворова і Річки (коло Косова); а буковинський уряд оснував був навіть для плекання цього оригінального мистецтва стол.-різьбарську школу в Вижници, та удержував в Чернівцях виставу тих творів і висилав їх в далекі світи.

На жаль, в часі війни почало мистецтво упадати. Вижницька школа найперше припинила свою діяльність, а відтак змінила свій первісний напрям. З яворівських знов штукарів одні померли, другі постарілись, а инші не находячи в тяжкім воєннім часі збуту для своїх артистичних праць, кинулися на звичайну столярку або будівництво. І сум збирав, що така красна галузь нашої культури мала занидіти.

Однак нині доходить нас радісна вість, що в Косові сотворено нове огнище сеї штуки. Се діло підняв іменно п. Василь Девдюк, довголітний учитель вижницької різбарської школи. Вернувши з Вижниці до Косова, оставав довший час безчинний, не маючи варстатів і других конечних приладів. Однак геній, котрому служив через тільки років, не давав йому спокою і рвав до дальшого життя. І ось при помочи львівської „Достави" набув він тепер всі потрібні варстати і прибори і отворив в злуці з останими доохрестними артистами в своїй домівці в Косові велику робітню, тай закладає ще для способних молодців школу в цілі дальшого плекання артистичного столярства, токарства і гуцульського різьбарства.

Робітня виготовляє ріжні предмети а то: церковні, люксусові і сальонові. З церковних річей будуть вироблятися: кивота, тетраподи, рами, ріжні хрести (стоячі, ручні і процесальні), трійці, свічники, ліхтарі і др.; з люксусових: прекрасні касетії, цукорниці, пушки, тарельці, топірці і т. п.; а з сальонових будуть робитися на замовлення всякі гарнітури: ліжка, крісла, столи, шафи і шафки, бюрка столики до карт і шахів, тоалети, рами до образів, рамки до ручних зеркал і др. Всі наведені предмети виходитимуть з кращого дерева, в делікатній роботі і з милою ним гуцульською орнаментикою.

Про красу тих робіт не будемо багато говорити. Скажемо тільки, що вижницька школа виготовила була перед війною гарнітур для одного сальону австрійського князя в Відні. А дальше згадаємо, що минулого року захоплювалися гуцульськими виробами гості з Варшави і з Познаня, що завитали на літний сезон до Косова. Ми певні, що ті вироби припадуть ще більше до вподоби нашій публиці. А коли зважимо, що в нинішнім часі пішов в краю великий занепад крещих столярських і різьбарських робіт, так що приходиться дуже тяжко і дорого набути щонебуть лучшого, то скажемо, що отворення сеї робітні прийшло в саму пору. Ми одержимо в ній добре джерело, звідки побиратимемо гарні і нашому духови відповідні товари.

Незвичайно важною річю уважаємо також створення при сій робітні артистичної школи, бож вона запевнить дальший розвиток і розріст рідного мистецтва. А позаяк в нашім народі є богато талантів до деревляного промислу і штуки, тож поручаємо всеч. Духовенству і Учительству, щоби спосібнійших молодців справляли негайно в косівську школу. Сим причинялися до розросту цеї робітні, так, що зможе на ширшу скалю вести свою працю і покривати наші запотребування, тай дасть і численній молоді цінну науку, яка отворить перед нею красну ціль життя і дасть гарне удержання на будучність. Розуміється, що в сій школі буде подаватись крім фахового різьбарства і токарства ще й доповнення науки з деяких теоретичних предметів, як зі стилістики, купецької рахунковости, рисунків, географії і т. д.

Додамо, що замовлення на ріжні роботи приймає — для вигоди публики — „Достава" у Львові (вул. Домініканська 11).

Подаючи цю вістку до загального відома, витаємо щиро нове огнище нашої рідної культури і бажаємо йому найкращого успіху.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

На клюмніяторське гніздо.

„Слово", що називає себе „органом українського міщанства" вже від пятьох місяців замість організувати міщанство, пропагувати гасла національної єдности, економічного і культурного підвигнення українського міського населення — всю енергію повернуло на калюмніяторське поборювання трудової партії в її провідних органах і особах. Не було видумки, сплетні, клевети, не було калюмнії, що не впала би безкарно на голови людей тяжкої праці, громадянських діячів, виставлених на переслідування тоді, як всі „словаки" тихенько і вигідно ховалися в мишачих дірах. Метою затроєних стрілів „словаків" став особливо б. урядуючий голова „Народнього Комітету" д-р Володимир Бачинський. Всіми засобами йшла нагінка на його особу, визиваючо топтано честь і гідність діяльної людини, в найдивовижнійших тонаціях і галюцинаціях мальовано його приватне життя. По всіх заулках і перехрестних дорогах роїлося від закаптурених людців, що таємничо шептали собі на вуха, пускали в курс і поширювали серед безкритичної маси наклепи і сплетні на особу д-ра В. Бачинського. Дійшло до того, що на львівськім ринку перекупки говорили, що Бач. винен тому, що тут запанували Поляки, Бач. винен, що беруть до війська, а певно небавом почуємо, що Бач. винен, що 14. березня Рада Амбасадорів винесла відому постанову про Сх. Галичину. В моральнім упадку ті люде посунулися так далеко, що не завагалися на особу Бач. кинути калюмнії національної зради. Мовляв — він іще в Домбю продав Полякам Україну. Недавно один з визначних львівських міщан запитав одного з „словаків", чому в поборюванню довголітнього політичного діяча вони посунулися аж так далеко, чому кинули на нього калюмнію про національну зраду, та одержав холоднокровну відповідь: „Ми мусіли так зробити, бо не було иншого способу його повалити".

Провідні чинники нашої партії, хоч були глибоко переконані про злосливу напасливість „словаків" в імя національної єдности постановили умісцевити цілу справу через покликання партійної комісії, якої завданням було зібрати усі закиди проти д-ра Бач. Та зібрані закиди виявилися такими дрібними, політично безвартними, видумки такими натягненими, а злоба калюмніяторів такою безмірною, що „Нар. Комітет" перейшов до порядку над закидами і висловив д-р. Бач. повне довіря і подяку за його працю. Та це ще більше розлютило „словаків", а коли калюмніяторство не припинялося, навпаки зростало, д-р Бач. уступив з проводу Нар. Комітету. Одначе й ця жертва була зайвою. „Слово" дальше продовжувало свою калюмніяторську акцію, бажаючи зогидити д-ра Бачинського вже не як політика, але просто як приватну людину. До тогож важко було схопити нитки якої небудь калюмнії, бо її форма звичайно бувала дуже туманна і невловима. Аж в останньому часі вдалося нам пригвоздити калюмніяторів. Хочемо нашим читачам представити, як робиться — не звичайну, — але „документальну" сплетню і якими засобами і особами послугуються при тім „чесні" люде.

Перед двома тижнями появилася в „Гр. Вістнику", попереднику „Діла", потатка про участь голови христ. суспільної партії п. Олександра Барвінського в похоронах кресового арцибіск. Більчевского. У відповідь на цю обєктивну і згідну з дійсністю нотатку п. О. Барвінський помістив в „Слові" (ч. 16, з 22. квітня) петітову заяву, в якій, не заперечуючи своєї участи в похоронах арциб. Більчевского і пояснюючи її почуттям християнського обовязку, вказав на ще більшого від себе „польонофіла". А саме згадану нотатку закінчив він таким уступом: „Тим паче з християнського становища всякий культурний чоловік мусить вважати невмісним погляд новинкара „Гр. В.", котрий не вважав вказаним виступити проти прияви на похороні Нарутовича представника краєвого національного проводу з мотиву, що покійний начеб то був прихильником „національних меншостей".

Цим уступом п. Ол. Барвінський стверджує: 1) що в похороні Нарутовича брав участь представник краєвого національного проводу і 2) що свою участь в ньому мотивував він прихильністю покійника до „національних меншостей".

(Продовження буде.)

Львівський староста бореться з кооперацією.

Кажуть, що польський сойм та відвічальне перед ним варшавське правительство незвичайні прихильники кооперації. Такі вісти розширюється навіть за границею. Писало про це польське міністерство до Міжнароднього Союза кооператив в Льондоні, у відповідь на інтервенцію тогож Союзу в справі переслідування української кооперації в Галичині. Назіть оповідається, що польське міністерство видало наказ адміністраційним урядам як найбільш прихильно ставитися до кооперації, а шкільна влада мала припоручити науку кооперації в школах, у т. зв. шкільних кооперативах. Може бути, що ці накази і розпорядки десь респектуються. Не респектує їх однак львівський староста. Він під датою 5. березня ц. р. до ч. 9317/23 переслав напр. Кооперативі в Запитові, щоб до 4 неділь перенесла льокаль з під ч. 224, бо инакше староство відмовить кооперативі видачі промисдової карти. Той льокаль, це громадський дім. З дасна був там громадський склепик, а від якогось часу є ще і одна кляса місцевої школи. Трудностей громадському склепови не роблено.

Та робляться трудности кооперативі. Староство є погляду, що „є недопустиме, щоб кооператива містилася в тім самім будинку, в якім діти шкільні побирають науку" і тому приказує перенести кооперативу. Додати належить, що зараз в сусідстві тої класи є приватне (чуже!) підприємство цементових виробів. Там незвичайний гамір, крики, двожування піску й каміння, а проте не заказується поронесення підприємства з огляду на школу. Також мешкає в тім самім будинку якийсь „рим.-кат. крестьянь" а його пси великани в часі науки вноть так, що не дійсно перелиняє науці. Та то все нїщо, супроти тихонької діяльности кооперативи, яка не подобається польському старості у Львові. Чи маємо знову в цій справі донести Міжнародньому Кооперативному Союзови в Льондоні та тим вводити в зліть польських кооператорів і варшавське міністерство, чи може таки хтось поучить львівського старосту, як він мається відносити до кооперації? Бо це не перший його виступ свого року.

Життя в українських студентських фахових Т-вах у Львові.

Товариство Українських Студентів Політехніки „Основа".

Минулий рік, який у розвитку наших студентських фахових Товариств пройшов під знаком переслідувань, арештів та трусів, не дав спромоги товариству „Основа" розвинути як слід широкої діяльности, як це було намічене в програмі праці. В бїжучому шкільному році 1922—23 згуртувались в „Основі" усі українські студенти Політехніки та взялись енергійно за оживлення і поширення діяльности Товариства. На перших Загальних Зборах відбутих дня 10. грудня 1922 р. порішено утворяти при „Основі" комісії видавничу, регулямінову, термінольогічну, та зреорганізовано комітет будови українського технічного дому. Дальше упорядковано фахово-технічну та белетристичну бібліотеку Товариства, що розпоряджає зараз 850 томами і з якої дає в тижні користають члени „Основи". При діяльній співпраці членів Товариства розвивають поодинокі комісії свою діяльність.

І так видавнича комісія взяла заголки на будову „Українського Технічного Дому" відзнаки для членів, а перед Великоднїми святами переписні картки.

Забавова комісія устроїла дня 12. лютого ц. р. вечерінці, із яких чистий дохід в сумі 2,000.000 мп. призначено на будову „Українського Техн. Дому". Старшим комітету будови „Українського Техн. Дому" переведено в часі Різдвяних ферій збірку, якої вислід подається в слідуючому числі.

Товариство зачислює святкувати дня 26. і 27. мая ц. р. ювілей свойого 25-літнього істнування та посвятити угольний камінь під український тех. дім на власній площі при вул. Потоцького. В тій цїли утворено ювілейний комітет, в якім побіч теперішних членів „Основи" приняли видатну участь і колишні члени „Основи", тепер інжінери — члени „Українського Технічного Товариства". Комітет занявся упорядкуванням матеріялів і виданням ювілейного альманаху, звернувся до всіх бувших членів Товариства та українських техн. організацій в краю і за кордоном з зазивом надсилати потрібні матеріяли научного, літературного та інформативного змісту і розписав конкурс на виконання грамоти, яка має бути вправлена в угольний камінь під У. Т. Дім.

Товариство держить звязок з українськими техн. товариствами на еміграції, де на його взнив організувались рівнож комітети будови У. Т. Дому і розпочали вже свою діяльність.

Видавниче-Торговельно-кредитова кооператива з обмеженою порукою „Правник".

З кінцем лютого ц. р. згуртувались студенти правники Українського Університету у Львові в окремому Товаристві „Правник". На підставі внесеного до судового реєстру статуту розпочала кооператива свою діяльність. Цїлю кооперативи є підносити заробок і господарство своїх членів спільним ведением підприємств і підносити їхній культурний уровень.

До осягнення своєї мети буде кооператива: а) видавати книжки і скрипти з области правничих і економічних наук, оригінальні і перекладні; б) видавати і поширювати часописи, одноднівки, журнали, брошури і летучки, популяризуючі правничі, економічні і політичні науки; в) набувати і винаймати друкарні, літографічні і т. н. заведення, прибори і машини потрібні до видавничої діяльности; г) вести книгарню, антикварню і виповнальню книжок та скриптів, так власного, як і чужого, краєвого і заграничного видання; ґ) купувати і арендувати недвижимости для спільної господарки і ужитку членів; д) уряджувати для членів столівні, приютні доми, лічниці, а також посередничити у вишукуванню праці для них; е) приймати замовлення на виконання так фізичних, як і умових робіт силами своїх членів; є) заосмотрювати членів в артикули першої потреби, канцелярійні і наукові прибори, а то дорогою гуртового закупна і детайлічного розподілу: ж) приймати до обороту капітали за умовленим опроцентуванням; з) давати своїм членам дешеві і приступні позички; і) для піднесення культурного уровня членів, розвою кооперативи і приєднування нових членів—заохочувати до правничих економічних і політичних наук, інформувати в справах тих студій і такої самоосвіти, розбудживати замилування доощадности і праці, поучувати про всякі справи просвітні, культурні і господарські, а то: основуванням читалень, веденням бібліотеки, уладжуванням публичних лекцій, викладів, відчитів, аматорських продукцій, товариських забав, ведення курсів чужих мов та спеціяльних приготовавчих курсів до іспитів з правничих, економічних і політичних та їм помічних наук.

Вільна діяльність кооперативи обмежена тільки до своїх членів з виключенням всяких інтересів в користь осіб, що є членами кооперативи.

Членом кооперативи може бути кождо фізична особа, що скінчила 18. рік життя, та кождо правна особа, яку прийме управа зг. Надзірна Рада, а яка підпише членську заяву і виплатить вписове 1.000 мп. та принайменше один уділ в вартості 5.000 мп. при трикратній поручі.

По сьогоднішний день вступило до кооперативи около 150 членів.

Видавничу діяльність започаткувала кооператива виданням скрипту церковного права. Скрипт будуть могли набути лиш члени кооперативи вже цього місяця.

Цими днями буде отворена до диспозиції членів кооперативи бібліотека і виповнальня всіх книжок і скриптів потрібних до всіх іспитів на правно-політичних університетських виділах.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові їдучи на руку новозаснованій кооперативі цедував на її рїч все майно то є бібліотеку і претенсії до осіб третіх аліквідованого товариства „Кружок Правників" у Львові, так, що кооператива вже нині має можність розпочати свою діяльність. Дальший розвій кооперативи лежить в руках осіб заінтересованих посередно і безпосередно її діяльністю.

Надіятись треба, що в короткому часі кооператива згуртує всіх студентів правників Українського Університету себто около 500.

Гроші на уділи, вписове, а також задатки на скрипти посилати належить чекази або переказом до Земельного Банку гіпотечного у Львові, Підвале 7. з допискою „на конто" „правник".

НОВИНКИ.

— **Арешти у Львові.** 24. ц. м. арештовано на львівському двірці студентів Дмитра Генгаля і Павла Микиту, обох з Перемищини. Арештованих осаджено в арештах на Яховича. Причина арешту невідома.

— **Владимир Целевич** виїхав 24. квітня з Гамбурга до Америки як єдиний уповажнений представник краю. П. судія Целевич одержав повноваснти не тільки від краєвих економічних і культурних товариств, а й краєвого політичного проводу. Можна надіятися, що наші земляки за океаном зустрінуть представника Старого Краю з повним довірям. П. В. Целевич — людина молода, безастережно чесна, енергічна — своєю працею підчас війни й останнього лихоліття здобув собі в краю широку популярність і безоглядне довіря. І тому саме йому доручено так відповідальну ролю єдиного умандатованого представника українського народу Галицької Землі серед нашої еміграції за океаном.

— **Каменеччина** береться перед провокаторами. По Каменеччині снується рій провокаторів. Пані стрілено убрана, яка себе називає Чайковська, втискається до домів сільської інтеліґенції, розвитує про священичі родини, яких історію знає і уміє про них богато оповідати, при чім зручно вплітає „політику". Трапляється, що легковірних уміє потягнути напять на грошеві суми. Мущина представляє себе як утікача з Чехословаччини, що прямує „на схід". Цей заходить до селян, які близше живуть з сільською інтеліґенцією і цею дорогою вивідується чого йому потрібно. Вліплену і цікавську „парку" треба проганяти з сіл не вдаючися з ними в ніякі розмови, а селян поучувати хто це такий ті „путешествуючі патріоти".

— **Пожежник.** На численні запити, вернені до Головної Управи УПТ., чому не переказано великодної збірки в Успенській Церкві у Львові, повідомляємо, що цею збіркою мав занятися Кружок стрийської дільниці ім. Тараса Шевченка. Чому її не перерів, Головній Управі невідомо. — *Головна Управа Українського Педагогічного Т-ва.*

— **Новий закон про охорону лісництва.** На останньому засіданню економічного комітету польської ради міністрів устаповлено остаточний текст закону про охорону лісництва. В уведеній тим законом зміні цей проект предложений соймови. В ньому вирішено, що цьогорічне комірне, перечислене на золото, відповідатиме 15 процентам передвоєнної платні. Відтак, що пів року буде підвищувалось комірне о 5 процент, поки не дійде до передвоєнної висоти.

— **Умови для девізових банків.** На відбутих в польському міністерстві фінансів нарадах в справі умов для девізових банків рішено що кождий банк, який хоче мати права девізового банку, мусить уложити в польських золотих бонах 20 процент брутто біжучої суми з дня 1. січня 1923. р. Крім цього, кождий зі згаданих банків мусить віддати державі до диспозиції свої валютові засоби.

— **Концерт Романа Любінецького у Львові.** Нам пишуть: Заходами літературно-мистецького гуртка „Богема" відбудеться у Львові в перших днях мая концерт нашого земляка, першого тенора державного театру в Загребі п. Романа Любінецького. Гурток „Богеми" користає з короткого побуту артиста в краю, доложить всіх старань, щоби дати змогу ширшій громаді у Львові і на провінції почути в перше на рідній землі свого співака, якому доси з ріжних від нього незалежних причин — не було можливим дати себе пізнати. Програму і близші подробиці про концерти подамо пізнійше.

— **Похід на „Просвіту".** Нам прислано такий документ: L. 6180/23. Mościska 14. kwietnia 1923. Do Wydziału Filii Towarzystwa „Proświta" w Mościskach do rąk własnych Pana Przewodniczącego dra Mirosława Zderkowskiego. Na podstawie § 25 ust. 2 ustawy z dnia 15. listopada 1857 Dz. u. p. Nr. 134 zawieszam działalność tamtejszej Filii Towarzystwa „Proświta", ponieważ Stowarzyszenie to przekracza swój zakres działania określony statutem. Wobec powyższego tutejszego zarządzenia nie wolno przedsięwziąć żadnych czynności związanych z powyższem stowarzyszeniem, ało pod rygorem skutków karnych przewidzianych w § 36 na wstępie wspomnianej ustawy. Przeciwko temu orzeczeniu służy prawo odwołania do Województwa lwowskiego we Lwowie, które podać należy w ciągu 8 dni licząc od dnia następującego po dniu doręczenia intymatu przez tutejsze Starostwo. —Starosta: Zgoda wr.

— **II. Мистецька Виставка „Г. Д. У. М."** у Львові. Дякуючи громадянському становищу Виділу Наук. Тов. ім. Шевченка, справа II. Мистецької Виставки стануда на передодні здійснення. Одначе трудноші технічної натури приневолюють „Гурток" персунути реченець відкриття виставки. Свято відкриття, на яке будуть запрошені представники усіх громадянських інституцій, відбудеться в неділю 13. мая о 11 годині перед полуднем з програмою аналогічною як попереднього року. Тогож дня о 5. год. пополудні відбудеться перша прелекція на тему „Майбутнє українського мистецтва". На покриття велитеських як на відносини „Гуртка" коштів устроєння виставки буде заряджена підчас відкриття збірка добровільних датків, в слідуючі дні побиратиме каса вступ по 2000 мп. від дорослих, 500 мп. від студентів і молоді взагалі та 200 мп. від учнів шкіл, які приходитимуть групами. На четверговому засіданню „Гуртка" переглянуто надісланий на виставку матеріял. Виявилося, що досі надіслали або заголосили свої праці А. артисти, що виставляли в минулому році Анастасієвський, Бутович, Гец, Ковжун, Кульчицькі, Кряжанівський, Магалевський, Манастирський, Перфецький, Подушко, Січинський, Тимошенко і Холодний. Б. артисти, які виставляють в „Гуртку" в перше: Борачок, Крайківський, Грицай, Костирко, Дідиняк, Обаль, Лісовський, Павлишин, Вальднер, гр. Тишкевич, Гулька, Осінчук, Пещанський, Пежанський і Смольський. Число учасників збільшується з дня на день і по остаточному

Вже вийшло 3. ч. двотижневика „Заграва“ орган незалежної політичної думки. Адреса: Львів, Руська 18. 2208 1—1

засідання жірі, яке відбудеться в неділю дня 6. мая напевне о половину переросте число учасників з минулого року. На цьому місці одначе звертається увагу, що праці надіслані після 5. мая не будуть розглянуті.

— „Поінформованість“. На скільки польська преса поінформована про українські відносини, вказує між иншим замітка „Газети Львовскої“ про українську рільничу Академію в Подебрадах. Загально відомий проф. Отто Айхельман, український теоретик права, проф. київського університету а між иншими творець конституції У. Н. Р. зоветься в „Газеті Львовскій“ Жидом... Виладок хоче, що це є Українець, якого ім'я вказує на далеке походження його з роду осілих на Україні Німців.

— **Матура.** Нас інформують, що устні іспити зрілости в українських гімназіях почнуться в таких річницях: українські відділи Бережанської гімназії 4. червня; Коломия — 4. червня; Львів академічна головна 28. мая; філія 22. мая; Перемишль — 22. мая; Станиславів — 22. мая; українські відділи в Стрию — 22. мая; Тернопіль — 4. червня; Сестер Василіянок у Львові — 25. червня.

— *Шиллер* на українській сцені. Як голосить театральний бюлетин — сьогодні, в суботу, йдуть у нашому театрі „Любощі“ Шиллера. Премєра викликала в колах театральної публики велике зацікавлення, тим паче, що вистава йде у бенефісі театральної дружини. Проби, якими керує гол. режисер п. О. Загаров, заповідають великий успіх вистані. Сьогоднішня премєра певне згуртує у театральній салі всіх, хто цікавиться розвитком нашої сцени, та хто хоче скласти скромний доказ своєї прихильности й пошани для наших симпатичних артистів. Після вистави „інтімні вечерниці“ у малій салі за запрошеннями.

— **Як це назвати.** Подаємо без коментарів такий факт: Висланий дня 24. марта ц. р. переказ на адресу д-ра К. Бірецького в Городку ягайлонськім, адресований по українськи, звернула місцева почта в Оброшині щойно дня 10. квітня з дописком: „Zwrot do napisania adresu polskiego“. Підписаний почтовий урядник, який приймав переказ.

— **Бранка в Очах великих.** „Газета Цодзенна“ доносить, що підчас бранки в Очах Великих в Яворіщині українські новобранці з Нугачева, кинулись на комісію, розброїли жандармів та здемолювали льокаль бранки. Усі книги і письма знищили. Кількох новобранців арештовано, решта розбрилася.

— **Висвистана** пєса. На онодішній, третій з ряду виставі пєси Рарта „Менажерія“, зібрана в місьхому театрі публика висвистала пєсу вже в 1. дії, в наслідок чого „Менажерія“ зійшла з репертуару.

— **Концерт на користь голодуючих України в Празі.** Заходами Українського Громадського Комітету і Товариства допомоги голодуючим України влаштовано в Празі 19. IV. 1923 великий концерт в салі репрезентаційного дому, при участи: б. члена петербурської опери, світової слави баса Касторського, б. артистки Київської опери Воронець (сопран), артиста Празької опери Собеського (тенор) і професора Праської консерваторії Відермана (гра на органі). Окрім цього співав український академічний хор. Концерт відбувся під протекторатом Голови Чеського Червоного Хреста п. Д р Аліси Масарикової і пройшов в великим успіхом при повній салі видніщого чеського громадянства та української еміграції. (Укр. прес.)

— **Львівський Комітет охорони военних могил** подає до відома Громадянству, що на обох цвинтарях, на могилах наших Борців, праця вже розпочалася. Приступлено до направи всіх могил і їх окрашення. Після зіставлення потреба нових 120 хрестів, 500 табличок і обложення всіх гробів, яких на обох цвинтарах є около 1200. Тяжка праця є над точним зіставленням всіх там похованих, бо в многих місцях не годяться числа з назвищем полеглого. В тім напрямі звертається комітет до відповідних властей о уділення блищих пояснень і вказівок. Наше духовенство, котре бере живу участь в працях комітету, взяло на себе цю справу довести до кінця. Громадянство наше просимо прийти негайно з матеріяльною помочю — складаючи жертви на книжочку Дністра. — Видатки є дуже великі, тому вся Суспільність в так святій справі мусить зложити свою лепту. В днях Зелених Свят підемо зложити поклін нашим Борцям і молитву на їх могилах. Могили ті, так нам дорогі, мусять мати достойний вигляд. Просимо рівнож памятати о віночках.

— **Управа української гімназії в Стрию** повідомляє, що—супроти великого напливу кандидатів — буде принимати зголошення до приватних вступних іспитів (з виїмком вступних іспитів до першої кляси) безумовно тільки до кінця мая.

— **Подається до відома**, що Шевченківський Концерт т-ва „Зоря“ у Львові відбудеться в неділю 29. квітня у великій салі „Нар. Дому“. Початок точно о год. 7. вечером.

— **Курс грошей** з 28. мая 1923 р. Доляри амер. 45000—45500, 1-ки, 2-ки 44500—45000, дол. кан. 43600—43800, 1-ки, 2-ки 43100—43300, марки нім. 50-тис. 180—185, 10-тис. 186—188, 1-тис. стар. ем. 245—250, 1-тис. нов. ем. 175—180, сотки і дрібні 220—240, леї 205—210, дрібні 190—192, кор. чеські 1420—1430, дрібні 1400—1410, австр. тис. нов. ем. 500—550, ст. ем. 1350—14000, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·55—0·80, австр. стемпл. 68—69, австр. перекази 71—71 і пів, франки франц. 3100—3150, фунти штерл. 216000—218000, фр. швайц. 8400—8600. — Золото: 20-кор. 200000—210000, 20-франк. 188000—192000, 20-марк. 220—225000, дол. 42000—42500. — Срібло: кор. австр. 3450—3800, 5-кор. 17500—18000, фльорени 8750—9000.

— **Ціни збіжа** 28. мая ц. р. Пшениця 180—205000, жито 127—132000, ячмінь 100—110000, гречка 100—120000, овес 130—140000.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плашники, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 в. 2067 1—30

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Справа видачі пос. Луцкевича в польському соймі.

Варшава. На засіданні сойму 27. ц. м. пос. Бродацкі референтував справу видачі пос. Луцкевича. Луцький прокуратор просить видати п. Луцкевича за уст. 129 к. к. (злочин підбурювання до бунту і зради, клясової ненависти і т. д.) Пос. Л. взивав на вічу в Рівному до боротьби з Польщею, а у Львові доказував зібраним, що Україна не признає рішення Ради Амбасадорів, взивав зложити присягу, що боротисямуть з ворогами України, що сягає від Сяна по Дін. Присутні повторили присягу, котрої змістом була вічна боротьба з Польщею. Розкинено проклямації, в яких сказано, що небаром надійде хвиля, коли український нарід повстане до боротьби й усуне зненавиджених ворогів. Українці повинні йти до польського війська по оружя і щоби нищити польську армію і державу. Відозва підписана українською революційною радою. Її діяльність ілюструє анонімна брошура видана в Америці м. р. Ціллю реа. ради піддержування боєвого настрою в українських масах, боротьба при помочі підпалів, вбивства і ширення неспокоїв. На нищім вічу посол Луцкевич намовляв українське населення не платити податків в новобранці, щоби крилися перед приділюванням їх до польських рядів, недопускати до ревіндикацій костелів. Посольська невайманність посла кінчиться там, де зачинається злочин. В агітації проти Польщі беруть участь инші українські посли, як Пащук, Приступа, Чучмай при помочі місцевих Жидів, тому власти не можуть брати відповідальности за спокій, доки виновники заколоту безкарні. Не вільно нарушувати почуття права, головно тим, котрі як п. Л. присягли, що працюватимуть для добра польської держави. Тому комісія вносить видати пос. Л. і вважає, що добру прислугу робить і українському народови, котрий зрозуміє що як стремітиме до знищення держави, то не могтимуть домагатися зреалізування і справедливих жадань. — Пос. Підгірський заявляє, що український нарід бажає права, але не має його. Щодо справи посла Л., то бесідник був на вічу і знає, що ніщо там не говорилося проти польської держави. Цьогож, що хто має в серці, ніхто не видре. За наші права боремося в рямках конституції. Заявляється проти видачі пос. Л. Пос. Путек заявляє, що референт відчитав богато актів, які не торкаються пос. Л. Таке сенсаційне представлення справи не є в інтересі ні народя ні держави. В іменному голосуванию внесення видачі посла Л. принято 176 гол. проти 74.

Заворушення в Мінхен.

Відень. „Н. фр. Пр.“ з Мінхена. В улицях Гінденбурга і Шкільній прийшло до сутичок між нар. соціялістами і комуністами. Участь у сутичці взяло яких 400 чоловік. Впало 10 стрілів. Кількох тяжко ранено.

Воровський в Льозанні.

Льозанна. Предст. совітів у Римі Воровський прибув до Льозанни. Він буде допущений на засідання в справі проливів.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу було б, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер“ вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі“, Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ подає до відома, що державний Уряд контролі над заведеннями обезпечень при Міністерстві Скарбу в комунікаті з 19. лютого 1923 р. в справі примусового обезпечення в Польській Дирекції взаїмних обезпечень у Варшаві зазначив що слідує:

„О скільки будинки вже є обезпечені від огню в якімнебудь концесіонованім Товаристві обезпечень, то обовязок обезпечення їх в Польській Дирекції взаїмних обезпечень може наступити доперва по вигасненню договору обезпечення в дотичнім Товаристві, згляднo по розвязанню того договору на підставі польських услівій (арт. 42. закона), на основі яких обезпечення зістало заключене“.

Так само Польська Дирекція взаїмних обезпечень обіжником до своїх відділів з 14/4 1923. ч. III/1. 2320 поручає їм, щоби стисло держалися постанов арт. 42. закона з 28/6 1921 і не вписували в свої реєстраційні листи будинків, обезпечених вже в „Дністрі“.

Супроти вище сказаного і супроти виразних постанов закона будинки обезпечені в „Дністрі“ не можуть підлягати обовязкови обезпечення в П. Д. В. О., а про всякі надужиття в сім напрямі належить доносити безпроволочно з поданням точних фактів Дирекції Тов-а „Дністер“ у Львові.

Притім звертається увагу, що по думці асекураційного закона кождий будинок має бути обезпечений від огню в повній вартости, тому кождий власник повинен піднести існуюче вже в „Дністрі“ обезпечення до повної теперішної його вартости.

Тиждень Української Дитини.

Отсим повідомляємо, що в часі від 13. до 20. мая включно улаштовуємо у Львові і львівськім повіті тиждень української дитини.

Проситься в тім часі не улаштовувати ніяких концертів, вистав то що, хиба на дохід „Української Дитини“.

Львівська Філія українського краєв. тов-а охорони дітей і опіки над молодю. 2203 1—1

Стація кремінної лямпи

при поради матерей львівської філії українського краєв. тов-а охорони дітей і опіки над молодю — новоосновання — відчинена в днем 1. мая 1923. що дня від год. 3—4 попол. в домівці при вул. Петра Скарги 4. і в тій порі принимає хорих до насвітлювання. 2203а 1-3

Українська станиця для насвітлювань кремінною лямпою (штучним гірським сонцем).

Вже з давна мріяли лікарі — Україні про станицю для насвітлювання кремінною лямпою. Багато трудношів і перепон треба було побороти, щоби ці мрії перевести в діло.

В першій мірі се заслуга наших братів з Канади, котрі надіслали нам підмогу на закупно кремінної лямпи. Кремінну лямпу назвали учені штучним гірським сонцем.

Лічення сонячними лучами полягає головно на діланию невидимих, позафіолетних лучів, званих також „холодними лучами“. Та на жаль не все світить нам сонце, а крім того багато позафіолетних лучів вглитає безповоротно водна пара атмосфери. Тому то ділання сонця найсильніще високо в горах, де воздух чистий, прозорий, без водної пари. Та не кождий може користати з сего сонця у високих горах. Тому обдумали учені прилад, котрий витворює позафіолетні лучі, діляючі подібні в приближенню так

цілюще, як позафіолетні лучі сонця. Вигода в тім, що можна їх мати чи літом, чи зимою, в погоду і невогоду.

Ділання сонця в чахотці (туберкульозі або сухотах) знаємо вже в давних давен. Знаємо також, як корисно ділають соняшні лучі в англійській недузі або кривусі. Знаємо і навпаки, що діти уроджені під зиму, позбавлені сонця і світла наслідком темного мешкання, скоро западають на англійську недугу або хривуху. Знаємо і те, що соняшні лучі мають бактеріовбийчі прикмети. Подібні прикмети має кремінна лямпа або „штучне гірське сонце".

По довголітних спробах і доказах показалося й ділання так корисне, що нині за границею нема міста без станиці для насвітлювання кремінною лямпою. Література про ділання кремінної лямпи велика. Ограничимося тут лиш до наведення вказань для насвітлювання кремінною лямпою. Вказання сі слідуючі: Чахотка (туберкульоза) легких, чахоткове запалення олегочної, чахотка кишок, чахотка нирок і мочевих доріг.

Нечахоткові недуги дишних органів, як острий і проволочний нежит озявів (бронхіт), дихавиця (астма), стани по всяких нечахоткових запаленнях легких і олегочної.

Недуги переміни матерії (гіхт, цукрова недуга, передчасна артеріоскльороза).

Недокровність по малярії і инші роди недокровностей.

Мязовий гостець (ревматизм).

Недуги нервної системи, як всякого рода нервоболі (невральгії), нервиця серця, неврастенія, гістерія, падавиця, танець св. Віта, нічне мочення.

Ослаблення серцевого мяза і не тяжкі забурення в обігу крови.

Всякого рода рани неопераційні і операційні.

Шкірні недуги, особливо лищаї, пархи, виприски, чираки, угроватість, свербячка і инші навіть тяжкі скірні недуги.

З наведених вказань бачимо, що поле ділання кремінної лямпи доволі велике.

Вже по кількох насвітлюваннях кремінною лямпою змагається переміна матерії, хорі дістають добрий апетит та почуваються багато ліпше. Шкіра насвітлювана кремінною лямпою червоніє, як від соняшних лучів, опісля темніє, опалюється. До насвітлювань дістають хорі темні окуляри для охорони очей перед позафіолетовими лучами.

Сама кремінна лямпа складається з пальника, зробленого з прозорого кременя (кварцу) а чинником, котрий витворює позафіолетні лучі є ртуть, уміщена в кремінним пальнику, котра під впливом електричної струї переходить в пару і світить сильним, зеленкуватим світлом. Се дорогий аарат, бо в нинішних часах доходить в ціні над 300 американських долярів.

Набута львівською філією Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодіжю, кремінна лямпа є найновіщої системи Баха і надається до насвітлювань загальних і місцевих.

Станиця для насвітлювання кремінною лямпою (штучним гірським сонцем) міститься в Порадні матерей львівської філії Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю при вул. Петра Скарги ч. 4, в домівці Народній Лічниці. До насвітлювань позискала Порадня матерей окрему лікарську силу.

Д-р Олександер Барвінський.

З судової салі.

Брилізм перед судом.

На лаві обвинувачених перед судом присяглих у Львові засів Вл. Ямпольскі, ред. „Курєра Львовского" обвинуваченій в зневазі чести посла Бриля. А саме справа в тому, що ред. Ямпольскі у своїх статтях п. з. „Брилізм" гостро атакував пос. Бриля відсуджуючи його від чести й етики, доказуючи, що Бриль уживає політичних впливів для особистих інтересів.

Оборона і обвинуваченій виступили проти Бриля з тяжкою артилерією, доказували, що посол Бриль фальшував підпис посла Вітоса для власних приватних інтересів, а на доказ того покликується свідків, як ред. Опйолу та инших.

Обор. д-р Ржевускі заявляє, що „гоноровий суд" вібраний в домі при площі Марійській ч. 7. узнав посла Бриля позбавленим чести і виказав, що Бриль доробився маєтку політичними махінаціями та використав майно Ямпольського для своїх цілей.

Підчас слідства виявилося також, що ред. „Справи Людової" Чапшиньскі ударив в лице посла Бриля за країж редакційних документів чи адресів.

Стверджено, що посол Бриль будуваав міст на Верещиці і дістававши протекційно для робітників харчеві продукти аж з трох державних магазинів, продав ті харчі, пустив їх „на пасек", а робітники примирали з голоду.

У своїх спекуляціях Бриль скомпанувався з д-ром Гагатком, котрий кілька раз був арештований за ріжні злочини. Бриль використав свої посольскі впливи для звільнення свого приятеля з тюрми, інтервенюючи в тій справі у тодішного премєра Вітоса. Дорогою обману і брехні Бриль піддержав кандидатуру Оварта на радника міста Львова, представляючи його, як члена людової партії, хоч Оварт до партії не належав. Проти Бриля звернена опінія послів усіх партій, у яких Бриль мав славу людини безпринціпної і неетичної і навіть Вітос писав до Бриля, щоби він зрікся мандату і не робив скандалу для партії і сойму. Сенатор Кендзьор ствердив, що Бриль ще 1919 р. занимався паскарством.

Виявилося також, що посол Бриль одержав від австрійського уряду технічні машини і продав їх польському урядови, як свою приватну власність, замість передати їх Польщі, як приватне майно.

Слідство виказало, що співробітник „Курєра Людового" Конар покинув цей орган по двох днях праці і перейшов до „Газети Львовскої" переконавшися, що Бриль у своїому органі розпочав кампанію проти культури і етики і що весь „брилізм" це інвазія варварства.

До дальшої розправи покликано на свідків кільканайцять послів ріжних політичних груп.

Бібліографія.

А) Книжки:

Іван Крипякевич: ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ. Ст. 92. Накладом фонду „Учітеся, брати мої". ч. 5. Львів 1922 р.

М. Ординців: ЗАПОРОЖЦІ В САРАГОССІ, історична повість. Переклав Вол. Супранівський. Ст. 192. Наклад О. Кузьми. Коломия 1923.

Марко Вовчок: СЕСТРА. КОЗАЧКА. ГОРПИНА. Ст. 46. Наклад Т-ва „Просвіта". Львів 1923.

Б) Журнали:

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, ілюстрований місячник присвячений усім галуззям господарки та сільському життю, ч. 4., рік вид. І. Ст. 85—108. Адреса Редакції й Адміністрації: Перемишль, вул. Зелена ч. 5.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган Вз. Помочі українського учительства, ч. 3—4, рік вид. XI. Ст. 33—64.+, педагогічно-науковий додаток „Життя і Школа". Ст. 33—64. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Оссолінських ч. 8[illegible].

НАШ ПРИЯТЕЛЬ, часопис для української молоді і шкільних дітей, ч. 3—4, рік вид. II. Ст. 33—56. Видає Марійське Товариство молоді у Львові. Адреса Редакції: Львів, вул. Коперника ч. 36.

ЗАГРАВА, двотижневик, . ч 3., рік вид. І. Ст. 33—48. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, вул. Руська ч. 18. І. пов.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українське Беседа" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 28. квітня, год. 7. веч Бенефіс дружини. Новинка! **„ЛЮБОШІ"**, драма на 3 дії Артура Шніцлера.

Неділя, 29. кв тня, год. 3. пол. Другий раз! **„НАТУСЬ"**, пєса на 4 дії В. Винниченка.

Неділя, 29 квітня, год. 7·30 вечером, **„ГЕДДА ГАБЛЄР"**, драма на 4. дії Г. Ібсена.

Кімнрно. Саля „Сокола".

Неділя, 29. квітня. **„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"**, оперета на 3. дії С. Артемовського. XXV

Понеділок, 30. квітня, **„БАРОН КІММЕЛЬ"**, оперета на 3 дії В. Коцля. 2—?

Дрібні оголошення.

БУРАКИ Екендорф жовті, мамути червоні, півцукрові, люцерну і всі насіння поручає І. Борис, Перемишль. 2202 1-5

ПОШУКУЄТЬСЯ здібної самостійної кравчині до спільного ведення роботні. Харч і помешкання запевнені. М. Ригус. Самбір, Тиха 3. 2204 1—3

ВАЖНЕ для Вєч. Духовенства! Колпаки по ціні 30.000 мп. штука, з долученням порта 33.000 мп., виконує старанно і висилає сейчас за посліплатою Українська краєв. робітня Мих. Стеця у Львові, вул. Зелена 31. — Проситься Вєч. Духовенство о ласкаві замовлення і міру величини. 2156 2—2

ОВОЧЕВИЙ САД 2-морговий у Львові, з травою або без, вжж 200 пляхотних переважно зимових дерев — до внаймування. Оферти до 10. мая п. р на руки адв. Д-ра Голубовського, Львів, вул. Бляхарська ч. 11. 2176 2—2

РУТИНОВАНОГО соліситатора, як також мунданта (-тку) приймy сейчас до канцелярії. — Д-р Степан Брикович адвокат в Тернополі. 2112 0—10

КОНЦІПІЄНТ рутинований шукає посади. Зголошення до Адміп. під „Концїпієнт". 2198 2—3

ПРОФЕСОР середних шкіл шукає на час ферій двох кімнат з обідом в Скільщині. — Зголошення: Львів, головна почта Poste restante: Для власника паспорту ч. 40978|20. 2199 2—2

КАПЕЛЮХИ

в найновіщих фасонах поручає, приймає всякого рода перерібки

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

Львів, Пекарська 47.

2160 3—5

НАКЛАДНЯ, КНИГАРНЯ, АНТИКВАРІЯТ

С. Е ЛАВРОВА

Karlovo nám. č 6. Praha II. Tchécoslovaquie.

повідомляє Ш. П. Т., що є головним заступником на Чехословаччину накладні в Я. Оренштайна Берлін. Найбогатший склад українських книжок в Чехословаччині. Всякі замовлення експедює скоро та точно.

Просить П. Т. українські накладні і видавців о головне заступництво на Чехословаччину, а також о заслання по 1 пр. всіх нових видань з 1. квітня 1923 року.

2145 2—2

УВАГА! НОВІСТЬ! УВАГА!

КЛИМ ПОЛІЩУК:

Жертва.

Накладом Книгарні

А. БАРДАХА, Львів,

вул. Краківська ч. 1.

вийшла з друку нова збірка надзвичайно актуальних новель із днів сучасного пихоліття Вел. України. Картини голоду і жах руїни національних святощів представлено з усією силою потрясаючої правдивости. Найти муситься у кожного читаючого інтелігента. 2207 1-1 Ціна 8000 мп.

Звертається увагу

всіх інтересованих, щоби не ідентифікували підписаних видавництв, але всякі посилки й запити звертали до кождого з видавництв з осібна. 2206 1—1

Видавництво „Живі гроби",

Літературно-видавничий Інститут „Добра книжка",

Львів, вул. Содова ч. 4.

ПОЯВИ ДУХІВ

у Бродах (1923 р.) — протоколи комісії — з ілюстраціями — можна дістати у видавництві 2205 1—4

„ДОБРА КНИЖКА"

(Львів, вул. Содова 4.). Книжка коштує 4.000 мп., — з почт. пересилкою 5.500 мп

ВАЖНЕ для тих, що задумують виїхати до Америки!

РЕЕМІГРАНТИ, що приїхали з Америки і мають на те які небудь докази, повинні вже тепер поробити старання для позискання американського віза, щоби могли при розпочаттю нової квоти сейчас виїхати.

ІНФОРМАЦІЙ В ЦІЙ СПРАВІ УДІЛЯЄ БЕЗПЛАТНО

Holland-America Line

ЛЬВІВ, вул. Синстуська 24.

Приїзджаючі до Львова можуть вступити по інформації до нашого бюра біля двірця — —

XXVI. 1—2 — — вулиця Городецька число 91

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від 25. квітня п. р. феноменальну сильно напружуючу драму в 6 діях п. н.

ЧОЛОВІК із СТАЛІ

Найславніший італійський артист АЛЬБЕРТІНІ ЛЮЧІЯНО відтворює ролю героя. Прекрасна фільмова зоря КАРОЛІНА ГЕЛЛЕ креує головну ролю.

Відповідальний видавець Ол. Кульчицький

З друкарні Діла — Друк. Львів, Вірменська ч. 33.

Ч. 21 (9.902). Львів, второк 1. травня 1923. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦИЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 160 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 кр. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 500 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Народній Зїзд.

З причини заборони Народнього Зїзду в дні **3 мая 1923 р.**, Народній Комітет постановив відложити Народній Зїзд на четвер, дня **10. мая 1923 р.** на год. 9-ту рано в тій самій ціли.

Розіслані запрошення на день 3. мая є важні й на 10. мая 1923.

Просимо центри повідомити сільських делєгатів.

У Львові, 30. квітня 1923 р.

Д-р Іван Куровець, уряд. голова. *Мих. Струтинський,* секретар.

Львів, 30. квітня 1923.

Коштом Українців і Білорусинів!

В Польщі тепер в моді деклямації дро тривку польську більшість в соймі, про сперте на ній правительство твердої руки. Коншахти „Пяста" з „Хіеною" після довгих торгів добігають до кінця. Подавляюча більшість пястовців їде за своїм ватажком, Вітосом. А Вітос сходить на похилу площу, як свойого часу — божище польських західно галицьких хлопів — Стапіньскі. Стапіньского зловили в свої тенети галицькі жубри, вишколені в австрійській кузні, і доконечно скомпромітували. Вітос йде на примани вшехпольської ідеольогії і запрягається до одного воза разом з поміщиками і великим капіталом. Самозберігаючий інстинкт каже людовцям залишити собі фіртючку до відвороту. Віля цієї фіртючки залишається п. Домбскі, який словесно противився подружю „Пяста" з „Хіеною". Коли Вітос зблизується спілкою з „Хіеною", коли прийде до розводу, Домбскі залишається як пястівський муж провидіння на всякий випадок, коли скомпромітованим пястовцам зачнеться усувати грунт з під ніг і домену впливів „Пяста" зачнуть опановувати конкуренти пястовців — людовці з „Визволення".

Польська реакція дочалює до своєї мети, до загарбання власти у свої руки. Подвійний капітал злобує вона на угоді з трабантами п. Вітоса: приходить до влади і одночасно відвертає увагу табору Вітоса від поміщицьких земель на етнографічних польських землях, звертаючи її на „кресы". Між точками пакту призначеними для заспокоєння пястовських виборців є справа енергічного продовжування кольонізації на „кресах". Апетити збогачених на війні адгерентів п. Вітоса мається заспокоювати коштом українських і білоруських селян.

До цього потрібен їй помін Вітоса, якого ще недавно безоглядно боборювала. І цю помін вона купує ціною інтересів українського і білоруського селянства.

Бльок польської реакції з табором Вітоса різко звернений проти других національностей, що збігом обставин опинилися в межах Польщі. В боротьбі з Українцями, Білорусинами, Німцями і Жидами в денаціоналізаційним поході проти „національних меншостей" черпатиме він своє вітхнення. Заогнені суспільні контрасти в Польщі будуть лягитися коштом других націй, що попали під польську владу.

Польській реакції не дає сонною успіх Муссоліні в Італії. Вона з усею парою змагає до захоплення власти в Польщі на зразок італійських фашистів.

Значить — стоїмо на передодні острих змагань поневолених з пануючою нацією. Кожда акція викликує відповідну реакцію. Денаціоналізаційному походови мусять в першій мірі протиставитися два народи, які замешкують свої історичні землі компактною масою: Українці і Білорусини. І мусять вони боротися усіма способами, які тільки мають до диспозиції, використовувати кожду змогу, кожду нагоду для успішного відпарировування ударів, які приготовляються для нас.

Зі становища наших змагань до здійснення нашого панукраїнського ідеалу пакт „Пяста" з „Хіеною" і перехід власти в їх руки являється конечною подією. Він зразу розвіває всякі надії, які відносно відношення Польщі до України та Білорусинів могли б назрівати, як що власть спочивала би в хитких руках польської лівиці. Ця „лівиця" фактично не має ніякої позитивної програми у відношенню до непольських національностей. Вона стоїть під непереможним гіпнозом вшехпольської ідеольогії. Всеж відносно ППС, „Визволення" серед Українців з поза Галичини і Білорусинів були деякі сентименти, яких коріння треба шукати в настроях, зродженых в останніх роках істнування царату (мовляв — на спілку з ліберальними кругами російськими виборемо кращу долю для України чи Білорусі). Перехід власти в Польщі не тільки на місцях а й на найвищих становищах в руки правиці і опертя її на зверненій проти „національних меншостей" польській більшости в соймі підрива зразу всі ілюзії про можливість хочби часової розвязки мирним шляхом заострених національних конфліктів. Тому сьогочасно Українці й Білорусини мусять змобілізувати всі свої сили для успішного протиставлення безоглядному денаціоналізаційному походови на українські й білоруські землі. Нові володарі візьмуться зразу за творення польської більшости на українських і білоруських землях, використовуючи антракт у грі сил на Сході. Українські й білоруські народні маси мусять зясувати собі виразно, що тут йде о життя і смерть українського і білоруського племени на західних землях України й Білорусі. І витягнути відповідні висновки!

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Кравєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поніже 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

500 міліярдів на кольонізацію „кресув"!

(З промови сенатора Ол. Карпінськэго.)

В дискусії над 500 міліярдовим кредитом на підпомогу для „кресових" кольоністів виголосив сенатор Карпінський промову, якої зміст подаємо:

„Високий Сенате! Аграрне питання грало завсіди одну з перших ролі в б. Росії. Першу аграрну реформу переведено майже 60 літ тому б. російським урядом; тоді то наділено селян землею. Але селяне дістали мало землі і при тому самої найгіршої, розкинутої загонами в шахівницю. З часом ті скромні наділи маліли чим раз більше, в наслідок приросту сільського населення. І так до моменту російської революції по селах, а говоритиму про українські села, було дуже богато малоземельних а навіть безземельних селян, які жили переважно з того, що брали в аренду землю від великих власників.

Яку ролю грає це питання в політичному житю, видно з того, що власне питання відносно землі заважило на терезках революції і замінило революцію на Україні з національної в соціяльну, з чого скористали навіть сусіди. В даному моменті стоїмо перед фактом, що на Волині селянське населення страдає великим голодом землі. Українське село шукає тої землі і жадло, що в хвилю, коли ці области перейдуть під польську владу, то ця влада справедливо наділить землею український народ, що й обіцяв при займанню тих областей перший начальник Польщі — Пілсудскі.

Тимчасом ті надії завели і ми станули в обличчю закона, який підпомагав кольонізацію на Волині. Як ми мусимо дивитися на цей закон? Мабуть не помилюся, коли скажу що це є заряджения, яке примус не до переведення аграрної реформи тільки до планової польонізації Волині. Приходжу до того переконання власне в момент, коли переглядаю історію тих чотирьох літ приналежности Волині до Польщі. Отже перші кроки занята Волині польською владою почалися з того, що напр. усі залізничники на Волині, православного віроісповідання, були звільнені зі своїх посад, при чому не виплачено їм навіть належитостей.

Те саме ми бачимо в аграрних справах. З чого почалася та реформа? Перед кольонізацією видано, так би сказати, підготовні заряджения, а саме польський уряд використав момент, що богато маєтностей осталося майже без власників і видав закон, який насилує принціп приватної власности, який прямо конфіскує маєтности. Чи польський уряд постарався бодай про те, щоби ці власники, які з різних причин опинилися поза границями краю, бодай довідалися про те, що зроблено з їх маєтностями? Це було підготування кольонізації.

...Закон про кольоністів, зовсім не є аграрним але політичним законом, бо маючи цей закон про кольонізацію, підпомагаючи кольоністів, рівночасно бачимо, що нічого не робиться для наладнання аграрної реформи. Панове власники великих посілостей є вповні спокійні за свої маєтности. Вся сила, всі фінанси, спрямовані якраз там. Чи ця реформа переводжена на східних окраїнах справедлива? Думаю, що про це не може бути двох думок, а це тому, що таке заряджения противиться конституції, бо коли шлеться комуністів на східні окраїни, то положення місцевого населення представляється в оплаканому стані, бо цей малоземельний, безземельний, що дотепер мав можність аренди шматка землі, в наслідок того процесу буде позбавлений навіть тої можливости. Якеж його майбутнє, панове сенатори?

Колиб ми там, на Волині мали якісь фабрики, якийсь промисл, можна би сказати, що це населення спрямується на ці варстати праці, але цього нема, нема навіть надії, щоби до того прийшло бодай в майбутньому. Тому це населення позбавлене варстату праці, буде виперте з рідної землі, зпролєтаризоване.

І тому думаю, що видання великих сум на піддержку кольонізації викликує тільки відразу до польського уряду. Ці кредити є викидується вповні недоцільно; бо які суми поглотила кольонізація, про те дуже добре знаємо, а всеж таки без успіху. І тих 500 міліярдів, яких тепер від нас вимагають, будуть змарновані, бо кольоніст не є конкістадором земельної культури, не є випадковий чоловік, що часами не бачив плуга. В результат кольоніст не поміг ні собі ні державі. Він прямо безрадний. Ми асигнуємо 500 міліярдів, кольоніст привикає до підпомог і вимагатиме їх пізніше і так вічно. Тому з конституційних причин та з огляду на добро держави і місцевого населення не можемо голосувати за цим законом."

Ірак большевизму на Україні.

Сумні вражіня українського президента.

Берлінський „Руль" з 26. ц. м. подає з Москви:

„Раковський заявив, що Україна дає тільки 23·17% всього числа членів комуністичної партії, але й із отих вісім Українців богато не володіє українською мовою. Такі відносини є доказом на величезну помилковість совітської політики. Міський пролєтаріят України, який творять лише кілька відсотків всього населення, не є в силі назвати належного вовку з селом. Для боротьби з такою ситуацією необхідно популяризувати українську мову та дати робітникам Українцям більшу можливість приєднатися до панівної комуністичної партії. В противному випадку може трапитися, що уряд втратить в один прекрасний день всяку владу над українським „селянством".

Ці слова говорить вірний прислужник Москви, большевик. Нам же вже давно відомо, що той „пролєтарський лозунг"

якого так боїться Раковський, вже давно настав, та й що иншого стану, „належного звязку пануючої партії з українським селом", взагалі ніколи не було на Україні.

Раковський про большевицьку тактику.

Голова ради народніх комісарів України Раковський на комуністичному конгресі в Харкові заявив:

„Наша офензива проти світової буржуазії не вдалася. Нам не удалося абурити твердині, поза якою скрилася буржуазія. Ми не маємо иншого виходу як підступ. Ми мусимо збудувати троянського коня, при помочи якого введемо комуністів у буржуазну твердиню. Тому ми запровадили у совітських республиках нову економічну систему, яка є тільки воєнним підступом, що дозволить нам приспати увагу буржуазії. Не дивуйтеся, що большевицькі комісарі засідають з буржуями при спільному столі і пють разом шампана на міжнародніх конференціях. Як раз в той спосіб ми йдемо до цілі і руйнуємо буржуазний лад".

Нема примусу святкування рим.-кат. свят.

Дня 8. грудня 1922 в день римо-кат. свята (Зачаття Пр. Богородиці) був отворений склеп Народньої Торговлі в Тернополі. Сейчас з рана явився постеруновий Весоловскі і зажадав від управителя складу Миколи Турина, щоби безпроволочно замкнув склеп. П. Турин заявив, що персонал Народньої Торговлі святкує греко-кат. свята і що він склепу не замкне. По якімсь часі постеруновий Весоловскі вернув назад з якимсь другим поліцаєм і під грозьбою арешту списали генералія з М. Турина та веліли склеп замкнути, що остаточно зроблено і пополудни цього дня склепу вже не відчинено. Поліція віддала справу до староства, а староство до суду, жадаючи укарання М. Турина за переступство арт. 10. закона з 18. грудня 1919 про час праці в підприємствах промислових і торговельних. Оборонець обвинуваченого М. Турина адвокат д-р Степан Баран на розправі 24. І. 1923, до ц. спр. U. V. 20 27/22 виказав, що греко-кат. у Східній Галичині творять абсолютну більшість, що австрійські промислові закони і розпорядки тут дальше обовязують і що в підприємствах промислових і торговельних, яких власниками є греко-католики, святкується з правила тільки греко-кат. свята і що вони не мають ніякого обовязку в додатку здержуватися від праці ще і в римо-кат. свята. Вкінці д-р Баран поставив внесок віднестися до міністерства праці і суспільної опіки в Варшаві о авторитетне пояснення, чи греко-кат. підприємці і купці в Східній Галичині мусять вчишати працю в римо-кат. свята.

Суд пов. в Тернополі (суддя Глинський) прихилився до внеску д-ра Барана і відрочив розправу. В міжчасі міністерство праці і суспільної опіки відповіло письменно на судовий запит в повищій справі. Тому, що польська поліційна влада нераз примушує наших купців, промисловців і ремісників замикати свої підприємства в польські свята, а коли хто противиться, то подає до суду, який нераз і засуджує за переступство закона про час праці, що є протизаконне, подаємо до відома нашого загалу дословний відпис заяви що до обовязку святкування польських свят.

Ministerstwo pracy i opieki społecznej Nr. 263/IX. Przedmiot pismo z dnia 31./I. 1923 U. V. 2027/22/3, w sprawie wykazu dni świątecznych. Warszawa 6. marca 1923. Do Sądu powiatowego w Tarnopolu.

Potwierdzając odbiór powyższego pisma Ministerstwo pracy i opieki społecznej komunikuje, że w myśl przepisów art. 10 ustawy z dnia 18. grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu w zakładach objętych powyższą ustawą praca jest wzbroniona tylko w dni świąteczne ustawą oznaczone.

Wobec tego, że do chwili obecnej nie została uchwalona przez Sejm ustawa o dniach świątecznych, należy się posiłkować w sprawach odpoczynku świątecznego odnośnemi ustawami władz zaborczych w danej dzielnicy kraju.

Jednocześnie ministerstwo zaznacza, że od czasu objęcia byłego zaboru austrjackiego przez władze polskie ustalił się tam zwyczaj świętowania dni uznanych za świąteczne przez kościół rzymsko-katolicki. Za ministra —kierownik depart.—підпис нечитний.

На кінцевій розправі 24. квітня оборонець д-р Баран покликуючися на вище наведене письмо жадав увільнення свого клієнта від вини і кари, що і сталося. Тепер вже судовим вироком ствердженo, що ми не маємо обовязку святкувати польські свята.

Політична ситуація після промови Керзона.

„Н. Фр. Пр." з 26. ц. м. подає таку телєграму свого льондонського кореспондента:

„Політична ситуація залишається дальше неясною. Одначе є вже певною річю, що тільки нова німецька пропозиція може рушити можливий розвиток подій та що ця пропозиція мусить йти дальше, ніж проект з січня міс. ц. р. З другого боку цілком неможливо запевнити, що найближча німецька пропозиція матиме дійсно на увазі привести на протяг короткого часу до переговорів а то й до розвязки ситуації. Промова льорда Керзона булаб цілком фальшиво зрозумілою, коляб хтось бачив в ній запоруку успіху. Це є ще й тому недопустимим, бо уряди Англії і Франції далеко ще не погодилися. Париж досіль ще не заявив себе готовим взагалі трактувати англійський плян зі січня місяця, як можливу базу. Можна лише сподіватися, що на випадок відповідної пропозиції буловб можливим покращання дипльоматичної ситуації та що англійський уряд був би при цьому до помічним.

З огляду на такий фактичний стан річей так само не вільно перепівідувати промови льорда Керзона, що в холодне відношення англійське міністерство закордонних справ вважає у тих днях супротив Німеччини та з якого не можна зимінувати ані про змінені настрої ані про підступні плани Керзона. Забудь льорд Керзон ще сам не має конкретної думки про деталі. Холодне відношення англійського уряду є певно обраховане на те, щоби остерегти Берлін перед оптимістичним переоцінюванням становища".

Політика Жидів.

„Ar. Вск." подає з Вільни таку замітку: „Univer Frajlak" в довшому інтервю представникові жидівського Кореспонденційного Бюра з послом Грінбаумом. На думку цього останнього існують лише два шляхи для Жидів у Польщі: 1) шлях асиміляції та 2) співпраця з іншими національними меншостями з метою перетворення Польщі в державу національностей. Посол Грінбаум є сторонником цієї другої концепції".

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

Поруря.

Становища Німеччини.

В ноті, яка буде на днях вислана до Парижа, Німеччина домагається негайної евакуації Поруря, як основної умови переговорів.

Німецькі пропозиції.

Німецький уряд виготовив пропозиції в справі відшкодувань і вишле їх французькому урядови 1-го травня.

Заворушення в Катовіцях.

Останні заворушення в Катовіцях, як виявилося на днях, організували місцеві робітники в числі 90—100 людей. Узброєна ватага напала на дві станиці жандармерії і розброїла їх, після чого знищено всі телєграфічні подучення. Військо розігнало робітничу ватагу.

„Небезпека східних кордонів Польщі".

Фахова французька інтерпретація постанови ради амбасадорів 14. марта 1923 р.

„Пратер Таґблят" з 24. ц. м. подає з Парижа таку замітку: „Майор D'Etehedgoyen, кол. член французької військової місії у Вильні, оголосив у „Radical-і" характеристичну статтю про нову небезпеку польських кордонів. Він звертає увагу на формулювку тексту постанови Ради Амбасадорів, а саме, що вона признала польські східні кордони на відповідальність Польщі, себто, що західні держави виразно підкреслили, що на випадок нарушення тих кордонів иншими державами, вони не будуть почувати себе до обовязку зробити щонебудь для оборони Польщі.

Французький майор зауважує: „На думку певних правничих кол треба розуміти застереження Ради Амбасадорів в тім напрямку, що Союз Народів не є обовязаний інтерпелювати на випадок нападу на польський східний кордон". Майор D' Etehedgoyen висловлює погляд, що таке признання кордонів творить для Польщі поважну небезпеку. Він гадає, що краще булоб, коли би Конференція Амбасадорів була підождала з своєю постановою. Тепер же, роздувши кордони Польщі на Схід, просто поставлено під знак запиту існування Польщі. Східна Польща, з своїми 280.000 км², себто коло половини французьких земель, має 14 міліонів мешканців, із котрих не більше як 1·5 частина є Поляками".

З польських справ.

Сумнівна більшість.

Договір підписано, пакт заключено — здавалось би: криза закінчена й усе в порядку. Нова, тужнождана „таки дійсно польська" більшість побідила і переймає керму в соймі й уряді задля спасення Річпосполитої. Тимчасом, як не дивно — ані в одному таборі новоспечених союзників немає ні тріщки радости та ні тіни тріюмфу. Що більше: виявляється, що сотворена більшість зовсім не є більшістю і що істнує великий знак папиту, чи взагалі буде ще осягнена дійсна більшість. А саме: Н. П. Р. зависів ще стоїть осторонь від блоку, теж саме „Халеняк". До цього в пятницю роспочалися наради над можливостями вступу до нової „більшости". Група Дубановіча займає теж дуже неясне становище. „Кур. Льв." пише, що обшарники з тієї групи „сондують". Знаємо, як довго тривають у польських партіях такі „сондування" та наради. З другого боку знову появилась вістка про опозицію внутрі З. Л. Н., а саме з боку Ст. Грабского, який виїхав із Львова до Варшави й отверто висловлює ріжні сумніви про вартість і стійкість союза з людовцями.

Мандрівки державних керманичів підчас перманентної кризи.

Як відомо, президент Войцеховскі, який мав перейняти провід у створенню нової більшости та взагалі повести до якогось вирішення заплутаного становища, — виїхав на Поморя. В суботу мав виїхати тудиж маршалок сейму Ґратай і прем'єр Сікорскі, декільки членів кабінету та багато послів, щоби разом з през. Войцеховским бути присутніми на великому поморському раутї в Гдині. Поворот марш. Ратая і членів уряду був предбачений на понеділок, а през. Войцеховского у середу. В середу ж має приїхати до Варшави Фош. Тимчасом політичний овид Польщі захмарений кризою сойму й кабінету, яка тягнеться від тижнів без ніяких виглядів на швидкий кінець.

Поворот в нарадах сойму.

Конвент сеніорів рішив розпочати наради сойму аж 14 травня. Таким робом дається Вітосови К. Глюмбіньскому нових три тижні часу для ведення взаїмних торгів та для заходів в цілю переконання послів Ваховяка (Н. П. Р.) та Корфантого (Х. Д.) про блага взаїмної співпраці з обмеженими... правами. Отже конвент сеніорів дав placet на дальше континуування пережадної кризи.

Бюджет.

Аг. Вск. подає, що Рада міністрів затвердила проект буджету на 1923 р. Цей проект вперше поступає повищі також в пол. злотих та ділиться на 3 частини: буджет адміністраційний, державних підприємств і монополів.

Надзвичайне засідання сойму в часті Фоша.

4-го травня відбудеться надзвичайне засідання сойму, на котрім буде присутні маршал. Фош.

РІЖНІ ВІСТИ.

Французька нота.

Пуанкаре вислав до німецького уряду нову ноту з домаганням допомоги для військової контрольної комісії, котра провірює в Німеччині справу розброєння. В справі удержавнення німецької поліції в ноті сказано, що союзні держави домагаються повної реорганізації тої поліції.

Розправа проти німецької партії свободи.

Підчас судової розправи проти членів „партії свободи" в Липську відчитано доказовий матеріял, яким ствердженo, що згадана партія приготовляла політичний переворот. Прочитано плян розміщення тайних організацій в Середній Німеччині і плян облоги Берліна. Ці документи конфісковано у члена партії Рулього. Розправа ще не скінчена.

Чесько-литовський договір.

В Празі підписано чесько-литовський торговельний договір.

Протест Німеччини.

Німецький уряд вислав до Парижа, Льондону і Брукселі протест проти розпорядку надренської ко-

місії з дня 22. березня в справі заведення виїмкових судів у Надренії.

Проти Муссоліні.

В Медіолянї викрито новий заговір проти Муссоліні і його уряду. Жертвою заговору мав упасти також Ратті. До тайної організації належало понад 500 осіб. Організаторів заговору арештовано.

Бонар Лоу спочиває.

Бонар Лоу виїхав з Льондону на спочинок і поверне до Льондона аж з початком чергової сесії парляменту.

Здоровє Леніна.

Лікарі ствердили, що ліва часть легенів у Леніна сильно заатакована наслідком чого в недужого підвищена температура і наступило ще більше ослаблення.

1 мая с. року здержуєть висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що зїлягають з передплатою.

Матюмніяторське гніздо.

(Дальше).

Познайомившись із змістом заяви п. Ол. Барвінського, „Нар. Комітет" звернувся письмом з 21. квітня ц. р. до автора заяви по вияснення. Зваживши, що на чолі краєвого національного проводу стояла трудова партія, котра виконувала його через свої партійні організації та через „Міжпартійну Раду", „Нар. Комітет" домагався від п. Ол. Барвінського вияснення, „котрий представник краєвого національного проводу брав участь в похороні Нарутовіча та де і коли мотивував він свою участь тим, що покійник був прихильником „національних меншостей". Одночасно „Нар. „Комітет" заповів, що коли тим учасником є член трудової партії, то — зовсім природно — у відношенню до нього будуть витягнуті всі консеквенції, колиж ним являється член иншої української партії, що входить в склад міжпартійного порозуміння, то такіж консеквенції витягнеться у відношенню до тойж партії.

На те — мабуть теж в порутшю християнського обовязку — відповів голова христ.-суспільної партії п. Ол. Барвінський довшим письмом з дати 22. квітня, якого істотну частину подаємо в оригіналі:

„У відповідь на пов. письмо Хв. Управи Нар. Комітету з 21/4 1923 позволяю собі в прилозі предложити заяву мого сина, Дра Богдана Барвінського, котра подає пояснення, на якій основі була оперта замітка в моїм письмі вміщеним в ч. 16 „Слова" з 22/4 1923 в справі зачепленої „Гром. Вістником" моєї участи на похороні архіеп. Більчевского. Стверджую при тім, що о. Курпяк, стрічувшися зо мною у відомім Гром. Суді, де ми мали бути переслухані в справі Дра В. Бачинського, сказав мені, що прибув в тій цїли, щоби зложити зізнання про участь его в похороні президента Речпосп. Поль. Нарутовіча. Се зізнанє о. Курпяка повинно бути записане в протоколі Гром. Суду".

До свого письма долучив п. Ол. Барвінський ось таку заяву свого сина, яку для характеристики пошести сплетництва подаємо в цілости:

„Маю честь заявити отсим що слідує:

Було се в Великім тижні (дня не пригадую собі, в кождім разі перед 6. цвітня с. р.). Їдучи трамваєвим возом Ul до дому на Собіскому, стрінувся я з п. Касіером „Дністра" Сполитакевичем, котрий всів до трамваю коло „Союзного Банку". Доходила тоді 10 год. вечером. На розі ул. св. Войтіха вислів ми обкида й по дорозі я зачєчив справу напасти „Гром. Вістника" й „Масок" на мого батька за участь в похоронах архіеп. [illegible] а рівночасно справу напасти „Масок" на мене, хоч я на згаданих похоронах не був. П. Касіер Сполитакевич був тої думки, що нам прислугує право дати відповідне спростованє, на що я заявив, що сего ми не зробимо, бо коли п. Д-рови Володимирови Бачинському вільно було бути на похоронах презид. Нарутовича, що стверджене свідками (мав я тут на думці інформацію п. Курпяка, дану мому батькови й зізнання тогож о. Курпяка на партійнім суді в справі Д-ра В. Бачинського), вільно було й мому батькови бути на похоронах свого товариша з Ради шк. кр. й Палати Вельмож, бо що иншого політика, а що иншого товариське житє.

У відповіди на те сказав П. Касіер Сполитакевич слідуючі слова:

„Так, то правда, що Д-р В. Б. був на похоронах Нарутовича, але се інша справа. Нарутович упав яко жертва сидекія, а що був прихильником національних меншостей, тож випадало когось післати на його похорони".

Слова сі вельми мене здивували, бо Нарутович згинув перед 14 марта, отже тоді ми галицькі Українці не зачислювали себе до „національних меншостей", противно були ми більшостю населення в краю під суверенностю Антанти.

Поляк П. Касіер говорив про участь Д-ра В. Б. в похоронах Нарутовича яко про річ загально звісну й не застерігся що до задержання тих слів в тайні, я поділився сею ліствою з моїм батьком таки сейчас, розпрощавшися з П. Касіером Сполитакевичом при брамі дому (ул. св. Войтіха ч. 2а).

Словам П. Касіера Сполитакевича міг я повірити тим більше, що він є шурином П. Юліяна Гаруха, близького приятеля Д-ра В. Б-го.

Що такі слова про участь Д-ра В. Б. в похоронах Нарутовича П. Касіер Сполитакевич до мене сказав, на те даю отсим моє слово чести, а в потребі готов я се ствердити присягою.

У Львові, 22. квітня 1923

Др. Богдан Барвінський".

Запитаний в тій справі п. Іван Сполітакевич, надіслав отсю заяву, котру теж подаємо в цілости:

„Супротя заяві п. Дра Богдана Барвінського, будьто би я в трамваю потвердив йому, що п. Др. Володимир Бачинський брав участь в похоронах президента Нарутовича, та що „випадало когось післати на його похорони, бо Нарутович був прихильником національних меншостей", можу заявити коротко ось що:

Пригадую собі, що п. Др. Богдан Барвінський говорив мені раз про нотатку у „Громадськім Вістнику" в справі участи п. гофрата Александра Барвінського, а також натякав ще про „Маски" і про похорони пред. Нарутовича (змісту докладно не тямлю — так як підчас туркоту трамваєвого воза і балачок їдучих на платформі, я взагалі не чув добре кождого слова), твердячи однак рішучо, що про особу п. Дра Володимира Бачинського не було між нами мови, а виключеною просто являється комбінація, щобим я потвердив участь п. Дра Володимира Бачинського в похоронах Нарутовича, бо я знав певно, що Др. Бачинський в тім часі оставав постійно у Львові; ясно отже, що я не міг потвердити того, що не відповідало дійсному станови.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Висадження зал. мостів.

Сарлюї. „Кельн. Цтг." доносить із Віттен, що 27 квітня вечером на змілітаризованому залізничому шляху Гатінґен, Форгалє висадили в воздух два мости.

Прокламація Де Валєри.

Дублін. Польрад. Де Валєра оголосив прокламацію, в котрій висловлює готовість скінчити ворожу акцію супроти вільної держави Ірляндії, під условієм, що справа політичного устрою Ірляндії буде відана під референдум.

Льондон. Райтер з Дебліна: Правительство рішило в справі прокламації Де Валєри зайняти відмовне становище. Правительство домагається безусловної капітуляції повстанців. Видано зарядження для повного здавлення повстання.

Новий німецькей репараційний проект.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Парижа: Як відомляють із Брукселі, берлінський кореспондент „Nation Belge" подає такі подробиці про заямані німецькі репараційні предложения: Німеччина предложить заплату 35 міліярдів марок золотом. Сплачувано би ню суму постепенно. В першім 5-літнім періоді заплатила би Німеччина 15 міліярдів, з цього 5 міліярдів в натурі, 10 міліярдів дорогою міжнар. позички. Колиж ця позичка не принесла би такої суми, то заплатили би лише суму, осягнуту з позички. Рівночасно з загальної репараційної суми Німеччина думає відтягнути суму потрібну для опроцентування міжнар. позички. Річеві чинитьби мають виконувати на основі приватних умов між німецькими продуцентами і союзницькими консументами. При цьому німецьке правительство гарантувало би ці умови. Після пяти літ приступила би до заплати 20 міліярдів у двох періодах по 10 міліярдів. Перший період трівав би до 1. мая 1932, другий послідував би після цього речення. Як гарантію дає Німеччина держ. залізниці. Управу залізниць віддано би товаристау, в якім 51%, капіталів мало би німецьке правительство, а 49% було би в приватних руках німецьких і чужих. Колиб ці гарантії противні сторони вважали недостаточними, Німеччина відлала би для дальших гарантій доходи з мита, податків і деякі державні монополі. — В паризьких кругах немають потвердження цих вістей.

Париж. „Еклер": Зміст німецької ноти в справі репарацій закомуніковано вже італійському правительству.

Відень. „Вр. Тгг." з Берліна: Опрацьовану вже ноту в справі відшкодувань доручиться рівночасно в Парижі, Льондоні, Римі і Брукселі і подасться до відома Зед. Держав.

Проти Фоша.

Відень. „Найес Він. Журналь": Німецькі монархісти і націоналісти у Відні задумують уладити демонстрації підчас переїзду марш. Фоша через Відень. Поліція довідалася про задуману демонстрацію і поробила потрібні зарядження для охорони марш. Фоша.

Америка зірвала взаємини з Росією.

Париж. „Н. Й. Геральд": Рішення держ. департаменту Зед. Держав знесення американського консуляту у Владивостоці спричинене погрозою совітського правительства відібрання „екзекватур" консулеви. Так Зед. Держави зірвали всі офіціяльні взаємини з совітами. Департамент Зед. Держав не прилучився до англійської акції, протестуючої проти трактування горожан і релігійних переслідувань у Росії.

Туреччина і Франція готовляться до війни.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льозанни: Хоча є звідомлення про вдоволюючий перебіг переговорів, кружляють чутки, що Турки концентрують над сирійською границею сильні військові відділи. Французька ескадра в Тульоні одержала приказ приготовитися до виїзду на турецькі води.

Берлін. З Льозанни звідомляють: Французька делегація одержала точні вісти про концентрацію турецьких військ на сирійській границі. Турецька делегація заявляє, що то лише звичайне перегрупування військ.

ДІМ КИЛИМІВ В ГЛИНЯНСЬКИХ

ЛЬВОВІ, ПЛ. СВ. ДУХА

при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)

ПОРУЧАЄ:

ГУРТІВНУ І ДЕТАЛЬНИЧНУ ПРОДАЖ **КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА** в ГЛИНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНИХ „СХІДНИХ ТОРҐІВ". — **КИЛИМИ** на підлогу перед ліжка і над ліжка накидки на отомани і буки, хідники, подушки, потаравки, кримові і шкотські портіери у найбільшому виборі. Приймається замовлення на викопання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 5—10

Отсю мою коротку заяву приневолений я скріпити рівнож словом чести і в потребі заприсягнути.

У Львові, 24. IV. 1923.

Іван Сполітакевич
касіер „Дністра."

Як бачимо з цього, то батько покликується на сина („свідчився циган своїми дітьми"). Син знову твердить; що „коли п. д-рови Володимирові Бачинському вільно булс бути на похоронах презид. Нарутовича, що стверджене свідками, вільно було й мому батькови бути на похоронах свого товариша з Ради шк. кр. й Палати Вельмож (подумайте!), бо що иншого політика, а що иншого товариське житє". Але після цього твердження й „фільософічного" вступу на тему „політики" й „товариського життя" вмовляє в принагідно стрічну людину, п. Сполітакевича, що то він має бути коронним свідком мнимої участи п. д-ра В. Бач. в похоронах Нарутовіча. Заява п. Сполітакевича є пророчистим доказом, як виглядає таке вмовлювання, „слово чести" і евентуальна „присяга".

Спираючись на п. мнимому вислові п. Сполітакевича, автори сплетень забувають, як то їх гуртом кольпортувалася ця видумка не у „Великім тижні", але ще тоді, як розпочато генеральну кампанію проти п. д-ра В. Бач. — в грудні м. р. і січні ц. р.

(Докінчення буде.)

НОВИНКИ.

— В огляду на Робітниче Свято — 1. мая, проголошене окремим законом весною 1919. р. державним святом, чергове число „Діла" вийде в середу рано.

— Голодівка в тернопільській тюрмі. У вязниці окр. суду в Тернополі пробуває тепер 35 вязнів ще від січня ц. р. під замітом організації оружних спротивів проти польської держави (§ 58 з. к.) на тлі відомого вбивства польського жандарма і польського жовніва в Купчинцях дня 21. січня 1923 р. Тоді арештовано понад 70 української молоді з Тернополя, Купчинець й Денисова, більшість випущено, а 35 вязнів сидить вже четвертий місяць. Длятого, що слідства не скінчено і що поведення тюремної адміністрації не все було відповідне, а в додатку політичних вязнів мішано з уголовними, рішили політичні вязні на знак протесту розпочати голодівку, коли не будуть сповнені такі їхні домагання: 1) скоре покінченнє слідства і вручення акту обвинувачення, 2) перенесення політ. вязнів зі старої, до нової тюрми і вилучення їх від взвичайних проступників, 3) дозвіл читати газети і книжки, 4) людське поведення тюремної адміністрації і 5) продовження проходу з 20 мінут до одної годинн денно. Домагання арештантів предложив президентови суду Оницкевичеви їх оборонець д-р Степан Баран. По нараді з прокуратором Музикою, вязничним комісарем Бартом і слідчим судею Гостковским обіцяно сповнити всі бажання арештантів за винятком першого, бо до початку мая ц. р. не можна виготовити акту обвинувачення. Через ряд днів відбувалися наради арештантів з оборонцем д-ром Бараном і остаточно вязні рішили підступити від

страйку, коли сповнаться всі наші домагання. Тому однак, що в стрій тюрмі зелишено ще трьох політичних арештантів (наші домагання сповнено) політичні рано в середу 25. розпочали страйк голодовий, що триває вже три доби. Голодує 42 людей, а це 35 у вящо згодливій справі і 7, що стоять під лемітом комуніяму, які будуть судимі в половині мая н. р.

— Оптовичі з провокаторами. В Тернопільщині і Скалатщині грасує провокатор Ґнат Мельник з Голохвостів старокостянтинівського повіту (бувший Петлюрівець), що вкинув до вязниці десятки наших людей. Теперішні тернопільські арештанти, що як раз голодують, це жертви його провокації. Другим таким є бувший Петлюрівець з назвиском Палій. Кромі цього на услугах польської поліції стоять Петро Цікевич з Кутковець пов. Тернопіль і бувший дяк з Бережовиці великої Атанас Глухий, родом з Вербова повіт Підгайці, один з головних агітаторів за хрущівською листою хлібодїв. Останній є дуже небезпечний, бо входить в склад краєвого комітету дяківського і на нього звертається спеціяльну увагу, особливо духовенства і дяків, бо через нього легко попасти в біду, як це було недавно з Уманом на нашими громадянами з Березовиці великої. Краєвий дяківський комітет повинен сейчас виключити з поміж себе такого небезпечного особняка як Атанас Глухий, бувший дяк в Березовиці великій коло Теребовлі.

— „U nas w Polsce..." „Gazeta Codzienna" доносить з Варшави, що там в одному з польських міністерств виточено „тільки 186" дисциплінарних доходжень проти урядників за надужиття і малверсації докопані для наживи...

— Нагляд суд у Львові. Недавно напало двох бандитів на Жида, що їхав дорогою з Олеїзова в Рещини і обдерли його. Полїційні дохождення устягли виновників нападу, яких в особах одиначників парубків Пенкного і Окульського арештовано та відставлено до Львова, де над ними відбудеться суд.

— Дім „Бригідки". Адміністраційна комісія польського сойму рішила замінити львівські „Бригідки" на льокалї для урядів, які під теперішню пору остають в комірнім у приватних домах. Цікаво тільки, де подінуть польські власти десятки тисяч Українців, яких з такою гостинністю приймали до тепер „Бригідки"?

— Конкурс на взірці монету. Польське міністерство фінансів оголосило конкурс на проект моделя польської золотої монети.

— Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка (Чарнецького 24 парт ер) отворена для користування в Читальні і Науковій Робітні від дн. 1. мая щодня, крім неділь й українських свят, в годинах: 8—1 перед полуд. і 3—6 по пол. Книжки замовляти день наперед.—Управа.

— Курс гривні з 30. квітня н. р. Доляри амер. 45000—45500, 1-ки, 2-ки 44500—45000, дол. канд. 43600—43800, 1-ки, 2-ки 43100—43300, марки нім. 50-тис. 180—185, 10-тис. 180—188, 1-тис. стар. ем. 245—250, 1-тис. нов. ем. 175—190, сотки і дрібні 220—240, леї 205—710, дрібні 190—192, кор. чеські 1420—1430, дрібні 1430—1440, австр. тис. рос. ем. 500—350, ст. ем. 1350—14000, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·55—0·60, австр. ст. пол. 68—69, австр. перекази 71—71 гнів фіолєти франц. 3100—3·50, фунти шотл. 216000—218000, фр. швайц. 8400—8600. — Золото: 20-кор. 210000—, 10-франк. 158000—162000, 20-марк. 220—225000, дол. 42000—42500. — Срібло: кор. австр. 2450—3600, 5-кор. 17500—18000, фльорини 8750—9000.

— Ціна збіжа 30. квітня пр. Пшениця 180—205000, жито 127—130000, ячмінь 100—110000, гречка 100—120000, овес 130—140000.

— З нагоди 50 літнього ювілею п. Ан. Стефановичівої ложила п-ні Евг. Тишинської, учительки жіночого семинара в Перемишлі, 50.000 мп. на „Рідну Школу", завначуючи в листі до редакції, що складає свій дар на ту ціль, „під яку Дост. Ювілятка клав перед десятками літ тверді основи".

— Заходом Ґрунта У. П. Т. в Ґрималові утворитися повітова бібліотека для ґрималовського округа. Ініціятором ходить о се, щоби в закутині, так дуже відсталій під оглядом культурним, зложити огнище кращої думки і знання, щобимі щанству і дооколичному селянству достарчити потрібної духової страви. Бібліотека на разі дуже скромна, так під оглядом якости, як і скількости. Громадянство Ґрималова не є в стані само сповнити сеї задачі, хоч радо поспішило і спішить з жертвами на сю ціль. Управа бібліотеки апелює цею дорогою до жертвенности громадян ґрималовського і сусідного скалатського повіта і просить о надсилання прочитаних і в хаті зайвих книжок, журналів і т. п.—так наукових як і белетристичних в ціли доповнення бібліотеки і довершення так хосенного діла. Жертви на закупно книжок і книжки просимо слати на руки бібліотекаря проф. М. Бойка в Ґрималові. 1—1

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перевібки жіночих плащів, діточі плашники, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Стація времінної опіки

при поради матерей львівської філії українського краєв. тов-а охорони дітей і опіки над молодю — новоосновано — відчинена з днем 1. мая 1923. що дня від год. 3—4 попол. в домівці при вул. Петра Скарги 4. і в тій порі принимає хорих до висвітлювання. 2203а 2-3

† Посмертні вістки.

Сильвестер Роман Карпюк, уч. VII. кл. реальної упохоївся в Снятині д. 19. квітня н. р. В. И. П. 2211

Дрібні оголошення.

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 2-30

ЛІКАР Українець, вісім років лікарської практики, просить вказати місцевість в Сх. Галичині для приватної практики. Зголошення слати: Dubno, ul. Szeroka, Senat. Czerkawski dla Roszczyńskiego. 2173 3—3

МАЙСТЕР теслярський приймає всі будови церков. Михайло Бокш, Львів, Кумарстин'а, Замкнена 18. 2201 2—3

ЮСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Годин приймову межи 9—2 год. вул. Коперника 12. II. пов. перші двері. 2070 12—14

ҐАТРІЙ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілї, котли, ваґові машини, парові помпи-центрифуґові, ручні машини, турбіни, трансмісії, пили також инші машини для всілякого промислу і рукотільничих по конкурсових цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 11—30

КОНЦЕПІЄНТА рутиновання пошукує зараз адвокатська канцелярія місцевого суду. Письмені зголошення до Адміністрації пів „Суд". 2187 2—3

СТРОҐЕЛЬ „Б". Строєння фортепіянів, направа, відновлення, оцінка, куплїля, продаж. Виїжджає також на провінцію. Львів, Чарнецького 18. 2155 2—4

ЗА СЕЛО до більшого господарства панна, шукається інтелігентної хїжки. Зголошення: Почтовий уряд Львів-Знесіння. 2209 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Др Стефан Федак
2030 веде воєнно 6—10
АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

КОНКУРС.

Дирекція Краєвого Господарсько-Молочарського Союза, кооп. з обмеж. пор. в Стрию, розписує отсим конкурс на посаду **організатора-інструктора молочарства**. Петенти з фаховим образуванням повинні вислати подання найдалї до дня 25. мая 1923. До подання належить долучити: опис життя і студій, услїв виначороди та реферат про кооперативну організацію молочарства. 2102 г) 2-3

Празникові видання гр. кат. Консисторії.
Книга великого формату, стор. XVII+699 прикрашена 14 великими кольоровими образами і ок. 200 більшими і меншими картинами, в богатім, оригінальним переплетї; печатана в Кольорії в. Р. І в Львові. — Купити можна у ректора о. д-ра Дорожинського, Львів, пл. св. Юра ч. 2. 2210 1—1

ТАПЕТИ ДИВАНИ, шкіряні ҐАРНІТУРИ клюбові поручає — Декораційний Заклад
О. БАЙО ЛЬВІВ, вул. Сапіжинського 2 — — 2154 4-5

ПОЯВИ ДУХІВ
у Бродах (1922 р.) — протоколи комісії — ілюстрації — можна дістати у видавництві 2209 2—4

„ДОБРА КНИЖКА"
(Львів, вул. Содовав 4.). Книжка коштує 1.000 м., — з почт. пересилкою 1.500 м.

Гонти, папові дахівки
і азбестово-цементові, цемент, вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріяли 1—2
сейчас доставляють по фабричних цінах
ҐОРШОВСЬКІ і С-ка
Склад будівельних матеріялів
ЛЬВІВ, в. БУЛЯРДА 3.
(бічна Баторія).

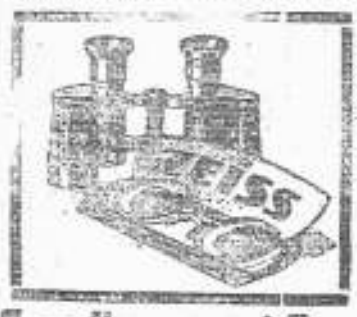
О. Т. Купці ґалянтерійних товарів! Повідомляємо, що з днем 15. п. м. відкриваємо — — —
Філію поч вул. Боїмів ч. 19. (Перехідна брама на Рицарську) поч число 19). — — —
Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невські, Coats, Clarke, Meir, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти як виробу згаданих фірм, як також на инші ґалянтерійні артикули, уділяємо оригінальні фабричні ціни.
При більших закупах робот. **М. МАНДЕБАХ і С-ка** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (дім Вайчарів). Філ. ділї: Боїмів 3. перехід на Ринок 17 7—1

ОТОМАНИ Канапки до складання. Укладні до ліжок. Розкладові подушки. Меблеві матерії. Дрелїхи, Портієри, Фіранки і тюлеві кани. Хідники. Дивани по конкуренційних цінах. поручає — **Е. Ґаглєр, Львів, Собіського 21.** Проситься звертати увагу на ч. дому. 1684 14—14

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, з осібна же наших давних Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статуту також піднесений удїл в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (записове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або переказом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні удїли доповнити, бо по тім часї недоповнені удїли тратять право членства. Зглядно нових членів приступати до нас хоч, як по більше — то з 2 удїлами на 10.000 мп. Кооперативна наша заложена ще в 1900 р., поширила значно свої робітні бїлля й суконь та дає тепер многим ученицям і робітницям науку і зарібок, а на будуче хліб у руки. Також вона вона торг. відділ, де продає і висилає полотна, шифони, ваяпи, гафти, хустки, канву, нитки до шиття і вишивання, як: D. M. C., Clark, Coats, Harland, Трійка, Metz-a і ин., дальше вишивки, вишив. сорочки, кравятки, блюзки, народні строї і ин., подрібно й гуртом для сїлок, купців і н. Вкінці приймає вона також онщадности на вкл. книжочки і платить не менші відсотки чим приватні капіталісти. Забезпечення онщадностям дає наша реальність і довголітна фірма. Адрес наш: Жіноча спілка промислова „Труд", Львів, Ринок ч. 39. —

1—5 З поважанням ДИРЕКЦІЯ.

Лев Аппель і Ска
у **ЛЬВОВІ вул. Леґіонів 1.**
Тел. 458. Адр. тел. Оптика Львів.
2151 ПОРУЧАЮТЬ 3—50
Окуляри, Цвікери
від найдешевших до найдорожших у всїх родах, — СКЛА Цайсса, — — — Буша, Герца — — —
:: **ЛЬОРНЕТКИ** ::
полєві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції виконується підворотно.

ЦЕМЕНТ, вагонами, папу, дахівку, корок, козу ізоляцію, карболїнеум, будівельні підоїми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 12—30

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

виступають під назвіл 29. квітня н. р. найкращий французький фільм фабрики „Гаумонт" у Парижі, інсценізований на підставі сучасного французького роману Louis Feuillade п. з.

Дві дівчинки Парижа

(„Les deux gamines des Paris")

В головній ролі виступає драматична артистка САНДРА МІДОВАНОВ, славна примабалєріна б. царської опери в Петербурзі. Із партнерком в ролі другої дівчинки є ОЛІНДА МАНО, прегарна 10-літня артистка. Світової слави артист з Comedie Française, трагік і комік, знаний вже львівській публіці W. Biscot творе значну ролю хрестного батька.

За редакцію відповідає Ів. Кедрин.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 22 (9,903). Львів, четвер 3. травня 1923. [illegible] оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреса 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 1. травня 1923.

Акція і реакція. Около 35%, населення Польщі, в границях затверджених 15. березня—це Українці, Білоруссини, Жиди і Німці. З цих чотирьох націй три являються відламками націй, яких материк лежить поза кордонами Польщі, а дві з них—Українці і Білорусини замешкують свої історичні землі компактною масою; відсоток Поляків на їхніх землях незначний. Жиди мають опору в сильній і впливовій світовій сіоністичній організації. Німці в своїй великій державі, яка з часом мусить назад здобути свій голос в європейському концерті народів. Українці та Білорусини попали під владу Польщі після оружних змагань за свою державність. Велика революція на Сході Европи заскочила їх непідготованими до цієї боротьби. Пороблено богато помилок, не використано як слід кон'юнктур, які прекрасно складалися. Всеж в ході революційних подій на Білорусі і на Україні стихійно розросталася національна свідомість, широкі маси дійшли в мінливих подіях революції до переконання, що тільки власна держава може заспокоїти всі їхні потреби. Українські та білоруські землі розпанахані кордонами. По одній стороні ці землі під владою совітів по другій під владою Польщі. Українські маси своє відношення до совітів зазначили довголітніми кривавими змаганнями, організованими й відруховими. І коли большевики творили УССР. в протиставленню УНР., коли, висмоктуючи богатства України, старалися зберігати позори окремої державности, коли тільки постепенно, в міру опановування ситуації, вертали до русифікаційних методів царату,—так саме з огляду на різко ворожу поставу мас. І все таки кінець кінців вони й досі не поважилися відібрати українським масам всіх здобутків революції на полі національнім, все таки справа земельна на Україні розвязана не по думці комуністичних теорій, а по лінії змагань українського селянства.

А на останніх зїздах комуністичної партії в Москві й Харкові піднеслися голоси критики у відношенню до дотеперішної політики совітів в справах національних. Не виключена зміна тактики большевиків в цім напрямі. Не виключене зигравання національних питань українського і білоруського на своїх західних границях так само, як це робили большевики в Азії. Бож годі припускати, щоби большевики не здавали собі справи з сього, що Европа вбійшла в стадію розквіту націоналізму, що поневолення одних націй другими—пособляє винародненню національних почувань.

Як реагує Польща на ці явища? Польща-ж держава молода, не сконсолідована внутрі, розхитана до краю економічно, без ніякої певної опори на кимнебудь зі своїх сусідів, здана виключно на ласку й неласку свойого далекого союзника—Франції, без виробленого державного апарату, який бодай силою своєї традиції міг би мати хочби дрібний авторітет серед непольського населення. Як вона використала дотеперішний період свойого панування над другими націями в своїх межах? Які пляни опрацювала вона для здобування авторітету для своєї суверенности на непольських землях?

В цім напрямі Польща не створила нічого нового. Живцем перенесла методи володіння колишніх своїх гнобителів. Навіть не спробувала скомбінувати їх в одно ціле. Своє поведення оперла тільки на однім чиннику—оружній силі. Забуваючи, що німецький, московський і австрійський — методи володіння, мали за собою довгу традицію, гіпноз Берліна, Петрограду, Відня — утверджувався понад сотню літ. Між тим Варшава вчора стогнала під чужим копитом на рівні з Українцями й Білорусинами, а сьогодня займає поставу Петрограду і Берліна. Польські народні маси не мали за собою традицій боротьби за польську державність, а в домені п. Вітоса мають навіть якраз противне явище — рік 1846 (Шеля!). Традицію боротьби за незалежність Польщі мала тільки одна верства польської суспільности. І традиція ця промінювала в останніх десятиліттях перед війною головним чином на мійський елемент.

Зовсім инакше мається справа з традицією боротьби за свою державність на Україні. Вона жива, вона промовляє до мас устами живих свідків і безпосередніх учасників. І справу української державности видвигнув не хто инший, а саме ці маси, діти яких — пр. в Східній Галичині після катастрофи в 1919 р. свідомо перейшли в числі 150 тисяч за Збруч, щоби там боротися via Київ за Львів.

А безчисленні тюрми, табори полонених та інтернованих, переходи на місцях, збірні виступи в рр. 1919-23 — тільки поглибили в свідомости мас той зміст, який криється в кличі: Українська Держава!

Польська політична думка в напрямі розвязки національних питань здобулася тільки на одну концепцію — імітацію пруської, концепцію вшехполяків: асиміляція, творення польської більшости на українських землях при помочі колонізації і денаціоналізації.

Чи лежить це в спроможности польської, щойно визволеної нації, оставляємо вшехпольським ідеольогам. З німецького досвіду на Познанщині повинні би вони дечого навчитися. Одначе не навчилися. І копіюють пруських юнкрів. Другі польські політичні групи не здобулися досі на виразну концепцію, яка протиставлялася би вшехпольській. І це теж дуже характеристичний момент для самозакоханої нації.

Очевидно — для других націй, яким приходиться боротися під польською владою за своє право на рідній землі, не лишається нічого иншого, як до методів приспосовуваних до них — виробляти і утверджувати методи своєї боротьби

І ці методи реагування на польські заходи у відношенню до нас — мусимо виробляти, виходячи зі становища цілої української нації.

Пямяти П. Стебницького.

Сими днями зза совітського кордону надійшла сумна звістка: дня 14. березня в Київі вмер П. Стебницький. 16. березня його поховано в родинній гробниці на Щекавицькому кладовищі..

Покійний народився в 1863 р. на Київщині, середню й вищу освіту здобув в Київі. Обставини життя П. Стебницького склались так, що майже ціле життя своє йому довелось пробувати на чужині в Петербурзі й лише в 1918 р. він зміг на стало перебратись до Київа, який він гаряче любив і з яким весь час підтримував найтіснійші звязки. В Петербурзі покійний служив по міністерству фінансів, являючись одним з співредакторів офіціозів міністерства фінансів: „Торгово-промышленной Газеты" й „Вѣстника Финансовъ"; ця посада покійного з початку була державною, але після участи його в відомому протесті письменників й літераторів против катування студентів підчас демонстрацій в березні 1901 року він був звільнений й далі продовжував свою попередню службову роботу, як контрактовий урядовець.

Одноманітні ці дати зовнішної біографії покійного, але за ними криється багате й змістовне життя, ціле присвячене інтересам й потребам рідного краю й рідного народу. Треба було бути в курсі всієї тієї напівлеґальної й нелеґальної роботи, яка переводилась українським громадянством в Росії за царських часів для того, шоб уявити собі ту кольосальну національну працю, яку виконував й провадив небіжчик. Не було ні одної важнійшої національної справи, ні одного значнійшого національного підприємства, в яких би не позначився його корисний й позитивний вплив.

Звязаний з Петербургом, він брав видатну участь в житті: петербурської української кольонії й в усіх національних підприємствах, звязаних з Петербургом й сусідною Москвою. В кінці девятьдесятих й початкові девятисотих років він являється організатором й одним з найбільш відданих працьовників в тих двох леґальних товариствах, в яких концентрувалось тоді українське життя: „Благотворительное общество изданія полезныхъ й дешевыхъ книгъ для малорусскаго народа" й „Общество помощи студентамъ уроженцамъ Юга Россіи". Особливо цінною й видатною була його участь в Добродійному товаристві; майже весь час на його руках спочивало ведення цілого видавництва товариства, яке в найбільш важкі часи для українства в Росії уявляло один з небогатьох осередків для поширення в народі української книжки. З 1905 року, коли для українства одкрились ширші можливости, робота покійного відповідно поширилась: він приймає участь в організації „союза автономістів - федералістів". В першій Державній Думі, бере діяльну участь в організації тих органів, які виходили в 1906 році, а звязку з роботою фракції: „Вісти в Думи" і „Украинскій Вѣстникъ". — В часи нового антракту після упадку першої російської революції він покладає багато сили для допомоги матеріяльної, редакційної й літературної для московської „Украинской Жизни".

Підтримуючи весь час тісні звязки з Київом, він являється одним з учасників видавництва „Вік", грає видатну ролю в товаристві українських поступовців.

Являючись видатним громадянським діячем, покійний залишив разом з тим помітний слід на полі нашої літератури, зокрема публіцистики. Його перу належить ряд статей на публіцистичні й економічні теми, підписані здебільшого псевдонімом П. Смуток; статті ці містились в „Раді", „Л.-Н. Вістникові", „Вільній Україні", „Українському Вістнику", „Українській Жизни" і инших українських виданнях. Значна частина матеріялу, уміщеного в збірниках, виданих редакцією „Украинской Жизни": „Украинскій Вопросъ", і „Галичина, Буковина и Угорская Русь" — належить перу покійного. Кілька інформаційних брошур про українську справу випущено П. Стебницьким окремими виданнями. Белєтристичні свої твори покійний містив в Л.-Н. Вістникові.

Після революції 1917 року, коли для нашої справи, здавалося, відкрились нові, ясні перспективи, робота покійного набрала широких маштабів.

Він став до державної роботи, виконуючи обовязки представника українського уряду в Петербурзі за часів Центральної Ради, займаючи за часів гетьмана посади заступника голови української мирової делеґації при переговорах з большевиками і міністра народної освіти в жовтні 1918 року, коли представники українського громадянства увійшли в гетьманський уряд. Одночасно він

П., 264/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 13. (9894) з д. 21. квітня 1923 в артикулі: 1) „За огнище української культури" в уступах поміж словами: a) „пролетарів" і „з хвалою оплування", б) „видала заборону" і „Вкінці з метою", в) „вчитися в університеті" і „университетські власти", г) „політичну непорочність" і „Вичерпати всі засоби" містить в собі єство ad a) і в) злоч. з § 65a) з. к., ad б) част. з § 300 вк. і ad г) прост. з § 305 вк. узнав доконану в д. 20. квітня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив заняття цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового тісьма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а імени засудження за переступство на гривну в 400 Мп. — Львів, дня 21. квітня 1923.

(Підпис неясний.)

бере живу участь в працях Української Академії Наук. Праці в цій установі були присвячені останні роки його життя.

Зоставшись в Київі свідомо, уважаючи необхідним продовження національної праці при всяких умовах, при всяких режімах, він наразився на всі ті прикрости, з якими звязаний перебування під большевицьким ярмом: довелось йому зазнати большевицькі ревізії, а сидіти в чрезвичайці, переносити важкі матеріяльні злидні. Смерть його сталась на ґрунті загального виснаження. На похороні, про день якого большевики відмовились оголосити в своїх часописах, виголосили прощальні промови С. Єфремов і Г. Голоскевич.

В особі П. Стебницького маємо ми ще одну жертву нашого сучасного національного лихоліття. З ним одійшов од нас заслужений національний працьовник, видатна індивідуальність, вплив якої позначився на цілому стані нашого національного життя. Одійшов од нас в момент національної кризи, коли такі люде, як небіжчик, люде ясного розуму, глибокого аналізу й твердої волі, більш усього являються потрібними.

Хай буде легка для нього та рідна земля, для якої він віддав ціле своє життя, всі свої сили і здібности. *В. Садовський.*

Присилайте складки на пресовий фонд на ним. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Справа передачі соймових будинків У Львові польському університетови.

(З промови сенатора Карпінського на засіданню сенату, з нагоди обмірковування законопроекту про передачу соймових будинків польському університетови у Львові.)

„Високий Сенате! у Правничій комісії, в якій я брав участь, призадумувалися над юридичним моментом законопроекту, чи він з правного боку може бути рішеним чи ні. Голоси поділилися — більша частина комісії признала, що цей законопроєкт не противиться конституції... Я є иншого погляду... 99 стаття конституції забороняє вивласнення приватного маєтку. На мою думку, посеймові будинки саме й творять приватну власність... (п. Кендзьор: „власність установ самоврядування"). Так, власність установ самоврядування є приватною власністю, бо вона належить до кожного громадянина в Галичині, котрий складав лепти, щоби купити ці будинки й помістити в них свої самоуправні інституції (голос: „державні"). Який би уряд не отримав у спадщині територію Галичини, — не придбав би він більших прав від тих, які мав австрійський уряд, якого ніколи не можна було вважати власником тих будинків.

...Був такий момент, що скасовано органи самоврядування, одначе власник залишився раніший, себто ніякий громадянин краю не втратив права власности. Буде вибрана тим населенням нова самоуправа й вона матиме право ввійти в посідання цих будинків.

Противники такого погляду покликуються на закон з 30 січня 1920 р. та кажуть, що той закон переніс на польський уряд право власности на посоймові будинки. Отже я твердю, що той закон з 30 січня 1920 р. не мав ніякої сили й не може мати, а саме тому, бо польський уряд не був тоді суверенним власником тієї території, отже скількиб законів не постановив — проте ті закони не можуть дістати ніякої правної сили: адже тільки з днем, коли була принята постанова конференції амбасадорів, польський уряд дістав суверенні права від Антанти, яка до того часу була суверенним власником території Галичини й Льодомерії. Отже ситуація така: 14 березня п. р. держава стає сувереном тих теренів і тільки від того дня мала би право видавати закони що до тих будинків. Конституція була виданою ранійше, отже яким робом ми можемо покликуватися на закон з 20 січня 1920 р...? Ніякої юридичної підстави немає для цього й не може бути. Це є один правний бік. Одначе названий закон має ще й другий юридичний бік.

Коли річ мається так, що ці будинки були придбані за додатки до податків, складані місцевим населенням, то ясно, що кожний громадянин і кожний нарід, з якого складається населення Галичини й Льодомерії, має право користуватися тими будинками. Коли конституція запевняє право довільному розвиткови культури, то виринає питання, чи є бажаною передача тих будинків саме польському університетови у Львові. Думаю, що ні. Бо в цім випадку булоб покривджене місцеве українське населення (голос: „там нема українського населення!".) Для пана сенатора може нема його. Для нас воно є і треба рахуватися з цим, і ми є представниками цього населення. Стверджую, що український нарід має право, загарантоване конституцією, і хто шанує конституцію, той мусить бути послідовним і мусить признати, що цей нарід має право так само і до університету... Отже і з цієї причини треба відкинути законопроєкт, тим паче, що навіть населення Волині, якого я є представником, є зацікавлене в тому, щоби у Львові істнував український університет. І думаю, що колиб Високий Сенат відкинув цей законопроєкт, а був проєктований закон про передачу тих будинків для українського університету, що це булоб цілком справедливо та згідно з духом конституції (кс. Матакевіч: „а друге населення?") Друге населення, прошу пана сенатора, має пять університетів, а це населення не має ані одного. Правда, воно має університет, але він — як відомо панам — є тайним. А здається, що у правовій державі не повинні панувати такі відносини, щоби один нарід, меншість, був примушений хапатися аж таких основних засобів, як основування тайного університету.

...Та ще й, на скільки відомо мені, панове сенатори, львівський університет має достаточне приміщення (голоси: „о, ні"). У передвоєнних часах містились там не тільки польські катедри, але й українські. Тепер цілком нема тих катедр. З другого боку така передача вимагає, як каже резолюція більшости комісії, відшкодування для самоуправного тіла. Будинок коштував, як вияснилось на комісії, перед війною 11 міліонів корон, тепер це рівняється міліярдовим сумам, отже видно прийдеться заплатити за той подарунок міліярдові суми, а перероблення будинку для університетських цілей буде теж вимагати величезних грошей. Отже не знаю, чи й із матеріяльних оглядів є доцільним відомий законопроєкт.

З уваги на все те пропоную, щоби Високий Сенат перейшов до денного порядку над законопроєктом про передачу посеймових будинків університетови Яна Казиміра, з огляду на те, що цей законопроєкт противиться конституції".

(Як відомо — голос сенатора Карпінського був „гласом вопіющого" і польський Сенат затвердив закон Український університет залишається дальше „у катакомбах", а польський входить до будинку, купленого за українські гроші, та за який прийдеться знову таки платити місцевому українському населенню)

П. МЕЧНИК.

1. мая 1920. в Одесі.

Кілька сторінок записника, присвячених памяти отамана УГА. А. Гарабача.)

В ночі з 7. на 8. квітня 1920 р. вчарештувала одеська чрезвичайка майже всіх галицьких старшин, що перебували в цім часі в Одесі. Причиною арештів було противбольшевицьке повстання біля Тираспольа, в якім мала брати участь також одна частина галицької кінноти. На домагання ронту, від якого явилась навіть окрема делегація в одеськім „Ісполкомі", арештованих звільнено 23. квітня. Звільненим місцева влада порадила забратись найкраще з Одеси та виїхати до своїх частин на фронт. Більшість старшин та козаків, а навіть богато жінок пішла за цею порадою і в дни 27. квітня зібрались вони всі зі своїми клунками на товаровім двірці, дожидаючи окремого потягу, що мав їх відвезти в напрямі Бірзулі та Жмеринки. Після пляну цей потяг мав вже відїхати о год. 3. по полудни, однак ще пізно в ніч не було ані зарядженого потягу ані паровоза. Оглядніші, яким ціла ця поїздка „чомусь" не подобалася, вспіли ще в час зрезигнувати з неї і вернути до міста. Прочі розташувалися по теплушках і, очікуючи відїзду, почали спокійно на своїх клунках дрімати.

Десь по півночі розбудив всіх пекольний крісовий огонь, що був спрямований до їхніх вагонів. Кількох Галичан упало на місци, між ними одна сестра-жалібниця, декілька було тяжше або лекше ранених*). Це урядувала одеська чрезвичайка. Вартовий відділ ЧК. разом зі скорострілами „розоружував" Галичан, яким і так відобрано вже всю збою в часі першого арештування. Коли утихла пальба в вагонах появились червономармійці, вирештували всіх, числом около 250 осіб і зараз таки відпровадили їх до тюрми. Окрім декільки одиниць, що їм пощастило пізнійше, в часі транспорту, утечи, всіх вивезено в глуб Росії та розміщено по ріжних тюрмах і таборах, де багато з них ще й досі пробуває.

— —

Я случайно не був свідком цієї події. Вийшовши доперва день передтим з тюрми, я надто ще дорожив свободою тай не бачив ним разом потреби „пхати здорову голову під евангеліє". Таких як я було не більше 20 чоловік і всі ми цієї ночи спали в городі. Про подію, яка склалась на двірці, ми довідались зараз слідуючого дня ранком. По Одесі рознеслася відомість, що Галичане перейшли на сторону Петлюри та Поляків, відкрили їм большевицький фронт, — та що поступування з Галичанами — це тільки самозрозумілий прояв конечної самооборони.

Серед Галичан настала паніка і кождий з нас запався зараз під землю. Мене взяв „на переховок" один місцевий єврей, якому я отсе завдячую свободу, а може й життя.

Саме тоді йшли в цілій радянській Росії та Україні приготування 1-майського „суботніка". Центральна влада вирішила відсвяткувати день 1. мая в цей спосіб, що залишено в цім році звичайну програму святкування загальним відпочинком, мітінгами, робітничими маніфестаціями, відповідними лекціями та концертами, — як це роблено досі, — а замінено цей день на території цілої РСФСР. і УССР. на день загального труда. До нього змобілізовано усе, що тільки було спроможне рухатись та дихати, а в першій мірі буржуазний, нетрудовий елемент. Організація цього 1-майського суботніка подбала про все, щоби ніхто в сім дни не мав змоги відтягнутись від публичної роботи. Домові комісарі та домашні комітети мали під загрозою личної відповідальности постаратися, щоб і всі мешканці даного дому були при роботі. Ці заряджения були для нас, укритих Галичан, приводом до нового неспокою. Окремі комісії, які в день 1. мая мали провірювати всі приватні мешкання та кватири, могли і неодного Галичанина викурити мов лиса з його криївки. От тому то і я, мимо дуже доброго сховку, в якім мене і чорт не зміг би знайти, побоявся цих трусів та й постановив перейти в безпечнійше місце. Та попав з під дощу під ринву.

Була в Одесі лічниця, під управою галицьких старшин та під доглядом самих галицьких лікарів та сестер-жалібниць, яка була призначена виключно для галицьких стрільців. В цім часі, як до Одеси прийшли большевики, управа лічниці, хоч і остала в давних руках, перейшла під контролю совітського военкома, якому до помочі додано політкома, а вільні ліжка заповнено хорими червоноармійцями. Завдяки цьому „утраквізмови" ця інституція представляла собою певного рода охоронний пункт для багнущих забезпеки та всяких иних „алчущих і нуждаючихся". Он там, то під охорону червоного хреста та забезпеку перед всякого рода комісіями і трусами 1-майського суботніка рішився і я схоронитись на протяг часу, поки не покінчиться парада великого всеросійського суботніка.

Вечером, дня 30. квітня я зайшов до отамана Гарабача, що був комендантом лічниці, переказав йому, о що ходить тай просив о „гостинність". Він радо згодився тай звелів мені перейти до кімнати хорих ч. 15., де було вже кількох Галичан. Притім однак додав, що політична атмосфера в лічниці змінилася і він зовсім не думає, щоби тут було безпечно. Було однак вже пізно, домів вертати не було як і я рішився остати тут через ніч і слідуючий день, хочби і не знати що мало статися.

По вечері я зайшов до кімнати хорих ч. 15. Велика, ясна, фронтова кімната на першім поверсі була переповнена переважно червоноармійцями, між ними було й трьох Галичан, підполковник Вітошинський, сотник суддя Горалевич і поручник Голинський. Около 10 ліжок було вільних. Я мав переночувати тут як хорий на одному із цих ліжок. Прийшовши десь около 8. години вечером до кімнати, я приступив до ліжка дійсно хорого підполковника Вітошинського, що мав тяжке запалення олегочної, та й присівши біля нього, почав говорити про події послідних днів. Підполковник був дуже зденервований, він стратив надію на все та не бачив для нас виходу з ситуації. Та ледви ми вспіли трохи розбалакатися, як до кімнати влетів галицький стрілець, що повнив тут службу санітара тай скрикнув:

— Цілу лічницю обступили червоноармійці, а на долі переводять вже арештування Галичан!

Я миттю скинув зі себе верхнє одіж та опинився на вільному ліжку. Через хвилю увійшла до кімнати ціла „комісія", зложена з представників місцевої чрезвичайки, одного лікаря з ЧК., політкома лічниці та кількох червоноармійців з крісами. Почали від мене, бо моє ліжко стояло недалеко дверей, в куті під стіною.

— „Ви хто такий?" питає, розуміється по російськи, якийсь достойник.

Я замнявся.

— Червоноармієць — кажу.

„З якої частини?

Я мовчу.

„Де повнили досі службу?"

— В польовому штабі.

(Докінчення буде.)

---

*) Із тяжко ранених хорунжий УСС. Павло Гуля, родом з Хохонева, рогатинського повіта, умер по двох днях в одеській лічниці.

Арештування у Варшаві.

У Варшаві арештовано 45 провідників комуністичного руху в підозрінню, що вони підготовляли комуністичний переворот на день 1. цьк. Викрито тайну комуністичну організацію.

Опінія Англії в справі реперацій.

„Berliner Taghlatt" доносить з Пьондону: В англійських колах вірять в добру волю Німеччини супроти Франції і побоюються, що Німеччина тільки через невручність своїх політиків не доведе до порозуміння. Англійська преса радить німецькому урядови взяти до помочі добрих публіцістів при висилці ноти, тому, що члени німецького уряду орієнтуються менше в закордонних справах як публіцисти. Німеччина не може вимагати від Америки й Англії здекларованого становища супроти репарацій, як довго німецький уряд не предложить конкретних пропозицій. Всі протести Німеччини називає англійська преса проявом істерії і не бачить в положенню Німеччини нічого трагічного.

Підкарпатська Україна.

Ужгород, в квітни 1923.

Правительственний блок і правительство.

(*ад*) Через фіско мукачівського конґресу, що показав в цілій наготі бездарність опозиції московсько-мадярських партій, здавалося би, що тим більше значіння набере блок так званий правительственний, що складається з „руської хліборобської" й соціяльно-демократичної партії.

На ділі воно виглядає инакше. Дозволю собі подати лиш декілька цитатів із партійної преси правительственного блоку, що говорить за себе.

І так прим. „Свобола", другий орган „руської хліборобської партії" ставить питання, чи можна на т. зв. правительственний блок, отже і на руську хліборобську партію звалювати вину за роботу урядів. Чи має партія відповідний вплив, відповідну екзекутиву й контролю? — І відповідь на це питання виходить така:

„Ні й десять разів ні! Та тоді не могли би панове явно попирати шинматицький большевизм. Тоді не вчили би по гімназіях всякого рода язичіями, всякого рода прейдисвіти. Тоді один Русин не чекав би на іменування або на концесію 2 роки або коли наші провідники когось поручать, тоді не жадали би ще „вияснень" жандармів"...

„Доки ми не маємо впливу на уряди, доки правительство не сотворило з правительственних партій органу, що мав би право й силу контролювати урядників, до того часу не можна говорити про правительственні партії, не можна звалювати відповідальности на партію, яка в деяких точках має з правительством схожу програму"...

Ще досадийше зясовує це відношення секретар чеської секції соціяльно-демократичної п. Піха у „Вперед":

„Цікаво, як влада відноситься до обидвох блоків. Опозиційному блокови виходить влада на зустріч, думаючи, що негідністю зискає його прихильність і злагіднить його напади. На блок правительственний не дивиться, бо вона й так певна його прихильности,

Це ненормальне положення поширюється чим дальше, тим більше, так що в останнім часі можна говорити про гноблення правительственного блоку"... Й в одної сторони правительственний блок гнобиться саме через те, що має добру й чесну волю, а з другої сторони кидається наклепи, за вигоди, яких не має".

Додавати до цего щонебудь річ зайва. Цитати говорять за себе.

„Товариство Духновича" і „Просвіта".

Нище подаю майже в цілости статтю, що появилася в вечірному числі празької „Трибуни" в 3. ц. м., яка нашому громадянству подасть коротко пояснення, чому на Підкарпатській Україні ведеться боротьба за мову, за правопись то що. Стаття писана визначним чеським журналістом, що довший час пробував на Підкарпатській Україні та добре все обсервував.

Писана вона чужинцем і тому тим більше цінна, що підчеркує те, що думають всі тутешні народовці й усі Українці під сонцем: природний розвій Підкарпатської України мусить скінчитися злиттям сеї частини народу культурно і мовно з матірним пнем. І це станеться вже за слідуючої генерації.

„Товариство Духновича" контра „Просвіта".

В Мукачеві заложено нове культурне товариство: „Товариство Духновича". Його повстання мотивується неґацією: хоче бути конкуренцією і противагою „Просвіті". Виросло воно не з потреби, а радше з політичної зависти. Підкарпатська опозиція вже перед роком рішилася на цей крок; відчувала добре, що недостаток культурної праці є підводною скалою для її виключної політичности. Д-р Камінський був іменно членом „Просвіти", але в праці зовсім не брав участи, д-р Гаґатко поза пропаганду православія не витворив довкола себе культурної атмосфери, решта передовиків опозиції були тим менше спосібні до культурної і просвітної праці. Тимчасом „Просвіта", заложена в 1920 р., працювала дуже інтензивно на полі літературному, театральному, науковому й освітньому... Можна сказати, що ціле культурне народне життя зосередидося в ній...

Витворенням літератури було би рішене самочинно, via facti питання мови Підкарпатських Українців, витворилася би літературна мова така, в якій була би писана література. Що небезпеку й її політичні наслідки пізнала опозиція й рішилася заложити конкуренційне підприємство. В опозиції переважив напрям д-ра Гаґатка, напрям великорусский. Але не зовсім. І в ній набирає значіння теоретично й практично мова домашня, як і в групах, скупчених коло „Просвіти". Колиж однак народники признають свою домашню мову за мову по суті малоруську (українську) і респектуючи її окремішности стараються про її розвій дорогою природною. Гаґатко й стоячі коло нього групи, опираючись на численні архаїзми й закорінений язиковий дуалізм (роздільність між мовою народньою й мовою літературною чи богослужебною) насилують домашню мову російською ґраматикою й правописом. Що мова матірна є по суті малоруська, не заперечує ніхто, а також опозиційні партії допускають домашню мову до нар. шкіл, але дальше культивування її Гаґатко й група під його впливом стоячі не допускають: бажають вищого шкільництва великорусского. І тут не було би великої пропасти між обома напрямами: навіть Русини Волошинового напряму не є проти російської мови в середніх школах засадничо, але хочуть її як предмету, а не мови викладової. Великорусский напрям (т. є. ряд ріжних поглядів дуже мало згідних) опирається головно на вимріяну всерусску мову й перед чеським й несвідомим українським громадянством ескамотують поняттям „руський" (т. є. український) і „русский" (т. є. великорусский) аж до несмачности. Але поза хитростю тої язикової політики той напрям не може нічого витворити, бо є заложений з двох первнів: чужости й консервативности. Є се по суті інтереси чужої політики і є се по суті консервативність інтеліґенції, котра боронить перед словесним культивуванням рідної мови, якою вона погорджує — то з незнання, то з національної несвідомости — й коли є примушена вимінити мадярську мову на нишу, тож радше хоче прийняти мозу великої культури російської як мову меншої й молодшої культури української. Стоїть отже за великорусскою орієнтацією національно неосвідомлена інтеліґенція, котра вимре з переходовою генерацією й нова культурна організація, побудована на тій підставі, не має великої майбутности... Тепер можна добре зрозуміти нечувані домагання, щоби влада здержала субвенції „Просвіті" й „Руському Театрови", одиноким культурним організаціям Підкарпатської України. Це домагання можна пояснити політичними мотивами; культурна боротьба не є можлива такою зброєю. А товариство Духновича було заложене лиш на те, щоби при зміні політичної орієнтації був під рукою „переймач" субвенцій на культурні цілі Підкарпатської України. Наслідок був би одинокий: радісний розвій видавничої й освітної праці „Просвіти" був би спаралізований, театр упав би, а то, що дали би сили, злучені іменем Духновичевим, було би безцінне — ситуація, котра була би витана Мадярами й їх

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Прижмуреним оком.

(Оповідання О. Маковея. „Новітня Бібліотека" ч. 44).

Нова збірка оповідань О. Маковея може служити проречистим показом, що навіть запроторена провінціональна закутина може стати джерелом багатого матеріялу для письменника, який не лише має талант, але що важливійше: вміє його розвивати. Осип Маковей міг би також мати право до ювилею, колиб пригадав, кому треба, добу своїх літературних дебютів. А проте його цікавлять цікавійші справи. Він є надто молодим для таких похоронних почувань і має надто ніжне почуття юмору.

Нема кращого доказу молодости для письменника як те, що він у силі розвиватись по довгих літах літературної праці, бувши-то забувши за неї. Таке явище треба вважати в нашій літературі виїмком, тому, що вона складається здебільша з талантів, які дійшовши до справжньої доби творчости: зрілости — нидіють. О. Маковей належить своєю останньою збіркою до таких виїмків. Його талант погідного іроніста запанував над літературною формою і найшов ту рідку рівновагу, якої так часто бракує навіть великим талантам, що не хочуть або не можуть працювати над собою. Маковей найшов форму коротеньких нарисів, в яких замикає цілий світ маленьких людей з їх світоглядом, радощами та турботами. Не можна висловити нашому письменникові більшого признання як те, що він нагадує своїми гризкими мініятурними малюнками такого великого майстра як Чехов. Хто шукав би у Маковея літературних впливів — цей склав би доказ, що не має ніякого зрозуміння для мистецтва письменників у ролі свідомих критиків побутовщини, які стежать за живими типами та проявами якогось конкретного середовища. Як можна наслідувати за чужинцем матеріял своєрідної атмосфери? Нагадується хіба на-пів мелянхолійний, на-пів добрячий усміх Чехова: усміх стриманий у кутику уст, а від нього легко прижмурене око.

Такі два непримітні поруки об дачча висловлюють цілий світогляд. Він є глибший ніж найбільше енергічні суспільні ідеї та гасла. Прочитайте уважно оповідання Франка, Мирного, або Винниченка а найдете в них часто зайвий, настирливий тон суспільника, який не в силі стриматись від оклику болю та обурення. Для письменника, який стежить за воруханнями людської психольоґії у приємній цікавости, щоби доглянути їх та зрозуміти — висловлення суспільних переконань а навіть особистих ідей видається сентиментальізмом. Маковей має в собі цю чутливість артиста. Він не ділить своїх героїв на чорні та білі характери, тому, що не змальовує їх як поняття для заздалегідь прийнятого доказу. Кожна життєва подія, кожний конфлікт можуть служити доказами для двох зовсім протилежних становищ. Саме це є причиною людських конфліктів та життєвих непорозумінь, — саме це є життя... „Таким є життя".

Коли Маковей дає голос дієвим особам цих непорозумінь та конфліктів тоді він сам слухає кожну зокрема зацікавлений мотивами її міркувань... немов би сам вагався по чиїм боці „правда". Він і не шукає відповіді на таке нелітературне питання: він полишає її нам, по вподобі.

Хто з читачів був би збентежений такими міркуваннями, які можуть не дуже заохочувати до нової книжки Маковея — нехай не бентежиться „ідеями". Оповідання Маковея є повними юмору, простими, ясними образками, які може читати кожний по обіді або перед сном без ніякого мізкового зусилля. Вони мають ту небуденну прикмету, що звертаються до двох зовсім окремих читачів з яких один залюбки безжурно сміється а другий залюбки шукає у книжці матеріялу для міркувань про методи та засоби письменницького мистецтва.

Заголовок „Прижмуреним оком" зясовує ту своєрідну прикмету реалістичного, дискретного іроніста, який в одн'м і тім самім усміху кидає їдку стрілу і добрачу вибачливість. Маковей показує як найпростійші події в життю найпростійших людей ускладнюються глибше ніж це видається нашій льоґіці, яка хотіла би на все дати рішаючу розв'язку. Ми бачимо клопоти судді який мусить карати инших за гру в карти, яку сам любить; клопоти священника з нежданними наслідками своєї пропозіді; клопоти емеритованого австрійського урядовця, який не може ажитись з умовинами нового стану по розпаді Австрії; клопоти властителя дому, який реквізували на вязницю; клопоти гімназійного вчителя, який не орієнтується в гардеробі своєї жінки або иншого, який ненароком вислухує та, що ученики думають про нього, клопоти сільського скупаря, який не в силі зорієнтуватись у новім світі ріжних валют; далі комедію сільської і „високої" політики; комедію виховання і революційної пропаганди; комедію клерикальної заскорузлости і псевдонаукової вчености; комедію непорозумінь між психольоґією селян та інтеліґентів; трагедію старого Жида, що зріс на рідним сміттю і не в силі погодитись з санітарними вигадками, — трагедію „овочів освіти", які не дають „щастя" у повоєнній добі „практичних" професій... — цілий світ трагікомічних конфліктів на який можна глядіти лише прижмуреним оком, якщо хочемо за Маковеєм заховати погідне чоло без морщин — морщин мелянхолії і гніву... — Книжка видана вибагливо. Окладинка арт. Ковжуна може трохи надто „модерна" для світа героїв Маковея, але дуже оригінально намальована „прижмуреним оком".

союзниками, але фатальне для Українців".

Ювилей Духновича.

Головний виділ товариства „Просвіта" в Ужгороді дав ініціятиву до відсвяткування 120-літних уродин найбільшого тутешнього поета Александра Духновича й проголосив день 24. квітня національним святом. Того дня наказав філіям і читальням влаштувати свята Духновича.

Через те, що в Ужгороді засіла салю на 24. квітня москвофільсько-мадяронська політична й культурна опозиція, яка хотіла помстити за вирвану ініціятиву (мовляв—як сміють Українці святкувати память А. Духновича, коли Духнович ніколи Українцем не був) і тому покликаний „Просвітою" святочний комітет влаштував ювилейне свято дня 22. квітня.

По полудни відбулося в театрі свято для народу, на яке зложилися співи (між иншими на слова Духновича-Ярославенка „Руський марш" і Гайворонського „Народна пісня"), деклямація, промова і чеська опера „В студні". Вечером при набитім театрі відбулася святочна академія. По промові о. проф. Віктора Желтвая заспівав „Руський Національний Хор" гимн, дальше дві згадані вище композиції на слова Духновича. Взяв участь місцевий хор чеського „Сокола" та орхестра товариства музичного (чеського аматорського). З солістів співали п. Цьоканова, п. Сайко і п-ні Дівничова (остання з великим успіхом відспівала на слова Духновича Гайворонського „Тоска на гробі милої". Найбільше витала публика хор учительської семинарії, що виступив вперше та удачно відспівав „Задавеніло" й „Закувала" під орхестру.

Між гістьми видно було між иншими достойниками обидвох гр.-кат. епископів, ужгородського Попа й пряшівського д-ра Нярадого.

Ювилей Духновича в Пряшівщині.

Пряшівський епископ д-р Няради видав пастирський лист в справі ювилею Духновича, колишнього пряшівського каноніка. Зарядив у ньому на 24. квітня поминальне богослужения за Духновича і проповідь про нього, школам наказав той день святкувати, а де можна зробити академії в честь Духновича. Так само візвав вірних і духовенство до участи в святі 24. квітня в Пряшеві. В Ужгороді епископ про щось таке ані не думав.

В Пряшеві відбудеться того дня панахида, відслонення памятної таблиці на духовній семинарії, академія в тій семинарії і концерт.

„Правопис, яким вже ніхто на світі не пише".

З приводу анкети російських педагогів в Празі, що приняла большевицький правопис, помістив шкільний референт Прикарпатської України И. Пешек нотатку в „Русині", в якій каже: „Ціла велика Росія пише новою фонетичною орторафією і емігрантська інтелігенция не є проти неї та дозволяє нею учити, лиш ми, тут на Прикарпатській Україні, будемо дальше битися за стару орторафію, котрою вже ніхто на світі не пише, а лиш ми самі будемо писати. Прошу для того всіх людей доброї волі, щоби лишили орторафічну боротьбу і почали позитивно з нами працювати в хосен народа.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Поруря.

Після вбивства залізничників.

Двох убийників французького залізничника засуджено у воєнному суді в Діссельдорфі на 10 літ вязниці.

Арештування.

В Ессені арештовано 14 членів тайного „Союза молоді" у яких найдено компромітуючі документи.

Велика Україна.

Совітська господарка.

„Экономическая Жизнь" повідомляє про результати спеціяльного обслідування хліборобських совітських господарств на Київщині і на Волині. Обслідування констатує, що переведена сільсько-господарським трестом осіння посівна кампанія не дає скільки небудь позитного збільшення посівної площі. Заборгованість треста надзвичайно велика й жадних засобів для переведения весняної посівної кампанії нема. Число постійних робітників й служачих для треста являється надзвичайно великим, бо для задоволення потреб персоналю треба витратити 50 проц. урожаю. Загальним результатом господарської роботи треста в 1922 році являються втрати в розмірі вартости 100.000 пудів збіжа. На Волині переведения весняної посівної кампанії совітськими господарствами визнано незадовольняючим.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Лист з Буковини.

(Програма українського провокатора. — Преса — „Мунцька партія". — Переслідування границі. — Парляментарні ласки.)

Чернівці, 29. квітня 1923.

Для перестороги всіх Буковинців-Українців треба доповнити останній допис „Унята" з Буковини, поміщений в „Ділі" з 24. квітня ц. р. програмою діяльности згаданого там д-ра Кравчука. Мав він слідити український рух загалом, а з окрема: діяльність уряду Петрушевича, розвиток українського університету в Празі, відношення чеського уряду до цього університету, діяльність фроф. д ра Стоцького*) і політичну та культурну діяльність українських інтелігентів на Буковині, родом Галичан.

Життя незалежної преси на Буковині неможливе. Румунське правління забороняючи висилку українських часописів у воєнну полосу (у послідним часі після „Каменярів" заборонено „Життя") убиває видавництво зовсім, бо воєнна полоса всюди там, де живуть Українці в масі, крім Чернівців. Для самих Чернівців знов не дуже так можна видавати український часопис з огляду на невеликий збут.

Вийшли два числа органу мужицької партії „Хлібороб", який редагує бувший учитель і посол до букарештанської камери, Кость Кракалія. Отся мужицька партія, яка поки що ще не зорганізована, це по правді не українська партія, лиш румунська т. зв. „цараністична", яка має дуже подібну програму до програми нашої радикальної партії. Коли минулого року давали цараністи румунські 100 тисяч леїв на видавництво українського цараністичного часопису, тоді цю думку відложено а огляду, що приналежність української частини Буковини ще не рішена остаточно, отже й нема багато сенсу вступати в румунську партію, хоч би її програма була як ліберальною. На це може покликатися в потребі кождий уряд перед закордоном. Однак цього року переконали якісь инші мотиви (мабуть давно обіцяних 100 тисяч) і цараністичний часопис виходить, захвалюючи діяльність партії і її провідників, які не показали нічого особлившого в нашій національній справі, коли були членами румунського правительства (Лупу, Мігалеки). Очивидно, можна було організувати українського мужика в партію хоч би хліборобську, але яка на случай потреби могла йти по одній лінії з цараністичною, не вступати в румунську.

Багато в нас говориться про переговори польсько-румунської комісії в справі встановления кордону між бувшою Буковиною*) і Галичиною. О що саме йде, ще не можна певно сказати. Бо курсують розмови, що річ іде про кут, де положена залізнична стация Стефанівка для получення залізничної лінії Коломия зі Заліщиками. Друга версія говорить, що й лінія Лужани-Заліщики буде прилучена до Польщі, а в заміну дістане Румунія кут Галичини від Жабя аж по Косів (радуйтеся!), а третя вістка голосить, що всі українські повіти будуть відлучені від Румунії, а прилучені до Польщі. У звязку з тим зачинають випростовувати спини всякі погорбатілі вже від хильцювання перед Румунами українські інтелігенти, лагодячися на посаду патріотів в українській провінції, Східній Галичині. Ба, навіть явні хруні збираються остати на тій території, яка мала би припасти до Галичини, хоч весь народ бажав би їм як найщирійше заробити на відзначення, якби пішли за Румунами.

У звязку з вістями про регуляцію границі довідуємося, що 27. ц. м. має відбутися в Кіцмані баль на честь польських офіцерів, що приходять на буковинську територію оглядати терен. „Про всякий випадок" не забракне там певно й українських патріотів. О, тут так!

Румунський ліберальний парлямент ухваливши перед святами нову конституцію проти сильної „революційної" опозиції партії семигородських націоналістів, проти аверисканців і проти цараністів, які боролися проти неї на зразок боротьби українських послів у колишнім галицькім соймі (трубками, барабанами й свиставками). Найбільша боротьба йшла з боку меншостей (Німців і Жидів) за артикул, де говориться про рівність всіх Румунів. Опозиція стояла за редакцію про рівність всіх румунських громадян. Остала перша редакція.

Опозиційні партії винесли боротьбу на вулицю, уладжуючи віча по вулицях більших міст. Хоч на них являється велика маса народу, але про ніяку „революцію" нема мови. Робітництва нема, що є — розбите, селянин байдужий, бо це боротьба за владу, від якої йому полекші не буде, а військо стоїть по стороні теперішнього правління лібералів і короля. Як навіть настане рекопструкція кабінету, про що в останнім часі багато говориться, то лиш в лоні ліберальної партії. У теперішній, посвяточній сесії мається перевести закон про зміну адміністрації. Тоді була би Буковина поділена на 4 (а може 5) „префектур" в роді мадярських комітатів з окремим соймиком виборних послів і вірилістів. Осідок префектури для українських повітів мають бути Чернівці. Громади мають мати наказного начальника „нотара", а може й окрім нього виборного „прімара", щось в род мітли або віхтя.

Буковинець.

*) В школах на Буковині заборонено учити про Буковину, як край, а учити лиш як про часть Румунії.

*) До речі: ним ігнорація в справах українського життя панує у Румунів свідчить твердження найбільшого ще живучого румунського історика і сенатора проф. унів. Йорги, який у своїм історичнім огляді поміщенім в одним румунським журналі пише: „шалий український рух на Буковині інспірує і піддержує галицький Жид, Смаль-Стоцький".

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

З преси.

„Берл. Таґблят" про становище української парляментарної репрезентації до паризького присуду.

„Берлінер Тагеблят" з 26. квітня ц. р. помістив допис свого віденського кореспондента про становище українських краєвих і закордонних представництв до паризького присуду з 14. марта. Між иншим говорив він і про становище, яке заняла до цього акту українська парляментарна репрезентация Волині, Холмщини і Підляша в польському соймі. В спростуванню повищого звідомлення надіслано з кругів польського посольства „дементі", в якому говориться, що допис про протест української парляментарної репрезентації неправдивий, що найзище протестував „одинокий посол Луцкевич" і то не Галичанин тоді, коли „українська (?) парляментарна група з Галичини взагалі не протестувала, противно, стануда на становищі польської суверенности"...

„День опісля находимо в „Берл. Тагебляті" українське спростування такого змісту: „Звідомлення вашого віденського кореспондента згідне з правдою у всіх своїх подробищях, принятих усіми українськими патріотами як спроба вірного освітлення нестерпних відносин в Східній Галичині. Натомісць важко зрозуміти допис про якусь „українську парляментарну групу, що стануда на становищі польської суверенности". Перш за все нема ніякої управненої української східно-галицької репрезентації в польському соймі. Тих пять „послів", які нібито „заступають" інтереси Східної Галичини у варшавському соймі, це на жаль польські креатури, що живуть під охороною поліції і не насміляться приїхати до Східної Галичини. У виборі цих „послів" не приймало українське населення Сх. Галичини ніякої участи, через що й не бере на себе ніякої відповідальности за їх „діяльність". Щож до правосильної української репрезентації, то є це 21 послів з Волині і Холмщини, які одноголосно запротестували проти признання Східної Галичини Польщі, з приводу чого прийшло до відомих авантур в польському соймі, про які в свій час доносив ваш варшавський кореспондент."

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів Ринок 10.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Жиди з „Хіеною"?

„Газета Львовска" доносить, що між „Хіеною" і жидівським соймовим клюбом заключено таїне порозуміння. Посол Райх вже підготовляє жидівську опінію до співпраці з польською більшістю. На засіданню фінансової комісії Жиди голосували разом з „Хіеною" проти соціялістів. В замін за це „Хіена" усунула зі своїх планів дальшої праці справу „Numerus clausus" і справу протиалькогольної устави у Сх. Галичині.

РІЖНІ ВІСТИ.

Ліквідація ірландського повстання.

Повстанче командування звернулося до ірляндського уряду з пропозицією розпочати мирові переговори. Уряд зажадав зложення зброї. Повстанчі відділи дістали наказ про завішення зброї з днем 30. квітня.

Участь совітів у льозанських нарадах.

Совітського представника Воровського допущено до участи в льозанських нарадах в справі проливів під умовою, що Совіти підпишуть в тій справі конвенцію. Воровський відбув конференцію з Ісмедом Пашою.

Совітська делегація в Берліні.

До Берліна прибула совітська делегація, яка має на меті познайомитися з організаціями суспільних товариств в Німеччині.

Кабінетна криза в Югославії.

Югославянський король поручив провідникови демократичної партії Любі Давідовичеви місію утворення кабінету.

В Баварії.

Баварський уряд заборонив робітничим організаціям улаштовувати першомайські маніфестації.

Англійсько-російські непорозуміння.

Англійське правительство вислало до совіт. правительства ноту з рішучим домаганням скорої відповіді у справі останніх ексцевів супроти англійських горожан.

Комуністичний заговір в Константинополі.

В Константинополі викрито комуністичний заговір. Арештовані комуністи признались, що побирали фонди від Совітів на комуністичну агітацію і що їх організація стреміла до перевороту в Туреччині.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коспюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Калюмніяторське гніздо.

(Докінчення.)

Голова христ.-суспільної партії п. Ол. Барвінський, що в сплетницькім ланцюху покликувався на **свого сина**, д-ра Богд. Барвінського, а цей знову на п. Спольтакевича, вказав теж і на **попереднє джерело** сплетні. А саме на о. Курпяка покликується і п. Ол. Барвінський і п. д-р Богд. Барвінський. Що більше! В своїм письмі п. Ол. Бар. авторитативно **вказує**, що зізнання о. Курпяка „повинно бути записане в протоколі Гром. Суду".

При цій нагоді мусимо зазначити, що в справі д-ра В. Бач. не існував ніякий **гром. суд** ані **партійний суд**, тільки **комісія** „Нар. Комітету", до котрої й звернулася президія, бажаючи до кінця прослідити сплетню.

Член згаданої комісії п. д-р **Вол. Охримович** повідомив президію, що в актах комісії є **оригінальне** письмо **о. Т. Курпяка**, пароха в Тлустім, яке в дослівнім відписі виглядає так:

„Зізнаю, що чувся від п. Якова Скульского **частинного** властителя дібр в Лисівцях пов. Заліщицького, котрий був в Варшаві 5 тижнів і був на **похороні** бувшого президента польського Нарутовича, що заходив до него там в Готелю посол „хлібороб" Залуцький і хвалився перед ним, що заходять до него і других послів навіть **патріоти українські між нишмі „якийсь Бачинський"**, в справах чи особистих чи народних — сего мені не сказав, бо і не уважав єм конечне за тим випитуватися. Ся розмова моя зі Скульским мала місце менше більше тиждень тому в Тлустім пов. Заліщики, де я єсьм парохом. Львів, 1/1 1923. о. Теодозій Курпяк, парох в Тлустім пов. Заліщики".

До цього додає п. д-р Вол. Охримович, що довгі часи був адвокатом в Заліщиках, що вийшов був з заліщицько-снятинського округа послом до першого парляменту загального голосування в Австрії, що отже добре обзнайомлений з тамошніми відносинами, таку замітку:

„Дословну згідність сього відпису з оригінальним власноручним письмом о. Т. Курпяка потверджую з тою приміткою, що п. Яків Скульський се людина дуже непевна, а саме загально відомо, що він ще перед війною змінив руський обряд на польський і перед війною був довголітною виборчою гіеною п. Ценьского, презеса Польської Ради Народової.

Львів, 24. квітня 1923.

Др. В. Охримович."

„Sapienti sat! Від пятьох місяців „словаки" побивають д-р В. Бач. тим, що він — мовляв — брав участь в похоронах Нарутовіча, а тимчасом є загально відомо, що в тім часі (годиться додати, що Нарутовича вбито 16. грудня 1922, а його похорони відбулися 22. грудня 1922) д-р В. Вач. взагалі не виїзджав поза рогачки Львова. Це можуть ствердити сотки людей, але ми приведемо на ствердження наших слів отсю **заяву**:

„Підписані ствеоджують, що д-р Володимир Бачинський в днях 15 до 31 грудня 1922 перебував постійно у Львові і нікуди не виїзджав.

У Львові, 25. квітня 1923.

Д-р Іван Куровець, д-р Ст. Федак, д-р Мирон Кордуба, Микола Залізківський, д-р Альфред Говикович."

З представленого бачимо ясно, що всі твердження „словаків" взагалі, а пп. Ол. Барвінського і д-ра Б. Барвінського про участь д-ра В. Бач. в похоронах Нарутовіча є **нікчемною видумкою**, ординарною сплетнею. Одночасно ми бачимо, як розвивається сплетня: Отже „хлібоїд" Залуцький **хвалиться**, що до нього заходять „патріоти" і „**якийсь Бачинський**". Досі все в порядку, бо й щож лишається такій личині, як не „хвалитися", себ то не кидати **загальників фраз** про своє „посольське післанництво". Але про того „**якогось Бачинського**" — а Бачинських є дуже багато, навіть Поляків, — не довідуємося більше, як те, що він — по хвальбам Залуцького — заходить до нього. Цю вістку чи видумку привозить з Варшави п. Скульський, якого коротеньку характеристику подає нам п. д-р В. Охримович, а в калюмніяторськім гнізді спокійно і може теж в почуттю „християнського обовязку" **перемінюють „якогось Бачинського"** в др. В. Бачинського, по всіх закутках і перехрестних стежках нашіптують прохожим до вуха, який то „зрадник" і „запроданець" є д-р В. Бачинський, аж вкінці учасник похорону арц. Більчевского переносить на папір свою благородну гіпотезу в характері позитивного твердження.

Тільки подумати, як виглядає **логічний** ланцюх цеї „ідеї": **Залуцький-Скульський-Барвінський.**

Ось до чого дійшли у нас деякі люде, до якого страшного морального занепаду. Справді „переоцінка цінностей". П. Ол. Барвінський, що пів століття був вірним австропольським служакою, сьогодня має відвагу грати роль національного Катона. Як йому з тим не до лиця, яка велика діспропорція між вчорашнім служакою і нинішнім Катоном, нехай послужать деякі виписки з „Руслана", органу п. Ол. Барвінського. На весні 1908 р. після атентату Січинського стрічаємо в „Руслані" з 14. квітня 1908, ч. 75 ось що:

„Сей страшний злочин зустрівся з загальним осудом навіть серед політичних противників Покійника, а тим більше у всіх, що стоять на християнських основах. — Тимто злочин сей **загально осуджуваний** треба вважати порівом одиниці і не можна в нім добачувати якої небудь звязи з настроєм руської суспільности".

Одночасно на жалібнім засіданню Ради шк. кр. з приводу події — як доносить „Руслан" — крім інспекторів беруть участь ректор Фіцлер, радник **Барвінський** і д-р Студинський. Між иншим рішено тоді взяти

„гремяльну участь в маніфестації при домовині Покійного і вислати на похорони депутацию до Крешович зложену з віцепрез. Дембовского, інсп. Барановского, Залєвского, Кавецкого, а з автономістів ради. Солтисіка, **Барвіньского і Студиньского**".

З приводу тої самої події писав „Руслан" в передовиці на другий день:

„Страшна трагедія, яка розіграласа в неділю в нашім місті, нечуваний доси в краю і державі нашій злочин не дає ще спромоги під потрясаючим враженєм невимовної грози обняти цілу досяглість сеї події. Одначе нема найменшого сумніву, що всі люди, не лише ті, у котрих б**е серце християнське**, але й ті, що руководяться загально людскими почуваннями, з відразою і строгим осудом віднеслися до сповненого злочину. Осудить єго і весь руский нарід..." і т. д.

А які денунціяції сипалися тоді на сторінках „Руслана" на українську студентську молодь, на „Діло" і на поодиноких послів, — не будемо тут за недостачею місця наводити. Пригадаємо тільки, що в статті „Caveant consules" в ч. 78 „Руслана" з 17. квітня 1908 на голову посла **Будзиновського** кинено таку „цвітку":

„Річ природна, що сам п. Будзиновский не йме ся тепору, для него все милійша роля провокатора".

Так було **колись**, а **сьогодня** п. Ол. Барвінський зі своїм **сином** д-р Б. Барвінським грає роль „революціонера"... за печею. O tempora, o mores!

До цеї теми ми вернемо иншим разом. Тут мали ми тільки виказати народження і зріст сплетні та показати, якими „документальними" сплетнями воюють „словаки", а вже нашим читачам і всім громадянам лишаємо відповідні висновки.

З театру.

(A. Шніцлер: Любощі, пєса на 3 дії; постановка О. Загарова, бенефіс театральної дружини.)

„Просити прощення за те, що я її так беріг від усяких небезпек, — від життя?!" обурюється старенький батько „молодої, гарної і трохи темпераментної" та „такої любої" дівчини, яка не лякається небезпек, що є суттю і змістом життя. Здавалось би, що Артур Шніцлер ідентифікує небезпеку з життям, а проте воно не так. Шніцлер є провідником чару життя, але розуміє його як безтурботну радість, як короткотревале але й беззастережне щастя моменту. І не любить Шніцлер небезпек, які кажуть людині напялить усі нерви й мускули на те, щоби найти перемогу у смерті або банкротство у вічному каліцтві душі й тіла. І тому герої Шніцлєрових творів говорять з нехіттю про демонічні натури, про великі труднощі, про трагічні противенства. „Я люблю ніжність... щось таке солодке й тихе, що вгортає мене пестощами"... Даремне шукатиб таких ідеалів в Ібзена, Гавптмана або Ведекінда, які теж бачили шастя людини у порнві життя, але розуміли під цим порівом нестримну стихію або необуздований герць розшалілих пристрастей. Всі вони: і Ібзен і Гавптман і Ведекінд і Шніцлер є ворогами маломістечкових конвенансів. Але Шніцлер не вважає доцільним безмилосерно глумитися над почуттям канонічної, церквою і законом освяченої моралі, товариської етики й ненарушної пристойности форм і звичаїв. Він говорить про такі речі в легковажною усмішкою, а то — що найбільше — з легким докором у тонкій іронії. Немає у Шніцлєрових драмах могутніх сцен, немає заплутаної акції, нема титанічних характерів. А проте пребагата творчість Шніцлєра не є скромною, — бо не годиться називати в літературі скромним те, що відкрило в неї зовсім нову, незаписану досіль сторінку, та що творить джерело натхнення грядучих адептів пера.

„Ціла творчість Шніцлєра, це властиво одна велика, хоч мольовими акордами співана хвала життю... Творчість Шніцлєра, це наче тихий зелений остров серед темного хаосу натуралістичних дослідів", пише д-р Остап Грицай у своїому критичному нарисі про Артура Шніцлєра, з нагоди його 60-літніх роковин уродження (ЛНВ. 1923. III); і важко найти кращу характеристику цього єдиного у своїому роді співця погідливої радости життя.

Все сказане торкається „Любощів", одної із перших та найголосніших пєс автора, у більшій мірі, ніж таких його творів, як „Молодий Медард", „Професор Бернгарді", „Самітна дорога", чи „Серпанок Беатріче". „Любощі" це навіть не драма, а мінятюрний релєфний образок із маркантним тлом веселої, розспіваної наддунайської столиці. Чи міг би говорити з піетизмом про „so ein süsses Mädel" мешканець понурих норвежських фіордів або галасливого „місця, де живе багато людей" (як казав Гайне про новітню столицю Прус)? Ставити принагідні своєвільні любощі вище понад глибоку незломну любов — може бути дійсно монополевим привілеєм „echter Weaner'a". Правду сказати, сьогоднішні часи так радикально „внеманципували" нас і документно притупили нерви, що безпосередність Христини Вайрінг видається нам наївністю, захопленик Фріца Льобгаймера сентименталіамом а вся пєса — хоч і прегарним але трохи старосвітським віденським мебелем. Багато нинішних глядачів виходить з вистави „Любощів" розчарованими: невже лише принагідні любощі дають радість і задоволення, яке триває лише — на протязі першої дії, а справжня любов приносить горе, смерть, трагедію, — що таки й кінчає усю історію? Сьогодняшні люде, які, правда, рад би веселитися при найменшій натузі енергії, з другого боку шукають емоцій у глибших почуваннях, у більше скомплікованих пригодах...

Дві пари героїв пєси, заплутаних у сердешні комбінації молодят, відтворювали: пні Голіцинська й п. Блавацький, та п-ні Морська й п. Остоя. Ліризм і смуток одних находив прегарний відгук у тверезій бадьорости других. Гармонійні дуети творили такий же гармонійний квартет. Пп. Крушельницький і Стадник виступали в невеличких ролях: перший — старенького музика, останній ошуканого чоловіка. Ясно, що оба ці артисти сотворили з епізодичних ролі майстерні образки. Дуже доброю представницею міщанського сплетничого світа була п-ні Барничева, хоча голосово була

,адто одноманітною. П-ні Морська дала ще один доказ, що скала її репертуару є дуже широка і що вона вміє передати безжурний, молодечий сміх віденської дівчини з такою самою силою як трагічні акорди Гедди Габлер. П-ні Голіцинська мала вдячну ролю для сентиментально-трагічної гри. П. Остоя виявив талант і чимало широго темпераменту, який цим разом не різив шерсткістю, що инколи помітно в цього артиста.

Театр був битком набитий. А публика—мусіла стверднти знову—три четвертих години опізнення початку вистави. Так само прикро прийшлось спостерегти цілковите невміння роль деким з артистів (ок), до того, що явно плутався діяльог. Тим прикрійше згадувати про це, що пєса йшла у бенефісі цілої театральної дружини, до якої слід підноситись із найбільшою симпатією. *М. Кедрин.*

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** З приводу нового подорожіння друкарської роботи та цін паперу, змушена адміністрація часопису підвисшити ціну передплати з днем 1. мая с. р. на 15.000 Мп. в місяць, а ціну одного примірника на 600 Мп.

— **Перший травень у Львові.** Скромно святкувало робітництво цего року свято 1 травня. Дирекція поліції заборонила українській соціял демократичній партії улаштувати віче й похід окремо, тому українське робітництво в невеликій кількости взяло участь в поході разом з П. П. С. Із промов замітна промова п. Антона Чернецького, який змалював тяжке положення українського населення в нашім краю. За учасниками походу кружляли сильні відділи поліції. При вул. Зеленій поліція відобрала від комуністичної групи прапори із революційними написями.

— **Концерт Р. Любінецького.** В звязку з нашою новинкою про концерт тенора Романа Любінецького доводимо до загального відому, що цей виїмковий в наших умовах концерт відбудеться вже в понеділок дня 7. мая в великій салі „Народнього Дому". Білети на концерт можна набути вже тепер в книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка.

— **Закінчення голодівки в тернопільській тюрмі.** В середу дня 25. квітня 1923 р. розпочали політичні українські вязні в тернопільській слідчій вязниці голодівку, яка тревала через середу, четвер, пятницю і скінчилась допіра в суботу 27. квітня о год. 1. в полудне, тревавши загалом около 90 годин. Голодувало 42 політичних вязнів, а саме 36 з так званої купчинецької справи, арештованих ще 23. січня ц. р. у звязку з вбивством польського жандарма і польського жовніра дня 22. січня ц. р. в Купчинцях, пов. Тернопіль, на тлі примусової бранки до польського війська і 7 з так званої большевицької справи, арештованих з початком грудня м. р. Всі вони стоять під замітом злочину головної зради з § 58 зк., а вміщені в так звану большевицьку справу, крім цього ще під замітом злочину шпіонажі в користь совітів з § 67 зк. Перед голодівкою і в часі всіх 4 днів тревання голодівки відбули представники політичних вязнів кождого дня, нераз кількакратно, наради з слідчим суддею Гостковським, вязничним комісаром радником Бартом і оборонцем адвокатом д-ром Степаном Бараном, який крім цього кількакратно інтервенював в цій справі у президента суду Онишкевича і прокуратора Музики. Вкінці судова влада приняла всі домагання політ. арештантів, а саме: достазу для політичних вязнів газет і книжок через канцелярію слідчого судді, продовженя проходу для політ. вязнів з 20 мінут на 1 годину денно, повне відділення політ. вязнів від уголовних та людяне поведення вязничного заряду і служби. Судова влада прирекла також поробити від себе заходи, щоби амнестійний закон був пристосований до всіх політ. вязнів з купчинецької справи. Тому, що всі домагання принято, політ. вязні в суботу о год. 1 в полудне закінчили голодівку і приняли харчі, на разі молоко і чай, від місцевого українського комітету Допомоги політичним вязням.

— **Епізьмі процесу Федака в Бережанах.** Дня 3. жовтня 1921. справаджено до арештів окружного суду в Бережанах Івана Поритка, студента медицини з Княгинич. пов. Рогатин під замітом злочину головної зради (за передачу конскрипційної легучки „З хати до хати — з рук до рук") під замітом злочину убийства польського офіцера, належання до тайних організацій студентських і похвалювання вчинку Федака. В місяць пізнійше прилучено до його справи Миколу Крехівецького студента прав з Чернева старого пов. Рогатин і Степана Николайка приватного урядовця з Буртинна і всіх трох закутих в кайдани відставлено дня 18. листопада 1921. до Львова, а їх справи прилучено до справи Степана Федака. Дня 7. марта 1922. рішенням суду апеляційного у Львові ч. справи Vr. 4424|21 всіх трох звільнено з арештів, застановляючи слідство в справі головної зради і злочину убийства і переказуючи справу Івана Поритка о похвалювання вчинку Федака до порішення судови окружчому в Бережанах. Дня 27. квітня 1923. п. Іван Поритко відповідав перед тут. судом за провину з § 305 зк. По заприсяженню свідків і відчитанню актів суд звільнив Івана Поритка відвини і кари. Обвинувачував прокуратор Шольц, боронив адвокат д-р Західний.

— **Дяківські збори.** Дня 18. IV. 1923. відбулися у Львові збори дяків всіх трех епархій. Відпоручником Митр. Ординріяту був о. прелат А. Пясецький. — Делегатів агентур деканальних явилося 3?. Збори отворив голова товариства Взаїмної помочи дяків о. сов. Евген Дудкевич, парох церкви св. Петра і Павла подаючи коротке справоздання з дотеперішної діяльности товариства. Провідником зборів вибрано о. прелата Пясецького, заступником о. декана Ясеницького з Жовтанець. Реферат про положення дяків та конечність організації виголосив п. д-р Біляк зі Львова. По довгій дискусії, внесеннях і жаданнях зі сторони дяків ухвалено такі резолюції: 1. Збори дяків церковних всіх 3 епархій просять Всесв. Консисторії, щоби для охорони дяківського стану іменування і усування дяків відбувалося на основі правильника для церковних дяків в дорові конкурсів і затвердження їх Всесв. Консисторіями в порозумінню з Виділом товариства. 2. Збори просять о відновлення і кревання дяківських шкіл, в яких би кандидати дяківського стану набували відповідного їх станови знання а також побирали науку рідної мови, історії, географії, рахунків і основ адміністраційного законодавства. 3. Збори просять о унормування побір'я дяків при епітрахильних функціях 1/3. 4. Збори просять о наділення дяків землею принайменше по 5 моргів поля і відповідним помешканням.

— **Арештування.** В селі Вовкові арештовано на днях студ. Михайла Ольхового в хвилі, коли зголосився до військового перегляду. Арештованого відставлено до львівської жандармерії на Сапіги.

— **Український Громадський Комітет в Празі.** Із надісланого нам звідомлення за 1922 р. довідуємося, що в тому році зареєстровано 2242 особи, з того 1082 селян і 282 робітників, з усіх земель України. Усім їм уділено допомог або забезпечено працю. Культурно-освітня праця зосереджувалася біля організації Української Господарської Академії, матуральних курсів і освітньої допомоги поодиноким особам. В обох установах вчилось 336 студентів при 41 професорах і лекторах. Крім цього в чеських школах приміститв комітет 915 емігрантів. Допомоги письменникам і вченим виносили 30.960 чк. Крім цього комітет провадив пресовий відділ, який удержував взаємини з рідною і чужою пресою. Орієнтаційний відділ об'єднував емігрантів роскинутих по території ч.-сл. республики. Основано організацію українських селян емігрантів „Селянську Спілку", яка має 8 організацій. Комітет готує до друку велику книжку п. з. „Господарство Чехословаччини". 6. квітня відбулися загальні збори комітету.

— **Середновічні тортури.** Нам прислано урядовий документ, з якого довідуємося, що на станицях польської державної поліції в Сх. Галичині відновлено традицію середновічних тортур, від опису яких кров стинається в жилах. Дня 16. кв'тня ц. р. арештовано в Бертешові, бібрецького повіту, кількох селян, під замітом биття шиб в селянина Чмира. Биття арештованих почалося вже в громадському уряді в Бертешові, але справжні тортури мали місце щойно на поліційній станиці в Биківци. Там то поліцисти Сташко Вартильскі і Чеслав Янковскі, побивши селянина Гапу по лиці і грудях, поклали його роздягненого на підлогу і покривши мокрою шматою били грабовим буком в пяти а відтак по цілім тілі. Коли це не помагало, поклали нещасного чоловіка в куті і запятками наступали на кінці пальців у ніг. Колиж і по таких рафінованих тортурах Гап не признався до биття шиб, тоді заложено йому помиж пальці рук патрони і викручувано руки. Майже непритомного Гапу великодушно звільнено... В подібний спосіб тортуровано усіх арештованих, яких відтак як невинних звільнено.

— **Шевченківський концерт „Бояна" і „Бандуриста"** уладжений 26. IV. 1923. В програму на борзі уладженого концерту „попали" точки яким властиво на Шевч. концерті не повинно бути місця. Перейдім точку за точкою. 1. „Заповіт" співає „Боян". Чується брак чоловічих голосів — і прямо вазять сопрани своїми горішніми тонами. Деж молодь?! Чи їй не стидно виручатися старшими? Хор перевалюється не має основ. А нам усім „Заповіт" теж докором... бо ми не сповнили його. — 2. Промова проф. М. Галущинського щира — палка. Затямити нам: ми не над гробом, без плачу та нарікань, без зневіри добувати нам краще життя!... — 3. „Присяга батави". Муж. хор „Бандуриста". (Як на „Бандуриста" — за малий хор. —) Починає фортепян — а хор не у своїому часі — за скоро „впадає". — Амкомпаніатор перестає, перескакує ¾ такту і супроваджає дальше. — Слухаю: „Присягу" і думаю: намагався шан. автор слів В. Пачовський зложити нашу присягу — та видно не підхожа це йому тема. Відчув (певно) це композитор Ст. Людкевич і убрав „Присягу" у похоронну музику. Така присяга це докір її творцям і нам. — 4. „Вечірний час", „місяць ясносенький" (Кишакевича) Жіночий хор „Бояна" з форт. фісгарм. Безпретенсіональні пісні — немов бліді. Фісгармонія додає монастирського настрою. Слухаєш і думаєш про вічний мір там — в горі. Сумно робиться на думку, що „Мір" не тут — а там... — 5. „Українська рапсодія" форт. сольо грає Т. Шухевич. — Не грає а говорить: „Гей, степовий народе!, чи ти мертвий й на лоні Авраама благоденствуєш? Ні! Це тільки сон. — Розбудить сонце сонного Івана і встане він — той Велитнеугнутий! — 6. „Народні пісні" (ар. Людкевича) — співає м'іш. хор „Бояна". Надзвичайно гарно опрацювані і композитором і хором — тільки своїм змістом не надавалися вони на Шевч. свято. — 7. „Цо, оно!" (І. Кишакевича) „Бандурист". Тяжко — тяжко йде... „До бою!" — та зі скиленою головою. — 8. „Сонце заходить" (Степового) і „Привіт скиталця" (Чайковського) сольо-спів Орленка Перша держана у деклям. тоні і друга співна зробили глубоке вражіння. І Той (Шевч.) на далекому засланні і цей „Скиталець" однаково любять і терплять за Україну. 9. „Гіпнайська симфонія" E. Lalo: грають п. Перфецькі. — Перед очима майнула червона плахта. — Та — — має вона своє місце, але — але в руках відважного Тореадора... Миж на жаль не Тореадори. — 10. „Шевченкова хата" (муз. Барвінського) — співає міш. хор „Бояна". — Маленька, бідна хата... Хата — неволя. — Неволя — біль. Біль! — біль зродить силу, зродить борця з піснею в устах: „Ми стерли ворога на прах"... — *М. Гайв.*

— **Жертва польських виборів.** Нам пишуть, що в Мостисках помер 7. квітня студ. Іван Дигдалевич в 27. році життя, який набавився тяжкої недуги в перемиській тюрмі, в якій пересидів майже цілу зиму. Дня 10. квітня відбувся величавий похорон Покійного, в якому приняли участь найширші круги громадянства.

— **Демонстрація проти Фоша.** Віденський „Нает Вінер Журналь" доносить, що німецькі монархісти і націоналісти у Відні готуються до демонстрації підчас переїзду Фоше через Відень. Поліція зробила зі свого боку все, щоб не допустити до демонстрації.

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, літочі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 1—30

Стація кремінної лямпи

при поради матерей львівської філії українського краєв. тов-а охорони дітей і опіки над молодю — новоосновзна — відчинена з днем 1. мая 1923. що дня від год. 3—4 попол. в домівці при вул. Петра Скарги 4. і в тій порі принимає хорих до насвітлювання. 2203а 2-3

До нашої суспільности!

Скільки то вже не писалось і не говорилось на анкетах, нарадах про справу опіки над нашими інвалідами і всеж таки наша суспільність не відгукнулася як слід в тій справі. Передовсім наша суспільність по провінції без відгомону приймає поклики „Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами", котре взяло на себе тяжке завдання удержувати сотки наших Борців, нині хорих-калік.

Щоби розложити тягар праці Товариства і на провінції віднеслося Тов. до виднійших наших громадян по повітових містах основувати на статутах також самі товариства повітові, щоби розложити жертви на так благородну ціль на цілий край, отже міста і села.

Та на жаль тільки в трьох місцевостях заснувались такі товариства і то лише фунгують, так що як на початку, так і нині крім поодиноких жертв приватних осіб і громад цілий тягар суспільної опіки над інвалідами лежить на львівській громаді і повіті.

Товариство зверталося більше разів до Пов. Організацій і приватних осіб, як також до вже істнуючих Пов. Товариств або Комітетів, щоби виєднати дозвіл в своїх старостваx на збірку в харчах для „Дому Українських Інвалідів", як це робить і дістає дозвіл „Краєве Тов." на повіт Львів. І досі ні одно пов. місто не спромоглося на це. На заклик: ставайте членами „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами", якого вкладка річна виносить 6.000 мп.—кожда одиниця нашої суспільности хиба повинна стати членом такого Товариства, бо сповняє таким чином свій національний обовязок супроти Тих, що постpадали так тяжко в визвольній війні—вголосилося невеличке число.

Українська суспільносте! Хибаж обовязком твоїм є помочи і не забувати нещасливих наших Борців. Обовязком Твоїм є їм помочи, справити протези, щоб підняти його з землі, щоб не повзав як не чоловік, лічити його рани, учити їх ремесла, дати заосмотрення невиліченим та їх жінкам і дітям, дати їм працю по наших економічних інституціях. Інвалід повинен бути першим, бо він заслужив собі на це. А у нас як робиться? Скільки писалося — українські інституції дайте працю працездатним нашим Інвалідам, вголосіть свої вільні місця, однак все те мов горох о стіну.

Так! „Краєве Товариство" нині на передівку є в клопоті, бо має на удержанню „Дім Інвалідів", сотки інвалідів по селах і містах, котрим висилає сталі ренти, богато на лічення, має заплатити за сотки замовлених протез (а одна лише протеза—штучна нога—коштує около 500.000 мп., вище коліна до 800.000 мп.) а жертвенність щораз ослабає. Саме місто Львів дає більше нині за цілий край,— всякими способами узискуються у Львові ті жертви, як чайними вечерами, концертами збірками під церквами, продажею шуток, представленями, львівські інституції по розділі зиску по білянсу і т. п. А провінція не допише.

Тому підписаний Виділ „Кр. Тов. Опіки над Інвалідами" звертається з горячим закликом до всеї нашої Суспільности, зокрема до повітових наших діячів, основувати також повітові товариства, перепровадзувати за дозволом збірки найрадше в натурі, — а до наших економічних інституцій в краю—уділяти підмог грошевих Товариству, — до пов. Союзів кооператив — приміщувати наших Інвалідів старшин і стрільців в Союзах і спілках, та кооперативах.

За Краєве Товариство Опіки над Інвалідами:

XXI 1—1 *З. Лукавецький.*

Зп. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на нове видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адм.*

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Кабінетна криза в Югославії.

Білгород. Король знову поручив Пасічеви місію утворення кабінету.

Марш. Фош у Відні.

Відень. 1. ц. м. маршал Фош приїхав тут о год. 6·50. На двірці витали його французький посол у Відні і польський посол Лясоцкі. У Відні побуде марш. весь день. О год. 2·20 виїздить до Польщії

Кривава сутичка комуністів з поліцією у Відні.

Відень. „Н. Вр. Журн.": На передмісті Гернальс прийшло до сутичок між поліцією і комуністами з приводу зборів, скликаних комуністами. 40 осіб ранених, в цьому кількох тяжко. При цьому 10 поліцистів віднесло рани.

Репараційна конференція.

Париж. „Еко Насіональ". В політичних кругах говорять про відновлення репараційних конференцій, зірваних 4. січня. Конференція відшкодувань має радити під проводом льорда Керзона в Льондоні.

Справа участи Зед. Держав в Міжнар. трибуналі.

Вашінгтон. Предсідник комісії загр. справ сен. Лодж і його прихильники домагаються, щоби міжнародній трибунал у Газі був зовсім незалежний від Союза Народів, а тоді Зед. Держави могтимуть мати в ньому свого представника.

І. травень у Варшаві.

Варшава. „Пш. Веч.": Рух трамваєвий і працю в фабриках здержано з приводу святкування 1. травня. Похід комуністів не впустила поліція на площу. Комуністи заатакували поліцію. Поліція розігнала демонстрантів шаржею, при чому потурбовано кілька осіб.

Кара за святкування І. травня.

Рим. Трибунал заповів замкнення цих підприємств, у котрих робітники не працювали дня 1. травня. Медіолянський комуністичний часопис „Лявораторе" сконфісковано за відозву, що взивала святкувати день 1. травня.

Наради нім. правительства в справі ноти.

Відень. „Н. Вр. Тгбт." з Берліна: Німецьке правительство під проводом Еберта радило над текстом ноти, яку небаром вишлеться коаліційним державам. У нарадах взяв участь також Гермес. Пополудни правительство мало конференцію з провідниками сторонництв і міністрами поодиноких союзних країв. Провідників сторонництв поінформовано про зміст ноти. Можливо, що після нарад з провідниками сторонництв і міністрами зміниться текст ноти.

Людендорф про можливість нової війни.

Відень. „Н. Вр. Тгт." з Берліна: „Тел. Юнайтер" з Мінхена: Ген. Людендорф роздав між 283 німецьких учасників війни памяткові медалі. В промові вказував на фронт над Реном і заявив, що війна ще не скінчилася.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" вложили на квітар в лютім і марті ц. р. в мп.: (На підставі повної Головної Управи У. П. Т. з дня 24./II. 1923 жертви поодиноких осіб сягнушується від десять тисяч (10000 мп.) в гору. Жертви громад в прислалій висоті).

Редакція, Адміністр. і Експед. „Гром. Вістн." 26300, Гром. Красна коляд. 30000, о. Е. Родкевич 28395, Круж. У. П. Т. стрийське Львів коляд. 80000, Хоперківці коляд. 24800. Кр. Виділ опод. 13050, учит. Збір шк. Кор. Данила 7950, коляда і щедрівка дівчат Зарудці 44000, учит. Збір Левандівка 4300, учит. Збір Клепарів 5895, Камінка Нова коляд. 10000, Чит. „Просвіти" Ляшки горіш. 10000, „Український Голос" Перемишль зб. 408160, учит. Збір шк. Льва 9235, Руданці коляд. 100000, Полтва коляд. 11000, Женева коляд. 10000, див. шк. вправ при держ. сем. Львів 7000, Кр. Союз Ревіз. 15900, Боянці коляд. 20000, Тов. опіки над молод. Львів 4000, Ком. опіки над інвал. 2000, Р. Тарновецький з нагоди доб. поступу 2000, Кооп. „Волокно" Рава руська 33700, Бузьків коляд. 30000, Підмонастир коляд. 12200, Сокалівка коляд. 20000, Пятничани коляд. 20.000, діти шк. нар. Звенигород 2000, Махівці коляд. 20000, Торгів коляд. 20.000, Тростянка коляд. 17500, Сороки зб. і кол. 40500, Ляшки мур. коляд. і зб. 36200, Перекоси зб. 14000, А. Короць 10000, Кольбушова зб. 212000, Іванівка в церкві 50400, О. Бречкова зб. 6190, Беремівці коляд. 25500, А. Сенчина 100000, Кр. У. П. Т. Щирець зб. 145380, Гатовичі коляд. 206000, Стронятин коляд. 8009, Байківці зб. 12000, уч. див. школи ім. Шевченка 42.354, чит. „Просвіти" в Липю коляд. 64000, Гринів коляд 30.580, Стронятин коляд. 22.730, УПТ. Стрийське 21.000 і 45.840, Домене 44.500, М. Солтиський зб. 11.000, чит. „Просвіти" Комарів 6.250, о. Л. Залужний 10.000, зб. в церкві Лисиничі 50.000, в селі 39.410, Шельпаки 65.617, Солець коляд. 40.000, Учит. Збір укр. сем. Львів 133.900, д р Л. Ганкевич 10.000, Кр. Союз Госп. Спіл. Львів 38.814, Кр. УПТ. Личаків 147.390, Містки зб. на весілю 10.050, І. Ільчишин 10.000, церков. хор Винники 17.000, Кр. УПТ. Середмістя Львів 694.750, Вовків зб. 5250, Кр. УПТ. Щирець 14.220, О. Власійчук 10.000, М. Ярка зб. 13.500, учит. Збір акад. гімн. Львів 90.700, Дора зб. 48.350, зб. весільна проф. Чучмана 27.000, Германів коляд. 10.000, д-р С. Федак 13.500, д-р В. Неділка 13.500, Сівка войнил. 54.795, Мушківці кол. 8.540, Поморяни коляд. 16.300, Зашків зб. 22.000, Попеляни зб. 21.160, Орелець зб. школяр. 25.000, Надятичі коляд. 44230, М. Лисяк-Рудницька 25.000, Кр. УПТ. Зборів коляд. 20.000, чит. „Просвіта" Травотильки 10.000, Кр. УПТ. Жовківське 180.300, інж. Гамота зб. 16.000, Кр. УПТ. Тарнопіль коляд. 500.000, Желехів вел. зб. 10.000, Хотинець кол. 30.000, Лічниця УГА. в Штерьберг 76.320, Кружок У. П. Т. Грінченка 310.400, Кружок У. П. Т. Жовква 34387, І. Сквирт Глинсько кол. 30.000, Е. Фліс зб. 15.000, Стара Сіль кол. 10.000, Цигани зб. 5200, Тов. „Зоря" 12.500, Ю. Танчаковський 10.000, Рудки зб. 6000, Коропуш кол. 48.200, О. Матківський Пшібрам зб. 50.000, Вільховець 6600, Воаники зб. 14.400, Бібрка кол. 208.384, чит. „Просвіта" Ляшки дол. кол. 10.000, чит. „Просвіта" Городецьке 10.000, д-р С. Полянський 100.000, Учит. Збір шк. Данила 11.890, чит. „Просвіта" Знесіня 5000, чит. „Просвіта" Жовківське 5000, школа Данила 10.000, рад. М. Мельник зб. 91.000, „Земля і Воля" зб. 182.015, А. П. Устрики 20.000, чит. „Просвіта" Левандівка 1000, Артисти театр. 48.500, Учит. Збір держ. сем. Львів, 176.620, Н. Н. Винники 12.000, В. Децикевич 10.000, д-р Савчак 77.244 зб., Терпилівка зб. 12.000, Любачів зб. 100.000, М. Стебницький 20.000, М. Лялюк 20.000, тов. українських шахістів 10.000, Левандівка зб. 18.000. Кр. Союза Госп. Спіл. Львів 46.224, Жупанє зб. 5000, П. Климків 10.000, чит. „Просвіта" Замарстинів 5575, П. Курманович 10.000, Грибовичі кол. 31.250, Винники з вист, школярі 5500, кооп. „Надія" Кобиловолоки 15.000, д-р Ів. Бережницький 50.000, У. П. Т. Середмістя 739.172, о. І. Хавалка 10.000, Неслухів зб. в церк. 11.000, Стрілиска нові зб. 125.200, Дмитрів зб. в цер. 11.030, Родина бл. п. Е. Сидоровича 20.000, о. Берзкий 10.000, М. Стахурський 20.000, інж. Гамота зб. 23.800, Е. Урбанович 10.000, М. Фартух 10.000, о. Склепкович 12.000, І. Паламар 10.000, Кр. Союз Ревіз. у Львові 12.300, Л. Рубель 25.000, радн. Гвоздович Морав. Острава 100.000, тов. „Сила" Львів 15.000 „Сільський Господар" Львів 2.560, Честиня кол. 12.550, М. Ярка зб. 10.000, Збір акад. гімн. (головна) 140.500, див. школа ім. Шевченка 48.090, чит. „Просвіти" Личаків 4900 о. М. Марків 10.000, Кр. Рід. Школи Краків 76.500, молодь акад. гімн з конц. 50.000, 6 кл. гімн. СС. Василіянок 80.000, чит. „Просвіта" Левандівка 5000, о. М. Вовчик 10.000, Стрілиська нові зб. 4000, тов. лов. „Тур" 15.680, д-р О. Калитовський 20.000, Кр. У. П. Т. Жовківська 196550, П. Левицький 3000, Д. Білий 13000, інж. Винар 10000, д-р О. Ріпецький 30000, В. і Н. Морозівні 25000, чит. „Просвіта" Замарстуинів 6130, чит. „Просвіта" Кобиловолоки 10000, Український ком. Краків 115000, Сенява зб. 47900, зб. в канд. адв. Лукашевича 9000, Ю. Шубертівна 10000, Сколе зб. судов. 44000, український учит. держ. сем. Львів 32315, чит. „Просвіта" Городецька 10000, Уряд „Дністра" 10000, Винники зб. в фабр. 115000, з вистави 8000, ком. Р. Школи Краків 39000, В. Левицький 10000, Малехів зб. в церк. 4200, дир. А. Гладишовський 10000, д-р М. Паньчишин з пушки 128515, А. Подлевський 40000, школярі в Берлогах зб. 8438, В. Децикевич 10000, Кр. У. П. Т. Стрийське 112225, А. Короць і тов. 40000, держ. уч. сем. 313698, учит. Збір шк. Данила 18760.

На „Рідну Школу" прислали переказами в лютім і марті ц. р. чит. „Просвіти" Цигани 10000, Тарновиця лісна кол. 38030, Ковалівка кол. 58500, Кр. У. П. Т. Грималів 5000, Церківка кол. 10000, Протеси кол. 38000, чит. „Просвіти" Сушно 19900, М. Музика зб. 5000, весільна зб. у І. Капки 16000, о. Боярський 20000, брац. церк. Новосілка костюк. 7500, Сестриці церк. Новосілка кост. кол. 15000, чит. „Просвіти" Головчинці 41550, о. В. Мандрусяк 16000, Кр. У. П. Т. Снятин 200000, Зб. Учит. в Ірені 21000, Осецько 12000, Ю. Безпят збірка 158440, хор. Підгородці кол. 100000, В. Хромовська 11200, Добряничі Прибин Корел. Гулькір 131.530, чит. „Просвіти" 30.000, С. Янович 20.000, Обертин з вечірниць 29.500, Березина кол. 47.000, Магдалівка—Текл. 26.400, чит. „Просвіта" Пархач 7500, І. Гурик 10.000, В. Шуряр зб. 45.200, Тухлянський декан. Славско 73.000, Д. Балаким 10.000, школярі Андрухів 2100, школярі в Кривяках 6000, зб. учит. Варенчичі 25.000, кооп. „Народ. Сила" Ганківці 24.000, суд. Стеблецький 13.600, В. Будій 35.000, о. М. Устіяновський 10.000, Гулинська кол. 12.000, уч. II. кл. гімн. Коломия 3485, суд. Бучацький 25.000, М. Козак збірка 16.845, Шешори збірка 4200, Борислав збірка 46.000, Татариків збірка церковна 12.500, кооператива „Щастє" 100.000, чит. „Просвіти" Нагачів 3.000, о. Г. Паньчишин і укр. Учит. з Ірені по 25.000, з пушки Р. Шк. Денисів 2200, К. Боронь, д-р Т. Соневицький і дир. Ю. Садовський по 10000, Т. Кордюк 25.000, Управа держ. лісів 143.000, Г-цька І. 50000, Г. Стахів 10000, „Гр. Вісн." 25650, Щирець зб. 170.540, школа кн. Льва 28.123, П. Шарко 15.000, Курів зб. 31.000, 31.000, С. Гаймянович 10.000, Бутини зб. 6000. Кам. стр. 35000.

Всім Вп. жертводавцям складаємо щиру подяку.

Головна Управа УПТ.

†

ДМИТРО КОВАЛЬСЬКИЙ

майстер краєвецький, відзначений срібною медалею на краєвій виставі у Львові 1894 р., основатель і б. довголітний містоголова Т-ва „Зоря" і Ремісничої Бурси у Львові

упокоївся в Бозі в суботи дня 28. квітня в 65. році життя. Похорони відбудуться у второк дня 1. мая н. р. о год. 3. по пол. з церкви св. Ап. Петра і Павла на личах. з дальшого.

2229 **ПОДЯКА.** 1—1

Всім, що у який небудь спосіб оказали нам співчування по причині смерти нашого найдорожшого Мужа, Батька, Дідуня і Прадідуня бл. п. Івана Думіва, та віддали покійному останню прислугу висказуємо щиру подяку. З особна дякуємо гарячe Високопреподобному Отцю Совітникові Гарасимовичеві, пароху Старого Косова за несення Покійному потіхи у останніх хвилинах життя, за безінтересовний провід у похоронах і за прощальне, глибоко обдумане та високопатріотичне слово.

Іосифа з Івасінків Думінова, Ромуальд і Марія з Гамплів Думіни з дітьми, *Роман і Рослава Гіжовські* з дітьми і внукою, *Жигмонт і Ольга Подставки* з сином, *Степан і Евгенія Никораки* з синами, *Степан і Марія Григорціви, о. Омелян і Александра Гнатковські* з донькою.

ПОДЯКА.

В хвилі, коли з волі Всевишнього ми розлучилися з нашим найдорожшим мужем і батьком Тимотеєм Старухом б. послом до австрійського парляменту і галицького сойму, членом Української Національної Ради, членом Трудового Конгресу у Київі, б. комісаром міста Бережан, організатором та членом всіх українських інституцій і товариств, поспішили нам з розрадою і співчуттям представники політичних партій і всіх культурних і економічних організацій Бережанщини, як рівнож всі співробітники на народній ниві нашого найдорожшого мужа і батька, зокрема Народний Комітет у Львові і Трудова Партія через свого делегата Впр. о. Евзебія Бачинського — за що отсим складаємо сердечну і горячу подяку.

Сердечне спасибіг і Вам селяне Бережанщини і околиці, котрі так близькі були серцю покійного та для котрих Він не щадив ні труду ні праці до послідного віддиху свого мученичого життя — за те що непереглядними рядами заповняли Ви місце, де лежали тліні останки Покійного і гірко заливаючися слезами прощалися зі своїм батьком і провідником. Рівнож дяка Вам за те, що в день похорону зібралися так численною громадою, щоби відпровадити Покійного на місце вічного відпочинку.

Не маючи рівнож змоги личмо подякувати всім, що взяли участь в похоронних обрядах, дякуємо щиро цею дорогою. Передусім дякуємо Високопреподобним оо. Духовним, а то: о каноніковi Теодорови Кордуби, о. Евзебієви Бачинському, о. катех. Дубіцькому, о. дек. Кушніреви з Вербова, о. катех. Іванови Кордуби, о. проф. Залеському, о. Смикови, о. Добровольському за ласкаву участь в похоронних відправах.

Дякуємо Високопов. пп. д-рови Бемкови, Впр. о. Е. Бачинському, пп. Мандзієви і д-рови Західному за їх з глубини душі вирвані слова надгробного прощання. Дякуємо Впов. пп. д-рови Вахідному і Замощекови, що були так ласкаві заняти упорядкуванням похорону.

Дякуємо Зарядови „Рідної Школи" як і дітворі за участь в похоронній поході. Дякуємо СС. Службовцям і дітворі захисту за щирі слова співчуття і віддання послідної прислуги Покійному як рівнож Громадянам міста Бережан і всім тим, що в якийнебудь спосіб причинилися до звеличання похорону. Зособна складаємо дею дорогою горячу подяку Впов. пп. д-рови Лаврівському, д-рови Засовському, д-рови Вікториковi, котрі докладали всіх зусиль, щоби піддержати зруйнований невтомимою працею і тюрмами організм Покійного, а передовсім п. д-рови Лаврівському за особлившу опіку і поміч. Нехай Всевишній вадгородить Вам сторицею за Ваші труди і піклування.

Вкінці слід нам подякувати і цим земним, котрі не оглядаючися на нічо відвідували Покійного, лежачого на смертній постели та осолоджували Йому останні хвилі нерівної боротьби зі смертю.

Родина.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що про **Володимира Зельського,** що 1922. р. був в Іркутьку, буде ласкавий повідомити його зажурену маму Марію в Подовичах п. Яричів новий, Галичина. Закордонні часописи просяться о перепрук. 2214 1—4

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вистава західноевропейських перво- і стародруків на тлі пергамінових рукописів XIII—XV. в., як вступ до ювилейної виставки українського стародруку в Національному Музеєві (Мохнацького 42). Пояснення з оглядом історичним розвитку друкарства в Европі взагалі, подаватиме що четверга і понеділка від пів на третю Директор Музея. — Вступ по 1000 Мп.

На закупно збірок і видання Національного Музею у Львові (вул. Мохнацького 42) зложили: оо. С. Глинський з Буцнева і В. Скоробогатий з Нижнева по 50.000 мп., д-р М. Лепкалюк з Коломиї 10.000, оо, В. Сайкевич з Васючина, Рудницький з Торського, Олесницький з Переволоки, Паньчишин з Гологір і дек. І. Пастернак із Даіболок по 5.000 мп. Разом 1,985.320 на загально потрібну квоту сплати 7·5 міл. мп.

Комітет Шевченківського Свята в Бориславі з чистого свого доходу 600.000 мп. призначив 400.000 мп. на фонд „Учітеся", 100.000 на фонд українських інвалідів, 100.000 на політичних вязнів та переслав на повищі адреси. — За Комітет *П. Лопата.* 2230 1—1

З приводу одруження доктора Володимира Горталова з п. Оленою з роду Бернасовських, складаю замість весільного подарунка, жертву на Український притулок дитячий Т-ва „Просвіта" в Ковлі 50.000 мп. — Е. Петриківський. 2227 1—1

ПОДЯКА. Дякую прилюдно д-рови І. Калиновi адвок. в Тернополі за успішні старання про моє звільнення з тюрми. — Смиківці в квітні 1923. — Дмитро Слобода студ. прав. 2220 1—1

ПОДЯКА. Політичні вязні Стрийщини складають щиру подяку бувшим політичним вязням з села Конюхова, які вийшовши на волю не забули за своїх товаришів недолі та післали святочні желання і обильні дарунки на Великдень. Заразом дякуємо о. пароховi села Конюхова Петрушевичеві за посвячення післаної нам пасхи. — Політичні вязні міста Стрия і повіту. 1—1

Дрібні оголошення.

ХТО з Панів адвокатів хотів би осісти в добрім рентовнім місци і провадити канцелярію до спілки, хай зголосить це до уряду парохіяльного Мшанна почта Дукля для суда Т. 2226 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ родичів та знайомих Niepołomice via Kraków Zoja Droczyńska. 2224 1—3

КАВАЛЄР літ 32, бувший старш. „УГА" тепер директор одної з економічних інституцій оженився з панною до літ 30 або вдовою до літ 45. властительков сільського господарства. Посередництво не виключене. Незнімові зголошення під „Май" Poste restante Львів почта ч. 8. 2225 1—5

ІНСТРУКТОРА до навчання музики вишких інвалідів і до ведення хору пошукує заряд „Українського Дому Інвалідів", Львів, вул. св. Софії 25. Вінагородження після умови. Студентам вишим першенство. Зголошення між 2—3 по полудни. 2197 2—3

БУРАКИ Екендорф жовті, мамути червоні, півцукрові, люцерну і всі насіння поручає І. Борис, Перемишль. 2202 2-5

КОНЦИПІЄНТ рутинований шукає посади. Зголошення до Адмін. під „Концепієнт". 2198 3—3

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 13—30

ОКАЗІЙНО на продаж чорне маринарковe убрання і сподні до жакету. Крайцька робітня Українського Дому Інвалідів, Львів, св. Софії 25. XXI 1—1

ДЯК іспитований, вдовець з добрим голосом шукає посади дяка і громадського писаря сейчас. Може провадити склеп. Ласкаві зголошення: „Церковний півець" посте рестанте Бруховичі. 2221 1-2

СТУДЕНТ-НАДДНІПРЯНВЕЦЬ пошукує посади (в канцелярії, в господарстві) або обовязків учителя чи інструктора до дітей (знає мови латинську й грецьку). Важно на селі або невеликому місті. Адреса: Częstochowa, ul. Kilińskiego 17, m. 10, Wł. Walczenko. 2218 1—2

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Сполучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приймy межи 9—2 год. вул. Колонтая 12, II. пов. перші двері. 2070 12—14

ОСОБА самітна, лагідна, літ 48, здорова знаюча добре сільське і домове господарство глядає місця господині. Львів, Яблонівська 48 — Никитишин. 2215 1—1

НА СЕЛО до більшого господарства пошукується інтелігентної жінки. Зголошення: Почтовий уряд Львів-Знесіння. 2209 2—2

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 3-30

МАЙСТЕР теслярський приймає всі будови церков. Михайло Бокш, Львів, Замарстинів, Замкнена 18. 2201 3—3

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасы також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 12—30

КОНЦИПІЄНТА рутинованого пошукує зараз адвокатська канцелярія вмісці окружного суду. Письменні зголошення до Адміністрації під „Суд". 2187 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ 2219 1—3

Д-р Василь Бавацький

отворив адвокатську канцелярію

в Сяноці

в домі „Народної Торговлі" І. поверх.

Надзвичайні Загальні Збори

КООПЕРАТИВУ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ

відбудуться **в четвер, дня 17. мая 1923. о год. 10-ій перед пол.** в льокалі Краєвого Товариства Кредитового у Львові при вул. Домініканській ч. 11 зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.

2) Зміна §§ 22. і 23. статута.

Коли в тім часі не збереться потрібне число членів, то о годині 11-ій перед пол. віддбудуться тіж Надзвичайні Загальні Збори з тим самим денним порядком, в тім самім льокалі без огляду на число присутних.

2216 1—1 *Надзірна Рада.*

КОНКУРС.

Дирекція Краєвого Господарсько-Молочарського Союза, кооп. з обмеж. пор. в Стрию, розписує отсим конкурс на посаду **організатора-інструктора молочарства.** Петенти з фаховим образуванням зволять внести подання найдалі до дня 25. мая 1923. До подання належить долучити: опис життя і студій, условя винагороди та реферат про кооперативну організацію молочарства. 2102 a) 3-3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Т-ВА „ЖІНОЧА ГРОМАДА" в Рогатині

відбудуться дня 13. мая 1923. о 2. год. по полудни в салі читальні „Просвіти".

Порядок дня:

1) Відкриття Загальних Зборів та відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт з діяльности товариства.
3) Звіт касовий та Контрольної Комісії.
4) Вибір нового Виділу.
5) Внески й запити.

ЗА ВИДІЛ:

Ольга Кудринева голова. А. Скорбачівна секретарка. 2222 1—1

Спілкам і Кооперативам

поручає КОВБАСИ свого виробу ФАБРИКА ВУДЖЕНИН

Петро Майка, Тернопіль

Солонина і смалець стало на складі. Ціни купецькі. 2217 1—4

КАПЕЛЮХИ

в найновіщих фасонах поручає, приймає всякого рода перерібки

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

ЛЬВІВ, Пекарська 47.

2160 4—5

ПОЯВИ ДУХІВ

у Бродах (1923 р.) — протоколи комісії — з ілюстраціями — можна дістати у видавництві 2205 3—4

„ДОБРА КНИЖКА"

(Львів, вул. Содова 4.). Книжка коштує 4.000 мп., — з почт. пересилкою 5.300 мп.

БЛЯХА

ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА

2228 достава сейчас 1—10

„ПІЛЬОТ"

ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

ВИБАГЛИВЕ ВЗУТТЯ

власного виробу по конкуренційних цінах виконує РОБІТНЯ 2223 1—3

ІВАНА МАТИКЕВИЧА

ЛЬВІВ, вул. Городецька 57.

ТАПЕТИ, ДИВАНИ, шкіряні ГАРНІТУРИ клюбові поручає — Декораційний Заклад

С. ВАЙС ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСКОГО 2. — — 2154 5-5

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ. 2235 7—25

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. СКЛАД ОБУВИ

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 29. квітня н. р. найкращий французький фільм фабрики „Gaumont" у Парижі, інсценізований на підставі сучасного французького роману Lewis Fenillada п. з.

Дві дівчинки Парижа

(„Les deux gamines des Paris")

В головній ролі виступає драматична артистка САНДРА МІДОВАНОВ, славна примабалєріна б. царської опери в Петербурзі. Її партнером в ролі другої дівчинки є ОЛІНДА МАНО, прегарна 10-літня артистка. Світової слави артист з Comedie Française, трагік і комік, званий вже львівській публиці W. Вісоl кreує значну ролю хрестного батька.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 23 (9,904). Львів, пятниця 4. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. перполуд. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1.600 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Комунікат.

Народній Комітет повідомляє Членів Вищого Народнього Комітету, Організаторів і вибраних на Народній Зізд Делегатів, що Дирекція львівської поліції заборонила відбуття Народнього Зізду в дни 10. травня с. р., завважаючи, що не має нічого проти визначення иншого, пізнійшого речинця. Супроти сього Народній Комітет рішив перенести Народній Зізд на день 21. травня с. р. (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Просимо центри повідомити про що пізну сільських Делегатів.

Львів, 2. травня 1923.

ЗА НАРОДНІЙ КОМІТЕТ:

Др Іван Кузьовський уповноважений голова. *Михайло Струтинський* секретар.

Львів, 3. травня 1923.

Їхня забаганка. Single безвинно обдаровує нас польська влада, а саме безвстанними заборонами. Справді у всій своїй силі відживає старошляхетське „не позволям", що прегарно комунізується із старощарським „нельзя". Не можна зробити ні одного кроку, щоб не почути того сакраментального „не позволям", вкінченого відповідною погрозою. Сторінки нашої газети є пророчистим доказом, як на всіх полях українського національного життя проявляється польські заборони, хоч ми — з природи річи — не є в силі нотувати й одної тисячної частини того, що діється на великому просторі від Поута до поліських болот, від Сяну по Збруч.

Особливою ласкою втішається наша партія. По ітичне життя величезної більшости українського народу по цім боці ржиської лінії з якоюсь маніацькою впертістю зводить польська влада мабуть на шлях нелегальщини. Чи вона має в тому спеціяльний інтерес? Те саме робила царська Росія, але наслідки не були для неї пригожі. Кожда нація мусить жити політичним життям, кожда партія мусить колєктивно намічувати й приноровлювати до відносин політичні струї і напрямку, мусить час від часу усталювати свою політичну тактику. Мусить то зробити й наша партія.

Та всі намагання в цій справі розбиваються о нечувану впертість польської адміністрації, котра постійно висуває своє „не позволям". „Народній Зізд", який мав відбутися на початку цього року категорично і непідклично заборонила польська поліція. Цікаво, що заборонною фурією дошкулюється тільки трудовій партії, котра по своїй суті і своїому складови не була і не є нелегальною партією. Ще тим більше дивне, що в Галичині під цю пору нема виїмкового стану, ані не відомо нам, щоби у відношенню до нашої партії були ухвалені й опубліковані які небудь виїмкові закони чи постанови. А все таки трудова партія находиться в спеціяльній опіці польських властей. Саме тоді, коли буйно розвивається не лиш польське політичне життя всіх партій, груп, напрямів, коли польська преса від найправійшої до найлівійшої має повну свободу слова, але коли без більших перепон можуть відбувати свої зізди та збори й деякі українські партії як так. соціяльно-де-

до нашої партії приноровляються всі поліційні штучки.

„Народній Зізд", назначений на основі § 2 про збори на 3. ц. м., хоч не був оголошуваний в пресі, стрінувся з новою забороною. Тоді вже відкрито, бож § 2. не знає ніякої заборони, назначено новий речинець на 10. ц. м. Одначе й тепер нам не потаїлось. Львівська Дирекція поліції знову проголосила своє незаконне „не позволям" і відносно 10. травня.

Які причини цього? Перша й найважнійша причина є та, що український народ не має ніякої охорони права, що тут обовязує диктат і забаганки „адміністратора", який копить собі з всяких „конституцій", який на власну руку заводить превенційну цензуру для української преси тоді, як польська і жидівська втішається повною свободою. Другою причиною є якісь примари, що гонять сон з повік панів „адміністраторів". Хоч не знаємо докладно причин двох найновійших заборон, то не помилимося, що в обох випадках грають ролю обєктивно безвартні причини, а саме святкування Поляками дня 3. травня і мабуть намірювана зустріч в дні 10. травня ген. Фоша. Як збирає галицьких можновладців, що одно або друге свято можуть затемнити своїми виступами українські громадяни, зібрані на „Народньому Зізді".

Можемо впевнити наших „опікунів", що ми маємо важнійші справи до полагоди, як інтересуватися одною з тих подій. Та, як бачимо, — у страха великі очі. Уроєння мають дуже велику силу — тим більше, коли можна допекти, напакостити Українцям.

Примховатість польських „адміністраторів" не повинна виводити з рівноваги або знеохочувати наших громадянських дівчів в краю. „Народній З'зд" мусить бути відложений, але тільки на невеличкий час, а саме на день 21. травня. Маємо переконання, що третій з ряду речинець в одному місяці не стріне доля двох попередніх.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!!

З польських справ.

Сенат.

Законопроект про викуп бруттової нафти.

На засіданню Сенату, на якому обмірковувано принятий сеймом законопроект про викуп бруттової нафти для державної відбензинярні у Дрогобичі, реферовано думку правничої комісії. Правнича комісія підкреслила, що оглядні вищої користности, якими мотивовано цей закон, відносяться личе до даних обставин, а не мають постійного тривкого значіння. Між иншими хибами закону зауважено введення куратора для бруттовців, які добровільно належать до організації, при чому держава іменує куратора без порозуміння з бруттовцями та без їхньої волі. Так само невідомо ясно, кого саме куратори мають заступати та як довго треває їх уряджування. Поміж пропозиціями правничої комісії находиться м. н. заклик до уряду, щоби упорядкував спосіб покликання неорганізованих бруттовців на протяг календарового року; дальша резолюція кличе уряд, щоби наказав ПКО. негайно виплачувати бруттовцям переказувані їм щомісячно Дирекцією ПЗН. належности згідно з виказами, предложеними дирекцією.

Справоздавець сен. Длугош подав справу дрогобицької рафінерії, яка тепер є власністю держави, та зазначив, що треба забезпечити істнування цій рафінерії а також інтереси бруттовців. Правнича комісія ствердила, що закон не суперечить конституції, та предложила з свого боку додаткові резолюції.

Сенат приняв закон та резолюцію приватної комісії.

Промисловий податок.

В імени фінансово-будженової комісії промовляв сен. Брун, зазначаючи, що не можна обтяжати промислу надто великим тягарем, наложеним зразу. Стан фінансів держави каже наложити зразу 2 відсотки податку. Сен. Кржижановскі, як справоздавець правничої комісії, пропонував счеркнути 9 ст., яка накладає промисловий податок на свобідні заняття. Ст. 50 каже про введення книг обороту, а ще неможливо для таких свобідних фахів, як напр. лікарський чи адвокатський. Отже й цю постанову требаб счеркнути. Товариш міністра фінансів Маковскі просив приняти закон без змін у тому виді, як його приняв сейм. В голосуванню принято всі справлення фінанс.-буджет. комісії з виїмком поправки до 50 ст., наказуючої вільним званням завести книги заробітку брутто. Відкинено поправку правничої комісії до 9 ст. про звільнення свобідних звань від промислового податку. Принято закон в цілости та резолюцію комісії в справі постанови одностайного для цілої держави стемпльового закону та про принимання державних податків ПККП. і ПКО.

Жидівські інтерпеляції в соймі.

„Хвіля" доносить про низку інтерпеляцій, внесених в соймі жидівськими послами в справах протижидівських шикан. І так одна інтерпеляція говорить про заборону дрогобицьким старостою друкувати й розліпляти афіші на жидівській мові та промовляти по жидівські на прилюдних зборах, а також про заведення тим самим староством превенційної цензури. Дрогобицький староста покликується на колишній осуд старого австрійського трибуналу про непризнання державою (австро-угорськ. монархією) жидівської мови. Жидівські посли вказують на протиречність таких мотивів зі змістом польської конституції про рівність громадських прав та покликується на останню державну конскрипцію, яка признавала жидівську мову. Інтерпеляція звертається до міністра внутрішних справ з закликом скасувати незаконні розпорядження дрогобицького старости та опімнути його до бережения конституції.

Друга жидівська інтерпеляція звертається до міністра судівництва з зажаленням на Нотаріяльні Палати у Львові й Перемишлі, які шиканують Жидів працюючих у нотаріяті, спонукуючи нотарів-Поляків не приймати на службу Жидів і домагатися від кандидатів метрикальних виказів, та нехтуючи справедливі претенсії Жидів-нотарів щодо кваліфікацій, перенесень і т. д.

Про забезпечену приватних урядників.

До сейму вплинув негайний внесок посла Геллера і тов., який кличе уряд предложити соймови на протязі місяця законопроект про умови праці приватних урядовців та торговельних помічників.

Совітська Росія.

Протисовітська змова на Кавказі.

„Руссспрес" повідомляє, що большевиками викрито велику протисовітську змову серед червоних старшин на Кавказі. Змовники чекали приїзду на Кавказ Троцького. Після того в частинах червоної армії повинно було розпочатись повстання проти большевиків. В змові брали участь вищі чини червоної армії на Кавказі. Всіх їх арештовано і вивезено до Москви. В звязку з цими критими спробами військового перевороту в Грузії розпочався червоний террор. В Тифлісі і Владикавказі арештовано 75 червоних старшин, яких обвинувачують в причетности до змови. Всі тюрми переповнено арештованими. 600 вязнів Метехської тюрми розпочали голодівку. З арештованих 1200 контрреволюціонерів розстріляно 250 людей.

Собор „живої церкви".

29. квітня в Москві розпочався собор „живої церкви". На першому засіданні принята резолюція, яка ви-

Знає діяльність патріарха Тихона „контрреволюційною".

Боротьба з большевиками.

Останнє справоздання державного політичного управління встановлює, що на протязі останнього часу багато відповідальних совітських служачих, передовсім політичних комісарів, секретних співробітників державного політичного управління й карного розшуку стали жертвою ворожих виступів з боку селянської і робітничої людности. Державне політичне управління встановлює, що за час з 1. січня по 15. березня 1923 року було вбито 112 совітських робітників. Особливо жорстоко розправляються з комуністами селяне, які часто перш ніж забити комуністів вживають що до їх тортур.

Патріархові загрожує кара смерти.

Комісар судівництва Курський на засіданні Ради народніх комісарів зробив доклад про майбутню розправу патріарха Тихона; він категорично заявив, що розправа повинна відбутись і загрожуючий патріархові смертний присуд повинен бути виконаний навіть в тому разі, коли би всі держави, які навязали з совітською Росією зносини рішили їх зірвати, а всі закордонні місії виїхалиб з Москви. (Русспрес.)

Нове призначення Троцького.

З Москви повідомляють, що права і ліва течія комуністичної партії намагаються, щоб Троцького було призначено комісаром новоутвореного комісаріяту торгу й промисловости. Проти цього повстала лише центральна течія партії на чолі з Зіновєвим і Каменевим; вона боїться, що уступлення Троцького з військового комісаріяту може зашкодити авторітетови партії в червоній армії. Проте є дані думати, що це призначення відбудеться. Про це свідчить доручення Троцькому докладу про господарчі справи на останньому зїзді; це повинно бути кроком до нового призначення Троцького.

Склад Ц. К. комуністичної партії.

До складу вибраного на зїзді центрального комітету комуністичної партії увійшли: Андрєєв, Бухарин, Ворошилов, Дзержинський, Євдокімов, Каутський, Зеленський, Зіновєв, Калінін, Каменев, Кваргич, Киров, Коротков, Кубяк, Лашевич, Ленін, Мануїльський, Петровський, Пятаков, Радек, Раковський, Риков, Сокольников, Сталін, Томський, Троцький, Фрунзе, Цюрупа і Чубарь. В новому центральному комітеті цілком нема представників правої течії комуністичної партії.

Присилайте спадки на пресовий фонд на ин. ч. 30.095 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЗНІ ВІСТИ.

Кріваве свято першого травня.

В Парижі 1 го травня підчас маніфестації прийшло до боротьби між поліцією і робітниками, наслідком чого 60 осіб поранено. Ведуться масові арештування. В Бохумі, у міському парку, прийшло до боротьби між соціялістами і комуністами. Кілька осіб ранено.

Турецько-американський договір.

Дня 30. квітня в Константинополі підписано турецько-американський договір в справі торговлі і комуніяцій.

Справа міжнароднього трибуналу.

Уряд Зєднаних Держав заявляє, що вишле свого представника до Міжнародного трибуналу в Газі тільки тоді, як цей трибунал буде уже зовсім незалежний від Союза Народів.

Совітсько-румунські переговори.

„Русспресс" доносить, що в Бендерах ведуться совітсько-румунські торговельні переговори. Радянську Україну репрезентував Назарів, який у пресовій заявці, що радянський уряд докладає всіх зусиль, щоби довести до зближення між совітами і Румунією.

Заворушення в Відні.

Підчас маніфестації комуністичної партії у Відні 1. мая прийшло до кровавої сутички з поліцією. Богато осіб арештовано.

Наради в Берліні.

Дня 1. мая канцлер Куно відбув тайну нараду з представниками всіх політичних груп в справі закордонної політики.

Німеччина-Росія-Перзія.

В Берліні зорганізовано совітсько-німецько-перське торговельне бюро, яке буде займатися оживленням торговлі поміж Німеччиною, Росією і Перзією.

12 мая с. року здвигнуеться висилку часопису всім п. т. передплатникам, що заляглють з передплатою.

Сенсаційна провокація тернопільської поліції.

Як відомо, в Тернополі і Тернопільщині переведено мин. року і в біжучому році кілька разів масові арешти серед української молоді, останній раз в січні 1923 по убийстві польського жандарма і жовніра в Купчинцях. У звязку з цею справою арештовано поверх 70 молодих (студентів і сільських парубків) з Тернополя, Купчинець і Денисова, в котрих досі сидить у слідчій вязниці ще 35. Тепер вийшло документно на яву, що в організацію української молоді в Тернополі вкрався поліційний провокатор Гнат Мельник і то за відомостю тернопільської поліції державної, який 22. січня с. р. видав в руки поліції кількадесять хлопців, що ще досі томляться в тернопільській тюрмі. Поліційну провокацію закроєно на широкі розміри. На доказ цього наводимо дослівний відпис карного донесення до прокуратури в Тернополі, яке через канцелярію адв. д-ра Ст. Бокана в Тернополі подає п. Осип Гусак, б. репрізент скарбовий.

Воно звучить:

I. Весною чи літом 1922 р. перейшов Збіч Гнат Мельник, син Миколи і Юстини, літ 23, православний, уроджений в громаді Голохвасти волочиської волости, старокостянтинівського повіту, волинської губернії на Україні і там приналежний. Замешкав він в Оріховцях, суд. пов. Підволочиска, згадано в самих Підволочисках у судового возного Геляса, звідки часто виїжджав до Тернополя і инших місцевостей в Східній Галичині. Як невдовзі показалося, є він фаховим провокатором, що діяв з доручення певного відділу державної поліції і є ним платний та має за завдання організувати повстання, тайні терористичні відділи і їх узброювати, уряджувати атентати на урядові особи і грабункові напади в тій ціли, щоби опісля справців видати в руки поліційної влади і в цей спосіб причинитися до її слави коштом невинних необачних людей. Одним словом, є це тип небезпечного провокатора, якого дальша провокаційна діяльність може принести необчислимі шкоди і загнати в нещастя неодного з молодих недосвідчених людей. Для замилення очей в розмові з Українцями подається за українського політичного діяча, за комбатанта повстанців на Україні, голосно нарікає в присутности Українців на теперішню польську адміністрацію в Східній Галичині, ширячи при цій нагоді проти неї ненависть і погорду, вказуючи при тім яко на одинокий політичний вихід для Українців у Східній Галичині на зорганізування і виконання масового безглядного терору на особах представників польської влади з цею метою, щоби її в цей спосіб усунути. Доказ: свідки: Осип Гусак в Тернополі, вул. Татарська ч. 5, Андрій Мазурик в Тернополі, вул. Тарновського ч. 31, Павло Ставинога в Тернополі, вул. Чарнецького ч. 4, і о. Володимир Кушницький, греко-кат. парох в Оріховцях, суд. пов. Підволочиска.

II. Коли в другій половині січня 1923 наступили в Тернополі в більшому числі арештування української молоді на політичному тлі, Гнат Мельник запропонував в лютім 1923 підписаному Осипові Гусакові зорганізування окремого бойового відділу під його себто Гната Мельника командою, жадаючи тільки, щоби членами цього бойового відділу були виключно молоді, свідомі і діяльні Українці, рішені на все, які би йому абсолютно довірали і у всім йому сліпо були послушні. Він взяв на себе узброєння цього відділу, прирікаючи достарчити пальне оружя і амуніцію для нього і справді доставив підписаному три револьвери і набої до них. Завданням членів цього відділу було в першу чергу убити першого прокуратора при окружному суді в Тернополі Музику і тернопільського воєводу Завістовского, а також зробити збройний напад на вязничну сторожу, щоби убивши її, освободити українських політичних арештантів з вязниці при окружному суді в Тернополі. Про цю справу повідомив підписаний

П. МЕЛЬНИК.

1. мая 1920. в Галичі.

Кілька сторінок записника, присвячених памяти отамана УГА. А. Гарабача.)

(Дописання.)

„В якім польовім штабі?"

— В штабі Галицької Армії в Балті.

„Ага! Так ви, значить, — Галичанин?"

— Так... —

„Ви офіцер?"

Я знов замявся. — Ні, не офіцер, кажу, а військовий урядовець.

„А що ви робили в штабі?"

— Я був писарем в політичнім відділі. — (С... ... здорово збрехав.)

„Гм..."

Приступає лікар.

„Вам що бракує?"

Не надумуючись довго витягаю праву ногу, яку мені ще р. 1914. р. розторощив шрапнель в Карпатах. По давних ранах остали великі близни, нога загоєна добре, та трохи здеформована, коротша.

— У мене від кількох днів страшні болі в нозі, болить головно в долішнім ставі, а станути на ногу ніяк тепер не можу.

Лікар оглянув доволі побіжно ногу і пробурмотів під носом: dolores rosi fascinam.

Значить повірив. В мене вступила надія.

„Шта с ним делать?" — питає політком лікаря.

— „Хай остане!"

І перетрусивши в мене всі мої річи, шукаючи за зброєю та записками, „слідча комісія" перейшла до другого ліжка, на котрім лежав сотник судця Горалевич.

Ті самі питання, подібні відповіди, однакова процедура з шуканням за зброєю та записками.

Однак гостець лівої ноги, на який сотник Горалевич скаржився, не переконав якось комісії і йому звелено збиратись. Значить — арештований. Сотник Г. протестував, вважав, що він зовсім хорий, що не може ходити, — однак це нічого не помагало. Зібраного відвели на долину, до контори лічниці. Таксамо зробили і з поручником Голинським, який зновa був контужений колись гранатою та з того часу остався у нього нервний шок. Його теж заарештували та відвели до контори.

Підполковник Вітошинський, який був дійсно тяжко хорий та страшенно виснажений недугою, остався як і я в лічниці.

Відтак перейшли чергою всі ліжка, пильно дошукуваючися за зброєю, не арештували однак нікого зі стрільців — і перейшли до другої кімнати.

Це „урядування" протяглось аж до 6. години рано. З поміж здорових увязнено командanта лічниці отамана Антона Гарабача, всіх лікарів Галичан, санітарну прислугу, сестри-жалібниці, — одним словом увесь первонал лічниці — і богато зпоміж хорих Галичан. Між старшинами і козаками не роблено ніякої ріжниці, арештовано однаково одних і других.

Сотник Горалевич і пор. Голинський підняли в конторі голосний протест проти арешту, заявляючи, що вони так хорі, що самі не всилі їти та домагаючись, щоби їх відвезли підводою до ЧК або краще, щоби їх на місци розстріляли. Цей протест відніс успіх і їм дозволено вернути на свої ліжка. Однак біля них поставлено двох червоноармійців з крісами, які мали в день і в ночі їх вартувати.

Рано відставлено всіх арештованих до ЧК. До полудня увязнено ще й тих Галичан, головно санітарів та сестер-жалібниць, що почували поза лічницею тай нічого не знаючи прийшли рано до служби. Всі входи та виходи лічниці обставлено вартовими салдатами і заборонено всім виходити з лічниці на вулицю.

В протягу дня прийшло на місце заарештованої шпитальної служби кількох „товаришів фершалів" та декілька сестер-жалібниць з других лічниць. Того ж дня, а був це, повторюю, день 1. травня — товаришка політком лічниці звала поміж нас, останніх хорих, бомбони, хліб, молоко і літературу.

Та годі було якось цими бомбонами осолодити наше гірке положення. Кождий з останніх Галичан розумів, що хоч він на ділі сьогодні ще не арештований, то формальне переведення арешту та відпровадження до тюрми наступить як не завтра, то післязавтра.

Минуло 1. травня. В кімнаті хорих ч. 15. змінялись правильно що кілька годин вартові, що були поставлені для стереження обох наших заарештованих товаришів, та не змінялися їх високоумні дотинки на адресу буржуїв, не змовкали вивчені по комячейках революційні гимни та пісні. Рефрен інтернаціоналу: „ето будет паследний і рєшітєльний бой"... З того часу ще й досі лунає мені в ухах.

Я і підполковник Вітошинський були зразу тої думки, що вартові мають також інструкції і на нас уважати. Коли ж по кількох днях ми побачили, що вони нами не журяться, почали ми нараджуватися, як звідси утекти. На брамі стояли вправді вартові, але може вони як удасться. Я мав спробувати перший. Якщо мені повелеться, за мною піде і підполковник. Дожидати нових відвідин „комісії" в нас не було охоти.

Кожнього дня після обіду в лічниці було досить спокійно. Хорі укладалися на ліжках, а панів ся

Андрія Мазурика і Павла Ставиногу, позірно разом з ними згодився утворити бойвий відділ, але тільки в тій цілі, щоби здемаскувати і видати в руки власти провокатора Гната Мельника, котрий міг і може богато накоїти лиха. Доказ: свідки: Осип Гусак, Андрій Мазурик і Павло Ставинога як вище.

III. Крім цього Гнат Мельник яко одно з головних завдань бойового відділу під своєю командою призначив оружні рабункові напади на банки і мающих людей, щоби роздобути грошей на дальше ведення терористичних замахів. І на це підписаний позірно згоджався супроти Гната Мельника з такою самою метою, як вище сказано і про це повідомив згаданих вище свідків. Доказ: як під II.

(Доказ буде.)

НОВИНКИ.

— **Підвищка передплати.** В приводу нового подорожіння друкарської роботи та цін паперу, вмушена адміністрація часопису підвисшити ціну передплати з днем 1. мая с. р. на 15.000 Мп. в місяць, а ціну одного примірника на 600 Мп.

— **На приїзд Фоша.** Польська влада у Львові робить на велику скалку приготування на приняття марш. Фоша, який має 10. мая приїхати до Львова.

— **Концерт!** На дохід власної домівки устроює Народна Лічниця дня 4. травня с. р. в великій салі муз. Т-ва ім. М. Лисенка вечір пісень — у виконанню Олени Пясецької (спів) і Наталії Барвінської (фортепян). Музично незвичайно цінна програма обіймає твори найбільш відомих німецьких творців пісні як Вольфа, Р. Штрауса і Й. Маркса — пісні чеського композитора В. Новака та пісні наших композиторів як Чайківський, Стеценко, Людкевич і Барвінський. Майже всі пісні будуть у нас виконані вперве а деякі взагалом не були ще виконані. Карти вступу продаються в книгарні ім. Т. Шевченка, Ринок ч. 10.

— **Солотвинщина.** Тов. Самопоміч в Солотвині заходом рухливійших своїх членів закупило в Солотвині напроти церкви новий дім за 35 міл. мк, який призначує також на ціль „Нар. Дому" для поміщення всіх наших товариств. Після подій воєнних не було в Солотвині ніякого свого пристановища. Дня 6. травня с. р. (неділя) о год. 4. поп. відбудеться посвячення сього дому при співучасти всього духовенства повіту. Сею дорогою повідомляємо про це наше Громадянство Солотвинщини, Богородчанщини і Надвірнянщини. Кому лежить на серці цей закуток нашого краю, просимо причинитися датками на заплату ціни купна. Маємо надію, що отсим ділом даємо почин до відродження Солотвинщини, одного з найрухливійших повітів перед війною.— *Член „Самопомочі".*

— *Загальні збори „Сокола" в Тернополі.* В 1922 рр. було присутних на Заг. зборах 22, а сього року 23 члени, отже очевидний поступ. На 130 членів платило членську вкладку 58 і се переважно учительський вибір. Старшина відбула 12 засідань. Сходини і вправи відбувалися в „Міщанськім Братстві", де за уживання салі Т-во нічого не платило. Руханка відбувалася правильно два рази тижнево. Записаних на руханку було 150, а вправляло 83 (чотири курси). Т-во має свій власний дім, одначе сильно знищений і до тепер відновлено тільки одну трету часть. Площа пів моргова, при вул. Коперника, тепер упорядковується силами гімн. учеників За уживання приладів покрили Жиди коня шкірою. В зимі принесла саля Т-ву 200.000 мп. чистого доходу і закуплено за ті гроші приладів вартости 195.000 мп. 11. II. відбулися сокільські вечерниці, що принесли чистого доходу 350.000 мп. На травень с. р. пропонується уладження руханкового концерту, яким займається проф. Остапюк. Заг. збори висказують подяку проф. Остапюкові, що занявся Соколом і вів безкористно вправи. До нової Старшини вибрані: проф. Ів. Брикович. проф. Кузик, Вол. Пострягач, Панько Чубатий, Василь Онуферко і Трач Олекса. Заступники: проф. Міньо і Бандура. Провірна ком.: Томків, Хирівський Василь і Пострягач В. Заг. збори поставили внесення, щоби заложити курс руханки для ремісничої і міщанської молоді. Вкладку підвисшено на 1.000 мп. місячно.

— **Осторожно з провокаторами!** Доносять, що до шкільної молодіжи зголошуються провокатори, котрі подають себе відпоручниками Української Революційної Ради. Є це робота сусідських провокаторів, обчислена на те, щоби молодь наших гімназій і учительських семинарій віддати в руки поліції і таким чином нищити наші Школи. Коли деневудь зголоситься такий провокатор, молодь повинна його зараз передати учителям, які поступлять з провокатором так, як вони на це заслужили.

— **XXIII Загальні Збори Сокола-Батька** відбулися дня 21. квітня 1923 р. від 7—9 год. веч. Присутних було приблизно 80 членів. Осередком нарад були звіти старшини і секцій. Збори отворив короткою промовою голова Товариства дир. Заячківський та згадав зараз імена членів Тов-а, що померли в році 1922. Дальше підніс перешкоди, що спиняють буйнійший розвій С.-Батька і доведення числа його гнізд до передвоєнного стану. По полагодженню формальностей забрав слово проф. Гайдучок та в палких словах дорікав громадянству, що замало цікавиться руханкою й сокільством а деякі члени не сповняють вложених на них обовязків, через що терпить народня справа. За справника подає числа, що ілюструють діяльність старшини: відбуто 37 засідань (в р. 1922) і полагоджено 486 справ. Нових членів принято 276. Здавали звіти ось які секції: господар домівки п. Галібей, організаційна — п. Ігнат І., руханкова — п. Гайдучок, господар майдану „С Б." — п. Зимак, торговельна — п. Вінцковський, одностроєва — п. Л. Лепкий, рахунково-касовий звіт — п. М. Левицький, провірна комісія — п. Павлик. Зі звітів комісій показалося, що праця їхня була дуже інтенсивна та по части обнимала весь край. Уступаючій старшині ухвалили Заг. Збори одноголосно абсолюторію. По виборі доповняючих членів старшини і їх заступників вивязалася дискусія. П. Ігнат пригадує, що на сей рік припадає 30-літний ювілей „Сокола" і його треба відсвяткувати здвигом краєвим або що найменше імпозантним фестином на майдані С-Б-а та урочистою Академією. Кождий член повинен при цій нагоді стягнути що найменше 10 нових членів. Забирали ще голос деякі члени Т-а, а загалом дискусія була досить млява, не вияснено справи майдану С-Батька, не було слідно запалу, суха діловитість домінувала над настроями.

— **Недуга жінки Масарика.** Жінка чеського президента Масарика тяжко занедужала на параліж, який відобрав їй мову.

— **Із театрального життя.** На днях вийдуть у Берліні друком листівки з портретами артистів українського театру у Львові. В першій серії появилися портрети пп.: Морської, Борисоглібської, Олени Голіцинської, Садовського, Леся Курбаса, М. Крушельницького, Бенцаля, Гаєка та група М. Орла-Степняка.—Театр М. Садовського в Ужгороді: Головний склад листівок в ред. „Театрального Мистецтва" Львів, вул. Куркова 10.

— **Поліційна нагінка на студентів українського університету.** Від якогось часу на головнім дворці у Львові поліція та агенти роблять прямо облаву на студентів українського університету, що приїздять по святочних феріях на студії. В арештованих переводиться строгу ревізію за грішми зі збірок на український університет. У кого знайдуть посвідку або гроші, того арештують. Дня 25. ц. м. придержано студ. Савочку зі Снятина і після переслухання звільнено, арештовано натомість студ. Чаповського з Дрогобиччини та відведено до поліційних арештів. В часі свят арештовано в Коломийщині за збіркову акцію студ. Юревичівну і Побігущого. У останнього сконфісковано 50.000 мп. зібраних на український університет.

— **Філія „Просвіти" в Коломиї.** Нам пишуть: Загальні збори філії „Просвіти" в Коломиї відбулися дня 29. квітня п. р. По ухваленню абсолюторії старому, вибрано новий виділ з головою ради. суд. Ром. Думином. Тому, що попередний виділ з причин здебільшого від нього незалежних не міг розвинути успішної діяльности, просвітна праця являється необхідною для Коломийщини і повинна згуртувати біля себе всі діяльні одиниці повіту. Роботи важка, бо треба майже все починати

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Марш. Фош у Варшаві.

Варшава. О год. 16·30 приїхав від Цаєдзіц поїзд, що віз марш. Фоша. Марш. Фоша привитали през. Сікорскі і шеф ген. штабу Пілсудскі. Опісля марш. Фош відїхав повозкою до будинку през. ради міністрів. О год. 19. прийняв марш. Фоша на короткому послуханні през. Річпосполитої.

Б. Лоу поїхав до Генуї.

Льондон. Райтер. Премієр Бонар Лоу відїхав 2. ц. м. із Саутгемптон до Генуї.

Туреччина в'єднала війська з сирійської границі.

Париж. „Матан" з Льозанни: Ісмед паша заявив ген. Пелле, що турецькі війська, сконцентровані на границі Сирії, відкличеться.

Новий кабінет Пасіча.

Білгород. Новий кабінет Пасіча вложив 2. ц. м. присягу. Парлямент скликано на завтра.

Подорож сербського короля до Парижа.

Білгород. Югославян. король Олександер задумує підписати декрет, переказуючий правительству виконування королівської влади підчас задуманої подорожі короля до Парижа.

Конфлікт през. Гардінґа з Гарстом.

Льондон. ВКБ. „Дейли Мейл" з Н. Йорка: Повне зірвання Гардінґа з Гарстом викликало сенсацію. Гарст попирав вибір Гардінґа з огляду на його політику, яка стреміла до відірвання Америки від справ Европи. Одначе від часу, як Гардінг пропагує співпрацю Америки в міжнароднім судовім трибуналі, Гарст не являється в Білому Домі і намагається утворити третю партію, котрої кандидатом на президента при майбутніх виборах є О. Джапсен.

Німецька нота.

Берлін. ВКБ. Німецьке правительство вислало правительствам союзних держав і Зел. Держав ноту, в якій заявляє, що рішилося щераз попробувати управильнити спірні питання. При цьому не зрікається свого правного становища ані пасивного спротиву; його придержуватисяме аж до повного опорожнення занятих земель, крім областей, очеркнених версайським договором. Загальні зобовязання фінансових і річевих чинитьб Німеччина очеркає на 30 міліярдів м. з. Німецьке правительство заявляє, що в своїх пропозиціях пійшло до останніх границь, що Німеччина могла зробити при напруженні всіх своїх сил. Колиб друга сторона не погоджувалася з цим поглядом, то згідно з пляном Гюва предкладає Німеччина віддати реп. питання міжнар. комісії, независимій від яких небудь політичних впливів. Німеччина готова для предкладаних чинитьб дати спеціяльні гарантії.

стриці рідко в цім часі заглядали до кімнати. Вспівні вдень і поночи мабуть спали. Цю пору я вибрав на утечу. Дня 6. травня зараз після обіду, перевідавши терен, я мерщій одягнувся та опертий на грубий костур і тяжко налягаючи на ногу, зігнувшись в дві погибелі пошкандибав я сходами в долину, а далі до брами. Мене запинив вартовий.

— Дозволь, товаришу, купити собі в онтій лавочці хліба та кефіру (бутилка квасного молока).

„Нельзя, таварищ!„—була його відповідь.

— Цеж тільки через дорогу — кажу—кілька кроків... Тож бачиш... Я зараз і вертаю.. — І вложивши „товаришови" папіроску в руку, пробую іти.

Папіроска здасться задецидувала, тов. вартовий мене не завертав.

— „Тільки зараз вертайся!" — чодав в слід за мною.

В крамниці не було хліба. Я вийшов і, розкладаючи руками в сторону вартового, ніби то давав йому до пізнання, що хочу зайти до другої крамниці. Не дожидаючи відповіди я поплентався в сторону угла вулиці. Ще один момент — і я за углом. Через хвилю я сидів вже в дорожці, а за 10 хвилин був вже на своїй старій „кватирі".

За кілька днів удалося теж покинути в подібний спосіб лічницю і підполк. Вітошинському. За те оба наші товариші, сотник суддя і поручник, не мали спромоги втечи. Надто пильно їх стерегли. Яка доля стрінула їх—не знати. Про них і досі нема ніякої відомости.

А за місяць читав я в одеських „Известіях" під заголовком: „Діяльність ЧК", таке:

„Одеська Губчека розстріляла Антона Гарабача, петлюрівського отамана, за приналежання до тайної протибольшевицької організації"...

Це приналежання до підпольної організації було — здається — такою самою правдою, як і те, що покійний Гарабач, знаний наш громадянин, був петлюрівським отаманом.

На цім самім урядовім списку розстріляних вичитав я також імена трьох галицьких стрільців, яких — на жаль — не вспів собі затямити. Та що із всього найдивнійше — було там також імя тов. З., гімназійного учителя з Перемишля, якого нібито розстріляно за поширювання денікінських (!) кличів.

Про ці дивні історії з неменче дивними засудами та розстрілами одеської чрезвичайки міг би дещо докладнійше розказати сам таки тов. З., який сьогодні—дякувати Богу—цілий тай живе спокійно в Перемишлі...

„Ukrainske Slowo" G. m. b. H. 2231 1—3 Українське Слово Berlin-Schöneberg Hauptstr. 11.

Памятайте, що ми випускаємо кожного тижня одну нову книжку!!!

До цього часу ми видали 47 книжок. — Наклади і ціни посилаємо по першому бажанню. — Видаємо 1. червня: 1) **О. ДРАГИНЕНКО: ТВОРИ З ПОПЕРЕДНІМ СЛОВОМ ПРОФ. Г. ЛЬДЕБРАНДТА.** 80 репродукцій. 2) **ПРОФ. СТ. РУДНИЦЬКИЙ: ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕРИТОРІЯ УКРАЇНИ.** 3) **І. М. ОРЛОВ: КАІН І АВЕЛЬ.** 4) **Б. ЛЕПКИЙ: НОВІ ТВОРИ. Ювілейне видання з ілюстраціями.** 5) **ОЛ. БАРЗИКЕВИЧ: ОПОВІДАННЯ З ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ Ч. І.** — Приймаємо замовлення на друк підручників в необмеженім масштабі, на самих помірковапих умовах. Ручаємось за найскорше і найкраще виконання. Гарантуємо тверді ціни.

ти на ново, але ця робота необхідна і не може бути до неї за багато людей.

— **Свято першого травня** у Варшаві мало бурливий характер. Поліція розганяла комуністів шаблями, при чім кілька осіб потурбовано. Взагалі комуністів не допущено підчас походу до площі і де виголошувано промови.

— **Курс грошей.** Дня 2. мая нотовано на львівській біржі: америк. долари 46.500, одинки і двійки 45000, канад. доляри 43500, одинки і двійки 45.000, нім. марки 2·50, сотки 2·20, дрібні 2·00, леї 210·00, дрібні 200·00, чеські корони 1.400, дрібні 1.375·00, рублі 5-сотки 600·00, сотки 300·00, 25-рубліяки 120·00, французькі франки 3.150, фунти штерл. 219.000, франки швайц. 8.400. Золото: 20-кор. 210.000, 20-франціяки 192.000, 20-марківки 225.000, 10-рубліяки 260.000, срібло: австр. корони 3.400, фльорени 8.500, рублі 13.600. По полудні на біржі замітний значний спадок чужої валюти.

— **Цінні збірки.** „Газета Львовска" подає, що дня 2. травня на львівському ринку ціна жита упала на 105.000 за 100 кг.

— **Пригадка для П. Т. Делегатів** на Народний Зїзд, щоб привезли з собою футра і жіночі плащі до перерібки, направки, покрить і нові замовлять лиш в українській фірмі П. Карпяка Львів Куркова 11/a, бо в коротці подорожіють. 2067 1—5

— **Лиш максимальні** в будапештенському магазині футер „Брайтфельд і Вінер" Львів вул. Сикстуська 2. 2239 1—2

— **Дивіденду від акцій Земельного Банку Гіпотечного у Львові** за р. 1922 у висоті 64 мп. від акції (т. є. 30%) на основі ухвали Загальних Зборів акціонарів з 30. квітня с. р. виплачує каса Банку у Львові вул. Підвалля ч. 7. почавши від 1. мая т. р. П. Т. акціонарі, які не підняли ще акцій III-ої емісії, можуть так само побрати дивіденту в касі Банку. IV 1—2

З судової салі.

Українське студентство перед судом.

Перед судом присяглих у Львові відбувався на днях розправа проти студентів українського університету у Львові Фріпкі, Савчука, Тріски, Заві і инших. Акт обвинувачення закидає їм приналежність до тайної організації „Кобус" (?) і бойкот польської влади та протидержавну агітацію. Як доказ вини доручено відозви, кольпортовані обвинуваченими.

Обвинуваченых боронив д-р Лев Ганкевич і д-р Глушкевич. Д-р Лев Ганкевич ядерно змалював у своїй промові тяжке положення українського студентства, якому замкнено двері до університету й освіти, порівнуючи той стан із станом польської університетської молоді по упадку повстання проти Росії, коли то Поляки також бойкотували варшавський університет. Після промови д-ра Глушкевича засуджено обв. Тріску на 3 місяці вязниці, а обв. Заню звільнено від зарзуту й кари.

Вп. Передплатників в Чехо-Словаччині прохимо отяки складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — Адм.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дир. Українського Театру Когутян повідомляє Секретаріят Філії Союза Діячів Укр. Театр. Мистецтва ч. 2 про запрошення артистки Г. Бориславської. — Скоде 22. IV. 1921. — Сольський, секретар. 2234 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що про **Мацея Марвамча** урядника почтового, який перебував в 1918—1919 році в Зборові на почті, буде ласкавий повідомити Йосифа Дзердзінського в Лінайску. — Закордонні часописи проситься о передрук. 2233 1—1

Хто знав би що про **Володимира Зельського,** що 1922. р. був в Іскуньку, буде ласкавий повідомити його заступника Марію в Полочівках п. Ярчів новий, Галичина. Закордонні часописи проситься о передрук. 2214 2—4

РІДНІ В АМЕРИЦІ просять відомости про або від слідуючих осіб:

1) Григорій Мулик, родом зі Стебка, повіт Перемишль, в часі світової війни був в австрійській армії, спершу на Італійськім, а опісля на російськім фронті, попав в полон, з якого вернув в Галичину. В 1919. році служив в галицькій армії пох полевій жандармській дивізії бригади і мабуть пішов з нею за Збруч.

2) Дмитро Малин з Чортівець, повіт Городенка, пішов у 1918-ім році до українського війська, мабуть до Січових Стрільців і з того часу нема про нього вістки.

3) Дмитро Сяоцко з Ярчовець, повіт Збориз, пішов у 1919-ім році з галицькою армією за Велику Україну.

4) Григорій Демчів з Підлок Мотовельких, повіт Рава Руська, попав у 1914. році в російський полон, був мабуть на Сибірі.

5) Юзія і Михайлина Кузьма з Заліщик, повіт Перемишляни, виїхали у 1914-ім році з батьком Іваном в Росію. Батько помер. По останніх відомостям обі сестри жили в Острові на Волині, де старша працювала на почті, а молодша вчилася. Звідси виїхали, — здається підчас війни в 1920-ім році, — до Київа.

6) Варвара Яницька з Пилатковець, повіт Бережани, була на початку війни на службі в Черніовцях у радника Залізничного і виїхала зі своїми господарями в Россію.

7) Леонія Чирик з Росоховець, повіт Скалат перебувала в 1919-ім році в Проскурові на Поділю.

Хто знав би, що зі згаданими особами сталося, або де вони перебувають, зволить подати про них вістку, яку вдячна рідня винагородить, до: Foreign Language Information Service, Ukrainian Bureau, 119 West 41 Street New York, N. Y. 1—1

Дрібні оголошення.

БУВШИЙ старшина У. Г. А. літ 30, з 50-мільйоновим майном, бажає навязати знайомість з панною або вдовою, котра мала би власну антику, торговлю, реставрацію або щось подібного. Ласкаві зголошення поштовою слати на адресу: Андрій Козодій, Підгай, Городок Ягайлон. 2236 1—3

КАНДИДАТ адвокатури з практикою пошукує місця кождісента. Володимир Левицький. Тисьменниця. 2232 1—2

ДАЮ лекції гри на скрипках. Евген Лящовський, вул. Св. Михайла ч. 6. 2233 1—3

ЦЕМЕНТ, вагонами, вапно, дахівку, корок, кову іволяйво, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Батурого ч. 4. 1974 a) 14—30

ГАТРИ, машини до обробляння дерева і заліза, мотори, локомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, часи також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Батурого ч. 4. 1974 13—30

ЙОСИФ ГЕЛЛЕР адвокат в Новім Йорку приймає всілякі справи до Злучених Держав, Пол. Америки і Канади. Години приймку межи 9—2 год. вул. Колюмбія 12. II. пов. перші двері. 2070 13—14

ДЯК інтонований, вправний з добрим голосом шукає посади дяка і громадського писаря сейчас. Може провадити склад. Ласкаві зголошення: „Церковний півець" поште рестанте Бруховичі. 7221 2-2

СТУДЕНТ-НАДДНІПРЯНЕЦЬ пошукує посади (в канцелярії, в господарстві) або обіймає учителя чи інструктора до дітей (знає мови латинську й грецьку). Бажано на селі або невеликому місті. Адреса: Częstochowa, ul. Kilińskiego 17, m. 10, Wł. Walczenko. 2218 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

НА ВОДАХ „СВІТЕЗІ".

На водах „СВІТЕЗІ" — то не на ріках Вал Єрмія дістав би гумор в нас [силоку Ах! Скільки руху! Грі! І радости й розмаху! Не вірите? Ну то біжіть сейчас!

На берегах рожевої „СВІТЕЗІ" Нас завезе гарненький „UL" трамвай Ви вздете на березі в екстазі І з окликом: „Ах! Тут краса і рай!"

„СВІТЕЗЬ" усі недуги й смутки лічить. Весь біль зуміє немов вітлою вам! Ви всі, кого життя гнете, калічить Прийдіть до нас, будете вдячні нам.

ЗАЯВА.

„Отсим відкликую посудження п. Степана Колодуби сина Василя як зовсім безпідставне.

2240 1—1 *Омелян Ковальський.*"

КОНКУРС.

Управителя торговні — деволіоналіями і книжками в Заряшині пошукує Союз Українських Інвалідів у Львові. Компетенти можуть тільки інваліди — старшини У. Г. А. Зголошення з поданням вимог слати до війни Союза Львів, Руська 3. Неузгіднені зголошення остануть без відповіди. XXI 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„УБУСА" (Українського Будівельного Союза) **у Львові**

відбудуться дня 10. мая н. р. о год. 4-ій пополудни в салі Тов. „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського 22, з отсим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Зборів.

2) Звіт Надзірної Ради і Дирекції про діяльність кооперативи в 1923 р.

3) Звіт Контр. Комісії.

4) Затвердження більансу і річного звіту.

5) Розділ зиску і ухвалення висоти дивіденди.

6) Зміна статута.

7) Внески і запити.

Тому, що членом перестає бути той, хто до пістьох місяців від дня приступлення не платить хоч одного повного уділу, тому проситься всіх членів, які ще залягають, щоби негайно доповнили свої уділи.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Інж. М. Гамотавр. А. Подлєвський
президент. 2242 1—1 секретар.

ВИДАВНИЦТВО

„ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, МІЦКЕВИЧА Ч. 8,

має на складі:

1) Ю. Тютюнак, **Зимовий похід 1919-20 рр.** 2) Д-р І. Раковський, **Вселення.**

Ціна одного примірника обох книжок 4000 Мп. — При замовлюванню одного і двох примірників належить долучити по 1500 Мп. на почтову пересилку. При замовлюванню пятьох і більше примірників почтову пересилку оплачує видавництво. 2189 2—3

2240 1—2

ПАНЧОХИ

в ріжних найновіщих **красках.**

Правдиві шовкові заграничні панчохи	26.500
Шовкові фльор I. сорта .	22.000
Шовкові фльор II. сорта .	15.000
Фільдекос від 7.500 мп. до	12.000
Правдиві нитконі тонкі з подв. стопою від 4.800 мп. до	6.300
Жіночі рукавички нитк. загр.	8.800
„ „ пішовкові	9.500
Пів тузина франц. мужеських хустинок	16.000

Великий вибір скарпетон — по найнищих цінах —
лише в магазинах панчіх

МІНЦЕРА, Львів, Ринок 14.

проти голов. входу до Магістрату

У власнім інтересі прошу прийти переконатися без примусу купна.

Ширіть наш часопис!

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

відсвіжують від неділі 29. квітня п. р. найкращий французький фільм фабрики „Ософоні" у Парижі, інсценізований на підставі сучасного французького роману Lewis Fenillade п. з.

Дві дівчинки Парижа

(„Les deux gamines des Paris")

В головній ролі виступає драматична артистка САНДРА МІДОВАНОВ, славна прімабалєрина 6. царської опери з Петербурзі. В партнерською в ролі другої дівчинки є ОЛІНДА МЛНО, предтрна 10-літня артистка. Світової слави артист з Comedie Française, трагік і комік, знаний вже львівській публиці W. Biscot креує значну ролю хрестного батька.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 24 (9.905). Львів, субота 5. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦИЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 19., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 4. травня 1923.

Перед навалою. Польські політичні партії й державні установи — ціла польська нація, окрилені надіями після рішення 15. березня, готуються до хрестового походу проти національних меншостей, в першу чергу проти української людности, замешкуючої забитою масою Східну Галичину, Волинь, Холмщину, Підляшя і Полісся. Українці для польського стану посідання, при своїй чисельности, при своїй пиманній самими Поляками непримиримости являються найбільш небезпечним, найбільш серіозним ворогом. Проти нас у першу чергу з подвоєною енергією направляються їхні заходи, їхня політика. Їхнім ходам мусять бути протиставлені наші контр-ходи. Їхній системі асиміляції, кольонізації і денаціонадізації мусить бути протиставлена детайльно розроблена система нашої національної боротьби і оборони, — пристосована до тих обставин, серед яких ми опинилися під теперішню хвилю.

Є три основні лінії по яких з боку Польщі провадиться проти нас боротьба. Нас хотять упослідити на політичному полі, одібрати всі права, лишаючи нас до ролі гельотів й парій. З нами провадять боротьбу в обсягу культурної і економічної роботи, змагаючись поширенням своїх культурних і економічних установ приєднати до польської нації найбільш невироблені і слабі наші елєменти. Відповідно до цих напрямів, по яким провадиться боротьба проти нас, мусить бути розроблена наша тактика у відношенню до Польщі.

У першу чергу уважаємо потрібним підкреслити й зазначити наші позиції в обсягу культурної і економічної боротьби в тих областях, де створюється той духовий і матеріяльний капітал, який творить основну силу нації. О скільки теоретично необхідність культурної і економічної роботи на широку скалю нами завжди визнавалася й визнається, о стільки, слід це визнати, в обсягу практичного переведення цих загально признаних теоретичних тез до сього часу маємо дуже богато прогалин.

Сучасна хвиля настирливо вимагає від нас, щоби ці прогалини були як найскорше виповнені. Польській економічній й культурній роботі, в якій приватна ініціятива зустрічає широку піддержку державних чинників, мусить бути протиставлена на широку скалю наша економічна й культурна робота. Мусить бути вона збудована на принципах тісного обєднання культурної і економічної акції всього українського населення під Польщею, розвитку самодіяльности й активности мас, на розбудові цієї роботи на основі обслуговування інтересів й потреб всіх верств, всіх груп нашої нації. Систематичною, упертою й послідовною роботою в цих галузях маємо творити ту силу, яка дасть нам можливість оборонити себе перед польською навалою, одчинити перед нами шляхи для дальших наших визвольних досягнень.

Тактику нашої політичної боротьби в жаден спосіб не треба й не можна зводити до парляментської акції Української Репрезентації в польському соймі й сенаті. Треба ясно собі здавати справу з того, що від польських законодатних установ при існуючому відношенню сил, коли проти нас є ціла польська нація, не можемо ми сподіватись жадних позитивних результатів і наслідків. Трибуна польського сойму й сенату мусить служити для наших послів не для випрошування дрібних подачок, які завтра будуть відібрані теперішніми панами ситуації, а має бути засобом інформувати про нас і наші потреби західно-европейську публичну опінію, говорити в повний голос, незатамований поліційними заборонами, до виборців. Українська Парляментарна Репрезентація у першу чергу повинна служити справі політичного й національного виховання й політичної організації українських народніх мас. Така робота парляментарної репрезентації мусить бути зєднана з інтенсифікацією політичної роботи наших партій. Цим шляхом створимо з народніх мас ту свідому своїх остаточних цілей й завдань армію, для якої не страшні будуть всякі провокаторські заходи Ількових і Оськівців. Цим способом зможемо оборонити себе перед польською навалою, здобути сили для використання відповідної ситуації во імя наших остаточних національно державних цілей.

Намічаючи ці віхи нашої боротьби з польською навалою, не можемо не спинитись ще на одному моменті. Серед нашого галицького громадянства, як наслідок австрійського виховання занадто поширений дух легалізму. Є тенденція будувати всяку роботу, виходячи й рахуючись з артикулами відповідних законів й статутів, цілком виключаючи ті методи й шляхи, якими в свій час користувались поневолені нації, якими користувались українські угрупування в царській Росії. Ця тенденція залишилась у нас з австрійських часів. Мусимо тямити, що нові умовини вимагають нових методів боротьби. Розуміння й узглядненння цього моменту мусить пройти червоною ниткою через цілу нашу роботу. З цим ми неминучо мусимо рахуватись.

Пр. 274/23. В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 15. (9899) з д. 24. квітня 1923 в артикулі: 1) „За огнище української культури" в уступах а) вступ аж до слів „від справи українського університету" включно, в) поміж словами „цей самий гр. Лось" і „звернувся", с) поміж словами „то краю" і „ані кінець", д) від слів „Ось так представляються" до кінця висить в собі єство злоч. з § 65a) з. к., узнав зроте доконану в д. 23. квітня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гроші до 4.0 Мп. — Львів, дня 24. квітня 1923.

(Підпис нечитний.)

Недоля українського шкільництва.

(З промови посла Сеніва Козицького у Соймовій Освітній Комісії 23 квітня 1923. р. з нагоди внеску Українського Клюбу про звільнення учителів.

Тяжким шляхом здобуває український народ свою рідну школу. Всі знаєте, панове, що до війни не мали ми, Українці, з російської займанщини, своєї школи. Революція 1917 р. дала можливість українському народові здійснити свої давні змагання до створення своєї рідної школи. Ніхто инший, тільки учителі створили українську школу на Волині, Поліссі і Підляшші і вели в тій школі науку в часи української влади і в перший рік польської влади.

Спочатку адміністрація польська, хоч правда, і не дбала проте, щоб збільшити число українських шкіл, але не перешкаджала сільським громадам закладати школи хоч би приватні. Учительства нашого в ті часи ще з посад не усували, і діти наші могли спокійно побирати науку. В минулому році, власне з початком біжучого шкільного року, відношення шкільної влади до українського учительства круто змінилося, і то змінилося на гірше.

Не забувайте, панове, що може ніде школа не дійшла до такого тяжкого стану, як у нас. Пригадайте, що війна вірвала з місця учительство наше, нищила будинки, торощила нам шкільні меблі, палила научними приладдями. Шкільні будинки ще добре коли тільки без вікон і без дверей зостались, а часто в них і підлоги не було, часто і стеля завалилася, а часто і сліду не зосталося навіть від будинка. І от вертається учитель до села. (Ще добре, коли він вертається, бо в більшости полягли вони...) Нема як до праці взятися. А бачить, що мусить будити приспану думку, мусить якось до тої праці братися. Діти личіють. „Скоро письма не буде кому перечитати"—скаржаться люде. Починаються сходини, ради. Раз, другий, третій. Тяжко йде. Тяжко тому, що часто ці люде самі не мають де голови прихилити, не мають стріхи над головою. Але йдуть на всі жертви: складаються, зсипаються зерном, якось самі помагають і латають ту напів розвалену будівлю. Стягаються по дошці — лавки роблять. Требаж і причепурити якось ту школу, треба книжок дітям, требаж і учителя утримувати — все це лягає на плечі тої бідної людности. Розуміють що ніхто їм школи не збудує, ніхто для них учителя утримувати не буде, бо нема трівкого ладу.

Учительство неймовірної праці поклало на відновлення школи. Напевне можна сказати, що ніхто таких злиднів не зазнав, не виходив стільки миль пішки, не виносив на своїх плечах стільки книжок і не вистрадав стільки за українську школу, як вони.

Не инакше, як подвигом треба назвати оцю відданість нашого учительства свому народові.

Учительство наше є добре підготовлене до своєї праці.

...Старші наші товариші мають вечше літ науки, але всетаки мають чи учительську семинарію чи рівнозначну з нею церковно-учительську школу, чи звичайну середню освіту, але довголітньою практикою здобули собі ці потрібні фахові методичні знання.

Семіж ви, панове, кажете, що не маєте досить фахових учительських сил? Чомуж нехтується наше фахове учительство? Чомуж усувається тих наших страдників? Чому вимається нам наші інтелігентні сили? Чи то в інтересах спокою, чи в інтересах держави робити таке насильство?

Ото з початком біжучого шкільного року влада шкільна на місцях розпочала систематично усувати найкращих, досвідчених і кваліфікованих учителів-Українців. Виганялося зі шкіл тих, хто ніс світ культури до хат українських. Зроблено це просто в той спосіб, що усіх до одного учителів звільнено, а тоді мусіли вони наново вносити прохання про приняття на службу.

Тут уже вимагалося посвідчення про льояльність, про моральність, лікарське свідоцтво і т. д. Пізнійше стало вимагатися посвідчення про приналежність до Громадян Польської Республики. Добре то сказати: „Дай таке посвідчення". Але не дають нам його.

Ніхто не може досі сказати, хто має на це право. Кажуть, що досить того, що тут народився. Другі кажуть, що не це, але треба бути записаним до книг стану людности. Треті кажуть, що треба і того і другого разом. Панове, я вам назву випадки, коли люде тут десятки літ живуть, землю мають, відбувають за неї всі повинности — і не можуть добитися того права „obywatelstwa".

І ота шкільна місцева влада вчає цей безпорадний стан і таке домагання ставить тим, кого хоче усунути. Таке домагання ставиться десяткам наших кращих робітників у всіх повітах Волині й Полісся. Не міг такий учитель подати того посвідчення, але вносив до уряду прохання, щоб йому надали те право, і хотів, щоб дали йому можливість працювати в тій школі, яку він такою дорогою ціною збудив до життя.

Вірити не хотілося, щоб десь у Варшаві хотіли так знущатися. Найгірше те, що від маленьких, незначних, тихеньких учителів; від тих, що низько стеляться; від тих, що нічого від пана інспектора не вимагають і з усім погоджуються, — від тих нічого не вимагається, тих не звільняється.

Покривджені наші вчителі вдалися до Варшави, до міністерства. Дивуються там. Хібаж ви, панове, не хочете мати права обивательства польського?

— „Та ні, миж внесли і прохання про те, але звільняють"...— „Коли так, то будьте певні (кажуть в міністерстві): і волос з голови вам не спаде за обивательство".

Вертають наші люде з якоюсь надією і... за тиждень одержують звільнення.

Маємо відомости, що в Рівенському повіті є таких звільнених кількадесять; в Острізькому 5, в коло 30 просто й зовсім не було прийнято, сидять без праці; в Во-

лодимирському повіті, в Горохівському маємо теж саме, там же ними в найгірших умовах видіє коло 45 безробітних учителів; в Дубенському повіті маємо таких 15 жертв; на Поліссі маємо зареєстрованих 123 безробітних учителів; на Холмщині коло 200.

Панове, до чого це йде? Де це видано? Свавілля, якої гірше і уявити собі трудно. І ці страдники навіть не можуть добитися, за що таке діється з ними. Бо офіційно нікому не написано, за що він звільнений. Один з таких звільнених, учитель з вищою освітою, і його дружина, теж учителька і теж з вищою освітою — Арандаренки — і писали і разів із шість їздили до куратора правди шукати. Звичайно, там треба „poczekać", попоходити, доки діждешся тої ласки. Нарешті таки приймають. Вислухують, дивуються і запевнюють, що „pańska sprawa będzie załatwiona". Вертає чоловік і жде. Жде нервово, неспокійно. Жде тиждень, два, місяць. Іде знов. Знов те саме. Часом і не приймуть. Знов розмови, знов кажуть, що „pańska sprawa już załatwiona. Niech się pan nie martwi". Вертає і по місяц. очікування одержує повідомлення через інспектора, „że pańska sprawa załatwiona odmownie". Чому? Як? Іде знов. До самого пана вже не доходить, говорить з секретарем... Вирішує внести скаргу до міністерства. За якийсь час одержує повідомлення, що міністерство затвердило звільнення. Просить одну знайому Польку зайти і розпитатися.

„Він, бачите, скаржився на нас до міністерства. — ну ми ж написали, але так, що не захоче більше скаржитися". Чи не пригадується вам, панове, з Гоголевого „Реаізора": „Аршинники, самоварники, протобестії! Жалуватися на мене!"...

(Продовження буде.)

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З преси.

З точки погляду „Найяснійшого Пана". — Жидівська радість.

„Газета Львовска" має постійну рубрику: „З українського табору" (в оригіналі: „Z obozu ruskiego") і — як пишуть деякі польські органи — є вона в українських справах „добре поінформована". „Газета Львовска" заступає передвоєнну „Газет-у Нарадов-у" і „Дзенник Народови" з воєнних часів. Джерелом її „доброї поінформованости" є сплетні, що виходять з одного гнізда сплетництва і через рижі пташки, що ні орють ні сіють, містяться на сторінках цього безполого органу. Крім того „Газета Львовска" з прикметною їй безцеремонністю не вагається брати наші кореспонденції із Закарпаття та обливати їх своїм „красовим" сосом, подавати як „власні телеграми". Зновуж в статтях, присвячених головно університетській справі, виявляє цей орган таку дозу хамства, що аж гидко читати. В ч. 100 з 3. ц. м. знову маємо замітки на тему університетського питання. Розуміється, львівський університет ніколи не був утраквістичним, бо „ніколи жаден австрійський уряд не заявив, що уважає львівський університет утраквістичним університетом". Коли хтось так „аргументує", то з ним вривається всяка розмова. Все таки годиться зазначити, що про утраквізм не рішає заява австрійського уряду, переляканого „вдецидованою поставою Польського Кола", але закон і факти. А закон постановляє, що на львівськім університеті можна було викладати в одній з красвих мов, а факти стверджують, що на тому університеті існували катедри з польською і українською мовами. Що польських катедр було більше, не міняє фактичного стану.

А вже крайне хамство проявляється в тих рядках „Газ. Львовск-ої", де говориться, що українські студенти не хотіли слухати лекцій на львівськім університеті, „щоби тільки на випсовій карті не вписати польського горожанства і щоби тільки не служити в польськім війську".

Треба бути крайно неморальним і безхарактерним, ідоби в добі права наші, в добі визвольної боротьби ставити такі вимоги до борців за державне право українського народу, та ще більш безхарактерним треба бути, щоби такі вимоги похваляти.

Зясовуючи становище українського громадянства до справи українського університету пише „Газета Львовска", що

„існування таїного університету у Львові не може становити ніякого правного прецеденсу, котрий переєуджував би повстання й осідок українського державного університету. Для нас та справа є зовсім ві . чта, не обтяжена ніякими прецеденсами, а розміри успішного для Українців сфіналізування повинні бути зависні від ступня льояльности, з якою загал українського громадянства буде виповнювати свої обовязки у відношенню до держави. Польський уряд, приступаючи до фундування українського університету, мусить мати непохитну певність, що через то зміряє до угрунтування панування Річипосполитої в тій частині краю, що через те не скручує посторонка на власну шию".

Яка, криклива вбогість думки: „Лемберґерка", що на протязі 108 років на всі лади приклонялася перед „Найяснійшим Паном", в тої самої точки трактує культурні й політичні справи й після великої війни, після проголошення права націй, після боротьби за права народів. Не ступінь льояльности рішає тепер про задоволення культурних потреб українського народу, але реальні чинитьби. Платячи податки, даючи рекрута і т. п. маємо право вимагати, щоби хоч частину наших грошей видано на наші потреби. Крім того живемо в часах народоправства, а не чийого небудь „панування". Правда, дійсність стверджує „панування", та це ненормальність, яка встоятися не в силі.

*

Жидівські посли, не лише польські, але й „українські" — із Галичини, вибрані в числі 14-ти через абстиненцію Українців від участи в безправно розписаних виборах, входять в орбіту польської державної політики. Найновійша фаза жидівської політики носить на собі печать спілки з тзв. „центро-правом", себ-то з польською чорною сотнею і ярими антисемітами. Теперішні керманичі всіми засобами пропагують чорносотенно-польський і жидівський мезаліянс. Як це робиться і як виглядають нові жидівські настрої, нехай послужать деякі вийнятки із статті „В хорі радости" („Хвіля" ч. 1491 з 4. ц. м.). Пос. д-р Райх ось як радується:

„із всіх кінців вільної Річипосполитої променіє радість і гордість, з мурів і з вікон повівають прапори, а з очей міліонів польських горожан трискає величне вдовілля, „że się jest synem bohaterskiego narodu". Геройського не лиш тому, що зуміз після майже вікової неволі викути наново для себе еру волі, але що з чолом піднесеним в гору в тяжкій добі гнету споглядав, і навіть і тепер, у заграві нового сонця, споглядає на тінь тієї старої великої минувшини, котра свідчить, що Польща не є парвеніом в рідні вільних народів.

Нинішній день є подвійним святом в Польщі. Столиця Польщі в своїх мурах гостить найбільшого стратеґіка сучасности, окритого лаврами, тому, що своїм стратеґічним ґеніем здобув тріюмф Антанті, а одночасно запезпечив побіду права над силою і свободи над гнетом.

І тому живійше б'ється сьогодня серця всіх, в чиїх жилах пливе кров буйнійше на думку про Визволення".

Ну що? Tempora mutantur!

Тим вищі адреси просимо не забувати писати і повідомляти про свою зміну.

З Волині.

Работа пропагаторів.

Славнозвісний Оскілко, який в свій час був найнятий для розбиття українського списку підчас виборів, тепер віднозив свою роботу: він розпочав в Рівному видавати газету „Дзвін". Цього „органу" досі вийшло два числа.

Усунення посла Пирогова.

Вищий суд в Варшаві, який розглядав справу посла Пирогова, розяснив, що він не має прав польського обивательства й через те не може бути послом. З огляду на це посол Пирогов втратив свій мандат.

Видавничі заходи.

Волинськими громадянськими колами робляться заходи для видання великого календаря-збірника на 1924 рік; збірник має містити історичний, статистичний і економічний матеріял, який торкається Волині.

Німецький міністр юстиції про Порурю.

Німецький міністр юстиції д-р Гайнце виголосив промову, у якій заявив: Гра льондонських нарад під ворожим напором не сміє повторитися. Ми не дозволимо собі нанинути неможливі умови і мусимо видержати! Наш спротив у Порурю не ослабиться. Політика хитрости і уступчивости мусить закінчитися. Тільки наслідком політичного хитання ми вислали війська ратувати Сх. Прусію підчас світової війни і через це ослабили західний фронт та програли війну. Це не сміє повторитися. Будьмо міцні і тверді не зважаючи на це, що одна з німецьких провінцій мусить терпіти більше від инших. Тільки твердим спротивом ми приневолимо Францію числитися з нами. Наша закордонна політика є замало активна. На днях Німеччина вислала до Франції пропозиції. Коли Франція прийме їх, то добре, а ні, то ми будемо боротися дальше. Від успіху нашої боротьби над Реном залежить майбутнє Німеччини.

Кріваєий перший травень.

В Мадриті підчас свята першого травня прийшло до кріваої боротьби між поліцією і демонстрантами, підчас якої поранено 4 робітників.

В Медіолані поліція застрілила 2 комуністів.

В Неаполю робітники виконали в той день 8 динамітових замахів і пущено в рух 2 пекольні машини в будинках фашистів. Не зважаючи на заборону свята, участь в поході взяли тисячі робітників і легіон Д' Анунція.

В Токіо підчас свята убито кількох поліцистів, а богато робітників арештовано.

В Парижі окрім 60 поранених осіб застрілетовано одного поліційного агента.

В Москві й у всіх совітських республиках святковано 1. травня дуже урочисто. Троцький виголосив промову до армії, вказуючи на необхідність поготівля червоної армії.

РІЖНІ ВІСТИ.

Льозанські торги.

Конфлікт між совітським представництвом в Льозанні і державами Антанти загострюється. Делегат Італії предложив совітському представникови умови, на основі яких Совіти малиб підписати конвенцію в справі проливів, але Воровський відкинув пропозицію. Турецька делегація проявляє щораз більше неуступчивости і ставить нові домагання. Між учасниками панує переконання, що конференція закінчиться успіхом.

Політичне вбивство в Софії.

В Софії замордовано Миколу Юрнкова, провідника македонських федералістів. Замордований Юрников від довшого часу боронив принціпу парляментарної боротьби за права Македонії і виступив проти самостійницьких змагань Македонії. В Софії панує переконання, що вбив виконали македонські самостійники.

На грецько-болгарському кордоні.

Відділ болгарських військ збунтувався проти своєї влади і перейшов на грецьку територію, де його розброєно.

Англійська делеґація в Берліні.

Англійський уряд вислає до Німеччини окрему делеґацію в цілі обміркування економічної ситуації Німеччини зараз із німецькими промисловцями.

НОВИНКИ.

— **Підвищка передплати. З приводу невпинного подорожіння друкарської роботи та цін паперу, змушена адміністрація часопису підвисшити ціну передплати з днем 1. мая с. р. на 15.000 Мп. в місяць, а ціну одного примірника на 600 Мп.**

— **Конфіскати.** Попереднє (23) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два уступи вступної статі п. з. „І знов заборона", та статтю „Сензаційна провокація тернопільської поліції", в якій сконфісковано першу частину донесення до прокураторії на провокатора Гната Мельчика. З огляду на конфіскату першої частини донесення — ми примушені спинити друк другої частини.

— **В справі Народнього Зїзду.** Після заборони поліцією відбуття Народнього Зїзду в дни 10. мая інтервеніювали в цій справі іменем Народнього Комітету д-р Ів. Куровець і д-р В. Бачинський у радника Дошота, реф. політ. справ при воєвідстві. П. Дошот заявив, що Зїзд 10. мая не може відбутися. Тому Народній Комітет перенуває день Народнього Зїзду на 21. мая (другий день латинських Зелених Свят).

— **Дещо з сусідської гумористики.** Маршал Франції Фош, якого оце іменовано ще маршалом Польщі, відвідав по дорозі славний чудотворною іконою і мацоківською аферою монастир Павлинів на Ясній горі в Ченстохові. Коли один з черців подав йому до підпису пропам'ятну книгу, на її картах мигнули перед противником Гінденбурга підписи ц'саря Вільгельма І. і Людендорфа. Фош скривився, наче розкусив кислий огірок. А в голові в нього промайнула думка, що всеж таки, ще так недавно Польща не була на стільки франкофільська, що витала німецьких тріюмфаторів з тою ж помпою, з якою тепер витає представника французького мілітаризму...

— **Концерт Романа Любінецького.** Дня 7. квітня, отже в найблизший понеділок відбудеться у великій салі „Народнього Дому" перший в краю концерт тенора Романа Любінецького при співучасти В. Барвінського, який обняв фортепяновий супровід. На програму концерту, улаштованого заходами літературно-мистецького гуртка „Богеми", зложилися такі точки: Д. Січинський: а) Дума про гетьмана Ничая; б) Не співайте мені цієї пісні; в) Як почуєш в ночі. С. Людкевич: а) Тайна, б) Піду втечу. М. Лисенко: Мені однаково. Томас: Міньон, арія Вільгельма; Верді: Трубадур, романца Манрїка. Гунод: Фавст, Каватіна. Пучіні: Богема, арія Рудольфа; Масене: Манон, арія де Крі. Початок концерту о годині 7·30 м. Білети в цінї 10, 8, 6 і 4 тисячі марок можна набути раньше в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, а в день концерту від 4. год. з полудня при касі в „Народнім Домі".

— **Святочний концерт Т-ва „Зоря".** Рухливе і діяльне Т-во українських ремісників і пром. „Зоря" улаштувало 29. квітня концерт в честь роковин смерти Т. Шевченка із такою програмою: 1. Шевченко-Лисенко: „Заповіт" — тов. сольо і муж. хор в супр. форт. 2. Святочна промова — проф. Бабин. 3. Чернявський-Стеценко: „Ніченько, нічко" — міш. хор. 4. A. Preveiz: „Скарга циганки". Fr. Pattirzk: „Сон любови", E. Wenski: „Тихе щастя", C. J. Umlauf: „Розстання" — сольо на цитру — І. Кахникевичівна. 5. Грабовський-Стеценко: „Сон" — міш. хор. 6. Т. Шевченко: „Посланіє" — декл. п-на О. Столярчуківна. 7. Шевченко-Лисенко: „Думка" тенор. сольо — І. Павлюк. 8. Федькович-Ніжанковський: „Нова Січ". В концерті бравна участь також п-на Ірена Макухівна. Загальне вражіння концерту було вдоволяюче. На увагу заслуг хорова продукція „Сон", „Думка" тенор. сольо п. І. Павлюка та знаменита деклямація п. О. Столярчуківної. Саля була набита по береги, серед присутних панував святочний настрій.

— **Вимоги при вступнім іспиті на** перший рік українських семинайних курсів УПТ. На численні запити родичів поміщуємо отсю інформацію з тим, що такі курси існують доси дівочі в Золочеві, Коломиї, Львові, Самборі, Стрию і Тернополі, а мужеські в Станиславові. 1) Релігія: Знання в обсязі VI. праві віри з узглядненням історії біблійної Старого і Нового Завіта. Докладно св. Тайну Покаяння і св. Причастія. 2) Українська мова: плавне читання і переповідання змісту уступів з українських читанок Крушельницького призначених для I. і II. кл. гімн.; основне знання української граматики Коцовського і Огоновського; правописні правила видані Наук. Т-вом ім. Шевченка 1922 р. Справність в написанню оповідання з уступа, який визначить екзаменатор. 3) Польська мова: Аналогічні вимоги як при українській мові з тою різницею, що при тій мові вимагається знання польської граматики Конарского, а при письменних задачах правопись з 1919 року. 4) Рахунки: Вправа в памятевім розвязуванню рахункових задач в обсягу 1000; письменні рахункові діяння в обсягу мілїона; відніманна через подавання, скорочене множення; 4 діяння звичайними і десяточними дробами; переміна звичайних дробів на десяточні і відворотно; правило трох; рахунок проценту, спілки і мішанини. 5) Геометрія: Переробити з підручника Сітницького призначеного для I. кл. гімн. весь матеріял, а з підручника Грицака (призначеного для II. і III. кл.) роди кутів, фігури плоскі, обчислення їх обводу і поверхні, міри квадратні і кубічні та їх применення. 6) Географія: Переробити весь матеріял з підручника Юлїяна Левицького для I. кл. гімн. п. з. „Географія для I. кл. шкіл середних". 7) Історія: Історія України після книжочки Крипякевича „Історія України" Львів 1918. 8) Природа: Матеріял VI. і VII. кл. виділової школи. 9. Німецька мова: Переробити матеріял призначений давнійше для III. і IV. кляси школи народньої після підручника „Початки науки німецької мови ч. I. і ч. II." або після підручника Калиновича п. з. „Lehrbuch der deutschen Sprache für ukranische Mittelschüleu. Львів 1922. Змога написати без похибок диктат. — Документи, яких вимагається при вписі до вступного іспиту: 1) метрика уродження, 2) попередне свідоцтво, 3) свідоцтво здоровля від приватного (не повітового) лікаря виставлене в біжучім році. Такса: 25.000 марок польських.

— **Без коментарів.** Від о. Олександра Тресньовського, пароха Ялина, одержуємо лист такого змісту: Старосво в Сяноці завізвало мене, письмом з дня 17. IV. н. р. ч. 9707 до президіяльного бюра на день 25. с. м. Тут на поставлене питання, чи не є правдою, що підписаний в часі великодних свят збирав в церкві жертви на сироти (на протимський епарх. захист) і що в тім случаю має підписаний на свое оправдання, дав я відповідь: „що я сповнив обовязок супроти наших сиріт і своєї духовної власти". По тій відповіди староство (згляднo урядуючий комісар Пронь) видав вирок: за збирання жертв на сироти, без дозволу політичної власти засуджується о. Олександра Тресньовського на три дні арешту. Названий комісар намовляв два рази, щоб вносити рекурс. Підписаний заявив, що рекурсу вносити не буде і просив о доручення письменного вироку.

— **„Маска".** Появилося третє число сатирично-гумористичного журналу „Маски". Кількоднева опізненя спричинила конфіската обгорточної ілюстрації (про маршалка Фоша), замість котрої прийшла знаменита карикатура д-ра В. Бачинського (рис. арт.-мал. П. Ковжун). Взагалі ілюстраційна частина журналу та його технічна сторінка звертає увагу дійсно мистецькою культурою. „Перець" змісту числа творить „Новий репертуар українського театру у Львові", в якому заповіджено дебюти понад сімдесять найбільш відомих українських дїячів (політиків, професорів, письменників, фінансістів і ін.) у відповідно добраних пєсах. Нова серія епітафій, оригінальні вірші Р. Купчинського, Михайла Рудницького, К. Поліщука і ин., „Літературні новини" і т. п. матеріял надають журналові певну літературну вартість.

— **„Третий май" у Львові.** Польське народове свято третого мая, обходжене ще донедавна з такою помпою, проминуло у Львові ледан помітно. Поза парадою військовости, шкіл та інституцій, навіть польське населення Львова віднеслося до свята байдуже. Поза урядовими будинками майже не було хоругов ні віконних наліпок. Мимоволі пригадується опис святкування 1. мая в Москві, де поза офіціяльними колами львина часть населення відтягалася від офіціяльних парад.

— **Маніфестації у львівській надвецький школі.** Львівська „Газета Повсякденна" поміщує сяжневі революції про надужиття, яких мав допуститися комендант кадецької школи у Львові якийсь п. Махальскі. Тон, з яким згадана газета пише про це, каже вірити, що її революції правдиві.

— **Шануймо свою мову!** Нам пишуть: Дирекція польської Почтової Каси Ощадности переслала (до ч. 11116 з дня 26. IV. 1923.) „Народній Торговли" у Львові, яка жадала відповідей на свої письма в українській мові, ось яку революцію: „W odpowiedzi na pismo Panów z dnia 14. bm. PK|Per. zawiadamiamy uprzejmie, iż urzędnik dla języka ukraińskiego odbywa obecnie służbę wojskową. Na miejsce urlopowanego nie możemy przyjąć innego tłumacza, ze względu na minimalną korespondencję w języku ukraińskim". — *Знаємо, що богато* інституцій і приватних людей має своє конто в Почтовій Щадниці і тому вважаємо їх, щоби кореспондували виключно по українськи, бо тоді дирекція П. Щ. не буде мала приводу до подібних відповідей. — *МЗ.*

— **Загальні збори „Народнього Дому" в Збаражи.** В половині березня відбулися загальні збори кредитового товариства „Руський Народний Дім" в Збаражі. Товариство розвивається гарно. Касовий оборот виносить 15 мілїонів, резервовий фонд сягає двох мілїонів а членам признано 20 проц. дивіденди. Делегат ревізійного „Союза" п. Капуста подав в справозданню переведеного шконтря, що найшов ціле ділозводство у взірцевім порядку і поставив внесення, щоби директорам Теодорови Стрільбицькому і Сафатови Шмигрови за їх довголітну безкорисну працю для добра товариства признати одноразову ремунерацію в квоті 300.000 мп., що збори одноголосно ухвалили. Директори признаної ремунерації не приняли а жертвували її на „Рідну Школу" прирікаючи, що й на будуче будуть безкорисно для добра товариства трудитися, за що делегат на письмі зложив подяку пп. Стрільбицькому і Шмигрови.

— **Бандити перед карним судом у Львові.** В пятницю почнеться перед львівським судом, як наглим, розправа проти 16 членів бандитської ватаги Гураля. Розправа тріватиме два дні.

— **Бандитизм шаліє далі.** В селі Клебанівці напало шістьох бандитів на місцевого війта а представившись як члени польської дефензиви „заарештували" війта і нічних сторожів. Забезпечивши в той спосіб перед „владою", почали рабунок в одного з мешканців села. Коли він, боронячись перед нападом у бив одного з бандитів залізною за прутою, розлючені тим бандити вирізали цілу його родину, а крім цього війта і двох нічних сторожів. Підпаливши хату панове з „дефензиви" зникли.

— **Аж так!..** До нашої редакції принесено дослівний відпис старостинського розпорядку, доручуваного грек.-кат. парохам Сх. Галичини жандармами... Starostwo w Lubaczowie. L. 203|pr. Lubaczów, dnia 25|IV. 1923. Do Wiel. Księży Proboszczów obrz. grecko-kat. w powiecie. Dzień 3. Maja jako rocznica Konstytucyi 1791 roku ustanowiony został ustawą z dnia 20 lipca 1919 Dz. p. . N-ro 38 w całej Rzeczypospolitej

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Слідство в справі сутичок на чесько-мадярській границі.

Прага. Чехословацьке пресове бюро доносить, що слідство, переведене мішаною чесько-мадярською комісією в справі відомих подій над границею, ствердило, що події ті мали місце на терені чехословацькім.

Розділ австро-угорського залізничого матеріялу.

Відень. „Н. Ф. Пр." з Парижа: На конференції амбасадорів, котра відбулася вчера, розпочато знов обговорювати справу розділу давного австро-угорського залізничого матеріялу поміж сукцесійні держави. Рішення не осягнено, наради будуть ведені нині пополудни.

Німецькі пропозиції не до приняття.

Париж. Рада міністрів ухвалила, що німецькі пропозиції є до не приняття, а то з таких причин: 1) недостачної суми відшкодувань предкладаної Німеччиною, 2) услівій поставлених Німеччиною, 3) їзза недостачі гарантій, яких домагається французьке правительство.

Брукселя. „Етоаль Бельг.": В міністерських кругах уважають німецькі пропозиції недостаточними. Франція і Бельгія порозуміються в справі відповіди мабуть підчас бруксельської конференції.

Відповідь Пуанкаре на німецьку ноту.

Париж. Пуанкаре зредагував проект відповіди на німецьку ноту. Спеціальний курєр поїде до Брукселі, щоби подати до відома бельгійському правительству текст проекту.

Французька нота до Туреччини.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Парижа: У французькій ноті до Туреччини домагається Франція відкликання турецьких військ з над сирійської границі і завважує, що переговори в Льозанні годі вести під пресією турецьких гармат. Франція пригадує, що Туреччина поставила таке саме домагання в Муданії і тоді Франція узгляднила це домагання.

Відень. „Н. Фр. П." з Льозанни: Ісмед паша телеграфував до Ангори, що Франція не вестиме дальше конференції під пресією турецьких військ у Сирії і коли концентрації не вдержиться, то зникнуть останні виглядн мира на Сході. Отже положення поважне.

Льондон. Райтер з Царгорода: Французька нота викликала своїм рішучим тоном в турецьких урядових кругах глибоке вражіння. Покищо ждуть інструкцій з Ангори і задержують резерву.

Поворот канц. Куна з урльопу.

Відень. „Н. фр. Пр." з Берліна: Канцлер Куно почав 3. ц. м. урльоп, відложений по причині приготування репараційної ноти.

Берлін. Часописи звідомляють, що канц. Куно вертає в понеділок із урльопу.

Еспанська королівська пара в Брукселі.

Брукселя. 3. ц. м. прибула тут еспанська королівська пара.

ДІМ КИЛИМІВ ГАЛИЯНСЬКИХ
ЛЬВІВ, ПЛ. СВ. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЛЬНУ ПРОДАЖ КИЛИМНАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА в ГАЛИЯНАХ ВІДОМОЇ З ПОСЛІДНІХ „СХІДНИХ ТОРҐІВ". — —
Килими на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомани і буєки, хідники, подушки, потаравки, килимові і шкотські портієри у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 5—10
2115

tej Polskiej jako uroczyste święto po wieczne czasy. Po myśli reskryptu Województwa z dnia 18/IV 1923 L. 7086/913/II/1, wedle którego Konsystorz gr. kat. w Przemyślu otrzymał wezwanie, by polecił podległym sobie urzędom paraf. odprawienie uroczystych nabożeństw, — zwracam się do Wiel. Ks. Proboszcza, by w dobrze zrozumianym interesie politycznym zechciał w tym dniu odprawić uroczyste nabożeństwo, pouczył wiernych o znaczeniu Konstytucyi dla Państwa i obywateli, z w szczególności, wreszcie by wziął udział w miejscowym Komiecie ku uczczeniu uroczystości, który równocześnie polecam zawiązać w tamt. gminie. W razie niezastosowania się do niniejszego wezwania zmuszony będę fakt opornego zachowania się Wiel. Ks. podać do wiadomości moich Wiadz Przełożonych. — Starostwo: Cwierzewicz w. r.

— **Лиси срібні** в будапештенським магазині футер Брайтфельд і Візнер Львів, в. Сикстуська ч. 2. 2239a) 1-2

— **До всіх бівших учениць і учників Отця Радника Олександра Стефановича.** Сего року минає 50 літ священичої і учительської діяльности незабутнього нашого катехита і професора Отця Стефановича. З приводу цеї річниці вирішила в тісніїшім кружку бувших кандидаток і кандидатів львівської учительської семінарії думка, звеличати ювилей нашого професора ширшим товариським зіздом. Зізд призначено на Зелені Свята: 26 і 27. травня. В програму Зізду увійде: в суботу номінальне богослуження за померших членів і похід на кладовище, вечером товариські сходини при спільнім чаю. В неділю екзорта з богослуженням Ювілята, відтак спільна фотографія. Просимо, зголошуватися заздалегідь до участи в Зізді, щоби можна усталити число кватир для приїзжих. Хто особисто не може явитися, хай пришле привітне письмо і дар на проектований стипендійний фонд імени Ювілята. Зголошення на Зізд і всякі письма слати на адресу: Константина Малицька вул. Мохнацького 12. За Комітет З'зду: *Гермина Шухевичева, Марія Білецька, Константина Малицька, Олександер Бісікевич.* 2249 1—1

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадникa у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота, 5. мая год. 7. веч. Другий раз! „ЛЮБОЩІ" (Забавки) драма на 3 дії А. Шніцлера.

Неділя, 6. мая год. 3. по пол. „ХАТА ЗА СЕЛОМ" драма на 5 дій після повісти І. Крашевского.

Неділя, 6. мая год. 7·30 веч. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ" оперета на 3 дії Л. Фалля.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

Номарно. Сала „Сокола".

Субота, 5. мая „ГАЛЬКА" опера на 4. дії Ст. Монюшка.

Неділя, 6. мая „МІРАНДОЛІНА" комедія на 3 дії С. Гольдоні.

Заходом українських товариств в Грималові відсвяткується 62-літні роковини смерти Т. Шевченка концертом дня 6-го травня ц. р. в салі Народнього Дому в Грималові. Початок концерту о 7. год. вечером. Концерт попередить панахида за погибших борців України, котру відправить місцевий парох в асисті сусідних священиків о год. 12-ій в полудне. 2244 1—1

З приводу ювилею **Впр. о. сов. Олександра Стефановича** смію і я піднести свій голос та прилучитися до хору всіх тих, котрі звеличують ни-

ні заслуги 50-літної діяльности одного з послідних нині живучих а найбільше заслужених будителів Галицької України з національного легарту. Як одна з дачних його учениць хочу піднести Його педагогічну діяльність, Його самопосвяту для національного виховання молодих поколінь. Влюовані в нас етичні засади, котрих вихідною була все любов до свого рідного, стали для нас дороговказом на ціле життя а в наших серцях полишили глубоку пошану і вдячність для Того, хто так не жалюючи труду їх в нас вполював. І се на мою думку найбільше, що не має ціни заслуги Ювилята, бо щож може бути важнійшого для даної ідеї, як виховання для неї кадр свідомих робітників. При тій нагоді складаю мій скромний дар 100.000 мп. на Рідну Школу, себто на ту ціль під яку дост. Ювилят клав перед десятками літ тверді підвалини. — *Евстахія Тишинська*, учителька жіночої семінарії в Перемишлі. 2247 1—1

Кружок У. П. Т. ім. Бояка Грінченка уладжує „Спільне Сяченє" дня 6. мая 1923 о год. 5-тій в комнатах хлопечої школи пом. вул. Городецькій 95. Інформацій уділяється також кожного дня від 5—7. 2253 1—1

Дрібні оголошення.

НОТАРЯТ в Новім селі коло Підволочиськ приїме сейчас путинованого в спадківках солісітатора або конціпієнта з правом субституції. 2252 1—3

ХУТІР коло 24 м. вкупі, господарські будинки лише Американцева до продажі. Вяже Іван Костишин, Борщівці, стація в місці. 2250 1—1

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Вітрового 4. 1974 3-30

БУРАКИ Екендорф жовті, мамути червоні, півцукрові, люцерну і всі насіння поручає І. Борис, Перемишль. 2102 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

КАПЕЛЮХИ

в найновіщих фасонах поручає, приймає всякого рода **перерібки**

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

ЛЬВІВ, Пекарська 47.

2160 5—5

АДВОКАТ 2219 2—3

Д-р Василь Блявацький

отворив адвокатську канцелярію

в Сяноці

в домі „Народної Торговлі" І. поверх

Лев Аппель і Ска

у ЛЬВОВІ вул. Легіонів 1.

Тел. 458. Адр. тел. Оптика Львів. 2151 ПОРУЧАЮТЬ 5—50

Окуляри, Цвікери

від найдешевших до найдорощих у всіх родах, — СКЛА Цейсса, — — — Буша, Герца — — —

:: ЛЬОРНЕТКИ ::

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується підворотно.

Свій до свого!

25% ДЕШЕВШЕ.

Ширший загал переконався вже, що кооператива

„РЕҐУЛЯТОР"

у ЛЬВОВІ, Бюро: ВАЛОВА 14,

— Магазин: РИНОК ч. 43. —

є найдешевшим жерелом закупна всяких бажаних товарів, доказом чого напливаючі зі всіх сторін нашого краю письма в подяками. Товарі є у нас дешеві, тому що купуємо безпосередно з фабричних жерел з нашою девізою

:: Великий оборот — малий зиск! ::

Хотячи і на дальше дати можність користання з набуття наших дешевих решток, ми постановили висилати кождому одягові решткн, котрі є у нас поділені на 7 сортів, які надаються на гарні мужеські одяги, жіночі костюми або плащі. Решткн ті є з одягових матеріял'в першорядних більських фабрик, чисто вовняні, подвійної ширини, у всіх красках. **За купон 3-метровий:**

Сорт А, 75.000 мп. Сорт Б. 105.000 мп. Сорт Ц. 165.000 мп.
Сорт Д. 225.000 мп. Сорт Е. 315.000 мп. Сорт Ф, 420.000 мп.
Сорт І. 460.000 мп.

Решткн на ряґляни за купон 2 м. 75 цмт.: Сорт А. 210.000 мп., сорт Б. 240.000 мп., сорт Ц. 350.000 мп. Для Вел. о. священників сукно на реверенди 60.000 мп. вищий сорт 125.000 мп. за метер. дальше кангари вовняні 165.000 мп., вищий сорт 175.000 мп. за метер. До кождої решткн на бажання ПТ. Клієнтів висилаємо цілий комплет підшивки під маринарку, камізельку, сподні, кишені і до рукавів по 65.000 мп., вищий сорт 80.000 мп.

Жіночі шевіоти у всіх красках по 19 800, 22.000, 28.800 мп. за метер. **Матеріяли літні** на дамські сукні, купон по 60.000 мп., 78.000, 95.000 мп. **Полотна** на постіль і білизну по 9.400, 10.500 і 12.800 мп. за метер. **Полотенця і софіри** в гарні десені по 9.4000, 9.800 і 12.500 мп. за метер. **Цяґи** на убранка для дітей, сукнки, робітничі убрання дуже тріпкі по 8.2 0 мп. подвійн. ширини 19.000, 24.5000 і 29.800 мп. за метер. Маємо рівнож габардини, трикотини, велюри і т. п.

Увага! Замовлення виконуємо за післяплатою (платиться при відборі). Опакування і пересилку від 1—3 решток 10.000 мп. — — — —

Товар не відповідаючий на жадання вимінюємо на вищий або гроші звертаємо відворотно, тому і ризико є виключене, а ми є певні, що ПТ. читачі раз одержавши від нас замовлений товар остануть нашим сталим клієнтом і будуть безпереченно жадати других товарів, котрі описані в нашім цінніку долучаємо до кождої решткн.

Замовлення висилати під адресою!

Коопер. „РЕҐУЛЯТОР" Львів, Валова 14

Приїзджаючих до Львова як також місцевих просимо відвідати наш магазин РИНОК 43. — Достава для кооператив, спілок, союзів і других товариств, рівнож збірних на догідних услівях. 2248 1—3

ПОДЯКА.

О. пароховн Левинському і о. проф. Маркови за працю та труди при улаштуванню вистав, та щиру українську гостину наших членів.

Синевідсько, 30 квітня 1923.

Сольський,
секретар
філії Союза Діячів Українського Театр. 2234a) Мистецтва ч. 2. 1—1

ПРИВАТНИЙ урядник пошукує якої небудь посади і зложить кавцію 2,000.000 мп., евентуально приступить до малого інтересу, навіть сезоново. — Зголошення, Львів, Петра Скарги ч. 10. В. Білевський. 2245 1—2

:: ПЕРША УКРАЇНСЬКА ::

Торговля НАФТИ

МИКОЛИ КОЦУРА

ЛЬВІВ, вул Францішканська 21.

Хто у своїх купує, той і свій нарід збогачує. Товар найліпший, ціни приступні

ВИБАГЛИВЕ ВЗУТТЯ

власного виробу по конкуренційних цінах 2223 виконує РОБІТНЯ 2—2

ІВАНА МАТІЄВИЧА

Львів вул. Городецька 57.

Одинокий український

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ :: І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ ::

у ЛЬВОВІ, вул. ДОМИНІКАНСЬКА ч. 11.

продає гуртом і детайльно по найдешевших цінах ріжного роду

ШКІРУ на ОБУВ,

Купує, міняє і приймає до ви- 2246 **прави сирі шкіри.** 1—2

Шийте Наш Часопис!

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ. 2255 3—25

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. **СКЛАД ОБУВИ**

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від п'ятниці 4. мая ц. р. — **другу і передостатню серію** архітворів французької фабрики „Ошінові" в Парижі п. з.

Дві дівчинки Парижа

чудову драму в 6. діях с. а.

„Лелія зломана бурею".

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 25 (9,906). Львів, неділя 6. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Перший у Львові КОНЦЕРТ
Р. ЛЮБІНЕЦЬКОГО!
відбудеться у понеділок 7. травня ц. р. у салі „Народнього Дому" першого театру дерпавного театру в Загребі
:: РОМАНА ЛЮБІНЕЦЬКОГО ::
при співучасти В. БАРВІНСЬКОГО
Білети продаються в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка — Ринок 10. 2257 1—1

Львів, 5. травня 1923.

На маківцях.

Всі знаки на небі й на землі вказують, що жидівська політика находиться на повороті. Жидівський клюб в польському соймі, що об'єднує послів з Польщі і Східної Галичини, прискореним ходом наближується до союзу з центроправом. Мабуть в недалекому часі будемо свідками — як не явної, то тайної кооперації семітів з ярими антисемітами.

Всі знаки на небі й на землі вказують на те, що під впливом вихованих в австрійській опортуністичній політиці галицько жидівських послів небавом Жиди покинуть своїх дотеперішних союзників і з лона „національних меншостей, з лона важкої і з погляду опортунізму безплідної опозиції перейдуть до пустого правительственного жолоба.

В жидівському посольському клюбі вже віддавна вариться і кіпить. Посол Грінбавм, творець блоку „національних меншостей", далекоглядний політик, котрий із залізною послідовністю бажав проводити одностайну політику неволених і гнетених проти денаціоналізаційної й екстермінаційної політики польської чорної сотні і її сателітів, мусів зійти з арени, мусів відійти в сутінь. На його місце прийшли галицькі Жиди в особах Тома, Райха і Райцеса. Широкі й далекі шляхи Грінбавма перемінилися на маленькі стежечки Райха і Тома.

Амбіція бути державно-творчим елементом, реально співділати в польським політичним життю, що на буденню мову значить: бути в кожночасній польській соймовій більшости — жене жидівських послів в обійми Грабских. Корфантих і Дубановичів. А жидівська преса бомбастичними фразами пос. Райха проводує шлях своїм послам до тих обіймів Хієни і Пяста, а жидівські посли опускають слюзу соймову, коли на порядку нарад стоїть справа розбірки православного собору на Саській площі—саме після убиття в Москві пралата Буткевіча і переслідувань православя й католицизму в Совітській Росії,—а пос. Райцес з дружелюбною міною вертиться поміж центроправом, а польська преса на радість і вдовоління своїх будучих союзників закинула Гал дійсну назву нашої країни (Східна Ченчина), а зате залюбки і консеквентно вводить на своїх сторінках провокаційний дивогляд: „Всходня Малопольска".

Жидівські посли із Сх. Галичини увійшли до польського сойму в чотирократно більшому числі, як це мало би місце в нормальних умовинах. Непомірне збільшення посольських мандатів Жидів із Сх. Галичини накладає на них деякі обовязки у відношенню до українського населення. Моральним мірилом їхнього політичного повеження не може бути лиш огляд на добро жидівських співгромадян, але й на інтереси величезної більшости населення Сх. Галичини. Польський соїм мав становити для жидівсько-галицьких послів тільки трибуну, з якої лунали би слова протесту проти не згідного з правами нації поведення польських властей. На жаль, ми бачимо, як звільна оборонна трибуна починає перемінюватися в опортуністичне корито.

Колиб згадані нами знаки справді засвідчили наші здогади, колиб жидівські посли зійшли із шляху пос. Грінбавма, і пішли на манівці дрібничкового опортунізму, то тим самим вони поставили би себе й жидівську масу між двома силами. Відбившися від одного берега і пустившись на бистрі води тзв. реальної політики, вони не прибили би до другого. Обманювши своїх дотеперішніх союзників, не здобули би довіря нових, які їх ненавидять, гидують ними і поборюють всіми засобами. Обєднавшись з центроправом, Жиди не змінили би його психіки, не довели-ліб до припинення діяльности „Розвою".

Недавно „Хвіля" подавала політичні „тези" центроправу. Між иншим є там точка проведення енергійної політики „на кресах". Що це значить? Як виглядатиме та „енергічна політика"? Це значить, що польонізація й денаціоналізація українсько-білоруських земель буде змінена, що кольонізація буде поширена, що економічний гніт буде подвоєний. Одночасно є там „теза" про зміну виборчої ординації, а це значить, що українсько-білоруська територія, котра вже й так є сильно покривджена теперішньою виборчою ординацією, мала би бути ще більш обкроєна в своїм народнім представництві.

Чи Жиди теж годяться на таку політику польської чорної сотні, чи вони хочуть бути співучасниками денаціоналізації й кольонізації та повного обмеження вже й так обкроєних ad minimum політичних прав Українців і Білорусів? Чи вкінці такий союз був би і в інтересі жидівських народніх мас?

Ось питання, які вимагають ясної відповіди. Жидівська політична думка сходить на манівці, нурястся в каламутних хвилях буденщини. В силі одного пос. Грінбавма є повернути на прості й широкі шляхи далекоглядности й принціповости. Реальна політика великих користей не принесе, але може принести великі шкоди навіть проти волі тих, що сьогодня дозволяють собі на дружні слова перестороги.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Недоля українського шкільництва.

(З промови посла Сергія Козицького у Соймовій Освітній Комісії 23 квітня 1923. р. з нагоди внеску Українського Клюбу про звільнення учителів.

(Продовження.)

І от ота умучена семя інтелігентних людей гине тепер. Ще добре, що селяне знають їх заслуги, знають оту неправду і мають добре серце до учителя та й помагають: і хату дали, і хлібом помагають.

Думаєте, панове, що той самий шкільний інспектор був хоч раз у школі в того звільненого вчителя? Думаєте, що він бачив ту тяжку працю з сотнею дітей? — Ні. Ні разу не був, не бачив, не знає.

Ось вам, панове, документ за підписами війта й писаря громади та за печаткою. „Rada gminna uznaje zasługi p. Teodorego Arandarenko nauczyciela-kierownika szkoły we wsi Mokre, postanawia wydać z sum, asygnowanych na utrzymanie szkoły, wynagrodzenie w sumie 10.000 marek i wydać podziękowanie na piśmie p. Arandarenkowi".

Є це „wyciąg z protokołu N. 7 posiedzenia Rady gminnej gminy Warkowicze. Dnia 27. czerwca 1922 r."

Як бачите, всі признали заслуги, тільки влада шкільна не признала хоч ні разу не була в школі. Повітовий староста затвердив цю постанову громадської ради, щоби відзначити заслуги вчителя, а шкільний інспектор звільняє його.

Так звільнено кільканайцять учителів.

Один з таких — Камінський — і місцевий, і моральність ту принціс, і обивательство, і курси мови польської пройшов; здається всі формальности спознив. Нічого не вийшло. Два рази їздив він до куратора, але там його не приймали навіть. Двічі писав до куратора, просив одного тільки: за що звільнений. Відписали тільки „pan jest zwolniony". За щож отак мучать людей?

Чи знаєте, панове, що цей учитель вів зразкову школу при учительській семінарії і виховав не один десяток добрих учителів? Чи знаєте, що має він уже близько 20 літ учительської служби народові? Чи знаєте, що з того чоловіка кпини собі робив інспектор, закликавши раз і сказавши йому писати „диктуру", то „може" ще його й призначить учителем? Врешті хоче учитель добитися правди — пише куратореві, щоб той знав, що до наших шкіл на учительські посади поназначали таких, котрі не чули нічого про принципи педагогіки, що між тими новими учителями можна знайти кравчих, якихось агрономів та просто служників економій, котрі не тільки не вміють підписатися по українськи, але й по польськи мало що розуміють. В результаті того листа „Kuratorjum zadecydowało ostateczne zwolnienie".

І Камінському, і Арандаренкам, і Мирошниченкові, і Куріннному, і всім решті звільненим учителям прислали повідомлення десь у самих останніх числах серпня, а звільнено їх з 31. липня (за місяць назад) і за той місяць грошей не виплачено. Всіх учителів не називаю, бо есть їх дуже багато.

Що до Камінського, то селяне вдавались до інспектора з протестом. Він не тільки що не вернув їм учителя, але і школу закрив. Панове, не дивуйтеся: то в нас звичайні речі.

З тих самих приблизно часів, як почали викидати зі шкіл наші інтелігентні сили і довели многих до сухіт (Серб, Арандаренко), з тих самих часів зачинається якесь раптове непомірне насаджування насильне польських шкіл серед української людности. Так в Рівенському повіті, де маємо 85 проц. українського населення, нині є українських шкіл тільки 48 проц., а на невеличкий проц. польської людности є 60 проц. польських шкіл.

Домагання української людности легковажаться. В Мацієві вже не перший рік просять відкрити 7-кл. українську школу, — дали їм польську. В Дубенському повіті селяніяк не можуть добитися української школи. Наприклад: село Улькарів само збудує по будинок, лавки приготовило, є десятина землі для школи, є помешкання для учителя; просять у вересні 1921 року, щоб відкрито школу, просили в листопаді 1922 р. Коли перечитав, що хочуть української школи, то сказав: „Jaka tu Ukraina? Tu jest Polska i szkoła powinna być polską".

Так школи і не дали. А діти переростають, дичавіють. А на місці є і сила учительська — К. Ванощук, що скінчив курс учительської семінарії.

На селенні на вічі внесло мені скаргу і ото подаю її до відомости міністрові. Називаю тільки деякі факти; це тільки маленька часточка того, що в нас діється.

Є це ціла якась система, цілий похід на нас, на нашу ще не окріпшу школу.

Наші культурно-освітні організації, на пр. Рівенське товариство „Просвіта", боліли душею за цей безпорадний стан і звертались до інспекторату з просьбою шанувати потреби населення. Наслідком цього була гостра заборона учителям і ногою поступити до „Просвіти" під загрозою звільнення.

Ця шкільна політика зробила те, що десятки українських сел в кожному повіті не мають українських шкіл, хоч мають будинки.

Пр. 284/23. В імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 18. (9899) з д. 27. квітня 1923 в артикулі: „Спільна платформа" в уступі між словами „Загальної тези" і „з цього виливає" містить в собі єство злочину з § 65 а) зак. карного узнав протє доконаному в дни 26. квітня 1923. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого [illegible] видав по думці 493 п. кар. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 28. квітня 1923.

(Підпис нечиткий.)

Називаю в Рівенському повіті: В. Клецка, Топча, Бармаки, Глинки, Ставище, Стовпини, Антополь, Колоденка, Грушвиця, Пустолити. В останніх чотирьох селах на 10—15 польських дітей є польська школа, а 150—200 українських дітей так своєї школи і не можуть діждатися.

Українські школи просто нищаться тим, що забирається в них будинки, забирається майно на потреби школи польської. Називаю Острір. Називаю тільки для прикладу. Два будинки в двох частинах міста мали бути українські семикласові школи. Один з тих будинків навіть збудовано на дарованій селянській землі з грошевою допомогою селян. Обидва будинки забрано під польські школи, а селянські православні діти тулятся по чужих будинках, якби з ласки в сусідах.

В томуж Острозі забирається від українських шкіл майно: мапи, лавки, приладдя з фізичного кабінету й т. п. А нагадаю, панове, що з Дерманської української учительської семінарії розтягнуто, розвезено і ліжка і столи і лавки і багатий фізичний кабінет до Рівного, до Дубна і Бог знає куди. Так і нічого й не оставили. А требаж нам семінарії, треба було всього того майна. Забрали, бо комусь в око впало.

Селянство наше звикло, що школа є для культурно-освітних потреб. Звикло до того, щоб будинком користуватися і для вистав і для навчання співу і для всяких відчитів.

І того нам забороняється. Не скажу, що всюди, але назову вам село Липу, де заборонено співу учити вечерами. Їздила делегація і раз і другий. Так нічого і не вийшло. Коли хто хоче, можу служити: маю документи.

...Мушу осьде вам заявити, що заводите нам не тільки польські але й московські школи там, де їх не було: в Дубні завели московську 7-кл. на місце української, в томуж Дермані, в такій Омеляні, де нема ні одної російської дитини — теж російська школа. Для кого та московська школа в селі? Ще розумію, що по містах зосталася де в кого традиція посилати дітей до такої школи, але в селі, в нашому волинському селі серед українського моря тепер насаджують чужу школу...

Але і та невелика кількість шкіл, котрі рахуються нібито українськими, не є вони всі цілком нашими школами. В наслідок якоїсь дивної політики призначається до тих шкіл дуже часто Поляків. Не рідко такий пан є керовником української школи (в Берестечку був такий пан Апчиньскі керовником української 7-кл. школи). Дуже часто такі учителі-Поляки не знають нашої мови і говорять до дітей не в їх рідній мові. Часто присилається він ніби то для того, щоб викладати польську мову. Алеж в українській школі тої мови не набереться на повне число лекцій, яке учитель давати повинен. І ото такий учитель бере собі ще і гімнастику і рахунки і все то веде в мові не українській, а польській. Врешті сходить до того, що українська мова зостається тільки яко предмет. Чи не є це нарушенням конституції, нарушенням нашого права мати свою школу.

Ми платимо подакти, відбуваємо всі повинности, ми повноправні громадяне, ми домагаємося пошанування наших прав.

Не шануєтьєя шкільною владою наше свято. Дітей розпускається на католицькі свята; наші православні діти мусять їх святкувати. Питаюся, для чого то? Кому це потрібне. Чи може інспектор має ще місію і ширення католицизму? Чи ви хочете з нас католиків зробити?

(Докінчення буде.)

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.080 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Відгомін німецької пропозиції.

Опінія Англії.

„Petit Parisien" доносить, що в льондонських колах панує переконання, що німецькі пропозиції не будуть приняті не тільки з огляду на мінімальність суми відшкодувань пропонованих Німеччиною, але і з огляду на те, що Німеччина домагається евакуації Порура. Німецькі пропозиції в ніякому разі не можуть служити основою переговорів.

Ціла англійська преса стверджує факт, що коли французький уряд згодиться на німецькі пропозиції, то буде мати проти себе парлямент і населення краю. Англія дасть свою відповідь на німецькі пропозиції аж після відповіді Франції.

Канцлер Куно про німецьку ноту.

„Н. фр. Прессе" доносить, що на засіданню президентів німецьких провінцій канцлер Куно виголосив промову, у якій заявив: „Німецька нота вислана Франції є до тої міри конкретна, як тільки можливо. Як довго ми не дістанемо позички, так довго не можемо вдоволити французьких домагань. Справи Порура ані справи відшкодувань не може вирішити Франція без згоди і переговорів з Німеччиною. Ми згодилися на найдальше йдучі уступки і не уступимо ані кроку дальше.

Порура.

Після арештування Крупа.

„N. W. Journal" потверджує поголоски про арештування Крупа в Ессені. Його арештувала французька жандармерія після переслухання і ревізії в помешканню. Арештування викликало велике обурення між населенням.

„Matin" пише, що арештований буде поставлений перед суд і що йому грозить висока кара з 5 до 10 літ вязниці. Разом з ним стануть перед судом два інжінери обвинувачені також в проти французькій акції в Порурю".

В Ессені.

В Ессені робітники обкидали Французів камінням. Французи відповіли стріляниною і поранили 2 особи.

Контрибуція.

На місто Діссельдорф в Порурю наложено третий раз контрибуцію у висоті 50 міліонів.

Велика Україна.

Мощі київської лаври.

В Київі відбулась червоноармійська конференція, яка обмірковувала питання про боротьбу з релігійними забобонами й необхідність роскриття мощів, що знаходяться в київській лаврі. Принято було таку революцію: „Питання про роскриття мощів треба передати на обмірковування всіх військових частин київської округи; як що буде одержано задовольняючу відповідь, конференція уповноважує президію просити губвиконком роскрити і оглянути мощі".

Німецькі пропозиції.

французька відповідь. — Нота Франції до Бельгії. — Дальші „застави". — Становище франко бельгійської преси — Відповідь німецької преси.

В своїй відповіди на німецькі пропозиції стверджує Поанкаре, що французький уряд так довго не увійде в переговори з Німеччиною, аж поки не буде припинений пасивний опір в Порурю. Франція може евакуювати Порура тільки в міру реалізації німецьких зобовязань в справі відшкодувань. Німецькі застави в Порурю мусять бути забезпекою льояльного поведення Німеччини. Французький уряд не згодиться на те, щоби основою дискусії були умови відмінні від усталених в р. 1921 і підписаних союзним німецьким урядом. Редукція німецьких довгів могла би наступити лиш тоді, колиб Англія і Зединені Держави згодилися на редукцію французьких военних довгів.

Французька нота вислана до Брукселі подає причини відкинення німецьких пропозицій. Німецька передумова всякої дискусії, а саме евакуація Порура, засуджує німецькі пропозиції на безуспішність. Застави мусять лишитися в франко-бельгійських руках. Пропозиції канцлера Куна не свідчать про добру волю німецького уряду, а подані цифри означують значну редукцію сплат, усталених в р. 1921.

Для змінення своєї „твердої волі" Французи засеквестрували в Діссельдорфі дві нові копальні — „Ганібаль" і „Константин". Також занято залізничий дворець в Стераде, а в Каструп арештовано кількох німецьких юнаків, котрі обтинали коси тим німецьким женщинам, що приставали з Французами.

Французька преса дуже остро виступає проти німецьких пропозицій. Навпаки всіми силами підпирає вона негативне становище свого уряду вгадуючи, що окупація буде продовжована, а експльоатація зайнятого простору станеться інтензивнійшою; що німецький уряд не виявляє доброї волі; що Німеччина бажає довести в себе до фінансової руїни в пересвідченню привести до загально-світової фінансової катастрофи; що Франція має тільки два способи забезпеки на видобуття належних їй сум, а це: або льояльність Німеччини або її безсильність.

На ту саму нуту пише й бельгійська преса, підкреслюючи, що запропонована Німеччиною сума є за мала, а крім того гарантії є невистаргаючі. До цеї опінії приєднується й частина англійської преси.

У відповідь на це становище франко-бельгійської преси німецькі щоденники висловлюють здивування з приводу відкинення німецьких пропозицій. Є це виразний насміх з доброї волі Німеччини. Якщо німецька відповідь не обнимає собою нічого — крім брутального „ні", то боротьба в Порурю буде вестися так довго, аж поки по обох боках не остануть самі побідники. Цікаво, що французька преса поборювала німецькі пропозиції, заки вони були дефінітивно сформульовані. Німецька нота не по нутрі п. Поанкаре і його міністрам, котрі видно мають свої окремі пляни і не бажають допустити до компромісу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Англія оперновує моря.

„Бюро Вольфа" доносить, що в найблизших 10 роках Англія будує в Сінгапорі величезну фльоту, що буде складатися з самих военних кораблів найновійшої системи. Ця фльота має на меті оборону інтересів Англії на сході й охорону Домініїй. Ці нові приготування є виразною негацією вашингтонських постанов про обмеження зброєнь. „Daily Express" добачує в тому факті зміну англійської політикр на морю і пересунення точки ваги морської фльоти з північного моря на Схід, де головною базою фльоти стане Сінгапур.

Заворушення в Болгарії.

В Болгарії в кількох місцях прийшло до збройної боротьби поміж комуністами і приклонниками народної партії. В Софії панує переконання, що комуністи приготовляють поважний протидержавний виступ.

Арештування французького комуніста.

В Квефурті німецька поліція арештувала французького комуніста Мерсі, який їхав на тайний комуністичний конгрес в Берліні.

Недуга чеського міністра.

Чеський міністр освіти Бехине дістав вибух крови, наслідком грудної недуги. Його відвезено до санаторії.

Міжнародний жіночий конгрес.

Дня 3. травня розпочався в Римі жіночий міжнародний конгрес при участи 2000 осіб, під проводом графині Спалетті.

В Баварії.

Підчас нічних вправ націоналістичної організації „Баварія" застрілено одного залізничника-соціяліста.

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати. З приводу нового подорожіння друкарської роботи та цін паперу, змушена адміністрація часопису підвисшити ціну передплати з днем 1. мая с. р. на 15.000 Мп. в місяць, а ціну одного примірника на 600 Мп.**

— **Конфіската.** Попереднє (24) ч. нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за кінець вступної статті п. з. „Перед навалою" і одно місце в рубриці „З преси".

— **Членам Ширшого Народнього Комітету і Делегатам до відома!** Народній Зізд відбудеться невідклично 21. травня. Нових запрошень не висилається. Кождий делегат обовязково мусить виказатися запрошенням і членською легітимацією. — Складайте партійний податок.

— **Важне для учасників визвольної війни.** Поет Василь Пачовський працює над новими поемами: „Іван Безрідний" і „Марко Проклятий" в яких бажає створити монумент визвольним змаганням Української Армії. Всіх учасників подій 1917—1923 року просить посилати свої спомини, мемуари і записки на адресу: Василь Пачовський, професор гімназії в Берегові, Підкарпатська Русь, Чехословаччина.

— **10 міліярдів дефіциту.** Варшавська опера принесла за біжучий рік 10—15 міліярдів дефіциту, супроти чого варшавська міська рада задумується над тим, чи не замкнути опери.

— **Судові кари будуть перечислені на „злоте польске".** Варшавський „Пшеґльонд Вечорни" доносить, що кромі закону, який говорить про перечислення судових кар на „злоте польске" в б. російській займанщині, польський уряд опрацював також проект аналогічного закона відносно Галичини. Після цього про-

ату, отва передвоєнна корона буде рівнатися одному „злотому". Один передвоєнний „гульден" — двом „золотим".

— **Українське Музичне Товариство у Львові**, вул. Бехаєвська ч. 11. І. поверх повідомляє своїх членів, що дня 8. травня ц. р. о год. 7. вечером відчитає Т. п-р Максим Мучник реферат про „бактеріофаги d' Sierele'a".

— **З театру.** (Зміна репертуару). В неділю 6. ц. м. замість заповідженої „Троянки Стамбулу" піде знаменна пєса В. Винниченка „Натусь" з повернувшою до здоровля п. М. Морською. — В приготуванню Ібзена „Нора" та Шекспіра „Отелльо".

— **Діти на село!** З управи тов. Вакаційних осель одержуємо таке письмо з просьбою о поміщення: Українське товариство Вакаційних Осель у Львові, як бувало, хоче й сього року вислати на час ферій, бодай часть української шкільної дітвори, з гнилих міських мурів, на сонце й свіжий віддих, між своїх людей, на село. На жаль, товариство не в силі доконати сього, так важного діла власними силами через утрату свого технічного інвентаря — та браку фондів. Тому звертається до всіх наших свідомих громад і поодиноких громадян з прошенням о поміч. Товариство сподівається, що у нашім краю знайдеться більше таких громад, як Стара Рона та Підберізці, що в останніх роках даром та з повним зрозумінням річи пригорнули до себе й прохарчували убогі шкільні діти зі Львова. Впр. ОО. Духовних, Вп. Учителів (-льки) і свідомійших селян дуже просимо, щоби в своїх громадах, де можна взяли ініціятиву сього гуманного й патріотичного діла у свої руки. Ходить о безплатне приміщення убогої шкільної дітвори зі Львова на один місяць в часі ферій, чи то поодиноко по хатах, чи гуртками в числі 20—30 дітей. Ласкаві зголошення просимо присилати на адресу: Ольга Бачинська, Львів, вул. Театинська 31. Близші інформації додамо листом. Грошеві жертви просимо слати на адресу: Вп. Йосифа Паньківська, Львів вул. Чарнецького 26.

— **Ніж в оці.** На станицю львівського поготівля зголосився оноді Леопольд Поделечко, робітник з... ножем в оці. Ідучого стежкою поміж Лисою Горою Поделечка напали бандити, які покалічивши його по всім тілі, вкінці встромили йому ніж в око, який витягнув щойно дижурний лікар поготівля.

— **Таюж „упочистовець".** Львівські злодії, знаючи замилування наших „кресовцув" до всякого рода парад і „шопок" вимірковали, що це найкраща нагода обловитись. День третього мая зазначився в поліційних хроніках помітним збільшенням карманщиків, приловлених на „горячому вчинку".

— **Курс грошей.** Львів. 4. травня. Доляри амер. 46.500—46.700, 1-ки і 2-ки 46.000—46.200, дол. канад. 45.000—45.200, 1-ки і 2 ки 44.500—44.700, марки нім. 50 тис. 150—152, 10 тис. 155—158, 1 тис. стар. ем. 2·35—2·40, 1 тис. нов. ем. 1·45—1·50, сотки і дрібні 2·15—2 30, леї 205—215, дрібні 200—205, кор. ч. 1400—1420, дрібні 1380—1400, австр. тис. нов. ем. 500 550, стар. ем. 1350—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·70, фр. фран. 3100—3200, фунти шт. 217—220000. фр. шв. 8800—8800. — Золото: 20 кор. 208—212000, 20 фр. 190—195000, 20 мар. 220—224000, рублі 288—29000, дол. 43—43500.

— **Ціна збіжа** 4. травня. Біржа мало оживлена, пропозиція з огляду на польські роботи невелика. Загальний оборот коло 100 тон. Ціни без змін.

— **Пригадка для П. Т. Делеґатів на Народний Зїзд,** щоб привезли з собою футра і жіночі плащі до перерібки, направки, покрить і нові замовлять лиш в українській фірмі П. Карп Львів Куркова 11/а, бо вкоротці подорожіють. 2067 1—5

— **Лиси монґольські** в будапештенськім магазині футер „Брайтфельд і Візнер" Львів вул. Сикстуська 2. 2239 2—2

— **Дивіденду від акцій Земельного Банку Ґіпотечного у Львові** за р. 1922 у висоті 84 мп. від акції (т. є. 30%, на основі ухвали Загальних Зборів акціонарів з 30. квітня с. р. виплачує каса Банку у Львові вул. Підвалля ч. 7. почавши від 1. мая ц. р. П. Т. акціонарі, які не підняли ще акцій III-ої емісії, можуть так само побрати дивіденту в касі Банку. IV 2—2

Хто досі не прислав ще жертви „Писанка на Рідну Школу" — хай зробить це негайно. У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу буває, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ.

Дума про Івана Безрідного.

ЗАСПІВ.

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!
З викляла Ти серце і душу мою в чужині.
І стала рідніша як мати; і стала чудова
Як молодість, що вже не верне ніколи мені.

Невже мені Тебе, Нене, очима не взріти?
Ні думами здумати тугу у хмарнім чолі?
А жити — не жити, скитальцем ридати і скніти
Проклятим до віку — і впасти в неріднім землі?

Що дня цілим серцем до Тебе я молюся, молюся,
Хилюся на кожную грудку скровавлених піль;
Цілую устами святую... А мислями бюся
В теминицю і, плачучи, чую, як плаче Твій біль...

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

У сні Тебе бачу — у сонці красою облиту,
Як бачив в Жуличах дитиною в раю Твій чар:
У золоті збожя, а в річки блакитні повиту —
На горах сон синій, в низу грають маки як жар...

Булаж бо Ти красна дівчина, а стала тополя,
Ждучи козака з України, куди він пійшов...
Пійшов тай загинув, Ти гнешся від вітру край поля;
А поле — як море, филює, червоне як кров!

Найкраще, що маю, у пісню складаю орлину
А кличу до чину і мечу огонь з моїх дум —
А чей воскрешу я живло на велику годину...
Гей вдарю в дзвін слави довічної смерти на глум!

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

Де пісню почати огненну, що душа від смерти?
Кричить в небо Дух наш в розгоном архангельських крил:
Не вмерти роздертим на чверти — вял смерти відперти!
В Загірю я чую гук труб з тисячлітних могил...

Встають Володар і Василько; — що сліпом з огненним
Хрестом над чолом видів дальше як мисль —
Сусідів як мяч вони збили перстенем сталенним,
А днесь вороньми крачуть над трупом за той Перемишль!

Встає Ярослав Осмомисл; — що підпер сині гори
Карпати полками з заліза, Дунай затворив;
Метав бремена на султана крізь облаки в море —
А нині зове дзвоном слави свій Галич на зрив.

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

Встають королі: Твій Данило і внук його Юрій; —
На боронї білих веж Холму до Київських стін
Відперли вал валом за валом вал жовтої бурі...
Сьогодня — багрові стовпи серед сонних руін!

Встає Лев зо стін Львова з Високого замку в сузір'я;
Що з зір заорав Закарпаття Дажбожим огнем —
Мечем загородив і злотом засіяв Загіря...
Ай срібним ключем всім отворить до сонця терем!

Веде всіх Великий Ромэн: — що здвиг з кóрня державу
Від моря до моря, був-крила на схід розпостер,
В тіляву верг меч — бо світ заходу вкрила в темряву —
А тепер бє змія Веремія, що землю роздер...

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

Стоять коло мене князі в срібну зброю закуті
В шеломах аї золота з львом на черлених щитах —
Як, плачучи, пісню пишу я на перламуті
Пурпурою всім поколінням в огненних словах...

Диктують князі — я жарюсь, громами кидаю,
Що я одержимий їх духом, умілець краси,
Отворю устя — то все мушу кричати з одчаю:
О, Галицька Земле багрова, а деж Ти єси?!

Хиба не живеш Ти кохана на віки у грудях народу,
Що кров князя Льва почув в жилах гордій, у боротьбі?
Мав імя: Івана без долі, Івана без роду,
А виборов кровю і кістьми безсмертя Тобі;

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

Він знов впав у бою з ордою ударений в тім'я
Із заду — а славу кроваву взяв „добрий" сусід;
Та внуком Дажбога воскрес, в сонці варів своє імя
І славу й державу обкраданий з них пятьсот літ.

Сусід вкрав корону, а кости князів верг до Сяну
І збурив всі замки старинної величі в нас —
Та памятник той, що поставлю над Сяном Івану
Не знищить кулак, ні язик, ні гармати, ні газ!

Як Дажбог ударить: дванайцять! — Іван встане валом
Зубчастим і гострим злочин змієвих голов —
Змолотить всі гори, до дна збурить море провалом
Вулкану, де лявою вибухне кров, Твоя кров...

О, Галицька Земле свята, споконвіку багрова!

І з духа Івана зросте Україна соборна,
А з крови в державі розквітне вселюдська краса
Безкрая як світ, неосяжна як дух, непоборна
Як вічність, а сильна на злочин як смертна коса.

О, Галицька Земле свята!

В квітні 1923.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Анґлійський амбасадор у Поанкаре.

Париж. Поанкаре прийняв 4. ц. м. англійського амбасадора й закомунікував йому текст французької відповіди на німецьку ноту.

Війна на Близькому Сході.

Ангора. Райтер. Англійські баталіони почали операції в окрузі Ревандур. Англійські летуни бомбардують села.

Німецький амбасадор у державного секретаря Гюза.

Вашінгтон. Німецький амбасадор вручив секретарови Гюзовій німецьку ноту. Американське правительство є думки, що ця справа торкається лише Франції і Німеччини. Америка буде інтервеніювати лише на просьбу цих інтересованих держав.

Наради в Римі.

Відень. „N. Wr. Tgt." з Берліна: По донесенням з Риму през. Мусоліні конферував з амб. Авецано, що від кількох днів перебуває у Римі. Має прибути також амб. марків Торета з Льондона. В понеділок має прибути до Риму Керзон і премєр Б. Лбу. В звязи з цим зїздом відбудуться наради, котрим приписують велике значіння для англійсько-італійських взаємин.

Рим. През. Мусоліні приняв французького амбасадора Барера. По донесенням часописів предметом конференції була німецька нота і є заповіджені дальші важні конференції. Щодо бажання Берліна, щоби Італія посередничила „Пікольо" запримічує, що перед тим конечна була би зміна неточностий ноти і усунення двозначностий.

Розправа проти Крупна.

Верден. В розправі Крупна, що почалася 3. ц. м. рано перед французьким військовим судом, переслухано яко першого обвинуваченого Крупна, опісля розправу відложено до пополудня.

Відкликання Воровского.

Рим. „Попольо" заповідає окончне відкликання голови совітської місії Воровского. На його місце прибуде кн. Горчаков, внук звісного дипльомата і мін. загр. справ.

Відповідь на німецьку ноту.

„N. fr. Pr." з Парижа: На Ке д' Орзей заявили журналістам, що відповідь на німецьку ноту дасться найскорше в суботу. Не є правдоподібне, щоби Франція й Бельгія вислали спільну ноту. Одначе здається, що відповідь Франції і Бельгії буде ідентична. Стрічі Поанкаре з бельгійським президентом мін. не плянується.

„Ukrainske Slowo" G. m. b. H. 2231 2-3 Українське Слово Berlin-Schöneberg Hauptstr. 11.

Памятайте, що ми випускаємо кожного тижня одну нову книжку!!!

До цього часу ми видали 40 книжок. — Наклади і ціни висилаємо по поданому бажанню. — Видаємо 1. червня: 1) О. ДРОЗДОВИЧ: ТВОРИ З ПОЛЕРЕВ-НІМ СЛОВОМ ПРОФ. Г. ЛЬОДЕБРАНДТА. Ві 2 томах. 2) ПРОФ. СТ. РУДНИЦЬКИЙ: ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ. 3) І. М. ОРЛОВ: КАТЕ-ХИЗМ. 4) В. ЛЕПКИЙ: НОВІ ТВОРИ. Ювілейне видання з ілюстраціями. 5) ОЛ. БАРВІНСЬКИЙ: ОПОВІДАННЯ З ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ Ч. І. — Приймаємо замовлення на друк підручників в необмеженім масштабі, на самих поміркованих умовах. Ручимось за найскорше і найкраще виконання. Гарантуємо тверді ціни.

Дописи з краю.

Двірці, пов. Жовква.

В Двірцях пов. жовківського є війтом Іван Рудий „jeden z najporządniejszych wójtów" як заявив п. Калинович, начальник суду в Мостах вел. Що Іван Рудий є „najporządniejszym wójtem" про се свідчать факти: конскрипція відбулася спокійно, бо війт терором і гвалтом, що прийде карна експедиція всіх змусив до переписів. При виборах пошкапився, бо мимо арештування пароха, котрий 6 тижнів пересидів у Бригідках, голосувало тільки 14 хрунів з 800 голосуючих. До бланки всі зігнав так, що дістав публичну похвалу від комісії. „Porządny wójt" хоч жонатий, хоче потішати ріжні вдови в селі. Вдові Парані Сенюк, котра не згодилася на війтівську потіху, поломав в ночі вікно. Ця справа опинилася в суді і війта засуджено на три роби арешту. Тоді війт скаржить Параню Сенюк. справу перепроваджує суддя Калиновіч і ратуючи „honor porządnego wójta" засуджує Параню на 7 діб арешту за образу війта в „urzędowaniu". „Porządnemu wójtowi" солею в очах є читальня „Просвіти" і аматорський кружок. Після обіжника курателії львівської управа школи може позволити класи на уряження представлень і в Двірцях управа школи позволяла на такі представлення. Таке представлення мало відбутись і в неділю Томину. Члени кружка приготовились до представлення. Однак не відбулось, бо війт на свою руку правдоподібно за дозволом шкільного інспектора, прибив скобель до дверей класи й замкнув на колодку класу. „Porządny wójt" робить порядки в селі, бо кождого бє, на кого має злість, при сім вихваляється, що він її забити може, а нічо йому не буде, бо Калиновіч видобуде його з криміналу. І так побито свідомого громадянина Михайла Білецького, члена дирекції кооперативи і читальні. Останнимми часами вробив донесення на Михайла Білецького, що сей в кооперативі продає до год. 7-ій вечером і в неділю склеп кооперативи отворений вечером.

„Porządny wójt" перед світовою війною все казав, що є Українцем, але за Польщі. як мав процес у Львові до убитя польського офіцира в 1919 р. вирікся перед трибуналом українства. Такого „внашаса" старостаство попирає, удержує на становиску війта і мимо того, що сей війт був караний за переступлення §. 411 тричі, §. 460 1 раз і §. 468 1 раз.

Громадянин.

12 мая с. року здвигнеться висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що заляглають з передплатою.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 40.909.

Бібліографія.

А) Книжки:

Володимир Винниченко: ЗАПИСКИ КИРПАТОГО МЕФІСТОФЕЛЯ. Роман. Ст. 413. „Українська Накладня". Київ-Лейпціг 1923.

Каим Поліщук: ЖЕРТВА. Нариси й оповідання з днів сучасних. Ст. 160. Наклад Книгарні А. Бардаха. Львів-Київ 1923.

Ольга Кобилянська: СНИТЬСЯ. Новелі і нариси. Ювілейне видання з передмовою д-ра Остапа Грицая. Ст. 64. Бібліотека місячника „Промінь". Наклад „Української Видавничої Спілки". Чернівці 1922.

Осип Маковей: ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ. Нариси й оповідання. Ст. 48. „Новітня Бібліотека" ч. 44. Львів Київ 1923.

Карл Маркс: НАЙМАНА ПРАЦЯ І КАПІТАЛ. Переклад із нового німецького видання зредагованого К. Каутським. Ст. 74. „Загальна Бібліотека" ч. 171. Українська Накладня. Київ Берлін 1923.

Б. Журнали.

ВИЗВОЛЕННЯ, місячник вільної української думки за кордоном, ч. 3 (квітень), рік вид. II. Ст. 64. Адреса: Wien VII, Postamt 65, Postfach „Wyzwolenja".

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ, місячник української пластової молоді, ч. 3, рік вид. I. Ст. 33—50. Адреса Редакції й Адміністрації: Станиславів, вул. Липова 44.

МОЛОДА УКРАЇНА, ілюстрований часопис для молоді, ч. 9, рік вид. I. Ст. 97—108 — додаток „Світ Дитини". С. 65—22. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

НИВА, місячник посвячений церковним і суспільним справам, ч. 4, рік вид. XVIII, ст. 21—164. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Корнякт в ч. 1.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові. (Шашкевича 5.).

Субота, 5. мая год. 7. веч. Другий раз! „ЛЮБОЩІ" (Забавка) драма на 3 дії А. Шніцлера.

Неділя, 6. мая год. 3 по пол. „ХАТА ЗА СЕЛОМ" драма на 5 дій після повісти І. Крашевского.

Неділя, 6. мая год. 7·30 веч. „НАТУСЬ" пєса на 4 дії В. Винниченка.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

Комарно. Салі „Сокола".

Субота, 5. мая „ГАЛЬКА" опера на 4 дії Ст. Монюшка.

Неділя, 6. мая „МІРАНДОЛІНА" комедія на 3 дії С. Гольдові.

В неділю 6. V. ц. р відбудеться **проба повної** симфонічної орхестри Тов. Муз. ім. Лисенка. Початок точно 9·30 рано. Проситься всіх членів безумовно точно явитися. — УПРАВА. 2235 1—1

Український Театр під дир. Івана Негутяка під артистичним проводом М. Бенцаля. **Долина. сала Сокола:** Субота, 5. мая „ДІТИ АГАСВЕРА". Неділя 7. мая „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ". Второк, 9. мая „МОЛОДІСТЬ". Середа, 10. мая „МОЛОДА КРОВ". 2255 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що про **Володимира Зальського,** що 1922. р. був в Іркутьку, буде ласкавий повідомити його зажурену маму Марію в Полонинах п. Ярчів новий, Галичина. Закордонні часописи просить о передрук. 2214 3—4

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ, вагонову, папу, дахівку, корок, кову іволяцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкурентійних цінах доставляє „Підьот", Львів Батурого ч. 4. 1974 в) 15 30

ДАЮ лекції гри на скрипках. Евген Лявдовський, вул. Св. Михайла ч. 6. 2233 2—3

КАНДИДАТ адвокатури з практикою пошукує місця концепієнта. Володимир Левицький. Тисьменица. 2232 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ здібної самостійної кравчині до сільського ведення роботи. Харч і помешкання забезпечені. М. Ригус. Самбір, Тиха 3. 2201 2—3

БУВШИЙ старшина У. Г. А. літ 30, з 50-міліоновим майном, бажає навязати знайомість з панною або вдовою, котра мала би власну антику, торговлю, реставрацію або щось подібного. Ласкаві зголошення неизвісної слати на адресу: Андрій Колодій, Підгай, Городок Ягайлон. 2235 3—3

ІНСТРУКТОРА до навчання музики пєших інвалідів і до ведення хору пошукує заряд „Українського Дому Інвалідів", Львів, вул. св. Софії 25. Винагородження після умови. Студентам нашим перенєство. Зголошення між 2—3 по полудни. 2197 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Жіноча кооператива „Труд" в Жовкві

пошукує **кваліфікованої управительки крамниці робітні.** По-
2256 сада до обняття сейчас. 1—2

ПОЯВИ ДУХІВ

у Бродах (1923 р.) — протоколи комісії — з ілюстраціями — можна дістати у видавництві 2205 4—4

„ДОБРА КНИЖКА"

(Львів, вул. Содова 4.). Книжка коштує 4.000 мк., — з почт. пересилкою 5.500 мк.

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКО СТАЖИВ. КООПЕРАТИВ

кооператива з відповідальністю уділами

в ЯВОРОВІ 2254 1—1

обмінює склад мішаних кольоніяльних товарів, галянтерії, галантерії, гуртівні склад нафти, має на складі господарські вироби як решета, сита, рогізки, плетінки на печення хліба, ручні кошики, дерев'яні ложки, маслички, веретена, різні ринвиці, віничного рода мазаки і инше. — Проситься всі Повітові Союзи і Кооперативи звертатися з замовленнями до Повітов. Союза Кооператив в Яворові. УПРАВА.

Беріть наш часопис!

Рада Товариства „Краєвий Союз Ревізійний" у Львові розписує

:: КОНКУРС ::

на двох кандидатів на ревізорів Союза

Компетуючі на ці посади мають до дня **20. мая 1923. предложити:**

1) Метрикт хресту.

2) Свідоцтво укінчення торговельної академії (4-річної) або укінчення середної школи з матурою і однорічного курсу на торговельній академії (курсу для абітурієнтів).

3) Свідоцтво відбуття довшої практики в кооперативних установах, найкраще торговельних або промислових.

4) Опис життя.

Кандидати будуть приняті на разі на 3-місячну практику. По скінчений практиці мають зложити іспит перед окремою комісією Союза. Практика безплатна, одначе хосенна праця в якійбудь ділянці Союза Ревізійного поза практикою може бути відповідно ремунерована. По зарученню іспиту може слідувати тимчасове приняття і платня після умови. 2270 1—1

Рада Краєвого Союза Ревізійного.

ПАНЧОХИ

в різних найновіших кольорах,

Правдиві шовкові заграничні панчохи	26.500
Шовкові фільор I. сорта	22.000
Шовкові фільор II. сорта	15.000
Фільдекос від 7.500 мк. до	12.000
Правдиві ниткові тонкі з подв. стопою від 4.800 мк. до	6.500
Жіночі рукавички нитк. загр.	8.500
„ „ пішовкові	9.500
Ніж тузина франц. мужеських хустинок	15.000

Великий вибір сварпитон — по найнищих цінах — лише в магазинах панчіх

МІНЦЕРА, Львів, Ринок 14

проти головн. входу до Магістрату У вашім інтересі прошу прийти переконатися без примусу купна.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від п'ятниці 4. мая ц. р. — другу і передостанню серію архітектору французької фабрики „Gaumont" в Парижі п. з.

Дві дівчинки Парижа

чудову драму в 6. діях п. з.

„Лелія зломана буревю".

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 26 (9.907). Львів, вівторок 8. травня 1923 Почтову належність оплачено готівкою. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в праві 1800 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 чеських крон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 6000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

І ДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства взаїмних обезпачень і взаїмного кредиту „ДНІСТЕР"

як також засідання Надзірної Ради, назначені на 10. т. м. не відбудуться з причини заборони Дирекції Поліції у Львові. В наслідок того пересувається річниць обох Загальних Зборів і засідання Надзірної Ради з незмінним порядком нарад на **четвер, 31. мая 1923.** Вислані запрошення остають важними на 31. мая 1923.

Роман Сосновський
Президент.

І 1—2

Львів, 7. травня 1923.

Панукраїнський фронт.

Український народ на цілому просторі своїх земель переживає момент антракту. На українських землях усадовилися чужі оружні сили, які диктують свою волю. Немає панукраїнського центру, який надавав би напрям праці активних сил українства, якого голос був би рішаючим для всіх українських земель.

А такий центр мусить повстати! Инакше наші зусилля будуть розбиватися на атоми, инакше грозить небезпека внутрішнього ослаблення себе безпотрібними сварами, неоправданими розходженнями, недоцільним виснажуванням окремих груп на акти несвоєчасні, відірвані, не скоординовані в загальне русло змагань цілої нації.

Змагаючи до створення такого центру, мусимо ясно усвідомити собі становище, в якому опинилася українська нація по обох боках рижського кордону.

Мусимо витягнути підсумки з дотеперішної нашої боротьби, мусимо намітити тверду лінію наших дальших змагань.

Переживаємо момент антракту. Головним нашим завданням може бути єдино нагромаджування сил на зустріч хвилі, коли український народ зможе виступити активним учасником в грі сил на Сході. Ця хвиля мусить застати нас підготованими як слід, а програма нашого виступу мусить бути вислідною солідної підготовки в теперішному антракті.

В перехідній добі до кождого факту, до кождого явища, до кождої ситуації мусимо підходити зі становища всеукраїнського.

І тут з усею рішучістю треба поборювати пассивістичні настрої по один і по другий бік кордону, покладання всіх надій на когось, що прийде і зробить те, що виключно ми можемо і мусимо зробити.

Ні по одній ні по другій стороні кордону наша ідеольогія не може спиратися на нікому з гнобителів українського народу.

Тому уважаємо шкідливими для наших змагань покладання надій на Варшаву по тамтой бік, численя на теперішних володарів Великої України — по цей бік рижської лінії — і будуваня на цих передпосилках нашої ідеольогії.

Один з найкращих умів сучасної Европи — творець Чехословацької Держави — през. Т. Масарик у своїх споминах з часів війни окремий розділ присвятив поборюванню ультрарусофільських настроїв серед своїх земляків підчас великої війни. Виходячи зі становища, що покладання всіх надій на Росію являється ослаблюванням активности чеського народу, паралїжуванням бойової енергії; бо основою зусиль нації, яка змагає до осягнення своєї державности, мусять бути її творчі сили, її збірна воля. Далековзорий Масарик виступив проти цих ноток пассивістичних настроїв серед своїх земляків, хоча чеська земля не була покраяна австро-російськими кордонами, хоча Росія являлася для Чехів тільки спомагаючою силою, хоча з боку Росії Чехам не грозила ніяка небезпека.

З тим більшою рішучістю слід нам поборювати пассивістичні настрої, коли один і другий суперник на наших землях коштом української нації хоче будувати свою великодержавну силу.

Про поставу цілої української нації до одного з власть імущих на наших землях може в першій мірі рішати та частина нації, що безпосередно має до діла з ним. Як довго є спроби з боку совітів звести Велику Україну до ролі кольонії Москви, не можемо наші змагання спирати на рахунках на „вуйка" зі Сходу. Як довго Польща свої великодержавні аспірації будує на проковтуванню українських земель, на кольонізації і денаціоналізації, так довго злочином було би спирати якінебудь концепції наших виступів на польську допомогу.

В нашій праці мусимо брати за зразок працю поневолених націй, що збірним зусиллям в останніх роках здобули державну незалежність.

І тут слід замітити: серед деяких кол галицького громадянства покутує ще й досі дух своєрідного легалізму австрійського хову. Є нахил будувати всю роботу виключно на основі відповідних параграфів. Між тим нові умовини вимагають нових методів боротьби. І саме цей момент мусить бути узглядненний на цілій лінії наших змагань.

Недоля українського шкільництва.

(З промови посла Сеорія Козицького у Сеймовій Освітній Комісії 23 квітня 1923. р. в нагоди внеску Українського Клюбу про звільнення учителів.

(Докінчення.)

„... Не шанується мова наша. Польський шкільний інспектор, побачивши, що учитель написав прохання українською мовою, кривиться і каже, що не може того зрозуміти і що треба би йому це взяти собі аж на вечір „dołóżka"— то зрозуміє; приходилось людям ще після того два рази їздити, доки такий інспектор дав напр. дозвіл влаштувати ялинку для дітей в школі.

Переходжу до характеристики того учительства, яке нам присилається до наших українських шкіл на місце звільнених учителів-Українців.

Ви казали, панове, що ніби Українці-Галичане до нас на Полісся й на Волинь ідуть до шкіл, щоби там у нас творити „kwestję ukraińską". На жаль, з Галичини маємо майже виключно Поляків. Українців хіба два-три попало до нас з Галичини. Українців не приймається до українських шкіл. Зате Поляки швидко отримують посаду і то без тих особливих формальностей, які вимагалися від наших людей. Ці „свої" люде часто не мають не то що педагогічної, а взагалі ніякої підготовки. Самі ви, панове, признали, що „на жаль", „на нещастя" такі люде фабрикуються „на експорт на креси". Маємо тільки декілька добрих польських сил і то більше в тих школах, де наука викладається по-польськи. В наших школах заміжечо наших фахових учителів в більшости людьми цілком до того непідготованими. Населення наше неприв'ітно зустрічає тих людей. Людям тим часто і хліба в селі трудно дістати. А маємо не мало випадків, де люде перестали посилати дітей до такого учителя.

В клюбі маємо безліч скарг. З них подаю тільки чотири: буде того досить, щоби змалювати таких педагогів.

1. З села Михалковець, остріжського повіту пишуть буквально ось що: „В осени 1922 р. призначено до нашої селянської школи учителя Поляка Мечислава Павловского для викладу лекцій польської мови, історії, географії, а навіть і рахунків, не дивлячись на те, що говорить виключно польською мовою.

Отже прибавши проти своєї волі особу, котрій прийшлось довірити своїх дітей, спостерігаємо чим дальше тим більш прикрі факти: знущання над дітьми, бійку по руках до того, що злазить шкура і т. и. зовсім без користи для села правню. Маємо, окрім п. Павловского, доброго учителя-Українця, некориснаж особа польського вчителя в нашій школі є цілком небажана. Завляки вище зазначеному, примушені звернутися до пана сенатора Марковича з просьбою, аби про ці кривди було заявлено в соймі. Всі діти в нашій школі української народности. — Підписи селян, солтиса і його печатка.

2. Заява селянина о. Черняхова остріжського повіту до війта громади Сінецької: „Я отримав від нашого учителя офіціяльне повідомленя під загрозою заарештування, щоб посилав до школи свого сина Мусія, 14 літ. А син покинув ходити до школи з таких причин:

а) заставляє возити дрова для опалу його помешкання, яке знаходиться на кінці села;

в) посилає за папіросками на друге село (3 версти);

г) покликується на польську викладову мову примушує говорити по польськи та відповідати, а коли де помилиться, то карає побоями у гострій формі. Наслідком побоїв син мусів хворим відлежати три дні. Треба зазначити, що учитель ані словечка не вміє балакати по українськи, а свою чергу учні (126 душ) теж ані словечка по польськи.

д) Без відома мого, як батька, вимагав учитель Куниш гроші на купівлю підручників та мапи під загрозою, коли не принесе, то буде вновь битий. Хлопець, аби відкупитися від цієї загрози, мусив украсти у свого батька сніп жита, щоби продати жидови та викупитись у научителя від побоїв. Бачучи, що мій син від такої науки лише деморалізується, я мусив подбати, щоби мій син перестав ходити до школи. Про ці факти можуть засвідчити всі сусіди. 19. січня 1923 р. с. Черничів. Олександер Ткачук".

3. Лист до шкільного інспектора в Острові (писаний польською мовою). З цього листа подаю тільки уривки, бо занадто довгий. Справа про тогож учителя с. Черняхова.

„Коли пан Куниш дізнався, що я заборонив йому брати для своєї потреби шкільні дрова (а свою частину дров він дуже скоро спалив), то розкричався до сторожа: „Jeżeli Tałaszczuk jeszcze co powi mi za drzewo, to ja mu kulę w łeb wsadzę. Tylko mnie wszyscy muszą słuchać".

Трудно шанувати такого учителя, навіть небезпечно з ним діло мати. Взагалі загрозами „popyskować", назвами: „Bolszewicy, bandyci" і так далі Куниш ніколи не скупиться, що однак не перешкаджає йому пити горілку з першим злодієм Черняхівським, котрий кілька разів був в тюрмі.

Просили ми нашу учительку, щоб учила нам дорослих української мови, історії і співу. Вона згодилася посвятити нам по 2½ години. Купили ми підручники і були з тих вечірніх курсів дуже задоволені. Але тут Куниш заборонив учительці учити нас і ті вечірні курси закрив".

Підпис: Левник Сінецької громади, повіту Остріжського, Серг. Талащук.

4. „Громадянина с. Оженина, Хорівської волости, заява. Доношу, що в селі Оженині вчителька Олена Лісецька вчить в школі дітей тільки на польській мові і бє дітей палкою по ногах. 22. січня 1923 р. Матвійчук".

Шановні панове, хіба досить тих усіх фактів, щоб переконатися про жахливий стан нашої школи. Кінець тому мусить бути.

В імени українського посольського клюбу ставлю внесок:

1) щоби переведено ревізію інспекторатів і шкільних куратерій на Волині й Поліссі, щоби розслідити справу звільнення українського учительства, переслухати покривджених запізнатися з дійсним станом речей взагалі;

2) щоб неправно звільнених учителів негайно покликано знов до праці в школі.

— —

По цій промові зачалася довга дискусія. Говорила правиця: все добре, ніяких там зловживань нема. Говорили пястовці: домагалися від міністерства розслідування. Говорили „визволенці" й П. П. С. Говорив ще наш посол Хрущький про тіж наші кривди.

Врешті пройшов внесок „Вин[illegible]ення", що міністерство має представити Комісії вичерпуючу відповідь на всі зазначені в промові факти.

На другий день польська чор-

осотенна „Gazeta Poranna“ (варшавська) ославила посла Козицького, як большевика і кричала, що з Польщі нема переслідування українського шкільництва.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Народня освіта чи польонізація?

Польща врочисто святкувала день 3. мая—як своє державне свято. Святкувала його з усею пихою і напушистістю, прикметною польській нації. Святкувала урядово й громадянсько. До другого громадянського табору приєдналися й Жиди. Як подає сіоністична „Хвіля“, у Львові було відправлено в синагозі святочне богослуження з того приводу. А в ньому взяла участь сіоністична екзекутива й жидівські посли. Була виголошена відповідна проповідь, а хор відспівав „Boże coś Polskę“.

Та не це нас інтересує. В дні 3. мая всі вікна польських, а значна кількість і жидівських домів були обліплені папірцями з написом „T. S. L.“ Всі гроші, вплили з тих наліпок і широко закроєних збірок призначені на „Тов. школи людов-ої“. А яка є мета того товариства?

Метою „Тов. школи людов-ої“ є: поширювати національну освіту, організувати культурно-освітні інституції по містах і селах, виховувати молодь в громадянськім і державнім дусі, нести поміч польському населенню на окраїнах Польщі і поза її межами, поширювати відомости про державу і громадянські обовязки в масах.

Як бачимо, вся увага й енергія цеї інституції звернена на денаціоналізацію українсько-білоруських земель.

А який білянс дотепер виказує „Тов. школи людов-ої?“ „Тов. школи людов-ої“ має діяльних 317 кружків з 53.620 дійсних, активних членів. А ці кружки удержують: дві реальні гімназії, дві семинарії, пять виділових шкіл, 474 (чотириста сімдесять чотири) народніх шкіл, 117 (сто сімнайцять) курсів для неграмотних (дорослих), 55 (пятьдесять пять) шкіл і доповняючих промислових курсів, 17 (сімнацять) захоронок, 20 (двацять) бурс, 16 (шіснацять) шкіл і зборищ для терміноторів, 79 (сімдесять девять) людових домів і 3176 (три тисячі сто сімдесять шість) читалень, випозичалень і бібліотек, разом 4280 (чотири тисячі двісті вісімтесять) найріжнороднійших освітних інституцій. А всі вони розмішені головним чином на території Сх. Галичини; тепер же це товариство спішно поширює свою діяльність на инші українські землі.

Коли зважити, що крім держави, яка для потреб Поляків і Жидів удержує надмірну скількість всякого типу шкіл, коли зважити, що ті школи є добре вивінувані, то акція „Тов. школи людов-ої“, обєднана з акцією польського уряду, має на меті пирскореним ходом спольоніювати українське населення, позбавити його своєї народности і віри.

День 3. мая на території польської держави приніс „Тов. школи людов-ої“ міліярдові грошеві вплави на польонізаційні цілі.

Найвищий час міцною організацією обєднатися нам для ставлення запори польській навалі, найвищий час в десятеро збільшити жертви на потреби „Рідної Школи“, найвищий час всій нашій масі вказати на грозу і небезпеку заливу.

Велика Україна.

Статут про заручників (закладників).

„Руль“ повідомляє, що большевиками в цілях боротьби з зростаючим повстанчим рухом на Катеринославщині видано „статут про політичних заручників“. Статут встановляє, що заручників визначають з числа громадян, що належать до куркулів і співчувають бандитизму. Заручники мають слідкувати за охороною даної місцевости, мають постачати для червоноармейських патрулів теплу одежу, взуття і харчі. Вони мають вказувати владі банди і окремих підозрілих осіб. На випадок заворушень, псування залізниць, терористичних актів і т. д. заручники мають підлягати суворим карам, до розстрілу включно.

Стан транспорту.

По відомостям „Эконом. Жизни“ в наслідок докладу представника полудневих залізниць з огляду на брак палива і залізничих матеріялів утворена комісія по припиненню руху і віддачи у аренду підїздних шляхів на полудневих і московсько-київсько-воронїжських залізницях.

Централізм й федералізм в Румунії.

Приєднання до Румунії Семигороду, Буковини і Бесарабії після великої европейської війни поставило в державному життю Румунії справу про видання нової конституції, яка би получила в одну державну цілість всі ці ново приєднані території з давною довоєнною Румунією. Ця нова конституція тепер після дуже гарячої боротьби ухвалена і оголошена. В цій боротьбі стикнулись дві течії федералістів й централістів. Течію федералістичну репрезентували головним чином ново приєднані території, перед поміж тими провадив Семигород.

В попередньому румунському парляменті федералісти й централісти мали майже рівну кількість голосів; не можна було в ньому утворити жадної солідніїшої більшости. Король рішив розпустити парлямент й на чолі уряду поставив Братіяну, який перев в нові вибори. Вибори переведені були в той спосіб, що Братіяну, який мав в попередньому парляменті 10 прихильників, в новому, парляменті здобув більшість. В цьому парляменті Братіяну перепровадив свій проект конституції. Опозиція провадила проти ухвалення конституції дуже гарячу й уперту боротьбу. В парляменті не один раз приходило до бійок. Остаточна ухвала конституції відбулась при повній відсутности опозиції. Опозиція рішила, що кращим явиться розїхатись по державі й шукати допомоги у виборців. В звязку з оголошенням нової конституції в країні виникли дуже поважні розруси, які дали привід закордонній пресі писати про революцію в Румунії.

Нова конституція, загалом кажучи, має демократичний характер, стоїть вона на грунті визнання політичних свобод і всеюдного обовязкового (!?) виборчого права, але ці загальні основи демократизму мають густу домішку націоналістичних і централістичних моментів. Права самоврядувань обмежені до мінімума; має істнувати в незначних розміраж лише самоврядування по містах, про самоврядування округ і країн, не кажучи вже про автономію, немає навіть й мови. Румунській мові й Румунам наданий ряд привілеїв.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Відхилення німецьких пропозицій.

Офіціяльний французький комунікат.

Після засідання французької ради міністрів, яке відбулось у четвер під проводом президента Республики Мільрана, вийшов такий офіціяльний комунікат:

„Міністр-президент подав до відома раді міністрів листа, якого отримав від німецького відпоручника. Рада міністрів є одногідна щодо того, щоби вважати пропозиції недо прийняття, а саме одинаково з огляду на поставлені умови та недостачі гарантій, як з огляду на невідповідну висоту чисел, названих у пропозиції. Премєр міністр порозуміється з бельгійським урядом щодо висилки відповіди німецькому урядові та повідомить про це союзників“.

Бельгія теж відхидає.

„N. W. Journal“ подає телєграму з Парижа, що бельгійський посол в Парижі передав, ке д'Орсей згоду уряду на текст негативної відповіди Німеччині, який склав Поанкаре.

Фіктна для переговорів.

Німецька преса подає за „Чікаго Трібюн“ вістку, що Поанкаре, правда, заявить у своїй відповіді на німецьку ноту, що німецькі пропозиція є не до прийняття, але зазначить, що німецька нота може творити вихідну точку для переговорів, як що будуть змінені деякі точки. Та одночасно німецька преса зазначує становище великої більшости французької преси, яка з місця відкидає німецьку ноту без застережень.

Настрій в Льондоні.

Німецьке офіц. бюро Вольфа подає з Льондону: переважна частина преси заступає погляд, щоби зробити німецьку ноту вихідною точкою для переговорів без огляду на її тон. Дипльоматичний референт „Уестмінстер? Гезет“ пише, що в англійських політичних колах приняли німецьку ноту, як на стільки поважну пропозицію в справі управильнення репараційної справи, що вона заслуговує на добре передуману відповідь з боку відповідних держав. Спільний тон німецької преси каже додумуватися, що німецькі пропозиції є гнучкі і не були сказані на те, щоби творити останнє слово у даній справі.

Наліт на англійське посередництво.

„N. W. J.“ доносить з Льондону, що в міністерстві заєкордонних справ говорять про таку можливість, що Англія розпічне дискусію на тему відшкодувань, але аж тоді коли французький і бельгійський уряд відкине німецьку ноту: Англія прийметься ве шляху конференції тільки звичайної дипльоматичної виміни думок. Англія стоятиме й надалі при плянах Бонара Лоуа, хоча не може вважати їх рішучо незмінними. Не минулася надія, що ще в цьому році буде можливо осягнути розвязку репараційної справи, а також воєнних пошкодувань і видання мирових гарантій.

Льозанські торги.

На останньому засіданню льозанської конференції Турки зажадали рівнорядного трактування закордонних турецьких інституцій з інституціями инших народів. Обмірковано також деякі митні справи. Фінансова комісія звільнила Туреччину від довгів з 1855, 1881 і 1895 р., розділяючи той довг поміж держави, що переняли колишні турецькі землі. Представник Франції зажадав другий раз від Туреччини усунення військ сконцентрованих на кордонах Сирії.

Поруря.

Проти страйку.

Робітнича рада в Ессені опублікувала відозву, закликаючи робітників не розпочинати страйку з приводу увязнення Крупа, а терпеливо чекати вияснення ситуації.

Недостача сирівців.

Кілька фабрик заліза в Порурю припинило працю наслідком недостачі сирівців.

Преса про Поруря.

„Petit Parisien“ пише, що німецькі пропозиції не можуть служити основою переговорів і що окупація Поруря буде продовжатись. „Le Journal“ твердить, що Франція зможе дістати бажану суму відшкодувань тільки через здавлення Німеччини і дальшу окупацію Поруря. „Daily Mail“ називає німецьку ноту цинічною і безличною.

РІЖНІ ВІСТИ.

Промова Троцького.

У своїй промові 1. травня Троцький сказав: В цілому світі реакція підіймає голову. Тільки в совітських республиках пролетаріят зміцнює і напружує всі сили, щоб довести до побіди демократії.

З поміж сусідів Польща не оминає жадної нагоди і жадного способу, щоби держави Европи підбурити проти совітів і шкодити Росії морально та матеріяльно. І тому ми мусимо все тримати кріс у руці.

Аргентина вступає до Союза Народів.

Президент Аргентини прийняв до відома ухвалу парляменту про назначення свого представництва в Союзі Народів.

У баварському соймі.

На останньому засіданню баварського сойму міністр внутр. справ заявив, що національні соціялісти дістали зброю в ночи 1. травня не відомо звідки, а після першомайського свята зброю зложено знову в тайні магазини. Соціялістичний посол Авер у відповіді сказав, що цілий світ знає де національні соціялісти скривають зброю, тільки не знає того міністр внутр. справ

Перед новою конференцією.

„Chicago Tribune“ доносить що Союз Народів приготовляє нову світову конференцію в справі розброєнь. Участь в конференції візьмуть і совітські республики, які буде заступати Чічерін.

На польсько-литовському кордоні.

Дня 30. квітня в околиці Завіша відділ литовської кінноти в числі 300 їздців напав на польську сторожу, наслідком чого прийшло до збройної перепалки. Кілька осіб поранено і вбито, після чого Литовці відступили за кордон, залишаючи в польських руках 2 коні. В звязку з тим польська преса трубить на алярм, що Литва провокує війну.

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Попереднє (25) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три місця вступної статті п. з. „На манівцях" та кінцевий уступ поеми В. Пачовського „Дума про Івана Безрідного".

— **„Справедливість гуляє в Польщі мовчить".** Під таким заголовком помішує „Дзенник людови" довшу допись про „надужиття і насильства, які кличуть о пімсту до неба, доконувані карною експедицією в бібрецькому повіті". Далі подає згаданий часопис кілька страшних подробиць з „акції" карної експедиції 40. п. п. в Сухорові та громалі Загіречко в Бобреччині. Жовніри тої експедиції впали до села Загіречко і розставившись по селі що пятьдесять кроків били кождого стрічного, мовляв за те, що попереднього дня ставилось на їх приказ за мало робітників і підвод. Відтак усіх вертаючим з роботи візникам „сплачували" по 25 буків, при чому жовніри сідали деліквентам на голови і ноги а „сам п. поручнік" бив. Лука Кочвай, робітник, якому „заплачено" за роботу буками, зімлів від побоїв. Другого дня „п. хорунжи" згаданої експедиції ходив по селі і пхав кождому з побитих по 5.000 марок за те, щоб вони ствердили, що їх „побито через помилку". „Дзенник людови" закінчує своє звідомлення дописком, що „коментарі до цих фактів одичіння є цілковито зайві"... Ми думаємо те саме.

— **Гієни вють.** Одна львівська рептилька, яка день в день поїть своїх ідіотичних читачів запахом „гайдамацької" крови, помішує в останньому своїм числі „сенсаційну" ревеляцію такого більш-менш змісту: З компетентних жерел довідуємося, що акція гайдамацьких боївок починає знову змагатися. Масово випущені з тюрем гайдамаки та чисельно прибувші з поза кордону переворотні агітатори відновили свою конспіраційну акцію і організовуються до нових саботажів. Оружя і амуніцію шмуглюють вони з Чехословаччини через Підкарпаття і готовляться до масових підпалів, до яких візьмуться літом з ще більшою силою, аніж попереднього року"... Маючи такі „авторитетні" інформації, згадана рептилька закликає поліцію і дефензиву, від яких сподіється, що вона не допустить до того, щоб „кількадесять бандитів доконало кільканайцять убийств і підпалів а виелений відділ кавалерії не встиг їх навіть зловити".

— **Ось тобі й почта!** Нам пишуть: Лист, адресований по українськи до мене і висланий зі Львова 5. квітня надійшов наресті 30. квітня до Конюхова коло Стрия, але з печаткою почти в Москві і другою печаткою: „Получено в московском почамте из заграницы со следами вскрытия". Коментарі зайві. *Остап Луцький.*

— **Нагляй суд у Львові.** Дня 5. травня у Львові перед наглим судом станув 23-літний Франціщек Пенкни і 19-літний Ян Ульгурські обвинувачені в злочині напалу на купця Рубінштайна з Ульгівка. Обвинувачені признались до вини а слідство виказало, що підчас рабунку Рубінштайна побито до непритомности. Розправу відрочено. Обвинуваченних боронить д р Лев Ганкевич і д-р Лінк.

— **Роман Любінецький** по концерті 7. мая ц. р. у Львові — готовить дальші свої концерти по краю. І так вже 10. травня ц. р. відбудеться його концерт в Стрию а 14. травня с. р. в Дрогобичи.

— **Занюх сам пошани.** Нам пишуть: Дня 1. V. ц. р. відбувся в Калуші т. зв. „kurs dokształcający" з обсягу садівництва та „pokazowa lekcja" в V. клясі дівочої школи на тему „kiełkowanie roślin". Референтами і предлегентами курсу було аж трох учителів-Українців тоді, коли для відчитів в салі „Народного Дому" на дохід просвітних місцевих товариств не знайшлося з поміж них ані одного охочого. Та сталося і може булаб справа проминула без гомону, як би не над міру прикрі інциденти, що зайшли підчас дискусії над лекцією і в викладі практичної части „kurs-y" — а саме: Мимо того, що голова Відділу окр. Т ва Взаїмна Поміч порушав много разів — що й одобрено — на сходинах і в приватній розмові з товаришами(ками), щоби здержувались від дискусії на „urzędowych" конференціях, пп. учителі ломлять карність, забирають голос і промовляють майже виключно в польській мові, та вже найболючійше було, коли один з товаришів зачав говорити по українськи і йому ніхто з того приводу не перебивав, завернув сам і докінчив промову по польськи. Ради Бога, панове! як можна так себе нешанувати?

— § 19. I. В звязи з нотаткою „Громадського Вістника" ч. 53. з дня 9. марта с. р. в ст. „Дописи з краю, Гусятинщини, село Васильківці" прошу по гадці § 19 прес. зак. помістити в одним з найблищих чисел слідуюче спростовання: Не є правдою, щоби пописового з Юрковець біля Васильковець по переведенню асентерунку в Чорткові приділено до служби як „добровільного охотника", правдою натомість є, що повітова команда доповнення в Чорткові, як перевозача влада на тім терені акцію побору і втілення, жадного з призваних в сім році в ряди пописових річника 1900 і 1901, а по гадці обовязуючих законів до служби військової обовязаних в характері охотника не підрала, ані не втілила. Командант Окр. Корп. ч. VI. Єндржеевскі генерал дивізії.

— § 19. II. В звязи з нотаткою „Громадського Вістника" ч. 64. з дня 22. марта 1923, в новинках п. з. „Чи нема на це ради" — прошу о поміщення по гадці § 19. прес. зак. в одним з найблищих чисел „Діла" слідуючого спростування: Не є правдою, що охотник" Кибас Іван з Сорік пов. Львів, стаціонований в Модліні примирав голодом і щоби вислані йому з дому пересилки, а то пересилка грошева 5000 мп. і пакунок з харчами пропали по дорозі. Натомість правдою є, що канонір Кибас Іван з Сорік львівських пов. Львів втілений до армії на підставі обовязуючих законів і розпорядків і приділений до І. п. а. т. в Модліні — як стверджено на місци — голодом не примирав ніколи. В критичнім часі находився кан. Кибас в лічению шпитальним і одержував понад зимклу жовнірську пайку 200 гр. хліба і 10 гр. товщу денно. Вигляд кан. Кибаса вказував, що відживлений є добре. Обі почтові пересилки надійшли до Відділу, а то дня 26. II. с. р. пакунок і дня 7. III. с. р. грошева пересилка і зістали кан. Кибасови по його повороті зі шпиталю до Відділу доручені. Командант Окр. Корп. ч. VI. в. з. Лінде ген. брит.

— **Жінки! Складайте датки на пресовий фонд „Союза Українок".** По думці постанов Загального Зїзду делегаток „Союза Українок" з дня 11. марта ц. р. порішив Головний Виділ приступити в можливо найкоротшім часі до власного видавництва. Чи ще буде періодична часопись, чи періодичні випуски збірників в роді альманаха, все те залежатиме від фондів товариства. Для придбання їх порішено розписати збірку уділами по 10.000 мп. З тих перших одноразових беззворотних уділів має повстати основний пресовий фонд, що дасть змогу видати перші числа часописи чи альманаху, в який увійшлиб статті на найбільш пекучі актуальні теми. Для збільшення пресового фонду приймається і добровільні жертви поодиноких осіб чи жіночих організацій. Вагу своєї преси розуміє кожна з нас особливо в сучасний момент, коли по воєнному лихолітю наше жіноцтво в краю починає проявляти живійшу діяльність, а централя у Львові стоїть перед завданням зорганізувати, зєднити всі наші жіночі товариства в один великий Союз Українок. В імя цих завдань вважаємо усе наше жіноцтво, усі жіночі організації в краю приступити сейчас до до збірки. Гроші слати на книжочку „Дністра" ч. 13.530 з дописком: „На пресовий фонд". — *З Головного Виділу „Союза Українок" у Львові.*

— **Курс гривні** Львів 5. травня. З огляду на суботу рух слабий. Тенденція перемінна. Настрій здержаний. Дол. амер. 46·900—47·100. 1-кн і 2-кн 46·400—46·600, марки німецькі 1·65—1·35.

— *Пригадуємо для П. Т. Делегатів на Народний Зїзд, щоб привезли з собою футра і жіночі плащі до перерібки, направи, покрить і нові замовлять лиш в українській фірмі* П. Карпяка Львів Куркова 11/а, бо вкоротці подорожіють. 2067 1—5

ДІМ КИЛИМІВ ГОЛИНЯНСЬКИХ
ЛЬВІВ, пл. св. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЛІЧНУ ПРОДАЖ КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА в ГОЛИНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛУГ „СХІДНІХ ТОРГІВ". — — КИЛИМИ на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомани і буяни, хіднички, подушки, потеравці, кантові і шкотські портіери у найбільшому вибові. Приймається замовлення на виконання килимів після жадних розмірів і взорів. 2115 5—10

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Подорож англійської кор. пари до Італії.

Лъондон. Англійська королівська пара виїхала 5. ц. м. в подорож до Риму.

Відповідь Франції і Бельгії.

Брукселя. Бельгійське правительство прийняло без змін текст проекту відповіди на німецьку ноту, який опрацював Пуанкаре. Текст ноти закомуніковано правительствам: Англії, Італії, Японії і Зєп. Держав. Ноту доручиться німецькому правительству в неділю веч. Франція у своїй відповіди відкидає німецьку ноту яко суперечну у богато точках з основами версайльського договора і заявляє, що з огляду на становище Німеччини не може бути мови про переговори, що довели би до мирного договору.

Париж. Ідентичний текст французької і бельгійської ноти до німецького правительства ухвалено доручити німецькому амбасадорови в Парижі і Брукселі не в суботу а в неділю вечером, щоби дати спромогу англійському й італійському правительству попередньо зазнакомитися з текстом документу.

Саботаж.

Берлін. На области Поруря Німці переводять дальше замахи на залізничі шляхи. В одній місцевости висадили залізничий шлях на більшому просторі. Наслідком цього знищився вуглевий поїзд. На двох в Кольонії згоріли товарові магазини; шкода виносить кілька мілионів.

Становище Англії в справі відповіди для Німеччини.

Лъондон. Правительство булоб схильне порадити антанті, щоби опрацювати спільну відповідь на німецьку ноту.

Лъондон. Вольф. „Уестминстер Газет" звертає увагу на велике значіння заяви льорда Керзона, що англійське правительство остає в тісному контакті з французьким і бельгійським правительством та що союзники можуть видістатися з тяжкого положення при помочі спільної акції.

Б. Лоу їде до Італії.

Лъондон. „Дейли Телеграф": Бонар Лоу виїздить дня 8. ц. м. до Генуї, а відтам через Рим до Неаполя.

Керзон про положення.

Лъондон. Вольф. Льоод Керзон у промові заявив, що сподіється успіхів по льозанській конференції. Торкаючись положення в Мезопотамії, вказав на трудноші в Европі і зазначив, що одинокою розвязкою було би порозуміння між Францією і Німеччиною. При цьому слід би мати на оці дві цілі, а саме усталення репараційної суми у висоті, що відповідала би платничій спроможности Німеччини, й усталення якоїсь полоси, котрої війська не мали би права переступити.

Гінденбург запов'ядає відплатну війну.

Лъондон. „Івнінг Стендерд". Марш. Гінденбург заявив одному американському офіцерови: Німеччина піметиться за своє упокорення, треба лише часу до цього. Найгарячійшим моїм бажанням є хотити за зброю проти Франції.

Монархістична маніфестація.

Відень. Тут. часописи доносять з Берліна: На перемістю Ліхтенфельде відбулася 5. ц. м. військова монархістична маніфестація з нагоди відслонення в тамошніх казармах райхсвери таблиці для вшанування памяти жовнірів поляглих з 4. п. гвардії. Прибули кн. Айтель Фридрих і Гінденбург у військових одностроях. Присутні привитали їх окликами в честь давньої пруської держави і Гогенцолернів. На казармах мав воєнний прапор Німеччини.

На сирійській границі.

Лъондон. Райтер. Від пяти днів не відбувається на сирійській границі ніяка нова концентрація турецьких військ.

Чесько-італійський договір.

Рим. „Газета Уфіціяле" подає текст італійсько-чеського договору в справі комунікації через трієстенську пристань.

Наради в справі німецьких пропозицій.

Лъондон. Райтер. Між Лъондоном, Парижем і Брукселею відбувається вимінa думок у справі останніх німецьких пропозицій. Тому що англійське правительство старається пізнати як найдокладнійше погляди своїх союзників, заки рішиться відповісти на англійську ноту. Зачувати, що над цією справою пічнуться дебати в перших днях тижня.

Посмертні вістки.

Святослав Кмітькевич, судовий аплікант помер по короткій а тяжкій недузі дня 4. травня ц. р. Похорон відбувся в Перемишли. В. І. П.!

ОПОВІСТКИ.

За оповіщення Редакція не відповідає.

Український Театр під дир. Івана Мотутяка під артистичним проводом М. Бенцаля. **Долина сліз Сомола**: Субота, 6. мая „ДІТИ АГАСФЕРА". Неділя 7. мая „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТИ НА РЕЧЕРНИЦІ". Вівторок, 9. мая „МОЛОДІСТЬ". Середа, 10. мая „МОЛОДА КРОВ".
2255 2—4

Товариський Зїзд матуристок з року 1913. Українського Ліцея в Перемишлі відбудеться 23. VI. 1923. в Перемишлі. Проситься інтересованих зголосити свою участь на адресу: Катря з Терешських Сасикова. — За Комітет: К. Сасикова, Ю. Стефанович, І. Паньківська. 2260 1-3

Д-р Омелян і Зенонія з Посацьких Пацлавський замість повідомлень про своє вінчання, яке відбудося дня 28. квітня н. р. в Стрию, складають 50.000 мп. на Рідну Школу.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би щ. про **Володимира Вельсьнего,** що 1922. р. був в Іркутську, буде ласкавий повідомити його зажурену маму Марію в Подолинцях п. Яричів новий, Галичина. Закордонні часописи просяться о передрук. 2214 4—4

Пані Демантова в часі війни перебувала в Будапешті, просить **п. Івана Голозінського** подати свою адресу, з листами „Народної Торговлі" в Бродах.
2258 1—1

Дрібні оголошення.

ВІЛЛЯ, 9 вільних кімнат, стайня, огород продасть Коженьовські, Дверницького 46.
2262 1—4

ТОВ-О „ПРОСВІТА" продасть 31 штук матеріялових дубів. Близші інформації дає канцелярія, Ринок ч. 10, в передпол. годинах. III 1—2

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, корковину ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 15—30

ПРИВАТНИЙ урядник пошукує якої небудь посади і зложить кавцію 2,000.000 мп., евентуально поступить до малого чителєту, навіть сезоново. — Зголошення, Львів, Петра Скарги ч. 10. В. Білецький.
2245 2—2

ДАЮ лекції гри на скрипках. Евген Лядовський, вул. Св. Михайла ч. 6.
2233 3—3

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 4-30

БУРАКИ Екендорф жовті, мамути червоні, півцукрові, люцерну і всі насіння поручає І. Борис, Перемишль. 2202 4-5

СТРОЇТЕЛЬ „Б". Строєння фортепянів, направа, відновлення, оцінка, купівля, продаж. Виїжджаю також на провінцію. Львів, Глубока 13. 2155 3—4

НОТАРЯТ в Новім селі коло Підволочиськ приїме сейчас рутинованого в спадкіках селіцитатора або концілієта з правом субституції. 2252 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2020 веде повторно 7—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

АДВОКАТ 2219 3—3

Д-р Василь Славацький

отворив адвокатську канцелярію

в Сяноці

в домі „Народної Торговлі" І. поверх.

ВИБАГЛИВЕ ВЗУТТЯ

власного виробу по конкуренційних цінах
2223 виконує РОБІТНЯ 3—3

ІВАНА МАТИЇВИЧА

ЛЬВІВ, вул. Городецька 57.

Єдиний український

КООПЕРАТИВА ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ

у Львові, вул. ДОМІНІКАНСЬКА ч. 11.

продає гуртом і детайльно по найдешевших цінах різного рода

ШКІРУ на ОБУВ

Купує, міняє і приймає до виправи сирі шкіри. 2—3
2246

Ґонти, палені дахівки

і асбестово-цементові, цемент. rinc, вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріяли 2—3
2212

сейчас доставляють по фабричних цінах

ГОРШОВСКІ і С-ка

Склад будівельних матеріялів

ЛЬВІВ, в. БУЛЯРДА 3.

(бічна Баторія).

Ручні ПЛЯНЕТИ

до полення і обгортання огородовини

IV доставляє 1—1

Краєвий Союз господарських Спілок „Сільський Господар"

у ЛЬВОВІ, ЗІМОРОВИЧА ч. 70.

Поїзд Бережанщина!

Духовенство, Учительство і Читальні „Просвіти" Бережанщини повідомляється, що дня 28. мая 1923. о годині 12. в пол. в салі „НАДІЯ" в Бережанах відбудеться

Просвітне ВІЧЕ

з рефератами: просвітно-організаційним, Рідної Школи, сирітським, інвалідським і університетським.

Читальні „Просвіти" обовязково вишлють делегатів. 2263 a) 1—3

Філія Т-ва „Просвіта" в Бережанах.

Поїзд Бережанщина!

Дня 17. мая 1923. о годині 8. вечером в салі „НАДІЯ" в Бережанах буде влаштований заходом всіх українських Товариств
2253 в Бережанах 1—3

Шевченківський Концерт

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала нам найдорожшого сина Володимира підхорунжого У. Г. А. студента філіозофії українського університету. В тім тяжкім горю, відрадою для нашого болю, була та щира прихильність, окázана для нашої родини близшими і дальшими сусідами.

Дякуємо сердечно Впр. о. шамбеляновi і деканови М. Цегельському з Камінки і Впр. о. деканови М. Кордубі з Сушиці за Службі Божі і за провід в похоронах, котрі мимо свого віку і утяжливої далекої дороги прибули, щоби нашому синови віддати послідну прислугу. Дякуємо за відправлені Служби Божі Вп. оо. Н. Вітевичови з Половичної, о. І. Глодзінському з Руди, о. М. Сивенькому з Дернова, о. М. Коритковi з Холоєва, о. д-р В. Пелліховi з Радехова, о. П. Казнівському з Нивиць, о. д-р Пелліхови за слово надгробне повне потіхи і розради, Вп. п. д-р М. Кордубі за слово в імени деканату фільозофічного, п. Цьопці за прощання в імени студентської організації, Вп. п. П. Сайкевичови за прощання в імени Старшин і Стрільців У. Г. А., Вп. п. представникам студентства зі Львова, Камінки й Радехова, Вп. п. Б. Копцюбі за прощання домовини і вінці за поміч при похоронах. Всій дальшій і ближшій рідні за участь в похоронах і за співчуття. Парохіянам і молодіжи Незнанова за обяви співчуття, за поміч при похороні і за вінці. Всім нехай Господь Бог заплатить.

о. Петро і Михайлина Гаруси

2261 з дітьми в Незнанові 3. V. 1923. 1-1

Свій до свого!

25% ДЕШЕВШЕ.

Шляхетний загал повідомляється вже, що кооперативка

„РЕҐУЛЯТОР"

у ЛЬВОВІ, Бюро: ВАЛОВА 14,
— Магазин: РИНОК ч. 43, —

є найдешевшим жерелом закупна всяких бляхатих товарів, доказом чого напливаючі зі всіх сторін нашого краю письма в подячками. Товарі є у нас дешеві, тому що купуємо безпосередно з фабричних жерел з нашою девізою

:: Великий оборот — малий зиск! ::

Хотячи і на дальше дати можність користання з набуття наших дешевих решток, ми постановили вчисляти кождому одягові решткі, котрі є у нас подібні на 7 сортів, які надаються на гарні мужеські одяги, жіночі костюми або плащі. Решткі ті є з одягових матеріялів першорядних більських фабрик, чисто вовняні, подвійної ширини, у всіх красках. **За купон 3-метровий:**

Сорт А. 75 000 мп. Сорт Б. 105.000 мп. Сорт Ц. 165.000 мп.
Сорт Д. 225.000 мп. Сорт Е. 315.000 мп. Сорт Ф. 420.000 мп.
Сорт І. 460.000 мп.

Решткі на рафляни за купон 2 м. 75 цмт.: Сорт А. 210.000 мп., сорт Б. 240.000 мп., сорт Ц. 350.000 мп. Дав Вел. о. священикам сукно на реверенди 60.000 мп вищий сорт 125.000 мп. **за** метер. дальше кангари вовняні 165 000 мп., вищий сорт 175.000 **мп.** за метер. До кождої решткі на бажання ПТ. Клієнтів висилаємо цілий комплет підшивки під марінарку, камізельку, сподні, кишені і до рукавів по 65.000 мп., вищий сорт 80.000 мп.

Жіночі шевіоти у всіх красках по 19 800, 22.000, 29.800 мп. за метер. **Матеріяли літні** на дамські сукні, купон по 60.000 мп., 78.000, 95.000 мп. **Полотна** на постіль і білизну по 9.400, 10.500 і 12.800 мп. за метер. **Полотенця і вефіри** в гарні десені по 9.400, 9.800 і 12.500 мп. за метер. **Цайґи** на убрання для дітей, сукенки, робітничі убрання дуже трівкі по 8.200 мп. подвійн. ширини 19.000, 24.500 і 29.800 мп. за метер. **Маємо рівнож** габардини, трикотини, велюри і т. п.

Увага! Замовлення виконуємо за післяплатою (платиться при відборі). Опакування і пересилку від 1—3 решток 10.000 мп. — — — —

Товар не відповідаючий на жадання вимінюємо на інший або гроші звертаємо відворотно, тому і ризико є виключене, а ми є певні, що ПТ. читачі раз одержавши від нас замовлений товар остануть нашим сталим клієнтом і будуть безперечно жадати других товарів, котрі описані в новім цінику долученім до кождої решткі.

Замовлення висилати під адресою!

Кооп. „РЕҐУЛЯТОР" Львів, Валова 14.

Приїзджаючих до Львова як також місцевих просимо відвідати наш магазин РИНОК 43. — Достава для кооператив, спілок, союзів і других товариств, рівнож збірних на догідних услівях. 2248 2—3

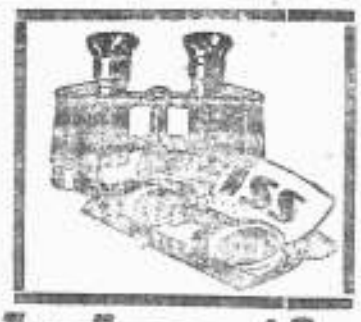
БЛЯХА

ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА

2228 достава сейчас 2—10

= = „ПІЛЬОТ" = =

ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

Лев Кіпель і Сва

у ЛЬВОВІ вул. Леґіонів 1.

Тел. 458. Адр. тел. Оптика Львів.
2151 ПОРУЧАЮТЬ 6—50

Окуляри, Цвікери

від найдешевших до найдорощих у всіх родах, — СКЛА Цайсса, — — — Буша, Герца — — —

:: ЛЬОРНЕТКИ ::

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується підворотно.

ТАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасн також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 14—30

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, а особливо же наших давних Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статута також піднесений уділ в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (вписове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або переказом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні уділи доповнити, бо по тім часі недоповнені уділи тратять право членства. зглядно нових членів приступати до нас хоч, як не більше — то з 2 уділами на 10.000 мп. Кооперативна наша заложена ще в 1900 р., пошпарила звачно свої робітні біляї й сукно та дає тепер многим ученицям і робітницям науку і заробок, а на будуче хліб у руки. Також веде вона торг. відділ, де продає і висилає полотна, шифони, вскіп, гафти, хустки, канву, нитки до шитя і вишивання, як: D. M. C., Clark, Coats, Harland, Трійка, Metz-a і ин., дальше вишивки, вишив. сорочки, краватки, блюзки, народні строї і ин., подрібно й гуртом для спілок, купців і ин. Вкінці приймає вона також ощадности на вкл. книжочки і платить не менші відсотки чим приватні капіталісти. Забезпечення ощадностям дає наша реальність і довголітна фірма. Адрес наш: Жіноча спілка промислова „Труд", Львів, Ринок ч. 39. —

2—5 З поважанням ДИРЕКЦІЯ.

О. Т. Купці ґалянтерійних товарів! 8—10

Повідомляємо, що з днем 15. п. м. відкрили ми — — —

Філію при вул. Боїмів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невскі, Coats, Clarle, Metr, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші ґалянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.

Пои більших закупах рабат. **М. МАНЗЕЛЕВ і С-ка** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (д-м Бенчерів). Філія: Боїмів 19, перехід на Ринок 12

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 27 (9.908). Львів, середа 9. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „ДНІСТЕР"

як також засідання Надзірної Ради, назначені на 10. ц. м. не відбудуться з причини заборони Дирекції Поліції у Львові. В наслідок того переносується рішення обох Загальних Зборів і засідання Надзірної Ради з незміненим порядком нарад на **четвер, 31. мая 1923.** Вислані запрошення стають важними на 31. мая 1923.

Роман Сосновський
Президент.

I 1—2

Львів, 8. травня 1923.

Причина поїзду Фоша до Польщі.

Побідний вожд Франції — марш. Фош приїхав до Польщі, щоби приглянутися, що собою уявляє союзниця Франції. На зайнятих Францією німецьких теренах французько-німецький конфлікт кождої хвилі може прибрати небезпечні для мира розміри. Правда — Франція в теперішному правительстві Англії та Італії находить більшу піддержку, ніж перше. Одначе ця піддержка являється більше морального характеру. Для Франції не маловажний досвід з останніх місяців: від хвилі скупчення всієї уваги французьких рішаючих чинників на конфлікті з Німеччиною в Малій Азії ініціятива перейшла в руки Англії, французькі впливи на хід подій в Малій Азії ослабли. Англія здобуває там домінуюче становище.

В справі рурського басейну Англія зайняла примирююче становище. Саме тоді, коли міжнародне становище дійшло до різкого заострення, німецький пасивний опір і заангажований престіж Франції, здавалося, виключали мирну розвязку конфлікту — і перед Европою ставало марево нової війни, льорд Керзон своєю промовою дає змогу Німцям виступити з новими пропозиціями. Знаменне, що це діється після поїздки Люшера до Льондону. І саме тому промову льорда Керзона і німецькі нові пропозиції — треба брати як вислід позакулісової гри, яка ведеться в Парижі, Льондоні і в Берліні. Гри, в якій певно береться в рахубу і настрій мас в Німеччині та Франції і становище урядів супроти цих настроїв. Якщо тепер прийшло би до зірвання розмов нотами над німецькими пропозиціями, так конфлікт німецько французький вийшов би в нову стадію, в якій марево війни прибрало би конкретні форми.

Чи Англія та Італія станули би активно по стороні Франції? Дотеперішний досвід каже сумніватися. Зони старалися би перше всього зберегти вільну руку.

Не дивниця, що в такий момент Франція живо цікавиться Польщею, союзником, який завдячує Франції все, союзником, який досі сповняв точно кождий приказ з Парижа.

І до Варшави приїжджає геніяльний французький вожд — марш. Фош.

Йдуть майстерно зааранжовані приняття, ad hoc зааранжовані святочні обходи і ледви чи вдасться великому вождови Франції вглянути в глиб настроїв і думок широких мас, а в першу чергу настроїв і думок неполського пограничного населення українського та білорусського.

Представники варшавської преси (кореспонденти „Газети варшавскої") марш. Фош у відповідь на привітання сказав: „Не займайтеся вашими окремими справами, тільки добром всіх, а будете за це винагороджені. Під тою умовою і тільки під нею—може істнувати цивілізований народ серед заздрісних суперників. Працюйте з завзяттям і ніколи не вірте, що осягнені вислідн є вже доконечними".

З цих порад на адресу Поляків, сказаних Фошем в перших днях побуту на польській землі, виходить, що вдумчивий французький вожд міг би Полякам дати богато цінних порад, якщо мав би змогу приглянутися віч на віч фактичному положенню Польщі, внутрішним контрастам і заостреним національним конфліктам, які з кождим днем зростають.

Варшавський кореспондент „Шікаго Геральд" ось що пише на основі особистих інформацій про внутрішне положення Польщі: „Непривабляюча картина. Політичні та економічні трудноші сього народу мусять розчарувати тих, що привязували так великі надії до Полонів, коли версайська конференція призвала цей край назад до національного істнування. Якими не були би прогрішення мужів, що писали версайський договір, то одначе ніяк не можна їм закинути браку прихильности до польських аспірацій. Вони признали Полякам все, о що просили. Від часу закриття цієї конференції Союз Народів три рази поширяв польські кордони, признаючи варшавському правительству додаткову юрисдикцію над богатими і густо заселеними частями Німеччини, Литви і України. З певністю нація заохочена таким побільшенням повинна би бути називана поміж великими народами світа. Але воно так не є. Її гроші є майже безвартісні. Її торговля спараліжована. Її промисл страдає, її населення в нужді. Кожде її побільшення є перепоною до добробуту. Се тому, що з 28 міліонів її населення лише 17 міліонів є Поляків. Неполські народи — Українці, Білорусини, Литовці, Німці, Жиди — числять 11 міліонів. Тих 11 міліонів бореться проти панування 17 міліонів. В тім невдоволенню лежить зародок деструкції".

Так пише Американець на основі власних обсерваций. Чи добачить це знаменитий Француз з поза диму кадил офіціяльних принять?

Якщо ні, так його рахунок може бути хибний.

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

З преси.

Хамство до квадрату. — Жидівська політика в стадії „переоцінки цінностей".

Український „тайний" університет не дає спати „кресовим лицарям" з „Лемберґівки". Від довшого часу на її сторінках відбувається на цю тему справжній танець св. Віта. Ігноранція, цинізм, ставошляхетська варозумілість і крайне штубацтво витискають своє крикливе пятно на міркуваннях „Лемберґерки". І в останньому виданню (ч. 102 з 6. ц. м.) стрічаємо на сторінках цього безполового органу передовицю „Бальбін до квадрату", посвячену університетській справі.

Після провокуючого вступу, в якій слиною хоробливого шовінізму бпльовується все, що для Українця є найсвятійше, а саме історію українського народу і геройську армію, що гола і боса, десяткована пошестями і без муніції, — не лише боролася за великий всеукраїнський ідеал, але й котра своїми обнаженими грудьми здержала червону навалу, — отже після такого штубацько-цинічного вступу, наступають не менше штубацькі й цинічні кпини з „тайного" українського університету. Ті негідні не то культурної, але хоч трохи прикличної людини кпини узмістовлюються в тому, що **український університет не істнує.** Бо й дєж таки! Від довгого часу польська поліція

„вишукує ту нещасну примару (себ-то університет), переслідує її, усмертнює, а вона все живе... Отож не треба бути аж в „сенаті" тої несамовитої інституції, щоби могти заспокоїти занепокоєну тим неробством поліції опінію. **Поліція тому не може віднайти „тайного університету", що він властиво не істнує".**

І в тому дусі „занепокоєння" польської опінії через істнування українського університету і поліційної ревности снує дальше „кресовий лицар".

Не будемо з ним полемізувати, а скажемо тільки, що український університет істнує, істнує в дуже важких умовинах, розвивається серед безнастанних варварських переслідувань, працює в катакомбах, але він є і буде на змору всіх охранників, бо таке є бажання і тверда воля українського народу.

*

Наша стаття „**На манівцях**", присвячена семимилевим зигзакам жидівської політики, діждалася слабенької відповіди на сторінках сіоністичної „Хвилі" в передовиці з 8. ц. м. (ч. 1495) „За скора хапливість" („Zbytnia pochopność") Дуже блідонька і водниста ця відповідь, і тому зовсім не дає приводу до корректури наших поглядів, висловлених в статті „На манівцях". Правда, „Хвиля" намагається відповідати шляхом ставлення питання, як нпр. в тому напрямку, що — мовляв — що могло нам дати основу до твердження, що „Коло жидівське" думає увійти в союз з Хленою і Пястом? Ми вже в тій справі висловилися і дивує нас тільки, чому „Хвиля" помиває наші поміченння.

„Правда, — пише „Хвиля" — що кабінет Сікорского не мав в своїй проголошеній програмі тзв. енергійної політики на окраїнах і не погрожував Українцям і Білорусинам винародовленням. Сікорскі тільки звернувся проти жидівських „привілеїв". При відповідному „простолінійному погляді на взаїмне відношення національних меншостей в Польщі можна би бути тої думки, що відношення кабінету Сікорского не повинно бути байдужне иншим меншостям, як то в дійсности мало місце".

„Знаряддям „винародовлювання і кольонізації" Жиди і їх політики певно ніколи не будуть, так само ніколи не будуть попирати намірів змінити виборчу ординацію в напрямі покривдження національних меншостей в Польщі. **Одначе жидівська політика все мусить йти по лінії інтересів жидівського народу".**

Отсе є постійний рефрен жидівських відповідей. Авжеж, що жидівська політика мусить йти по лінії жидівських інтересів, але не по лінії жидівського егоізму. А власне **тепер жидівська політика сходить** на манівці буденного, доривочного егоізму, а що важнійше стає фронтом проти найживотнійших інтересів Українців і Білорусів. Слід ствердити, що не було ані одного випадку, щоби український клюб байдужно відносився до жидівських постулятів. Слід теж ствердити, що після промови Сікорского проти жидівських „привілеїв" Жиди, що належали до блоку нарівні з українським і білоруським клюбами голосували за довірям для ген. Сікорского, а тільки галицько-жидівські посли, котрі до блоку не належали, слабко, непомітно і невішучо маркували опозицію. Годиться теж замітити, що уступ проти жидівських „привілеїв" був вложений в промові ген. Сікорского на невідкличне домагання Пяста, вчорашнього і завтрішнього союзника Жидів. Зрештою, нас зовсім не болить голова, як жидівські посли, котрі ще недавно стояли на чолі блоку, котрі кермували його першими кроками, отже й першими кроками українського клюбу, поставляться до кабінету чи особи Сікорского, одначе перехід Жидів на бік польської чорної сотні, уважатимемо визиском, тим більше, що до такого переходу навзаводи прутв власне східногалицькі посли.

Ціла стаття „Хвилі" ані одним словом не заперечує наших здогадів, ціла сіоністична преса всією силою пари переводить „переоцінку цінностей" і переорієнтовує жидівське громадянство, а жидівські верхи раболіпським способом маніфестують свою льояльність аж по за межі приличности. Цей зворот в жидівській політиці, цей гін до союзу з ярими антисемітами і україножерами будемо слідити з найбільшою увагою і — зовсім природно — після його здійснення витягнемо всі консеквенції у відношенню до жидівської політики.

М. Ч.

З Волині.

Ліквідація української церкви.

В 1920 р., в часи залицяння теперішнього митрополита Діонізія з Українцями, в Кремінці в Чеснохрестській церкві дозволено було правити службу Божу українською мовою. Священик Васкевич, призначений туди, заслужив велике довіря своїх парохіян і придбав собі їхню прихильність. Був організований хор і церква ця зробилася зразковою. Але у єпископа Діонисія змінилися погляди, коли йому потрібна була моральна; піддержка українського населення, то він вдавав з себе прихильника національної церкви. Використавши це, він знову завернувся на шлях „єдиної неділимої російської церкви" і став нищити все українське: заборонена була служба Божа і казання українською мовою в Богоявленському монастирі (Кремінець), на священиків енергійно стали висвящуватись бувші денікінські офіцери, в кремінецькій духовній семинарії стали викладати науку російською мовою і т. д. Українська Чеснохрестська церква була більмом в оці. На цих днях св. Васкевича переведено на парохію в село Дубенського повіту, а на його місце призначено „оборонця єдиної неділимої", бувшого денікінського офіцера свящ. Яковлева. Парохіяне зверталися до ен. Діонисія з проханням залишити їм свящ. Васкевича і погрожували зачинити церкву.

Вірний.

Велика Україна.

Пожар в Миколаєві.

В Миколаєві між 15 і 20 квітня було переведено масові ревізії і арешти поміж інтелігенцією й робітниками порту і миколаївського заводу. Судовим розслідуванням і експертизою встановлено було факти підпалів. В місті підчас арештів розкидано відозви, в яких було зазначено, що всі арештовані не мають жадної причетности до підпалів, що підпали переведені організацією, члени якої вже знаходяться поза межами одеської губернії, що переведення підпалів являється висловом протеста з боку трудящих проти вивозу хліба за кордон в той час, коли в країні голодує 75 відсотків людности. Совітська влада видала офіціяльне оповіщення, в якому зазначується, що підпали являються справою контр-революції й ворогів пролетаріяту.

Позбавлення посольського мандату.

26-го квітня польська більшість сойму постановила на жадання суду видати посла Марка Луцкевича по обвинуваченню його в державній зраді. Що видача ця має тенденційний характер вказує те, що на томуж самому засіданню сойм відкинув видачу судові польського посла ксьондза Оконя, обвинуваченого в карних вчинках. Не пройшло кілька днів, як польський суд почав розяснювати українських послів. 1-го травня в Варшаві найвищий суд розглядав внесок 3-х клюбів Хісни про заквестіонування польських мандатів Миколи Пирогова (з Ковля) і Василя Комаревича (з Володимира) за браком польського обивательства. Боронив обидві справи адвокат сенатор О. Карпінський. Не вважаючи на те, що д-р Пирогів стало мешкає в Ковлі від 1900 р., має там нерухомість, довго займав там посаду міського голови по обранню, нарешті в часі війни, будучи евакуованним до Київа, в 1919 р. повернувся на Волинь, яко репатріянт — польський обиватель, далі в часі виборів до сойму був занесений до списка виборів, не дивлячись на це все суд не визнав його польським громадянином і зробив постанову про позбавлення його посольського мандату. Постанова ця явно порушує § 2. версайльського трактату і § 3. закона про обивательство 20. І. 20. р., де говориться, що Польща узнала польськими обивателями з самого права і без жадних формальностей тих російських підданих, котрі мають стале замешкання на території, що визнана або буде визнана трактатом за Польщею. А § 3. закона про обивательство признає обивателями польськими тих, котрим воно належить по міжнароднім трактатам. Постанова ця являється остаточною і тому тепер єдиним правним шляхом для оборони прав національних меншостей є внесення жалоб до Ліги націй по § 1. версайльського трактату Польща зобовязалася визнати артикули 2—8 цього трактату (що захищають права національних меншостей) своїм основним законом; ніякий закон, ніякий декрет або урядове розпорядження не можуть мати більшої сили ніж постанови трактату. А найвищий суд порушує цей трактат.

Справуж посла Комаревича суд відрочив на місяць для представлення деяких документів.

А. І.

Франц сько-німецький спір.

Французька відповідь.

Дня 6. травня о год. 7. вечером французький уряд вислав до Берліна відповідь на німецькі пропозиції.

Німецька преса подає такі точки відповіди, про яку нема ще офіціяльного комунікату: 1) Німеччина повинна припинити в Порурю пасивний спротив; 2) Поруря буде евакуоване в міру вирівнання репараційних сплат ратами; 3) Німеччина мусить прияти в цілости льондонський проект репарацій; 4) Франція жадає гарантій, які відповідали-либ розмірам відшкодувань.

Катастрофальний стан німецьких фінансів.

Вплив окупації Поруря.

Німецький міністр фінансів Гермес склав перед буджетовою комісією райхстагу звіт про фінансовий стан держави за місяці від січня до березня ц. р. За першу четверть року державний борг зріс на біліони паперових марок, — а саме: з $1\frac{1}{2}$ (1481 міліярдів) біліона понад $61\frac{1}{2}$ білионів (6.601 міліярдів). Державні видатки рахували до кінця березня 6·8 білионів, з яких лише 1·7 біл. найшли покриття в прибутках. Самі лише німецькі залізниці виказали дефіцит 1·7 біліона нім. марок, додатки до платень та позички ріжним краям Німеччини дійшли до суми тисячі міліярдів (1 біліон).

Як причину такого катастрофального дефіциту подає Гермес окупацію Поруря, яка привела до небувалого обезцінення гроша. Міністр зазначив, що несправедливо закидають німецькому народньому господарству злобну саботажу уряд-

дової акції в напрямку підтримки марки. На скільки спекулятивні зловживання причинилися до некорисного хитання валюти, це викажуть швидко спеціяльні заходи уряду. Головною виною збільшення державного боргу є рурська окупація. Одночасно міністр заповів, що розпорядження уряду відносно контролі девіз мусять бути ще більш загострені та що уряд є рішений вести дальше акцію для підтримки мім. марки спільно з державним банком. Одначе передумовою остаточного оздоровіння німецьких фінансів залишається й на далі необхідність звороту у французько-бельгійській політиці.

Поруря.

Становище Бельгії.

Бельгійський президент міністрів Тені заявив, що Бельгія в ніякому разі не зречеться своїх прав до користей з воєнних відшкодувань, бо тільки тим способом зможе відбудувати зруйновані области. Німеччина мусить виплатити Бельгії домагану суму добровільно, або її приневолиться силою. Бельгійська армія буде продовжувати окупацію Поруря, аж доки Німеччина не вдоволить справедливих домагань Бельгії.

До своїх.

Сімох німецьких поліцистів з Поруря втікло до Берліна від переслідувань окупаційної влади.

Конфіската.

В Діссельдорфі Французи наложили на населення контрибуцію в сумі 50 міліонів марок. Населення не хотіло виплатити бажаної суми, наслідком чого Французи сконфіскували в касі 50 міліонів готівки.

Дальший спротив.

Німецький міністр рільництва гр. Лютер виголосив в Кольонії промову, у якій висловив подяку населенню Поруря за витревалість і закликав до дальшого спротиву аж до побіди.

Не буде посередництва Зєд. Держав.

„N. York Herald" пише, що уряд Зєдинених Держав порішив і на дальше зберегти невтральність в справі Поруря і не піднімати на разі посередництва у німецько-французькому конфлікті.

Замах.

В Діссельдорфі робітники виконали динамітовий замах на французьку стежу. Одна особа ранена

Совітська Росія.

Національне питання на комуністичному зїзді.

Повні справоздання останнього комуністичного зїзду вказують, що на зїзді в звязку з докладом Сталіна по національному питанню виникли гарячі суперечки з приводу російського шовінізму.

Представник українських комуністів Скрипник заявив, що „в відношенні до української справи й до української культурно-просвітної праці наша практика очевидно розбігається з теорією. Робота поміж Українцями повинна провадитись українською мовою. Резолюції нашого зїзду розвязують національну справу лише теоретично. Мало прияти резолюцію. Треба уміти впровадити її в життя".

Потім виступив Раковський: Національне питання, сказав він, загрожує великими ускладненнями для Совітської Росії і для нашої партії. Національне питання є питанням обєднання пролетаріяту революційної Росії з 60-ми міліонами селян инших національностей, які під національним прапором висовують вимогу участи в економічному і політичному житті. Перед партією стоїть питання про обєднання нашого комуністичного інтернаціоналу з цим поступовим, революційним але національним селянством. Це питання повинно бути розвязано зїздом".

В оборони національної політики большевиків виступив Екунідзе.

Після нього говорив Зіновєв. Він сказав: „Ленін дав цілком виразні вказівки що до національної справи. Погляд Леніна знайшов повний відбиток в тезах Сталіна і центрального комітету нашої партії. Чи істнує у нас національна справа? Для нас нема національної справи — ми інтернаціоналісти. Але коли ми говоримо про сотки міліонів людности, то ми не можемо сказати, що у нас нема вітчини, і нема національного питання. Ми зобовязуємось обороняти буржуазну батьківщину, але зовсім не відмовляємось від оборони соціялістичної батьківщини. Питання полягає в тому, як налагодити відносини в країні, де мешкають десятки народів. Зараз у нас нема національних терть, але ми марксісти і через те бачимо на два аршини під землею й ми повинні сказати, що великодержавний російський шовінізм підіймає голову. Він йде з усіх кол, від імені яких говорили Сталін й инші товариші. Я не можу приєднатись до настроїв моїх російських товаришів, які уважають національне питання вигадкою. Коли ми не знищемо зараз російський шовінізм, то через 2—3 роки становище буде дуже важке. Питання про великодержавний російський шовінізм треба поставити руба. Наша партія мусить знищити цілком всі натяки на нього. Инакше нам загрожує велика небезпека. Девять десятих питання полягає в російському шовінізмі решта — в місцевих шовінізмах. Треба перш за все звернути увагу на російський шовінізм. Тим самим ми звернемо увагу на всі місцеві шовінізми."

З піддержкою поглядів Зіновєва виступив Бухарин. Радек в своїй промові звернув увагу на необхідність дбати про задоволення економічних потреб недержавних національностей.

Чому большевики вивозять хліб?

27. квітня на засіданні комітету допомоги, відновлення й піддержки сільського господарства обмірковувалось питання про закордонний експорт хліба. Для вияснення позицій уряду в сій справі виступив Каменев. Він зазначив, що експорт хліба конечне потрібний для поліпшення матеріяльного становища уряду й збільшення золотого фонду, який вже кінчається. Фінансове становище уряду в дану хвилю таке, що уже в кінці біжучого року уряд не зможе покривати видатки, безпосередно звязані з обороною країни й піддержанням головних галузів державної господарки.

РІЖНІ ВІСТИ.

Всеамериканська конференція.

Конференція американських держав в Сант Яго закінчилася ухваленою внесення представника Зєдинених Держав про обмеження зброєнь в Европі і про боротьбу з воєнними настроями держав.

Совітська преса про Фоша.

„Ізвестія" пишуть, що Фош приїзджаючи до Варшави має на меті довести до зближення поміж Польщею, Чехословаччиною і прибалтійськими державами. Союз тих держав мав би бути звернений проти совітських республик. „Ізвестія"

НА ДОХІД „СОЮЗОВИ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ"!!

КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла накладом „Союза Українських Інвалідів" — збірка знаменитих оповідань і нарисів відомого письменника О. Маковея

„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"

Збірка обнимає десять аркушів друку і містить 21 оповідань і нарисів а саме:

1) Як Шевченко шукся роботи, 2) Правда і правда, 3) Том політики, 4) Ксантипа, 5) Обрядова справа, 6) Фербель, 7) Вічний вароберець, 8) Великий клопіт, 9) Революціонер, 10) На своїм смітті, 11) Дозрівай, 12) На суді, 13) Тяжка ніч, 14) Мандоліна, 15) На товзі, 16) Комада Авраама Гальдштайна, 17) Мухолап, 18) Опришки, 19) Тяжка операція, 20) Директор Ляпе, 21) Свідок, 22) Ласка.

XXI Оригінальна вінетка листи арт. Павла КОВЖУНА. 1—3

Коштує тільки 9 600 Мп. — з пересилкою 10.500 Мп. Купувати і замовляти можна в „СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. пов.

висловлюють перекоґання, що прибалтійські держави не підуть за концепціями Фоша, знаючи, що Москва для них більший приятель, як Париж і що совітські республики так чи инакше оборонять себе від нових нападів Фоша і його приятелів".

Лозанна.

На засіданню лозанської конференції порішено відложити справу капітуляції і приготовляти ґрунт для договору в тій справі.

Заява турецького дипльомата.

Аднан Бей заявив представникови Франції, що Туреччина не має жадних ворожих замірів супроти Ґреції ані Франції. Концентрація військ над кордонами Сирії має на меті реорґанізацію деяких військових відділів. Аднан Бей гостро критикував становище Франції в справі угорського договору.

Кріваві заворушення в Мінхені.

В Мінхені прийшло до кріваих сутичок поміж соціялістами і націоналістами наслідком чого було богато осібранених.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (26) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три уступи вступної статті п. з. „Панукраїнський фронт".

— **Українське правничє товариство у Львові.** Ві второк дня 8. мая 1923 о год. 6½ вечером відбудеться в салі „Бесіди" відчит адв. д-ра Юлія Пещія п. з. „Про надужиття права".

— **Просвітно-економічна віче.** Нам пишуть: Заходом філії „Просвіти" ім. Т. Шевченка відбудеться в неділю дня 13. мая и. р. у великій салі „Народного Дому" о год. 12 в полудне велике просвітно-економічне віче. Взиваеться усе громадянство міста Львова взяти гремільну участь у сім першім повоєнім просвітнім вічу.

— **Поступка рубника.** Дня 4. мая ц. р. надав на стації черновецького двірця у Львові возний ткальні „Полотно" посилку до Теребовлі і Дрогобича. Мимо цего, що почта і стація були виповнені латинськими буквами—а тільки адрес по українськи, магазинір Рустецкі, а відтак й інспектор не хотіли приняти посилки гому, że obowiązuje teraz wszystkich język polski—в наслідок цего пакунок ізза свята 3. мая міг відойти щойно в пятницю. Коли в пятницю попробовано ще раз виясннти, що до тепер посилки принимались писані по українськи, інспектор Халецкі заявив, що już dosyć pisania po ukraińsku, magazyn ma racje.

— **Автомобільний рух м'ж Кремінцем і Шумськом.** З 4. травня між Кремінцем і Шумськом, котрий лежить близько українсько польського кордону, в 35 кільометрах від Кременця, почали ходити автомобілі, організовані приватними підприємцями. Автомобілі возять пасажирів і товари.

— **Безробіття в Польщі.** Статистичні обчисления виявили, що дня 1. травня ц. р. було в Польщі 94 тис. безробітних. Попереднього місяця число безробітних було о 20 проц. більше.

— **Діспропорція.** В Чехословаччині істнує 40 партій, а чого найбільший проц. припадає на... Прикарпатську Україну.

— **Дорожня.** На онодішньому засіданню польської статистичної комісії очеркнено зріст дорожні протягом квітня у відношенню до марта на 9 62 процент.

— **Масові ревізії та арештування у Львові.** В понеділок в ранці о 5 годині розпочала львівська поліція масові ревізії та арештування серед львівських Українців, головно серед академічної молоді. Досі арештовано кількасот осіб. Арештованих запроторено до тюрми при вул. Казимирівській. Причина арештувань покищо невідома. З огляду на близький приїзд марш. Фоша до Львова, мабуть не безпідставний буде здогад, що це таким чином поліція хоче створити перед світом нову легенду про Українців. Безпідставні арештування—на думку власть імущих—добре средство для вирівнування заострених відносин. Мабуть найвисший час було би покинути царські методи володіння.

— **Орден „подружньої мартирольогії".** Орден того рода істнує очевидно в Америці, а саме в місті Галіфаксі, де існувався союз „мущин, які є мучителями своїх жінок. Союз збирається раз до року, щоби „на кілька хвилин призабути страждання минулого року".

— **Новий металь.** „Дейлі Мейль" доносить, що в Англії відкрито новий білий металь, який після полірування одержує глибокий блеск, при чому виявляє велику відпорність на бруд і хемічні кваси. В Англії сподіються, що відкриття цього нового металю отворить перед металевим промислом широкі горизонти примінения.

— **Книжна продукція в Німеччині.** З Берліна доносять, що коли статистика літературної продукції в Німеччині досягла в 1920 р. суму 32.345, то в 1921 р. сума ця зросла до 34.256 випусків. Таким чином продукція 1921 р. дорівнала продукції з 1912 р. значить з довоєнного нормального часу. Протягом першої половини 1922 р. появилося в Німеччині 18.332 книжки.

— **Ситківковий сезон.** (Lawn-tennis). Нам пишуть: в неділю дня 6. травня 1923 отворено на майдані Сокола-Батька ситківковий сезон. Поки що впорядженo тільки один ситківковий тік. Коли буде богато заголошень абонаменту і богато охочих вправляти цей прегарний і здоровий спорт, впорядиться при допомозі молоді ще один тік. Ціни за вживання току установлені поки що такі: за одну годину з мячами С. Б—а від партій 2000 м., за використання ракети (ситця) 1000 м. Для членів половина ціни. Кождий грач повинен приносити з собою і грати в мештах, щоби не псувати току. Перед грою треба прочитати хоч би Ів. Боберського „Ситківка" або П. Франка „Правила до ситківки" та навчитися українського числення. Фаховий тренер проф. Т. Франко буде на тоці в вівторки, четверги і пятниці від 5—7 год. веч. Тамже приймати-ме заголошення до абонаменту.

— **Ціни збіжжа.** Ціни понижені. Пшениця 100 кіло — 104000 — 108000мп., овес 128000—132000.

— **Курс грошей.** Львів, 7. травня. Доляри амер. 46.700—46800. 1-ки і 2-ки 46.200—46.300, дол. канад. 45.400—45.500, 1-ки і 2 ки 00.000—00.000, марки нім. 50 тис. 140—145, 10 тис. 148—150, 1 тис. стар. ем. 2·35—2·40, 1 тис. нов. ем. 1·35—1·40, сотки і дрібні 2·15—2 30, леї 205—215, дрібні 200—230, кор. ч. 1400—1420, дрібні 1380—1400, австр. тис. нов. ем. 000 000, стар. ем. 1380—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·80, фр. фран. 3100—3150, фунти шт. 218—220000, фр. шв. 8400—8600. — Золото: 20 кор. 206—210000, 20 фр. 190—194000. 20 мар. 220—224000, рублі 288—29200, дол. 43—43500. — Срібло: кор. авс. 3700—3750, 5 кор. 18800—19200, фльорени 9400—9600, рублі 1600—16500, копійки 60—63. леї 3680—3700.

— **Пригадка для П. Т. Делеґатів на Народний Зїзд,** щоб привезли з собою футра і жіночі плащі до перерібки, направки, покрить і нові замовлять лиш в українській фірмі П. Карпяка Львів Куркова 11/a, бо вкоротці подорожіють. 2067 1—5

— **Лиси срібні** в будапештенськім магазині футер Брайтфельд і Візнер Львів, в. Сикстуська ч. 2, 2239a) 1-2

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Події в Порурю.

Дісельдорф. Много французьких вартових було заатакованих Німцями одної з копалень при вході до тунелю Віттен. Французи були приневолені ужити оружжя, в наслідок чого один з Німців ранений.

Верден. В розправі, котра відбулась в суботу, проти відповідальних за події в фабриці Круна, члени робітничої ради намагались ухилити відповідальність своїх шефів. Один зі свідків зізнав, що дир. Куиц дав приказ урухомлення сирен. Пор. Дюріє зізнав, що сирени приміщені біля гаражу перестали відзиватись доперва тоді, як жовніри, котрим він проводив, почали стріляти. Дальша розправа відбудеться нині.

Анґлійська кралівська пара в Італії.

Рим. Стефені. Анґлійський король і королева прибули тут 7. ц. м., витані італійським королем, престолонаслідником і Мусолінієм.

Напад бандитів на поїзд.

Пекін. Рейтер. Яких 1000 бандитів висадили поїзд, що їшов до Шантунґа і спіймали 300 подорожніх, головно чужинців. 29 подорожніх утікло, 1 чужинець убитий.

Анґлійські війська в Надренії.

Льондон. Польрад. „Уестмінстер Ґезет.": Немає мови про відкликання анґлійських військ у Надренії, тоді, колиб Франціл тривала дальше на свому енергічному становищі.

Канцлер Куно про положення.

Льондон. Кореспондент „Таймс-ів" звідомляє з Берліна, що в пятницю відбудеться засідання райхстагу, на котрім канцлер Куно зясує положення, яке повстало після відповіди, даної на німецькі предложения.

Німецька преса за дальшим спротивом.

Берлін. Уся преса признає неможливим до виконання домагания Поанкаре, щоби пасивний спротив задержано.

Проти побуту совіт. делеґації в Анґлії.

Льондон. „Таймс" пишуть, що треба прийняти, що більшість анґлійського кабінету є противна дальшій присутности російської торговельної делеґації в Анґлії.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український Театр під дир. Івана Когутяка під артистичним проводом М. Бендаля. **Долина, салю Сокола:** Субота, 6. мая „ДІТИ АҐАСВЕРА". Неділя 7. мая „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ". Второк, 9. мая „МОЛОДІСТЬ". Середа, 10. мая „МОЛОДА КРОВ". 2255 3—4

Виказ жертв зібраних на „Шкільну Поміч" в Сокалі. Громада Копитів: пшениця 16 кг., жита 85 кг.; Сокаль-Забуже: пшениця 107 кг., жита 196 кг., горох 23 кг., 37.700 мп.; Завишня: жита 249 кг., ячмінь 78 кг.; Радованці: пшениця 23 кг., жито 43 кг., ячмінь 49 кг., горох 18 кг., яєць 44 штук, 6.750 мп.; Бишів: жита 61 кг., ячмінь 35 кг.; Савчин: пшениця 43 кг., жито 73 кг., ячмінь 48 кг.; Конотопи: пшениця 10 кг., жито 126 кг., ячмінь 100 кг.; Стенятин: пшениця 35 кг., жито 93 кг., ячмінь 120 кг., ячмінь з житом 36 кг., горох 32 кг., гречка 13·5 кг., фасоля 2 кг., 1.300 мп.; Скоморохи: ячмінь з житом 58 кг., 4.100 мп.; Розджалів: пшениця 17 кг., жито 108 кг., ячмінь 75 кг., горох 23 кг., гречка 23 кг.; Переводів: жито 35 кг., ячмінь 98 кг.; Ниновичі: жито 111 кг., ячмінь 96 кг.; Хлопятин: пшениця 55 кг., жито 55 кг.; Свитазів: жито 40 кг., ячмінь 43 кг., гречка 3 кг., просо 20 кг.; Сокаль-Бабинець-Дерешівка: 27.400 мп.; Поторица: жито 142 кг., ячмінь 163 кг. горох 18 кг., 1.300 мп.; Сокаль ул. Шевченка: пшениця 25 кг., жито 135 кг., ячмінь 100 кг., горох 30 кг., просо 4 кг., 6.500 мп., Ульвівок: пшениця 32·70 кг., жито 54·5 кг., ячмінь 47 кг., просо 21 кг., фасоля 1·20 кг., каша гречана 1 кг., пшоно 1·80 кг., 1000 мп.; Городиловичі: пшениця 16 кг., жито 31 кг., ячмінь 53 кг., просо 10 кг., цибуля 1·40 кг., 1.000 мп.; Миців: жито 189 кг.; Угринів: жито 217 кг., ячмінь 157 кг., ячмінь з житом 122 кг., горох 14 кг. овес 40 кг.; Опільсько: жито 80 кг., ячмінь 50 кг., горох 29 кг.; Переспа-

✝ Посмертні згадки.

о. Іван Бирчак, парох Підбережа в Долинщині, упокоївся 29.V. ц. р. в 77-ому році життя, Покійний, ур. 1846 р. в Перерові к. Коломиї, належав до замітнійших наших священників. Хоч теоретично прихильник „староруських" поглядів, умів на ділі вчинити свій дім одним із осередків українського руху. Дякуючи передовсім його синови Володимирови, відомому українському письменникови, збиралися у нього нераз наші молоді поети й публіцисти і так у підберезькій парохії зродилася неодна гадка, цінна для нашої літератури. Тому українські круги згадують із жалем про втрату сеї гостинної й благородної людини, що спішила радо з помічю кождому доброму ділу. Величаві похорони, у яких взяло участь до 25 священиків і великі маси народа не тільки з парохії Покійного в Підбережі й Тячі, але й з доокресних сіл, були доказом, як високо цінили всі Покійного. В. Й. П.

„Ukrainske Slowo" G. m. b. H. 2231 3—3 Українське Слово Berlin-Schöneberg Hauptstr. 11.

Памятайте, що ми випускаємо кожного тижня одну нову книжку!!!

До цього часу ми видали 48 книжок. — Каталь̀оґи і ціни пересилаємо по першому бажанню. — Видаємо 1. червня: 1) О. АРХИПЕНКО: ТВОРИ З ПОПЕРЕДНІМ СЛОВОМ ПРОФ. Г. ЛЬДЕБРАНДТА. 80 репродукцій. 2) ПРОФ. СТ. РУДНИЦЬКИЙ: ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОҐ ТЕРИТОРІҐ УКРАЇНИ 3) І. М. ОРЛОВ: КАТИ І АВЕЛЬ. 4) Б. ЛЕПКИЙ: НОВІ ТВОРИ. Ювілейне видання з ілюстраціями. 5) ОЛ. БАРВІНСЬКИЙ: ОПОВІДАННЯ З ВСЕСВІТНОҐ ІСТОРІҐ Ч. І. — Приймаємо замовлення на друк підручників в необмеженім масштабі, на самих поміркованих умовах. Ручимось за найскорше і найкраще виконання. Гарантуємо тверді ціни.

жито 95 кг., ячмінь 83 кг., горох 27 клг., 10.430 мп.; Радванці: жито 18 кг., пшоно 3 кг.; Нисмичі: жито 40 кг., ячмінь 52 кг.; Поздимир: ячмінь з житом 165 кг.; Комарів: жита 89·5 кг.; ячмінь 93 кг., 6.070 мп.; Хоробрів: жита 268 кг., ячмінь 130 кг., 1.600 мп.; Горбків: жита 115 кг., ячмінь 85 кг.; Тартаків село: пшениця 128 кг., жита 209 кг., ячмінь 154 кг., горох 13 кг.; Сокаль ул. Шляхоцька: жита 60 кг., 5000 мп.; Корчин: ячмінь 120 кг.; Кристинопіль: Клюсів: 90 кг. муки, 19.055 мп.; Ільковичі: ячмінь 50 кг.; Винники: жита 58 кг., ячмінь 18 кг.; Тартаківець: жита 203 кг., ячмінь 145 кг.; Сілець: жита 65 кг., ячмінь з житом 152 кг.; Зубків: жита 147 кг., ячмінь 107 кг., горох 41 кг.; Первятичі: жита 86 кг., ячмінь 70 кг., горох 46 кг.; Барані перетоки: пшениця 56 кг., жито 70 кг.; Сокаль ул. Широка: жита 10 кг., ячмінь 56 кг., 1800 мп.; Пархач: жита 185 кг., 1800 мп.; Теляж: жита 101 кг.; Стаґгород: жита 80 кг., ячмінь 87·5 кг., ячмінь з житом 105 кг., яйця 90 шт., 8.100 мп.; Спасів: жита 121 кг., ячмінь 179 кг.; Тартаків місто: жита 80 кг., Лещатів: жита 51 кг., ячмінь 50 кг.; Волиця Комарева: жита 136 кг., ячмінь 65 кг., 3000 мп.; Гільче: пшениця 8 кг., жита 142 кг., ячмінь 79 кг.; Яструбичі: жита 116 кг., ячмінь з житом 96 кг.; горох 37 кг.; Войславичі: жита 98 кг., ячмінь 135 кг., овес 65·5 кг.; Ліски: жита 50 кг., ячменю 40 кг.; Жнятин: жита 120 кг.; Осередів: ячмінь з житом 130 кг.; Торки: пшениця 3 кг., жита 13 кг., ячмінь 13 кг., горох 18 кг.; Будинин: жита 107 кг., ячмінь 66 кг.; Боратин: жита 25 кг, ячмінь 25 кг.; Волсвин: жита 100 кг.; Добрачин: ячмінь 45 кг.; Клюсів і Городище: Ячмінь з житом 130 кг.

На „Рідну Школу" зложили в м: Вп. Олена з Кордубів і Осип Галущаки з Сущиц п. Битків новий 100.000, з нагоди свойого вінчання, Вп. Тишівська Евстахія з Перемишля 100.000, з нагоди Ювілею Всч. о. Олександра Стефановича, Вп. Полюга Іван, канд. прав Львів 50.000, в доказ вдячности Вп. др. Е. Давидяхови за безкористну працю в його обороні. Всім Вп. Жертводавцям складаємо щиро-сердечну подяку. — Головна Управа УПТ.

„Товаришів, що зложили іспит зрілости в 1908 р. в стрийській ґімназії запрошую на зїзд, який відбудеться в Струю 17. червня с. р. Ближші інформації що до зїзду уділяє: В. Миклашевич судля в Калуші. 2257 1—1

Жертви на Українську Захорону у Львові складає жін. Сп. пром. „Труд" 50.000 Мп. як неприйнятий гонорар інж. В. Рижевського. 2268 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Двайцять пять долярів нагороди тому, хто подасть інформації, які помогуть родині відшукати **Юлію Левицьку** або-ж **Воловчук** як вона називалася, приявши призвище прибраних батьків. Адоптувавший її ще малою дитиною Николай Іванович Воловчук служив при скарбовій сторожи, наперед в Тернополі, а потім у Львові, де у 1907-ім році мешкав при вул. Ягайловській 17; в той час Юлія ходила до 4-ої кляси виділової школи. В послідних роки перед війною померла її прибрана мати, а батько покинув службу і був зґентом якоїсь фабрики диванів. Юлія в тім часі, о скільки відомо, перебувала в якімсь освітнім заведенню, мабуть рівнож у Львові. Війна перебила дальші пошукування. Відомости просимо слати до: Foreign Language Information Service, Ukrainian Bureau, 119 West 41 Street, New York, N. Y. 2269 1—1

Дрібні оголошення.

ТОРҐОВЛЯ МИКОЛИ КОЦАНА в БУРШТИНІ пошукує хлопця до практики купецької з укінченою народною школою. Оферти неузглядненні позістануть без відповіди. 2270 1—2

НА ПРОТЯҐ 3 МІСЯЦІВ глядаю для жінки і 5-літньої доньочки приміщення вваз з харчем на селі в підгірській або гірській околиці. Зголошення на адресу: Іван Ігнат, Львів, Хмельовського 3. 2264 1—1

ЛЯДА СКЛЕПОВА на продаж. Зголошення: „Союз українських інвалідів", Львів, вул. Руська 3, II. XXVII 1-3

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого конзіпієнта обзнайомленого з провінціональною практикою. Зголошення: Львів, вул. Домбровського 10, партер. Д-р Р. 2271 1—3

ЦЕМЕНТ, вагонова, папу, дахівку, корок, кову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкурентійних цінах доставляє „Пільот", Львів Батурого ч. 4. 1974 a) 17-30

ОГОЛОШЕННЯ.

Позір Бережанщина!

Дня 17. мая 1923. о годині 8. вечером в салї „НАДІЯ" в Бережанах буде влаштований заходом всіх українських Товариств в Бережанах 2253 2—3

Шевченківський Концерт

КОНКУРС.

Головний Виділ тов-а „Просвіта" в Ужгороді як власник „Руського тов-а Просвіта" розписує отсим конкурс на слідуючі артистичні і технічні театральні сили:

Директора, дірігента, сценарія, реквізитора, декоратора, суфлера, героя, комика, резоньора, співака тенора (одночасно другого любовника), баритона (одночасно другого резоньора), героїню, комічну старуху, співачку (одночасно інженю), 2-у героїню, другу старуху і другу співачку, костюмера і 10 артистів 2-рядних і хористів) а то: 2 сопранів, 3 альтів, 2 теноріе і 3 басів.

Сезон від 1. серпня до 31. грудня 1923 Контракти можуть бути продовжені на слідуючий піврік.

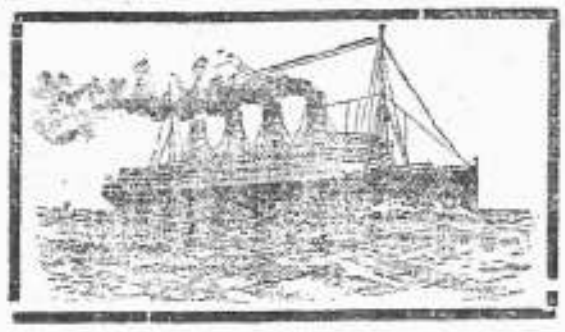
Головна умова: від артистів вимагається також голосу, щоб виступати в операх і в оперетках так в ролях, як і в хорі.

Платня по умові. — Прохання о принятя вносити найдальше до дня 10 травня 1923 до тов-а „Просвіта" в Ужгороді.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ:

Д р Ю. Бращайко, д р І. Панькевич.

2266 голова. секретар. 1—1

2272 1—1

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

White Star Line

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.

Найблизший наш транспорт до Канади

відходить зі ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ

10. мая ц. р.

Увага! Еміґранти до Канади, котрі вже мають канадійські в-зи!!! — — — — — — — — —

Не занедбуйте нагоди! Зголошуйтесь до транспорту! Квота на май не велика.

„White Star Line"

ЛЬВІВ, Городецька ч. 36.

ТЕРНОПІЛЬ Тарновського 5.

Позір Бережанщина!

Духовенство, Учительство і Читальні „Просвіти" Бережанщини повідомляється, що дня 28 мая 1923. о годині 12. в пол. в салї „НАДІЯ" в Бережанах відбудеться

Просвітне ВІЧЕ

з рефератами: просвітно-організаційним, Рідної Школи, сирітським, інвалідським і університетським.

Читальні „Просвіти" обовязково пришлють делеґатів. 2263 a) 2—3

Філія Т-ва „Просвіта" в Бережанах.

ВІЛЛЯ. 9 вільних кімнат, стайня, огород продасть Коженьовскі, Дверніцкого 46. 2262 2—4

Спілкам і Кооперативам

поручає НОВБАСИ свого виробу

ФАБРИКА ВУДЖЕНИН

Петро Майка, Тернопіль

Солонина і смалець стало на складі. Ціни купецькі. 2217 2—4

Жіноча кооператива :: „Труд" в Жовкві ::

пошукує **кваліфікованої управительни кравецької робітні.** По-сада до обняття сейчас. 2256 3—3

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівторка 8. мая п. р. — **третю і послїдню серію** французького архитвору письменника романів Louis Feuillade'a п. з. — — —

Дві дівчинки Парижа

надзвичайно атракційну драму на 6. дій п. з. — — — — — — — — — — **Кандидат смерти.**

Надпрограмово: Гарні знимки з побуту **МАРШАЛА ФОША** в Польщі: ві всіми подробицями візиту в гранічні Польщі (Дзядине-Катовіце-Ченстохова-Варшава) аж до імпозиційної військової дефілади у Варшаві

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ. 2025 9—25

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. **СКЛАД ОБУВИ**

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 28 (9.909). Львів, четвер 10. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. тов. 145.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 9. травня 1923.

Дальша стадія. Справа рурського конфлікту увійшла в нову стадію. В звязку з виступом лорда Керзона німецький уряд сформулував свої репараційні пропозиції й надіслав їх державам антанти й Зединеним Державам. Керуючі чинники світової політики обмірковують німецькі пропозиції й вияснюють ті позиції, які мають що до них зайняти. Покищо на ці пропозиції наспіла спільна відповідь з боку Франції і Бельгії. Поза дрібною полємікою відносно того, хто нарушив версайський трактат, французько-бельгійська нота містить в собі слідуючі основні точки. Нота зазначує, що жадні німецькі пропозиції не можуть бути взяті під увагу, доки триватиме пасивний опір на Порурю. По суті зроблених Німцями пропозицій, нота вказує, що вони не являються задовольняючими. Запропоновані Німцями суми виплат не складають навіть четвертої частини суми відшкодувань, визначеної комісією, а не вистарчать на відбудову зруйнованих місцевостей Франції і Бельгії. Ті гарантії, які обіцює уряд Німеччини, на думку Франції і Бельгії, являються занадто загальними і ілюзоричними. Не може бути і мови, щоби при теперішній ситуації уряди Франції і Бельгії згодились на залишення окупованих ними територій. Не зважаючи на цю гостру критику німецької ноти, французько-бельгійська відповідь всеж лишає шлях для дальших переговорів й зазначує, що уряди французький й бельгійський згодились би прийняти від Німців відповідь на їхню ноту.

Така відповідь держав, що переводять окупацію Поруря, на німецькі пропозиції не може уважатись несподіванкою. Треба мати на увазі, що кожному урядови доводиться рахуватись з кольосальною складністю, як міжнародньої так й внутрішньої ситуації. Окупація Поруря викликала таке загострення пристрастей, увела в гру стільки протилежних й суперечних інтересів, що перехід від офіціяльних теперішних позицій до нових може статись лише постепенно в результаті довгої і складної дипльоматичної підготовки. І з огляду на це не можна було сподіватись від Німеччини инших пропозицій крім тих, які вона зробила — пропозицій, зредагованих в найбільш загальній формі, які дають можливість дальшого розширення й конкретизації; не можна було так само сподіватись від Франції і Бельгії иншої відповіди крім тої, яку вони дали — відповіді, яка поруч з гострою критикою німецької ноти все таки дає можливости для дальших переговорів.

Не підлягає сумніву, що дипльоматична робота в справі ліквідації рурського конфлікту в звязку з відповідю Франції й Бельгії не тільки не спиниться, але здобуде ширший характер. В справі дальших стадій розвязання і ліквідації рурського конфлікту заважать не тільки голоси Франції і Бельгії, але також голоси Англії та Італії.

Крок, зроблений Німеччиною, коли вона виступила з репараційними пропозиціями, безумовно, являвся для Франції значною дипльоматичною перемогою, результатом того, що її вдалось знайти спільну мову з Англією.

Тепер після засування німецьких пропозицій й французько-бельгійської відповіди справа ліквідації рурського конфлікту набуває затяжний характер й явиться наслідком складної гри взаімно перехрещуючих впливів та інтересів. При тих несподіванках, якими переповнена теперішня міжнародня ситуація, являється справою невиясненою, чи вдасться Франції затримати собі до кінця плоди своєї недавної дипльоматичної перемоги. Справою підлягаючою дискусії є в дану хвилю питання про те, до якої міри і степені уступок в остаточному рахунку буде спонукана Німеччина.

Контури нової міжнародньої ситуації вироблюються лише повільно й постепенно. Лінія компромісу в дану хвилю йде покищо по думці бажань Франції.

дів сліпою й безжалісною силою, а особливо безприкладне погнобленя великої української нації. Сотки тисяч могил героїв, що згинули за волю Рідної Батьківщини, десятки тисяч жертв всяких чрезвичайок, охран, концентраційних таборів, знищення величезного майна українських громадян, грабіж природних богацтв української землі, девастація української культури, економічний визиск, муки й терпіння міліонів, — ось гекакомба соборної української нації на жертвеннику волі, правди, справедливости, на жертвеннику української державности. Ми не здобули власних державних рамок для життя нашої соборної нації, навпаки нас повязано чужинецькими невільницькими посторонками, ми понесли непомірно великі втрати, та з свого чола ми стерли ганебне пятно раба, а в своїх думках, почуваннях і змаганнях ми стали громадянами єдиної української нації.

Стихійний зрив українського народу не увінчався успіхом. Українську національну територію пошматовано новими межами.

Провідну ролю в погнобленню українського народу взяла на себе Польща, яка спершу обєдналася союзом із Румунією, що загарбала Буковину, видерту з органіаму Західно Української Народньої Республики. Опісля Польща, здобувши на от. Петлюрі відмову від Сх. Галичини і північно-західних українських земель, в рижськім трактаті перевела з Совітами формальний поділ польсько-російського панування над українськими землями. Вкінці тепер робляться з боку Польщі заходи, щоби увійти в порозуміння з Чехословаччиною з метою знищити єдиний азиль українських політичних борців.

Польський успіх в рішенню 14. березня 1923 на якийсь час зняв з міжнародньої арени українську справу взагалі, а справу Сх. Галичини зокрема. Держави Антанти, йдучи на зустріч польським анексіоністично-імперіялістичним плянам, зреалізували в поширеним розмірі німецько австрійську концепцію про відокремлення Галичини. Польонофільська політика Австрії в своїм самовідреченню поступила була в часі війни так далеко, що 5. листопада 1916 р. появився був маніфест Франц-Йосифа І. й Вільгельма II. про відокремлення Галичини. Цю концепцію хотіла в жовтні 1918 р. реалізувати „Польська Ліквідаційна Комісія", еманація Н. К. Н., одначе безуспішно. Вкінці 14. березня зреалізували її великі Держави Антанти в упрощеним вигляді через прилучення цілої Галичини до Польщі. Як це дивно, а одначе правдиво, що Антанта в цім питанню стала виконавцем волі Габсбургів і Гогенцоллєрнів.

Постанова з 14. березня являється насміхом над правом самоозначення, кпинами над правом нації, потоптанням справедливости, тріюмфом брутальної сили, божевільним і святотатським танцем на могилах соток тисяч героїв, що боролися і вмирали за волю, право і справедливість, за вільне життя, за українську державність.

Одначе постанова з 14. березня є фактом. Ясно, що не можемо санкціонувати актів, в творенню яких ми не брали участи, на зміст яких ми не давали згоди, актів, що заістнували всупереч божим і людським правам, та не менше ясним є й те, що той факт заістнував і ми не можемо з ним не рахуватися.

Два місяці минає від хвилі проголошення злочинної постанови Ради Амбасадорів, два місяці важкої метушні, тяжких думок, пригнічуючих розчарувань. Та життя не жде, воно пливе своїм руслом, воно в свій круговорот поривае пасивних і підпорядковує, підчинює їх активним.

Мусимо вийти з стану пасивности і виявити найбільшу скалю активности в антракті, між одним і другим актом найважнійшої історії України.

В антракті.

(На біжучі теми.)

І. Після рішення Ради Амбасадорів.

Акт з 14. березня 1923 р. покінчив процес поділу української національної території. Акт з 14. березня 1923. усанкціонував не лиш польську обсаду західно-українських земель, але попередньо через негацію лінії Керзона і прийняття лінії рижського трактату також фактично сучасний стан на Вел. Україні.

У висліді шестилітніх кривавих змагань за соборну українську державність заістнували чотири займанщини, з яких румунська й польська перебувають в безправному положенню, а російська й чеська користуються деякими невеличкими управненнями. Велике значіння для розвитку української політичної думки мають російська й польська займанщини, чеська в невеличкім розмірі здобуває собі значіння національно-політичного дрилю, а румунська находиться у нечувано варварських умовинах вегетації.

Це є сумні факти, гіркі висліди наших шестилітніх змагань.

Великі держави Антанти, що серед найбільшої світової хуртовини проголосили право самоозначення народів, право добуте з глибин поневолених народів, що те право відносно Сх. Галичини ствердили й підкреслили окупаційним мандатом з 25. червня 1919., зазначуючи, що рішення політичної долі нашої країни наступить згідно з волею населення, ганебно й підступно знехтували його. Великі держави Антанти, що цілому світови голосили супрематію права над силою, своєю постановою з 14. березня навпаки дали перевагу силі над правом. У висліді найбільшої світової війни за право нації наступило ще більше погноблення народів сліпою й безжалісною силою, а особливо безприкладне погноблення великої української нації. Сотки тисяч могил героїв, що згинули за волю Рідної Батьківщини, десятки тисяч жертв всяких чрезвичайок, охран, концентраційних таборів, знищення величезного майна українських громадян, грабіж природних богацтв української землі, девастація української культури, економічний визиск, муки й терпіння міліонів, — ось гекакомба соборної української нації на жертвеннику волі, правди, справедливости, на жертвеннику української державности. Ми не здобули власних державних рамок для життя нашої соборної нації, навпаки нас повязано чужинецькими невільницькими посторонками, ми понесли непомірно великі втрати, та з свого чола ми стерли ганебне пятно раба, а в своїх думках, почуваннях і змаганнях ми стали громадянами єдиної української нації.

Стихійний зрив українського народу не увінчався успіхом. Українську національну територію пошматовано новими межами.

Провідну ролю в погнобленню українського народу взяла на себе Польща, яка спершу обєдналася союзом із Румунією, що загарбала Буковину, видерту з органіаму Західно Української Народньої Республики. Опісля Польща, здобувши на от. Петлюрі відмову від Сх. Галичини і північно-західних українських земель, в рижськім трактаті перевела з Совітами формальний поділ польсько-російського панування над українськими землями. Вкінці тепер робляться з боку Польщі заходи, щоби увійти в порозуміння з Чехословаччиною з метою знищити єдиний азиль українських політичних борців.

Польський успіх в рішенню 14. березня 1923 на якийсь час зняв з міжнародньої арени українську справу взагалі, а справу Сх. Галичини зокрема. Держави Антанти, йдучи на зустріч польським анексіоністично-імперіялістичним плянам, зреалізували в поширеним розмірі німецько австрійську концепцію про відокремлення Галичини. Польонофільська політика Австрії в своїм самовідреченню поступила була в часі війни так далеко, що 5. листопада 1916 р. появився був маніфест Франц-Йосифа І. й Вільгельма II. про відокремлення Галичини. Цю концепцію хотіла в жовтні 1918 р. реалізувати „Польська Ліквідаційна Комісія", еманація Н. К. Н., одначе безуспішно. Вкінці 14. березня зреалізували її великі Держави Антанти в упрощеним вигляді через прилучення цілої Галичини до Польщі. Як це дивно, а одначе правдиво, що Антанта в цім питанню стала виконавцем волі Габсбургів і Гогенцоллєрнів.

Постанова з 14. березня являється насміхом над правом самоозначення, кпинами над правом нації, потоптанням справедливости, тріюмфом брутальної сили, божевільним і святотатським танцем на могилах соток тисяч героїв, що боролися і вмирали за волю, право і справедливість, за вільне життя, за українську державність.

Одначе постанова з 14. березня є фактом. Ясно, що не можемо санкціонувати актів, в творенню яких ми не брали участи, на зміст яких ми не давали згоди, актів, що заістнували всупереч божим і людським правам, та не менше ясним є й те, що той факт заістнував і ми не можемо з ним не рахуватися.

Два місяці минає від хвилі проголошення злочинної постанови Ради Амбасадорів, два місяці важкої метушні, тяжких думок, пригнічуючих розчарувань. Та життя не жде, воно пливе своїм руслом, воно в свій круговорот поривае пасивних і підпорядковує, підчинює їх активним.

Мусимо вийти з стану пасивности і виявити найбільшу скалю активности в антракті, між одним і другим актом найважнійшої історії України.

Обєднання українських орґанізацій в Америці.

Дня 12. квітня 1923. відбувся в Філядельфії Па, зїзд мужів довіря і Виконавчого Комітету на надзвичайну нараду з приводу послідного акту насильства з дня 14. березня 1923. Наради скликано центральною організацією Амер. Українців Тов. „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці". О год. 10·30 о. Лев Левицький відкрив засідання довгою промовою, засуваши теперішне положення наших земель. Представник Українського Уряду хорий і не міг прибути, але прислав свій реферат до відчитання.

Порядок нарад слідуючий:

1. Отворення.
2. Реферати про теперішне положення українських земель і способи праці серед Американських Українців.
3. Дискусія.
4. Ухвалення резолюцій.
5. Біжучі справи.

По відчитанню реферату д-ра Л. Мишуги і д-ра В. Галана вивязалась гаряча дискусія.

Ред. Ревюк пояснив зібраним, що боротьба не устала, а ми мусимо помогти старому краєви. Всі промовці висказували се, що не сміємо лишити старий край а всіма силами мусимо прийти йому на поміч.

Предложені ред. Ревюком резолюції, які були вислідом дискусії і злученням резолюцій поданих референтами — прийнято одноголосно.

Послідний акт скріпив віру і снлу амер. Українців. Присяга 30 тисяч Українців на Святоюрській горі поділала на всіх присутних і вони присягли боротись так довго, доки український нарід не стане повним паном на рідній землі.

Наради були виключно на сю ціль скликані. Це розуміли всі, що від 12. квітня наступила переломова доба в життю американських Українців. „Від слів перейдемо до діл", це були слова майже всіх промовців.

Піднесено думку про організування властунів (скавтів) та реорга-

лівування Січи відповідно до вимог хвилі.

Ухвалені резолюції мають бути післані всім державам, які ухвалили і затвердили цей акт і американському правительству.

Крім політичних резолюцій, в яких зазначено становище Української Еміграції в Америці до акту з 15. березня і відношення до змагань українського народу в старім краю, ухвалено отсі організаційні резолюції:

Резолюції зїзду мужів довіря і виконавчого комітету обєднання дня 12. квітня 1923.

Щоби скріпити боротьбу українського народа в старому краю по лінії означеній в наших політичних резолюціях зїзд ухвалює:

1. Ще раз з натиском потверджуємо потребу обєднання всеї акції для сих цілий під проводом „Обєднання Українських Організацій в Америці", зорганізованої на Всеукраїнськім Конгресі у Філядельфії, Па., дня 26—7 жовтня 1922 року.

2. Заявляючи своє довіре до дотеперішної діяльности уряду „Обєднання", завиваємо його вести далі й поширити свою діяльність, зміряючи до повного зорганізування всіх живучих в Америці Українців та Українок до хочби найменшої боротьби та неуставаючої помочи для боротьби українського народа в старому краю за свободу.

3. Підчеркуючи потребу скріпления внутрішної організованости українських емігрантів в Америці, закликуємо так само уряд „Обєднання" як і всі українські кольонії довести до усунення на бік всіх особистих та дрібно-партійних усобиць, та доложити всіх сил, щоби ця організація справді обєднала всіх Українців в Америці без огляду на вік, пол, релігійні чи партійні ріжниці.

4. Зобовязуємося піддержувати уряд „Обєднання" в його роботі всіма силами та старатися приєднати для нього всіх Українців.

5. Завзиваємо уряд „Обєднання" до переведення народної переписи для ствердження числа Українців і Українок готових для постійних жертв на боротьбу за свободу Українського Народа.

6. Зїзд мужів довіря висказує своє побажання на зреформования Січи відповідно до вимог хвилі, та творення при Січових сотнях гуртків пластових (скавтів).

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

З приводу смерти Т. Старуха.

Д-р І. Макух на вістку про смерть Т. Старуха прислав до Народнього Комітету вислів співчуття, в якому м. и. пише:

„В імени Української Радикальної Партії і власнім пересилаю щирі співчуття із-за великої втрати одного з найкращих синів нашої Батьківщини, неустрашимого борця за кращу долю селянських мас, національного страдника, — члена Народнього Комітету посла Тимка Старуха.

Удар, який завдала невіджалувана смерть Покійного Трудовій Партії, тимбільше відчуває Українська Радикальна Партія й жалїє над свіжою могилою, що Покійний являвся все речником прав українського мужика.

Потіхою у важкій втраті, яку понесла ціла українська суспільність, хай будуть величаві успіхи праці Великого Покійного на національній ниві, — і жаль цілого українського населення, що сумує над його могилою!

Бодрімось!

З глибокою пошаною
д р Іван Макух.

Відповідь Франції.

Французько-бельгійська відповідь на німецькі пропозиції стверджує, що окупація Поруря не є зламанням версайльського договору. Ненормальні відносини в Порурю викликала Німеччина своїм пасивним спротивом, а не Франція, яка бажає співпраці з Німеччиною біля вирівнання воєнних відшкодувань. Німецьке населення організує саботаж і наражує життя французьких жовнірів на небезпеку, супроти того Франція не може взяти під увагу німецьких пропозицій і як довго Німеччина продовжує спротив у Порурю. Німецькі пропозиції не можуть бути основою переговорів, бо пропонована сума 35 мілиярдів не надається навіть до дискусії і не вистарчить на відбудову четвертої частини зруйнованих областей у Франції і Бельгії. Також держави Антанти не можуть удільти Німеччині позички, головно з огляду на спадок валюти. Німеччина жадає скасування комісії відшкодувань і заступлення її міжнародною комісією. Цей проект Франція відкидає з гори. Німецькі пропозиції не означують виразно в який спосіб Німеччина думає дати гарантії в справі позичок і яким чином має стабілізувати валюту. Франція і Бельгія домагається оголошення „status quo ante" в Порурю і на лівому березі Рену. Ані Франція ані Бельгія не зможе чекати 4½ року без гарантій виплат відшкодувань. Евакуація Поруря може наступити тільки в міру вирівнування відшкодувань. Німецькі пропозиції є замаскованим бунтом проти версайльського договору і заповідю німецького реванжу. Німеччина домагаючись скасування гарантій безпеки, бажає осягнути промислову перевагу над Францією і Бельгією і тому німецькі пропозиції перейдуть тільки до історії, а Франція і Бельгія буде чекати на нові пропозиції з боку Німеччини.

Польський голос про візиту Фоша.

„Овацийно приймала Фоша столиця Польщі. Військо, публика, вулиця, уряд, політики, всі висловлювали радість з нагоди відвідин маршалка Франції, котрий поклав свій підпис у пропамятній книзі на Ясній Горі, поруч з підписами Вільгельма і Гинденбурга, на приказ яких ще недавно лунало: „Deutschland über alles". Historia e mobile".

Таким вступом починається стаття Т. Длугошевского п. н. „Фош у Варшаві" („Дзєнник людови" з 9. ц. м.), в якій автор подає огляд захоплення, з яким Польща приймала побідника з над Марни, — більше стриману радість його самого та ще скромніші наслідки тріюмфу, які зазнав у Варшаві французький гість. Автор підкреслює, що „особливо сердечними були промови польські, на які французький генераліссімус відповідав звязко, „по гуральськи" — бож він „гураль" з походження — та й без надзвичайно такого ентузіязму".

„З того всього, що цими днями виллялось у словесній формі — каже автор — можна вимірковати, що польські промовці показалися більшими Французами від родовитого Француза..." Найбільше подобались Фошови польські діти а потім також вигляд уланів на конях. Бо Франція має щораз менше дітей, а зрештою „котрий старець (Фошови 72 роки!) не любить дітей, особливо, коли вони подають квіти?..." Щож торкається польського війська — то похвала Фоша є зрозумілою річю. „Фош, не передбачуючи й вічного мира, хотів подивитися, як виглядає польський жовнір, якому Франція позичила франки на карабіни й гармату. Кредитор рішив перевірити результат кредитів"...

„...Фош роздав польським мужам масу орденів, за що в заміну отримав масу дарунків, починаючи від рукавичок та кінчаючи золотим вівтариком (від католицького звіонзку кобет)..." Кажучи про впертість, з якою виявлялося захоплення господарів, про зусилля газетярів, поетів, політиків і т. д.— автор приходить до переконання, що „промовці правиці йшли в перегони „кадити" Франції". На посольську спеціяльну академію, на якій говорено здебільша по французськи, Фош не прийшов, „але" наговорив ріжним особам багато приємних речей. Т. напр. послови Залусці сказав, щоби Поляки „поправили промисл і рільництво так, щоби могли поставити 60 дивізій", але це вже труднійша історія від памятника князя Понятовского, який, зрештою, був вже давно заплачений коштом минулого покоління. Редактор Садзевіч з „Двугрошувки" довідався від Фоша, що „преса може зробити багато злого і багато доброго", та дістав пораду „робити добре". А посол Рабскі вдостоївся аж такої великої чести, що маршалек Франції, Англії, Польщі etc. etc. пїхнув йому в камізольку.

Дощ орденів збив з пантелику всіх, хто був переконаний про свої заслуги; люде ходили в горячці, лепетаючи „дістану чи не дістану?" Якийсь приклонник нового „неоуряду" домагався на Саському майдані, щоби „покарано Вітоса", ген. Галєрови бажали, щоби жив, хоча він не збірався вмирати, та витали марш. Пілсудского.

Єдине же конкретне з усієї наради, це речення Фоша, яким він заявив готовість Франції дальше помагати Польщі та закликав Польщу до діяльности, з метою збереження і виконання істнуючих мирових трактатів.

„Стільки залишив Фош, який цілував польські діти, побачив польське військо, відкрив памятник на Саському майдані, але, на жаль батьків народу, не встиг побачити уряду, уродженого з Хієни і Пяста — та відїхав, прохаючи редактора „Двугрошувки", щоби він зробив „багато доброго".

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

Перед польсько-литовською війною?

Литовський уряд вислав до Союза Народів ноту, в якій протестує проти рішення ради амбасадорів в справі Вильна і проти поділу невтральної смуги. Литовський уряд домагається уповажнення Литви до виповідження Польщі нової війни. З приводу тої ноти у Варшаві відбулося засідання ради міністрів.

З польських справ.

Загрожений союз Пяста в Хієною!

Варшавський зїзд ПСЛ.

У неділю відбувся у Варшаві конгрес партії ПСЛ. варшавського воєвідства. Приїхали делєгати з усіх повітів та репрезентанти люблинського, келецкого, познанського, лодзького, волинського, поліського і білостоцького воєвідства. Головував посол Ян Домбскі, який виголосив двогодинний реферат про політичну ситуацію. Домбскі виступив рішуче проти союза з Хієною. Підримали його посли Вижиковскі, Вільконьскі, Медзіньскі і и. За концепцію уряду людовцово-ендецького промовляв посол Ковальчук. Після довгих дискусій зїзд висловив довіря голові воєвідської партійної організації Я. Домбскому; рішуче виступив проти союза з Хієною, взиваючи послів ПСЛ. до „злуки людового руху та створення після злуки парляментарного уряду, якого осередком булиб людові партії"; висловив довіря марш. Пілсудскому (одноголосно) та В. Вітосови (більшістю голосів); та звернувся до головної партійної управи з закликом про скликання конгресу партії в цілої Польщі.

Нові комбінації „лівиці" Пяста.

„Курєр львовскі", який розписується про вище згаданий варшавський зїзд воєвідської організації Пяста під наголовками „Промінь світла" та „Розвіяний сон про портфелі" — робить з резолюцій, принятих тим зїздом, висновки, які — по суті є запові́дию нових торгів за портфелі тільки на иншій площині. А саме, газета звертає увагу, що НПР. зробила залежною свою політику щодо творення „польської більшости" від становища лівиці Пяста, себто групи Домбского. Отже тепер, з виразним становищем тої групи осередок акції щодо вирішення соймової кризи пересунувся до лівиці „Пяста", групи „Визволення", НПР. та Хадеції з під знаку посла Дубановіча. На кого ще рахують проєктодавці такого центрового блоку — газета не каже, робить лише натяк на реконструкцію кабінету саме в цьому напрямку, та що хадеція вже домагається двох портфелів.

Розкол перед людовців?

„Дзєнник людови" пише про розкол у партії Пяста. В день після варшавського зїзду, який відніс негативно до переговорів Вітоса з ендеками, відбувся зїзд окружної управи ПСЛ. „Пяста" у Кракові, де принято до відома заходи Вітоса та висловлено йому, як референтови, повне довіря.

Хєна вірить у Вітоса.

„Слово польске" зневажливо відноситься до побіди Домбского на варшавському зїзді, зазначуючи, що головна партійна управа ПСЛ. „Пяста" не звертатиме уваги на резолюції того зїзду. Ендеки бачать руку премєра Сікорского в тріюмфальному розголошуванню побіди Домбского, але вірять, що Вітос таки доведе „Пяста" до вінчання з „Хієною".

Совітська Росія.

Совітські фінанси.

„Економ. жизнь" подає цікаві дані про совітську емісію.

Випущено всього грошевих знаків в мілірдах рублів старої вартости:

на 1 січня	1918 р.	27,3
„ „ „	1919 р.	60.8
„ „ „	1920 р.	225.0
„ „ „	1921 р.	1168 6
„ „ „	1922 р.	17539,4
„ „ „	1923 р.	1994604,4
на 1 лютого	1923 р	2629200,0

Вартість грошевої маси в золотих рублях по індексу конюнктурного інституту висловлювалась:

місяць		реальна вартість в мілл. зол. руб.
в жовтні	1922 р.	119,6
в листопаді	1922 р.	102.4
в грудні	1922 р.	102,0
в січні	1923 р.	104,0
в лютому	1923 р.	106,5

Видатки по совітському бюджету 1922—23 року складають в переводі на золото 1212 мілл. руб. або 40.25 відсотка в порівнанню з бюджетом 1913 року. Видатки на душу населення зменшились з 17 р. 20 коп. до 10 руб. 15 коп. або на 41 відсоток.

Безробіття в Петербурзі.

На 25 квітня в Петербурзі зареєстровано 99480 безробітних, яких поділено на три групи. Перша група непостійних мешканців Петербурга в кількости 38000 людей має бути евакуована на місця постійного замешкання коштом держави, друга група в кількости 41000 людей має бути звільнена від всяких податків й буде одержувати державну допомогу, третя група буде звільнена від податків без видачи державної допомоги.

ГІМНІ ВІСТИ.

Куно уст пать?

Французька преса доносить, що німецький канцлер Куно тратить щораз більше вплив і значіння і що наслідком того буде мусіти уступити. До цього приневолює стан його здоровля. На місце Куна мабуть буде вибраний Штресеман.

В Англії.

З Льондону доносять, що там розпочались нові переговори поміж групою Чемберлена і урядом, в справі участи тої групи в кабінеті. Правдоподібно Роберт Сесіль обійме визначне становище в новому уряді.

Продовження чехословацько-румунського договору.

Часописи в Празі доносять: Тому що реченець заключеного дня 23. квітня 1921. р. дефензивного союзного договору між Румунією і Чехословаччиною кінчиться, обі сторони рішили з уваги на користи, які випливають з повисшого договору для вдержання мира, — продовжити час його тривання. Після перевступних переговорів між празьким і букарештенським кабінетом підписано дня 7. ц. м. на замку в Градчині протокол, продовжуючий румунсько-чехословацький дефензивний договір на дальші три літа. Протокол підписали румунський посол у Празі повновласний міністер Гіош і міністер заграничних справ Бенеш.

Всесвітний конгрес жидівських жінок.

Дня 7. травня у Відни в присутности австрійського президента відбулося відкриття всесвітного конгресу жидівських жінок.

Засідання німецького парляменту.

Дня 11. травня відбудеться засідання німецького парляменту на якому канцлер Куно виголосить промову в справі дальшої політики відносно Поруря.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Саботаж на Поруру.

Леодіум. Вибух бомби знищив міст в Дюрен на лінії Брюксель-Кольонія. Страти дуже значні. Потяг, що надходив, вдалось затримати.

Ґданськ проти Польщі.

Ґданськ. Останнє засідання ґданського сенату присвячено обговоруванню промови през. Войцеховского, виголошеної в Картузах. Представники всіх партій зложили свої декларації. Зібрання злобуло характер солідарної антипольської демонстрації.

Поворот канцлера Куно до Берліна.

Берлін. Канслер Кучо приїхав сьогодні перед полуднем до Берліна в цілі негайного розпочаття нарад над французького відповіддю.

Б. Лоу у Ґенуї.

Париж. „Шікаго Трібюн" доносить з Генуї, що 8. ц. м. прибув там Бонар Лоу.

Рим. По донесенням часописів Бонар Лоу відїхав через Ґенуу до Елє бен.

Становище Англії в справі німецької відповіді.

Лондон. Вольф. Як зачувати, англійські круги висловлюють думку, що німецьку відповідь можна вважати точкою виходу для переговорів, а не основою. Французька відповідь не означає зачинення дверей. Догадуються, що Німеччина жде на відповідь Англії й Італії, а опісля предложить нову оферту.

Присуд у розправі Круппа.

Верден. Вольф. У розправі Круппа і тов. завів 8. ц. м. присуд. Засуджені: Крупп і Гальбах по 15 літ вязниці і 100 міл. кари, дир. Гартвіг і Естерле по 15 літ вязниці і 100 міл. кари, дир. Бруг на 10 літ вязниці і 100 міл. кари, Шефер, Бауер, Шреплер і Кунц кожен по 20 літ вязниці і 100 міл. кари. Обвинуваченых признано винними заговору і нарушення публичного спокою.

Відповідь Англії і Італії.

Лєондон Райтер. В дипльоматичних кругах думають, що відповідь Італії й Англії доручиться Німеччині окремо, але зміст відповіди буде мабуть ідентичний.

Автономія Клайпеди.

Клайпеда. 7. ц. м. през. мін. Гальвановскас проголосив автономію клайпедської области.

Димісія Красіна.

Париж „Інтрансіжан" з Гельсінгфорсу: В Москві говорять про можливу димісію Красіна, котрий є невдоволений з причини відкинення комун. конгресом його пропозиції.

НОВИНКИ.

— Конфіската. Попереднє (27.) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за одно місце в рубриці „З преси" та кінцевий уступ новинки „Масові ревізії та арештування у Львові".

— Народній Зїзд відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делєгат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— Таємничі масові арештування у Львові. Весь Львів гуде про арештування кількох десятків українських інтелігентів, які стрінулись в арештах при вул. Яховича, здивовані численною кумпанією. Були між ними д-р Дашкевич, проф. Ю. Полянський, Ерн. Коник, учень учит. семінарії Заяць, завідуючий перепелтні Гевак і ин. — понад тридцять осіб. Більшість із них випущено після того, як вони переконали слідчого, що у Провідну Неділю ані у найблизчу після неї середу (18. квітня) не брали участи в ніякому „протидержовному замаху", чи тим подібному злочині, про який відомо львівській поліції, а нікому з Українців. Питали м. и. теж про „przekonania społeczne".

— Свято 1. травня на еміґрації. Празька група У. П. С. Р. святкувала день 1. травня сходинами в домівці „Української Хати" в Празі. Промовляли Д. Ісаєвич, Шрамченко, Животко, Курах та другі. Подібні сходини відбулися і в Подєбрадах. Тут промовляли Денисенко, Черняхівський та Іваненко.

— „Самопоміч" допомогова цектрала для частин української армії. З надісланого нам звідомлення „Самопомочі" довідуємося, що згадана інституція, яка істнує в чехословацькому Йозефові, мала за минулий рік 53.063 к. ч. приходу з пожертв громадян та інституцій, при чому сальдо на черговий рік винесло 19.261 к. ч. „Самопоміч" уділяла допомоги недужим старшинам та стрільцям У. Г. А. та піддержувала пресову акцію української армії на еміґрації.

— Як платять большевицьку шкуру! В Івана Зарими в Миклашові зарекві рувала польська армія 1919 р. коня. Немало находилася бідна вдова по Івані Зарумі по старостах, урядах, ріжних командах, щоби добитися заплати за свого коня. Кілька разів приходили жандарми списувати протоколи. Справа тягнулася аж до 1923 р. і скінчилася тим, що Реквізиційна ком'сія Д. О. Г. Львів визначила пошкодованій 5000 (пять тисяч!) мп. нагороди за коня, який тепер коштує мільони. Чи це кпини над українським селянином?

— З радянської України. (Виїмок з листа). „... Я живу тепер не важно. Мене вислали звідти, де я жив раньше, як політичного. Тепер живу в Київі і бідую. Служби ніде дістати не можна, бо велике безробіття. Навіть чорної роботи не можна ніде дістати. Тут в одному Київі 70.000 безробітних людей. А все їсти хоче. Через се тут великі грабіжі навіть серед білого дня. Так, так братіку, я тепер на заслання..."

— З тюрми на волю випущено нині Михайла Тонкого, Осипа Навроцького, Гриня Соханя, проф. Володимира Зубрицького, Теодора Яцуру, Степана Геру, Володимира Горбового, Степана Терлецького, Олексу Базева, Олексу Ріпака, Юрка Кипріо, Гриня Подільника, Михайла Подільника, Івана Сухара, Богдана Ніжанковського, Евгена Яцкевича, Мечислава Багана, Романа Петрину, проф. Антона Стефанишина, Йосафата Гнатова, Александра Смика, Льонгіна Лотоцького, Остапа Микітку, Михайла Бавдиша, Василя Супруна, Романа Шпитка, Миколу Гутака, Атаназа Боринця. Всі вони перебули будьто на Бригідках будьто в тюрмі на Баторія з горою по сім місяців. Щиро витаємо Вас на волі і бажаємо Вам кращої будучини, а народ не забуде Вам сего, скільки Ви для него і за него витерпіли.

— Придніпрянська еміґрація у Львові. 29. квітня ц. р. відбулися Надзвичайні загальні збори Українського Т-ва Допомоги еміґрантам з Вел. України у Львові. Зборами проводив інж.-архіт. С. Тимошенко. На почесного голову зборів обрано б. голову Т-ва проф. університету Л. Білецького. По вислуханні докладу управи про життя президії Т-ва, збори доповнили склад управи на місце членів, що виступили. І так до управи вибрано: Вол. Дорошенка, А. Петренка і С. Тимошенка як членів, і К. Голобродського, Я. Кругляка і М. Суходольського як кандидатів. У вечорі того дня з нагоди відїзду до Праги б. голови Т-ва проф. Л. Білецького відбулася прощальна товариська вечера, де зібралося понад 30 осіб Наддніпрянців і місцевих українських діячів, котрі теплими й щирими словами витали проф. Білецького, підносячи його заслуги для Т-ва і взагалі еміґрації й діяльности на ниві всеукраїнської культури, спеціяльно підчеркуючи цю його роботу на галицькому ґрунті. 4. травня відбулося засідання повного складу управи Т-ва, на якому одноголосно обрано на голову управи Т-ва п. Волод. Дорошенка.

— Велика пожежа під Львовом. В селі Хлопах, рудецького повіту, зялася оноді велика пожежа, якої жертвою впало 51 господарств з будинками та церква. Пожежа почалася з забудувань Томи Дроздa, в якого хаті бавився його 8-літний синок сірниками. Шкода виносить 2 і пів міліярда мп.

— Зміна в поліції. По думці розпорядку польського міністерства внутрішних справ, т. зв. політичні (дефензивні) відділи відлучено від державної поліції і віддано до диспозиції львівської дирекції поліції. Від тепер будуть вони підчинені адміністраційним властим другої інстанції.

— Убивство. На шляху з Янчина до Полянки в городецькому повіті найдено оноділшним ранком трупа 28-літнього Михайла Качмарика з Полянки. На трупі найдено багато ран від ножа і ударів обуха. Стверджено, що попереднього дня бавився Качмарик в коршмі.

— Звір. Поліція арештувала озвірілого парубка Петра Шуля в Рудці, яворівського повіту. Згаданий дегенерат тортурував свою 57-літню матір до утрати свідомости, після чого насилував її. Робив це від довшого часу, поки мати не донесла про звірство свого сина поліції.

— Курс грошей. Львів, 8. травня. Доляри америк. 45.800—47.000, 1 і 2-ки 46.300—46.500, дол. канад. 45.300—45.500, 1-ки і 2 ки 00.000—00.000, марки нім. 50 тис. 140—145, 10 тис. 148—150, 1 тис. стар. ем. 2·35—2·40, 1 тис. нов. ем. 1·35—1·40 сотки і дрібні 2·15—2 30, леї 205—215, дрібні 200—230, кор. ч. 1.390—1420, дрібні 1380—1400, австр тис. нов. ем. 000—000, стар. ем. 1380—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·80, фр. фран 3100—3200, фунти шт. 218—220000 фр. шв. 8500—8800. — Золото: 20 кор. 206—212000, 20 фр. 190—195000, 20 мар. 220—224000, рублі 288—29200, дол. 43—43500. — Срібло: кор. авс. 3700—3750, 5 кор. 18800—19200, фльорени 9400—9600, рублі 1600—16500, копійки 60—63 леї 3680—3700.

— Ціни збіжжя. Обороти на збіжевій біржі з огляду на брак товарів незначні. Тенденція стримана. Ціни: Пшениця 100 кг. 104000—108000, овес 128000—132000

— **Взуття** срібні по приступних цінах поручає будапештенський магазин футер „Брайтфельд і Вінер" вул. Сикстуська 2. 2276а) 1—2

— **Пригадка для П. Т. Делеґатів на Народний Зїзд,** щоб привезли з собою футра і жіночі плащі до перебірки, направки, покрить і нові замовлять лиш в українській фірмі П. Карпяка Львів Куркова 11/а, бо вкоротці подорожіють. 2067 1—5

Тиждень української дитини

уладжує у Львові і львівськім повіті львівська філія українського краєвого тов-а охорони дітей і опіки над молодю в часі від 13 до 20. травня 1923 включно.

В неділю 13. V. прилюдна збірка під церквами а о год. 12·30 посвячення відновленої домівки Порадні матерей і новооснованої станції кремінної лямпи, на котре проситься усе громадянство. Домівка міститься в Народній Лічниці вул. Петра Скарги 4. — *Управа.* 2279 1-1

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український театр під дир. **Івана Когутяка** під артистичним проводом М. Бенцаля. **Болехів, саля Сокола:** Четвер 10. т. м. „ХАТА ЗА СЕЛОМ". П'ятниця 11. с. м. „МІРА ЕФРОС". **Долина, саля Сокола.** Субота 12. с. м. „МІРА ЕФРОС", неділя 13. с. м. „БІЙ МЕТЕЛИКІВ".
2278 1—3

Концерт сімфонічної оркестри назначений на 21. травня ц. р. Проситься всіх членів приходити точно на проби, які відбуваються у четвер 2:30 і повної оркестри в неділю 13. V. о год. 9.30 рано.
2282 1—1 *Управа.*

Товариський Зїзд матуристок з року 1913. Українського Ліцея в Перемишлі відбудеться 23. VI. 1923. в Перемишлі. Проситься інтересованих зголосити свою участь на адресу: Катря з Терлецьких Сасикова. — За Комітет: К. Сасикова, Ю. Стефанович, І. Паньківська. 2260 1-3

Виставa західно-европейського стародруку в Національному Музеєви (вул. Мохнацького 42) виявила велике научно-виховуюче значіння для ширших кол академічної і гімназійної молоді. Деякі прогалини належалоб одначе заповнити додатком тих частин стародруку, які можуть особливо ярко виявити всю красу перводруку і могутність тих культурних осередків, з яких вони вийшли. Тимто Управа Національного Музею просить усіх власників стародруку передавати його до прилюдного ужитку Музеєви на певних умовах продажи, заміни, депозиту. 1—1

Дрібні оголошення.

ТРАВЕРЗА 9 м. довга 16 цм. широка, 40 цм. висока сейчас на продаж. Оферти слати на руки: Осип Копитко, директор „Нар. Дому" Ходорів. 2277 1—1

УЧИТЕЛЬ навяже переписку в матрімоніальній цїли з панночкою приємної вдачі до 28 літ, без огляду на придане й становище. Посередництво пожадане. Для безпосадних товаришок по званню — посада! Ласкаві зголошення по можности з фотографією — за зворот якої ручиться — слати в Адмін. „Діла" до 20. травня під „Рідний Край". 2280 1—2

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, пемент вагонами поручає „Пільот" Батурого 4. 1974 5-30

НОТАРЯТ в Новім селі коло Підволочиск прийме сейчас рутинованого в спадківках солїситатора або конціпієнта з правом субституції. 2252 3—3

ТОРГОВЛЯ МИКОЛИ КОЦАНА в БУРШТИНІ пошукує хлопця до практики купецької з укінченою народною школою. Оферти неуглядненні позістануть без відповіди. 2270 2—2.

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого конціпієнта обзнайомленого з провінціональною практикою. Зголошення: Львів, вул. Домбровського 10, партер, Д-р Р. 2271 2—5

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболїнеум, будівельні підойми, залїзо, рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Батурого ч. 4. 1974 a) 18—30

ВІЛЛЯ, 9 вільних кімнат, стайня, огород продасть Коженьовські, Дверніцкого 46. 2262 2—4

ОГОЛОШЕННЯ.

„СВІТЕЗЬ".

Ой щож то за шум учинився?
Що у Львові став „Світезь" знов відкрився.

Зірвалася шура бура,
Львів кричить: „Нехай живе нам „Світезь". Гурра!"

Гей, чи бачили ви „Wannsee" у Берліні
Кращий „Світезь" в нас на Вульці у долині.

Човни, купіль, а у вечір лямпіони,
Музика гучить і гостей мільйони.

Чи то фльота в похід морем виступає?
Ні, то молодь на „Світезі" так гуляє!

Не воюють на „Світезі" з ворогами,
А заключують союзи із панянами.

Тож то радість там неначе на весїллю.
В кождий день і в кожде свято і в неділю.

2273 1—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— **вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17.** —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Позір Бережанщина!

Дня 17. мая 1923. о годині 8. вечером в салї „НАДІЯ" в Бережанах буде влаштований заходом всіх українських Товариств
2253 в Бережанах 3—3

Шевченківський Концерт

Позір Бережанщина!

Духовенство, Учительство і Читальні „Просвіти" Бережанщини повідомляється, що дня 28. мая 1923. о годині 12. в пол. в салї „НАДІЯ" в Бережанах відбудеться

Просвітне ВІЧЕ

з рефератами: просвітно-організаційним, Рідної Школи, сирітським, інвалідським і університетським.

Читальні „Просвіти" обовязково вишлють делегатів. 2263 a) 3—3

Філія Т-ва „Просвіта" в Бережанех.

Одинокий український

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ :: І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ ::

у Львові, вул. ДОМІНІКАНСЬКА ч. 11. продає гуртом і детайльно по найдешевших цінах ріжного рода

ШКІРУ на ОБУВ.

Купує, міняє і приймає до виправи сирі шкіри. 2246 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Надзвичайні Загальні Збори

Т-ва „Український Д м" а Збаражі

відбудуться дня 14. мая о год. 12. в полудне з слідуючим порядком нарад:

1) Вибір предсїдника Зборів.
2) Відчитання протоколу з поси. Зборів.
3) Будова Українського Дому.
4) Вибір голови Товариства.
5) Вибір одного члена заступника Виділового, евент. одного члена Виділу.
6) Внески і запити.

Тому, що послїдно скликані Збори, з браку відповідного числа членів не відбулись, то на нині назначені Збори відбудуться уже без огляду на число присутних членів. — Рівночасно повідомляється, що того самого дня о годині 10-ій рано відбудеться Помінальне Богослуження в парохіяльній церкві в Збаражі за покійників фундаторів Товариства бл. п. Івана і Варвару Теневяків з Красносельць.

Байтала секретар. 2274 1—1 *Цебринський* містоголова.

Свій до свого!

25% ДЕШЕВШЕ.

Широкий загал переконався вже, що кооператива

„РЕҐУЛЯТОР"

у ЛЬВОВІ, Бюро: ВАЛОВА 14, — Маґазин: РИНОК ч. 43, —

є найдешевшим жерелом закупна всяких бавовняних товарів, доказом чого напливаючі зі всіх сторін нашого краю письма з подяками. Товарі є у нас дешеві, тому що купуємо безпосередно з фабричних жерел з нашою девізою

:: Великий оборот — малий зиск! ::

Хотячи і на дальше дати можність користання з набуття наших дешевих решток, ми постановили висилати кождому одягові решткн, котрі є у нас поділені на 7 сортів, які надаються на гарні мужеські одяги, жіночі костюми або плащі. Решткн ті є з одягових матеріялів першорядних більших фабрик, чисто вовняні, подвійної ширини, у всіх красках. **За купон 3-метровий:**

Сорт А. 75.000 мп. Сорт Б. 105.000 мп. Сорт Ц. 165.000 мп.
Сорт Д. 225.000 мп. Сорт Е. 315.000 мп. Сорт Ф. 420.000 мп.
Сорт І. 460.000 мп.

Решткн на ряґляни за купон 2 м. 75 пмт.: Сорт А. 210.000 мп., сорт Б. 240.000 мп., сорт Ц. 350.000 мп. Для Всч. о. священників сукно на реверенди 60.000 мп. вищий сорт 125.000 мп. за метер. дальше кангари вовняні 165.000 мп., вищий сорт 175.000 мп. за метер. До кождої решткн на бажання ПТ. Клієнтів висилаємо цілий комплєт підшивки під маринарку, камізельку, сподні, кишені і до рукавів по 65.000 мп., вищий сорт 80.000 мп.

Жіночі шевіотн у всіх красках по 19 800, 22.000, 28.800 мп. за метер. **Матеріяли літні** на дамські сукні, купон по 60.000 мп., 78.000, 95.000 мп. **Полотна** на постіль і білизну по 9.400, 10.500 і 12.800 мп. за метер. **Полотенця і вафіри** в гарні десені по 9.400, 9.800 і 12.500 мп. за метер. **Цайґи** на убранка для дітей, суконки, робітничі убрання дуже трівкі по 8.2 0 мп. подвійїм ширини 19.000, 24.500 і 29.800 мп. за метер. Маємо рівнож габардини, трикотини, велюри і т. п.

Увага! Замовлення виконуємо за післяплатою (платиться при відборі). Опакування і пересилку від 1—3 решток 10.000 мп. — — — —

Товар не відповідаючий на жадання вимінюємо на инший або гроші звертаємо відворотно, тому і ризико є виключене, а ми є певні, що ПТ. читачі раз одержавши від нас замовлений товар остануть нашим сталим клієнтом і будуть безперечно жадати других товарів, котрі описані в новім цінику долученім до кождої решткн.

Замовлення висилати під адресою!

Кооп. „РЕҐУЛЯТОР" Львів, Валова 14.

Приїзджаючих до Львова як також місцевих просимо відвідати наш магазин РИНОК 43. — Достава для кооператив, спілок, союзів і других товариств, рівнож збірних на догідних услівях. 2248 3—3

ТОВ-О „ПРОСВІТА" продасть 31 штук матеріялових дубів. Ближші інформації дає канцелярія, Ринок ч. 10, в передпол. годинах. III 2—2

ТАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифуґальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Батурого ч. 4. 1974 15—30

Українське видавництво

в КАТЕРИНОСЛАВІ.

НОВІ ВИДАННЯ:

1) **А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове.** Ілюстрована історія Запорожжя. Понад 200 мал. і карт. Ціна 20000 мн., в оправі 25000 мн.

2) **С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник.** 520 стор. великого формату. Ц. 40000 мн.

3) **Проф. І. Огієнко. Українська культура** Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками й портретами. Ц. 12000 мн.

4) **М. Левицький. Граматика української мови.** Для самонавчання. Ціна 8000 мн., в оправі 10000 мн.

5) **Проф Д. Дорошенко. Коротний курс історії України.** З малюнками. Ціна 10000 мн.

6) **С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа.** Ціна 1600 мн.

7) **А Животко. Промінь.** Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинах. Ц. 2600 мн.

8) **Ю. Гай. Веснянні квітоньки.** Співанчк для діток. Ц. 4000 мн.

9) **С. Русова. Нова школа соціяльного виховання.** Курс лекцій. (Друк.)

Вимагайте повний катальог Видавництва. (Історичні оповідання й повісти, книжки для дітей, українські народні казки, нові шкільні підручники).

Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. Ціни вільні.

Гроші (невеликі сумн) можна присилати листом, а краще переказами на Konto E. Wyrowyj. Dresdner Bank, Berlin, чи Земельний Банк Гіпотечний, Львів, або Živnostenska Banka, Praha, або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ.
Berlin SW 47. Yorkstr. 84/II.

Доставка книг на Україну є з України. Доручена в справі друкування та постачання книжок на всіх мовах для всіх країв. 2281 1—3

РОБІТНЯ МУЖЕСЬКИХ ОДЯГІВ

Василя Курочки

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЦЛОВА число 12.

виконує всякі замовлення дешево, солідно і дуже елегантно. 2275 1—3

Ширіть наш часопис!

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Кружок взаїмної помочи урядників „ДНІСТРА"

кооперативи з обмеженою порукою

у Львові

відбудуться 13. мая 1923. о год. 10. рано в домі „Дністра" вул. Руська ч. 20.

Порядок дня:

1) Відчитанни протоколу з попередніх Заг. Зборів.
2) Звіт секретарсько-касовий в діяльности за 1922. р.
3) Звіт Ревізійної Комісії за 1922. з внесенням на уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску за 1922.
5) Вибір 5 членів Надз. Ради і 3 заступників.
6) Вибір 3 членів Дирекції і 3 заступн.
7) Внески і запити.

Львів, дня 7. мая 1923.

І. Сполітакевич
2285 1—1 містопредс. Надз. Ради.

Дня 22. мая 1923. о год. 9. рано в салї „Дешевої Харчівні" при вул. Супінського 21. відбудуться

Надзвичайні Загальні Збори

спож.-кред. коопер. з обм. порукою

„СТУДЕНТСЬКА САМОПОМІЧ"

зі слідуючим деннім порядком:

1) Відкриття.
2) Звіт з діяльности а) Управи, б) Контрольної Комісії і уділення абсолюторії.
3) Перевибір Управи.
4) Перевибір Надзірної Ради.
5) Зміна § 5. і § 14. статута (підвижка уділу і ведення студ. харчівні).
6) Евентуалія.

Якщо в означенім часі не явилось би відповідне число членів, відбудуться Збори о год. 10, яких ухвали будуть після статуту обовязуючі без огляду на число присутних членів.

2283 За Надзірну Раду: 1—1
Лев Глинка *Максим Бриляньский*

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 29 (9.910). Львів, пятниця 11. травня 1923. Почтову належність оплачує гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 10. травня 1923.

Демеґоґи в „Громадського Голосу". „Громадський Голос", орган радикальної партії, за всяку ціну хотів би скинути відповідальність радикальної партії за цілу низку дефайтистів, яких видала радикальна партія на протязі останніх літ. „Громадський Голос" з цим впорався дуже легко: переписав Михайла Яцкова б. члена управи радикальної партії, братів Твердохлібів (Мелітон б. член управи), Сев. Даниловича б. голову партії, Лаврука б. посла з рамени радикальної партії, Радуляка і других, промовчаних „Гр. Г." визначних членів радикальної партії — на конто трудової партії. Мовляв — в цьому вина „національно-демократична ідеольогія, яка вдерлася в ряди радикальної партії, а яка замість пійти зі всею широстю на зустріч змагаючим до повного національного й соціяльного визволення власним робітним масам, воліла надіятися на поміч капіталістичних держав заходу". А „хто орієнтувався на Францію, Англію і т. д., мусів скінчи на Варшаві" Згадані вище лідери радикальної партії — на думку „Гр. Голосу" — „не власне ті запоморочені нац.-дем. ідеольогією люде. Вони зневірилися у сили власного народу" і пійшли спасати Україну по вказівкам польської охрани.

Радикальна партія не поносить — на думку „Гр. Г." — за нїщо нїякої відповідальности. Навіть за уряд ЗУНР. в 1918—1919 ні, хоча в ньому дві найголовнійші теки спочивали в руках радикалів, а саме Державний Секретаріят Внутрішних Справ (д-р Іван Макух) і Державний секретаріят Військових Справ (полк. Вітовський). Д-р Лисий на Зїзді радикальної партії полк. Вітовського поминув мовчки, а про д-ра Макуха сказав, що він в склад правительства входив як „фахова, технічна сила" (дуже шанусмо д-ра Макуха, одначе він перед тим не був навіть звичайним комісарем староства і на адміністрації розумівся стільки саме, що кожний инший український адвокат. Тим самим не був нїякою технічно-адміністрацийною силою; колиж уважати його нею, так на рівні з кожним иншим членом Державного Секретаріяту, себто на рівні з кожним иншим, делегованим до Секретаріяту членом трудової партії чи соц.-дем.).

Про становище, яке займали лідери радикальної партії в Українській Національній Раді в Станиславові а опісля у Львові — і в Міжпартійній Раді, „Громадський Голос" дискретно промовчує. „Громадський Голос" пробує зизувати на „пролєтарську державу", хоча лідери радикальної партії (теперішні її провідники!) все були тими, що перші протиставилися цій орієнтації. Так було на засіданнях Української Національної Ради в Станиславові, так було на засіданнях Національної Ради і Міжпартійної Ради аж до вирішення східно-галицької справи і протесту проти вирішення включно. І коли підносилися сумніви, так не з боку представників радикалів.

Поміч радикальної партії в краю після весни 1919 р. аж до вирішення в 14. березня зводилася виключно до підпирання заходів Галицького Уряду на міжнародній арені так само, як і праця других партій. З тим застереженням, що головчий тягар спочивав на трудовій партії, а радикальна партія в офіціяльних збірних зазвах і комунікатах солідаризувалася з лінією, яку вибрав уряд. А в акції сього уряду брав визначну участь — (головний ідеольог уряду!) один з найчільнійших членів радикальної партії — д-р О. Назарук. Заходи Галицького Уряду на міжнародній арені спіралися на цілій низці міжнародніх актів і волі українського населення нашої тісийшої Батьківщини, недвозначно і нераз наглядними внявами зазначуваній. Як довго справа була актуальною на міжнародній арені, так довго ніхто не мав відваги брати відповідальности за стягнення її з відтам. Навпаки — вся суспільність підпирала заходи Галицького Уряду. І коли з боку польського були вперті заходи, щоби купити бодай групу людей, що згодилися би пійти проти збірної волі українських мас — і старатися стягнути справу з міжнародньої арени на грунт внутрішних переговорів, так такі елєменти найшлися тільки серед головачів радикальної партії і в домені впливів цеї партії. І цих людей DOG. визначних членів радикальної партії „Гром. Гол." тепер вписує на рахунок УНТ. Партії, мовляв—ідеольогія трудової партії туди завела їх.

Цікаво, що виключно на радикалів такий поганий вплив мала „нац.-дем. ідеольогія"... „Громадський Голос" не хоче заглянути правді в очи. Як що це зробив би, так побачив би, що саме недостача взагалі якоїнебудь ідеольогії була причиною, що радикальна партія в критичний час видала платних речників орієнтації на Варшаву. Її лідери все до кождої ситуації підходили під кутом ловлі душ до партії, а не зі становища загально-національного. Цим пояснюється їхне все вижидаюче становище, недостача дисципліни внутрі партії — і як результат сього: вибрики Даниловича і Твердохлібів.

Тепер „Громадський Голос" найшов нову панацею есерівські полинялі комунали. На партійнім зїзді редактор „Гром. Гол." говорив: „У. Р. П. є соціялістичною партією, яка стремить до перебудови сучасного капіталістичного господарства на нове соціялістичне господарство, в якому не буде визискуваних і визискувачів, богачів і бідних, бо в ньому приватна власність буде знесена й ніхто не буде міг сказати: це моя фабрика, або це мої лани". Це здасться перевести в житя „тільки шляхом диктатури робітних мас", „тільки заведенням радянської системи влади при помочі диктатури робітних мас здасться перевести повне національне й соціяльне визволення люду".

Дивно, що пани радикали не виступили з цею панацеєю в 1919 р., дивно, що мовчали про неї аж до квітня 1923 р. І цікаво, що в цім напрямі що иншого говорить партійний орган „Гр. Голос", а що иншого — фактичні провідники партії — д-р Макух і д-р Бачинський Лев. Чи повторяється те саме, що во время оно в Станиславові, коли радикальні посли в Нац. Раді сиділи на крайній правиці, а редактори „Народу" співали під дудку есерів?

Партійні лідери говорять про орієнтацію на власні сили, а редактор „Гр. Г.", нарікаючи на Антанту зі Заходу шукає її Ersatz-у на Сходу.

„Громадському Голосови" не до вподоби наші статті „Спільна платформа" (гл. „Діло" чч. 17 і 18). В них добачує „Гром. Г." надію на Варшаву. Цих надій в таборі трудової партії ніколи не було й не має. До ельокубрацій „Гр. Г." на цю тему вернемо в черговому числі.

В антракті.

(На біжучі теми.)

II. „Самовизначення народів".

Перш усього дрібна замітка: Саме тоді, коли пресові органи всіх тих політичних угрупувань у Сх. Галичині, що їх мають і тих, що ще їх не мають і тому послугуються „живим словом", на всі заставки закидують нам сім головних гріхів, п. прокуратор, спираючись на своїй специфічній інтерпретації „конституційних вільностей" і безправно заведеній для української преси превенційній цензурі, замикає нам уста і не дає змоги висловитися на біжучі теми нашої політики. Ця замітка нехай буде виправданням для дальших наших статтей на біжучі теми. Тому що п. прокуратор не допускає до ніяких висновків, будемо старатися наводити головно голі факти, висновки полишаючи нашим читачам.

Цілий світ признав право про самовизначення народів за основу нового світового ладу, за підставу справедливого уладження відносин між народами. Б. президент Зєдинених Держав Вільсон в своїх гомінких 14-ти точках виразно і безспірно заявив: Землі і народине можуть бути предметом торгів і договорів мов мертві річи. Про долю народів може рішати тільки їх воля, їх бажання уладити своє життя. Окремо висловився Вільсон про Польщу, кажучи, що польська держава повинна повстати із земель, які є безспірно польські. Так говорив Вільсон, так повторяли за ним Клємансо і Льойд Джордж.

Анальогічно до заяв представників світової буржуазії, — лунали й заяви представників сов. Росії, котрі признали право кождого народу, що входив в склад б. царської імперії самовизначитися „вплоть до отделения". Та скоро тільки український народ почав поважно брати цю летючу фразу, проти нього вислано величезну армію, щоби здавити його гін до самостійности.

Та не є нашим завданням спинюватися тепер над відношенням Сов. Росії до Великої України; хочемо тільки коротенько перейти ті акти, якими побідні держави Антанти самовизначували український народ Сх. Галичини. Скоро тільки українські землі Австро-Угорщини після розвалу двоєдиної монархії утворили Західно-Українську Народню Республику — як окрему державу, згідно з проголошеними принціпами про самовизначення народів, негайно проти цеї держави виступила війною створена побідними державами Антанти і прийнята до їхнього союза Польща. Одночасно Румунія й Чехословаччина почали відривати від західно-української держави поодинокі провінції. І замість того, щоби припинити виступ Польщі, держави Антанти постійно підюджували й підпирали її анексіоністично-імперіялістичні намагання.

Місія ґен. Бертелємі, ніби то прислана для безстороннього розсліду польсько-українського конфлікту, приїхала тільки на те, щоби Українцям подиктувати тверді умови перемиря і загрозити пімстою, як що Українці не підуть на цей польсько-французький диктат. А діялося це тоді, коли польська сторона була і слабшою і зрештою її виступ не був оправданий. А опісля Франція прислала добре озброєну армію ґен. Галлєра і хоч позірно було застережено, що вона призначена до ділань на західному фронті, всеж таки її в цілости під проводом французьких офіцерів пхнуто на протиукраїнський фронт. В Парижі держави Антанти створили комісію для польсько-українського перемиря під проводом ґен. Боти. Українці прийняли умови перемиря і налягали на Найвищу Раду, щоби вона своїм авторітетом припинила пролив крови. Але Найвища Рада мовчала, бо українська армія, позбавлена муніції почала хитатися, а опісля розпочала відворот, вистрілюючи останні набої. Аж тепер до голосу прийшла Найвища Рада і 25. червня 1919 поручила польському урядови зайняти своїми військами Сх. Галичину аж по Збруч. Та цей мандат обнимав окремі умови окупації і спирався в дальшій перспективі на праві самовизначення. А саме 3 та точка мандатового рішення позитивно твердила: „Польський уряд буде упо-

---

Пр. 300/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 22. (9903) з дня 3. травня 1923. в артикулі під заголовком: 1) „Акція і реакція" уступ від слів „А безчисленні тюрми" до кінця. 2) „З преси" в уступі під слів „усіми українськими патріотами" аж до слів „Щож до православної церкви". 3) „Новинки" в уступі „Середновічні тортури" до слів „Дня 16. квітня п. р." містить в собі єство злочину з § 65 в) з. і прост. ту з § 300 к. к. умне проте доконану в дни 5. травня 1923. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. наказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ підвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а именно засудження за переступство на гриву до 400 Мп. — Львів, дня 5. травня 1923.

(Підпис нечиткий.)

В неділю, дня 13 травня ц. р. о 12. год. в полуд. в салі Музея Науков. Т-ва ім Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. святочне відкриття

= Другої Мистецької Виставки =

уладженої заходами **Гуртка Діячів українського Мистецтва.** Вступ за запрошеннями. Добровільні датки приймається з подякою.

важнений завести цивільну адміністрацію в Сх. Галичині після того, як заключить з головними союзними і заприязненими державами умову, яка повинна по змозі запоручити автономію території, як також політичні, релігійні й особисті свободи населення". Зновуж 4-та точка виразно і безсумнівно зазначувала: „Ся умова буде в останній інстанції спиратися на право самовизначення, яке населення Сх. Галичини виконає що до своєї державної приналежности; час, коли се право має бути виконане, означать головні союзні і заприязнені держави або орган, який вони до цього уповажнять".

Це значить, що окупація і автономія Сх. Галичини являються тільки тимчасовими мірами міжнароднього характеру, після чого повинно бути населенням Сх. Галичини виконане право самовизначення. До того ж сен-жерменський трактат з 10. вересня 1919 переніс на держави Антанти всі суверенні права над Сх. Галичиною, а 8. грудня 1919. Найвища Рада перевела тимчасове відмежування Сх. Галичини від Польщі по тзв. лінії Керзона.

Так виглядало те основне право, на якому спиралося правно-державне становище Сх. Галичини, так виглядали головні підстави міжнароднього характеру Сх. Галичини, виглядали зобовязання великих побідних держав, таким було слово великих народів і їх правительств.

Спираючись на праві самовизначення народів, вірячи в слово світових можновладців, український народ Сх. Галичини на протязі чотирьох років всіми силами обстоював те запорученє право. І хоч Польща не тільки завела свою адміністрацію формально цивільного характеру без признання автономії, хоч не запоручила ні політичних, ні релігійних, ні особистих прав українському населенню, то держави Антанти — суверени — ані разу не інтервували в напрямі додержання польським урядом прийнятих зобовязань. Сх. Галичина стала ареною нестерпних політичних переслідувань боротьби з культурним українським рухом, експльоатації природних богацтв краю, пруського кольонізаційних експериментів, незаконних актів в роді конскрипції, данини, контрибуції, виборів і рекрутації.

Вкінці Рада Амбасадорів, орган, уповажнений головними союзними й заприязненими державами, приступила 14. березня 1923 до остаточного вирішення справи Сх. Галичини, себ-то до реалізації постанови головних союзних і заприязнених держав про виконання „в останній інстанції" права самовизначення.

Без засягнення думки населення Сх. Галичини, нехтуючи його шестилітньою боротьбою, топчучи брутально право самовизначення і свої попередні постанови, держави Антанти забули навіть про лінію Керзона і просто признали Польщі східну границю по лінії рижського трактату.

Своїм рішенням з 14. березня 1923 р. Рада Амбасадорів призвала Польщі Сх. Галичину без всяких застережень, немов на глум вставляючи в свій акт видумку, що „Польща признала, що етнографічні відносини вимагають щодо східної частини Галичини автономічного устрою" та відсилаючи нас як „національшу меншість" під охорону безсилого Союза Народів.

Коли порівняти це пітійське рішення визначеного головними союзними й заприязненими державами спеціяльного органу з 4-тою точкою антантських зобовязань з 25. червня 1919 р., то будемо мати зразок антантського „права про самовизначення народів".

12 мая с. року здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

Становище Анґлії у французько-німецькому конфлікті.

Засідання анґлійської ради міністрів.

У понеділок 7. травня ц. р. відбулось під проводом льорда Керзона кількагодинне засідання англійського кабінету, посвячене конфліктови Англії з Росією та справі німецьких репарацій. Міністр фінансів Белдуін заявив у відповідь на кілька інтерпеляцій в палаті громад, що завтра складе перед палатою заяву в справі становища англійського уряду до останніх німецьких пропозицій.

Анґлійська відповідь Німеччині дасть темпо до розмови.

Безпосередно після засідання кабінету вийшло півофіціяльне інформаційне звідомлення Райтера про вислід нарад: англійський уряд послідує за прикладом Франції та відповість Німеччині на її ноту окремою своєю нотою. Ця нота матиме метою вияснити, що німецька пропозиція є невдоволяючою та недостаточною. А проте англійська відповідь не буде обмежуватися самою відмовою, тільки буде старатися спричинити відкриття дискусії поміж Німеччиною і союзниками. Дальше порішив кабінет потвердити Франції і Бельгії отримання копій їхніх нот до Німеччини, та подякувати їм за ввічливість, яка полягала в тому, що Франція і Бельгія повідомили Англію про текст своїх нот до Німеччини на 24 годин раніш.

Французький посол у льорда Керзона.

Політичний референт „Івнінг Стендерд" повідомляє, що французький посол одвідав льорда Керзона і подав йому до відома такі причини, чому Франція не хотіла вислати Німеччині спільну ноту від усіх союзників: 1. Англія отверто відмовлялася від випадків в Порурю, а німецька нота здебільша говорить саме про ці випадки; 2. Франція почуває себе глибоко ображеною німецькою нотою та вважає її визовом і провокацією, яка вимагає негайну відповідь; 3. відсунення терміну висилки французької ноти все-одно не привелоб до порозуміння поміж Францією і Англією, бо німецька нота має лише негативний характер.

Невдоволення в Анґлії тактикою Поанкаре.

Кореспонденд „N. Fr. Pr." повідомляє в Льондону, що англійські коментарі до відповіди Поанкаре цілком ігнорують матеріяльний зміст його ноти. Вони обмежуються виключно на підкреслюванні несподіваної для Льондону дипльоматичної тактики французького уряду. Провідна консервативна преса не старається скрити, що англійський уряд є прикро вражений, що рішучі заходи льорда Керзона спонукати Париж до вислову поглядів на загальну ситуацію та спільну політику якимсь отвертим виступом або дипльоматичним шляхом — не привели до найменшого хоч би успіху. Той момент, що Поанкаре дав англійському урядови час познайомитися з французькою відповідю перед її висилкою, нічим не зміняє ситуації. Англійська преса добачує у такій тактиці Франції нехтування англійських інтересів та особисту образу льорда Керзона. „Дейлі Телеґреф" висловлює своє невдоволення, що Франція за мало рахується з льордом Керзоном. Але особливо виразно зазначується в отій газеті а також у „Таймсі", що англійський уряд почуває себе відповідальним за діловий розгляд німецьких пропозицій з огляду на недавній зворот Керзона на адресу Німеччини. Льондонські газети не розуміють, чому Поанкаре не рішився підождати кілька днів на те, щоби спільно нарадитися, тим паче, що, як зауважує „Дейлі Телеґреф", версайльський мировий договір не дає Франції у питанню репарацій ніякого права до самовільного рішення на власну руку.

Велика Україна.

Металюрґічна промисловість на Україні.

Продукційність української металюрґії в лютому 1923 року висловлювалась в таких числах:

чавун	418 тис. пуд.	
мартен	477	„ „
прокатка	604	„ „

Рівняючи з січнем продукційність металюрґічної, промисловости визнала досить значного знищення: виплавка чавуна в лютому виносить 74 відсотка січневої виплавки, прокатка в лютому складає 84 відсотка прокатки в січні.

Бельґійці на Україні.

„Руль" повідомляє, що представник великих бельґійських фінансових організацій Клєркс прибув до Харкова для вияснення питання про торговельні відносини між Бельґією і совітською Україною. Клєркс являється представником 70 великих торговельно-промислових товариств Бельґії.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу було б, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Після арештувань у Львові.

„Дзєннік Людови" пише: В понеділок рано арештовано знов кількадесятьох Українців. Причина арештувань мабуть невідома і самій поліції, яка кількадесять арештованих тогож вечера випустила на волю. Міркування львівського соціялістичного часопису що до цих арештів і його оцінка поведінки поліції підлягли конфіскаті.

Присилайте складни на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Наради в Берліні над французько-бельґійською відповідю.

„Н. Фр. Прессе" повідомляє: Офіціяльний текст париської відповіди на німецьку пропозицію був переданий німецькому урядови в понеділок зранку; до полудня перекладено його. Німецький посол в Брукселі повідомив Берлін, що переданий йому текст бельґійської ноти є ідентичний з французьким текстом, тому зрезигновано з телеґрафічної передачі до Берліна цілої бельґійської ноти. Тільки з отриманим по почті бельґійської ноти перевіриться, чи заходять якісь різниці в нюансах поміж париською та бруксельською нотою. Німецький уряд зможе зайняти становище до тих нот тільки після докладного їх обміркування. Райхсканцлер, який в міжчасі поміж висилкою німецької ноти та отриманим відповіди на неї виїхав на короткий відпуск, повернув у вівторок до Берліна. З його приїздом негайно розпочались наради німецького кабінету; сподіються, що поки закінчуться дискусії над французько-бельґійською нотою, наспіє відповідь з Льондону й Риму.

Совітська Росія.

Собор „живої церкви".

Собор розпочався при участи 350 делеґатів, в тому числі 130 представників групи „живої" церкви, 130 представників „старо-апостольської" церкви, 6 представників „церковного відродження" і 3 представників „церковного обєднання". Решта делеґатів в кількости 21 стоять поза цими реформістськими групами. Собор більшостю всіх голосів проти пяти прийняв революцію, в якій визнав патріарха Тихона зрадником церкви й постановив позбавити його сану. Разом з цим постановлено знищити сенят інститут патріаршества. Собор визнав, що церква повинна підтримувати совітську владу. Признано можливим допускати до висвячення в епископів женатих священників.

Відкликання совітських представників з Варшави.

„Русспрес" повідомляє, що совітський представник в Варшаві Оболенський в близькому часу має бути відкликаний. Так само мають бути відкликані представники українського совітського уряду Сумський і Хургин.

Голод.

В московських „Ізвестіях" заступник голови комісії по боротьбі з голодом Винокуров надрукував статтю про голод й його наслідки. Число голодних в Надвожанському районі і Криму без України обчислюється по його підрахунку в 5 мілл. В наслідок заміни хліба сурогатами виникають хвороби, смертність дуже велика. Особливо важке становище в Кіргіській республиці, в Башкірській республиці, в Самарській губ., в Татарській губ., в Криму і в Чувашській области. Допомога, яку дає совітська влада і закордонні організації, не вистарчає. Лишається коло двох мілионів голодних, які позбавлені всякої допомоги.

Совітська влада і католицька церква.

Совітські представництва за кордоном одержали наказ не давати дозволу на приїзд до Росії католицьких місіонарів.

РІЖНІ ВІСТИ.

Автономія Клайпеди.

Дня 7. травня проклямовано автономію Клайпеди. Проклямацію прочитав президент міністрів Гальваноускас в присутности міністрів і товпи населення. Після того Гальваноускас заявив, що Литва надала Клайпеді як найширшу автономію. Литва не буде мішатися в справи адміністрації Клайпеди, яка буде мати окремий сойм і власну адміністрацію на зразок німецьких провінцій. Населення Клайпеди звільнене на 10 літ від військової служби.

Подорож італійського короля.

Італійський король виїзджає в літі до Льондону у політичних цілях.

Землетрус в Анатолії.

В Анатолії наступив землетрус, який знищив кілька сіл і міст.

Димісія директоріату Клайпеди.

З приводу проклимації автономії, директоріят Клайпеди подався до димісії.

Турецький султан подорожує.

Турецький султан прибув до Александрії і виїзджає до Генуї.

Совітсько болгарський договір.

В Льозанні заключено тайний болгарско-совітський договір.

Воєнний стан в Семигороді.

„Універзуль" доносить, що в Семигороді проголошено стан облоги.

На Горішнім Шлеську.

На Горішнім Шлеську зміцнили свою працю військові німецькі організації. В Битомі навіть в білий день на вулицях являються узброєні німецькі робітники. За містом відбуваються вправи в стрілянню і маневри. Дня 3. травня вправи тревали цілу ніч. Антипольські настрої зростають.

Перед розривом дипльоматичних зносин.

Англійський дипльоматичний агент доручив совітському урядові ноту, уложену в дуже рішучому тоні, в якій зазначує, що на випадок невиконання совітським урядом в десятиденний термін його зобовязань перед Англією, англійський уряд буде уважати торговельну умову з Росією розвязаною. Нота зазначує, що зміст і тон останніх совітських нот англійському урядові являється провокацією. В ноті підкреслюється, що совітський уряд не додержав своїх зобовязань не провадити пропаганди ворожої Англії.

Англійська відповідь на німецьку ноту.

Англійський уряд займається виробленням відповіді на німецьку ноту в справі Поруря; в відповіді буде дана порада німецькому урядові виступити з більш конкретними пропозиціями.

НА ДОХІД „СОЮЗОВИ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ"!!

КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла накладом „Союза Українських Інвалідів" — збірка знаменитих оповідань і нарисів відомого письменника О. Маковея

„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"

Збірка обнимає девять аркушів друку і містить 22 оповідань і нарисів а самє:

1) Як Шевченко шукав роботи, 2) Поезія і проза, 3) Три політики, 4) Ксантипа, 5) Обрядова справа, 6) Феферель, 7) Вдячний воробець, 8) Великий клопіт, 9) Революціонер, 10) На своїм смітті, 11) Довірлий, 12) На суді, 13) Трудне імя, 14) Мандоліна, 15) На торзі, 16) Крикда Сервама Гольдштейна. 17) Миколап, 18) Опришки, 19) Тяжка операція, 20) Директор Лінґа, 21) Сведон, 22) Ласка.

XXI Оригінальна вінєта кисти арт. Павла КОВЖУНА. 1—2

Коштує тільки 9 000 Мп. — з пштовою пересилкою 10.500 Мп. Купувати і замовляти можна в „СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. пов.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Англійська нота совітам.

Л ь о н д о н. Англійська нота, вручена совітському правительству, вичислює неприязні акти поповнені совітами в відношенню до Великої Британії, пригадує насилля, доконані на Англійцях, звертається проти переслідування клиру в Росії і домагається признання відповідальности совітів за замахи на Англійців, вкінці відкликання двох оповіщень відносно переслідувань клиру.

Подорож совітських представників до Німеччини.

Р и г а. 9.V. в переїзді до Німеччини задежалися тут Радек, Рыков і Крестенський.

Потягнення Китаю до відповідальности.

Л ь о н д о н. ВКБ. Райтер з Пекіна: Англійське, французьке, американське й італійське посольство повідомили китайське правительство, що Китай погягнеться до відповідальности за напад на залізничий поїзд біля Шантунга.

Англійська відповідь Німеччині.

Л ь о н д о н. Льорд Керзон заявив у палаті льордів, що англійську відповідь на німецьку ноту у найкоротшому часі доручиться Німеччині окремо. Такуж заяву зложив в палаті громад канцлер скарбу Болдуін.

Заговір на Кавказі.

Р и г а. Совітські власти викрили на Кавказі заговір, що змагав до викликання військового повстання.

Італійська відповідь для Німеччини.

Р и м. „Пополо": Італійська відповідь на німецьку ноту візве Німеччину близше зясувати свої пропозиції. Нота сконстатує порозуміння Італії і Франції в справі репараційних заставів. Одначе запримітить, що участь Італії в окупації Поруря має лише ціль технічної контролі. Вкінці нота зазначить, що в спільнім інтересі союзників лежить розвязка репараційного питання.

Патр. Тихона хочуть вислати за границю.

Р и г а. З Москви звідомляють: Церковний большевицький собор ухвалив цілий ряд реформ у релігійній области. М. ін. істнування монастирів має бути допустиме лише в характері союзів праці. Свята мається святкувати по новому стилеві. Архиеп. Антоній, котрий проводив соборови, мав домагатися не примінювати кари смерти до патріярха Тихона, але вислати його за кордон зогляду на можливість вибуху релігійних заворушень.

Німецький протест проти присуду Круппа.

Б е р л і н. В берлінських парляментарних кругах зачувати, що німецький уряд вислє до Франції ноту з протестом проти присуду на директорів Круппа.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (28) число „Діла" сконфісковане за статтю „В антракті", яку викреслено в цілости і за деякі місця революції „Обєднання Української Організації в Америці".

— **Народний Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Шевченківське свято на Замарстинові.** В неділю дня 6. мая ц. р. устроїла замарстинівська громада, згуртована при читальні „Просвіти" святочний концерт в честь Тараса Шевченка. Численно зібрана публика, серед якої не бракло і гостей з міста, вислухала з глибокою увагою громови п. Петра Мурського та продукцій місцевих хорів (міщан. і робітн.) під умілим проводом п. Сипорака Миколи. Дуже удачно вийшли деклямації, з яких на перше місце треба поставити молоденьку п. Войнарівську. З великим зрозумінням деклямував теж п. Кубинець та п. Пузяківна, М. П. Лозинська Іванна захоплювала публику відспіванням кількох прегарних пісень: По скрипковім сольо п. Мурського та відспіванім міщанським хором гимні „Україно, мати"... розійшлася громада в піднесенім настрої, зі співом „Ще не вмерла Україна" на устах, домів. Весь дохід з концерту відіслала читальня на фонд „Учітеся".

— **Українська Мистецька Виставка.** Нам комунікують: Уже в цю неділю, 13. ц. м. о год. 12 в полудне відбудеться в салях Музея Наук. Тов ім. Шевченка святочне відкриття Другої Мистецької Виставки, уладженої заходами Гуртка Діячів Українського Мистецтва. На днях появиться афіш рисунку В. Січинського та будуть розіслані запрошення рисунку П. Ковжуна. Катальог експонатів віддано до друку. Сьогорічна виставка, яку, з огляду на мале поміщення прийшлося обкроїти, обіймає собою твори архитектури (нової в проектах і старої в начерках) малярства і графіки. Останню презентують оригінали та збірка, яка утворила окремий відділ виставки пп. „Українська нова книжка". Остаточний склад експонатів усталений на останньому засіданню жирі представляється так: Анастазієвський Микола, Борачок Северин, Бутович Микола, Вальнер, Грицай Роман, Гец Лев, Ковжун Павло, Костирко Карло, Крайківський Улян, Крижанівський Василь, Кульчицька Олена, Левинський Лев, Лісовський Роберт, Магалевський Юрій, Манастирський Антін, Обаль Петро, Перфецький Леонід, Подушко Зиновій, Січинський Володимир, М. Ольшанська-Стефановичева, Тимошенко Сергій, граф Тишкевич Михайло та Холодний Петро. Разом 24 особи з около 400 експонатами. Кромі цього у відділі „Нова українська книжка" запрезентовані твори таких графіків: І. Вовка, Золотова, Іжакевича, Марка Кірнарського, Гната Колцуняка, Петра Лапина, Леся Лозовского, Івана Мозалевського, Юрія Нарбута, Михайла Петрицького, Костя Сліпка, Охріма Судомори, В. Француза, Петра Холодного (молодшого) та цілий ряд книжних окладинок невідомих авторів. Виставочний комітет, який доклав усіх зусиль, щоб виставка гідно репрезентувала мистецьку культуру наших днів, покладає усі свої надії на громадянство, яке зустріне виставку як один з позитивних етапів боротьби о наше соняшне майбутнє.

— **Гості за гістьми.** З Варшави доносить, що небаром приїде там румунський король, шеф англійського штабу льорд Кавин та австрійський канцлер Зайпель.

— **„Прижмуреним оком".** „Союз Українських Інвалідів" розпочав розсилку на адреси відомих наших громадян виданої своїм накладом збірки знаменитих оповідань і нарисів. Книжку висилається за післяплатою у висоті 11.300 мп. себ-то 9.000 мп. за книжку і 2.300 як зворот коштів пересилки. Проситься ласкаво викуплювати вислану книжку, яка дасть читачеви багато вдоволення, а „Союзови Українських Інвалідів" придбає деякий гріш на його потреби.

— **До всіх українських родин, перебуваючих на території краківського воєвідства.** Нам пишуть: З днем 28. IV. ц. р. роспочала свою діяльність філія тов. „Просвіта" в Кракові. Маючи на меті зорганізувати й обєднати розкинених і від матірнього пня відірваних заточенців, виділ звертається з закликом вписуватися в члени філії — пересилаючи свої заяви разом з вкладкою (найменше 1000 (тисячу) марок місячно) на адресу: Михайло Новосільський — Краків, вул. Тополь ова ч. 11. Ві всіх інформаційних справах звертатися на адресу: Альфред Будзиновський, Краків, вул. Звежинецька 12. — Инші часописи українські проситься о передрук.

— **Громадяне!** Складайте негайно жертви на охорону українських воєнних могил у Львові, котрі в днях Зелених Свят мусять мати достойний вигляд. Праця над упорядкуванням добігає кінця. Видатки дуже великі. Жертви слати на книжочку „Дністра" ч. 13180. — *Львівський Комітет охорони українських воєнних могил.*

— **В допомогу своїй учительці.** Нам пишуть: Бувшим вихованицям Інститута дівочого в Перемишли подається до відома, що невіджалувана наша Директорка Вп. Прима повістає тепер у сестри — вдови по учителю народнім в Розвадові, п. Миколаїв над Дністром в найбільшій нужді. Сестра від довшого часу на смертній постелі, а люба наша Директорка примирає голодом, бо не може сестри в послідних хвилях життя відступити. Вказано, щоби кожда з перемиських інститутоk

негайно будь-то гроші, будь віктуали пересилала впрост на руки Вп. Директорки в Рожеадові.

— **Союз Діячів Українського Театрального Мистецтва — Львів** повідомляє отсим, що: Загальний З'їзд делегатів усіх філій Союза відбудеться дня 25. травня 1923 в салі Лисенка о год. 6-ій вечером а слідуючим порядком дневним: 1) Звіт діяльности Головної Управи, 2) Звіт контрольної комісії, 3) Звіти поодиноких делегатів філій, 4) Вибір нової управи, 5) Перереєстрація членів, 6) Внески і запити. З огляду на вагу справи присутність усіх делегатів є конечна.

— **Репертуар українського театру у Львові.** Перед виїздом на провінцію на час літніх ферій, поставить театр „Української Бесіди" у Львові ще такі пєси: в суботу дня 12 травня п. р. йде Г. Ібзена: „Нора" („Хатка ляльки"); в титуловій ролі: пні О. Голіцинська. Поруч із пробами цієї пєси йде інтенсивна праця над виставою Шекспірівського „Отелля", якого переклад виготовив д-р Михайло Рудницький. Головні ролі в „Отеллю" грають: Отелло — О. Загарів, Яго — О. Стадник, Дездемона — Н. Рубчаківна. Обстанова і костюми до цієї першої на українській сцені появи Шекспіра — будуть цілком нові. У драматичному репертуарі піде премєра одної з найкращих пєс Т. Рітнера: „В малій хатині" та, під сам кінець сезону, мабуть „Петро Дорошенко" Л. Старицької-Черняхівської. Паралельно ведуться приготування до вистави: „Баядери" (оперети) й „Жидівки" (опери.) — Мається на увазі виїзд на провінцію із новим репертуаром до таких міст: Болехів, Борислав, Городенка, Долина, Дрогобич, Коломия, Станиславів, Стрий.

— **Курс грошей.** Львів, 9. травня. Доляри америк. 47.000—47.100, 1- і 2-ки 46.500—46.600, дол. канад. 45.500—45.600. 1-ки і 2 ки 45.000—45.100, марки нім. 50 тис. 138—140, 10 тис. 140—142, 1 тис. стар. ем. 2·30—2·32, 1 тис. нов. ем. 1·30—1·35, сотки і дрібні 2·00—2·20, леї 208—215, дрібні 200—205, кор. ч. 1.390—1420, дрібні 1380—1400, австр тис. нов. ем. 000—000, стар. ем. 1380—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·80, фр. франц. 3100—3200, фунти шт. 218—220000, фр. шв. 8500—8800. — Золото: 20 кор. 206—212000, 20 фр. 190—195000, 20 мар. 220—224000, рублі 288—29200, дол. 43—43500. — Срібло: кор. авс. 3700—3750, 5 кор. 18800—19200, фльбрени 9400—9500, рублі 1600—16500, копійки 60—63, леї 3680—3700.

— **Ціни збіжжа.** Обороти в огляду на слабу пропозицію незначні. Ціни: нетто 106.000—109.000 м. за 100 кільо.

— **Вп. П. Роман Любінецький,** оперовий співак на своїм концерті у Львові дня 7. травня с. р. відступив програмки на дохід „Рідної Школи". З того приводу зложили учасники 350.000 мп. за що їм, Вп. Артистови та Вп. Паннам Луці Пясецькій і М. Дрогомирецькій, як збираючим, складає щиру подяку Головна Управа УПТ. — На „Рідну Школу" зложив Вп. Левицький Степан, нотар в Підгайцях 50.000, і кличе на ту саму квоту всіх нотарів і Українців-субститутів. IX 1-1

— **Лише сліпі** в будапештенськім магазині футер Брайтфель і Візнер Львів вул. Сикстуська 2. 2276 б.) 1-2

Відозва

до Високопреподобних і Вовчесийших Отців Парохів всіх трех епархій.

Дня 1. травня с. р. навістило село Хлопи, в пар. Комарно, страшне нещастя. Жертвою огня впало 52 господарів, погоріли всі забудування і церква Рождества Пресв. Богородиці. Між погорівшими є 22 Українців, а то майже половина всіх парохіян в Хлопах, які окружені самими Поляками і лише церква охороняла їх від винародовлення. Тепер лишились вони без тої твердині, а самі не всилі вибудувати в теперішніх тяжких часах нову церкву; тому витягають руки о поміч і просять усильно Впр. і Вечч. Отці зволять в своїх парохіях і церквах зарядити збірку на будову церкви в Хлопах і вложені датки присилати до підписаного уряду парохіяльного. За труди і жертви вдячні парохіяне будуть молити Бога, щоби нагородив щедро жертволюбивість давців.

Комарно, дня 9. травня 1923.

Від уряду парохіяльного
о. Григорій Кліш, парох.

Ширіть Наш Часопис!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота, 12. мая год. 7·30 веч. Премієра! „ХАТКА ЛЯЛЬОК" (Нора) драма на 3 дії Г. Ібсена.

Неділя, 13. мая год. 3. попол. „ВІЙ" фантастична оперета на 4. дії М. Кропивницького.

Неділя, 13. мая год. 7·30 веч. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ" оперета на 3 дії Л. Фалля.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 3 вечер каса театру. 1—1

Яворів. Сала „Народнього Дому".

Четвер, 10. мая п. р. „ГАЛЬКА" опера на 4 дії Ст. Моніюшка. Виступ п. А. Гаска.

Субота, 12. мая „КАТЕРИНА" опера на 3. дії М. Аркаса. 1—3

Український театр під дир. Івана Когутяка під артистичним проводом М. Бенцаля. **Болехів, сала Сокола:** Четвер 10. ц. м. „ХАТА ЗА СЕЛОМ". Пятниця 11. с. м. „МІРА ЕФРОС". **Долина, сала Сокола.** Субота 12. с. м. „МІРА ЕФРОС", неділя 13. с. м. „БІЙ МЕТЕЛИКІВ".
2278 2—3

На Рідну Школу зложили в мп.: Збірка на весіллю М. К. Клачуків Бишів п. Сокаль 15.050, о. Юрчинський збірка на весіллю І. Будзана в Лотівці 50.000, П. Синицева 1%, платні учителів перемишлянського повіту 225.000, Аматорський Кружок Ладанці з вистави 83.670. IX 1—1

Жертви на фонд укр. інвалідів: Укр. Черв. Хрест в Канаді через д-ра Стецького 209.001, нотар Рейтаровський 4.000, громада Олірна місто вінця на домовину о. Ганчаковського 20.000, Сільський Госп. в Колачинцях і Кр. Союз Кред. по 100.000, Пров. жін. гімн. СС. Василіянок Львів 237.700, Всеволод Левицький 61.000, гром. Чесники 18.500, Григорій Стахів 10.000, Дмитро Винницький Нежухів 4.000, Дмитро Ліськевич місто свят. желань 6.000, Лящки мур. зб в церкві 17.900, проф. Стефанович 2.000, продаж шуток у Львові під церквами 1.052.065, гр. Полина 80 кг. жита, 10 кг. гороху, 2.000 мп., Просвіта ім. Шашкевича Львів 25 шт. ясць, парох в Відниках 30 шт. ясць, Мих. Прошків 1 паску, о. Мійський і парохіяни 11 і пів кг. пасок, 65 ясць, уряд нар. Сяноцько вижне 200.000 (о. Левицький), пані-Львів 54.000, д-р Степан Федак 100.000, М. Солтівський 4.000, Нар. Торговля Львів 100.000, дир. Антін Гладишовський 10.000, Марія Лопушинська і Тимотей Пізнюк по 5.000, Ілія Вардих 36.000, СС. Василіянки Львів вул. Зиблікевича 100.000, зб. на Звесіню 36000, Маріян Онишкевич 50.000, о. Андрій Прухницький 3.000, чит. Просвіта в Витвиці 87000, гром. в Витвиці 27.000, гр.-кат. уряд парох. Красноріль 35.000, церква в Побужанах (о. Доманик) 20.000, о. І. Матвіяс м сто свят. желань 10.000, о. кан. Сабій зб. в церкві Самбір 157.000, о. Левицький зб. в церкві Сяноцько вижне 200.000, п. Якубова Софія і о. Маріян Кузьмак по 10.000, громадяни Сяніна 126.000, церков в Вишівчику 15.000, Теодор Крашицький Ермолівка 10.000, Петро Мухов Ермолівка 20.000, церков в Ермолівці 35.000, чит. Просвіти Яричів 141.200, зб. при Божім гробі в Рясній руській 30.000 і в Баворівці 21.500, церков в Ягольниці 15.000, гром. Яричів Старий 70 кг. жита, 700 кг. бульби, 15 кг. фасолі, надрадн. Сосковський 10.000.

Вихід жертв зложених на фонд оборони краю за час від 1. січня до 20 квітня 1923 в кор. час. Січень: 3% від поборів урядовців ЗУНР. за жовтень, Відень, передав сот. Куріна 20 дол, 3% з поборів від укр. військ. підпоручник в Празі 201 кч, Укр. Акад. Громада Берно 1340, Укр. Акад. Громада Прага 9335, Сот. Сенечко зб. в Ужгороді 350, Осип Даньчик Тячево Підкарп. Русь 190, Культ. Просв. Кружок Укр. військ. табору Пільно 182·08, Культ. Просв. Кружок укр. військ. табора в Йозефові 3300. Лютий. 3 проц. з поборів від урядовців ЗУНР. Відень за падолист 10 дол., 3 проц. від укр. військ. відпор. в Празі 156, Укр. Акад. Громада Берно 850, Укр. Акад. Гр. Прага 5895, Культ. Просв. Круж. укр. військ. табора в Йозефові 2200, Осип Даньчик Тячево Підкарп. Русь 150, Василь Газдайка Берно 150, Артур Літинський Берно 50, Волод. Бородайкевич Берно 50, Мих. Ліськевич Берно 50, Культ. Просв. Круж. при роб. сетни Пільзно 144·56, сот. Демчук 60. Март: Культ. Просв. Круж. укр. військ. табора в Йозефові 2600, Укр. Акад. Громада Берно 570, 3 прц. з поборів від укр. військ. відпор. Прага 156, Мих. Ліськевич (судоя) 50, Осип Даньчик Тячева Підкарп. Русь 125, Культ. Прос. Круж. укр. військ. табора в Йозефові зб. в „Нац. день протисту" 25. III. 6000, хор. Вусатий Іван 50, стр. Коваль Іван 50, 3 прц. з таборів від укр. військ. відпоруч. Прага 156, Осип Даньчик Тячева Підкарп. Русь.

В виказі жертв поміщеному в ч. 63. „Гром. Вістника" закралась похибка. В місце „полк. Стефанів зб. 500 кч." має бути „зал. надрев. Іван Сернівка 500 кч."

В Празі 20. IV. 1923. 2290 1—1

СЕЗОН.

С-ка „ВІДБУДОВА"

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 14.

Коси — Серпи — Цвяхи — Цемент.

Продає по найдешевшим цінам працівні стирійські коси. Після'тена з найліпшої сталі, марки „Ангел", „Ягайло" і проче. **Серпи Редтенбахера.** Поцинкована бляха тешинська на складі дешевше як всюди. На замовлення при вплаті 50 орц. належитости висилається за післяплатою.

ХВАЛЬНИМ КООПЕРАТИВАМ ДАЄМО ОПУСТ.

2287 1—3

БЛЯХУ білу англійську цинковану, цинковану тешинську

поручає зі свого комісового складу

у Львові, при вул. Ґродзіцких 6

ф-а Б. Г. ЗАЙНФЕЛЬД

Імпорт — Експорт

XXVI С-ка з обм. пор. ВАРШАВА. 1—2

КАВАЛЄР літ 28, Американець, з фаху механік, оженився з панною, котра схотіла би виїхати до Америки. Зголошення з фотографією під А. К. до Адміністрації „Діла". 2289 1—1

ДЯДА СКЛЕПОВА на продаж. Зголошення: „Союз українських інвалідів", Львів, вул. Руська 3, II. XXVII 1-3

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого конціпієнта обзнайомленого з процесіональною практикою. Зголошення: Львів, вул. Домбровського 10, партер, Д-р Р. 2271 3—3

УЧИТЕЛЬ навяже переписку в матріяоніяльній цілі з панночкою приємної вдачі до 28 літ, без огляду на придане й становище. Посередництво пожадане. Для безпосадних товаришок по звавню—посада! Ласкаві зголошення по можности з фотографією — за зворот якої ручиться — слати в Адміністрацію „Діла" до 20. травня під „Рідний Край". 2280 2—2

Дрібні оголошення.

ДАХІВКАРНЯ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ" В СТРИЮ має зараз на продаж значну скількість цементових виробів найпершої якости (40.000 дахівок, коти, бльоки, комини, жолоби, гусаки і т. п.) Звертатися до Управи дохівкарні Ф. Просв. в Стрию, вул. Крашевського. 2286 1—3

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкурентових цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 19-30

ОГОЛОШЕННЯ.

Подяка.

Політичні вязні стрийського і долинського повіту, які по 7-місячній побуті в тюрмі „Бригідки" вийшли дня 8. мая на волю, складають отсим щиру подяку Вп. Оборонцям, Комітетові допомоги політ. вязнів, як також всьому Громадянству за моральну і матеріяльну поміч.

Політичні вязні Стрийщини і Долинщини.

2288 1—1

ВИДАВНИЦТВО

„ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, МІЦКЕВИЧА ч. 8,

має на складі:

1) Ю. Тютюнник, **Зимовий похід 1919-20 рр.** 2) Д-р І. Раковський, **Всаленна.**

Ціна одного примірника обох книжок **5000 Мп.** — При замовлюванню одного і двох примірників належить долучити по 1500 Мп. на почтову пересилку. При замовленню пятох і більше примірників почтову пересилку оплачує видавництво.
2189 3—3

БЛЯХА

ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА

2228 достава сейчас 3—10

„ПІЛЬОТ"

ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівторка 8. мая ц. р. — **третю і восьмідну серію** французького архітвору письменника романів Louis Feuillade'a п. з. — — —

Дві дівчинки Парижа

надзвичайно втрацківну драму на 6. дій п. з. — — — — — — — — — **Кандидат смерти.**

Надпрограмово: Гарні знимки з побуту **МАРШАЛА ФОША в Польщі** зі всіми подробицями вїзду в границі Польщі (Домброва-Катовіце-Ченстохова--Варшава) аж до імпонуючої празднечної дефіляди у Варшаві.

За редакцію відповідає Пл. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 30 (9.911). Львів, субота 12. травня 1923. Почтовий оплачено ryrтом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.327.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шл. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі голошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 11. травня 1923.

Бадьорі „Дон-Кіхоти". Вчора ми після довгої мовчанки примушені були звернути нарешті увагу на ту кампанію, яку розпочав проти нас „Громадський Голос". Ми спинились на виясненню деяких фактів з недалекого минулого радикальної партії — поставили собі завданням зясувати, чи мав якісь підстави так гордо й весело виступати проти нас в похід радикальний Мальбург, запевняючи, що все що було, властиво не було, що їхня радикальна хата весь час була з краю. В цих цілях ми пригадали деякі факти, назвали певні імена.

Сьогодня хочемо ми спинитись на розгляді аргументації радикалів по суті. „З нужденними самостійниками" називає нас „Громадський Голос" й запевняє, що ми мостимо шлях на Варшаву, готуємо проект угоди, зневірившись в „утопійній" боротьбі. Думаємо на гадку „Гр. Гол." — так, як думають раби, творимо собі ідола, якого благаємо о дарунок.

Всі ці думки й висновки, всі ці грізні примари і привиди з'явились у редактора „Гром. Голосу", після перечитання наших статтей „Спільна платформа".

Хай дарує нам радикальна партія, але у нас після перечитання статті на нашу адресу в їхньому партійному органі міг з'явитись лише один висновок. Ми дійшли до твердого переконання, що радикали в наслідок безлюддя, що панує в їхній партії, примушені були вписати до партії й запрохати у редактори свойого партійного органу лицаря сумного образу Дон-Кіхота Ляманчського. Бо цілий виступ проти нас радикального органу є не що инше як боротьба Дон-Кіхота з вітраками.

„Громадський Голос" каже, що ми надіємося одержати з ласки Польщі автономію всіх українських земель, що перебувають під її владою. Так говорить він в той час, коли в інкримованій нам статті чорним по білому надруковано: „Вважаючи потрібним висовувати це гасло (автономію всіх українських земель) ми, розуміється, не маємо жадних ілюзій відносно становища власть імущих в Польщі.

Проте висунення його і включення в нашу спільну платформу являється необхідним. Це гасло дасть можливість для практичної орієнтації в нашому відношенні до біжучих питань політичного дня".

Дон Кіхот з „Гром. Гол.", закопившись уроєними вітраками, побачив в наших твердженнях лише свої вітраки — угоду з Варшавою, й проминув те, що являється основою й підставою наших тверджень й міркувань.

Дотеперішня наша тактика, в силу причин, над якими тепер не будемо спинятись, спиралася на акції для корисного розвязання нашої справи на міжнародній арені, при пересуненню на другий плян національно-політичної, культурної і економічної роботи серед народніх мас. Тепер наше завдання мусить полягати насамперед в належній постановці роботи серед цих мас, в їх освідомленню, в піднесенню степені їхньої активности. Ця робота повинна провадитись єдиним фронтом для всіх українських земель під Польщею, підпорядковуючи цей фронт лише вимогам панукраїнського ідеалу. Ця робота повинна провадитись різними шляхами й засобами. Було би помилкою при доцільному використанню різних способів боротьби виключати ті шляхи, які зводяться до використання легальних можливостей, їх розширення й побільшення. Висовування гасла автономії означає не що инше, як ствердження факту необхідности єдиного фронту для всіх українських земель під Польщею й поставлення перед цим єдиним фронтом по цей бік рижської лінії як одного з завдань боротьби — завдання використання всіх легальних можливостей й боротьби за їх поширення. Це гасло революційним фразеольогам видасться завадто компромісовим, замало революційним. Але таке їхнє відношення лише доводить, що ці панове є тільки людьми фрази, яким імпонує сама фраза, а не чин. Використання як одного з засобів боротьби легальних можливостей є виключене без втягання в політичну акцію широких народніх мас, без піднесення степені їхньої організованности і активности. В своїх наслідках отже ця тактика дає такі результати, про які революційним фразеольогам й не снилося.

У панів з „Гр. Гол." певним авторітетом користується Ленін й большевики. Отже слід їм нагадати, що большевики, які дійсно являються людьми чину, а не фрази, ніколи не боялись ставати на шлях використання легальних можливостей. Згадати хоча би їхню участь в виборах до російських Установчих Зборів, які вони при иншій конюнктурі саміж таки й ліквідували. Може хоч ця посилка на авторітети щось промовить до наших радикальних Дон-Кіхотів.

Хоч, правду кажучи, не маємо великої надії на це. Бож у покраяних польською прокураторією вступних статтях ми, оскільки це можливе при пануючім цензурнім гнеті, доволі ясно все зазначували: потребу створення за кордоном представництва, в яке війшли би відпоручники всіх українських земель; потребу використання до праці в краю всіх сил суспільности, даючи кождій з них змогу працювати в межах їхньої спроможности; необхідність внекзиквування всіх прислугуючих нам прав і поширення їх; використання всіх методів боротьби, пристосовуючись до даної ситуації і доцільности в даний момент даного методу. І ще одно: ми все боролися і боротися будемо проти змагань кождого ворога зробити з українства засіб до осягнення своїх окремих цілей.

Редактори „Гром. Голосу" дошукуються того, чого у нас немає— і воюють з вітраками. Цікаво було би послухати, яку вони позитивну програму намітили. Бо досі вони тільки зизують...

В антранті.

(На біжучі теми.)

III. Вирішення „на колині".

Головні союзні й запризнені держави, що чотири роки з подиву гідною легкодушністю квасили східно-галицьку справу, що під найдрібовижнійшими позорями відсилали її від Анни до Каяфи, раптом нагло й непатійно поручили своєму спеціяльному органови — Раді Амбасадорів — приступити — до усталення східних границь Польщі, а тим самим до вирішення політичної долі Сх. Галичини. В попередній статті ми виказали, як Рада Амбасадорів не лиш знехтувала і ганебно потоптала право самовизначення народів, але й як вона авела в нівець всі попередні приречення головних союзних і запризнених держав, як вона тим самим понизила гідність і достойність великих західних народів.

Та колиб нав'ть ми могли здобутися на найвищий ступінь задубілої безсторонности, колиб ми могли навіть примкнути очі на цей визиваючий упадок моралі й етики в міжнародньому житті, колиб ми приняли за єдино вірну основу уладження відносин між народами право сили і насилля — і ніщо більше, то й тоді не могли би ми поминути факту, що вирішення з 14. березня 1923 є не тільки нагле й ненадійне, але що воно зроблене на колині. А саме з чисто обективного, юридичного становища антантська постанова з 14. березня не обнимає цілого ряду квестій, які постійно й невідклично містяться у всіх трактатах і умовах, яких змістом є передача якоїсь території під нову владу.

Годиться згадати, що версайльським трактатом з 28. червня 1919., яким признано суверенність Польщі над територіями давнього російського царства і німецького цісарства, наложена на польську державу в ст. 3—12 деякі зобовязання що до признання цивільних і політичних прав національним меншостям, що до управильнення права горожанства, права опції та гарантії й контролі з боку Союза Народів.

Так само в сен-жерменськім договорі з 10. вересня 1919, яким головні союзні держави переняли були суверенні права над Сх. Галичиною, а яким одночасно признано Італії, Югославії й Чехословаччині означені території з поавстрійської спадщини, — містяться аналогічні застереження. А саме в ст. 62—69 містяться застереження що до прав меншостей, а крім того в ст. 92 виразно ствердженo, що „не можна переслідувати ані непокоїти нікого з мешканців території давньої австро угорської монархії — чи то із-за його політичного становища в часі від 28. липня 1914 аж до остаточного признання суверенности на тих територіях, чи то з причини управильнення його горожанства на основі цього трактату".

Як вже згадано в попередній статті, в межичасі Найвища Рада постановою з 25. червня 1919 наділила Польщу окупаційним мандатом, уповажнюючи її до заведення цивільної адміністрації під умовою заключення окремого договору, запоручаючого автономію території, як також повну політичну, релігійну й особисту свободу населення. Застережено теж населенню виконання права самовизначення що до державної приналежности у відповідному часі. Значить: головні союзні й запризнені держави, роблячи ріжні застереження відносно б. російських і німецьких територій, підданих під польську суверенність та поодиноких австро-угорських територій, приділених Італії, Югославії й Чехословаччині, уважали, що подібні застереження відносно Сх. Галичини являються недостаточними. Навпаки, що до території Сх. Галичини і її населення виразно застережено право самовизначення, себ-то всенародній плебісцит.

Тимчасом рішенням Ради Амбасадорів з 14. березня 1923 віддано Польщі Сх. Галичину без ніяких застережень. Це рішення є не лиш на скрізь суперечне з постановою Найвищої Ради з 25. червня 1919, але навіть не обнимає застережень згаданих трактатів.

Рішення Ради Амбасадорів з з чисто юридичного становища полишає неунормованими й невирішеними ось які питання:

1) Справу горожанства та зязану з тим справу опції. Рада Амбасадорів на протязі одного дня зовсім нежданно, автоматично надає цілому населенню Сх. Галичини нове горожанство із усіми наслідками — включно з обовязком негайної військової служби в рядах польської армії. Вистане укрити собі дійсні відносини між обома народами, вистане пригадати, що ще недавно на території Сх. Галичини велася із усім завзяттям польсько-українська війна, щоби переконатися, яке замішання і які наслідки матиме таке побіжне вирішення на колині.

2) Справу амнестії. Годиться замітити, що поза границями

Пр. 301/23. В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 23. (9904) з дня 4. травня 1923. в артикулі під заголовком: 1) „І знов заборона" в уступах а) всгуп аж до слів „від Сяну по Збруч" включно, б) між словами „лиської лінії" і „зводить", в) між словами „Цікаво, що" і „дошкулюється", г) між словами „своє" і „не позвалим", д) між словами „10. травня" і „не повинна". 2) в артикулі в шпальті 3 і 4 сторінки другої а) наголовок, б) уступ від слів „Тепер вийшло документально" до кінця артикулу містять в собі єство злочину з § 65 д) а. к. ad 1 і ad 2 проступку з § 300 в. к. і арт. VIII з. з. 17.12 1862 Ч 8/63 Дз. узнав доконану в дни 3. травня 1923 конфіскату за оправдану і заводіа знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. п. № 6 ex 1863, а іменно засудженим за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів дня 5. травня 1923.

(Підпис начальника.)

В неділю, дня 13. травня ц. р. о 12. год. в полуд. в салі Музея Науков. Т-ва ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. святочне відкриття

= Другої Мистецької Виставки =

улагодженої заходами **Гуртка Діячів українського Мистецтва.** Вступ за запрошеннями. Добровільні датки приймаються з подякою.

Сх. Галичини находиться біля 20 тисяч українських громадян, які вижидали вирішення політичної долі Сх. Галичини згідно із запевненнями головних союзних держав; дальше годиться згадати, що в польських тюрмах томиться ще до тепер кілька сот українських громадян, засуджених за вчинки, поповнені на приказ української влади, або за її часів, та арештованих вже за польських часів, між иншим за агітацію проти польських виборів у Сх. Галичині — в часі, коли тут не істнувала іще польська суверенність. Всі вони є полишені на „ласку" польського уряду, бож проект польської амнестії з 26. березня ц. р. являється іронією і кпинами з неї. Правда, перша стаття цього проекту проголошує амнестію за політичні провини, поповнені до 15. березня ц. р., але друга стаття виключує від амнестії всі чинники, при яких наступило ушкодження тіла чи здоровля людини, ушкодження чи нарушення чужої власности, намагання повалити державний лад і т. п. Таким чином польський проект, колиб він став законом, мав би тільки маніфестаційно-паперове значіння, бо він не відносився ані до одного політичного проступника".

3) Економічні й фінансові кляузулі, а саме претенсії Сх. Галичини і її населення до б. австро-угорської монархії;

4) Унормування відносин і стану „ex lex", в якому находилася Сх. Галичина від другої половини 1919 до 15. березня 1923, а саме: а) закони і розпорядки польського правительства, якщо вони переходили межі військової окупації, є неважні — тим більше, що вони були видавані без згоди і співучасти населення Сх. Галичини; б) неважними з юридичного боку є й вибори до польського сойму в листопаді 1922 р., в яких величезна більшість східно-галицького населення не брала ніякої участи через те, що в тім часі Сх. Галичина не була піддана під суверенність польської держави; в) зовсім природно, що з тої самої причини Сх. Галичина не може партиципувати в довгах польської держави, затягнених нею до 15. березня 1923, а властиво до часу, доки населення Сх. Галичини не матиме контролі над буджетом; г) неважними з юридичного боку являються всі заряджения польської держави, відносно майна і фондів Галичини як краю, якими дотепер розпоряджалося польське правительство, нарушуючи принціп приватної власности і г) вкінці не вирішено відношення до зарядженъ і зобовязань українського уряду, який управляв Сх. Галичиною від 1. листопада 1918 до липня 1919, а який був визнаваний урядом „de facto" головними союзними державами, котрі входили з ним в офіціяльні переговори.

Так в найголовнійших зарисах виглядають ті „пропущення" і „недогляди", яких допустилася Рада Амбасадорів, відлаючи Польщі без застережень Сх. Галичину. Є це сі товий унікат, який в розвитку чисто практичного життя викличе величезне замішання і навіть з погляду польських протекторів не буде найменшим нормалізуванням життя на території Сх. Галичини, але продовженням злочасного стану „ex lex".

Стан висчої школи на Великій Україні.

„Соц. Дум." друкує такі відомости про стан київських висчих шкіл: склад київського студенства такий: вищий інститут народньоосвіти імени Драгоманова (університет більшість — 80 прц. Українці, переважно селяне, останні Росіяне й Жиди. Медичний інститут в березні ц. р. мав 2300 слухачів, з них Росіян 340, Українців 736, Жидів 1224, Інститут народнього господарства (комерційний) — Жидів 50 прц., Росіян 30 прц., Українців 20 прц. Тут переважають синки непманів, „завхозів", адміністраторів і т. д. Серед Українців більшість селяне. В політехніці Українців 20 прц., Росіян 55 прц., Жидів 20 прц. При інституті ім. Драгоманова та політехніці є робітничі факультети, де вчаться робітники, більшість з яких записана в комуністичну партію. Технікум зовнішніх зносин — більшість горожане середнього достатку: Росіян 35 прц., Жидів 50 прц., решта Українці. Архітектурний інститут — більшість — Українці селяне. Ветеринарний інститут — більшість Українці-селяне.

Львівська преса про маршалка Фоша.

П. Ст. Грабські починає святочну передову у „Слові Польськім" стереотиповою фразою „...щирим гарячим серцем витає сьогодні Львів..." Ендецький автор не торкається того, який Львів витає Фоша та яка вартість щирости гласливих витань польських патріотів і ми теж не будемо входити в ці справи, які далеко не є такими простими, як їх малює редактор названої газети. За те цікаво послухати, кого саме звеличає „Słowo Polskie" і його приклонники. А витає воно: „побідного вождя армій союзних держав і народів, котрі поставили собі одною з цілей війни звеличену Польщу з доступом до моря... Витає з вдячністю за надіслану в найкритичнійшу хвилину українських атак на Львів муніцію, за сформовану коштом і заходами Франції армію Галєра, за спаралізування інтриг, котрі хотіли накинути нам з Льондону перемиря, яке віддало би Українцям майже всю „Всходню Малопольску", за поміч, віддану в час большевицького наїзду одною-єдиною в Европі Францією..." І т. д. Дуже, дуже багато ріжних-ріжнородних заслуг приписує „Сл. П." особі марш. Фоша. Потім звоювшенрій автор нагадує заповідь Фоша про самопосвяту, волю і працю і обіцяє, що Поляки (читай: ендеки) „вміють відмовитися від теперішніх особистих і станових інтересів" — чого, очевидно, не зрозуміє марш. Фош, поки він не втаємничений в тернисту історію краківського пакту, яким ендеки готові поклонитися навіть самому Вітосови в імя „історичної майбутности Польщі", щоби „дорівнати матеріяльною культурою західному сусідови".

Коли Грабські бачить у марш. Фошови найбільшого союзника кресових патріотів у боротьбі проти гайдамаків в Рынку ч. 10. (про що инше Фош так і не думає!), то знову др. Юліюш Вурцель славить у „Хвилі" марш. Фоша, як визвольника жидівської нації, при чому не вагається з патосом і емфазою кидати дуже сміливі фрази: „...Від ста пятидесяти літ усі принижені і поневолені в світі навчилися дивитися з вірою на Францію та черпати з неї свої надії. ...І сьогодняшня Франція залишилась вірною своїм величним традиціям. ...Французький нарід, як завсіди, станув на вершинах свого післанництва та не відмовив своєї підмоги справедливій справі, хоча вона не торкалася його безпосередно".

„Хвиля" має на увазі справу Палестини, забувши у свому захопленню на Бальфура та по суті дідком скромненьку ролю Франції у вавольному сіоністичному рухови. Але Бальфур певне не образиться і „Хвиля" безпечно могла піти в узагальнюванню своїх тверджень ще дальше...

„Тебе Бога хвалим" за париське вирішення.

Довідуємось, що деякі староства на території Східної Галичини, між иншими й городенське староство, звернулися до парохіяльних греко-кат. урядів з домаганням відправити богослуження „Тебе Бога хвалим" з нагоди признання Польщі східних кордонів. Панове старости казали Українцям співати радісні й похвальні пісні за прилучення української землі до Польщі!

Станиславівський владика післав в звязку з отим розпорядженням провінціональних цариків такого листа до станиславівського й тернопільського старости:

„... Не входячи в те, чи таке домагання, ставлене до гр.-кат. парохіяльних урядів серед нинішних обставин, є тактовне й політично розумне, Епископський Ординаріят зазначує, що таке домагання переходить компетенцію світських влад, бо розпоряджати богослужения належить до влади церковної. Епископський Ординаріят вищуче протестує проти цього рода цезаропапізму і домагається відкликання повищого розпорядження, а на будуче просить, щоби в подібних випадках правительство зверталось до Епископського Ординаріяту, котрий потім видасть відповідне розпорядження підчиненому священству; священство обовязане в справах богослужения та всього релігійного культу а також всіх душпастирських обовязків слухати церковної влади а не світських державних функціонарів. Так само Епископський Ординаріят протестує проти вживання урядової форми „wzywam". Староство може вжити таку форму у відношенню до підчинених собі функціонарів, але не до священників, котрі є просто й безпосередньо підчинені своєму епископови".

З польських справ.

Дальші періпетії творения „польської більшости" Сойму й уряду.

Початок своїй і кріза.

Як відомо, 15. ц. м. мають розпочатися перервані наради сойму, а від 11. радитимуть комісії, м. ін. й фінансова. Майже трьохтижнева перерва мала на увазі й хронічну кризу сойму й кабінету: давалось час лідерам охочим до міністерських портфелів до-скочу переторгувати що слід, аби тільки зліпити т. зв. „дійсно польську" більшість. Тимчасом посли вже зїзджаються, а ситуація не тільки не прояснилась, але ще більше заплуталась, бо досить несподівано опозиція „лівиці" Пяста загналась так далеко у своїому „veto", що повстав ще один знак запиту більше, чи взагалі можливим є створення пясто-хєнівської більшости.

Вітос-Домбскі-Ратай.

Після варшавського зїзду воєвідської організації ПСЛ., де на цілій лінії побідила концепція Домбского, ворожа плянам Вітоса, центр переговорів про складення соймового блоку перейшов від осіб Дубановіча й Ваховяка на особу — Домбского, який поставив у страшенно неприємне становище цілу партію, яка мала творити кістяк нового союза. Отже всі зусилля приклонників нової „більшости" скеровані тепер на втихомирення збунтованого Домбского. Всі сьогодняшні польські газети враз заговорили про посередництво маршалка Ратая, який конферує з представниками згаданої „лівиці" Пяста. В звязку з цим „Пржеґльонд Вечорни" подає ось яку рецепту на злагіднення опозиції Домбского: Домбскі має стати маршалком, Ратай — премєром нового кабінету, а Вітос, як голова партії, дістав би великі впливи на державну політику! Такий проект буцім-то був би по нутру ендеції, яка дуже нерадо згодилась би на премєрство Вітоса, вважаючи це надто великою компромітацією.

Вітос образився.

„Хвиля" повідомляє, що Вітос хоче домагатися ясного вотум довіря від ПСЛ „Пяста", та вимагати від опозиції обовязкову заяву, що вона буде повинуватися рішенню більшости партії, під загрозою вихлючення з партії невдоволених. Одначе таке поставлення справи з одного боку перевищує права польського клюбу, з другого-ж — виключення Домбского і Ко нічого не помоглоб концепції „польської більшости". Тому найбільш правдоподібним здається скликання конгресу ПСЛ., чого отверто домагається Домбскі.

Все воно є ріжні комбінації, натомісць факт безконечної хронічної кризи польського сойму й уряду залишається на дальше без зміни...

РІЖНІ ВІСТИ.

В західній Тракії.

Грецька влада прогнала з Тракії 165 болгарських родин політичних злочинців. Збігці оповідають, що Греки мають намір видалити з Тракії майже всіх Болгар.

Комуністична маніфестація в Сопотах.

В Сопотах відбулася велика комуністична маніфестація з приводу розстрілу двох робітників, яких застрілила поліція. Демонстранти несли прапор з інтернаціональною звіздою та піднимали оклики на честь совітського уряду і Леніна.

Кабінетна кріза в Латвії.

Латишський кабінет міністрів подався до димісії. Премієр переводить реконструкцію кабінету.

Міжнародна конференція в Празі.

В короткому часі в Празі відбудеться міжнародна торговельна конференція, у якій візьмуть участь всі держави Европи і Японія.

Поранення англійського делегата в Москві.

Червоноармієць поранив у Москві вистрілом з кріса члена англійської місії в сов. Росії.

В Ньозорнк.

Союзні держави зложили на руки Ісмеда паші збірний протест в справі нових турецьких законів відносно чужинецьких банків в Туреччині.

Засідання Союза Народів.

Чергове засідання Союза Народів відбудеться 3. вересня в Женеві.

Італійська нота.

Дня 12. травня італійський уряд висилає до Німеччини ноту, у відповідь на німецькі пропозиції.

На Литві.

Дня 3. мая всі литовські часописі появилися в чорних рамах, на знак жалоби по утраті Вильна. Вся преса накликає до дальшої витривалої боротьби з Польщею, доказуючи, що справа Вильна є для Литви питанням життя і смерти.

На чесько-німецькому кордоні.

Чесько-німецька комісія закінчила наради і розпочала працю над остаточним визначенням кордону.

Ревізія присуду в справі Круппа.

Оборонці Круппа зголосили у верденському трибуналі просьбу о ревізію присуду засуджених. Просьбу принято. Друга розправа проти Круппа відбудеться 16. травня в Діссельдорфі.

У французькім кабінеті міністрів.

На останньому засіданню французької ради міністрів Пуанкаре назначив день 22. травня як реченець дискусії в справі Поруря. Деякі міністри домагалися, щоби той реченець назначити на 14. травня, але внесок їх перепав. Порушено справу заяви довіря для Пуанкаре, яку ухвалив парламент 488 голосами проти 76.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Події в Рурщині

Берлін. Німецька преса хоч в основі висказується за продовжуванням перктратацій про відшкодовання, радить здержати дальше ведення тих же до часу одержання відповіди Англії і Італії.

Берлін. Вечірня преса повідомляє, що німецьке правительство має вислати до Франції протестуючу ноту проти присуду на 8 директорів заведень Круппа.

Берлін. Комендант французьких військ в Ессен заборонив збиратися перед французькими постеруиками і кватирами. За непримінення тому приказови будуть відповідальні посадники даних місцевостей.

Берлін. „Форвертс" звідомляє, що соціялістична фракція заголосила в німецькім парляменті внесення, вививаюче правительство до предложення в реченци до 5 червня ц. р. проекту закона, котрий передбачував би покриття коштів окупації басейну Рури дорогою оподаткування високих доходів і великого майна.

Засуджені директори Круппа.

Дісельдорф. Засуджених директорів заведень Круппа перевезено до військової вязниці в Дісельдорфі.

Англійська відповідь.

Відень. „N. Fr. Pr." з Льондона: Текст англійської відповіди Німеччині ще досі не усталений окончено, ані не подано до відома в Парижі і Брукселі. В тут. політичних кругах заявляють, що відповідь не буде готова до кінця цього тижня, ані не вручиться її. Не є виключене, що прелідує ще нова вимінa думок між Льондоном, Парижем і Римом у справі дошільности вказівок, що мається післати Німеччині.

Вайган в Байруті.

Байрут. 10. ц. м. прибув тут ген. Вайган. Місто удекоровано прапорами. Ген. доконав перегляд війська і приняв на авдієнції вищих урядників і представників французької кольонії.

Затримання англійського корабля.

Льондон. Польрад. Наспіла тут вістка, що на Білому морі російська канонірка задержала англійський корабель „Льорд Астор". Корабель цей мав 17 чоловіка залоги. Це сталося небаром після задержання корабля „Джемс Уот", що викликало в Англії повне обурення.

Льондон. Райтер з Гельсінгфорса: Совітське правительство відповість на англійську ноту з кінцем тижня і предложить справи англійських кораблів розємному судови.

Гельсінгфорс. По звідомленням часописів, совіти у відповіди на останню англійську ноту мають заперечити закид, начеб вели пропаганду в Англії в англійських кольоніях.

Американське поготівля в Китаю.

Відень. „N. fr. Pr." з Вашінгтона: Згідно з урядовою заявою американські оружні сили в Китаю і на Філіпінах стоятимуть до розпорядимости на випадок, колиб заграничні дипльоматія в Пекіні ухвалила завдати покористуватися міжнародньою поліцією з приводу неспокоїв у Шантунзі.

Друга розправа проти болгарських міністрів.

Софія. Б. Т. А. В другій половині липня ц. р. почнеться в Софії друга розправа проти міністрів Гешова і Данева, обвинуваченых за втягнення Болгарії до війни 1914 р.

Два концерти.

Початок травня приніс нам (під конець доволі пустого музичного сезону в цім році) деяку несподіванку в виді двох сольово-вокальних концертів: „Вечера пісень" п. Галі Пясецької і вокального концерту тенора державної опери в Загребі п. Р. Любінецького.

„Вечір пісень" п. Пясецької при співучасти п. Н. Барвінської устроєний на дохід Нар. Лічниці дня 4. ц. м. був в нашому музикальному житті появою доволі оригінальною, щоб вже не сказати — небувалою. Співачка досі у Львові майже зовсім не знана, а тими, хто її знав, трохи легковажена, зважується отсе на самостійний вечір пісень заповнити усю програму, підчеркнути треба вельми ріжноманітну та інтересну в значній части навіть зовсім нову і незвісну у нас. І на диво співачка стягає доволі значне число нашої публики, та — що ще дивнійше, потрафила сю публику — спершу недовірчиву — де далі настроїти до себе вельми прихильно, та навіть вробити враження. Хочу бути до крайности щирим та далеким від всякої пересади. Голосові засоби і технічні середники голосового матеріялу артистки не такі великі, щоби ними можна було безцеремонно і довільно шафувати; але умілий добір репертуару, вроджена інтеліґенція і дистинґція, тонка музикальність і гарна школа і еруди ція вокальна — все те разом злożилося на те, що артистка усю ріжнородну і трудну пісенну програму так опанувала, що віддала кожній пісні те, що їй належиться, добула із кожної питомий настрій і вираз. Тим тільки виключно трафила вона до серць слухачів, навіть ляїків. Найкраще се можна було пізнати із вражіння, яке зробила співачка двома діяметрально протилежними піснями Р. Штравса: „Ruhe meine Seele" повною германського патосу і коронкованою серенадою „Ständchen". При всіх великих а так ріжних вимогах, які ставлять обі пісні до виконавця, співачка вивязалася з обох гарно.

Найкраще вийшли дві нові (немов би для голосу співачки написані) вельми інтересні пісні п. В. Барвінського до слів Головацького (народня сербська) і Гайцого (У мене був кований рідний край); перша пронизана тонко шліфованою українською мельодикою, друга вдатно ілюструюча трудні нюянси Гайнівського настрою.

Всеж ми були би дуже несправедливі, якщо не згадали би, що рівну заслугу удачі сього вечера треба признати фортепяновому супроводови п. Нат. Барвінської. А треба тимити, що в головній частині співаних на вечері пісень мав хто зна чи не головну трудність як раз акомпоніямент, та що тільки при ідеальнім супроводі ті пісні взагалі є можливі до виконання. Тому і ми мусимо попри співачку повитати горячо пяністку-акомпаніяторку тої міри та висловити здивування, чому таку силу частійше у нас не втягається до наших концертів.

П. Роман Любінецький, хоча й на превелике диво виступив отсе у Львові що йно перший раз на концертовій естраді—однак звісний був нам уже здавна з инших виступів, та рецензійної реклями не потребує. Найкращим доказом цього була випродана битком набита саля „Народнього Дому".

Тому позволю собі обмежитися тільки до деяких загальних заміток, які мені насунулися. Найбільша сила п. Любінецького, це його гарний шовковий ліричний тенор, даний з природи, а витончений і вишлахотнений чудовою школою, притім доволі великий і обємистий волюмен середини із легкою горою творять основу його артистичного вокального стилю. Головний репертуар його — це оперові арії італійського жанру, як Фавст, Boheme, Манон ітп. Дикція і з нею звязане фразування хоч і бездоганне, але все таки стоїть у його на другім пляні, не займає у його стільки уваги, скільки пр. у Мод. Менцінського. Найкраще вражіння зробив артист кінцевими точками, особливо арією Рудольфа з Богеми. Взагалі сказати можна, що співак поводився на концерті з голосом економічно, йдучи до кінця програми crescendo. Тому і в першій половині, (вложений з пісень) співак не взяв публику з місця з разу, а згодом розспівався.

Пісенний концертовий стиль артист трактує подібно як оперовий, свобідно, може декуди надто свобідно, позволяючи собі в дрібних мініятурах на грунтовну зміну на тільки мельодії, але й поетичного тексту відповідно до своїх вимогів bel canto, та не все із користю для поетичного змісту і настрою. Те цим я ніяк не хочу зменшити загального вражіння і загальних великих артистичних вальорів нашого артиста, одного із немногих співаків, який здобувши собі европейську марку при тім не зірвав духової звязи із своєю рідною сферою. Щиро витаючи його у нас, бажаємо йому найкращих успіхів в дальших його артистичних змаганнях.

Д-р Ст. Людкевич.

ДІМ КИЛИМІВ ГАЙНЯНСЬКИХ
ЛЬВІВ, ПЛ. СВ. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЛІЧНУ ПРОДАЖ НИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА в ГАЙНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНИХ „СХІДНИХ ТОРҐІВ". — — КИЛИМИ на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомани і буяки, хідники, подушки, потаравки, килимові і шкотські портіери у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 5—10

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (29) число „Діла" сконфісковано за деякі місця вступної статті і статті „В антракті.

— **Народній Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **До понеділкових арештувань.** Д. 7. мая між иншими, був основний трус у письменниці Катрі Гриневичевої. У погоні за чимось таємничим перевернено кожну закутину аж до пивниці та стриху, опісляж арештовано обох синів п. Гриневичевої та поміщено в арештах при вул. Яховича, куди помандрували й рукописи письменниці.

— **Удекорування Успенської церкви.** Подається до прилюдної відомости, що ключі від церковної вежі не знаходяться в руках управи парохії. Управа парохії не бере тому ніякої відповідальности за удекурування церковної вежі в день приїзду Фоша.

— **Просвітно-економічне віче.** Звертаємо увагу громадянства м. Львова, що в неділю дня 13 мая ц. р. відбудеться точно о год. 12 в полудне у великій сали „Народнього Дому" з рамени філії „Просвіти" ім. Т. Шевченка у Львові публичне просвітно-економічне віче. Виголошені будуть три реферати: просвітний, економічний і освітно-шкільний (Рідна Школа). З огляду на вагу справ, які будуть обговорювані на цьому вічу, просимо так всю інтелєґанцію, як і все наше міщанство до ґреміяльної участи в сьому першому, повоєнному того рода вічу.

— **Чума в Єгипті.** В Єгипті вибухла епідемія чуми, яка поширюється щораз більше.

— **Панщина вартає.** Нам пишуть: Крик розпуки видирається з грудей селян Старич і Курник яворівського повіту. Села ті, передовсім останне не мають власних пасовиск і тому свій товар випасали за певною доплатою в лісах старицького дідича Вайсмана. Доки жив старий дідич, відносини були тяжкі, але всеж таки виносимі. Та старий помер на війні, а на його місце прийшов брат зі своїм завідателем Дудзінським. Від того часу все змінилось. Оплати за випас щорічно підношено, аж дійшло до того, що сего року за одну корову жадає Дудзінський: вижати 6 кіп збіжа, 4 дні косьби, 2 дни своїми кіньми звозити сіно, значить числячи жатьбу на пісках одної копи збіжа два дні вийде разом 18 днів роботи в жнива. Крім того готівкою 25.000 мп. За одну штуку треба цілі жнива на панському лані працювати. Люде з плачем відходили з двора, але не згодились. Рішили на своїх власних клаптиках долинок випасати. Та не припало це до вподоби п. Дудзінському. Тому Дудзінський висилає 6. травня до Курник комендата постеруику зі Шкла, з той разом з війтом Козаком, старостинським прислужником, в уряді громадськім видає заборону випасати худобу на своїх власних ланах, бо „худоба моглаб з ланів зайти в панський ліс і наробити там шкоди". Хоч сядь та плач, або... роби панщину.

— **Бунт у вязниці.** В Бранденбурґу

зі у вязниці вибух бунт з приводу репресій управи вязниці. Вязні здемолювали внутрішнє уряджения келій, вибили вікна, побили сторожу і намагалися втечи в чому перешкодила поліція.

— **Редакція „Гемайзького Вістника"** прийшла до переконання, що інформації, які послужили основою до статтей, поміщених в числах 107 і 121 „Громадського Вістника" з 1922 р. під заг. „Конвентикль porządnych starorusinów" і „В orі ковім сезоні" („Згляньтеся на бідного каліку!..."), — які порушують честь п. . Івана Лісковацького, д-ра Юліяна Яворського, о. Івана Костецького, д-ра Льва Алексевича і Зенона Філіповського, минаються з дійсністю. Висловлюючи жаль з приводу того, що певним кругам т. зв. русской народной организации далася ваетти в блуд. Редакція відкликує піднесені в тих статтях проти названих панів заміти, а зокрема заміт, начеб хтонебудь з них побирав з гадючих фондів, чи взагалі від Поляків, засоби на газету „Русскій Голосъ".

— **Лиси монґольські** в будапештенськім магазині футер Брайтфельд і Візнер, Львів, вул. Сикстуська 2. 2176b) 1-2

Дописи з краю.

Вибрики кресовців у Немирові.

Дня 10. квітня ц. р., в третий день Великодних Свят, відбувалася в Немирові збірка на „Писанку Рідній Школі" за жовто-блакитними відзнаками.*) Традиційно в цей день після Служби Божої виходить процесія на поля до каплички для освячення води. Тому в цей день, як кождого року, зійшлися до Немирова многотисячні маси народу з дооколичних сіл. Та барви жовто-блакитних відзнак, що видніли на грудях тисячів чоловіків, жінок, парубків, дівчат і дітей вертаючих з Немирова до своїх сіл, так подразнили зір немирівських „rycerzy kresowych", що ті, як еспанські бики, на вид червоної плахти, показалися: Розташували в ріжних місцях міста застави, узброєні в ломаки та коли і уладили на спокійно вертаючих домів людей організований бандитський напад.

Найсильнійша застава, що в її склад входили „rycerze": Bielic, Diduch Stefan, Sadurski Stanisław, Gontnicki, Dzinda і Stanisławski, „оперувала" коло цвинтаря, де розходяться дороги до сіл: Грушева, Колониць, Щеплот і Радружа. Узброєна в колі банда випадала з цвинтаря на гурти людей, що вертали туди домів. Людей били бандити до крови, так що в одному випадку саміж таки Поляки: Дуркевіч Францішек і його жінка Марія, які припадково туди переходили, стануди чинно в обороні катованих. Тяжко побиті люде з Колониць, Щеплот і Грушева поіменно не знані.

Друга „застава" оперувала таки в самім ринку, в західній його стороні, куди вертали люде з Верблян і Старого Яжева. Тут найбільшу „rycerskość" виявили тато зі сином: Kostycki Jan і його син Jakób. Вони побили до крови Теодора Дацка, селянина зі Старого Яжева. Бандити повалили Дацка на землю, били його дальше костурами і розбили йому голову. Прийшлося непритомного Дацка відливати водою і відвезти фірою домів, бо йти пішки ніяк вже не міг.

Ще инша застава „подвизалася" в північній стороні ринку, скріплена опісля „rycerzami" з першої застави: Sadurski Stanisław і Gontnicki побили тут костурами Олексу Романика, селянина з Радружа. Садурські силою здер з побитого до крови Романика блузу і забрав її собі.

Ці бандицькі напади на безоборонних людей відбувалися на очах польської державної поліції (всі жа в Немирові поліцистів) повинили в цей день „службу" в місті), але вона (польска державна поліція) ні в одному випадку не інтервенювала! (Взручати в цьому поліцію прийшлося цивільним Полякам, яким не подобався цього рода обява „суверенности". Виходить, що цей бандитський напад з розбоями безборонних людей увадили плано во немирівські „krésowi rycerze" не без відома жандармів немирівського постерунку польської державної поліції. Зараз таки недалеко, бо ледви пять-шість кроків від місця „операції" остаточної застави, в хвилі як Sadurski Stefan і Gontnicki били костурами Олексу Романика, а Sadurski здирав з побитого Романика блюзу, стояв жандарм з немирівського постерунку польської державної поліції Michalski Stefan. Цей жандарм з усмішкою приглядався подвигам „rycerzy", подавав бандитам охоти і кликав до них: „Bij sk. wuna kabana!" Michalski був тоді в службі!

Нагорянка, пов. Чорт»ів.

З відновленням читальні „Просвіти" починає і в нашому селі свитати. Активну участь бере переважно молодь. Заходом тутешніх студентів Дмитра Шевчука та Антона Пельвецького засновано аматорський кружок, який своєю працею здобув собі славу в околиці. Досі виставив гурток такі песй: „Наталка Полтавка", „Повернувся з Сибіру" (2 рази), „Военна любов", „Хоч раз його правда", „Безталанна", „Назар Стодоля" (2 рази) і „Невольчик". Дохід з вистав призначено на будову сцени, на закупно книжок, а часть віддано на українські вищі школи. При читальні основано хор, котрий провадить п. Теребенець. В селі засновано кооперативу „Народний Дім", але на жаль не може гарно розвиватися, бо досі вписалося мало членів, а ті що вписалися, ще не всі зложили свої вкладки. Найбільш улюбленим є „Діточий Кружок", згуртований студ. Дмитром Шевчуком. На свята відіграли діти дві сцен. картини „Дядько Тарас" і „Сирота". Дохід з їхнього представлення призначено на закупно діточих книжок. Готовляться нові вистави „Сон Івасика" та „Печери".

Тутешня учителька, загорілa шовіністка не позволила шкільним дітем брати участи в задуманій виставі, а тим, що будуть грати, загрозила карою. Однак родичі дітей зізволили своїм дітям брати дальше участь і 29. квітня відограно обі вистави. Та горе було тим дітям, що прийшли на другий день до школи. Один хлопчина дістав 30 „пац" на руку, а одну дівчинку то замкнула по науці в школі. Другі побачивши, на що заноситься, повтікали зі школи.

Пожаданим булоб, щоби другі села взяли примір і в себе зорганізували малих дітей, щоби не ходили більше самопасом. *Громадянин.*

*) Зібрано і вислано „Рідній Школі" 500.000 мп.

Виказ жертв

зложених в Адміністрації за липень 1922 р. в марках п:

На голодуючих: о. Гошка Гординя 200, парохія Залізці 600, Ходорів 12.500, д-р І. Зілинський Львів 4000, Василь Зарівний Устє руська 1600, село Сапанчини 16.100, Нагірський Лев Бережани 2000, Комарявський С., Вітус Т. Куряни 1350, проф. Федусевич Львів 23.600, Т. Глинський Львів 1000, В. Бачинська Львів 1000, Д. Андрієвський Брукселя 4950, Е. Кузьмаківна Самбір 3000, Ів. Микитин Людвинівка 2000, о. П. Давосин Ліщина збірка 13.680, о. А. Онуферко Кривє 21.565, Гоїв Отн Снятин 1000, Добра Книжка Львів 5000, Учительство Бучачини 10.500, Збірка шкільних дітей Сінець 2500, о. Наболотний П. Гошиця 2000, А. Вовк Поплавники 2000, Збірка парохіян в Гелятині 10.000, о. Волод. Бабій Суходіл 2000, Збірка парох. Суходіл 1500, Леонтина Івасечко Львів 500, І. Вітик Ярослав 2500, о. Литвин Супрунівка 2000, Теодор Потерейко Замочок 3000, Евст. Лельо Пилзко 600, о. І. Яросевич Райське 1000, Шкільник Гепнці 500, о. М. Баранецька Якубова Воля збірка 10.000, Ів. Гавришків Хшанів 2340, Громада Стецева 3015, Мих. Домінів Львів 1000, о. Є. Стецько Камінка 600, Василь Согор Львів 1000, Роман і Оксана Согорі Львів 600, Хлопці з забави Якубова Воля 1500, інж. Р. Коритовський Краків 800, о. Ю. Гронківський Баня берез. 2000, о. В. Чайківський Зачепче 2000, о. І. Чичула Дністрик судовий збірка 10.530, Григ. Гонтаревський Ходорів 2000, о. Стецько Камінка 1000, Омелян Стецько Камінки 100, Ярослав Стецько Камінки 100, Оксана Стецько Камінки 100, д-р Гамаль 1000, Марія Мехнїцька Камінки 700.

Рідна Школа: Пилипець Щирець 1000, Олена Новодворська Жуків 500, д-р Е. Шуровський 800, К. Жуковський Львів 177, о. Іларіон Голіч 150, суддя Іванець 10000, Т. Вибранець Ходорів 800, о. М. Баранецький Якубова Воля 1000, Ів. Гавриліз Хшанів 1000, Василь Фостун Олешів 50), Кружок УПГ. Теребовля 18334, Ева Стецишин Глещава 1000, Филимон Білозор Чанків 1000, Анна Попович Надвірна 300, Д-р В. Гамаль Тернопіль 2000.

Інваліди: Ур. парох. Вербилівці (Д) 4050, о. Полянський Лопатин 516, складачі Старого тіп Львів 2000, д-р Р. Чайківський Львів 500, Серафинецький 1000, Е. Яшан Серафинці 500, П. К. О. 200.000, ур. парох. Вербилівці (Помяник) 1000, о. М. Баранецький Якубова Воля 1000, Василь Фостун Олешів 500.

Просвіта орг. фонд: Д-р В. Смодин Краків 1000.

Взяті: Василь Фостун Олешів 500.

Приди пряниці: Громада Червінів Станиславів 7000, о. М. Грималюк Тишківці 6000.

Учітєля Просвіта Мор. Острава 3149.

Парт. податок: о. І. Хавалка Хмільно 1000, Филип Вовчук Кольбушова 500, Степан Андрусишин Острів чор. 1000, о. Курчаба Острів 500.

Акад. молодь: д-р Р. Чайківський Львів 1000, Е. Кузьмаківна Самбір 800, д-р Андрієвський Брукселя 4950.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5).

Субота, 12. мая год. 7·30 веч. Премієра! „ХАТКА ЛЯЛЬОК" (Нора) драма на 3 дії Г. Ібсена.

Неділя, 13. мая год. 3. попол. „ВІЙ" фантастична оперета на 4. дії М. Кропивницького.

Неділя, 13. мая год. 7·30 веч. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ" оперета на 3 дії Л. Фалля.

Білети продає раньше „Союзний Бюро", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 8 вечер каса театру. 1—1

Яворів. Саля „Народнього Дому".

Четвер, 10. мая п. р. „ГАЛЬКА" опера на 4 дії Ст. Монюшка. Виступ п. А. Гаска.

Субота, 12. мая „КАТЕРИНА" опера на 3. дії М. Аркаса. 1—3

Український театр під дир. Івана Когутяна під артистичним проводом М. Вешкля. **Болехів, саля Сокола:** Четвер 10. п. м. „ХАТА ЗА СЕЛОМ". Пятниця 11. с. м. „МІРА ЕФРОС". **Долина, саля Сокола.** Субота 12. с. м. „МІРА ЕФРОС", неділя 13. с. м. „БІЙ МЕТЕЛИКІВ". 2278 3—3

Матуристи акад. гімназії 1887 р. зійдуться дня 21. мая другий день лат. Зелених свят у волоській церкві година 9. рано. — Маковей, Студинський, Вітошинський. 2295 1—1

Дня 7. червня 1923. відбудеться **з'їзд товаришів, що здавали матуру** в р. 1878. в академічній гімназії у Львові. — Білецький, Дзерович, Ільницький, Макух, Федак. 2293 1—2

Дрібні оголошення.

В ПРУСЬКІЙ ОКОЛИЦІ пошукую двох кімнат з уживанням кухні на протяг 3-ох місяців. Зголошення до Адміністрації для „Катехита". 1—3

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ. ЦВІНҐЕРИ

від найдешевших до найдорожших у всіх; одах. **Сила** Цайсса, Буша, Герца,

ЛЬОРНЕТКИ

ЛЕВ АЙЗЕЛЬ і Сна „У ЛЬВОВІ" Легіонів 1.

Телєф. 458. Адреса тел. Оптика Львів.

полєві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції повадуються відворотно. 6-50 2151

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, гасмозводи, вікна до церков, огородження, огнетревалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Барстатова (між вул. Рівенською і Когедецького). 2297 1-10

ДО АМЕРИКИ виїздить адвокат, що має вироблені там знайомости, залагоджує під гарантією поручення. Запити пересилати: Львів, почтова скритка 40. 2295 1—3

СТАРША женщина за дуже скромним винагородженням сейчас могла би прийти з помічю в домашньому заряді, найрадше в домі священника на селі. Письменні зголошення до Адміністрації під „Женщина". 2294 1—2

КАВАЛЄР на високім становиску з увід. образуванєм літ 35, має же переписку в матрімоніяльній цілі з панною або вдовою до 26 літ. Посаг вимаганий. Адреса: Poste restante K. H. почта Brzozów k. Sanoka. 2292 1—1

ЦЕМЕНТ, вагонову, пару, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо, рури, по конкурентійних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 a) 2)—30

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, лемент вагонову постачає „Пільот" Баторого 4. 1974 6-30

ВІЛЛЯ, 2 більших кімнат, стайня, огород продасть Коженьовскі, Дверницького 46. 2262 3—4

Шкріть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг

Д-р Т. МУНД

б. сек. віденськ. і львівськ. шпиталя повернув і ординує від 8—10, 12—1 і 3—6

Львів, Асника 1. 1—4

2273 2—6 ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИНСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Панієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

РОБІТНЯ МУЖЕСЬКИХ ОДЯГІВ

Василя Курочки

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЦЛОВА ЧИСЛО 12.

виконує всякі замовлення дешево, солідно і дуже елегантно. 2275 2—3

!! Жадайте !!

дріжджевого порошку — і ванілевого цукру —

„RITTERA"

Всюди до набуття.

XXVI ФАБРИКА 1—2

ЛЬВІВ, КРАСІЦКИХ ч. 20.

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.

2025 9—25

СКЛАД ОБУВИ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 31 (9.912). Львів, неділя 13. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телєграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Програма італійського фашизму.

Рим, в маю 1923.

Від кількох місяців українська преса і мабуть також і її читачі зацікавились фашизмом. Тому не від річи буде переповісти програму фашизму, тим більше, що се може причинитися до вияснення деяких непорозумінь відносно наслідувань, надій або побоювань, звязуваних в сим італійським нац'онально-суспільним явищем.

Останню похищо редакцію програми фашизму, спершу руху а відтак партії переведено на з'їзді представників фашистів, що відбувся у Фльоренції між 19—22. грудня 1921 р. Основи її ось такі:

Нація не є простою сумою живучих одиниць і не є орудям партій для їх цілей, а є організмом, обнимаючим необмежений ряд поколінь, в яких одиниці є проминаючими елементами, нація є найвисщою синтезою усіх матеріальних і нематеріяльнах цінностей роду.

Держава є юридичним воплощенням нації. Політичні установи являються доцільними формами, оскільки в них находять свій вислів і оліку національні цінности.

Індівідуальні вартости одиниць і вартости спільні більшій скількости зорганізованих у колєктиви одиниць (родини, громади, корпорації і т. п.) мають бути хоронені і підтержувані в розвитку, але все тільки в межах нації і їй мають бути підчинені.

Національна партія фашистів стверджує, що в теперішнім історичнім моменті національна звязь є домінуючою суспільною організацією та що основним житєвим законом у світі не є зєдинення ріжних суспільностей в одну величезну суспільність, людство, як се вірить інтернаціоналістична доктрина, але творче і — до побажання — мирне суперництво ріжних національних суспільностей.

Державу зводиться до її головних завдань політичної і юридичної натури.

Держава має наложити круг діляння і відповідальність на асоціяції і дати право вибору до національних технічних рад також професійним і економічним корпораціям (синдикатам).

Супроти сього мають бути обмежені повновласти і функції теперішнього парляменту. До парляменту мають належати проблєми, що відносяться до одиниці як горожанина держави і до держави як органу для здійснення і охорони найвисших національних інтересів. До національних технічних рад належать проблєми, які відносяться до ріжних родів діяльности одиниць як витворців.

Держава є суверенна; ся суверенність не може бути ні нарушена ні обмежена церквою, якій мається загарантувати як найбільшу свободу у виконуванню її духовної служби.

Національна партія фашистів підпорядковує своє становище державним установам та моральним й матеріяльним інтересам нації.

Фашизм не може оспорювати історичного факту розвитку корпорацій, а хоче погодити сей розвиток з національними цілями.

Треба піддержувати корпорації як вислів національної солідарности і як средство для розвитку продукції. Корпорації не сміють змагати до сього, щоби втопити індівідуальність в колєктивности, самовільно обмежуючи спосібности і сили одиниць, а навпаки — повинні їх використовувати і розвивати.

Фашисти будуть обстоювати слідуючі домагання в користь робучих кляс:

1) Проголошення державного закону про вісімгодинний день праці з деякими застереженнями а огляду на рільничі і промислові потреби;

2) Соціяльне законодавство, примінене до теперішних потреб відносно неспосібности до праці, старости і нещасливих випадків рільних і промислових робітників;

3) Представництво робітників в кождій галузі промислу;

4) Передання ведення промислових і публичних підприємств синдикальним організаціям, як вони будуть до сього морально гідні і технічно підготовані;

5) Поширення дрібної власности в сих сторонах і на сі роди управи, які до сього надаються.

Національна партія фашистів змагає піднести політичні прийоми на таку уровень, щоби публична і приватна мораль в житю нації не були противенствами.

Вона бажає відновити етичну засаду правління, а саме, що публичне добро має бути адміністроване не в інтересі партій і клік, а на користь нації.

Треба відбудувати престіж національної держави, яка являється сторожем, обороницем і провідником національної традиції, національного почування і національної волі.

Свобода горожанина є обмежена 1) свободою инших правних осіб і 2) суверенним правом нації: жити і розвиватися.

Держава має пособляти розвиткови нації, не монополізуючи працю, але піддержуючи усякий почин, що має за ціль етичний, інтелєктуальний, релігійний, мистецький, юридичний, суспільний, економічний, фізіольогічний поступ національного колєктиву.

Постуляти фашизму в закордонній політиці представляються так:

Італія має обстоювати право до своєї повної історичної і географічної єдности також і там, де ця єдність ще не осягнена; має виконувати своє завдання заборола латинської культури над Середземним морем; має дбати, щоби італійські закони були бережені иншими народами прилученими до Італії; має дати відповідну охорону Італійцям, що живуть за кордоном.

Фашизм не вірить в життєздатність і в теперішні принціпа так званого Союза Народів тому, що в нім не є заступлені усі нації, а ті, що в нім находяться, не є рівноправні.

Фашизм не вірить в життєву спосібність і доцільність інтернаціоналів ні червоних ні білих ні иншої краски, бо це є штучні і формалістичні будови, в яких гуртуються меншости більше або менше переконаних одиниць в порівнанню з широкими масами населення, які живучи, поступаючи наперед або повертаючи назад, рішають про зміни інтересів, супроти котрих усі інтернаціоналістичні будови є засуджені на упадок, (як се наглядно виказала недавна історія). Торговельна експанзія і політичний вплив міжнародніх трактатів мають змагати до більшого поширення італійськости у світі. Міжнародні договори мають бути переглянені і змінені у цих частях, що показались неприміннимими та мусять відповідати вимогам національного і світового господарства. Держава має використати італійські кольонії Середземного моря і поза океаном, творячи економічні і культурні інституції і дбаючи про скору кольонізацію.

Національна партія фашистів є прихильна політиці дружних зносин з усіма народами близького і далекого Сходу.

Оборона і розвиток Італії за кордоном має лежати в руках війська і фльоти, що мають відповідати потребам італійської політики і силі инших націй, та в руках дипльоматів, випосажених в знання, патріотичний дух, культуру і засоби так, щоб були у стані не тільки символічно репрезентувати, але і дійсно представляти велич Італії перед світом.

Що до питань фінансової політики і економічної відбудови краю, партія фашистів буде змагати:

1) щоби була законом усанкціонована дійсна відповідальність одиниць і корпорацій на випадок невиконання свобідно заключених умов праці;

2) щоби була постановлена і управильнена приватно-правна відповідальність урядовців і адміністраторів за їхнє кожде занедбання супроти пошкодованих;

3) щоби установлено явність підпадаючих оподаткованню доходів і спадкових вартостей в ціли улекшення контролі над фінансовими обовязками горожан супроти держави;

4) щоби евентуальна державна інтервенція для необхідної охорони пенних галузей рільного і фабричного промислу перед надто небезпечною заграничною конкуренцією була сього рода, щоби заохочувала продукційні сили краю, а не запевняла плютократичним групам гарантований визиск національного господарства.

Предметом негайної акції фашистів є:

Санація буджетів держави і місцевих автономічних тіл, децентралізація адміністрації в ціли упрощення урядування і зменшення числа бюрократії, строге береження публичного гроша, упрощення податкового організму, опозиція проти фінансової і податкової демагогії, яка знеохочує ініціятиву і ослаблює джерела національної ощадности і продукції, знесення аренди публичних робіт, створення органічного пляну публичних праць, віддання приватній індустрії промислових підприємств, які держава показалася неспосібною вести (головно телєфони і залізниці), знесення монополю почти і телєграфу.

В своїй соціяльній політиці фашизм визнає суспільну ролю приватної власности, яку уважає правом і обовязком.

Партія фашистів супроти соціялістичних проектів економічної відбудови, основаних на колєктивістичнім господарстві, ставиться на грунт історичної і національної дійсности, яка не допускає один виключний тип рільничого або промислового господарства, та заявляється прихильною для тих форм, які можуть забезпечити як найбільшу видатність продукції і як найвищий степень гаразду.

Партія фашистів бажає, щоби була управильнена боротьба інтересів категорій і кляс і тому жадає юридичного признання відповідальностей і організацій робітників працьодавців; дальше жадає заборони страйків в публичних установах з рівночасним установленням розємних трибуналів, ложених з представників влади, робітників і працьодавців. Треба ще згадати становище фашистів в справі шкільництва і війська.

Головною метою школи має бути виховання людей, спосібних запевнити економічний та історичний поступ нації; вона має піднести моральний і культурний уровень нації і розвинути найкращі елєменти з усіх кляс для постійного відновлювання кругів, що стоять на чолі Нації.

Кождий горожанин є обовязаний до військової служби. Військо повинно зближатися до форми узброєної Нації, в якій всяка сила індівідуальна, колєктивна, економічна, промислова і рільнича служить найвищій справі, то є обороні національних інтересів.

Ось майже зовсім точно переповіджена програма, яка під теперішну хвилю є в обовязуючій силі у фашистів. Як видко, на ділі нічого нового і оріґінального в ній нема. Оріґінальним є тільки те, що ся програма змогла так скоро стати офіціяльною програмою правительства та що італійський народ схотів дати сему правительству для її

Пр. 303/23. В Імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 24. (9905) з дня 5. травня 1923. в артикулі під заголовком: 1) „Перед навалою" в уступах між словами а) „боротьба" і „з нами проводять", б) „польською навалою" і „Тактику", в) від слів „для якої не страшні" до кінця. 2) „З преси" між словами а) „в польськім війську" і „заскорупи", б) „участи в" і виборах" місить в собі єсто звочину з § 65 а) з. к. уклад дозволяє в дни 4. травня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближщім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за преступство на гривку до 400 Мп. — Львів, дня 5. травня 1923.

(Підпис неясний.)

В неділю, дня 13. травня ц. р. о 12. год. в полуд. в салі **Музея Науков. Т-ва ім. Шевченка** вул. Чарнецького ч. 24. **святочне відкриття**

= Другої Мистецької Виставки =

уладженої заходами **Гуртка Діячів українського Мистецтва.** Вступ за запрошеннями. Добровільні датки приймаються з по дякою

здійснення так великі засоби і так широкі повновласти, які до тепер не були відомі історії нової Італії.

Причини цього лежать у своєрідних теперішних італійських відносинах, що є зовсім неподібні до відносин пр. в Польщі.

В. Бандрівський.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вид. кн. 40.009.

Велика Україна.

Стан засівів.

Офіціяльне совітське повідомлення про теперішній стан засівів на Україні звучить так: Пізна весна задержала польові роботи. Ярина на правобережжі задовольняюча, на лівобережжі гарна. Стан озимини ще не виявився.

„Махновці".

„Русспрес" повідомляє, що на Полтавщині загін повстанців, які іменують себе „махновцями" учинив напад на пирятинський виконком. Повстанці захопили й розстріляли 12 комуністів й залишили місто. Большевики оголосили стан облоги й взяли закладників з поміж купців й духовенства. Серед селянства на Полтавщині шириться чутки, що вернувся Махно. З приводу цього совітська влада видала сповіщення, в якому говориться, що Махна в Варшаві повішено по присуду окружного суду.

Чесько-словацький парлямент.

Чесько-словацький парлямент розпочав весняну сесію при зміненому відношенню політичних сил: змінився трохи особистий та чисельний склад поодиноких партій, а в проте загальний характер парляменту залишився той самий, що ранійш.

Чесько-словацька державна коаліція складається із пяти партій: соц.-демократичної, чесько-соціялістичної, хліборобської, народньої, та націонал-демократичної. Лідери тих партій складають парляментську раду, пятку, яка грає величезну ролю в політичному житті держави. У відношенню до опозиції пятка виступає завжди солідарно при вирішуванню всіх основних питань. Соціял-демократи мали спершу велику силу, одначе частинно втратили її після розколу, в якому з 74 послів 24-ох відпало в користь комуністів. Хліборобська партія зміцнилась і рахує тепер 41 членів. Навпаки народня партія змаліла з виходом словацьких клерикалів з 33 на 21 послів. Незміненим залишився склад національних демократів (19 осіб). У чеській соціялістичній партії стався перед самим початком весняної сесії розкол, який відбився на вигляді парляментарної репрезентації цієї партії. А саме підчас голосування над законом про охорону республики ліва група чеських соціялістів відмовилась від голосування, нарушивши ранійш прийняту солідарність у цьому питанню. Опозиціоністів виключено з партії; вони заклали самостійну групу „соціялістичного єднання"; кількість чеських соціялістів зменшилась з 26 осіб до 22 осіб. Всіх послів у чесько-словацькому парляменті є 285 осіб, з того 153 коаліції і 132 опозиції, як що рахувати до опозиції групу дрібних промисловців, трудових соціялістів та кількох „диких". Рішуча опозиція складається на ділі зі 115 послів.

Центр опозиції творять німецькі групи, а саме: німецькі соц.-демократи (49 членів), нім. хлібороби (13 осіб), нім. націоналісти (11 членів) і нім. христ.-соціялісти (9 членів). Яскраво опозиційну політику ведуть комуністи (24 членів). Крім того до опозиції належать невеличкі групи: мадярських послів і словацьких сепаратистів.

Взагалі є тепер у чесько-словацькому парляменті 13 партій, а 3 посли находяться поза партійними організаціями.

Нові вибори будуть переведені приблизно за рік. До того часу мабуть не стануться ніякі важливійші зміни у складі поодиноких партій та загальному вигляді парляменту. Але нові вибори певне принесуть чималі зміни: сподіються, що при виборах втратять скрайні ліві.

Совітський представник в Льозанні убитий.

Дня 10. ц. м. невідомий особняк застрілив у Льозанні совітського представника Воровского, а його товаришів Аренса і Дівільковского поранено. Вечером справника замаху арештовано. Називається Паволлі і є родом із Швайцарії. Ходять поголоски, що замах ініціювали російські монархісти. Воровскі помер тогож дня, а стан його товаришів безнадійний.

Совітська Росія.

Яке ціна в совітській Росії?

„За Свободу" наводить уривок з приватного листа, одправленого з Петербурга 10. березня.

„Дочка моя" — говориться в листі, — служить на залізниці і одержує 200 мілионів в місяць. Але подумай сама, чи можна на ці гроші жити. Зараз у нас такі ціни: фунт мяса 4 міл., фунт цукру 3 міл., катушка ниток 4 міл., хліб білий 2 міл., чорний 700 тис., погані черевики 200 міл., панчохи 15 міл. При таких цінах 200 міл. нічого не варті. Всі бються, як риба об лід, бо оплата праці скрізь низька і середне удержання й в урядових і в приватних установах від 150 до 350 міл.".

Повстання на Дону.

„Русспресс" повідомляє, що совітським військам вдалось зліквідувати повстанський рух серед донського козацтва. Три станції цілком знищено. Совітські війська забрали у полон коло 500 козаків, які в найблищий час буде віддано на суд революційного трибуналу в Новочеркаську. Підчас повстання було розстріляно без суду 300 людей. Повстання було викликано збіранням продподатку, яке тепер відновилось з подвоєнною енергією.

Комісаріят внутрішніх справ повідомляє, що анальогічний рух, який виник в районі Царіцина, знаходиться в стадії ліквідації.

Собор „живої церкви".

На соборі живої церкви виникли жваві дебати з приводу питання про мощі. Принято резолюцію про можливість відносної нетлінности мощей. З приводу монастирів принято резолюцію про перетворення їх в релігійно-урядові громади на основі рівности й братерства. Група членів собору внесли на обговорення резолюцію протеста проти поведінки варшавського митрополита Діонісія, який провадить зносини з папою й міжнародньою контрреволюцією.

РІЖНІ ВІСТИ.

Італійська відповідь на німецькі пропозиції.

У своїй відповіди на німецькі пропозиції італійський уряд домагається від Німеччини близшого спреціязування пропозиций і зазначує, що участь Італії в окупації обмежиться до технічної контролі. В ноті зазначено, що вирішення справи відшкодувань і Поруря лежить в інтересі мира Европи.

Німецький протест.

З приводу присудів наглих судів в Порурю, німецький уряд вислав протест до всіх держав Европи, окрім Бельгії і Франції.

В Льозанні.

Фінансова комісія ухвалила побирати від Туреччини сплати оттоманського довгу з процентом на протязі 20 літ.

Завуди в Порурю.

Бельгійський військовий суд засудив б. посла німецького парляменту Лісса за зневагу окупаційної влади на 50000 м. кари.

Наглий суд

в Діссельсдорфі засудив організатора замаху на залізниці на кару смерти, а його спільника на 7 літ вязниці.

Страйк в Порурю.

Фабрична рада фірми Крупа порішила проголосити страйк на знак протесту проти увязнення директора фірми.

В Раді Амбасадорів.

На черговому засіданню Ради Амбасадорів порушено справу військової контролі на Мадярщині і в Болгарії. В тій справі вибрано окрему комісію.

Поанкаре говорить.

Поанкаре візьме на днях участь в конгресі б. учасників світової війни і виголосить промову.

В Ірляндії.

Від 1. травня в цілій Ірляндії панує цілковитий спокій, якого не тямить населення того краю на протязі кількох літ.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє число (30) „Діла" сконфісковано за деякі місця двох статтей на першій і другій стороні.

— **Народчий Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Просвітно-економічне віче.** Звертаємо увагу громадянства м. Львова, що в неділю дня 13 мая ц. р. відбудеться точно о год. 12 в полудне у великій сали „Народнього Дому" в рамени філії „Просвіти" ім. Т. Шевченка у Львові публичне просвітно-економічне віче. Виголошені будуть три реферати: просвітний, економічний і освітно-шкільний (Рідна Школа). З огляду на вагу справ, які будуть обговорювані на цьому вічу, просимо так всю інтелеганцію, як і все наше міщанство до гремільної участи в сьому першому, повоєнному того рода вічу.

— **До громадян городецького передмістя у Львові.** У важній шкільній справі, що дотикає городецького передмістя, запрошую старших громадян тої частини міста, членів читальні „Просвіти" на нараду, яка відбудеться в неділю (13. травня) о годині пів до шестої вечером в читальні (площа св. Юра ч. 5). — *о. Олександер Стефанович*, орд. делегат шкільної ради міської.

— **Кооперативний курс для інвалідів з української війни.** „Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами" у Львові уладжує в місяці липні і серпни кооперативний курс для наших інвалідів Старшин і Стрільців. Курсанти дістануть приміщення і харч, тільки привезуть зі собою постіль і потрібну скількість білля. Зголошення враз з документами стверджуючими, що інвалід з української війни з поданням, які посідає школи до 15. червня 1923. р. на адресу: „Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. поверх. Проситься нашу сільську інтеліґенцію звернути увагу на вагу такого курсу для наших Інвалідів, та постаратися, щоби зголосилося як найбільше число учасників.

— **Управа Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка** розіслала на днях в друге ургенси до всіх, хто не звернув досі визначених по 1922 р. книжок. З огляду на можливі недоручення ургенсів, Управа звертається ще отсею дорогою до всіх бібліотечних довжників з просьбою звернути негайно всі передержані книжки. — *Управа.*

— **Маршалок Фош у Львові.** Рано нішним потягом о год. 9. прибув генерал Фош до Львова, де на стації привитали його ген. Галлєр, воєвода Грабовскі і досить численна юрба цікавих обивателів та шкільної дітвори. Під охороною війська і цілої ватаги поліції гість відвідав катедру, університет, воєвідство, високий Замок, міський ратуш та инші святощі „кресового граду". Промовами витали його „обронъци Львова" дякуючи за поміч Франції 1919 р., відтак Найман та инші достойники. При обіді в ратуші Фош сидів біля п. Найманової. У своїй промові забув п. Найман про участь легіонів у війні проти союзників Франції, забув ентузіязм Львовян, коли австрійські війська здобули Львів 1915 р. і впевняв Фоша, що підчас війни очи Польщі були звернені на Париж і події на французькому фронті, та назвав Польщу і Францію апостолами свободи і справедливости. Через цілий день всі вулиці були залиті тайними агентами, поліцією, яка творила кордони, спиняла комунікацію та

тероризувала населення до тої міри, що коли „парада" закінчилася, то цілий Львів відітхнув із вдоволення, бажаючи, щоб достойний гість щасливо вибрався зі столиці „Малопольщі", котра Фошові завдячує так богато ласк.

— **Концерт в Дрогобичі.** Знаменитий оперовий співак Роман Любінецький, який з таким успіхом виступав на днях у Львові, виїжджає до Дрогобича на гостинний виступ на концерті 14. ц. м.

— **Убийство поліциста в Дмитрові.** Польські часописи доносять, що в Дмитрові мамінецького пов. появився дня 1. ц. м. на одному з весіль відомий і пошукуваний поліцією бандит Іван Плошай. Двох місцевих поліцистів наважилося зловити його, при чому один сховався за угол хати, в якій був Плошай, а другий увійшов до середини. Не знаючи Плошая особисто, поліцист приступив до двох парубків з доволі, як на поліциста, необережним запитом, не є Плошай. У відповідь на це один з парубків, як виявилось, Плошай у власній особі, добув револьвера і одним вистрілом поклав поліциста трупом на місці. Товариш убитого, який в тій же хвилі вискочив зза угла, застав тільки труп свого товариша, а по Плошаю й слід застиг.

— **Шовіністичні гієни.** Залізничний ревідент Володимир Малішевський по наказу українського уряду повнив обовязки 1918—1919 р. виконуючи тільки те, що було в його компетенції, як державного урядника та усуваючи із становища людей, що відносились ворожо до української держави. З приходом польської влади п. Малішевського арештовано, скатовано у звіряський спосіб. Цікаве є те, що над Малішевським знущались польські залізничники які самі скрізь заявляли, що п. М. на становищі українського державного урядника поводився з Поляками людяно і допомагав їм, де це тільки було можливо. Після інтернувань, побоїв і инших благ польський уряд приняв п. Малішевського на становище залізничого урядника. З приводу того „Слово польске" підняло крик, домагаючись усунення „небезпечного жбіра" апелюючи навіть до почуття національного достоїнства і инших святощів ендецьких гієн. Як довго буде тревати та жадоба мести і шовіністична дурійка? Доки українських урядників буде трактуватися як „небезпечни" елемент а не як вільних горожан вільної держави?

— **Курс грошей.** Львів, 11. травня. Доляри америк. 47.000—47.100, 1-і 2-ки 46.500—46.600, дол. канад. 45.500—45.600, 1-ки і 2 ки 45.000—45.100, марки нім. 50 тис. 138—140, 10 тис. 140—142, 1 тис. стар. ем. 2·30—2·32, 1 тис. нов. ем. 1·30—1·35, сотки і дрібні 2·00—2 20, леї 208—215, дрібні 200—205, кор. ч. 1.390—1420, дрібні 1380—1400, австр тис. нов. ем. 000 000, стар. ем. 1380—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·80, фр. фран-3100—3200, фунти шт. 218—220000. фр. шв. 8500—8800. — Золото: 20 кор. 206—212000, 20 фр. 190—195000. 20 мар. 220—224000, рублі 288—29200, дол. 43—43500. — Срібло: кор. авс. 3700—3750, 5 кор. 18800—19200, фльорени 9400—9600, рублі 1600—16500, копійки 60—63. леї 3680—3700.

— **До Вп. Товаришів-Адвокатів.** Загальні конст. Збори Товариства „Союз Українських Адвокатів у Львові" відбудутьси в неділю дня 20. травня 1923. о годині 9·30 в салі тов. „Бесіда" у Львові при вул. Рутовського у Львові, зі слідуючим порядком: 1) Отворення зборів. 2) Вибір президії і виділу. 3) Висота вкладки і вписового. 4) Внесення й інтерпеляції. Просимо всіх Вп. Товаришів безумовно явитися. За Президію ініціятивного Комітету Союза Українських Адвокатів: *Д-р М. Левицький* в. р., *д-р Ф. Ейзн* в. р., *д-р Л. [illegible]* в. р. 2299 3—1

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Англійська нота.

Берлін. „Берл. Цтґ. ам Міттаґ" із Льондона: Ноту англійського правительства виготовлено вчера і мабуть сьогодні поручиться її Римови, Брукселі і Парижеви. 24 год. після звідомлення союзників про зміст англійської ноти, вручиться її німецькій амбасаді в Льондоні, для переслання до Берліна. Дотеперішня проволока з виготовленням цієї ноти повстала з причини обширної вимін думок між Англією й Італією, що довело до повної згоди між Льондоном і Римом відносно змісту ноти.

Після вбийства Воровского.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льозанни: Вбийник Воровсько, Конради родився 1886. р; в Петрограді з батьків Швайцарців. Був старшиною рос. армії. Після повороту з Росії постановив піметитися за смерть батьків, яких убили большевики. В мешканні найдено його записки, котрі кидають світло на мотиви доконаного вбивства. Він мешкав у Ширіху, відкіля прибув учера до Льозанни, щоби виконати замах. Лист, який учера наспів до нього, переловили слідчі власти. В листі тім мали бути мабуть гроші. Конраді після вбивства заявив готелевим гостям: „Я піметився за свого дядька і батька! Підчас коли почитається память героїв, хотів я світови зробити прислугу й увільнити світ від цих дрібів". Коли після замаху не надходила поліція, Конраді почав безпокоїтися і викликнув: „Деж та проклята поліція?"

Льозанна. Підчас II. льозанської конференції комісар поліції спитав Воровского, чи не вважає потрібним спеціяльної охорони над сов. делегатами. В. відповів, що це непотрібне. Крім цього В. ніколи не звідомляв швайцарських властей про погрози, на які мав бути наражений.

Льозанна. 11. ц. м. слідчий суддя переслухав Конрадія. Конраді повторив свої зізнання, що хотів піметити смерть своїх батьків. На запит, до якої належав організації, не дав відповіди.

Льозанна. Аренс закидає недбайливість швайцарським властям безпеченства та заявляє, що совіти витягнуть належні консеквенції з льозанського атентату.

Берно. До союзної ради наспіло сьогодні прохання дати візу для шефа сов. місії в Берліні, або для члена її, котрий має прибути для відібрання тіла Воровского. Візу дано.

Льозанна. Тіло Воровского перевезено 11. ц. м. до патольогічного інституту при університеті для доконання секції. Стан здоровля обох ранених членів сов. делегації незмінений. Їх перевезено до шпиталю.

— **До Вп. Товаришів Кандидатів Адвокатури.** В звязи з оголошенням про Загальні Збори Українських Адвокатів дня 20. мая 1923. поміщеним в сьогодніщному числі повідомляємо Вп. Товаришів, що до Товариства цего мають право належати також всі українські кандидати адвокатури як надзвичайні члени і вибрати з поміж себе одного делегата до Виділу, а крім сього користуватися добродійствами інституції. Тому просимо всіх Вп. Товаришів, щоби безумовно явилися на тих Зборах. За кандидатів-адвокатури: *Д-р Ілія Саламаха, М. Присташ, А. Малецький.* 2298 а) 1—1

— **Зі спорту.** Мандрівництво колесом (ровером) поширене так дуже в Німеччині пробуджується і у нас. Наколесники „С.—Б." сеї неділі вибираються на колесах, щоб пізнати рідну землю, красу її околиць і її богатства. Як нам подають, то участь в прогульці зголосили навіть старші громадяне, котрі мають власне колесо. Збірне місце в неділю дня 13. травня 1923 о год. 11. п. п. на площі С-Б., звідки по спільній світлині учасників почнеться відїзд. Слід би і в инших містах заложити кружки иаколесників. 2300 1—1

Тиждень Української Дитини.

Львівська філія українського краєв. товариства охорони дітей і опіки над молодю уладжує у Львові і в львівськім повіті в часі від 13.—20. мая 1923 включно, тиждень української дитини зі слідуючою програмою:

Неділя 13. V. збірка під церквами, а о год. 12·30 посвячення відновленої домівки порадні матерей і новоосновапої стації кремінної лямпи при вул. Петра Скарги 4.

В понеділок 14. V. вистава дітей школи ім. кор. Данила.

У второк 15. V. вистава „Української Захоронки".

В середу 16. V. вистава „Сон Івасика" дівочої гімазії.

В четвер 17. V. збірка під церквами, а о 3. год. попол. Великий Фестин" на площі „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою.

В пятницю 18. V. концерт обох мужеських гімназій і учительського семинара.

В суботу 19. V. вистава „Сиріт-ського Захисту".

Вистави відбудуться в салі тов-а ім. Лисенка все о год. 4. попол. Вступ вільний за добровільним датком.

В неділю 20. V. відбудеться Фестин, як би він з причини непогоди не відбувся в четвер.

При збірках роздаватимуться відзнаки. З огляду на великі кошти друку проситься о відповідні жертви.

В кождім селі збірка по церквах. Збірки присилати на книжочку тов. „Дністер" ч. 11.603. 2299 1—3

Бібліографія.

А) Книжки:

Петро Франко: „РІЗДВЯНА ПРИГОДА ШКОЛЯРИКА", діточе оповідання. Вид. „Дрібна книгозбірня" ч. 5, Коломия 1923, 16⁰, стор. 20.

Олекса Карманюк: „МАКСИМ СВЕНЕЙ", трагедія на 5 дій (з ірляндської визвольної боротьби). Вид. „Веселки", Каліш 1923 16⁰, стор. 46.

А. Чехов: „НА БИТОМУ ШЛЯХУ", драматичний етюд на 1 дію. Переклав О. С. Вид. „Театральна Бібліотека", вип. 23. 16⁰, стор. 32.

„ПОЗДРАВЛЕНІЄ РУСИНОВ ПАМЯТИ ДУХНОВИЧА" (1803—1923) Редаговав д р Ф. Тихій. Накладом чтоденної газеты „Русин", Ужгород 1923. 4⁰, стор. 24 (+16 анонсів).

„ОЗИМИНА", Альманах трьох: Евген Маланюк, Михайло Селегій, Михайло Осика. Вид. „Веселка". Каліш 1923. 16⁰, стор. 50.

Б) Ноти:

Осип Залеський: ПІСНІ НА ОДЕН ГОЛОС з форт. 1) Колискова пісня. Вид. „Ліра", ч. 22. Станиславів—Львів 1923.

В) Журнали:

„НАШ ПРИЯТЕЛЬ", часопис для української молоді і шкільних літей. Рік II., лист 5, май 1923. Видає: Марійське Т-во молоді у Львові; 8⁰, стор. 16; адреса вул. Коперника 36; ціна поодинокого числа 500 мп.

„ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО", місячник театру і сцени, рік II., випуск V., май 1923, 8⁰, стор. 65—80. Адреса ред.: Львів, вул. Куркова 11, II. пов.

„НАРОДНЯ ПРОСВІТА", просвітний місячник Т-ва „Просвіта" під ред. О. Терлецького. Рік I. (X), ч. 4. Квітень 1923 р. 4⁰, стор. 57—72. Адреса ред.: „Просвіта", Львів, Ринок 10. Ціна поодинокого числа 1000 мп.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, двотижневик. Орган К-ту організацій кооперативних і офіц. орган Краєвого Союза Ревізійного, Львів, 1. мая 1923. Рік III., ч. 9, 4⁰, стор. 99—114. Адреса: Краєвий Союз Ревізійний, Домініканська 11/II.

„ВЕСЕЛКА", літературний місячник. Рік II., ч. 2—3. Лютий-березень 1923. Каліш, 8⁰, стор. 52 Адреса: Ф. Крушинський, Каліш, Лілова 64. Ціна поодинокого числа 2.000 мп.

Листування Редакції.

В. Бандрівський. Посилку одержали. Присилайте чергові. Привіт!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс на місце управителя 7-клясової хлопячої школи УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові виписується отсим до вісїм червня с. р. Кандидати з кваліфікацією для видільових шкіл мають перше право. Подання вносити до Головної Управи УПТ. у Львові, Ринок ч. 10. На відповідь залучити почтові значки. IX 1—3

Дрібні оголошення.

В ГІРСЬКІЙ ОКОЛИЦІ пошукую двох кімнат з уживанням кухні на протяг 3-ох місяців. Зголошення до Адміністрації „Катехита". 2—3

ПОШУКУЄТЬСЯ здібної самостійної кравчині до спільного ведення роботи. Харч і помешкання запевнені. М. Ригус. Самбір, Тика 3. 2294 3—3

ЛЯДА СКЛЕПОВАна продаж. Зголошення: „Союз українських інвалідів", Львів, вул. Руська 3, II. XXVII 3-3

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого концепієнта обзнайомленого з провінціональною практикою. Зголошення: Львів, вул. Домбровського 10, партер, Д-р Р. 2271 4—5

ДАХІВКАРНЯ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ" В СТРИЮ має зараз на продаж значну скількість цементових виробів найпершої якости (40.000 дахівок, коти, бльоки, комини, жолоби, гусаки і т. п.) Звертатися до Управи дахівкарні Ф. Просв. в Стрию, вул. Крашевського. 2286 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ВАЛЬЦІ МЛИНСЬКІ ЛЕОБЕРСДОРФСЬКІ, МОТОРИ ДІЗЛЯ, :: ЕЛЕКТРИЧНІ МАШИНИ ::

ҐАНЦ Ска Акц.

2301 ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ 1—1

вул. Леґіонів 3. II. пов.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від суботи 12. мая ц. р. картину королівства паражського шику, на 6 дій п. з.

YVETTA королева моди

Режісер Фляндрих Зельвік, Івєтта: Лія Мара, Ерик Кайзер Тіц і Роберт Шольц.

До Америки 106 долярів.
5 ДЕНЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.
КОРАБЕЛЬНЕ

До Канади 106 долярів.
5 ДЕНЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН
ТОВАРИСТВО

WHITE STAR LINE

(ЛІНІЯ БІЛОЇ ЗОРІ)

ЛЬВІВ, вул. Городецька ч. 36 і ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 5.

Слів кілька про „WHITE STAR LINE":

„WHITE STAR LINE" є одним з найстарших корабельних Товариств на світі, як рівнож найбільш заслуженим в области пасажирського руху.

Ціла дотеперішня діяльність „WHITE STAR LINE" зазначувалась невсипучим стремлінням до побільшення вигід для пасажирів на кораблях і заведення на них найвибагливійшого комфорту. В будові кораблів йшли технічні удосконалення в тім напрямі, щоби зменшити колисання корабля на отвертім морі до minimum.

Особливо великі поступи зробило „WHITE STAR LINE" на полі пасажирського руху в послідних 20 літах.

Величезного розміру люксусові кораблі „MAJESTIC", OLYMPIC" і „HOMERIC" висунули „WHITE STAR LINE" на чоло цего руху на цілім світі. Є вони найбільшими кораблями світа, незрівняні під зглядом вигоди і вибагливости у всіх клясах, названі слушно „морськими палатами".

Морські палати „White Star Line".

„MAJESTIC" є найбільшим кораблем світа о трех коминах і чотирох шрубах. Кілька цифр послужить по ілюстрації. Поємности числить 56.000 тон, може помістити 4.800 пасажирів, корабельна залога виносить 1.250 осіб. Від него великана не далеко відбігає „OLYMPIC", найбільший чотирокоминовий корабель світа, о поємности 48.000 тон, призначений для 4.200 пасажирів при 1.200 членах залоги, як також „HOMERIC", 35.000 тонова морська палата, призначена для 4.000 пасажирів при 1.100 членах залоги. Зовнішний вигляд цих кораблів робить враження великих палат, плаваючих по филях моря. Вступаючи до середини, пасажир захоплений бючим зі всіх сторін блеском і елегантністю, є переконаний, що переступив пороги одного з найбільших готелів европейських столиць.

Третя кляса на „морських палатах".

„WHITE STAR LINE" звернуло особливо увагу на належите урядження третьої кляси. Салі їдальні і каюти суть чисті та вигідні. Кожда особа має призначене для себе осібне ліжко. Подушки та постіль є все свіжо натягнені. Умивальні та инші конечні уряджения находяться в кождій каюті, а все те є облите струями сильного електричного світла.

Особливо великі старання поробило Тов-о „WHITE STAR LINE" в напрямі належитого вижившення пасажирів третьої кляси. Взагалі добра кухня на наших кораблях від давна тішиться заслуженою славою. Пасажири третьої кляси одержуть повні порції, обильно і смачно приладжені.

Три рази денно на їду складаються мясні страви.

Вільний час можуть пасажири третьої кляси провести в величаво уряджених салях, спеціяльно в тій цілі призначених, на поговірках і товариських іграх, або також на променаді, де кождий найде для відпочинку елегантний фотель.

Фльота „WHITE STAR LINE".

Крім повище згаданих люксусових морських палат, посідає „WHITE STAR LINE" ще цілу фльоту инших кораблів, о вспільній поємности звиш міліона тон.

Між ними находяться також такі кораблі як: „ADRIATIC", „BALTIC", „KEDRIC", „ARABIC", REGINA", „CELTIC", „DORIC", „MEGANTIC", „CANOPIC", „HAVERVORD", „CANADA", „VEDIC" і инші, що відходять до Америки і Канади з Ліверполю, Soniampton-у, Шербурга, Бреми, Данціґу і инших світових портів.

Безпека на кораблях „White Star Line".

Кораблі „White Star Line" осягнули найвищий степень технічної досконалости під оглядом безпеки і средств осторожности.

Кожда можливість зістала визискана, щоби забезпечити судьбу і життя пасажира, котрі з довірям вступають на корабель. Подвійні стіни, підморська електрична сигналізація, бездротний телеграф і всі новочасні винаходи в тім напрямі, находять застосування на кождім кораблі. Через цілий час подорожі на повнім мори кождий корабель має безпосередне і тревале телеграфічне получення з портами Англії і Америки.

Рекорд під оглядом скорости.

Величезні кольоси „White Star Line" осягнули рекорд скорости подорожі через океан, перебуваючи віддаль з Европи до Америки в 5 днях і кількох годинах.

В дорозі до порту.

Пасажиріа „White Star Line" відпроваджують аж до порту спеціяльно в тій цілі призначені провідники, котрі мають за задачу полагодження всіляких формальностей, належите уміщення багажів, резервованнн вагонів і т. д., так що пасажир їде вигідно, вільний від денервуючих в инших случаях клопотів. На двірци портового міста очікують його авта, щоби перевезти враз з пакунками до визначених готелів. Інспектори, установлені через Товариство в порті, дбають про опіку над емігрантами і чувають над тим, щоб трактування їх та належні їм взгляди не давали нічого до бажання.

Безпосередна комунікація між Данціґом а Новим Йорком та Канадою.

Щоби пасажирі з нашого краю, котрі вибираються зі своїми родинами в подорож до Америки та Канади, могли мати вигідне і безпосередне получення і щоби не були змушені по дорозі переїздити через чужі краї, завело „White Star Line" стійну безпосередну комунікацію між Данціґом а Америкою та Канадою. В тій цілі спрямувало Товариство до Данціга найбільші кораблі, для котрих доступ до порту був можливий, запевнюючи в той спосіб нашим пасажирам подорож до Америки та Канади з власного порту, без транзітових віз через чужі краї, без цлових ревізій, неперервною дорогою з Данціґу до Америки та Канади.

Корабельні карти (prepaid'u) і гроші з Америки та Канади.

Кождий, хто хоче одержати з гори оплачену корабельну карту як рівнож гроші (виплачувані в долярах) від своїх кревних з Америки та Канади, може звернутись до одного з бюр Товариства „WHITE STAR LINE", котре письменно або телеграфічно порозуміється з його кревними, в ціли одержання від них як найскорше корабельних карт, грошей, як рівнож потрібних документів до подорожі. Всі ті старання полагоджує Тов-о цілком безплатно, маючи на взгляді лише улекшення відносин між пасажирами та їх кревними.

Не дивниця проте, що „WHITE STAR LINE" найшло загальне признання пасажирів, котрі відбули хотяй раз тільки подорож на кораблях того Товариства. Найліпше свідчить о тім скількість надсилаиих листів з подяками, диктованих простим почуттям вдячности, яка огортає пасажирів „WHITE STAR LINE". Не знаходячи слів для вираження узнання, прирікають, що будуть дораджувати кождому вибиратися в далеку заморську подорож тільки кораблями „WHITE STAR LINE"; що тільки через те Товариство закуплять по прибуттю до Америки взглядно Канади корабельні карти для позісталих в краю кревних та забезпечать їм в той спосіб переїзд рівнож милий і вигідний, як те самі в незабутий спосіб пережили.

„WHITE STAR LINE"

ЛЬВІВ, Городецька 36. — Тарнопіль, ТАРНОСЬКОГО 5.

Отсим подаємо найновійші приписи для еміґрантів до Америки та Канади.

Увага! Еміґранти до Канади: **До Канади:** можуть їхати 1) кождий рільник (рільничка), що має достаточну скількість долярів на купно фарми. 2) Кождий рільник (рільничка) або служниця, що мають певнену працю в Канаді. 3) Жінка до свого чоловіка і діти низше 18 літ до своїх родичів. Потрібні слідуючі документи: 1) Пашпорт зі староства до Канади, де в рубриці „затруднення" має бути написане для мущин: „рільник" а для женщин, котрі ідуть на службу „служача". 2) Осібна посвідка з громади за печаткою і підписом війта, що пасажир дійсно є рільником або служачою. Такі друки висилаємо на жадання кождому. 3) Афідавід, контракт або навіть лист від знайомого або кревного фармера. 4) Жінка, котра їде до свого чоловіка, мусить мати з собою метрику шлюбу.

До Канади! Кождий пасажир мусить бути здоровий і уміти читати та писати. Жінка, котра їде до свого чоловіка і діти низше 15 літ, можуть не уміти читати та писати.

До КАНАДИ! можуть їхати робітники нопальним (гірники).

Позір реемігранти до Америки! Ті, що вже були в Америці можуть вертати незалежно від того, коли вернули до краю. Афідавітів не треба. Хто хоче їхати скоро, вигідно і безпосередно (без пересідання) до АМЕРИКИ чи КАНАДИ, нехай сам зголоситься і других направляє до нашого бюра.

„WHITE STAR LINE" ЛЬВІВ, вул. Городецька ч 36
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 32 (9.913). Львів, вівторок 15. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 16., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.кор. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 10 0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 14. травня 1923.

Дорослим комуністам.

На останньому з'їзді комуністичної партії Красін звернув увагу на невідповідну постановку совітської преси. Саморекляма, систематичне подавання брехливих й тенденційних відомостей, загальна безграмотність—всі ці прикмети, які органічно питомі совітській пресі, вказував Красін, відбирають всяке довіря до совітських органів, їй на заході ніхто не вірить, з нею та її інформаціями ніхто не рахується.

Красін в цій своїй промові не відкрив, розуміється, жадної Америки. В цих міркуваннях характеристичне є лише те, що висловлює їх ніхто инший, як видатний член і лідер комуністичної партії. Для всіх же тих, що не захоплені комуністичним туманом, повинні були, чи з дневникарського обовязку, чи з примусу—як громадяне совітських держав, систематично слідкувати за совітською пресою, відкриття Красіна не є само собою жадною новиною.

В цих прикметах совітської преси є щось фатальне. Їх неминуче й негайно здобуває кождий орган, що стає на комуністичну платформу, незалежно від того, чи виходить він в межах совітської федерації, чи на Заході. Наші дорослі комуністи з табору „Землі і Волі", які так недавно ще усвідомили всі свої попередні помилки й покаявшись й доставши відпущення своїх гріхів від міродатних совітських чинників, стали на подиктований шлях, в своєму органі вже відразу засвоїли всі методи й засоби совітської журналістики.

Само собою є ясним, що ставши на совітський шлях, наші комуністи не могли не обдарувати своєю високою увагою нас. Деж справді серед галицьких злиднів, серед галицької незріжничкованости партійних й громадських відносин — їм знайти инших „контр-революціонерів", „угодовців" й „денунціяторів" поза нашою газетою. А знайти їх і нищити їх вонж прецінь мусять: инакше вони, як ліниві раби, не виконували би завдання, накладеного на них хлібодавцями.

Полемізувати й відповідати панам з „Землі і Волі" по суті, розуміється, не варто. Шкода тратити на це час й папір. Аджеж ясно, що з публіцистами, які впевняють, що ми прислужуємось польській поліції, що ми займаємось денунціяціями в той час, коли ми подаємо й оцінюємо факти, не може й не повинно бути жадної мови.

Хочемо ми звернути тут увагу на инше: на ту небезпеку й шкоду, яку приносить робота панів з „Землі і Волі" для нашої національно-державної справи. Для нас не являються страшними й небезпечними ті утопічні соціяльні гасла, які висовуюсь й хотять нести в народні маси, наші комуністи. Ми знаємо, що життя й його вимоги поставлять комуністів на належне їм місце, як всюди инде на божому сайті. Більше того, при тих специфічних умовах, в яких живемо, за цією освідомлюючою агітаційною роботою комуністів, ми згодні навіть визнати певну користь, знаючи, що життя в дальшому процесі внесе до неї певні перспективи.

Але є в діяльности комуністів один крайне шкідливий й небезпечний бік, який примушує нас зайняти що до них рішучо негативне становище. Всі українські громадянсько-політичні течії, якіб гасла вони не висовували, якої програми вони не придержувалисяби, являються самостійними угрупуваннями, що зазначають свої цілі й завдання самі без чиїхсь сторонніх вказівок й директив. Їхня тактика може бути помилковою, їхні домагання можуть бути неслушними, але боротися з ними можна внутрішнім шляхом, шляхом організації народніх сил. З угрупувань, вірнійше аі спроб утворити угрупування чужими коштами по чужим вказівкам й директивам ми мали досі лише невдалу спробу шайки Твердохліб-Данилович-Ільків. Тепер після остаточного переходу „Землі і Волі" на комуністичний шлях, ми маємо на нашому національному грунті партійну організацію, яка свою діяльність й роботу провадить на підставі чужих директив. Аджеж жадним секретом для всіх тих, які є в курсі пріпціпів комуністичної організації, що кожна комуністична організація обовязана додержувати гострий послух й дісціпліну що до Третього Інтернаціоналу. На грунті небажання, а боку комуністів окремих націй й держав тратити власну індівідуальність на лоні Третього Інтернаціоналу був вже цілий ряд конфліктів, в звязку з цим утворилась ціла література. Наші панове з „Землі і Волі", ставши на комуністичний грунт, тим самим стратили власну індівідуальність, стали до розпорядимости Третього Інтернаціоналу, який фактично являється філією московського Совнаркому. Ставши до розпорядження Третьої Інтернаціоналки вони тим самим здобули право на ті кошти, які призначає на закордонну пропаганду, бо істнування такого фонду також не являється жадним секретом. Нас не цікавить, чи й скільки одержує „Земля і Воля" з цих фондів. Для нас важно, що стоїть вона на тому шляху, на якому її робота мусить провадитись по чужим директивам.

Але цього мало. Мають вони ще ближчу, безпосередню владу в не менше чужій для нас Варшаві. Ставши на комуністичний шлях, наші „землевольці" примушені визнати обовязковий для комуністів пріпціп порозуміння й тісного обєднання всіх комуністичних організацій даної держави — себ то загально державної комуністичної організації Польщі, де перевагу, розуміється, мають польські комуністи. Таким чином наші панове з „Землі й Волі" провадять свою роботу на підставі вказівок й директив сторонніх нам елементів, ворожих й чужих нашим національним цілям й завданням.

В цих моментах й полягає ціла небезпека для нас комуністичного руху; ці обставини й примушують нас виступати проти нього з повною рішучістю. Визнаємо право громадянства за кожною суспільною течією, за кожним громадянським рухом. Але не можемо визнати цього права в жадний спосіб за тими, чий рух, чиї погляди-аранжуються в боку. Не має й не може мати у нас права громадянства ні рух „хліборобів" ні рух „землевольців".

Вороже становище до наших доморослих комуністів диктує нам не їхній комунізм, не їхня радянська платформа, а сліпа залежність їх від приказів чинників, які безоглядно ворожо ставляться до змагань українського народу. Якщо наші новоспечені комуністи не були би нимими чурами (не що давно кооперували з Андрієм Лівицьким, доки він не попарився у Варшаві!), так вони зайняли би критичне становище до господарки большевиків на Великій Україні (як це зробив без застережень чесний В. Винниченко!).

Та вони все відігравали ролю сліпого оруддя. Перше у П. П. С., тепер у московських повелителів та їхньої варшавської філії. А прецінь їхній самостійний голос критики мусів би мати деякий моральний вплив на червоних наслідників заповітів Петра Великого. Одначе раб не має голосу. Тому не можемо поставитися до них, як до чесного противника.

Крик „землевольців", мовляв — ми їх денунціюємо (з цим закидом звертаються вони на адресу цілої української преси) — звичайна облуда. Ми-ж тільки констатуємо і реєструємо факти, подавані в їхньому органі. Досі здержувалися ми навіть від полеміки з їхніми злобними демагогічними вибриками на адресу українського національного табору і поминали мовчки їхні ходи на провінції.

В антракті.

(На біжучі теми.)

IV. Одна „аномалія".

Пригадаймо деякі події меншебільше з перед сто літ. Після погрому „великої армії" Наполеона наступило зближення між дипльоматами „3 чорних орлів", Росії, Австрії й Прус щодо поділу Наполеонської спадщини взагалі, а у відношенню до польської справи спеціяльно. Дипльомати з під стягу „трьох чорних орлів" заключили трактат, зобовязуючись до полюбовного поладнання польської квестії в напрямі повного знівечення Польщі.

Олександер I., „найхитрійший з Греків", як його називав Наполєон, змагав до зайняття цілости польських земель. Російські війська зайняли Варшаву, гнет в краю був значний, арештування патріотів були щоденним явищем. Мимо паломництв кн. Чарторийского і сотворення ним російської партії, переслідування не вгавали. Над польськими бранцями знущанося в огидний спосіб.

Але згодом наступив перелім в настроях. Олександер зблизився до Поляків, розпочалося творення польської армії. Олександер задумав створити з польських земель свою Угорщину.

Зібрався віденський конгрес і почалася велика гра. Амбітні пляни Олександра I. затрівожили Англію. Звоювавши імперію Наполеона, европейські держави лякалися зросту імперії Олександра. Проти польських плянів російського імператора перш усього виступила Франція. Її дипльоматичний представник, хитрий, підступний і неперебірчивий в засобах Талейран виступив в теорії легітимізму, змагаючи до status quo зперед 1792 р. (перед революцією). Вийнятком від цього пріп ціпу мала бути тільки польська справа. Польщу мав обминути пріпціп легітимізму, всі три поділи Польщі мали бути ще раз затверджені інтернаціональним аеропагом. Англійські дипльомати висловлювали погляд, що було би бажаним відбудувати Польщу в границях 1792 р., а особливо здержати Варшавське Князівство під суверенним володарем. Австрія й Прусія були за привернением стану з часів третього поділу.

Тимчасом Росія організувала Поляків, стараючись всіма силами йти їм на руку. На конгресі цар заявив, що уважає справу Польщі за свою особисту справу, що він постановив обєднати польські землі і створити з них під своїм скиптром конституційне королівство. Відповідю на цю заяву був одностайний протест всіх держав. Проти цих плянів розпочато нагальну агітацію, головно з боку Прусаків. Цікаво, що польські аспірації побивали Прусаки менше-більше тими самими аргументами, як тепер Поляки нівечили українські аспірації. Говорено, що неможливо привернути державність народови, „який переїла тривікова корупція", народови „перескнутому, а навіть зовсім позбавленому всього, що становить характер свободи", а перш усього народови, який не має перед собою ніякої будуччини, бо є „зложений із шляхти, Жидів і невільників". Талейран доказував, що привернення незалежности Польщі є ідентичне з привернением анархії і аргументував конечність „опіки" над Поляками, бо „Польща, будучи поділеною, не буде знищеною. Під чужим панованням Поляки осягнуть муже-

---

Пр. 306.23. В Імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 25. (9906) з дня 6. травня 1923. в артикулі під заголовком: 1) „На маївцях" в уступах між словами а) „Конспіративне" і „жидівські посли", в) „Сх. Галичина" і „ьа жаль", 2) в рубриці „Новинки" з. стрічки одинайцятої з ряду а) заголовок, б) уступ між словами „народ" і „викінкування, 3) „Дума про Івана Безрідного в поодиноких уступах а) дві стрічки між словами „орлина" і „Гей вдарю" б) стрічка між словами „крил" і „В Загрю" в) стрічка між словами „в морі" і „Галицька", г) пара між словами „темряву" і „[illegible] ка", е) стрічки від слів „Він знов впав" аж до „смертна коса" містять в собі єство злочину з § 65 а) закону карн. узнав доконану в дни 5. травня 1923 конфіскату за оправданну і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 6. травня 1923.

(Підпис начитний.)

ський вік, до котрого не могли дійти за десять століть своєї незалежности. Є це єдиний спосіб зробити з них Європейців".

Довго варилася на віденському конгресі польська справа. Вкінці заістнував компроміс. Подробиці полагоди польської квестії передано заінтересованим державам. Перш усього затверджено поділи. Але всім краям Річпосполитої забезпечено окремі національні інституції, як також національну репрезентацію. Крім національних прав загарантовано польським землям господарську єдність і вільну торговлю між ними. Варшавське князівство після відділення від нього Кракова і Познанщини, віддано Олександрови І. під назвою Королівства Польського; з Познанщини (департаменти: Познань і Бидгощ) утворено Познанське Князівство і віддано його пруському королеви, а з Кракова утворено вільне місто. За Австрією залишився її попередній наділ.

Одним словом Польщу поділено на чотири части — аналогічно до поділу українських земель після найбільшої світової війни Ріжниця тільки в тім, що „чорна реакція" 1815 р. забезпечила була польським землям ріжні управнення, а велика демократія років 1919—1923 після проголошення права про самовизначення народів розпорядилася українськими землями і її населенням як німими, мертвими річами. І Україну поділено на чотири части. віддаючи Українську Народню Республику (Наддніпрянщину) посередно рижським трактатом Росії з титулом „Української Соц. Рад. Республики", західно українські землі Польщі, Буковину й Бесарабію — Румунії, а Закарпатську Україну — Чехословаччині, полишаючи урядам тих держав надати українським землям такі управнення, які вони признають за вказані і потрібні.

При цій нагоді хочемо звернути увагу, як Прусія поводилася у відношенню до Познанщини після віденського засуду. Перш усього формула присяги для пруських Поляків не нарушувала польської національної гідности. „Признаю ту частину Польщі — звучала формула, — яка силою постанов конгресу дісталася пруському королеви, моєю Вітчиною". Навіть герб нового князівства був не пруський, але мішаний. Пруський король заповідав: „Приєднані до Прус, не потребуєте вирікатися своєї національности. Будете мати участь в конституції і одержите окрему провінціональну конституцію. Ваша релігія буде збережена, ваша мова нарівні з німецькою буде уживана у всіх урядових чинностях". Фактично урядовою мовою була тільки виключно польська мова, а лиш в сильно мішаних повітах обі мови були рівноуправнені. Королівським намісником був Поляк кн. Радзівіл, на вищі уряди іменовано виключно Поляків. Познанські рекрути відбували службу в місцевих полках. Краєва оборона була організована в окремі польські полки, котрі становили відрубну адміністраційну й боєву одиницю. Правда, ці військові спроби не мали більших наслідків „супроти не надто великого запалу Поляків", — як каже польський історик. Навіть окремою польською монетою наділено Познанщину. Не будемо згадувати тих адміністраційних і господарських реформ, які перевели Німці в Познанщині, заводячи там правові відносини на місце недавньої анархії.

Не розпоряжаємо місцем, щоби вказувати на инші „анальоги", але радимо порівняти недавню відозву ген. Сікорского до населення „кресуф всходніх", себ-то до 7 міліонів Українців з відозвою пруського короля до познанських Поляків (яких було мало що більше над пів міліона) та перевести анальогію між пруським гнетом в р. 1815 і приноровленням польських тез „równi z równymi, wolni z wolnymi" на протязі 1919—1923 рр.

РІЖНІ ВІСТИ.

Із грецько-турецького конфлікту.

Греки заложили міни біля острова Тенедос в цілі знищення турецьких кораблів, які везли харчі для армії в Дікілі. Турецька делегація в Льозанні запротестувала з приводу того в Льозанні.

В Мінхені.

Президент міністрів в Мінхені Нец уступив з приводу того, що виявилося, що він уживав відділів Гітлера до удержання ладу в Баварії.

Терор в Італії.

Влада фашистів у Римі, Пармі та Медіоляні відновила репресії супроти своїх противників. В Пармі арештовано соціялістичного діяча Піццелі і 36 його товаришів, організаторів заговору. Всіх поставлено перед суд.

Совітсько-англійські взаємини.

Совітсько - англійський конфлікт ліквідований. Дня 10. травня совітський уряд вислав до Льондону ноту, в якій Росія годиться заключити договір в цілі вирішення спору відносно морської комунікації Англійська партія праці вислала до Москви письмо, в якому радить совітам доложити всіх зусиль і не допустити до зірвання совітсько-англійських взаємин. Англійський представник в Москві зажадав від совітського уряду негайного звороту англійських кораблів, які сконфіскувала червона фльота коло Мурману. Справу англійсько-совітського конфлікту має ліквідувати окремий розємний суд.

З життя і творчости Христі Альчевської.

До комітету „Голодної України" у Львові прислала звісна письменниця Христя Альчевська картку і лист, які печатаємо в цілости. Картка, писана з Харкова дня 6. XI. 1922 звучить:

„Надзвичайно зворушили Ви мене допомогою через АРА! Тепер люди можуть відвдячуватись лише роботою задля рідної культури... Ще попрацюємо!... Тепер один компоніст пише оперу на моє лібретто „Кочубеївна". Як що музика буде добра, то се дійде й до Львова й може скажім, Марія Шекун, співачка виконає мені ролю моєї героїні... Побачимо! Відослала до Праги нову збірку поезій під назвиском тієї кримської рослини (Clematis), що й зимою не гине на гірських вершинах. Чи не знайду видавців?... Вдячна *Христя Альчевська*".

В листі з дня 21. лютого 1923 року читаємо: „На ново ласкава увага з Вашого боку до мене й нова посилка... Справді не знаю, чим можу відвдячитися. Ім тепер за десятьох тії їжи, що дістала! Насолоджуюсь американським молоком. По різдвяних святах моє матеріяльне становище трохи поліпшалось завдяки дорученим мені перекладам Державн. Видавництва по історії культури (з рос. на українську мову) й викладам моїм літератури української на робітничому підготовчому факультеті. Оригінальна інституція, що приймає слухачів з рівнем розвитку лише сільської школи (майже анальфабети вони всі)!...

„На добру память Вам шлю другу поезію, написану в „Домі відпочинку професорів" у осени (о околицях) з приводу смерти професора-етнографа Мик. Сумцова в Харкові".

Ось оця моя поезія-пісня:

„Кому повім журбу мою
Серед осінних, ясних днів?
Минулих літ відгомін-спів
Я в серці стомленім таю...
Кому повім журбу мою?...

„Прощальні зграї журавлів
На південь здавна потяглись;
Останні згуки розляглись,
Що з них складався щасний спів...
— Прощальні зграї журавлів...

„Барвисте листя золоте, —
Минуле щастя любе те,
Що ним жила, що ним співала,
Що вік в душі своїй кохала
Ось умирає як на те...
Останнє листя золоте.

(11. жовтня 1922 року)

Багато віршів (рукопис „Clematis") післала Сріблянському (Шаповалу) до Праги, але він пише, що надто дорого коштує видавати, тому не можна друкувати. Ще раз дякую Вам щиро! *Х. Альчевська*".

Подав *К. С.*

НОВИНКИ.

— **Народній Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Шевченківський концерт дівчої гімназії** СС. Василіянок. Шевченківські концерти улаштовувані ученицями і ученицями відріжняються ярко від концертів наших культ.-освітних товариств і організацій. У концертах молодіжи відчувається справді святочний настрій, щирість і природність, а для старшого громадянства, яке улаштовує концерти, шевченківське свято до деякої міри набрало офіціяльного характеру, бездушної обовязковости, мертвечини, шабльону. І тому з концерту учениць гімназії С. С. Василіянок залишалося миле враження чогось невимушеного, щирого і гарного, не зважаючи на численні дефекти у виконанню деяких точок. Молодіжи треба богато прощати, тому прощено п. Ганні Равич довжезну промову, в якій вона силкувалась нагнути Музу Шевченка під мірку апостола жіночої еманципації, прощено також скромненьку деклямацію п. Ярослави Конрад і Любки Соботи та форт. сольо О. Цурковської і Д. Гординської. Одною з кращих точок концерту був сольоспів п. Ольги Мацевич, яка зєднала собі прихильність слухачів чистим лиричним голосом та доброю дикцією. Дбайливо вишколені хори під дирігентурою М. Гайворонського виконали кілька народних пісень при фортепяновому супроводі п. Дарії Гарасимович. — *об.*

— **Покликання резерви на вправи.** На днях польська команда львівської округи видала наказ про покликання на 2-місячні вправи резервістів уроджених 1895 р. Вправи зачнуться 24. травня.

— **Українське Наукове Видавництво в Празі.** Український громадський комітет в Чехословаччині що опікується Господарською Академією Вищим педагогічним Інститутом, матуральними курсами в Йосефові та студентством вільного університету в Празі, для своєї праці потрібує літератури, підручників для висших і середних шкіл, мап, атласів і т. д., щоб могти вдоволити потреби 2000 студентів еміґрантів. В тій цілі УГК організує „Українське Наукове Товариство" що видаватиме шкільні і наукові книжки. Таке видавництво вимагає великих сум. УГК творить видавничий фонд і звертається до українського населення всіх земель насилати позички, за які „Наукове Видавництво" гарантує своїм маїном. Кождий хто вносить позичку 1000 чеських корон стає членом ради видавництва, а позичку можна вирівнувати ратами по 100 корон. студенти

Після замаху на совітських представників у Льозанні.

Виконавець замаху на совітських представників у Льозанні Конраді уродився 1896 р. в Петрограді, де його батько був власником фабрики чекоряди. Підчас війни служив у російській армії в ранзі поручника і був ранений на австрійськім фронті і відзначений за хоробрість хрестом св. Георгія. В хвилі вибуху революції Конраді перебував на фронті у Сх. Галичині, а підчас революції був офіцером армії Корнілова і Врангля та брав участь в боротьбі з большевиками. Батька і стрия Конрадія замордувала большевицька чрезвичайка.

Зараз після замаху в Льозанні Центральний Комітет швайцарської комуністичної партії вислав до совітського посольства в Берліні таку телеґраму: „Товариші! Воровський замордований! Обидва секретарі тяжко ранені. Наша партія обурена тим страшним злочином, засилає совітському урядови вирази співчуття. Просимо о інструкції в справі охорони инших членів совітської делеґації в Льозанні".

Рівночасно центральний комітет комуністичної партії видав до населення Швайцарії окрему відозву в справі замаху.

З Берліна виїхало до Льозанни двох совітських делеґатів, щоби перевезти тіло Воровского до Москви.

„Vossische Zeitung" пише, що замах на совітських делеґатів інспірувала російська національна ліга, яка розпочала акцію на аразок фафияму. Ця організація має свої сіти в Швайцарії і швайцарські соціял-демократи вже розпочали боротьбу з нею. „N. Fr. Presse" надає замахови велике політичне значіння і стверджує, що цей акт поглибить пропасть між Сходом і Заходом.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Поруря.

Арешти.

В Ессені арештовано директора телеґрафічного уряду, а на кількох урядників наложено високі кари за спротив супроти окупантів.

Контрибуція.

Окупаційна влада наложила на місто Реклінґсгавфен контрибуцію у висоті 30 міліонів за динамітовий замах на залізницю.

Конфіскати.

В Діссельдорфі сконфісковано 2 міліярди німецьких марок, призначених для організації замахів і страйків.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

НА ДОХІД „СОЮЗОВИ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ"!!

КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла накладом „Союза Українських Інвалідів" — збірка знаменитих оповідань і нарисів відомого письменника О. Маковея

„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"

Збірка обнимає девять аркушів друку і містить 22 оповідань і нарисів а саме:

1) Як Шевченко шукав роботи, 2) Поезія і проза, 3) Три політичні, 4) Конституція, 5) Обрядова справа, 6) Фребель, 7) Вічний воробець, 8) Великий квартіт, 9) Революц онер, 10) На своїм смітті, 11) Дозрілий, 12) На суді, 13) Тяжка ім'я, 14) Мандоліна, 15) На тері, 16) Бригада Авраама Гольдштейна, 17) Миколай, 18) Спричини, 19) Тяжка операція, 20) Директор Лінге, 21) Свілок, 22) Ласка.

XXI Оригінальна вінета кисти арт. Павла КОВЖУНА. 3

Коштує тільки 9 000 Мп — з пересилкою 10.500 Мп. Купувати і замовляти можна в „СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. пов.

робітники по 10 К. Гроші можна висилати вже до каси УГК. в Празі, або до „Легіобанку" Прага, із допискою „Український Видавничий Фонд". Звіт з позички буде оголошений що місяця в газетах. Обовязком кождого Українця вислати позичку на Видавничий Фонд.

— **Філія Просвіти в Кракові.** Вже давно в Кракові відчувалася потреба якоїсь організації, де би гуртувалося ціле внутрішне життя місцевих й замісцевих Українців. По великих зусиллях вдалося дістати дозвіл на відкриття філії „Просвіти" в місце давної засуспенованої читальні. 28. IV. відбулися перші загальні збори новоповсталої філії, на яких виділ давної „Просвіти" здав звіт. Перед тим згадав п. Демків, кількома словами заслуги покійного голови бувшої читальні Худика, а п. Будзиновський заслуги пок. Кивелюка. Головою філії вибрано одноголосно п. Альфреда Будзиновського. Членами виділу п. Целевича, п. Мілянівну й п. Палідвора, а п. Новосільського і Вовка Гогульську заступниками, п. Мацелюха, Скварчинського і Лозинського. Ревізійну комісію в складі п. Цибика, Поплавського й п. Ізи Левицької. Перед новим виділом велике завдання й широке поле до праці над згрупуванням з обєднанням розкинених наших родин і груп.

— **Міжнародня виставка інвалідських виробів.** Всеукраїнська спілка воєнних інвалідів дістала запрошення взяти участь у міжнароднїй виставці інвалідських виробів у Бельгії. Делегатами на виставу вибрано генер. Удовіченка, Остапа Червінського та Єлисавету Мишківську, вдову по полковн. Мишківському. Виставка відбулася в Генті у Бельгії. Українська делегація виставила ріжні експонати інвалідських майстерень, вишівки, українські гроші, почтові значки, гуцульські різьби, та картину артиста маляра Василя Давидюка „Боротьба". Додано також інформаційну літературу про український нарід і наші визвольні змагання.

— **Надужиття контрольної комісії у Львові.** До нашої редакції щоденно приходять скарги на надужиття контрольної комісії, яка при контролі військовних документів не признає української народности, записує всім насильно національність „руска" та поводиться нетактовно з особами, що говорять по українськи. Студ. Павла Бабяка відставлено на поліцію та загрожено арештом за те, що став у оборони своєї національної гідности.

— **Калуська щедрість.** Дня 1. мая ц. р. при виплаті місячних поборів учителям в Калуши, зложили на руки п. Капельмахера між иншими Поляками учителями на листу „Комітет будови II. Дому Технікув ве Львове" ось такі наші громадяне по 1000 мп.: о. Майорчак катехит в Калуши, Посацький Мартин управ. школи в Новици, Шквірко управ. школи в Верхни. Звертається увагу, що п. Капельмахер до датків нікого не примушував. Згадані панове забули, що ми маємо своє рідне українське шкільництво, котре певно більше потребує підмог чим „II. Дом Технікув".

— **Справа самогубництв у польській армії.** В звязку з дописю п. з. „Бранка" дістала наша редакція „Гром. Вістника" від команди округа VI. корпуса таку допись: В „Громадськім Вістнику" ч. 59 з 16. марта 1923 в арт. „Дописи з краю. Тернопільщина", в уступі „Бранка" появилося слідуюче речення: „Маємо відомости про часті самогубства наших „охотників" у польському війську". По офіціяльним даним Від. І. Шт. Ген. М. С. Військ. поповнило самогубство на цілім терені Держави в часі від дня втілення рекрутів річника поборового 1900 і 1901 до дня 15. марта с. р. всього 2 (двох) рядових, походячих з терену Окр. Корпусу ч. VI., з того один Поляк і один Українець. — Командант Окр. Корп. VI. в з. *Лінде* Ген. Бриг.

— **Буря на Гуцульщині.** Дня 9. травня на Гуцульщині головно в околиці Коломиї панувала страшна буря. Град величини курячих яєць знищив засіви, а навіть вибив кілька сот шиб у Коломиї.

— **Возки срібні** по приступних цінах поручає будапештенський магазин футер „Брайтфельд і Вінер" вул. Сикстуська 2. 2276a) 1—2

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Кирпика Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

Тиждень Української Дитини.

Львівська філія українського краєв. товариства охорони дітей і опіки над молодю уладжує у Львові і в львівськім повіті в часі від 13.—20. мая 1923 включно, тиждень української дитини зі слідуючою програмою:

У второк 15. V. вистава „Української Захоронки".

В середу 16. V. вистава „Сон Івасика" дівочої гімазії.

В четвер 17. V. збірка під церквами, а о 3. год. попол. Великий Фестин" на площі „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою.

В пятницю 18. V. концерт обох мужеських гімназій і учительського семинара.

В суботу 19. V. вистава „Сиріт-ського Захисту".

Вистави відбудуться в салі тов-а ім. Лисенка все о год. 4. попол. Вступ вільний за добровільним датком.

В неділю 20. V. відбудеться Фестин, як би він з причини непогоди не відбувся в четвер.

При збірках роздаватимуться відзнаки. З огляду на великі кошти друку проситься о відповідні жертви.

В кождім селі збірка по церквах. Вбірки присилати на книжочку тов. „Дністер" ч. 11.600.

2299 2—3

ДІМ КИЛИМІВ ГАЛИЦЬКИХ

ЛЬВІВ, ПЛ. СВ. ДУХА

при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)

ПОРУЧАЄ:

ГУРТІВНУ І ДЕТАЛІЧНУ ПРОДАЖ **КИЛИМАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА** в ГОЛИНЯНАХ ВІПОМОЇ з ПОСЛІДНІХ „СХІДНИХ ТОРГІВ". — — **Килими** на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомани і буяки, хідники, подушки, потаравки, килимові і шкотські портіери у найбільшому виборі. Приймаються замовлення на виконання килимів після жаданих розмірів і взорів. 2115 5—10

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Висаджання зал. шляху.

Берлін. ВКБ. Часописи звідомляють з Есен: В ночи на 12. ц. м. висаджено у воздух залізничий шлях Готроп-Остерфельд, змілітаризований Французами, що йде у відлалі яких 300 м. на північ від каналу Рен-Герне. В Ессен, що віддалене 6 км. від місця вибуху, тряслися шиби наслідком страшної детонації. Наслідком висаджения у воздух зал. шляху, перервано північну комунікацію між Ванне, Дуісбургом, Найдерік. Французам, як пишуть французькі часописи, остає покищо південна сполука Кетніґ-Верден.

Ґен. Лєрон їде до Білгорода.

Білгород. „Правда": Ген. Лєрон прибуде до Білгорода, де побуде 12 днів. З Білгорода поїде до Сараєва, Загреба і Любляни. Цій місії приписують велике політичне значіння і висловлюють погляд, що Франція хоче війти в тісні приязні взаємини з державами Малої антанти.

Англійська й італійська відповідь.

Льондон. Аваc. Англійську відповідь для Німеччини закомунікувано повірочно урядови держ. справ в Парижі і в Римі. 13. ц. м. англійський уряд заг. справ оголосить її. Нота не містить ніяких услівних обітниць для Німеччини. Англія заявиться за скликаниям конференції, в котрій взяли би участь також Зед. Держави. Цієї справи не торкає ані Англія ані Італія в своїй відповіді.

Рим. „Дж. д' Італія": Італія відповість на німецьку ноту окремою нотою. На думку часописа німецькі предложения невистарчаючі, але уможливлюють навязання дискусії. „Пополь": Доручення італійської відповіди в Берліні послідує після вручення англійської ноти. Часопис здогадується, що після доручення відповіди на англійську носу, Англія мабуть предложить новий план управильнення міжсоюзних довгів у звязи зі справою відшкодувень.

Парнж. Англійську й італійську відповідь для Німеччини подано до відома в Парижі й Брукселі.

Льондон. 11. ц. м. веч. наспів тут текст італійської відповіди для Німеччини.

Льондон. Відповідь англійського правительства на німецьку ноту доручиться у неділю німецькому амбасадорови в Льондоні. 13. ц. м. подасться текст англійської ноти до публичного відома.

Англія й Росія.

Льондон. „Дейли Експрес" в Москви: Совітське правительство рішило вислати Красіна до Льондона. Красін прибуде до Льондона воздушним шляхом. Завданням його буде осягнути в Льондоні порозуміння. Колиб це було неможливо зліквідується зараз совітську делегацію в Льондоні.

Льондон. Совітське правительство випустило на волю залогу англійського рибацького корабля.

Відень. „N. Fr. Pr." з Льондона: Красін прибув тут. Його приймуть міродатні англійські чинники.

Югославянський король їде до Парижа.

Білгород. „Правда": Король Олександер офіціяльно відвідає президента Франції Мілєрана в Парижі. Гостина послідує на бажання президента Франції. Королеви товаришитиме міністер заг. справ Нінчіч.

Смерть жінки президента Масарика.

Прага. 12. ц. м. в ночи померла жінка през. Масарика. Похорони у вівторок.

Похорони Воровського.

Льованна. Похорон Воровського відбудеться в понеділок. Прибула тут жінка покійного.

Конфіската непалень.

Брукселя. Бельгійці сконфіскували в місцевости Глядбек богато копалень.

Німецька заява на ноту союзників.

Бордо. Німецька преса півофіціяльно заявляє, що німецьке правительство не відповість перед червнем у справі відповідей союзників на німецьку ноту.

Дописи з краю.

Долинщина.

Середновічні методи.

Громадяне с. Белеїв у Долинщині попали в страшну розпуку. Е нечуваний спосіб знущається над ними жандармерія, а вони не в силі найти ані поради, ані охорони. Особливо не подобається жандармам, що в Белеєві розвивається читальня „Просвіти" та що там відбуваються концерти й вистави. Цю чисто освітню працю жандармерія уважає „політикою". Як самі жандарми хваляться, вони постановили викурити „політику" з села і тому арештували свідомого селянина б. українського Січового стрільця Прокопа Матвійцева, сина Степана і ні з цього ні з того вже четверту добу держать його у вохкій пивниці на поліційній станиці в Турі великій. Запитуємо компетентні чинники, чи дійсно державним поліцаям вільно в такий безприкладний спосіб знущатися над невинними людьми? Також повідомляють нас, що в Белеєві жандарми у варварський спосіб знущалися над Максимом Андрішином.

Чи це також діється згідно з волею компетентних чинників?

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Глядаю конціпієнта

з днем 1. червня н. р. рефлектую лишень на рутиновану силу, обзнайомлену з повіт. практикою. Згодошення неузгляднені остануть без відповіди. — **Д-р Олекса Рілецький, адвокат в Сокалі.** 2306 1—2

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дня 7. червня 1923. відбудеться **зїзд** товаришів, що здавали матуру в р. 1878. в академічній гімназії у Львові. — Білецький, Дзерович, Ільницький, Макух, Федак. 2293 1—2

Товариський зїзд матуристок з року 1913. Українського Ліцея в Перемишлі відбудеться 23. VI. 1923. в Перемишлі. проситься інтересованих заголосити свою

участь на адресу: Катря з Терлецьких Сасикова. — За Комітет: К. Сасикова. Ю. Стефанович, І. Паньківська. 2260 1-3

Подяка. Комітет будови шпиталю тов. „Народня Лічниця" складає отсим щиру подяку Вп. Пані Галі Пясецькій за участь в концерті, з якого увесь дохід за ініціятивою призначено на будову шпиталю. Рівночасно складає Комітет щиру подяку Вп. п. Наталії Вахнінській за участь, дирекції Музичного Інституту ім. Лисенка за безінтересовне відступлення салі і Вп. вп. студентам медицини за допомогу при устроєнню концерту. Чистий дохід виносив 949.240 мп. при тій нагоді зібрано ще добровільні жертви в сумі 699.000, разом приніс концерт доходу 1,648.240 мп. За Комітет: Голова Д-р І. Куровець, секретар Д-р М. Музика. 2307 1—1

З поводу пятьдесятьлітнього ювілею священства свого давного катехита Впр. о. Олександра Стефановича складаю 100.000 мп. на „Рідну Школу" та прошу за ту саму пільї всіх живучих ще товаришів, що здавали сем. матуру у Львові 1884 р. Яків Миколаєвич проф. учит. сем. в Тернополі. 1—1

Товариство катехитів у Львові. Дня 21. мая (понеділок) о год. 9. рано у Семинарії духовній Загальні Збори з рефератом: „Наука апольогетики в середних школах". Перед зборами о год. 8. Богослуженя за упокій бл. п. О. І. Алексеевича в церкві Семинарії. 2302 а) 1—1

Надзвичайні Загальні Збори Українського Кр. Тов. Опіки над інвалідами у Львові відбудуться дня 29 мая 1923. год. 6 по пол. в салі „Укр. Бесіди" — а коли не явилося приписане число членів о год. 6 і пів того дня з денним порядком: 1) Зміна §. 2. статута Товариства в цілі поширення діяльности Товариства. — Проситься о численну участь. — Головна Рада. 2313 1—1

Виказ жерт на будову „Народної Лічниці" у Львові. Впр. о. Дженокі папський візитатор 500 ліврів (1,000.000), Д-р Музика Львів 10.300, громада Середопільці 20000, о. І. Рудницький, Торське 15000, о. Тимкевич, Рибники 20000, о. Мельник, Рогатин 5000, О. Панчишин, Гологори 20000, о. д-р Лятишевський, Станиславів 50000, д-р Т. Соневицький, Старий Самбір 15000, о. Д. Йосифович, Хітар 5000, о. Т. Коритко, Холоїв 17020, Збірка в церкві Оровке, о. Моровський 21.000, о. В. Венгринович 40000, Петро Когут, Рогатин 10.000, громада Грибовичі 9.600, Марія Косович Пігайці 10.000, О. І. Мацак Миколаїв 10.020, О. Ст. Головацький Соколівка 5000, читальня „Просвіти" Кривецьке 25.000, М. Терлецька Львів 10.000, д-р С. Дрималик Львів 300.000 (одна чеголка), Пр. Шовковський 10.000, П. Галя Пасецька і П. Н. Барвінська дохід з концерту 949.240. Добровільні датки зібрані з нагоди тогож концерту 699.000. Разом 3.270.140 мп. 2307 а) 1—1

Секція „Сирітських Опікунок" при львівській філії українського товариства Охорони дітей і опіки над молодю складає щиру подяку за зложену готівку за час від 1. січня до 10-го травня ц. р. отсим добродіям: дир Заячківський 30000, Петро Берест 5000, Михайло Губчак 5000, Іван Ніжанковський 10000, дир. Кузик 4000, дир. Дувало 5000, Складка: Міщанське Брацтво 60780, дир. Гладишовський 1000, д-р Говикович 10000, д-р Вачинський 10000 д-р Західний 10000, Софрон Ференцевич 10000, Степан Дуць 10000, Кузьматицький 10000, д-р Я. Олесницький 5000, радник Левицький 10000. За Секцію: М. Говикевичева, М. Білякова. 2311 1—1

Дрібні оголошення.

ДО АМЕРИКИ виїздить адвокат, що має вироблені там знайомости, залагоджує під гарантією поручення. Запити посилати: Львів, почтова скритка 40. 2296 2—3

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, пемент вагонами поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 7-30

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 1—10
2308

Львів, вул. Ягайлонська ч. 20.

Д-р Стефан Федак

2020 веде поновно 8—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у Львові, вулиця Сикстуська ч. 48.

2273 3—6 ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

б. сп. проф. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ТОВАРИСТВА

„Українська Бесіда"

відбудуться дня 30. мая ц. р. о год. 6-ій веч. у власній домівці із слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
2) Звіт Виділу з діяльности.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внески і запити.

ЗА ВИДІЛ:

Д-р Ю. Савчак голова. *А. Іванович* секретар.
2304 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГ. КООПЕРАТИВУ

„ЄДНІСТЬ" в Дунаєві,

відбудуться дня 27. мая 1923. в домі Вп. Юлії Калуської о год. 4. по полудни зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Надзв. Загальних Зборів,
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів,
3) Справа уступлення двох Директорів,
4) Дальше істнування Кооперативу,
5) Внески і запити членів.

в. Ст. Клепарчук, Анд. Байдалка,
секретар. 2310 1—1 місто голова.

Ширіть наш часопис!

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, з особа же наших давних Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статута також піднесений уділ в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (вписове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або переказом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні уділи доповнити, бо по тім часі недоповнені уділи тратять право членства. згляду нових членів приступати до нас хоч, як не більше — то з 2 уділами на 10.000 мп. Кооператива наша заложена ще в 1900 р., пошесина значно свої робітні білля й сукно та дає тепер многим ученицям і робітницям науку і зарібок, а на будуче хліб у руки. Також веде вона торг. відділ, де продає і висилає полотна, шифони, вовни, гафти, хустки, канву, нитки до шиття і вишивання, як: D. M. C., Clark, Coats, Harland, Трійка, Metz-a і ин., дальше вишивки, виш. сорочки, краватки, блюзки, народні строї і ин., подрібно й гуртом для спілок, купців і н. Вкінці приймає вона також ощадности на вкл. книжочки і платить не менші відсотки чим приватні капіталісти. Забезпечення ощадностям дає наша реальність і довголітна фірма. Адрес наш: Жіноча спілка промислова „Труд", Львів Ринок ч. 39. —

3—5 З поважанням ДИРЕКЦІЯ.

ДІРІҐЕНТА доброго потрібно сейчас до приготування концерту. Хор істнує. Винагородження після умови. Зголошення як найшвидше до о. Фащієвича, Стрівська нові п. в місті. 2309 1—1

ІСПИТОВАНИЙ дяк з теноровим голосом кавалер пошукує місця сейчас. Адреса: Іван Стахур, Львів, вул. Жовківська 36 у ОО. Василіян. 2303 1—1

БЛЯХУ білу англійську цинковану, цинковану тешинську

поручає зі свого комісового складу

у Львові, при вул. Ґродзіцких 6

ф-а Б. Г. ЗАЙНФЕЛЬД

Імпорт == Експорт

XXVI С-ка з обм. пор. ВАРШАВА. 2—2

СТАРША женщина за дуже скромним винагородженням сейчас могла би прийти з помічю в домашному заряді, найрадше и домі священника на селі. Письменні зголошення до Адміністрації під „Женщина". 2294 2—2

БУВШИЙ старшина літ 26, з майном бажає навязати зносини з панною або вдовою, котра мала би власну аптику, торговлю, реставрацію або щось подібного. Ласкаві зголошення неановімові слати під: „Буковинець" до Адм. „Діла" до дня 21. мая п. р. 2305 1—1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Уповажнених „Народ. Торговлі", Краєвого Союза Споживчого у Львові,

відбудуться дня 31. мая п. р. о год. 16. в салі тов. „Бесіда" при вул. Рутовського ч. 22. зі слідуючим порядком денним:

1) Уконституованнє Зборів,
2) Відчитання протоколу,
3) Повний вибір Надзірної Ради (§. 95),
4) Вибір Контрольного Комітету (§ 109),
5) Означення найвищої суми зобовязань, яку може „Народна Торговля" затягнути,
6) Означення найвищої межі кредиту, яку можна уділити одному членови,
8) Означення висоти презенційних марок для Надзірної Ради і Контрольного Комітету.

Загальні Збори уповноважнених осягають правильний комплет, як-що на них явиться половина осіб, які входять в склад Загальних Зборів уповноважнених. Коли мимо сеї пригадки не явиться до одної години після означеної години, на Загальні Збори уповноважнених, достаточне число управнених до участи, кожде число становити-ме правосильний комплет Загальних Зборів уповажнених § 104.

2314 1—1 Львів, дня 14. мая 1923.

ЗА УПРАВЛЯЮЧУ РАДУ:

Др. Степан Федак, президент.
інж. Юліян Павликовський, секретар.

СТРОІТЕЛЬ „Б". Строєння фортепянів, направа, відновленя, оцінка, купівля, продаж. Виїздженю також на провінцію, Львів, Глубока 18. 2155 4—4

ІАТРИ, машини до обробленя дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифуґальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для ціляського промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 16—30

Тов. „ПРОСВІТА" поручає:

1) **Комплети „Українського Письменства"** в 23 томах в цілому полотні з золотими витисками в цінї 690.000 мп. (твори Квітки-Основяненка 2 т., „Шашкевича-Головацького, Устіяновича-Могильницького, Метлинського-Костомарова, Т. Шевченка 2 т., П. Кулїша 6. т. І. Воробкевича 3 т., Глібова Клинковича, О. Стороженка, С. Руданського 3 т., Ю. Федьковича, Івана Нечуя-Левицького).

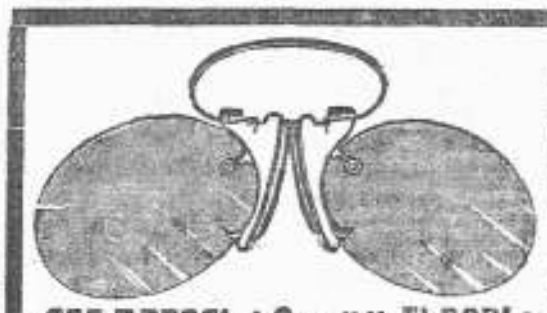
Комплети можна резервовати і викупляти частями. Підвижка цін застережена. Число комплетів невелике.

2) **„Народні оповідання" Марка Вовчка:** Випуск перший — Козачка, Сестра Горшина, випуск другий — Викуп, Сон, Максим Грімач, Чари, Чумак, Отець Андрій по 2500 мп.

3) **„Перша поміч"** у наглих випадках захорювання — п-р І. Куриця 1600 мп.

4) **Історична бібліотека „Просвіти"** — містить популярні розвідки з історії України, особливо про світлі хвилини нашої минувшини, про українську державу, визначних дїячів, про українські землі і місцевости. В продажі 1-ий випуск п. з. „Безіменні Герої" — ціна 500 мп. Чергові випуски вийдуть в найблизших днях з друку.

Замовлення слати на адресу: Канцелярія Тов а „Просвіта", Львів, Ринок 10. На почтове конто проситься долучати 2500 мп., в цілях одержання інформацій 1000 мп. в значках. II. 1—3

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

під найдешевших до найдорощих у всіх родах. **Сила** Цайсса, Буша, Герца,

ЛЬОРНЕТКИ

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 7-50
2151

ЛЕВ ЯППЕЛЬ і Ска „У ЛЬВОВІ" Легіонів 1.

Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найновіших систем, їх складові части, приладдя до кравецтва і до ручних робіт поручає

АЛЕКСАНДЕР **МАЛІМОН**

СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ

1-5 ЛЬВІВ, вул. ВАЛОВА ч 11 А. 2312

Приймає також машини до направи.

Ґонти, палені дахівки

і асбестово-цементові, цемент, гіпс вапно, дахову папу і т. п. будівельні матеріяли 3—3
2212

сейчас доставляють по фабричних цінах

ҐОРШОВСКІ і С-ка

Склад будівельних матеріялів

ЛЬВІВ, в. БУЛЯНДА 3

(бічна Баторія).

О. Т. Купці ґалянтерійних товарів! 9—10

Повідомляємо, що з днем 15. ц. м. відкрили ми — — —

Філію при вул. Боїмів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —

Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарванд, Невскі, Совіз, Clarle, Metr, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти за виробя згаданих фірм, як також на инші ґалянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.

При більших закупах рабат. **М. МАЗЕБОВС і С-ка** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (в ім Бенчерів), Філія: Боїмів 19, перехід на Ринок 12.

Моси **Серпи** **Цвяхи** **Цемент.**

СЕЗОН.

С-ка „ВІДБУДОВА"

ЛЬВІВ, СЛОВАЦКОГО 14.

Продає по найдешевшим цінам правдиві стирійські коси Пислінгера з найліпшої сталі, марки „Ангел", „Ягайло" і прочі. **Серпи Редтенбахера.** **Поцинкована бляха тешинська** на складі дешевше як всюди. На замовлення при вказаті 50 пр. належитости висилається за посплатою.

ХВАЛЬНИМ КООПЕРАТИВАМ ДАЄМО ОПУСТ.

2287 2—3

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 33 (9.914). Львів, середа 16. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 15. травня 1923.

Роковини „весни народів". Сьогодня минає 75-літня річниця знесення панщини в Галичині. Сьогодня минає три четвертини століття, як у великій „весні народів" наша селянська маса обходила свою весну після важкої зими неволі.

Молодше покоління в Галичині тільки з літератури знає про ней великий перелім в житті західної вітки українського народу. Знає воно особливо поетичну обробітку цеї памятної події, в безсмертній поемі Івана Франка „Панські жарти". Великдень 1848 р. був днем загальної радости, днем воскресення галицько-українського народу до нового життя, днем волі нашого селянського народу.

Знесення панщини, визволення селянства з ганебного ярма тілесної неволі є висліком тих струй і кличів, що їх видвигнула велика французька революція. Декларація прав людини і горожанина, що попереджувала конституцію 1791 р. стверджувала конечність приноровлення в політичному житті ідеї справедливости, свободи, рівности і згоди. Носієм державної суверенности є нація, а не король, котрий являється тільки делегатом народу до виконування влади. Декларація підкреслювала рівність людей, котрі „родяться й лишаються свобідними і рівними щодо прав".

Принципи декларації прав людини і горожанина стали згодом програмою всіх европейських народів. Боротьба проти політичних і соціяльних привілеїв пануючих кляс, проти деспотизму монархів, проти утисків працюючих, проти визиску стала мотором ділання европейської демократії на протязі довгих десяток літ. Французька нація, що змела з лиця землі привілеї шляхти, у боротьбі проти обєднаної реакції постановила подати помічну руку всім гнобленим народам. Національний Комітет 6. листопада 1792 р. проголосив декрет, в якому іменем французького народу зобовязався дати „братерську поміч кождому народови, що схоче здобути собі свободу". Під прапором тих принципів французькі армії в побідному поході здобували одну країну по другій. Одначе небавом ці величні принципи скривили якобінці, які на зразок нинішніх большевиків, не рахувалися із змаганнями поодиноких народів, з особливостями, звичаями й обичаями обсаджених країн і справу свободи поставили на купецькій платформі: do, ut des. Франція буде допомагати визволенню чужих народів, але буде вимагати плати за свою поміч. В декреті з 15. грудня 1792 р. сказано виразно, що влада в обсаджених країнах „мусить неминуче належати Французам". Коли рівняти поведення революційної Франції з поведінкою большевиків, то годиться признати, що Французи що найменше були чесні з собою. Своїх імперіялістично-експльоатаційних цілей вони не заслонювали ніякими фіговими листками.

Як небудь малися справи, не можемо забувати, що 14 армій революційної Франції понесли кличі революції і декларацію прав людини й горожанина по всьому европейському континенті. Наполеон, герой і геній революційної буржуазії поніс ті кличі аж в російські нетри, одночасно збуджуючи всюди свободолюбивий відрух народів проти французької супрематії.

Революційна струя хлинула по всій Европі, а особливо знялася бурливим шумом в країнах, що сусідували з Францією. Пишучи багнетами своїх армій права людини і горожанина, Франція по волі чи по неволі пробуджувала народи до нового життя. Окупація Німеччини французькими військами, викликала стихійний відрух німецької нації, серед котрої знаменитий Фіхте проповідував заповіди здорового творчого націоналізму. Пригнічена й розпорошена німецька нація у великому пориві і святому запалі пірвала за зброю, щоби скинути ганебне ярмо тріюмфуючих наїзників.

Віденський трактат 1815 р., що мав своїм завданням зліквідувати свободолюбні пориви народів, хоч започаткував 40-літню добу мира і старався утвердити найчорнійшу реакцію, не був в силі спинити розпочатого процесу. Німецький історик Роттек ось як ляпідарно змалював стан після 1815 р.: „Архитвором політики було утворення союза пануючих родин з пониженням гідности народів. Благороднійші і гіднійші з болем гляділи на те, але гурма пахолків не хотіла їх слухати, а навіть зовсім не могла їх зрозуміти. Умова родин замість союза народів; інтереси народів посвячені інтересам пануючих родів, — політична система для вивисшення одного дому! Збір посвячених з собою пастирів, стоплений в одну громаду; поділені народи збірною власністю одної родини; — вкінці вивисшення тої родини — метою змагань народів".

Мимо такого стану, боротьба не вгавала. Народи зрушені з сонного і півсонного стану, вглиблювалися в своє незавидне положення й шукали заради лихови. Вибух липневої революції 1830 р. в Парижі находить широкий відгомін в Німеччині. Було ясним, що надтягає буря. Це перманентне зявище заставляє царя Миколу I. в 1838 р. застановитися з пруським генералом Брунновім над програмою послідовної боротьби з революційними струями. Вже тоді російський самодержець висловлює гірку для нього правду, що „віддавна в Европі є тільки дві могутности, дві правдиві великі держави: Революція і Росія". Політичні заговори поширюються в Франції, Італії, Еспанії, Швайцарії.

Вкінці надтягає буря 1848 р. Лютове повстання 1848 р. в Парижі і усунення „міщанського короля", викликає революційні настрої в Ренській области, Базилеї, Віртемберґії, Баварії, Гесії, Саксонії, Ганновері і Пруссії. Німецька демократія виставляє свої домагання, що обнимають: свободу сумління, свободу слова і друку, свободу союзів, товариств і зборів, прилюдне судівництво, заведення суду присяжних і загальне виборче право. Німецькі селяне явочним порядком вдираються до панських замків і нищать всякі панщизняні грамоти і документи на селянські чинитьби. В марті 1848 р. революція в Берліні дає побіду революційній демократії. Наступає доба конституційних свобід.

Хід революційних подій в Австрії мав дещо відмінний характер. До цього в головній мірі причинився національний склад австрійського цісарства. Народи або їх дроби, що входили в склад австрійської держави, ворогували між собою, а це дало змогу урядови підюджувати проти себе поодинокі народи і стримувати всесторонній розвиток визвольних змагань. До тогож упривілеєні народи змагали добути права виключно для себе. Тому маємо в революційним 1848 р. такі зявища, що деякі народи, ведені інстинктом самозбереження, схилялися на бік уряду, щоби ставити запору захланности своїх сусідів.

Мартова революція у Відні, боротьба революційного міщанства, обєднаного в Центральним Комітеті національної гвардії і Студентського Комітету дали побіду демократії і започаткували перетворення Австрії на конституційну державу.

„Весна народів", гомінкий 1848 р., хоч не здійснив всіх ідеалів, якими жили народи до 1848 р., одначе він започаткував також політичне відродження нашого народу в Австрії. Не будучи підготованим до великих подій, які тоді перевалювалися через Европу, не маючи політичного вироблення, ані відповідного культурного підготування, загрожені польською захланністю, ми не відіграли часто визначної ролі в революційним році. Наші здобутки, а також ниці й знесення панщини 15. травня 1848 були в деякій мірі автоматичного характеру.

Всеж таки ми ясно ствердили тоді наші національні ідеали, проголосивши єдність всього українського народу. У відозві з 10 травня 1848 р. „Головна Руська Рада" виразно ствердила, що „Ми, Русини галицькі, належимо до великого руського народу, котрий одним говорить язиком і 15 мілионів виносить, з котрого півтретя мілиона землю галицьку замешкує. Той нарід був колись самодільний, рівнався в славі найможнійшим народам Европи, мав свій письменний язик, свої власні устави, своїх власних князів: одним словом був в добрім буттю, заможним і сильним..." Тоді також виставлено домагання окремого українського коронного краю в межах Австрії, домагання, що довгі десятки літ творило офіціяльну програму нашої політики в Австрії.

Приводячи на память згадки ведених революційних подій і святкуючи роковини знесення панщини ми вплюємо свій духовний зір в будучність, яка мусить нам принести знесення політичної панщини на всіх українських землях. Нашим завданням дбати, щоби ми були як слід підготовані до того великого моменту, а тоді й наші здобутки будуть певні. *(—ів).*

Велика Україна.

Перед новим неурожаєм.

На підставі даних зібраних совітськими установами про стан озимини на Україні на 1-ше травня, встановлюється, що виглядів на добрий урожай в цім році нема. Одержані совітськими органами дані малюють становище по пяти балевій системі так: Харківщина: жито — 2, 8, пшениця 2, 5; одеська губ. — жито — 2, 9, пшениця — 3; Катеринославщина: жито — 3, 3, пшениця — 2; Київщина: жито — 2, пшениця — 2, Волинь: жито — 3, пшениця 3; Донецька губ.: жито — 1, 8, пшениця — 2, 8; Полтавщина: жито — 3, пшениця — 2. Лихий стан озимини пояснюється квітневими морозами.

Чистка комуністичної партії.

„Руспресс" на підставі повідомлень харківського „Комуніста" сповіщає, що в Донецькому районі закінчено перереєстрацію членів комуністичної партії. При перереєстрації з партії виключено 10467 людей, з них 1126 „куркулів", решта виключено за непевну поведінку й піянство.

Приїзд Троцького.

„Руспресс" повідомляє, що в ближчому часі має приїхати до Київа і Харкова Троцький.

Після вбивства Воровского.

Комуністична „Роте Фане" містить відозву Центрального Бюра праці, яка взиває уладжувати демонстрації з приводу вбивства Воровского й англійської ноти, та взиває до боротьби з фашизмом, до повалення буржуазного правительства, утворення робітничого правительства і виборення союза Німеччини з сов. Росією. Поранений сов. представник Аренд розіслав часописам звідомлення, в котрім заявляє, що швайцарські поліційні власти були повідомлені про приготовлюваний замах на сов. делєгацію. Воровський ніколи не відкидав охорони своєї особи. — З приводу безнастанних нападів на швайцарські власти Аренда після вилічення мається видалити зі Швайцарії. Зі слідства, переведеного

Пр. 311/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 26. (9907) з дня 8. травня 1923. в артикулі під заголовком: 1) „Пацукрівський фронт" в устулах між словами а) „становища всеукраїнського" і „численне на теперішніх", б) „ціна небезпеке" і „про поставу", 2) від слів „Як довго Польща" до кінця містять в собі єство злочину з § 65 а) закону карного уряд накомісар в дні 7. травня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Зарядив видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, в імени засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 8. травня 1923.

(Підпис нечитний.)

слідчим суддею виходить, що Конраді не мав спільників.

Домовину Воровского провадив до каплиці гурток російських емігрантів, турецькі і німецькі представники, журналісти і члени швайцарської комуністичної партії. Трумну покрито червоним прапором. Ісмед паша оголосив у Льозанні комунікат, в якому висловлює своє обурення з приводу замаху.

Вбивство Воровского викликало в Москві велике обурення. Дня 12. ц. м. в Москві відбулася велика комуністична демонстрація з антианглійською і антифранцуською тенденцією. Англійське посольство в Москві зажадало від сов. уряду охорони.

Італійська преса, обговорюючи вбивство Воровского, пише, що В. був одним із найбільше терпимих большевиків. „Ідеа Нацонале" пише, що В. підчас побуту в Римі займав розумне й помірковане становище. Його політична індивідуальність була така, що не оправдує особистої агресії.

Воровский передбачав атентат.

Два радники совітського посольства в Берліні, які приїхали до Льозанни, розіслали до газет текст листа, якого Воровський післав 9. ц. м. до Берліна, в якому він закидає Швайцарії, що не дотримала зобовязань, принятих в початком конференції, щодо запевнення забезпеки членам совітської делегації. У цім листі Воровський складає на швайцарський уряд відповідальність за можливі атентати, грозячи на випадок таких атентатів репресіями з боку Росії у відношенню до швайцарських громадян.

Росія й Анґлія.

У відповіді на англійську ноту Літвінов вручив представникови Англії ноту, в котрій сов. правительство квестіонує погляд Англії щодо 3-м илевої полоси на територіяльних водах і заявляє, що з огляду на далекострільні гармати треба признати 12 миль набережною полосою. Нота піддає думку обговорити цю справу на конференції звінтересованих великодержав і сподіється, що англійське правительство як і російське стремітиме до мирної полагоди справи.

З Льондону звідомляють, що незалежна робітнича партія рішила уладити демонстрацію з протестом проти форми ноти Бальфура. Союз соціялістів мав відказатися від участи в маніфестації проти англійського ультімату до Росії.

Послів палати громад, що належать до правительственної партії, повідомлено, що підчас дискусії над російською справою, яка починається у вівторок, відбудеться вельми важне голосування й присутність членів партії є конечна. З цього догадуються, що правительство числиться з одностайним фронтом опозиції.

„N. W. Journal" доносить, що Красін має на днях прибути літаком до Льондону, щоби в останне спробувати дійти до порозуміння в Англією, або коли це не удасться, ліквідувати совітське посольство в Льондоні. Англійський уряд вислав до Москви ультімат такого змісту:

„Тон і характер ноти совітського уряду до Англії примушує англійський уряд поставити собі питання, чи Англія має дальше вдержувати взаємини з совітами і чи є згідне з достойністом Англії омінати мовчанкою напади совітського уряду. Англія дуже радо підписала договір про припинення антисовітської агітації. Але совітський уряд нарушує свої зобовязання відносно пропаганди і продовжує протианглійську агітацію в Індії, Персії, Афганістані та Єгипті. Стверджено, що совіти постачають Індусам зброю і муніцію. Тому англійський уряд домагається:

1) негайного припинення агітації на Сході, особливо в англійських кольоніях;

2) обезпечення англійських горожан в Росії;

3) припинити конфіскати кораблів.

20.000 кабанів або ґенеза хронічної парляментарної кризи.

„Роботнік" (Центр. орган П. П. С.) з 12 ц. м. стверджує за „Хлопскім штандарем", органом посла Путка („Визволенє"), що вістка про те, наче би відмова ген. Сікорским послови Вітосови на вивіз свиней була причиною соймової кризи — є дійсно правдивою! Вітос старався про дозвіл на вивіз 20.000 свиней; з пімсти за відмову — рішив повалити уряд Сікорского. Тепер уся „свинська афера" вийшла на верх. Спочатку ц. р. заголосилася у Варшаві делегація „Малопольского Тов. Рольнічего", з заст. голови товариства, якого головою є саме лідер П. С. Л. Вінценти Вітос; делегація предложила міністерству торговлі і примислу цілий меморіял, якого коротким змістом було: видобути дозвіл на вивіз 20000 кабанів. Міністерство відмовило і тоді „сам" Вітос інтервеніював у премієра Сікорского. Але Сікорскі теж відмовив. Швидко потім прийшли заходи Вітоса в справі „творення польської більшости", з рамени якої він, Вінценти Вітос, має стати премієром. Криза тягнеться від тижнів і не видно їй кінця.

Краківський „Ілюстрованн Курер Цодзенни" полемізує з „Хлопскім Штандарем", але не заперечує факту старань посла Вітоса у свинській справі, тільки намагається надати їм характер „суспільно-корисної акції". На одному з засідань П. С. Л. була інтерпеляція у цій справі; Вітос назвав цілу історію „інтригою премєра Сікорского".

„Роботнік" кінчає досить шорроку статтю на теми „свині — причиною кризи" реторичним запитом: „невже криза має своє праджерело у свинському кориті?"

Італійська відповідь Німеччині.

Італійський уряд передав німецькому послови в Римі ноту з відповіддю на останню німецьку ноту. М. ін. заявляє італійський уряд, що детальний розгляд німецьких пропозицій з 2-го травня ц. р. в справі управильнення репараційної проблеми переконав уряд, що ці пропозиції не є того роду, щоби могли служити союзним державам підставою для рішаючої дискусії. Німецькому урядови відомо, що італійський уряд не міг свого часу погодитись на англійський плян, пропонований в Парижі, а не тому, бо вважав, що англійські пропозиції не признавали у відповідний спосіб справедливість італійських постулятів. Щож торкається німецьких пропозицій з 2. ц. м., то, на думку італійського уряду, вони є далеко менше вдоволяючі, ніж паризький плян англійського уряду. Пропонована німецькою нотою сума не є достаточною; крім цього в ноті нема конкретних пропозицій щодо гарантій і заставів. Тому німецькі пропозиції в 2 травня не можуть рахувати на допомогу італійського уряду, бо вони не ріжняться від давних ним пропозицій та нічим не змінюють теперішньої ситуації. Тому італійський уряд вважає доцільним вдруге порадити німецькому урядови як найшвидше виготовити новий проект, який уряд би на увагу італійський уряд вкупі з союзними урядами.

Де перебуває М.-Лушкевич?

В польській пресі зявились відомости, що пос. М. Лушкевич, якого видачу польському судови недавно ухвалив сойм, виїхав до совітської Росії. В колах, близьких до української парляментарної репрезентації по інформаціях, здобутих нашим співробітником, про цей виїзд пос. М. Лушкевича в совітську Росію нічого не відомо.

Польський голос про культурну законність у польській державі.

„Калмицька француцина".

„З нагоди останніх французьких одвідин уся польська преса вдарила в найвищі тони, а товаришив їй незглибимий потік слів, виголошуваних при бенкетних столах, чи на врочистих академіях". Таким скромним ствердженням загального характеру ентузіястичних овацій марш. Фошови з боку польської кадильної преси й представників найширших кол польського громадянства „Дзєнник Людови" з 14. ц. м. розпочинає свою передову під многообіцюючим наголовком „Калмицька француцина". Дальше читаємо: „Заперечуючи наглядній правді — вмовлювали в себе і Француаів, що у світовій війні весь польський народ глядів з довірям на Париж і від Франції ждав спасення, підчас коли на ділі він дивився на Петербург, Відень, ба навіть Берлін, і тільки нечисленні не тратили віри у самих себе. Про закоханий у Москві Париж—до 1917 року буквально ніхто й не думав у Польщі.

Задруковано в останніх двох тижнях стирти паперу, які голосили справедливе захоплення для великої французької культури, що її домівкою і відблеском на Сході крізь спрусачену Німеччину має бути — Польща. Але в оцім є власне кажуни тільки крихітка правди, бо ми приняли тільки зовнішні прикраси західної культури, а тут і там вілася вона може глибше у нашу духовну первісність. Ми вдаємо Французів тільки від свята, а в щоденному житю виходять на верх дикі чазурі, жахли у своїх проявах. Бліхтром виявляються великі гасла взяті у форму конституції, — республиканський державний устрій, це наче сідло на дикому коні.

Ледве Фош виїхав за гостинні ворота, а вже записали ми вчора на жаль звичайну і буденну подію: поліцянти скатували в одній з фабрик чотирьох робітників, із котрих одному вибили два зуби, а инші ледве спасли порозбивані голови..."

Доси польська прокуратура дозволила авторови статті говорити правду, — але дальше їй не сподобалось це. Бо торкнувся він такої болючої і недоторканої струни, як: методи урядування польської адміністрації. Нагадуючи відомі з процесу „Юрівців" факти про інсценізацію конгресу комуністів у мурах церкви св. Юра, щоби заплутати в большевицьку історію українське священство, автор статті звертає також увагу на скандальний процес перед військовим судом (розмови на тему фашизму і т. п. в офіцирському касині) і радить повести паралелю з аналогічними методами в царстві Романових.

„Дуже східною є ще польська француцина".

Платіть партійний податок!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поданця 500 кн. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

До справи патр. Тихона.

7-го травня до голови верховного трибуналу Галкина явилась делегація від церковного собору з митрополитом сибірським Петром на чолі з проханням дати дозвіл на побачення з патр. Тихоном для доручення йому постанови собору про позбавлення його стану. Делегація, одержавши цей дозвіл, одвідала парт. Тихона й прочитала йому постанову державного собору. Патріярх підписався в тому, що йому постанова собору доведена до його відома.

Спростування царгородського патріярха.

Канцелярія царгородського патріярха звернулась до совітського представника при турецькому уряді з проханням спростувати інтервю співробітника Роста з царгородським патріярхом, яке зявилось в совітській пресі. Інтерв'ю це такого змісту: „Я уважаю, що діяльність патріярха Тихона, починаючи з 1917 року, була помилковою і не відповідала сучасній ситуації, коли влада в Росії перейшла до рук представників трудового народу; через те патріярх Тихон, який учинив багато великих помилок проти працюючих, мусить зазнати відповідної кари". Канцелярія патріярха повідомляє, що ніякого співробітника Рости у царгородського патріярха не було і жадних розмов з ким-небудь з представників преси в справі патр. Тихона царгородський патріярх загалом не провадив.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЖНІ ВІСТИ.

Англійська відповідь на німецькі пропозиції.

Англійську відповідь на німецькі пропозиції вислано до Парижа, Берліна і Брукселі. У відповіди Англія піддає острій критиці німецький проект, уважаючи його за невистарчаючий. Англія пропонує Німеччині виготовити новий плян репарацій і предложити його союзним державам. В противному разі має бути скликана конференція держав коаліції.

Грецько-турецький мир?

В Льозанні кружляють погольоски, що грецька і турецька делегація дійшли таємно до порозуміння і заключили мир без відома держав Антанти. Поголоски не провірені.

Прати марш. Фоша.

На засіданні чеської палати послів 12. ц. м. комуністичний посол Гакен заявився проти відвідин марш. Фоша, називаючи його представником европейського мілітаризму. Це викликало опозицію коаліційних кругів. Комуністи відповіли галасливими окликами.

Армія Будєнного ліквідована.

З Москви звідомляють, що го-

повне совітське командування зарядило ліквідацію кінниці Буденного зогляду на дуже велику її деморалізацію. Відділи і полки цієї армії розвольокуються в околицях Петрограда й Москви.

Сума сконфіскованих у Рурую грошей.

Комунікат віцепрезидента державного банку подає, що Франція від хвилі обсади Руруя сконфіскувала 27 мілярдів 180 міл. нім. мар.

Просвітнє економічне віче у Львові.

Перше велике просвітнє віче, скликане філією тов. „Просвіта" згуртовало в неділю дня 13. травня 1923. в салі „Народного Дому" у Львові велику силу громадян. Віче отворив проф. Терлецький короткою промовою. До проводу вибрано професора д-ра Брика, проф. Терлецького, п. Макарушку, п. Пришлякевича і п. Шевчука, а на секретарів покликано пп. Орищина і Бержака.

Реферат про „Загальний просвітний рух" виголосив д-р Бр. Яців. Зібрані вислухали річевих виводів бесідника з великим заінтересуванням. Ілюструючи статистичним матеріялом виказав референт недомагання просвітної праці, обговорив основно їх причини та вказав на дороги до поправи нинішнього стану. Другий референт п. д-р Филипович обговорив вагу і значіння просвітно-економічної праці, підніс потребу якнайширшої співпраці в кооперативнім русі і закінчив візванням до енергічної праці на кооперативнім полі.

В дискусії забрали голос пп. д-р Степан Біляк, Аркадій Малецький, Стецьків, Жданковський, Синик і п. Малицька. По дискусії ухвалено такі резолюції:

Українці міста Львова, зібрані на просвітно-економічному вічу дня 13. травня 1923 р. закликають усе українське населення міста Львова і передмість. I. а) поборати своїх купців і ремісників, б) віддавання своїх дітей до фахових шкіл та навчання їх купецтва і ремесла; II. З огляду на конечну потребу збірної, солідарної економічної організації гуртування в споживчих кооперативах, вступаючи всі до одного в їх члени і складаючи більші суми на уділи як конечного засобу торговлі.

В тім напрямі розвинуть всі львівські культурно-освітні і економічні організації широку пропаганду, українське жіноцтво доложить всіх своїх сил до праці на сім полі, а українське учительство до навчання і ширення сеї ідеї серед молоді.

Дальшим етапом сеї організації буде централізування споживчих кооператив при помочи краєвих централь та приступлення до продукційної організації, в першій мірі млина і пекарні.

I. Просвітно-економічне віче Українців міста Львова з дня 13. мая 1923 р. закликає усе громадянство міста Львова вступити масово в члени Товариств „Просвіта" та його читалень, а через передплату і поширювання усіх видавництв „Просвіти", через придбання фондів на скомплетування читальняних бібліотек та фондів на будову власних читатальняних домів взяти в свої руки відбудову нашого просвітного життя.

II. Віче Українців міста Львова з дня 13. мая 1923 р. взиває усі львівські просвітні організації розвинути як найширшу всесторонну освітну працю та закликує усіх підготованих до участи в сій роботі громадян, так тих, що вели просвітно-організаційну роботу, як і тих, що покликані до просвітної акції через улаштування популярно-наукових викладів, курсів для неграмотних, українознавства, та вищої освіти. Віче закликує в тій ділі філію „Просвіти" ім. Тараса Шевченка до улаштування в найблизшому часі школи для просвітних організаторів та переведення реєстрації всіх прелєгентів популяризаторів.

III. Віче Українців міста Львова закликає усі українські інституції, товариства та організації, усіма силами матеріяльно і морально підперти українську незалежну пресу і українську книжку та вкладає на кождого громадянина міста Львова обовязок купувати і поширювати всі органи незалежної політичної, української думки, а через закупно книжки енергійно підтримати наші українські видавництва.

IV. Віче Українців міста Львова закликає всі українські інституції, товариства, організації та все громадянство міста Львова підтримати всякими можливими способами та засобами „Рідну Школу".

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

З повідомлень ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Нова розправа проти Круппа.

„Пр. Альг. Цтг." доносить з Есен, що ревізійна розправа Круппа відбудеться 18. ц. м. в Дісельдорфі.

Російська нота для Швайцарії.

Льозанна. Російська нота закидає представникам Совєтської Ради, що до справи вислову симпатій і співчуття жертвам атентату дозрівав політичний момент.

Совітська відповідь для Англії.

Льондон. Райтер. Совітське правительство вручило англійському протестаникови в Москві відповідь совітів на ультімат В. Британії.

Наради над англійською і італійською нотою в Берліні.

Берлін. Часописи звідомляють, що англійська й італійська нота були 14. ц. м. предметом нарад на Вільгельмштрасе і в партіях райхстага. Канц. Куно, що прибув сьогодні до Берліна, буде сьогодні вечером проводити засіданню кабінетної ради, на якому розглядатимуть обі ноти. Часописи заповідають, що не слід сподіватися на нинішньому засіданню рішаючої ухвали.

Льозанська конференція.

Відень. „Н. фр. Пр." з Льозанни: Конференція вийшла в критичну стадію наслідком жадання французької делєгації, щоби прискорити фінансові й економічні справи, головнож платність процентів від турецьких позичок. Ген. Пелле заявив, що інтервенюватиме у французького правительства, одначе покищо не може згодитися на турецьке предложення. Сподіється з Парижа прихильної відповіди. Ісмед паша знову предложив, щоби економічні справи вилучити з договорів і пізніще управильнити. Делєгати союзників не згодилися на це. Тому загострилася кріза і говорять навіть про можливість перервання конференції.

Дальші переговори.

Берлін. Польрад. „Вельт ам Монтаг" довідується з парляментарних кругів, що правительство думає поважно продовжати дискусію в справі відшкодувань і є рішене в відповіди на англійську ноту заявитися вельми докладно в справі гарантій.

Враження англійської і італійської нот в Берліні.

Відень. „Н. Фр. Пр." в Берліна: Англійська й італійська нота викликали там дуже сильне враження не лише наслідком змісту але також з приводу острої форми. Ліві і центрові часописи заявляються за дальшими переговорами, права ж преса вказує, що це, що жертвовано в німецькій ноті, творить максімум цього, що Німеччина може виконати.

Проти англійського ультімату.

Льойдон. Підчас демонстрацій нар. партії свободи протестовано проти англійської ноти до совітів. В резолюціях жадають відкликання ультімату і скликання англійсько-російської конференції й визнання сов. правительства.

НОВИНКИ.

— **Народній Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делєгат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Відкриття Української Мистецької Виставки.** Друга Українська Мистецька Виставка відчинена минулої неділі в салях Наук. Т-ва ім. Шевченка зібрала несподівано багато гостей. Голова „Гуртка Д. У. М. В." П. Холодний виголосив святочну промову, в якій зазначив незвичайно важкі умовини праці наших артистів і їх здобутки в цих умовинах, звернув увагу на новинку цьогорічної виставки збогаченої відділом „української книжки", звернувся з покликом до громадянства моральної підмоги, без якої ніякий розвиток мистецтва не є можливий. Виставка вражає нас своїм високим артистичним рівнем, різноманітністю матеріялу та багатством талантів Над кожним з артистів зокрема зір глядача може зупинитись зі здивуванням над продуктивністю і своєрідністю його творчости. Більш як 400 чисел зібраних в салях заповнених від долівки до стелі запрошує глядача провести не одну годину, заки він у силі розглянутись у здобутках цілорічної артистичної праці „Гуртка". Про виставку помістимо на днях вичерпуючу рецензію. — *М. Р.*

— **Українці на острові Куба.** Т-во „Українська Бесіда" у Львові одержало від п. Дмитра Сідлецького інформації про життя Українців-емігрантів на острові Куба, з яких довідуємося, що в Гавані, столиці Куби, перебуває тепер до 500 наших емігрантів, які живуть з праці рук. Плата за роботу, яку одначе не все можна дістати, виносить від 1 до 2, а найбільше 3 доляри денно. Наплив робітників з Галичини, Еспанії, Італії та безліч Жидів з Росії з дня на день погіршує положення. Виїхати до Америки можна тільки по році. Хто не знає еспанської мови і не має матеріяльних засобів, тому живеться тут дуже тяжко. Тому треба би остерегти всіх перед легкодушним виїздом на Кубу. В Гавані нема ніякої української організації. Нема тут ні українських книжок ні часописей, тому Українці — переважно молодь — затрачують скоро національну свідомість. Американські Українці повинні оснувати тут бодай читальню для тих нещасних, відірваних від краю людей, щоб охоронити їх від винародовлення. Є це тим більше потрібне, що Куба є тепер базою, через яку наші емігранти по році переїздять до Америки.

— **Друкарська помилка.** В статті „В антракті" у вчерашньому числі помилково зложено підтитул. А саме замість „IV. Одна „а н о м а л і я" — має бути: „IV. Одна ана л ь ґ і я". На що конечну поправку звертаємо увагу наших читачів.

— **З українського правничого товариства у Львові.** Відчит адв. д ра Ю. Лещія „Про надужиття права" слідуватиме вівторок, дня 15. мая 1923 о год. 6:30 сала „Бесіди".

— **Непоінформованість.** Нам пишуть: Дня 13. жовтня 1922 р. відбувався перед трибуналом окр. карного суду в Стрию наглий суд над Михайлом Стефановим під замітом вбивства війта в Дашаві. На просьбу українських адвокатів в Стрию вислала львівська Колєгія українських адвокатів до оборони д-рів Володимира Старосольського, Льва Ганкевича і Степана Шухевича. На розправі станули проте до оборони пп. адвокати д-р Антін Гарасимів і д-р Володимир Лужецький зі Стрия та згаданих 3-ох львівських адвокатів, так що лаву оборонців репрезентувало 5-тьох українських адвокатів. Боронили вони безінтересовно. На початку розправи зголосився до оборони також стрийський адвокат д-р Шепсель Вандель і заявив, що з власної волі хоче брати участь в обороні. Участь була чисто формальна так що д-р Вандель не найшовся ні разу в ситуації в якій мав би промовляти до суду. Тимчасом якась польська газета накинулась на д-ра Вандля, будьто би він одинокий станув до оборони нашого політичного підсудимого. Цю вістку підхопив незвісний нам блище пан Юрій Білінський в Чікаґо з Дашави в Галичині та зрозумів справу в той спосіб будьто би українські адвокати відказали своєї помочі в обороні підсудних. Натомість вважає пан Білінський відповідним без провірення справи заініціювати велику збірку 10.000 долярів в користь д-ра Вандля як дар вдячности. Мотивує при тім п. Білінський свій поступок в такий спосіб, що наносить він незаслужений заміт на адресу українських адвокатів. Ми переконані, що д-р Вандель довідавшись про цілу справу безсумнівно сам спростує хибні інформації пана Білінського і відречеся всяких дарів. Всеж таки в інтересі цілої української суспільности як в краю так і за океаном констатуємо голий факт, щоби усунути всякі сумніви у непоінформованих осіб.

— **Підпал.** Оноді вечером підпалив хтось лісову культуру в маєтности Мацьковиці, перемиського повіту, яка належить до обшарника Скібіньского. Поки погашено огонь, вигоріло 10 моргів лісової культури. Поліція припускає, що підпалу доконав хтось з пімсти за те, що власник маєтности Скібіньскі строго переслідує людей, які збирають в його лісах траву і ріще.

— **„Петром".** В міськім городі билося між собою кількайцять жидків і добре їм з тим було. Нещастя одначе хотіло, що до баталії вмішався якийсь Коханчик не-жид, який заатакував одного з „борців" Мора. Жиди, бачучи, що до їхньої баталії вміщався „гой" вилили всю свою злість на нього. Зєдиненими силами побили непрошеного учасника „змагань", що дало привід одній бруковій газеті до статті про те, що „Жидзі ужондзілі погром ве Львове"...

— **Курс грошей.** Львів, 14. травня. Доляри америк. 47.500—47.600, 1- і 2-ки 47.000—47.100, дол. канад. 45.800—46.000, 1-ки і 2-ки 45.300—45.500, марки нім. 50 тис. 125—128, 10 тис. 128—1.30 1 тис. стар. ем. 2·28—2·32, 1 тис. нов. ем. 1·25—1·30, сотки і дрібні 2·10—2·20, леї 210—215, дрібні 200—205, кор. ч. 1.420—1450, дрібні 1400—1420, австр тис. нов. ем. 000—000, стар. ем. 1380—1400, сотки австр. стар. ем. 80—100, дрібні 0·50—0·80, фр. фран. 3120—3200, фунти шт. 222—225000, фр. шв. 8500—8800. — Золото: 20 кор. 206—210000, 20 фр. 188—192000, 20 мар. 220—224000, рублі 288—29200, дол. 43—43500. — Срібло: кор. авс. 3820—3850, 5 кор. 19200—19400, фльорени 9600—9700

„OLKA“
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛЯД ПАНЧІХ І ТРИКОТОВИХ ВИРОБІВ
Львів Ринок 36.
поручає ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ ЖАКЕТИ, ПЛЕДИ, ЖЕМПЕРИ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПИТКИ, ЯК ТАКОЖ ВИПРАВКИ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ.
Гуртом! XXVI 1-4 Детайльно!

рублі 1620—16500, копійки 60—63. леї 3680—3700.

— Збіжева біржа. Львів 14. травня. Рух на біржі слебий, загальний оборот біля 130 тон. Трансакції здебільша в муці, сіні, соломі, — твердому збіжу, вівсі та стручкових; застій з приводу недостачі товарів чездатних до транспорту.

— Фестин філії чит. „Просвіти“ заповіджений на 17. ц. м. відкликується з огляду на „Тиждень Української дитини“. Відбудеться він вате 7. липня 1923 р. на ставку „Світезі“ з ріжноманітною програмою, над якою працює вже тепер численний фестиновий комітет.

— Українська Мистацька Виставка отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 1—30

— Діти-Шевченкові! Щоби звеличити 62-літні роковини смерти Генія, українська дітвора м. Самбора уладжує в четвер на свято Вознесення 17. ц. м. в салі кіна „Опіка“, святочний Вечер, в якого програму входять: 2. актова вистава: „Слідами Тараса“, гимни, пісні, деклямації, промова. Початок о год. 7. вечером. 2318 1—1

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

— Лиси срібні в будапештенськім магазині футер Брайтфель і Візнер Львів вул. Сикстуська 2. 2276 б.) 1-2

СПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відп овідає.

Надзвичайні Загальні збори Кружка У. П. Т. ім. Тараса Шевченка у Львові (стрийська дільниця) відбудуться в неділю, дня 20. травня 1923 р. о год. 5 і пів пополудни в школі при вул. Мохнацького 12. Денний порядок: 1. Отворення зборів. 2. Відчитання протоколу з попередних загальних зборів. 3. Звіти а) з діяльности старшини, б) касовий, в) шкільний. 4. Вибір голови на місце уступившого. 5. Доповняючий вибір трох членів старшини. 6. Внески і евентуалія. — *Іван Герасимович*, місточолова. 2323 1-1

Конкурс на місце управителя 7-клясової хлопячої школи УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові виписується отсим до кінця червня с. р. Кандидати з кваліфікацією для виділових шкіл мають першенство. Подання вносити до Головної Управи УПТ. у Львові, Ринок ч. 10. На відповідь залучити почтові знаки. IX 2—3

Подяка. Вп. Духовенству і усім Вп. горожанам міста Тернополя за віддання послідної присяги в день похоронів Батька і Мужа складає щире Спасибіг. — Анна Коморовська, жена, Богдан син. — Тернопіль, 14. V. 1923. 2215 1—1

Управа приватної дівочої гімн. УПТ. з правом приходности в Станиславові подає до відома, що: 1) вписи до І. кл. (до вступних іспитів) відбудуться 21. і 22. червня с. р., 2) вступні іспити до І. кл. відбудуться 25. червня, а до кляс II-V. в днях 25. і 26. червня ц. р., 3) подання о допущення до вступних іспитів до кляс II—V. можна вносити до 24. червня с. р. 4) всі учениці, що по раз перший вписуються до сей гімназії мають при вписі предложити метрику і свідоцтво відбуття кіпи. — *М. Данилів*, Станиславів, вул. Липова 44. 2320 1—4

Дрібні оголошення.

КАВАЛЄР, учитель, літ 28, при гарній, легідній вдачі, навяже переписку з гарною інтеліґентною Українкою від 18 до 24 літ. Посаг пожаданий для спільного добра. Неанонімові зголошення враз з фотографією слати до Адм. „Діла“ під „Щастя 2“. За звороті фотографії і дискрецію ручу словом чести. 2316 1—3

КОНЦІПІЄНТА рутинованого пошукує адвокат в Снятині. Зголошуватись до д-ра Софрона Добрянського в Снятині. 2317 1—3

ХТО приступить з грошевим уділом або співпрацею до видавання української часописи ілюстрованої дитячої просить ласкаво зголоситись лист. „Умія“ Адм. „Діла“. 2319 1—2

ДО АМЕРИКИ виїздить адвокат, що має вироблені там знайомости, залагоджує під гарантією поручення. Запити пересилати: Львів, почтова скритка 40. 2296 3—3

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот“ Батория 4. 1974 8-30

В ГІРСЬКІЙ ОКОЛИЦІ пошукую двох кімнат з уживанням кухні на протяг 3-ох місяців. Зголошення до Адміністрації для „Катахіта“, 3—3

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого концепієнта обзнайомленого з провінціональною практикою. Зголошення: Львів, вул. Домбровського 10, партер, Д-р Р. 2271 5—5

ДАХІВКАРНЯ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“ В СТРИЮ має зараз на продаж значну скількість цементових виробів найкращої якости (40.000 дахівок, коти, бльоки, комини, жолоби, гусаки і т. п.) Звертатися до Управи дахівкарні Ф. Просв. в Стрию, вул. Крашевського. 2286 2—3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громозводи, вікна до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефаніський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерською і Кордецького). 2297 2-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Українське видавництво
в КАТЕРИНОСЛАВІ.
НОВІ ВИДАННЯ:

1) **А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове.** Ілюстрована історія Запорожжя. Повад 200 мал. і карт. Ціна 20000 мк., в оправі 25000 мк.

2) **С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник.** 520 стор. великого формату. Ц. 40000 мк.

3) **Проф. І. Огієнко. Українська культура.** Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками й портретами. Ц. 12000 мк.

4) **М. Лавицький. Граматика української мови.** Для самонавчання. Ціна 8000 мк., в оправі 10000 мк.

5) **Проф. Д. Дорошенко. Коротний курс історії України.** З малюнками. Ціна 10000 мк.

6) **С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа.** Ціна 1600 мк.

7) **А. Животко. Промінь.** Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинах. Ц. 2600 мк.

8) **Ю. Гай. Весняні квітоньки.** Співанчик для дітвори. Ц. 4000 мк.

9) **С. Русова. Нова школа соціяльного виховання.** Курс лекцій. (Друк.)

Вимагайте повний катальог Видавництва. (Історичні оповідання й повісти, книжки для дітей, українські народні казки, нові шкільні підручники).

Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. Ціни вільні.

Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще перекази на Konto E. Wytowyj, Dresdner Bank, Berlin, чи Земельний Банк Гіпотечний, Львів, або Živnostenska Banka, Praha, або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ.
Berlin SW 47. Yorkstr. 84/II.

Доставка книг на Україну і з України. Доручення в справі друкування та постачання книжок на всіх мовах для всіх країв. 2281 2—3

2272 1—1

НОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО
White Star Line
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.
Найближший наш транспорт до Канади
відходить зі ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ
24. травня (мая) ц. р.
„White Star Line“
ЛЬВІВ, Городецька ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Празничні картини гр.-кат. Церкви
Книга великого формату, стор. XVII+699 прикрашена 14 великими кольоровими образами і ок. 200 більшими і меншими картинами, в богатім, оригінальним переплеті; печатана в Кольонії н. Р. і в Липську. — Купити можна у автора **о. д-ра Дорошинського, Львів, пл. св. Юра ч. 5.** 2322 1—2

РОБІТНЯ МУЖЕСЬКИХ ОДЯГІВ
Василя Курочки
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЦЛОВА число 12
виконує всякі замовлення дешево, солідно і дуже елегантно, 2275 3—3

Спілкам і Кооперативам
поручає КОВБАСИ свого виробу
ФАБРИКА ВУДЖЕНИН
Петро Майка, Тернопіль.
Солонина і смалець стало на складі. Ціни купецькі. 2217 3—4

БЛЯХА
ДАХОВАПОЦИНКОВАНА
2228 достава сейчас 4—10
„ПІЛЬОТ“
ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

СЕЗОН МИНУВ 2025 0—25 **ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.**
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. **СКЛАД ОБУВИ**
ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від суботи 12. мая ц. р. картину королівства паряжського шику, на 6 дій п. з
YVETTA королева моди
Режісер Орландо Лапчик. Іветта: Лія Мара. Еміс Кайзо Тім і Роберт Шоньо.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.
З друкарні Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 34 (9.915). Львів, четвер 17. травня 1923. Паштову виплачено готівкою. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фп., Італії 10 лір. Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шп. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 шп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 16. травня 1923.

Нові часи — нові пісні...

(мс) Еманципаційні змагання українського народу під австрійською займанщиною вж до розвалу нарату не сходили зі шляхів легальних. Хоча український народ в Східній Галичині не мав повноти прав, хоча Поляки у відношенню до Українців були упривілейовані, і широкі маси і інтелігенція не тратили надії, що легальними способами, парляментарним шляхом вдасться здобути належні права. Велику дозу опортунізму у нашій політиці під австрійським дахом — можна пояснити по части вихідним пастроєм галицького відрожения (перед 63 роком галицьке відрожденя з деякій мірі було протеговане Віднем у противставленню до революційно настроєної польської шляхти, заки вона не скапітулювала перед троном Габсбургів у памятній заяві „przy tobie, panie, stoimy i inać chcemy"), а по части тими реальними здобутками, які кожде чергове покоління побільшувало. З кождим десятиліттям ми зростали в силу: поширювалася національна свідомість в масах, ми робили з кождим десятиліттям імпонуючий поступ на полі економічнім, культурнім, політичнім.

Психольогічно оправдане явище: у наших передбатьків людей, що стояли на чолі наших змагань, що бачили ріжницю між черговими десятиліттями, під вражінним отсього постепенного зросту національної сили і відпорности мусів витворитися настрій оптимізму, а вслід за цим нахил до опортунізму в політиці. І ще один дуже важний момент: на Великій Україні йшла безпощадна боротьба царату з українством і австрійська займанщина являлася збігом обставин Піємонтом українства, зберігачем національних цінностей, прибіжищем української політичної думки.

Мало що змінилося відносшення після першої революції в Росії. Хоча після 1900 року на Галицькій Україні слід приняти такі явища як боротьба молоді за український університет, селянські страйки 1903 р., акт Мир. Січинського.

Прийшла велика війна. Вся увага української політичної думки скупчилася біля осередніх держав. Постава українства диктувалася поставою царської Росії до України.

Наша еміграція на Заході надто слаба була, надто мало політично вироблена, щоби могла здобути послух для себе у противників осередніх держав.

Щойно з вибухом революції в державі Романових розпочинається зовільна переоцінка позицій австрійських Українців супроти держави Габсбургів. Ця переоцінка наклювується у рядах УСС., а оформлюється в рядах Січових Стрільців. І не перший солідний удар в сторону легалістичних настроїв, вихованих на протязі довгих десятиліть.

Опісля прийшла боротьба в обороні української державности на Великій Україні, відтак й на австрійській займанщині. Перероджується психіка Українця над Дніпром і над Дністром. В імя української державности молоде покоління кладе гекатомбу жертв. Роки 1917—1923 і 1918—1923 являються для всіх українських земель переломовим моментом. В цих рохах ми мали свою державу, на оборочу її виставили цвіт народу, боролися за неї на полі бою з оружжям в руках, боролися за неї безоружні против воєнних узброєних від стіп до голови — і всеж таки втратили свою державність, опинилися під чужим панованням.

Історикови цих рохів доведеться записати не тільки героїчні акти Української Армії, а й тисячні тихі докази героїзму, самопосвяти, патріотизму. В цих жеж роках через тюремні брами пройшло сотки тисячів найкращих синів народу, в тих роках згинуло в льохах чека, в таборах інтернованих і полонених та в чотирокутнику смерти десятки тисяч українських селян, робітників, інтелігентів. В цих рохах лихоліття вихинуло поза межі України великанську еміграцію, яка адалеко від рідних піль на протязі довгих днів вигнання снує свої думи про Рідний Край. Кожде село має свою мученицьку історію. А такі фахти, як мученицька смерть о. Остапа Нижанковського, о. Галібея, о. Підлящецького, Державного Секретаря Земельних Справ — інж. Мартинця і богатьох инших, трагедія під Крутами, бомбардування Києва і тисячні розстріли на його вулицях і т. д. — вписалися в памяти сучасного покоління незатертими буквами.

Після цього всього — чи може бути в наших змаганнях поворот до методів минувшини?

Ні! В наших змаганнях до доконечної мети можуть бути етапи, всеж вихідною точкою кождого етапу буде, бо мусить бути доконечна мета наших змагань.

В бурливих роках 1917—23, 1918—23 — занадто богато ми пережили, щоби ми могли вернути до передвоєнних методів боротьби на наші права, події сих років занадто вжерлися в нашу кров і кість, щоби ми могли посвячувати для хвилевих осягнень наш освячений кровю найкращих дохонечний ідеал. Хто сього побоюється, не здає собі справи з тої великанської переміни, яка зайшла в психіці народніх мас в ході подій останніх років. Не тільки на Галицькій Україні, а на цілому просторі українських земель

Пр. 312.33. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал присяжний у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 27. (9908) з дня 9. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Арешти" в уступі між словами а) „університет істує" і „наша стаття". 2) В рубриці „Новини" підзаголовок „Масові арештування у Львові", в уступі від слів „що же таким чином" до кінця нотатки містить в собі єство ст. 1 проступку з § 305 і 300 зак. кар., ст. 2 проступку з § 300 зак. кар. заказ доконану в дни 8. травня 1923 конфіскату за оправдану і заряднє знищення цілого накладу і видає по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на передній стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а ім'янно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 9. травня 1923.
(Підпис нечитний.)

В антракті.

(З біжучої теми.)

V. Втрати і зиски.

Вислід нашої боротьби за українську державність на загал є негативний. Не тут місце переходити етапи тієї боротьби, але годиться підкреслити, що ми ефективно майже нічого не здобули, а здобуте в окремих періодах втратили. Головною причиною наших неуспіхів є перш усього наша непідготованість. „Весна народів" 1848 р. застала у нас тільки пригноблену, з кайдан тілесного рабства видобуваючуся селянську масу та на загал консервативне, до шпіку кости лояльне духовенство. В розмайтих днях революційних дій 1848 р. ми справді виставили правильну мінімальну національно-політичну програму, але її здійснення ставили у виключну залежність від прихильности австрійського уряду. Фундаментів народньої сили ми не збудували, і тому вже при перших приморозках ревкій все засніжилося. Народ перейшов до нерішучої оборони перед офензивою польської шляхти і польсько-австрійської бюрократії, а інтеліґенція в особах її святоюрських керманичів попала в зневіру. Єдиний лік на всі наші болі знайшла вона в русофільстві, — як політичному романтизмі.

Так само невідготованими були ми до вибуху великої війни в р. 1914, а особливо до її епільогу в р. 1918. Ніде правди діти, що дух нерішучости, крутарства, а часом і якоїсь дивної амбітности, що майже межувала з анархією і в поняттях, і в оцінці положення, і в наміченню шляхів до реалізації наших змагань постійно проявляася у нас тоді, як біжуча хвиля вимагала тісного обєднання, повної солідарности, однозгідности, ясности цілей і метод поведення. Далекі від того, щоби кому небудь робити докори, щоби різко осуджувати провідні одиниці, щоби з премедитацією шукати виновників нашого лиха, ми все таки мусимо звернути увагу на деякі відхилення і занедбання. Єдиним в своїм роді було видовище, коли дня 25. березня 1918 р. Українська Парляментарна Репрезентація скликала до Львова зїзд українських нотаблів, на котрому д-р Евг. Петрушевич виголосив реферат про політичне положення, вимагаючи утворення української держави в межах Австрії, а д-р Евген Левицький говорив про організацію національної оборони. А годиться мати на увазі, що тоді всім було ясно, що Австрія хилиться до неминучого упадку, та що тоді істнувала вже справжня українська держава зі столицею у Київі. Єдиною правильною розвязкою і єдиним кличем для наших мас міг бути тільки клич обєднання з Наддніпрянщиною, а не сурогат державности в струпішівій Австрії. Ще цікавійшим було становище другого референта, який поза плечима істнуючих організацій, а особливо поза плечима Народнього Комітету, з котрим тоді не ладнала більшість Української Парл. Репрезентації, — хотів створити окрему організацію національної оборони, залежну виключно і безпосередно від Української Парл. Репрезентації, з кермуючими особами, назначеними з гори якраз Парл. Репрезентацією. На щастя ця анархічна спроба з диктаторською замашкою покінчилася самим рефератом і ухваленням відповідних резолюцій, бо її аранжери ані одним пальцем не кивнули, щоби свій проєкт перевести в життя. І в переворотні 1918 р. творці згаданих резолюцій не брали ніякої участи, ані посередно ані безпосередно. Вони були поставлені перед доконаний факт, обмежуючись до ялових переправ з безсильним, життям анульованим кабінетом Лямша. На жаль, в створених умовах і инші елементи нашого громадянства слабко були підготовані до нового моменту, але всеж таки зробили все, що було в людській спроможности.

Ясно, що й Велика Україна не була підготована до великих дій революційного періоду. Збуджена в огні окраденою і поневоленою, вона напружувала всі сили, щоби не вийти з великого періоду боротьби за право нації з порожніми руками. Доба революції застала Вел. Україну без ясної національно-політичної платформи, яка творилася й конкретизувалася в перехрестному вогні національної й соціяльної революції. Через недостачу підготованости Вел. Україна не вспіла створити синтези української революції і не змогла направити змагань народніх мас по одній суцільній лінії. Тому первісні грандіозні здобутки включно із реставрацією української державности виявилися проблематичними, а сама держава впала під ударами демагогії і спільного натиску офіційно необєднаних відвічних ворогів української нації.

Дальшою причиною наших невдач були зовнішні умовини. Суперечні інтереси двох воюючих блоків, загребуща ненаситність лукавих сусідів, жагуче зазіхання на багатства української землі, з одного боку, та внутрішні умовини — слабість українських сил — дали такі висліди, які з гірким почуттям в серці приходиться нам тепер стверджувати. Не від річи буде додати, що в добі обєднання всієї української демократії вороги України і її національно-політичного відродження здавали свої позиції. Скоро тільки наступав розлам серед українських сил вони були горою і вкінці одержали побіду.

Третьою причиною були наші власні помилки. Багато було їх на Наддніпрянщині, але не менше і тут. Перші вже неразбули досить ярко освітлювані на сторінках нашого органу, другі були дотепер здебільшого промовчувані. Рішення з 14. березня 1923 являється наслідком наших попередніх невдач. Від початку 1918 р. переслідувало нас якесь сліпе фатум. Ним був в першу чергу упадок Києва і недостача зрозуміння в провідних колах, що закріплення того упадку є передумовою закріплення упадку Львова. Другою

помилкою було фатальне пущення нашої геройської армії на бистрі хвилі явочних починань, полишення її навіть без моральної опіки і проводу. Смерть армії була смертю нашої державности.

Фаза, яка після цього наступила, зосередкувалася в дипльоматичній акції. Утворена урядом на власну руку і власну відповідальність платформа „Східної Швайцарії" з трьома різнородними національностями вже в своїм зародку була мало реальна і крила в собі небезпеку. Участь в польських виборах двох народів (з трох рівнорядних) переважувала атути на сторону нашого противника. До того ж наївно-оптимістичні „підбадьорювання" еміграції не мали добрих педагогічних наслідків, бо відтягали очі настроєвців від чорної дійсности на піднебесні заводи еміграційної утопії.

В результаті прийшло відоме рішення. Чи має хто небудь право робити нам завсіди з цього приводу, — як провідний політичний партії краю? Думаємо, що безумовно ні. Край після уступлення армії боровся чотири роки, боровся всіми способами, не проминув ніякої нагоди, щоби ясно й безкомпромісово заявити свої змагання, щоби підкреслити свою мету. З чистим сумлінням і почуттям сповненого обовязку можемо сказати, що не тільки немає за нами зерна неправди, але й не можемо закинути собі ніякого, хоч трохи поважного занедбання. Край сповнив все, що від нього залежало і що було в його силі.

Наші втрати є непомірно великі. Першою з них являється втрата нашої державности, гекатомби жертв в людях, знищення країни, наслідки боротьби: пошесті, голод, депопуляція. Нашим зиском є кристалізація єдиної великої української нації зі всіми незаспокоєними змаганнями, а це є запорукою невмірущости української нації і реституції її життєво-розвоєвих рамок: власної державности.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польські ендеки в мелянхолії

Все йде, все минає... Оптимізм й захоплення, яке опанувало польські кола після визнання східних кордонів Польщі, під впливом фактів наївблагання дійсности починає [illegible]. Натомість починають являтися голоси і настрої дуже песимістичні й мелянхолійні, які мають свою підставу в усвідомленні тих труднощів, що виникли для Польщі в результаті приєднання територій цілком для неї чужих. Взяв цих песимістичних настроїв дає стаття Холоневского в „Rzecz-и Pospolit-ій" під заголовком „Nad mapą Polski".

„Нема нічого сумнійшого" — зачинає автор, „нема нічого настроюючого більш мелянхолійно, а навіть песимістично, як голий образ етнографічної Польщі, якому доля ласкаво знову напала державне обличчя, а Рада Амбасадорів тому обличчю недавно дала свою санкцію".

Перейнятий цим песимістичним настроєм автор, розглядає національні здобутки Польщі на східних й західних „кресах" й завходить скрізь факти її ознаки нездатности [illegible] закріпити за собою креси, збільшити свій національний стан посідання. Наводимо з цілости більш цікавий для нас уступ цієї статті, який говорить про східні креси:

„На польськім сході справи наші йшли більш ніж погано. Є цілком зайві деклямації про буйну й плодючу українську, волинську чи подільську польщизну, таку живу в нашому письменстві і мистецтві, достойних традицій Кремянця й Вильна. Ми тут повинні були спираючись на такий міцний грунт, як латифундії, придбати тут для Польщі нові території шляхом осадництва або асиміляції. А тим часом ми тут не придбали абсолютно нічого. Експансія наша правда йшла на „руський" схід, але йшла вона так бездарно й недощільно, що про неї можна говорити лише, як про куріоз..."

„В свій час я звертався до найвидатніших польських фаховців — істориків, питаючи, де саме сучасна Польща являється спольонізованою „Руссю". Виявилось, що ми спольщили лише маленькі кавалочки, якісь маленькі простори коло Ярослава, які грають таку незначну ролю в загальному стані нашого пос'дання, що про них не варт й говорити. Я сподівався, що можна знайти принаймні цілі повіти колись „руські" а тепер спольщені — проте й чужі й мої дуже докладні досліди довели, що мова може йти хиба про кавалки повітів, які під час довгого процесу перетворились польщизною. Й подумати тільки, що при цій нашій загально відомій безсилости знаходяться „руські" шовіністи, які мають нахабство брехати перед світом, що ми „Русь" зіли по кавалках".

Так пише ендецький песиміст „Rzecz-и Pospolit-ої". Не робить проте він з своїх тверджень належних висновків. Замість того, щоби витягти консеквенції про недощільність й шкоду для самої Польщі політики захоплення чужих територій, висовує автор ці всі свої твердження лише для того, щоб збудити у Поляків енергію для дальшої боротьби й дальшого немилосердного знищення всіх тих народів, які опинились під польською зверхністю.

Д-р Ярослав Окрінцький

АДВОКАТ 1—?

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.

судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови.

Совітсько-англійський конфлікт.

Дня 13. травня у Москві відбувся мітінг під проводом Каменєва. На мітінгу промовляв Чічерін, який зясував теперішні совітсько-англійські відносини, називаючи заходи Англії брехливою видумкою. На думку Чічеріна Англія побоюється комуністичної агітації на Сході, який совіти борониться перед англійським імперіялізмом. Чічерін стоїть на становищі, що англійсько-совітський спір повинна вирішити окрема конференція. Після мітінгу відбулася проти англійська демонстрація. Такі самі демонстрації відбулися в Одесі, Харкові, Київі і Петрограді.

„N. Fr. Presse" пише, що англійський уряд готов на всякі уступки, щоби не довести до зірвання взаємин з совітами. Англійська преса за виїмком соціялістичної, атакує совіти, які одною рукою просять Англію о допомогу для голодних а другою організують протианглійські повстання в Індіях.

Німецька преса бє на тривогу і коментує англійсько-совітський конфлікт як причину нової війни, на що вказував би і приїзд Фоша до Варшави. Також в Румунії збільшуються воєнні настрої в зв'язку з конфліктом між Москвою і Лондоном.

Пришліть виповнені на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — —

Совітська Росія.

Анархіст-синдикаліст про Сов. Росію.

Анархіст-синдикаліст Тазов їздив до Москви як делегат комінтерна. „Посл. Нов." друкують витяги з його докладів, присвячених совітській Росії.

Спиняючись на становищі робітників представник комінтерна зазначає, що в совітській Росії істнує 17 категорій заробітної платні й каже:

„Чи це є рівність? Максімум заробітної платні в той час виносив 460 міліонів рублів в місяць, а мінімум 35 мілн. себто 30 фунтів білого хліба при умові, що робітник не буде купувати нічого иншого. Але робітники білого хліба не купують, вони повинні задовольнитись чорним, в той час, коли по пекарнях повно білого хліба. І в той час, коли російські робітники і селяне вимирають з голоду, совітські представники одержують кольосальні суми в місцевій валюті".

Автор приходить до таких висновків:

„Уважати російський уряд — еманацією революції є злочинством. І ті, хто спекулює на революції, чинить злочин проти міжнародного пролетаріяту, завданням якого являється боротьба проти совітського уряду. Російські робітники, безсилі, знищені голодом й злиднями, готові прихилитись до кожного режиму, який дасть їм хліб й свободу".

До цих висновків приходить не якийсь „буржуазний контр-революціонер", а анархіст-синдикаліст, член третього Інтернаціоналу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Промова Поанкаре.

Підчас урочистого відкриття памятника в честь упавших учасників війни, Поанкаре виголосив промову, у якій заявив: „Ми знаємо Німців 1900 літ. То є нарід для якого війна стала ремеслом, для котрого мир є тільки антрактом між одною війною і другою. Не хочемо ницити Німеччини, але жадаємо, щоби Німці направили те, що зруйнували. Будем спокійно чекати, доки не зломимо спротив Німеччини. Не евакуємо Поруря доки Німці не заплатять.

За кордони Поруря.

Окупаційна влада прогнала за кордони Поруря редактора Фіш.

Австрійська позичка.

Кілька американських банків з Морганом на чолі поріщило позичити Австрії 6 міліонів фунтів штерлінгів із загальної позички для Австрії в сумі 25 міліонів фунтів.

В німецькому парламенті.

Націоналістична фракція внесла в німецькому парламенті резолюцію з домаганням зміни закону про охорону республіканського устрою Німеччини і скасування трибуналу охорони республіки.

Конфіскати в Поруру.

Французи сконфіскували в Поруру всі припаси коксу і вугля в складах приватних підприємств.

В англійському кабінеті міністрів.

В англійськім кабінеті міністрів обмірковується справу совітської відповіди на англійську ноту.

Куно конферує.

Канцлер Куно в товаристві міністра праці д-ра Бравна прибув до Міхену, де розпочав конференцію з представниками населення Поруря.

Вибори в Еспанії.

Підчас останніх виборів до сенату в Еспанії припало 105 мандатів партіям урядовим і 65 мандатів опозиції.

Комуністична демонстрація в Берліні.

З приводу останніх випадків у пруському соймі у Берліні відбулася комуністична демонстрація, у якій взяло участь 40.000 комуністів.

Поголоска про уступлення Куна.

В Берліні кружляють вперті поголоски про уступлення Куна. Преса заперечує ті поголоски.

НОВИНКИ.

— **Народній Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Конфіската.** Попереднє (33) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за кінець вступної статті п. з. „Роковини весни народів" та одно місце в статі п. з. „Польський голос про культурну законність у польській державі.

— **„Сокіл" в Сороках п. Львів.** Дня 13. V. відбулися при співучасти делегата зі Львова п. Ів. Прокопова Загальні збори Т-ва „Сокіл" в Сороках. Вибрано нову старшину: Ів. Мороз голова, Мик. Крочик нач. стягу, Ст. Лига місточальник, Ст. Іванішин, Ів. Бавдик, Петро Ляховський. Вибрано двох заступників і ревізійну комісію. Збори рішили взяти на свое удержання інструктора-студента, який працював би постійно у сільських товариствах. Зголосилося 57 членів (в тім 20 дівчат). По зборах відбулися вправи. До вправ стануло 26 хлопців і 16 дівчат. Підчас вправ і в перервах лунала на все село українська пісня. Сподіємося, що за приміром Сорік підуть инші села.

— **Ступайки.** З Роздолу, жидачівського пов., пишуть нам: 6. травня с. р. польське громадянство в Роздолі обходило свято „конституції 3. мая". Серед українського громадянства містечка найшлося двох осібняків в особах стельмаха Івана Дмика і коваля Василя Суяти, що приняли участь в польській „параді". Ті панове не сповнили свого народнього обовязку і не взяли участи в святі 62. роковин смерти Т. Шевченка дня 1. IV. с. р., але в польській параді... to co innego... — *Громадянин.*

— **Арештування 50 комуністів у Варшаві.** Підчас таємної конференції комуністів в помешканню жидівського професійного союза домашньої служби, увійшла поліція і арештувала 50 учасників, здебільша молодиків. Як повідомляє „Газета Львівска" переведена ревізія найшла документи, нотатки, таїні накази, квестіонарі, польську, московську, жидівську і шифровану кореспонденцію. В руках поліції находяться списки комуністичних діячів з цілого краю, а також листа взаємних поміж совітами і ячейками на землях Польщі. Серед арештованих находяться делегати комуністичної організації зі Львова, Кракова, Білостоку, Вильна, Ломжи, Седлец, Любліна і ин. міст Польщі. Поміж арештованими є теж комуністи, відомі з процесу Тепліца, які тоді були звільнені.

— **Представлення Української Господарської Академії в Ч. С. Р. президентові Республіки.** Дня 9. травня 1923 п. президент Ч. С. Р. проф. Т. Масарик відвідав м. Подебради. На головній площі міста зустріли його представники місцевої влади, а разом з ними заступник голови У. Г. К. п. Григорів. Тимчасом професура і студентство Української Госпо-

дарської Академії та Матуральних Курсів зібралися біля будинку, в якому міститься канцелярія і кабінети У. Г. А. Коли п. президент наблизився до них, хор студентів У. Г. А. та Матуральних Курсів виконав чехословацький гимн „Кде домув мій", після чого заступник голови У. Г. К. Григоріїв привітав п. президента від імени У. Г. К. і подякував йому та в його особі всьому чехословацькому народови та урядови за ту допомогу українській еміграції, в наслідок якої У. Г. К. спромігся організувати в Ч. С. Р. Українську Господарську Академію, Вищий Педагогічний Інститут та Матуральні Курси для дорослих. Після того п. Григоріїв представив п. президентові професуру і студентство Академії та Матуральних Курсів. П. ректор Академії проф. Шовгенів дякував п. президентови за поміч Академії і подав меморандум про сучасний її стан. П. президент Масарик відповів на це: „Я вам також сердечно дякую. Я добре поінформований про вашу школу та ваші успіхи. Тішить мене, що ви у нас найшли хоч не батьківщину—впрочім її й не можете найти тут — але добре сусідство братнього народу, в якого можете жити спокійно. Ви й самі говорите, що ви тут спокійні і щасливі. Я особливо радий, що при всьому нещастю, яке впало на Росію і Україну, ми все таки наші славянські програми, що були в нас перед війною, можемо фактично ще зпроводити. Славянська програма ще не загинула і не загине. Хочемо, щоб ми були сьогодня—сказав би я — практичніші, ніж давніше, щоб ті ідеали більш-менш абстрактні — а за Австрії й не могли бути инші— сьогодня увічалися ділом. Доки це буде залежати від мене, а радо буду піддержувати вас та ваших студентів". Після цього п. президент проходжуючи попри професуру і студентство, які витали його окликами „Слава", в розмові з п. Григорієвим та проф. Шовгенівим докладніше розвідувався про культурну працю української еміграції.

— **Українська Мистецька Виставка.** На днях наспіли на виставку нові експонати гр. М. Тишкевича та Л. Перфецького, які будуть зареєстровані в другому накладі виставового катальогу. Два перші дні виставки ворожать їй повний успіх. До речі кажучи, мова про матеріяльний успіх. Моральний успіх був запевнений уже в день відкриття виставки.

— **Пузан знову перед судом.** На днях почалася перед львівським судом нова розправа Пузану. На лаві обвинуваченних мали засісти в другій Йонас, Міндовіч та товариші. На жаль Йонас остає на лічению в санаторії, що приведе зі собою відрочення розправи.

— **Реформа торговельного шкільництва.** Польське міністерство Т. і Пр. у Варшаві задумало зреформувати торговельні школи ось як: замість дотеперішної торгов. школи бажає воно ввести трилітний торговельний ліцей для абсольвентів 3 клас середної або 7 клас. народної школи, а замість три- чи то чотиролітної торговельної школи (академії) дволітню торговельну гімназію, для тих, що покінчили 6 клас середної школи. Оба типи проектованих шкіл мають загально образуючі і торговельні предмети, а саме в ліцею: релігію, викладну і чужу мову, історію, каліграфію, руханку, торговельну аритметику, книговодство і контору, переписку, стенографію, господарську географію, науку про торговлю і законодавство, товарознавство і писання на машині. В торговельній гімназії приходить до цього ще тільки правознавство як окремий предмет і суспільна економія. Головна різниця між торговельним ліцеєм і гімназією випливає з шкільного підготовання молоді: ліцеанти маючи менше підготування вчаться довше і мають більше годин науки загально образуючих предметів, гімназисти як більш підготовані вчаться коротше і мають більше годин фахових, чим загально образуючих предметів. Далі ліцей має дати визначно практичне знання, гімназія має дати кромі сего торговельну культуру і виробити торговельне думання. По думці того проекту мають бути торговельні школи зреорганізовані вже з біжучим 1923/24 роком. Кромі сеї наміченої реформи вже в сім шкільнім році завело міністерство в часі між 11—28 червня 1923 кінцеві іспити для абсольвентів школи, а саме письменні з викладної мови, книговодства, переписки і рахунків, та устні з книговодства, торговельної аритметики, науки про Польщу, про торговлю і з новітної мови. Від сего іспиту мають бути в цілости увільнені ученики з дуже добрим річним поступом в усіх предметах, а від устного ті, що одержать добрий поступ з предмету і достаточний з письменного виробу при кінцевім іспиті. Спис учеників і теми задач мається предложити міністерству до дня 30 мая.

— **Памятник Нарутовіча.** Минулої неділі відбулося в будинку польського міністерства закордонних справ відслонення памятника першого польського президента Нарутовіча, убитого вшехполяком Неяндомским. Свято відслонення мало суто офіціяльний характер.

— **Зуб за зуб.** Німецька влада викинула з границь Німеччини 75 польських робітників, у відповідь на що польська влада викинула 78 німецьких робітників.

— **Румунські фашисти.** Румунія відома загально як гнізда жируюча на трупах, не хоче остати позаду і в напрямі плекання фашизму. Досі начислено 200.000 зорганізованих румунських фашистів. Можна сподіватися, що румунські фашисти обмежуться єдино до жидівських погромів.

— **Тютюн подорожав.** На днях подорожіли тютюнові вироби о 50%. Відноситься це так до монопольних продуктів, як і виробів приватних фабрик.

— **Зріст дорожні в 1. половині мая.** Польська комісія для розсліду коштів удержання ствердила, що кошти ці зросли протягом першої половини мая о 6·25 процент в порівнанню з квітнем.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

— **Лижи монґольські** в будапештенськім магазині футер Брайтфельд і Візнер, Львів, вул. Сикстуська 2. 2276в) 2—2

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Мусолінієві мордування вязнів большевиками.

Москва. В другій половині квітня переведено 2.348 екзекуцій в московській тюрмі. Відбувались вони переважно у вязниці, де вязнів вбивано топорами і шаблями, щоб не звертати уваги відголосами стрілів.

Поворот Б. Лоґа.

Женева. Бонар Лоу вертає 16. ц. м. через Париж до Льондона.

Російська відповідь Анґлії невдоволяюча.

Льондон. Райтер. „Таймс": Російська відповідь є така, що Англія не може признати її вдоволюючою.

Льондон. „Дейли Мейл": Відповідь совітів на англійську ноту зазначує, що нема зовсім причини до зірвання взаємин між Англією і Росією, бо спірні справи є дрібни малі в порівнанню з евентуальними наслідками зірвання взаємин. При добрій волі можна їх управильнити в короткому часі шляхом конференції.

Льондон. Російська відповідь, вручена Керзонови буде предметом нарад кабінету. Всі міністри одержали текст ноти.

Поворот анґлійської кор. пари.

Льондон. Англійська королівська пара повернула.

Зайняття фабрики.

Людвіксгафен. 15. ц. м. о год. 5 відділи французських військ обсадили баденську фабрику аніліни і соди.

Обсада Лімбурґа.

Франкфурт. Вольф. 15 ц. м. о год. 4 ранку Французи обсадили Лімбург.

Мусоліні за дальшими переговорами.

Рим. „Ільь Пополь": Мусоліні задумує діяти в цьому напрямкові, щоби італійську ноту прийнято за основу до дальшої дискусії. Мусоліні прийняв 15. ц. м. французького й німецького амбасадора.

Шеф анґлійського ґенер. штабу у Відни.

Відень. 15. ц. м. прибув тут з Італії в дорозі до Польщі шеф англ. ґенер. штабу льорд Кейвен із жінкою в товаристві кап. Бомонт Нюзвитв. О год. 22·20 виїзд льорда Кейвена до Польщі.

Красін посередничить.

Льондон. Вольф. „Івнінґ Стендерд": В політ. кругах зачувати, що Красін старатиметься вможливити переговори з англійським правительством і недопустити до знесення англійсько-російського торговельного договору.

Англійський амбасадор у Поанкаре.

Париж. Поанкаре прийняв 15. ц. м. італійського амбасадора.

Тиждень Української Дитини.

Львівська філія українського краєв. товариства охорони дітей і опіки над молодю уладжує у Львові і в львівськім повіті в часі від 13.—20. мая 1923 включно, тиждень української дитини зі слідуючою програмою:

В середу 16. V. вистава „Сон Івасика" дівочої ґімазії.

В четвер 17. V. збірка під церквами, а о 3. год. попол. Великий Фестин" на площі „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою.

В пятницю 18. V. концерт обох мужеських ґімназій і учительського семінара.

В суботу 19. V. вистава „Сиротського Захисту".

Вистави відбудуться в салі тов-а ім. Лисенка все о год. 4. попол. Вступ вільний за добровільним датком.

В неділю 20. V. відбудеться Фестин, як би він з причини непогоди не відбувся в четвер.

При збірках роздаватимуться відзнаки. З огляду на великі кошти друку проситься о відповідні жертви.

В кождім селі збірка по церквах. Збірки присилати на книжочку тов. „Дністер" ч. 11.600.

Дописи з краю.

Городенка.

Делеґація українських Товариств у Городенці у станиславівського воєводи Юристовского.

У половині квітня ц. р. ми повідомляли про інспекційну подорож станиславівського воєводи Юристовского по воєвідстві. Дня 21. квітня приїхав він до Городенки. Городенський староста повідомив про це на три дні раніше читальню „Просвіти" на руки п. Ярослава Новалківського листом (очевидно: по польськи!), в якому сказано, що метою приїзду воєводи є „особисто пізнати тутешній повіт і місцеві відносини". Тому воєвода мав приймати „представників державної і автономічної влади, священства, громадянських організацій, громад і місцевих Товариств та петиції і прохання приватних осіб". Дальше казалось в згаданім листі, що „всі побажання що до Товариства (Читальні „Просвіти") може предложити делеґація товариства устно п. воєводі", та повідомлялось про час і місце приймалися. Городенський декан о. Стрільчик і місцевий парох отримали подібне звідомлення з тим, щоби явились на „привітання пана воєводи".

Ці листи спонукали городенську українську громаду зійтись та обміркувати становище. Більшість рішила вислати до воєводи представників місцевих українських товариств (з виключенням політичних організацій) та устно й на письмі предявити йому свої домагання. Від імени „Народнього Дому", „Просвіти", кооперативи, української ґімназії, та „Сільського Господаря" пішли, як делеґати: інж. Парантюк (голова „Сільського Господаря"), Ярослав Новалківський (директор кооперативи), міщанин Гошоватюк і два селяне: Федір Вережак і Ілько Котелко; до делеґації прилучився селянин із Серафинець Шльомкевич.

Депутацію допущено до воєводи першою з черги; розмова тревала більше години. Делеґація представила воєводі такого листа:

„Домагання українських товариств городенського повіта. До Вп. пана Воєводи Юристовского тепер в Городенці. І. Городенський повіт, відтятий зі сходу румунським кордоном, від півночи від решти краю Дністром, економічно задихається і завмирає. Конечним є негайне відкриття залізничого получення з Заліщиками через Стефанівку і виконання Севрського договору арт. третій II. Конечною є справа цілковито занедбаних державних, краєвих і повітових доріг і внасигнування на це відповідних фондів. Конечний міст на Дністрі на державній дорозі в Семаківцях і другий міст на тійже ріці з Незвиск до Луки в напрямку до Бучача. III. Знищені війною ґрунтові книги і катастральні мапи в городенськім суді (частинно) і в обертинськім суді цілковито, цілковите знищення катастральних апаратів в обертинськім уряді податковім, спричинили неможливі відносини в обох судах так що до доходження прав, як і ґіпотечного кредиту.

Конечним є заложення нових ґрунтових книг, на скільки вони бракують і катастральних апаратів та ґіпотечних мап, котрих брак спричиняє безконечні видатки для селян. IV. Реактивування в сиротинських касах передвоєнного стану в напрямку уділювання судами короткотермінових позичок селянам замість заведеного тепер звичаю: льокування сирітських ґрошей в державних

паперах. V. Рівномірне трактування українського селянства з Мазурами, що до відбудови знищених війною будинків і щодо наділювання землею при парцеляції дворських обшарів, чого досі не було. VI. Признання підшкодування селянам в Торговиці і Колінках та Стрільчу за безправні військові реквізиції — збіжа, худоби, дробу саней і. т. п. Виказ тих шкід в двох сіл долучується. VII. Признання підшкодування селянам за знищення гімназіяльного будинку з Городенці військом; цей будинок два рази відновлений, оба рази був знищений військом, а дві шкільні сілі обернені в стайні. Рівнож признання відшкодування за школи дочасні військом в „Народнім Домі". VIII. Видання наказу до Державної Поліції, щоби здержалась від побоїв селянства: факт з 60-літнім Василем Слободяном з Гарасимова, котрого побив до крови комендант жандармерії в Гарасимові, а потім ще присудило староство (на підставі патенту з 1854 р.) на кару 14-денного аресту (число городенського староства ч-р 4943|23). Так само побито зятя названого Василя Слободяна за те, що не зголосився в час до реєстрації. IX. Зміни теперішнього неприязного курсу адміністраційних властей до читалень „Просвіти" і кружків „Сільського Господаря", що їх новоуконституування спиняють пласти різними заборонами (жадаючи н. пр. тепер поновного предложення відпису статутів і просьб до воєвідства, хоч не могло далеко лекше зробити само староство в порозумінню з воєвідством). X. Відбудови рільничої школи в Городенці і віддання її під управу „Сільського Господаря" в цілі заснування школи господинь в Городенці".

Поки що результат делегації такий: воєвода казав старості зараз же скласти комісію для оцінки шкід, зроблених військом в гімназії і Народ. Домі, обіцяв відшкодування за військові реквізиції в Торговиці, Колінках і Стрільчу; доручив комендантові жандармерії покарання жандарма, який побив селянина Василя Слободяна. Коли зайшла мова на шикани супроти читалень „Просвіти" й Кружків „Сільського Господаря" — воєвода відізвався до свого секретаря: „a ja nie mówiłem, że o tem mowa będzie!"; в цій справі дав вимійлочу відповідь; Цікавився рільничою школою в Городенці; щодо злуки городенського повіту з Заліщиками через румунську територію, направи шляхів, знищення табулі і удільовання кредитів із скарбових кас, признав воєвода українські домагання цілком справедливими й обіцяв порушити ці справи у відповідних влад. Коли делегація досить гостро звела розмову на справу коньонізації, сказав воєвода: „my was nie zjemy i zjeść nie potrafimy".

Очевидно, що ніхто з делегатів не робить собі ніяких ілюзій щодо конкретних позитивних наслідків обіцянок воєводи. Делегація мала на меті вичерпати своє становище до зловживань і переслідувань з боку польської адміністративної влади та висунути домагання чисто правового характеру.

Українське священство цілком ігнорувало нетактовного листа старости, який „взивав" „випити" воєводу; священство до краю обурене 4-х недільним арештом декана Стрільчика в коломийській тюрмі з приводу виборів до варшавського сойму та розпорядженням правити молебень за признання Польщі сучасних кордонів.

До нашої Суспільности в краю і за кордоном!

Головна Рада Українського Краєвого Товариства Опіки над інвалідами у Львові звертається з гарячим зазивом і просьбою до нашої Суспільности помогти нині на передніву Товариству, котре взяло на себе дуже трудні обовязки удержувати сотки наших Інвалідів з визвольної війни, їх жінки, їх діти, лічити їхні рани, переводити операції, висилати на курації, учити працеспосібних ремесла, давати посади, а що найважнійше то протези — (штучні ноги і руки), без котрих Інваліди не можуть бути працеспосібними, бо не в силі порушуватися, передовсім ті, що без обох ніг, котрі повзають, як не люде по землі, нині попід чужі плоти. А є їх сотки, бо наслідком, тифу і відморожения, та від куль мусіла наступити ампутація, ратуючи їх решту життя. Головно з відомого „чотирокутника смерти" на Україні є найбільший процент ампутованих.

Українське Суспільносте! Чи можеш спокійно дивитися, як Твої найкращі сини покривджені, лихою долею у визвольній нашій війні — повзають нині голодні по землі. Українська Суспільносте! Памятай про свій обовязок супроти тих, котрі з піснею на устах у гарячий бій йшли, скиталися, тифи, тюрми і табори перебули та каліками домів прийшли. Зложили на жертвеннику нашої Батьківщини все своє найкраще, а нині ми забуваємо про них. Українська Суспільносте! Пригадується Тобі, той святий обовязок. Головна Рада Товариства без помочі цілого народу не відповість своїй задачі. Нехай нинішний зазив не буде знов голосом „волюючого" на пустині а нехай на цей наш зазив відгукнеться цілий наш народ, та дасть доказ, що памятає про своїх найкращих синів, що їх рани є ранами цілого народу, що тяжку долю їх підчуває, та що поспішить з обильною поміччю.

А до Вас українські економічні Інституції цілого краю кличеться рівнож о поміч, шліть жертви і докажіть, що служите українському народови.

Складайте датки на конто „Протези для Наших Інвалідів" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. пов.

Додамо, що одна протеза нині по власній ціні продукції у власній робітні коштує 500.000 мп., а протеза вище коліна 800.000 мп.

XXI 1—1

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Гляджю конціпієнта

з днем 1. червня н. р. рефлектую на шенк на рутинованому місці, обзнайомлену з повіт. практикою. Зголошення науглядніні остануть без відповіди. — **Д-р Олекса Рівецький, адвокат в Сокалі.** 2306 2—2

ОБЖИВСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дня 21 мая о год 8. ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕНИЯ за бл. п. о. І. Алексевича в церкві Семінарії дух — О год. 9-ій Загальні Збори „Т-ва Катехитів".

2302 б) 1—1

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за упокій душі бл. п.
ВОЛОДИМИРА ШУХЕВИЧА
проф. реал. школи і члена всіх українських Товариств відбудеться в суботу, дня 19. травня (мая) о год. 8:30 рано в Успенській церкві, на котре всіх приятелів і знайомих запрошує
2325 1—1 РОДИНА.

Дрібні оголошення.

МАШИНІСТКУ шведську приймає Ізаак Я-ІЛ. римович Львів, площа Бернардинська ч. 11. 2329 1—2

ХТО ПОЖИЧИТЬ з грошевим удїлом або співпрацею д свитання української часописи ілюстрованої зволить ласкаво зголоситись лист. „Уніа" Адм. „Діла".

2319 1—2

КАВАЛЄР, учитель, літ 28, пристійний, ладної вдачі, навяже переписку з гарною інтелігентною Українкою від 18 до 24 літ. Посаг пожаданий для спільного добра. Нешлюбні зголошення вряд з фотографією слати до Адм. „Діла" п'д „Щастя 24". За гворот фотографії і дискрецію ручу словом чести. 2316 2—3

КОНЦІПІЄНТА рутинованого пошукує адвокат в Снятині. Зголошуватись до д-ра Софрона Добрянського в Снятині.

2317 2—3

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, манеські машини, турбіни, трансмісії, инші також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 17—20

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ
Д-р Г. ІГЕЛЬ
лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах
2308 2—10
ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

Меблі
Дивани
Декорації
Постіль
2323 1—2
поручає по дуже низьких цінах — —
Йосиф Шустер
Львів, Рутовського 10

Товариство для достав буд. — — — — „ДОМУС"
Львів, вул. Жовківська 79
2326 (давніше держ. склад Броди, біля цариці) 1—10
найдешевше продає детайлично і вагоново
дерево будівельне і столярське, папу і дахівку. КУПУЄ: —
Деревостани соснові і дубові.

2327 **Трускавець.** 1—6
Д-р Ростислав Білас
ординує вілля „Русалка".

2273 4—6 **ДЕНТИСТ**
ЯКІВ НАСС
б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню
вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17.
Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

НАСІЧНИЧА СПІЛКА
з обмеженою порукою
ЛЬВІВ, вул. З'моровича ч. 20.
доставляє знамениту штучну **вощину** з чистого пчільного воску, як також знаряди найліпшої конструкції і улії. — Проспект і цінник на жадання. 2324 1—1

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, а особливо же наших давніх Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статута також піднесений уділ в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (вписове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або переказом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні уділи доповнити, бо по тім часі недоповнені уділи тратять право членства. згладно коих членів приступати до нас хоч, як не більше — то з 2 уділями на 10.000 мп. Кооператива наша заложена ще в 1900 р., пошинула значно свої робітні білля й сукно та дає тепер дивним учащим і робітникам науку і заробок, а на будуче хліб у руки. Також село вона торг. відділ, де продає і висилає полотна, шифони, вовну, гафти, хустки, каїву, нитки до шиття і вишивання, ит.; D. M. C., Clark, Coats, Harland, Trilika, Metz-a і ин., дальше вишивки, вишив. сорочки, кравятки, блюзки, народні строї і ин., подрібно й гуртом для сіл, купців і п. Вібрані артикули вона також о цінадності на вел. виложки і платить не менші відсотки чим приватні капіталісти. Забезпечення ощадностям дає наша реальність і довголітна фірма. Адрес наш: Жіноча спілка промислова „Труд", Львів, Ринок ч. 39. —

4—5 З поважанем ДИРЕКЦІЯ.

СЕЗОН.
С-ка „ВІДБУДОВА"
ЛЬВІВ, СЛОВАЦКОГО 14
Цвяхи — Цемент — Дахівка — Серпи
Продає по найдешевших цінах правдиві стирійські коси Пілінгера з вибійної сталі, марки „Ангел", „Ягайлон" і проч. Серпи Радтенбакера. Поцинкована бляха техніська на складі дешевше як гдесь. На замовлення при вплаті 50 пр. належитости висилається за поспілатою.
ХЗАЛЬНИМ КООПЕРАТИВАМ ДАЄМО ОПУСТ.
2287 2—3

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
засвітлюють від середа 16. ц. м. прем'єру драму з життя сучасної французької аристократії на 5 дій п. а.
„Дитя Карнавалу".
Головні ролі кресять: МОЖУХИН і ЛИСЕНКО. — Рія дісться у Парижі і на фрашкому Pielepi.

За редакцію відповідає Ом. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 35 (9,916). Львів, субота 19, травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 18. травня 1923.

Найближші завдання. У вчорашній передовиці („Нові часи — нові пісні"), обкресленій запеченою явочним порядком для української преси превенційною цензурою, зазначили ми ті глибокі зміни, які зайшли в психіці українських народніх мас під впливом подій останнього десятиліття. До цих змін мусять бути пристосовані й методи боротьби в наших дальших змаганнях. Поворот виключно до передвоєнних методів під австрійською займанщиною — був би знехтуванням досвіду, який принесли останні роки, злегковаженням активних сил, викованих в гарті подій 1914—1923. Вихідного точкою кождого нашого кроку мусить бути огляд на доконечну мету. Тому в першій мірі не сміємо допустити до сього, щоби в нутрі української нації повстали крайно ворожі собі табори, які, поборюючи себе безоглядно, ослаблювали би відпорність нації. Західні українські землі рішенням Ради Амбасадоріз з 14. березня п. р. віддано Польщі, не питаючи про згоду, не дивлячись на чедвозначно зазначувану волю українського населення цих земель.

Супроти сього акту український народ заняв однозгідне становище. Всеж покищо з цим фактом мусимо числитися в наших найближших змаганнях.

Наша доконечна мета найшла святочний вислів в історичній події 22. січня 1919 р. на Софійській площі у золотоверхому Київі. Тепер змагаючи до неї, мусимо перевести перше всього одностайну організацію на всіх українських землях, які опинилися під Польщею. До 15. березня окреме правнодержавне становище Східної Галичини і скупчення всієї енергії для підпертя заходів Галицького Уряду на міжнародній арені — не давали змоги звернути більше зусиль саме в цім напрямі. Тепер ця справа є пекучою потребою дня. І перші заходи вже пороблено. Дальше — мусимо створити спільну для всіх західних земель платформу, яка обєднювала би наші змагання в найблизшій будучині на цілому просторі цих земель. Числячись з фактичним станом річей на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу (підготування мас до боротьби, скількість і виробленість інтелігенції, матеріяльні засоби, стан організації на полі економічнім, просвітнім, політичнім і т. д.), виходячи зі становища економії сил і необхідности негайного налаштування величезного організаційного апарату для осягнення нашої доконечної мети, ми в статтях „Спільна платформа" (дня. 17 і 18 цм. „Діла") зазначили між нашими найблизшими завданнями потребу висунення справи повної територіяльної автономії українських земель, які опинилися під Польщею.

Висуваючи клич повної територіяльної автономії, ми ясно здаємо собі справу з відношення до неї рішаючих польських чинників. Все-ж робимо це в тій думці, що наше завдання мусить полягати у використанню для цілей боротьби всіх творчих сил нації, всіх методів і засобів національної роботи. Клич територіяльної автономії дасть змогу праці шляхом використання і поширення легальних можливостей. Поруч сього заховують, розуміється, право горожанства й инші методи боротьби, які викликаються нашим сучасним становищем. Зменшення можливостей роботи в першій площині автоматично пересовує центр ваги в сторону другої площини.

А одночасно мусимо перевести уніфікацію заходів українського представництва за границею. Там мусить повстати одно спільне представництво всіх українських земель, яке промовляло би іменем цілої української нації.

В антракті

(На біжучі теми.)

VI. фактор величезного значіння.

В огні шестилітньої боротьби національне почуття не тільки стало загальним і універсальним на всім просторі українських земель, але воно піднеслося до висоти національно-політичної свідомости, стало імперативом думок і ділань українського громадянства. Велика пливка етнографічна маса в огні війни і революції перетопилася в сталь, вдекларовану націю, якій не бракує нічого за винятком власної державности. Таких випадків, як напр. у Польщі на Мазурах, „де уживаючий польського наріччя „гбур" називає себе Німцем або навіть Прусаком" („Кур. Львовскі" ч. 80 з 7. IV. 1923) — у нас рішучо не стрінеться. Правда, в якійнебудь Богом і людьми забутій закутині, як напр. на Полісю, може трапитися, що наш селянин назве себе територіяльно-племінною назвою замість загально-української, але виключеним є, щоби він причисляв себе до чужої нації.

Це почуття національної свідомости стало так сильним, так загальним і так всеобіймаючим, що національна ідеольогія стає фактором величезного значіння. Приспане й прибите національне почуття з вибухом революції бухнуло живим полумям. Большевицька Росія та побудовані на російських ідеольогічних основах українські партії намагалися присипати соціяльним попелом національне почуття. Український селянин — зовсім природно — взяв живу участь в соціяльній революції, але це не відвернуло його уваги від національної справи. Навпаки, заспокоєний в своїм голоді землі, але незаспокоєний в своїй національній гідности, селянин Великої України безвинно виставляв домагання українізації життя, а часто й чином попирав це своє домагання. В змаганню здійснити свою мету, не спиняло його те, що всякий прояв українського національного почування був уважаний „контрреволюцією" і люто переслідуваний. Та це ще більш різко поставило національну проблему в Росії взагалі, а на Вел. Україні спеціяльно.

Совітська республика — заявив в своїм часі Ленін — в переважаючій своїй більшости є чужонаціональна і націоналістична.

Зріст націоналізму на Україні і страх нинішних можновладців російської „спілки" за долю своєї імперії примушує большевиків йти на зустріч національним змаганням, — що найменше — в теорії. На останнім конгресі Рос. Комун. Партії національну справу порушували всі большевицькі головачі, як найважнійшу справу большевицької політики.

На VII. Всеукраїнській Парт. Конференції Ком. Партії України виголосив довшу промову про національну справу Л. Троцький. Він вказав на недостачу зрозуміння національного чинника серед членів комун. партії. Деякі „товариші" думають, що та справа давно розвязана. „Україна — незалежна, Грузія, Азербейджан стали теж республиками і т. и. — Звичайно, не національна справа наша мета. Наша мета — це соціялізм, комунізм. Соціяльне питання — основа, на якій сидимо. Так само і не селянське господарство є мета нашої програми, а соціялістична централізована держава, висока техніка. Але селянське господарство є факт, не програмова мета, але факт і факт, що складається з багатьох міліонів десятків і сотень міліонів десятин і великого числа дворів і голов. І неуважне відношення до цього основного факту може перекинути всю нашу програму. Так само з національною справою. Ці дві справи звязані поміж собою. Вони відбивають загалом і в цілому одну і туж добу, а особливо в нашій Спілці вони безпосередно звязані з селянством тай скрізь у всьому світі національна справа перш усього звязана з селянством. Ми оголосили, звичайно, усунення національної неволі, пригнічення, нерівности і т. п. Звичайно, ми визнали право кожної національности впорядковувати свої справи включно до відокремлення від держави, поставивши понад цим справу революційної самоохорони. Там, де та чи инша група звязує свою долю не з робітничою клясою, а де вона звязує свою долю з імперіялізмом для боротьби проти робітничої кляси, там закон клясової війни панує над усіми инщими законами. Це закон клясової війни і самоохорони революції. Але коли це завдання розвязують, ми кажемо селянам, міщанам, відсталим робітникам даної национальности, по національній лінії: Товариші, у нас з вами незгоди не буде. Ми не тільки вам дозволимо, як иноді висловлюються, але ми вам допоможемо поставити справу так, як вам це буде зручніше в національному розумінню. Ми вам за допомогою вашої мови допоможемо прилучитися до найкращих здобутків людської культури, бо в цьому полягає суть справи, а не в тому, що ми проголосили будуй, як хочеш. — Відносини з селянством — гостра справа. Тут незгода загрожує горожанською війною, війною кляс. Коли — каже Ленін — зявиться буржуазія в особі непмана, вірнійше, його політичних прикащиків — меншевиків або инших рішучійших і твердійших і стане на чоло селянства, то це означує горожанську війну, а горожанська війна по цій лінії, — до перемоги пролетаріяту на заході, має непевний кінець.

„Але коли, товариші, небезпечне порозуміння між нами й селянством взагалі, то воно стократ небезпечнійше тоді, коли певна частина селянства в рамцях всього союза не належить до тої національности, яка в старій монархічній Росії була пануючою національністю. Коли це селянство та ще українське, та ще грузинське, мусулманське, азербейджанське або вірменське, селянство, яке ранійше в державному апараті бачило не тільки владу иншої кляси, що стояла над ним, але також національного ворога, то такий націоналізм штовхав селянство в бік буржуазного націоналізму. Тут, на Україні, де партія в переважній більшости складається з міських робітників тільки з домішкою елементів селянства, де міський робітник в значній більшости — не український робітник, де — звичайно національний склад партії має певний вплив на стан українського радянського апарату, вже у цьому самому без сумніву захована, коли не небезпека, то завдання, якого не можна не бачити. Треба не тільки господарського злучення з селянським ринком, не тільки загального політичного зєднання пролетаріяту й селянства, а треба подумати, сотні разів подумати про національну культуру, мову, школу й т. п.

„Злучення державного апарату керуючої кляси з українським селянством необхідне, бо — товариші — невдоволене селянство, колиб воно повстало на тому чи иншому грунті (а воно може повстати, невигодини неминучі!) буде стократ небезпечнійше, коли воно пофарбується національною ідеольогією. Національне ідеольогія для селянства — фактор величезного значіння. Національна ідеольогія — це вибухова сила, яка часом може стати революційною, це величезна вибухова сила.

„Коли ми не зуміємо підійти до селянства, вивчити селянина, його психольогію, ми можемо штовхнути його на другу петлюрівщину. А друга — петлюрівщина була б плянновою в цю нову добу, коли все плянове. Ця друга петлюрівщина матиме плани в культурному відношенню, в школі, в усіх галузях, і український селянин кождо невдоволення буде помножувати на національний фактор. А це поведе до петлюрівщини, себ-то до контрреволюційного руху проти радянської диктатури".

Дальше Троцький вказує за Леніном, що інтереси комуністів не є суперечні з інтересами гноблених націй, та взиває своїх співтоваришів піти на зустріч національній справі, щоб не було за пізно.

Повна розвязка національної справи на Україні означує реалізацію української національної дер-

жавности. Спроби комуністів, які нехтували національну проблєму, головно на Україні, а які тепер намагаються йти на зустріч національній справі, вказують, як могутнім чинником стала українська національна свідомість.

Цей фактор величезного значіння — як Троцький називає національну справу — є справді величезною вибуховою силою, а котрою з одного боку мусять рахуватися й такі великі чинники, як комунізм, а з другого боку, що по лінії націоналізму веде шлях до повного визволення.

З Волині та Холмщини.

Народній зїзд на Холмщині.

Черговий національний зїзд Холмщини і Підляшя, призначений на Зелені Свята 27—28 травня. По заслуханню загально-політичного докладу і справоздання з діяльности Української Парляментарної Репрезентації в Соймі й Сенаті, на порядок денний буде поставлено справи політики господарчої, реферати: шкільний, церковний і соціяльної опіки. Окремий пункт займуть справи організаційні й преси. За тим будуть заслухані доклади з місць і вільні внески. На зїзд запрошуються всі б. мужі довіря, делєгати сільських громад, секретарі посольських клюбів.

Посольські віча.

Дня 23. квітня відбулось велике справоздавче віче в Ковлі, на якому виступали пос. С. Підгірський й пос. П. Васильчук. 6. травня відбулось віче при участи послів Я. Войтика, Х. Приступи і А. Пащука. З доручення українського клюбу сен. Пастернак виїхав на обїзд Полїся. 6. травня пос. А. Васильчук відбув справоздавче віче в с. Чулчинцях.

З польських справ.

Кріза польського сойму й кабінету.

Нові торги про міністерські портфелї.

„Хвіля" повідомляє, що уповноважені правиці і Пястівців знову розпочали переговори про остаточне складення особистого складу нового кабінету. Кажуть, що новий кабінет мав би вже слідуючої середи представитися Соймови. Річ ясна, що „вирнули нові труднощі", кажучи мовою офіціяльних комунікатів, себ то: знову посварилися, хто має стати міністром а хто ні. Спершу казалось, що шість портфелїв отримає правиця, шість представники Пястівців, а два міністерства: фінансів і військових справ будуть невтралізовані і залишаться під теперішнім проводом. Тимчасом від імени „Хїени" зажадав посол Сейда, щоби правиці передано ще міністерства внутрішних та земельних справ. Пястівці рішуче запротестували і не згодилися приняти в заміну портфель закордонних справ.

Домбські страшаком.

В звязку з пропозицією „Хїени" передати Пястівцям міністерство закордонних справ в заміну за внутрішні (і земельні!) справи, Пястівці „загровили", що викинуть кандидатуру Домбского на міністра закордонних справ. Що цікавійше, це зроблено без усякого порозуміння з Домбским, який ледве чи має велику охоту (бодай поки-що!) кооперувати з ендеками; бо одночасно звідомляють про можливість секесії т. зв. опозиції П. С. Л. „Пяст", з групи Домбского, кількістю понад 10 осіб.

Скандал із буджетовим законопроєктом.

У буджетовій комісії трапився скандал, який рідко нотується в історії парляментаризму, та ще й при істнуючому уряді, який зовсім не збірається уступати! Просто ніхто з членів комісії не хотів прийняти на себе реферату буджетових прелїмінарів та законопроєкту про випуск банкнотів. Взявши на увагу, що головою буджетової комісії є Ґломбіньскі, — відмова послів ендеції та її нових союзників Вітосівців подобає на демонстративний бойкот найважливійшої справи теперішнього уряду, дарма, що ця справа є і найбільш пекучою справою держави! Голова комісії заявив, що звернеться до маршалка сойму з просьбою визначення референта. Одночасно Тугут вислав до Ратая листа, в якому „Визволєне" звявляє себе готовим прийняти реферати буджетової комісії.

Можливість „несподіванок" з боку премєра Сікорского.

„Газета Львовска" з 17-го повідомляє про конференції міністра Даровского з представниками ХД. і „Пяста". Ці конференції мають на меті реконструкцію кабінету. В звязку з цим конферував пос. Ваховяк з НПР. з Керніком (ПСЛ. „Пяст"). Останнє число „Волі Люду", органу ПСЛ. каже скептично про реалізацію „центро-праву", бо у правиці вяло гору бажання ратування маєтків.

Крім того головні аранжери нової спілки бояться „несподіванок" з боку Сікорского: реконструкції кабінету з приєднанням деяких осіб і кол, на які рахують Вітос і ендеки. — Ясно лише, що „Пяст" конферує на два боки: з премієром і проти него.

Конфлікт Анґлії з совітами.

Заява державного п'дсекретаря Мек Нейля.

Англійський державний підсекретар Мек Нейль відповідав в палаті громад на інтерпеляцію Ремзей Мекдональда в справі англьо-російського конфлікту. Мек Нейль заперечив сплетням про можливість війни, але признав відповідь совітів на англійську ноту недостаточною у справі совітської агітації, конфіскати англійських кораблів та виплати відшкодувань за втрати й кривди англійським громадянам в Росії.

Велика промова Льойда Джорджа.

Льойд Джордж виголосив в палаті громад велику промову з нагоди дискусії над совітською відповідю. Він згоджується зі становищем уряду та зрікається критики англійської ноти з огляду на готовість Англії прийняти Красіна. Л. Джордж звертає увагу на приналежність Росії до Сходу, а тим самим инщу психіку й инші поняття. Він остерігає перед зірванням зносин з Росією та робить порівнання між рос. і вел. франц. революцією: і тут і там почалось від вселюдських гасел, потім перейдено до кріваво жорстокости, та закінчено націоналізмом. Агітація большевиків має старий російський імперіялістичний характер. Краще шукати порозуміння вже тепер з новою Росією.

Протести в Росії.

Большевицькі газети повіщують протести Англії з боку масово скликуваних совітською владою мітингів.

Совітська Росія.

Настрої в Москві.

12. травня московський совіт професійних спілок випустив заклик до робітників організувати протест проти імперіялістичних замірів антанти, які видвились в англійській ноті. Біля Великого Театру, в якому відбував засідання московський совіт на надзвичайне засідання, зібралося досить багато народу. На засіданні совіту з промовами виступили: Каменєв, Чічерін, Бухарин і Троцький. Чічерін в своїй промові зазначив, що він уважає, що реакційні кола Англії уважають теперішний мент відповідним для виступу проти Росії. Троцький вказував на змагання російських робітників й селян до піднесення господарського стану своєї країни й на мирні заміри Росії, яка хоче мира, але не ціною капітуляції. Совіт приняв текст депеші до Нансена, почесного члена московського совіту, в якій висловлюється надїї, що Нансен виступить проти військових проєктів відносно Росії і до Мекдональда, в якій заклікається англійських робітників до протесту.

Збільшення терору.

С-рівська агенція „Вєстнік" подає: Останні дипльоматичні невдачі совітського уряду відбились на внутрішній його політиці збільшенням терору. З наказу Москви на північному Кавказі, Закавказі, Сібіру й в більших промислових пунктах знову переведені арешти серед інтелїгенції, духовенства й робітників. Так само переведено арешти серед старшин, які служили ранійше в білих арміях. Державне політичне управління приготовлює цілу низку нових розправ. В Миколаївї підготовлюється розправа місцевої організації с-рів, яких обвинувачують між иншим в участи в підпалі елєватора. В Катеринодарі і Пятигірську має відбутись процес „зелених", в якому перед судом стануть 140 козаків і селян. На черзі так само стоїть ціла низка нових церковних процесів. В Сибіру підготовлюють процес есерів і членів селянських союзів.

РІЖНІ ВІСТИ.

В Анґорі.

Представники союзних держав у Анґорі внесли до турецького уряду протест проти замкнення грецького банку в Константинополі і проти ліквідації атенського банку в Смирні. У протесті стверджено, що того рода поступки турецького у-

---

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

В терновому вінці.

(Сучасна дійсність, казни й леґенди Холмщини).

Бузько.

Далеко-далеко, за кришталевими горами, за блакитними морями та за срібними річками в теплий край,

Там зимували збігці-бузьки.

Зимували, сумували та Холмщину згадували.

А коли сонячні проміння розтопили на півночі сніги й прогнали люту зиму, бузьки почали вибиратись у дорогу.

Радіють чорногузи, клекочуть, пробують міць своїх крил, бо требаж перелїтати через великі моря.

Один лише бузько з бузьчихою сидять та сумують...

— Чого вй? — питається старий чорногуз, який, не маючи сил вернутись на батьківщину, збірався вмирати на чужині...

— Ми вилетїли з Холмщини молоденькими, — каже засмучений бузько. Гомонливі кулємети та страшні гармати зігнали нас з батьківського гнізда дочасно, не давши нам добре придивитися до рідного краю... Як же ми тепер вернемося! Де й чого будемо шукати!... Забув я навіть, де було рідне кубло. Може ви що знаєте про Холмщину? То розкажіть нам, дідусю.

— Знаю. Мені прадід оповідав. Він жив у Чернійові. *) Це було давно. Тяжко тоді жилося. Селяне бідували. Хати, стодоли, обори — скрізь валились. Ніде було й гнізда збудувати. Оглянув мій прапрадід усе село і збудував собі гніздо... на бідній церкві, запущеній, убогій. Бо тут хоча тихо було, не чули діти, як стогнали люде...

— Пора, пора в дорогу! — загукав ватажок,—лаштуйтеся хлопці!

Вилаштувалися кутом, замахали крилами та полетїли на далеку Холмщину.

Затремтїли їхні серця. Ось перед ними вже срібною стежкою пливе синій Буг. Ось вються кучері лісів. Пахтить рідними ставками та лугами...

Зробили коло, друге, третє. Не пізнають: де колись біліли хатки— тепер чорніють землянки, де сяли весело обличчя — ходять живі трупи, де широко стояли пузаті стодоли—там росте лопух та будяки.

Війна все зруйнувала.

Але своє попілище — краще як чужі палати. Спустилися бузьки, почали шукати старих своїх хаток.

Відокремилися від них бузько з бузьчихою. Ходять та блукають, спокійного місця шукають, де можнаб було діток сповити.

Сіли на одну хату. А тут плаче бідна мати, що дитина померла нехрещена, бо церква зачинена й ніде було охрестити. Плаче, аж серце крається.

— Ходім на другу хату.

Ледви спустилися — чути плач жіночий. Помер тут батько. Треба везти хоронити за двайцять верстов, у чуже село. А він хотів лежати поруч матері. Вона похоронена отут, обіч, на зачиненому цвинтарю...

— Таточку милий, не сповнимо твоєї волі, розлучили тебе з мамою, розлучили на віки! — плаче дочка небіжчика, як лоза гнеться, — будеш спочивати у чужому селі, серед чужих людей.

— Пошукаймо иншого місця, — каже бузьчиха, бо цього плачу не видержить моє серце...

Сіли на иншу хату. І тут стогін і плач. Плачуть, сумують діти біля вмираючої матері. Нема коней, щоб післати за панотцем у чужу парафію... Клянуть тих, що зачинили церкву, аж волосся ростуть на голові...

— Тікаймо звідси! — тремтить бузьчиха.

Облетїли все село — всюду теж саме: плач, лемент, страждання, проклони.

— Деж ми зробимо собі кубло?

Пригадав собі бузько оповідання дідуся, що залишився за морем.

— Є ще одно місце.

— Деж? Кажи, де?

— На церкві.

— Тудиж люде ходять, дзвонять, дітей нам побудять.

— Не турбуйся... Її зачинили...

Заіржавіли замки. Завмерли дзвони. Зігнулася від віку стара церковка. Гниє й валиться. І мовчить мертвим мовчанням.

Тільки час від часу поважно бузько ставши на одній нозі й підвявши до гори дзьоба, проголосить своє сумне:

— Кле-кле-кле!...

І знову тихо, як в могилі...

*) В момент зєднання унії з православієм у 1875 році на вбогій чернійовській церкві замість хреста було гніздо бузька.

ряду комплікують справу й утруднюють переговори в Льозанні.

Після вбивства Воровського.

Дня 15. травня тіло убитого Воровского привезено до Берліна. Берлінські комуністи урядили велику маніфестацію.

Фош в Празі.

Ґенерал Фош прибув до Праги, до його привитали представники уряду і населення.

В Пруссії.

Пруський міністр внутр. справ дав наказ розв'язати т. зв. „пролетарські сотні" на цілій території Пруссії. Цей наказ умотивовано закидами, що ті сотні вели комуністичну агітацію. Комуністична преса гостро атакує уряд за цей наказ.

Димісія англійського міністра.

В Льондоні кружляють поголоски, що міністр внутр. справ подався до димісії.

Протидержавний заговір в Німеччині.

В Гамбурзі викрито протидержавний заговір. Сконфісковано безліч зброї, а багато осіб арештовано.

Відповідь Японії на німецькі пропозиції.

Японський уряд прислав німецькому урядови відповідь на пропозиції в справі відшкодувань. Японія уважає німецькі пропозиції за невистарчаючі і пропонує предложити новий плян відшкодувань.

НОВИНКИ.

— **Народний Зїзд** відбудеться дня 21. мая (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делеґат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — ред. М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Конфіската.** Попереднє (34) число нашого часопису сконфіскувала поль. прокураторія за кінець вступної статті п. з. „Нові часи — нові пісні" та одну новинку в цілости.

— **Арештування українського студента.** Польська державна поліція арештувала студента Івана Скварка зі Звенигороду під замітом перевожения за кордон Українців, які були в поборовім віці.

— **Руханковий попис в Тернополі.** Дня 6. ц. м. відбувся в Тернополі перший по війні руханковий попис на провінції — заходами місцевого „Сокола". Програма — чисто руханкова — заініційована промовою голови „Сокола" проф. Брикевича, складалася з вправ хлопців 6—10 літ і вправ членичь і членів. Її виконання, на загал бездоганне, зраджувало солідну підготовчу працю. Вправи дівчат булавками і піраміди членів захоплювали не лиш виконням але й естетичною принадою. З приємністю треба підчеркнути, що місцевий „Сокіл", подає надії стати осередком тілесного виховання наших далеких східних повітів. „Сокіл" придбав уже прилади і приступив до впорядкування власного майдану.

— **Дворічна військова служба в Польщі.** На засіданню військової комісії польського сойму переведено подрібну дискусію над проєктом закону про загальну військову службу. Принято в другому читанню чотири статті проєкту закону після урядової стилізації. По вичерпанню дискусії принято внесення д в о р і ч н о ї військової служби.

— **„Злоти польські".** В польському міністерстві фінансів опрацьовується проєкт, на основі якого монетарною одиницею в Польщі буде „злоти польські", що вміщатиме в собі 1 тритисячну частину кг. золота 900. проби.

— **Які провини не надаються до амнестії.** На засіданню правничої підкомісії польського сойму устале-но, що від амнестії будуть відділені кари за шпіонажу, позбавлення життя, нарочне ушкодження тіла для особистого зиску, грабіж, фальшування грошей, пачкарство і дезерцію.

— **Борислав горить.** Онодї перед полуднем вдарив грім в збірник ропи бориславського нафтового товариства „Галіція", який вміщував 400 вагонів ропи. Від удару зняласа пожежа, яка трівае досі. Сподіються вратувати коло 15 процент ропи. Дотеперішня шкода виносить 2 і пів міліярда мп.

— **Третя бомба.** Минулого вівторка о 9. год. вечером вибухла третя в ряду бомба в Кракові, тим разом підложена під льокалем жидівського „Нового Дзенніка" при вул. Ожешкової. Вибух здемолював дім майже цілковито. На щастя обійшлося без жертв в людях. Як відомо, в Кракові підложено уже дві бомби. Першу під помешканням ректора Натанзона, другу під домівкою краківського Бунду. Все це вказує на роботу краківських „фашистів".

— **„Унас"** (Український Нафтовий Союз, кооператива з обм. порукою у Львові, Оссолінських ч. 6.) Нам пишуть: Подаючи до відома про заснования і зареєстрування кооперативи, уважаємо що є народним обовязком всіх заінтересованих в нафтовім промислі і всіх кому дорога думка визвольних змагань з економічного занепаду, вписатися сейчас в члени „Унаса". Уділ 20000 мк., вписове 2000 мп. „Унас" змагає до розвитку рідного промислу нафтового, боронить інтересів і прав всіх власників теренів нафтових, нетів і брутів. Купує і продає уділи на копальнях і веде евіденцію виплат належитости за добуті нафтові продукти. З огляду на закон про викупно брутової нафти, „Унас" організує всіх українських брутовців і буде їх заступати перед варшавським правительством. Тому всі брутовці у власнім інтересі повинні негайно зголосити своє приступлення до кооперативи і зложити заяву що до посіданих всіх продуктивних і непродуктивних брутів. Зазначуєтьея при тім, що по думці розпорядження Міністр. Промислу і Торговлі лише така організація буде польським правительством легалізована, яка викажеться, що репрезентує що найменше 15 пр. загальної продукції ропи або 20 прих. ропи мерки а) бориславської, б) східницької, в) бітківської, г) західногалицької. Не випускаймо нитже з рук природних богатств нашої землі, бережім їх як рідної мови і рідної віри. Будуймо собі кращу будучність на сильних економічних основах, від яких залежить і наша політична незалежність. В склад заряду „Унаса" входять: А. Добрянський надрадник суду, яко голова Ради Надзірної, до дирекції інж. А. Корнелля, інж. Я. Вінцковський і надрадник Т. Лучаківський. На кореспонденцію відповідається за долученням значка почтового.

— **З почти.** В звязи з переселенням почтового уряду Лютча, повіт Стрижів, до місцевости Жизнів заміняється з днем 15. мая ц. р. на основі розпорядку Міністерства почти і тел. з 19. грудня 1922 ч. 30052/IV назву почтового уряду Лютча на Жизнів. — З днем 10. мая 1923 завязується часово почтова агенція в Делієві, пов. Станиславів, а її круг доручень, де є громади і двірські обшари: Делієва і Тумир та громаду Лани і присілок Мишковський приділюється до замісцевого округа доручень почтової агенції Дубівці.

— **Пресова конференція.** У Варшаві відкрилась конференція представників преси всієї Польщі, в присутности 150 делеґатів. Премєр Сікорскі зазначив у промові, якою відкрив зїзд, що уряд є свідомий трудноцїв преси, які полягають на загальній економічній скруті та низькому рівні політичного вироблення мас, і що уряд з свого боку йтиме на руку пресі. Потім промовляв голова синдикату польських журналістів Ян Домбскі, який подякував Сікорскому за його ініціятиву в скликанню цього зїзду та реферував постуляти преси, які творитимуть субстрат до дискусії на зїзді, а потім в соймовій комісії. Ті постуляти торкаються таких питань: скасування всіх митних оплат на закордонний папір, знесення залізничої тарифи на транспорт паперу, скасування усіх податків і данин з давництв, зменшення почтового і телеґрафічного порта, натиску з боку уряду на фабрики паперу в напрямку зменшення цін паперу, зменшення платні за інформації ПАТ-а, пристосування розкладу залізничого руху до вимог преси, — різного рода справ технічно-інформаційного характеру і т. д. По полудні, конференція вела наради в комісіях інформаційній і господарській в присутности міністрів торгу і промислу та почт і телеґрафу.

— **Град в Коломиї.** На днях впав в Коломиї град, який в одних місцях

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

За дальшими переговорами з антантою.

Берлін. Центрові фракції райхстага і сойму заявили на засіданні 15. ц. м., що переговорів з антантою не слід зривати та що треба наново спрецизувати оферту, а головно в справі гарантій. Висловлено теж погляд, що теперішнє правительство а не кожне инше є покликане до виконання цього завдання.

Б. Лоу їде до Парижа.

Льондон. Райтер доносить з Е ле Бен, що Бонар Лоу виїде 16. ц. м. до Парижа. Там інкогніто побуде кілька днів.

Льондон. „Івнінг Стендерд": Повороту Бонара Лоуа до Льондона не сподіються перед 24. ц. м. До цього часу Бонар Лоу стрінеться в Поанкаре, щоби обговорити репараційну справу і злучені з неї питання.

Перерванна російсько-румунських переговорів.

Відень. „Н. фр. Пр." з Букарешту: Російські делеґати перервали переговори, що тут велися в справі торговельного договору, бо Румунія не хоче передтим визнати совітську республику.

Наради німецького кабінету.

Берлін. Німецький кабінет мав кількагодинне засідання, на якім обговорювано справу англійської й італійської ноти. Офіціяльне звідомлення каже, що не зайшло ніяке рішення та що покищо з огляду на те, що становище політичних партій ще доволі невиясненe, не передбачується виголошення промови канц. Куно в парляменті.

Похорони Масарикової.

Прага. 15. ц. відбулися похорони през. Масарикової. В похоронах узяв також участь марш. Фош і повновласний мін. Франції.

Шеф штабу англійської армії в Польщі.

Краків. 15. ц. м. прибув до Кракова шеф штабу англійської армії льорд Кейвен з подругою і почотом. О год. 22·45 льорд Кейвен кинув Краків.

Фош у Празі.

Прага. 15. ц. м. перед пол. маршала Фоша прийняв през. Масарик. Марш: Фош іменем Мільрана запросив през. Масарика до Парижа. Масарик обіцяв скористати з запрошення. В ратуші посадник Праги вручив марш. Фошови золоту медаль міста Праги і документ писаний на пергаміні, який іменує його почесним горожанином міста. Відповідаючи на тост мін. кр. об. Уджаля в репрез. палаті марш. Фош підчеркнув, що Франція готова співпрацювати з Чехословаччиною для скріплення мирових договорів і рішена боронити їх з Чехословаччиною.

Реченець ультімату до Росії продовжено.

Льондон. В палаті громад після дискусії над англійсько-совітською справою не прийшло до голосування. Робітнича партія висловила вдоволення з приводу заяви Мек Нейла, що льорд Керзон готов прийняти Красіна і що реченець ультімату продовжиться.

Недуга Льойда Джорджа.

Льондон. „Уестм. Газ." Вісти про стан здоровля Льойда Джорджа не є занепокоюючі.

Протибольшевицький фронт.

Париж. Білгородський кореспондент „Матена" доносить, що великий князь Миколаєвич в товаристві ген. Мульдера і Шатілова має прибути до Білгорода, щоби зорганізувати з Вранглем одностайний протибольшевицький фронт з поміж емігрантів з Росії.

Наради Керзона з Красіном.

Льондон. Райтер. Льорд Керзон мав 17 ц.м. в уряді заграничних справ довгу конференцію. Присутні були Мек Нейл і більше російських урядників департаменту загр. справ уряду.

Льондон. Кабінетна рада на засіданню 16. ц. м. займалася російським питанням. Красін заявив журналістам, що знесення торг. договору потягнуло би за собою те, що інтереси вартости 10 міл. фунт. шт., яку то вартість представляє цей договір, перенесено би до иншої держави.

Арештування Сінклєра.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Н. Йорка: Арештовано Аптона Сінклєра під замітом большевицької агітації. Сінклєр останніми часами пропагував офіціяльне визнання большевицького правительства Зєдиненими Державами.

Подорож Гардінґа.

Вашінґтон. През. Гардінґ виїздить з кінцем червня на Захід а опісля на Аляску. Неприсутність його потреває 2 місяці.

Тіло Воровского вислано до Москви.

Берлін. Вагон з тілом Воровского відіслано 16. ц. м. до Москви. В похоронім поході взяло участь богато комуністів.

ДІМ КИЛИМІВ ГЛИНЯНСЬКИХ
ЛЬВІВ, пл. св. ДУХА
при вул. Рутовського (біля кост. оо. Єзуїтів)
ПОРУЧАЄ:
ГУРТІВНУ І ДЕТАЙЛІЧНУ ПРОДАЖ КИЛИМКАРСЬКИХ ВИРОБІВ ФАБРИКИ М. ХАМУЛА в ГЛИНЯНАХ ВІДОМОЇ з ПОСЛІДНИХ „СХІДНИХ ТОРҐІВ". — —
Килими на підлогу, перед ліжка і над ліжка, накидки на отомані і бувки, хідники, подушки, потаравки, килимові і шкотські портієри у найбільшому виборі. Приймається замовлення на виконання килимів після жадапих розмірів і взорів. 2115 5—10

„OLKA“
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД ПАКЧІХ І ТРИКОТОВИХ ВИРОБІВ
Львів Ринок 35.
поручає
ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ ЖАКЕТИ, ПЛЕДИ, ЖЕМПЕРИ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПИТКИ,
ЯК ТАКОЖ ВИПРАВКИ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ.
Гуртом! XXVI 2—4 Детайльно!

ки військових будинках вибив 1000 шиб.

— **Новий проект польської амнестії.** На онодійному засіданню юридичної підкомісії польського сойму референтував соціял. посол Ліберман проект амнестії, який помітно ріжниться від урядового проекту. Між іншим обіймає він не тільки політичні провини, але й звичайні та пресові, доконані зі суспільних чи національних понук. Дискусії над проектом не закінчено.

— **Курс грошей.** Львів, 16. травня. Доляри америк. 47.550—47.650, 1-2-ки 47.000—47.100, дол. канад. 46.000—46.100, 1-ки і 2 ки 45.500—45.600, марки нім. 50 тис. 120—122, 10 тис. 1.22—1.25 1 тис. стар. ем. 3·25—3·30, 1 тис. нов. ем. 1·18—1·20, сотки і дрібні 2·00—2·20, леї 215—225, дрібні 205—210, кор. ч. 1.435—1460, дрібні 1.420—1.440, австр. тис. нов. ем. 000—000, стар. ем. 850—900, сотки австр. стар. ем. 850—900, дрібні 700—800, фр. франк 3140—3200, фунти шт. 224—225000, фр. шв. 8500—8800. — Золото: 20 кор. 208—212000, 20 фр. 190—195000, 20 мар. 220—224000, рублі 290—29500, дол. 44—44500. — Срібло: Нов. авс. 3900—3950, 5 кор. 19200—19400, фльор. 10000—10300, рублі 16800—17200, копійки 64—65, леї 3850—3900.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Ін. Товаришам Адвокатам** пригадуємо, що Загальні Збори нашого стан. товариства „Союза Українських Адвокатів“ у Львові відбудуться в неділю 20. ц. м. в салі т-ва „Бесіда“ о год. 9:30. Просимо всіх безумовно явитися. — За Президію ініціятивного Комітету „Союза Українських Адвокатів: *Д-р М. Левицький* в. р., *д-р Ф. Евик* в. р., *д-р Л. Голкевич* в. р. 2298 в)

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Кирпяка Львів вул. Куркова 11 я. 2067 17—30

З судової салі.

Український священник перед польським судом.

Дня 16. травня перед судом присяглих в окружному суді у Львові відбулася розправа проти о. Петра Гарасимчука, пароха в Вишові пов. Сокаль.

Акт обвинувачення закидає йому, що у своїй промові в церкві 22. марта 1922. підбурював населення до ненависти і боротьби проти Польщі, такими словами: „Українці! Ми тепер у польській неволі, як птиці у клітці. Моліться, щоби Бог допоміг нам увільнитися з ярма і прилучити нашу землю до України. Вам і нам неприємно бачити чужу армію на нашій землі. Вже недалекий час, коли ми зможемо здобути волю, бо війна з Польщею за плечима“.

До розправи покликано на свідків Петра Браха, Ілька Вальничука, Антона Демчука, Івана Камінського, Івана Коцка, Романа Майка та инших селян. Всі свідки потвердили, що о. Гарасимчук читав у церкві тільки лист пастирський митрополита Шептицького, що весь акт обвинувачення опертий на звичайній провокації Поляків з Вишова.

Обвинуваченого боронить д-р Степан Шухевич. Розправу відложено, в ціли покликання нових свідків.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Зїзд Товаришів, що зложили матуру в академічній гімназії у Львові в 1903 р. відбудеться дня 29. червня у Львові. Зголошення слати на адресу: Ів. Кревецький, Львів, Чарнецького 24. 2331 1—1

Конкурс на місце управителя 7-клясової хлоп'ячої школи УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові виписується отсим до кінця червня с. р. Кандидати з кваліфікацією для видільових шкіл мають перевагу. Подання вносити до Головної Управи УПТ. у Львові, Ринок ч. 10. На відповідь залучати почтові значки. IX 3—3

На Рідну Школу зложили в мп.: Вп. П. Менеїмси д-р С. Шухевич, д-р В. Електрович і д-р О. Гарасимів по 10.000, зачісь бажаний Вп. д-рови В. Левицькому в Коцюбинцях з приводу уродин сина; п. Грабан Іван абс. прав у Львові 10.000, замість бажань з приводу вінчання Д. Кудрикової з інж. Гриндеч в Ротатині. — Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Для вязня: Стефан Лапенський 10 дол. О. Пристай Carnegie Pa 10 дол., Іван Шпед 10 дол., Юліян Кордюк 30 кр. Учит. зб-р української держ. сем. 160.400, збірка в Хотині і Заторі 30.000 Читальня „Просвіти“ Добрини 30.000, Чит. „Просвіти“ в Кудрицях 16.070, А. Скрентовичева 20-1, д-р Гамерський 16.000, Н. Н. 5.000, Український Народний Дім Судова Вишня 111.400, Читальня „Просвіти“ Підмихайлівці 25.000. К. Наконечний 15.000, Н. Н. 10.000, Ю. Стефанович 5000, Ученики 4-тої кл. школи УПТ. 12.400, П. Вовчук (збір а в Ланцуті) 180.000. — Всім Вп. Жертводавцям щира подяка. — Комітет доп. голіт. вязнем. 1747 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Вважаю п. **Осипа Голинського**, звернути безпроволочно позичену у мене книжку в падолисті 1922. р., в противним разі буду змушений стягнути судово. — Яків Косоновський, ур. Зем. Банку Гіп. 2330 1—1

Дрібні оголошення.

БУВШИЙ підстаршина австр. армії заводовий і бувший рахунковий У. Г. А. з вищою освітою, зараз без жадної змоги до життя, пошукує заняття. Радо приймає працю як канцелярійна сила або возного в українських інституціях або місце шайцара, сторожа і т. инше. Ласкаві зголошення з условіями прошу направляти на адресу: Іван Залуга, в Сайкові ад Вербіж п. Черкаси. 1—2

МАШИНІСТКУ шевську приймє Іван Ярмович Львів, площа Бернардинська ч. 11. 2329 3—2

КОНЦИПІЄНТА рутинованого пошукує адвокат в Снятині. Зголошуватись до д-ра Софрона Добрянського в Снятині. 2317 3—3

ГАТРИ, машини до обробляння дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, паєві машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот“, Львів, Баторого ч. 4. 1974 18—30

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот“ Баторого 4. 1974 9-30

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громовводи, вікна до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Вагнатова (між вул. Рипарською і Кордецького). 2297 3-10

СЕЗОН МИНУВ
ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.
2025 2—25
СКЛАД ОБУВИ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

Шануйте Ваш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг
Д-р Й. МУНД
б. сен. віденськ. і львівськ. шпиталя
повернув і ординує від 8—10, 12—1 і 3—6.
Львів, Асикна 1. 2—4

XIX Звичайні Загальні Збори
КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВОГО
реєстр. стов. з обм. порукою у ЛЬВОВІ відбудуться дня 21. мая ц. р. о 10. годині до пол. у власній домівці при вул. Доміникаїській ч. 11 зі слідуючим денним порядком:
1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт Дирекції за діловий рік 1922. і бількс.
3) Звіт Комісії ревізійної.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір членів Надз. Ради і заступників на місце уступаючих.
6) Внески і запити.
Коли би в означеній годині не явився статутовий комплет, відбудуться того самого дня о 11. год. до пол. в тім самім льокалі другі Загальні Збори з тим самим денним порядком, які без огляду на число присутних правосильно рішати будуть. Заложення рахунків і бількс виложені в льокалі Т-ва до перегляду.
2332 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найновіщих систем, їх складові части, приладдя до кравецтва і до ручних робіт поручає
АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН
СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ
2-5 ЛЬВІВ, вул. ВАЛОВА ч. 11 А. 2312
Приймає також машини до направи.

!! Жадайте !!
дріжджевого порошку — і ванілевого цукру —
„RITTERA“
Всюди до набуття.
XXVI ФАБРИКА 2—2
ЛЬВІВ, КРАСІЦКИХ ч. 20.

Празничні видання гр.-кат. Церкви
Книга великого формату, стор. XVII+600 прикрашена 14 великими кольоровими образами і ок. 200 більшими і меншими картинами, в богатім, оригінальнім переплеті печатка в Кольонії н. Р. і в Липську. — Купити можна у автора о. д-ра Дорошинського, Львів, пл. св. Юра ч. 9 2332 2—2

Тов. „ПРОСВІТА“ поручає:
1) Комплети „Українського Письменства“ в 23 томах в цілому полотні зі золотими витисками в цінї 680.000 мп. (твори Кайтки-Основяненка 2 т., „Шашкевича, Головацького, Устіяновича-Могильницького, Метлинського-Костомарова, Т. Шевченка 2 т., П. Куліша 6. т. І. Нечуй-Левицького 3 т. Глібова Климковича, О. Стороженка С. Руданського 3 т., Ю. Федьковича, Івана Нечуя-Левицького).
Комплети можна резервувати і виплювати частями. Підвижка ніж застережена. Число комплетів невелике.
2) „Народні оповідання“ Марка Вовчка: Випуск перший — Козачка, Сестра Горлиця, випуск другий — Викуп, Сон, Максим Гримач, Чари, Чумак, Отець Андрій по 2500 мп.
3) „Перша поміч“ у нагліх випадках захорювання — д-р І. Курінця 1600 мп.
4) Історична бібліотека „Просвіти“ — містить популярні розвідки з історії України, особливо про світлі хвилини нашої минувшини, про українську державу, визначних діячів, про українські землі і місцевости. В продажі 1-ий випуск п. з. „Безіменні Герої“ — ціна 500 мп. Черговї випуски найдуть в найближших днях з друку.
Замовлення слати на адресу: Канцеляр'я Тов-а „Просвіта“, Львів, Ринок 10. На почтове кого проситься долучати 2500 мп., в цілях одержання інформацій 1000 мп. в значках. П. 2—3

Меблі
Дивани
Декорації
Постіль
2338 2—2
поручає по найнижших цінах — —
ЙОСИФ ШУСТЕР
Львів, Рутовского 10

ЛЕВ ЛАПЕЛЬ і Ска :: У ЛЬВОВІ :: Легіонів 1.
Телеф. 438. Адреса тел. Оптика Львів.
ПО РУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ
від найдешевших до найдорощих у всіх родах. Сила Цайсса, Буша, Герка,
ЛЬОРНЕТКИ
полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції помагоджується відворотно. 8-50
2151

За редакцію відповідає Ол. Кульма
З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 36 (9.917). Львів, неділя 20. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 19. травня 1923.

Засоби. Висуваючи справу територіяльної автономії всіх українських земель, що опинилися під польською владою, виходили ми зі становища необхідности виекзекутування від Польщі і поширення всіх тих прав, які українському народови належаться на основі париського рішення, статуту Союза Народів про національні меншости і врешті на основі таки паперової польської конституції. Не домагатися цих обкроєних прав, не старатися поширити їх — значило би резигнувати з усіх можливостей легальної боротьби — і a priori зводити все життя нації в підпілля. Це — на нашу думку — було би непростимою легкодушністю, шкідливою з тактичних і педагочічних оглядів. Щоби зводити боротьбу нації за найвисший ідеал до одної тільки площини, резигнуючи з легальних засобів, оставляючи самих собі всі ті елєменти, які й віком і своїм становищем й психічними предиспозиціями здатні єдино до легальної боротьби, потрібні великанські матеріяльні засоби, необхідна співділаюча певна зовнішна поміч і загартовані кадри робітників на цілому просторі українських земель.

Здаємо собі ясно справу, що територіяльна автономія всіх українських земель, які опинилися в межах Польщі, стрінеться з загальним спротивом власть імущих в Польщі. Ми не оманюємо себе надією мирної розвязки українсько-польського спору в недалекій будучині — і далекі від того, що нам дехто з наших опонентів пробує підсувати: угодові тенденції, капітулянційні спроби. Всеж тактичні і педагогічні огляди кажуть нам кинути клич територіяльної автономії.

Цей клич обєднає працю в площині легальної боротьби. Використання всіх можливостей на цій площині нашим змаганням до дохонечної мети у всякому разі що найменше не може нічого пошкодити. А користь принесе хоч би ту мінімальну, що організовано пересуне наші змагання в иншу площину — на всіх українських землях, які опинилися під Польщею. Бож зовсім природна річ: чим менші будуть успіхи боротьби в цій площині, тим сильнійше центр тяжести змагань нації буде пересуватися в другу площину.

Нашим завданням повинно бути, щоби таке пересунення не відбувалося коштом ослаблення відпорности нації, щоби такому пересуненню не товаришила внутрішня розтіч, апатія, дезорганізація.

Один з наших опонентів, віденський „Український Прапор" пише:

„Прийнявши постулят національно-територіяльної автономії — всіх західних земель в рамах Польщі, ми повернули би політичну історію західної части нашого народу до часів з перед 1914 р. Тоді миряючись з приналежністю до австрійської держави, домагалися ми поділу Галичини й утворення з неї і української части Буковини окремого краю в австрійській короні. Тепер висування автономії означає примирення з польською державністю і знову політичним гаслом являється поділ Галичини та утворення з неї і з Волині, Холмщини, Підляша й Полісся окремого краю вже в короні польській!"

„Се було би безцільним, нічим неоправданим перечеркненням пятилітної боротьби нашого народу на заході за власну державність"... „се було би марнованням ідейних надбань, які нам дала та боротьба, резигнацією з власної державности і признанням державности чужої".

„І длячого?" — питається автор. „Для сумнівної автономії, у практичне здійснення якої само „Діло" не вірить. Ніякої автономії не тільки для усіх західних земель, а навіть для Східної Галичини, крім „воєвудської", Поляки не дадуть".

„Щоби виборати національно-територіяльну автономію для всіх українських земель під Польщею — поучає вкінці „Український Прапор" — для сього потрібно стільких внутрішних сил і стількиж сприятливих зовнішних обставин, скільки і для виборення державної самостійности сих земель". Ми навмисне навели кілька цитатів з „Українського Прапору" для демонстрації, як до цеї справи підходять ті кола нашої еміграції, яких висловом є „Український Прапор", як дошукується в покраяних цензурою статтях того, чого в них не було: угодовства. Бо відповідь на закиди ми вже дали в останніх вступних статтях.

Сьогодня хочемо ще повернути до поучення „Українського Прапору", а саме до справи Галицько-Волинської Держави, яку — на думку „Українського Прапору" — ми повинні були видвигнути замість територіяльної автономії. Не видвигнули ми сього клича, бо уважаємо зайвим і шкідливим творення двох ідеольогій української державности. Ідеольогія української державности мусить бути одна для всіх земель і цій ідеольогії муситься підпорядкувати справи переходового моменту.

Хитрі, абстрактні комбінації деяких еміґрантських кол, не маючи ніяких даних на здійснення, можуть тільки затемнювати і в очах мас і на зовні мету наших змагань. Практика останніх літ наглядно викавала, скільки шкоди нам принесло творення двох концепцій української державности (Східна Галичина і Велика Україна, з полишенням самим собі — Волині, Холмщини, Поліся й Підляша). Помилок минулого не думаємо повторяти.

Наша мета ясна. І не про неї тепер говоримо. А про засоби, які ведуть до неї.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу і „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

В антракті

(На бічучі теми.)

VII. Харків чи Київ?

Віденський „Український Прапор", який виявляє погляди деяких еміґрантських кол, в статті „В пошукуванню нових шляхів" зясовує наші погляди на сучасне положення і тактику та робить нам закиди з приводу відношення до „Радянської України". „Здавалосяб— пише „Український Прапор", що й „Діло" першорядну вагу у здійсненню „панукраїнського ідеалу" приписує неабстрактній вимріяній Україні, олицетворенням якої є Махно й ріжні головні й другорядні отамани, а реальній Україні, тепер Існуючій". Значить, ми розходимося з еміґрантськими колами, заступленими „Українським Прапором" на точці відношення до абстрактів і реальних явищ. Здається нам, що хто як хто, але власне ті кола, котрі так довго жили мріями і абстрактами, котрі мабуть живуть ними й досі, та не мали примітивного зрозуміння для чорної дійсности, не повинні того говорити. Власне ніхто инший, тільки вони кооперували в своїм часі з „абстрактною, вимріяною Україною, олицетвореною Махном і ріжними головними й другорядними отаманами", вони й сьогодня мабуть мають на думці ту „Україну", яка може зродитися в уяві відірваного від реального грунту еміґранта „Україну", репрезентовану большевицькими ватажками. Ми не кооперували ані з „головними ані з другорядними отаманами", не хочемо кооперувати й з головними чи другорядними большевицькими ватажками. Україною не є ані Петровський, ані Раковський, ані Фрунзе, ані Затонський, але Україною єті маси українського народу, про котрі з таким острахом говорив Лев Троцький на VII. Всеукраїнському Зїзді Комун. Партії („большевиків" України) — і тому ми перестерігали перед надіями на совітський Схід, „бо вони ослаблювали би нашу енергію в нашій боротьбі з польським походом на українські землі", бо „се був би рахунок понад головами українських народніх мас по тамтой бік рижської лінії".

Деякі еміґрантські кола й їх сліпі адгеренти в краю, сліпі в дійсно релігійному розумінню, привикли трактувати важні події як мало значучий „епізод". З такою релігійною вірою, як що мати на увазі їх добру волю і оглядна загальне добро, вони трактують також останнє рішення Ради Амбасадорів — як „епізод", що скоро минеться. Признаємося до гріха. Ми не настроєні до такої віри і тому чужою є нам ставка на другого ворога українства. Без сумніву, під кутом погляду sub specie aeternitatis на десятки літ є це епізод, але життя народу не стоїть на одному місці. Не стоїть на одному місці й політичне життя. Негація й пасивність, яка була нам прикметною на протязі остинніх чотирьох літ, була би убійчою в дальших хоч би чотирьох роках. Рахуючись з фактами, а не з еміґрантськими уроєннями, ми мусимо підготовити масу до нових дій з незаплямленими прапорами.

Дехто любить залюбки говорити про конечність обєднання всього українського народу, себ то про соборність хоч би й без самостійности. Цю „програму" уважається панацеєю на всі наші лиха. Коли признати слушність цьому поглядови, то не від річи буде ствердити, що в руках нинішніх еміґрантських кол були можливости здійснити цю думку. Отже їх виною є, якщо їхня думка сьогодня остала їх мрією. Зрештою, подібні думки в створених умовинах стали поки що такою самою мрією, як ідеал самостійної соборности. Голе дійсність є сильнійша від бажань. Миж хочемо підготовити свої сили, зміцнити їх до того ступня, щоби ми перестали бути пилкою в грі будучих подій, але — навпаки — самі могли творити ті події і надавати їм бажаний напрям. І тому нашим кличем мусить бути клич власних сил, а нашою вірою не політична абстрактна релігія, але вибухова сила націоналізму, всесильний фактор, що його з острахом стверджує такий матеріяліст як Лев Троцький.

Наше відношення до „істнуючої України", себ-то конкретизуючи думку деяких еміґрантських кол, до совітської влади на Україні, є негативне. Бо не є це влада українського народу, тільки влада над українським народом. Є це здебільшого в теорії влада не-українського робітництва на Україні, а в суті річи влада червоної Москви. Одначе ставлячись негативно до цеї влади, ми далекі від того, щоби активно підпирати зовнішні намагання повалити її. Намагання повалити совітську владу на Україні силами зовні не булоб так вимірене проти тієї влади, як проти українського народу і проти його революційних здобутків. Це означалоб одночасно, що замість експльоатації України совітською Росією малоб наступити повне її знищення червоною армією, а дальше малаб наступити більш інтензивна і плянова експльоатація і грабіж української землі тими зовнішними силами. Ми пересвідчені, що Україна сама, зміцнивши свої сили, підсилившись новими ін-

---

Пр. 314/23. В Імени Річпосполитої Польскої! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на виесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 28. (9909) з дня 10. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „В антракті" в цілости. 2) „Обединання українських організацій в Америці" в уступі між словами „Українців та Українок" і „3. Підчеркуючи" містять собі єство злочину з § 65a) закону карного узнав кождому в дни 9. травня 1923 конфіскату за оправдану і заладив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 д. п. д. № 6 ex 1863, а Именно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів дня 12. травня 1923.

(Підпис нечитний.)

телігентським елементом з нутра селянських мас, без постороннїх сил видобудеться з ярма і наладнає своє життя згідно із своїми інтересами. Ми далекі також від того, щоби шаржувати „повстаннями". Бо не тактика перманентних „повстань", але політична організація широких народніх мас і її наслідок: всенародній зрив — наближить день повного визволення. Ми свідомі того, що перед українською нацією простягається довгий шлях затяжної боротьби і впертої самоорганізаційної праці під прапором народоправства. Ми свідомі й того, що справа західно-українських земель не може і не сміє вийти з круга всеукраїнських інтересів. Дотеперішня ставка нашої офіціяльної політики: „частина замість цілости" скінчилася повним неуспіхом. Тому мусимо мати на приміті постійно цілість, мусимо орієнтуватися на наш національний центр, на К и ї в, а л е н е н а Х а р к і в, бо від долі Київа залежатиме доля Львова, а не від Харкова, в якого інтереси є поділ українських земель.

Варшавський Собор.

В польській столиці стоїть на черзі особлива екзекуція: з б у р е н н я п р а в о с л а в н о г о с о б о р а. Години сього бранця вже пораховано. Тихо, без розголосу, бо це внутрішня справа Польщі, розібється прекрасне чічко, яке моглоб постояти цілі тисячліття. Навіть протест українських послів від православної Волині й Холмщини нічого не поможе. Значить: трибунал польських фаховців присудив, польський сойм затвердив, а нарід польський приняв. І треба підкреслити, що ніхто, від соціяльних низин аж до самих культурних вершин, ні один учений, ні знавець-артист, ні поет, не спротивився тому публично й виразно, хоч не один знає, що ходить тут про цінність культурну всесвітнього значіння.

Тому позволю собі забрати голос в цій справі з чисто предметових мотивів. Не маю претенсії впливати на зміну пересудженої квестії, тільки хочу подати сей особливий некрольог та дещо при тім ствердити.

Під кінець XIX. в. царська Росія оснувала у Варшаві православне архієпископство, на якому сиділо до війни трох архієпископів. Рівночасно 1894 р. приступила до будови сеї величавої катедри на Сасській площі, в самій середині міста, яку поставила коштом трьох мільонів рублів в золоті і посвятила 1912 р. Була се робота у великій мірі тенденційна, політична. Довод нею генерал-губернатор „Привислянського края" — Гурко. Перемінена назва польського краю та оцей храм в ньому мали бути виразом вічної приналежности сього краю до Росії, або инакше — символом насильства над живим народом і трюмфом політичної пажерливости. Таке символічне значіння собору є підставою смертельного присуду на нього.

Така є перша сторона будівлі, сторона політична. Але її зразу переважала друга сторона — культурна. І коли ця друга сторона наслідком відносин воєнних ще десятькратно побільшилася, то та перша в тім самім часі зовсім змаліла. Польща стала окремою державою, а нарід польський свобідним. Собор стратив своє політичне призначення й повісенький мов писанка дістався Польщі в дарунку. З політичного боку рішення таке є отже невластиве.

А з боку кульлурного?

Хіба треба пригадувати ті невіджалувані часи з минувшини, коли підпалювано та розторощувано на дрібні кусні божественні архитвори та бібліотеки світа античного й середновічного?!...

А таким божественним архитвором клясичним є і варшавський собор. Він уявляє собою зразок чистого візантійського стилю, старо-української київської школи, а при тім вершок мистецтва пластичного, осягнений силами й фондами великанської імперії. Збудований з жовтої київської цегли, але підмурок (цокол) з граніту, а врата (портали) з мармора білого і рябого. Весь він вирізьблений аж до бань і тому виглядає немов одна чудова мережка. Зруб стін здоровенний на стільки, що горує над 5-ти й 6-ти поверховими домами Варшави, підойме ється понад місто і могутніми каблуками бочкових зводів та пятибанним завершенням кидається здалека в очі, аж з другого берега Вісли, від Праги.

Проєктував і будував собор найвидатнійший російський майстер, Леонтій Бенуа, академик архітектури і професор Вищої архітектурної школи при Академії Мистецтв в Петрограді.

Отвір будинку придержується канона великих церков. Основою є квадрат — через притвір (нартекс) з трома входами напроти трох круглих вівтарів (абсид) — видовжений в чотирокутник. Сей квадрат розпадається на пять поздовжних і пять поперечних полос, нав. Нава середуща так широка, як здвоєні нави по боках, себто займає 1/3 цілого квадрата. В поземному нарисі дає це сітку квадратів: шіснайцять малих на углах і пять більших навхрест. Ці більші виражають якраз рівнораменний грецький хрест, покладений в основу візантійської системи. Математична схема пляну з поділом на перебойни передається елевації, стінам, які органічно з пляну цього виростають. Тому кожда стіна ділиться на пять стоячих полос, накритих вгорі каблуками корит або баняковых склепінь церкви. Малим бочівкам по парі відповідає велика бочка в середині, яка виявляє цей самий рівнораменний грецький хрест вгорі, що пять квадратів у споді.

Всі бані, з яких велика, середуща, сидить на перехрестю великої бочки, а чотири менші на одному з покутних квадратів, мають форму круглу, доволі стрункy, вежовату. Їх позолочену мідяну бляху 1917 р. заміняли Німці на звичайну, а склепінь бочкових на папу, з якої при сонішній спеці спливає смола в низ і плямить ясновоскові стіни.

Як різьби знадвора, так мозаїки і фрески в середині прикрашують собор аж до стропів бань. Надзвичайною насолодою естетичною бувають в тім мозаїки. Особливо ті пять на нелвірках т. зв. тимпанах, під каблуками порталів, над трома дверми переднимі і двома бічними, є чимось незрівнаним в новочасній пластиці. Мозаїки виконані по малюнкам Васнєцова, так живі, сочисті і з таким розмахом та свободою віддають рухи і вальор світлотіни представлених постатей і сцен, що навіть сама Византія Константина й Юстініяна може їм позавидувати. Се таке мистецтво, що тайни його оглядаються в запертим віддихом.

Инакша справа з фресками Васнєцова. Мав я нагоду оглядати їх двічи в соборі св. Володимира в Київі, в роках 1908 і 1918. На протязі 10 літ міг я зауважити, що кольорит фресків Васнєцова зовсім блідне, линяє, а колись може і зовсім щезне. Причина в хемічних ухибах фабричного препарату фарби, яку давно самі майстри собі приготовляли. Тому мозаїки варшавські, вічно свіжі, не вянучі, можуть мати колись велике значіння, як єдине джерело для пізнання кольориту геніяльного московського декоратора. Чи знали про те арбітри варшавські, коли вирішували долю своїх мозаїк?...

При соборі оглядав я під весну 1920 р. окремо на боці стоячу, стрункy, круглу, на чотирограннім підмурку дзвінницю, з вінком старославянського напису під верхом. З церквою творила вона неповторну, стилістичну цілість. Сама церква уживана була тоді за костел, де застав я проповідь польського ксьондза до військової мужви, однак крайно запущена. З деяких мозаїк чи ікон були тільки порожні місця, а з одної бані над бічним входом дожд стікав до церкви.

При поновних оглядинах в липні 1922 р. не застав я вже дзвінниці, лиш місце розкопане до фундаментів і запарковане з розібраним матеріялом. Церква натомісць була зачинена, але ще неткнена. Тоді не було як її розбирати, бо розбирали на Алеях Уядовських воєнний собор, кремезний будинок в московському стилю. Аж тепер приходить черга на головний собор. Двері позабивали дошками і до мурів приставляють вже смертельні мари.

Давно культурний доробок людства падав все жертвою фанатизму релігійного, але з політичних причин, обмірковано і систематично, як зараз, ледви де. Дві тисячі літ минуло, а діла римських завойовників заховалися ще на трох континентах старого світа. На французькій та англійській землі виріс і остоявся „норманський стиль" скандинавських завойовників. На Сицилії стиль норманський сплівся з культурними впливами инших завойовників і дав цікаву стилістичну мішанку, також заховану до наших днів.

Історичний Вістник.

ІСТОРИЧНИЙ ВІСТНИК. Орган студентів-істориків Українського Університету у Львові. Виходить неперіодично. Ч. І. Май, 1923. Ст. 16. 8°. — З м і с т: Від Редакції. — І. К.: Державна історія. — М. Карпенюк: Від чого починати навчання історії. — М. Пасіка: Дещо про волоські оселі в Галичині XIV—XVI в. — Д. Грицак: Духовенство в Галичині на основі люстрацій 1565 р. (автореферат). — В. Черевко: Похід Богдана Хмельницького в Галичину і його політика 1655—6 (автореферат). — Матеріяли і замітки. — Науковий рух. — Популярні праці студентів-істориків Українського Університету у Львові за 1922 р.

Почуття глибокого задоволення викликає зазначений вище журнальчик.

Найперш тому, що се н а у к о в и й орган сучасного нашого студентства вищих шкіл. Кількалітній культурний антракт, викликаний воєнними подіями, особливо тяжкими наслідками відбився на Україні. Наслідки сі ми бачимо вже на кождім кроці. Однаково: в громадськім, національнім життю і в приватнім. Однаково: в старшого покоління і в молодшого. Тому не можна без особливого задоволення не повитати появу наукового органу в нас. Тим більш, коли се орган нашого н а й м о л о д ш о г о покоління.

Глибоке задоволення викликає згаданий журнальчик іще тому, що се науковий орган студентів У к р а ї н с ь к о г о У н і в е р с и т е т у у Л ь в о в і. Се останнє слід підчеркнути тим більше, що потреби подібного органу не відчувало студентство наше за весь час свойого побуту на б. утраквістичнім університеті ім. Франца — тоді, коли воно жило в умовах без порівнання кращих, ніж се має м'сце нині.

Та особливе задоволення викликає обговорюваний журнальчик передовсім тому, що се орган наших студентів-і с т о р и к і в. І не тільки тому, що се ф а х о в и й орган наймолодшого покоління наших істориків. Ще більше задоволення викликає він своїм і д е о л ь о г і ч н и м становищем.

Чи треба говорити богато про те, яку вагу має становище, з якого оглядає й оповідає історичні події історик? Яку в и х о в у ю ч у ролю може відіграти він серед нації і скільки ш к о д и може заподіяти їй? Клясичним доказом на се може послужити нам як раз наша українська історіографія,..

І тому з відрадою треба привитати становище, на яке стало наймолодше покоління наших істориків і яке виложене ясно в передовій, програмовій статті в ч. 1-ім його фахового органу.

Якеж се становище?

„Кожде покоління істориків — читаємо там — ставить перед собою якесь головне основне питання, яке старається розвязати і при його помочі освітлити инші історичні квестії. В українській історіографії XIX в. таким центром заінтересування була народня маса, демос. Структура цеї маси, її економічне життя, її ідеали та змагання — це були головні питання, яким посвячував свої досліди історик. Чи візьмемо Костомарова чи Антоновича, Драгоманова чи Грушевського, — всі вони студіюють передовсім ролю маси в минувшині і з того погляду освітлюють всю історію України.

„Молодше покоління істориків перенесло осередок своїх інтересів на історію д е р ж а в и. Цей заворот почався вже тоді, як український народ став перетворюватися в модерну націю з ідеалом власної державности. Рішучу побіду цей напрямок відніс в ту пору, коли нашому поколінню прийшлося реалізувати свій ідеал і будувати державу. При цій практичній державній праці прояснилося богато теоретичних питань і наша історіографія иншими очима стала глядіти на державу в минувшині. Народ, що не створив своєї держави, хочби й проявляв буйне життя, — все стоїть на рівні дитинства, недорозвитку. Держава, це пробний камінь, на якому нація виказує свою зрілість, культуру, індивідуальність. Держава це найвищий етап розвитку народа. Без держави нема нації.

„Повне і належне розуміння минувшини можемо осягнути тільки тоді, як поставимо собі як провідну мету — пізнання держави. До якого небудь питання приступаємо, з якого боку його не освітлюємо, все остаточним мірилом нашим повинна бути державність. Тоді зможемо відділити важне від неважного, головне від побічного. Тоді зможемо здвигнути гармонійну будову української історії, в якій основу й осередок буде творити найвищий прояв людської організації — д е р ж а в а".

Як бачимо, наймолодше покоління наших істориків стає свідомо на д е р ж а в н е с т а н о в и щ е і з того становища підходить до історії України. Нехайжеж зі становища сього розгляне воно як найскорше наше минуле і здобутими результатами як найшвидше поділиться зі ширшим українським громадянством. Бо одною з найбільш пекучих справ сучасного нашого національного життя є між ин. справа ревізії дотеперішніх поглядів на наше минуле — поглядів які в значній м'рі несуть вину за н и н і ш н ю нашу велику національну катастрофу.

Вкінці ще одно, що звертає на себе увагу в обговорюванім журнальчику. Всі майже статті його присвячені історії Г а л и ч и н и. Чи се свідомий заворот від дотеперішнього з а н е д б а н н я в студіюванню історії західно-українських земель, занедбання, яке так разяче виявила саме найновійша українська історіографія, з окрема галицька — в с у п е р е ч р о л і і з н а ч і н н ю, які мають с і з е м л і в історії України?

Треба побажати, щоб — як і в поглядах на наше минуле — так кож і під сим оглядом був се вповні с в і д о м и й заворот у нашій історіографії.

Ів. Кревецький.

Коли по війнах Фердинанда Католицького Еспанці прогнали завойовників Маврів зі свого краю в XV і XVI в., які перед віками край сей були здобули, загосподарили, а навіть перемінили його назву, тоді повинні були також Еспанці — зі становища культури XX віку — поруйнувати там до чиста всі арабські памятники й будівлі. Тоді не знали би ми нічого про зачаровану казку „Альказара", Гранади, Альгамбри та инших замків, про чудну мошею в Кордові. Не повинна була остоятися і кокетлива Santa Maria la Blanca в Толєдо, ані дзвініця катедри в Севіллі.

Дивно, що дикі фанатики Турки в пух і прах не розбили гордині християнства — Святої Софії в Царгороді, та не поставили натомісць мечета своєї побіди!... За гаряча треба було розкинути і мінарет катедри в Камянці Подільському, як лиху памятку турецької заборчости.

Щоби не розводитися довше, зберу ці міркування, чому культурна держава замість руйнувати повинна пошанувати і зберегти будівлю для найдальших поколінь. Сего тому, бо варшавський собор є:

1) Живою памяткою народу минулої неволі і чужого ярма та справедливої побіди.

2) Архитвором мистецтва, що має своє місце в загальній культурі світа;

3) Лебединою піснею візантійського Сходу і пропамятним стовпом граничним в його змаганнях на Захід;

4) Нагробним каменем Старої доби, погребаної у всесвітній війні 1914—18 р., на порозі Нової доби і Молодої Европи.

5) Одною із книг старовавітних, деинде кинутих на огонь.

Всі ті виводи і кожен з окрема на стільки важливі, що колись зродиться довічний жаль до негідного діла руїни і його ініціяторів.

Проф. д-р Йосип Пеленський.

д-р Ярослав Олесницький

АДВОКАТ 1—?

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.

судовий записчик, перекладчик англійської та французької мови.

При „Українській Хаті" мається столова, де даються обіди хорим і бідним еміґрантам — рештаж обідає за невелику платню; там же мається невеличка сцена.

Найпекучійшою потребою Громади є безумовно брак преси, літератури і інформацій.

В. Хвиля.

ВП. Передплатників в Чехо Оловаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, в нас повідомити листівною. — Адм.

Українське життя у Празі.

Українське Правниче Товариство в Чесько-Словацькій Республіці.

Дня 17. березня 1923 р. в Празі був затверджений владою Чехословацької республики статут „Українського Правничого Товариства в Чехословацькій Республіці".

Недавно відбулися перші загальні збори вищеназваного товариства, на яких було обрано правління т-ва, в склад якого увійшли: 1) Головою професор історії українського права Українського Вільн. У-та Лащенко, 2) Заступником голови професор державного права тогож У-та Володимир Старосольський, членами правління: 3) професор адмін. права У. В. У. Отон Ейхельман, 4) професор політичної економії У. В. У. Олександер Мішук, 5) п. Григорій Порхалко (секретар правління), 6) кандидатом до членів правління — професор римського права У. В. У. Володимир Лоський. До складу ревізійної комісії увійшли: 1) професор фінансового права У. В. У. Олексій Одарченко, 2) професорський стипендійний У. В. У. Олександер Гайманівський й 3) п. Приходько Еаген.

Молоде правниче товариство ставить своєю метою поширення серед українських правників знання у ріжних галузях права шляхом влаштування публичних викладів і зближення українських правників з чеськими.

Дня 6. травня 1923 р. новим товариством в авдиторії число 2 Чеського Карлового Університету був організований реферат на тему: „Литовський Статут, як памятка українського права" проф. Рост. Лащенка.

На рефераті були між иншими присутні: представник правничого факультету Карлового Університету професор Карл Кадлець, представник Білоруської Громади в Празі Верцілін.

Проф. Ростислав Лащенко в своїому рефераті подав історію походження Литовського Статута (у всіх його редакціях — 1529, 1566, 1588 років, підкреслюючи, що цей чисто-український памятник претендують, як на памятник національний, і Поляки, і Росіяне, і Білоруснии.

Дня 13. травня 1923 р. в одній з авдиторій Чеського Карлового Університету з рамени товариства п. професор міжнародного права Українського У-та в Празі д-р Михайло Лозинський прочитав реферат на тему: „Боротьба за національний характер території в Версайльськім договорі".

Українська громада в Болгарії.

Українська еміґрація в Болгарії була зовсім незорганізована і лише в січні місяці 1921 р. з приїздом в Болгарію полк. В. Филиповича заложилась в м. Софії Українська Громада (30 членів). Це було основою Громади, що розросталась з кождим днем все більше. Головний елемент Громади старшини і козаки бувших армій Денікіна та Врангля, попавших туди по незалежних від них обставинах, була частина повстанців і навіть декілька старшин з армії УНР.

Громада істнувала нелеґально майже два роки і лише 6. IX. 1922 р. завдяки заходам людей, що стояли на чолі організації. Громада була легалізована в Мін. Нар. Освіти Болгарського Уряду.

Матеріяльне становище організації дуже тяжке, бо не має жадних грошевих засобів; джерелом істнування еміґрації є фізична праця при будові домів і на залізничих та шосейних шляхах на провінції. Заробітку вистарчає на харчування, але ця праця мається лише в літню добу, тому зимою люде страшенно бідують, бо наступає безробіття.

Громада з 30 душ зорганізованих в м. Софії розрослась до числа 1200—1500 душ, зеднаних в гуртках і порозкиданих по всій Болгарії; там до сього часу заложились гуртки в м. Софії: 1) Софійська Громада; 2) Кул.-освітня секція з підсекціями аматорською, хоровою, шкільною бібліотечною; 3) Спілка інвалідів УНР.; 4) Студентська спілка; на провінції: 5) в м. Варні, 6) в м. Нові-Загорі Гуртох ім. Т. Шевченка, 7) в м. Хаскові, 8) в м. Плевні робітнича артіль, 9) в Свіщові артіль рубачів, 10) в Білій Церкві робоча артіль, 11) в Новоселцях. Декілька місяців назад приїхали сюди з Єгипту „Український Гурток в Єгипті" і „Т-во ім. Гетьмана Ів. Мазепи". „Т-во ім. Мазепи" заразже по приїзді в Болгарію влилось, як федеративна одиниця, в нашу Громаду. На чолі всіх гуртів стоїть Центральне Правління Громади, в склад котрого входять: голова Василь Филипович (б. старшина СС.), заступник голови — Опанас Романюк (б. ст. арм. УНР.), скарбник — Андрій Бурливий (б. стар. повстанець), писар — Кость Шавірський та члени — Виктор Михайловський і Пилип Скорик.

Організаційний рух набирає більших розмірів — так цими днями зголосилась до Правління делегація від учнів місцевої російської гімназії з такою заявою: „Зібрання школярів Українців російської гімназії прохає Вас приняти всіх нас до складу Української Громади. Нам школярам-Українцям істнувати самітно дуже тяжко, але покладаючись на Пречисту Матір гадаємо, що Ви не відштовхнете нас від себе в цю тяжку хвилину і дасте змогу дочекатися тої години, коли ми всі станемо під жовто-блакитний стяг. Поможіть нам: дайте просвіту, дайте книжок, дайте все що можливо. Прийміть і нас до Вашої Хати".

Громада раніш отримувала досить регулярно часописи, але за послідних 5—6 міс. не має їх майже зовсім, тому Ц. Правління силкувалося видати свій часопис, але за браком коштів зупинилось лише на інформаційному листку, котрий і вийшов уже під назвою „Українська Громада". З газет, які одержуємо регулярно, тепер є лише дві: „Свобода" — Львів і „Український Сурмач" — Каліш.

При софійських організаціях заснована книгозбірня, яка покищо має понад 400 творів, тут же відкривається незабаром і книгозбірня „Українського Гуртка в Єгипті" (понад 900 томів).

Для підвисшення культурного стану своїх членів зимою улаштовуються курси українознавства, вечірки, лекції читанкй, але на жаль це робиться не во всіх гуртках за браком культурних сил та матеріяльних засобів. Цен. Правління вживає всіх можливих засобів для постійного інформування своїх Гуртків, надсилаючи їм газети, літературу і т. д.

Відношення до нас болгарської опінії — гарне настільки-наскільки відріжняємо себе від Москалів. Загальнаж думка Болгар „всічкі руснаці" і це деколи шкодить нам. Тому наша еміґрація всіма засобами відріжняють себе від Росіян і на кождому кроці це підкреслює.

Маємо поки що ще недосить сталі звязки з нашими кольоніями в Туреччині і Америці, а також з поодинокими особами в Греції і Сербії. Ведеться також досить велике листування з Великою Україною, але уже часто приватного — родинного характеру.

З основних завдань Громади є як найбільше обєднання нашої еміґрації. Тому Ц. Правління силкується закласти по всіх місцевостях Болгарії свої Гуртки.

В м. Софії мається притулок Українського Червоного Хреста „Українська Хата", заснована ще в березні 1921 р. при широкій моральній і матеріяльній допомозі посла УНР. в Болгарії В. С. Дорошенського.

Після повороту Бонар Лоуа до Льондону.

Бонар Лоу, якого повороту сподівалися аж в місяці червні, повернув нагло з Франції до Льондону, що викликало здивування і здогади серед політичних кругів. Ходять поголоски, що Бонар Лоу повернув на просьбу уряду, щоби взяти участь в переговорах з совітами і щоби вирішити справу димісії міністра внутрішних справ і не допустити до кабінетної кризи. Панує переконання, що конфлікт з совітами не буде полагоджений в мирний спосіб і що Бонар Лоу має замір зірвати всякі зносини з сов. Росією.

Преса висловлює надію, що Бонар Лоу, повернувши до Льондону, поладнає совітсько-англійський конфлікт і висловлюється проти скликування совітсько-англійської конференції, бо це рівналосяб офіціяльному визнанню совітського уряду.

Гінденбург про майбутню війну.

Гінденбург у розмові з американськими журналістом колишнім капітаном військ Мек Магоном заявив: Я маю тільки одно гаряче бажання, а саме дожити хвилини, коли я зможу вхопити за зброю проти Франції. Ми мусимо стреміти до реванжу і ми осягнемо свою мету. Я вірю, що історія мститься і тому я спокійний. Я високо ціню американського жовніра, бо знаю, що він боровся хоробро, з почуттям обовязку та без ненависти до німецького народу. В Порурю діється щось якраз протилежне: там Французи сіють зерно ненависти, яка буде тревати на протязі цілого ряду генерацій. Вірю, що нова війна є необхідна і що Її не дасться оминути. Помилкою є думати, що найблизша війна буде відбуватись головно на морю і в повітрю. Як досі, так на майбутнє піхота буде королевою війни.

Поруря.

Поширення окупації.

Французька армія обсадила місто Гельзенкірхен, де досі перебувала тільки французька місія. До міста прибуло 3 батальйони війська а штаб розмістився в ратуші. Окупацію поширено в цілі опанування головної залізничної лінії Гельзенкірхен-Дуісбурґ-Ганне, куди будуть відправляти головні транспорти вугля.

Збіглі з Поруря доносять німецькій пресі, що Французи обсадили також фабрику цементу біля Майнцу і посунулися на схід. Обсаджено також військом село Лімбурґ, яке на деякий час було евакуоване.

З польських справ.

Пілсудчики перейняли владу.

Під дня Вітоса.

На зборах парляментарного представництва П. С. Л. „Пяст" прийнято в середу 16. п. м. такі три постанови: 1) П. С. Л. приймає до відома й затверджує звіт голови партії Вітоса про закінчення переговорів в справі складення уряду, опертого на більшости польскых партій, котрі приступили до тої згоди.—За резолюцією голосувало 45 послів, проти неї 15. Друга резолюція висловлює жаль, що „Визволення" відсунулось від участи в

більшости; третя резолюція стверджує, що всі члени партійної репрезентації приймають обовязок солідарности, яка каже підпорядкувати себе постановам більшости. При голосуванню цієї останньої резолюції стрималось 12 голосів. Після закінчення нарад відбулася спільна конференція представників „Хієни" (З. Л. Н. і Х. Д.) та П. С. Л., на якій остаточно підписано програмову угоду.

Офіціяльне повідомлення про створення соймової більшости.

Підписавши договір про складення соймового блоку інтересовані сторони негайно повідомили про це маршалка Ратая і президента Річпосполитої і просили цього останнього прийняти провідників блоку на авдієнції. Президент призначив авдієнцію на слідуючий день (пятницю).

Склад нового кабінету.

У польських газетах появився список нового кабінету „центроправу". Очевидно, в особистому складі міністрів можуть зайти ще чималі зміни, поки кабінет предстане перед соймом. Так отже мав би бути: премєром Вітос; міністрами внутрішніх справ Корнік (П. С. Л.); закордонних справ Сейда (З. Л. Н.); тов. міністра закордонних справ Лясоцкі (теперішній посол у Відні); фінансів Влад. Грабські (невтралізоване міністерство), військових справ Шептицкі (невтрал. міністерство); судових справ Пехоцкі (Х. Д.); земельних Госціцкі (З. Л. Н.); земельної реформи Ковальчук (П. С. Л.); торгу й промислу Кухарскі (З. Л. Н.); почти Осецкі (П. С. Л.); шляхів—один із Хаделів (ще невідомо хто); освіти Гломбіньскі (З. Л. Н.). Доля портфелів міністерства праці і здоровля ще не вирішена.

Арітметика.

Створена більшість є того рода більшістю, що треба дуже уважно рахувати, щоби не помилитися, й замість більшости, щоби не вийшла меншість. По обрахунку „Газети Варшавскої", головного органу З. Л. Н. виходить, що нова більшість розпоряджає 239 голосами, себто на 16 більше понад потрібну кількість. З другого боку треба рахуватися з опозицією 19-ти голосів групи Домбского, які при першій нагоді можуть „збунтуватися" проти обовязку солідарности. На випадок, коліб проти теперішнього блоку голосували Н.-П. Р., себто 18 голосів і група Домбского — більшість найдеться в меншости.

Становище опозиційної групи Домбского.

Підчас голосування над резолюцією партійної репрезентації П. С. Л. „Пяст", якою обовязується усіх послів підпорядкуватися рішенню більшости, посол Ян Домбскі склав декларацію, що понад принціп солідарности ставить „громадянську совість і посольську присягу", якими буде керуватися в першу чергу. Таким робом Домбскі застеріг собі вільну руку і, не виступаючи поки що з партії, може заявитися проти кабінету Вітоса при першій відповідній для нього нагоді.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Ендецька преса про новий союз з Пястом.

Станіслав Строньскі пише в „Rzeczypospolitej" про нову ситуацію, яка склалась у соймі, у статті п. н. „Перелом" (з 19. цм.). Довівши у своїх оптимістичних арітметичних комбінаціях силу нового блоку до 253 голосів, зарахувавши туди й групу Дубановіча і Н. П. Р. підбадьорений таким рахунком автор стверджує, що „таким робом доконується вже не тільки політичний зворот, але й просто перелом у повному значінню цього слова, перелом, який мрс, без переборщення, історичне значіння для розвитку політичного життя у польській відродженій державі..." „Розвіялися побоювання усіх праведних Поляків, та надій усіх чужонаціональних елементів, які мають розкладові накили..." Отже і закордон побачить в Польщі (з приходом посла Вінкента Вітоса до влади) підставу ладу і польське громадянство „як довгий і широкий край" „одітхне й дякуватиме Богу, що надійшла хвилина, що польський нарід може почуватися дійсним господарем у своїй хаті". — Після такого високопарного вступу, автор каже про потребу взаімних уступок во імя великої справи, але уступок, які не перечилиб здоровому розумови, бо це „є шкідливим для справи, котру хочеться гаразд полагодити".

„Таким уступленням проти здорового розуму є призвання одній єдиній партії із трьох, що творять польську більшість, і президентури ради міністрів і міністерства внутрішних справ, себто обох найважнійших постів справжньої політ. влади в краю". Таке одностороннє вивінування Пяста видається авторови „не тільки очевидною глупотою але й дійсно непокоючим проявом". Посол Строньскі потішає себе і своїх співробітників, що „журба за справедливість і рівномірність причиниться до усунення непорозумінь в майбутньому".

Але нам здається, що це занадто мінорний тон інавгураційної промови.

Ще більш неприємні для нового союзника речі говорить Станіслав Грабскі у „Слові Польскім" статті під наголовком „Порозуміння". Висловивши своє вдоволення, що Пястовці не витримали в союзі з Жидами й Українцями (?!), приходить таки до висновку, що ендеції сталася кривда, а Пястовці дістали занадто великі привілеї. Автор боїться, чи „в наслідок союза польського націоналізму зі станową селянською політикою піднесеться в селянських масах зрозуміння великодержавних інтересів Польщі, чи може обнизиться національна думка пристосовуючись до рівня гасел хлопського егоїзму".

Отже Грабскі кличе польську „національно-свідому" інтелігенцію використати ситуацію для ширення свого впливу на селянські маси.

Чи такий скептицизм і такі поради нових союзників будуть по нутру Вітосови? І що буде, коли ендеки приймуться здійснювати своє „ширення впливу" на виборців Пяста?

РІЖНІ ВІСТИ.

Останній транспорт турецьких полонених.

Дня 16. травня з Атен до Смирни виїхав останній транспорт турецьких полонених.

Стріча Керзона з Красіном?

З Льондону доносять, що 15. травня Красін стрінувся з Керзоном і відбув з ним довшу нараду в справі англійсько совітського конфлікту. Нарада тревала майже півтора години, але порозуміння не осягнено. Красін чекає нових інструкцій в Москви. Керзон заявив Красінови, що англійський уряд дальше обстоює своє давне становище і що совіти мусять додержати клявзулі умови. Майбутність англійсько-совітських відносин залежить від совітського уряду. Коли совіти не приймуть умов запропонованих Англією, то Англія відкличе свого представника з Москви.

Грецько-турецькі переговори.

Безпосередні грецько-турецькі переговори, які ведуться окрім лозанської конференції, не осягнули жадного успіху, а то з приводу становища Греції, яка не годиться на турецькі умови в справі воєнних коштів. Ісмед Паша і Венізельос порішили передати ту справу мировій конференції.

Бурливе засідання англійської палати громад.

Дня 15. травня засідання англійської палати громад мало дуже бурливий характер. Прийшло до авантури поміж комуністами й иншими партіями, після чого усунено із салі нарад комуністичного посла Нюболта.

Італійсько-югославянські переговори.

Дня 25. травня в Римі розпочинаються італійсько-югославянські переговори в справі комунікації на Адрійському морі.

В Льозанні.

На останнім засіданню політичної комісії в Льозанні прийшло до порозуміння в справі доступу воєнних кораблів до пристані Галіполі. Предметом дальших дискусій є справа шкіл і релігійних інституцій чужинців у Туреччині. Туреччина не годиться в тій справі признати Греції, Румунії і Югославії т. самі права що иншим державам.

Швайцарська місія на совітській Україні.

У Харкові перебуває швайцарська промислова місія, яка має замір створити в Харкові філію банку для фінансування трансакцій поміж Україною і Швайцарією via Одесса-Миколаїв.

Похід на греко-католицьку церков.

Гірка, вікова недоля нашої церкви не переводиться. Після шибениць, арештів, тюрем, — після метрикальних містерій і урядових указів на відслуження торжественного „Тебе Бога хвалим" за акт 14. III. ц. р. і на спомин наскрізь народнього польського свята 3. мая, — прийшов новий сезон переслідування, який можна зовсім справедливо назвити походом на греко-кат. церкву. Знаючи, чим є і яке значіння мають в церкві священики, польська влада з цілою силою наступила на них. Перед веде вельми войовниче станиславівське воєвідство. 3. грудня 1921. ч. 1925 зарядило це воєвідство, щоби при предкладанню пропозиції кандидатів на парохії Державного надання надавати: 1) повну листу кандидатів, 2) їх залучники і кваліфікаційні табелі, а навіть 3) відпис протоколу просинодальної комісії. Свої розпорядки мотивує правосильністю огидних, майських законів із р. 1874, далі декретом австр. надв. канц. з д. 15. V. 1828 р., який давно вже сама Австрія укинула, вкінці є й ця рація, що „подання кандидатів разом з їх табелями кваліфікаційними дають можливість власти державній як патронови оцінити їх дотеперішну душпастирську діяльність". На кількаразові протести церковної власти, войовниче воєвідство присилало заяву, що воно обстоює при своїм першім розпорядку.

Очевидно, не булаб велика шкода, як що ці наступи кінчилися би тільки на розпорядках і заявах На жаль, воєвідство йде далі у своїм поході на греко-кат. церкву. І так: 1) о. Лев Залужний заінституований канонічно і правно на парохію в Заланові дня 4. II. 1921, оставав в спокою два роки. Аж доперва дня 20. III. 1923. ч. 7085 староство в Рогатині надіслало до громадського уряду в Заланові таке письмо: „Wskutek reskr. Wojew. z d. 26. IX, 1922 L. 3816/V. polecam Zw. gminnej ściągnąć od ks. Leona Załużnego czynsz dzierżawny za używanie gruntów ereks. tamt. probostwa w latach 1921/22 i 1922/23 w kwocie 1,050.000 mp... a to dlatego, ponieważ ks. L. Zał. nie uzyskał dotychczas zgody na kanoniczną instytucję. Ściągniętą kwotę należy w terminie do 8 dni złożyć w Starostwie. względnie donieść o zachodzących przeszkodach... Padlewski".

2) Староство в Рогатині через якогось відпоручника відібрало метрики від о. Петра Каблака, душпастиря в Липици долішній і на свою руку передало їх о. Ів. Мащакови, пароховi в Липици горішній. Проти сього насильства запротестував Митр. Орд. дня 26. II. 1923.

3) Станиславівське воєвідство, рішенням із д. 4. IV. 1923, спротивилося канонічній інституції о. Вол. Микитки, пароха в Купчинцях, на парохію в Струтині вижнім хоч Мито. Конс. одержала 24. XI. 1921. ч. 2544/пр. згоду тернопільського воєвідства, якому б. Намісництво поручило вирішити сю справу.

4) Цеж стан. воєв. спротивилося також канонічній інституції о. Миколи Бобиляка на парохію в Нинові, державного надання, котрого запрезентувало б. Намісництво.

5) Стан. воєв., письмом з д. 12. IV. 1923 ч. 767/V. зажадало усунення до кінця місяця квітня ц. р. о. Миколи Галянта, пароха в Корчині, тому що залишення його на ім уряді окажується небезпечним для публичного ладу. „В разі незадовольнення сього жадання в повисшім термині, воєвідство буде уважати уряд сей за опорожнений".

Таких фактів є більше, одначе і цих кілька вистарчить, щоби переконати українське суспільство, що польський уряд розпочав систематичне релігійне переслідування нашої церкви. На нїщо не придалися досі всі протести, які в кождім випадку наша духовна власть висилала до висших інстанцій, до нічого не довели спокійні рефлексії і персвазії у дотичного міністра, нічим не вінчаться численні інтервенції і спротиви папської нунціятури, — бо польська влада порішила: похід на гр.-кат. Церкву! В католицькій державі підготовляється Kulturkampf і большевицьке законодавство, а перші віщуни цеї заверухи вже на наших очах. Вже держава відгребала нечесні майські закони, вже пристосувала їх на цілій лінії! Вже жадається знехтування церковної урядової тайни, ухилення осудів просинодальних іспитователів, вже цивільний уряд перебирає на себе право кваліфікації кандидатів на парохію!

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ на „Протези для наших Інвалідів" (штучні ноги) на конто фонд протез в „Союзі Українських Інвалідів", Львів, вул. Руська ч. 3. II. пов. Жертвуючи, робите велике благородне діло і сповните горожанський обовязок. 1—?

Арештування провокатора.

Тернопіль в травні 1923.

Від більше як року грасував в Тернопільщині, Збаражчині і Скалатщині один з найбільше небезпечних провокаторів, Гнат Мельник, літ 23, православний, родом з Голохвастів, волошської волости, староконстантинівського повіту, волинської губернії, середнього росту, бльондин, лице подовгасте, прижмурені очі, — який з доручення певного відомого відділу і за його вказівками та за його гроші організував повстання серед української молоді на це, щоби необачних і легковірних видати в руки польської влади. Був він і в Купчинцях і Денисові і арешту-

вання понад 70 молодих людей з Купчинець, Денисова і Тернополя в кінцем січня 1923. з котрих 35 сидить досі у слідчій вязниці в Тернополі під замітом злочину державної зради з § 58 в к. — це рівнож його діло. Найчастійше перебував він в Підволочисках і в Тернополі, де при помочі другого провокатора Палія (Петлюрівця) зносився часто з міщанками Марією і Анастазією Бабіївними і вкручувався в круги молоді, особливо семинаристів і старших гімназистів, а також студентів університету і молодих міщан.

Провокаційна робота Мельника була закроєна на великі розміри. Він старався зорганізувати тут серед молоді уоружений відділ, який сам собі обіцявався уздроїти. Свої плани зявив він б. республіканській сторожі скарбової Осипови Гусакови в Тернополі, про що останній сейчас повідомив адвоката д-ра Степана Барана і за його порадою став слідити „роботу" Мельника. Гусак позірно згодився на предложення Мельника, обіцяв зорганізувати бажаний відділ і повідомив про це Андрія Мазурика і Павла Ставиного. Мельник намовив Гусака, щоби його зимний відділ зробив оружний напад на вязницю окр. суду в Тернополі і освободив українських політичних вязнів, а дальше, щоби один з заговірників убив прокуратора Музику, а другий воєводу Завістовского. В тій цілі доставив Гусакови три револьвери і 48 патронів і обіцяв доставити до 200 крісів і бомби. Йшло йому головно про замордування прок. Музики і воєводи Завістовского, очевидно, щоби в цей спосіб наробити шуму в Польщі — а властиво, щоби ще „в час" відкрити заговір і впакувати людей до вязниці. Про всі його виходи знав відомий відділ.

Також намовляв він, щоби членами узброєного ним відділу з оружжям нападали на богатих людей в цілях рабункових, мотивуючи це тим, що треба мати гроші на „революцію". Вкінці старався від дання всадити до вязниці адвоката д-ра Степана Барана, що дуже є не на руку згаданому відомому відділови в Тернополі і з цею метою намовляв він Осипа Бабія з Тернополя, щоби на поліції і в суді як свідок зізнав фальшиво, що д-р Степан Баран організував повстання і давав гроші на переведення саботажу.

Дальша „робота" Гната Мельника ставала чимраз небезпечніша. З нашого боку взято його під пильний догляд. Внесено проти нього до прокуратури карне донесення за злочини з § 65а, § 65б, § 65ц, § 8 і § 134, § 8 і § 190, § 197 і § 199а, § 209, врешті з § 98 б зак. кар. — що до останнього § за це, що Мельник хотів видурити від рідні Осипа Бабія 700 долярів і вивезти його за кордом перед арештуванням, а коли грошей не одержав, віддав його в руки поліції.

Розпочато слідство проти Гната Мельника в окружному суді в Тернополі до числа справи Vr 516/23 в напрямі вище наведених параграфів і як corpus delicti зложено в прокуратурі різночасно в карним донесенням три револьвери і 48 набоїв, що їх дав Гусакови Мельник. Прокуратор Музика видав приказ арештування Мельника. Хоч відомий відділ старався його укрити і справу затушувати, то вкінці перед двома тижнями вдалося його арештувати і нині сидить він у слідчій вязниці окружного суду в Тернополі.

Переслухано вже в суді цілий ряд свідків на вище наведені факти, які до судового протоколу ствердили повну правдивість всього, що обіймало карне донесення. Судія слідчий Гостковскі зарядив що до Мельника примусовий слідчий арешт з § 180, арт. 2 процедури карної і вельми небезпечного провокатора не мине вже заслужена кара.

Судове висвітлення діяльности Гната Мелькика буде мати рішаючий вплив на так звану копичинець-ку справу, яка є виплывом провокаційної діяльности Мельника.

Арештування Гната Мельника і висвітлення його „роботи" і „роботи" його протекторів зробило тут велике вражіння, бо не один з протекторів Мельника з відомого відділу буде скомпромітований та може обминитися там, де росте перець і своїм уступленням очистить душну атмосферу.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

З життя.

Переглядаю львівський Kwartalnik etnograficzny „Lud" (tom XIV, zeszyt III, str. 297) та находжу інтересний вірш п. з. „Litania dla młodych panien", який не від річи буде, повторити:

W imię Ojca i Syna — to ładna chłopczyna!
I Ducha świętego — proszę o chłopca ładnego
Ojcze z nieba, miłościwy Boże!
Niech mię Twa łaska wspomoże!
Synu najmilszy tego świata!
Niech mi nie idą w przepaść moje młode lata,
Módl się za mną, święty Gabryelu,
Niech mnie jeden nie kocha, tylko wielu.
Uczyń to dla mnie święty Jakubie,
Przyprowadź chłopca tego, co ja lubię!
Módl się za mną, święty Hieronimie,
Niech mnie najmilsza nadzieja nie minie.
Uczyń to dla mnie, święty Mikołaju,
Daj mi złapać męża, jako lisa w gaju!
Módl się za mną, święty Marcinie,
Opatrz że mnie mężem, choćby Rusinem,
Módl się za mną, święta Tekla, [sinem,
Że by mi się wesele nie wlekło!
Módl się za mną, święta Anno,
Żebym do śmierci nie została panną!

Так молилася колись якась Полька (може й стара панна), котрій за довго „wesele się wlekło", та хто знає, чи її мольба не спонилася.

„Opatrz że mnie mężem, choćby Rusinem"... от так в найгіршім разі, думала вона, а за нею повторяють те саме деякі старші та молодші польські панни, що в подружнім життю бачуть своє щастя а діждатись його з мущинами своєї народности не можуть... А деякі наші панічі не від того, навіть сьогодня, коли на рідній землі йде боротьба двох світів, коли живі зусилля до незалежности, окроплені страшними жертвами крови і майна.

— Jurku! ja bez ciebie żyć nie mogę!... кликне панна, повисне на його шиї, а Юрко, наш український Юрко вже дав себе зловити, як „lis w gaju" і пропав для своєї нації! І виростають з тих мішаних подружій Вандві, Тадеуши та Здіслави, завзяті вороги народу, з якого вийшли їх батьки. І не бачуть ці наші молодці, що в мішаним подружю вони є чимсь менше вартним, бо пречінь кожна Полька волить мужа Поляка, з котрим умліла би поділитися своїми народними ідеалами. Муж-Rusin — се в неї необхідне зло, яким вона погорджує і легковажить. Не судила доля вийти за Поляка, то в крайній мірі вистане муж-Rusin, а дружина-Полька у своїй погорді і легковаженню для него, подбає про те, щоби у її хаті не пахло українським духом та щоби її діти послужили в будуччині польським ідеалам і польській справі...

Жив у XVIII. віці ренегат Каспян Сакович, що був зразу православним священиком, а опісля уніятським, а вкінці латинським пароxом в Кракові, який в р. 1641 у своїй „Perspeciv-i" писав, що як Українець „Lachawkę poymie za żonę", то вона вже його переведе до римського костела і до польської народности. А він, ренегат, знав добре українську вдачу і писав те, що бачив власними очима.

В пядесятих роках минулого віку виправляли галицькі батьки-священики своїх синів на обзорини словами:

„Памятай, сину, женись тільки з такою дівчиною, в котрої найдеш пять прикмет, пять п. Нехай вона буде: pia (побожна), pudica (соромлива) prudens (розумна), pulchra (красна), pecuniosa (грошевита)..."

Нині, для декого з наших молодців, остають пустим звуком такі прикмети, як соромливість, розум, що треба найвисше цінити у дівчини та жінки... Для тих наших молодців вистане одно велике П... Полька.

Львів, 15. III. 1923.

К. С.

Сільський Господар.

Наша головна рільнича кооперація „Сільський Господар", якого завданням є піднесення рільної культури нашого селянства і береження його інтересів, опирається в своїй діяльности на членах, згуртованих в сільські кружки і повітові філії. Члени Товариства обовязані вплачувати що року вкладки, яких висота не стояла однак ніколи в відповідним відношенню до величини завдань Товариства. Найкращий розвиток Товаристава припадає на рр. 1910 до 1914, коли Тов. „Сільський Господар" одержавши невеликі державні підмоги, розвинуло інтензивну пропаганду в напрямі удосконалення рільництва. В часі світової війни „Сільський Господар" старався в міру своїх впливів допомагати до відбудови знищених господарств. Відносини, які запанували в Сх. Галичині в часі українсько-польської війни та після неї майже зовсім припинили діяльність „Сільського Господаря".

Змінені воєнні обставини вимагають опертя діяльности „Сільського Господаря" на инших основах, а саме щодо змісту: на самопомочи рільничого загалу нашого населення, а що до форми: на кооперативах як найвідповіднійшій формі згуртування селянських мас.

Члени кооперативи повинні належати рівночасно до „Сільського Господаря", а кооперативи повинні підтримувати культурно-просвітну працю „Сільського Господаря", приєднувати для него членів і збирати від них вкладки, поширювати книжки і часописи цікаві для рільників, старатися о расові домашні звірята і дріб, добірні насіння, штучні навози, організувати корисний збут продуктів і їх перерібку як на пр. молочарні і т. д. Зі своїх продуктів кооперативи повинні призначувати відповідну квоту на закупно добірних насінь, штучних навозів, щеп і т. п. і давати їх членам як зворот надвижки з торгів; передплачувати господарські часописи, закуповувати для спільного ужитку членів трієри до відчищування зерна перед засівом і т. п. та взагалі сповнювати статутові завдання кружків „Сільського Господаря" на селі.

Повітові Союзи кооперативів, які обєднують сільські кооперативи, а в слід за цим мусять рівнож мати характер організацій рільників-продуцентів, повинні як найпильнійшу увагу звернути на сповнювання тих завдань сільськими кооперативами, а самі повинні переняти майже вповні функції філії „Сільського Господаря" і вести їх шляхом самопомочі населення. Вони повинні удержувати повітових інструкторів рільництва і їм повірити нагляд над кооперативами що до сповнювання завдань рільничих організацій. У всіх цих справах Повітовим Союзам отвирається дуже вдячне поле до праці, яке не мусить бути полученe з матеріяльними жертвами, але може бути оперте на самоплатности, а за те зразу піднесе їх значіння для населення та зробить їх дійсним осередком господарського життя селянства цілого повіта. Філії „Сільського Господаря" будуть тоді справдішними репрезентантами інтересів сільського населення.

Ідучи на зустріч тенденції „Сільського Господаря", щоби оперти свою діяльність на самопомочи населення, а що до форми на кооперативах, Краєвий Союз господарських Спілок, існуючий до тепер при Тов. „Сільський Господар" як його торговельний синдикат для заосмотрювання членів в предмети, потрібні в рільництві, змінив при кінци 1922 р. свій статут, приймаючи фірму „Краєвий Союз господарських Спілок „Сільський Господар", кооператива з відповідальністю уділами та включив до своїх статутових завдань все це, до чого статутово покликане також „Красве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

Після нового статута метою Союза є: піднесення добробуту українського рільничого населення і його культурного рівня шляхом досконалення сільсько-господарської культури членів Союза, обєднання рільників в сільсько-господарські кооперативи і їх Союзи та заступство і береження їх господарських інтересів. Для осягнення цеї мети буде Союз:

А) Як організаційна і культурно-просвітна Централя: а) заступати економічні інтереси своїх так фізичних членів як і правних осіб та союзних кооператив і їх членів перед властями, иншими інституціями і організаціями через своїх статутових представників; б) дбати про правну поміч в економічних справах для своїх членів як і переводити ревізію союзних кооператив, посередничити в підшуканню фахових службовиків для кооператив і допомагати в їх вишколенню; в) помагати до повстання продукційних, торговельних, щаднично-позичкових і других кооператив поширюванням розуміння кооперативних ідей, а то через видавання книжок і писем економічного змісту і підпомагання таких видавництв, через інструкторів і відпоручників, через уладжування курсів вистав, прогульок, удержування читалень, бібліотек, рільничих і промислових шкіл, збирання і оголошування статистичних відомостей, які мають вагу для членів або звязь з предметом діяльности союзних кооператив; г) досліджувати стан ріжних економічних справ важних для членів або для діяльности союзних кооператив шляхом обговорювання їх на зібраннях членів на зїздах, анкетах і комісіях; Б) Як сільсько-господарська Централя: г) закладати і удержувати взірцеві господарства в цілости або для поодиноких галузей господарства, як: заведення для годівлі расових домашніх звірят, птиця і дробу, дослідні стації для плекання ростин, насіння і для пробування штучних навозів, знарядів і машин та підпомагати взірцеві господарства, кооперативи і інституції, які можуть принести хосен для членів Союза; д) признавати і розділювати нагороди медалями, похвальними листами, готівкою або предметами в натурі за заслуги в якійнебудь галузи господарства або промислу хосенного для цілий Союза, а також надавати стіпендії для образування кооперативних співробітників і рільників; ж) уділювати своїм членам помочі і поради при закупні і продажі земель, домашних звірят і господарських плодів, продуктів сільсько-господарської промисловости та предметів потрібних в рільнім і домашнім господарстві, при затягненню і сплаті позичок на цілі поправи господарства, вказувати способи обезпечення худоби і коней, майна від огню, граду та обезпечення осіб на случай нещастя, старости і смерти. В) Як торговельна Централя: з) доставляти своїм членам предмети і продукти потрібні в рільнім і домашнім господарстві, приймаючи їх в комісі або купуючи на власний рахунок або на рахунок своїх членів; и) займатися збутом і перерібкою продуктів сільського господарства та сільсько-господарської промисловости побираючи їх від своїх членів в дорозі комісу або на власний рахунок; і) удержувати склади, магазини і фабрики для заосмотрювання членів Союза в потрібні предмети для перерібки сільсько-господарських продуктів

своїх членів; к) приймати капітали до обороту за умовленим опроцентуванням в хосен своїх членів та уділювати лише своїм членам кредиту.

Членами Союза можуть бути фізичні і правні особи однак в § 54. статута застережене, що до Надвірної Ради Союза зложеної з 8 членів входять обовязково чотири делегати кооператив і чотири особи вибрані фізичними членами Союза.

Організація „Сільського Господаря" як Союза господарських Спілок дає змогу оперти всю його статутову діяльність на власних силах українського рільничого населення, тому всі кооперативи і їх Повітові Союзи повинні безпроволочно виповнити рішення Кооперативного Зїзду з дня 30. марта с. р. і вступити в члени Краєвого Союза господарських спілок „Сільський Господар" вплачуючи припадаючий на них уділ, щоби дати „Сільському Господареви" крім статутової також матеріяльну можність реорганізації і сповнення його статутових задач а з другої сторони, щоби зберегти за собою право участи в Загальних Зборах і вплив на напрям діяльности Союза.

Всі свідомі Українці повинні стати безпосередно членами Краєвого Союза господарських Спілок „Сільський Господар", щоби дати йому змогу виконувати завдання сільсько-господарської централі, опертої на власні сили членів. Найвисший уділ виносить 10.000 мп., вписове 1.000 мп., а кождий член може вилатити більше уділів. Независимо від цего повинен кожний Українець належати до Краєвого товариства господарського „Сільський Господар" яке опираючи технічне переведення статутових завдань на кооперативах, повітових Союзах і Краєвому Союзови господарських Спілок і на дальше остає українською головною рільничою корпорацією, що має набуті права до заступництва інтересів українського рільничого населення. Перед ним стоїть в першу чергу велике завдання оборони прав нашого населення до його прадідної землі і оборони самого українського рільничого населення перед що раз новими тягарами накладаними на річ польської держави, які грозять новим задовженням і руїною нашого селянства.

З театру.

Г. Ібзен: „Нора". пєса на 3 дії; постановча О. Загарова.

І знову опинились ми посеред величньої святині і наче онесмілені ішли з острахом гляділи на глибокі рутінки, що залягли довкола нас по всіх безчисленних кутах закутках задкової будівлі. І знову взяв нас за руку — як несмілливж недосвідчених дітей — таємничий Провідник і певною ходою, навпростець, повів нас по незбагнених ходах-переходах людської Душі. Який зовнішний і, пробіг, який лячний вид! Краса і погань, сила і неміч, самопожертва й егоїзм, посвята і злочин, радість і розпука, щирість і скритість, ніжність і брутальність, любов і заєвага, правда і брехня. Стільки таємних скриток розкриваться раптово перед нашими захопленими очима, що инколи аж трагімо змогу слідкувати за ними. Зентежимось, і знову стаємо безпосередними й безрадними дітьми, які лише у невимовному подиві клонять голову перед чародійним магом, перед котрим людська душа не має ніяких тайн.

Після „Геддн Габлер" побачили ми „Нору". На перший погляд — пєси, які ні сюжетом ні героями не нагадують нічого спільного. А проте Ібзен „є собою" в оцих двох пєсах, граних на нашій сцені в цьому сезоні, так само яскраво, як напр. у найбільш відомій українському: громадянству, на око з грунту відмінній пєсі, — у „Примарах"; поборювання брехні в усіх її видах і нюансах та славлення життя в усіх його формах — залишається і в „Норі" ідейним кістяком пєси.

Як звичайно в усіх без виїмку Ібзенівських драмах: головна ідея (чи вірнійше головні ідеї), якої втіленням буває головна дієва особа зі своїм оточенням, є нерозривно повязана з цілою чергою ідей і проблем, із котрих одна сміливійша, глибша й складнійша за другу. Отже: суть духових взаємин поміж чоловіком і жінкою у супружому житті, зокрема проблематичність вартости любови людини, витвору сучасного матеріялістичного й егоїстичного світогляду; плекання й розвиток жіночого „я" в родині; вищість пошани самого себе над усі инші почування; законність законів; гріх і покута; наслідність поганих нахилів...

Поруч із „Пер Гінтом" та ще й може „Будівничим Сольнесом" „Нора" діждалась найбільшого числа інтерпретацій, які инколи сягають далеко у сміливих висновках. Як ріжно розуміли „Нору" свідчить славлення її поборницею сманципаційних змагань жіночого руху, тоді, коли сам Ібзен, з нагоди одного привіту від жіночої організації, добросердечно заявив, що ніколи жіночим рухом не цікавився, мало знає про него й ні трохи не мав його на увазі пишучи „Нору": „Нора" бунтується не в ім'я рівноправности жінки, тільки пізнання повноти життя, яке далоб їй більше щастя, ніж любов чоловіка, в якій вона розчарувалась; несвідомий інстинкт життя був базою пробудження людини, яким є бунт „Нори". Сам же Генрик Ібзен, який на бажання директора театру (Гайнріха Ляубе, директора „Stadttheater" у Відні, 1880 р.) довільно зміняв розвязку пєси з трагічної на щасливу (Нора залишається при чоловіці й дітях) заперечуючи вартість драматичних категорій — не причинивсь багато для промощення шляху завзятим інтерпретаторам його творчости взагалі й пєсі „Нори" зокрема.

Взагалі-ж „Нору" звуть жіночим „Гамлетом". Це торкається однаково надзвичайної складности ріжних нюансів психе головного героя (героїки), як і труднощів відтворення цих постатей на сцені. Тому акторка, яка зважується грати „Нору" є таким самим смільчаком, як актор, який дав спокусити себе постаттю данського царевича: їй грозять однакові небезпеки, які стають меншими зі зростом літ сценічної практики, драматичної освіти (передусім знання драмат-літератури) та взагалі студій театрального мистецтва, не кажучи, річ ясна, про всі ті основні дані, необхідні для креування героїв Шекспіра чи Ібзена. Пані Голіцинська саме має оті блискучі дані, які призначають їй поважний европейський драматичний репертуар. А проте п-ні Г. взялась за важке діло може трохи за вчасно. Тому так важко було їй вкопити відповідний йон: усю першу дію відтворювала наївність невинного дівчати, дарма, що ніщо не є більш далекою рисою вдачі „Нори", як дитяча наївність. Людина, з якою вісім літ поводяться як з лялькою, забавкою, наївною дитиною, — проти волі звикає до цієї ролі і входить у неї, тим паче, що ця роля є їй подекуди в игідною у звязку з її тайною, якої нікому не вільно дізнатися (потреба грошей на сплату потайного боргу). Алеж тим виразнійше треба зазначити всі моменти, які вказують на неприродність становища „Нори", на глибокий конфлікт поміж її справжньою вдачею і тим, чим вважають її люде. Отже дуже жаль, що п-ні Голіцинська не підкреслила передусім типічно-жіночих рис характеру „Нори", тієї жінки, що має троє дітей, яка тому „не може бути наївною дівчинкою", як вона каже сама про себе.

Адже в „Нори" глибоко є розвинене: свідомість своєї краси й її впливу на мущин; кокетство і підхлібство, пуста амбіція, безжурність, легкодушність, навіть своєрідний егоїзм. Безслідно пропали у п-ні Г. майже всі виєлови глибокої досади і внутрішнього жалю („хотілось би сказати: до всіх сто сот чортів!", „це ще не було найгірше" (перестудитись і вмерти), „казала про малі турботи, але не про великі", „я також маю чим тішитись і гордитись"...).

Слабо вийшла наймогутнійша (поруч зі сценою тарантелі) сцена появи Крогстада (Гінтера) підчас забави з дітьми (Х явa I дії); дуже однотонно і мляво був зведений „обрахунок" з чоловіком після восьми літ грання ролі ляльки в його руках (остання пява III дії). Там, де треба було добути драматичної глибіні — п-ні Г. завела. А проте чимало прегарних моментів, які віддала п-ні Г. (прикрашування ялинки, сцена з тарантелею, всі розмови з чоловіком у II дії, сцена після приходу з балю і багато инших) цілком справедливо зібрали бурю оплесків захоплених глядачів, так, що колиб не мало підготований, згаданий вже раз, останній діяльог, який важко згрішив своїм журавлиним темпом і недостачею драматичного степенування, — враження із креації п-ні Голіцинської було як найкраще.

Пан О. Загарів в останньому моменті вступив п. Стадника у ролі Гельмера. Він знаменито підкреслив матеріялізм і егоїстичну короткозорість того ідеального типу мілюнів сучасних мужів, які боготворять свою жінку і стають її — тиранами; у Гельмера п. Загарова була видною свідомість своєї сили; прегарно віддав він вибухи пристрасти. А проте фальшивою ноткою у креації п на З. була, на мою думку, його брутальність, яка виявлялась особливо різко криком, яким він просто приголомшував свого „жайворонка"; адже саме характеристичною рисою адвоката Гельмера було його — джентельменство при всіх вище наведених відємних прикметах; у всякому разі він не був брутальним.

П-ні Барничева в ролі приятельки Нори дала хоч і вірну, проте дуже бліду постать жінки, яка, як в усіх Ібзенівських драмах, служить авторови засобом для підкреслення недостач вдачі геройки.

Замало драматичної експресії було й у п. Сороки; в цих моментах коли він виходив із холодної маски — він був найкращий. Бо всі постаті Ібзена живуть і тому треба робить їх живими. І тому п. Крушельницький виявляв у кождому своїому слові жагучу тугу за життям — тим робом він, навіть мерлець (Освальд із „Примарів!"), славить життя! На мою думку — креація п. Крушельницького була найповнійшою із усіх креацій у пєсі.

Головною заслугою режисера, п. Загарова, було підкреслення усіх тих моментів, які вкупі створили нестерпну атмосферу брехні, у котрій почали діятися „страшні речі"; він зумів ввести Ібзенівського духа на мертві дошки, а взявши на увагу мізерні рямці нашої сцени (рвані й діраві декорації та поломані стільці, які мають відповідати вказівкам Ібзена про „вигідно й із смаком але скромно прибрану кімнату") — це вже багато.

Що можнаб закинути виставі, так це її повільне темпо: адже три дії тяглися 4 години, не рахуючи одногодинного спізнення. Є це мабудь наслідком замалого підготування пєси, але публиці це байдуже знати. Переклад пєси був дуже старанний; на жаль не зазначено перекладчика. А в тім: дуже неприємно вражала ця безнастанна титулятура „фру" і „гер": Ібзенівські драми є по суті й формі такими інтернаціональними, дійсно вселюдськими, що цілком зайво давати їм льокальний колорит такими штучними й натягненими засобами.

Вистава стягла повнісіньку салю глядачів і є вартною того, щоб робити це на далі, *М. Кедрин.*

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Новий присуд в розправі Круппа.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Дюсельдорфа: Французький суд проголосив 18. ц. м. присуд у розправі Круппа. В усіх випадках, у котрих оборона закинула нарушення процедури, суд відкинув ревізію процесу, а допустив її лише в справі члена фабричної ради Мілера. тому справу М. переведеться іще раз. Що до Круппа і тов. удержано присуд першої інстанції.

Условія Франції в справі перемиря.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льондона: Париський кор. „Таймс" пише, що Франція згодилася би на перемиря при навязанню переговорів із Німеччиною під такими условіями: Німеччина має відкликати тайні інструкції, які взивають шахтярів, залізничників і урядовців перервати працю, урядовці і робітники мають почати правильну працю, достави вугля передбачені договором мається наново почати, вкінці Франція вдержить дальше окупацію, котру перемінеться з активної на пасивну.

Керзон у короля.

Льондон. Король прийняв 17. ц. м. Керзона на конференції в російській справі.

Недуга Б. Лоуа.

Відень. „Пті Пар.": Поанкаре хотів запросити Бонара Лоуа на слідання. Одначе Б. Лоу звив, що є в такому прикрому положенні, що наслідком недуги не може говорити, тож не міг би розмовляти з Поанкаре.

Переговори Красіна з Керзоном відложено.

Льондон. Райтер. Зачувати, що Красін дав сатисфакцію Керзонови в справі рибацьких кораблів. У справі пропаганди звернувся по інструкції до Москви. „Таймс" доносить із Москви, що там скрізилася протиангліська пропаганда. Манекіни Керзона і Мусоліні повісили на на шибеницю.

Льондон. З огляду на те, що Красін вислав телеграму до Москви, тому переговори відложено аж до хвилі як наспіє відповідь. В англійських кругах говорять про можливість виповідження теперішнього договору і заступлення його новим.

Кровавий демонстраційний ком. похід.

Дортмунд. Комуністичний демонстраційний похід пійшов до копальні Міністерштайн, щоби приневолити робітників кинути працю. Робітники обкинули поліцію камінням. Відізвалися стріли. Поліція одержавши підмогу, покористувалася оружжям. Одна цивільна особа тяжко ранена, зі сторони поліції шість.

НОВИНКИ.

— **Народний Зїзд** відбудеться дня **21. мая** (другий день латинських Зелених Свят). Розіслані запрошення задержують свою важність. Кождий член Ш. Н. К. і кождий Делегат мусить виказатися запрошенням. Присилайте партійний податок на адресу секретаря Н. К. — **ред.** М. Струтинського — Львів, Ринок ч. 10/II.

— **Шевченківське свято в домі українських інвалідів у Львові.** Завдяки невтомній праці організації Кружка дівочого пласту II. полку ім. Марти Борецької під проводом п. Нусі Танчаківської відбувся 13. травня ц. р. в домі інвалідів концерт в честь Шевченка з промовою п. К. Малицької і п. Нусі Танчаківської та музично-вокальними продукціями. Українські інваліди складають на тому місці щиру подяку організаторам концерту, українському пластови, Виділови Т-ва опіки над інвалідами й учасникам концерту.

— **Торжественне посвячення прапора чит. „Просвіти" на Личакові** відбудеться дня 20. травня ц. р. в церкві св. Петра і Павла о год. 10. рано, а вечером заходом аматорського кружка цеї читальні відбудеться аматорська вистава, пєса в 4 діях Гогобочного п. з. „Борці за мрії" в сали друкарів, при вул. Пекарській ч. 18. Початок вистави о год. 7. вечером.

— **Шикани Українців при поборовій комісії у Львові.** При поборовій комісії (т. зв. контрольних зібраннях) тревають дальше скандали на тлі нехтування української мови. Так нпр. в останню середу накинувся урядовець на Василя Бабія, абсольвента прав, який відповідав на запити по українськи. Коли він не перейшов на польську мову, розлючений панок закликав поліцянта, якому казав відвести названого В. Бабія на поліцію, зробивши одночасно фальшиве донесення, що поборовий, мовляв, відгрожувався комісії та поводився „провокаційно". Не вважаючи на те, що арештований запереченв, наче би казав щонебудь образливого на адресу комісії та польського війська, дирекція поліції покарала його 24-годинним арештом.—Звертаємо увагу військової влади, що крайно нетактовна й образлива поведінка урядовців у відношенню до Українців, які самі зголошуються до військового перегляду, діється передусім у комісії поручника Боярского (школа Рея, III. поверх), де прийшло вже до цілої низки сцисій з Українцями, що станули в обороні рідної мови й народньої чести. З цього приводу були вже арештовані там: Бабяк, Михайлюк, Стефанишин, Олійних, Бабій. Чи це дійсно диктовано „політичним розумом?!"

— **Бувші австрійські активні ґежиґти** (офіцири, урядовці і підофіцери з гажою), які в Польщі пробувають і мають право горожанства а які з титулу служби відбутої в бувшій австрійській армії доси без свойого провинення не одержали ніякого (одержали непропорціонально низьке) заосмотрення і також не перейшли до польської військової або державної служби, зволять для взаїмного порозуміння в справі спільної акції подати до 25. мая свою адресу на руки С. Тисовського, б. австрійського майора-авдітора, у Львові, вул. Домініканська, ч. 11. I. пов. (Инші українські часописи проситься о передрук).

— **Курс грошей.** Львів, 18. травня. Доляри америк. 48.400—49.500, 1- і 2-ки 47.800—48.000, дол. канад. 46.800—47.000, 1-ки і 2 ки 46.300—46.500, марки нім. 50 тис. 120—125, 10 тис. 122—126, 1 тис. стар. ем. 2·20—2·26, 1 тис. нов. ем. 1·15—1·20, сотки і дрібні 2·10—2 20, леї 215—220, дрібні 205—210, кор. ч. 1.450—1470, дрібні 1.430—1.440, австр. тис. нов. ем. 2000 - 2500, стар. ем. 850—900, сотки австр. стар. ем. 850—900, дрібні 700—800, фр. франц. 3200—3260, фунти шт. 222—225000, фр. шв. 8600—9000 — Золото: 20 кор. 212—215000, 20 фр. 190—195000, 20 мар. 220—224000, рублі 290—29500, дол. 44—44500. — Срібло: кор. авс. 3900—3950, 5 кор. 19200—19400, фльор. 10000—10300, рублі 1680—17200, копійки 64—65, леї 3880—3900.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Керпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

Тиждень Української Дитини.

З приводу, що фестин відбувся в четвер дня 17. ц. м., в неділю 20. ц. м. не невібудеться. В суботу 19. ц. м. товариські сходини на „Бесіді". Початок о год. 8·30. Гостям рада. 1—1

Дописи з краю.

Турка н. Стр.

Культурне свято серед Бойків.

(Посвята „Нар. Дому" в Турці в. Стр.)

Філія Тов. „Просвіта" в Турці одна вже з найпізнійших філій „Просвіти". Основана що йно в 1909 р. заходом перших правдивих народніх робітників, як суддя І. Кохановський, о. Мороз, парох Борині, о. Хтєй з Беньової, бл. п. д-р Ом. Левицький, адвокат, секр. Юркевич, п. Михасевич та инші. Коли основано філію, було в повіті всього 4 читальні „Просвіти" на 74 громад турчанського повіту з 68.867 грек. католиків, 5209 рим. кат. та 11.662 Жидів. Свідомих священиків-Українців було в повіті 15. І горстка людей з твердою волею взялась до праці та допровадила до цего, що перед війною в 1914 р. було вже в Турчанщині 29 читалень „Просвіти", з котрих 7 мало свої доми. Філія постаралась також о власний дім. Куплено його в 1910 р. за 35.000 кор. австр., маючи власних грошей всего 4.000 кор. В сім домі о 11 убікаціях приміщено не лише філію „Просвіти", але й усі слабонькі українські установи, а навіть і бурсу, в якій зразу було 6 учеників.

Прийшла війна. Пожежа знищила в 1914 р. місто. Впав також жертвою дім філії „Просвіти." Час війни проминув для „Просвіти" в Турчанщині безслідно.

Аж в 1921 р. 26. жовтня відновлено заходом о. Івана Федевича, катехита гімн., діяльність філії „Просвіти". Головою філії вибрано о. Федевича. Виділ філії рішив на своїм засіданню дня 8. грудня 1921 р. відреставрувати власний дім, а ініціятиву узяв на себе голова. Розвинено акцію в повіті, рушено повітову інтелігенцію та збирано датки. Зорганізовано аматорський театральний кружок, який під умілим фаховим веденням п. Ан. Утриска, місцевого урядника, потрапив протягом січня й лютого м. р. дати 7 вистав в салі польського „Сокола". А філію стрінула одна неприємна подія. В марті 1922 р. уладжено в салі „Сокола" концерт Т. Шевченка. По концерті відспівано гимн „Ще не вмерла". Це так не подобалося властителям салі Полякам, що відмовилися раз на все відпускати Українцям салю. Щоби вийти з прикрого положення рішив виділ філії поширити свій первісний дім і добудувати театральну салю.

І розпочалась тяжка праця виділу філії, яка до року увінчалася величавим успіхом. Складками, позичками, особистими чинитьбами здвигнено протягом року гарний дім з просторою театральною салею, якої повавидувати може окружний Самбір, який ще не спромігся на щось подібного, та яка що до простору і великости не постидалася би й перед львівською театральною салею муз. Т-ва ім. Лисенка. Саля велика, висока, акустична, з галерією, вигідно уладженою сценою з критим місцем для орхестри, з сальоново виложеною підлогою, на якій уставлено 400 крісел, рівнож власности філії. Таке ведення справи мусить знайти загальне признання, за що виділови філії а з окрема о. І. Федевичови, та пп. А. Утрискови і П. Коцкови зпоза виділу належиться публична подяка.

В неділю, 13. мая ц. р., відбулося торжественне посвячення сего дому філії „Просвіти", який носить назву „Нар. Дому". Як на Турку це незвичайна подія. Зійшлося около 5.000 Бойків з ближших і дальших сіл, 16 священиків та повітове учительство. В самій Турці українських інтелігентів почислити можна на пальцях руки.

О 10 і пів год. розпочалася торжественна Служба Божа в парохіяльній церкві, яка, до речі говорячи, маленька, старенька, деревляна і грозить завалениям, хоч місцевий парох о. Прухницький перебуває більше 40 літ у Турці, тряс свого часу цілим повітом, а навіть перед війною через 8 літ був повітовим маршалком. По богослуженню виголосив під церквою до кількатисячного збору незвичайно гарну промову о. Мороз, парох Борині на тему просвіти й її значіння для людей взагалі, а для турчанських Бойків зокрема. По промові удалися всі з процесією через місто в сторону двірця до „Нар. Дому". Тут відбулося водосвяття й окроплення дому, а відтак послідували з балькону дому промови і привіти.

Перший виголосив промову голова філії о. І. Федевич. Зганув в коротці історію будови дому, підніс заслугу поодиноких людей, привитав делегатів Гол. Виділу Т-ва „Просвіти" у Львові, філії „Просвіти" в Самборі, повітових відпоручників та гостей, між иншими й місцевого старосту д-ра Франковского. Після голови промовив підписаний як делегат Гол. Виділу „Просвіти" у Львові, по нім делегат філії „Просвіти" в Самборі д-р Рогуцький, а відтак місцевий суддя Зубрицький, з учительства Великанович, упр. школи в Ільнику, після нього місц. адв. д-р Конрад, а під кінець селянин Гринь Смолій, гол. чит. „Просвіти" в Михнівци. Крім цих привітів зложила ще делегація місцевих Жидів на руки голови свій привіт і бажання.

Свято закінчилося о год. 2 і пів відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна" та оглядинам дому.

Вечером відбулася перша вистава в новій салі „Невольник" аматорського театрального кружка філії під режісерією п. А. Утриска, а опісля спільний комерс, підчас якого зібрано 1,000.000 мп. на народні цілі, які розділено: 500.000 на „Просвіту" і 500.000 на „Рідну Школу".

День цей був справжнім культурним святом для Турчанщини і дає надію, що відтепер культурна праця серед турчанських Бойків піде поспішним кроком. *С. Шах.*

Звідомлення фірми Ф. Кнауер і Сини Львів вул. Капітульна 2.

Мимо реконструкції порталю, продажа бавовняних товарів відбувається як звичайно по зниженых цінах. Поручаються П. Т. Шановній Публиці: костюмові вовни, маркізети, вефіри, воалі, левантини, полотенка, шифони, полотна чисто льняні, хустинки, епонжі, сатини, дреліхи, фіранки, хідники, капи на ліжка, жіноче і мужеське білля, пазвохи, скарпетки, коци, матераци, ковдри в великім виборі як також приймається до перерібки. 2335 1—1

КОНЦЕРТ САЛЬОНОВОЇ ОРХЕСТРИ

нового артистичного гуртка під управ. Леоніда СТРІКСА — ЩОДЕННО

в Каварні і Реставрації „REPUBLIQUE" ГОСТИННИЦЯ Костюшка 1.

Бібльоґрафія.

Журнали.

НОВА КУЛЬТУРА, журнал культурного, суспільного й економічного життя. Травень 1923. Стор. 49. Адреса редакції: Львів, вул. Руська ч. 3.

ІСТОРИЧНИЙ ВІСТНИК, орган студентів істориків українського університету у Львові. Ч. І. Стр. 14.

МОЛОДА УКРАЇНА, ілюстрований часопис для молоді. Ч. 10. З додатком „Світ Дитини". Адреса ред.: Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

Книжки.

ГОЛОС НА ПУСТИНІ. Збірка описових творів Василя Левицького. Видає „Артистичний інститут" в Бережанах 1923. Стор. 90.

НЕЩАСНЕ КОХАННЯ, народня драма на 5 дій Л. Манька. Вид. кингарні наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 3.).

Неділя 20. с. м. год. 3. пополудни „Шалапут", вечером 8 год. „Хатка Ляльок" (Нора).

Понеділок 21. с. м. 8 год. вечер „Натусь". XXV 1—1

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Український театр під дир. Івана Юґутяка. ВОЛЄХІВ саля „Сокола". Четвер 17. V. 1923 „Катерина" опера. ДОЛИНА саля „Сокола" „Суєта", 19. V. 1923 „Жидівка вихрестка", драма. Неділя д. 20. V. 1923 „Запорожець за Дунаєм", оперета. Понеділок 21. V. 1923. „Хмара" драма.

Зі спорту. В неділю дня 20. травня о год. пів до 5. попол. на площі Сокола Батька відбудуться мячові змагання межи „Веркутом" з Перемишля і „Україною" у Львові. Змагання ці перші у цьому році стягнуть певно доволі публики, яка інтересується спортом. Змагання без огляду на погоду! 2340 1-1

Звісний співак, тенор держ. оперн в Загребі п. Роман Любінецький дає концерт в Рогатині дня 24. мая в четвер о 7. вечером в салі „Руської Каси" (кооператива). Увесь дохід призначив на прив. українську гімназію в Рогатині. 2336 1-1

На видання І закупна збірок Національного Музея у Львові (вул. Мохнацького 42) зложили: по 25.000 мп. учні і учителі V. кл. української гімназії в Стрию в часі екскурсії; по 10.000 о. С. Тесля, о. Г. Паньчишин і п. О. Царевич з Тарнова; 5000 проф. Левицький з Тарнова, 3000 п. О. Стефановичева з Підбужа, 2000 о. Н. Стрийський з Гостова. **Ніна С.! Лист в Бродах до відбору.** 2337 1—8

Дрібні оголошення.

КРАВЧИНЯ першорядна вміє радо в в гірські околиці. Зголошення під „Янка" до Адміністр. „Діла". 2341 1—3

БУВШИЙ підстаршина австр. армії заводовий і бувший рахунковий У. Г. А. з вищою освітою, зараз без жадної зміни до життя, пошукує заняття. Радо приймє працю як канцелярійна сила або возного в українських інституціях або місці швайцара, сторожа і т. инше. Ласкаві зголошення з условіями прошу направляти на адресу: Іван Залуга, в Сайкові ад Вербіж п. Черкаси. 2—2

White Star Line

ЛІНІЯ БІЛОЇ ЗОРІ. — НАЙБІЛЬШЕ КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО НА СВІТІ.

Філія в Галичині Львів, вул. Городецька ч. 36,

де продаються корабельні карти (шіфкарти) і уділяються інформації (поради) як устно так і на письмі в справах виїзду — — — — — **до АМЕРИКИ і КАНАДИ.**

„WHITE STAR LINE“ має найбільші і найшвидші кораблі на світі як: **„MAJESTIC“** 56.000 тон. **„OLYMPIC“** 48.000 тон. **„HOMERIC“** 35.000 тон. **„ADRIATIC“** **„BALTIC“, „CEDRIC“, „PITSBURG“, „ARABIC“, „REGINA“, „DORIC“, „MEGANTIC“, „CANOPIC“, “HAVERFORD”, „CANADA“, „VEDIC“, „CELTIC“** і богато инших. — — — — —

Кораблі ці називаються **„МОРСЬКИМИ ПАЛАТАМИ“**, бо їх зовнішній вигляд робить враження величезних плаваючих палат.

Третя кляса на морських палатах.

WHITE STAR LINE звернула пильну увагу на належне урядження третьої кляси. — Салі, їдальні і каюти є чисті і вигідні. Пасажири знайдуть помешкання в каютах (станцію) по 2, 4 і 6 осіб в одній каюті. — Кожда особа має для себе окреме ліжко (постіль). — Умивальні та инші конечні урядження находяться в каюті.

Велике старання поробило Товариство **„White Star Line“** в напрямі належного вижившення пасажирів третьої кляси. — Добра кухня на наших кораблях від давна тішиться заслуженою славою. Пасажири третьої кляси одержують смачно приготовані потрави без жадного ограничення в споживанню.

Вільний час пасажрри третьої кляси можуть проводити в дуже гарно уряджених салях, нарочно для цієї цілі призначених, на розмови і товариські забави, або також на проходи, де для відпочинку найде кождий елегантний і вигідний фотель.

Безпосередня комунікація між Данціґом і Новим Йорком і Канадою.

Хто хоче їхати скоро, вигідно і безпосередно (без пересідання) до **Америки чи Канади** нехай сам зголоситься і других направляє до нашого бюра — — — — —

„WHITE STAR LINE“

ЛЬВІВ, вул. Городецька ч. 36 і ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 5.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громоводи, вікна до перков, огородження, огнетреваї каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерською і Кордецького). 2297 4-10

КАВАЛЄР, учитель, літ 28, пристійний, лагідної вдачі, навяже переписку з гарною інтелігентною Українкою від 18 до 24 літ. Посаг пожаданий для спільного добра. Неанонімові зголошення прав з фотографією слати до Адм. „Діла“ під „Щастя 2“. За зворот фотографії і дискрецію ручу словом чести. 2316 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці“ ординує в очних недугах 2308 3—10

ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

8327 **Труснавець.** 2—6

Д-р Ростислав Білас

ординує вілля „Русалка“.

2273 5—6 ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болеславича приймає в заведенню

— вул. СИНСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Жадайте сейчас цінників

IV НА 1—3

КОСИ і СЕРПИ

правдиві тільки з маркою золотий сніп на зеленім полі і написю „Сільський Господар“, які висилає

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОД. СПІЛОК „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ у ЛЬВОВІ — вул. Зіморовича ч. 20.

У КОГО лежить непотрібний музичний інструмент (скрипці, гітари, мандоліни, фісгармонії) належить жертвувати для „Українського Дому Інвалідів“ у Львові, при вул. св. Софії ч. 25. XXI 1—4

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКА КАСА“

давнійше „РУСЬКА КАСА“ на Личакові у ЛЬВОВІ

відбудуться в суботу, 26. травня н. р. о год. 6. вечером в домівці школи кн. Льва при вул. Личаківській ч. 113 з отсим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Справоздання Дирекції з діяльности кооперативи за рік 1922.
3) Справоздання провірної Комісії.
4) Уділення абсолюторії Управі кооперативи.
5) Розділ чистого зиску.
6) Внесення і запити.

Звіти і замкнення рахунків за р. 1922. виложені до перегляду членів в домівці кооперативи при вул. Гавзнера ч. 12, І. п. від дня цего оголошення від год. 6—9 вечером. 2339 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Тов. „ПРОСВІТА“ поручає:

1) **Комплєти „Українського Письменства“** в 23 томах в цілому полотні зі золотими витисками в ціні 680.000 мп. (твори Квітки-Основяненка 2 т., „Шашкевича, Головацького, Устіяновича-Могильницького, Метлинського-Костомарова, Т. Шевченка 2 т., П. Куліша 6. т. І. Воробкевича 3 т. Гнібова Климковича, О. Стороженка С. Руданського 3 т., Ю. Федьковича, Івана Нечуя-Левицького).

Комплєти можна резервовати і викупляти частями. Підвижка цін застережена. Число комплєтів невелике.

2) **„Народні оповідання“ Марка Вовчка:** Випуск перший — Козачка, Сестра Горлиця, випуск другий — Викуп, Сон, Максим Грімач, Чари, Чужак, Отець Андрій по 2500 мп.

3) **„Перша поміч“** у наглих випадках захорювання — д-р І. Курівця 1600 мп.

4) **Історична бібліотека „Просвіти“** — містить популярні розвідки з історії України, особливо про світлі хвилини нашої минувшини, про українську державу, визначних дїячів, про українські землі і місцевости. В продажі 1-ий випуск п. з. „Безіменні Герої“ — ціна 500 мп. Чергові випуски вийдуть в найблизших днях з друку.

Замовлення слати на адресу: Канцелярія Тов-а „Просвіта“, Львів. Ринок 10. На почтове кольо проситься долучати 2500 мп., в цілях одержання інформацій 1000 мп. в значках. II. 3—3

Українське видавництво

В КАТЕРИНОСЛАВІ.

НОВІ ВИДАННЯ:

1) **Д. Нащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове.** Ілюстрована історія Запорожжя. Понад 200 мал. і карт. Ціна 20000 мк., в оправі 25000 мк.

2) **С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник.** 520 стор. великого формату. Ц. 40000 мк.

3) **Проф І. Огієнко. Українська культура.** Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками і портретами. Ц. 12000 мк.

4) **М. Левицький. Граматика української мови.** Для самонавчання. Ціна 8000 мк., в справі 10000 мк.

5) **Проф. Д. Дорошенко. Короткий курс історії України.** З малюнками. Ціна 10000 мк.

6) **С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа.** Ціна 1600 мк.

7) **А. Животко. Промінь.** Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинах. Ц. 2600 мк.

8) **Ю. Гай. Веснянні квітоньки.** Співанік для дітей. Ц. 4000 мк.

9) **С. Русова. Нова школа соціяльного виховання.** Курс лекцій. (Друк.)

Вимагайте повний каталог Видавництва. (Історичні оповідання й повісти, книжки для дітей, українські народні казки, нові шкільні підручники).

Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. Ціни вільні.

Гроші (невеликі суми) можна прислати листом, а краще переказами на Konto E. Wyrowyj, Dresdner Bank, Berlin, чи Земельний Банк Іпотечний, Львів, або Živnostenska Banka, Praha, або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ,

Berlin SW 47. Yorkstr. 84/II.

Доставка книг на Україну й з України. Доручення в справі друкування та постачання книжок на всіх мовах для всіх країв. 2281 3—3

Збирайте зелену майну!

(Кантаріда, Шпанська муха, Lytta Vesicatoria), яка появляється лишев маю і червні на ясенях. Спосіб збірки, убивання і сушення майки посилаємо кождому даром. Суху майку купуємо в кождій скількости і платимо найвищі ціни. Спілка українських кооператив Галичини, Львів, Зіморовича 20. 2338 1—3

Львів, Зіморовича 20.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від суботи 19. травня н. р. могучу біблійну драму на 6 дій **о великій мистецькій вартости** п. з.

„Йосиф в Єгипті і грішна Путифара“

Головні ролі віддають першорядні світові артисти.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 37 (9.918). Львів, вівторок 22. травня 1923. Почтову належність оплачена ґуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 леаів, Австрії 20.000 мк. Зміна адреси 1000 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

КОНЦЕРТ в СУБОТУ 26. ТРАВНЯ Ц. Р. в нагоди святкування 25-літнього Ювілею Товариства „ОСНОВА" при співучасти Вп. Пань О. Параскіян-Кошанової, і Шмерковської-Приймової, Вп Панів Андрієнка, О. Москалчева і Хору „Бандурист". — По концерті відбудеться в гарній салі „Народнього Дому" в Львові

„ВЕСНЯНИЙ РАВТ"

Початок концерту о год. 7:30 вечір. Запрошення і білєти можна набути в Українськім 235 а технічнім Товаристві Львів Ринок ч. 10, II. пов. від год. 6—7 веч. 1—3

Львів, 21. травня 1923.

Народній Зїзд.

В столиці Західної України збирається сьогодня Народній Зїзд, найвища установа української народньої трудової партії, установа, що вже давно здобула собі серед нашого громадянства моральні права національного парляменту.

Сьогодня витає Львів в своїх мурах представників західно-українських земель, сеймову репрезентацію північно-західних земель, делегатів повітових організацій, витає передових активних громадян і народніх дїячів. А збирається Народній Зїзд у вельми важкій хвилї, серед відгомонів найбільшого зриву нації і найбільшого понижения національної гідности. Збирається національний парлямент з метою переглянути ряди народніх робітників і борців, зробити білянс за минулий час і намітити шляхи дальшої організаційної праці на всіх дїлянках життя, піднести підрахунок наших втрат і зисків та поставити на чоло великої народньої армії обдарованих загальним довірям керманичів.

Зовсім природно, що життя нашої партії в останніх роках не розвивалося нормально. Останній звичайний Народній Зїзд відбувся ще в кінцем 1913 р. Через пів року захопили нас воєнні події. Опісля наступила російська інвазія і перша політична еміграція до Відня. В краю переслідувано нашу партію в особах її найвизначнійших представників включно з депортаціями на Сибір та всею всемогучістю царату здавлено національне життя. Початок війни і поворот австрійських військ в р. 1915 зазначилися безоглядним терором і премедитаційним нищенням нашого активного елєменту в австрійських концентраційних таборах. Знищено здебільшого всі осередки нашого національного життя. Ця австро-російська однонапрямна співпраця не роздавила нас. Навпаки, ми виявили велику відпорну силу.

Під кінець 1917 р. відбувся надзвичайний Народній Зїзд, який обмежився політичним звітом та намічением пляну економічно-господарської відбудови. Ведення агенд залишено старій Управі. Два роки пізнійше відбувся в Станиславові другий надзвичайний Народній Зїзд, який перевів зміну програми партії в більш лівому напрямку та вибрав тимчасовий Народній Комітет. Одначе ця нова управа, на жаль, не була вже в спромозі розвинути своєї діяльности, бо нові події знову привели до повного розбиття нашого організованого апарату. Нова хвиля террору і переслідувань, ще ширше закроєна, як австро-російська в рр. 1914—1915 важким тягарем лягла на край, а в першу чергу на нашу партію. Віднова політичного життя відбувалася повільно, але певно. І знову ми не подалися, видержали найсильнійший і найбезоглядніший напір. Проти всіх ворожих сил ми вдержали організаційні ядра та серед вельми несприятливих умовин приступили до їх розбудови.

На переломі великої доби приступаємо до перевірки партостей, до намічения нових тактичних метод, в нічім не сходячи з шляху нашої всенародньої мети.

Народній Зїзд збирається після страшної національної катастрофи, після втрати найбільшого скарбу народу—власної державности. Вже це одно накладає на всіх членів Зїзду преважний обовязок в почуттю особистої і збірної відповідальности застановитися над доцільністю метод, засобів і шляхів, що ведуть до спільної мети.

По літописним запискам Величка на похороні Богдана Хмельницького полк. Зорко слізно молився до духа великого гетьмана, щоби той напутив „козацьку націю", як їй жити і поступати, щоби український народ зберіг свою свободу, щоби не був звойований і погноблений ворогами. Ось так і тепер представники західно-українських земель, зібрані на Народньому Зїзду, в обличчю тисячних могил героїв і мучеників за народню свободу мусять застановитися, як маємо жити і поступати, щоби ми не змаршавіли в ганебно наложених нам кайданах, але в найбільшому понижению обєдналися до спільної плянової праці для найвищого Добра нації.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.003. Жертводавці повище 500 мк. будуть оголошені поіменно!!

Пр. 320/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 29. (9910) з дня 11. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Демагоги з „Громадського Голосу" в устрої між словами „мої лани" і „Дивно, що", 2) „В антракті" в уступах між словами а) „прозаїк" і „Місія генерала Бертельомі", б) між словами „зобовязань" і „якщо Рада Амбасадорів" містять в собі склад проступку з § 24 уст. пр. 17.12 1862 ч. 6/63 Д. р. р., від 2 злочину з § 65a) з. к. узнав доконану в дни 10. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видання до думи § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторонці. Виконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а Іменно засудження за переступство на гривну до 460 Мк. — Львів, дня 13. травня 1923.

(Підпис нечитаний.)

По катастрофі.

Від негативізму до позитивізму.

Рефлексії.

I.

Стоїмо в обличчу великої національної катастрофи, одної з найбільших які знає тисячелітня історія України: упадку Української Держави і важких наслідків сього історичного факту. Наслідків на цілій лінії. На цілій майже українській етнографічній території, у всіх майже областях українського національного життя. Над Дніпром і над Дністром — політичних, культурних, економічних.

Катастрофа ся стане ще більшою, коли візьмемо під увагу обставини, в яких вона скоїлася. Як корисно, казково корисно обставини сі зложилися були для нас — починаючи від спадения з нас вікової неволі на цілій нашій етнографічній території (буквально!) після упадку Росії й Австро-Угорщини, аж до могутньої чужої протекції і допомоги для збудування незалежної Української Держави!

Та просто страшно виходить катастрофа ся, коли поглянемо на неї крізь призму, що покаже нам її головні причини й її головних винівників. Причин і виновників, які довели до того, що 40-мілионовий український народ — одинокий нині великий культурний народ на світі, який і дальше не має ще своєї власної національної держави, і який під тим оглядом має за товаришів недолі тільки 236 мілионів азійських Індів, 64 мілионів африканських Негрів, 42 мілионів азійських Монголів, 27 мілионів африканських Кафрів і Зулюсів, 10 мілионів американських Індіян.

Такий оконечний результат великої світової війни 1914 — 1918 рр. для України. Такий результат великанських жертв крови і матеріяльних, які у війні сій, і після неї вже, зложив український нарід. І яка принесла здійснення національних мрій цілому рядови ближчих і дальших сусідів наших — до маленької Литви включно.

Не завернемо подій, які перейшли уже до історії й які спричинили нинішню нашу катастрофу. Але коли з катастрофи сеї хочемо скористати на будуче, то мусимо запитати себе, які були її головні причини та х т о передовсім несе вину за неї — і з того всього здати собі ясну, щиру, безпристрасну справу. Ми мусимо катастрофі сій заглянути сміло в очі — так, як се роблять по кождій катастрофі на війні тямучі військові генеральні штаби. І як вони — витягнути відповідні консеквенції.

II.

Приглянемося катастрофі нашій в 1918 р. дещо ближе.

Вже сам спосіб, в який повстала Українська Держава в 1918 р. мусить глибоко застановити кождого тямучого Українця. Бо й справді. Чи не слід глибоко застановитися, поставивши тільки побіч себе такі факти: великий 40-мілионовий український народ, з чого 3 мілиони зі зброєю у руках, при рівночаснім розвалі Росії взагалі й російської державности на Україні з окрема — з одного боку — і необхідність кликати аж чужу поміч, щоби на Україні збудувати Українську Державу — з другого?

Чому Українська Центральна Рада що не тільки проголосувала українськудержавність, але й закріпила українську землю за українським селянством, була приневолена кликати аж чужу поміч для збудування Української Держави на Україні — се ми всі знаємо аж надто добре. Була приневолена, бо українські збройні мілиони або стояли в рядах ворогів України, або — по влучному німецькому вислову — творили на Україні — Мексико...

І отсе становище українських народніх мас у сій високо історичній хвилі — се перше, на що треба звернути увагу кождому, хто шукає за причинами нинішної нашої національної катастрофи. Звернути увагу — і глибоко застановитися.

Ще глибшої застанови вимагає те, що мало місце на Україні дальше. Не зважаючи на повний розвал Росії з одного боку та на могутню чужу допомогу з другого — ми всеж таки Української Держави на Україні не збудували.

Чому? Бо місце стихійних негативних сил, які від першої хвилі виявили були повне нерозуміння Великого Моменту, який переживає Україна і для приборкання яких Українська Центральна Рада покликала була чужу збройну поміч — місце згаданих негативних сил скоро, дуже скоро, заняла сама... Українська Центральна Рада. Свідчить про се наглядно ціла дальша діяльність Центральної Ради. Діяльність, результатом якої був важкий своїми наслідками конфлікт між згаданою Радою і покликаними нею Німцями. Конфлікт, викликаний не їзва національно-державних, але виключно з соціяльно-економічних причин.

Конфлікт сей покінчився, як відомо, державним переворотом на Україні й усуненням соціялістичної Центральної Ради від державної керми, не торкаючи зовсім української державности як такої. Та у відповідь на зміну внутрішнього устрою Української Держави українська соціялістична і з дрібними виїмками також і не соціялістична інтеліґенція з великим завзяттям кидається у вир бойкоту, саботажу й анархії та з повною свідомістю організує збройне повстання українських мас проти Української Держави. Збройне повстання в імя знова соціяльно-політичних кличів і в спілці з московськими большевиками (порозуміння В. Винниченка з Х. Раковським і Х. Раковського з повстанчими отаманами!), яке завалило Українську Державу і видало Україну в руки нинішніх власників її.

І отсе становище української інтеліґенції у сій високо історичній хвилі — се друге, на що треба звернути пильну увагу, шукаючи за причинами і висновками нинішної нашої катастрофи.

Все инше, що мало місце на Україні і дотично України опісля,

як: український погром у Галичині й на Великій Україні в 1919—20 рр., Українську Землю від Карпат по Кавказ, а вкінці формальна остаточна ліквідація української державности в Парижі і в Москві в 1923 р. — се вже наслідки тільки катастрофи, яку спричинили в 1918 р. над Дніпром самі Українці.

Наслідки — а не суть катастрофи.

III.

Чи усвідомлення причин сучасної національної катастрофи в нас наступило вже?

Аж надто вимовну відповідь на се питання дає наша сучасна політична публіцистика. Однаково: книжкова, журнальна і газетна. Однаково: краєва і загранична.

Переглядьте тільки найновійші наші публікації з того обсягу. Як реагують вони на велику катастрофу, яку переживає саме нація? Чи багато в них глибшої застанови над причинами сеї катастрофи? Чи багато зусиль скористати з досвіду, який так дорого коштує нас? Чи багато охоти навчитися чогось з лекції, яку отсе знову дала нам історія?

А політична публіцистика — се ж верхало думок народу. Се — сумління нації.

Не маю наміру подавати тут подрібного огляду сучасної української політичної публіцистики. З окрема — політичної публіцистики провідних органів сучасної української політичної думки. Звеpну увагу тільки на дещо, що найбільш вражає думаючого читача. На те, що найбільш характеристичне для нашої політичної публіцистики під сучасну хвилю.

Отже передовсім слід ствердити одно: повну майже недостачу в нас глибшої застанови над причинами нинішної нашої катастрофи. Глибшої застанови — і самокритики. Переглядаючи політичну нашу публіцистику за останні 5 літ, мається враження, що 1917—1918 рр. в нас зовсім не було та що 1919—23 рр. впали на нас наче грім із ясного неба.

Правда, є дрібні виїмки. Та виїмки тільки ще більше підчеркують загальне правило.

Як дуже різниться під сим оглядом від української напр. публіцистика російська (розум. — емігрантська)! Там іде жива аналіза причин, що привели Росію до нинішнього катастрофічного положення її. Аналіза причин не тільки безпосередніх, але й глибших — до безпощадного самобичування включно, якого зразок український читач може прочитати напр. в ЛНВ-стві 1923, кн. III, ст. 263.

Та не тільки недостача глибшої застанови над причинами нинішньої нашої катастрофи та брак самокритики характеризує сучасну українську публіцистику. Ще більш характеристичне для неї щось инше. А саме: виправдування, похвалювання в то й дальше проповідування того, що привело на нас нинішню катастрофу.

Загляньте напр. до провідного краєвого журналу Західної України „ЛНВістника", 1922, кн. VI, ст. 281 і ви побачите наглядно, що становище Українців у 1918 р., яке довело до упадку Українську Державу, не тільки оправдане, але з українського національного погляду навіть похвальне, а всі, що инакше дивляться на сю справу — москвофіли!

Загляньте дальше до другого журналу — органу еміграції з Вел. України: „Нової України", 1923, кн. 1—2, ст. 64—65 — і ви знова побачите наглядно проповідування вищости соціально політичних інтересів над національно-державними — проповідування отже і дальше того, що є одною з головних причин упадку Української Держави в 1918 р. і нинішніх наслідків того упадку.

Вже як природний наслідок згаданого вище становища нашої публіцистики є третє, що характеризує її. Се шукання головних винновників нинішньої нашої катастрофи не серед нас самих, але поза нами — звалювання вини на других.

Загляньте знова до третього журналу — органу галицької еміграції за кордоном: „Визволення", 1923, III, ст. 1—2 — і ви прочитаєте там між ин. дослівно ось що: „Що Україна розшматована на чотири части, поневолені чужими державами, що український народ мусить ще звести важку боротьбу за шлях до ясної будучности, — винен сьому той великий, страшний злочин, який сповнили побідні держави антанти, потоптавши прапор самовизначення і повернувши світ у варварство".

Та отсе становище нашої політичної публіцистики до найновійшої нашої національної катастрофи та її наслідків, се ще не все, що викликує невідрадні рефлексії в уважного читача.

Не менш негативне враження викликає й те, що згадана публіцистика пропагує як засоби, які мають вивести націю з нинішньої її недолі та завести її до її остаточної мети.

Отже передовсім: нехіть до орієнтації на власні сили. Бо в орієнтації сій ЛНВ. (1922. V, 156) бачить тільки „познаки втоми волі і думки" — у противенстві, очевидно до орієнтації на чужі сили, що позиак таких немає.

Отже дальше: відраза до органічної праці. Бо праця ся пригадує томуж ЛНВ. (тамже) „pracю organiczn-у" в Польщі, що „зачалася ревізією традицій 63 року, а скінчилася добровільним уділом польської делегації в урочистости відслонення памятника Катерині II. у Вільні 24 вересня 1904 р." І збудуванням польської держави — слід докінчити.

А за те: „активізм", „громадження енергії нації", „національна революція" — ЛНВ. (1923, I—II). Та яка користь з перечислених засобів, коли нація не вміє вдержати тривало їх здобутків?

А за те: ксенофобія, зоольогічна ненависть до чужинців, що живуть на Україні — отсе другий шлях, яким гадають звести націю до волі другі наші публіцистичні органи в краю і за кордоном. Та яка користь і з найбільшої навіть ксенофобії, коли в нації нема позитивної любови до свого — національного?

І т. д. і т. д.

IV.

Де вихід з нинішньої нашої великої національної катастрофи? Де шлях, що веде до визволення нації?

Перше, ніж дати відповідь на поставлені питання, треба відповісти на питання: що таке визволення?

Всяке визволення складається з двох етапів: 1) скинення неволі; 2) вдержання здобутої волі.

Та як у нас загально розуміють визволення?

Ми всю нашу увагу звертаємо тільки на перший етап його — негативний: боротьбу з неволею.

На другий етап визволення — вдержання здобутої волі — ми в нашій національній праці досі не клали належної ваги.

А тимчасом отсей другий етап визволення — куди важнійший етап, ніж перший. Бо ми маємо у всесвітній історії цілий ряд прикладів, коли народам вдавалося скинути зі себе неволю, та всеж таки вдержати за собою здобутої хвилево волі вони не зуміли. З окрема — дуже повчаюча під сим оглядом історія визвольних змагань українського народу. Пригадатиб тільки Хмельниччину та 1918 рік, щоби наглядно переконатися про правду сказаного вище.

І на отсей другий етап боротьби за визволення — етап позитивний — слід звернути увагу українському громадянству.

В чім його суть?

У заложенню серед нації кріпких гранітних фундаментів під тривале визволення.

Фундаментів: моральних і матеріяльних.

Передовсім — моральних. Бо і найбільші матеріяльні засоби не принесуть нації визволення з неволі, коли нація не схоче пожертвувати їх для свого визволення. Правду сього зайвий раз досвідчила на собі дуже трагічно саме Україна.

В якім напрямі повинна йти моральна підготовка нації до майбутнього тривалого визволення, се показує нам дуже наглядно аналіза причин нинішньої нашої катастрофи. Вона повинна йти в напрямі вилічення нації з двох недуг: з анархії та з нездорового матеріялізму.

Ми мусимо вже раз усвідомити собі, що перша умова сили громади і нації — се громадська і національна карність і дисципліна. Що анархія і міжусобиці роблять з громади і нації безладну і безсильну масу, яка ніколи не встоїться перед зорганізованим напором противника і мусить впасти жертвою його затій. Памятати про се ми мусимо завсіди і всюди: як члени громадських організацій і як члени нації, як одиниці і як збірне тіло.

Ми мусимо дальше усвідомити собі що визволення нації можливе тільки тоді, коли справі сій будуть підпорядковані всі инші справи: матеріяльні, клясові, партійні, особисті. Що ставлення матеріяльних, клясових, партійних, особистих справ вище національних веде безумовно до національної катастрофи та що національна катастрофа дотикає також і матеріяльні інтереси нації. Наглядний приклад: Велика Україна.

Та передовсім ми мусимо усвідомити собі глибоко одно: що головна вага визволення нації лежить не у негативнім етапі його, але в позитивнім. Що значно лекше скинути зі себе неволю, ніж вдержати осягнену волю. Що український народ уже перед скидав зі себе кайдани неволі, та ніколи не зумів закріпити за собою волі.

І піднятн плянову, систематичну, реальну, позитивну працю в напрямі приготування нації до зустрічі майбутньої волі — отсе велике завдання кождого, хто здає собі справу з причин історичних і нинішньої нашої катастрови.

Ів. Кревецький.

РІЖНІ ВІСТИ.

На сербсько-болгарському кордоні.

„Тагеспост" доносить, що на сербсько-болгарському кордоні ведеться боротьба поміж державними болгарськими військами а македонськими ватагами „комітаджі". Від кількох днів чутні гарматні бої. Розбиті „комітаджі" пробували перейти сербський кордон, де спинили їх югославянські війська сильним кріcовим вогнем.

Підводні лодки під Смирною

Офіціяльні звідомлення генерального штабу армії Кемаля паші доносять, що недалеко пристані в Смирні появилися грецькі підводні лодки, які намагалися підплисти аж до острову Дікілі. Турецька воєнна фльота приневолила грецькі лодки відступити в напрямку Мітилени. Також коло островів Малої Азії кружляють грецькі воєнні кораблі.

В Льозанні.

Грецька делегація дістала наказ зірвати льозанські переговори на випадок, коли Туреччина зажадає від Греції сплати воєнної контрибуції. Ходять поголоски, що представники Туреччини поставили Греції ультімат і загрозили зірванням конференці.

Міжнародня митна конференція.

З початком жовтня в Генуї відбудеться міжнародня митна конференція в справі торговельного арбітражу і утворення міжнародного бюра праці.

Совітсько-англійський конфлікт.

Наслідком переговорів поміж Керзоном і Красіном відложено реченець висилки англійської ультимативної ноти до Москви, щоби дати змогу совітському урядови уділити Красінови остаточні інструкції.

Становище Англії в репар. справі.

З Льондона звідомляють, що уряд закорд. справ повідомив німецького амбасадора Штамера, що англійське правительство вдержується покищо від інтервенції в справі репарацій. Англійська політика руководиться відповідю Керзона на останні предложення Німеччини.

Кріза польського кабінету.

През. Войцеховскі відкликується до пленум сойму.

Від імени ново-створеного блоку трьох партій центро-праву був у президента Войцеховского голова партій З. Л. Н. Станіслав Гломбіньскі, повідомляючи про створення нової парляментарної більшости. Докладного перебігу розмови не подає ніяка газета. Відомо лише, що президент Войцеховскі не признав у рефераті Гломбіньского достаточних підстав для негайної димісії кабінету Сікорского. Складення опозиційного блоку не свідчить тим самим про здатність опозиційних партій до перейняття влади в державі. Таким робом новій більшости, яка старалась втягнути у свою закулісову гру проти премєра Сікорского президента річпосполитої, не вдалось повалити теперішній уряд поза соймом. Кріза рішиться на соймовому пленум, де буде голосуватися над вотум довіря Сікорскому. Буде це в найближчу середу. Важливим моментом для вирішення кризи явиться недільний зізд партії Н. П. Р.

Німецькі посли й український парляментарний клюб послів Волині, Холмщини, Підляшя і Полісся голосуватиме проти кабінету Сікорского.

Після авдієнції Гломбіньского покликано до Бельведеру премєра Сікорского, з яким през. Войцеховскі мав довгу конференцію, якої подробиці невідомі.

Орган людовців про партійних міністрів в Польщі.

„Уся Варшава сміється в пястук"!

Збунтований проти партійної спілки „Вітос — Бриль і Ко" львівський „Курєр львовскі" весь час творення мітичної „польської більшости" варшавського сойму займав становище скептичного глядача, який має більше право, ніж хто инший, сумніватися у вартість нової комбінації, краще знаючи, як співпартійник, головних акторів і головну закулісову машинерію нової комедії.

Вістку про остаточне заключення союзу Пяста з Хєною стрінув „Курєр Львовскі" повною мовчанкою: вчорашнє число не згадувало ні словечком про кризу сойму й кабінету! За те сьогодні воно цілком посвячене „кризі трагічної оперети," — кажучи наголовком передової статті „К. Льв." (з 20. ц. м.).

Навівши як головну причину

всіх кріз польських кабінетів, під якими рив Вітос (Поніковского, Сікорского, Новака). — хоробливу амбіцію лідера ПСЛ. „Пяст", його непогальмований голод влади й зависть до всіх, хто має владу, автор статті зазначає, що поруч поетичних амбіцій є ще більші прозаїчні апетити. Це не все, що „Вітос може бути льояльним тільки до одного премєра — до премєра Вітоса". „Міністерство — це вимріяний терен, на котрому полюється на комісії, заробітки, дозволи на вивіз і т. д"...

„...У більшости Пяста, який духовий тон надає ідеольогія пп. Бриля і Гамерлінга, переважає атмосфера гешефтів, інтриг, безхарактерних компромісів". Після такої її подібній характеристики ідеольогії партії, яка вже була і за декілька днів знову буде державною партією Польщі, читаємо характеристику майбутніх міністрів з рамени Пяста, яких автор називає показним доказом на „безглумчивість, безідейність, яловість кризових плянів і шахрайств" — творечої більшости.

„...Вітос а також п. Керик, політик дуже меткий, надзвичайно амбітний і неперебірчивий у шляхах і ідеях, коби лише дійти до влади — не поважні політики. Пп. Осецкі, Ковальчук, Павловскі — не тільки міністри з балканської оперети давнього типу. Бухгальтер Осецкі, який як референт буджету питав на аларм, що таке прогресія, людина більше фізично ніж духово репрезентативна...; п. Ковальчук, абсольвент вищої академії — форнальської, пізнійший економ; п. Павловскі — манекен Бриля, котрому, як сліпо послушний ученик, завдячує і маєток і мандат... — ось призвища, безнадійно компромітуючі цілу правнцево-трагічну оперету."

„...Мали ми вже різних міністрів, викликує львівський орган людовців, — але таких кандидатів ми ще не мали. Вся Варшава сміється з пястук!"

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (36) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три місця в статті „Похід на грекокатолицьку церков" та цілість допису з Тернополя про „Арештування провокатора".

— **Шевченківські концерти.** До нашої редакції напливають з усіх сторін краю звідомлення про відсвятковані роковини смерти Шевченка, яких на жаль, ізза недостачі місця не можемо поміщувати, хочби тільки в довших витягах. Тому перепрошуючи наших дописувачів, на цьому місці подамо тільки список місцевостей, з яких останніми часами, надіслано нам звідомлення про відбуті концерти, при чому надіслані нам матеріяли перелано в бібліотеку Наук. Тов. ім. Шевченка. Досі прислано нам звідомлення зі Станиславова, Глинян, Праги, Камінки струмилової, Лежайська, Турки, Комарна, Самбора, Стрийшини, Козина (на Волині), Любіня Великого та Моравської Острави.

— **Арештування.** До львівських поліційних арештів спроваджено в неділю студ. філ. Шкварка зі Звенигорода, пов. Золочів. Закидують йому злочинне належання до КОБУС'а.

—У Львові арештовано після переведення домашньої ревізії студентів: Зовка, Герчанівського, Шинецького і ще двох, яких призвища ще невідомі нам.

— **До всіх кому дорогі українські діти скроти.** До всіх Вас звертається ковельське Т-во „Просвіта" допомогти хто чим може — дайте свій дар на викуп будинку під український притулок для дітей. Треба в терміні 2 місяців виплатити 12,000.000 мп., а такої суми т-во не має. Коли брало цей будинок то було переконане, що громадянство відкликнеться, допоможе здобути необхідні для цього кошти. Жертви просимо надсилати на адресу: „Ковель Юридика ч. 5 Т-во „Просвіта". — Голова „Просвіти" *А. Олексюк*, секретар *Муравецький*.

— **З надолі Українців у польській армії.** В четвер 10. с. м. під церквою св. Юра приступив до двох відомих нам українських громадян новобранець-Українець з добромильського повіту і просив о поміч в такій справі: В касарнях на янівських Блощах у Львові є з Добромильщини 15 людей новобранців-Українців, між ними і він. Над ними знущаються в неможливий спосіб, а то: секують, визивають, бють, до церкви забороняють ходити, в кождє українське свято дають їм найбільше роботи. Все лише вигукують: ...„Шляг вас тра фі кабани, ми вам дами України"... Перед кількома днями кинулись польські жовніри на одного нашого новобранця, завинули його в коц і стали бити мов навіжені, аж товариші Українці мусіли прийти йому в поміч. Переслідування тревають дальше. Доведені до розпуки новобранці звертаються до цивільного населення а просьбою о раду і поміч.

— **Провокатор.** По покуцьких повітах *блукає якийсь осібняк*, що називаючи себе Глібовицьким і подаючи свої знайомства з видатними нашими людьми, представляється як „член української військової організації", переслідуваний поліцією, та здобувши таким чином довір'я, ганяє легковірних людей в біду. Остерігаємо перед цим провокатором!

— *Від відділа Дирекції пошт.* Не досить того, що наша адміністрація оплачує великі суми від почтових посилок і чекових оборотів, але ще й тут стрічаємося з якимись дивогляднями шиканами, що уміщовлюються у відомім „widzi mi się". Почта в Кошиліцях відмовляється приймати вклати на чеки (посвідки надання) Вид. Спілки „Діло" від наших передплатників, котрі є примушені уживати почтових переказів і—розуміється—їх оплачувати. Таким чином оплачена вже Спілкою „Діла" посвідка надання стає безужиточною, а властиво в очах почти в Кошиліцях не має ніякого значіння. Може Дирекція почт у Львові схоче пояснити, чому так діється та чи допустимі є подібні екстраваганції?

— **Англійський шеф генерального штабу у Варшаві.** До Варшави прибув шеф англійського генерального штабу льорд Кейвен. На стації привитав його Пілсудскі і представники уряду. У своїх промовах польські представники дякували Англії за її прихильність до Польщі в справі визнання східних кордонів.

— **Льорд Кевен в Польщі.** Шеф англійського ген. штабу льорд Кевен, який в слід за Фошем приїхав до Польщі на „інспекцію" виголосив на привітанні у генерала Сікорского промову, в якій говорив про успіхи в організації польської армії. На його думку, перед цією армією стоїть оборона польського стану посідання, що малоб бути запевненням миру на сході Европи. Коли вірити польським газетам, то льорд Кевен є „захвицони" Польщею.

— *Дирекція школи ім. М. Шашкевича повідомляє*, що приватні іспити в сій школі розпічнуться 4. червня а покінчуться 23. червня. Виїси до школи відбудуться 25, 26 і 27 червня. Пізніїші зголошення спричинять відіслання дітей до такої школи, де за мало дітей зголосилося.

— **Бандитські напади у Львові.** На площі св. Юра в ночи дня 17. травня невідомі бандити напали на Миколу Корвака і Броніслава Якуба та тяжко поранили їх ударами ножа в живіт і голову. Тогож дня недалеко жовківської рогачки бандити поранили Віктора Райхмана. При вул. Сонішній на Ришарда Левенталя напав „приятель" його жінки і тяжко поранив ножем в лице. Павліну Серадзку поранив штилетом її „наречений".

— **Арештування в Коломиї.** В зв'язку із динамітними замахами на редакцію часопису „Дзенник Нови" арештовано там кількох студентів у підозрінню в приналежности до організації польських фашистів.

— **Хто може їхати за кордон.** Польські часописи доносять, що супроти заповіджених чи переводжених тепер військових вправ запасних з 1897, 6 і 5 років, обмежено можність виїзду за кордон мущинам в поборовому віці. Мущинам в віці від 18 до 28 літ не можна виїджати за кордон без дозволу з „П. К. У."

— **Отвертий лист до тернопільського воєводи.** Пригадуючи п. Воєводі його рескрипт з дати Тернопіль 28. X. 1922. ч. 47938/II/1 ех 1922 зазначуємо, що до нинішнього дня староста в Бережанах не виконав його приказу і не опорожнив льокалів Т-ва. Отсею дорогою запитуємо п. Воєводу, коли 4-клясова народня школа Кружка українського педагогічного Т-ва в Бережанах буде мати змогу скористати з по нище поміщеного наказу Воєвідства і вайняти своє власне мешкання на шкільні салі. — Бережани, дня 15. травня 1923. — За Кружок Українського Пед. Т-ва повновласник *д-р М. Західний*.

— **Справлення ошибки.** Загальні збори Краєвого Т-ва кредитового відбудуться 31

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Бонар Лоу уступає.

Льондон. Кілька часописів обговорює справу можливости уступления Бонара Лоуа. Кружляють чутки, що уступлення Бонара Лоуа слід сподіятися в липни. В звязи з цим бюро Райтера звідомляє, що в міродатніх кругах чутки про уступлення Бонара Лоуа вважають вельми перезадними. Недуга гортанки Бонара Лоуа уступає помалу. Загальний стан добрий. „Дейли Телеграф" пише, що Бонар Лоу вертає до Льондону.

Нові німецькі пропозиції.

Льондон. „Дейли Нюз". Німецьке правительство правдоподібно небаром приготовить нові предложення. В добре поінформованих кругах думають, що німецька оферта дійде до суми 40 міліярдів марок.

Реченець відповіди совітів продовжений.

Льондон, ВКБ. Реченець відповіди совітів на англійську ноту мається продовжити о 8 днів. В Льондоні думають, що Красін стрінеться в Москві з спротивом екстремістів.

Висаджения залізничих мостів.

Дісельдорф. На залізничій лінії Крефельд-Мінхен Глятбах висаджено у воздух на просторі 200 м. залізничий шлях. Окупаційні власти видалили з Поруря дальших 830 німецьких функціонарів, переважно залізничників.

Проти грецько-туецької війни.

Париж. Часописи звідомляють, що дипльоматичні представники союзних держав в Атенах стараються задержати Греків від усяких кроків, які могли би втягнути Грецію в оружний конфлікт із Туреччиною.

Рекурс з приводу присуду Круппа.

Берлін. Часописи доносять, що в приводу відкинення ревізії розправи Круппа зголошено рекурс до касаційного трибуналу в Парижі.

Нота Чічеріна до Швайцарії.

Москва. Народний комісар для заґр. справ Чічерін вислав до шефа політичного департаменту швайцарського правительства ноту, в котрій гостро обвинувачує швайцарське правительство, що не поробило відповідних заходів для охорони життя Воровського, та що відмовою уділення віза російським дипльоматичним курерам причинилося також до атмосфери сприятливої для замаху. Нота домагається переведення строгого слідства в справі вбийства Воровського, передачі вбійників судови і звідомлення совіт. правительства висліду слідства і засуду. Вкінці Чічерін висловлює надію, що швайцарське правительство не ухилиться від уділення Росії сатисфакції і не проволікатиме з відповіддю.

Тіло Воровского перевезено до Москви.

Москва. Комісаріят заґр. справ оголосив, що тіло Воровского перевезеться до Москви в неділю і що цьогож дня похоронить ся на Красній Площади.

Позичка Штінеса для совітів.

Берлін. Часописи звідомляють, що Штінес жертвував сов. правительству кредит у висоті 1 міліона марок в золоті на доставу вугля.

Комуністичні демонстрації у Берліні.

Берлін. „Льок. Анц.": 18 н. м. вечір комуністи вийшли на вулицю, уформували військові відділи. Двох вахмайстрів поліції, котрі намагалися розвязати похід, потурбували тяжко.

Нота Чічеріна до Льозанської Конференції.

Льозанна. Польрадіо. 19. н. м. Чічерін вислав до президії льозанської конференції ноту, в якій складає на запрошуючі держави відповідальність за непоробленя заходів для охорони Воровського. Недбайливість запрошуючих держав — пише Чічерін — супроти вжитих швайцарським урядом средств охорони Воровского каже російському правительству думати, що відповідальність за убийство спадає на держави, які ворганізували конференцію і які рівнож не зробили нічого, що могло би тому убийству перешкодити. Нота старається доказати, що Воровский був таким самим делегатом конференції, як і инші. Вкінці Чічерін пише: Висловлюючи протест з приводу такого поведення запрошуючих держав російське правительство застерігає собі право виснути з цього відповідні консеквенції.

Назади німецького кабінету.

Відень. „Альг. Цтг." з Берліна: Німецький кабінет також під час свят радитиме над справою відповіди антанті. Можна догадуватися, що нову ноту вийшлеться на другий тиждень.

Реєстрація військових в Росії.

Москва. Комендант московського військового округа поручив перевести реєстрацію осіб, котрі служили в червоній армії на становищах старшин, та б. старшин царської армії, а також б. лікарів.

Залізничий страйк в Бельгії.

Брукселя. В звязи з залізничим страйком заведено автомобілеву комунікацію між Антверпією і Брукселею.

„OLKA“
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД ПАНЧІХ І ТРИКОТОВИХ ВИРОБІВ
Львів Ринок 35.
поручає ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ ЖАКЕТИ, ПЛЕДИ, ЖЕМПЕРИ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПИТКИ, ЯК ТАКОЖ ВИПРАВКИ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ.
Гуртом! XXVI 3—4 Детайльно!

травня ц. р., а не 21. V. як ошибочно подано в оповіщеню в ч. 35. з 19. с. м. — *Дирекція.*

— **„Основа“** т-во українських студентів Політехніки у Львові святкує в суботу 26. травня с. р. 25-літній Ювілей з слідуючою програмою: 1) год. 9. Поминальне богослуженнє за упавших і померших членів т-ва „Основа“ в церкві Преображенія. 2) год. 10·30 Ювілейна Академія в великій салі „Народного Дому“, 3) год. 14. Загальний зїзд українських інжинірів, 4) год. 19·30 Концерт, по концерті „Весняний Рвут“. — *Видїл.* 1—2

Українська Мистецька Виставка отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра** дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

Музичний Інститут в Дрогобичі.

На днях відкрито в Дрогобичі Музичний Інститут, заходом Музичної Комісії при Кружку У. П. Т. в Дрогобичі. Приймається виписи на шк. р. 1923/24 на слідуючі предмети: 1) сольоспів, 2) гра на фортепіяні, 3) гра на скрипці, 4) хоральний спів, 5) теорія музики, 6) історія музики, 7) гармонія музики. До учительського Збору заангажовано здібні фахові сили. Ближші інформації при виписах. Виписи відбуватись будуть: в днях 1., 2., 4. червня 1923 від 3—5 по пол. дня 3. червня 1923, від 10—12 в пол. в Народнім Домі І. пов. на ліво. 2347 1—3

Дописи з краю.

Комарно.

Середньовічні методи в Комарні.

Ще підчас світової війни в Комарні знищено гарматами церкву. Теперішня влада не тільки що не допомагає відбудувати зруйнованих церков, але навпаки всіми силами старається перешкодити комарнянським Українцям направити храм. Місцевим польським шовіністам стоїть та церква сіллю в оці і вони подбали про те, що заряд міста Комарна вислав до комітету будови церкви таке письмо:

Komarno, dnia 12. maja 1923
Zarząd miasta w Komarnie
L. 843

Do
Szanownego Komitetu
Budowy Cerkwi
na ręce
Przew. Ks. Grzegorza Kliszа
gr. kat. proboszcza
Komarno

Na podstawie reskryptu Starostwa z dnia 9. kwietnia 1923 L. 11307 Zarząd gminy miasta Komarna zastanawia dalszej budowy zniszczonej cerkwi. W razie niezastosowania się do niniejszego polecenia Sz. Komitet względnie Przewodniczący tegoż zostanie pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej.

Komisarz rządowy
J. Mihuśka

Без найменшої причини і умотивування заборонено відбудувати церкву. Що на те компетентні чинники?

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Репертуар українського театру під дир. Івана Когутяка. — **Долина,** сали „Сокола“. Понеділок, 21. V. „Барон Циганів“ оперета. Виступ В. Коссака. Середа, 23. V. „Галька“ опера. Виступ В. Коссака. **Болехів,** сали „Сокола“. Второк 22. V. „Барон Циганів“ оперета. Виступ В. Коссака. Четвер. 24. V. „Галька“ опера. Виступ В. Коссака. 2331 а 1—2

З Українського Технічного Товариства. В середу, дня 23. травня ц. р. о год. 7. вес. засіданнє Видїлу, посвячене спеціяльно Зїздови Інжинірів. Присутність всіх членів конечна. — ВИДІЛ. 2350 а) 1—1

На Рідну Школу зложили в кн.: Вп. П. інж. П. Дурбак і Р. Лаврук Львів 250.000, в полагодженню спору між ними, П. Т. Родина бл. п. В. Коворовського в Тернополї 150.000, замість цвітів на домовину. Вд. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Вживаю п. **Якова Косоноцького** урядн. Зем. Банку зложити закупну йому мною за анонс суму на Рідну Школу. — Осип Голинський. 2351 1—1

Дрібні оголошення.

ГАРЗАР (технік гарбарський) з німецькою школою і практикою, бувший управитель фабрики шкір у Відні, уладить також фабрику після найновійших зимот техніки. — Яворський, Нижанковичі коло Перемишля. 2344 1—3

ОДИНОКА українська кіпсарка і вапнярка Спілки „Комерсант“ в Олешеві продає першорядний гіпс і вапно власної продукції по конкуренційно низьких цінах. Поручається гіпс на конюшни, гноїти капусти. Відомість „Комерсант“ Гродзіських 2, Львів. 2345 б) 1—3

КАПАЛЄР літ 36, на високім становиску, з університетським образованнєм, дуже знайомість з панною або вдовою до 35 літ в матрімоніяльній цїли. Посаг вимаганий. Зголошенє слати на адресу: Poste restante оказателєви 10-марківки Серія II. D. N. Nr. 286.284 почта Brzozów коло Синока. 2349 1—2

У КОГО лежить непотрібний музичний інструмент (скрипці, гітари, мандоліни, фісгармонії) належить жертвувати для „Українського Дому Інвалідів“ у Львові, при вул. св. Софії ч. 25. XXI 2—4

НІНА С.! Лист в Бродах до відбору. 2337 2—8

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак
2020 веде поповно 9—10
АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
у Львові, вулиця Сикстуська ч. 48.

ОКУЛІСТ
Д-р К. ІҐЕЛЬ
лікар „Народової Лічниці“ ординує в очних недугах
2308 4—10
Львів, вул. Ягайлонська ч. 20.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг
Д-р Й. МУНД
б. сен. віденськ. і львівськ. шпиталя повернув і ординує від 8—10, 12—1 і 3—6.
Львів, Асника 1. 3—4

Шаріть наш часопис!

УДІЛЯЮ лекції в гімназіяльної науки за помешкання. Зголошення під „Студент“ до Адміністрації. 2348 1—1

Товариство для достав буд. — — — — **„ДОМУС“**
Львів, вул. Жовківська 79
2326 (давніше держ. склад Бродів, біля церкви) 2—10
найдешевше продає детайльно і вагоново
дерево будівельне і столярське, папу і дахівку.
КУПУЄ: **Деревостани соснові і дубові.**

Т. Т. Купці галянтерійних товарів! 9—10
Повідомляємо, що з днем 15. ц. м. відкрили ми — — —
Філію при вул. Боїмів ч. 19, (Перехідна брама на Ринок число 12). — — —
Будучи в безпосереднім контакті зі світовими фірмами: Гарланд, Невські, Совтс, Clarle, Metr, і D. M. C., щоби осягнути більші обороти за вироби згаданих фірм, як також на инші галянтерійні артикули, числимо оригінальні фабричні ціни.
Пом більших закупах собат. **М. МАЙЗЕЛЬС і С-ка** ЛЬВІВ, пл. Різні 4 (д'м Бенчерів). Філія: Боїмів 19, перехід на Ринок 12

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому навістити нас важким ударом і покликати до Себе нашого Найдорожшого Батька, Діда й Прадіда о. Івана Бирчака, пароха Підбережа. В тім великім горю були для нас єдиною потїхою вияви глибокого співчуття, яких ми д'знали від многих наших знайомих. Також величаві похорони Покійного були знаком справжньої пошани до Нього. Даного на цьому місці складаємо прилюдну цїну подяку усїм, що взяли участь у похоронах і поспішили з устними й письменними заявами жалю. Передусїм дякуємо тим Вп. Отцям Духовним, що не жалували труду пок відданню останньої прислуги Покійному. Щиро вдячні ми Впр. о. сов. Деканови Давидовичеви з Болехова за дводневний провід у похоронах, Впр. о. Стерницькови з Гошева за перші заряджения після смерти Покійного, Впп. о. Іванови Пачкакови з Волї Задеревацької за провід у великій Службі Божій, а за участь у похоронах і за відправленнє богослужень Впр. ОО.: Петрашеви з Витвиці, Штайденови, Миндзанолї із Слободи, Дерпині з Тростяна, Пачкакови юн., Дрогичичеви з Гозієва, д-рови Карухтови і д-рови Гомникевичеви зі Львова, Олесницькому з Чортівця, Сказкову з Княжолуки, Костишинови, Кисілеви ЧСВВ. з Гошева, Галандюкови й Сухому з Болехова, дек. Шпіцерови з Солукова. Окремо дякуємо Впр. о. Ігуменовї С. Дякозичеви з Гошева й о. П. Стерницькови за зворушаючі надгробні слова. Крім того дякуємо за участь у похоронах Вп. Панам: Давидовичевій і Терлецькій та Вп. Панам: мед. Лисинецькому, Майковському, дир. Зобневу, а п. дир. Нудови за численні прислуги. Також складаємо подяку за звеличання похоронів Братству Підберезькому й Тяпенькому та Громадянам у Підберезї, Тячі, Гозієві і Солукові.

Підбереж, 1. мая 1923.

Д-р Володимир і Марія Бирчаки, о. Володимир і Зиновія Лисинецькі, д-р Ярослав і Галя Гординські, Любов Дуткевичева — сини, донька, синові й зяті; Ростислава й Мирослава Бирчаки, Евген і Софія Бирчаки, о. Роман і Володимира Рубелі, Юрій і Ярослава Дудки, Любов і Орест Лисинецькі, Святослав, Дарія, Богдан, Володимир Гординські — внуки; Ірена Рубель, Олег і Орест Дудки — правнуки. 2343 1—1

Українські торговці!!
Є до підступлення в повітовім місті недалеко Львова дуже добре ідучий інтерес заосмотрений в велику скількість товарів. Потрібна готівки около 1000 долярів. В другім місті виступиться вільний льокаль на склеп за 100 долярів. Заїзджа в місці. Відомість: Львів, Ринок 10, Хомяк Дмитро Переплетне. 2345 а) 1—2

ҐАТРИ, машини до обробленя дерева і заліза, мотори, льокомобілї, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, жлинські машини, турбіни, трансмісії, пасп також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот“, Львів Батурого ч. 4. 1974 19—30

БЛЯХА
ДАХОВАПОЦИНКОВАНА
2228 достава сейчас 5—10
„ПІЛЬОТ“
ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найновіших систем, їх складові части, приклади до правецтва і до ручних робіт поручає
АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН
СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ
3-5 ЛЬВІВ, вул. ВАЛОВА ч. 11 А. 2312
Приймає також машини до направи.

ОКАЗІЯ! Сукно чорне, чиста вовна ч. А, 140 ширини, за 3 метри 110.000 мп. Ч. Б грубше надається на мужеські пальта найлїпшої якости, за 3 метри 150.000 мп. — Сукно Covercot темно і ясно бронзове на жіночі плащі і костюми 140 ширини, чиста вовна за 3 метра 240.000 мп. Сукно Velour на подорожні бунди і темно попелясте неперманаюче, чиста вовна за 3 метри 120.000 мп. Сукно Melton на мужеські одяги, жіночі костюми темно попелястої краски в дрібні хватки 150 пм. ширини за 3 метра 145.000 мп. Ковдри чисто вовняні 225 пм. довгі, 140 широкі ціна 290.000 мп. за пару. Без жадного ризика. Як товар не подобається до 14 днїв звертаю гроші. Цінників і пробок не висилаю. Ціни важні до 15. червня 1923. Висилає за післяплатою фабричний склад сукна СИМЕОН ІВАНКІВ, Стрий, вул. Едварда Гоша ч. 3, (Нар. Дім) **ОКАЗІЯ!**

ПОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІНЕРИ
від найдешевших до найдорожших у всіх родах. Сили Цайсса, Буша, Герца,
ЛЬОРНЕТКИ
полеві і театральні першорядних марок. — Замовленнє з провінції полагоджується підворотно. 9-50
ЛЕВ ЯДЕЛЬ і Ска :: у Львові :: Легіонів 1.
Телеф. 488 Адреса тел. Оптика Львів.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.
З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 38 (9.919). Львів, середа 23. травня 1923. Почтовою належність оплачена гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Кп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шп. фр., Чехословаччині 30 чехорон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Народній Зїзд.

Тричі заповіджений і тричі зборонений польською владою Народний Зїзд. конґрес народньої-трудової партії, відбувся врешті 2-го дня лат. Зелених Свят, 21-го травня ц. р. Місцем нарад була велика саля Музичного Інституту ім. Лисенка; їх початок назначено на 9 год. зрання. Вже на годину раніше почали сходитися делегати, які переходили строгу перевірку мандатів, скріплених поіменним запрошенням. Крім делегатів явилось дуже багато громадян, бажаючи бути на Зїзді; але нікого стороннього, хто не міг виказатися мандатом та запрошенням, не допущено до салі нарад. Явилось близько 600 членів, крім пресових референтів.

О 10. год. зрання при битком переповненій салі відкрив Народній Зїзд Народнього Комітету о. Тит Войнаровський.

Привитавши зібраних делегатів, промовець стверджує, що численність Зїзду і величезне зацікавлення вказують на велику вагу Зїзду, як надзвичайно відрадний факт в політичному житю краю. Про значіння Зїзду свідчить також присутність на йому української посли, із парляментарної репрезентації Волині, Холмщини, Підляша й Поліся з головою соймового клюбу п. послом Самійлом Підгірським та політичних діячів-гостей з тих земель (оплески „Слава").

Потім промовець згадав про померших в міжчасі від останнього Народнього Зїзду визначних діячів української трудової партії, а саме: Абрагамовський Стефан госп. Микулинці, Балтарович Андрій, Глинянн, Берник Андрій госп. Лисятичі, Бойко Іван господ. Теляче, о. Борачок Юліян Ілавче, Борковський Олександер Ваневичі, Боконко Гринько господ. Чорнокінці вел., Бугель Петро нотар Краковець, Ваньо Ілярій міщ. Буськ, о. Ваньо Омелян Заланів, о. Ганицький Володимир Рудно, Гайдукевич Олекса уч. Замарстинів, Головка Григорій проф. Сокаль, о. Горникевич Теофіль Гошів, проф. Глушкевич Теофіль Львів, д-р Гасюк Стефан Львів, о. Гинилевич Володимир Тисова, д-р Джирджора Іван Львів, Дикий Дмитро госп. Бертешів, Дубик Василь госп. Жидачів, о. Зубрицький Михайло Мшанець, о. Іванець Йосиф, Ременів, суд. Коляджин Е. Долина, д-р Кос Андрій Калуш, Кошуликський Іван Львів, гоф. Кузьма Григорій Львів, о. Лазорищак Мирон Осердів, о. Левицький Василь Блюдники, о. Левицький Омелян Іванівці, адв. Лінинський Петро Сокаль, о. Лежогубський Теодозій Львів, о. Навроцький Іван Голгоче, інж. Нагірний Василь Львів, радник Огоновський Петро Львів, дир. Паньківський Кость Львів, суд. Пачовський Ярослав Жовква, о. Петрицький Петро Колоколин, о. Петрушевич Степан Холоїв, Прибила Іван господар Риманів, радник Ревакович Тит Львів, о. Рибчак Григорій, Домажир, Романський Богдан Львів, Савицький Іван студ. філ. Львів, о. Сапрука Григорій Перегінсько, радник, Скобельський Атанас Золочів. радн. Стефанович Лев Львів, о. Танячковський Александер Озірна, о. Федусевич Юліян Львів, о. Чапельський Іван Львів, о. Яворський Володимир Жиравка, о. д-р Яремко Теодор Львів, о. Ярема Теодат Болехів, дир. Тиховський Іван Комарно, о. Фолис Йосиф Скнилів, д-р Евген Олесницький Львів, д-р Евген Озаркевич Львів, Кивелюк Іван Львів, Січинський Юліян, о. Кончевич Григорій, Борис Іван, посол о. Нижанковський Остап, посол професор політехніки Залозецький Роман, секретар Мартинець, о. Галібей, о. Підлящецький, (Читання списку померших Народній Зїзд вислухав стоючи).

„Наша пошана для згаданих діячів—каже промовець—між котрими з почестю згадуємо імена таких велитів, як Іван Франко або Евген Олесницький, була би неповною, колиб ми одночасно не віддали пошани і не поклонилися тінам десяток тисяч іменних і безіменних героїв нашої славної народньої армії, що боролися і терпіли, гинули і вмирали на тернистім шляху до визволення поневоленого народу і дорогої нашої Батьківщини — України. Довг вдячности супроти їх славної і незбутньої памяти наказує нам обєднати наші думки і почування, наші замисли і постанови довкола праці для всестороннього розвитку нашої нації і для плянового підготовлення здійснення тих мрій, бажань, змагань і ідеалів, за котрі вони вмирали з вірою в краще Завтра народу". (Гучні оплески).

Промовець пропонує вибрати президію, до якої ввійшлиб:

І. Президія. 1. Д-р А. Горбачевський, 2) сен. Мих. Черкавський, 3) о. д-р Ст. Юрик. 4) Іван Мигович-Нефилів, 5) д-р Загайкевич Волод.

Секр. Мих. Струтинський, д-р Вол. Левицький з Копичинець, д-р Василь Ільницький з Бірчі, д-р Ярослав Гординський з Богородчан.

Др В. Бачинський звертає увагу, що саме прийшли українські соймові посли і пропонує вибрати до президії сенатора Черкаського. (вибрано всю президію аклямацією).

Голова Нар. Зїзду др Антін Горбачевський дякує за вибір і підкреслює ще раз значіння зїзду. Читає порядок зїзду:

Денний порядок Народнього Зїзду.

1) Відкриття Народнього Зїзду — о. прелат Т. Войнаровський,
2) Привітна промова — посол Самійло Підгірський,
3) Вибір Президії Зїзду,
4) Вибір Комісії-Матки,
5) Зміна організаційного статуту партії — Зенон Пеленський,
6) Дискусія над організаційним статутом,
7) Політичний огляд і звіт з діяльности — д-р Іван Куровець,
8) Сучасне положення і наша тактика — д-р Вол. Охримович,
9) Партійна преса — о. Дямян Лопатинський,
10) Партійний податок — Зенон Пеленський,
11) Дискусія над рефетатами, і ухвалення резолюцій,
12) Внесення і запити.

Замітка: Між поодинокими рефератами, зґл. в часі дискусії вибір Тісн. і Ширшого Народнього Комітету. Після чого д-р Горбачевський віддає голос представникови української парляментарної репрезентації сен. Михайлови Черкавському.

Сен. М. Черкавський витає Зїзд від Української Парляментарної Репрезентації Волині, Холмщини, Полісся і Підляша. Для Українців инших земель, що опинились під Польщею є першорядної ваги можливість співпрацювати з Українцями Сх. Галичини. Раніщі, за часів царату, кордони не дозволяли тісного звязку діяльности, яка була цілком нелеґальною, підпільною, змагаючи до визволення народу. Тепер немає політичних державних кордонів поміж Галичиною і тими землями українськими з кол. російської займанщини, які опинились у Польщі. А проте деякі моральні кордони істнують. Їх не повинно бути (оплески). Теперішня доля усіх українських земель під Польщею каже всім тісно обєднитись в народній праці. „Ми вважаємо Галичан — казав промовець — і більше досвідченими людьми і більше загартованими і приріkаємо вам навіть деякий послух, коли буде вироблений спільний план, який буде однозгідний з ідеалами народу". Промовець ще раз витає Зїзд, бажає йому успіхів та просить прийняти сойм. українських репрезентантів до співпраці. (*Гучні оплески*).

Голова д-р А. Горбачевський: зголошує на підставі денного порядку вибір комісії-матки.

О. Онишкевич читає список кандидатів, пропонованих гуртком діячів Н.-Т. партії, зібраних днем раніше на необовязуючій нараді. Зазначує, що особи кандидатів підлягають дискусії, апробаті змінам з боку Зїзду.

Прочитано список пропонованих членів. Після дискусії список доповнено. До комісії ввійшли:

Комісія-Матка:

Борис Козубський посол з Кремінецького повіту на Волині, д-р Альфред Говикович, дир. „Землі" у Львові, д-р Михайло Волошин, адвокат у Львові, о. шамб. Степан Городецький, парох у Вербилівцях, Михайло Галібей, кафлярський майстер у Львові, Гринь Тершаковець, господар в Якимчицях, д-р Теофіль Окуневський, адвокат в Городенці, Антін Кунько, господар в Черневі руським, о. Степан Онишкевич, парох в Куликовичах, д-р Віктор Пащлавський, адвокат в Дрогобичі, д-р Володимир Бемко, адвок. канд. в Бережанах, Михайло Галущинський, проф. гімн. у Львові, Іван Білинський, управитель школи в Пчанах, Гриць Кузьмин, господар з Озірної, д-р Степан Баран, адвокат в Тернополі, д-р Степан Біляк адв. канд. у Львові. Олександер Ошпько, власник реальности у Львові, Д. Трояк, студент у Львові, Марія Білецька у Львові, о. Александер Стефанович, емер. проф. у Львові.

Після короткої дискусії, чи комісія матка має радити негайно чи після політичного реферату й прийняття резолюцій, комісія виходить на нараду в цілі виготовлення списку кандидатів на членів Тісного і Ширшого Народнього Комітету.

П. Зенон Пеленський читає проект нового організаційного статуту. Підчас читання входять відпоручники поліції (ст. ком. Вагнер) для перевірки запрошень присутніх учасників наради. По 10 хвилинах поліція виходить.

Потім ред. М. Струтинський відчитав реферат д-ра І. Курівця на тему: „Політичний огляд і звіт діяльности Н. К." Після цього реферату виголосив д-р Вол. Охримович реферат п. н. „Сучасне політичне положення і наша тактика". Наприкінці цього реферату д-р Охримович пропонує низку резолюцій політичного характеру. Поодинокі точки пропонованих резолюцій викликують френетичні оплески. Промовець зійшов з естради при бурливих оплесках зїзду.

Опісля послідував реферат о. Дамяна Лопатинського про партійну пресу.

Рішено партійний податок у висоті 1/4% від постійного доходу, (для селян натурою).

З огляду на пізню обідну пору (3 год. попол.) й перевтому учасників, що їх більшість прибула просто з залізниці, перервано наради на пів години. Пізно після перерви приступлено до дискусії над рефератами, д-р Т. Окуневський пропонує від імени комісії-матки на голову Народнього Комітету д-ра Володимира Охримовича. Народній Зїзд аклямацією однозгідно вибрав головою Народньо-трудової партії д-ра Володимира Охримовича, адвоката зі Львова, який одначе зрікся. Згідно з висліком нарад комісії-матки, оголошеним д-ром М. Волошином, вибрано величезною більшістю голосів Тісний Народній Комітет, в склад якого ввійшли: 1) сенатор Мих. Черкавський, 2) пос. Сергій Хрушкий, 3) посол Василь Дмитрюк, 4) посол Евген Петриківський, 5) посол Борис Козубський, 6) Марія Білецька, 7) д-р В. Бачинський, 8) о. Дямян Лопатинський, 9) ред. Ф. Федорців, 10.

Пр. 323/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 30. (9911) з дня 12. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) Бальорі Дон-кіхоти" в уступі між словами „запечували" і „потребу". 2) „В антракті" в уступі між словами а) „польського уряду" і „правда перша стаття". б) між словами „австро-угорської монархії" і „д) кінці не спишене" містять в собі єство злочину з § 65a) закону карного уявлє покончену в дни 11. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Зарядом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. 76 6 ех 1853, а імени засудження за переступство на гроші до 400 мп. — Львів, дня 13. травня 1923.

(Підпис: нечитний)

дир. С. Герасимович, 11) д-р І. Крижкевич, 12) президент Волод. Цешкевич, 13) о. прелат Т. Войнаровський, 14) д-р І. Куровець, 15) ред. Мих. Струтинський, 16) проф. Мих. Галицинський, 17) інж. Юліян Павликовський, 18) през. Юліян Романчук, 19) інсп. Я. Личинський, 20) госп. Гонць Тершаковець, 21) дир. Никифор Данищ, 22) о. шамбелян Ст. Юрик, 23) госп. Кузьмин, 23) господар Брезден, 25) господар Кунько, 26) п. Михайло Стефанівський, 27) кафлярський майстер Михайло Галібей, 28) емер. проф. о. Ал. Стефанович, 29) д-р Альфред Говикович, 30) д-р Пол. Загайкевич, 31) д-р Степан Баран, 32) д-р Антін Горбачевський, 33) д-р Антін Гарасимів, 34) д-р Віктор Пацлавський, 35) о. Ст. Онишкевич, 36) д-р Яр. Олесницький, 37) д-р М. Волошин, 38) студ. Лев Глинка, 39) студ. Мартинець, 40) проф. Дм. Греголинський.

Віддавши комісії-матці справу вибору голови партії на місце д-ра В. Охримовича, котрий не приняв вибору, Нар. Зїзд продовжує наради дискусією над рефератами.

Дальший звіт з нарад а також з рефератів подамо завтра.

Велика Україна.

Автокефалісти серед російських церковнообновленців.

На соборі живої церкви в Москві виступали представники церковнообновленців на Україні, які домагалось для своєї церкви автокефалії. „Ізвестія" передають про цей виступ в таких вирізках: „Представники виступили з доповідом про обновленський рух на Україні. В своїх промовах вони просили собор благословити оголошену ними автокефалію української церкви, при чому зазначили, що вони залишили російській державі два місця в своїму вищому органі і що вони хочуть бути в тіскому контакті з російським совітом православної церкви. Проте, члени собору побачили в ній вимозі Українців змагання відмежуватись від єдиного фронту обновлення і рахуючись з тим, що надання автокефалії Україні потягне за собою й вже потягло шляхом внесення меморіялу вимогу такої автокефалії і з боку Сибіряків, рішили надати автокефалію, але з обмеженням".

Розкрадення продуктів для голодних.

В Катеринославі засуджено до розстрілу завідуючого господарством запоріжського комітету допомоги голодним, який переводив крадіжки продуктів призначених для голодних.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ 1—?
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий запрасяж. перекладчик англійської та французької мови.

З Волині.

Учительський зїзд на Волині.

6., 7. травня у Луцьку відбувся учительський зїзд народніх шкіл цілої Волині. Він показав наглядно, що осталось від української школи і учительства. Склад зїзду був такий: 70—80 процент Поляків, 10—15 проц. елементу невиразного (є й така народність), а Українців що найбільше 10 проц. Зїзд цілий був присвячений справі польської школи і справі поширення польської культури на Волині. Українські учителі, все більше з категорії „пожондних русінуф", боячись за свої посади, сиділи тихо, а учителі Поляки розпинались за польськість школи. Виступив було учитель Дембицький й почав промову по українськи про ті несправедливости, які терплять учителі Українці. Учителі-Поляки почали гукати „не розуміми, мув по польску". Врешті промову перервав голова зїзду, зазначивши, що пройшло 15 хвилин й позбавив промовця слова.

Належиться відзначити ряд виступів на зїзді учителів-Поляків, які зазначили, як їм важко працювати на селі, як на кожному кроці „хлопи" роблять їм перешкоди, бойкотують, нічого не дають. Не така то, очевидно, проста річ ширити „польськість" на українській землі!

„Пожондни русін".

В Луцьку з наказу шкільного інспектора в польському святі 3-го травня приймали участь й українські школи. Керовник луцької української школи ім. Шевченка п. Філіпов — „істіно-русскій" Поляк оздобив на це свято всіх своїх учнів національними польськими прапорцями.

Перешкода для культурно-освітнього руху.

22. січня п. р. Володимирська „Просвіта" представила копію статуту Т-ва до володимирського староства на його-ж вимогу для додаткової реґістрації. 20. лютого п. р. Т-во „Просвіта" отримало повідомлення староства, що копію статуту Т-ва відіслано до Волинського Воєвідства (дня 5. XI. 1923 р. ч. 514) для „додаткової реґістрації" а тимчасом позакривано всі читальні „Просвіти" у володимирському повіті. Читальні можуть бути відкриті щойно тоді, як наступить додаткова реґістрація. Коли минуло досить часу від дня подачи статуту і секретар „Просвіти" М. Яворський зголосився у володимирському старості за справкою, то адміністраційний референт п. Тимощик відповів, що про реґістрацію треба старатись у Воєвідстві. 18. квітня секретар Т-ва зголосився до Волинського Воєвідства, щоби довідатись, в якому стані находиться „додаткова реґістрація Т-ва „Просвіта" у Володимирі і довідався, що копії статуту Воєвідство зовсім не отримало.

Позакривавши читальні теперішні пани адміністратори видко задоволені, що спинили культурно-освітнє життя на Володимирщині.

Страшна дійсність.

В неділю 6. травня н. р. в місті Сарнах на майдані біля церкви відбулося справозданче посольське віче, скликане послами українського клюбу Я. Войтюком з Холму і Х. Приступою та А. Пашуком з Луцька. В кінци віча посли приймали людей з ріжними запитами і скаргами. Чого там тільки не було? Під Сарнами віддано Видрицький маєток осадникам, а місцеве населення терпить нужду а браку землі. Колись дремучі ліси Сарненщини винищено до пня. Остатки вивозять день і ніч до Польщі і за заграницю. Села до сих пор невідбудовані, населення не має де навіть купити дерева на паливо, а ліс ложиться як трава. На місци, де винищено, або де і тепер валять ліс, не дозволяє Надлісництво Сарненське навіть випасу скота. Кажуть, що це лісна господарка. Досить сказати, що в тім місци, де тепер м. Сарни, 20 літ тому назад ходили ще дикі кабани і медведі, а тепер на протязі десятків верст у всіх напрямках Сари одна пустиня, яка з дня на день побільшується. З населення стягнено уже грубі мільони ніби за недозволений випас скота в державнім лісі. Лісники складають заочно протоколи, не провадивши справи, суд видає заочно „накази карні" і населення не має навіть змоги скласти апеляції. Викинуто зі служби всіх залізничників непольської національности і не признано їм пенсії. Майже що тиждень виїздить група таких безробітних на Україну. Є тут контрольна станція для репатріянтів, але її можна скоріше назвати могилою для репатріянтів. Людей тримають місяцями в голоді; тут вінчають, розводять, (розвод давав пан староста: жінку до Польщі, мужа на Україну, або навпаки), родять, умирають і т. д. Цей п. староста посадив до вязниці жінку Теодору Салабай з двома маленькими діточками, з котрих одно при грудях, за те, що хотіла йти до Новоград-Волинська до мужа. Притримано її 7 місяців на „пункті", а коло місяця тримають уже в тюрмі. На життя тих трьох осіб видається на добу двіста (200!!) марок. Про шкільництво й не згадувати. Одна свідома очергічна учителька добилась для громади української школи, але через місяць була уже без посади. Одному з українських учителів шкільний інспектор звернув увагу, чому він бувае в українських домах. Каже — вам, як польському урядовцеви можна бувати тільки в домах польських! В Сарнах заборонено 22 лікарям практику, а то з то причини, що не мають вони „обивательства". Лікарі ці мешкають не 15—18 літ в Сарнах і повіті, много з них служили на польській державній служби, коли була епідемія, всіх їх зареґістровано до польської армії, яко лікарів, але заробляти на кусок хліба заборонено. На всю Сарненщину мають право лікарської практики двох лікарів! При таких умовах нічого й не згадувати про санітарне становище Сарненщини. І так без кінця. Можна би написати про це цілі томи, але й цього здається досить, щоб уявити собі стрішний образ з життя Сарненщини.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ на „Протези для наших Інвалідів" (штучні ноги) на конто фонд протез в „Союзі Українських Інвалідів", Львів, вул. Руська ч. 3. II. пов. Жертвуючи, робите велике благородне діло і сповните горожанський обовязок. 1—?

Серед російських монархістів.

В останній час серед російських монархістичних кол дається завважити певне оживлення. Офіціяльний орган російських монархістів „Еженедельник монархического совета" „Новое Время" в своїх статтях дає ряд натяків, що монархісти готуються до якихсь виступів. „Єжен. Мон. Сов." пише: „Навіть ті чужоземні держави, які недавно в Генуях і Гаагах стреміли до навязання тісних відносин з совітською владою нині від неї з огидою відвертаються". Чужоземні уряди „починають навіть говорити про те, як і під чим керуванням можна зробити кінець пануючим в Росії страхіттям". „Руль" цитуючи ці уривки з статті монархічного органу зазначає: „Зважившись на це, що осередок монархічних організацій перенесено до Франції, не можна мати сумніву відносно того, до якої закордонної держави стосуються ці натяки". В „Матен" ще 2. травня поміщена була така телеґрама власного кореспондента з Білгороду: „Білгородські газети „Ноаі Ліст" і „Трибуна" повідомляють з певного джерела, що серед російської еміґрації зараз провадиться підготовка великого протибольшевицького руху. Великі князі Миколай Миколаєвич і Кирило Володимирович мають стати на його чолі. Мають бути також притягнені генерали Гурко, Врангель, Сахаров і Кутелов. Великі князі і лідери правих партій мають в ближчий час видати маніфест до російського народу, закликуючи його скинути панування большевиків". По інформаціям монархістичної „Руси" сподіються приїзду великого князя Миколая Миколаєвича до Парижа. Російська еміґрантська преса як „Руль" і „Дні" до всіх цих заходів монархістів ставляться скептично, уважаючи, що вони не відповідають теперішній політичній ситуації.

РІЖНІ ВІСТИ.

Нота Раковського.

В імени уряду радянської України звернувся Раковський до льорда Керзона з нотою, в якій заявляє, що Красін заступає рівночасно справи Росії і України і що уряд рядянської України вповні солідаризується із становищем Красіна в англійсько-совітськім конфлікті. Раковський запевняє, що Україна бажає мира і доложить зусиль, щоби конфлікт усунути.

Пояікаре про Поруря.

Поанкаре заявив на засіданню фінансової комісії в Парижі, що окупація Поруря принесла Франції 62,650.000 фр. розходу, а 78,000.000 приходу.

Контроля платоздатности Німеччини.

„Times" пише, що на днях виїде до Німеччини коаліційна комісія експертів для контролі платоздатности Німеччини.

Кошти комуністичної аґітації.

Англійський письменник „Юстіус" містить статтю, в якій стверджено, що совітський уряд на протязі 1922 р. видав на комуністичну аґітацію за кордоном 27 міл. рублів золотом. Для самих французьких комуністів асигновано 3 міліони.

В Порурю.

Французи сконфіскували в ріжних банках Поруря 6 міліярдів мк. Окупаційна влада видала всім залізничникам наказ зайехати страйк, в иншому разі їх місце займуть Французи

Здоровля Бонар Лоуа.

Льондонська преса звідомляє, що стан здоровля Бонар Боуа поправився дуже мало. Його легені є дальше загрожені. Бонар Лоу зараз по переговорах з Красіном і після ліквідації кабінетної кризи повертає знову на спочинок, або й подасться до димісії.

З Ірляндії.

В кількох місцях в Ірляндії вибухло повстання. Армія душить повстання терором.

Після вбийства Воровского.

„За Свободу" пише, що убийник Воровского Конради в 1921 р. був інтернований в польськім таборі в Сосновци враз з армією Петлюри. Його товариші згадують його, як добру, зрівноважену людину. Тільки в розмовах про большевиків Конради був завжди зворушений і присягався помститись на них за смерть батька.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу було б, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Перший тиждень української Мистецької Виставки.

Від Секретаріяту „Гуртка Діячів Українського Мистецтва" одержуємо такий комунікат: На скільки перший рік систематичної праці „Гуртка" поширив зацікавлення українського громадянства мистецькими справами, вказує білянс української мистецької виставки за перший тиждень її тривання.

Передмова до цілого виставки, яка кінчалася словами: „Ми даємо все, на що нас стати, а від громадянства вимагаємо тільки зрозуміння", не була ударом в порожню.

Про висоту мистецького рівня досягненого сьогорічною виставкою, скаже своє авторітетне слово фахова критика, якої покищо першим словом була замітка москвофільського тижневика „Жизнь", в якій сказано про виставку, як про явище гідне европейського форуму. На цьому місці хочемо одначе перевести статистичний підсумок першого тижня виставки, підсумок, який дає основу для повного оптимізму. Протягом семи днів, відвідало виставку 840 осіб, при чому в часі отворення приняло участь 240 представників усіх кол і громадських інституцій. Коли візьмемо під увагу, що протягом тогож часу, в минулому році, відвідало виставку 370 осіб, то поступ в тому напрямі просто неожиданий. До тогож уже в першому тижні зорганізовано дві прогульки з Перемишля (около 200 осіб) та переведено через виставкові салі цілий ряд кляс середніх груп з вищих українських шкіл. Збільшений фреквенції гостей відповідає і стан виставкової каси так, що протягом семи перших днів покрито майже половину каштів виставки. Слабше, одначе, як попереднього року, представляється справа закупна експонатів. Секретаріят а властиво експоненти мають одначе надію, що дальші дні виставки принесуть і в тому напрямі позитивну зміну. Покищо закуплено Холодного, Ковжуна і Лісовського. Богато гостей запитує про ціни картин Перфецького. Подушка та Кульчицької. Великим зацікавленням тішиться льотерія картин. Оскільки купно жеребів ліпе досьогочасним темпом, то льосування першої серії жеребів, мотиме відбутися уже в найблищу неділю. Льотерія, це можливість для тих, хто не в силі закупити картини — прийти в її посідання шляхом щасливого випадку.

Тим, що не відвідали ще виставки пригодується, що вона відкрита що дня в салях Музея Наукового Тов. ім. Шевченка (Чарнецького 24. І. пов.) від 9. до 6. години. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів, що приходять на виставку групами, по 500 мк. від особи. Для незаможних і еміґрантів вступ безплатний. Ціна жеребу льотерії картин — 5000 мк.

НОВИНКИ.

— **Новий закон про ґрунтовий податок.** На онодішному засіданню польського сойму переведено дискусію над новим законом про ґрунтовий податок. Справоздавець пос. Морачевскі підчеркнув одноду шну опінію комісії, що ґрунтові і будівляні податки перестарілися. Поки що, одначе, треба вдоволитися достосуванням закону про ґрунтовий податок до спадку марки, відкладаючи основну зміну цього закону на пізнійше. Комісія пропонує стократне повищення податку, обнижуючи рівночасно стопу для малоземельних а повищуючи для власників великих просторів. Комісія прийшла до переконання, що найкращим мірилом є державний данину, плачений від земель. Польський уряд приняв під розвагу нові чинші, обчислюючи на примір 1 морг житнього поля на 280.000 мп. річного приходу. Маєтности понад 60 моргів, які до тепер платили по 77.40 мп. від морга платали би по 7.740 мп. в користь державного скарбу без автономічних податків. Ціле оподаткування одного морга винеслоб разом з прогресією 21000 до 36000 мп.

— **Ільків робить гешефт.** Польська преса доносить, що посол Ільків на спілку з польськими капіталістами зорганізував у Варшаві комерційне підприємство „Ukrainopol" для розвитку польської торговлі.

— **Бомбою і револьвером.** На днях доконав власник дібр Владислав Нівіньскі револьверового атентату на заступника президента головної Земельної Комісії у Варшаві Олєвіньского. Нівіньскі стрілив до Олєвіньского тричі на вулиці; один зі стрілів покінав Олєвіньского на місці трупом. Польська державна поліція, якій Нівіньскі віддав себе добровільно до диспозиції перевела слідство; результати слідства удержані в тайні. Нівіньскі зізнав, що атентату доконав з особистих мотивів мести, ходять одначе чутки, що атентату доконано на тлі партійних порахунків Пяста з Хіеною.

— **Проти українських спортових товариств.** Українська молодь в Кутах задумала організувати спортове товариство „Запоріжжя" і в тій ціли вислано до воєвідства прохання о затвердження статуту, одержаного від спорт. Т-ва „Україна" у Львові. Станиславівське воєвідство заборонило заснувати спортове товариство в Кутах, мотивуючи це тим, що ініціятори є політично підозрілі і що „Запоріжжя" має характер військової організації ворожої для Польщі.

— **Аретіно під судом.** Перед судом присяглих у Відні відбувся недавно процес о злочин неморальности, закинутий італійському поетові Аретінові, який тому 400 літ написав свої „Чужоложні сонети". В „заступстві" нежиючого автора ставили перед судом його німецькі видавці, письменник Кальмер і накладчик Гевезі. Присяглі судді, беручи на увагу чисто мистецькі поняття їх „провини", увільнили обох від обвинувачення...

— „Бий Жида — спасай Польщу! На мурах Львова появилися на днях чорно обрамовані плякати, підписані якимись анонімовим „Комітетом оборони Польщі", де під знаменем жидівської звізди читаємо: „Отсим подаємо до відома цілої польської суспільности жалібну вістку, що слідуючі члени польського народу вмерли на днях ганебною і гідною погорди смертю, бо продали свої доми, ліси, земні продукти і т. д. найбільшому ворогови Польщі — Жидам". Тут слідує цілий ряд імен „спішедавчиків", а на закінчення додано цю побожну молитву: „Щоб земля, яку вони збещестили, а якої були негідними синами тяжкою їм була. Польська суспільність хай бойкотом виключить їх з поміж себе".

— *Звір.* Минулої неділі арештовано у Львові якогось Антона Венгра під замітом знасилування 11-літньої дівчинки. Тогож Венгра підозрівають о знасилування і убийство Яніни Юзьвінської, про що в свій час донесли часописи.

— *Як позбути з дорогнею.* Польський комісар для боротьби з харчевою лихвою п. Гартлєб, якого деякі часописи зовуть „геніяльним" завізвав власників цукроварень, щоби вони подали скількість їх засобів, з огляду на вивіз. Усі цукроварні подали величезну скількість засобів супроти чого п. Гартлєб дав дозвіл на вивіз цукру за кордон. Тимчасом в краю став цукор рідкістю до того, що один кг. цукру коштує тепер 12.000 марок, а за кілька днів має коштувати 20.000.

— *Вітряки „евреїв".* О. Венгринович парох в Тарнаві вижній дістав таке письмо: Starostwo w Turce, L. 7561/23 dnia 5/4 1923. Do Wnego ks. Wenhrynowicza Wlodzimierza gr. kat. proboszcza w Turnowie wyżnej. Na rekurs wniesiony do Województwa w Stanisławowie przeciw tut. orzeczeniu z dnia 1. XII 922 l. 20094 skazującemu Wnego ks. za przekroczenie z § 11. rozp. z 20. IV. 1854. Dz. pp. Nr. 96. popełnione przez prowadzenie agitacji wyborczej (!!) na karę 7 dniowego aresztu zawiadamiam, że Województwo w Stanisławowie reskryptem L. 18935|II 1923 z dnia 19 marca 1923 nie uwzględniło i zatwierdziło zaczepione orzebzenie z motywów w nim przytoczonych, zaraxem darowało w drodze łaski powyższą karę. Wnemu księdzu ze względu na jego stanowisko społeczne i podeszły wiek. Od tej decyzji niema w myśl § 3. rozp. Ministr. z 31. I. 1860. Dz. pp. Nr. 31. dalszego rekursu. Starosta Frankowski. Do rechi, o. Венгринович, який помимо „подешлего веку" сидів уже тричі в польській тюрмі.

— *Комітет* зізду б. учениць (-ків) професора Олександра Стефановича повідомляє інтересованих, що поминальне богослужения за померших членів відбудеться в суботу 26-го рано о год. 8·30 в церкві духовної семінарії при ул. Коперника. Відтак підправа на Личаківськім кладовищи. Вечером товариські сходини на „Бесіді" в Народнім Домі (ул. Рутовського 22). Початок о 6-ій годині. Рівночасно подаємо до відома, що не лежало і не лежить в інтенції комітету з приводу ювілею нашого катехита і професора збирати жертви на „Рідну Школу", а хочемо утворити постійний фонд імени Ювілята. На цю ціль просимо складати датки. За Комітет: *Шухевичева, Бідецька, Малицька, Бісікевич.*

— *Любка Неллова в Швайцарії.* По світлім концертовім „tournée" в Німеччині, що було справжнім тріюмфальним походом, концертувала

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

На границі Трації.

Софія. Болгарське правительство видало компетентним властям гострий приказ сторожити пильно над границею зах. Трації, так щоби не допустити до цього, щоби вдиралися нові ватаги. По обчисленням зі сторони міродатних кругів число збігців на території Болгарії виносить загалом 700.000 чоловіків, жінок і дітей.

Саботаж на залізниці.

Париж. Як повідомляють із Крефельд, на залізничій лінії Крефельд-Форстгава експльодувала бомба. Наслідком вибуху зірвані шини на більшому просторі. Надіжджаючий паровіз вискочив із шин.

Операція Бонара Лоуа.

Льондон. 21. ц. м. Бонар Лоу піддався операції гортанки.

Дімісія Бонара Лоуа.

Лондон. Бонар Лоу подався за порадою лікарів до димісії. Король димісію приймя.

Льондон. Макдональд висловив жаль з приводу уступлення Бонара Лоуа.

Фош у Поянкаре.

Париж. Поанкаре приймяв у суботу маршала Фоша. Він здложив йому обширний звіт зі свого побуту в Польщі і Чехословаччині.

Анґлія повстримує Ґрецію.

Льондон. „Таймс": Англійський повновласник в Атенах дорадждував грецькому правительству поміркування та звернув йому увагу, що проба заволодіти Східною Тракією збільшить іще трудности, що їх має до побореня грецька делеґація в Льозанні.

Швайцарська Союзна Рада не прийняла ноти Совітів.

Берно шв. Союзна Рада постановила, що на ноту совітів у справі вбивства Воровского відповість покищо неприйняттям її до відома.

Наслідники Бонара Лоуа.

Льондон. Польрад. Часописи вичисляють як можних наслідників Бонара Лоуа: Керзона, Болдуіна і Бальфура.

Кривава маніфестація.

Дісельдоф. Товпа страйкуючих шахтярів копальні в Бохум уладила маніфестацію, підчас котрої прийшло до сутички з націоналістами і поліцією. В сутичці вбито одну особу, 6 ранено.

Справа Круппа.

Дісельдорф. Після затвердження трибуналом присуду на Круппа і тов., обвинувачені внесли спротив до касаційного трибуналу.

Вбиство міністра в Царгороді.

Льондон. Райтер з Царгорода: Італійський карабінієр заатакований турецькими військовими і студентами, у власній обороні покористувався оружем, ранячи турецького пенсіонованого генерала. Карабінєр скоронився у французькій головній кватирі.

Льондон. Часописи звідомляють, що жертва стріляниии між італійським і турецьким жовніром у Царгороді мін. Алі Різа паша помер. Турецьке правительство безуспішно домагалося видачі вбийника і з цієї причини вислало ноту до італійського правительства.

Бувший турецький султан в Сан Ремо.

Сан Ремо. Дня 21. ц. м. прибув тут б. турецький султан разом із почотом.

Арештування саботажистів.

Ессен. Арештовано тут 20 чоловіка, приговлених на доконуванню саботажу. Три особи належали до таїного стоваришення, яке організувало саботажну акцію на окупованій области. Осідком його була місцевість на неокупованім терені Німеччини.

Бельгійський план відшкодувань.

Париж. „Матен": Бельгія повідомила Францію, що бельгійський амбасадор в Парижі вручить у найблизшому часі Поанкаре плян у справі проблєм відшкодувань.

Анґлійсько-совітський конфлікт.

Париж. З Москви звідомляють: Більшість сов. комісарів є думки, що зірвання взаємин з Англією було би для Росії погубне. Вони схильні здержати пропаганду на Сході, хоч з другої сторони заявляють, що Англія не має автентичних доказів цієї пропаганди. Петроградська робітнича рада приняла резолюцію, яка домагається відкинення англійських услівій.

Любка Колесса в квітні в Швайцарії і як до тепер всюди, так і там викликала загальний подив і захоплення. Про її концерт пише на пр. „Neue Züricher Ztg." з дня 20. квітня 1923 таке: „Концерт молодої пяністки. Любки Колесси, є одним з тих концертів, що лишають рідкі, незатерті враження. З пересадними похвалами треба бути звичайно обережним, але тут, в тім випадку можна сміло говорити про чудо. Не розуміємо під тим „чудесної дитини" (ein Wunderkind). — Нею була Любка Колесса давнійше—є се майже ще діточа, а всеж таки вповні зріла артистка першого ряду, геній що до техніки і музикальности. Що до техніки, то ся молода, цвитуча дівчина, свобідна від всякої пози, опанувала її з такою майстерностю, що може успішно соперничати з найпершими мистцями нашого часу; у неї є така чистість, така неомильність в найтяжших фігураціях невіть в заворотнім темпі, таке багатство нюансів в ударенню і силі від титанічного фортіссімо до найтихшого „пяна", що одначе ніколи в солодкість не попадає—словом: така досконалість, перед котрою мусиш склонити голову в покорі і захопленню". В подібний спосіб пишуть про концерти нашої артистки: „Berner Zeitung" з 19. квітня, „Berner Tagblatt" і „Der Bund".

— **Бомби в Кракові.** Слідство в справі підложення бомби під редакцію „Нового Дзенніка" в Кракові, посувається черепашиним кроком. Поліція шукає за виновниками в робітничих кругах, тоді, коли їх треба шукати в колах краківських „фашистів" а під прапора „Розвою". Більшість польських часописей збуває атентат мовчанкою а деякі посуваються аж до імпутування „жидівської провокації".

— **Бандитизм в Польщі.** В околиці Хшанова напала бандитська ватага узброєна в криси на жидівських купців і ограбила в них 6 міл. мк., при чім бандити стріляли до Жидів з крісів і револьверів.

— **В неділю 27. мая 1923** інавгураційний Концерт симфонічної оркестри у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Програма: Вербицького симфонія, Гайдна: симфонія і Мендельсвона: увертура. Концерт попередить привітання. Початок год. 11·45 в полудне. Білети раньше продає книгарня Т-ва ім. Шевченка.

— **Щоби уладнити** набуття збірки знаменитих оповідань О. Маковея „Прижмуреним оком", котра вийшла накладом Союза Українських Інвалідів, висилається на адреси відомих громадян за посліплатою. Дохід з розпродажі призначений нашим інвалідам — отже Союз думає, що ніхто з громадян не відмовиться викупити цю книжку.
XXI 1—5

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салах Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. **Полагоджуйте свої потреби в** українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 **а.** 2067 17—30

† Посмертні згадки.

Йосифа з Вітошинських Саїв, вдова по о. Корнилі Саїку, парохови Себечева, померла в дни 9. травня с. р. в Крехові в 85 році життя. В. її П.І 2355 1—1

Поспішайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Репертуар українського театру під дир. Івана Когутяна. — **Долина,** сала „Сокола". Понеділок, 21. V. „Баron Цигань" оперета. Виступ В. Коссака. Середа, 23. V. „Галька" опера. Виступ В. Коссака. **Болехів,** сала „Сокола". Второк 22. V. „Баron Циган'в" оперета. Виступ В. Коссака. Четвер, 24. V. „Галька" опера. Виступ В. Коссака. 2334 а 2—2

Управа приватної дівочої гімн. УПТ. з правом приподности в Станиславові подає до відома, що: 1) вписи до І. кл. (до вступних іспитів) відбудуться 21. і 22. червня п. р., 2) вступні іспити до І. кл. відбудуться 25. червня, а до клас II-V. в днях 25. і 26. червня п. р., 3) подання о допущення до вступних іспитів до клас II—V. можна вносити до 24. червня п. р. 4) всі ученці, що по раз перший вписуються до сеї гімназії мають при записі предложити метрику і свідоцтво щіплення віспи. — И. Даниш. Станиславів, вул. Липова 44. 2320 2—4

На Рідну Школу зложив Амат. Кружок в Ворвулинцях 13.000 мп. і ключе Ам. Кружок в Торскім. За жертву складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т.
IX 1—1

Дрібні оголошення.

СИРОТА по священику звяжеч домашнє господарство, особа вільна, глядає місця заряду домом. Зголошення під „Сирота" до Адміністрації. 2354 1—1

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уга" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 1—8

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також а правного солиситатора визнаючогося на табулі і вміючого писати на машині повійне зараз під корисними условіями а.ц. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6 Неузгляднені оферти будуть полишені без відповіди. 2353 1—6

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонове поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 0-30

ГРАВЧИНЯ першорядна виїде радо в гірські околиці. Зголошення під „Янка" до Адміністр. „Діла". 2341 2—3

ГАРБАР (техік гарбарський) з німецькою школою і практикою, бувший управитель фабрики шкір у Відні, уладить також фабрику після найновійших вимог техніки. — Яворський, Нижанковичі коло Перемишля. 2344 2—3

ОДИНОКА українська гіпсарка і вапнярка Спілки „Комерсант" в Олешеві продає першорядний гіпс і вапно власної продукції по конкуренційно низьких цінах. Поручається гіпс на кемічний, горохи капусти. Відомість „Комерсант" Гродзіцких 2, Львів. 2345 б) 2—3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громозводи, вікна до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерською і Кордецького). 2297 6-10

КАВАЛЄР літ 36, на високім становиску, з університетським образованням навяже знайомість з панною або вдовою до 36 літ в матримоніяльній цілі. Посаг вимаганий. Зголошення слати на адресу: Poste restante оказателеви 10-марківки Серія II. D. N. Nr. 286.284 почта Brzozów коло Синока. 2349 2—2

У КОГО лежить непотрібний музичний інструмент (скрипці, гітари, мандоліни, фісгармонії) **належить жертвувати для** „Українського Дому Інвалідів" **у Львові,** при вул. св. Софії **ч. 25.** XXI 5—4

ЦІНА Сі Лист в Бродах до відбору. 2337 3—8

Збирайте зелену майну!

(Кантарида, Шпанська муха, Lytta Vesicatoria), яка появляється лише в маю і червні на ясенях. Спосіб збірки, убивання і сушення майки посилаємо кождому даром. Суху майку купуємо в кождій скількости і платимо найвищі ціни. Спілка українських кооператив Галичини, Львів, Зіморовича 20. 2338 2—3

?? Чи Ви вже прочитали ??
О. МАКОВЕЯ
ЗБІРКУ ЗНАМЕНИТИХ ОПОВІДАНЬ
„Прижмуреним оком"
Замовляйте негайно
в „Союзі Українських Інвалідів" ЛЬВІВ, вулиця РУСЬКА ч. 3.
XXI **ДОХІД НАШИМ ІКВАЛІДАМ.** 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Архітект уповн. будівничий
судово заприс. знаток технічної будови
Інж. Лев Левинський
Львів, вул. Содова 3 (бічна Потоцкого).
Виконує будови, плани і кошторисн церков і світських будинків. Виробляє затвердження планів в консерваторії культури і штуки та поміч в дирекції і банку відбудови.
2339 1—2

Заява.

Взиваю ПП. Марію і Евгена Жилинських в Тернополі і п. Мальвіну Алексевичеву у Львові, щоби заперестали поширювання вульгарно-ужиденної клевети відносно моєї Родини, в противнім случаю пошукаю сатисфакції в иншій відповідній дорозі, а всіх знайомих прошу приняти це покищо до відома.

Степан Левицький
2336 1—1 нотар в Підгайцях.

Оголошення.

Повідомляється, що після рішення Надзвичайних Загальних Зборів господарсько-торговельної Спілки „Сільський Господар" кооперативи з обм. пор. в Копичинцях з дня 18. квітня 1923. уділи членів фізичних, крім сільських кооператив, передається місцевій кооперативі „Народний Дім" в Копичинцях. По зареєструванню зміненого статута на „Повітовий Союз кооператив", Спілка замикає свій детальичний склеп і працює лише з кооперативами повіту. 2358 1—2 УПРАВА.

Українські торговці!!

Є до відступлення в повітовім місті недалеко Львова дуже добре ідучий інтерес засмотрений в велику скількість товарів. Потреба готівки около 1000 долярів. В другім місті відступиться вільний льокаль на склеп за 100 долярів. Залізниця в місці. Відомість: Львів, Ринок 10, Хомяк Дмитро Перепетня. 2345 а) 3—3

Робітникам і Кооперативам

поручає КОВБАСИ свого виробу
ФАБРИКА ВУДЖЕНИН
Петро Майка, Тернопіль.
Солонина і смалець стало на складі. Ціни купецькі. 2217 4—4

Жадайте сейчас цінників

IV НА 2 3
КОСИ і СЕРПИ
правдиві тільки з маркою золотий сніп на зеленім полі і написю „Сільський Господар", які висилає
КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОД. СПІЛОК „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" у ЛЬВОВІ, вул. Зіморовича ч. 20.

Зіморовича 20. Львів,

Ширіть наш часопис!

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити наше П. Т. Громадянство, а особливо же наших давних Вп. Членів, що рішенням Заг. Збору членів з 11. грудня 1922 р. зістав при зміні нашого статута також піднесений уділ в нашій кооперативі до висоти 5000 мп. (вписове для нових 500 мп.) і тому просимо в нашій конторі або перекозом до 31. мая 1923 р. ласкаво давні уділи доповнити, бо по тім часі недоповнені уділи тратять право членства. Згляднo нових членів приступати до нас хоч, як не більше — то з 2 уділяни на 10.000 мп. Кооператива наша заложена ще в 1900 р., повиняла значно свої робітні біля 8 сукон та дає тепер многим учащим і робітникам науку і зарібок, а на будуче хліб у руки. Також веде нови торг. відділ, де продає і висилає полотна, шифони, вовни, гафти, кустки, канву, шитки до цитри і вишивання, як: D. M. C., Clark, Coats, Harland, Трійка, Metz-a і ин., дальше вишивки, вишив. сорочки, краватки, блюзки, народні строї і ин., подрібно й гуртом для спілок, купців і ін. Вкінці приймає вона також ощадности на вкл. книжочки і платить не менші відсотки чим почавтні капіталісти. Забезпечення ощадностям дає наша реальність і довголітна фірма. Адрес наш: Жіноча спілка промислова „Труд", Львів, Ринок ч. 39. —

5—5 З поважанням ДИРЕКЦІЯ.

СЕЗОН МИНУВ ЦІНИ ЗРЕДУКОВАНІ.
2025 3—25
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1. **СКЛАД ОБУВИ**
ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАН

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від суботи 19. травня п. р. могучу біблійну драму на 6 дій о великій мистецькій вартости п. з.
„Йосиф в Єгипті і грішна Путифара"
Головні ролі віддають першорядні світові артисти.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 39 (9.920). Львів, четвер 24. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.522.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. хорон. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

КОНЦЕРТ в СУБОТУ 26. ТРАВНЯ Ц. Р. з нагоди святкування 25-літнього Ювілею Товариства „ОСНОВА" при співучасти Вп. Пань О. Парохоняк-Козакової, І Шмориковської-Приймовоі, Вп Панів Андрієнка, О. Москвичева і Хору „Бандурист". — По концерті відбудеться в великій салі „Народнього Дому" у Львові

„ВЕСНЯНИЙ РАВТ"

Початок концерту о год. 7·30 вечер. Запрошення і білети можна набути в Українськім технічнім Товаристві Львів Ринок ч. 10, II. пов. від год. 6—7 веч. 1—3
2350а

Народній Комітет.

Конституюче засідання нововибраного Народнього Комітету відбудеться в суботу, дня 26. мая с. р. о год. 5-тій попол. в редакції „Діла".

Денний порядок засідання:

1) Вибір Президії, Секретаріяту і Екзекутиви.

2) Біжучі справи.

Проситься всіх членів Т. Н. К. безумовно явитися.

Сучасне політичне положення й наша тактика.

(Зміст реферату д-ра Володимира Охримовича на Народньому Зїзді 21-го травня 1923.)

Щоби казати про сучасне наше політичне становище треба нагадати собі, яким воно було раніше. І ось з того порівнання виходить, що наше політичне положення значно погіршилося. Не треба пригадувати, яку страшну депопуляцію спричинили війни й революція. Особливо болючою для нас втратою являється проріджения рядів нашої інтелігенції. Під економічним оглядом ми зубожіли непомітно більше, ніж котра будь із воюючих сторін.

Звичайні наслідки війни: здичіння обичаїв і обниження культури також відбилися на нас більше, ніж на кому иншому, бо війна, або вірнійше війни велися на кількох фронтах серед найбільш жахливих умовин.

Та замісць дістати можливість піднестися після воєн, ми втратили всі й дотогочасні здобутки, програвши війну на всіх фронтах. Соборна Україна пошматованою на кусні. Державність втрачена на користь національних ворогів. Що більше: раніше український нарід у своїй суцільній більшости на наддніпрянських землях був поневолений нарівні з російським під царським режімом.

Тоді український і московський нарід мали бодай це одно спільне у своїй долі, що оба були поневолені соціяльно пануючою клясою. Тепер український народ за Збручем перебуває у подвійній неволі: національно-політичній і соціяльно-економічній. Отже ясно, що становище Українців за Збручем ще погіршилося. Тут-же, в б. Австрії, ми перебували в ярмі, але не були переслідувані безпосередньо, тільки посередньо. Бо Австрія послугувалася як зброєю проти нас — Поляками. Цей, тоді посередній орган — став тепер безпосереднім законодавцем і виконавцем протиукраїнських переслідувань. Нічого й говорити про відомі всім факти арештів, карних експедицій, реквізицій, екзекуцій — про всі ті явища, які нищать нас, не дають змоги працювати та розвиватись ні культурно ні економічно.

А проте не можна промовчати деяких позитивних явищ, проявів і наслідків великої хуртовини. Таким позитивним явищем на цілім просторі України є факт, що ми перервали засиджения наших земель під ворожими займанщинами. Прийшло оживления історичної традиції: ми можемо тепер навязувати нашу історію до новійших часів, до нашої державности над Дніпром і Дністром. Соборність і суверенність перестали бути романтичними мріями, які існували лише в уяві. Співпраця двох частин народу скріпила національну свідомість і скристалізувала ідеали нації.

Арена дипльоматичної діяльности перенеслась з терену Відня на міжнароднє форум, — події винесли нашу справу далеко поза вузькі рамці.

Значіння усіх тих явищ є тим більше, що сучасне політичне становище у світі не є стійне. Зміна може не наступить швидко, а проте може прийти з більшою імовірністю і з більшою користю для нас, ніж колиб не було великої війни та всіх її проявів.

Річ у тім, щоби ми перенесли теперішнє лихоліття і довели наш нарід до тих подій з відповіднім запасом сили і енергії. Отже нашою ціллю є: зберегти і скріпити ті сили до слушного часу.

Щож треба робити нашій партії, щоби відповісти поставленій собі меті. Першим засобом до цього є основна зміна нашої дотеперішньої тактики. При перевірці нашої тактики треба ствердити три характеристичні прикмети нашої дотеперішньої тактики. Першою такою прикметою був безмежний оптимізм. Кождий вірив, — а коли й не вірив, то мусів вірити бо инакше звали його зрадником, — що все буде як найкраще. Коли повстала наша республика всі мусіли вірити, що республика вдержиться і ніхто не думав про те, що республика може і не вдержатися.

Правда, це було з одного боку добре: оптимізм піддержував народнього духа. Алеж беззастережний оптимізм казав резигнувати з того всього, що треба було робити, коли би ми були рахувалися з можливістю також некорисного оброту справ. Нікому й на думку не прийшло зберегти те, що ми могли зберегти на випадок гіршої можливости, богато того, що мали в своїх руках підчас нашої державности.

Колиж наша справа перейшла на міжнароднє форум, то всі навіть і песимісти вірили, що станеться краще, ніж потім сталося. Нашою народною виною є також „вибір" Ількова і Ко, бо ми не були як слід приготовані до виборів.

Другою нашою характеристичною рисою був рахунок на чужу поміч і беззастережна віра в цю поміч. Ми очікували її з ріжних сторін. Рахуватися з чужою помічю і шукати її треба, але не покладатися на неї цілком, з повною вірою і без застережень.

Третє, чим ми відзначились, це пасивність.

В останніх літах ми трималися тактики пасивної резигнації.

Але цю пасивну резигнацію можна оправдати аргументами, які може мали повну правду. Але ці аргументи мали підставу лише до дня 14 березня. Пригадую колишнє резіме Вп. през. проф. Ю. Романчука, що зовсім треба береттися пасивности й змагати до активности в усіх ділянках національного життя.

Дальше: ми мусимо рішуче зірвати з гаслом т. зв. „єдности". Єдність мусить бути в спільній національній ідеольогії, в спільности мети. Але єдности у методах боротьби не може бути, так само, як у способах ведення війни на фронті, де є багато найріжнороднійших засобів. Єдність метод перемінює громаду в стадо баранів. Треба йти ріжними шляхами до спільної мети. Відповідно до вдачі, нахилів, темпераменту не тільки одиниці, але і цілої політичної організації партії, треба приняти відповідні методи поведінки. Очевидно, що дехто міг би заявити себе рішучим сторонником напр. радикальної революційної методи боротьби ...але з застереженням до своєї особи, яка, мовляв, не може йти на таку роботу з огляду на своє становище, посаду, вік і т. д. Очевидно: така тактика буде вигідна, але не для народу, тільки для даної особи, отже кождий член нації мусить найти собі таку методу діяльности, до якої він здатний. Треба зірвати з поглядом одної тактики для ріжних груп і партій.

Наша ціль: соборна і незалежна держава (гучні оплески), але до тої цілі можна і треба йти ріжними методами, ріжними шляхами.

Треба глядіти, щоби не випускати з рук того, що ми можемо взяти. Тому не простягати рук зразу занадто далеко, відмовляючись згори всього близшого й доступнійшого. Тепер, найшовшись під Польщею вкупі з землями Волині, Холмщини, Підляшя й Поліся, треба йти до повного зєднання з отими землями. І ця обставина, що ми маємо проти Польщі союзника в тих землях, є чи не єдиним реальним нашим здобутком. Мусимо використати цю обставину як найповнійше. Тому мусимо домагатися повної територіяльної одноцілої автономії для всіх тих українських земель під Польщею. Я знаю, що ми цього швидко не осягнемо, може взагалі не осягнемо, але це гасло буде гаслом найдальшого етапу до повного зєднання з цілістю українських земель у власній державі; а одночасно всеж таки ближшою, можливійшою до осягнення ціллю. Є багато противників висуненя такого постуляту; вони добачують у йому відмовления від національно-державницької ідеольогії. Але цікаво, що цю аргументацію використовують у демагогічний спосіб наші партійні противники. Ясно: в інтересі наших противників є розбити й ослабити нашу партію. Гірше є те, що багато осіб із власної нашої партії дає керувати собою особистими інтересами, симпатіями й антипатіями на шкоду інтересів партії. Які методи боротьби вживають наші противники, вказує от хоч би факт, що саме тепер, коли є найменше даних до того — кольпортується усюди найбільше число поголосок про угоду, яку мов би то наша партія збиралась заключити з Поляками. З нашого боку не було ані одної угодової спроби. Взагаліж єдиним натяком на можливість угоди є листи гр. Лося до ріжних українських діячів, але всі ті листи остались без відповіди, — взагалі без жадної відповіди, або без відповіди по суті".

Тут промовець пропонує резолюції, зазначуючи, що резолюції економічного й культурного характеру будуть пропоновані окремо. Промовець сходить з естради при бурливих оплесках Народного Зїзду.

Народній Зїзд.

Організаційний Статут партії.

Реферат про зміну Організаційного Статуту української народньої трудової партії виголосив Зенон Пеленський. Референт вказав, що зміненї умовини вимагають зміни Організаційного Статуту. Давнійший Народній Зїзд вибирав тільки половину членів Тіснійшого Народнього Комітету, а другу половину десигнувало політичне товариство „Народня Рада", себ-то в склад Тіснійшого Народ-

---

Пр. 327/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Діло" число 33. (9914) а дня 16. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Роковини весни народів" в уступі від слів „приводячи" до кінця артикулу. 2) „Польський голос про культурну законність у польскій державі" в уступі від слів „Бо доторкнувся він" до кінця артикулу містить в собі єстав ад 1 злочину з § 65a) закону карного, ад 2 вростушку з § 24 закону прес. з 17.XII. 1862 ч. 8/6 Дзп. узнав доконану в дня 15. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив заняття цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. Наказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мк. — Львів, дня 16. травня 1923.

(Підпис вичитний.)

лього Комітету входив цілий виділ „Народньої Ради". В створених умовинах „Народня Рада" не може проявляти своєї діяльности. Супроти того Народній Зїзд мусить змінити Організаційний Статут в тому напрямку, щоби увесь Тіснійший Народній Комітет вибирав Народній Зїзд. Сучасні умовини вимагають, щоби до головної Управи партії була втягнута також провінція, а це вимагає збільшення складу Тіснійшого Народнього Комітету. З метою перевести цілку організацію партії вимагані є теж зміни щодо складу Ширшого Народнього Комітету та повітової й місцевої (сільської) організації партії.

Найвищою установою трудової партії є Народній Зїзд, котрий ухвалює партійну програму і партійну організацію, вислухує звіту Народнього Комітету та висловлюється про діяльність партії. Народній Зїзд ухвалює тактику партії і її представників в законодатних інституціях. Нар. Зїзд установляє висоту партійного податку і рішає відклики що до виключення або неприняття членів партії. Народній Зїзд вибирає голову партії, Тіснійший Нар. Комітет з 40 членів і Ширший Нар. Комітет з дальших 50 членів. У Нар. Зїзді беруть участь члени Тісн. Нар. Комітету, члени Ширш. Нар. Зїзду, голови Повітових Народн. Комітетів (так що в Нар. Зїзді будуть заступлені всі повіти, де є переведена правильна партійна організація), або голови рівнорядних їм міських організацій, делегати повітових організацій, при чому на кождих 100 дійсних членів — один делегат, і партійні члени кождочасних парляментарних установ.

Ширший Народній Комітет складається з членів Тісн. Нар. Комітету, з 50 членів Ширш. Нар. Комітету, вибраних Зїздом, з голов Пов. Нар. Комітетів і їм рівнорядних міських організацій, з партійних членів кождочасних парляментарних установ і редакторів партійних органів, покликаних Тісн. Народн. Комітетом.

Ширш. Нар. Комітет збирається найменше два рази в рік. Ширш. Нар. Комітет приймає звідомлення про біжучі справи від Тісн. Народ. Комітету і кождочасних парляментарних установ. В разі потреби ухвалює теж зміну партійної тактики з важністю до найблищого Народ. Зїзду. При виборах до парляментарних установ Ширш. Нар. Комітет вибирає 15 членів до головного партійного суду. На внесення партійного суду Ширш. Народн. Комітет припиняє у виконуванню обовязків членів Тісн. Нар. Комітету з важністю до найблищого Народного Зїзду.

Тіснійший Народній Комітет складається з голови і 40 членів, вибраних Народнім Зїздом. На першому засіданню Народній Комітет вибирає 4 заступників голови, генерального секретаря і 6-тьох ресортових секретарів та Екзекутивний Комітет, до котрого входить Президія, 6-тьох секретарів і 5-тьох делегатів Тісн. Нар. Комітету. Тісн. Нар. Комітет збирається раз в місяць. Президія, а властиво Екз. Комітет раз в тижні. Тісн. Нар. Комітет є начальним виконуючим органом партії. Він порядкує цілим партійним життям, а саме приймає членів на внесення повітових і міських організацій, затверджує їх вибір або припиняє їх урядування в разі ділання на некористь партії або несповнювання виданих припоручень, виключує членів на внесення партійного суду, переводить партійну організацію в повітах і більших містах, назначує мужів довіря там, де ще нема парт. організації, виконує нагляд над парт. пресою, видає комунікати, заяви й маніфести, покликує до життя потрібні комісії і секції, скликує анкети, як також скликує Народній Зїзд і Ширший Народній Комітет. За свою діяльність відповідає Нар. Комітет перед Народнім Зїздом. Екзекутивний Комітет приготовлює всі біжучі справи для Тісн. Нар. Комітету. Рішення Екз. Комітету вимагають затвердження Тісн. Нар. Комітету. В наглих справах Президія може видати потрібні рішення з важністю апробати Екзекутивою. Президія репрезентує партію. За Народн. Комітет підписує голова або урядуючий заступник і генеральний секретар або заступаючий його секретар. Задля полагоди технічних справ Нар. Комітет удержує бюро під назвою „Народня Канцелярія".

Організація в повітах представляється так: Найвищою установою в повіті є Повітовий Нар. Зїзд, в якому беруть участь: члени Пов. Нар. Комітету, голови громадських партійних організацій (на 50 членів — один делегат), члени Тісн. і Ширшого Нар. Комітету, а як гості всі члени партії з того повіту. Повіт. Нар. Зїзд вибирає голову і 10 членів Повітового Нар. Комітету, делегатів на загальний Народ. Зїзд і податкову комісію з 4 ох членів. Пов. Нар. Зїзд вислухує звіту з діяльности Пов. Нар. Комітету, виносить ухвали для нього, дає вказівки делегатам на Нар. Зїзд. Повіт. Нар. Комітет вибирає заст. голови, секретаря і касіера, що є одночасно головою податкової комісії. Повіт. Нар. Комітет відбуває свої засідання раз в місяць, а його Президія відповідно до потреби. Повіт. Нар. Комітет веде спис членів партії, предкладає Тісн. Нар. Комітетови внесення на їх приняття, збирає партійний податок, виконує доручення Тісн. Народн. Комітету, покликує до життя потрібні секції і комісії, назначує мужів довіря в тих громадах, де ще нема партійної організації та складає квертьрічні звіти із своєї діяльности Тісн. Народн. Комітетови. В часі виборів Повіт. Нар. Комітет стає повітовим виборчим комітетом і переводить виборчу акцію в порозумінню з центральними установами партії. Задля переведення технічних завдань партії Пов. Народн. Комітет веде Повіт. Народню Канцелярію.

Громадська партійна Організація має такі установи: Громадські партійні збори і Громадська партійна Управа. В Гром. партійних Зборах беруть участь всі члени партії і вибирають Гром. парт. Управу з 7 членів, котра зпоміж себе вибирає голову, заступника, секретаря і касіера. Гром. парт. Збори вибирають відпоручників на Пов. Нар. Зїзд і дають їм доручення та вислухують звіту Гром. Парт. Управи. —Гром. парт. Управа відбуває засідання раз в місяць. Вона переводить організацію в громаді, приймає зголошення членів партії, творить партійні гуртки, в часі виборів перетворюється в громадський виборчий комітет, поширює пресу і національну та соціяльну свідомість.

Організація міст. В більших містах і промислових осередках твориться під назвою: „Народня Організація" партійна організація на правах повітової. Народня Організація має такі установи: Загальний Збір Народн. Організації і Раду Народньої Організації. Рамки ділання цих установ є ідентичні з повітовими установами.

Права і обовязки членів. Кождий член партії мусить бути принятий Тісн. Народним Комітетом через відповідні установи, заявивши свою згоду на партійну програму. Член партії мусить мати партійну виказку і точно платити установлений партійний податок. Дальше має право і обовязок брати участь у всіх партійних зібраннях згідно з Організаційним Статутом, та право бути вибранним до всіх партійних установ. Член повинен обовязково передплачувати партійну пресу та спомагати партію словом і ділом.

Окремі постанови установляють партійний суд та займаються партійним податком, щодо котрого був окремий реферат п. З. Пеленського.

Зясований тут Організаційний Статут партії після короткої дискусії приняв Народн. Зїзд en bloc. В дискусії д-р Степан Баран поставив внесення, щоби Нар. Зїзд поручив будучому Народньому Комітетови в порозумінню з представниками Волині, Холмщини, Підляша й Поліся приготовити ревізію партійної програми і приспособити до неї партійний статут.

* * *

Закінчення Зїзду.

Після відмовлення д-ра Вол. Охримовича вибрано головою партії д-ра В. Бачинського, який одначе також відмовився. Кількох кандидатів відмовилося, поки ще приступлено до голосування над ними. Тоді доручено Тіснійшому Народньому Комітетови вибрати з поміж себе голову партії.

Н. Зїзд перевів дискусію над рефератами та приняв цілу низку резолюцій в ріжних ділянок національного життя. Закінчення Н. Зїзду послідувало в 10 год. вечора.

З огляду на недостачу місця будемо в міру змоги друкувати в найблизших числах нашої газети реферати, виголошені на Зїзді, цікавійші місця з дискусії та резолюції. Завтра помістимо список вибраних членів Ширшого Народнього Комітету.

О. М.

Шерльок Гольмес.

Ставсь скандал в містечку. Двацять кроків від постерунку повітової поліції розбив хтось склеп і украв на два мільони найкращого тютюну і на триста тисячів стемплів. Тютюн і стемпле були власністю Мехля Коркеса, Жида; з тої причини ще не було би скандалу, бо в містечку верховодила антисемітська партія, котра Жидів не жалувала. Але злодій був такий безличний, що під самим носом поліції розбив склеп — і отсе був скандал. Порядний злодій повинен мати настільки сорому і патріотизму, щоб не стягати на поліцію закиду недбальства, і повинен красти десь дальше. Але люде на війні взагалі попсувалися і делікатних злодіїв уже не найдеш...

Коли Коркес відчиняв свій склеп, не завважав нічого. Двері були зачинені, як звичайно. Тільки, коли увійшов до склепу, побачив, що одна половина деревляної віконниці висіла на завісах, а друга лежала на землі. Самі вікна були примкнені, лише одна шибка була вибита і нею навіяло до склепу трохи снігу. Коркес тільки скрикнув зі страху: вей мір! — зрозумів відразу своє горе. По хвилині вже знав, що йому пропало, і як опарений біг на поліцію. Всього двайцять кроків, не більше. Проте він засапався і ледви був годен сказати вартовому, що сталося.

Вартовий задумався! — Не знаю, чи будити пана комісаря, чи ні?

— Збудіть, збудіть, прошу вас. Може віднайде. Сеж не голка — яких двісті картонів найкращого тютюну, се добрий мішок. Не сховає в кишеню...

— Дивно, що я не чув — бідкався вартовий. — Від третьої години не сплю, виходив кілька разів на двір, а тут, так близько, крадіж! Не знаю, чи будити, чи ні? Буде злий.

Жид трохи не заплакав.

— Ойой! що мені робити? Я сам піду і збуджу пана комісаря!

— Не можна. Заждіть, я піду, послухаю, може вже не спить.

Вартовий підійшов тихенько до дверей комісаря і почав підслухувати. У комнаті тріснув хтось кілька разів бензиновим пальником, — певно хотів закурити папіроску. Вартовий застукав у двері і увійшов. Комісар лежав у ліжку і курив.

— Пане комісар, сеї ночи обікрали трафіку Коркеса.

— Обікрали! — здивувався начальник. — Се тут коло нас? А чомуж Коркес не пильнує свого склепу?

Вартовий не знав, чому Коркес того не робить. Комісар мовчав довго і думав. Вкінци промовив: — Закличте пана Пшепюрку, нехай він тим займеться. Я маю важнійші справи, політичні...

Пан Пшепюрка, котрий мав сим разом віднайти маєток Коркеса і ратувати добру славу поліції, був знаним у місточку Шерльоком Гольмсом. Ще перед світовою війною він скінчив дві кляси гімназії; по війні почав учитися в семинарії, але се для нього вже було за тяжко і за пізно, бо не міг погодити своїх кавалерських потреб і звичаїв з вимогами школи. Між ним і учителями повстала велика незгода — і він мусів покинути школу. Просто з лавки шкільної він пішов боронити вітчини і кілька місяців був навіть офіциром. Потім доказали йому, що не має ніякого права звати себе офіциром, і він несподівано почув у собі, що з роду має талант на поліційного агента. Свій талант виявив він найкраще пильним збиранням ріжних „пошляків", себ-то слідів політичних злочинців Укр. і на тім полі поклав такі ве... заслуги, що вже про свою буд... чину не мав чого лякатися.

Так сего заслуженого мужа пішов вартовий шукати. Не довго й трудився, — Пшепюрка сам надійшов, мов би його хто покликав. Довідавшись, що сталося, він чимскорше побіг до склепу Коркеса. Звглянув у всі кутки, піднив з помоста якийсь гузик, сховав його скоренько, розпитав Коркеса, хто вчера був у нього, коли побрав тютюн із склепу і кілько, — а потім з вартовим пішов просто до дому Жида Козовера. Козовер мав одну хибу, що занадто вірив людям і, коли від них що купував, ніколи не питався, звідки се мають. Часом ся легковірність була підозріла і він мав деякі неприємности в суді. Зрештою був то чоловік дуже побожний і обиватель зовсім льояльний, котрий про всякі народні свята мав навіть правдиву полотенну польську фану, а не паперову, як инші Жиди.

У Козовера був селянин-рибак, приніс рибу на продаж. Саме при огляданню риби надійшов Пшепюрка з товаришем. Жидови зі страху впала риба з руки на поміст і там ще тріпотілася. Він занімів і затріпотався так само, як та риба на помості, а жінка і діти задеревіли.

— Пане Козовер, я мушу у вас зробити ревізію.

— За чим? — спитав Жид без духа.

— Уже я знаю, за чим.

Селянин хотів вийти; Пшепюрка не дозволив, казав поліцаєви стануги в дверях. Бистрим оком розглянувся по брудній комнаті, витяг вправною рукою якусь скринку з під лавки, заглянув у середину, не найшов того, чого шукав, і покликав Жида у сіни. Там оба довго розмовляли і шукали — і вкінці ревізори відійшли, не найшовши нічого.

Козовер вернувся до комнати сам; був дуже сердитий.

— Вже мені справив шабас — сказав входячи.

— Н-ну? — спитав рибак.

— Що? ну? — відповів Жид гнівно. — Десять тисяч коштувала мене та візита з рана.

— Та за що?!

— За що? За той пушка дух що в мені є. Жид є на то, щоби платив, і я плачу, чи є за що, чи нема. Відчіпного...

(Докінчення буде.)

Велика Україна.

Українська розправа.

„Руль" повідомляє, що в Одесі розглядалась справа великої революційної української організації в Катеринославському районі, ревтрибунал засудив 6 обвинувачених на розстріл, 4 на десятьрічну тюрму і 21 до тюрми на короткі терміни.

Який день святкувати?

Совітська преса зараз уділяє багато місця дискусії на тему, який день святкувати замість буржуазної неділі. Одні виконкоми (Одеса і Миколаїв) обстоюють святкування пятниці, другі (Новоросійск) четвер. Катеринодарський „Червоний Прапор" пропонує святкувати середу й мотивує свою пропозицію в такий спосіб:

„Середа — це той день, коли відбувся великий повстанчий переворот.

Середа — це той день, коли робітнича кляса розпочала нову сторінку в історії.

Середа — це той день, коли запалено смолоскип світової революції".

Статтям на подібні теми з подібною аргументовкою совітська преса тепер уділяє чимало місця.

Криза польського сойму й уряду.

Двохденні наради польської народової робітничої партії закінчились. Ухвалено три резолюції, у яких та партія виступає проти союзу з „Хєнсю" і займає негативне становище супроти нової соймової більшости. В середу 23. ц. м. на пленум сойму рішиться остаточно доля польського сойму й уряду.

РІЖНІ ВІСТИ.

Евакуація югославянської армії.

На останньому засіданню югославянського парляменту предложив уряд проект реорганізації югославянської армії на французький взірець.

В Тракії тепер.

З Тракії до Болгарії прибуло 800 000 біженців, які втікають перед терором нової влади.

Після вбивства Воровського.

Швайцарська союзна рада у відповіді на ноту Чічеріна заявила, що совіти не мають права складати вину за вбивство Воровского на швайцарську владу, а навпаки Швайцарія домагається вияснення в справі насильств доконаних большевиками на швайцарських горожанах в сов. Росії.

Насильство.

На днях в Порурю усунено із посад нових німецьких залізничників у числі 902 осіб за легковаження наказів окупаційної влади.

Радять.

Поанкаре запросив до Парижа премієра Тені і Жаспара для обміркування дальшої праці в Порурю. Поанкаре прийшов до переконання, що окупація Поруря буде мати аж тоді успіх, як участь в ній візьме Англія й Італія.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Наслідники Бонара Лоуа.

Льондон. Як наслідників Бонара Лоуа вичисляють Керзона, Болдуіна, кн. Девонширa і Бальфура. Найбільші шанси здається має Керзон.

Льондон. Думають, що король поручить Керзонови місію утворення кабінету. Рішення має послідувати 22 ц. м. вечером.

Льондон. Парляментарний справоздавець „Телеграф-а" є думки, що вигляди льорда Керзона на становище премієра є великі, бо він найвизначнійший держ. муж. „Дейли Кронікл" виступає проти обняття уряду премієра Керзоном, котрого називає небезпечним для світового мира. Коли Керзон буде премієром — пише „Д. К." — це означатиме катастрофу для Англії й Европи та потягне за собою війну а реакція віджие.

Недуга Бонара Лоуа.

Льондон. Стан здоровля Бонара Лоуа викликає поважні побоювання. Здається, наступив критичний стан.

Висиджения моста на Марiци.

Льондон. По звідомленням із Атен кружляють чутки начеб Турки висадили в воздух міст на Маріци, що лучить Андріянополь з Карагачом.

Воєнні приготування Туреччини.

Льозанна. Чутки про військові приготування Туреччини в відповіди на грецькі погрози викликали в кругах конференції песимістичний настрій. Кружляли чутки, що Турки вислали до зах. Тракії значні відділи військ. В звязи з цими вістками Венізельос конферував з Рамболдом і иншими представниками союзних держав. Потвердження цих трівожних чуток годі ще було одержати, але думають, що положення поважне.

Льозанна. Польрад. Венізельос і Александріс зложили на руки ген. Пелле і сер Рамболда протест з приводу концентрації турецьких військ у зах. Тракії. В протесті зазначено, що кемалісти нарушили перемиря, підписане в Муданії, висаджуючи війська на півострові Галіполі.

Італія зриває торг. взаємини з Росією.

Рим. Обі соціялістичні партії внесли інтерпеляцію з приводу чуток про близьке зірвання торг. взаємин з Росією.

Болдуін президентом Ради мін.

Льондон. Король іменував президентом Ради міністр. Болдуіна.

Вибори предстaвника анґл. консервативної партії.

Льондон. Райтер. Члени консервативної партії зберуться у середу або четвер, щоби вибрати провідника на місце Бонара Лоуа.

Росийсько-англійський конфлікт.

Льондон. Вольф. В інтерв'ю з московським кореспондентом „Дейл. Тел." заявив Чічерін, що вважає переговори одиноким шляхом для управильнення спірних справ між Анґлією й Росією. Коли Керзон не може пійти в переговорах на руку совітам, зірванню дипл. взаємин годі перепікодити. Він переконаний, що головною причиною поступування Керзона було сотворення екон. труднощів, щоби спричинити упадок совітів. Цей замір опертий на фальшивих заложеннях.

НОВИНКИ.

— **Членя почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату тому, що маніпуляція чекання тривае тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи.** — *Адміністрація.*

— **До львівської української Громади!** Як кождого року, так і цего в день Зелених Свят, вийдуть всі львівські церковні процесії на цвинтар Янівський і Личаківський, де буде відправлена панахида з проповіддю на могилах полеглих наших Братів. Всі братства церковні і всі вірні зберуться з неділю в перший день Зелених Свят о год. 2½ по полудни коло церкви Преображенської при вул. Краківській, звідки по уставленню, точно о год. 3 по пол. вирушиться на цвинтар Янівський. Другий день свят стануть всі о тім самім часі і в тім самім місци а звідси вирушать на цвинтар Личаківський. В разі дощу першого дня, процесії підуть другого дня на Янівський а в найблищу неділю на Личаківський цвинтар. Колиб дощ падав через два дни то в найблищу неділю по святах той сам порядок що першого дня свят. Порядок цего церковного походу будуть задержувати впорядчики і до їх завдяжень треба пристосовуватися. Всю українську Громаду прошу, щоби в так традиційнім нашім святі взяла як найчисленнійшу участь, даючи доказ правдивої любови наших померших братів, складаючи на їх могилах молитву і поклін. — *За львівський деканат о. Леонтій Куницький, декан і парох св. Юра у Львові.*

— **Неудтво чи зла воля?** Нам доносять: Книжка вислана під опаскою, поручено дня 9. травня ц. р. до Суховолі пов. Броди, вернула по 12 днях з дописком: „nieznany w gminie". На опасці пишається печатка почт. уряду в Ярославі, куди посилку спрямовано мабуть тому, що адресатови на імя „Ярослав", бо врештою адреса писана цілком читко на машині так, що навіть почтовий аналфабет, який вміє читати тільки друковані великі букви, міг би зрозуміти, куди посилка має піти. Може би Дирекція почт поучила своїх урядників, аби не наражували в злобний спосіб сторін на видатки і страту часу?

— **Новий закон про охорону льокаторів.** Польське міністерство справедливости відіслало до польського сойму проект нового закону про охорону льокаторів, якого головні статті зясовуються в тому, що основою висоти комірного має послужити комірне плачене в червні 1914 р. Висота комірного не може перерости процентових ставок, які виносять: а) за помешкання і всякого рода льокалі в другому півроці 1923 р. 15 проц. припадаючого за той час підставового комірного і ростимуть відтак, починаючи від 1. січня 1924 р., що кварталу о 3 проц. підставового комірного; б) за склади, пансіони, торговельні і промислові льокалі та за робітні не получені з помешканнями в другому півроці 1923 р. 40 проц., в 1924 р. 60 проц., 1925 р. 80 проц., а від 1. січня 1926 р. 100 проц. підставового комірного. Обчислення тої суми буде переписане на „злоти польскі" після такого відношення: 100 рублів=266 зл. поль.; 100 німецьких марок=123 зл. поль.; 100 австрійських корон =106 зл. поль. Обчислене в злотих комірне буде плачене в польських маркax після установленої міністерством фінансів ціни скарбових бонів.

— **Починається!** Оноді отворено в Рівному на Волині освітний зїзд польської шкільної „Мацежи", на який зїхало богато представників польських політичних кол. Зїзд радить над польонізацією Волині шляхом шкільництва.

— **„Польща" на італійській виставці.** Часописи доносять, що в Бонзі уладжено виставку прикладного мистецтва, в якій приняла участь і Польща. Разом з безвартними виробами різних польських шкіл та майстерень, помандрували туди прекрасні глиняські килими та гуцульська різьба і кераміка, як докази „польської" мистецької культури.

— **Замарстинівський „фестин".** Польські патріоти уладили минулої неділі фестин на Замарстинові, якого вислідом було зломання руки якійсь Апольонії Міщук та смертельне пробиття ножем Франціщка Фаста. Нема то як „патріотична" забава.

— **„До всіх українських студентських організацій і Громадянства.** Центральний Союз Українського Студентства повідомляє отсим усі круги суспільности, що з його рамени задумується перевести в порозумінню з Confédération Interzalionale des Etudians виміну студентів на час головних ферій 1923. Студенти (ки) згл. їхні родичі і инші українські родини, які бажалиб приняти якого студента чужинця на час вакацій, можуть в заміну за се вислати своїх дітей-студентів (ток) на вакації до сеї країни, з якої був би сей студент чужинець, згл. післати нашого студента (ку) до сеї країни, означаючи особу студента після свого вибору. Родина, що підняласяб сього, є обовязана дати чужому студентови мешкання і харч за час його побуту у неї даром. Такимиж правами буде користуватися на основі взаїмности і наш студент (ка) у відносній державі. Справа паспорту і подорожі належить до кождого аспіранта. Цесус може лише вистаратися дозвіл на виїзд до даної держави за посередництвом відносної національної студ. унії. Зголошення слати до 1. липня с. р. на адресу: Цесус, Praha, Hlavni Posta, prihradka 411, та залучити 2 кч. на відповідь". — За Відділ Загр. Зносин *Ніжанківський.*

— **Реєстрація товариств.** Коломийське староство розіслало усім громадам повіту обіжник, в якому повідомляє усі товариства в повіті про почату реєстрацію товариств, для чого до 8 днів мають управи усіх товариств предложити: а) примірник статуту, б) рескрипт станиславівського воєвідства, зглядно б, намісництва, в якому статут даного товариства принято до відома, в) дату останніх загальних зборів, г) скількість членів, ґ) імена членів виділу та д) імя, назвиско і занятя осіб, які репрезентують товариство на зовні.

— **Вожів для Поділля.** В пятницю 1. червня ц. р. о год. 11. рано відбудеться в Тернополі в салі Міщанського Брацтва заходом філії „Просвіти" просвітно-економічне віче — перше на Поділлю від вибуху світової війни — з рефератами: освітно-організаційним (реферує голова „Просвіти" проФ. Михайло Галущинський зі Львова), кооперативно-організаційним (реферує голова Надзірної Ради Народної Торговлі інж. Юліян Павликовський зі Львова) і рефератом про Рідну Школу. Проситься інтелігенцію і селян повітів Тернопіль, Збараж, Скалат і Теребовля численно явитися на вічу. Не сміє бракувати ні одного, хто інтересується освітно-економічними справами. За філію „Просвіти" в Тернополі: *Д-р Степан Баран*, голова, *д-р Іван Якимчук*, секретар.

— **Курс грошей.** Львів, 22. травня. Доляри америк. 50.750—51.250, 1- і 2-ки 49.750—50.250, дол. канад. 49.750—50.250, 1-ки і 2-ки 00.000—00.000, марки нім. 50 тис. 0·95—1—, 10 тис. 000—000, 1 тис. стар. ем. 0·00—0·00, 1 тис. нов. ем. 0·00—0·00, сотки і дрібні 0·00—0·00, леї 230—240, дрібні 205—210, кор. ч. 1.540—1560, дрібні 0.000—0.000, австр. тис.

нов. ем. 2000—2500, стар. ем. 850—900, сотки австр. стар. ем. 850—900, дрібні 700—800, фр. франц. 3300—3320, фунти шт. 233—234000, фр. шв. 9260—9340. — Золото: 20 кор. 212—215000, 20 фр. 19—0 195000. 20 мар. 220—224000, рублі 290—29500, дол. 44—44500. — Срібло: кор. авс. 3900—3950, 5 кор. 19200—19400, фльор. 10000—10300. рублі 1680—17200, копійки 64—65, лей 3880—3900.

— **Щоби уле-шити** набуття збірки знаменитих оповідань О. Маковея „Прижмуреним оком", котра вийшла накладом Союза Українських Інвалідів, висилається на адреси відомих громадян за післяплатою. Дохід з розпродажі призначений нашим інвалідам — отже Союз думає, що ніхто з громадян не відмовиться викупити цю книжку. XXI 1—5

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

— „Основа" т-во українських студентів Політехніки у Львові святкує в суботу 26. травня с. р. 25-літний Ювілей з слідуючою програмою: 1) год. 9. Поминальне богослуження за упавших і померших членів т вд „Основа" в церкві Преображенія, 2) год. 10·30 Ювілейна Академія в великій салі „Народного Дому", 3) год. 14. Загальний зїзд українських Інжинірів, 4) год. 19·30 Концерт, по концерті „Весняний Равт". — *Видія.* 1—2

Свято „Рідної Школи" в Станиславові.

В неділю, 3. червня 1923. року відбудеться о 4. год. по пол. торжество посвячення і заложення угольного камня під будову дому „Рідної Школи" в Станиславові при вул. 3. мая ч. 18.

Привіти і жертви на будову слати на адресу: проф. Т. Гриндак в Станиславові. 2336 1—1 СТАРШИНА.

Музичний Інститут в Дрогобичі.

На днях відкрито в Дрогобичі Музичний Інститут, заходом Музичної Комісії при Кружку У. П. Т. в Дрогобичі. Приймається виписи на шк. р. 1923/24 на слідуючі предмети: 1) сольоспів, 2) гра на фортепяні, 3) гра на скрипці, 4) хоральний спів, 5) теорія музики, 6) історія музики, 7) гармонія музики. До учительського Збору заангажовано здібні фахові сили. Близші інформації при виписах. Виписи відбуватись будуть: в днях 1., 2., 4. червня 1923 від 3—5 по пол. дня 3. червня 1923, від 10—12 в пол. в Народнім Домі І. пов. на ліво. 2347 1—3

Дописи з краю.

Сенечів, пов. Долина.

Просвітно-економічний рух в горах.

В найдальшім і найглухшім селі наших Карпат Сенечові, повіт Долина завдяки рухливим одиницям „Карпатської Спілкової Крамниці" відограно драму „Жидівка зихрестка". Молоденькі наші актори вивязалися з своїх роль знаменито. В першій черзі п. З. Данилович в ролі Сари викликала в численній публиці велике вражіння. П. С. Целевичівна (Пріська) виявила також немало артистичного таланту. П. Дренькало (Степан). п. Білецька (Кулина), п. З. Депутат (Маина). п. Н. Данилович (Оришка) раслугують вповні на похвалу. Належить при тім прилюдно подякувати парохови о. Депутатови за його поміч ініціяторам в виставці. Гурток бореться з численними перепонами з боку ріжних темних крутів інтриганів, які не то що в нічім не помагають, але своєю роботою викликують деморалізацію.

Народ гірський хоч темний і непроворний, то всеж радо і цікаво спішить на виставу. Булоб дуже пожадано, щоби в околицях анальфабетів улаштовано такі вистави.

Основана в селі „Карпатська Спілкова Крамниця" кооператива з обм. пор. має з огляду на величезні віддалення від центрів найкращі умовини розвитку, але зогляду на малий капітал не може розвинути ширшої діяльности. Управа і в тім напрямі задумує браки направити, щоби кооперативу поставити на сильних основах. Належить зазначити, що ми тут економічно зовсім залежні від жидівських капіталістів, які народ ошукують і дорогою процесів впихають до зубожіння і нужди. Торговля скотом спочиває в руках Жидів, які роблять кольосальні майна. „Карпатська Спілкова Крамниця" власне хоче і до него діла братись. Булоб дуже пожаданим, щоби наш „Союз для збуту худоби" встав з летаргу, навязав контакт з Управою і взявся до діла. Управа внесла подання о концесії на трафіку, продаж соли і торговлю худоби, однак це спочиває все в бюрах всяких дирекцій. Треба праці і енергії, бо зневірою і апатією нічого не вдіємо.

✝ Посмертні згадки.

Проф. Вячеслав Петр. 5-го квітня п. р. в Брні, на Чехословаччині, вмер гонораний ординарний професор клясичної філології на філозофічному факультеті тамошнього Масарикового університету Вячеслав Петр. Небіжчик-Чех по походженню, народився 17. лютого 1848 року в Опочні, а вищу освіту одержав на філософічному факультеті Карлового університету в Празі; року 1872 го він вийшов з університету доктором клясичної філології. Але мало не всю свою педагогічну та наукову діяльність небіжчик провадив на території бувшої російської імперії, в ріжних укра їнських містах. В осени 1918 р., як було відкрито в Камянці на Поділю український університет, проф. Петра було запрошено до цього університету викладати клясичні мови на історично філологічному факультеті. Через те, що небіжчик мав і музичну освіту (добре грав на ріжних інструментах) і добре був ознайомлений в історією музики, то в Камянецькому університеті в 1919 р. було утворено для нього ще й катедру історії музики взагалі й української зокрема.

Як учений, проф. Вячеслав Петр залишив після себе низку наукових праць з области філології. Всі вони писані мовою російською. В Камянці він написав розвідку про музичну діяльність Миколи Лисенка, в яким він був особисто знайомий і композиції якого ставив дуже високо. Цю розвідку проф. Петр написав по українському. Історично-філологічний факультет Камянецького університету ухвалив був видруковати її в своїх „Записках". На жаль, військові та політичні події 1920 р. не дали можливости перевести в життя цієї постанови факультету.

За часи його служби в Камянецькому університеті, коло нього скупчилася вся молода професура, особливо доценти. Своїми викладами, хоч вони провадились на російській мові, проф. Петр дуже цікавив українське студентство. Університет нагородив його, за наукову діяльність, титулом заслуженого ординарного професора.

Сумні події 1920 р. примусили проф. Петра покинути Україну й переїхати на свою батьківщину. Мало не три роки він викладав у чеському університеті в Брні, аж до самої смерти. Рідна земля прийняла Його на відпочинок після довголітньої невпинної наукової та педагогічної праці. В. Й. П.

Одинока правдива горівка ПЕТРА СМИРНОВА СИН
д./г. Б. ДВІРСЬКОГО ДОСТАВЦЯ
Спеціяльно поручається СПОТИКАЧ в золотих пляшках, знаменита лікерова НАЛИВКА Фірма ПЕТРА СМИРНОВА залож. 1818 р.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Жертви на фонд українських інвалідів. Зложили в мп.: Тов. „Основа" Данків 8000 нім. м., збірка в пов. 31.000, Навроцька Іванна Осівці 5.000, Любомир Охримович 10.000, Ост. Лупький від Українського Червоного Хреста в Канаді 630.000, збірка в церкві в Нізрі 50.000, громада Пикуличі 51.000, Польочий 22.140, громада Улицько зарубане 113.300, о. Попович 20.000, громада Кошляки 43.000, д-р Остап Навроцький збірка в Делятинщині 625.000, Дольницька 10.000, Н. Н. 10.000, Н. Н. 5.000, збірка в церкві в Винниках 80.000, о. Евст. Цурковський 10 000, Марія Стожинська 20.000, громада Малехів 11.500, збірка в пов. Львів 83.000, громадянство Стрий 155.000, збірка о. Петрушевича в Конюхові 50.000 і в Колодниці 25.000, збірка о. Білецького в Пацикові 10.000 і в Новоселиці 10.000. XXI 1—1

Дрібні оголошення.

ДЯКА, який провадив би церковний а заразом і читальняний хор, евентуально куту оркестру, пошукує парохіяльний уряд в Денисові п. в місця. 2361 1—1

ДО ВИНАЙМУ кількаморґовий сад на фільварку в Скнилові. Оферти надсилати до канцелярії адвоката д-ра Гвоздецького у Львові, вул. Красицких ч. 6 до дня 2. червня. 2367 1—3

НІНА С. І Лист в Бродах до відбору. 2337 4—8

ГАРБАР (технік гарбарський) з німецькою школою і практикою, бувший управитель фабрики шкір у Відні, уладить також фабрику після найновійших вимог техніки. — Яворський, Нижанковичі коло Перемишля. 2344 3—3

КРАВЧИНЯ першорядна виїде радо в в гірські околиці. Зголошення під „Янка" до Адміністр. „Діла". 2341 3—3

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 20—30

ОГОЛОШЕННЯ.

2327 **Трускавець.** 2—6

Д-р Ростислав Білас

ординує вілля „Русалка".

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 2308 5—10

ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

Приєднайте передплату!

КИЛИМИ

з чистої овечої вовни, як також часто вовняні килимові портіери, капи на столи і ліжка, накривала на отомани, декоративні патарафки, ковери, лямбрекіни і хідники у всіляких оригінальних дуже гарних взорах, виконує старанно, совісно і точно та по уміркованих цінах, звіска в краю і за границею — — — — —

ФАБРИКА АРТИСТИЧНИХ КИЛИМІВ І НОВИЯННИХ ТКАЦЬКИХ ВИРОБІВ

КАТЕРИНИ МЕДВЕДЧУК

в Косові ad Коломия (власні доми). Відзначена на Українській Виставі гуцульського промислу в 1912 р. і на Міжнародній Виставі артистичного промислу в Мінхені (München) в 1914 р. **Спеціяльність КИЛИМИ В ГУЦУЛЬСЬКІМ СТИЛЮ.** Килами вироблюю до ширини 3 метр. включно (довжина необмежена). За чистість вовни овечої першої класи, без домішки шерсти, старих відпадків вовняних або бавовни, даю якнайдальше йдучу поруку. З огляду на се, що овеча вовна, котру уживаю до виробу килимів і инших виробів крашена є в фаховий спосіб в Бельску на Шлеську найліпшими правдивими красками, відпорними на світло і вохкість, даю рівнож повну поруку за тривалість і інтенсивність красок 2365 в орнаментиці килимів. 1—3

Подяка.

З приводу мойого звільнення з семилітнього побуту в тюрмі у Львові, складаю щиросердечну подяку Вп. Панам оборонцям д-рови Ст. Шухевичеви і д-рови Л. Ганкевичеви за їх успішну інтервенцію. Рівнож не меншу подяку складаю Хв. Комітетови Допомоги Політичним Вязням за щире піклування та вплачую 50.000 мк. на фонд політичних вязнів.

2362 1—1 *Степан Гера.*

Українські торговці!!

Є до відступленя в повітовім місті недалеко Львова дуже добре ідучий інтерес заосмотрений в велику скількість товарів. Потреба готівки около 1000 долярів. В другім місті відступиться вільний льокаль на склеп за 100 долярів. Залізниця в місці. Відомість: Львів, Ринок 10, Хомяк Дмитро Переплетня. 2345 а) 3—3

Вплачу 100 італійських лір, хто подав би точну адресу, евентуально побут **Тидота Градищука з рідньою з села Манявич** пов. Луцк з Волині, котрих дочка Єлена Ковальчук перебуває в Італії. Звертати на адресу: Teodor Wasylyszyn, presso Amministrazione del Bottonificio Veronese Via Leoncino 6 — Verona Italia. Закордонні часописи проситься о передрук. 2260 1—3

Оголошення.

Повідомляється, що після рішення Надзвичайних Загальних Зборів господарсько-торговельної Спілки „Сільський Господар" кооперативи з обм. пор. в Копичинцях з дня 18. квітня 1923. уділи членів фізичних, крім сільських кооператив, передається місцевій кооперативі „Народний Дім" в Копичинцях. По зареєструванню зміненого статута на „Повітовий Союз кооператив", Спілка замикає свій детайлічний склеп і працює лише в кооперативами повіту. 2358 2—2 УПРАВА.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найновіших систем, їх складові части, приладдя до вправства і до ручних робіт поручає

АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН

СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ

4-5 **ЛЬВІВ, вул. ВАЛОВА ч. 11 А.** 2312

Приймає також машини до направи.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 40 (9.921). Львів, пятниця 25. травня 1923. Почтову належність сплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Народній Зїзд.

Політичний огляд і звіт з діяльности.

У дальшому ході нарад Народнього Зїзду д-р Іван Куровець мав приступити до виголошення реферату на тему: Політичний огляд і звіт з діяльности. Одначе будучи зайнятим иншими важними справами Зїзду, віддав відчитання того реферату ред. М. Струтинському.

У вступі згадано, що отсе перший раз від десяти літ (1913 р.) збирається звичайний Народній Зїзд, щоби кинути оком на минуле, переглянути наші ряди, підвести більнс наших втрат і зисків, намітити шляхи нашого будучого поступування, застановитися над тим, як маємо жити й поступати з околичними приятелями й ворогами нашими, щоби зберігти себе перед загладою і підготовити момент нашого повного й збірноговизволення.

На протязі останніх десяти літ відбулися два надзвичайні Народні Зїзди нашої партії, а саме 25. грудня 1917 р. у Львові і 28. березня 1919 р. в Станиславові. На першому з них обмято білянс нашого політичного життя за час від початку 1914 до кінця 1917 р., а на другому за час від початку 1918 до дня Зїзду. Це звільнює нас від обовязку подавати перегляд політичних подій і звіт з діяльности до 28. березня 1919 за винятком — так сказатиб — львівського періоду від дня 1. листопада 1918 р. Годиться ще згадати, що 25. березня 1918 р. відбувся у Львові, скликаний тодішньою Українською Парляментарною Репревентацією, зїзд українських нотаблів.

Після цього вступу референт з огляду на економію часу, покликуючись на нашу пресу і відповідні спеціяльні публікації, в цілости пропускає огляд подій в світовій політиці і на українських землях, себ-то добу Центральної Ради, Гетьманату, Директорії й створення Західно-української Народньої Республики, а спиняється головно на життю й діяльности трудової партії.

Після листопадового перевороту всі визначнійші члени партії віддалися справі державного будівництва. Уступлення українських військ зі Львова тяжко відбилося на життю партії. Польські тимчасові власти арештували й вивезли визначних діячів партії, як д-ра В. Бачинського, пок. Івана Кивелюка, д-ра Ів. Курівця, д ра К. Студинського і д-ра В. Окримовича. Польський ген. Розвадовскі закрив щоденник „Діло" і інтернував його редакторів. Иншї визначні члени — зовсім зрозуміло — виїхали зі Львова з військом і урядом. Наша партія фактично перестала істнувати у Львові, якщо мати на увазі маніфестацію її життя. Вона в деякій мірі пішла в підземелля.

Поза Львовом під українською владою партія проявляла широку діяльність. В березні 1919 відбувся в Станиславові надзвичайний Народній Зїзд, який змінив назву партії з національно демократичної на народню-трудову, перевів зміну програми особливо в соціяльній точці та вибрав тимчасовий Народній Комітет з [illegible] — головою і др. Ром. Перфецьким — як секретарем. На жаль, нововибрана управа партії не могла розвинути ширшої діяльности, бо небавом наступив відступ за Збруч.

Окупація польськими військами цілої Сх. Галичини відразу зазначилася страшним терором і переслідуваннями. Масові вязнення, інтернування, розстріли, грабіж українських інституцій були на денному порядку. Наша партія — як державницька — була люто переслідувана. Одні активні члени партії подалися за Збруч, другі сиділи в тюрмах і таборах, за третіми нишпорила охрана, инші сиділи тихо, а тільки невеличкий гурт проявляв діяльність. Народній Комітет фактично був розбитий. Перебуваючі у Львові члени старого Народнього Комітату і тимчасового-станиславівського погодилися на тому, що через недостачу людей створили збірний Народній Комітет. Провід Нар. Комітетом обняв заст. голови з 1913 р. пок. Іван Кивелюк, а секретарював д-р Ром. Перфецький. Одначе й цей склад не був вистарчаючий. Тому за ініціятивою пок. Кивелюка кооптовано нових членів Нар. Комітету з членів Ширшого Нар. Комітету та визначних партійних діячів. В тому складі Нар. Комітет урядував на протязі останніх чотирьох літ. Зміна зайшла тільки на становищі голови і секретаря. Замість пок. Ів. Кивелюка, котрий безнастанно був вязнений і через те запав на здоровлю, Нар. Комітет покликав на голову д-ра Володимира Бачинського, а замість д-ра Ром. Перфецького, що виїхав в літі 1920 перед большевицьким наступом, покликано на секретаря ред. Мих. Струтинського. В останньому часі після уступлення д-ра В. Бачинського обовязки урядуючого голови виконував д-р Іван Куровець.

З самого початку журбою Нар. Комітету було відновлення партійного органу. Всі спроби довести до відновлення „Діла" не дали позитивного висліду. З української преси появлялися у Львові тільки соц. дем. „Вперед", який довший час спомагали члени нашої партії як єдиний національний орган під польською окупацією. З кінцем 1919 р. вдалося нам після довгих заходів посередними дорогами роздобути дозвіл на видавання щоденника „Громадська Думка", який кілька разів закриваний мусів змінювати свою назву на: „Українська Думка", Український Вістник", Громадський Вістник", вкінці „Діло", а опісля знову „Громадський Вістник" і в останньому часі „Діло". Редактором нашого органу через короткий час був д р В. Щурат, опісля через три роки Ф. Федорців, а від лютого ц. р. Мих. Струтинський. Наш орган був важко переслідуваний польськими властями. Крім згаданих вгорі щоденних органів раз був закритий тижневик „Свобода" та двотижневик „Визволення". Згідно з програмою нашої партії наші органи обстоювали соборність і незалежність України і з тої основної точки погляду ставилися до всіх инших проблемів. Годиться згадати, що наші органи перевели безпощадну кампанію проти варшавської декларації з 2. грудня 1919 й польсько-петлюрівської умови з 22. квітня 1920 та проти звязаного з нею походу на Київ. Наші органи поборювали відому організацію „Вперед", гнебну службу всяких Яцкових і Твердохлібів, наші органи розбурхували прибиту масу, будили національно-культурне й економічне життя, проводили строгу державницьку лінію, піддержували й боронили одноцільний національний фронт. Всі справи нашого національного життя находили живий інтерес і відгомін на сторінках наших органів.

Після занятя Львова й Перемишля польськими військами, а в половині 1919 р. й цілої Сх. Галичини всяка громадська організація була просто неможлива через терор, переслідування і заборони польських властей. В тому часі появлявся тільки єдиний наш тижневик „Український Голос" в Перемишлі, та проявляв свою діяльність закритий в р. 1921 „Український Горожанський Комітет" з др. Ст. Федаком і Вол. Целевичем на чолі, як інституція суто гуманітарна. З політичних українських партій вспіли в деякій мірі залегалізуватися тільки партія соц-демократична. Всі инші українські політичні партії, а особливо наша партія була поставлена майже на нелегальне становище. Спроби залегалізувати її через довший час не могли увінчатися ніяким успіхом. До того-ж, як вже згадано, наша організація була зовсім розбита і треба було наново переводити організацію в дуже важких умовинах. З тією метою перш усього слід було дізнатися, що ще живого остало в нашій стратованій і скервавленій країні. Безпосередно неможливо було це зробити, бо всяка комунікація з повітовими центрами, а тим більше селами була в зародку припинена. Не знати було також, з ким комунікуватися, що живого лишилося у нас. Тому ужито посередніх способів і в тією метою святковано дуже врочисто 80-літні уродини нашого ветерана през. Ю. Романчука, опісля заараньовано всенароднє святкування 60-літніх роковин смерти Т. Шевченка, свято „Просвіти", перенесення тлінних останків Ів. Франка до власної гробниці. Правда, не було це завданням Народ. Комітету, але конечність вимагала перш усього розпочати діяльність в цій царині. В літі 1922 р. Нар. Комітет задля поширення в масі ідеї соборности через спеціяльну установу проклямував і своєю пресою перевів всенародню збірку в користь голодуючої України.

Аж після цих підготовних кроків розпочато наново партійну організацію в краю. Зайвим буде говорити про подробиці, котрі дали вдоволяючі позитивні результати, а годиться вказати, що проти всесильної польсько-державної машини, спираючись на правних основах, ми вспіли перевести в цілім краю абстиненцію при конскрипції, данин, повну абстиненцію при виборах і т. п. Прекрасна постава краю, а особливо подиву гідна постава нашого селянства, жертвування всім в імя національної справи прорічисто засвідчили наші змагання. З подивом і почуттям сповненого обовязку годиться стверднти, що край виповнив все, що було потрібне, аби нашу справу вдержати на міжнароднім арені та дати їй все потрібну основу. Наш політичний провід і край не занедбали нічого, щоби підперти старання п. през. Петрушевича. В діяльности „Народнього Комітету" все брав верх обединюючий момент і з тої точки погляду ми — як партія — полагоджували всі ліки жертви з кожда наших партій і инших наших політичних чинників.

Опісля референт займається Українською Національною Радою і Міжпартійною Радою та зясовує відносини між партіями. Що до цього останнього, то трудова партія кооперувала з соц. демократами аж до їх виступу з Нац. Ради в березні 1920 р., а й опісля намагалася притягнути їх до співпраці, одначе безуспішно. В останньому часі ця партія після головокружної еволюції стала на становищі для нас зовсім неприємливім. Між нами і радикальною партією, заступленою д-ром Ів. Макухом і д-ром Львом Бачинським, панувала однозгідність поглядів у всіх важнійших справах. В останніх часах наступило охолодження цих відносин. Радикальна партія бажала би скинути на нас відповідальність за невдачу та при тій нагоді зміцнити свої розхитані ряди. Взаємини з таким неприродним примусовим союзником, як християнсько суспільники, зліквідовано автоматично в останньому часі. Ця групка, не проявляючи найменшої діяльности, не маючи власного органу, не виявляючи прилюдно своїх поглядів, все була в тім таборі, де йшла повна кулісова кампанія проти нашого проводу. З русофільським табором, заступленим „Русск-им Испол. Комитет-ом" піддержували ми горожанський мир. В останньому часі русофіли в своїх органах „Жизнь" і „Воля Народа" зірвали цей мир, одначе ми не вийшли іще з резерви у відношенню до них.

Вкінці реферат зясовує відносини між нашою партією і урядом

Пр. 329/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 24. (9915) з дня 17. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Нові часи — нові пісні" в уступі від слів „після цього всього" до кінця артикулу. 2) в рубриці „Новинки" нотатка четверта з ряду в цілости містить в собі вістю ад 1 злочину з § 65a) закону карного, ад 2 проступку з § 302 закону карного узнав доказану, в дни 16. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищенан цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого роширювання тої друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 18. травня 1923 (Підпис нечитко).

д-ра Петрушевича, між краєм і еміграцією та зазначує, що хоч трудова партія постійно творила певну й непохитну основу уряду без огляду на його перипетії, то одначе не може поділитися співвідповідальністю за повний неуспіх уряду, бо наша партія не мала впливу ані на політичні концепції уряду, ані на його склад, ані на дипльоматичні заходи. Одначе ми зробили все можливе, щоби із самовідреченням, не оглядаючись на жертви дати йому попертя і підпертя.

Реферат кінчається отсим апелем до зібраних: „Ще перед 5-ма роками стояли ми на порозі величавих переворотів. Ще перед 5-ма роками відкривалися перед нами всякі можливости. Ми мали власну державність і її втратили, ми мали геройську армію і її розгубили, ми мали що найменше можність створити великі надбання в сфері економічній, культурній, або хоч би гуманітарній. І цього не зроблено. Сьогодня ми найшлися в неволі, без елементарних прав, на вузких стежинах щоденної праці і щоденної боротьби. Нашим завданням тепер зріло і розважно, а почуттям відповідальности особистої і загальної глибоко застановитися і придумати, що нам робити і як поступати, щоби могли серед великого лихоліття зберігти національний організм та підготовити ті сили і засоби, які дадуть нам побіду і повне визволення в можливо недалекій будуччині". (Оплески).

Резолюції Народнього Зїзду.

І. У національно-політичних справах:

1) Народній Зїзд висловлює свою найглибшу честь упавшим і живучим членам геройської української армії, котра боролася за найвище право нації на рідній землі;

2) Народній Зїзд стверджує, що як риський трактат з 18. III. 1921 був заключений без участи українського народу, так і париська постанова Ради Амбасадорів з 14. III. 1923 була винесена без його згоди; оба ті акти є запереченням святочно проголошеного і за основу міжнародніх відносин прийнятого права самовизначення народів і тому Народній Зїзд з усею рішучістю протестує проти обох цих односторонних актів;

3) Народній Зїзд заявляє перед цілим світом, що остаточною метою українського народу є самостійна, соборна, незалежна, демократична українська держава на всім просторі українських земель;

4) В теперішніх політичних умовах Народній Зїзд стоїть за обєднанням усіх українських земель, що знайшлися під владою Польщі, себто Східної Галичини, Лемківщини, Волині, Холмщини, Поліся й Підляша в одноцільну одиницю о повноті політичних прав української нації на своїй землі; натомісць Народній Зїзд рішуче протестує проти тзв. воєвідської автономії;

5) Народній Зїзд стверджує, що переведені в листопаді 1922 р. вибори до польського сойму і сенату на території Сх. Галичини, яка в тім часі не була ще визнана складовою частиною Польщі, відбулися безправно проти волі величезної більшости населення і проти загалу українського населення, котре в почуттю їх нелегальности під терором не брало в них участи;

6) Народній Зїзд стверджує, що згадані вибори як безправні є неважні і тому відмовляє права виступати іменем східно-галицького населення взагалі, а іменем українського населення з осібна всім послам і сенаторам, вибраним до польського сойму і сенату зі Сх. Галичини; Народній Зїзд стоїть на становищі, що Сх. Галичина не має ніякого представництва в польськім соймі і сенаті, а вже прямо наругою уважає висилання до сойму 5. ставленників польської влади тзв. „хліборобів" та висування їх на польській парляментарній арені як представників українського населення Сх. Галичини;

7) З уваги на це Народній Зїзд домагається негайного скасування в цілій Сх. Галичині виборів до польського сойму і сенату;

8) В теперішних умовинах Народній Зїзд прохає українських послів і сенаторів Волині, Холмщини, Поліся й Підляша обняти заступництво інтересів українського населення Сх. Галичини;

9) Народній Зїзд протестує проти безправного скасування громадської самоуправи та домагається негайного переведення нових законних виборів до громадських рад в цілій Сх. Галичині;

10) Народній Зїзд протестує проти переслідування українського духовенства, проти обмежування свободи української церкви як гр.-кат. так і православної та проти насильного загарбування українських церков і монастирів в хосен латинників-Поляків;

11) Нар. Зїзд протестує проти безпідставних і безправних ревізій і арештів та проти знущань, побоїв і грабунків, доконуваних на спокійнім українськім населенню польськими і військовими органами, як також проти карно-судового переслідування і вязнення з приводу політичних вчинків, доконаних перед 15 березня 1923;

12) Народній Зїзд протестує проти безправного відобрання українському населенню Сх. Галичини спільного посідання соймової палати у Львові, Краєвого Банку Галичини і краєвих дібр та маєтків, і домагається привернення українському населенню його набутих прав до тих маєткових обєктів;

13) Народній Зїзд домагається удержавнення переслідуваного дотепер українського приватного університету у Львові разом з технічними відділами, наділення його з українських податкових грошей субвенціями потрібними на упосаження і удержання повного університету разом з необхідними науковими інститутами та передачі цьому українському університетови половини маєтку львівського, дотепер ще de iure утраквістичного університету, званого перше універс. Франца І., а в останніх часах універс. Яна Казиміра;

14) Народній Зїзд взиває українське громадянство енергічно продовжувати та послідовно і витревало поглиблювати організаційну працю на всіх царинах просвітного, господарського і політичного життя та стати до боротьби в оборонї своїх національно-політичних прав та інтересів, щоби ми могли вдержатися проти чужинецької навали та перебути сучасне лихоліття.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

О. М.

Шерлок Гольмес.

(Докінчення.)

Тимчасом ревізори йшли вже дальше — просто до дому шевця Кароля Дітріха, потомка німецьких кольоністів, але вже щирого Поляка. Дітріха не було дома; він пішов у місто, випити одну-дві чарки горівки на снідання. Тому ревізори могли в його мешканню шукати спокійно і справді найшли у столику два картони найкращого тютюну. Пшепюрка усміхнувся до поліцая, поліцай до Пшепюрки — і оба із збільшеною охотою вийшли з мешкання, шукати за рештою тютюну у сінях та на горищи або в пивниці.

Саме в ту пору надійшов Дітріх. Побачивши гостей, він здивувався трохи, але зовсім не розсердився, бо з поліцією і судами мав діло нераз і злякати його не було легко; сам нераз доносив поліції на декого з власної охоти або чужої намови.

— А! гості у мене! Так рано? Замовити черевики чи чоботи?

— Я вам сам ушию добрі чоботи—промовив Пшепюрка гордо. — Кажіть, де ви сховали тютюн?

— Там є у столику, дві пачки „Ксанті". Хочете закурити? Прошу! Дуже гарний тютюн.

Сі слова виглядали на глум. Тому не диво, що Пшепюрка розсердився і свій гнів виповів словами:

— А то від коли такі полатайки курять „Ксанті"?

На те Дітріх виповів свої почування ще гострійше: — А щож ти собі, панічу, думаєш, що мене не стати на „Ксанті"? Щож то я є? чи староста, чи комісар поліції, чи може суддя або який директор гімназії, щоби я „Сам-пан тре" курив? Я є швець—розумієш: швець! і можу закупити цілу трафіку!

— Уже й „закупив" — замітив Пшепюрка неудало. — Покажіть-но, де зложили?

Дітріх чув у місті про крадіжу Коркеса, а що не почував себе до гріха, тому тепер, на таке підозріння Пшепюрки, вибух страшним гнівом і кинувся на агента з кулаками. Але поміж ними станув сильний поліцай і до бійки не прийшло. Скінчилося на кулаку.

— Шукай один з другим, бо бю! — кричав швець.—Все мені одно: або ваша смерть, або моя! Така зневага! Шукай, чи найдеш! А потім підем до Коркеса, нехай скаже, чи я вчера не купив собі у нього дві пачки „Ксанті"?

По сих рішучих словах Дітріха Пшепюрка щось подумав і сказав до поліцая коротко: — Ходім!

Ся постанова була дуже несподівана, тому не диво, що Дітріх набрав смілости і кричав далі за Пшепюркою без належного поважання.

— Іди на зломану голову! А вступи до Коркеса, спитайся! Голодранець якийсь! гадає, що я „урженднік паньствови".

А що Дітріх підчас гостини большевиків у Галичині в 1920 р. був членом „ревкому", то він ще за Пшепюркою і всіми його близшими і дальшими наставниками кинув, як тяжким каменем, словом „буржуї" з таким незвичайним прикметником, що ніколи не може появитися в друку.

Зазнавши такої неприємности у службі, Пшепюрка відпустив поліцая до дому і пішов сам у місто. Шукав „пошляків" з годину, говорив з різними людьми, вступив ще раз до Коркеса і вкінци повідомив свого начальника, що найдені сліди наказують йому виїхати пополудни залізницею в містечко К. Там він сподівався найти злодія; може навіть по дорозі стріне його.

Здогади Пшепюрки справдилися. На найблизшій стації він виглянув у вікно і побачив, як якийсь вояк-невояк, бо не вся одежа на нім була воєцька, з двома скринками всідав до вагону. Пшепюрка придивився йому добре, але з вагону не виходив, лише усів собі при вікні, виняв тютюн, скрутив грубу папіроску і закурив. Шкода, що притім не було Дітріха; по димі з папіроски він був би пізнав, що і Пшепюрка курить не „сам-пан-тре", тільки делікатний фабричний тютюн.

На дальших стаціях Пшепюрка лише визирав через вікно, чи чоловік з двома скринками виходить, чи лишається дальше у вагоні. Тільки коли вже настала ніч, він перейшов до вагону, де були дві скринки, усів собі і ждав, поки поїзд стане. В містечку К. чоловік зі скринками висів; за ним скоренько вийшов Пшепюрка. В темній улиці, де не було людей, приступив до нього і спитався тихо: — Знаєш, куди занести?

— Знаю...

Потім оба розійшлися...

В дві години пізнійше в готелю варшавськім, котрий ще перед кількома роками називався віденським, а все належав до знаменитої родини Апфельбавмів, в окремій комнаті, призначеній тільки для вибраних гостей, старий Апфельбавм приймав пана Пшепюрку прекрасною горівкою, рибою по „жидівськи", шабасовими колачами і вином. Пшепюрка був веселий, але вів розмову якусь занадто поважну:

— Ну, якжеж буде? Півтора мільона то таки за мало. Тютюн першої сорти, от-от подорожіє подвійно... А я й страху наївся, бо мені гузик відорвався при роботі, — о! дивіться! Ніхто такого не носить.

І тут показав гузик уже пришитий.

— Я доложу ще одну пачку — відповів Апфельбавм.

— Мало. Адже я мушу і спільникови дати.

— Зі стемплів не буду мати жадного пожитку — боронився Жид.

— То віддайте мені — сказав Пшепюрка.

Але Апфельбавм не хотів віддати. Торгувалися ще з пів години. Жид докинув ще сто тисячів і на тім стало.

По сій угоді, сховавши гроші, Пшепюрка почав жартувати і виповідати дуже фільозофічні гадки, н. пр. що найтяжше самого себе слідити, спіймати і віддати на кару. Сего жаден Шерлок Гольмес не потрафить, а він прочитав майже всі його чудові історії. Апфельбавм не читав сих історій, але цілком згодився з Пшепюркою і сказав усміхаючись, що се йому також ніколи не вдалося...

Попоївши і випивши добре, Пшепюрка, казав себе збудити над ранок, перед відходом поїзду, а покищо пішов ще у кавярню забавитися.

Рано, вертаючи до дому, він арештував у поїзді молодого Українця, що їхав до іспиту зрілости. Підозріння було не аби-яке: противиборча агітація, приналежність до ватаги опришків-большевиків і до тайної повітової ради, крім того підпали дворів — разом взявши одна велика зрада держави. Замісць тютюну привів Пшепюрка сего студента на поліцію. Начальник був дуже радий...

Ширший Народній Комітет.

Поруч з вибором нових членів до Тіснійшого Народнього Комітету (гл. „Діло" ч. 38 з 23. ц. м.) Народній Зїзд перевів вибори до Ширшого Народнього Комітету. Складається він із 50-тидесяти виборних членів (у тім числі залишено 5 вакантних місць для представників Волині, Холмщини, Підляшя і Поліся), з повітових організаторів та членів парляментарної репрезентації.

З рамени Н. Зїзду ввійшли до ШНК. слідуючі особи: 1. Стефанія Барановська Станиславів, 2. д-р В. Бачинський Львів, 3. о. Евзебій Бачинський Львів, 4. д-р Степан Біляк, 5. Іван Білинський, 6. проф. Ілярій Брикович Тернопіль, 7. д-р Теодор Ваньо Золочів, 8. д-р Іван Ганкевич Коломия, 9. о. Юстин Гірняк Ямниця, 10. Антін Гладишовський Львів, 11. д-р Ізидор Голубович Львів, 12. о. шамбелян Степан Городецький Вербилівці, 13. Василь Гресяк Львів, 14. д-р Мирон Здерковський Мостиська, 15. д-р Микола Заячківський Львів, 16. Андрій Кобільник Річиці, 17. д-р Мирон Кордуба, 18. суддя Андрій Король, 19. д-р Теофіль Кормош Перемишль, 20. радник Іван Кохановський Станиславів, 21. д-р Михайло Король, Жовква, 22. д-р Лесь Кульчицький, 23. д-р Павло Лисяк Лютовиска, 24. Аркадій Малецький Львів, 25. Іван Мигович Небилів, 26. Микола Мох Звенигород, 27. Евгенія Макарушкова Львів, 28. о. Северин Матковський Босири, 29. д-р Теофіль Окуневський Городенка, 30. Зенон Пеленський Львів, 31. д-р Володимир Пелліх Радехів, 32. о. Волод. Петрик Бабин, 33. проф. Юрій Полянський Львів, 34. Мілєна Рудницька-Лисяк Львів, 35. Любомір Рожанський Львів, 36. Теодор Рожанківський Золочів, 37. Омелян Савєвич Львів, 38. Роман Сосновський, 39. Северин Снігурович Станиславів, 40. Софрон Ференцевич, 41. о. ігумен Платонід Філяс, 42. д-р Степан Федак Львів, 43. Ілярій Чапельський, 44. Осип Шеремета Містки, 45. Юрко Веселий Дрогобич.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—?

З польських справ.

Премєр Сікорські не матиме довіря.

Ген. Сікорські не хоче вступитися без бою. Останні вістки, які подають польські газети, кажуть, що не турбуючись наслідками опозиції про ставлення пропозиції на вотум недовіря теперішньому урядови, Сікорські виголосить з нагоди дискусії над буджетовою провізорією довге експозе, на приківци котрого буде домагатися висловлення йому довіря. Правиця і „Пяст" стримуються зі своїм виступом, поки не прийде до того експозе Сікорского, себто імовірно до суботи цього тижня. Таким робом з одного боку певність скинення теперішнього уряду новою „більшостю" знову захитана, з другого ж — соймова й кабінетова криза тревае дальше...

Сензаційні інтерпеляції.

У соймі чекають з великим зацікавленням дискусії в звязку з наглою інтерпеляцією ендеків у справі примусової адміністрації маєтків б. архикняза Стефана Габсбурга та жидівського соймового кола про динамітові атентати на жидівські установи в Кракові. Не є виключеними скандали на тлі тих інтерпеляцій.

Нова ність незгоди серед „союзників"

„Курєр Львовскі" доносить, що кандидатура ендека Маріяна Сейди на міністра закордонних справ викликала спротив з боку групи Дубановіча і таким робом вигляди „льояльної співпраці" тих двох груп ендецької вісімки стали знову меншими.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Болдуін премієром Анґлії.

Відень. „N. fr. Pr." з Льондона: 22. ц. м. відбулися важні наради при співучасти короля, котрих вислід вплинув на рішення короля; що поручив місію утворення нового кабінету Болдуінови. Управа консервативної партії після нарад, вислала свого предсідника Джексена до короля. Цей звакомунікував королеви, що Болдуін найліпше надається на становище премієра і може причинитися до злагіднення противенств у лоні партії і групи Чемберлена. Тоді король вислав свойого секретаря до Керзона з запитом чи готов задержати свій уряд у кабінеті свойого молодшого товариша Болдуіна. Керзон згодився. Це вважають великою жертвою з його сторони. Зазначують, що іменування Болдуіна це побіда фінансових і промислових кругів, бо Б. займав свойого часу визначне становище в промисловому світі. Спільна праця Болдуіна і Керзона дає запоруку привернення мира в Европі й економічної відбудови Европи.

Керзон міністром заграничних справ.

Льондон. Льорд Керзон прийняв портфель міністра заґр. справ у кабінеті Болдуіна.

Грени віддають Кавалу.

Льондон. Райтер. Грецьке правительство висловило готовість віддати Туркам Карагач. Ісмед паша повідомив про те своє правительство і висловив вдоволення з приводу цього рішення.

Льойд Джордж проти Болдуіна і Франції.

Льондон. Л. Джордж виголосив 22. ц. м. перед виборцями промову, котру вважають отвертим виповідженням війни новому правительству. Л. Джордж візвав лібералів зединитися. Виступив також гостро проти Франції, котра, на його думку, наслідком упадку її ворогів є сильніща на континенті як колинебудь. В російській справі заявився Л. Джордж за дуже обережною але активною політикою.

Льорд Дерби мін. війни.

Льондон. Авас. Льорд Дерби задержить портфель мін. війни.

Повстання в Альбанії.

Відень. „N. fr. Пр." звідомляє за білгородською „Політикою" з Призрену, що часть католицьких племен півн. Альбанії повстала проти правительства. Італійський консуль утік із Скутарі, 40 повстанців схоронилися перед погонею на югославянську територію. Там їх розоружено.

Стріча Красіна з Керзоном.

Льондон. „Івнінг Стердерд": Красін одержав уже від свойого правительства відповідь на переслані до Москви запити. Красін стрінеться 23. ц. м. з Керзоном. Тому цей день уважають найважнійшим у англійсько-російській кризі.

Можливість грецько-турецької війни.

Париж. „Пті Пар." з Льондона: Турецькі делєгати грозять, що за кілька днів кинуть Льозанну, коли в репараційній справі не послідує порозуміння. Ісмед паша заявив англійській делєгації, що рух грецьких військ над границею Тракії не вгавае. Коли не здержать його з кінцем тижня може прийти до війни. Венізельос заявив сер Рамболдови, що Турки висаджують війська на березі Чорного моря.

РІЖНІ ВІСТИ.

Кріза анґлійського кабінету.

Бальдвін годиться вступити до кабінету Керзона але Керзон заявив, що він не годиться працювати в кабінеті, на чолі якого стояв би Бальдвін. Преса доносить, що кабінет творитиме Керзон.

Недуга Бонар Лоуа.

Лікарське конзіліум сконстатувало, що недуга гортанки Бонар Лоуа є неулічима.

Демонстрація анґлійської фльоти.

З Льондону повідомляють, що 15 англійських великих кораблів дістало наказ виїхати до Дарданелів, де Англія концентрує свою фльоту в цїли воєнної демонстрації і поготівля на всякий випадок.

Грецько-турецький конфлікт.

Представник Франції був на авдієнції у грецького президента міністрів і заявив, що Франція не радить висилати Туреччині ультиматум. Грецький президент Гонатос внявнив, що Греція бажає мира і що грецька делєгація в Льозанні дістала інструкції поладнати мирно конфлікт з Туреччиною.

Совітсько-анґлійський конфлікт.

Як доносить закорд. преса в совітській Росії замітні настрої мирові супроти Англії. Більшість членів комуністичної партії переконані, що совітам краще занехати комуністичну агітацію на Сході і в англійських кольоніях, ніж довести до війни з Англією.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Попереднє (39) число нашого часопису сконфіскувала польська прокураторія за три місця вступної статті п. з. „Сучасне політичне положення й наша тактика" та уступ фейлєтону О. М. „Шерлок Гольмес".

— **„Преса" на услугах поліції.** Є на світі каналії, від яких плюгавости людиною потрясає обридження, але мабуть рекорд в тому напрямі досягла певна частина львівської польської преси — з „Газетою Щодзєнною" на чолі. Те, що можна вичитати в кождому числі тої риштокової онучі, ніколи не грішило хоч би тінню чогось в роді етики чи самопошани, але мабуть ні одна газета не здобулася на таке адемаскування себе самої, як це робить з жестом гордости онодішня „Газета Щодзєнна". Хто там пише в тій газеті не знаємо. Може поліційні шпики, які в годинах вільних від почесного заняття займаються sui generis „публіцистикою". Досить, що доредагувались вони до того: в 4712 ч. з 24. травня ц. р. читаємо під таким заголовком „В допомогу державній поліції" таке: „Як відомо, український тайний університет є тайною інституцією, отже забороненою, а помимо того функціонує. Щоби улегчити державній поліції викриття льокалю, чого до тепер, помимо праці в поті чола не можна було дійти, вислали ми возного нашої редакції, з дорученням вишукання адреси і отсе повідомляємо, що фільософічний факультет львівського тайного університету находиться: 1) в святоюрських забудуваннях. 2) в тов. Шевченка, м. Чарнецького, 3) в Народнім Домі при вул. Рутовського. Поверха і ч. дверей не подаємо, бо при відомій бистроті декотрих розвідчиків дефензиви, скоро прийдеться їх „відкрити". В противному випадку, наш возьний покаже"... Отсе дословний переклад „публіцистичної" квітки польської преси.

— **Гідне наслідування.** Нас повідомляють, що всі студенти медицини числом 136 на українському університеті у Львові вписалися в члени „Народної Лічниці". Найвищий час булоб, щоби в їх сліди вступили всі свідомі члени нашого громадянства.

— **Нагляй суд і евакуація у Львові.** Перед львівським карним судом відбулася минулого вівторка розправа проти Стефана Харчука, обвинуваченого в участи і проводі бандицької ватаги, яка увивалася по львівських передмістях. Кількакратно арештований, завсіди умів втечи, аж нещодавно приловлений поліцистом в помешканню своєї сестри при ул. Софії, стрілив до поліциста двічі а коли його не поцілив, зробив його ножем і втік. За втікаючим уладжено облаву, яка допала його на городецькій рогачці. Прокуратура заквалїфікувала його злочин як основу для відбуття негайного суду. Обвинуваченій признався до вини, після чого трибунал по одногодинній нараді видав присуд смерти, який в годину пізнійше виконано на подвірю львівських Бригідок.

— **Обірвання хмари над Тернополем.** Нічю з дня 18. на 19. травня ц. р. навістила Тернопіль нагальна злива, спричинена обірванням хмари. Вода залила вулиці Вертепну і Сенкевича, при чому вдерлася до помешкань, де досягла півтораметрової висоти стін. Жертвою зливи впало 11 родин, які мусіли тікати зі своїх докрім того втопилася одна дитина. Дня 17. травня упав в Тернопільщині незвичайно грубий град, який винищив озимі і ярі засіви.

— **Нові години в польських бюрах.** Польський міністр торговлі і промислу виступив на президії ради польських міністрів з проектом усталення урядових годин в бюрах на час від 9. ранку до 3½ з полудня. Крім цього мають бути заведені в урядах т. зв. „анґлійські суботи", то зн. урядування до 12 год.

— **Арештування старости.** Дня 17. ц. м. арештовано в Олькуші тамошнього старосту Станіміровского. Арештованому закидують службові надужиття. Прокуратор випустив арештованого з тюрми за кавцією 2 мілїонів, а келецьке воєвідство поручило йому дальше ведення старостинських агенд.

— **Пригадуємо,** що інавґураційний концерт сімфонічної орхестри відбудеться в неділю Зелених Свят д. 27. ц. м. о 11·45 год. в полудне Білєти в книгарні Шевченка. Музичні тов-а краю проситься в час повідомити Муз. тов-о Лисенка, про евентуальне виділення делєгатів.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плащики, покриття і всякого роду поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

„OLKA“ СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД ПАНЧІХ І ТРИКОТОВИХ ВИРОБІВ
Львів Ринок 35.
поручає ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ ЖАКЕТИ, ПЛЕДИ, ЖЕМПЕРИ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПИТКИ, ЯК ТАКОЖ ВИПРАВКИ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ.
Гуртом! XXVI 4—4 Детайльно!

Дописи з краю.

Село Павлів, пов. Радех'в.

Дві треті населення нашого села — Українці, а лише одну третю становлять „Поляки“; в дійсности більшість з них говорить в дома по українськи і по польськи слова не вміє. На нещастя обдарувала нас доля бувшим ковальським челядником, Яном Годяньским. Ріжними, знаними у нас добре штучками, авансував він ще перед війною на війта. Щоби власти дивилися через пальці на його діяльність, став грати ролю великого польського патріота. Успіхи його діяльности, що принесли йому великий маєток: вибудування в селі костела і діяльність на полі шкільництва, в якою отсе хочемо познакомити ширший сзіт.

Перед війною була у нас 2-кл. школа з українською викладовою мовою. На основі ухвали громадської ради мала зачатися в 1912 р. будова нової школи. Однак будову відложено до 1914 р., а тимчасом повстає в 1913 р. для кількох римокатолицьких дітей польська експонівка. Через всесвітню війну треба було відложити будову української школи на необмежений час.

В 1920 р. дістали Поляки при парцеляції даром площу під польську школу. Війт старався на засіданню своєї тимчасової ради, в якій на 9 членів засідає тільки 1 представник українського населення, переперти ухвалу про будову цілою громадою польської школи. Одначе Українці не допустили до цього. По довгих торгах стало на тім, що рівночасно мається приступити до будови 4 кл. української і 3-кл. польської школи; кожда народність має понести кошти будови своєї школи.

Розпочалася будова обох шкіл. Та тут зачалися містерії. Куратория звернула подання о затвердження пляців української школи з жаданням долучення до нього виказу маєткового стану громади. Одначе війт не хотів його видати. Всякі ходження по радах шкільних, повітових виділах, староствах нічого не помагали.

Вкінци 24. квітня ц. р. скликав війт раду, на якій перепер ухвалу, що громада має будувати лише одну школу з польською викладовою мовою, не дивлячись на це, що Українці витратили масу гроша і праці на врубання, оброблення і звезення усього матеріялу, потрібного на будову своєї школи, та що польська школа, яка вже під дахом, на спільну школу рішучо за мала. Як причину такої зміни змів подати війт, що більшість українського населення бажає собі „спільної школи“, що і запротоколовано мимо спротиву українського члена ради.

Українське населення внесло сейчас протест, який підписали всі без виїмку. І цікаве одно. Пан інспектор Тройнар, котрий нас намовляв до будови своєї школи, котрий удавав дуже прихильного до нас, не допустив тепер депутації до себе. Замісць него приняв її якийсь учитель, котрий казав, що йому поручила куратория полагодити справу. Заявив їй, що куратория на дві школи в селі не годиться та що громада мусить будувати польську школу і посилати дітей до неї.

Подаємо до відома всім, як то виглядає наше „рувнуправнене“ на селі. Колиб ми описали докладно лише практики в нашою школою, то людям волосся станулоб на голові. На жаль мусимо обмежитися лише до найважнійших наших фактів. Зазначуємо тут однак, що — як ми вже повідомили про це, кого треба — з насильством цим ніколи не погодимося. За наші податки домагаємося для зві ж 200 наших дітей своєї школи. Жадна сила не змусить нас будувати польську школу своєю керавницею та ще посилати до неї дітей.

Батьки.

Дрібні оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

МЕЧИСЛАВ ГЕРМАН Львів, вул. св. Зофії 15 в подвірю на право, строїть купує та продає фортепяни і піяніна. 2375 1—3

КООПЕРАТИВА в Краснім к. Львова шукає фахового управителя (-льку) склепу міщаних товарів. Першенство мають ті, які вміють провадити хор, аматорський гурток або дуту орхестру. Помешкання і харч можуть бути запевнені. Винагорода після умови. Зголошення з перебігом життя слати до 15. червня на повищу адресу. 2372 1—3

СКЛАД нот Романовича 11, бічна площі Академічної, висадка на провінцію. 2371 1—3

СЛУЖНИЦЯ, кухарка до всього зараз потрібна. Д-р Крипякевич, Домагалічів 9, II. пов. (бічна Кохановського). 2374 1-3

ОДИНОКА українська гіпсарка і вапнярка Спілки „Комерсант“ в Олешеві продає першорядний гіпс і вапно власної продукції по конкуренційно низьких цінах. Поручається гіпс на конічини, горохи капусти. Відомість „Комерсант“ Гродіщких 2, Львів. 2345 б) 3—3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громозводи, піки до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефінівський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерського і Кордецького). 2297 7-10

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагоново поручає „Пільот“ Баторого 4. 1974 0-30

ЦІНА С.І Лист в Бродах до відбору. 2337 5—8

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також вправного соліцитатора визнаючогося на табулі і вміючого писати на машині приймє зараз під корисними условіями адв. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6. Неузглядінені оферти будуть полишені без відповіди. 2353 2—6

У КОГО лежить непотрібний музичний інструмент (скрипці, гітари, мандоліни, фісгармонії) належить жертвувати для „Українського Дому Інвалідів“ у Львові, при вул. св. Софії ч. 25. XXI 3—4

ОГОЛОШЕННЯ.

Архітект улови. будівничий
судово заприс. знаток технічної будови
Інж. Лев Левинський
Львів, вул. Содова 3 (бічна Потоцького).
Виконує будови, пляни і коштописи церков і світських будинків. Виробляє затвердження пляпів в консерваторії культури і штуки та вожі в дирекції і банку відбудовні. 2359 2—2

Суд чести зложеннй з пп. Стефана Хоміцького і Осипа Тарнавського на обставину жалоби о. Володислава Носковського, гр.-кат. пароха в Сороках, проти п. Клима Рогозинського, купця в Бучачи, по розглянению справи і переслуханню свідків видає отсю

УХВАЛУ.

Жалобу о. В. Носковського проти п. Рогозинського відкидається в цілій основі, бо 1) брак покищо доказів на це, замовто поширювана п. К. Рогозинським клевета, яка після розуміння о. В. Носковського містилася в словах, які він в часі приняття у себе з нагоди пользования в грудні 1922 р. в присутности гостей виключно самих Поляків, мав підчас толсту висказати, що: а) „признає правний стан Польщі у Сх. Галичині“ і б) „не піддасться ніякому українському теророви“ до неї пори доказами правди не зістала опрожнена —

2) у випадку, колиб навіть удалось о. В. Носковському закид цей опрокинути, а вслід за цим свою честь очистити, то і тоді п. К. Рогозинський не допустився ними супроти чести о. В. Носковського, бо переповів, як сам признав лиш слова, які прилюдно без застережень довірочности, в прилюднім льокалі і при свідках висказав п. О-ів. Доходить, чи і о скільки вискази п. О-іча є правдиві — не було і не є річю п. К. Рогозинського і урядуючого суду чести.

У виду цього, признаємо нестійність закиду зробленого п. Климови Рогозинському із тим добавком, що в разі потреби вільно йому прилюдно покористуватись отсим документом в опрожненню якихнебудь закидів виникаючих із переведеної справи.

Рівночасно прихиляється суд чести до бажання свідка о. Вячеслава Збудовського, щоби його заяву подану до протоколу помістити в повнім тексті в ухвалі, яка досівно звучить:

„Дивує неве, що о. В. Носковський в той спосіб хоче очищувати свою честь, коли противно робить те саме і запрошує Польонію в числі 35 осіб на пользования по раз другий дня 31. січня 1923. видає на принятя кольосальні суми, коли на народні цілі у нього грошей нема, закриваючися все своєю бідностою“.

Резумуючи свій погляд на повищу справу, дійшов суд чести до згоди в тім, що наведені факти сильно обтяжують як особисту так і народню честь о. Володислава Носковського та на підставі внесення судді п. Стефана Хоміцького, попертого суддею п. Осипом Тарнавським взиває, щоби о. В. Носковський до 30 днів від дня доручення цеї ухвали, очистився в дорозі, яку буде уважав за відповідну від обтяжуючих його честь закидів — а переведений доказ правди подав до відома на письмі взиваючому його судови. В противним разі суд чести буде спонуканий витягнути з цього дальші консеквенції.

Рівночасно має о. В. Носковський зложити кошти поступування суду чести в квоті 600 мп. до рук одного із суддів.

Бучач, дня 7. лютого 1923.

Ст. Хоміцький вр. *О. Тарнавський* вр.

В цілі окончного покінчення справи зійшовся суд чести на послідну нараду дня 26. березня 1923 р. і ухвалив що слідує: З огляду на це, що о. В. Носковський в означенім речинці, який минув дня 10. лютого 1923. ніяких кроків щоби себе очистити не поробив, мається ухвалу з дня 7. лютого п. р. подати заголови до відома в однім із краєвих українських часописів.

Бучач, дня 27. березня 1923.

2370 1—1 *О. Тарнавський.*

Подяка.

Отсим складаємо від серця щиру подяку Всесвітлійшому Отцю Крилош. Айталеви Ковальському, деканови Рудешкому і парохови Новосілок гостинних, Всеч. о. кан. Василеви Кондрацькому парохови Підгайчик, Всеч. о. кан. Казимирови Германкови парохови Гошан, Всеч. о. Гр. Хрущинві парохови Шолошинич, Всеч. о. Ілярієві Ортинському завідателеви Погорець, що зводили ласкаво занятися похоронним, обрядом, Вп. п. д-рови Львови Кульчицькому адвокатови в Рудках і всім, що своєю приявою або якимнебудь иншим чином причинилися до звеличання гумного обряду і віддали послідну прислугу нашому найдорожшому Покійному Батькови в дни 14. травня 1923. в Підгайчиках.

2369 1-1 *Іван і о. Петро Голинські.*

ЖИВАРКА добра до продажі. Інформації: парохіяльний уряд Печенія п. Куровичі. 2373 1—1

Товариство для достав буд. — — — — „ДОМУС“
ЛЬВІВ, вул. Жовківська 79
2326 (давніше держ. склад Броди, біля церкви) 3—10
найдешевше продає детайльно і вагоново
дерево будівельне і столярське, папу і дахівку. — — — —
КУПУЄ: Деревостани соснові і дубові.

ГОТОВІ КАПЕЛЮХИ
поручає і переробляє після найновіших фасонів 2368 1—5
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
ЛЬВІВ, вул. ПЕКАРСЬКА ч. 47.

Вплачу 100 італійських лір, хто подав би точну адресу, ев. ентуально побут **Тидота Градищука з рідного з села Манєвич пов.** Луцк з Волині, котрих дочка Елена Ковальчук перебуває в Італії. Звертати на адресу: Teodor Wasyłyszyn, presso Amministrazione del Bottonificio Veronese Via Leoncino 6 — Verona Italia. Закордонні часописи проситься о передрук. 2360 2—2

Жадайте сейчас цінників
IV НА 3-3
КОСИ і СЕРПИ
правдиві тільки з маркою золотий сніп на зеленім полі і написю „Сільський Господар“, які висилає
КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОД. СПІЛОК „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ у ЛЬВОВІ, вул. Зіморовича ч. 20.

Львів, Зіморовича 20.

Присилайте передплату!

?? Чи Ви вже прочитали ??
О. МАКОВЕЯ
ЗБІРКУ ЗНАМЕНИТИХ ОПОВІДАНЬ
„Прижмуреним оком“
Замовляйте негайно
в „Союзі Українських Інвалідів“ ЛЬВІВ, вулиця РУСЬКА ч. 8.
XXI ДОХІД НАШИМ ІНВАЛІДАМ. 2—3

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 41 (9.922). Львів, субота 26. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

КОНЦЕРТ в СУБОТУ 26. ТРАВНЯ Ц. Р. з нагоди святкування 25-літнього Ювілею Товариства „ОСНОВА" при співучасти Вп. Пань О. Парохоняк-Козакової, і Шмериковської-Приймової, Вп. Панів Андрієнка, О. Москвичева і Хору „Бандуристів". — По концерті відбудеться в великій салі „Народнього Дому" у Львові

„ВЕСНЯНИЙ РАВТ"

Початок концерту о год. 7·30 вечер. Запрошення і білети можна набути в Українськім технічнім Товаристві Львів Ринок ч. 10, II. пов. від год. 6—7 веч. 1—3
2350a

Львів, 25. травня 1923.

Після Народнього Зїзду.

Після довгих перипетій, після поборення тисячних перепон з боку власть імущих, Народній Зїзд відбувся. Мимо непригожої пори (весна!) на Нзр. Зїзді були заступлені всі судові повіти Сх. Галичини. Статистичний виказ подамо в одному з чергових чисел. На Зїзд крім делегатів прибуло з провінції богато визначніших членів партії. На жаль — з огляду на недостачу місця на салі і з огляду на поліційні власти, які через це могли розвязати Зїзд, не можна було впустити на салю обрад в ролі гостей нікого з поза умандатованих членів Зїзду.

В Зїзді вперше взяли участь представники всіх Західних земель України, що опинились по цей бік рижської лінії. І цей момент слід підкреслити як незвичайно відрадне явище. Це й зазначив у своїй промові сенатор Черкавський. До боротьби за найвище право нації стає в дружних рядах семимільйонове українське населення. Львів — колишня столиця Галицько-Володимирської Держави, робиться політичним центром цих земель.

Вся увага Нар. Зїзду в першу чергу скупчувалася біля реферату д-ра В. Охримовича та біля вибору нового Народнього Комітету, виконавчого органу партії. Це й не дивниця. Вповні умандатований провід партії — цеж в найвищій мірі пекуча справа останніх років.

Народній Комітет, який зложив свої повноваства 21. ц. м. вибраний перед тридцяти роками, хоча й доповнений Надзвичайним Народнім Зїздом в Станиславові в 1919 р., стрічався в останніх місяцях з боку деяких гуртків з закидами недостачі умандатування. Очевидно, таке квестіонування мандатів — некорисно відбивалося на внутрішній дисципліні в партії і на діяльности Народнього Комітету, який находився в стадії димісії.

Рішаюче слово на Народньому Зїзді Львів зіставив вповні провінції. Ограничився тільки на зясування положення і на інформаціях. Пасивне становище Львова головним чином спричинило, що після акцептування Зїздом рефератів і резолюцій за богато часу зайняла справа виборів голови партії і Народнього Комітету. Між тим час був обмежений. Зїзд мусів покінчитися в одним дни, велика саля т-ва ім. Лисенка була до диспозиції тільки до 6-ої години вечером, а опісля треба було перенестися до меншої салі, яка всіх учасників не могла помістити.

Обмежений час не дозволив вичерпати до кінця дискусію на порушені теми. Зрештою на це рішучо за мало було одного дня, хоч би його присвячено виключно цій цілі.

Всеж Народній Зїзд сповнив своє головне завдання: вибрав новий Народній Комітет, вирішив подавляючою більшістю голосів спільну платформу для всіх західно українських земель і напрямні лінії для діяльности нового Народнього Комітету.

Запропонований Комісією-Маткою склад тіснійшого Народнього Комітету скупчив підчас голосування майже всі голоси. (На 508 голосуючих 6 було „проти").

Одноздність підчас виборів Тіснійшого Народнього Комітету не дописала підчас вибору голови партії, коли зрезигнував вибраний через аклямацію д-р В. Охримович. Це вже вислід тієї душної атмосфери, яку викликали сплетні останніх місяців. І треба сказати: більшість з опозиціоністів проти особи д-ра В. Бачинського кермувалася радше побоюванням повторення нападів на особу голови Н. К., як недовірям до нього.

Д-р В. Бачинський, хоча одержав підчас голосування 2/3 голосів, відмовився від цього обовязку, даючи таким чином наглядну відповідь на кампанію, яку розведено проти його особи в останніх місяцях.

Справу вибору голови партії Народній Зїзд передав Тіснійшому Народньому Комітетови. Це в теперішних умовинах найкраща розвязка. Таким чином виключається яканебудь дісгармонія між головою партії і Т. Н. К. Народній Комітет може-ж вибрати головою тільки людину, з якою співпраця пійде найкраще, а одночасно кождий крок голови партії спиратиметься на авторітет 40 членів Н. К., отже колективу однозгідно вилоненого з Народнього Зїзду.

Народній Зїзд рішучо протестує проти а. зв. воєвідської автономії.

Земельна справа.

Після реферату д-ра Івана Курівця виголосив прекрасно умотивований і незвичайно переконуючий реферат на тему сучасного положення і нашої тактики д-р Володимир Охримович. Короткий зміст цього реферату, богатого доказовим матеріялом і незрушимими анальогіями, подали ми в ч. 39 з 24. ц. м. як передову статтю.

Опісля зявився на трибуні інж. Юліян Павликовський, доповнюючи попередній реферат коротким представленням в земельній справі. В документально обоснованих висновках промовець вказує, що Сх. Галичина є наскрізь аграрною країною, яка терпить непомірно великий голод землі ізза перелюднення її хліборобським населенням. Статистика рільних господарств вже в 1902 вика вала, що в Сх. Галичині є пів міліона економічно-несамостійних, голодних на землю господарств. Ці господарства становили в 1902 р. 79·8% всіх господарств Сх. Галичини, а між ними халупничі й карловаті селянські господарства о площі 0·5 до 2 ha виносили більшу половину, бо 42·6%, а малоземельні о площі 2 до 5 ha—37·2%. За останніх 20 літ число економічно несамостійних господарств вросло з пів міліона на 600 тисяч. Тим самим Сх. Галичина виказує біля 3 міліони голодних на землю душ, які можуть усамостійнитися тільки шляхом переведення аграрної реформи в користь безземельного й малоземельного місцевого селянського населення.

Зновуж земельний запас тзв. табулярної власности у Сх. Галичині в культурах пригожих до переводження селянських земленаділів після залишення за дотеперішніми табулярними власниками пересічно по 100 ha безлісної землі може винести около 703 тис. ha. Цей запас не міг би економічно усамостійнити навіть халупничі й карловаті господарства, не згадуючи вже про заспокоєння безземельних рільних робітників в числі около 80 тис. родин, себто майже пів міліона душ, як і про усамостійнення малоземельних селянських господарств. З цього ясно виходить, що супроти такого земельного положення Сх. Галичини немає у ній ані одного місця для кольоніста зпоза меж української національної території. При земельній реформі вся земля української національної території мусить перейти в посідання туземного трудового люду, инакше неминучим і зовсім природним явищем буде тут соціяльна революція.

Дотеперішня кольонізація Сх. Галичини — та кольонізація і військове поселення (осадництво) на Волині, Холмщині, Підляшу й Поліссю під економічним оглядом являється безтямністю і виключно політичним засобом в руках польської влади, звернеником проти українського населення, цього споконвічного дідича української землі на своїй споконвічній національній території. Польські заті йдуть в тому напрямку, щоби насильно і штучно змінити відсоткове відношення туземного українського населення до напливового польського. З тією метою польська влада масово перещіплює польських кольоністів з етнографічної Польщі на територію Сх. Галичини, Волині, Холмщини, Підляша і Поліся та творить для них економічно самостійні господарства, наділюючи їх пересічно около 4 ha землі на родину, як це стверджують польські автори Щенсни Собеньовскі („Akcja kolonizacji i jej znaczenie", Львів 1921) і Ян Заморскі („Uwagi o gospodarczem położeniu Polski", Познань 1923). Одночасно ті заті мають на меті спауперизувати і засудити на повільну голодову смерть около 600 тисяч родин, себ-то около 3 міліони душ східно галицького хліборобського населення, як і населення Волині, Холмщини, Підляша й Поліся через відібрання їм спромоги набути землю від тзв. табулярної власности та через утрату заробітків на двірських ланах, приспішено парцельованих всіми засобами між спроваджених польських кольоністів.

Під юридичним оглядом є неважні усі акти, що торкаються обороту землею між тзв. табулярною власністю і кольоністами зпоза меж Сх. Галичини, акти, що мали тут місце від 14. вересня 1919. Під юридичним оглядом неважні є акти, що торкаються примусового викупна земель Окружними Земельними Урядами у Львові й Перемишлі від 15. липня 1920, а саме маєтків приватно- власницьких, ерекціональних, монастирських і т. п. Ця неважність є обоснована непринależністю Сх. Галичини до польської держави до дня 14. березня 1923; тим самим не можуть бути юридично важними й закони, насильно накинені Сх. Галичині Варшавою, а між ними й закони про землепорядкування. Годиться зазначити, що й ці насильно накинені закони були свідомо топтані на шкоду туземного хліборобського населення, бо практика земельних урядів і авторизованих польською владою кольонізаційних інституцій свідомо нехтувала постанови „парцеляційної інструкції" з 1. мая 1920 (арт. 6, буква „f", гл. „Монітор Польскі" ч. 144 — 1920) і постанови закона „про переведення аграрної реформи" з 15. липня 1920 (В. З. Р. П. П. ч. 70, поз. 462, арт. 29), які то постанови в приноровленню до Сх. Галичини можуть допустити тільки тзв. сусідську парцеляцію в користь місцевих безземельних, халупничих, карловатих і малоземельних господарств та забезпечують на евентуальне поширення хліборобських варстатів инших господарств 20 проц. землі з кождого парцельованого обєкту.

Дальше промовець спиняється над земельними відносинами на Волині, Холмщині, Підляшу й Поліссю та підкреслює, що кольонізація тих земель — як цивільна, що

Народній Зїзд.

До політичних резолюцій Народнього Зїзду.

В четвертій точці політичних резолюцій Народнього Зїзду, поданих у вчорашньому числі вайшла друкарська похибка, пропущено після слова „одноцільну" — слово „правнополітичну".

Тому подаємо цю резолюцію ще раз. Її повний текст: В теперішних політичних умовинах Народній Зїзд стоїть за обєднанням усіх українських земель, що найшлися під владою Польщі, себто Східної Галичини, Лемківщини, Волині, Холмщини, Поліся і Підляша в одноцільну правнополітичну одиницю о повноті політичних прав української нації на своїй землі натомість і

спирається на тайних розпорядках варшавської влади, так і військова, оперта на законі з 17. грудня 1920 (Вістн. держ. зак. ч. 4, поз. 18 з 1921) про надачу земель жовнірам польського війська — являється в XX. ст. економічною й соціяльною аномалією та становить в руках польської влади політичний засіб задля поширення польського елементу на корінно українські землі. Годиться зазначити, що військова кольонізація, котра на основі польської аргументації мала співдіяти при загосподарюванню облогів і побільшуванню ріжної продукції, вийшла на повну компромітацію. Самі польські автори, як напр. Кароль Валігурскі („Znaczenie państwowej reformy rolnej na Wołyniu", Луцьк, 1921), стверджують, що „дотеперішні господарські висліди військової кольонізації на Волині є просто застрашаючі".

На основі отсих висновків, загально одобрюваних Зіздом, референт ставить такі

Резолюції в земельних справах.

1) Народній Зізд стверджує, що Сх. Галичина є наскрізь аграрною країною, яка терпить великий голод землі ізза непомірного передлюднення її хліборобським населенням;

2) Народній Зізд стверджує, що запас тзв. табулярної власности у Сх. Галичині, пригожої до переводження селянських земленаділів, являється недостаточним, щоби на його основі довести до економічної самостійности дрібні й малоземельні селянські господарства земельних рільничих робітників;

3) Народній Зізд стверджує, що супроти такого аграрного положення Сх. Галичини зовсім нема в ній місця на кольоністів;

4) Народній Зізд стверджує, що дотеперішня кольонізація є безтямністю під економічним оглядом і являється в руках польської влади виключно політичним засобом, вимірєним проти українського населення;

5) Народній Зізд стверджує, що під юридичним оглядом є неважні всі акти, які торкаються обороту землею між т. зв. табулярною власністю і кольоністами, що походять з пова меж Сх. Галичини, як також неважні є всі акти, які торкаються примусового викупна землі Окр. Земельними Урядами у Львові і Перемишлі;

6) Народній Зізд стверджує, що цивільна і військова кольонізація Волині і инших українських земель являється в XX. ст. економічною й соціяльною аномалією і становить в руках польської влади політичний засіб задля поширения польського елементу на корінно українських землях.

Супроти такого стану річей Народній Зізд:

а) закладає перед цілим культурним світом як найрішучійший протест проти кольонізаційних затій польської влади на всіх українських землях, які найшлися в її володінню та заявляє, що український народ ніколи не признасть важности кольонізаційним актам польської влади;

б) стоїть на становищі, що земельну справу на українських землях, які найшлися у володінню Польщі, може компетентно розвязати виключно законодатне тіло цих земель.

Заки законодатне тіло обединених українських земель не увійде в життя, Нар. Зізд домагається:

а) зліквідування дотеперішньої кольнізації Сх. Галичини та цивільної й військової кольнізації Волині і инших українських земель в користь місцевого населення,

б) знесення обовязуючої сили законів про військову кольонізацію й зміни законів про земельну реформу та пристосовання їх в напрямі задоволення потреб українського селянства. (*Ручні оплески*).

Дальший перебіг Зізду.

Вибори президії, комісії-матки, привітні промови та реферати: два політичні, організаційний і пресовий, а також у справі партійного податку, — заняли на Народньому Зізді весь час до 3-ої години по пол. Докладний звіт з цієї частини зізду подали ми зразу („Діло" ч. 38, з 23. ц. м.). Зібравшись на пополудневі наради після пів годинної перерви, зізд мав до розпорядження фактично дуже мало часу, бо о 6 годині треба було звільнити театральну салю, з огляду на вечірню виставу. Політичну дискусію, яку розпочав п. Остап Луцький перервала справа вибору голови партії, яка несподівано забрала дуже багато часу та перешкодила систематичному веденню дискусії над виголошеними рефератами й виголошеними резолюціями.

Перенісшись після 6 год. до малої салі Музичного Товариства Зізд продовжував наради, які велись над резолюціями. На превеликий жаль не маємо змоги подавати докладнійший звіт із дискусії, яка здебільша торкалась політичних моментів, бож доля резолюцій загального національно-політичного характеру, скодифікованих у вчорашньому числі нашої газети до одної четвертої частини, вказує на аналогічну можливість долі звіту з дискусії; уривки-ж, які б можливо залишилися цілими й творили чорні плямки на білому тлі, могли б дати фальшиву уяву про всю дискусію. Із учасників забирали голос: пп. Остап Луцький, Цалинюк (учитель з Косівщини), Аркадій Малецький, д-р Евин, о. Цурковський, Гринь Тершаковець, д-р О[illegible]ович, о. д-р Юзик, о. Лопа[illegible], д-р І. Куровець і инші.

Справа вибору голови [illegible].

Довкола справи вибору голови партії на Народньому Зізді ходить по місті богато сплетень, розсіваних ріжними „приятелями". Рекорд у передаванню цих абсурдних нісенітниць здобув ославлений Мелітон Твердохліб, оголосивши в лайборгані Яцкова й Твердохліба „Курєрі львовскім" дійсно сензаційні відомости про Н. Зізд, тероризований гайдамацькою боївкою і т. п.

Докладно представляється справа вибору голови партії ось як: устален[illegible] кандидатур на голову партії та на членів Тіснійшого й Ширшого Нар. Комітету передано спеціяльно вибраній комісії-матці. Комісія-матка запропонувала (посередництвом д-ра Т. Окуневського) на голову д-ра Володимира Охримовича, якого Н. Зізд вибрав одноголосно через аклямацію. Д ра Охримовича не було тоді на салі; коли він тільки дізнався про вибір, рішуче відмовився, покликуючись на хитке здоровля і ин. особисті мотиви. Тоді з салі нарад вирину[illegible] кандидатури д-ра В. Загайкевича, д-ра Антона Горбачевського, та д-ра Ф. Евина. Всі кандидати зреклися ще перед голосуванням, — д-р В. Загайкевич і д-р Горбачевський тому, що вони не можуть перенестись на постійне до Львова; д-р Евин подав за мотив свою дотеперішню невелику участь у політичному житю. Тоді Н. Зізд передав справу знову комісії-матці, яка слідуючим кандидатом запропонувала (устами проф. М. Галущинського) д-ра Володимира Бачинського. Після короткої дискусії рішено голосувати переходом голосуючих „за" і „проти" на дві ріжні половини салі. Д-ра Володимира Бачинського вибрано більшістю 2/3 присутніх учасників. Тоді д-р Бачинський зрезигнував, покликуючись на брак однодушности Зізду відносно своєї кандидатури. Н. Зізд окремим голосуванням рішив просити д-ра В. Бачинського приняти вибір, але він у друге відмовився. Після того висунено кандидатури: д ра Михайла Волошина, Івана Миговича та д-ра Ярослава Олесницького, але до голосування над цими кандидатурами не прийшло, бо одночасно, в порозумінню а комісією-маткою, рішено передати справу вибору голови Тіснійшому Народньому Комітетові з його складу з тим, що на місце вибраного має вступити до Т. Н. К. д-р Охримович.

З Волині та Холмщини.

Народній зізд.

Народній зізд Холмщини відбудеться 28. травня в Холмі. На зізд запрошуються делегати українського населення з сел, місточок і міст. Кожна громада може висилати від 1 до 3 делегатів залежно від українського населення своєї околиці. Вибрані делегати повинні мати уповноваження на письмі. З рефератами на зізді мають виступити: пос. П. Васильчук з докладом про політичну ситуацію і завдання моменту, пос. Войтюк з докладом про організацію. Після С. Хруцький, С. Любарський, С. Маківка, І. Скрипа подадуть справоздання з діяльности українського посольського клюбу. На зізді братиме участь голова української парляментарної репревентації пос. Сам. Підгірський.

Після розвязання пос. М. Пирогова.

Як відомо, після М. Пирогова з Ковля польський висший суд розяснив і позбавив посольського мандату на тій підставі, що пос. М. Пирогів начеб то не має польського обивательства. Замість М. Пирогова має вступити до сойму пос. Мохнюк з Любомля. Одначе вступленню пос. Мохнюка польські установи чинять всякі перешкоди в тій ціли, щоби як найдальше лишити українську фракцію позбавленого зайвого голосу.

Політичний процес в Білому Стоці.

Дня 23. ц. м. покінчився в Білому Стоці політичний процес проти 45 членів білоруської організації, яким акт обвинувачення закидував державну зраду і заговір на цілість польської держави, який мали вони уплянувати в порозумінню з Німцями, Москвою і Литвою. Процес цей в богатьох моментах процес Степана Федака і тов. По промовах прокуратора і оборони засуджено Семена Мацієвича на безречинцеву, тяжку тюрму, Єфима Іванюка на 10 літ тюрми, Миколу Вольфа на 8 літ, Веру Масловску і білоруського посла Барана на 6 літ тюрми, Станкевича Олександра на 5 літ. Такуж кару присуджено обвинуваченим — Жабінському, Трипусови, Грибасови, Горошеви і Бартошукови. Чотирьом обвинуваченим присуджено 2 роки, чотирьом 1 рік тюрми а 26 звільнено з обвинувачення. Поміж звільненими є білоруський посол Яковюк і поручник литовської армії Войткевіч. Подрібні звідомлення про перебіг цього процесу, подамо на днях на основі допису нашого спеціяльного кореспондента.

Криза польського сойму й уряду.

Премєр міністр в та маршалок сойму.

Премєр Сікорскі переслав маршалкові Ратаєви такого листа: „Панови маршалкови Сойму! Не хотячи в найменшій мірі спричинятися до політичної кризи, яка продовжується зі шкодою для держави та яка стоїть у звязку з твореннем нових соймових блоків, звертаюся до пана маршалка з просьбою дати змогу Соймови ясно висловитися про його відношення до уряду; не находячи у денному порядку нинішних нарад такої справи, котра дозволила би мені поставити перед Сойм справу його довіря до уряду в цілости, прошу поставити на найблизше засідання Сойму справу буджетової провізорії за час від 1. квітня до 30. червня, яка обмірковується тепер в комісії. По думці загально прийнятих парляментарних принципів, голосування над буджетовою провізорією дозволить урядови виразно стверднти волю більшости Сойму та пристосуватися до неї.

З польських справ.

Н. П. Р. про „національні меншости".

Ми вже повідомляли про вислід нарад XI. Загального Зізду Народової Партії Роботничої, які відбулися у Варшаві підчас Зелених свят та на яких рішено зберегти вільну руку відносно нової соймової більшости Пяста з „Хєною". Рішаюче слово віддано Виконавчому Комітетови в порозумінню з соймовим представництвом партії. — На названому зізді дебатувалося також відношення партії до „національних меншостей". У цій справі принято такі резолюції: 1) Польська Республика не є національною державою а державою національностей, 2) польський нарід є однаково на підставі міжнародніх трактатів, як і власної конституції природним господарем у польській державі, 3) роля господаря полягає на тім, що польський нарід займає чільне становище серед рівноправних під правно-формальним оглядом народностей, так як католицька релігія займає чільне становище між рівноправними віроісповіданнями в Польщі, 4) Права свобідного культурного розвитку, признаного національним меншостям конституційним законом з 17 березня 1921 р. повинні бути зреалізовані щиро й послідовно згідно з традицією польської держави (?!) та вимогами новочасної демократії, 5) користання із прав конституції національними меншостями повинно йти в парі з доглядом їхньої справжньої льояльности у відношенню до польської держави, 6) політика польського уряду має рахуватися з фактом, що поодинокі національні меншости ріжняться одні від одних історичним минулим а також ступінем політичних вимог, 7) користування методами, які дратують національні меншости та відкидування згори всіх їхніх намірів співпрацювати в рямцях обовязкових конституційних законів — треба вважати противним інтересам та силам держави, 8) розвязка жидівської проблеми у Польщі залежить від розквіту економічної творчости, а передусім від ступіня перетворення капіталістичного устрою поширенням обсягу суспільної власности й кооперативного руху".

Як бачимо: з одного боку нар.-„робітнича" партія по суті нічим не ріжниться своїм відношен-

ням до не-Поляків від скрайної ендеції. Чуємо ту саму „національну державу“ й ті самі „права господаря“, про польську „традицію“ і про пильнування „льояльности“ з боку „меншостей“. А всеж — деякі нюанси формулювання наведених резолюцій вказують, що в Н. П. Р. говориться про „інтереси держави та її сили“ і що відносно тих „сил“ існує деякий скептицизм. Репрезентантом т. зв. „радикальної течії“ в Н. П. Р. вважають посла Попеля, який є рішучим противником союза з Хісною.

РІЖНІ ВІСТИ.

Англійська кабінетна криза.

Новий кабінет буде утворений в найближчих днях. Роберт Сесіль має обняти становище канцлера фінансів, а Керзон портфель справ закордонних.

Можливість европейської війни?

Відповідаючи на критику опозиції в англійському парляменті, посол Сметс заявив, що англійська імперія складається з кількох вільних провінцій, які получені на принципі рівности і волі. Супроти можливости нової европейської війни Англія повинна усталити свою політику. Африка ані инші домінії не мають заміру брати участи в новій европейській війні.

Наради в справі Порура.

Бельгійський президент міністрів Тені і Жаспар прибудуть 26. ц. м. до Парижа на конференцію в справі Порура.

Англійсько-італійські взаємини.

Новий англійський премієр Болдуін вислав до Муссоліні телеграму, повідомляючи його про своє назначення премієром. Болдуін висловлює надію, що новий англійський уряд навяже тісні взаємини з урядом Муссоліні. Муссоліні відповів, що його бажанням є також удержати приязні взаємини між Англією і Італією.

Москва—Берлін.

На днях в Ризі відбудеться конференція представників Лотви, Німеччини і Росії в справі безпосереднього транспорту товарів між Москвою і Берліном, для улекшення німецько-російської торговлі.

Зірвання італійсько-югославянських переговорів.

Переговори поміж Італією і Югославією в справі Фіюме зірвані з приводу неуступчивости Італії.

В Ірландії.

Де Валера заявив, що порозуміння повстанців з урядом є необхідне і що республиканці стремлять до згоди.

Експльоатація Порура.

На днях з копалень в Порурю вивезено до Франції 18 потягів вугля.

Совітсько-японські відносини.

Японський уряд дозволив совітам утворити російські консуляти в японських містах Нагасакі, Тонруга і Гакодаті. В тій цілі японський уряд передав совітам будинки давних консулятів царської Росії.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Новий англійський кабінет.

Л ь о н д о н. Льорд Сесіль вступить до нового кабінету. Чемберлен буде канцлером скарбу, Говр мін. воздушної плавби, а Леслі Уілсон обійме провід консервативної партії. Сер Горн не обійме ніякого уряду в новому кабінеті.

Заговір на Ісмеда пашу.

П а р и ж. (ВКБ.) По донесенням „Інтрансіжан-а“ з Льозанни, анґорське правительство повідомило телеграфічно Ісмеда пашу, що 4 Греки і Вірмени є в дорозі до Льозанни, щоби вбити його. Цю телеграму подала безпроволочно до відома турецька делеґація льозайській поліції. Чотирох тайних агентів швайцарської поліції приділено для стороження над особистою безпекою Ісмеда паші.

Обсада зал. двірця в Ессен.

Б е р л і н. Французькі власти ранком 24. ц. м. обсадили західний двірець в Ессен.

„Чужоземні кораблі в турецьких пристанях.

П а р и ж. Польрад. „Журналь д'Деба“ з Царгорода: Турецькі власти заборонили всім чужинним кораблям доступу до турецької пристані після заходу сонця.

Вислід виборів до литовського сойму.

Р и г а. ЛАТ. Вибори до ковенського сойму дали такий вислід: христ.-демократія здобула 40 мандатів, нар.-соц. 1, соц.-дем. 8, Поляки 5 Жиди 5, Німці 2, Москалі 2.

Французько-бельгійська конференція.

П а р и ж. Вольф. По донесенням часописів, на французько-бельгійській конференції, що почнеться в неділю, обговорюватимуть бельгійський репараційний плян і загальне політичне положення в звязи зі зміною правительства в Англії.

Американська карна експедиція для Китаю.

Б е р л і н. По звідомленням „Н. Й. Геральда“, правительство Зед. Держав рішило вислати до Китаю карну експедицію, коли китайські бандити не пустять на волю американських горожан, полонених підчас нападу на поїзд біля Шангая. Тепер американська залога в Китаю числить 1000 вояків, що сторожать палати посольства в Пекіні.

Англійсько-росийський конфлікт.

Л ь о н д о н. Польрадіо. Рада міністрів розглядала останню ноту совітського правительства, доручену Красіном. Відповідь англійського правительства сформулується до кількох днів.

Німецький кабінет.

Б е р л і н. Німецький кабінет досі не зібрався на наради в справі відповіди на ноту коаліції. Кабінет хоче найперше пізнати програму нового англійського правительства. Тому німецької відповіди не слід сподіватися скорше як з кінцем слід. тижня.

Сутички поліції з страйкарями.

Д о р т м у н д. Прийшло тут до нових сутичок поліції з страйкуючими робітниками.

Ревізії у Львові.

Ревізія в помешканні п. В. М. дрого.

Дня 23. V. ц. р. коло год. 2-ої в полудні звалилось до помешкання п. В. М. двох комісарів поліції а одний агентом і поліцистом і перевели основну ревізію не поминувши стриху і пивниці, якими п. М. навіть не користується. За чим шукали не відомо. Забрали між иншим передвоєнні виклади про старорускую повість проф. д-ра Студинського як також його історичну граматику, викладану ще в 1913 р., та приватні записки і жерельні виписки до праці про Ст. Зизанія...

За багато на одного.

Нам пишуть: Дня 26. X. 1922 в ночі о год. 12·30 відбулася ревізія в приватному мешканню п. Хомяка і переплетні тов. „Просвіти“. Гості шукали за перепискою „Української Боюфки“. Не найшовши нічого, арештували п. Хомяка і посадили в поліцейських арештах при зул. Казимирівській. Тут просидів п. Хомяк цілий час виборів до варшавського сойму і сенату т. є. до дня 14. XI. 1922.

Дня 11. IV. 1923 перепровадила поліція другу ревізію в тійже переплетні. Тим разом пошукувано за брошурою п. н. Боротьба за огнище української культури в західних землях України“. Не найшовши нічого, поліція забрала макулятури тої книжки.

Дня 6. V. ц. р. в ночі о год. 3 переведено третю з ряду ревізію в приватному мешканню п. Хомяка і в переплетні, на стрихах і пивниці, тепер вже за „комуністичними відозвами“. Не найшовши нічого о год 6·30 рано арештували п. Хомяка, який просидівши на поліції до вечера, по списанню протоколу за всі роки, почавши від року 1914 до останнього дня, був випущений на волю.

Дня 23. V. ц. р. о год. 1·30 в полудне переведено четверту ревізію в приватному мешканню п. Хомяка і переплетні та магазинах; тепер шукано за тайним Українським Університетом.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (40) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за більшу частину революційї Народнього Зїзду, майже половину фейлетону О. М. „Шерлок Гольмес“, та частину поміщеної в рубриці оголошень „Ухвали“ суду чести в справі о. Володислава Носковського.

— **Денонціація робить свое.** У відповідь на нікчемний донос „Газети Цодзєнної“ польська державна поліція у Львові, почала в четвер енергічне пошукування за „тайним українським університетом“. Роботу почала поліція від перевернення горі коренем забудувань Наукового Тов. ім. Шевченка.

— **Обережно з шантажистами.** Нас повідомляють, що по домах наших визначнійших громадян увихаються невідповідальні молодики, які представляючись висланниками „Військової Організації“ видурюють від них більші грошеві суми на „втечу переслідуваних польською владою членів“. Звертається увагу, що єдиною відповідю на шантаж є показання тим непокликаним „висланникам“ дверей.

— **Епідемія в польських казармах.** В казармах 37. п. п. в Кутні вибухла 17. ц. м. серед резервістів, які два дні тому ставились до вправ грізна епідемія жолудкової недуги з обливами затроєння. Досі занедужало 400 резервістів і жовнірів. Причиною епідемії — затроєння гнилим мясом.

— **Тадей Ріттнер на українській сцені.** Найблизшою премерою в нашому театрі буде пєса Т. Ріттнера „В малій хатині“. Автор належить до найвизначнійших сучасних німецьких і польських драматургів; з походження Поляк жив постійно у Відні й більшість своїх пєс писав спершу по німецьки. — Премери майже всіх його пєс появились у віденському Бурґтеатрі; при останній за життя Ріттнера крізі Бурґтеатру (перед покликанням А. Вільдганса) Т. Ріттнер був одним із найповажнійших кандидатів на директора того театру. Пєси Ріттнера, який помер два роки тому, славляться легкістю, дотепом та прекрасною будовою. — „В малій хатині“ ставить гол. реж. О. Загарів. У головних ролях виступають: п ні Голінинська, Стадникова, Трумпусова, Якимова, і пп. Блавацький, Пінчук, Загаров, Крушельницький, О. Остой і ин.

— **З Театру.** Премєра Ріттнера „В малій хатині“ йде в неділю вечір, 27-го травня ц. р. В понеділок відновляється Винниченка „Закон“ з М. Морською, О. Загаровим і М. Крушельницьким.

— **Смерть норвежського президента міністрів.** З Христіянії доносять, що норвежський президент міністрів Гальверзон помер наглою смертю.

— **Курс грошей.** Львів, 23. травня. Долярн америк. 50.750—51.250, 1-і 2-ки 50.750—50.250, дол. канад. 49.750—50.250, 1-ки і 2-ки 00.000—00.000, марки нім. 50 тис. 0·95—1—, 10 тис. 000—000, 1 тис. стар. ем. 0·00—0·00, 1 тис. нов. ем. 0·00—0·00, сотки і дрібні 0·00—0·00, леї 230—240, дрібні 205—210, кор. ч. 1.540—1550, дрібні 0.000—0.000, австр. тис. нов. ем. 2000—2500, стар. ем. 850—900, сотки австр. стар. ем. 850—900, дрібні 700—800, фр. фран. 3300—3320, фунти шт. 233—234000. фр. шв. 9260—9340. — Золото: 20 кор. 212—215000, 20 фр. 19—0 195000, 20 мар. 220—224000, рублі 290—29500, дол. 44—44500. — Срібло: кор. авс. 3900—3950, 5 кор. 19200—19400, фльор. 10000—10300. рублі 1680—17200, копійки 64—65, леї 3880—3900.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожіють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

— **Щоби уловшити** набуття збірки знаменитих оповідань О. Маковея „Прижмуреним оком“, котра вийшла накладом Союза Українських Інвалідів, висилається на адреси відомих громадян за поспіпатою. Дохід з розпродажі призначений нашим інвалідам — отже Союз думає, що ніхто з громадян не відмовиться викупити цю книжку. XXI 1—5

Музичний Інститут в Дрогобичі.

На днях відкрито в Дрогобичі Музичний Інститут, заходом Музичної Комісії при Кружку У. П. Т. в Дрогобичі. Приймається вписи на шк. р. 1923/24 на слідуючі предмети: 1) сольоспів, 2) гра на фортепяні, 3) гра на скрипці, 4) хоральний спів, 5) теорія музики, 6) історія музики, 7) гармонія музики. До учительського Збору заангажовано здібні фахові сили. Ближші інформації при вписах. Вписи відбуватись будуть: в днях 1., 2., 4. червня 1923 від 3—5 по пол. дня 3. червня 1923, від 10—12 в пол. в Народнім Домі І. пов. на ліво. 2347 3—3

З судової салі.

Український університет перед польським судом.

Дня 24. ц. м. відбулася апеляційна розправа Йосифа Стецури, студента Української Техніки у Львові проти вироку суду І. інстанції, яким засуджено його за те, що

ВИПРОДАЖА всіх посезонових артикулів з опустом 30%
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 14—25 ШНАПЕК, ТІМАН і В-ТЯ АЙХМАНИ.

був членом тайного Товариства „Львівська Студентська Секція". — Оборона доставила на розправі ряд внесків, в цілі покликання свідків на обставину, що ні „Студ. Львів. Секція" ні Український Університет і Українська Техніка не є тайними Товариствами. Між иншим оборона покликала ректора д-ра Щурата і проректора д-ра Панчишина, графа Станіслава Лося, о. візитатора Дженокі, директора поліції д-ра Райлендера, був. міністра освіти Поніковского і теперішного Мікуловского Поморского на обставину, і директора почти у Львові Бінявского — всіх на обставину, що Український Університет і Українська Техніка у Львові не є ніякими тайними Товариствами, що про них знає уряд, а навіть старався кілька разів навязувати контакт з Сенатом Університету, що почта доручає листи і посилки із заграниці квестурі Українського Університету, що о. Дженокі відвідав Український Університет, був на викладах і прислухувався іспитам і т. д. Трибунал по півгодинній нараді внесення відкинув і вирок І. Інстанції затвердив.

Боронив адвокат д-р Лев Ганкевич.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

† Посмертні згадки.

Гнат Мулик, парох Залукви галицького деканата, висл. декан войнилівський, совітник Митропол. консисторії, помер в Залукві 22. травня с. р. в 74 р. життя, а 46 священства. Покійний належав до найревнійших душпастирів. Мимо глибокого віку ніколи не відмовлявся від громадянської праці. Як парох Ілемя, Сівки войнилівської і Залукви лишив по собі всюди гарні памятки своєї священичої і громадянської праці. Похорон відбудеться в суботу 26. травня рано. В. Й. П.!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Неділя, 27. мая год. 3. по пол. „ТАРТЮФ" комедія на 4. дії Ж. П. Мольєра.

Неділя, 27. мая год. 7·30 веч. Прем'єра! „В МАЛІЙ ХАТИНІ" драма на 3 дії Т. Ріттнера.

Понеділок, 28. мая год. 7·30 веч. „ЗАКОН" драма на 4 дії В. Винниченка.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Бібрка — сала Кредитового Тов-а.

Субота, 26. мая „БАРОН КІММЕЛЬ" оперета на 3. дії В. Колля.

Неділя, 27. мая „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" оперета на 3 дії С. Артимовського.

Понеділок, 28. мая „КАТЕРИНА" опера на 4 дії М. Аркаса.

Второк 29. мая „БАРОН ЦИГАНІВ" оперета на 3 дії Й. Штрауса.

Середа 30. мая „ГАЛЬКА" опера на 4 дії Ст. Монюшка.

Тільки для абсольвентів „Українського Університету" правників з всіми 3 іспитами дві бюрові посади маю до диспозиції. Зголоситися: Аркадій Малецький, Львів, вул. Руська ч. 18, III. пов. 2376 1-1

Оповістка. Подається отсим до ласкавого відома усіх членів **Кооперативу для промислу і торговлі шкірою** у Львові як також усіх бажаючих стати членами Кооперативу — що ухвалою Надзвичайних Загальних Зборів, з дня 17. мая 1923. підвисшено уділ членський до квоти **200.000 мп. так**, що усі давні члени зволять свій уділ до тої висоти доповнити і то найдальше до **20. червня 1923.** — бо по тім речинці недоповнені уділи тратять право членства. Вплачуйте численні уділи, поможіть створити в нашого Кооперативу **красну ґуртівню шкіри.** — НАДЗІРНА РАДА. 2378 1—3

Дрібні оголошення.

МАШИНІСТКИ біглої на „Underwood-і" пошукує нотаріят в Новім селі коло Підволочиск. 2379 1—3

ПОШУКУЮ сільську дівчину до літ 16 на практику при свіданковім льокалі М. ФУКСА Львів, Підвалє 7. 2380 1—2

ЛІТНИСКО коло Сколього з пілим удержанням. Відомість Зелена 17. II. пов. двері ч. 6. 2377 1—1

ЦІНА С.! Лист в Бродах до підбору. 2337 6—8

МЕЧИСЛАВ ГЕРМАН Львів, вул. св. Зофії 15 в подвірю на право, строїть купує та продає фортепіяни і піяніна. 2375 2—3

КООПЕРАТИВА в Краснім к. Львова шукає фахового управителя (-льку) склепу мішаних товарів. Першенство мають ті, які вміють провадити хор, аматорський гурток або дуту орхестру. Помешкання і харч можуть бути запевнені. Винагорода після умови. Зголошення з перебігом життя слати до 15. червня на повищу адресу. 2372 2—3

ДО ВИНАЙМУ кількаморговий сад на фільварку в Скнилові. Оферти надсилати до канцелярії адвоката д-ра Гвоздецького у Львові, вул. Краєцких ч. 6 до дня 2. червня. 2367 2—3

ҐАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 21—30

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 2—8

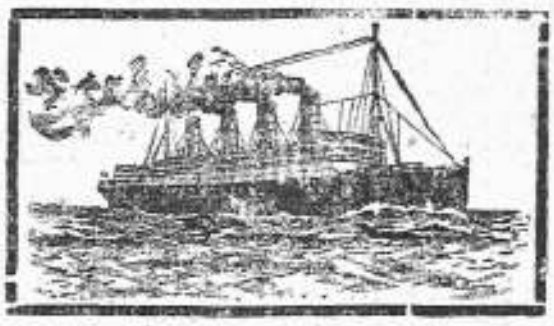
Збирайте зелену майну!

(Кантарида, Шпанська муха, Lytta Vesicatoria), яка появляється лише в маю і червні на ясенях. Спосіб збірки, убивання і сушення майки посилаємо кождому даром. Суху майку купуємо в кождій скількости і платимо найвищі ціни. Спілка українських кооператив Галичини, Львів, Зіморовича 20.

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ
Д-р Г. ІҐЕЛЬ
лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 6—10
2308 **ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.**

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від 24. ц. м. знамениту еротично-сенсаційну драму на 6 дій п. з.
„КОРОЛІВСЬКА ЛЮБОВНИЦЯ"
зі славною небуденної краси і гри ЛІЯ МАРА в головній ролі.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО
White Star Line
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.
Квота до АМЕРИКИ на ЧЕРВЕНЬ ц. р. відчинена

Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.

Найбільші, найскорійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства як: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLIMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон — відходять в **червні** — — —

зі Шербурґа до Нового Йорку

Уважайте на адресу нашого бюра:

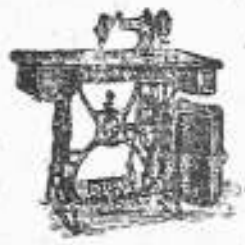
White Star Line

ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Вплачу 100 італійських лір, хто подав би точну адресу, евентуально побут **Тидста Градицуна з рідного з села Маневич** пов. Луцк з Волині, котрих дочка Елена Ковальчук перебуває в Італії. Звертати на адресу: Teodor Wasylyszyn, presso Amministrazione del Bottonificio Veronese Via Leoncino 6 — Verona Italia. Закордонні часописи проситься о передрук. 2367 2—3

БЛЯХА
ДАХОВАПОЦИНКОВАНА
2229 достава сейчас 5—10
„ПІЛЬОТ"
ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найновіщих систем, їх складові части, прилади до кравецтва і до ручних робіт поручає
АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН
СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ
5-5 **ЛЬВІВ, вул. ВАЛОВА ч. 11 А.** 2312
Приймає також машини до направи.

КИЛИМИ

з чистої овечої вовни, як також чисто вовняні килимові портієри, капи на столи і ліжка, накривала на отомани, декоративні патярафки, ковери, лямбрекіни і хідники у всіляких оригінальних дуже гарних взорах, виконує старанно, совісно і точно та по уміркованих цінах, звісна в краю і за границею — — — — —
ФАБРИКА АРТИСТИЧНИХ КИЛИМІВ і вовняних тканьких виробів
КАТЕРИНИ МЕДВЕДЧУК
в Косові ad Коломия (власні доми).
Відзначена на Українській Виставі гуцульського промислу в 1912 р. і на Міжнародній Виставі артистичного промислу в Міхені (München) в 1914 р. **Спеціальність КИЛИМИ В ГУЦУЛЬСЬКИМ СТИЛЮ.** Килими виробляю до ширини 3 метр. включно (довжина необмежена). За чистість вовни овечої першої кляси, без домішки шерсти, старих відпадків возяних або бавовни, даю найдальше йдучу поруку. З огляду на се, що овеча вовна, котру уживаю до виробу килимів і инших виробів крашена в фаховий спосіб в Бельску на Шлеську найліпшими правдивими красками, відпорними на світло і вохкість, даю рівнож повну поруку за тривалість і інтенсивність красок в орнаментові килимів. 2—3

Ширіть наш часопис!

ПОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІНҐЕРИ
від найдешевших до найдорощих у всіх родах. **Сили Цайсса, Бушя, Герца,**
ЛЬОРНЕТКИ
ЛЕВ АППЕЛЬ і Син „У ЛЬВОВІ" Легіонів 1.
Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. полеві і театральні перспективні мурок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 2151 0-30

Відповідальний відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 42 (9.923). Львів, неділя 27. травня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

На могили героїв.

В день Зелених Свят ми приносимо Вам низький поклін.

У весняний день, в свято радости, в свято життя припаде наша молитва крилами до Ваших самотних хрестів.

У весняний день — бо Ваші могили це не символи смерти а символи життя і пробудження невільника...

У весняний день — бо Ваша пролита кров це віщун всенародньої весни і визволення...

Спіть Герої! Сьогодня Ваші могили цілує не лиш погідне сонячне проміння: Ваші могили цілують міліони уст синів великої нації.

Спіть Герої. Вашим святим тіням кланяються сьогодні міліони синів України, готових піти Вашими слідами...

Спіть Герої... Замовкло Ваше серце, але ідея Ваша не вмерла і не вмре...

Полумя запалене Вашими пораненими руками ще не погасло — воно зміниться в пожежу.

Спіть Герої... Зерно кинене Вами достигає і чекає жнив.

Спіть Герої... Поклін Вам. Доземний поклін.

Львів, 26. травня 1923.

Доцільности! Народній Зїзд ухвалив напрямні лінії, по яким Українська Народня Трудова Партія боротисяме за здійснення найвищого права української нації в теперішньому антракті.

Польська преса широко розписується про боротьбу двох таборів на Зїзді, прб „zupełną klęskę obozu dra Petruszewycza", про визнання польської державности на українських землях і такі инші речі. На ділі — представники українського населення на конґресі трудової партії були осяяні одною думкою: якнайкраще пособити змаганням нації в теперішньому антракті в її поході до доконечної мети. На ділі всі учасники Народнього Зїзду ясно здавали собі справу, що в теперішний момент українська суспільність не може вичажуватися у внутрішній боротьбі за методи боротьби. Бо ці методи накидує дійсність. Умовини кождої хвилі змінюються. Методи боротьби мусять бути пристосовані саме до цих умовин, до реальної дійсности даного моменту. І ще одно: методи боротьби мусить кожда ґрупа в суспільности пристосовувати до психольогії, віку, становища й спроможности своїх членів.

Які методи візьмуть верх в українській суспільности за півріч, за рік — сьогодня годі сказати. Покищо ситуація сього рода, що ніяка партія, ніяка ґрупа не збірається опатентовувати одних методів, виключаючи з поміж своїх засобів — другі. Хід подій і реальна дійсність рішатиме про перевагу одних чи других методів.

Покищо — завданням національного проводу мусить бути вдержання рівноваги внутрі української суспільности, створення рам, в яких національний організм зможе організовано реагувати на наступ, який йде на українські землі з двох сторін. Ходить о це, щоби український народ хоч би в найменшій мірі не вробився засобом в руках ворогів, для осягнення їхніх, чужих нам цілей.

До кождого явища, до кождої ситуації мусимо підходити з ясною відповідю на питання: зближає, чи віддалює нас від нашої доконечної мети.

Західно-українські землі опинилися по цей бік палючої рижської смуги в однакових умовинах. Однакові умовини приневолюють до найдення спільних шляхів, якими українське населення цих земель найскорше дійде до здійснення панукраїнського ідеалу.

Напрямні для змагань на найблизший день в теперішньому антракті намітив Народній Зїзд. Вихідною точкою рішень Зїзду було якнайкраще використати істнуючі сили української суспільности, підбираючи у відповідний момент відповідні методи для поодиноких груп. Учасники Народнього Зїзду прекрасно здавали собі справу з ваги хвилі.

Польська преса підпускає легенди про боротьбу двох таборів на Зїзді і про „klęskę Petruszewyczowców". На ділі — не було там ані „klęski", ані побіди, був тільки огляд на добро нації.

Народній Зїзд.

Після реферату інж. Ю. Павликівського приходить до голосу проф. Михайло Галущинський, який після короткого представлення незавидного положення української школи ставить отсі

Резолюції в шкільній справі:

1) Народній Зїзд стверджує, що тимчасовий закон про устрій шкільної влади, ухвалений польським соймом в р. 1921, не має обовязуючої сили для Сх. Галичини, протестує найрішучійше проти накинення цього статуту українському населенню, не даючи йому змоги в жадній шкільній установі заступати свої інтереси і обстоює в цілій основі станивище, що управа українським шкільництвом на українських землях мусить спочивати в руках українського представництва;

2) Народній Зїзд протестує проти насильної та безправними і штучними засобами переводженої переміни шкіл в українських громадах спираючись на ухвалах наказних громадських установ, і стоїть на тому становищі, що на українських землях мають бути для українського населення тільки українські школи, з окрема у всіх містах і місточках з відповідною для потреб українського населення кількістю середніх, фахових і промислових шкіл;

3) Народній Зїзд протестує проти ворожого трактування українського приватного шкільництва, проти проволікання в полагоді внесень в справі основування українських приватних шкіл, а з окрема проти закривання українських приватних шкіл;

4) Народній Зїзд протестує проти переношення українських учительських сил на захід в етнографічні польські території, проти звільнювання з посад українських учительських сил і проти непринимання польською шкільною владою українських кандидатів учительського звання і взагалі нових учительських сил, котрі до війни і в часі війни зложили свої іспити.

5) Народній Зїзд протестує проти наміреного скасування мужеських відділів учит. коед. семинаря у Львові і паралельних відділів в Перемишлі і стоїть на тому становищі, що у Львові та у головнійших містах Сх. Галичини, Волині і Холмщини мусять істнувати українські мужеські й женочі учит. семинарії;

6) Народній Зїзд протестує проти переповнення шкільних плянів в українських школах відомостями з польської історії, тенденційно спрепарованими з повним поминенням української історії і предметів, що поглиблюють знання рідного краю;

7) Народній Зїзд протестує проти притягання української шкільної молоді до участи в польських національних святах;

8) Народній Зїзд протестує проти безправного й насильного поступування адміністраційних органів ріжних категорій, які не допускають до відновлювання культурних, освітних, гуманітарних і руханкових товариств, які переслідують діячів і робітників названих установ та терором стараються не допускати їх до діяльности на ріжних ділянках органічної праці і які також ставлять неймовірні перепони і принціпово не дають своєї згоди на основування товариств згаданого напрямку;

9) Народній Зїзд взиває все українське громадянство, щоби воно взяло як найживійшу участь в працях і всіх культурних, освітних, гуманітарних і руханкових установ, та щоби масовим приступленням до тих товариств дано їм необхідну матеріяльну й моральну допомогу. Зокрема в дошкільній діяльности Народній Зїзд взиває до основування захоронок у кождій місцевости, в шкільній діяльности до найширшої і всесторонної опіки над школою і до поширювання та поглиблювання жертвенности на удержання й основування приватних шкіл, а в позашкільній діяльности до поборювання неграмотности, піддержування самоосвітних змагань та усування всіх тих признак психіки народу, що є вислідом вікового рабства українського народу. (О-ський).

До голосу зголошується зльокавтований залізничний урядник Теодр Мороз, вказуючи на поведінку польських властей у відношенню до українських державних і автономічних службовиків на протязі останніх чотирьох літ і ставить отсі

Резолюції в справі зльокавтованих службовинів:

1) Народній Зїзд стверджує, що усунення державних і автономічних службовиків української народности з службових становищ на українських землях, доконане польськими властями в рр. 1918, 1919 і 1920, з приводу незложения присяги вірности польській державі, або з инших причин було і є актом, позбавленим правних основ та нарушуючим право службовиків, набутих службою;

2) Народній Зїзд стверджує, що при приверненню частини зльокавтованих службовиків до служби польські власти поступали незгідно з обовязуючими приписами права, а навіть виразним потоптанням цих прав та заподіяли службовикам матеріяльні шкоди і утрату прав, набутих правильною службою;

3) Народній Зїзд стверджує, що мимо повної неслушности в позбавлюванню українських службовиків їх служби — власти досі не привернули до сповнювання обовязків кількатисячну масу українських службовиків з метою виелімінувати Українців зі служби в державних і автономічних установах на українських землях;

4) Народній Зїзд вважає всі перенесення українських службовиків поза межі Галичини безправним актом, спрямованим проти інтересів службовиків і проти інтересів українського населення, щоби позбавити його участи в управі краю;

5) Народній Зїзд протестує проти нарушення набутих довголітною працею прав українських приватних і автономічних службовиків та домагається негайного привернення всіх службовиків на їх становища на українській національній території та повного відшкодування за всі втрати, які понесли вони наслідком такої поведінки польських властей.

З черги наступає реферат о. Дамяна Лопатинського в справі партійної преси. Референт вказує на небувале переслідування української незалежної преси польськими властями всіх категорій, на важке вегетування тої преси та на слабе заінтересування її долею українського громадянства. Референт подає цифри передплатників „Діла" і „Свободи" в поодиноких повітах, зазначуючи, що воно навіть не відповідає передвоєнному станови. По цім боці рижської лінії є 7 міліонів Українців, котрі навіть не в силі вдержати одного українського щоденника. Буджет обох органів є дуже великий, бо доходить до сто міліонів місячно, а вплави далеко не відповідають видаткам, так що органи з тяжким трудом виходять коштом праці і здоровля співробітників, які є платні инче всякого типітим. У висліді свого реферату ставить о. Д. Лопатинський

Резолюції в справі преси.

1) Народній Зїзд протестує проти небувалого переслідування української преси, проти невправданого і беззаконного конфіскування наших часописів по трафіках і бюрах у Львові і на провінції, проти зовсім самовільної, майже щоденної конфіскати нашої преси, проти беззаконного забирання жандармами наших пресових органів передплатникам, проти практик на почтах і залізницях, причоровлюваних виключно до наших часописів, проти беззаконного заведення превенційної цензури, причоровлюваної лише виключно до нашої преси — та пятнує те все як беззаконне та вимірене на знищення незалежної української преси;

2) Народній Зїзд взиває всіх Членів Трудової Партії, щоби стали передплатниками офіціяльних органів партії „Діло", або „Свобода", як також, щоби кождий член вважав своїм патріотичним обовязком приднувати постійно як найбільше число передплатників нашій партійній пресі та підпомагав її матеріяльно і морально;

3) Народній Зїзд взиває всі свої організації і всіх членів, щоби кождого року в дні 1. листопада збирали датки на ціли партійної преси та в тій ціли Народній Зїзд проголошує день 1. листопада днем української незалежної преси.

Вкінці Зенон Пеленський референував справу партійного податку і в імени Народнього Комітету запропонував устилити партійний податок для міських членів і для тих, що мають постійні місячні доходи на 1/4 пр. від своїх доходів, а для сільських членів у такім самім відношенню чверть або півчично на основі оцінки Повітової податкової комісії. Це внесення Зїзд приняв одноголосно.

Одночасно промовець в доповненню реферату про Організаційний Статут партії ставить отсі

Резолюції в організаційних справах:

1) Народній Зїзд взиває всі Повітові Організації, щоби негайно відбули Повітові Народні Зїзди і перевели організацію згідно із статутом, ухваленим Народнім Здом;

2) Народній Зїзд вкладає обовязок на нововибрані Повітові Народні Комітети негайно перевести льову реєстрацію членів і зібрати ухвалений партійний податок.

На цьому вичерпано всі головні точки денного порядку Зїзду і приступлено до дискусії, про що згадано вже в попередніх числах. В межичасі відбулися вибори голови партії, котрі не дали висліду, так що ту справу передано Народньому Комітетови. — а також вибори Тіснійшого і Ширшого Народнього Комітету.

Всі резолюції в справах національно-політичних, земельних, шкільних, партійної преси, партійного податку і партійної організації принято одноздідно. Годиться зазначити, що в справах програмових і політичної тактики не було ніяких розходжень між членами Народнього Зїзду. Тільки вибір голови партії, отже чисто персональна основа, викликав поділ на дві групи.

При останній точці денного порядку д-р Степан Баран поставив внесення:

Народній Зїзд поручає Народньому Комітетови в порозумінню з представниками Волині, Холмщини, Підляшя й Поліся підготовити ревізію партійної програми та відповідно до змін і нинішнього положення узгіднити організаційний статут партії.

В числі инших бесідників, що підносили ріжні біжучі квестії та ставили домагання до новообраного Народнього Комітету і партійної преси, забрав голос Михайло Стефанівський, який в дошлій річевій промові спинився над значінням міст у нашій національно-політичній і культурній діяльности та прямуванню до спільної мети. Міста, це осередки, де гуртується політична думка, культура, промисл і торговля. Без опанування нашим елементом міст ми не підемо вперед. Нам треба освідомлювати і гуртувати міський елемент в тов. „Зоря" і „Міщанських Братствах", нам слід заопікуватися ремісничою молодю, обрабувати і підносити її на вищий щабель. Нам слід перевести в діло клич „свій до свого". Промовець ставить резолюції:

1) Народній Зїзд висловлюється за основуванням в містах станових організацій українських купців і промисловців;

2) Народній Зїзд взиває українське громадянство взятися за основування ремісничих бурс задля виховання української ремісничої й торговельної молоді;

3) Народній Зїзд висловлюється за організацією Горожанських Комітетів задля переведення акції „свій до свого!"

Народній Зїзд ухвалив внесення Н. Стефанівського з тим, що цим справам партія в найблизчому часі посвятить більше уваги як це було й передше. Нинішній момент заставив нас головну увагу звернути на суто політичні справи.

* * *

Резолюції Народнього Зїзду у справах національно політичних.

Резолюції Нар. Зїзду загального національно-політичного характеру були сконфісковані польською прокуратурою до одної четвертини. Ці самі резолюції переповіла „Хвиля" з 25. ц. м, та й польські газети. Отже ми примушені повідомляти про постанови Народнього Зїзду на підставі польської преси!

Подаємо до відома п. прокуратора, що все, що подаємо низше, є буквальним перекладом з газети „Kurjer Lwowski" з 26. ц. м. ч-р 122, стаття п. н. „Uchwały Zjazdu Trudowików":

„Зїзд трудової партії приняв слідуючі резолюції: 1) Народній Зїзд стверджує, що риський трактат, з 18. марта 1921 р. був заключений без участи українського народу, так само як париське рішення Ради Анбасадорів з 14. марта 1923 було прийняте без його згоди;

2) остаточною метою української нації є самостійна демократична Україна. Беручи на увагу теперішні політичні умовини Зїзд висловлюється за обединанням усіх укр. земель, в одностайну правнополітичну цілість, а за те рішучо протестує проти т. зв. воєвідської автономії.

Відносно виборів, переведених в днях 5 чи то 12 листопада 1922 до Сойму і Сенату Польської Республики Зїзд стверджує що Сх. Галичина по думці рішень міжнароднього права правно не належала до Польші; а огляду на те вибрані посли й сенатори з цієї частини краю не можуть вважатись представниками українського громадянства, а вже визовом Зїзд мусить вважати „хліборобів", які висувають себе на парляментарну арену, як представники українського громадянства в Сх. Галичині. З огляду на те Зїзд домагається негайного скасування виборів до сойму і сенату у всій Сх. Галичині. Зїзд протестує проти скасування громадської автономії і домагається негайного переведення нових виборів до мійських і громадських рад у цілій Сх. Галичині.

Окрема резолюція протестує проти примінюваних репресій в церковній і політичній царині. Вкінці Зїзд заклав протест проти відібрання українському громадянству соймового будинку у Львові, Галицького краєвого банку і краєвих земель та маєтків, та домагається повернути українському громадянству придбані права до того маєтку.

Остання резолюція кличе українське громадянство до енергійної праці в усіх ділянках життя".

Ще раз зазначуємо, що повище поданий звіт „Курєра львовского" є не зовсім вірним і поверховним переповіджениям резолюцій Нар. Зїзду і в ніякім разі не можна вважати його ідентичним з фактично принятими резолюціями.

А проте подані інформації кажуть щось трохи більше від проречистих білих плям відповідного числа „Діла".

Ситуація на Близькому Сході

В звязку з ускладненнями, які виникли на льозанській конференції між Турками і Греками, становище на Близькому Сході здобуло дуже напруженій характер.

По відомостям агенції Вольфа в колах конференції одержано відомости про висадку турецького війська в східній Тракії. По приватним відомостям берлінських газет, збройні сутички між Турками і Греками в Тракії вже почались.

Ці чутки в колах конференції викликали песимістичний настрій. Пізно ввечері Венісельос на квартирі французької делегації відбув нараду в приводу ситуації з Рамбольдом й иншими представниками держав антанти. В звязку з загостренням грецько-турецького конфлікту делегати держав антанти попередили грецьких делегатів, що вони запропонують грецькому урядови замість військових компенсацій відступити Туреччині західне надбережа ріки Маріци з Карагачем включно.

Венісельос повідомив представника Гаваса, що не зважаючи на всі переконування Ісмед паша не погоджується піти на уступки. Венісельос прохав скликати фінансову комісію конференції для полагодження грецько-турецької суперечки. Коли Турки не підуть на уступки, можливий вихід Греків з конференції.

По відомостям варшавських газет, в колах конференції одержано відомости, що майже ціла середноземна англійська ескадра направлена в Дарданелі.

Д-р Ю. М.

Друга Українська Мистецька Виставка.

„Кождий правдивий, великий твір мистецтва — каже Гете — буде й мусить мати вплив на окруження та на суспільність, але хто хоче накинути артистови який небудь напрямок і спонукати його до „суспільної праці", той сильно помиляється. Найглибша вартість мистецтва лежить власне в тім вічнім, безсмертнім, в тім, що його твори приналежать не лише одному поколінню, одному народови, чи одній ідеї, але що мають в собі вартість вселюдську та всесвітну. І той тільки повинен називатися артистом, хто зуміє в своїй творчости найсильнійше відчути всі враження і виразити глубокий змисл кождого явища, його „душу", те що воно виражає собою. Для правдивого артиста нема зайвого та байдужого — у всьому бачить він таємну красу, яку нам, звичайним смертельникам, він один може вказати і розуміє він мову цвітів і німих річей—а через нього розуміємо все це ми. Пророком є артист, коли через свою творчість каже нам зрозуміти голос богів в кождім явищу світа, коли викладає нам цілу символіку життя, коли вчить нас розуміти ціну того, попри що світ переходить байдуже, коли дасть нам вперше видіти і відчути те, на що до тепер ми були мов глухі та сліпі. „Мистецтво є цілковито непожиточне"—сказав О. Уайльд, і безперечно ні один правдивий артист не працював ані не буде працювати для якогось пожитку — він творить для себе, як представник і посланник вищої сили чим всі можні держащі світа, а творчість є для людськости „скарбом на віки".

Таких правдивих артистів стрічаємо ми на сьогорічній українській виставці не мало.

Українська виставка приносить виключно твори послідного року — не конче найліпша система, коли особливо в молодих малярів більш як що мусить займати процес еволюції, якого не можна оцінити як слід в працях одного року.

На першім місці мусимо поставити твори Петра Холодного. Зі всіх його картин промовляє дозрілий, розвинений талант, що йде певною дорогою, опанувавши всі технічні засоби, що не боїться вже ошибок і вміє так само добре відчути як віддати чи то характер людини, чи настрій краєвиду. Одначе Холодний не задержується на одній точці—як кождий справжний артист він все шукає нового. Невріваний портрет ген. Тютюника вибивається на перше місце в його сьогорічній творчости. Мимо волі приходиться порівнати його з портретом полк. Безручка, який ми виділи на тогорічній виставці. Коли там портрет славного полковника був неначе грандіозним символом, майже абстрактним образом епохи та покоління, тут маємо перед собою пригарний пленер, замашистий, повний життя, темпераменту й сили портрет живої людини, якої особисті черти характеру віддані незвичайно пластично. Оба портрети — це певного рода апотеози; але коли Безручко має безсмертність камінної статуї— ген. Тютюник має щось з „характерника" — його життєва сила здається невичерпаною. Тамтой тревае вічно як ідея — той живе вічно як народ. — Тіж самі прикмети пластики та життя має портрет п. Ст. у футрі, як і другі портрети. Пейзажі та студії Холодного мальовані все добре, з великим знанням, яке одначе ніколи не переходить в віртуозію.

В зовсім другий світ вводить нас творчість П. Ковжуна. Його картини відзначаються безперечно найсильнійшою особистою нотою на цілій виставці. Промовляє з них і незвичайний темперамент, і сміліть в шуканню нових шляхів, нових способів вислову. Молодий артист оригінальною технікою нагадує не раз Сіняка, але в картинах його найсильнійше враження робить незвичайно кріпкий, яркий кольорит. „Урвище під Делятином", делятинські та бориславські етюди — це справжні оргії сонця і красок — це оден великий гимн в честь краси і сили світла, що мусить порівати кождого. Так само сміло і замашисто мальована „Зима" (ч. 72) та „збірники ропи", послідна картина в настрою своїм дивно сувора і зимна, симфонія красок не слабша, але настроєна на тон майже трагічний.—В „Nature morte" краски якби притихлі, за те незвичайно гарний, повний виразу рисунок нагадує найліпші студії Сезанна.—Зокрема згадати треба про „Бориславські настрої". Це картина, що певно стрінеться з найбільшими застереженями, а однак ми не завагалися би признати їй перше місце поміж всіми виставленими творами Ковжуна. Не тому, щоби вона була без хиб, але тому, що це безперечно найбільш оригінальна картина, де артист здобувся на великий, сміли жест і дав щось вповні відрубного і нового. Це найбільше „малярський" твір з цілої виставки. Ковжун попробував тут відкинути всяку „літературу", промовити виключно марярськими средствами: краскою та формою. Окрім олійних

Совітсько-англійський конфлікт.

Льорд Керзон прийняв Красіна, котрий вручив йому відповідь совітського уряду на англійську ноту. Нота удержана в дуже приємному тоні і вказує на уступчивість совітів супроти Англії. Красін пропонує скликати довірочні наради для вирішення спірних квестій. У своїй відповіди совіти пропонують Англії заключити конвенцію в справі риболовства, а всі непорозуміння малаб усунути міжнародня конференція. Совіти готові також виплатити відшкодування за арештованих англійських горожан. Справу скликання міжнародної конференції обмірковував би Чічерін в порозумінню з представником Англії.

Міжнародній соціялістичний конґрес в Гамбурзі.

21. травня в Гамбурзі розпочався міжнародній соціялістичний конґрес. На порядкові денному конґресу стоять такі справи: а) інтернаціональний мир і завдання робітничої кляси; б) інтернаціональна боротьба проти інтернаціональної реакції; в) боротьба соціялістичних партій за 8-ми годинний день і інтернаціональна соціяльна реформа; г) організація інтернаціонального пролетаріяту. До участи в конґресі запрошені всі соціялістичні партії, які стоять на ґрунті знесення капіталістичного засобу продукції і клясової боротьби, визнають єдність професійного руху й міжнародній професійний інтернаціонал, визнають резолюцію всесвітнього конґресу в Ґазі про завдання робітничої кляси в боротьбі за мир і згодні після заснування соціялістичного інтернаціоналу не належати ні до якого другого політичного міжнароднього обеднання.

На соціялістичний конґрес прибуло 750 делегатів, які репрезентують 33 країни. Перед початком конґресу в Гамбурзі відбулась конференція віденського інтернаціоналу (так званий 2 і пів інтернаціонал); На першому вступному урочистому засіданні до президії були обрані— представник Німеччини — Вельс і представник Франції — Браке. Обіймаючи президію, вони демонстративно в знак французько-німецької робітничої приязні при загальних оплесках стиснули один одному руки. Зібрання було присвячене рурській справі. Виступали з докладами Німець Вельс і Француз Браке; як один так й другий гостро критикували імперіялістичну заборчу політику Франції; на конференції ухвалено внесок Адлєра про ліквідацію віденського інтернаціоналу й приєднання до того нового інтернаціоналу, який має бути утворений в Гамбурзі.

Дня 24. ц. м. на засіданні конґресу одноголосно прийнято статут нового інтернаціоналу під назвою „Соціялістичний робітничий Інтернаціонал"; органами його являються міжнародній соціялістичний конґрес, виконавчий комітет й секретаріят. Соціялістийний інтернаціонал є найвищою інстанцією й розвязує справи як в часі миру так й підчас війни.

На нарадах міжнароднього конґресу на внесення Гендерсона ухвалено протестувати проти англійського ультіматума совітській Росії, який може викликати нові военні ускладнення.

Австрійський делегат Отто Бауер виступив з докладом про ту небезпеку, яку створює для цілої Европи фашізм, створюючи світову підставу для реакції.

До участи в Гамбурському конґресі запрошено У. С. Д. Р. П. (Наддніпрянщини); представниками У. С. Д. Р. П. являються д-р Мазепа, П. Феденко, В. Старосольський й О. Безпалко.

Рівночасно з міжнародним соціялістичним конґресом в Гамбурзі відбувається інтернаціональний жіночий соціялістичний конґрес і міжнародній соціялістичний конґрес молоді.

Дня 23. ц. м. утворено на міжнародньому соціялістичному конґресі кілька комісій, між ними: 1) Комісія для провірки мирових договорів; 2) комісія для боротьби з міжнародньою реакцією; 3) комісія для справи 8 годинного дня праці; 4) комісія для організації нового інтернаціоналу.

Конференція соціялістичних партій нових держав.

Перед інтернаціональним соціялістичним конґресом в Гамбурзі, в Берліні з ініціятиви Чехів відбулась конференція соціялістичних партій нових держав східньої і центральної Европи. На конференції було репрезентовано девять соціялістичних партій: Польщі, Чехії, Естонії, України (Мазепа і Безпалко), Литви, Грузії, Чеська соціялістична партія в Австрії, Польська соц. партія в Чехії. Конференція мала вияснити позиції партій нових держав на гамбурському конґресі. Обговорювано справу місця осідку інтернаціонального соціялістичного бюра, кількости його членів, обовязковости його рішень для окремих партій. Ухвалено домагатись піднесення кількости членів інтернаціонального бюра з 8 до 12 з тим, щоб в склад його могли увійти представники нових держав.

Поруря.

Бельгійський план репарацій.

„Н. фр. Пр." доносить, що бельгійський уряд виготовляє новий плян репарацій. Цей пляи ішов би по лінії бажань Франції, але вдоволяв би домагання Німеччини в справі позички і гарантій. Над викінченням пляну працює Тені й окрема комісія знатоків.

Видалювання Німців.

Німецька преса доносить, що окупаційна влада прогнала досі поза кордони Поруря 8220 Німців.

Зміцнення окупаційних військ.

На окуповану область прибув знова новий баталіон французьких стрільців.

Страйк.

Першого дня Зелених свят в Дортмунді відбулися збори комуністів й уніоністів, на яких ухвалено в кількох містах Поруря проголосити страйк на знак нового протесту проти окупації.

З польських справ.

Перед вирішенням шеститижневої кризи.

Сьогодні, в суботу, вирішиться криза польського сойму й сенату, яка тягнеться від Великодних Свят. Инша річ, що заповіджене на сьогодня голосування над довірям Сікорскому може не зміпити ситуації, себто: кабінет Сікорского дальше істнуватиме а Вітос дальше буде хронічним кандидатом на премєра. Досіль відомо, що ППС., „Визволеніе" і — всупереч надіям нової спілки — НПР. рішили голосувати „за" довірям Сікорскому.

Про негативне становище Білорусинів, Німців і Українців ми вже повідомляли. Щодо позиції Жидів, то вона неясна. Все-ж є певною річю, що при голосуванню перейде вотум недовіря. А проте існує можлива комбінація, що през. Войцеховскі знову доручить Сікорскому місію складення нового кабінету, бо не активна більшість зараз після голосування змаліє, взявши на увагу окреме становище національних меншостей і групи Дубановіча.

Тло до суботняшного пікантного двобою Вітос-Сікорскі твориме справа буджетової провізорії.

Вітос виключає з партії своїх противників.

На тому самому засіданню головної управи партії ПСЛ., „Пяст", на якому рішено залишити посольському представництву вільну руку у справі відношення до уряду (себто: затверджено політику Вітоса), — виключено з партії кол. партійного посла Узембла за його статті, поміщені у „Курєрі Львовскім" і „Справі Людовій"; щодо другого збунтованого партійного редактора, В. Яшпольского („Курєр Львовскі"), то Управа стрималась з рішенням до осуду партійного суду.

Міністерство земельної реформи.

На спільному засіданню адміністраційної і земельної соймової комісії принято законопроект про організацію окремого міністерства земельної реформи. Принято дві початкові статті законопроєкту, трактуючі про обсяг ділання міністерства. Поставлено пропозицію, щоби парцеляція була дозволена лише відповідним державним інституціям, а не приватним спілкам. Внесення відкинено голосами ендеції і Пяста. Таким робом ця чесна спілка застерігає собі користи з парцеляції, яку вестимуть ріжні приватні „заржонди земскє" ведені „партійними патріотами".

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

річей виставив Ковжун гарну збірку графіки, а то окладинки, марки та цілий ряд карикатур, з яких декотрі незрівнані — не згадуємо поодиноких яко загально звісних.

О. Кульчицька представляється на теперішній виставці як дуже всесторонний талант. Три великі композиції: „Тайна вечера", „Ходи!", „Pieta" удержані в темнім, понурім кольориті, представляють простими средствами суворої, чистої лінії та великих плям уміло зістроєних красок єрусалимську трагедію — в дійсности відвічну трагедію людської душі. Всі три картини мають велику декораційну вартість, але що декораційне малярство не є одиноким полем праці артистки, доказом того дуже гарно і талановито мальовані студії, та перш за все незвичайно сильний портрет жінки в жалобі, та кілька жанрових етюдів.

Неперечним талантом відріжняється З. Подушко. Його шкіц до більшої композиції „Мої діди", особливож його пейзажі це майже без виїмку першорядні твори. Подушко відзначається незвичайним розмахом і силою кольориту, деякі з його краєвидів це дійсно бравурні картини в ліпшім розумінню того слова.

Дуже цікаво представляється творчість Кричанівського. Його акварелі повні незвичайної фантазії, нагадують деколи творчість Врубеля. Його св. Михаїл це під кождим оглядом архітв'р. Казочний настрій згармонізований незвичайно щасливо з пластикою і свіжістю весняного дня, строга і чиста композиція розвязується в повну свободу життя і картину, що могла би бути святою іконою, ми одночасно видимо неначе живу на широкім українськім степі. Зате олійні етюдч Крижанівського йдуть в зовсім инакшім напрямі. Можна би може догадуватись в тім впливу Кракова — однак можливо, що артист змисно малює инакше свої олійні картини чого примір ми бачили вже на тогорічній виставці. (Портрет п. Т. К. і акварелі).

В таким-же самім фантастичнім, казочнім настрою як перше згадані акварелі утримані також екзотичні мотиви п. Морської яка виставила крім тих інтересні проекти карт до гри.

Р. Лісовський виставив гарну збірку графіки, та цілу низку акварельних студій.

Анастазієвський сього року виставив не багато, але деякі дуже добрі картини. Сила його лежить головно в дуже ясним і певним рисунку, особливо його портрети виріжняються під тим оглядом. Артист той зробив здається вже свій дефінітивний стиль — під оглядом способу опрацювання не дуже зміняється але здобутою технікою вміє добре користуватись.

Опанування техніки та велика зручність і талант в оперуванню нею стали доволі поважною небезпекою для Л. Гецa. Молодий артист вміє безперечно багато, а при тім в його творах видний талант. На жаль трафляється, що та певність техніки доводить його тільки до віртуозтва, так що не раз відносимо враження, що його картини, перш за все рисунки, роблені радше тому, аби показати свою зручність, а не тому, аби виразити душу артиста. Рисунок „Нове покоління" нагадує при тім добре авісні декоративні пано Новаківського.

Магалевський виставив удачні портрети д-ра Федака, д-ра Свенціцкого і п. Д. М. та декілька пейзажів. Манастирський також портрети та пейзажні студії, Перфецький повні життя і руху баталістичні студії та цілу низку легко карикатурованих акварель.

Згадати ще треба про твори деяких молодших артистів, Борачка, Обаля, Грицая, Костирка, Смольського і других.

З окрема треба ще декілька слів посвятити архітектурі. Поміж проектами перше місце займає С. Тимошенко. Виставив він дуже цікавий плян монастиря в Зарваниці.

Архітектонічні проекти виставили також Грицай і Левицький.

Не менше важна є збірка старинних памятників нашої народньої архітектури. Невичайно цінні під тим оглядом рисунки В. Січинського, які дають нам пізнати правдиві скарби старого деревляного будівництва підльвівських околиць. Дуже гарні та цінні рисунки приносить також Л. Гец, якого архітектурна збірка доповняє знимки Січинського.

Графіка, про яку ми вже принагідно згадували, представляється дуже добре. Бутович виставив архаїстичні дереворити, пані Стефанович-Ольшанська три дуже добрі графіки, про Ковжуна та Лісовського вже була мова. Окремий відділ виставки призначено для „Української книжки". І тут можемо знайти дуже визначні твори нашої графіки, починаючи з Нарбута, перед часом втраченого для мистецтва, кінчаючи молодими силами, що в перше пробують висказатися.

Совітська Росія.

Похорон Воровського.

20. травня в Москві відбувся похорон Воровського, тіло якого перевезено з Швайцарії. Похорон був організований совітською владою дуже урочисто. На могилі з промовами виступали Чічерін й Каменев. Каменев в своїй промові складав відповідальність за смерть Воровського на тих, яким треба було знищити представника країни, що обороняє інтереси Сходу.

Совітська кампанія проти Англії.

„Ізвєстія" містять статтю з приводу одвідини маршалком Френчем Бесарабії; вони уважають що ці одвідини являються неприкритим признанням правомірности належности Бесарабії до Румунії, що на думку газети, являється нарушенням з боку Англії зобовязань здержуватись від ворожих заходів проти Росії.

Страх перед інтервенцією.

Агенція „Вестнік" сповіщає, що Бухарін виступив з промовою на візді транспортових робітників в Москві на тему про військові підготувлення Румунії і Польщі. Ми, казав він, й ранійше мали інформації про нові затії европейських капіталістів, які підготовлюють чергову інтервенцію, але не надавали їй серіозного значіння; проте, остання мобілізація кількох річників в Польщі й пересунення значних військових частин з Румунії до Бесарабії наглядно вказують на більш трівожні сімптоми, які збільшились в звязку з візитою Фоша у Варшаві. Рахуючись з цими новими обставинами, ми з свойого боку зробили ряд конечних заходів для збільшення боєздатности нашої червоної армії, одночасно збільшивши також продукції нашої військової промисловости й поширивши роботи по відновленню транспорту. Маючи на увазі що нову інтервенцію, ми повинні до неї підготовитись, щоби використати її в інтересах остаточного нашого увільнення. З цього не треба робити проте висновків, що перед нами стоять вирішні проби в ближчий час. Фінансове й економічне становище Польщі й Румунії є о стільки сумне, що військовий виступ з їх боку був би найбільшою авантюрою; цей момент почасти приймається до уваги найбільш розсудливими колами Румунії й Польщі".

„Самогонна промисловість".

В омській губернії недавно було переведено обслідування самогонної промисловости. По даним обслідування, які наводить „Совєтская Сибірь" всього в цілій губернії витрачається на самогонку 13 відсотків цілого урожаю, який дав 28 міл. пудів. Після закінчення обслідування була переведена ліквідація цієї промисловости. За один лише місяць з 15. січня по 15. лютого міліцією арештовано в губернії до 1000 самогонщиків, відібрано 900 апаратів, виявлено 700 таємних заводів й розпочато 1074 судових справ.

РІЖНІ ВІСТИ.

Повстання в Альванії.

В північній Альванії вибухло повстання католиків проти уряду. Італійський консуль покинув Скутарі в околиці якої йде також боротьба. Кількадесять жовнірів втікаючи перед повстанцям скрилось в Югославії.

Міжнародня торговельна конференція.

На відкриттю міжнародньої торговельної конференції в Празі виголосив Масарик промову, у якій заявив, що ця конференція є першою після війни спробою повернути до передвоєнних традицій і навязати тісний контакт поміж народами в цілі економічної відбудови Европи. Шеф японської делегації у відповіді на промову зазначив, що в Японії і Китаю змінилося почутя єдности з культурою Европи.

Поміж фашистами.

В політичних кругах фашистів в Італії ведеться жива дискусія про переведення виборів до парляменту, які малиб відбутися в літі ц. р. Нова виборча реформа стремить до того, щоби надати парляментови одноцільний характер із виразною більшістю партії фашистів. Нова виборча реформа викликала невдоволення між соціялістами і ліберадами. Мусоліні обстоює переведення виборів після нової виборчої реформи.

В комісії відшкодувань.

Коаліційна комісія відшкодувань в Парижі обмірковуючи справу сплат Мадярщини, ухвалила скасувати привілеї союзних держав відносно доходів Мадярщини. Ухвалено також вислати до Мадярщини контрольну комісію для провірки економічного стану Мадярщини, стягнення коштів за удержання окупаційних військ в Мадярщині і для виконання инших точок мирового договору.

Льозанна.

Справа грецько-тувецьких репарацій прийшла на денний порядок льозанських нарад. Представник Франції предложив проект передачі Кагарачу для Туреччини у виді рекомпензанти за воєнні кошти.

Австрійська позичка.

Морган висловив готовість утворити в Ню-Йорку синдикат для субскрибування 25 міл. долярів позички для Австрії.

Болдуін — Поанкаре.

Новий англійський премієр Болдуін вислав до Поанкаре телєграму, в якій заявляє, що його новий кабінет має замір наблизити Англію до Франції і що метою його уряду затіснити англійсько-французький союз. Поанкаре відповів, що і Франція бажає удержати як найкращі відносини з Англією.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—?

В справі розвязки театрального вузла.

(Під увагу Загальним Зборам „Української Бесіди" 30. травня у Львові)

В 1924 р. проминє шістьдесят літ від часу заснування українського театру в Галицькій землі. Він повстав у 1864 р. заходами львівського касинового товариства „Руська Бесіда", в першій мірі її голови Юліяна Лаврівського, тодішнього віцемаршалка краєвого сойму. Перший голова теперішньої „Української Бесіди" й сам пожертвував значну суму на цілі театру й постарався про дозвіл на публичне збирання складок на ту саму ціль. Здавалося, що справа піде як найкраще: й складки поплили й „Народній Дім" відступив безплатно салю на вистави, й у самих виставах запанував народній дух у мові та змісті. Свої вистави розпочав наш театр драматичною перерібкою Квітчиної повісти „Маруся" 29. березня 1864 р.

Одначе ідиллічні настрої недовго втримались вже в початковім розвитку українського театру в Галицькій землі. Та й рідко коли вертали вони протягом усього понад пятьдесятьдевятилітнього істнування української сцени в нашім краю. Зясувати причини цього невідрадного явища буде не дуже принадним обовязком будучого історика „Українського Театру Української Бесіди" у Львові. Для моєї цілі вистарчить подати кінцевий вислід пройденого шляху й покладеного труду.

На жаль, згаданий кінцевий вислід понад пятьдесятьдевяти літнього істнування української сцени в Галичині дуже сумний, особисто для мене — просто сташний. — Вартий труду підрахунок, скільки гроша вплинуло з публичних складок на театральний фонд від 1864 р. вкупі з передвоєнним фондом на будову українського театру. За ті гроші певно моглиб ми мати сьогодні прегарну й вигідну театральну салю так, що наш театр не потребував би душитися в салі, не призначеній зраву для театру. Причиною того, що величезні суми з складок на театральний фонд, між иншим і фонд будови українського театру у Львові, стопилися безслідно, було те, що не було інституції ні товариства, відповідальних перед українським громадянством із одного боку та здатних уміло господарювати призбираним грошем і вжити його на призначену ціль з другого. З огляду на громадську ціль повинна була завідувати грошем громадська інституція, а не комітети, зложені з припадкових людей, дуже часто мало або й нічим не зацікавлених справою. Яким непевним елементом може явитися комітет, страшний приклад цього маємо в комітеті для будови українського театру, зложенім без сумніву споміж найкращих одиниць нашого громадянства; той саме комітет або иншими словами „ніхто" несе відповідальність за змарнування суми 124 тисяч передвоєнних корон на будову українського театру, себто решти, що лишилася по закупні площі. Може дехто сказати, що тут війна „vis maior". Та на це треба відповісти, що при справжній журбі за народне добро й слово „війна" булоб тут ні при чому, й що історія з фондом на будову українського театру не перша в дотеперішних складках на театральний фонд. І якось завсіди так виходило, що самі добрі та чесні люде були й гроші чорт забрав, виключно наслідком того, що — не було господаря.

Та збирання складок було справою, залежною від усяких комітетів, а не від „Української Бесіди". Все таки було дещо, що затратилося не без вини й „Бесіди". Можна певно сказати, що щодо декорацій, гардероби та всяких театральних причандалів українська сцена в Галичині стояла краще в перших двох рокак її істнування, коли не скількостю, то якостю, бо все те було нове, а сьогодні знищене та цмати. Власність самого театру під цим оглядом така нікчемна, що без добра приватних одиниць на ніщо незгатна або мало в чім придатна. І це має бути придбання за час звиш пятьдесятьдевятилітнього істнування? І знову приходиться сказати, що самі добрі та чесні люде були й чорт декорації, гардеробу й театральні причандали забрав, у головній мірі наслідком того, що — не було господаря.

Одначе лишім ті матеріяльні добра на боці та звернімся у сферу духових вартостей, які принесло таке довге істнування нашої сцени галицькій вітці української нації. Й тут не може похвалитися наша сцена надзвичайними успіхами. Злучім учорашнє з сьогоднішнім. Про заснування української сцени у Львові думали наші люде бодай яких пятьнадцять літ перед її фактичним заснуванням. Один із таких мрійників про український театр висловив думку в 1850 р. у „Вістнику", що швидче можна найти гроші на місце й уладження театру ніж здатних акторів обох полів. Він сподівався, що театральні вистави розбудять дрімаючого народнього духа й виведуть на денне світло скриті таланти драматургів і акторів. Лист нашого театрального мрійника викликала стаття Льва Трещаківського в „Зорі Галицькій" за 1849 р., де він сподівався доброго впливу театру на розбудження українського мистецтва у Львові й поза ним і висловив думку, що театр розбудить письменників, істориків, народню музику й ин., з чого виходить, що театр треба зарахувати до найперших потреб.

І не можна сказати, щоб дотеперішній розвиток української сцени в Галичині сповнив мрії театральних прихильників кінця 40 рр. XIX. в. Можна погодитися з думкою, що при добрій волі легше роздобути гроші ніж знайти талант, котрий не спартачив би справи, а посунув її наперед, бодай сумлінно відповів своїм обовязкам. Та в приложенню до розвитку українського театру в Галичині приходиться зрезигнувати з такої думки. Хоч у нас появилася досить довга низка талановитих сценічних сил обох полів усе таки треба сказати, що талановите звичайно приходило звідкись із боку, зза Збруча чи звідки инде, а коли й яка сценічна сила виробилася на нашій сцені, то самотужки, без заопікування опікунів театру. За те часто траплялося що инше, а саме, що „розвиток" нашої сцени марнував неодин прирожденний, але не освічений талант. Серед таких обставин не диво, що наша сцена не видала не то що жадного галицького Моліера, але навіть драматурга тієї міри, що Тобілевич або й Кропивницький. Не багато також відомо мені про те, щоб якісь галицькі визначні композитори завдячували свою музичну карієру головно розвиткові української сцени в Галичині. Та й чи можна говорити про розвиток там, де він не виходив із еволюції, а залежав у першій мірі від цілком припадкового складу театральної дружини й артистично-естетичного смаку її директорів? Балаган, який ішов по коротких звичайно „lucida intervalla" в розвитку нашої сцени, коли наш театр у дійсности бодай зближався до вимог справжнього театрального мистецтва, цілком не причинювався до вироблення театральної публики в нас; тому й не диво, що навіть освічені люде потраплять сміятися в часі вистави в тих місцях, які цілком не велять сміятися, й що вистави з доброю грою артистів відбуваються у Львові при менше чи більше порожній салі (напр. остання вистава „Натусь" ледви чи покрила видатки).

Ріані обставини складаються на блудне коло, в якім крутиться, вертиться й на місці тупцює українська театральна справа в Галичині. Та не без вини тут і „Українська Бесіда" як власниця й опікунка театру. Звязок обох цих інституцій назвав би я недібраною парою. Свою опіку над театром почала „Бесіда" в часі, коли ще не було „Просвіти" ні якої иншої нашої інституції, отже звязок вийшов із необхідности. Щоб не виступити проти засади „нехай буде, як бувало", не журилися минулі виділи „Бесіди" тим, як випаде будучий театральний білянс, не звертали навіть уваги на те, що „Бесіда" це льокальне й досить станове товариство, а театр загально краєва й понадстанова інституція, що характер діяльности „Бесіди" й театру ледви чи збігаються так разом, щоб їх лучити до купи. І наслідки неприроднього звязку показуються сьогодня наглядно: й „Бесіда" не сповнила й сьогодні не сповняє в повнім обсязі своєї ролі як лучника одиниць і сімї з нацією й у театральній справі мало що далі стоїмо, як у 1864 р. Тимчасом-завдання „Української Бесіди" наслідком напору денаціоналізаційних і нівелюючих филь такі важні, що великою її заслугою буде, коли вона в будучи-

ні сповнятиме тільки ті завдання на просторі Львова, зовсім звільнившися від опіки над театром.

Таку опіку могливб сьогодні перейняти на себе два товариства: „Просвіта“ або „Музичне Товариство ім. Лисенка“. З окрема останнє товариство найблище споріднене з завданнями українського театру з усіх товариств, які тепер істнують. Що торкається „Просвіти“, то вона з одного боку має таке широке й важне поле діяльности, з другого находиться в стані реорганізації та серед хронічної фінансової посухи так, що про перехід опіки над українським театром до „Просвіти“, здається, тепер нема й мови. Та й взагалі на мою думку не треба робити української сцени прищіпкою до жадної з дотеперішніх інституцій, а створити для неї окрему інституцію.

За окремим товариством промовляє і фінансовий бік театральної справи. Колиб у нас була поставлена кооперація на високім рівні, частина доходу з кооператив моглаб піти на піддержання театру. На жаль, наші кооперативи находяться щойно „in statu nascendi“, зрештою у нас є стільки культурних болячок, що краще про це не думати. Я особисто прийшов до переконання, що недоцільним буде заснування театральної кооперативи з огляду на вічну девалюацію гроша з одного й можність відбору уділів із другого боку. До неадійсненних мрій належить у наших обставинах і акційна спілка для підтержки театральної справи з тієї простої причини, що в нас дуже мало таких людей, котрі зложилиб акції, щоб не мати з них зиску.

Таким робом лишається форма звичайного статутового товариства з членськими вкладками, виділом та урядниками, відповідальними перед ширшою громадою за агенди й маєтність товариства. Колиб було по... „Укр... таке товариство слідом за ...списи у... ою“, не був би ще без... зборах ч. ...ький театральний фонд, зокр... „СІЛЬ... 140 ...онд будови театру, бо був би ... подар. Так само не булиб запр... стилася театральна гарнеробна та всякі театральні причандали, бо був би господар, що пильнував би добра товариства на зразок того, як пильнує добра „Музичного Товариства ім. Лисенка“ радник Дрималик. І взагалі театральний білянс певно уявлявсяб сьогодні краще. Хоч товариство, яке маю на думці, оперте булоб на членських вкладках, воно мусілоб подбати й про инші джерела доходу. Думаю, що цілість українських театральних справ, від аматорських вистав почавши, по цім боці ризької прірви малаб належати саме до згаданого товариства, отже вся видавнича діяльність, яка відноситься до театру, без виїмки (наші видавництва певно з приводу цього не робилиб шуму), а крім того як найширший виріб усякого театрального приладдя та причандалів. При істнуванні такого товариства не смілоб бути місця для якоїсь театральної трупи, яка бажалаб бути в назви й істоти українською, а не стоялаб із товариством у звязку, означеним статутом чи правильником. Не потрібно й говорити, що далаб така організація для вироблення національної дисципліни — з одного боку й що при такій організації можнаб забезпечити непевне завтра театральним діячам. Використовуючи в найдалі йдучій змозі державні, міські чи які підмоги для нашого театру та його піднесення, товариство повинно зачати систематичну працю над розвитком українського театру в Галичині й покращанням умов його істнування. Одною з найблищих журб його буде роздобути фонди й поставити український театр у Львові, очевидно у відповіднім місці, даючи заразом львівським Українцям так потрібну їм велику салю. Побудоване на чеськім гаслі „Народ собі“, проєктоване товариство здобуде певно прихильників серед усіх верств нашої нації й у відплату за ту прихильність даватиме змогу всяким верствам нашої нації насолоджуватися справжньою артистичною грою наших забезпечених театральних дружин.

М. Возняк.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — |

Як організувати кооперативи в повіті.

Де нема ще кооператив, там є конечна пропаганда за заснуванням кооператив. Скликати в сій справі повітову нараду. Запросити інтеліґенцію на місцях, а головно постаратися, щоб було багато селян, мужчин і жінок. Референт мусить бути знавцем всього обсягу кооперативних справ, вміти приступно говорити, не нудити чужими фразами, а живістю викладу будити масову енергію. Лихі референти знеохочують до дискусії і до праці. Коли нема на місці якого референта, жадати з організаційної централі сусідного повіту або з Краєвого Союзу Ревізійного.

Кооперативи закладати найперше в тих селах, де люде свідомі й солідарні. В кождому повіті є такі села і нераз дали того докази. Тож і для поперти кооперативи зединяться, виявлять творчість. Вказівок при оснуванню кооператив і статутів доставлять централі. Хоч до оснування кооперативи треба всього тільки десять підписів, практика виказала, що будуччину має тільки така кооператива, до якої відразу вступить кількадесять членів. На оснування кооперативи в селі треба з міста також виїхати з відповідним рефератом.

Початкову організаційну роботу в повіті зачинають звичайно одиниці, як адвокат, учитель, священик, студент. Опирають ту роботу на якійсь з істнуючих організацій, нпр. на філії „Просвіти“, на кредитовій кооперативі „Народний Дім“, або на повітовій спілці торговельній. Основується також повітові комітети організації кооператив, до яких входять делегати усіх тих, а крім того, на відповідній, товариств. Та показалося, що аж тоді є можність повести пляново кооперативну працю, коли засновано повітовий союз кооператив. Законні вимоги для оснування кооператив: прийняття статуту підписаного всього трьома кооперативами. Щоб союз міг істнувати і виявляти потрібну діяльність, мусить мати членами бодай кільканайцять кооператив.

Поодиноким особам, чи комітетови, роблять уряди трудности а ще більша трудність для них в тім, що не мають матеріяльних засобів на кооперативну працю. Статут союза реєструється в торговельному суді і має, між иншим, ось яку постанову: „Союз буде поширювати кооперативні ідеї літературою, лекціями, викладами, кооперативними курсами, школами для образування кооперативів і їх родин, кооперативними святами та виставами, фондування степендій на образування кооператорів, — і скликувати економічні з'їзди, анкети та конференції. Приєднювати для союза істнуючі в окрузі кооперативи і основувати нові, давати їм правну і фахову допомогу і провірювати їх діяльність через інструкторів та люстраторів“.

Повітові союзи є одночасно гуртівнею товарів для зединених кооператив. Входять в торговельні взаємовідносини з продуцентами, а головно з краєвими централями, яких мусять бути членами. При доброй волі місцевих людей не трудно повітовий союз заосмотрити в матеріяльні засоби. Їх доставляють союзови зединені в союз кооперативи, а крім того, на відповідній, для обох сторін корисній умові, належить принимати приватні вкладки. Кожда кооператива, а таксамо і союз, мусить стреміти до економічної самовистарчаємости. За це в початках дуже трудно. В початках буде вже добре, коли якимнебудь способом заложиться повітову гуртівню і її доходами дасться змогу вести організаційну роботу. А в кождому союзі є організаційний відділ. Працюють в ньому знавці, що пропагують кооперативні ідеї, основують кооперативи, дають вказівки кооперативам в їх діловодстві, боронять перед урядами і тд. Завдяки праці цих відділів поширяться згодом кооперативи на всі місцевости повіту, удосконалиться кооперативний рух так, що тоді незамітно зблизиться до свойого ідеалу: повної економічної самовистарчаємости.

Де нема повітового союзу кооператив, там нема зорганізованого кооперативного стремління. З краєвих централь ніяк не дасться обслужити кожду кооперативу так, як у нас кооперативи обслужити треба. Ревізія переведена в кооперативі раз на два роки, чи навіть кождого року, не вистарчає, бо кооперативами треба щоденно опікуватися, учити їх, радити їм, давати правні поради, глядіти, щоб були справдішними кооперативами, боролися з визиском, а не попирали чужих спекулянтів на нашій землі.

Повітові союзи в Станиславові, Яворові, Стрию і т. д. виконують таку працю, тож треба всюди стреміти до заснування повітового союзу, сильного організаційною роботою і засобами, зединених в ньому кооператив.

А. Гаврилко.

В розшукуванню за Українським Університетом.

Йдучи за вказівками „chłopczyka“ з „Gazety codzienn-oї“ львівська поліція по вступних ревізіях у п. В. Мудрого і в переплетні товариства „Просвіта“ за центром українського університету приступила до ревізій в поданих названою брукової шматою льокалях. Вчора в полудне коло 12 години впали поліційні органи на третій поверх каменици Н. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. Застали студентів і професора Забрали від всіх присутних книжки і записники. Вечером такаж процедура була в тому ж льокалі поліцією поновлена. Крім цього коло год. 5. пополудни поліція впала до льокалю тов. „Муза“ при вул. Краківській ч. 11. (Народний Дім), не застала однак викладу лишень кількох студентів, що на виклад збиралися. У одного з них студ. М. Кушніра забрано квітар Ц. Д. Ради та двісті тисяч польських марок. Коло год. 2. після обіду тогож дня ще инші поліційні органи впали до Національного Музею при вул. Мохнацького рівнож з тою метою віднайти університет.

Не відомо нам, що стало причиною нових шикан з боку поліції на українські наукові змагання, чи перепечатана в одному з попередніх чисел нашого органу денунціяція брукової шмати „Gazety Codzienn-oї“, чи заповіджена на середу кріза кабінету чи може ще які другі мотиви дискретної політичної натури. Та факт є фактом, що українську культурну й наукову працю поліційно переслідується.

Розумні люде однак кажуть, що нема злого, щоби на добре не вийшло. І в даному випадку зло переслідувань українського університету має ту добру сторону, що впевнить не лиш весь культурний світ, але й ту частину польської півофіціяльної преси, що не вірить в істнування українського університету, бо його не може найти поліція, що той університет істнує, що поліція його переслідує, та що тимиж переслідуваннями констатує й доказує, що він живе і займається наукою, що видно з тих студентських та професорських записників, які опинились в руках поліції. На кінець треба сконстатувати, що чим більше переслідувань тим більше надій на успіхи діла.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Не проклинаймо ворогів.

Не проклинаймо ворогів,
Не називаймо їх катами.
Найбільший ворог наш між нами,
У нашім серці без вогнів,
У безконечній боротьбі
Не ворогам прокляття — а нам!
Таж стежку ми самі собі
Встелили терням і сміттям.
Нас бє не Москва, не Ляхи
А наші чорні гріхи.
Не смій на инших гріх складати
За те, що промінь волі згас.
Удармось в груди! — Бо винуватий
І я — і ви — і кожний з нас!
Дрімали ми немов ізгої,
Що знають лиш рабства скрижаль,
Пильнуючи чужої зброї,
Чужий, горючий арсенал.
На кріс схилившись спали сном
Як Робеспєр блукав селом,
Змітав царів, як помелом.
Покуту ми за гріх приймаймо
Не проклинаймо!
Такий життя святий закон:
Безсилля Силі бє поклон.
Коли ми черв, плазун без крил,
То хтось нас мусів розтоптать
Бо гине і сокіл без сил,
Коли не вміє сам літать.
Загинулий овоч і з висот
Паде без скарг на дно болот.
На цвітах вялої конвалії
Росте міцний хижак-бурян
Навіщо тут проклони, жаль?
Так хоче Пан, всесильний Пан.
Тож як в чоло нам бють каміння,
То ми не плачмо із терпіння.
А з каменя в грізний момент
Будуймо Силі монумент
І Силу Силою стрічаймо,
Не проклинаймо!

Ол. Ґабій.

Виставка стародруків в Національному Музеєви

(у Львові, вул. Мохнацького ч. 42). Щоби підготовити основу до належного обходу 350-ліття першої друкованої української книжки у Львові—Апостола 1573-4 рр., Управа Музея уладила відповідну виставу перводруків західно-европейських, та стародруків чеських і польських, як вступ до властивої вистави східно-славянського стародруку в осени 1923 р. Щоби дати змогу відвідуючим познайомитися блище із змістом і значінням виставленого Управа Музея опроваджує кождочасну більшу групу гостей по збірках з належним поясненням. Крім сего по понеділках і четвергам о год. 14·30 Директор Музея подає у формі одноцільного оповідання жерельно-наукову ілюстрацію поодиноких явищ і питань з области історії друкарства і його культурного значіння. До тепер була мова про початок друкарства, звязок перводруків з рукописями, розвиток друкарства на ріжних місцях завдяки мандрівним друкарям Німцям, зміст і напрямок письменства до половини XV. в. та в перводруках зах.-европейських до половини XVI. в., та на території східного Славянства за XVI. і XVII. вв. В найблищій будуччині будуть виставлені і обяснені південно-славянські стародруки до появи перводруку московського Апостола 1563 р. дальше буде мова про вплив появи друку на східно-славянське письменство, про перводруки Заблудова Львова і Острога 1568—1581, про світські стародруки, лубки і повістки, галицькі й українські друкарні у Стратині, Дерманю, Почаїві, Київі 1604—1618, Угерці і Унів—друкарні Шептицьких; нові суспільні думки через друкарство у письменстві: драмі, театрі і мистецтві з осібною виставою дерев'оритів.—До тепер відвідав виставу цілий ряд учеників прогульок, між иншими студенти університету з Кнакова і Познаня. З

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Справа Караґача.

Льозанна. З туреньких жерел звідомляють, що насліла вже тут вістка з ангорського правительства в справі Карагача. Ангорське правительство годиться в основі на територіяльний компроміс в заміну за виповнення відшкодувань, одначе домагається відступлення залізничого шляху Бургас-Кіркілісе.

Потоплення штабу неправильних ірляндських військ.

Льондон. Урядово звідомляють із Дебліна, що полонено весь штаб неправильних західних військ. Разом із штабом взято 58 скорострілів, 500 бомб, 6 м. куб. вибухових матеріялів, 500 гранатів і значну скількість муніції і світляні ракети.

Склад нового анґл. кабінету.

Відень. „Вр. Абдблт" з Льондона: Новий кабінет матиме такий склад: премієр і канцл. скарбу Болдуін, заґр. справ Керзон, війна Черби, внутр. справи Бриджмен, льорд президент льорд Селсбери, льорд канцлєр Кейв, мін. без теки Остен Чемберлен, канц. кн. Лестер сер Роберт Сесіл, держ. секр. для Індій Пел, держ. секр. для кольоній кн. Девеншир, мін. здоровля Невіл Чемберлен, королівський прокуратор Гог, мін. торг. льорд Грен, мін. хліборобства Н. Совбер, мін. виховання Вуд, мін. праці Барлов.

Стріча Мусоліні з Нінчічем.

Рим. З Білгорода звідомляють за „Політикою", що кілька разів заповідувана стріча Мусоліні з Нінчічем для конферування в справі Поруря і в питаннях европейської політики відбудеться в Венеції або Вадарі. Мусоліні після покінчення італійсько-югославянських переговорів ревізитує Нінчіча осіню.

Грецько-Турецький конфлікт.

Льозанна. Заколот викликаний грецько-турецьким конфліктом збільшується. Положення поважне. Союзники роблять усі заходи, щоби переконати Турків і Греків про конечність вдержання мира. Становище Югославії неясне. Звідомляють, що в разі воєнного конфлікту Болгарія буде невтральна.

Адріїська справа.

Рим. „Корєре д' Італія": Італійсько-югославянські переговори в адріїській справі пічнуться 29. ц. м.

Кріваві комуністичні заворушення в Пярую.

Манастер. Вольф. В Гельзенкірхен спліндровано кілька склепів з харчами. В копальнях Борузія, Германія і Голянд викинули працюючих робітників. Вбитих є 11, тяжко ранених 70.

оглядуж на велику вагу дійсного знання в области стародруку і взагалі книжної старовини, Управа Музея запрошує отсим шляхом всіх, кому дороге пізнання шляхів культурно-творчого життя людства, відвідувати музейні збірки за вступом 500 мп., з поясненнями по 1000 мп., а для молоді в прогульках по 250 мп.—Управа Музея дуже радо приймає на умовах купна, вминни і депозиту всякі рукописи і стародруки та предмети старовини. В робітні Музея можна працювати щодня покищо в области історії мистецтва і давного письменства. До тепер користало з робітні Музея 72 особи. —*Управа Національного Музея.*

Українська еміґрація на Сході.

(З листа з Сирії.)

Найбільш визначним пунктом української еміґрації на Сході є місто Бейрут, особливо з часу останніх подій в Царгороді.

В місяці жовтні минулого року в Бейруті було надто 100 Українців, з котрих більшість визнає себе громадянами УНР.

Ніяких організацій між ними не було і взагалі їх в Сирії немає і не істнують.

Усі ці еміґранти знаходилися і знаходяться в дуже скрутному і безпорадному становищі, за повним браком посад чи заробітка тому, що всі нечисленні посади для інтеліґенції були вже заняті, що-ж торкається до чорноробочої праці, то вона для Українців взагалі неможлива, бо всі ці „амплуа" заняті Вірменами-біженцями з Анатолії, котрі в превелікій кількости перебувають в Сирії і працюють 13 годин в добу за дуже низьку платню, одержуючи 25—30 сир. пястрів щоденно.

Тому більшість українських еміґрантів прямо таки бідує, мешкаючи на хорах церкви св. Дмитра, з дружинами й дітьми; инші містяться в т. зв. „Русском Домѣ", де скупався досить крітний український гурток, здебільшого з хліборобів та студентів.

Дуже дається в знаки брак української літератури та відповідних інформацій.

Більшість біженців утримується з коштів арабських православних громадян та Антіохійського Патріярха Григорія IV., але православні Араби нарід бідний і з них багато еміґрують до Америки, як і взагалі Сирійці.

Деякі нечисленні еміґранти мають посади у Французів, як шофери, комі, топографи і т. д., але досить непевні, бо всюди провадиться тепер страшенне скорочення штатів та звільнення з посад не тільки еміґрантів, але і Сирійців і самих Французів.

Певнійші посади є тільки в арабських школах й виключно учителів французької мови з дипльомами відповідних установ, але й таких посад вільних вже немає. Православних шкіл мало.

Загальне становище в Дамаску відріжняється від бейрутського тільки тим, що кількість українських громадян не перевищає 25—30 осіб, але це найбільша пропорціональна частина еміґрантів, котрих тут налічується коло 60 взагалі.

Православні Араби також підтримують цих еміґрантів; допомогають і їх більш щасливі компатріоти, котрі мають деякі посади головним чином педагоґічні.

Взагалі треба зауважити, що єдина галузь, де можна би вишукати собі працю або посаду — це вчителі, добре знаючі французьку мову, без котрої тут навіть Арабам важко працювати.

Тому то й всі біженці, що прибули до Дамаску, повернулися до Бейруту, але і там становище не ліпше.

Вище зазначені обставини були причиною тому, що в Дамаску залишився більш певний та освічений український елемент, але і він зовсім незорганізований.

Крім того, деяка кількість Українців, не перевишаючи 10—15—25 мешкає в Антіохії, Триполі і Олександреті та Алепо.

Літературний Вістник.

Форма поезій Шевченка.

Студія д. Якубського (в виданім у Київі 1921 р. „Збірнику" під редакцією Григорука і Філіповича) про форму поезій Шевченка стрінулась з живим та заслуженим признанням і в сегорічнім Шевченківськім номері „Діла". Може бути, що нарешті хоч цій студії, а як не й (через те, що цілий цей збірник rarissima avis у нас), то самій замітці в „Ділі" доведеться переконати і Галичан, які таксамо горячо ненавидять накинене їм вороже ярмо як і українську книжку, що Шевченко не тільки великий бунтар, ідеольог і пророк нашої державної незалежности, великий романтик і т. п., але і найбільший мистець і володар форми, якого знає уся дотеперішня українська поезія, та що всі тутешні пехитування головою при читанню його „неформених" поезій — мають свою єдиит причину в тім, що загал галицьких приклонників Шевченка не тільки наголошує не так як треба велику скількість Шевченкових слів, але передусім намагається читати його поезії на европейсько-польський, ямбічно-трохаїчний, штиб, коли тимчасом форма Шевченкових поезій народня, українська а тому не знає ніяких ямбів ні трохеїв.

Професор Смаль-Стоцький проповідує цю правду вже щонайменше двацять літ, але — на жаль — без загального успіху. Читати Шевченка, чуючи і розуміючи величаву і чудову українську форму його поезій, уміють здається, усі його бувші студенти, але поза ними дуже мало хто. У мене є припадком „Кобзар", з якого проф. Стоцький від давен-давна читав із своїми студентами майже кожну Шевченкову поему. При кожній із них зазначений нотами „коломийковий" то знову „колядковий" ритм, ритм нашої шумки, обжинкової чи весільної пісні у всіляких відмінах і як вони разпораз переходять з одної форми в другу, у найвищій згоді з духом тексту, з кожною зміною патосу і настрою. — Проф. Стоцький з давен-давна проповідує, що і ці деякі поеми, в яких Якубський дошукався силябічного польського вірша, зложені своїм, рідним, українським, іменно коломийковим ритмом та що й деякі поезії, в яких д. Якубський дослухався чотиростопового ямбу сучасних московських поетів, Шевченко написав послугуючись знову українським, рідним колядковим ритмом. Троха инакше ніж д. Якубський вияснює проф. Стоцький само поняття ритму, не мішаючи ритму з метрум, і ще більше радикально ніж д. Якубський зазначує, що поезії Шевченка взагалі не знають метра, що в них нема ніяких ямбічних, трохаїчних, анапестичних ні амфібрахських чи якихнебудь инших „метричних ритмів", а є тільки український ритм без метра.

Обовязкова для галицьких середніх шкіл шкільна граматика української мови зладжена проф. Стоцьким і Ґартнером від давніх літ подає найголовнійші наші народні поетичні форми, щоби і учні наших середніх шкіл могли легко навчитися читати Шевченка. На жаль і це не помогло. Кожний український гімназіст знає чужі ямби та трохеї і бачить їх навіть в Шевченковім „Садку вишневім коло хати", але ритміки української колядки, шумки і коломийки не знає, бо якраз її ніхто йому не пояснив і не доручив пізнати.

Звернувся раз, 1914 р. у „Рідній Школі" проф. Стоцький і до наших педагоґів коротенькою статею „Як читати твори Шевченка", але мабуть і цим разом без успіху. Мабуть і його увага в святочній промові на Шевченковім святі у львівськім Науковім Товаристві ім. Шевченка про форму поезій Шевченка пройшла без відгомону. Nemo propheta in patria sua. Тому годиться щиро радіти, що українська галицька публіцистика так живо підхопила солідну та дуже цінну студію д. Якубського на цю тему. Може нарешті хоч тепер навчимося розуміти і шанувати форму поезій великого Кобзаря України, навчимося читати їх. *О. В. Л.*

Brockhaus Handbuch des Wissens in vier Bänden.

Sechste gänzlich umgearbeitete und wesentlich vermehrte Auflage von Brockhaus Kleinem Konversations Lexikon. Mit 7500 Abbildungen und Karten im Text und auf 160 einfarbigen und 80 bunten Tafel und Kartenseiten und mit 70 Übersichten und Zeittafeln. Dritter Band L-R. Leipzig (F. A. Brockhaus) 1923.

Загально знаний Бібліоґрафічний Інститут в Липську зладив був в 1922. р. нове післявоєнне видання знаного в цілім світі Конверзаційного Лєксикону Маєра (Meyer's Konversations Lexikon). Вже були готові всі кліші, весь текст, нові карти, на яких були подані найновіші границі. Складачі мали лиш почати складати черенки, а сотки ротаційних машин відбивати тисячі сторінок 15-ти томового лєксикону. Та в останній хвилі здержано друк, бо... накладчик сумнівався, чи зубожіла Німеччина зможе купувати книжку, що коштуватиме міліони марок.

З тим більшою радістю вихо[ви]тав повитати появу 3-го то[му] пер[ш]ого Брокґауза. Він закроєний [ма]лого на 4 томи, але як з дотепер[іш]ніх 3 томів видно, в ньому зібр[ано] все, що найважніще й найбільш[е] потрібне. Малий Брокґауз це одинокий німецький більший лєксикон, що появився після світової війни. Він на довгі літа інформуватиме весь німецький світ та всіх, що послугуються німецькими підручниками. З технічного й інформаційного боку він відповідає найвибагливіщим вимогам.

З нього довгі літа інформуватимуться про все Німці й чимало по німецьки читаючих чужинців. Вони шукатимуть і за інформаціями про Україну й Українців. Знайдуть дещо, але то дещо далеко не відповідає дійсному станови або для чужинця після прочитання не стане ясним, прим. що то за одні той Хмельницький та Мазепа.

Або вичитає таке, що „die Klein-Russen (richtiger Ukrainer) von kleinerem Wuchs (als die Gross-Russen) dunkel und kurzköpfig". Більше проб злишно наводити. Статті писали Німці, яким не можна закинути злої волі. Інформувалися з руських або польських жерел і написали так, як їх поінформовано. До кінця 1923. р. має вийти 4-ий том. В нім прийде важне для нас слово „Ukraina" й „West-Ukraina". В останнім (четвертім) томі будуть подані поправки похибок, неточностей та доповнення.

Обовязком наших учених є в найкоротшім часі подати фірмі Брокґауза в Липську всі справлення, доповнення. Найкраще було би, щоби наші історики й географи самі написали слово „Ukraina" й „West-Ukraina". Не поінформуємо ми світ про себе, то поінформують його про нас Москалі й Поляки, як не самі, то за посередництвом Німців. *Іван Вербяний.*

Бібльоґрафія.

Книжки.

А. Гаврилко: ПІДСТАВИ КООПЕРАЦІЇ. Книжечка для всіх. Львів. Кооперативна бібліотека. ч. 1, ст. 27.

З ЧИМ БОРЕТЬСЯ У НАС КООПЕРАЦІЯ? *А. Гаврилко.* Львів, 1923. Стор. 22.

Марко Вовчок: Викуп. Сон Максим Грімач. Чари. Чумак. Отець Андрій. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 48.

І. К. БЕЗІМЕННІ ГЕРОЇ. Накладом Т-ва „Просвіта", Львів 1923. Стор. 8.

Василь Гренджа - Донський: КВІТИ З ТЕРНЬОМ. Поезії. Ужгород 1923. Накладом автора. Ст. 80.

Рухлива лайпцігська „Українська Накладня" видала отсі чергові випуски „Загальної Бібліотеки":

Тарас Шевченко: АРТИСТ. Повість. Переклав Олександер Конисський. Ст. 192. Ч. 151—151 а.

Тарас Шевченко: ГАЙДАМАКИ. Поема. Ст. 140. Ч. 155—156.

Артур Шніцлер: ЛЯЙТНАНТ ГУСТЛЬ. Новеля. Ст. 64. Ч. 158.

Іван Нечуй-Левицький: ПРОПАЩІ. Повість. Ст. 104. Ч. 159—160.

Ольга Кобилянська: БИТВА. Нарис. Ст. 52. Ч. 161.

Валеріян Підмогильний: В ЕПІДЕМІЧНОМУ БАРАЦІ, Нарис. Ст. 47. Ч. 162.

Ольга Кобилянська: ПРИРОДА. Новеля. Ст. 45. Ч. 163.

Платон: ОБОРОНА СОКРАТА. Переклав і пояснив В. Кміцикевич. Ст. 93. 164—165.

Іван Тобілевич (Карпенко Карий): „ЖИТЕЙСЬКЕ МОРЕ", комедія на 4 дії, Ст. 128. Н-р 166—167.

Сергій Єфремов: „МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ". Літературна характеристика. Ст. 75. Н-р 168—170.

Панас Мирний: „ЛИХІ ЛЮДЕ". Повість. Ст. 126. Н-р 172—173.

(Всі видані випуски „Загальної Бібліотеки" має на складі книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові).

Журнали.

„УКРАЇНСЬКИЙ СУРМАЧ". Часопис української організації в таборах ч. 49, 50, 51. Щипіорно 1923.

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ" ч. 5—6, Стор. 140.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Послідне (41) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за пять місць статті „Народній Зізд".

— **Ювілей „Зорі" в Дрогобичи.** В неділю дня 27. мая 1923 р. святкує свій 25-літній ювилей тов. українських ремісників „Зоря" в Дрогобичі з такою програмою: 1) О год. 9·30 рано відправиться Соборна Служба Божа в церкві св. Трійці. 2) О год. 12-ій в полудне похід з церкви під прапором Товариства „Зоря" до салі кінотеатру „Олімпія", де відбудеться Святочна Академія. 3) Після академії похід з прапором до „Народного Дому" і спільна фотографія членів Тов. „Зоря". 4) О год. 4-ій попол. відбудеться комерс в кімнатах „Народного Дому". Вступ на академію вільний. Добровільні датки на фонд будови власного дому приймаєся.

— **„Союз Українок"** закликає своїх членів до ґреміяльної участи в походах процесій на Личаківське і Янівське кладовища в 1. і 2-гий день Зелених Свят. Збірна точка вул. Корняктів біля Преображенської церкви. Похід рушить пів до 3-ої по пол. У кого є цвіти, хай принесе китицю.

— **Крик розпуки з поза тюремних мурів.** До нашої редакції прийшло з тюрми на Баторія таке письмо: Доносимо до Вашого відома, що від кількох днів, відносини політичних вязнів в тюрмі при ул. Баторія так погіршилися, що вязні примушені цею дорогою, шукати помочі у нашого громадянства й правної оборони. — Особливо переслідує політичних вязнів вязничний урядник — якийсь Краєс, що недавно прибув з Варшави на місце Мельника, а бувший (як кажуть) царський жандарм. Дійшло до того, що на проходах отой п. Краєс, забороняє політичним вязням грітися на сонці, чого одначе злодіям не боронить, а противно, ними піклується. На протести з нашої сторони, купить собі з усего, кажучи, що ніякий опір не поможе, що можемо навіть голодувати й 50 днів, а як він схоче, так буде. Ніяка апеляція не поможе навіть до самого Бога. „Ja tu jestem pan, co chcę to zrobię". Загрозив теж, що відбере пол. вязням прохід. Вчера 23. V. заповіджено нам, що прийде до вязниці якийсь візитатор з міністерства справедливости з Варшави і буде приймати від вязнів всякі жалоби. Коли комісія війшла до келії, де сидять політичні вязні, сей пан з міністерства, на наші жалоби відповів: „Co wy do mnie mówicie? nierozumię, mówić po polsku". Обернувся й пішов не ждучи на пояснення, а за ним президент суду п. Гавель й надпрокуратор п. Маліна. — Слідують підписи.

— **Чергова бомба.** Дня 23. ц. м. вибухла четверта з ряду бомба польських „фашистів", підложена тепер уже у Варшаві на Шпитальній вулиці ч. 1. де міститься редакція „Курєра Польского" і „Жечипосполітої". Експльозія заподіяла значні шкоди в льокалі „Курєра Польского". Жертв в людях не було. Характеристичне, що часописи польської лівиці закидують підложення бомби приклонникам правиці, а ті знов закидують те саме лівим партіям.

— **Щодня одна бомба.** Вслід за четвертою, дня 24. ц. м. вибухла пята з ряду бомба, тим разом в забудуваннях варшавського університету. Деміститься помешкання професорів і льокаль „Братньої Помочі". Пята бомба, яка здемолювала цілий льокаль, обірвала проф. Оженцкому обі ноги. У відповідь на вибух, польська поліція перевела ряд трусів серед... варшавських Жидів.

— **Експорт цукру.** Польський уряд дійшов до переконання, що з новорічної цукрової кампанії може пустити за кордон 12.000 вагонів цукру.

— **Курс грошей.** Львів, 26. травня. Доляри америк. 51.750—52.250, 1-і 2-ки 50.750—51.250, дол. канад. 50.750—51.250, 1-ки і 2 ки 00.000—00.000, марки нім. 50 тис. 0·97—1·03, 10 тис. 000—000, 1 тис. стар. ем. 0·00—0·00 1 тис. нов. ем. 0·00—0·00, сотки і дрібні 0·00—0·00, леї 230—240, дрібні 205—210, кор. ч. 1.570—1600, дрібні 0.000—0.000, австр. тис. нов. ем. 2000 2500, стар. ем. 850—900, сотки австр. стар. ем. 850—900, дрібні 700—800, фр. фран. 3370—3340, фунти шт. 242—244000, фр. шв. 9550—9650. — Золото: 20 кор. 212—215000, 20 фр. 19—0 195000, 20 мар. 220—224000, рублі 290—29500, дол. 44—44500. — Срібло: кор. авс. 3900—3950, 5 кор. 19200—19400, фльор. 10000—10300. рублі 1680—17200, копійки 64—65, леї 3880—3900.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 1000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 2—30

— **Футра дорожніють!** Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плащів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карняка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 17—30

Козір Радехівщина!!!

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в 62. роковини смерти Т. ШЕВЧЕНКА **відбудеться в неділю, дня 27. мая 1923. р. в салі „Народнього Дому".**

2382 Початок о год. 8. вет. 1—1

О. Шухевич *Д-р Пелеїх.*

Купує лен

Міняє конопі

Продає полотна і сукна

2302 1—1

„ПОЛОТНО"

ЛЬВІВ, вул. Зіморовича, ч. 20.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Неділя, 27. мая год. 3. по пол. „ТАРТЮФ" комедія на 4. дії Ж. П. Мольєра.

Неділя, 27. мая год. 7·30 веч. Прем'єра! „В МАЛІЙ ХАТИНІ" драма на 3 дії Т. Роттнера.

Понеділок, 28. мая год. 7·30 веч. „ЗАКОН" драма на 4 дії В. Винниченка.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 3 вечер каса театру.

Бібрка — салі Кредитового Тов-а.

Субота, 26. мая „БАРОН ЖІММЕЛЬ" оперета на 3. дії В. Коляя.

Неділя, 27. мая „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" оперета на 3 дії С. Артимовського.

Понеділок, 28. мая „КАТЕРИНА" опера на 3 дії М. Аркаса.

Второк. 29. мая „БАРОН ЦИГАНІВ" оперета на 3 дії Й. Штрівса.

Середа 30. мая „ГАЛЬКА" опера на 4 дії Ст. Монюшка.

Приказ. Всі члени Сокола-Батька являться з прапором в неділю і в понеділок (в день Зелених Свят) коло Преображенської церкви о год. 2·30 по пол., звідки удадуться на цвинтар. Гараздо! *Начальник С.-Б.* 2388 1—1

Український театр під дир. Івана Негуляка Станиславів — салі „Монюшка". Понеділок, 28. ц. м. „ПАНІ МАРА" комедія Винниченка. Второк, 29. ц. м. „БАРОН ЦИГАНІВ" оперета Штрауса. В обох виставах в головних ролях виступлять: п-ні Лопатинська, Борисоглібська, Когутякова, пп. Бенцаль, В. Коссак, Сорока. Режісер п. Бенцаль. **Снятин** Четвер, 31. ц. м. перша вистава: „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" оперета. 2387 1—3

Надзвичайні Загальні Збори Українського Кр. Тов. Опіки над Інвалідами відбудуться дня 29. мая 1923. о 6. год. веч. в салі „Бесіди" в „Нар. Домі" вул. Рутовского 22, з денним порядком: Зміна § 2. статута Т-ва. 2386 1—1

Управа жіночих семінарійних Курсів Кружка У. П. Т. в Тернополі повідомляє отсим, що вступні іспити на роки II., III. і IV. відбудуться в днях 21. і 22. червня ц. р. о год. 2. по полудні в салях Курсів. Вступний іспит на рік I. відбудеться в дни 25. червня ц. р. о год. 9. перед полуднем. До вступного іспиту на I. рік треба безумовно зголоситися на 1 день перед речинцем іспиту. При зголошеннях до всіх іспитів належить предложити: 1) останне шкільне свідоцтво, 2) метрикальний витяг і 3) свідоцтво здоровля (приватного лікаря) разом із посвідкою щеплення віспи. — УПРАВА КУРСІВ. 2384 1—1

Вінчання п. Василя Добровольського з п-ною Марією Зобнів відбудеться в Белеєві п. Долина дня 27. ц. м. 2385 1—1

На Рідну Школу: Д-р Іван Голубовський адвокат у Львові зложив на Рідну Школу квоту 250.000 мк. як адвокатський гонорар, стягнений дорогою процесу і екзекуції від о. Володимира Лиска з Сасова і п. Іванни Анїлї Лискової. IX 1—1

Дрібні оголошення.

ПАРОХІЯ одна з найліпших, близько великого міста до заміни. Листи до Адміністрації під адресою „Парохія". 2383 1—1

КУХАРКА на виїзд на два місяці в гори потрібна. Згодосится: Сикстуска 48/1. 2380 1—2

УКРАЇНСЬКА МАШИНА ДО ПИСАННЯ, американського фабрикату, послідний модель, уживана, до продажі. Оглядати між 3—4 по полудні. С. Ресен у Юденфрайнда. Львів, Міяковського 7. 2381 1-1

ПОШУКУЮ сільську дівчину до літ 16 на практику при свідавковім льокалю М. ФУКСА Львів. Підвале 7. 2389 2—2

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громововоди, вікна до пивників, огородження, огнетривалі каси, багно десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерською і Кордецького). 2297 8-10

СКЛАД нот Романовича 11, б'ічна площі Академічної, виспина на провінцію. 2371 2—3

СЛУЖНИЦЯ, кухарка до лєсного заїзду потрібна. Д-р Крилюкевич, Домаславів 9, II. пов. (б'ічна Кохановського). 2374 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

2327 3 0

Трускавець.

Д-р Ростислав Білас

ординує вілля „Русалка".

Оголошення.

З початком шк. р. 1923/24. потребувати буде УПТ. для своїх гімназій кваліфікованих учительських сил до обняття деяких управ і навчання. Пп. учителі державних шкіл, що рефлектували б на це, зволять письменно зголоситися до Головної Управи (Львів, Ринок 10) до 5. червня п. р. вписавшись у своїх Дирекціях, що не б'ють сему противні і подати услівія, щоб можна було перед 15. червня внести подання до Куратор'ї о уділення їм відпусток згадно зниження числа шкільних годин. Різнож незайняті досі в школах кваліфіковані сили і абсольвенти фільософії нехай внесуть подання до 20. червня п. р.

Львів. 25. мая 1923.

Головна Управа Українського
2390 1—2 **Педагогічного Товариства.**

Надзвичайні Загальні Збори

Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка у Львові

відбудуться в неділю, дня 3. червня 1923. о год. 4. по пол. в домівці Кружка при **вул. Городецькій 95.**

Денний порядок:

1) Справа позбуття парцель на Богданівці, становлячих власність Кружка.

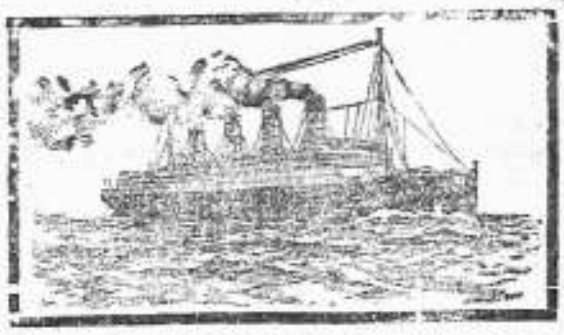
2) Вибір відпоручників на найближший Надзвичайний Загальний Зізд У. П. Т.

Участь в Зборах лише за окаванням легітимації. 1391 1—1

Львів, Зіморовича 20.

До Америки 106 долярів.
5 ДЕНЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.
КОРАБЕЛЬНЕ

До Канади 106 долярів.
5 ДЕНЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.
ТОВАРИСТВО

WHITE STAR LINE

(ЛІНІЯ БІЛОЇ ЗОРІ)

ЛЬВІВ, вул. Городецька ч. 36 і ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 5.

Слів кілька про „WHITE STAR LINE".

„WHITE STAR LINE" є однин з найстарших корабельних Товариств на світі, як рівнож найбільш заслуженим в области пасажирського руху.

Ціла дотеперішня діяльність „WHITE STAR LINE" зазначувалась невсипучим стремлінням до побільшення вигід для пасажирів на кораблях і заведення на них найвигливійшого комфорту. В будові кораблів йшли технічні удосконалення в тім напрямі, щоби зменшити колисання корабля на отвертім морі до minimum.

Особливо великі поступи зробило „WHITE STAR LINE" на полі пасажирського руху в послідних 20 літах.

Величезного розміру люксусові кораблі „MAJESTIC", OLYMPIC" і „HOMERIC" висунули „WHITE STAR LINE" на чоло цего руху на цілім світі. Є вони найбільшими кораблями світа, незрівнані під зглядом вигоди і вибагливости у всіх клясах, названі слушно „морськими палатами".

Морські палати „White Star Line".

„MAJESTIC" є найбільшим кораблем світа о трех коминах і чотирох шрубах. Кілька цифр послужить до ілюстрації. Поємности числить 56.000 тон, може помістити 4.800 пасажирів, корабельна залога виносить 1.250 осіб. Від цего великана не далеко відбігає „OLYMPIC", найбільший чотирокоминовий корабель світа, о поємности 48.000 тон, призначений для 4.200 пасажирів при 1.200 членах залоги, як також „HOMERIC", 35.000 тонова морська палата, призначена для 4.000 пасажирів при 1.100 членах залоги. Зовнішний вигляд цих кораблів робить враження великих палат, плаваючих по филях моря. Вступаючи до середини, пасажир захоплений бючим зі всіх сторін блеском і елегантністю, є переконаний, що переступив пороги одного з найбільших готелів европейських столиць.

Третя кляса на „морських палатах".

„WHITE STAR LINE" звернуло особливо увагу на належите уряджения третьої кляси. Салі їдальні і каюти суть чисті та вигідні. Кожда особа має призначене для себе осібне ліжко. Подушки та постіль є все свіжо натягнені. Умивальні та инші конечні уряджения находяться в кождій каюті, а все те є облите струями сильного електричного світла.

Особливо великі старания поробило Тов-о „WHITE STAR LINE" в напрямі належитого вживлення пасажирів третьої кляси. Взагалі добра кухня на наших кораблях від давна тішиться заслуженою славою. Пасажири третьої кляси одержуть повні порції, обильно і смачно приладжені.

Три рази денно на їду складаються мясні страви.

Вільний час можуть пасажири третьої кляси провести в величаво уряджених салях, спеціяльно в тій цілі призначених, на поговірках і товариських іграх, або також на променаді, де кождий найде для відпочинку елегантний фотель.

Фльота „WHITE STAR LINE".

Крім повище згаданих люксусових морських палат, посідає „WHITE STAR LINE" ще цілу фльоту инших кораблів, о вспільній поємности звиш міліона тон.

Між ними находяться також такі кораблі як: „ADRIATIC", „BALTIC", „KEDRIC", „ARABIC", REGINA", „CELTIC", „DORIC", „MEGANTIC", „CANOPIC", „HAVERVORD", „CANADA", „VEDIC" і инші, що відходять до Америки і Канади з Ліверполю, Sontampion-у, Шербурга, Бреми, Данціґу і инших світових портів.

Безпека на кораблях „White Star Line".

Кораблі „White Star Line" осягнули найвищий степень технічної досконалости під оглядом безпеки і средств осторожности.

Кожда можливість зістала визискана, щоби забезпечити судьбу і життя пасажира, котрі з довірям вступають на корабель. Подвійні стіни, підморська електрична сигналізація, бездротний телеграф і всі новочасні винаходи в тім напрямі, находять застосування на кождім кораблі. Через цілий час подорожі на повнім мори кождий корабель має безпосередне і тревале телеграфічне получення з портами Англії і Америки.

Рекорд під оглядом скорости.

Величезні кольоси „White Star Line" осягнули рекорд скорости подорожі через океан, перебуваючи віддаль з Европи до Америки в 5 днях і кількох годинах.

В дорозі до порту.

Пасажирів „White Star Line" відпроваджують аж до порту спеціяльно в тій цілі призначені провідники, котрі мають за задачу полагодження всіляких формальностей, належите уміщення багажів, резервования вагонів і т. д., так що пасажир їде вигідно, вільний від денервуючих в инших случаях клопотів. На двірци портового міста очікують його авта, щоби перевезти враз з пакунками до визначених готелів. Інспектори, установлені через Товариство в порті, дбають про опіку над емігрантами і чувають над тим, щоб трактування їх та належні їм взгляди не давали нічого до бажання.

Безпосередна комунікація між Данціґом а Новим Йорком та Канадою.

Щоби пасажирі з нашого краю, котрі вибираються зі своїми родинами в подорож до Америки та Канади, могли мати вигідне і безпосередне получення і щоби не були змушені по дорозі переїздити через чужі краї, завело „White Star Line" стійну безпосередну комунікацію між Данціґом а Америкою та Канадою. В тій цілі спрямувало Товариство до Данціґа найбільші кораблі, для котрих доступ до порту був можливий, запевнюючи в той спосіб нашим пасажирам подорож до Америки та Канади з власного порту, без транзітових віз через чужі краї, без цлових ревізій, неперервною дорогою з Данціґу до Америки та Канади.

Корабельні карти (prepaid'u) і гроші з Америки та Канади.

Кождий, хто хоче одержати з гори оплачену корабельну карту як рівнож гроші (виплачувані в долярах) від своїх кревних з Америки та Канади, може звернутись до одного з бюр Товариства „WHITE STAR LINE", котре письменно або телеграфічно порозуміється з його кревними, в цілі одержання від них як найскорше корабельних карт, грошей, як рівнож потрібних документів до подорожі. Всі ті старания полагоджує Тов-о цілком безплатно, маючи на взгляді лише улекшення відносин між пасажирами та їх кревними.

Не дивниця проте, що „WHITE STAR LINE" найшло загальне признання пасажирів, котрі відбули хотяй раз тільки подорож на кораблях того Товариства. Найліпше свідчить о тім скількість надсиланих листів з подяками, диктованих простим почуттям вдячности, яка огортає пасажирів „WHITE STAR LINE". Не знаходячи слів для вираження узнання, прирікають, що будуть дорадживати кождому вибиратися в далеку заморську подорож тільки кораблями „WHITE STAR LINE"; що тільки через те Товариство закуплять по прибуттю до Америки взглядно Канади корабельні карти для позісталих в краю кревних та забезпечать їм в той спосіб переїзд рівнож милий і вигідний, як те самі в незабутий спосіб пережили.

„WHITE STAR LINE"

ЛЬВІВ, Городецька 36. — Тарнопіль, ТАРНОСЬКОГО 5.

Отсим подаємо найновійші приписи для емігрантів до Америки та Канади.

Увага! Емігранти до Канади: **До Канади:** можуть їхати 1) кождий рільник (рільничка), що має достаточну скількість долярів на купно фарми. 2) Кождий рільник (рільничка) або служащий, що мають забезпечену працю в Канаді. 3) Жінка до свого чоловіка і діти низше 18 літ до своїх родичів. Потрібні слідуючі документи: 1) Пашпорт зі староства до Канади, де в рубриці „затрудненя" має бути написане для мущин: „рільник" а для женщин, котрі ідуть на службу „служача". 2) Осібна посвідка з громади за печаткою і підписом війта, що пасажир дійсно є рільником або служачою. Такі друки висилаємо на жадання кождому. 3) Афідавід, контракт або навіть лист від знайомого або кревного фармера. 4) Жінка, котра їде до свого чоловіка, мусить мати з собою метрику шлюбу.

До Канади! Кождий пасажир мусить бути здоровий і уміти читати та писати. Жінка, котра їде до свого чоловіка і діти низше 15 літ, можуть не уміти читати та писати.

до КАНАДИ! можуть їхати робітники копальняні (гірники).

Позір реемігранти до Америки! Ті, що вже були в Америці можуть вертати незалежно від того, коли вернули до краю. Афідавітів не треба. Хто хоче їхати скоро, вигідно і безпосередно (без пересідання) до АМЕРИКИ чи КАНАДИ, нехай сам зголоситься і других направляє до нашого бюра.

„WHITE STAR LINE" **ЛЬВІВ, вул. Городецька ч 36. ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.**

Заредакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 43 (9.924) Львів, середа 30. травня 1923. Почасу напруженість економічна гнітюча. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., ІІ. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в гроші 1500 кр.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. крон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Конститууюче засідання Тісної Народнього Комітету.

Конститууюче засідання Тісного Народнього Комітету відбулося в суботу 26. с. м. о год. 5 тій по пол. в льокалі редакції „Діла".

Головою Народнього Комітету вибрано одноголосно д-ра Володимира Охримовича.

Заступниками голови вибрані: д-р Володимир Бачинський, о. пралат Тит Войнаровський і господар Гриць Терешаковець.

Генеральним секретарем вибрано дра Альфреда Говиковича, а в склад Секретаріяту війшли: проф. Михайло Галущинський, дир. Сильвестер Герасимович, д-р Іван Крипякевич, інж. Юліян Павликовський, ред. Федь Федорців.

Крім того до Екзекутиви війшли делеговані Т. Н. К.: д-р Степан Баран з Тернополя, д-р Володимир Загайкевич з Перемишля, д-р Іван Куровець, о. Дамян Лопатинський і Михайло Стефанівський — зі Львова. Всі вибори відбувалися таємним голосуванням. До Президії входить як заступник голови один представник північно-західних українських земель. Особа сього представника буде подана пізнійше, бо у відбутім конститууючім засіданню не могли взяти участи вибрані до Народнього Комітету члени Парляментарної Репрезентації з огляду на важне засідання Сойму.

Львів, 29. травня 1923.

Совині пастівники. „Наслідком нерішучого становища Англії супроти французької акції над Реном Европу знову зіпхнуто в хаос конфліктів, кріз і неладу. Ніхто не знає, що з того вийде. Одно є певне, що знову дух насильства замісць розваги опанує континент Европи". Так коротко й ядерно характеризує нинішне положення Европи гомінкий Льойд Джордж. „Ніхто не знає, що з того вийде", — знає тільки маршал Фош і підчинені йому генерали, що обіздяжають столиці держав на пограничу центральної Европи й европейського Сходу, та контролюють їхнє воєнне підготування.

Насильна екзекуція версайльського диктату, неполадна справа Близького Сходу та намагання большевиків в Азії є тим гордійським вузлом, що замотується все більше і може спричинити загальну розвязку при супроводі гарматніх вистрілів. Глибоко вірними є слова Льойда Джорджа, що „дух насильства замісць розваги опановує континент Европи". Ще недавно були ми свідками цього визиваючого тріюмфу духа насильства, як великі союзні й запризнані держави по святотатськи потоптали право самовизначення народів.

Нинішню ситуацію порівнює прихильний Совітам „Daily Herald" до положення в серпні 1914 р. Всупереч офіціяльним запереченням з урядової трибуни в англійському парляменті, що постачова Рада Амбасадорів з 14. березня 1923 устаглила мир здавж рижської смуги, — „Daily Herald" твердить, що від Данцігу аж до Сальоніки рівновага є дуже хитка. Вистане один товчок, щоби викликати воєнний пожар в середущій і східній Европі. Війська Польщі, Литви, Югославії є у воєнному поготівлю, в Білгороді громадяться офіцери Врангля і т. п.

Вказівка на хитку рівновагу між Данцігом і Сальоніками є ідентична з пливким станом, що його так ядерно змалював Льойд Джордж підчас генуенської конференції. Від того часу ніщо не змінилося на краще, навпаки відносини погіршилися.

Генерали: Фош, Ле Рон, Кейвен і Френч, що розїзджають по Чехії, Польщі й Румунії хіба не являються ангелами з вітками мира. Навпаки, ці поїздки вказують, що запах пороху пересичує повітря на европейському континенті. Всі спроби мирно розвязати европейські конфлікти покінчилися невдачами. Захланність побідників і пониження та невдоволення побіджених нагромаджують пальний матеріял. Під румовищами воєнного й повоєнного знищення тліють головні нового пожару.

Французька окупація Поруря, перерізання головної артерії в німецькім господарськім організмі, що є виливом страху перед неминучою відплатою з боку Німеччини, замісць зменшити небезпеку — ще її збільшили. Упокорена і пригнічена Німеччина офіціяльним шляхом шукає мирного виходу, але в німецького народу — хоч обезсиленого — вривається терпець. І хоч французько-німецька війна є під цю пору в інтересі сильнійшого, в інтересі Франції, а не Німеччини, то ледви чи події і грізна льогіка їх розвитку не доведе до конфлікту, до боротьби на життя і на смерть.

Другим центром назрівающого конфлікту є Близький Схід, котрий став погрожуючою силою в наслідок французько-англійської ривалізації. Туреччина після своїх побід починає погрожувати і диктувати умови мира союзникам.

З Близьким Сходом тісно вяжеться справа европейського Сходу. Англійські консерватисти змінили методи поведінки з большевиками. Льойд Джордж говорив дуже голосно, дуже переконуючо і доказував конечність встановлення мира та... припинення большевицької агітації в Персії, Афганістані, Єгипті і Індіях. Льорд Керзон не послугується занадто великою красномовністю, говорить коротко, рішучо, ультимативно. Совітська Росія погрожує британійському панованню в Азії і в полосах Суезько о Шляху. Зростаюча большевицька могутність і агітація насторожують чутких англійських дипльоматів і наказують їм спомагати сили, що змірюють до повалення большевиків, а може й розпалу Совітської імперії на національні держави. Цю поведінку Великої Британії апробує її англосаксонська посестра — Америка зі своїм неогомонним, все руйнуючим і все будуючим капіталом. На боці цих тенденцій Европи стоїть Рим, який устами папи жаліється на переслідування релігії Совітами. Готується як би хрестоносний похід проти Сов. Росії, котра в останньому часі радикально змінила бундючний тон своїх нот, але одночасно теж не залишає аброї своїх противників. Стеклова в „Известиях" повріжає англійську пропозицію (робітничу партію й ліберали), що вона зайшлася з протестом проти гнатання Керзона до розриву і заявляє, що тільки вияв відповідної енергії може спасти грізне положення.

Як бачимо, все котиться по похилій площині й підсичує неминучість воєнного конфлікту — як не тепер, то в найблизчій будуччині.

(—ів).

Кріза кабінету в Польщі.

Провал урядового буджетового законопроекту в комісії.

В пятницю буджетова комісія Сойму радила над двома справами: 1) додатковою буджетовою провізорією на перший квартал та 2) буджетовою провізорією на 2-ий квартал. В дискусії промовці правиці спротивилися двом позиціям буджету: а) проти диспозиційного фонду для голови ради міністрів у сумі 350 міліонів, і б) проти такогож фонду для міністра закордонних справ у висоті 1,350.000.000 мп.

Представники партій правиці (З. Л. Н., Х. Д. і Дубановича) та П. С. Л. „Пяста" заявили, що вони будуть голосувати проти признання урядови тих фондів, бо не мають до уряду довіря. Проти голосував також посол Васильчук від імени Українського Клюбу. За голосували П. П. С., Н. П. Р. і „Визволення". При голосуванню відкинено диспозиційний фонд для премєра 21 голосами проти 9, а фонд для міністра закорд. справ 17 голосами проти 13.

На що йдуть міліярди.

При дискусії над фондами розпорядження премєра та мін. зак. справ виявилось, що диспозиційний фонд для міністра закорд. справ був ужитий „в звязку з признанням східних кордонів", а фонд голови ради міністрів на принятя Фоша. Характеристично не тільки те, що уся правиця голосувала проти признання отих фондів, але й що — Жиди та Німці голосували проти фонду премєра (принятя Фоша!) а за признанням грошей польському міністрови закордонних справ на добуття затвердження східних кордонів Польщі.

Вакханалія соймова розправа.

На суботнішньому засіданню спершу зголошено негайне внесення (пос. Тутут) всіх партій в справі терористичних атентатів. Одноголосно принято негайність та саме внесення, яке кличе уряд до найрішучійших заходів щодо викриття злочинців. Після того приступили до справи буджетової провізорії. Референт комісії просив не робити трудностів та запропонував затвердити буджетовий законопроект на час від 1 квітня до 30 червня, очеркнувши в урядовім тексті дві позиції (про диспозиційні фонди). Потім взяв слово премєр Сікорскі, який виголосив довге експозе яке, з огляду на недостачу місця у цьому післясвяточному числі, подаємо в цікавійших уривках завтра. Після його промови виступили з заявами представники всіх партій. Пос. Морачевскі (ППС.) зголосив таку резолюцію: „Сойм висловлює переконання, що вихідною точкою для складення нового уряду повинен бути огляд на інтереси держави й польського народу, опертий на основах демократії і рівноправности всіх громадян, признаної конституцією, а не огляд на партійні цілі й на партійні інтереси тих правих партій, які від місяців тримають Польщу в стадії кризи, наражуючи внутрішній розвиток і консолідацію держави на поважну небезпеку". З промовців: пос. Гломбінські казав, що уряд Сікорского наслідував систему старої Австрії та що премєр керувався особистими оглядами усувающи урядовців і вносив заколот в адміністрацію: Сікорскі, на думку промовця, показав себе майстром самореклями. У тім самім тоні говорив пос. Дембскі („Пяст"). Корфанти (Х. Д.) заявив, що признаючи заслуги уряду в закордонній політиці, не треба забувати що колись у Римі мав голос Нітті, а в Льондоні Льойд Джордж, то нічого не поміг би й найбільший геніяльний польський міністр. В політиці відносно національних меншостей уряд примінював методу: раз цукорок (?) а другий раз батіг.

Посол Підгірський вказав на те, що премєр Сікорскі у першій своїй промові зазначив був що конституція ручає повний культурний розвиток національних меншостей, але премєр Сікорскі нічого подібного не переводив в життя. Українці не мають довіря до уряду п. Сікорского так само, як не матимуть його відносно кожного уряду, що вважатиме українське населення другорядним чинником. Анальогічні заяви склали представники Німців і Білорусинів. Жиди заявилися проти ген. Сікорского, але за пропозицією Морачевского.

При голосуванню „за" внесенням уряду голосувало 117 послів, а за скресленням диспозиційного фонду 279. Шість карток було білих. Після оголошення висліду, члени уряду вийшли з салі.

Буджетову провізорію прийнято у другому читанню. Над пропозицією Морачевского взагалі не голосовано.

Слідуюче засідання сойму назначено на вівторок по пол., рахуючи, що до того часу буде вирішеною криза кабінету.

Димісія кабінету ґен. Сікорского.

В неділю зранку президент Войцеховскі приняв і підписав димісію цілого кабінету ген. Сікорского.

Нарада през. Войцеховского з лідерами нової „більшости".

В неділю зранку, після прийняття димісії кабінету Сікорского, през. Войцеховскі принявся на давних авдієнціях лідерів нової пястокієвської більшости, а саме: С. Гломбіньского (З. Л. Н.), Вітоса (П. С. Л. „Пяст"), Корфантого (Х. Д.) і Стронського (обшарники групи Дубановіча).

Вітос примером.

Після наради з лідерами правиці президент Річпосполитої доручив місію складання нового кабінету Вітосови, який застеріг собі пів дня до надуми. Вітос негайно скликав нараду П. С. Л. „Пяста" і після наради повідомив президента про згоду. Ліста нового кабінету буде готовою в понеділок (?), затвердження її послідувалоб у вівторок.

Димісія Пілсудского?

„Пшеґльонд Понедзялкови" повідомляє, що димісія начальника генерального штабу Пілсудского є рішеною. Цікаво, що ще кілька днів тому, коли в кол правиці подавали інформації про склад нового кабінету та инші персональні зміни, виразно зазначувалось, що марш. Пілсудскі залишиться на своїй посаді. Тепер тіж кола висилають його на „безтермінову відпустку".

Остаточний склад нового польського кабінету.

28. ц. м. през. Войцеховскі затвердив номінаційний декрет сойм. пос. Вінц. Вітоса на през. Ради мін. При пьому на внесення през. Ради мін. іменував през. Річпосполитої: посл. Вл. Керніка (ПСЛ.) мін. вн. справ, Мар. Сейду (ЗЛН.) загр. сп., пос. Вл. Грабского мін. скарбу, Стан. Новодворского мін. справедливости, пос. Стан. Гломбіньского (ЗЛН.) віроісп. і освіти., пос. Є. Госціцкого (ЗЛН.) хліборобства, Влад. Кухарского (ЗЛН.) торг. і пром., Льва Карліньского заліванць, Я. Мощеньского почт і тел., Я. Лопушаньского сусп. робіт, Є. Буяльского здоровля, управ. міністерства військових справ. ген. див. Олекс. Осіньского, упр. мін. праці й сусп. опіки Л. Даровского.

Совітсько-анґлійський конфлікт.

Стеклов займається в „Ізвестіях" кризою англо-совітських взаємин, а з окрема останнього відповіді Керзона Красінови. Стеклов думає, що нексні заяви англійського уряду мають метою зберегти собі вільну руку на час парляментських канікул і що не позинна мати на увазі парляментська опозиція. Опозиція могла би відповідно енергічною поведінкою вратувати становище, яке заплутує Керзон своїм змаганням до розриву з совітами. Стеклов не вірить, щоби англійські ліберали дали відповідний спротив Керзонови. Єдиним, на думку Стеклова, фактором, який міг би стримати англ. уряд від загострення конфлікта, був би натиск робітничих мас. Стеклов висловлює певність, що совітський уряд зробить все можливе, та виявить максимальну „миролюбивість", щоби **не допустити** до війни і розриву, керуючися бажанням забезпечити життєві інтереси російського народу.

Домагаємося законности!

За вязничних мурів знову доходять до нас розпучливі крики наших братів, арештованих не відомо чому й за-що та замкнених у львівські поліційні арешти. Всупереч виразним приписам обовязуючих законів арештованих тримають по 8 днів і довше не тільки не предявляючи їм обвинувачення та не передаючи їх слідчому судді, але й взагалі не переслухуючи їх. До арештованих не допускають харчів, тримають їх в умовинах, які навіть важко уявити собі та поводяться з ними наче би вони були не політичними вязнями, інтеліґентами, а якимись дикими злочинцями. Отже помищується українських політичних вязнів всуміш з криміальними злочинцями, злодіями й розбійниками (напр. поль. Стефанович і Дм. Герчаківський). Не знаємо, чи діється це на якийсь спеціяльний наказ „згори", чи по безконтрольній самоволі львівських поліційних органів, які в даному напрямку мають вже добре заслужену славу. Ми домагаємося негайної **контролі** відносин у всіх поліційних арештах м. Львова, передусім: при вул. Яховича, та **примінення** до українських політичних вязнів законів, які існують не на те, щоби цинічно забувати про них у відношенню до найнещасливійших людей: тих, яким насильно відобрано волю.

РІЖНІ ВІСТИ.

Грецько-турецький конфлікт.

В Атенах панує переконання, що війна Греції з Туреччиною вибухне наново. Полковник Пластерас заявив, що грецька армія чекає тільки до 28. травня на відповідь Туреччини в справі відшкодувань, після чого евентуально розпічне воєнну акцію.

Заворушення в Берліні?

Дня 24. ц. м. прийшло до заворушень поміж безробітними і поліцією. Робітники адемолювали багато склепів.

Поруря.

Дня 26. ц. м. в Дортмунді відбувся похорон жертв комуністичного заворушення. В похороні взяло участь 10.000 осіб з червоними прапорами і комуністичними написами. Похорон проминув спокійно.

Нові заворушення.

Відділ робітників в Бохумі напав на вязничну сторожу намагаючись звільнити політичних вязнів. Військо ужило зброї, наслідком чого один робітник убитий а кількох ранених.

Розстріли в Порурю.

Нагліий суд в Дортмунді засудив на кару смерти німецького робітника Шлягетера за участь в нападі на військо. Шлягетера розстріляно.

Страйк.

В самім Порурю вибух страйк, у якім бере участь 60.000 робітників.

Ллється кров.

В Гельзенкірхені підчас робітничих заворушень комуністи зарізали бритвою на вулиці одного Француза і власника торговлі Штратмана. В Ессені здемольовано склепи і побито купців. Військо стріляло до робітників.

Грізні заворушення в Порурю.

В окупованій области Поруря вибухли на ново грізні робітничі заворушення. У Вассершайді і Лянедрегі прийшло до боротьби з поліцією. В Дортмунді, Бохумі і Ессені припинено працю у всіх копальнях.

В Ессені робітники стріляли до війська з револьверів. В Гельзенкірхені вулична перестрілка тревала від полудня до пізної ночі. Вечером підпалено будинок поліції. Число поранених і вбитих сягає 61 осіб, з чого 5 померло. На магістраті вивішено червоний прапор. Заворушень ще не здавлено.

Льозанна.

Грецько-турецький конфлікт в справі репарацій усунено тим способом, що Греція годиться передати Туреччині Карагач як рекомпензату за воєнні кошти. Панує переконання, що й инші справи будуть полагоджені мирним способом.

Новий анґлійський кабінет.

Дня 25. ц. м. офіціяльно оголошено склад нового кабінету. Всі давні члени кабінету Бонар Лоуа залишаються дальше на своїх становищах. Президент Болдуін задержує портфель канцлера фінансів, Роберт Сесіль вступив до кабінету в характері приватного канцлера і дорадника короля. Льорд Дейвідсон обняв уряд канцлера князівства Ланкастер.

Соціялістичний конґрес в Гамбурзі.

На останнім засіданню соціялістичного конґресу голосовано над резолюцією в справі мирових договорів і в справах визнання совітського уряду. В резолюції конґрес протестує проти військової інтервенції західних держав в совітських республиках і проти вмішування заходу в совітські справи. Натомість конґрес домагається від совітів скасування террору, диктатури та звільнення вязнів.

Розстріли в сов. Росії.

В Петрограді засуджено на кару смерти 3 членів організації Савінкова „Союз защити родіни і свободи". Прозьбу о амнестію відкинено. Окрім того в Петрограді арештовано 450 осіб.

Як вирішено справу Східної Галичини.

Вінніпеґський „Український Голос" подає в числі з 2. ц. м. таку будь що будь інтересну звістку про мотиви останнього рішення в справі Схід. Галичини: Вілиям Е. Неш, спеціяльний кореспондент дневника „Чікаго Дейлі Ньоз", в телеґрамі зі Львова з датою 25. квітня, відкриває рубчик заслони, *якою було закрите рішення ради амбасадорів в справі Галичини.* Неш каже, що Англія не лакомилася на галицьку нафту, бо переконалася, що добування нафти в Галичині є надто коштовне. Аби вивертіти свіжу криницю нафти в Галичині треба витратити 100.000 долярів, бо треба вертіти милю, або й більше. Нафтові керниці в околиці Борислава є вже на вичерпанню і треба копати нові керниці між Східницею і Коломиєю. Беручи це на увагу, Англія мала погодитися з Франціею в той спосіб, що зреклася своїх прав до нафти в Галичині а Франція зреклася прав до нафти в Месопотамії.

Ювілей „Основи" та Зізд українських інжинірів.

В суботу 26 го святкувало Т-во українських політехніків „Основа" 25-літній ювілей свого істнування. Зранку відбулося у Преображенській церкві поминальне Богослужения за покійних товаришів; Службу Божу відправив о. інж. Раковський. Опісля відбулася святочна Академія у великій салі Народнього Дому. Після відкриття Академії вступним словом теперішнім головою Т-ва „Основа" п. Р. Рондяком та вибору головою Академії першого голови й основателя „Основи" інж. В. Дидинського, виголошено й прочитано низку привітних промов від імени ріжних станових і загально громадянських організацій та установ. А саме: проф. М. Галущинський склав привіт від „Просвіти", дир. А. Гладишовський від „УПТ.", д-р Мирон Вахнянин від імени сенату Українського Університету у Львові, він — же від українського лікарського Т-ва і Народньої Лічниці, інж. В. Манастирський від сенату української політехніки, інж. Волосянка від українського технічного Т-ва, т. Піндес. від Т-ва „Основа" в Данцігу, д-р М. Волошин від „Сокола Батька", ред. Іван Рудницький від редакції „Діла", проф. С. Шах від „Української Бесіди", дир. М. Заячківський від „Народньої Торговлі", дир. Пашак від „Народньої Гостинниці", т. Скаліш від студентів-правників, п. О. Карпінський від „СУПРУГ-а", інж. Голіцинський від Комітету еміґрантів В. України і ". Прочитано привіти від „Союза Українок", від „Українського Вільного Університету у Празі", від ріжних студентських Товариств закордону і ин.

Після привітів інж. В. Лучків прочитав реферат п. н. „Виховання інжинірів".

По пол. відбувся у цій самій салі Зізд інжинірів, на яких виголошено реферати й принято відповідні резолюції, які подамо завтра окремо. Учасників Зізду явилось до ста інжинірів.

Свято закінчилось вечірнім концертом, про котрий помістимо фахову рецензію, зазначуючи тут лише, що участь в йому взяли м. и п-ні Пароконяк-Козакова і Шмериковська-Приймова, пп Андрієнко і Москвичів та хор „Бандуриста". Після концерту гості зявились на равті а для учасників Зізду й запрошених гостей дано спільну вечеру, за котрою виголошено низку тостів.

Слідуючої неділі відбудеться посвячення вугольного каміння під власний будинок українських техніків при вул. Ісаковича (бічна Потоцкого); о 12. год. в пол. вирушить з церкви св. Юра похід.

З судової салі.

Перший смертний засуд за § 58 к. з.

Дня 12 травня 1923 р. відбулася перед трибуналом суду присяглих в Тернополі карна розправа проти: 1) Степана Королюка, літ 22, бувшого ученика V. кл. гімн. з Добромірки пов. Збараж, 2) Федора Стичака літ 23, сільського парубка з Коростова пов. Сколє і 3) Леона Каліша, Жида, літ 4, шевця з Тернополя. Два перші відповідали за злочин головної зради з § 58 б), 58 ц) і 59 б) з. к., останній за злочин з § 61 з. к. Трибуналови проводив радник Губай. Обвинувачував підпрокуратор Голембйовскі, боронили д-р Степан Баран (Королюка і Стичака) і д-р Жигмонт Розенфельд (Каліша). Лава присяглих складалася з 10 польських селян і 2 українських тернопільських м щан.

Акт обвинувачення підносить в мотивах, що в Камянці Подільській істнує комун стична організація Закордот, на чолі якої стоять Мих. Навалівський родом з Бобреччини і Евген Томкевич родом з Заліщик, що занимається большевицькою агітацією і шпіонством в Східній Галичині. Сей Закордот вислав осенью м. р. більше осіб Галичан до Східної Галичини, між ними Остапа Осадчука з Должанки пов. Тернопіль Данила Бартоша з Цеперова пов. Львів, Павла Заліпського зі Золочева, яких арештовано і які сиділи в слідчій вязниці в Тернополі від грудня мр. до 4. травня пр., а проти яких того дня слідство застановлено. В справу був вмішаний і війт зі Шельпак пов. Збараж, Григорій Ку-

карук, котрий рівнож сидів в слідчій вязниці аж до 4. травня. — Два инші члени цеї експедиції Іван Яницин і Андрій Тимків втекли, мабуть за Збруч, і проти них розписані стежні листи. Після акту обвинувичення всі вони прибули зза Збруча літом або осенею м. р. з дорученням переведення тут комуністичної організації в формі ячейок, нищення мостів і залізниць, убивства кандидатів на послів і функціонарів польської державної поліції. Всі вони були комендантами округів разом 14, обіймаючих по кілька повітів сусідних. На їх чолі стояв обвинуваченний Королюк, що був інспектором окружних комендантів в характері коменданта бригади і про все доносив шифрованим письмом Закордотови в Камянці Подільськім, одержавши від нього прикази, гроші і муніцію. Посередником і курієром між Королюком і Закордотом був обвинуваченний Стичак, котрий гричі в другій половині жовтня і з початком падолиста м. р. переходив Збруч. Обвинуваченний Каліш мав їм всім улекшувати побут в краю через достарчування легітимацій, хоч знав про їх протидержавну діяльність. При Стичакови в хвилі його арештування знайдено шифрований приказ від Наваловського (псевдонім Пасічник) до Королюка з повідомленням, що пересилає 5 крісів і 5 бомб та доручає негайну організацію комячейок, заповідаючи дальшу висилку зброї.

Обвинуваченні в слідстві і на розправі заперечили, щоби мали намір доручувати які небудь доручення Закордоту в Східній Галичині, а з Закордотом вийшли у зносини тільки тому, щоби мати нагоду перейти Збруч і вернути домів. Переслуханий як свідок на розправі комісар слідчої поліції в Тернополі Кудеревіч розказав обширно, як то тернопільська поліція слідить роботу Закордоту, одначе на питання оборонця д-ра Барана ствердив, що поліція мимо пильних розслідів не знайшла нічого каригідного в роботі обвинуваченних Королюка і Стичака від хвилини їх переходу через Збруч до хвилини їх арештування. Прокуратор не дуже навіть висилювався довести вину обвинуваченим, бо всі були переконані, що вирок що до всіх буде увільняючий. Оборонці д-р Баран і д-р Розенфельд в довших промовах виказали повну нестійність акту обвинуваченння. Вердикт присяглих був для всіх, не виключаючи трибуналу і прокуратора, повною несподіванкою. За виною Королюка пало 7 голосів, за виною Стичака і Каліша 8 голосів. Супроти сього трибунал увільнив Королюка від вини і кари, а Федора Стичака сказав на кару смерти на шибениці, Каліша знова на 1 рік тяжкої вязниці. Проти увільняючого вироку прокуратор не зголосив зажалення неважности що до засуду Стичака і Каліша. Є де взагалі перший засуд смерти за злочин головної зради, бо досі з правила були або вироки увільняючі, навіть в великих процесах комуністичних, або що найбільше засуд за злочин заворушення публичного спокою з § 65 з..к. Проголошення вироку смерти викликало тут велике вражіння. Є надія, що жалоба неважности буде взята на увагу і що в осени ц. р. відбудеться поновна розправа перед лавою присяглих в Тернополі в справі Стичака і Каліша.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попередне (42) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за цілість вступної імпресії „На могилах Героїв“ та два устуни в рубриці „Народній Зїзд“.

— **Поклін героям.** В перший день Зелених Свят ціле українське громадянство м. Львова відбуло трапиційний похід на могили українських героїв на янівському кладовищі. Біля церкви св. Юра зібралися від процесії всіх львівських церков, український дівочий та хлопячий пласт І. року учит. Семинарії, та непроглядна товпа громадянства. Похід дійшов до кладовища, де над могилами відбулося богослуження. О. Евзебій Бачинський виголосив промову, згадуючи теплим і щирим словом тих, що упали за волю України. Відспівано національні пісні, на могили зложено вінці і квіти після чого похід спокійно розвязано. Підчас походу поліція окружила учасників і сконфіскувала український прапор. Підчас того поліція зневажила словами і потурбувала одну жінку, яка станула в оборонї прапора. Другого дня свят ушановано память героїв на Личаківськім кладовищі.

— **Арештування.** На днях арештовано Вовка Адама, уч. III. р. сем. уч. Львів. і осаджено зразу на Яковича а відтак на Баторія. Причиною арештування мав послужити донос, що згаданий займався кольпортажею світлин св. памяти Крупи і Луцейка а гроші збирав на памятник по розстріляних.

— **Замикають читальні.** Нам прислано відпис такого розпорядку: Do P. T. Zarządu Stowarzyszenia „Czytelnia Proświty“ (do rąk przewodniczącego Wiel. księdza prob. Gowdy) w Uhnowie. Na podstawie § 24. i po myśli § 24. ustawy z 15. listopada 1867 Dz. p. p. N ro 134 rozwiązuje Województwo orzeczeniem z dnia 5. kwietnia 1923 r. L. 166 I/3 stowarzyszenie „Czytelni Proświty“ w Uhnowie, ponieważ stowarzyszenie to trudniąc się sprzedażą obrazów na co niema specjalnego zezwolenia oraz pobierając wyższe aniżeli w statucie przewidziane wkładki od członków Stowarzyszenia, przekroczyło swój statutowy zakres działalności. Od tej decyzji wolno wnieść rekurs do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który podać należy do Województwa w ciągu dni 14 licząc od dnia doręczenia. Majątek Stowarzyszenia zinwentaryzowany wedle Statutu w dniu rozwiązania pozostaje pod opieką i odpowiedzialnością Pana Prewodniczącego aż do uzyskania prawomocności powyższego orzeczenia Województwa. Starosta: (Підпис нечитний).

— **В справі розвязки театрального вузла.** В статті під цим наголовком у попереднім числі „Діла“ на стор. 4, шп. 4, ряд 11 згори зам. „мистецтва“ має бути „міщанства“, ряд 32—33 згори зам. „що талановитше“ має бути „що все, що талановитіше“.

— **Пеля атентату у Варшаві.** Як відомо, жертвою атентату на університет у Варшаві згинув трагічною смертю професор Орженцкі. Російська газета „За свободу“ містить посмертну згадку про Орженцкого писану українською мовою, в якій між иншим сказано: „Український центральний комітет з глибоким сумом повідомляє українське громадянство на еміграції, що 25. травня згинув трагічною смертю у Варшаві професор Роман Орженцький, член української академії наук у Київі, професор київського українського університету. Винос тіла небіжчика з костела на кладовище 28. ц. м.“ і т. д. Дальше поміщено коротку біографію помершого професора. Покійний був родом з України з Херсонщини, кінчив студії в Одесі і Москві, брав участь у революційній праці минулих літ, після того з України переїхав до Варшави, де згинув підчас експльозії бомби в польському університеті.

— **Комісова продаж книжок.** Нам пишуть: Щоби прокласти шлях українській книжці в наші найдальші закутини, Управа Українського Т-ва Доп. ем. з В. України у Львові, завязавши зносини з ліпшими видавництвами і книгарнями і заручившись їхньою підтримкою приступає з 1-го червня ц. р. до комісового продажу книжок. Тому Управа Т-ва отсим пропонує Шановн. Українському Громадянству і Хв. Т-вам „Просвіт“, Читалень, Дирекціям шкіл, бібліотекам, учителям, священикам та инш. великий вибір книжок авторів українських і чужих (красне письменство, історія, історія літератури, соціяльні науки, шкільні підручники, драматичні твори дитяча бібліотека, журнали та инш.) — по приступній цінам за післяплатою. Подає також поради та інформації в книжковій та видавничій справах, вишукує випродані й рідкі книжки. Проситься виписувати катальоги бажаних відділів з канцелярії Т-ва, Львів, Руська ч. 3. II. пов.

— *Вістник для філій і читалень „Просвіти“.* З Канцелярії Тов. „Просвіта“ у Львові пишуть нам: Звертається увагу всім Філіям і Читальням „Просвіти“, що на основі §. 2. і §. 7. точка 4. Приписів до Розп. польськ. з 24. IV. 1923. В. з. ч. 44. Поз. 295 всі повідомлення до властей про збори Тов-а, про уконстнтуування вибраного на зборах виділу, подання разом з залучниками о заложення читальні чи філії Тов-а „Просвіта“, о дозвіл на устроєння концертів, аматорських вистав, забав, фантових льотерій, подання до шкільних властей та о відступлення шкільної салі і т. п. — як від стовариш ень о освітно-культурних цілях — є вільні від стемплевої оплати. Так само подання самостійних аматорських кружків о дозвіл на устроєння аматорської вистави є вільні від стемплевої оплати, о скільки в поданню зазначено, що дохід з вистави є призначений на культурні цілі. Вказаним є на кождім поданню в місци призначенім до наліплювання стемплів виписати: „Вільне від стемпля на основі §. 2. і §. 7. точка 4. приписів до Розп. Мін. з 24. IV. 1923. В. з. ч. 44. Поз. 298.

— *Інавгураційний симфонічний концерт.* В неділю 27-го ц. м. відбувся у Львові перший концерт української симфонічної орхестри, попереджений коротким вступним словом директора Музичного Інституту п. Дрималика. З нагоди сього концерту насипало богато привітів з краю, м. ін. збірний привіт з Ужгороду. Про сам концерт, який зібрав масу публики й викликав овації для членів орхестри й її дирігента д-ра С. Людкевича, помістимо в найблизших числах фахову рецензію.

— *Ревізії у Варшаві.* В звязку з атентатом у Варшаві в кількох домах переведено ревізії. В однім будинку найдено склад зброї, муніції і динаміту. Кілька осіб арештовано.

— *Ще одна „революційна організація“.* Арештованого перед приїздом марш. Фоша до Львова Мельника Василя випущено на волю. Мельник пересидів 13 днів без жадного переслухання і протоколу. Доперва 13 дня списано з ним протокол і зроблено ряд ріжних закидів нпр., що вище згаданий має належати до „Рев. Ради“, якої адресу хотіла дізнатись поліція від арештованого. Хотіла також знати, хто до неї належить.

— *Безплатність.* Ресторан п. Ф. Зволінського при вул. Гетманській, що тішиться в більшости фреквенцією Українців, побирає при платничих рахунках по 100 мп. на „II Dom Techników“. Звертаємо увагу Українця, щоб не давали примушувати себе до дрочок на чужі нам цілі.

— *Бандити гуляють.* На дорозі з Лешнова до Берестечка напало оноді трьох узброєних бандитів на господаря Адамского з Лешнева, якому забрали вони всю готівку в сумі бідних 60.000 мп. Пів години опісля, тіж самі бандити напали на переїжджаючих туди Жидів, яким забрали з горою 3 мілїони марок та багато товару. Поліція мала попасти на слід бандитів

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Засідання польського сойму відложено.

Варшава. Визначене на 29. ц. м. пленарне засідання сойму відложено до пятниці.

Варшава. Відкликано засідання соймових комісій з 29. ц. м.

Болдуін провідником консерв. партії.

Льондон. Премієра Болдуіна вибрано провідником консервативної партії.

Нові німецькі пропозиції.

Вашінгтон. Авас. Берлінський справоздавець „Трібуни“ довідується, що в німецьких предложеннях буде названо суму 55 міліярдів мк., платних у 35 ратах.

Анґорська Рада комісарів за пониняттям лозанського договору.

Царгород. Райтер. Зачувати, що Рада комісарів у Анґорі висказалася за прийняттям грецько-турецького договору в Льозанні.

Красін у Гамбурзі.

Відень. „N. fr. Pr.“ з Гамбурга: Прибув там нечайно з Льондона Красін і почав переговори з німецько-російським акц. транспортовим товариством.

Анґлія проти діяльности ґен. Нолле в Німеччині.

Льондон. „Дейли Телеґреф“: Французьке правительство предложило англійському правительству, щоби воно дало вказівки ґен. Нолле для розпочаття нової діяльности в цілій Німеччині. Англійські круги є думки, що таке зарядження викликало би безсумніву наслідки, котрі ліпше оминути.

Болґарія протестує проти віддачі Карагача.

Льозанна. Болгарське правительство зголосило за посередництвом свойого делеґата Теодорова до коаліційних держав ноту з протестом проти відступлення Карагача Туркам. Карагач обіймає території відступлені Болгарії договором у Неї коаліц. державам. Через ці території Болгарія повинна мати доступ до Еґейського моря. Нота звертає увагу на небезпеку погіршення взаємин між Болгарією і Туреччиною наслідком віддачі Карагача.

За інтервенцією Америки в европейській справі.

Вашінґтон. ТК. Італійське правительство мало звернутися до правительства Зед. Держав з проханням, щоби вплинуло в користь розвязки европейських питань. Коли Зед. Держави держатимуть систематично оподалік Европи, то не скріплять европейських держав у їх акції відбудови.

Чемберлен відказався обняти становище амбас. в Вашінґтоні.

Льондон. Часописи звідомляють, що Чемберлен відказався прийняти предкладане йому становище амбасадора в Вашинґтоні.

Французько-бельґійська конференція.

Париж. Авас. „Матен“: французько-бельґійська конференція відчнеться в половині червня.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 11—30

— **Футра** дорожчають! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плашики, покриття і всякого роду поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 в. 2067 28—30

— Щоби уладнити набуття збірки знаменитих оповідань О. Маковея „Прижмуреним оком", котра вийшла накладом Союза Українських Інвалідів, висилається на адреси відомих громадян за посліплатою. Дохід з розпродажі призначений нашим інвалідам — отже Союз думає, що ніхто з громадян не відмовиться викупити цю книжку. XXI 4—5

Брутовці нафтові і газові

зволять у власному інтересі подати негайно свої адреси кооперативі „УНАС" 2400 Львів, Осолінських 6. 1—3

Ширіть наш часопис!

ПАНАХИДА

за чесну душу гайдебно вбитого **полк. ЮРКА ОТМАРШТАЙНА**

відбудеться 3. червня н. р. о 12 в пол. в Преображенській церкві. Для пошанування памяти Повійського з'явиться всі. 1-3

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Членам „Української Бесіди" у Львові пригадується, що заг. збори тов-а відбудуться в середу 30. травня с. р. о год. 6. в веч. Позаяк на зборах обговорювання буде справа театру, проситься о численну участь. — *Видія.* 2394 1—1

Український театр під дир. Івана Когутяна Станиславів — сала „Моцинка". Понеділок. 28. н. м. „ПАНІЯ МАРА" комедія Винниченка. Второк, 29. н. м. „БАРОН ЦИГАНІВ" оперета Штравса. В обох виставах в головних ролях виступають: п-ні Лопатинська, Борисоглібська, Когутякова, пп. Бенцаль Р. Коссак, Сорока. Режісер п. Бенцаль. **Снатин.** Четвер, 31. ц. м. перша вистава: „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" оперета. 2387 2—3

Зізд матуристів легемської української гімназії з 1913. р. відбудеться 23. червня н. р. Рано богослужения за покійних. по пол. спільна фотографія. Вп. ГП. професорів просимо рівнож. Зголошения і інформації на адресу: Яків Косоношний, Львів, Земельний Банк. — Гриць Терлецький, Яків Косоношний, Роман Купчинський. 2403 1—2

Оповістка. Подається отсим до ласкавого відома усіх членів **Кооперативу для промислу і торговлі** шкірою у Львові як також усіх бажаючих стати членами Кооперативу — що указалою Надзвичайних Загальних Зборів, з дня 17. мая 1923. підвисшено уділ членський до квоти **200.000 мп** тим, що усі давні члени зволять свій уділ до тої висоти доповнити і то найдальше до **20. червня 1923.** — бо по тім речинці недоповнені уділи тратять право членства. Вплачуйте численно уділи, поможіть створити в нашого Кооперативу **ураєву густівню шкір.** — НАДЗІРНА РАДА. 2378 2 3

Зізд товаришів, які здали матуру в держ. українській гімназії в Станиславові в 1913. році, відбудеться в неділю, 24. червня 1923. в Станиславові. Зголошення проситься слати на адресу: Д-р Іван Рибчин, Станиславів, Липова 44. — За Комітет: Д-р Максимовнко, д-р Машкін, д-р Рибчин. 2399 1—3

Дрібні оголошення.

БАНДАЖІ пропускочні. Черевні опаски на недомагання. Гумові панчохи на жилки, прямодержаки і т. п. Ф. ПОЛЯЧЕК в Самборі. Ціннки даром. 2293 1—13

ПОШУКУЮ кімнати з осібним входом евентуально з харчем, без посередництва. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" до 5. червня н. р. оказателеви одномарківки ч. 159136. 2395 1—2

АГРОНОМ в вис. рільничою школою, з дуже добрим успіхом пошукує відповідної посади Зголошення до бюра деннків І. Einleger Тернополь під „Агроном". 2396 1—2

КАНДИДАТ адвокатури з дворічною практикою Степан Конюшик в Нагрибці п. Пикулячі гляда занятя. 2398 1—2

РЕАЛЬНІСТЬ: 3 будинки, сад, 2 комнати кухня, вільне, на периферіях при трамваю. 65 мілінів мл. Реальність для ремісника, дім і вільні варстати, 2 фронти, 5 хвилин від трамваю — 45 мілінів мп. Продасть „Еволюта" Осолінських 11. 2401 1—3

КУХАРКА на виїзд на два місяці в гори потрібна. Згодоситись: Сикстуська 48/1. 2389 2—2

ГАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасн також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкурентійних цінах достарчає „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 22—30

О ВИНАЙМУ кількамерговий сад на фільварку в Скалові. Оферти належати до канцелярії адвоката д-ра Гвоздецького у Львові, вул. Красіцких ч. 6 до дня 2. червня. 2367 3—3

ДАХІВКУ папену, найліпшої якости, повнайшої ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 3—8

ВІНА С. І Лист в Бродах до відбору. 2357 7—8

КООПЕРАТИВА в Краснім к. Львова шукає фахового управителя (-льку) склепу мішаних товарів. Першенство мають ті, які вміють провадити хор, аматорський гурток або дуту оркестру. Помешкання і харч можуть бути запевнені. Рекомендація після умова. Зголошення з перебігом життя слати до 15. червня на повищу адресу. 2372 3—3

МЕЧИСЛАВ ГЕРМАН Львів, вул. св. Зофії 15 в подвірю на право, строїть купує та продає форте яни і піяніна. 2375 3—3

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також вправного солиситатора вимаючогося на табулі і вміючого писати на машині прийме зараз під корисними услівями а.а. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6 Неуглядненні оферти будуть полишені без відповіди. 2353 3—6

СКЛАД нот Романовича 11, бічна площі Академічної, висилка на провінцію. 2371 3—3

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 1-30

ОГОЛОШЕННЯ.

Др Стефан Федак

2020 веде головно 0—10

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

ВИТРОВАНКА всіх перезимних артикулів з упустом 30%

СИЛА ВЗУТТЯ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 7.

ШІАПЕН, ТІМАН І Б-ТЯ АЙХМАНИ.

ДОМУС"

Товариство для достав буд. — — — — — „

Львів, вул. Жовківська 79

2326 (давнійше дер. склад Броди, біля церкви) 4—10

найдавніше і найдешевше продає детайлово і вагонами

дерево будівельне і столярське, папу і дахівку.

НУПУЄ: **Деревостани соснові і дубові.**

ГОТОВІ КАПЕЛЮХИ

порушає і переробляє після найновіших фасонів 2368 2—5

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

ЛЬВІВ, вул. ПЕКАРСЬКА ч. 47.

КИЛИМИ

з чистої овечої вовни, як також чисто вовняні килимові портієри, капи на столи і ліжка, накривала на отомани, декоративні гобелени, ковери, лямбрекіни і хідники у всіляких оригінальних дуже гарних взорах, виконує старанно, совісно і точно та по уміркованих цінах, звісна в краю і за границею — — — — —

ФАБРИКА АРТИСТИЧНИХ КИЛИМІВ і вовняних тканинних виробів

КАТЕРИНИ МЕДВЕДЧУК

в Косові ad Коломия (власні доми). Відзначена на Українській Виставі гуцульського промислу в 1912 р. і на Міжнародній Виставі артистичного промислу в Міхені (München) в 1914 р. **Спеціяльність КИЛИМИ В ГУЦУЛЬСЬКИМ СТИЛЮ.** Килими виробляю до шпони 3 метр. включно (довжина необмежена). **За чистість** вовни овечої першої гляси, без домішки шерсти, старих відпадків повняних або бавовни, даю якнайдальше їдучу поруку. З огляду на се, що овеча вовна, котру уживаю до вироби килимів і инших виробів крашена в в фаховий спосіб в Бельску на Шлеску найліпшими правдивими красками, відпірними на світло і вогкість, даю рівнож повну поруку за тривалість і інтенсивність красок в орнаментиці килимів. 3—3

ЧЕСЬНІ МЛИНКИ

до чищення збіжа на 8 і 10 сит доставляє

Краєвий Союз Господ. Спілок „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"

ЛЬВІВ, Зіморовича 20, 1—1

СКЛЕП: вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

Подяка.

Ми, стрийські політичні в'язні, які дня 8. V. 1923. покинули тюрму при вул. Баторія, складаємо щиру і гарячу подяку Комітетови допомоги політичним в'язням і Вп. ПП. Оборонцям за успішні старання в нашій справі та всім тим, які несли нам так матеріяльну як і моральну поміч.

Петрина Роман, Богдан Нижанковський, Сухар Іван, Олександер Смик, Лотоцький Львигин.

2397 1—1

Подяка.

Недавнима смерть забрала від нас передчасно найдорожчого друга життя о. Петра. Пригнетений душевний настрій спонукує мене подякувати всім, котрі віддали останню услугу покійникові, в першій черзі дякую Вп. д-рови Бриликівському за невтомний труд і безкорисне лічення та глубоку прихильність. Дальше всім Вп. пп. Сусідам за відправлення похорону і відведення на місце вічного спочинку. Рівнож Братству церковному і Комітетови, котрі в найтяжу хвилю занялись похороном і всім Громадянам Якова, Завання і Довгого, котрі причинились до величавого похоронного походу.

Стефанія Неболотна жена, Олена і Володимир Богачевські, родичі.

2402 1—1

Оголошення.

З початком шк. р. 1923/24. потребувати буде УПТ. для своїх гімназій кваліфікованих учительських сил до обняття деяких управ і навчання. ПП. учителі державних шкіл, що реферктувались на це, зволять письменно зголоситися до Головної Управи (Львів, Ринок 10) до 5. червня н. р. впевнившись у своїх Дирекціях, що не буливби сему противні і подати услівя, щоб можна було перед 15. червня внести позвання до Куратора о уділення їм відпусток згляднб зниження числа шкільних годин. Рівнож незанятні досі в школах кваліфіковані сили і абсольвенти фільософії нехай внесуть поданья до 20. червня н. р.

Львів. 25. мая 1923.

Головна Управа Українського

2390 2—2 **Педагогічного Товариства.**

?? **Чи Ви вже прочитали** ??

О. МАКОВЕЯ

ЗБІРКУ ЗНАМЕНИТИХ ОПОВІДАНЬ

„Прижмуреним оком"

Замовляйте негайно

в „Союзі Українських Інвалідів" ЛЬВІВ, вулиця РУСЬКА ч. 3.

XXI **ДОХІД НАШИМ ІНВАЛІДАМ.** 3—3

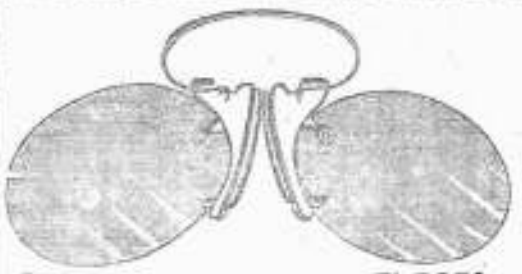
КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

ВИСВІТЛЮЮТЬ від 24. ц. м. знаменитну еротично-сензаційну драму на 6 дій п. з.

„КОРОЛІВСЬКА ЛЮБОВНИЦЯ"

зі славною небуденної краси і гри ЛІЯ МАРА в головній ролі.

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска :: **У ЛЬВОВІ** :: Легіонів 1.

Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів.

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

від найдешевших по найдорощих у всіх родах. **Сила** Цайсса, Буша, Герца.

ЛЬОРНЕТКИ

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 2151 1-50

Заредакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

ч. 44 (9,925). Львів, четвер 31. травня 1923. ... оплачено готівкою. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в праві 15000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. коп., Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВІДПОВІДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів 30. травня 1923.

Нарешті. Уряд ген. Сікорского перестав істнувати, до голосу прийшли виразні експропріятори і кольонізатори з Вітосом на чолі, польська „демократія" перейшла на становище *льояльної* опозиції.

Упадок Сікорского це подія, яка заслугує на деяку увагу з нашого боку. Кого і що репрезентував п. Сікорскі? Загально принято говорити, що він і його уряд представляли собою тзв. польську демократію, котрої видимими представниками являється польська партія людова „Визволеніе", П. П. С. (польська партія соціялістична) і група Домбского, що виступила з партії „Пяста". Ця „демократія" — мирішава і шиндрава ніколи не мала ніякої власної програми, ніяких твердих принціпів. Коли навіть мала владу в своїх руках, то була тільки маріонеткою в руках реакції, шовінізму, екстермінації і нетолеранції. Спеціяльно її відношення до тзв. національних меншостей є визивом і запереченням всякого демократизму. Польська „демократія" — і дефензивно-охранницькі методи правління, польська „демократія" — і гноблення українського й білоруського руху, польська „демократія" — і царська відозва п. Сікорского до „населення окраїн", оперуюча „бажим провидінням" в користь більщі, польська „демократія" — і заповнені тюремні льохи „інородцями", безнастанні процеси за „державну зраду", нищення непольського шкільництва, кольонізація і т. д. і т. д. Гарна „демократія", котра в своїх методах правління перевищила пруських юнкрів і царських посіпак.

Орган тієї пародії всякого демократизму „Курєр поранни" без тіни сорому оправдується перед польською реакцією. На її заміти, що уряд п. Сікорского не має польської більшости, що опирається на „національних меншостях" і т. п. він заявляє реклямово: „І хоч майже перші слова начальника уряду були звернені проти претенсій національних меншостей, хоч незалежність від них уряду і твердо з його боку оборона польських інтересів дотепла до все більшого подразнення провідників чужоетнічного націоналізму, ширено наклепи" і т. д. Бідна та польська „демократія", котра навіть в шовіністично-клерикальній Польщі з прусько-царськими методами правління мусить вести „оборону польських інтересів".

Добре сталося, що ця „демократія", що була викочавцем волі польської реакції, нарешті зійшла з псевдо-кермуючого становища і йдучи по лінії віддавна закріпленої безсильности, — безхарактерности й безпріпности перейшла на позицію — подумайте! — льояльної опозиції, тзн. на позицію нужденного прихвостня польської реакції. Добре сталося, що вкінці прояснилася ситуація, що кождий член поневолених народів знатиме й відчуватиме, що польська реакція гнобить його не посередно через тзв. демократію, але безпосередно.

Ми знаємо, чого можемо сподіватися від нових правителів, від всяких Вітосів, Корфантих і Гломбіньских. Груба стопа польського звірячого шовінізму, суспільної реакції, приспішеної екстермінаційної політики у відношенню до Українців, Білорусинів і ин. екзекутує непольський табор в нинішніх польських межах і запряже його до муравлиної праці над самоорганізацією, до боротьби на життя і смерть за своє істнування, а це матиме кращий наслідок для нас, як солодкавий обман тзв. демократії, за котрим криється той самий зміст, що і в польської реакції. Ріжниця тільки в тім, що „демократія" хоче приспати непольський табор дрібними голословними обіцянками, а тимчасом вести „оборону польських інтересів", а польська реакція буде те саме робити з першого кроку, в повному розвою, без зайвих солодкавих примасток, але певно не дасть нам заснути, навіть як би хотіли. Вона безнастанно буде нас будити, а тим самим ставити в ряди борців і оборонців за наше істнування. Що з того може вийти, найкраще засвідчує це польський „демократ" Домбек, співтворець польсько-петлюрівської умови з 22. квітня 1920 і рижського трактату з 18. березня 1921, в листі до п. Вітоса. Передбачуючи напрямок праці польської реакції, він каже: „В атмосфері, переповненій а п о л о г і є ю н а с и л ь с т в а як політичного чинника, мусять множитися акти, які не помістяться в конституційних рамках, котрі захитають даном Річипосполитої, а н е о б ч и с л и м а о к р а ї н н а п о л і т и к а могла би с т в о р и т и у м о в и п о м е н ш е н н я П о л ь щ і".

Чи оправданим являється переляк „демократа" Домбского за „поменшення Польщі", — не будемо говорити, але не улягає сумніву, що „окраїнна політика" польської реакції буде тверда, безоглядна, пруська. Та вона мусить викликати відповідний відпір і вона його викличе. *(—ів).*

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

З Волині.

Масові ревізії.

На Волині почалась нова нагінка на українські інституції і поодиноких осіб. Почались масові ревізії у всіх українських інституціях і у ріжних осіб, причім не обійшлось і без арештувань.

Заткнення „Просвіти".

Волинське воєвідство надіслало до рівенської повітової „Просвіти" повідомленця, що воєвідство закриває цю „Просвіту" враз зі всіма її філіями в повіті, ніби за ведення політичної акції і дає місячний реченець на повну ліквідацію цієї інституції і її майна.

Одночасно цікаво що влада польська всіми засобами підтримує акцію відомого погромщика Оскілка і емігрантів Петлюрівців, котрі починають скупчуватись на Волині. Ця група почала заниматись доносами впад' на місцевих українських діячів і на цілі організації. Закриваючи товариство „Просвіта" влада думає тим допомогти акції оскілковсько петлюр'вській. Все населення обурене цим поступком, але не виходячи з рівноваги чекає, що буде дальше.

В Володимирському повіті влада закрила всі ф'лії „Просвіти".

Репресії зв 1-шого травня.

Населення містечка і околишніх сіл вперше за весь час перебування у нас Поляків обходило цього року свято 1-го травня, після чого рушив уличним міста похід з червоним прапором.

Дня 5 травня поліція перевела ревізію у многих мешканців міста і сусідних сіл, а потім заарештувала п. Анну Жежко і 4 селян, членів місцевого гуртка УСДП. Заарештовані до сих пір томляться в тюрмі.

З цього приводу український посольський клюб в соймі вніс інтерпеляцію до уряду.

Ревізія в „Просвіті".

З доручення вищих польських властей переведено в Ковельській повітовій „Просвіті" ревізію, котра не дала ніяких наслідків. Населення з повним довірям до цієї інституції чекає від неї дальшої активної праці.

В тім самім часі поліція перевела ревізію в „Просвіті" в місті Маційові Ковельського повіту.

Труси в Луцьку.

У вівторок 22. травня луцька поліція під проводом комісара Волинської дефензиви п. Добровольского перевела ревізію в помешканю луцької повітової „Просвіти". Ревізія продовжувалась дві години. З уборної драматичної секції „Просвіти" забрала поліція карабін без замка, котрий служив бутафорією секції.

Тогож дня переведено ревізію в редакції часопису „Життя", де забрано кілька заграничних часописів, 4 примірники часопису „Пролетарська Правда" і 2 примірники часопису „Вісти" і брошурку „Дай Боже смерть", видану в Празі.

Другий нечуваний скандал. Не так давно по наказу прокуратора без дозволу сойму арештовано посла Марка Луцкевича, а тепер по наказу тогож прокуратора Барановського робиться ревізію в посольській канцелярії, звідки забираються посольські папери.

Шукають Луцкевича.

В селі Жидичині перевела луцька поліція ревізію. Чого шукали, не відоме. В хаті господаря луцької „Просвіти" Бондарука ревізія була дуже точна. Шукали на горі (чердаку), а навіть в комині. З балачок виявилося, що це шукали так за послом Марком Луцкевичем.

Совітська Росія.

Ліквідація комунізму.

Склянофарфоровий трест повідомив обіжником директорів фабрик, що розвиток нової економічної політики привів до персональної відповідальности директорів. „Управитель є единою уповноваженою особою тресту і тільки йому належить вся повнота влади в дорученому йому підприємстві". В другому пункті обіжника говориться: „всякі розпорядження по фабриці повинні виходити лише від директорів". Пункт третій говорить: „по питанням продукційного характеру й продукційних завдань за трестом лишається лише право ствердження продукційної програми, а в дальшому вся політика по переведенню зазначеної програму в життя, а також її окремі деталі лежать виключно й цілком на директорах заводів".

Цей перехід до шаблонового приватно капіталістичного керування підприємствами центральний орган комуністичної партії „Правда", як передає „Руль", коментує в таких виразах: „Управитель цілком увільняється від часто непроханих дорадників й помічників, а головне від пятистепенного підпорядкування й не меньшої кількости співвідповідальників".

Комуністична пропаганда за кордоном.

Совітський уряд до самого останнього часу не зважаючи на своє важке фінансове становище витрачає кольосальні гроші на закордонну пропаганду. В 1922 році фінансовою піддержкою совітського уряду користувалось в 19 державах 265 видань: в Німеччині — 51, в Норвегії — 28, в Англії — 26, в Італії — 34, в Польщі — 21, в Франції — 16, в Чехії — 16, в Югославії — 14, в Болгарії — 13, в Угорщині — 4, в Фінляндії — 4, в Латвії — 3, в Еспанії — 2, в Естонії — 2, в Бельгії — 1 і в Америці — 14.

Репресії проти Швайцарців.

В звязку з вбивством Воровского в Москві, Петербурзі і Київі переведені арешти серед швайцарської кольонії. В Петербурзі юрби комуністів розгромили крамниці, які належали Швайцарцям. В Одесі ранено трьох Швайцарців. Совнар-

---

Пр. 337/23. В імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 99. (9920) з дня 24. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) Сучасне політичне положення і наша тактика" в уступах між словами а) „Поляки" і „нічого і говорити", б) „Нова музика рамцює" і „щож треба робити", в) „методи поведінки і „треба вірити", г) наша ідея" і „глухі оплески", д) „соколи ка". 2) „Шермак Гольмес" (від слів „Вже мені" до кінця актату в собі кари по 1 а) в) д) закону карного, до 1 г. 303 закону карного

2) проступку з § 300 закону кар. узнав доконану в дни 23. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на грошеву до 4.0 Мк. — Львів дне 4. травня 923.

(Підпис нечитний.)

ком видав розпорядження не видавати віз на виїзд і виїзд швайцарським підданим. В Харкові оголошено переведення регістрації всіх швайцарських громадян від 10 до 60 років.

Італія і совіти

Берлінський кореспондент „Manchester Gardian" передає текст двох телеграм, надісланих з Москви італійським представником Амадорі до міністерства закордонних справ. В телеграмах проводиться та думка, що большевицький режім являється засудженим на смерть, але проте він може ще певний час держатись, коли на нього не буде зроблено відповідного натиску з боку Европи. При сій ситуації являється вчасним відкликання загалом всіх закордонних делегацій з Москви, а з окрема італійської. Цей акт являвся би засобом для прискорення упадку большевицького режіму. Ці свої думки італійський представник подає до уваги свойого уряду.

З польських справ.

Новий кабінет В. Вітоса.

ПАТ подає офіціяльно список членів нового польського кабінету, складеного Вітосом й затвердженого президентом Войцеховским: премєр — Вінценти Вітос; міністр внутр. справ — Владислав Кернік; мін. закорд. справ — Маріян Сейда; мін. фінансів — Владислав Грабскі; мін. судівництва — Станіслав Новодворскі; мін. освіти й віроісповідань — Станіслав Гломбіньскі; мін. земельних справ — Єжи Госціцкі; мін. торгу й промислу — Владислав Кукарскі; мін. шляхів — Леон Каплїньскі; мін. почт й телегр. — Ян Мощеньскі; мін. громадських робіт — Як Лопушаньскі; керуючий міністерством здоровля — д р Єржи Буяльскі; керуючий мін. військових справ — ген. Александер Осіньскі; керуючий мін. праці — Людвік Дародскі.

Димісія Пілсудского.

Повідомляють, що шеф польського генерального штабу марш. Пілсудскі подався до димісії. Разом в ним уступає полковник Вєнява-Длугошевскі, звязковий між генер. штабом і міністерством закордонних справ, та ціла черга військових, які займають визначне становище в армії (не кажучи вже про ген. Сосновского й Сікорского). Про персональні зміни в громадянських установах — нічого й казать: адже відомо, що в Польщі принявся звичаєвий обовязок при кожній зміні кабінету викидати тисячі „опозиційних" урядовців та приймати на їх місце подвійну кількість „льояльних", — своїяків і знакомих нових міністрів.

Розкол в партії ПСЛ. „Пяст".

Зворохоблений проти диктатури Вітоса посол Домбскі таки не вязався постановою своєї партії про партійну солідарність і при суботнішньому голосуванню зачислся за Сікорским. Разом з ним голосувало 14 послів ПСЛ. „Пяст". Домбскі негайно зголосив від себе й своїх сторонників вихід з партії ПСЛ. „Пяст", та заклав окрему групу, яка обєдналась з „Визволенєм" Тугута", під спільною назвою „Союз (Зєднанєк) парляментарних клюбів ПСЛ." Новий клюб складається з 62 послів, себто на 6 голосів більше від групи Вітоса ПСЛ. „Пяст" (56 голосів).

Сойм.

Засідання сойму, зам[illegible] на вівторок, відложено до п'ятниці цього тижня. Варшавський „Курєр Поранни" повідомляє, що мабуть новий уряд не буде складати ніякої програмової декларації перед соймом, залишаючи опозиції ініціятиву у справджуванню більшости, на якій уряд хоче спиратися.

З останньої промови Сікорского.

У суботнішньому невдалому обрахунку совісти, Сікорскі говорив багато про консолідацію внутрішніх відносин в краю, направу фінансів і валюти, про реформи політичної адміністрації, про „боротьбу з революційними елєментами", і про багато инших справ, які згідно з запевненням уступаючого премєра, дуже турбували уряд, дарма, що з тієї турботи була невеличка користь. Переходячи до відношення уряду до національних меншостей, Сікорскі заявив, що зібрав підготовчі матеріяли (?) для урегулювання справи національних меншостей. Польський уряд згідно з традиційною толєранцією (??) здобудеться на розвязання проблєми нац. меншостей, але з другого боку громадяне, які належать до наш. меншостей, мусять здобутися на повну льояльність у відношенню до уряду".

Те „збирання підготовчих матеріялів" на протязі пяти місяців, а ще більше: покликання на „польську традиційну толєранцію" були таким хитким аргументом для представників отих „національних меншостей", що всі вони: Українці, Білорусини, Німці й Жиди, — заявили свое недовіря краснорічивому генералови.

Хієнський кабінет при владі.

29. травня о 11. год. Сікорскі [illegible] зі своїми співробітниками. Перед тим рано він у купі з усіма міністрами уступаючого уряду був на працальній авдієнції у през. Войцеховского. Сікорскі виїздить в довшу відпустку.

29. травня о 1. год. до президії Ради міністрів прибув Вітос й обняв урядування.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий записяж, перекладчик англійської та французької мови. 1—?

РІЖНІ ВІСТИ.

[illegible] Росії.

В Москві розстріляно 15 осіб, обвинуваченних в державній зраді. Мали вони шпіонувати в користь Англії.

В Польщі.

В м. Ваше підчас демонстрації прийшло до сутички з військом, наслідком чого 1 особа була убита, а кілька ранених.

Страйк тревае дальше.

Лозанна.

Ісмед паша заявив у Лозанні, що Туреччина бажає прискорити переговори і як найшвидше заключити мир. Грецька делегація приняла пропозиції в справі відшкодувань для чужоземців і турецьких товариств. Представник Чехословаччини розпочав окремі переговори з Ісмед Пашою в торговельних справах.

Революційний фермент в Німеччині.

Дня 29. V. в Любеці відбувся зїзд 43. дивізії. Підчас зїзду прийшло до кривавих суточок з поліцією і комуністами, котрі напали на учасників зїзду, проломали поліційний кордон і здобули будинок дирекції поліції. Кілька осіб поранено.

До Мальбурга прибув генерал Макензен, щоби взяти участь в маніфестаціях військової організації. Міністерство внутр. справ заборонило манифестації, але мимо того маніфестація відбулася. Макензен виголосив промову, в якій заявив, що в Німеччині мусять запанувати настрої 1914 р., а будити ті настрої мають військові організації. Цілий нарід має здисциплінувати свої сили і бути готовим на всякі евентуальности.

Спокій в Ірландії.

Де Валєри видав наказ своїм прихильникам спинити військову акцію для того, щоб уникнути дальшого розливу крови.

Болдуін проводирем консервативної партії.

28. травня англійська консервативна партія одноголосно обрала своїм лідером на місце Бонар Лоу Болдуіна. Болдуін подякувавши за вибір зазначив, що він буде провадити політику на основі загальних точок консервативного програму в інтересі всіх кляс й обєднання англійської держави, особливо звертаючи увагу на справу безробіття

НОВИНКИ.

— **Віче в Тернополі.** В пятницю 1. червня ц. р. о год. 11. перед пол. відбудеться в Тернополі в салі Міщанського Братва просвітньо-економічне віче. Референтують: проф. Михайло Галущинський зі Львова про освітну організацію і інж. Юліян Павликовський зі Львова про кооперативну організацію і проф. Іван Герасимович зі Львова про Рідну Школу. Обовязком інтелігенції і селянства Поділля явитися на вічу як найчисленніше.

— **Сіоністична конференція у Львові.** Дня 27. ц. м. відбулося у Львові пленарне засідання партійної ради сіоністичної організації, на якому рішено скликати на липень

Український театр „Української Бесіди" в останнім році.

(Звідомлення за час від 1. березня 1922 до 31. травня 1923 р. включно.)

За час останнього виділу „Української Бесіди" спочивала до 16. липня 1922 р. артистична управа й головне режісерство в руках Олександра Загарова, а адміністраційна частина в руках Осипа Стадника. Після того, як 15. червня розвязав контракт з „Українською Бесідою" один із найбільших добродіїв нашої сцени від часу її істнування, зорганізувалися члени театральної труни в товариство на пайковій системі, вибираючи управу з пятьох членів. Одначе такий стан не перетрівав одного місяця.

Наш театр давав вистави за часу гурткової управи виключно на провінції, де лишався аж до 4. жовтня, далі вже, від 16. липня, під дирекцією Осипа Стадника. В зимовім сезоні грав театр постійно у Львові, виїжджаючи від часу до часу на провінцію. Така поведінка трівае й досі.

Від 1. березня до 15. червня 1922 р. дав наш театр у Львові 61 виставу, на провінції 25, разом 86. За час місячної гурткової управи дано 27 вистав на провінції. За час дирекції Осипа Стадника від 16. липня до 4. жовтня дано в Самборі 1, Турці 14, Трускавці 12, Дрогобичі 13, Тустановичах 1, Калуші 10, Станиславові 6, Коломиї 7 і Городенці 3 вистави, разом 67 вистав. За час зимового сезону дотепер дано на провінції у Стрию 10 вистав, у Самборі 4, Дрогобичі 7, Бориславі 8, Перемишлі 4, Болехові 2, Бродах 2, Золочеві 5, Городку 1, Комарні 4, Яворові 8, Жовкві 7, Бібрці 6 й Ходорові 1 виставу, разом 69 вистав. У Львові було за увесь той час 37 пополудневих вистав і 83 вечірніх. За увесь час від 1. березня 1922 по 15. травня 1923 р. було вистав у Львові й на провінції 369.

Театральний репертуар складався з таких речей: „Тертюф", „Одруження", „Циганська любов"", „Галька", „Ой, не ходи, Грицю", „Візник Геншель", „Примари", „Барон циганів", „Хата за селом", „Батько", „Гріх", „Дай серцю волю", „Нокгюрн", „Сотник", „Шалапут", „Запорожець за Дунаєм", „Ясні Зорі", „Катерина", „Продана Наречена", „Маруся Богуславка", „Перехитрили", „Невольник", „Молода кров", „Момот Нір", „Жарт життя", „Надія", „Верховинці", „Міс Гобс", „Відьма", „Святання на Гончарівці", „Ревізор в Петербурга", „Бог помсти", "Діти Агасвера", „Молодість", „Бій метеликів", „Потоп", „Палиндя", „Ідеальний муж", „Страшна помста", „Міра Ефрос", „Шоколядовий воячок", „Вєра Мірцева", „Мартин Боруля", „Панна Мара", „Свято Нового Року", „Сотона", „Гедда Габлєр", „Троянда Стамбулу", Баron Кіммель", „Натусь", „Любощі", „Нора", „В малій хатині", „Закон" і „Мірандоліна".

В числі вистав переважає оперетка над поважкою комедією та драмою, як це видко з оцього зіставлення: „Барон Кіммель" ішов за той час найменше, 28 разів, „Циганська любов" 25, „Тартюф" 24, „Галька" й „Троянда Стамбулу" по 20, „Запорожець за Дунаєм" 16, „Барон циганів" 15, „Ой, не ходи, Грицю", „Продана наречена" й „Мірандоліна" по 14, „Міс Гобс" і „Бій метеликів" по 8, „Вєра Мірцева" 7, „Гріх", „Хата за селом", „Страшна помста", „Міра Ефрос" і „Шоколядовий воячок" по 6 разів. Число вистав инших річей виносило 5 до 1. Що торкається самого Львова, то коли „Барон Кіммель" ішов тут 12 разів, „Троянда Стамбулу" 9, „Циганська любов" найменше 7 разів, із поважної комедії дорівняв числом вистав заграним оперетками тільки „Тартюф", за те „Бій метеликів" ішов усього 4 рази, таксамо „Ідеальний муж", а добре підготований „Натусь" світив за третім разом пустками. Очевидно, мова тут усе про премєри, до яких належали в останнім році „Батько", „Сотник", „Момот Нір", „Жарт життя", „Міс Гобс", „Відьма", „Бог помсти", „Бій метеликів", „Потоп", „Ідеальний муж", „Страшна помста", „Шоколядовий воячок", „Вєра Мірцева", „Свято Нового Року", „Гедда Габлєр", „Троянда Стамбулу", „Барон Кіммель", „Натусь", „Любощі", „Нора" й „У малій хатині" отже разом 21 драматичних річей, з чого оперетки: „Сотник", „Відьма", „Страшна помста" й „Троянда Стамбулу"; остання тішилася заслуженим успіхом, бо була старанно приготована. Вибір премєр не все був щасливий, зокрема не дописали кілька премєр домової творчости.

Через увесь час наш театр не мав ніякої субвенції з публичних фондів. До 15. червня 1922 р. покривав театральні недобори один із найбільших добродіїв нашого театру, білий крук серед теперішніх зматеріялізованих обставин життя. Поза тим наша сцена неслася по бистрих хвилях невідомого й тільки енергії та спритові такого досвідченого й заслуженого керманича, як директор нашого театру Осип Стадник, треба приписати, що наш театр успів перекоротати один дальший рік свого істнування. Таким робом наш театр обмежувався до невеликих прибутків із вистав. Бажанням здобути щось для каси треба й пояснити велику скількість вистав в останнім році й часті виїзди на провінцію. Бо там звичайно ставилося українське громадянство прихильно до театру; слинв в кождім місті завязувався комітет, що дбав про матеріяльний успіх театру та про забезпечення помешкань для членів театральної трупи. І треба сказати, що й наша інтеліґенція й наше міщанство виявило

д. р. надзвичайну конференцію, присвячену справам сіоністичного конгресу і Палестини.

— Гімназійні іспити. Управа філії акад. гімн. у Львові повідомляє, що у філії акад. гімназії (класичного типу) у Львові відбудуться іспити: а) приватистів 11. і 12, б) вступні до 1. кл. 23. і 25., в 25. і 26. червня 1923. до кл. II—VIII.

— Геройство львівської поліції. Як відомо, підчас походу українського громадянства в Зелені свята на могили героїв, львівська поліція відобрала прапор „Сокола". Підчас того поліція кинулася на Наталію Шиманську, яка боронила прапору і тяжко потурбувала її. Поліцаї кинули її до землі і викрикаючи: „Маш гайдамачко, цілуй свуй штандар", знущалися над нею так, що нещасна жертва культурности львівських поліцаїв носить сліди побоїв на своїому тілі і досі. Наталію Шиманську арештовано, а після слідства випущено на волю. Побито також кількох інших учасників походу, яких просимо подати свої імена до нашої редакції. Польська преса може почванитися рекордом польськости супроти своєї поліції. Вона досі не тільки сповняє службу платних агентів і шпіонів, але як треба, вміє відповідно оспівати той чи другий подвиг поліції. Так приміром з приводу конфіскати посвяченого ще в 1911 р. прапору Сокола-Батька пише одна з львівських газет про „Здобиче(і) штандару". Дійсно можна нашим сусідам погратулювати тих „здобичей". Характеристичне, що газетярські ігноранти прочитали Шевченківський цитат „Борітеся-поборете", поміщений на лентах прапору: „Борімся а відберем"...

— Страшне самогубство. Нервово недужа Фридерика Зіхер, замешкала у Львові при ул. Соняшній ч. 29. полишена дома самотою, обілляла себе оноді нафтою і підпалила. Зполярмовані сусіди, вломились до помешкання, де застали тільки звугленого трупа.

— Курс грошей. Львів, 29. травня. Доляри америк. 53.800—54.000, 1-2-ки 53.200—53.400, дол. канад. 52.300—52.400, 1-ки і 2 ки 51.800—52.000, марки нім. 50 тис. 0·90—0·95, 10 тис. 0·90—1·00, 1 тис. стар. ем. 1·70—1·80, 1 тис. нов. ем. 0·90—0·95, сотки і дрібні 1·66—1·75, леї 280—300, дрібні 270—280, кор. ч. 1.640—1670, дрібні 1.620—1.650, австр. тис. нов. ем. 2500 2800, стар. ем. 3400—3500, сотки австр. стар. ем. 10000—12000, дрібні 000—000, фр. фран. 3500—3600, фунти шт. 244—246000. фр. ша. 9400—9600. — Золото: 20 кор. 218—220000, 20 фр. 205—210000. 20 мар. 228—232000, рублі 315—32000, дол. 49—50000. — Срібло: кор. авс. 4100—4150, 5 кор. 21600—22000, фльор. 10800—11080. рублі 17800—18000, копійки 67—68, леї 4050—4100.

— Ціни збіжа. Рух на біржі слабий. Загальний оборот коло 100 тон. Понижені ціни удержуються на далі. Жито 100 кільо 108.000—110.000, овес 136.000—140.000 мп.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Подорож Ідє до Брукселі.

Париж. Поанкаре повідомив бельгійського міністра загр. справ Жаспара, що готов прибути 8. червня до Брукселі для континуування переговорів, перерваних наслідком недуги Жаспара.

Напади Керзона з Керзоном.

Льондон. „Дейлі Нюз": Красін мав 28. ц. м. довшу конференцію в форін офісі з Керзоном, головно в справі пропаганди. Красін вислав до Москви ряд жадань, поставлених Керзоном.

Комуністичні заворушення в Порурю.

Дісельдорф. Після зборів безробітних і комуністів дійшло до сутичок з поліцією, котра мусіла покористуватися зброєю. Убито 1 комуніста, кількох ранено. Поліції вдалося привернути порядок.

Дісельдорф Французькі війська не інтервеніювали в цілі привернення спокою. В Бохум від неділі спокійно. В французьких кругах заперечують, будьто би французькі війська доставляли зброю німецькій поліції або комуністам.

Гельзінкірхен. Страйк триває в цілому окрузі. Працює лише одна копальня. Тисячі безробітних переходить улицями Гельзінкірхен, котре є дальше в рухах комуністів.

Берлін. Німецьке правительство числиться поважно з можливістю поширення комуністичних заворушень. З Кольонії звідомляють, що тамошні комуністи видали відозву, яка завзиває до заведення диктатури пролетаріяту і боротьби з соціялістичною зрадою. „Д. Тґеблтт." пише, що в Дісельдорфі утворилася головна комуністична кватира, на чолі котрої стоїть якийсь Москаль. Комуністи кажуть, що хвилеву недостачу зброї й муніції усунуть небаром.

Демонстрації безробітних в Дрезні.

Дрезно. Демонстрація безробітних прибрала 28. ц. м. вельми поважний характер. Приходило до гострих сутичок з поліцією, котра покористувалася зброєю. Кількох поліністів ранено. Арештовано 4 чоловіка.

Займання фабрики.

Дісельдорф. В місцевости Оппав Французи зайняли 29. ц. м. в ранці фабрику аміліни і соди.

Переговори між Туреччиною й Зед. Державами.

Льозанна. Турецька делеґація звідомляє, що Ісмет паша і заступник Зед. Держав Ґру при співучасти знатоків почали наради в справі навязання переговорів для заключення між Туреччиною і Зед. Державами нових договорів. Договори ці мають привернути дипльоматичні і торг. взаємини між обома державами й управильнити справу кольонізації.

Замикання банків в Есен.

Берлін. З Есен звідомляють: Каси тутешніх банків замкнено з причини сконфіскування окупаційними властями 93 мілярдів мк. Наслідком того нема оборотової готівки.

— Українська Мистецька Виставка отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24, щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12-30

— Футра дорожіють! Спішіть з замовленнями вже тепер, щоби не коштувало Вас в десятеро більше, перерібки жіночих плашів, діточі плашики, покриття і всякого рода поправки. Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 29—30

Брутовці нафтові й газові
зволять у власному інтересі подати негайно свої адреси кооперативі „УНАС" 2400 Львів, Осолінських 6. 2—?

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український театр під дир. Івана Кокутина Станиславів — сала „Монюшка". Понеділок, 28. ц. м. „ПАННА МАРА" комедія Винниченка. Второк, 29. ц. м. „БАРОН ЦИҐАНІВ" оперета Штрауса. В обох виставах в головних ролях виступають: п-ні Лопатинська, Ворисоглібська, Кокутякова, пп. Бешадь, В. Косєак, Сорока, Режісер п. Бешадь. Сьогодня Четвер, 31. ц. м. перша вистава: „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" сенсація. 2387 2—3

Управа приватної дівочої гімн. УПТ. з правом приподности в Станиславові подає до відома, що: 1) записи до I кл. (до вступних іспитів) відбудуться 21. і 22. червня н. р., 2) вступні іспити до I кл. відбудуться 25. червня, а до кл.: II-V. в днях 25. і 26. червня н. р., 3) подання о допущення до вступних іспитів до кляс II—V. можна вносити до 24. червня т. р. 4) всі ученці, що по раз перший вписуються до сеї гімназії мають при записі предложити метрику і свідоцтво шкільне попр. — М. Данищ. Станиславів, вул. Липова 44. 2320 3—4

Управа приватної української гімназії з правом приподности в Золочеві звідомляє, що Вступні іспити до I. кл. відбудуться 22. червня о год. 8. рано. Зголошення приймає канцелярія управи до дня 21. червня. При зголошенню належить предложити метрику, або витяг метриґальний. При іспиті вимагається: З релігії основні правди християнської віри. З української мови поправно читати, писати, части жовн, розбір речення. З рахунків чотири головні діяння. До кл. II. III. IV. відбудуться вступні іспити дня 28. червня. Зголошення приймає управа гімназії до дня 27. червня. 2404 1—3

Пригадується Товаришам, що зізд абітурієнтів з р. 1903 відбудеться в Коломиї дня 14. червня н. р. о год. 8. рано. — За Комітет — Микола Яцків, Сидір Кузик, Еманоїл Чесник. 2410 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

„Ідеал", Станиславів, одноразове оголошення 11.400 мк. 1—1

Хто знає би що про **Петра Яцишина,** родом зі Ставчан, пов. Городок, який перейшов з УҐА на Україну, нехай дасть знати Анні Яцишин, Ставчани коло Львова. Заграничні часописи просяться о передрук. 2409 1—1

багато зрозуміння та спочування для долі наших кочівників — носіїв культури, вітаючи їх яко бажаних гостей. В останнім році заїхав наш театр перший раз за свого існування до Трускавця за ініціятивою о. пароха Івана Валюха; місцеві громадяне дали не тільки приміщення нашій театральній групі, але й не поскупилися на харчі. Завдяки тому мав театр змогу дати 12 вистав при сливе переповненій салі на кожній виставі літниками без ріжниці національности. Очевидно втертим шляхом піде наш театр і в дальших роках. Найбільший матеріяльний успіх мав театр у лігнім сезоні в Турці над Стрием, а в зимовім у Стрию, Бориславі та Дрогобичі. В останніх місяцях у вдячній памяти нашої театральної трупи вчинилися Жовква та Яворів.

З усіх вистав останнього року припало на провінцію 188, на сам Львів 181. З огляду на це й Львову належиться окрема згадка. Сумне явище у Львові, що більшість львівських Українців, котрі називають себе „патріотами", в *бодай* досі не виреклися своєї національности, не почувалася до обовязку бодай раз за останній рік показатися в театрі. Маю на думці наші освічені верстви й міщанство без огляду на те, чи хто живе в середмістю чи на периферії міста. Бож ті прихильники нашої сцени у Львові, котрі звичайно творять львівську театральну публіку, живуть не ближче й не дальше від тих „патріотів", котрі не були ласкаві ні разу заглянути до свого театру; та й театральні прихильники певно не мають повнійшої кишені, а дуже часто біднійші від неприсутних „патріотів". Зваживши те, як перетяжене українське громадянство в столиці всяких наших централь, така сама вдячна згадка, як гостинним місцевостям на провінції, належиться й тим українським громадянам Львова, котрі, не зражуючися ні опізненнями, ні довгими павзами, ні иншими невигодами, уважають за свій національний (а не „патріотичний") обовязок морально й матеріально піддержати рідну сцену. Зокрема треба згадати добрим словом тих, котрі живо переймаються долею рідної сцени; один із них дир. Олександер Онисько дав у своїм домі приміщення для улюбленого вчителя нашої трупи Олександра Загарова.

Одначе найбільша вдяка належиться членам (тепер усіх 35) нашої театральної трупи як таким. Коли серед холоду й голоду, в непевности за завтрішній день, серед вічного кочівничого життя наша театральна трупа спромоглася на 21 премеру, коли в останнім році можна говорити про розвиток нашого театру та взагалі останній рік життя нашої сцени належить до найясніших моментів за час усього існування нашого театру, це заслуга й громадянства й дирекції й режісера, але в першій мірі таки театральної трупи, кождого її члена відповідно до його талановитости й творчости. Бо й теперішній склад нашої трупи один із найкращих за час існування театру. Режісерія спочиває в руках Олександра Загарова для драм із европейського й модерного театру та Стадника для оперет і речей головно з побутового життя. Обидва режісери це заразом артисти европейської міри між мужеськими силами нашої трупи, як Морська й Стадникова між жіночими. Поза тими двома парами треба вирізнити Совачеву з її інтелігентною грою й молоду трійцю: Голіцинську, Крушельницького та Блавацького. Всі троє зробили великі кроки наперед у напрямку розвитку свого таланту й самостійности творчих креацій і зайдуть далеко дальше, коли далі вперто працюватимуть над собою й відганятимуть від себе думку про закінченість свого розвитку. Зокрема треба повитати Крушельницького, що вспів в останнім році стати незалежним хоч би від найкращого впливу свого учителя. З инших сил молодша Рубчаківна зраджує своїми виступами талант, унаслідженний по матери. Про співочу частину трупи я не компетентний писати.

На час останнього року життя нашого театру припало два театральні ювилеї. Під весну при виповненій по береги театральній салі вітала львівська громада Івана Рубчака з двадцятьпятиліттям його сценічної праці. Треба в пійсности всім серцем полюбити нашу бідну сцену, щоб втриматися на ній протягом чверть століття. Висловом зрозуміння посвяти артиста з боку нашого громадянства, зокрема прихильників його могутнього голосу, було повне щирого тепла свято на весні 1922 р. Зновуж в осени того року святкувала наша громада двацятьпятиліття сценічної праці того, котрому завдячуємо европейські подуви на нашій сцені. Приготовившися й попрацювавши по першорядних столичних театрах Росії й України та занесений бурхливими хвилями життя України по розвалі її державности на нашу бідну сцену, став Олександер Загаров знаменитим її артистичним провідником і вже в першій своїй креації в ролі Сталинського в „Грісі" Винниченка показав ту висоту артистичного мистецтва, до котрої повинен бути скермований шлях справжнього артиста. Столиці західніх українських земель судилося вітати ювилята як артиста й учителя з двацятьпятиліттям його великої праці щиро, хоч далеко скромніше, ніж це булоб випало в столиці незалежної Української Держави. В інтересі української справи лежить те, щоб Ювилят як найшвидче діждався на нашій сцені таких умов особистого й режісерсько-мистецького життя, які далиб йому повне вдоволення.

М. Возняк.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

White Star Line

ЛЬВІВ, Городецька ч. 36 і ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Квота до Америки на ЧЕРВЕНЬ відчинена.

Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.

Найбільші, найновійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства як: „MAJESTIC" 56 000 тон, „OLIMPIC" 48.000 тон, „HOMERIC" 35.000 тон — відходять в червні

зі ШЕРБУРҐА до НОВОГО ЙОРКУ

Уважайте на адресу нашого бюра:

WHITE STAR LINE

ЛЬВІВ, вул. Городецька ч. 36., ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРА до VI. і V. кл. гімн. пошукую сейчас о. Божейко, Ставчани коло Львова. 2408 1—2

НІНА С.! Лист в Бродах до відбору. 2337 8—8

АГРОНОМ в вис. рільничою школою, з дуже добрим успіхом пошукує відповідної посади. Зголошення до бюра деннків I. Einleger Тернопіль під „Агроном". 2306 2—2

Ціни конкуренційні бо вхід через сіни.

Панчохи	грубші практичні	Мп.	5.500
Панчохи	патентовані від	Мп.	4.000
Панчохи	тонкі витяні з подв. стопою	Мп.	7.200
Панчохи	фльор подвійна стопа	Мп.	12.000
Панчохи	фльор зі швом і подв. стопою	Мп.	22.000
Панчохи	шовк. франц. фльор I. сорта	Мп.	30.000
Панчохи	правд. шовк. загр. зі швом	Мп.	30.000
Скарпитки	муж. від 4.000 до і дит. від 3.000 до		20.000 14.000
Рукавички	нитяні дуже сильні	Мп.	8.000
Рукавички	загр. фільдеко і півшовк.	Мп.	12.000
Рукавички	правдиві карльсб.	Мп.	14.000
Реформи жіночі і діточі від		Мп.	9.000
Стопи до ганчіх і скарпиток марки „Ідеаль"		Мп.	35.000

Хустинки до носа, також вціляну жіночу ґалянтерію

поручає спеціяльний склад трикотажів

ІЗИДОР ПФАУ. Львів, Ринок 19.

2407 ВХІД ЧЕРЕЗ СІНИ. 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

2327 **Трускавець.** 4-6

Д-р Ростислав Білас

ординує вілля „Русалка".

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 2308 7—10

ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Руського повітового задатк. стоваришення

„ЗБРУЧ"

зар. стов. з обм. порукою в ГУСЯТИН відбудуться в домівці гр.-кат. приходства в Гусятині, в четвер дня 14. червня 1923. о годині 10. перед полуднем зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання ревізійного звіту з переведеної ревізії Кр. Союзом Ревіз.
3) Рахунковий звіт про стан стоваришення.
4) Затвердження вибору членів Управи.
5) Зміна статутів в цілости.
6) Вибір членів Надзірної Ради.
7) Внесення членів.

На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів відбудуться того самого дня, о годину пізнійше, в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад другі Загальні Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів.

Гусятин, дня 17. мая 1923.

2363 1—3 НАДЗІРНА РАДА.

Ґуртівня заліза

2406 1—2 **бляхи і всіляких залізних товарів**

:: Адольфа Ауербаха ::

ЛЬВІВ, ЯНІВСЬКА 26. — поручає свої великі запаси

СЕРПІВ і КІС Редтенбахера

і всілякі инші стирійські марки по конкуренційних цінах.

РЕАЛЬНІСТЬ: 3 будинки, сад, 2 комнати кухня, вільне, на периферіях при трамваю, 65 міліонів мп. Реальність для ремісника, дім і вільні варстати, 2 фронти, 5 хвилин від трамваю — 45 міліонів мп. Продасть „Еволюта" Оссолінських 11. 2401 2—3

ПОШУКУЮ кімнати з осібним входом евентуально з харчем, без посередництва. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" до 5. червня ц. р. оказателеви одномарківки ч. 159.136. 2395 2—2

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громозводи, вікна до церков, огородження, огнетревалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Варстатова (між вул. Рицерською і Кордецького). 2297 9-10

Новина!

ВИДАВНИЦТВО „ЖУРАВЛІ" в Рогатині

ПЕРША КНИЖКА

„НАРИС ІСТОРІЇ У. С. С."

Багато ілюстрацій, найкращий папір. Вінєта Добромисла Простена. Зміст: Мобілізація У. С. С., Творіння „Воєвої Управи", У. С. С. у Львові, в Гаях, в Стрию й Городні-Страбичеві. (На основі документів). Друга частина в друку. (Бої в Карпатах і в гал. волості). Написав основник „Пресової Кватири У. С. С." М. Угрин-Безгрішний. Наклад 1000 прим. Ціна тепер із пересилкою 16.000 мп. (два „злоти"). Книгарська ціна буде вища. Замовляти негайно на адресу: **Проф. М. Угрин-Безгрішний в Рогатині.** 2405 1—

БЛЯХА

ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА

2228 **достава сейчас** 6—10

= = „ПІЛЬОТ" = =

ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

ОКАЗІЯ! Сукно чорне, чиста вовна ч. А, 140 ширини, за 3 метри 110.000 мп. Ч. Б грубше надається на мужеські пальта найліпшої якости, за 3 метри 150.000 мп. — **ОКАЗІЯ!**

Сукно Covercoat темно і ясно бронзове на жіночі плащі і костюми 140 ширини, чиста вовна за 3 метри 240 000 мп. Сукно Velour на подорожні буди і темно попелясте неперемакаюче, чиста вовна за 3 метри 120.000 мп. Сукно Melton на мужеські одяги, жіночі костюми темно попелястої краски в дрібні кратки 150 цм. ширини за 3 метри 145.000 мп. Ковдри чисто вовняні 225 цм. довгі, 140 широкі ціна 290.000 мп. за пару. Без жадного ризика. Як товар не подобається до 14 днів звертаю гроші. Цінників і пробок не висилаю. Ціни важні до 15. червня 1923 Висилає за післяплатою **фабричний склад сукна СИМЕОН ІВАННІВ, Стрий, вул. Едварда Гоша ч. 3,** (Нар. Дім).

Кінотеатр „КОПЕРНИК"

висвітлює від вівторка 29. травня ц. р.

Інститут чесних дівчат

штука в 6. частях, яку по мистецьки режіseрує Зельнік.

Кінотеатр „МАРУСЕНЬКА"

висвітлює від вівторка 29. травня ц. р.

Кабарет під ЛИЛИКОМ

сензаційну драму на 6 дій повну еротичної пікантерії і елегантної — — — — — фінезії. — — — —

Заредакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 45 (9.926). Львів, пятниця 1. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАНЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунії 100 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 30. травня 1923.

Нові володарі. До державної керми в Польщі прийшла чорна сотня, прийшли божевільні люде, хапчиві, захланні, ласі на чуже добро, безоглядні в словах і ділах, а на їх чолі польський хлоп Вітос, той самий хлоп, з яким колись, хотіла єднатися українська демократія в боротьбі проти польсько-шляхетської олігархії. У відношенню до гзв. національних меншостей, а в першу чергу у відношенню до Українців воскрес дух Яреми Вишневецького і Стефана Чарнецького. Ера Баденія з нових часів виглядатиме на діточу забавку.

Прихід до влади чорносотенних елементів попередив пакт між реакційною правицею і польським хлопством, згуртованим в партії „Пяста". Той пакт є одночасно засудом смерти для мілюнів голодного на землю українського селянства. В політичній частині пакту виставлено як аксіом, непорушний принціп безмежнього панування польського народу над непольським населенням. Цей принціп має бути здійснений шляхом зміни виборчої ординації до сойму і сенату в напрямі ще більшого обмеження представництва Українців, Білорусинів, Жидів і Німців. Безцеремонний хлопський ватажок Вітос на спілку з польськими фабрикантами, промисловцями і чорносотенною інтеліґенцією хоче наслідувати своєчасного „російського Бісмарка"—Столипіна, хоче заінсталювати у Варшаві третю Думу, в котрій голос, вплив і керма припалиб виключно Пурішкевичам і Марковим. Крім того польська чорна сотня бажає провести такі закони про громадське, а опісля повітове і воєвідське самоврядування, які на „кресах" віддавалиб всю владу, ціле політичне, економічне й культурне життя в руки невеличкої польської меншости.

Поруч инших важливих справ політичного й соціяльного характеру на перше місце вибивається справа земельної реформи. Захланні мазурські хлопи не є вдоволені дотеперішніми вислідами кольонізації й військового поселення. — „Пяст", орган п. Вітоса і звязаних з ним куркулів в ч. 21. з 27. травня ц. р. так представляє цю справу:

„Переведення земельної реформи — то найважнійша мета, яку поставило собі польське людове сторонництво. — Політичні випадки спричинили, що перед соймом і польським народом зявилася конечність створення в соймі польської більшости і опертого на ній уряду. Головною причиною було поведення Німців, Українців, Жидів і Білорусинів, або т. зв. національних меншостей, котрі увійшли до сойму у великому числі (?!) і розпочали все отвертійшу протидержавну роботу, яка зміряє до унеможливлення польським хлопам поселитися на незмірно врожайних землях в окраїнних дільницях, землях, що є польською власністю, — роботу, що крім того зміряє до відірвання тих земель від польської держави. А що в нутрі держави маємо за мало землі, а що власної держави мусимо боронити всі як найбільшого скарбу, то през. Вітос розпочав старання задля створення польської більшости для оборони держави і оборони польської землі, так потрібної для хлопських мас".

Після такого мотивування наглости кольонізації, йдуть подробиці про земельну реформу. А саме довідуємося, що „на підставі пакту, який през. Вітос заключив іменем Клюбу послів з партіями правиці, має бути рік-річно віддаваних на парцеляцію 400 тисяч моргів землі, в що не враховується господарств у Великопольщі і на Поморю, з котрих усунено Німців і котрі віддається польським хлопам. Ціну грунту устaлено низьку. Крім того при примусовій парцеляції купуючий землю буде платити при купні тільки одну четвертину припадаючої належитости, а решту буде платити ратами на протязі трийцять літ. — Ще в тім році 400 тисяч моргів землі припаде до поділу між польських хлопів, що потребують землі. На протязі пяти літ буде розпарцельованих урядом в примусовій дорозі між (польських хлопів) два мілїони моргів землі, не вчисляючи тої землі, що піде на парцеляцію в приватній дорозі, на умовах означених пактом, отже також на 30 літні сплати".

Як дальше прелімінує „Пяст", то що року осідатиме на українських землях 20 тисяч польських родин, себ-то що року найменше 100 тисяч польського хлопського населення.

Програма нового польського уряду і польської більшости коротка, ядерна і ясна: кольонізація на українських землях польсько-хлопським елементом і безпощадна польонізація тих земель на всіх ділянках життя.

Нові володарі будуть послугуватися в проведенню своєї програми відомою муринською етикою.

Перед нами стелиться тернистий шлях боротьби проти цієї навали, впертої і координованої боротьби не лиш за наше істнування, але за долю й будуччину грядучих поколінь українського народу, за наших дітей і внуків, за ту землю, що віками висисала з нас піт і кров, що нас живила, давала нам свої життєві соки і наказувала боротися за неї — або вмерти на її чорних скибах. *(—ів).*

По той бік Збруча.

(Від власного кореспондента.)

Вашому кореспондентові довелось мати розмову з одним російським громадським діячем, який залишив совітську територію дуже недавно. Він подав ряд цікавих інформацій про сучасне становище в совітських державах. Зокрема він докладнійше спинився на відносинах, які утворилися в совітських державах в звязку з поставленням на порядок денний національного питання. Особа інформатора, відома особисто від давнійших часів Вашому кореспондентові, примушує поставитись до інформацій, які він подав з повним довірям.

Українська справа, зазначив наш інформатор на початку розмови, виразно поставлена в комуністичних колах на перше місце. Стоїть це в тісному звязку з тим курсом на обєднання з селянством, який взятий комуністами з початком періоду непа. Комуністи побачили, що всякі спроби здобути якийсь ґрунт серед українського селянства без виразного національного курсу являються виключеними. Проти своєї волі в цілях здобуття під собою ґрунту, відсутність якого вони під собою виразно відчувають, вони мусіли підійти до українського питання. По національному питанню, зокрема по українському, комуністи провадили дуже довгі й жваві дебати на останній конференції комуністичної партії України і потім на загальному партійному зїзді. Але справа тим не обмежилась. Вже після партійного зїзду на сесії московського ВЦІКА з початком травня й на зїзді комнезамів України в Харкові в середніх числах травня українська справа знову була поставлена на порядок денний й обговорювалась довго й докладно. І в Москві й в Харкові особливо гаряче й різко виступав в українській справі Фрунзе. Він в своїх промовах зазначав, що комуністи серед українського селянства жадного ґрунту не мають, що український (петлюрівський по термінольогії Фрунзе) рух шириться, що повстання не спинюються, що переводиться акція по підпалу військових й харчових складів і що комуністи, як що вони радикально не змінять своєї політики до українства на Україні, вдержатись не зможуть. В результаті цих численних обговорювань української справи комуністами принятий ряд резолюцій, які ніби то заповідають зміну в їхній українській політиці. В даний момент справа далі резолюцій ще не пішла; зміна курсу покищо позначилась хиба в тому, що в совітських установах українська мова здобула трохи більші права громадянства, ніж раніше.

Безумовно основною причиною теперішньої уваги комуністів до української справи являється той кольосальний зріст національної свідомости в українських масах, який поступає все далі вперед надзвичайно швидким темпом. Дуже велику ролю в національному освідомленні населення відограє українська церков. Ті процеси, які відбуваються зараз в українських народніх масах, привели до того, що дуже богато людей з поміж російської інтеліґенції, які ранійше ставились до української справи скептично, тепер свої погляди змінили цілком. Росте свідомість народніх мас й не вгасає так само їх активність. Звістки большевицької преси про повну ліквідацію повстанського руху цілком не відповідають дійсности. Ці рухи, неорганізовані й стихійні, як вислів елєментарного незадоволення мас виникають спорадично раз-у-раз. В квітні й травні між иншим мали місце великі повстанські рухи на Полтавщині. Вони охопили досить значну територію, але складались з розріжнених виступів окремих сіл чи окремих груп сіл; большевики нещадно придусили ці рухи.

Являється сумнівним, чи большевикам вдасться перевести ті зміни в своїому національному курсі, які вони проєктують. Найбільш імовірним являється, що ці їх заходи стріне такий самий крах, який стрінув й вславлений неп. Комуністична партія має на Україні занадто мало українських елєментів, щоби мати можність провадити українську політику. На останній конференції партії виявилось, що кількість членів партії на Україні, яка з походження належить до української нації, виносить всього 27 відсотків. Само собою зрозуміло, що число людей, знайомих з українською мовою й культурою, серед комуністів являється значно меншим. При цих обставинах провадити активну українську політику для комуністів нема можливости.

Треба додати, що серед громадських кол на Україні ходять упертї чутки, ніби еволюція, яка заходить в відношенні большевиків до української справи, звернула на себе серйозну увагу представників Англії і Америки, які перебувають в совітських державах. Передають, що представники цих держав інформують свої уряди в тому напрямі, що український рух набрав о стільки серйозного характеру, що з ним порадити собі не можуть навіть большевики, що з огляду на це всякі надії на відновлення Росії в давніх межах стають повною утопією й тому являється необхідною повна зміна політики в цьому питанні.

Іван Микитюк.

Пр. 340/23. В імена Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 40. (9921) з дня 25. травня 1923. в его шпальтах під заголовками: 1) Народній Зїзд" в уступі від слів „та підготовити" до кінця. 2) „Резолюції Народнього Зїзду" в уступах між словами а) „без його згоди" і „3) в теперішнім", б) „посвідської автономії" і „7) з уваги", в „в цілій Сх. Галичині" і „10) Народній зїзд", г) в уступі від слів „щоби ми могли" до кінця. 3) „Шерлок Голмес" в уступах від слів „на дальших сторінках до кінця. 4) в рубриці „Огляд вісток" з завідомлення зачинаючогося від слів „Суд чести зложений" в уступах між словами а) „з опорожненню" і „го і тод.", б) „переведеної справи" і „рівночасно має" містить в собі єство ad 1 і 2 злочину з § 65a) з. к., ad 3 проступку з § 300 з. к., ad 4 проступку з § 302 з. к. і злочину з § 98 з. к. узнав доконану 24. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. 4. № 6 ex 1863, а іменно засудження за посліпство на гривну до 4.0 Мп. — Львів дня 27. травня 1923.

(Підпис нечитний.)

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — !

З польських справ.

Експ за Вітосом.

Вчорашній попередній відомості Вітос виголосить у пятницю на соймовому пленум експозе, яке виробить в почерговій з цілим новим кабінетом.

Демісія Пілсудского.

Марш. Пілсудскі зголосив офіціяльно свою димісію і зазначив своє рішення невідкличним. З рамени ПСЛ. „Піста" просили його Цембскі й Ерман зали тися, але даремне. Не є виключене, що в звязку з відходом Пілсудского, Сосновского й Сіковского в армії прийде до нових гострих суперечок поміж Вітосівцями, які є перелякані можливим зростом енлецьких впливів на вищий військовий апарат.

Ще один розкол.

Посольський клюб НПР. отримав від Виконавчого комітету партії вільну руку що до позиції відносно нового уряду. Нова спілка старається за всяку ціну добути підтримку з боку НПР. У звязку з цим повідомляють про розкол в цій партії, як що президія посольського клюбу піде на зустріч Вітосови. Частина послів, яка зголосила тоді виступ, заклалаб окремий клюб.

Настрій в енлецьких колах.

З поінформованих джерел передають, що серед хієньских кол, не зважаючи на їхню теперішню перемогу панують вовсім не оптимістичні настрої. Все більше бере гору переконання, що теперішній сойм не являється працездатним і що для хієни являється найбільш доцільним прямувати до розпуску теперішнього сойму і сенату й призначення нових виборів.

Рахуючи на те, що цей розпуск вдасться перевести, енделькі кола вже починають готовитися до нової виборчої кампанії й громадити для неї грошеві засоби. Переказують, що вони вже зараз для цього мають забезпеченими дуже великі фонди.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
перенісся адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коперника ч. 1 в біля „Народної Гостинниці".

РІЖНІ ВІСТИ.

Проект ам Болдуіна.

На зборах уніоністичної партії в яких взяло участь 400 членів, вибрано Болдуіна партійним лідером.

В своїй промові Болдуін заявив, що сучасне положення в Европі є найтруднійше від часів війни. Також лорд Кевсон признав, що політична ситуація в Европі є дуже критична.

Совітсько-англійський конфлікт.

Дня 29. ц. м. продовжувались переговори поміж Керзеном і Красіном.

Керзон домагається гарантії з боку совітського уряду, що совіти занехають комуністичну пропаганду.

Красін звернувся до Москви за інструкціями.

Німецько англійські наради.

До Лондону прибуло 3. німецьких делегатів для переговорів з англійським урядом в справі нового проекту репарацій. Англійський уряд не годиться змінити свого становища в тій справі і придержується проекту Керзона в справі відшкодувань.

Заява Де Валєри.

Де Валєра заявив, що повстанці кроблять батьківщині найбільшу прислугу, коли зложать зброю в руки державних військ.

Кошти окупації Рюрури.

Кредит на цілі удержання окупації Рюрури за червень ц. р. виносить 34 міліони франків.

Льозанна.

На останньому засіданню установлено кордон території відступленої для Туреччини. Цей кордон довготи 11 км. сягає ріки Маріци. Обі держави згодились на цей кордон, але представник Югославії починив деякі застереження в тій справі.

Заворушення в Німеччині.

В звязку з комуністичними заворушеннями в ріжних містах Німеччини військове командування зміцнило залогу тих міст. Панує загальне переконання, що заворушення вибухнуть на ново в грізнійшій формі.

Міллеран в Альзації.

Президент Міллеранд відвідав альзацькі міста Альткірх, Мінстер і Кольмар, де населення витало його ентузіястично. На одному банкеті Міллеран виголосив промову, в якій заявив, що Альзація в першу чергу повинна напружити всі сили в боротьбі з Німеччиною в справі відшкодувань. Франція повинна покінати Німеччину в мирі так, як покінала у війні.

З театру.

І. Ґольдоні: „В малій хатині", драма на 3 дії; переклад О. Стадника, постановка п. О. Загарови.

„За одну ніч я заплатив усім життям" кличе він у розпуці з жалем стверджуючи по довгих роках, що тій, яку скувала з ним легкодушність молодости, було замало стати лише законною матірю його дітей. „Нащо ти брав мене? чому з жалем кидає йому з порогу смерти цей, страшний закид, — єдиний на якій коли-небудь зважилась і останній. Він взяв її не з обовязку, не тому, що „так годиться", а лише тому, що завжди був „спасенним мущиною", послідовним, рішучим, енергійним, який ніколи не завагається в дорозі, на яку ступив правильно чи помилково. Таким був як студент, готуючись до світової наукової кар'єри у ш рокому світі, таким залишився як маломістечковий бурмістр, обдарований усіма почестями глибокої провінції. Він любив дружину, але про це ніколи не думав; він був сотворений тільки для праці, за якою світа не бачив. Отже не бачив і власної жінки ні дітей. А по правді, то й йому було байдуже, чи вона його любить, — його воля була для него едино рішаючим чинником. Тому він не дав їй відійти від себе й навздогін післав за нею кулю. Він запізно дізнався, що „в малій хатині" царює не він, тільки вона і що тінь, якою він затемнив невеличкі кімнати малої хатини, вбила ту, якій „треба було богато світла". Люде оправдали його та одночасно дали йом пізнати, що вробив це далеко не тому, щоб не могли обійтись без него. Він, матеріяліст і позитивіст, побачив, що „справедливість має границі й кінчається там, де віруют у нас". Він втратив що віру, а що був „справжним мущиною" і любив „ясні ситуації" — став „сам собі судією" і пішов геть від людей.

Ідейне серединя „мало хатньої" вимагає істот. Тем Ренді як тло до полуроз драматичної акції. Не був той час, коли він любувався у трагедіях та списував їх — по малої салі Лисенка, де застала професора й студентів медицини. По списанню всіх присутних поліція вийшла. Коли ж виклад продовжався, поліція вернула й забрала образи, щоби хоч у цей спосіб перешкодити викладанню. Як бачимо, „chłopczyk" з „Gazeta Codzienn-ej" мав добрий хист, бо що-йно тепер поліція може похвалитися повними успіхами в нищенню української науки.

— **Український Студентський Дім у Відні.** Українські студентські організації у Відні приступили отже до будови Українського Студентського Дому у Відні. Площу під будову закупив Европейський Студентський Фонд. Українські студенти у Відні збирають фонди на будівельний матеріял, при чому уже літом цього року самі стають до роботи. Жертви на будову треба слати на адресу: Verein der Kulturfreunde, Wien VIII. Alserstrasse 34/26.

— **Останні дні мистецької виставки.** Секретаріят Української Мистецької Виставки комунікує нам, що супроти вирішеного перевезення виставки за кордон, виставка буде закрита у Львові на кілька днів скоріш, аніж було передбачено. Тому усі, хто не мав досі нагоди оглянути виставки, мусять поспішити. Поручається жереби льотерії картин, якої прилюдне тягнення відбудеться в день закриття виставки.

— **Верх хоружівства.** Цілий сокальський повіт до краю обурений вчинком о. Л. Давидовича, пароха в Войславичах і Пецикорові. Дня б. с. м. устроювали мазурські кольоністи в селі Пецикорові, у своїй читальні інавгураційну аматорську виставу, при значній співучасти делегатів польських народових організацій в Сокалі. О. Давидович — не знаємо чи прошений, чи самочинно, — покинув у селі Войславичах церкву, людей і празник (саме був день св. Юра) і побіг до Пецикорова на інавгураційну продукцію парцелянтів української землі. Ні одного Українця, найбіднійшого халупника на сій параді не було. Тільки о. Д. витав польських гостей, горячо оплескував шовіністичну промову про цілі польської кольонізації і закріплення польскости в „Малопольщі". Коментарі зайві.

— **Ситківкові змагання** (Lawn-tennis) з черги треті улаштовує спортове товариство „Трияуб" („Україна") на тоці майдану „Сокола-Батька" при стрийській рогачці в суботу й неділю 10. червня: в суботу від год. 4—7·30 і в неділю рано від 8—12 і вечером 4—7·30. Зголошуватися до одної з трьох кляс А (найкращі грачі), Б (середні), В (початкуючі). Правила гри дещо відмінні від англійських. Склад має три грайки зам. шістьох, а в грайці (гемі) лише одна користь (advantage) так само в складі 3:5 або 4 : 5. Коли хто програє два склади : 0, то третього складу не грає. Зміна становища по третій грайці. Грачі будуть призначувані жеребом. Одного дня кождий гратиме найбільше дві партії і то з перервою. Від рішення судді нема відклику. Переможці кожної кляси дістануть нагороди. На випадок дощу змагання будуть у найблизшу суботу й неділю 16. і 17. червня. Вписове 20.000, для учеників 10.000, вступ для публики 5000 від особи. Зголошення з поданням кляси приймає Т. Франко рано в гімназії при вул. Льва Сапіги 14, вечером на майдані Т.-Б. Бажані особливо зголошення та приїзд грачів з провінції.

— **З тюрми на волю.** Дня 29. травня вийшов на волю з тюрми на Баторія студент медицини Тома Воробець. Арештований поліцією 7 травня два і пів тижня просидів в поліц арештах в Бригідках. При першім переслуханнях закидувано арештованому участь в орг. Українського Університету. Потім закидувано йому участь в „Рев. Української Раді"

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Попереднє (44) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три місця вступної статті п. з. „На решті".

— **Дал ше „викликання" „тайного" Українського Університету.** Львівська поліція проявляє тепер незвичайну енергію в напрямі „викриваня" „таємного" українського університету. І так, в суботу 25. ц. м. знову „ревізія" коло 4 год. по полудни в кімнатці Наук. тов. ім. Шевченка, в двох салях викладів. Записано полуднник і вибрано записники. Знову у второк 29. ц. м. перед полуднем впала поліція до

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ТЕЛЕГРАФІЧНО:

Становище Болдуіна в реп. справі.

Лондон. „Івнінг Стендерд": Політика Болдуіна в справі репарацій буде продовженням політики Б. Лоуа. Болдуін зробить усе можливе, щоби дійти до порозуміння в справі репарацій і довгів.

Заборона приступу совітським кораблям до турецьких пристаней.

Царгород. З Ангори звідомляють на основі англійських інформацій, що турецьке правительство в огляду на становище совітів у справі турецьких кораблів заборонило доступ до пристаней совітським кораблям.

Нарада німецького амбасадора з Керзоном.

Лондон. Німецький амбасадор мав конференцію з Керзоном.

Нова грецько-турецька границя.

Лозанна. В комісії знатоків осягнено порозуміння щодо нової грецько-турецької границі в околиці Карагача. Нова границя має йти від місцевости Бозикеї до Дамік-Тепе, а далі аж до ріки Арди і Маріци. Довжина цього відтинка виносить 11 км. Територія відступлена Туреччині виносить 25 кв. км. І Туреччина і Греція згодилися на нову границю. Так із трьох сіл в околиці Карагача два прилучиться до Туреччини, коли виявиться, що ще перед підписанням мудансього договору більшість населення сіл була турецька. Рівночасно з заключенням цього територіяльного договору має прийти до порозуміння щодо транзитового руху, що має прислугувати Болгарії через територію Туреччини і Греції.

Бельгійсько-німецька сутичка.

Буер. В неділю веч. прийшло тут до сутичок між бельгійськими урядовцями і німецькими горожанами. В звязку з цим заборонили бельгійські власти вуличний рух від год. 20. до 5. рано. Ресторани мусять бути зачинені о год. 20.

Положення в Бохумі.

Кольонія. „Кельн. Цтг." в Бохум: Дирекція поліції проголосила плякатами, що пол шійні власти обняли знову службу безпеченства і що кожний акт насильства буде безоглядно здавлено. Огнева сторожа і приділена до неї служба безпеченства вернули до міста й обсадили головні збірні місця повстанців. Около полудня очищено голозні улиці. З привернением порядку скінчився страйк. Треба сподіватися що нині праця буде правильна.

Румунсько-мадярське порозуміння.

Брукселя. Японському амбасадорови Алаті вдалося осягнути управильнення румунсько мадярської справи відносно Семигороду.

Комунізм в Баварії.

Берлін. Комун. діяльність обявляється і в Берліні. Комуністичні комісії по складах вимушують знижку цін.

— **Ще про непоінформованість.** Від п. М. Стефанова з Дашави одержуємо таке письмо: Дійшла до мене вістка, що в якійсь польській газеті, а відтак в одній українській часописи, яка виходить в Чікаго надруковано статтю, будьтоби наші українські адвокати не хотіли боронити мене на розправі наглого суду, який відбувся недільною в Стрию 12. жовтня 1922 р., а оборони піднявся натомість одинокий адвокат не Українець д-р Вандель зі Стрия. Для спростування тих наскрізь фальшивих балачок, заявляю ось що: На вище згаданій розправі наглого суду боронило мене 5 ох пп. адвокатів Українців, а то зі Стрия д-р Антін Гарасимів і д-р Володимир Лужецький, а зі Львова д-р Володимир Старосольський, д-р Степан Шухевич і д-р Лев Ганкевич. Всі пп. оборонці, боронили мене зовсім безінтересовно, але зі щирим завзяттям за добро свого клієнта, так, що по кількох промовах наглий суд з браку блищих даних уважав себе некомпетентним до судження мене і справу відклав звичайному судови. Правдою є, що на розправі був також присутний д-р Вандель і я дуже вдячний йому за добру волю, однак признати мушу, що по промовах наших оборонців не заходила вже потреба промовляти і д-р Вандель не забирав голосу. Тим самим ложиться вістка будьто би д-р Вандель одинокий посміяся боронити мене перед наглим судом. Присутність на розправі д-ра Вандля використала гільки як видно якась злобна одиниця, щоби спровокувати добре ім'я і самопосвяту наших оборонців. Дуже мені прикро, що за їх труди стрінула їх така нагорода. Висловлюю їм від себе і цілої моєї рідні всім вище згаданим пп. оборонцям найсердечнішу подяку, передовсім львівським пп. адвокатам, які не зважаючи на кинену на них клевету, дальше безінтересовно своєю помічю улектшують мій побут в тюрмі. З окрема сердечно дякую п. д-р Гарасимовому, який вже кілька разів боронив мене з добрими успіхами завсіди безінтересовно. — Львів, 19. V. 1923. *Михайло Стефанів* з Дашави.

— **Академічна вечірка.** Заходом „Союза східно- і західно-пруських студентів" відбулася дня 9. травня 1923 р. в банкетових салях Райнгольду в Берліні друга з черги вечірка студентів держав, заприязнених з Німеччиною. На вечірці були представники Українців Шведів, Турків, Болгарів, Італійців, Еспанців, Китайців та инших. Міністерство закордонних справ та культури вислало теж своїх представників. В промовах забирали слово делегати від ріжних націй, між иншим і Українці, як також представники німецької і чужої преси, німецьких організацій на Горішнім Шлеську, Надренщини та Рурщини. Представники „Союзу" та инших німецьких організацій особливо підкреслювали приязне відношення до Українців і висловлювали побажання, щоби дружні відносини поміж німецьким та українським студентством і надалі міцніщали і розвивалися.

— **Загальні Збори Спілки.** Дня 6. та 10. травня відбулися 7 чергові Загальні Збори Спілки Студентів Українців у Німеччині. По заслуханню привітань від німецьких та чужинецьких студентських організацій збори одноголосно приєдналися до присяги складеної українським народом на протестуючому вічу у Львові 18 марта 1923 р. і винесли протест проти прилучення Східної Галичини до Польщі. Після обговорення і вирішення цілого ряду як внутрішнього так і загальноорганізаційного характеру справ з життя українського студентства була винесена абсолютория і подяка за працю попередньої Управи та була обрана нова Управа.

— **Нова каденція присяглих суддів.** З днем 4. червня починається нова каденція присяглих суддів, на яку припадає около 2[illegible] карних розправ з чого 15 „преси[illegible]". 5. червня стане перед судом Т. Дейкач за підпал, 15 і 16. за теж саме М. Хмель, 18. червня Антоні Маік за вбивство а 19. червня І. Грублевські, обвинувачений за злочин зі 101 статті карного закона.

— **Продовження контрольних лїчень.** З огляду на помітну скількість мушин, уроджених в роках 1893—1899, замешкалих у Львові, які не зголосились в означеному реченці до контрольного перегляду, львівське Д. О. К. продовжило в друге речинець на шість днів. Ті, що не зголосилися дотепер, повинні зголоситися в школі Рея при площі Голуховських ч. 9. після річників в такому порядку: дня 29. травня — 1895, 1896, 1897; 30. травня: 1898, 1899, 1891; 1. червня: 1891, 1892, 1893; 2. червня: 1887, 1886, 1889; 4. червня: 1886, 1885, 1890; 5. червня: 1883, 1884. Дня 5. червня кінчаться дефінітивно праці контрольних комісій. Мущини, які протягом того часу не зголосяться, будуть потягнені до строгої відповідальности, а саме підпадуть адміністраційній евентуально судовій карі — позбавлення свободи до трьох літ.

— **Під умовою виїзду за кордон.** Делегат польського міністерства фінансів дав пресі таке виясненнє в справі виїзду польських горожан за кордон. Маючи закордонний паспорт, візований дотичним консулятом, кождий горожанин має право купити в девізовому банку рівновартість 1 тисячі швайцарських франків по курсі дня, в тій валюті, яка обовязує в краю, до якого їде. В такому випадку банк робить дописку на паспорті. Незалежно від того, без жадної дописки і дозволу, кождий може вивезти 500.000 мк. польських. До Данціга на краєвий паспорт можна вивезти рівновартість 250 швайцарських франків в німецьких марках. Кождий має право без дозволу делегата польського міністерства фінансів вивезти за кордон — вінчальну обручку, 2 перстені, одну пару сережок, золотий годинник з ланцюжком, згладно годинник з браслетою. Крім того ніякої иншої біжутерії вивозити не можна.

— **Нові переклади проф. І. Огієнка.** Вже вийшла з друку нова книжка проф. Івана Огієнка: „Слята Відправа Вечірня і Рання мовою українською". Книжка друкована кирилицею, вийшла з благословення Митрополита Діонисія.

— **Київський „парламент".** Київський кореспондент російського часопису „Дні", який виходить в Берліні доносить про засідання українського совітського „парляменту", на якому він мав нагоду бути, між иншим таке: Парлямент радив в салі цирку. Саля уладжена на зразок фабричного варстату. Президент — Петрівський, віцепрезидент — Раковський. Це одинокий в своїм роді парлямент світа. Усі внесення і рішення приймається одноголосно. Опозиції нема. По кождому рішенню орхестра грає інтернаціонал. Кождого бесідника витають бурею оплесків. Титулом дієт одержують „посли" харчі і мануфактури.

— **„Шумна вітва в полі".** Варшавська поліція, яка хоче уходити за більш енергічну від краківської, що заінтересувалася краківськими бомбами доволі слабо, почала пошукувати за заговірниками, які перенесли боротьбу бомбами на варшавський ґрунт. Доконавши цілого ряду арештувань і ревізій, а яких одна викрила навіть склад амуніції, дійшла варшавська поліція до переконання, що заговірниками кермували... Литовці, які мали звязки з Берліном і Ковном. Супроти так „блискучого" висліду слідства можна сподіватися, що справа так і остане „литовською" інтригою, а тим часом вибухатиме далі бомба за бомбою.

— **Зільберфаден виносить срібло.** На польсько-данціґській границі задержано оноді вагон, в якому було 130 скринь срібла ваги 730 пудів, яких вартість сягає 70 міліярдів 525 мілїонів польських марок. Жид, Зільберфаден, який транспортував вагон — виказався... до зволом міністерства фінансів.

— **Мінімо зимне літо.** Президент американської академії наук д-р Аббо ствердив, що сонячні промінні останніми часами помітно охололи; в наслідок того на поверхні землі наступив холод, який зазначився пізною весною а заповідає зимне літо. Сегорічне літо має бути так холодне, як було 1918 р. коли в північних областях Злучених Держав, Канаді бували приморозки і сніги.

— **З-за за-з.** Польські часописи доносять, що в відповіді на становище данціґської влади у відношенню до Поляків, польський уряд має видати заборону виїзду польським горожанам на области вільного міста Данціга, не виключаючи купелевих місцевостей, як Сопоти, Бжежно, Оліва і т. д. У відповідь на видалення 12 польських агітаторів поза межі німецької республики, польський уряд зажадав видалення 12 німецьких парохів з Поморя.

— **Австрійський канцлер у Варшаві.** Гостину австрійського канцлера Зайпля у Варшаві, усталено дефінітивно на другу половину червня.

— **Курс грошей.** Львів, 30. травня. Доляри америк. 53.800—54.000, 1- і 2-ки 53.200—53.400, дол. канад. 52.300—52.400, 1-ки і 2-ки 51.800—52.000, марки нім. 50 тис. 0·90—0·95, 10 тис. 0·90—1·00, 1 тис. стар. ем. 1·70—1·80, 1 тис. нов. ем. 0·90—0·95, сотки і дрібні 1·66—1·75, леї 280—300, дрібні 270—280, кор. ч. 1.640—1670, дрібні 1.620—1.650, австр. тис. нов. ем. 2500—2800, стар. ем. 3400—3500, сотки австр. стар. ем. 10000—12000, дрібні 000—000, фр. фран. 3500—3600, фунти шт. 244—246000, фр. шв. 9400—9600. — Золото: 20 кор. 218—220000, 20 фр. 205—210000, 20 мар. 228—232000, рублі 315—32000, дол. 49—50000. — Срібло: кор. авс. 4100—4150, 5 кор. 21600—22000, фльор. 10800—11080, рублі 17800—18000, копійки 67—68, леї 4050—4100.

— **Подяка.** Комітет Нац. Ради Українських Жінок в Берліні складає отсим щиру подяку Видавництву „Українське Слово" в Берліні за перебрання на себе всіх коштів видання брошури на англійській і французській мовах „До жіноцтва цивілізованого світа", призначеної для учасниць Міжнароднього Конгресу „Союза за виборче право жінки" в Римі, чим Видавництво поклало великі заслуги для спопуляризування української визвольної боротьби серед міжнародніх жіночих кол. — Підписи.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музею Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24, щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

— **Щоби уневажнити** набуття збірки знаменитих оповідань О. Маковея „Прижмуреним оком", котра вийшла накладом Союза Українських Інвалідів, висилається на адреси відомих громадян за післяплатою. Дохід з розпродажі призначений нашим інвалідам — отже Союз думає, що ніхто з громадян не відмовиться викупити цю книжку. XXI 4—3

РІК ОСНУВАННЯ 1834.
Ф. Кнауер і Сини
Львів, площа КАПІТУЛЬНА 2.
Поручає в П. Т. Шан. Публиці по знижених цінах маркізети, лефіри, вуалі, мережива, вишивання, полотенка, шифони, чисто льняні полотна хрестики, вишивки, сатини, дреліхи, фіранки, хідники, капи на ліжка, жіноче і мужеське білля, панчохи, скарпетки, коци, матераци, ковдри в новішім виборі, також приймається до перерібки. 1—4
2415

— **Футра дорожіють!** Спішіть з **замовленнями** вже тепер, щоби не **коштувало** Вас в десятеро більше, **перерібки** жіночих плашів, діточі плашики, покриття і всякого рода **поправки.** Переховування літом. Полагоджуйте свої потреби в українській фірмі Петра Карпяка Львів вул. Куркова 11 а. 2067 29—30

† Посмертні згадки.

о. Петро Наболотний. Дня 4. ц. м. помер в Янові, адміністратор тамошнього приходу о. Петро Наболотний. Молодий священик, якому доля дала перенести усі труди і прикрости нашого лихоліття, полишив серед громадянства память невтомимого робітника на усіх ділянках нашого життя. В. Й. П.

Брутовці нафтові й газові
зволять у власному інтересі подати негайно свої адреси кооперативі „УНАС"
2400 Львів, Осолінських 6. 3—3

†
ПАНАХИДА
за спокій душі бл. п. полковника Генерального Штабу Українськ. Армії
ЮРІЯ ОТМАРШТАЙНА
б. Начальника Штабу Корпусу С. С.
ганебно вбитого невисліджено рукою в ночі з 2. на 3. травня 1922 р. в Щипюрні, відбудеться в Преображенській церкві при вул. Краківській в неділю 3. червня ц. р. о год. 12. в пол., на яке Товаришів збруї і все Українське Громадянство м. Львова запрошують
ТОВАРИШІ.

ОПОВІСТКИ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Замісць прилюдної подяки всім, що віддали послідню прислугу бл. п. о. Гнатови Муликови і поспішили в заявами співчуття і потіхи родині, складають 50.000 мп. на Рідну Школу: *В. Муликова* вдовиця, *Е. і О. Макарушки і Софія Яворська* з дітьми. 2414 1—1

Громада Добромірка на „Рідну Школу" зібрала в часі Великодня 106.000 мп. і 1451 кг. збіжа. яке продано за 1,169.000 мп. — Разом 1,275.000 мп. Збіркою занялися ВП. Громадяне: Кость Кравчук, Герасим Гевусь, Іван Будка, Дмитро Стець, Данило Слободян с. Тимка, Іван Олійник і Ілько Заяць. За сю щедру жертву складаємо щиро-сердечну подяку ВП. Жертводавцям і ВП. Колекторам. — Хай громада Добромірка буде прикладом для всіх українських громад. — Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

Повіт Коломия зложив на „Рідну Школу" через Кружок У. П. Т. Коломия в мп. (II — лютий, III — март, IV — квітень с. р.). Коломия II — 705720, III — 1167715, IV — 1851023, Ключів II — 40000, Добровідка II — 30100, III — 35300, IV — 19500, Пядики II — 58100, III — 35300, IV — 53800; Годи II — 54100, III — 63000, IV — 48400, Турка II — 84500, III — 58700, IV — 47700, Камінки малі II — 43500, III — 34000, IV — 22800, Ліски III — 29000, IV — 8000, Камінки вел. III — 200530, Сопів IV — 60000, Слобівка ліска IV — 113200, Перерів IV — 20000, Залуче н/Пр. IV — 21670, Кідани IV — 7130, Тростянка IV — 32000, Матіївці IV — 8900, Ценева IV — 67450, Кропивниця IV — 5000, Воскресінці IV — 83500, Мишин IV — 64000, Микитинці IV — 25000, Лебеславці IV — 3000, Іспас IV — 25000. Всім Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Старшина Кружка У. П. Т. в Коломиї. IX 1—1

Оповістка. Подається отсим до ласкавого відома усіх членів **Кооперативу для промислу і торговлі шкірою** у Львові як також усіх бажаючих стати членами Кооперативу — що ухвалою Надзвичайних Загальних Зборів, з дня 17. мая 1923. підвисшено уділ членський до квоти **200.000 мп.** так, що усі давні члени зволять спл. уділ до тої висоти допомнати і то найдальше **до 20. червня 1923.** — бо по тім речинці неповнорічні уділи тратять право членства. Вплачуйте численні уділи, поможіть створити а нашого Кооперативу **краєву гуртівню шкіри.** — НАДЗІРНА РАДА. 2378 3 3

Зїзд товаришів, які здали матуру в держ. українській гімназії в Станиславові в 1913. році, відбудеться в неділю, 24. червня 1923. в Станиславові. Зголошення проситься слати на адресу: Д-р Іван Рибчин, Станиславів. Липова 44. — За Комітет: Д-р Максимонько, д-р Мацьків, д-р Рибчин. 2399 2—3

Дрібні оголошення.

ПАСІЧНИЧІ ПРИЛАДИ, як маски з віконцем, підкурячі з мішком, кліточки на матку, перегородову бляху, штучну вощину, вулії і пр. висилає за післяплатою А. ОКПИШ і Ска, Львів, Осолінських 15, II. пов. (На жадання висилає цінники). 2416 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг
Д-р Й. МУНД
б. сек. віденськ. і львівськ. шпиталя
повернув і ординує від 8—10, 12—1 і 3—6.
Львів, Асника 1. 4—4

Ціни конкуренційні бо вхід через с ни.

Панчохи	грубші практичні	Мп. 5.500
Панчохи	патентовані від	Мп. 4.000
Панчохи	тонкі нитяні з подв. стопою	Мп. 7.800
Панчохи	фльор подвійна стопа	Мп. 12.000
Панчохи	фльор зі швом і подв. стопою	Мп. 22.000
Панчохи	шовк. франц. фльор I. сорта	Мп. 30.000
Панчохи	правд. шовк. загр. зі швом	Мп. 30.000
Скарпитки	муж. від 4.000 до	20.000
	і діт. від 3.000 до	14.000
Рукавички	нитяні дуже сильні	Мп. 8.000
Рукавички	загр. фільдеко і півшовк.	Мп. 12.000
Рукавички	правдиві карльсб.	Мп. 14.000
Реформи жіночі і дітячі від		Мп. 9.000
Стопи до панчіх і скарпиток марки „Ідеаль"		Мп. 25.000

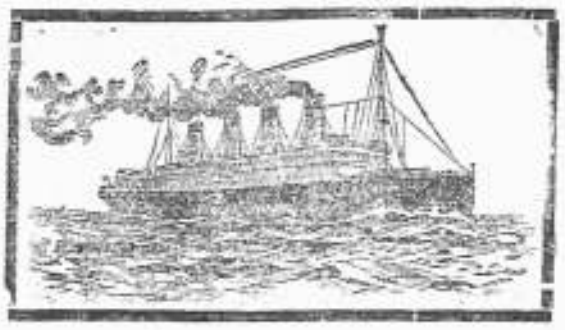
Хустинки до носа, також всіляну жіночу ґалянтерію
поручає спеціяльний склад трикотажів
ІЗИДОР ПФАУ, Львів, Ринок 19.
2407 ВХІД ЧЕРЕЗ СІНИ. 2—4

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Руського повітового задатк. стоваришення
„ЗБРУЧ"
зар. стов. з обм. порукою в ГУСЯТИН відбудуться в домівці гр.-кат. приходства в Гусятині, в четвер дня 14. червня 1923. о годині 10. перед полуднем зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання ревізійного звіту з переведеної ревізії Кр. Союзом Ревіз.
3) Рахунковий звіт про стан стоваришення.
4) Затвердження вибору членів Управи.
5) Зміна статутів в цілости.
6) Вибір членів Надзірної Ради.
7) Внесення членів.

На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів відбудуться того самого дня, о годину пізнійше, в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад другі Загальні Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів.

Гусятин, дня 17. мая 1923.
2353 2—3 НАДЗІРНА РАДА.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО
White Star Line
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО 5.
Найбільший наш ТРАНСПОРТ до
КАНАДИ та АМЕРИКИ
(кораблем OLYMPIC 48.000 тон)
відходить зі ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ
7=го червня ц. р.
УВАГА! Еміґранти до Америки, котрі вже мають американські віза III Не занедбуйте нагоди! Зголошуйтесь до транспорту! Квота на червень не велика.
„White Star Line"
2417 **ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36**
ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО ч. 5.

ПРОДАМ реальність в Тернополі, вільне помешкання, город. Відомість: Канц. д-ра Барана або Львів, Гофмана 20, склеп. 2413 1—3

БУВШ. СТАРШИНА У. Г. А. пошукує канц. посади в укр. інституції, підприємстві, маєтности і т. п. Ласк. лист. зголош. до Експ. анонс. Геллєса, Тернопіль, Валова 2, для власн. пашп. 15.272. 2412 1-3

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також вправного соліцитатора визнаючогося на табулі і вміючого писати на машині приймe зараз під корисними услівями адв. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6 Неузгляднені оферти будуть полишені без відповіди. 2353 4—6

ГОТОВІ КАПЕЛЮХИ
поручає і перероблює після найновійших фасонів 2368 3—5
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
ЛЬВІВ, вул. ПЕНАРСЬКА ч. 47.

ҐАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пили також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 23—30

СКЛАД НОТ Романовича 11, бічна площі Академічної, висилка на провінцію. 2371 3—3

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 4—8

ПОТРІБНО женщини, Українки до домашнього господарства і догляду дітей. При зголошенню необхідна рекомендація. Вул. Гор. Павлінів ч. 2. Дробаха. 2411 1—1

РЕАЛЬНІСТЬ: З будинки, сад. 2 комнати кухня, вільне, на періферіях при трамваю. 65 міліонів мп. Реальність для ремісника, дім і вільні ваостати, 2 фронти, 5 хвилин від трамваю — 45 міліонів мп. Продасть „Евелюта" Осолінських ч. 11. 2401 3—3

ПЛАЩІ ГУМОВІ
мужеські і жіночі XXVII —1
ФРАНЦУСЬКИЙ ФАБРИКАТ
ЦІНИ РЕКЛЯМОВІ!
КЕРНЕР
ЛЬВІВ ТРИБУНАЛЬСЬКА 6
ВЛАСНИЙ ДІМ.

ВИПРОДАНА всіх сезонових артикулів з рабатом 30%
СКЛАД ВЗУТТЯ
вул. Городецька ч.
ЗНИЖКИ ТРИВАЮТЬ ЛИШЕ ДО ВИПРОДАНЯ ЗАПАСІВ.
2025 16—25

Заредакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 46 (9.927). Львів, субота 2. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Творім Силу.

...В грізний момент
Будуймо Силі монумент,
І Силу Силою стрічаймо!
Ол. Бабій.

Всі ми свідомі, що наше майбутнє лежить в першій мірі в наших руках. Всі ми свідомі, що мусимо творити могутню, непохитну силу на полі культурнім, економічнім і політичнім. Праця, яка нас жде, мусить бути витревала, систематична, обдумана на дальшу мету. І ця праця мусить сягати до самих основ нашої національної будівлі, ціла нація мусить здобутися на велике зусилля. Наша національна будівля мусить спиратися на непохитних фундаментах.

І зразу від слів мусимо прийти до діл.

Одною з найбільш пекучих справ під теперішню хвилю являється справа шкільна. І їй мусимо присвятити багато уваги, енергії та матеріяльних засобів.

Від сьогож, яке буде чергове покоління, залежить дальша доля Нації.

Наші сусіди знають собі добре справу з тої правди: „яка школа — такий нарід" і в першій мірі звертають всю увагу в одного боку на знищення нашого школьництва, а з другого — на насадження по наших громадах свого власного. І коли зважимо, що з нашого передвоєнного стану посідання до минулого шк. року вони встигли знищити у львівському „воєвудстві" 235 українських нар. шкіл, в станиславівському „воєвудстві" 122 українських нар. шкіл, в тернопільському „воєвудстві" 279 українських народ. шкіл а вкінци ще й в українських повітах краків. „воєвудства" 27 українських нар. шкіл — то загальна наша страта винесе 682 українських нар. державних шкіл. — В противенстві до того в порівнанню з передвоєнним станом посідання число польських народніх шкіл зросло на наших землях так: у львівському „воєвудстві" + 163 польських шкіл, в станиславівському „воєвідстві" + 122 польських шкіл і в тернопільському „воєвудстві" + 54 нар. шкіл; отже разом + 339 польських нар. шкіл*).

Ці цифри вимовно говорять, скільки праці мусимо доложити, щоби осягнути бодай довоєнний стан посідання, с. є. стан, який тоді час навіть приблизно не задовольняв, бож тоді лунав у нас справедливий клич: „Наша школа в ярмі!" І взивалося наше громадянство спішити на ратунок та закладати своїми приватними фондами — приватні школи.

Та це ще не все. Наші сусіди взяли собі за завдання знищити і ту решту українських народніх шкіл у Сх. Галичині. Ідуть до того двома дорогами: З одного боку нищуть істнуючі наші школи а з другого боку стараються не допустити до збільшення українських учительських сил.

Недавно тому „Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych" у Львові зажадало на своїх зборах безумовної польонізації всіх народніх і середніх шкіл. — Кураторія закриває вже постепенно одиноку державну мужеську українську учительську семінарію, починаючи вже зі слідуючим шк. роком від закриття першого року. Поки що оставляють ще на слідуючий шк. рік І. рік дівочої української державної семінарії у Львові, але в ньому не сміє бути більше кандидаток як 40. Річ ясна — з часом і зредуковану державну дівочу учит. семінарію стріне така сама доля, як тепер мужеську.

Та і на цьому ще не кінець. Крім цеї плянової „праці" з боку уряду — польська суспільність в напрямі творення польського шкільництва на „кресах" проявляє велику приватну ініціятиву і активність а перед — як і досі це було — веде польська інтелігенція. „Gazeta Poranna" з 18. II. 1923, ч. 6624 помістила статтю п. з „Jak polszczyła się Ukraina", де говориться, про Сх. Галичину. І в тій статі читаємо виразно: „Polskość tego kraju utrzymana zostala dzięki ruchliwości i ofiarności naszej inteligencji".

Та польська інтелігенція покликала до життя „Towarzystwo Szkoły Ludowej" (T. S. L.), поширила його діяльність між найширші верстви польської суспільности а білянс тої праці представляється дуже вимовно. Отже „T. S. L." має 317 діяльних кружків, 2 реальні гімназії, 5 виділ. шкіл, 474 народ. шкіл, 117 курсів для неграмотних, 52 промислових шкіл та курсів, 17 захоронок, 20 бурс, 16 шкіл і зборищ терминаторів, 79 людових домів, 3176 читалень, вопозичалень і бібліотек, — разом 4280 найріжнороднійших освітніх інституцій.

Одначе цей вислід праці ще не задовольняє Поляків. Сьогорічну річницю „3. мая" святкувано під кличем засновання нових 300 польських шкіл T. S. L. на „кресах". Зібрано мільярди і тепер ростуть польські школи T. S. L. по українських громадах всюди, де найдеться бодай 10—12 дітей польських кольоністів, або латинників.

Такто з одного боку уряд офіціяльними зарядженнями а з другого боку польська суспільність своєю приватною ініціятивою, рухливістю і жертвенністю пядь за пядю відбирають нам наш стан посідання на полі шкільництва, руйнують підвалини нашого майбутнього, перетинають нерв життя Нації.

А щож ми на це? Як ми реагуємо на ті урядові і неурядові заті, як боронимо життя нашої Нації?

Пригляньмося цифрам нашого білянсу і порівнаймо їх з вище наведеними цифрами білянсу наших сусідів.

Українське Педагогічне Товариство числить тепер заледво 141 Кружків, з чого більша частина недіяльна ізза байдужности нашої інтелігенції. — УПТ. начислює всього 25 народніх і виділових шкіл, 6 учит. семінарій, 4 учит. семінарійні курси, 10 гімназій, 6 гімнав. курсів та 1 промислову школу.

Отже перед нами величезне завдання: заснувати поверх 600 шкіл. Колиж возьмемо під розвагу ще й число шкіл утраквістичних (польсько-українських) 385, які становлять переходову стадію в процесі польщення наших шкіл, то внайде, що мусимо заснувати не 600 але поверх 1000 шкіл, щоби лише осягнути наш довоєнний стан посідання.

І це мусимо зробити невідкладно і як найскорше. Цей обовязок мусить взяти на свої плечі в першу чергу наша інтелігенція міська і сільська. Бо — оскільки відноситься це до широких мас нашого народу, то мусимо за п. М. Галущинським сконстатувати, що „розпоряджаємо прекрасною масою, якій рівну мало де подибуємо, яка виявила стільки високих прикмет, що на них можна будувати велику будівлю культурного життя народу, життя на всіх ділянках"*). Значить поле до праці дуже пожигідне „жатва многа" — а інтелігенція мусить доставчити відповідний кадр женців.

В чімже лежить суть праці на найближчий час? — Передусім кожда інтелігентна одиниця в місті і на селі мусить безумовно стати членом „Рідної Школи" У. П. Т. і платити точно щомісяця обовязковий 1 проц. брутто доходів на „Рідну Школу". Далі кожда інтелігентна одиниця мусить подбати, щоби дійсно кождий Українець і кожда Українка дотичного міста чи села стали членами „Рідної Школи" і платили на неї обовязковий податок. Це треба перевести систематично, спорядивши катастер населення, а працю улекшити так, що міста ділиться на „дільниці", села на „кути" і кождий (а) інтелігент відповідає за успіхи в своїому районі.

Крім того з нагоди зближаючихся жнив вже тепер мусимо підготовити працю під систематичну жертвенність збіжем і взагалі продуктама. Громади, в яких місцева інтелігенція охоче займається такою акцією, виказують як найгарніщі успіхи.

Вкінці мусимо зазначити, що ініціятива до закладання народніх і професійних (фахових) шкіл по містах, місточках і селах, де нема українських шкіл, або де українські школи перемінено на польські, — залежить виключно від місцевих наших чинників. Ця справа незвичайно проста і легка. Передусім треба порозуміться з родичами і одержати від них запевнення (найкраще на письмі), що щонайменше 40 дітей буде учащати до своєї приватної української школи. Далі — треба подбати о відповідне приміщення тої школи. Коли вже це підготовано, звернутися письмом до Головної Управи У. П. Т. у Львові (Ринок 10./II.), представити як мається справа, а Гол. Управа перешле негайно потрібні поучення і витяги з законів про приватні школи, та таким чином місцеві чинники (Кружок, Шкільний Комітет, Комітет родичів і т. п.) подбають о формальне полагодження цього. Головна Управа настановить також учит. силу для новозаснованої школи. Мусимо тут піднести, що коли всі одиниці дотичної громади стануть членами „Рідної Школи" і сповнять свій обовязок (н. пр. від кождого 1 морга зложать по 25 кг збіжа на рік), то удержання своєї школи місцевими засобами буде цілковито запевнене.

Зближається кінець шк. року і тепер якраз к р а й н а п о р а підготовити грунт під нові школи. І ми переконані, що такі школи повстануть особливо в найближчому часі по всіх наших містах і місточках та загрожених селах. Це м у с и т ь с т а т и с я, бо в цьому лежить сила і будучність нашого народа.

Мусимо ясно здати собі з того справу, що від н а ш о ї праці залежить ціла наша будучність, що нічого не дістається в дарунку а кождий нарід має таку долю, на яку собі заслужив. Мусимо ясно здати собі з того справу, що за успіхи цеї праці відвічальні місцеві інтелігентні чинники (священик, учитель, лікар, адвокат, купець, інтелігентний селянин, інтелігентний ремісник, робітник і т. д.), а не сіра маса, хочаб і найгарніща.

Іван Герасимович.

*) „Українська школа гине"! — Львів 1912.

*) М. Галущинський. „Дещо про завдання сільської інтелігенції" — „Гром. Вістник" з 5. І. 1923 ч. 4.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів Ринок 10.

Велика Україна.

Перед новим голодом.

„Руль" повідомляє, що по даним совітської преси на Україні три з половиною мільони десятин засівів пошкоджені сусликами. Особливо потерпіла одеська губ. і Полтавщина, де можна сподіватися майже повної загибелі урожаю. Людність мобілізована для боротьби зі шкідниками. Працює 14 хемічних відділів. Крім того 35 проц. всіх хлібів на Україні пошкоджені головнею.

Зменшення населення в Криму.

Переведений в Криму перепис по містах встановив велике зменшення міської людности, яка зменшилась за два роки на 23 відсотки. Перепис по всіх містах Криму дав цифру людности в 251.587; 15. IV. 1921. міської людности нараховувалось 328.028 людей. Особливо велике зменшення населення по містах, які пережили голод. Людність в Алупці зменшилась на на 57 відсотків, Карахубазара на 51 відсоток, Бахчисарая на 44 відс., Евпаторії на 42 відс., Феодосії на 34 відс.

Раковський про нові арешти.

На харківському губерніяльному зїзді робітників, що обробляють харчові продукти з докладом про внутрішне і зовнішне становище совітської України виступив Раковський.

„Самовіддана робота нашого державного політичного управління" — сказав він, — по вищищанню й викоріненню внутрішніх контр-ре-

волюціонерів фанатиків і прислужників західної буржуазії, як відомо, дала гарні наслідки. Переведені масові арешти не тільки дали нам нові докази про звязок наших внутрішніх ворогів з зовнішним фронтом, утвореним проти совітської влади, але й про істнування серед населення численних організацій, які чекають відповідного моменту, щоб повалити нас і без допомоги інтервенції. Але ми мусимо, зховуючи спокій стрінути всі удари, які готовляться на нас зі всіх боків й бути завжди готові дати належну одсіч всім, які мріють про використання нашої важкої ситуації в звязку з несприятливими виглядами на урожай й тимчасовими перебоями в роботі нашої промисловости".

Реквізиція Києво-Печерської Лаври.

„Русспресс" повідомляє, що виконком оголосив розпорядження про оголошення Києво-Печерської Лаври „музейним містечком" Совітські газети коротко повідомляють, що в Лаврі „приступлено до роботи". Жадних подробиць тим часом нема.

Народній Зїзд Холмщини.

На другий день Зелених свят в Холмі відбувся Народній Зїзд представників Холмщини і Підляшя. На Зїзді брало участь понад 300 чоловік. На Зїзді приймали участь українські посли з Холмщини і Підляшя і голова української парляментарної репрезентації С. Піпґірський.

Референт про сучасне політичне становище й тактику мав пос. П. Васильчук. В своїому докладі він, між иншим, спинився на необхідности висунення домагання національно-територіяльної автономії всіх українських земель, які перебувають під польською владою. Про цю-ж справу потім підчас дискусії говорив пос. Антін Васильчук, який таксамо підкреслював необхідність й конечність цього домагання.

Багато уваги Зїзд присвятив церковним справам й сучасним адміністративним порядкам які панують нині на Холмщині і Підляшу.

На Зїзді не обійшлось без інцідентів. Зїзд відбувався в помешканні, де висвітлюється кінематограф. Підчас обрад Зїзду в тій будці, де міститься кінематограф, замічено було присутність якоїсь сторонньої людини. Один з членів президії вдався до тієї будки. Виявилось, що двері в ній були щільно замкнені й заставлені меблями. Коли з великими трудношами вдалось до тієї будки дістатись, виявилось, що в ній сидить якийсь панок, що старанно робить нотатки в зшиткові. Президія в сій справі звернулася до помічника старости, присутного на Зїзді. Представник влади довго не згоджувався встрягати в цю історію, посилаючись, що той панок мабуть є газетним кореспондентом. Нарешті помічник старости погодився запропонувати панкові з будки зійти в низ. Але коли це розпорядження йому направився передати, поліційний агент, цей панок вмить зник.

Виявилось, що цей кореспондент з будки був одним з агентів холмської дефензиви.

Совітська Росія.

Грабунки.

„Русспресс" повідомляє, що в Москві за останній час надзвичайно збільшилось число озброєних грабунків. Роблять напади на приватні кватири, установи і реставрації. Грабіжники обединуються в великі ватаги. На вулицях часто буває перестрілка між грабіжниками і поліцією.

Відомости про один з таких грабунків подають московські „Ізвестія": 1 травня в 10 годин веч. на мамонтовському переулкові був учинений озброєний грабунок. На квартиру мануфактуристів Зітецьких, де зібралося 18 чоловік гостей, несподівано увірвалось два грабіжники, озброєних револьверами. Крикнувши всім присутнім „руки в гору", грабіжники впустили на квартиру инших своїх товаришів. Після того зробивши старанну ревізію, вони пограбували господаря й всіх його гостей. Вартість пограбованого виносить один трилїон 70 мілїярдів рублів. Покінчивши грабунок, грабіжники пішли.

Інститут атеїзму.

В осени в Москві має бути зорганізований інститут атеїзму; в ньому будуть мати виклади всі видатніші комуністичні учені і літератори. На чолі інституту має стати Луначарський.

Непрохані гості.

В звязку з сподіваною візитою совітської фльоти в Гельсінгфорсі, фінляндський міністр закордонних справ заявив представникам преси, що фінляндський уряд не може заборонити большевикам появу, але разом з тим не приймає на себе жадної відповідальности за можливі наслідки.

РІЖНІ ВІСТИ.

Льозанна.

На засіданню фінансової комісії заявив представник Франції, що союзні держави резигнують із 15,000.000 золотих турецьких воєнних коштів, а тільки домагаються звороту майна сконфіскованого Туреччиною від чужоземців. Ісмет паша застеріг собі кілька днів для одержання інструкцій.

Нагі суди в Порурю.

В Діссельдорфі поставлено перед нагліи суд заступника регенційного президента Літтербаха за антифранцуську агітацію в Порурю.

Совітсько-японські переговори.

Японський уряд згодився розпочати переговори із совітами під такими умовами: 1) Совіти мають виплатити відшкодування за вимордованих японських горожан 2) Совіти припинять комуністичну агітацію; 3) Японія задержує свої права в справі риболовства; 4) Совіти мусять вирішити справу Сахаліну згідно з волею Японії.

Уневажнення виборів у Палестині.

Коаліційна комісія уневажнила вислід виборів до законодатної ради в Палестині з огляду на те, що Араби збойкотували вибори. Проголошено нові вибори згідно з домаганням Арабів, що дуже занепокоїло жидівське населення того краю.

Красін наступником Воровского.

Совітський уряд назначив Красіна своїм представником в Римі на місце Воровского. Це становище займе Красін тільки на короткий час.

Серед російських монархістів.

В монархістичній газеті „Руль" від 23 травня надруковна телеграма з Парижа від власного кореспондента. В цій телеграмі сповіщається про приїзд Миколая Миколаєвича по Парижу й про його зустріч. Газета сповіщає, що для зустрічі великого князя була відряджена французька почесна охорона, що в ній брали участь представники французького уряду, армії й російських організацій. Великий князь принав генералів Міллєра, Кутепова і Шатілова, після цього поїхав в Сен-Дені під Парижем, де буде жити.

Ширять відомости, що Микола Миколаєвич окрім загального маніфесту до російських громадян, готує також маніфест „до гордого, незалежного, українського народу".

„Новое Время" містить статтю, в якій зазначає, що поставлення на чолі монархічного руху Миколая Миколаєвича не означає намір монархістів реставрувати монархію. „Всі Росіяне, — каже „Новое Время" — бачать в ньому не великого князя із царюючого (!? ред.) в Росії дому, а свого верховного командуючого в минулій війні. Цей „простий, прекрасний „русскій человѣкъ", сильний, чесний, для якого дорогі всі „русскіе люди" без ріжниці, який стоїть понад партіями, для якого дорога тільки батьківщина, для якої він готовий віддати не лише своє царське походження, але й саме життя, він лише й може стати на чолі руху, який, ліквідувавши большевиків, відновить російську державу."

З польських справ.

Перші кроки реакційного уряду.

Не треба ніякої амнестії!

Варшавські газети повідомляють, що законопроєкт про амнестію, який був вже на нарадах правничої комісії та який правнича комісія признала недостаточним і за вузьким, — тепер має бути зовсім завернений ad acta.

Стара адміністрація була прекрасна!

Новий міністер внутрішних справ Кернік першим своїм службовим обовязком уважав завернути організаційний статут для міністерства внутрішних справ. Пікатно зазначити, що спеціяльна комісія бувшого найкращих польських правників адміністраторів радила кілька тижнів над отим статутом, під проводом „самого" Бобжиньского.

Вертаються старі знайомі.

Ще не встиг сказати новий уряд перед соймовим представництвом своє широпольське слово (очевидно мова буде: про „справедливість", „толєранцію", „рівноправність" і т. п.), а вже злітаються під опіку нових володарів усі пташки, яких попроганяла зі служби за їхні високо патріотичні заслуги. Отже передусім чуємо про поворот на давні посади славетного кол. директора департаменту забезпеки в мін. внутр. справ Урбановіча, відомого нашим Українцям з його минулорічного побуту у Львові саме підчас найстрашнійшої осінньої вакханалії; на 3-х місячну „відпустку" йде варшавський державний комісар Ануш, який мав нахабність задертися з всемогутнім „Розвоєм".

Замкнути рота преві!

Повідомляють, що міністер Керник студіює старі пресові закони, стараючись найти докази на свої погляди, що добро держави вимагає тісного узалежнення преси від державної адміністрації. Цікаво, що придумає дотепний „син Пяста" для української преси, яка покищо має монополевий привілей тішитись ласками превенційної цензури.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

З еміграції

Життя українських студентів у Данцігу.

Є їх тут небогато, всего около 130 душ. Усі згуртовані в Союзі „Основа". Здані майже виключно на свої сили, стараються, як можна інтензивнійше вести організаційну працю. А завдяки тому, що Союз нашого студентство оснований на національно-безпартійному грунті, висліди цеї праці є до тепер дуже великі.

На біжучий шкільний семестр вибрано слідуючий виділ: Яремкевич Юра (голова), Зарицький Ярослав (секретар), Пиндус Степан (містоголова), Пиндус Евген (скарбник), Богачевський Омелян (господар), Згорлякевич Олесь (бібліотекар), Яримович Микола (управ. харчівні), Гриць Пришляк і Барнич Роман.

Крім ріжних комісій є при Союзі такі кружки:

Хор (дириг. т. Буковємський М.) і кружок спортовий „Дніпро" (упр. т. Кізюк Корнель). Союз має також власну харчівню, яка видає сто (100) обідів денно. Завдяки совісній праці кількох одиниць вдалося відкрити кухню майже без всяких фінансових засобів. Сьогодня кухня просперує вже дуже гарно, навіть за кілька днів вже пічне видавати крім обідів ще й вечерю. Також зорганізовано при Союзі дво-місячний курс математики (репетіторіум), який провадить тов. Яремкевич.

21. цього травня відправлено панахиду по Тарасові Шевченку в місцевій православній каплиці; підчас панахиди хор „Основи" відспівав удатно „Похоронний марш" Бетовена. 27-го ж травня має відбутись Шевченківський концерт в Цоппоті (коло Данцігу); продукції музикально-вокальні виконають виключно члени „Основи". Союз вислав двох делегатів на технічний зїзд у Львові, скликаний матірним товариством львівською „Основою" на 26. травня.

А тепер дещо більше про наш спортовий кружок „Дніпро". Окрема комісія „Основи" фізичного виховання опікується тим кружком. Зимою, їзва браку відповідних фондів і приміщення, кружок майже не проявляв ніякої діяльности. Тепер літом, іде там горячкова праця. Кружок вже має до розпорядимости площу для вправ, окрему площу ситківку (lawn-tennis). Що другий день відбуваються від год. 6—8 рано тілесні вправи для усіх членів „Основи". Крім цього має кружок окремі секції з особливими тренерами, а іменно: копаного мяча (дві дружини), ситківки (lawn-tennis 25 пар), фехтунку (44 пар), веслярська і прогулькова. Праця так розділена, щоб членів як найменше відривати від наукових занять. Дісципліна взірцева. Праця тим успішнійша, що без жадного примусу, усі з правдивою охотою, а навіть що найважнійше, з правдивим уподобанням беруть в ній участь.

Секція копаного мяча „Дніпра" вибирається підчас найближших вакацій на турне по Галичині, щоб переконатися як далеко пішла вже в перед праця в наших руханкових товариствах в краю. У Львові відбудуться підчас вакацій змагання копаного мяча: „Дніпро"-Данціг — „Україна" Львів.

На загальних зборах 5-го травня вибрано почесними членами СУС. „Основа" в Данцігу його магніфіценцію ректора п. інж. Віктора Лучкова зі Львова і п. консуля полковника Клима Павлюка в Данцігу.

Поневолений народ, який вміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вязниці!

З концертової салі.

Перший концерт української симфонічної орхестри Муз. Т-ва ім. Лисенка.

Година 12 в полудне. Перед нами на естраді повна орхестра (около 60 музикантів). Саля заповнена. На естраду входить радник Дрималик і зачинає концерт короткою промовою, в якій підносить заслуги ініціяторів, спеціяльно заслуги і працю дірігента орхестри д-ра Ст. Людкевича, потім кінчить привітом для членів орхестри. Слідує перша точка програми „Сімфонія" D dur Вербицького. По кількох коротких ударах на струнах контрабасів, зачинають перші скрипки мельодію „Adagio", яка мило вражає нас своїм гарним звуком. Слухаємо і недовіряємо, чи се дійсність, чи дійсно Львів в так короткім часі здобувся на зложення сімфонічної орхестри. Та характер української мельодії, яку продовжають скрипки, переконує нас і дає потакуючу відповідь. Гарна несподіванка. Сімфонія Вербицького відограна в I. і II. части без закиду, робить дуже корисне враження на слухачах. Гарно вийшов музичний малюнок і як вишивки зіставлені у прегарний взір мило вражають наше око, так мельодії коломийкові у части II згаданої сімфонії на відповідно достроєнім супроводі прочих інструментів мило вражали наше ухо. Слідно було, що дірігент на підготовлення цего твору вложив найбільше праці. По скінченню сімфонії слухачі виявили своє вдоволення гучними оплесками а дірігентови вручено китицю цвітів. Думаю, що д-р Людкевич був вдоволений того дня зі себе, бо осягнув намірену ціль, якою було зорганізування сімфонічної орхестри.

Дальшими точками програми були „Сімфонія" G-dur Гайдна і увертюра „Hebridden" Мендельсона. Програма досить невелика, вистане на протяг одної години. І на інавгураційний концерт можна її приняти без застережень. Та якось трохи дивно, що на сімфонічнім концерті в салі ім. Лисенка поминено твори самого Лисенка. Думаю, що можна було заграти один твір Лисенка, хотяй би прийшлося поминути одного з чужих композиторів. Allegro spirituoso в сімфонії Гайдна відограла наша орхестра зовсім добре. Інтерпретація повна рішучости, що проявлялося головно у енергічних і смілих потягах смичкових інструментів, осягнула гарний ефект. За те не дописала друга часть Andante. Не було відповідного фразування, видвигання домінуючих інструментів, пластичного підчеркування і заокруглення мельодії. Через те Andante випало досить монотонно. Ліпше випало Menuetto і Finale, хотяй се послідне, помимо чистої інтонації недомагало в напрямі ритмічної рівности а перші скрипки постійно динамічно переважали.

В увертюрі Мендельсона були місця більше і менше удачні. Виведення самого твору було вдоволяюче, та не можна погодитися з динамічним переведенням поодиноких фраз музичних, головно при „crescendo" масовім. Ті місця характеристичні для увертюр могли випасти дуже гарно і викликати дуже гарний ефект, та нерізномірна градація стала на перепоні. Слід замітити, що масовий тон орхестри гарний і могучий, особливо гарно звучить голос перших скрипок і челістів — се доказ, що орхестра зложена з добрих і добірних елементів. Публика принимала кождy продукцію орхестральну овацийно, гучними оплесками, бо дійсно загальне враження було дуже корисне.

Трету точку програми попередили привіти і телеґрами з ріжних місцевостей, відчитані д-ром Волошином.

В. Безкоровайний.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Німецька відповідь.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Берліна: Німецьке правительство дасть відповідь у формі меморіялу, що буде коментарем до висланої тому кілька тижнів ноти для правительств антанти. Канцлер заявляє, що таксамо як чесний купець не може німецьке правительство змінити оферти, яка подала максімум цього, що воно може жертвувати, одначе меморіял передбачує ріжні платничі можливости. Вишлеться його до Анґлії, Італії й Японії, бо ці правительства зажадали від Німеччини пояснень у справі оферти. Зате Франція й Америка одержать меморіял у формі звідомлення. Німеччина хоче оминути так полеміку, щоби не загострювати положення. Меморія передбачує такий плян сплат: Німецькому правительству признається 4-літню мораторію, при переведенню малої міжнародньої позички, яка одначе не буде служити для репар. цілей, а для санацій німецьких фінансів і стабілізації валюти. Після скінчення мораторії Німеччина сплачуватиме свій довг у 36 річних ратах, кожня рата 1 і чверть міліярда. Загальну суму загарантовано би 500 міліонами в золоті з річних доходів німецьких держ. залізниць і дальшими 50 міл. зол. мк., загарантованих німецьким промислом і хліборобством, а вкінці сумами з мит, з горівчаного монополю і тютюневого монополю, який евентуально малося би ввести. Річну суму оцінюють на 30 міл. зол. Загальна сума винесе 80 міліярдів.

Нова нота анґлійського правительства Красінови.

Льондон. „Івнінґ Стендерд" довідується, що Красінови вручено нову ноту англійського правительства.

З Палестини.

Льондон. В. комісар Палестини іменував прибічну раду, котрої мандат треватиме аж до нових виборів. До законодатної палати Палестини на 12 членів ради вибрано 8 Арабів, 2 християн і 2 Жидів.

Мен Нейл про російсько-анґлійські взаємини.

Льондон. Підчас дискусії у палаті громад 30. м. м., на запит, які користи осягнула Англія з торг. договору з Росією, Мек Нейл іменем правительства заявив, що анґлійський промисл відніс мінімальні користи зі згаданого договору. Всетаки англійське правительство бажає гаряче, наскільки це буде можливо, не аривати згаданого договору.

Знищення телеґрафічної сіти.

Париж. З Обергавзена звідомляють про знищення телеграфічної сіти в околиці на просторі 6 км.

Довіря для італійського правительства.

Рим. Після скінченої дискусії парлямент прийняв більшістю трьох четвертих голосів буджетову провізорію, висловлюючи так довіря правительству.

Переговори з Ісмедом пашою.

Льозанна. У висліді переговорів союзників з Ісмедом пашою вже майже осягнено порозуміння в справі гарантій в користь чужинців у Туреччині. Перед уділенням окончної згоди на проектовану компромісову полагоду справи, делеґати союзників звернуться до своїх правительств за окончними інструкціями. Ісмед паша за цілий час переговорів виявляв вельми велику неуступчивість.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий записиж. перекладчик анґлійської та французької мови. 1—7

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (45.) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три уступи вступної статті п. з. „Нові володарі" та одну новинку в цілости.

— **Свято „Рідної Школи" в Станиславові.** В неділю, дня 3. червня відбудеться в Станиславові посвячення і закладення угольного каміня під будову дому „Рідної Школи" в Станиславові, при вул. 3. Мая ч. 18.

— **„Великодушний" Радехів.** Громада українського місточка Радехова, пожертвувала на днях 1.000.000 мп. на польський академічний дім у Львові. Чи не було там в міській раді нікого, щоб міг припинити цей жертовний розмах Радехова?

— **Продовження ватиканського собору.** „Нас Фрає Преесе" доносить з Риму: Зачувати, що папа з приводу ювілейного року, який припадає на 1925. р. зарядив продовження ватиканського собору, перерваного 1870. року вибухом німецько-французької війни.

— **Озвірілість садизму.** Львівська поліційна хроніка збогатилася рідким випадком садизму. Дві уличниці Зофія Романюк і Марія Мундзюк пішли з одним зі своїх гостий до „Народового готелю" при вул. Кам'янського. Тут споїли гостя, якому відтак запропонували буквальне порізання себе ножем, на що гість погодився. В результаті перша з них дала себе скалічити 13 разів в руки і груди, друга 7 разів. Рани виконані прецизно, систематично в формі довгих на 5 до 8 см. поясків. Щойно по такій дивній вакханалії, обі уличниці пішли на ратункове поготівля, щоби спинити кров. Одна з них приходила на цеж поготівля два тижні тому, з такимиж ранами на животі.

— **Вакаційна допомога для шкільної молоді.** Виділ Т-ва „Жіноча Громада" в Тернополі, що опікується також бідною українською молодю народніх і середних шкіл в Тернополі, бажає примістити в часі шкільних ферій кількананайцять бідних учениць і учеників, що потрібують відповідного відживлення і випочинку на селі. В тій ціли звертається з горячою просьбою до сільської інтелігенції, Вп. священиків і учителів, щоби на час ферій зволили приняти до своєї хати хочби одну бідну дитину і в цій справі зайдалегідь повідомили голову „Жіночої Громади" п. Антоніну Конрадову в Тернополі вул. Сенкевича.

— **Зі справ краєвого студентства.** На днях відбувся зїзд Ширшої Ради Профоруса, в якому взяли участь уповажнені представники 9 окружних Студентських Рад в краю, всі члени української краєвої Студентської Ради, делеґати фахових студентських установ члени контрольної комісії і делеґат суду Профоруса. Заінтересування зїздом було дуже велике, настрій поважний. На зїзді обговорювано станові справи в ріжних ділянок студентського життя та винесено такі постанови: З організаційної ділянки: 1) Зїзд Ширшої Ради Профоруса витає замір УКСРади обєднити студентство північних земель України тобто (Волині, Холмщини, Підляшя і Полісся) в одну спільну організацію зі студентством Східної Галичини з центром у Львові для взаїмної піддержки себе в станових справах та справах українського висшого шкільництва. 2) Зїзд Ширшої Ради Профоруса кладе натиск на як найтіснійше сконцентрування студентського життя і взиває всі екзекутиви українського студентства вложити в це як найбільше енергії і праці. З культурно-просвітної ділянки: 1) Зїзд Ширшої Ради Профоруса взиває УКСРаду, щоби доложила всіх старань до переведення ухвал останнього зїзду в справі навчання чужих мов дорогою закладання кружків для навчання тих мов і ведення в тому напрямі відповідної пропаганди. 2) Зїзд Ширшої Ради Профоруса взиває всі органи Профоруса до: а) до закладання спеціяльних бібліотек, а оскільки це неможливе, до гуртування студентів до бібліотек, які вже істнують; б) до держання сталого контакту з громадянськими культурно-просвітними організаціями та інтензивної помочи їм в їхній праці. 3) Зїзд Ширшої Ради Профоруса взиває всі органи Профоруса звернути пильну увагу на аматорські кружки і хори, бо при їх помочи можна вести дуже успішно культурно-просвітну працю. Де таких кружків і хорів нема, треба доложити всіх старань, щоби їх покликати до життя. В справі українського висшого шкільництва. 1) По вислуханню реферату про сучасне положення українських висших шкіл у Львові Зїзд Ширшої Ради Профоруса констатує, що зміна політичного положення краю не може в нічому змінити характеру дотеперішних культурних змагань українського студентства, яке вважає закріплення і розвій істнуючих своїх висших шкіл життєвою конечністю нації. На зїзді змінено давну назву Ширша Українська Краєва Рада (Шукерада) на Ширшу Раду Професійної Організації Українського Студентства. (Ширша Рада Профоруса).

— **Відчит про Україну на берлінськім університеті.** Дня 8. травня 1923 р. відбувся заходами Спілки Студентів Українців у Німеччині; чужинецького уряду німецького студентства та уряду для державного виховання, відчит д-ра Зенона Кузелі на тему „Україна, Край і Нарід". Відчит зібрав поважну кількість слухачів. Це перший від про Україну на берлінськом університеті, який остає досі під великим впливом Москалів. Зазначити треба ще й те, що „демократичне російське студентство" здирало плякати про цей відчит, які були поприбивані таки на самім берлінськім університеті.

— **Бандитизм в Китаю.** Хто думав, що бандитизм поширений найбільше в Польщі і большевії, той може не знав, що подібні відносини запанували тепер в „державі сонця" — Китаю. Бюро Райтера доносить з Ганкоу, що в околицях того міста появилася неподавно ватага бандитів в силі 1000 добре узброєних людей, які зажадали від міста 150.000 долярів контрибуції. Місто відмовило домаганню, супроти чого бандити почали правильну облогу. Про стан публичного безпечества в Китаю говорять, між иншими, факт, що кождий поїзд на лінії Пекін—Ганкоу має окремий вагон з залогою 70 людей зі скорострілами.

— **Страшна катастрофа в Кемдін.** В англійській місцевости Кемдік прийшло неподавно до страшної катастрофи, спричиненої пожежою театру, підчас якої згинуло кількадесять людей а кількасот віднесли тяжкі рани. Усі місця в театрі були заповнені дітьми та їх родичами і опікунами. Один з акторів вивернув на сцені горючу лямпу, в наслідок чого загорілися декорації. Протягом кількох хвиль полумя обняло цілу сцену. Публика, між якою було найбільше дітей, почала в п-

нічному переполоху добиватися до виходів, яких, як виявилося, було за мало. Одинокі сходи, які вели з театральної салі на вулицю, завалилися під тягаром стовпленої маси людей. Багато людей було ще в театрі, коли полумя обнимало цілий будинок, який і повалився. Дотепер добуто з під румовищ 42 дітей, 15 жінок і 16 мущин.

— **Спадщина.** В Бориславі помер дня 29. травня богатий аптикар Олександер Хомінський. Похорони відбулися 31. травня ц. р. До спадку управнені родини Хомінських і Коростенських. Бажаний поспіх, щоби непокликані людці не принесли шкоди спадкови. 2421 1-1

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна користь і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Вісти з краю.

Снятинщина.

Бо[illegible] адміністрації з українським культурним духом.

Одним з найчастіших проявів життя в наших читальнях „Просвіти" та „Січах" є аматорські вистави та свята в честь Шевченка та Франка. Староство вимагає внесення прохання на виставу двома тижнями наперед, але дозволу ніколи на час не вишле. Кожде прохання відсилає староство до станиці жандармерії. Командант кличе на станицю підписаних на прохання, каже собі предложити примірник пєси і поручає першому ліпшому постерунковому перечитати пєсу і видати осуд. Ця практика адміністрації доводить до цего, що читальні мусять підкуплювати жандармів. Не рідко стрінемо в касовій книзі читальні таку рубрику: „Жандарм за позволення представлення 2000 мп." (в минулому році). І тільки на тому тлі можуть бути „ясними" для нас заборони „Ой не ходи Грицю" (Белелуя), „Назар Стодоля" (Волчківці) а навіть комедії Фредри „Які хорі такі доктори".

Чортківщина.

Зразок громадської господарки.

Як усюди, так і в нас, у селі Білобожниці, наділено благодатю і настановлено „ржондового комісаржа", замість виборного начальника громади, в особі тутешнього анальфабета, Баньковского Войтіха, якого єдиною кваліфікацією на комісаржа є хіба його римо-католицький обряд. Громада наша невелика, особливших доходів не має кромі малих кавальчиків землі, яку придбала передвоєнна громадська рада. Отсі кусні ґрунту запахли нашим чотирьом латинникам і вони напосілися „правем чи левем" забрати півтора морґа такого ґрунту положеного недалеко церкви на римокатолицьку „плебанію". Баньківскі скликав прибічну раду зложену з 3 латинників і 3 Українців і жадав ухвали на віддачу ґрунту політичної громади римо-кат. церк. громаді з призначенням на „плебанію". Три голоси були проти того, а 3 лат-и за віддачею, отже Баньківскі рішив своїм голосом у користь латинників. Громадяне внесли рекурс до повітового виділу в Чорткові, злбжено в той самий спосіб, що наша рада, а цей написав посланіе до уряду громадського з радою вплинути на білобожницьких Українців, щоби згодилися подарувати згаданий ґрунт на плебанію, або бодай продати за 10 тисяч мп. (півтора морґа!). Громадяне, не лиш Українці, але й латинники, які ще трохи мають розуму й громадянського почуття, не згодилися на це, а вслід за цим, повітовий виділ у Чорткові затвердив ухвалу прибічної ради в Білобожниці й визначив 30 днів на рекурс до краєвого виділу. Громадяни внесли рекурс до краєвого виділу на час, а хоч від того часу минуло вже 6 місяців то рішення ще нема. І мн не тужили би за ним, якби в Малопольсце обовязувало якесь право, бо перед остаточним рішенням не то Баньковскі, але навіть правний війт повинен би здержатися з виконанням своєї постанови. Тимчасом у нас инакше. Сеї неділі (6/5 п. р.) Баньковскі, інтерпельований громадянами вікрикнув до них: „тепер наше (певно польське — прим. доп.) право, на нього ми чекали 150 років". Зачуваємо, що один місцевий пан вже винаймив той город за 30.000 мп. від латинського священника в Хомяківці. Громада схвильована й крайно обурена враз із латинниками не лише на Баньковского, але й на уряд і на малопольські порядки. Прм перебиранню города в посідання ким иншим ніж громадою може прийти до неприємних виступів зі сторони громадян. Щоби того всього оминути звертаємо увагу краєвого виділу у Львові рішити отсю справу якнайскорше і то в користь громадян, до чого краєвий виділ і так покликаний. тим більше, що згідно з обовязуючими ще у нас австрійськими громадськими законами не має права розпоряжати на вічність громадським майном „рожондови комісаж", хоч би він був і латинником. Бо, але про се не може знати анальфабет Баньковскі.

---

† Посмертні згадки.

О. Іван Рудницький, заліщицький декан, парох в Торському, помер дня 16. травня 1923. в 71 році життя в 45 священства. Покійний більше як пів віку „не для людей і не для слави", невпинно та широ трудився над релігійно моральним, політичним, просвітним та економічним подвигненням українського народу. Ще перед 25 літами переселився з парохії Висічка - Верхняківці, борщівського повіту, а досі там памятають Його як того, що вибудував пр[illegible]гарну церкву з тесового каменя, оснував чит. „Просвіти" та все провадив своїх виборців до голосування на українського кандидата, хоча контркандидатом бував якраз його колятор та товариш зі шкільної лавки ординат Чарковскі-Голіяскі. Двайцятьпятьлітня діяльність як пароха в Торському увінчалася не аби якими успіхами. Церква виправлена, чит. дім зі салею на представлення, один з найкращих в повіті, місцева кооператива! На Його заклик перебуваючі в Канаді Торчане присилають датки в долярах і Покійний при сій помочі закупив 4 нові дзвони до церкви. Йдучи за Його радами, місцеві селяне закупили велику часть землі при парцеляції двох місцевих фільварків. Нема, здається, української інституції будь товариства, яких Покійний не підпомагав би своєю лептою. Помер нагло. День Його похорону (19. травня) був днем величавої народньої маніфестації, в якій взяв участь цілий заліщицький повіт. В. Й. П.

ВЕЛИКА КІМНАТА в прекрасній гірській околиці з добрим здоровим харчем до винайму для молодих мущин. Зголошуватися негайно вул. Зелена 17, II. п. двері 6 від 3—6 по пол. 2420 1—1

ПАСІЧНИЧІ ПРИЛАДИ, як маски з віконцем, підкурячі з міхом, кліточки на матку, перегородову бляху, штучну вощину, вулії і пр. висилає за післяплатою А. ОКПИЦЬ і Ска, Львів, Осолінських 15, II. пов. (На жадання висилає цінники). 2416 2—2

БУВШ. СТАРШИНА У. Г. А. пошукує кан. посади в укр. інституції, підприємстві, маєтности і т. п. Ласк. лист. сторош. до Екеп. в-ноче. Гелляса, Тернопіль, Валова 2, для власн. пашп. 15.277 2412 2-3

Товариство для достав буд. — — — — „ДОМУС"
ЛЬВІВ, вул. Жовківська 79
2326 (давніше держ. склад Броди, біля церкви) 5—10
найдешевше продає детайльно і вагоново
дерево будівельне і столярське, папу і дахівку. — — — —
КУПУЄ: Деревостани соснові і дубові.

ОДЯГИ
мужеські
зі сукна і полотна

НАЙНОВІЩИЙ КРІЙ!
ШИЄМО ЕЛЯМОВІ!
КЕРНЕР
ЛЬВІВ ТРИБУНАЛЬСЬКА 6
власний дім.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В неділю, 3. червня 1923. проба Симфонічної Оркестри в малій салі Т-ва Лисенка о год. 9:30 перед полудн. Проситься о численну участь і точність. — УПРАВА. 2422 1—1

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також вправного соліцитатора пізнаючогося на табулі і вміючого писати на машині приймє зараз під корисними услівями адв. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6. Неузглядненї оферти будуть полишені без відповіди. 2353 6—6

Дрібні оголошення.

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонову поручає „Пільот" Батового 4. 1974 2-30

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громоводи, вікна до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефаніський Львів, вул. Вартатова (між вул. Рицерською і Коперніка. 2297 9-10

ПРОДАМ реальність в Тернополі, вільне помешкання, город. Відомість: Канц. д-ра Барана або Львів, Гофмана 20, склеп. 2413 2—3

ДО ВИПАДУ В ГОРИ потрібна зараз інтелігентна жінка, яка схотіла би зайопікуватися хорою. — Д-р Федак. 2419 2—3

Живіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Руського повітового задатк. стоваришення

„ЗБРУЧ"

зар. стов. з обм. порукою в ГУСЯТИН

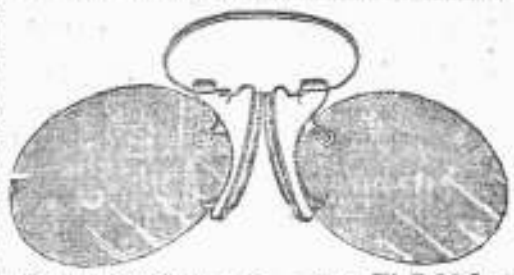
відбудуться в домівці гр.-кат. приходства в Гусятині, в четвер дня 14. червня 1923. о годині 10. перед полуднем зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання ревізійного звіту з переведеної ревізії Кр. Союзом Ревіз.
3) Рахунковий звіт про стан стоваришення.
4) Затвердження вибору членів Управи.
5) Зміна статутів в цілости.
6) Вибір членів Надзірної Ради.
7) Внесення членів.

На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів відбудуться того самого дня, о годину пізнійше, а тім самім льокалі і з тим самим посядком нарад другі Загальні Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів.

Гусятин, дня 17. мая 1923.

2363 3—3 НАДЗІРНА РАДА.

ОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ
від найдешевших до найдорощих у всіх родах. Сила Цайсса, Буша, Герца,
ЛЬОРНЕТКИ
полеві і театральні першорядних марок. — Заповлення з провінції полагоджується відворотно. 2-30

ЛЕВ АППЕЛЬ і Сна „У ЛЬВОВІ" Легіонів 1.
Телєф. 458. Адреса тел. Оптика Львів.

Кінотеатр „КОПЕРНИК"
висвітлює від вівторка 29. травня ц. р.
Інститут чесних дівчат
штука в 6. частях, яку по мистецьки режісерує **Зельнік.**

Кінотеатр „МАРУСЕНЬКА"
висвітлює від вівторка 29. травня ц. р.
Кабарет під лиликом
сензаційну драму на 6 дій повну еротичної пікантерії і елєгантної — — — — фінезії. — — — —

Заредакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 47 (9.928). Львів, неділя 3. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1'600 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мк. Зміна адреси 100 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 1. червня 1923.

Від слів до діла. За останні два в половиною місяця наша суспільність перевела велику роботу: в звязку з новою ситуацією, яка утворилась після вирішення справи Східної Галичини Радою Амбасадорів 14 березня, відбулась переоцінка політичних вартостей, перешиковано ряди, намічено нові пляни і нові завдання національної роботи відповідно до потреб біжучого моменту.

Ця необхідна й конечна робота в головних рисах являється закінченою. Крайна пора й потреба виникає отже приступити до переведення намічених плянів й завдань в життю, перевести їх в народні маси, абстрактні формули перетворити в живу дійсність.

З сумом приходиться констатувати, що в цій области, в обсягу практичної нашої роботи не все у нас мається гаразд. Наша суспільність ще й досі не може остаточно позбутись тих настроїв, тієї психози пасивізму, які такими характеристичними для нас були останні роки. В тій практичній роботі, яка для нас зараз має таку національну вагу, яка мусить створити серед наших народніх мас міцні матеріяльні й культурні підвалини для дальшої боротьби й дальших осягнень, зроблено нами дуже мало. Диспропорція між тим, що робиться і що мусить робитись, являється прямо вражаючою. Не пробудилась активність серед ширших верств нашої суспільности. Намічені шляхи й напрями, які від тепер являються обовязковими в нашій роботі, ще й досі лишаються в значній мірі лише паперовими постановами, гарними, нездійсненими побажаннями. Не вважаючи на проголошення єдиного фронту для всіх українських земель, що перебувають під Польщею, китайський мур, який існує між Галичиною і Волинью й досі лишається непорушним; коли не можна бути максималістом й згодошувати наївні претенсії знищити за два місяці те, що утворювалось протягом десятиліть, то в кожнім разі можна й треба вимагати, щоб вже було приступлено до виробленя практичного пляну цієї роботи, щоб розпочато заходи для її організації. Але в цій галузі, як й в багатьох инших, справа далі благочестивих замірів, якими вибруковано ціле пекло, не пішла.

Ніякі посилання на наше важке становище, на наші матеріяльні злидні, на наш брак людей, не можуть бути взяті під увагу, не можуть бути визнані за виправдуючі. Вороги нашої нації і на Сході й на Заході уживають тепер найбільш радикальних й рішучих заходів, щоб звести нас на становище парій, щоб нас винародовити й асімілювати. Максимального напруження національної енергії треба зараз для того, щоб ми цей ворожий наступ, що йде з усіх боків, відбили без шкод й втрат для нашого національного стану посіданя. Кожний втрачений день в організації нашої національної роботи може загрожувати нам в майбутньому необчисленими шкодами.

Загальне міжнародне становище в даний момент, є о стільки хитким й невиразним, що можливість ситуації, в якій ми мусимо виявити максімум організованности й активности, являється в високій степені імовірною. На разі, коли ця імовірність стала би реальним фактом, вступлення нас в неї з нашим теперішнім організаційним багажем, з нашими теперішніми силами і засобами, могло би знову дати катастрофальні наслідки.

Почуття відповідальности перед своїм народом, свідомість обовязків, які накладає на наші плечі сучасна хвиля мусить підказати нам необхідність позбутись всієї нашої оспелости й пасивізму й стати до національної роботи — політичної, економічної і культурної — серед наших народніх мас. Бо час не жде. Перемога лишається не за тим, хто байдуже чекає подій, але за тим, хто працює активно й провадить боротьбу. *В. С.*

Експозе през. мін Вітоса.

Варшава. (ПАТ.) На засіданні сойму 1. ц. м. през. мін. Вітос виголосив експозе, в якому м. и. говорив, що його правительство опірається на довірю сторонництв, які поручили тому правительству здійснення очерченої програми. Хоч основою правительства не є довіря всіх сторонництв, правительство стоїть на загально державнім становищі, не вважає себе партійним. А хоч оперте на польській більшости, то далеке є від шовінізму у відношенні до національних меншостей. Правительство знає, що вся суспільність домагається порядку і спокою, тому не толеруватиме ніяких нелєгальних організацій, що силою мали би рішати важні державні питання або політичну боротьбу сторонництв мали би заступити терором. В области заграничної політики ступатиме правительство шляхом мирного співжиття зі всіми своїми сусідами, рівночасно стоючи на сторожі суверенности й інтересів держави. З Францією затіснилися взаємини Польщі, побут марш. Фоша в Польщі, це вислів реальної співпраці Польщі з Францією. Польсько-англійські взаємини розвиваються вельми корисно, з Італією лучать Польщу вгляди не лише цивілізаційної і політ. але й економ. натури. Правительство стремітиме до зближення також з ин. державами, а головно з Бельгією, Японією й Зєд. Державами, а також з державами, що повстали на румовищах центр. держав. Бажаючи з Німеччиною вдержати коректні взаємини боронитиме Польща своїх прав опертих на версайльськім договорі й історичних правах. Супроти Росії Польща все ще є в хаосі повному тайн. Польща бажає зреалізування заключеного з Росією мир. договору. Одначе Росія не хоче сповнити своїх зобовязань а своїми вчинками перешкоджує нормальному політичному і економічному співжиттю. — В ділянці адміністрації правительство, головно на окраїнах стремітиме до зєдинення діяльности органів ріжних адміністраційних галузей і до якнайскорійшого управильнення автономного устрою. Старатися ме збільшити доходи скарбу, введе золотий мірник. Хліборобство як основа і сила народу тішитисяме спеціяльною опікою і помічю держави. Безпроволочно зачне правительство праці для здійснення земельної реформи, застерігаючи собі зміни проєктів цієї реформи попереднього правительства. Парцелєція має виносити щонайменше 400.000 моргів річно. В шкільній области заопікується фаховими школами. Як у кождій ділянці, так і на полі шкільництва узгляднюватиме потреби і справедливі домагання національних меншостей. На полі управи виміру справедливости є на першому пляні упорядкування правного стану на східних окраїнах держави. Правительство виходить з заложення, що добро держави вимагає, щоби якнайширші круги населення жили в добробуті і спокою і були привязані до власного краю. Це станеться тоді, коли держава рядом реформ забезпечить горожанам зносні услівя істнування під екон. і сусп. оглядом. Правительство сподіється, що оперте на прінціпах справедливости, далеке від усякого імперіялізму зуміє спрямувати здібности польського народа до співпраці з иншими народами для власного, яснішого майбутного і добра людства.

Приїзд румунської кор. пари до Варшави.

Варшава. „Газ. В.": Румунський король і королева приїдуть до Варшави 24. ц. м. о год. 10'40 рано. Їм товаришитиме мін. закордонних справ Братіяну. У Варшаві побудуть кілька днів. Мабуть відвідають і инші міста Польщі.

Турецькі устушки.

По зайомленням „Тамп-а" в наслідку приватних переговорів між Ісмедом пашею й італійським делегатом, турецька делегація рішена зречися з домагання прилучення до Туреччини італійських островів Кастельо Ріцо. Турецькі власти мали також згодитися на відновлення філій грецьких банків в Цяргороді під контролею турецьких властей.

Анґлійці кидають Дарданелі.

Берлін. По донесенням царгородської преси Анґлійці почали приготування для евакуації Дарданелів.

Анґлійсько-совітський конфлікт

Концентрація англійської фльоти на морях що межують з Росією, викликала в совітських республиках затрівоження. Совітський уряд оголосив строге поготівля червоної фльоти.

Соціялістичний конґрес в Гамбурзі.

Новий соціялістичний Інтернаціонал.

Міжнародній робітничий конгрес, що відбувся в Льондоні в р. 1864, вирішив заснування Міжнародного робітничого Союза. З цею думкою вже від давна носився Карло Маркс, проголосивши вже в р. 1848 в Комуністичному Маніфесті основне гасло: „Пролєтарі усіх країн, єднайтеся!"

Міжнародній робітничий Союз був першим соціялістичним інтернаціоналом, який одначе через переслідування його сторонників і через розбіжні тенденції його провідників розвязався уже в р. 1876.

Під кінець 80-тих років головно заходами Вільгельма Лібкнехта заснувався другий Інтернаціонал. На той час припадає найбільший розвиток соціялізму. Особливо зростає він в Німеччині, де після знесення в р. 1878 тзв. „Sozialistengezeiz-y" під проводом таких визначних маркситських діячів і теоретиків, як Лібкнехт, Бебель, Кавцкі і ин. соц.-демократична партія починає грати визначну ролю в громадському житю і парляментарних установах.

Одначе й другий Інтернаціонал мимо розвитку соціялізму у всіх краях і державах не виявив такої сили, щоби не допустити до вибуху світової війни, а що найменше не допустити до зірвання міжнародньої солідарности. Після війни зявилися нові проблєми, до розвязки яких не був підготований соціялізм. Російські ліві есдеки, популярно названі большевиками, а в останньому часі офіціяльно комуністами, кинули клич всесвітньої соціяльної революції. Вони потоптали національні гасла і насильно здавили національну революцію на Україні і в Грузії. На другий день після війни робітництво стало більш радикальне. Поміркований соціялізм втратив — здавалося — грунт під ногами. Другий Інтернаціонал перестав істнувати. В Німеччині відлучилися від нього тзв. „незалежні соціялісти", а за ними пішли й соціящісти инших держав та країн.

Цей розлам використали большевики. В Москві склався Третій Інтернаціонал. До нього приступили комуністичні або співчуваючі комунізмови партії Европи, одначе з деякими застереженнями. Та Москва відкинула всякі застереження, приказуючи повинуватися своєму диктатови. Московського Інтернаціоналу не признали зовсім німецькі „соціялісти більшости" („Mehrheitssozialisten") і англійська „Labour Party". Згодом відсунулися від московських комуністів деякі співчуваючі їм соціялістичні партії. Посередні соціялістичні групи, головно за почином д-ра Фрідріха Адлєра після конференції у Відні основали в р. 1921 новий Інтернаціональний робітничий Союз, названий другим і пів Інтернаціоналом. Його завданням було усунути непорозуміння між другим і третім Інтернаціоналом та підготовити їх злуку. Одначе небавом розвіялися ці надії. Одночасно англійська робітнича партія обстоювала відновлення другого Інтер

націоналу або заснування нового, незалежного від Москви.

Ці змагання довели до скликання на день 21. травня ц. р. Міжнароднього соціялістичного конгресу в Гамбурзі, в котрім взяли участь всі соціялістичні угрупування за виїнятком комуністів. Передтим зліквідовано й розвязано другий і пів Інтернаціонал.

В нашому органі було вже подане повідомлення про хід гамбурського конгресу. Для його повноти годиться згадати про участь в ньому української делегації та про її декларацію, яку предложено на мовах англійській, французькій і німецькій. Декларацію підписали іменем У. С. Д. Р. П.: О. Безпалко, Г. Бочковський, І. Мазепа, Б. Матюшенко, М. Матюшенкоі д-р В. Старосольський.

Витаючи утворення нового Соціялістичного Інтернаціоналу, декларація вказує, що його завданням має бути не тільки виставлення гасла про „право кождого народу на самовизначення", але також переведення боротьби за радикальну ревізію цих договорів, на яких тепер спирається поневолення багатьох народів. Зважиши, що теперішний московсько-деспотичний уряд провадить на Україні безпощадну економічну експльоатацію та кривавий національний терор на Україні, в Грузії і инших завойованих краєнах, зважиши, що населення тих країн просто виставлене на голодову смерть, українська делегація домагається, щоби конгрес як найрішучійше напятнував таку політику большевиків. Так само конгрес повинен забрати голос в справі вирішення долі Сх. Галичини і инших українських земель. Декларація підкреслює, що до часу позитивного вирішення української проблєми постійно істнуватиме непоборна перепона в реалізації правдивого демократизму у Сх. Европі. До декларації долучено короткий огляд про Україну, помищений на двох сторінках, одначе незвичайно ясно і ядерно. Цей огляд взагалі повинен бути зразком, як для чужинців, необзнайомлених зі справою, повинні бути редаговані подібні огляди.

Гамбурський конгрес закінчує період хаосу в соціялістичному світі і проти комуністичного московського Інтернаціоналу ставить одноцілий Соціялістичний Інтернаціонал.

Д-р Я. Олесницький.

Комуністи про гамбурський соціялістичний конґрес.

Комуністична преса дуже незадоволена соціялістичним зїздом в Гамбурзі.

Орган російських комуністів „Правда" пише про зїзд в таких виразах:

„Загальний фон цього конгресу має характер абсолютної категоричної яловости й безпорядности, яка прикрашується потоками балаканини. Особливо характеристична на зїзді позиція наших меншевиків, які в своїй тупоумности ще й досі вважають себе представниками меншевиків".

Не менш різко висловлюється про зїзд й орган тзв. галицької УСДП. — „Земля й Воля".

В н пише:

„Зєднання 2 і пів Інтерн. з II. Інтерн. є тільки виясненням своєї ситуації робітничої кляси, якщо до цього хочби мала частинка робітництва могла вірити хочби й в дрібку революційности вождів з 2 і пів Інтерн., то цей гамбурський конгрес мусить справити цю ошибку, яка в своїй консекванції й принесе великі шкоди робітничій клясі. Та на щастя ті ілюзії пройшли — ситуація прояснена. Зникли вже ці слиняві революціонери, як самостійний чинник в політичному життю робітничої кляси, остались з одного боку, ті що чинами доказують працюючим масам їх правдивий шлях визволення, з другого боку гидкі зрадники пролєтарського визволення, низькі слуги буржуазії. Вибір для пролєтарської кляси ясний. І в тім власне користь для робітничої кляси в гамбурського конгресу".

Совіти готуються до в'йни?

С ріпавки червоної армії.

Кореспондент „N. W. Journal" доносить з Москви, що головне командування червоної армії і революційна рада в Москві починила на днях деякі старання, щоби в червоній армії проголосити стан поготівля. В Москві відбулася нарада червоних комендантів, на якій стверджено, що совітським республикам грозить нова небезпека тому, що уряди західних держав порішили зліквідувати совітську владу в Росії. Зроблено приготування для мобілізації червоних військ. Поріщено зміцнити комуністичну, противоєнну агітацію в Польщі і Румунії, збільшити залогу над чорним і балтійським морем та на кордонах Польщі і Румунії.

Заява Троцького.

„Руль" доносить, що на останнім засіданню воєнної совітської ради Троцький заявив: „Франція позичила Польщі великі суми грошей, а Польща зобовязалася ужити їх на воєнні цїли. Польща розпочала реорганізацію артилєрії і технічних віддїлів. Польща зброїться горячково, а це приневолює і нас узброїтись. Польська армія стає кольоніяльною французькою армією у середній Европі. Але ми маємо надію, що червона армія перекреслить пляни Поанкаре і узброїться коштом Франції, здобуваючи від польської армії французьку зброю".

З польських справ.

Вінцентій Вітос, шинкарський помічник, премєр Річипосполитої Польської.

У „Хвілі" находимо коротку, але ядерну й аж надто характеристичну біографію нового премєра Річипосполитої Польської. Вінценти Вітос родився в селі Вершхославіце під Тарновом; там же скінчив сільську народню школу; потім служив у місцевого шинкаря як його помічник. Від 1908 р. посол до галицького сойму, а з 1914 до австр. парляменту. В 1919 р., як посол до варш сойму, став головою посольського клюбу ПСЛ. Пяст. В 1920 р. був покликаний до Ради Оборони Держави, після чого стану на чолі коаліційнсго уряду; в одставку пішов у вересні 1921 р. Як бачимо: нища сільська школа й шинкарська практика та широкий „розмах" у підшукуванню патріотичного поля діяльности нпр. при масовому експорті кабанів вистарчає не тільки для вискання довіря, й голосного імени у власному й кількох дооколичних селах, але й для — добуття портфелю премєра держави.

Свині й пясто-хєнська угода.

Під таким наголовком читаємо в „Курєрі львовскім" буквально: „Славетні политичні свині" не сходять з денного порядку. Як оповідають у Варшаві, одною з точок пясго-правого союза, є, хто-зна чи не фундаментальною: таємна „свинська" клявзуля. На її підставі експорт кабанів мав би стати фактичним монополем Пяста. Свині як підвалина політичної ідеольогії — це досіль незнана справа".

Неофіціяльні спроби Німеччини зблизитись до Анґлії.

В останніх днях кружляли в політичних і господарських колах Льондону ріжні фантастичні відомости про далекойдучі заходи німецького уряду завести з анґлійським урядом переговори в тім напрямку, щоби визначити зачїпні точки для найблизшої німецької ноти, яка моглаб стати базою для переговорів з цілою Антантою. Підчас засідання палати громад в середу ц. м. випадок відкрив рубець дипльоматичної таємниці. Засідання палати громад тревало безперервно від 3-ої години по пол. до 6-ої год. зранка й не дозволило віддалитися також трьом послам із групи промисловців; тих трьох послів бачили, як вони конферували в кульоарах парляменту з кількома приїзжими Німцями.

В звязку з цим виявилася підстава до таємничих поголосок про тайні анґльо-німецькі переговори. З кінцем минулого й початком біжучого тижня один член високої німецької аристократії, колишній амбасадор, який має великі звязки з анґлійськими аристократичними колами, завів розмови зі своїми впливовими анґлійськими приятелями на тему доповняючих анґлійських коментарів щодо можливої нової німецької ноти. Цей дипльомат виїхав на кілька днів до Берліна і з кінцем цього тижня має продовжувати в Льондоні свою необовязуючу розмову. Незалежно від цього в Льондоні провадив переговори директор одного берлінського банку з банковими колами з Ціті про умовини, під якими Німеччина моглаб отримати

ІЛЬКО БОРЩАК.

З нагоди роковини смерти Гетьмана Орлика.

(26. травня 1742.)

„Nostra sunt meritis ora minora tuis".
(Ovid. Trist. I, 6, 30).

Сьогодні минає рівно 181 літ від дня смерти Пилипа Орлика в Ясах. Нині вперве на сторінках українського та взагалі якогось органу є змога подати певний рік і день скону гетьмана. Родинний архів маркізів Дентевилів у Франції, нащадків Орлика, який мені пощастило знайти, переховує формальний акт про смерть гетьмана, не залишаючи жадних сумнівів що до менту цієї смерти.

Отже сьогодні по всіх кутках нашої землі кожний Українець повинен зібрати думки й згадати геройську постать національного полководця і невтомного оборонця прав і чести України.

Важко в короткій часописній замітці схарактеризувати життя та діяльність цієї незвичайної людини. В инших місцях прийшлось мені дати матеріяли про діяльність гетьмана Орлика, і як обставини дозволять, сподіваюсь колись докладно обговорити цю тему.

Нехай дозволено буде мені сьогодні, в роковини Орликівської смерти, в перший раз, коли ці роковини стають відомими, лише загадати політичного проводиря й цікаву людину, якою він був.

Роля Орлика досі — можна сміло це сказати — була абсолютно невідомою й зовсім не оціненою в нашій історіографії. Писали про нього взагалі небогато, а те, що написали, краще не згадувати; настільки воно не відповідає фактичному станові. Під впливом демагогічної пропаганди царського уряду ще з часів Петра — російські та українські історики російської школи зробили з Орлика і „мусульманина", і „католика", і „лютерянина" (все це одночасно!) і „зрадника", і „ката", і „божевільного". Знов таки Поляки змальовують його „вірним підданим Річипосполитої" його, який мріяв лише про Соборну Україну. Щодо невтральних чужоземців, вони, як наприклад, Альфред Єнсен ставлячи високо Орлика, як людину, ставляться легковажно до його політичної акції, особливо в її конкретних наслідках.

А тут ще примішалась геніяльна, але наскрізь неісторична „Полтава" Пушкина, щоби остаточно вбити в голови 30-мілїонового народу Великої України, який проходив російську школу, постать Орлика з обличчам „злого ката".*) Уявіть собі ката, який писав би „В мому страшному життю, коли у мене залишилась надія тільки на Господа Бога у великих рядках мудрого Данте я знаходжу відвагу й утіху"..

Пора вже оцінити як слід Орлика; не був він „фантастом" а тверезим політиком, чудовим дипльоматом, патріотом з певною ідею і зручною тактикою: 32 роки працював на користь Суверенної Соборної України і для цього використовував дипльоматично майже всі істнуючі тоді держави; вів переговори і наблизився до імператора Еспанії, Франції, Голяндії, Англії, Венеції, Туреччини, Швеції, Польщі і навіть Росії. Він перший поставив як слід українську справу в Европі на міжнародньому правному грунті.

Не вільно думати, що вся Орликівська акція була лише фантастичними безгрунтовними проєктами емігранта, відірваного від краю. Орлик сам був рішучим ворогом такої акції і в переговорах з Портою висловив клясичну фразу „Dux extra Patriam de Patria nullo modò tractare potest" — не може жадним чином полководець поза краєм трактувати про край"; — оце мудре правило Орлика варта було би памятати всім нашим державним мужам на еміграції!

Гетьман навіть після остаточного залишення України в 1711 р. спірався на Запорожців, скількостю в 60 тисяч під кримською опікою і що важнійше, мав — як це видко з невиданих документів — постійні взаємини з українськими патріотами в Гетьманщині.

Акція Орлика за кордоном мала велике значіння для краю. Полекшення режіму на Україні в 1727 р, і обрання гетьманом Апостола, це безпосередні наслідки Орликівської праці за кордоном. Російські представники за кордоном доносили свому урядови про зріст в европейських дворах зацікавлення Україною і Москва — по своїй звичайній методі зараз-же дала вибрати гетьмана; тому то на суасонському міжнародньому конгресі, коли Орлик виставив українську справу, московський делєгат Головкин міг зауважити „що Україна знаходиться при своїх старих свободах і керується вибраним вільними голосами гетьманом" і значить „акція Орлика є зрадницька й бунтарська". Тому то московський уряд так розреклямував по всій Европі „вільні" вибори гетьмана Данила Апостола, про які царська пропаганда навіть видала в Берліні в 1727 р. книжку „про вибори нового гетьмана козацького Данила Апостола з коротким описом його життя"*), а французький представник у Петербурзі Маньян прямо в реляції до уряду вважає, що „Данило Апостол був обраний гетьманом, бо рух козаків в Туреччині (Мазепинів) турбує уряд в Петербурзі"...

На Україні знали про цю ролю Орлика і коли мовчали, то причи-

*) Про Орлика і Данта див. мою розвідку в „Українській Триб." з 1922 р.

*) Nachricht von der Wahl des neuen Feldherrn der Kosacken Daniel Apostel nebst dessen kurzgefasster Lebens-Erzählung. Berlin. 4°.

в Льондоні й Нью-Йорку позичку. Німецькі делегати пропонували англійським банковцям і промисловцям переїхатися по Німеччині й особисто переконатися про платну платність Німеччини. Англійці рішуче відмовили.

Англійський уряд оголосов офіціяльну заяву, що англ. урядові кола не були повідомлені про присутність в Льондоні якихнебудь німецьких офіц. делегатів для переговорювання з англ. урядом у реверапійній справі.

Кореспондент „Н. Фр. Прессе" не подає від себе ніяких коментарів, на скільки німецькі спроби навязання сепаратних неофіціяльних переговорів з Англією мають виглядн на зближення тих двох держав, чи, навпаки, німецька дипльомат я зазнає поразку у такій першорядній справі.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
перенїс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коссюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Господарська виставка в Празі.

Як і кожного року, відбулася в Празі господарська виставка, що продожувалася 6 днів (від 16.—21. травня 1923 р.) Хоча в порівнанню з минулим роком виставка значно менша і слабша по своїому змісту, але своєю цікавістю притягнула вона всеж таки широкі хліборобські маси, не тільки чехословацької республіки, але й инших країн Европи. Молода республіка сміло могла погордитися своїми здобутками на полі господарства. Виставка доказала, що чехословацька республіка нетільки високо індустріяльна країна, але й під оглядом сільсько-господарської культури завойовує собі одно з перших місць в Европі.

Виставка вповні відбивала чехословацьке господарство у всіх галузях. Починаючи найновіщими винаходами сільсько-господарських машин та приладдів, і кінчаючи наглядним доказом виховування домашньої худоби, виставка знайомила глядачів зі всякими здобутками чеського господарства.

Міністерство публичної праці, при помочі рисунків, моделів, діяграм і т. д. знайомило про каналізацію рік Велтави і Лаби, та про инші праці. Міністерство хліборобства в дуже великому відділі зосередило не тільки докази високої аграрної культури, але й анатомічний звіринний музей, взірцеві будинки хлівів, сушарень, клунь і т. д., потім докази з управою землі при помочі штучних навозів і без них. Пасішницький відділ показував найновіщі здобутки в обсягу бжільництва. Державний відділ тютюнового монополю дав не тільки докладні відомости про управу тютюну в Ч. С. Р., але тут-же в салі працювали дві машини, які на очах глядачів робили цигари та папіроси. Відділ „Кольонізаційної акції" при помочі діяграм, статистики, моделів і фотографій знайомив всіх про життя чеських кольоністів хліборобів поза кордонами республіки. Окремі кіоски виставляли ловецьку аброю, картини, найновіщі винаходи в области лісівництва, управи винограду, садівництва, ткацтва, гаптування і т. д. Тут-же для порівнания були виставлені і сільсько-господарські приладдя найдавніщих часів (плуги, борони) і найновіщі винаходи.

Величезна кількість расових коней, корів, свиней, овець і кіз, плеканих так спеціяльними установами, як і окремими господарями, притягала своєю цікавістю багато глядачів.

На подвіррі військове міністерство виставило цілий ряд вантажних автомобілів.

Окремий відділ Словаччини відріжнювався, окрім своїх експонатів, теж і цілою групою парубків та дівчат в національних ярких одягах, з власною орхестрою. Цікаві виставлені Словаками національні орнаменти, праця школярів народніх шкіл, від 9—12 літ.

Підкарпатська Україна в досить невеликому відділі, знайомила головно про новіщі здобутки на полі освіти та культурного господарства. Навіть з дрібних діяграм, фотографій і взірців — ця відстала країна нашого народу переказувала про великі природні свої багатства та давала запоруку великого розвитку у всіх ділянках в майбутньому. Але на жаль, злобна рука „істінно русских" опікунів Підкарпаття всі написи виписала російською мовою і Підкарпатська Русь скорійше представляла „русскій" народ, якого все таки на Підкарпаттю, помимо всіх зусиль „истинних" — немає.

Були на виставці й два українські відділи. Це відділ Українського Громадського Комітету в Ч. С. Р., та Української Господарської Академії в Подебрадах.

Український Гром. Комітет в докладних діяграмах знайомив глядачів з цукровою і вугільною промисловістю на Україні, а також про инші природні українські багатства. Була ще подана схема української еміграптської організації в Ч. С. Р. Український Гром. Комітет з усіма його підвідділами та діяграма праці і коштів У. Г. К. за 1922 р. в области організації, освіти, допомоги емігрантам, кількости емігрантів і т. д. Окрім цього були виставлені видання У. Г. К. та вишивки і моделі українських сільсько-господарських приладів, а також ріжні книжки.

Українська Господарська Академія виставила свою працю за І. семестр навчання. Окремо, в діяграмах були подані відомости про працю відділів: лісного, інжинєрного, кооперативного, а також видавничого товариства і т. д. Тут же були виставлені деякі праці студентів У. Г. А., потім вишиваки, видання та фотографії.

Біля обох українських відділів зупинялося багато публики, яка цікавилася ріжними галузями праці української еміграції, та широко розпитувала про все присутніх у відділах Українців.

Москалі фігурували теж у двох відділах. Перший — це емігрантська московська організація „Земгор", та московське аграрне бюро „Господарської Єдноти", яке виставило перш усього багато фотографій — не так з Росії, як з ріжних московських емігрантських центрів (Константинополь, Болгарія, Югославія і т. д.) Решта — все діяграми та мапи. Між иншим, на мапі московської „Єдноти" збереженa по всім правилам „єдіної-неделімої" — давня, дореволюційна офіціяльна Росія. Там і Київська, і Полтавська, і Подільська губернії — Росія. (Укрпрес — Прага).

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (46) число „Діла" сконфісковано за деякі місця дописі з Чортківщини.

— **Сьвятковий памяти Юрія Отмарштайна.** Завтра в неділю о 12. год. в пол. відбудеться у Преображенській церкві поминальне богослужения за душу бл. п. начальника штабу корпусу Січових Стрільців, полковника ген. шт. Української Армії Юрія Отмарштайна. Рік тому, в ніч з 2. на 3. травня 1922. р., гнебно вбито Полковника недалеко табору інтернованих Щипюрно. Слідство, ведене польською владою не оголосило висліду своїх доходжень і таємниця осталась таємницею. На завтрішне сумне свято повинні явитися не тільки всі приятелі й товариші збруї Покійного, але всі громадяне, які вміють шанувати память справжніх патріотів, що єдиною метою свого життя поклали справу активної боротьби за визволення свого народу.

— **Із вшехпольської тактики.** В збаражськім повіті ходять жандарми по громадах і українських парохіяльних урядах і предкладають до підпису і прибиття печатки два аркуші паперу, вложеного один в другім. На однім боці верхнього аркуша є заява: „Oświadczamy się za utworzeniem rz.-kat. biskupstwa w Tarnopolu"; друга сторона тогож аркуша чиста, а на другім аркуші щойно кажуть прибивати печатки. Зразок такого документу прислано до нашої редакції, як доказ вшехпольського цинізму і безличности.

— **Нагий суд у Варшаві.** На днях перед нагим судом у Варшаві стане Нівіньскі, обвинуваченій у вбивстві віцепрезеса головного земського уряду Олевінского.

— **Родина Достоєвского в нужді.** Закордонна преса доносить, що родина геніяльного російського письменника Достоєвского найшлася в страшній нужді. Син Достоєвского помер наслідком голоду. Жінка сина Достоєвского живе на Криму в голоді.

— **Зїзд польських психіятрів** відбувся у Львові минулого тижня. Ухвалено організувати більшу кількість психіятричних клінік з огляду на те, що умові недуги в Польщі поширюються щораз більше.

— **Арештування американського письменника.** В Нью Йорку арештовано відомого письменника Аптона Сінклера. Його обвинувачують в комуністичній агітації і в коншахтах з большевиками.

— **Парубоцька буйність.** В Сеняві пов. Бібрка парібок Михайло Козак посварився на весілю з Олексою Шевчуком і побив його так дрючком, що той помер на другий день. Буйного парубка враз з його товаришами арештовано.

на була не в чому иншому, як у жаху перед бироновськими агентами. Але тайком писали до нього: Ви як вогонь нашої вільности, що жевріє досі. Всі наші думки йдуть до Вас". Папері не заховали нам прізвищ тих, що надіслали вище зазначений лист до гетьмана через Нахимовського в Квиму, але французький конзуль у Криму Лянсей бачив тих старшин, „які прибули з України і оповідали про те, що память Орлика відома і шанується ясіма справжніми козаками"...

А щодо зовнішнього фронту, то тут роля Орлика надзвичайна і гігантська. Треба би написати кілька томів про дипльоматичну акцію Орлика. На протязі 32 років він був единим захисником національних інтересів України в Европі. Без нього по полтавському погромі швидко забули би про Україну. Він своїм особистим характером „мав талант чарувати людей" своїми переконаннями і зробив те, що европейські уряди не забували брати під увагу Україну в своїх політичних обрахунках. Він перший раз поставив українську справу на міжнароднюму конгресі (Суассон).

Европа не могла не поважати націю, представник якої був „шляхетним", „чудом освіти", „енергійним воякою", „відданим союзникам" і т. п. Не шукайте про це в тогочасних виданнях; вони мовчать про це. Акція Орлика була дипльоматична, значить, таємна; жив він завжди під загрозою московських представників — і тому тільки в архивах можна знайти сліди його діяльности. Але найважнійший твір XVIII. в. про союзника України „Карла XII." Вольтера, який на протязі пів століття панував в інтелєктуальній Европі, на сторінках, що торкаються до України обовязаний інформаціям Орликові. Так, це тут у перший раз можу це сказати: недавно найдені мною папері в тому-ж замку Дентевілів яскраво свідчать про те, що матеріял для своїх сторінок про Україну і Мазепу Вольтер дістав між иншим від гетьмана через Григора Орлика, тоді в Парижі. Ось цим пояснюються рядки Вольтера, повні симпатії до України.*) Орлик був справжнім ідейним автором фрази „Україна завжди прямувала до свободи" Вольтера, яка обійшла весь світ, бо „Історія Карла XII." є перекладена майже на всі мови. Звідсіль пішло зацікавлення Мазепою в Европі і Кулєр, Гюго, Байрон, Вогюе, Словацький, не кажучи вже про инших, всі вони прийшли до свого сюжету через Вольтера. І так Орлик віддячився свому „протекторові і добродієві" Мазепі, до якого заховав пієтизм на все життя. Мало того, Вольтер вплинув і на „Історію Руссов" у характеристиці Мазепи; яка дивна доля, що через „Історію Руссов" Орлик міг подати українському загалові кілька прихильних рис Мазепи, тоді „проклятого" в народі, О, як би Орлик знав це! Яка би це була радість для нього! „Мій батько володіє всіми паперами гетьмана Мазепи і може освітлити як слід союз його з королем Карлом XII., про який московський уряд розповсюднював в Европі стільки брехні і вигадок"; так писав Григор Пилипович Орлик до французького міністра закордонних справ Шовелена. І дійсно, Орлик уважав одним зі своїх завдань оповідати Україні і всьому світові про справжні наміри Мазепи, ніби передчуваючи, як нащадки зломлять та знівечать ідеї Мазепи. І він робив це в славетній Харті 1710 р., автором якої він є, і в свому маніфесті до европейських урядів від 1712 р. і в численних нотах і листах до ріжних европейських достойників.

Що не менше важно, Орлик був не тільки великим національним лідером, а й досконалою людиною, поскільки можливі в нашому земному світі досконалі люде. Що буває дуже рідко: політична акція Орлика була в повній гармонії з його натурою. Була це людина високих моральних принципів, певна в слові, віддана своїм друзям, ніжна для своєї дружини, любячий батько. Одним словом, була це людина в повному значінню цього слова, істнування яких на землі виправдує взагалі істнування людности.

Орлик належав без сумніву до найбільш освічених людей свого часу не тільки на Україні, але й в Европі. Перегляньте його листи та щоденник і побачите, що такою освіченою людиною могла гордитися всяка нація. Якого виїмкового представника в Европі мала тоді наша нація! Йому були близькі Данте, Шекспір, Босюет, Фенельон, і зрозуміло, наскільки наші митрополити, посли, кулці чи черці любили обмін думок з „світлим розумом" гетьмана.

Важко склалися останні місяці життя Орлика — про що я сподіваюсь розказати на иншому місці. — Він бачив, що українська справа щезає з питань міжнароднього становища, його вірні Запорожці анов були під московською опікою, родина бідувала на чужині, і горе, горе! Його важні папери вахти, його і папері з діяльности гетьмана Мазепи попали в руки Жидів-кредиторів... Це остаточно довело Орлика до розпуки і вкоротило його дні.

Ні одна любляча душа не закрила очей Орликові; далеко від батьківщини, від рідних і близьких скінчив він життя бурхливе і повне горя. Тому згадаймож нині того, хто знехтував всім задля України.

Париж.

*) Про це я готую доклядну розвідку „Вольтер і Україна".

— **З театру.** З Дирекції театру повідомляють: Дирекція театру заангажувала декілька нових сил, між якими є відомий з Надзвичайними співак-баритон з надзвичайним голосом о широкій скалі п. Бурлака, артист Комаровський з дружиною, молодий талановитий п. Ратушний (резоньор), Жарівa (характеристична), Недишківська, Б'линська, Шимко, Шафарчук і др. В неділю 3. с. м. виступ новозаангажованих сил в пєсах: година 3 пополудни „Вій", год. 7·30 „Чарівниця" (Кума Марта). Дирекція театру має надію, що Громадянство зацікавиться новими силами свого театру. Пєсу „Отелльо" виставить театр в першій половині червня. В Стрию народній театр „Української Бесіди" дасть дві вистави, а саме: в неділю 3. с. м. „Гедду Габлєр" Ібзена, а в понеділок 4. с. м. „Натусь" В. Винниченка з п. Загаровим і Морською в головних ролях.

— **Старшина армії У. Н. Р. перед польським судом.** Перед окружним судом у Варшаві відбулася розправа проти сотника армії У. Н. Р. Миколи Петерса. Акт обвинувачення говорить, що сотник Петерс завязав контакт з большевицькими місіями і достарчував їм документів, які ствердкувалиб, що Польща допомагає отаманови Петлюрі в протисовітській акції. Обвинуваченого засуджено на 2 роки вязниці.

— **Об'єднана поліція в Польщі.** Проект буджетового прелімінаря предбачує розходи на удержання поліції в Польщі 235,254.497.000 мп. річно. Етат поліції виносить 37.191 поліцаїв, що виносить 1 поліцай на 675 мешканців. До цеї статистики не вчислено прикорд. сторожі ну і неофіціяльної поліції, яке рекрутується навіть з кругів студентства.

— **Землетрус в Перзії.** В околиці Мессану в Перзії наслідком сильного землетрусу згинуло кілька тисяч осіб.

— **Страшна катастрофа в Брукселі.** В Брукселі наступила експльозія у військовому арсеналі і складі пороху. Згинуло богато жовнірів.

— **Члени „С. У. Пр. у. ГА." і Їх Родини** являться в неділю дня 3. ц. м. від години 10·30 на ул. Чарнецького ч. 24. I. поверх для спільного звидження Української Мистецької Виставки. Вступ 500 мп. Катальог образів поміщує дещо більше. Пожадана масова участь, щоб Всі Члени Українських Родин звиділи Виставку. Заходити просто до салі вистави.— *В. Цмайло-Кульчицький* голова „С. У. Пр. У. ГА." 2428 1—1

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і неваможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Курс грошей.

Львів, 1. червня.

Дол. амер. 54.400—54.500, дрібні 53.900—54.000, дол. канад. 53.000 — 53.100, дрібні 52.500—52.600, нім. марки 50 тис. 0·88—0·90, 10 тис. 0·90—0·93, 1 тис. стар. еміс. 1·50—1·60, 1 тис. нов. еміс. 0·85—0·90. сотки дрібні 1·40—1·50, лєї 280—300, дрібні 270—280, кор. чеські 1680—1700, дрібні 1650—1670. Австр. тис. нов. емісії 2200—2600, стар. еміс. 3000—3500. сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 76—77, австр. перекази 77½—78½. Франки франц. 3500—3550, фунти штерл. 244—246.000, франки швайц. 9.600.—.9700. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7 30, думські тис. 20—24, думські á 250 по 15—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 220—225000, 20 франк. 205 2 0000, 20 мар. 230—235000, 10 рубл. 330—332000, дол. 50000—50500

Срібло: Кор. австр. 4180—4220. 5 кор. 22 0—22200, фльорени 110000—11100, рублі 18000—18200, копійки 68—70, лєї 4150—4200.

Збіжеві курси. Пшениця краєва з 1922 р. 170000—18000, жито галицьке з 1922 р. 110000—112000, овес галицький з 1922 р. 148000—152000, каша гречана 200—225000. Ціни в марках пол. за 100 кг. без споживного податку. Місце: стація надання.

Дім Українських Техн'ків у Львові.

У звязку з посвяченням угольного каміня під будову „Дому Українських Техніків" у Львові, що відбудеться в неділю, 3. червня в 12. год. в полудне на власній площі (вул. Ісаковича), подаємо до відома, що на дохід будови того Дому відспіває п. Роман Любинецький, перший тенор держ. театру в Загребі, свій другий і останній концерт у Львові дня 8. червня ц. р. (пятниця) в салі Народнього Дому. Білєти по 10, 8, 6 і 4 тис. мп. продаються в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка.

Дописи з краю.

Чорнушевиці, пов. Львів.

Люде чи звірі?

У нашій редакції зявився селянин, доведений до розпуки звірськими вчинками поліції в Перемишлянах. Прийшов шукати поради і оборони перед насильствами провінціональних жандармських королїків, які не маючи над собою жадної контролі висших державних чинників, допускаються злочинів, які є ганьбою для держави і культури. Справа представляється так:

Юстин Крет, господар з села Чорнушевиць, пов. Львів, вибрався в дорогу на Україну, щоби відвідати свою сестру, яка залишилась там ще з часів світової війни. Над Збручем зловили його жандарми і відставили до станиці в Перемишлянах. Тут жандарми при слідстві знущалися над Юстином Кретом в нечуваний спосіб. Між иншим вбивали йому іглу в руки, били, вкладали кулі поміж пальці і скручували руки, так, що нещасна жертва озвірілих жандармів стратила притомність. Тим способом хотіли жандарми вимусити зізнання в справі вбивства польського ксьондза 1918 р., хоч Юстин Крет в той час перебував в Росії. Після нелюдських знущань Крета звільнено, як невинного. Що на те компетентна влада?

Чи не вгляне вона в ту справу і не потягне до відповідальности перемишлянську поліцію?

А наші селяне на випадок подібних вибриків поліції повинні подбати про докази надужить, лікарські свідоцтва і свідків, щоби таку справу видвигнути на світло денне і злочинців потягнути до відповідальности. Толєрування і промовчування подібних злочинів тільки осміляє звироднілі типи до дальших звірств.

Бібльоґрафія.

Книжки.

СВЯТА ВІДПРАВА ВЕЧІРНЯ І РАННЯ. З грецької мови на українську переклав проф. Іван Огієнко. Ст. 288. Львів-Київ 1923.

Франціска Гедэссен Бернет: МАЛИЙ ЛЬОРД. Повість для молодіжи. Переклала Варвара Літинська. Ілюстрації А. Жмуди. Ст. 208. Наклад Мих. Таранька. Львів 1923.

Журнали.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган Взаїмної Помочі українського учительства, місячник, ч. 5, рік вид. XI. Ст. 65—84 + додаток „Життя і Школа" ст. 65—80,

ЗАГРАВА, орган незалежної думки, двотижневик. Рік I. ч. 5, ст. 16.

УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ, орган військової еміграції земель ЗУНР., ілюстрований двотижневик, рік IV. Ч. 9—10. Ст. 64.

ЗВІТ Українського Т-ва Прихильників Освіти у Відні за третий рік діяльности 1922/23. Відень 1923, ст. 14.

РІК ПРАЦІ Українського Громадянського Комітету в ЧСР. Прага, 1922. Стор. 45.

ПАНАХИДА

за спокій душі бл. п. полковника Генерального Штабу Українськ. Армії

ЮРІЯ ОТМАРШТАЙНА

б. Начальника Штабу Корпусу С. С. *ганебно вбитого невисліджено рукою в ночі з 2. на 3. травня 1922 р. в Щипюрні*, відбудеться в Преображенській церкві при вул. Краківській в неділю 3. червня п. р. о год. 12. в пол., на яке Товаришів збруї і все Українське Громадянство м. Львова запрошують

ТОВАРИШІ.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

В неділю, 3. ц. м. о год. 3. по пол. оперета „ВІЙ" з участю новозаангажованих сил.

В неділю, 3. ц. м. о год. 7·30 вечером „ЧАРІВНИЦЯ" („Кума Марта") драма зі співами і танцями в 5. діях Спажинського, з участю новозаангажованих сил.

Білєти продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

В СТРИЮ — салі Народнього Дому. Початок о год. 8. веч.

В неділю, 3. ц. м. „ГЕДДА ГАБЛЄР" драма на 4 дії Ібсена.

В понеділок, 4. ц. м. „НАТУСЬ" комедія на 4 дії В. Винниченка.

„Союз Українок". Ширші сходини „Союза Українок" з дискусійним рефератом п. М. Рудницької-Лисякової на тему: „Жінка і політика" відбудуться у вівторок 5. червня о год. 6. вечером в салі „Української Бесіди". На порядку важні організаційні справи.

Громадяне середмістя! В неділю, 3. червня о год. 12·30 в полудне відбудеться торжественне посвячення Читальні „Просвіти" в середмістю. Читальня міститься в домі „Просвіти" Ринок ч. 10. II. пов. коло *бібліотеки*. Читальня буде відчинена від год. 6—9 веч. Вп. Горожан середмістя проситься о численну участь в святі посвячення, полученім з відчитом і у співпраці в просвітному русі I. дільниці міста Львова. — *Видія.* 2424 1—1

Приватна українська гімназія з правом прилюдности в Дрогобичі. Вступні іспити до I. кляси відбудуться 1-го і 2-го липня 1923. р. До іспиту належить предложити: а) свідоцтво роджения, б) свідоцтво з IV. кл., в) свідоцтво щеплення. До іспиту належить зголошуватися в днях іспитів перед 8. год. рано в канцелярії Директора, вул. Св. Івана Хрестителя. Іспити вступні до кляс від II—VI. будуть відбуватися в днях 25., 26. і 27. червня. До іспиту предложити належить свідоцтво з попередньої кляси, а також декларацію родичів, що даний ученик в сім році в жаднім заведенню іспиту ще не здавав. Вписи до всіх клас на слідуючий шкільний рік принимати ся буде лиш в днях 28. і 29. червня. Иншого речиниа на вписи ні перед вакаціями, ні по вакаціях не буде. — *Д-р В. Пацлавський*, голова Кружка У. П. Т. в Дрогобичі, *А. Собчук*, управитель гімназії. 2426 1—1

Торжественне посвячення прапора брацтва „Доброї Смерти" відбудеться в неділю, дня 3. червня 1923. о год. 12. в полудне в церкві св. О. Николая у Львові. Всіх вірних має честь запросити отсим до ласкавої участи — *свящ. Василь Лончина*, духовний провідник брацтва. 2427 1—1

Зїзд товаришів, які здали матуру в держ. українській гімназії в Станиславові в 1913. році, відбудеться в неділю, 24. червня 1923. в Станиславові. Зголошення проситься слати на адресу: Д-р Іван Рибчик, Станиславів. Липова 44. — За Комітет: Д-р Максимовнко, д-р Мацькія, д-р Рибчик. 2399 3—3

Для вчачіт. Тов. Українських Жінок 1.000.000 мп., від д-ра Смаль-Стоцького 2542·50 кч. Щиру подяку Вп. Жертводавцям складає Ком. Доп. пол. вязиям. Рівнож фабриці Вп. П. Левинського за безінтересну направу візка. 1147 1—1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ кількох агентів до збирання замовлень на портретові побільшення і поменшення (біжутерія з портретами) за високу провізію, денний заробіток около 100.000 мп. „Венус" портретове підприємство, Дрогобич Жупна 19. 2425 1-2

ПРОМИСЛОВЕЦЬ літ 34, бажає пізнати в матрімоніяльних цілях особу. Хто має склеп, реставрацію або инше підприємство мають першенство. Зголошення під I. M. до Адміністрації. 2418 1—2

ДЛЯ АМЕРИКАНЦІВ! Дім і 380 сяжнів огороду на Клепарові на продаж. Два фронти, 2 покої і кухня вільні. Посередництво виключене. Відомість: Куркова 23 — Кмецік. 2429 1—2

ПОСАДИ касієра або бухгальтера в українській промисловій чи торговельній інституції, пошукує фаховець з відповідними студіями, як також роком практики (в характері касієра) в акційнім Т-ві для експльоатації дерева і промислу парових тартаків передтим „Götz u. Comp." Зголошення проситься слати до Адміністрації під „Касієр". 2423 1—2

КОНЦИПІЄНТА РУТИНОВАНОГО найрадше з правом субституції, як також вправного солицитатора визнаючого на табулі і вміючого писати на машині прийме зараз під корисними услівями а.д.в. д-р Секела в Перемишлі вул. Фредри 6. Неузглядненні оферти будуть полишені без відповіди. 2353 6—6

ДО ВИЇЗДУ В ГОРИ потрібна зараз інтелігентна жінка, яка схотіла би звопікуватися хорою. — Д-р Федак. 2419 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

2327 **Трускавець.** 8—6

Д-р Ростислав Білас

ординує вілля „Русалка".

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 2308 8—10

ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 28.

Шліть наш часопис!

Кінотеатр „КОПЕРНИК"

висвітлює від вторка 29. травня п. р.

Інститут чесних дівчат

штука в 6. частях, яку по мистецьки режіскрує **Зельнін.**

Кінотеатр „МАРУСЕНЬКА"

висвітлює від вторка 29. травня п. р.

Кабарет під лиликом

сензаційну драму на 6 дій повну еротичної пікантерії і елєгантної — — — — фінезії. — — — —

За редакцію відповідає Ол. Кузьма З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 48 (9.929) Львів, в второк 5. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адресу 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 4. червня 1923.

Дипарі „єдиної, неділимої" при роботі.

В таборі російських монархістів заворушення. Ті, що сиділи стільки часу за кордоном мовчки, тепер починають виявляти ознаки життя. Російська еміграційна преса подає, що у монархістів явились великі гроші, гроші, як переказують, французького й американського походження. Переводиться „возглавленіе" реакційного російського руху вел. князем Миколаєм Миколаєвичем. Він переїхать до Франції, яка є зараз осередком монархістичного руху. Переказують, що Миколай Миколаєвич готує маніфест до російських громадян, а опріче того окремо й спеціяльно відозву до „гордого й незалежного українського народу".

Не знаємо ми скільки серіозні підстави мають ті таємні комбінації, які готує зараз російська реакція. Не знаємо, чи вилються вони в більш широку авантюру, чи обмежаться лише учиненням галасу й шуму, до якого російська реакція з минулого має таку гарну підготовку. Але являється для нас безсумнівним й незаперечним, що до всієї цієї підземної роботи належиться нам ставитись з великою увагою.

Є для нас ясним, що оскільки теперішні заходи монархістів може й являються передчасними, то загалом кажучи грунт для подібної авантюри в сучасній ситуації безумовно існує. І виникнення її не буде жадною несподіванкою. Грунт для реставраційних спроб існує як в сучасній европейській ситуації, так й в тих настроях, які панують тепер в Росії. Той час, коли совітська влада на Заході користувалась авторітетом, коли на неї дивились як на щось тривале й міцне, тепер безумовно належить до минулого. На Заході всі керуючі політичні чинники чекають й сподіваються упадку большевицького режиму. При повній непоінформованости Заходу що до російської проблеми жадної несподіванки не може бути з тому, що певні европейські кола побачать в російських реакціонерах, в прихильниках „єдиної неділимої" тих претендентів, які мають й повинні одержати большевицьку спадщину. При цих настроях не є виключене одержання монархістами певної допомоги й піддержки. Розуміється, ця піддержка при загальному небажанні всіх европейських чинників тіснійше ангажувитись в проблемі Сходу Европи не може бути й не буде більш значною й серіозною, але для авантюри її вистачить. А при поширенні в совітській Росії настроїв, які формулюються виразом: „хоч гірше, аби инше", певний часовий успіх цієї авантюри є цілком можливим. Ці всі обставини промовляють за те, що ми з увагою слідкували зайцю підготовчою роботою в монархічному таборі.

Для російських монархістів нема иншого шляху до Росії як через Україну. Їхня авантюра буде провадитись в першу чергу коштом спекуляції на антибольшевицьких настроях нашого народу; наш народ в їх плянах мусить в дограти ролю того гарматного мяса, за допомогою якого вони мають дійти до Москви і відновити давню тюрму народів. Хотять вони ще раз спровокувати наші маси до боротьби за чужу справу. Не дурно-ж вони вже на початку своєї підготовчої роботи говорять про відозву до українського народу, яка у цих недобитків царського режиму можуть бути лише свідомою провокацією.

Ми не сумніваємось, що монархічну авантюру на Україні, як що вона буде реалізована, чекає такий самий кінець, як авантюру Денікіна. Але, оскільки було би злочинством з нашого боку допустити, щоб монархістична провокація викликала на Україні хоч найменшу витрату національної енергії, мусимо бути на сторожі.

Обовязком соборної української еміграції являється розвинути на Заході як найширшу акцію проти заходів російських реставраторів. Обовязком нашим тут у краєві є пильно стежити за нашим москвофільським табором, серед якого при непоправних симпатіях наших „русских" до всякої Росії, заходи російських монархістів неминуче знайдуть певний відрух; їхній акції, як що вона в звязку з цим розпічнеться, мусить бути протиставлена наша освідомлююча й організаційна робота.

В. С.

Довіря для кабінету Вітоса.

Варшава. На засіданню сойму 2. ц. м. після перервання дискусії приступлено до голосування над резолюцією зложеною пос. Дембским, яка звучить: „Сойм приймає заяву правительства до відома". В іменному голосуванню це внесення прийнято 226 голосами проти 171, 2 картки білі.

Льойд Джордж за взаєминами із совітами.

Лондон. Льойд Джордж помістив у Дейли Телегрефі статтю, в якій виступає за вдержанням взаємин із совітами, заявляючи, що теперішнє поступування большевиків це наслідок конспіраційної методи і бездумного царського устрою.

Слідство проти вбийника Воровского.

Лозанна. Конради, вбийника Воровского, перевезено до Боа Мерне біля Лозанни. Оборонцем Конради буде Шефер, що від довшого часу сповняє функції військового висшого судді. Він не міг вийти ще в контакт із своїм клієнтом. Можливо, що протягом 2 тижнів слідство покінчиться і тоді Шефер могтиме свобідно скомунікуватися з Конради.

Чеська Рада національної оборони.

У Празі уконституювалась остаточно чеська рада національної оборони, яка має за завдання переводити всі праці на випадок війни. Першим завданням Ради є утворення воздушної фльоти.

Заворушення в Саксонії.

В Саксонії вибухли нові комуністичні заворушення. Підчас боротьби з поліцією згинуло 3 особи.

Нота німецького правительства.

Берлін. Нової ноти німецького правительства у справі відшкодувань не вийдеться перед половиною слідуючого тижня. В ноті названо буде мабуть загальну суму відшкодувань.

Французька нота до Льондону.

Парнж. Французька нота вислана до Льондону в справі утворення анкетної комісії на території басейну Заари квестіонує льояльність пропозиції поставленої Льондоном, яко такої що нарушує договір, котрий гарантує Франції повну свободу експльоатації копалень. Французьке правительство уважає, що адміністр. комісію годі піддавати під контролю Союза Народів. Її зарядження з 7. III. зовсім правосильні. Нота зазначує, що англійський проект є безпредметовий, тому, що в басейні Заари настав спокій і в копальнях почато працю. Тому теж адмін. комісія знесе виїмкові зарядження заведені підчас страйку.

В Порурю.

Дісельдорф. В Дортмунді і Бохум арештовано богато комуністичних провідників. Взагалі запанувало успокоєння в цілому Порурю.

Берлін. Берлінська преса подає статистику засудів і кар, наложених французькими і бельгійськими військовими судами на окупованих областях. Згідно з цими информаціями самих лише пруських, баварських і баденських державних і комунальних урядовців засуджено разом на 436 літ. 8 місяців 15 днів вязниці та 464,945.000 мп. кари.

Напад на царгородського патріярха.

Льондон. З Царгорода звідомлають, що 200 Греків у дільниці Галата напало на царгородського патріярха в його апартаментах. Серед обид, знущаючися над ним старалися вимусити на ньому абдикацію. Турецька поліція і відділ французьких військ увільнили патріярха від нападників. Патріярх не потерпів мабуть поважніщих ран.

Україна чи України?

Відень, в травні 1923.

На дорозі до переведення з життя єдино тепер реальної програми: нагромадження національних сил — стоять декільки фантомів, які — не зважаючи на свою нереальність — можуть бути небезпечними для концентрації та розвитку національних сил українського народу на його землях і на еміграції. Ці фантоми вабять деякі українські політичні групи з певного шляху національної дійсности на манівці утопічного політиканства, спонукують до остільких неплідних, як і гострих дискусій, і загрожують викликати поріжнення в сконсолідованих вже українських таборах та згіршення й зневіру в масах що не зможуть зорієнтуватися в суперечках своїх проводирів. Що ці побоювання не безпідставні, доводить нам сумний приклад народів, що вийшли переможцями з світової війни, передусім Німеччини, де окремі партії зводять збройні бійки, бо кожна з них вважає себе покликаною урятувати переможену батьківщину, хоч би шляхом фізичного знищення політичних противників. Що Німеччину рятує від остаточного загину справді лише національна ідея, ясно для кожного безстороннього глядача.

Для поборення фантомів треба найперше відокремити їх від фактів реальної дійсности. До таких фактів належить, на жаль, і те, що ми, не зважаючи на великі національно-політичні здобутки на східних і західних українських землях та на світовій політичній арені, знаходимося ще дуже далеко від стану переможців. Фактом є, що українські землі в теперішній момент являються обєктом, щоб не сказати більше, чужої державности. Можна, розуміється, не компромітуючи себе по дурному, використовувати инколи справді дуже мізерні театральні ефекти „Української федеративної радянської Республики". З другого боку можна і треба навіть шукати собі, коли не приятелів, то у всякім разі тимчасових спільників в таборі всіх ворогів московських „опікунів" цієї республики, але тільки, виходячи з точки погляду соборної України і лише ідучи в напрямі нагромадження національних сил українського народу.

Штучність, утопічність і нещирість теорії можности повстання двох окремих українських держав, які замість того, щоб злитися, утворять колись якусь нікому непотрібну українську спілку двох держав, остільки очевидна, що на ній не варто булоб спинятися, колиб вона не підтримувала так пагубного поділу загально українського фронту на наддніпрянський та наддністрянський та не загрожувала викликати поріжнення навіть в самім галицькім таборі.

Теорія двох українських держав мала певного рода утилітарне оправдання перед доконанням акту чотирнацятого березня, але тепер воно вже зникло. Для когож потрібна ця теорія? Хіба для „хитрих Малоросів", що хочуть піддурити „дурних Москалів", щоб вони оді-

брали від Польщі західно-українські землі, утворили з них українську державу і злучили з „істнуючою" вже українською радянською республикою. Покликування прихильників цієї теорії на національно-політичну окремішність західних та східних українських земель з національно-державної точки погляду не витримує найменшої критики, бо під цим оглядом до західної України може належати ціле Правобережя; їх аргументи збиває немилосерно і розвиток всебічного співробітництва Галичан з мешканцями инших українських земель, що опинилися тепер під Польщею.

Ті чинники, які можуть допровадити до відбудови української державности, говорять також на користь єдиної, неподільної України, а не двох українських держав. Не можу входити тут в розгляд розкладових чинників в державах, в межах яких опинилися тепер українські землі, але присутність цих чинників є фактом, який не дасться заперечити. Припущення, що самий внутрішній розвиток їх може допровадити до розкладу згаданих держав є досить неймовірне, ще менш імовірна є паралельність такого розвитку, який міг би допровадити до природного утворення української держави з теперішніх ріжнодержавних ділянищь української території. Натомість зовсім не виключена є в ближчій чи дальшій будуччині можність европейського чи світового збройного конфлікту. З огляду на те, що французько-англійський аліянс лишається покищо незмінним фактором, довелось би числитися з боротьбою проти західної Німеччини та Росії західно-европейських держав проти Німеччини та проти Росії — можливо з додатком далеко-східних держав, при чім Польща належалаб до західної, а Росія до східної групи. При рішучій перемозі одної чи другої групи української землі, чи переважаюча їх більшість моглиб бути в тій чи иншій правно-державній формі втягнуті в сферу одної з цих двох держав. При надмірнім ослабленню їх, при сприятливій інтернаціональній ситуації та значнім попереднім нагромадженню національних українських сил моглаб повстати самостійна українська держава, але ні в якім разі дві українські держави.

Програма нагромадження сил має і той додатний бік, що вона при своїй елястичности може бути придатною для всіх українських земель, але добрі національно-політичні результати вона може дати лише під гаслом єдиної української держави. Теорія двох українських держав містить сама в собі вже зерно партикуляризму, який при браку карности і політичного виховання деяких українських груп може попровадити до розбіжности і взаїмного побоювання.

Особлнау вартість малоб гасло єдиної української держави для української еміграції. Воно моглоб спричинитися до координованого співробітництва наддністрянської та наддніпрянської еміграції за кордонами батьківщини в напрямі популяризації української державної ідеї. Для цього, розуміється, потрібно булоб деяке зреформування теперішніх закордонних західно-українських центрів. Але це питання потребує вже спеціяльного обговорення. *М. Данько.*

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—7

До експозе нового польського премєра.

Польська преса — ні пястоендецька ні опозиційна — не вислюється на коментарі до експозе нового премєра по суті, обмежуючись до коротких уваг над формою декларацій нового правителя. „Дзєнник Людови" каже, що „деклямація п. Вітоса" була виголошена без захоплення і без віри в кидані слова та викликала — здивування. Експозе крутилось в рамцях звичайних оклепаних комуналів, які ніхто не брав поважно. Новий премєр кланявся на всі сторони, й робив обіцянки всім і вся. „Хвіля" зауважує, що промова Вітоса всупереч деяким комбінаціям не викликала ніякої авантюри, лише з лавок лівиці падали від час до часу нешкідливі іронічні окликн, а ліберальні заповіди п. премєра реакційного кабінету викликували в посольських рядах голосну веселість. „Цей сміх мабуть денервував п. Вітоса, бо він часто загикувався та з трудом силябізував складні вислови чужоземного походження, не вважаючи на те, що весь час тримав перед собою на тонкій манускрипт, з якого вичитував свою промову".

Безумовно, що відпекування Вітоса від „думки ведения політики шовінізму у відношенню до національних меншостей" може викликати лише милосерний рух раменами й посмішку, бо того рода заяви не підходять ніяк під поважне трактування їх.

З польських справ.

„Соймова більшість."

Аритметичні вправи знову займають усю увагу творців нової соймової ситуації. Виходить, що члени уряду будуть примушені брати участь в голосуваннях як посли й таким робом самим собі висловлювати довіря. Коли Н. П. Р. згодиться підперти уряд, проте напевне частина Н. П. Р. зголосить спротив і сецесію. В звязку з приєднанням до групи Домбского сенатора П. С. Л. „Пяста" Добруцкого чекають дальших сецесій із рядів прибічників Вітоса.

Овація на пращання Сосновского.

ПАТ повідомляє, що вчора виїхав з Варшави за кордон б. військовий міністр ген. Сосновскі; на залізничім двірци працало його 2000 офіцирів і представники офіцирських союзів. Між иншими прощальну промову говорив Вацлав Серошевскі.

Димісія Пілсудского, Сікорского і Сосновского була згори вирішеною.

Викинений на днях з партії Пяста за противітосівські статті б. посол П. С. Л. Адам Узембло стверджує у передовій статті до „Курєра львовского", що усунення з армії трьох найвищих військових достойників марш. Пілсудского і генералів Сосновского та Сікорского було ясно формуловане аж в окремих трьох точках угоди між Пястом і Хєною, заключеної в Кракові та ратифікованої і підписаної у Варшаві. Тому вислання делегатів клюбу П. С. Л. „Пяста" до Пілсудского з просьбою залишитись в армії названий політик уважає єхидним маневром Вітоса, який перед найблищими співпартійниками скриває політичні тайни.

Ветеринар — кандидатом на міністра військових спр в.

Варшавський „Пшеглльонд Вєчорни" повідомляє про плян нових володарів поділити військове міністерство на дві частини: фіхововійськову й адміністраційну. Шефом фахово військової частини був би начальник генерального штабу ґенералиссимус, на якого намічують генерала Шептицкого. На чолі адміністраційної частини (себ-то на ділі міністерства військових справу стануласб цивільна людина; правиця висуває кандидатуру б. тов. мін. закорд. справ Стефана Домбровского, якого спеціяльністю є — професура ветеринарії.

Димісія проф. Шимона Ашкеназа.

Перший делегат Польщі при Союзі Народів проф. Шимон Ашкенази, досіль на ділі керовник польської закордонної політики, зголосив свою димісію, яка, очевидно, була негайно принята новим міністром. Обовязки першого делегата передано поки-що польському послови в Берні Модзелевскому.

Кінець „амнестії"!

На вчорашній правничій соймовій комісії посол Ліберман (П. П. С.) мав референувати законопроект про амнестію, який був одісланий до підкомісії для вирівнання поглядів представників ріжних клюбів. Тепер зголосив делегат ендеції Прушиньскі внесок, щоби реферат і дискусії над законопроєктом відложити до часу, поки остаточно буде вияснена справа уряду. Внесення принято 12 голосами проти 8.

Закон про реквізицію помешкань.

Сенат приняв закон про продовження сили закона про обовязок мійських громад постачати помешкання. Крім того принято резолюцію: „Мешкання, зареквіровані мешканевим зарядом на підст. зак. з дня 27. листопада 1919 р. щодо яких мін. внутр. справ не вірішило внесеного відклику на протязі 6 місяців, залишаються на випадок затвердження міністерством реквізиції у віданню мешканевого заряду; але мешк. заряд не має права призначити комунебудь це мешкання так довго, поки головний мешканець, який живе там на підставі добровільної умови з власником будинку, не звільнить помешкання".

Довкола репараційної справи.

Мусоліні за скликанням антантської конференції.

Римська газета „Іль Пополо" подає подробиці про авдієнцію німецького посла в Муссоліні, на якій італійського премєра інформовано про головні напрямні нової німецької пропозиції. Кореспондент „Н. фр. Прессе" заперечує цій відомости, покликуючись на заяву з авторитетного джерела. Німецьке посольство стоїть, правда, у тісному звязку з італійським урядом, але воно не відповідає правді, наче би нім. посол старався дістати попередню згоду Риму на нові німецькі репараційні пропозиції. Рим займає у цій справі таке саме невтральне становище, що й Льондон і рішуче відмовляється вступати з Німеччиною в розмову на тему відшкодувань, без огляду на иших союзників та поза рамками останньої відомої ноти. За те потверджується вістка, що Мусоліні задумує виступити після отримання нової німецької ноти, яка оправдалаб його надії, з проєктом скликання антантської конференції, яка малаб узгіднити спільне становище союзників у справі репарацій.

Заходи англійських господарських кол.

Льондонський кореспондент „Н. фр. Прессе" пише, що англійські господарські кола стараються тепер більше ніж коли небудь, щоби теперішний німецький уряд дістав полекші у розвязці справи відшкодувань. Погляд англійських промисловців заслуговує на увагу. Їх проєкти, які є відомі в Берліні в звязку з перебуванням недавно в Льондоні визначного представника німецьких фінансів, мають тим більше значіння, що вони повстали з деякого відома певних паризьких господарських кол. Отже англійські економісти і промисловці є тої думки, що визначення мінімума і максімума репараційної суми та пізнійший перегляд в рамцях визначення сум міжнаціональною комісією, являється найбільш доцільним виходом із ситуації.

Як мінімум можнаб приняти 30 міліярдів золотих марок, запропонованих з німецького боку, а як максімум 60 міліярдів, яких домагається Франція. Найважнійшим питанням являється потім визначення річних паїв та гарантій. Господарські кола відносяться до справи кредитів для Німеччини менше песимістично ніж відомий економіст Кайнес. Очевидно, що в цій справі мусілаб істнувати англійсько-американська кооперація.

Перед ліквідацією комуністичних заворушень в Порурю.

„Н. Фр. Прессе" доносить: „Вуглекопи в Порурю в числі кількасот осіб приступили наново до праці, що означає початок ліквідації комуністичних заворушень. Покищо денеде замітні вибухи дикого (самочинного) страйку, як напр. страйк залізничників в Кельні і страйк по газівнях в Гаммі і Мінстері. Також в Ремшіді припинено працю в деяких фабриках, але організації металівців приступили до праці. Поліція слідкує за організаторами заворушень. В головнім бюрі комуністичної організації поліція найшла список 16 учасників заворушень, між ними провідників комуністичного руху Форта і Ріґігера, яких арештовано.

Сконфісковано також склад зброї, муніції і вибухового матеріялу.

В Ессені сконфісковано 92 мілїони марок призначених на агітацію, так, що загальна сума сконфіскованих грошей в Порурю виносить 127 міліярдів марок. З другого боку є звістки, що взагалі в Німеччині панує ще неспокій. І так „Н. В. Журн." доносить, що в Кельні вибухли нові робітничі заворушення. Наслідком комуністичної агітації робітники проголосили страйк. Дирекція залізниць усунула весь робітничий склад. Страйк вибух і в Ренкгаймі, Гаммі і Дрездені. В Дрездені поліція стріляла до робітників і арештувала богато осіб. В Кенігсберзі і Бавцені прийшло до вуличних сутичок з військом і поліцією.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Концентрація червоної армії на кордонах Румунії.

Дві совітські дивізії, які перебували на Кримі і в Харкові дістали наказ перемашерувати над кордони Румунії. Совітська преса констатує цей факт, як засіб до здавлення бандитизму і приготування до евентуальної оборони від нападів з боку Румунії.

Анґльо-совітський конфлікт.

Телеграма „Manchester Guardian" з Москви сповіщає, що Чічерін заявив московському представникови цієї газети, що становище дуже серіозне. Льорд Керзон ще не заявив своїх остаточних вимог, але в розмові з Красіном повторив вимогу про відкликання Шумяцького і Раскольникова. Чічерін вважає, що розрив між Англією і совітською Росією буде неминучим, якщо Англія буде піддержувати ці вимогу.

26 травня на Мурмані зявилось два англійські кружляки, одна канонірка й два озброєні тралєри. Ці кораблі перебували в 10 милях від берега, але 29. травня вони зявились на відлалі одної милі від берега. Біля Гаврилова весь час перебуває англійська канонірка, яка охороняє англійські риболовні суда.

Ворожих дій англійські суда покищо не розпочинали; совітська преса припускає, що вони розкидали міни.

Гострі протибольшевицькі заходи у Фінляндії

В Гельсінґсфорсі арештовано урядників совітського посольства під замітом шпіонажі. Арештовано також комуністичного посла Вайна, радника Міконю за підписання відозви до робітництва, в якій наклікається до революції у Фінляндії.

Совітська Росія.

Совітсько-турецький конфлікт.

Агенція Райтера повідомляє, що турецький уряд рішив видалити совітські кораблі з турецьких портів. Ці заходи являються відповіддю на відношення совітської влади до турецьких кораблів.

Совітська преса.

На 1. квітня в совітських державах виходило 545 газет в загальній кількости 1 882.000 примір. З цієї кількости 318 газет виходило в губерніяльних містах й 227 газет в повітових. По мові совітська преса поділяється так: російською мовою виходить 470 газет, иншими мовами, в тому числі українською, 75 газет. В Москві виходить 28 газет, Петербурзі — 16, Харкові — 14, Київі — 13. Найбільше поширення мають московські „Ізвестія" — 180.000 пр. З газет, що виходять на Україні найбільшим поширенням користуються, харківський „Комуніст" — 52.000, київська „Пролетарська Правда" — 30.000, катеринославська „Звєзда" — 18.000.

Перед неурожаєм.

„Економическая Жизнь" оголошує данні про становище озимини на 1. травня. Оцінка урожаю по системі — 5 — дуже добре, 4 — добре, 3 — задовольняюче, 2 — незадовольняюче й 1 — зле, дає такі результати: район, споживаючий хліб — 2,2; район, продукуючий хліб — 2,6. Найгіршими по урожаю являються губернії: ярославська (1.8), калужська (1,7), іваново-вознесенська (1,9).

Єдиний сільсько-господарський податок.

В совітських газетах оголошено декрет про єдиний сільсько-господ. податок. Цей податок має заступити всі инші податки, які досі бралися з селян. Податок вираховується в збіжевих одиниця й стягається або хлібом або грішми. Розмір податку визначається совнаркомом в залежности від степені урожайности.

З Союза Народів.

Комісія для розброєнь зорганізована при Союзі Народів збереться в Женуї дня 4. ц. м. Цій сесії приписують велике значіння з огляду на те, що в ній візьме участь і льорд Сесіль, який предложить нові прости розброєння Европи. Льорд Сесіль візьме також участь в нарадах Союза Народів при кінці червня в справі басейна Саари.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Tempora mutantur.

Дивні, дуже дивні твої діла божі:
Хто був у Росії колись премієром,
Той тепер частенько в Відні, чи Парижі
Служить в якійсь кнайпі, в корчмі, лиш
—— [кельнером.
А хто ще недавно стояв за шинквасом
І в очах шинкарки був маленьким зером,
Той сьогодні трубить єриховським гласом,
Експозе бундючне, бо він є премієром.

——

Світ горі ногами став, що й не пізнати,
Шинкарі зростають в горду вожнаяпію,
Хто ж г вчера тільки гальбу пива дати,
Той дає мнейшостям ласку, толєрацію.

——

Та „мнейшості" наші не у тімя биті,
Це не те, що „газди" у сільській коршмині:
Знають, що кельнери часом при буфеті
Кажуть: „Падам до нуг", й тягнуть гріш
—— [з кишені.
Та фортуна людська, шось немов шинкарка,
Вміє й шинкареви часом дати клясс,
З транспорту безрогів не буде ні шкварка
Премієр поверне до шинку і швалєс.

Чмелик.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. Ц. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

В русофільськім таборі.

Загальні збори „Общества ім. Качковского".

Саля „Народнього Дому" була 31. травня ц. р. тереном завятої боротьби між русофіяьськими старо- і новокурсниками. „Юноші", що розпоряджають двома органами, а саме „русскою" — „Жизн-ю" і „малорусскою" — „Волею Народа" (поширюваною в двох виданнях: етимольогією і фонетикою) почули себе на стільки сильними, що вкінці зважилися видати генеральну битву своїм батькам: Лісковацьким, Третякам і Лушикам. Тереном битви була саля „Нар. Дому" з нагоди загальних зборів „Общества ім. Качковского".

Обі боєві сторони довго приготовлювалися до генерального наступу і всіми засобами стягали боєві сили. Старики зорганізувалися на передодні, утворивши під відомим протекторатом нову політичну групу з „Временним Нар. Комітетом" на чолі і випустивши бездумне „возваніє" до москвофільсько-польонофільського народу. „Юноші" більш сильні і мимо недостачі маєтків Нар. Дому і Ставропигії все таки засібнійші, вели акцію більш дипльоматично, лякаючись, щоби старики через резигнацію з виділу в „Обществі" не ударемнили загальних зборів.

Вкінці прийшло до генеральної битви при виборі голови зборів. Величезною більшостю голосів вибрано головою зборів адвоката д-ра Маріяна Глушкевича. Та старики не погодилися на цей вибір. Сідоголови преторіяне Лісковацького і провінціональні „батюшки" підняли такий пекольний рев, що тряслися „білокаменні" мури „Нар. Дому". Спроби втихомирити „бойкую" гвардію старого „шляхтича" Свса-Лісковацького не мали найменшого успіху. Крики, реви і завадяцькі вигуки на адресу д-ра Глушкевича: „долой!" — не вгавали на протязі цілої годинн. Найбільший „злочин" д-ра Глушкевича міститься в тому, що він є професором українського університету. Д-р Глушкевич мимо своєї імпульсивности зберіг холодну кров. Кілька разів намагався він промовити до зібраних, але даремне. Зараз піднималися божевільні крики і вигуки. Тоді д-р Глушкевич зрезигнував, а провідником зборів вибрано старика Луцика. Звіти пішли гладко, але при виборі нового виділу знову повстала суматоха.

Не бажаючи довести до розбиття зборів, „юноші" піддали думку, щоби перш усього вибрати виділ, а опісля голову. Перейшов великою більшістю голосів список „юношів", але „старики" не признали сього вибору важним, домагаючись комісії-матки. Треба було йти на уступки. Комісія-матка приняла на список „юношів" двох стариків: Мальца і Павенцкого. Це вратувало ситуацію. Після того головою вибрано вже більш самочинно д-ра Маріяна Глушкевича.

Дальший хід нарад після частинної сецесії „стариків" пройшов гладко. Змінено статут „Общества", наближаючи його до статуту на тов. „Просвіта" і змінено назву з „Общество ім. Качковского" на „Общество" „Наука".

З приводу побіди над „стариками" панує серед „юношів" велика радість і підйом духа.

Прилюдний запит

в справі театрального фонду.

Вже від довшого часу бажав я довідатися про стан фонду, зложеного в своїм часі на будову українського театру у Львові. Проф. Возняк порушив цю справу в „Ділі" з 27. травня, згадуючи, що той фонд находиться в здевалюованій готівці. Відомо мені, що головна частина фонду ульокована в прегарній площі на перехрестю вулиць Сикстуської і Сапіги. Одначе ані ширшій, ані вузчій громаді нічого не відомо про господарку тою площею. Видно тільки, що на ній зявився минулого року якийсь будинок, одначе не відомо, під якими умовами і які користи матиме з цього театральний фонд. Площу обгороджено, одначе необгородженою полишено смугу ґрунту хіба на те, щоби її при першій нагоді забрав магістрат на дорогу чи хідник.

В імени ширших громадянських кол, що прохали мене прилюдно порушити цю справу, звертаюся до тих, що орудують площею і взагалі театральним фондом, щоби дали потрібні вияснення шляхом, який уважатимуть відповідним і доцільним. *Д-р Я. Олесницький.*

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

РІК ОСНУВАННЯ 1834.

Ф. Кнауер і Син Львів, площа КАПІТУЛЬНА 2.

Поручається П. Т. Шан. Публікі по знижених цінах маркізети, зефіри, воалі, левантини, полотенка, шифони, чисто льняні полотна, хустинки, епонжі, сатини, дреліхи, фіранки, хідники, капи на ліжка, жіноче і мужеське біліє, панчохи, скарпетки, коци, матераци, ковдри в великім виборі, також приймається до перерібки. 2415 1—4

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (47) ч. „Діла" сконфісковано за деякі місця вступної статті.

— **Що на се дирекція почт?** При головнім почт. уряді у Львові відділ поручених листів почтова урядничка не приймає листів адресованих по українськи і одному з надавців п. др. Турянському заявила, що „тут не Україна і ми по українські адресованих листів не приймаємо. То тільки за Австрії ми були зобовязані вміти по українськи". На чемну увагу інтересованого, що уряди зобовязані згідно з законами шанувати права національних меншостей, урядничка в арогантський спосіб відповіла, що їх на почтових курсах не вчать по українськи і що Українці мусять писати по польськи.

— **Наслідки необережности.** В Мшані підчас шкільної прогульки затонуло двох учеників зі Львова Маріян Моліньский і Віктор Климович. Оба купалися в ріці і коли один почав тонути в глибині потягнув другого за собою, бажаючи ратувати себе. Тіла обох найдено.

— **Новий медичний винахід.** Д-р Коль лікар інституту Рокфелєра винайшов новий лік проти запалення легенів. Уживання нового ліку виявило знамениті успіхи.

— **Пожежа опери в Петрограді.** В Петрограді вибухла пожежа підчас вистави в опері. Весь будинок згорів, я з ним богато осіб, учасників вистави.

— **Новий тріюмф воєнного ремесла.** Англійська адміраліція вибудувала підводну лодку нового типу, з якої буде можна стріляти зпід води до кораблів при помочи модерних гармат. Англія має в пляні побудувати більшу скількість таких лодок.

— **Авантури у Відні підчас свят Божого Тіла.** Підчас урочистих обходів свят Божого Тіла у Відні прийшло до авантур поміж учасниками релігійних процесій і комуністами, які стояли з боку і витали віруючих християн глумливими окликами. Прийшло до вуличної сутички поміж католицькою молодіжю і комуністами, при чім вибито вікна, а спадаючі шиби поранили кількох поліцаїв. Комуністи улаштували після цього червону демонстрацію з прапорами і музикою, щоб перешкодити католицьким походам. Поліції з трудом удалось удержати спокій.

— **„Маски".** Вже вийшло 4. число „Масок" посвячене Народньому Зїздови і II. Мистецькій Виставці.

— **II. Мистецька Виставка.** Нас повідомляють, що II. Мистецька Виставка буде відкрита ще тільки один тиждень. В неділю дня 10. ц. м. о 12. год. в полудне відбудеться свято закриття виставки. Пів години пізніше відбудеться тягнення льотерії картин.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

— **Загальні Збори** Парцеляційного Товариства „Земля" у Львові відбудуться у віторок, дня 5. червня 1923. о годині 4. по полудни, в льокалі Товариства, Ринок ч. 43, І. пов. (дім Ризниці). 2432 1—1

— **Д-Р АЛЕКСАНДЕР ФЛЯЙШЕР** ординує в Щирці (в домі п. Івана Міллєра). 2430 1—2

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від неділі 3. червня ц. р. велику драму містерних інтриг на 6. дій п. з.
„ТРАГЕДІЯ СИЛЬНОГО ЧОЛОВІКА"
з ГАЛИНОЮ МЕЛЕВСКОЮ і ВЕРНЕРОМ КРАУСОМ в головних ролях.

Долиси з краю.

Надвірньщина.

Шевченківське свято.

В селі Камінним, пов. Надвірна, улаштовано дня 17. ц. м. заходом місцевої читальні концерт з нагоди 62. роковин смерти Т. Шевченка. Вишколенням хору занявся о. Самотулка, місцевий парох і голова чит. Треба признати, що його труд увінчався повним успіхом. З під його батути вийшли всі точки хору викінченими, а з великою прецизією виконано „Заповіт" і „Гей, ти тату наш". З деклямації дуже гарно вийшла „Сирота". По вокально-декляматорській частині відограв аматорський гурток „Нестоящі" Бобикевича. Відспіванням „Ще не вмерла" покінчилося це свято. Виходячи з салі, я мусів соромитись, що село поспішилося скорше відсвяткувати память незабутнього Кобзаря, як повітове місто Надвірна, котре розпоряджає далеко більшими дачими, та повинно служити прикладом для села. У нас якраз діється навпаки.

Войнилів.

(Посольське віче Ількова.)

В другий день зелених свят зїхав Ільків з супроводі узброєних поліцаїв до Войнилова, щоби відбути там своє посольське віче. На се зборище скликав горстку своєї родини з Перевізця і Бабина, а ще більше Мазурів з сусідних сіл. Всі свідомі села і войнилівські міщане усунулися остентаційно. Явилося лиш кількох молодших, щоби дізнатися, чим буде воювати самозванець. Але коли стали оказувати своє негодування і поліцаї загрозили їм, що возьмуть їх до арештів і добре почислять в чотири очи, відійшли і ті, полишили вже самозванцеви вільну руку. В своїм виводі осуджував Ільків і накидався на всіх і на вся, — мовляв, нема на цілім світі ніде правди лиш в мені і в Бога трішки, — та обіцював несотворені річи, які задумує перевести для добра селянства. Між иншим ударив, як зложений священник, на все духовенство, що здирає нарід, — оправдував польський уряд, що не основує українського університету і українських шкіл бо се повело би до більших податків і тягарів на нарід, — повставав проти всіх українських патріотів, що не допускали до вибору соймових послів, котрі змогли би враз з ним богато вдіяти тепер для народа і под. По всіх тих сплетнях відїхав в міста, проводжений далеко узброєною поліцією і проклинаний всім населенням. Прим. Ред. До сеї вістки додамо від себе, що Войнилівці, знані зі своєї національної свідомости, поступили неправильно. Се мало було усунутися від віча та проклинати і злословити тихцем. Треба було ставитися громадно і скористати з права свободи слова на вічу. Приклад дали в останніх роках хоч би осілі тут Мазурі. Коли польські дворяка скликували передвиборчі віча, являлися на них Мазурі громадно і вивертали віча в цілком противний бік. Так повинні поступати і наші люде. Тоді не посміли би поліцаї грозити народови, бож на посольськім вічу вільно всім виборцям являтися і висказувати свою думку. Тепер же Ільків буде по цілім світі чванитися, що не найшов ніякого спротиву і зібраний нарід висказав йому своє довіря.

Курс грошей.

Львів, 2. червня.

Дол. амер. 54.200—54.300, дрібні 53.600—53.700, дол. канад. 52.600 — 52.700, дрібні 52.000—52.200, нім. марки 50 тис. 0·88—0·90, 10 тис. 0·90—0·93, 1 тис. стар. еміс. 1·50—1·60, 1 тис. нов. еміс. 0·85—0·90. сотки дрібні 1·40—1·50, леї 280—300, дрібні 270—280, кор. чеські 1680—1700, дрібні 1650—1670. Австр. тис. нов. емісії 2200—2600, стар. еміс. 3000—3500. сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 76—77, австр. перекази 77⅓—78⅓. Франки франц. 3500—3550, фунти штерл. 244—246.000, франки швайц. 9.600.—.9700. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7.30, думські тис. 20—24, думські á 250 по 15—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 220—225000, 20 франк. 205—210000, 20 мар. 230—235000, 10 рубл. 330—332000, дол. 50000—50500

Срібло: Кор. австр. 4180—4220, 5 кор. 22000—22200, фльорени 110000—11100, рублі 18000—18200, копійки 68—70, леї 4150—4200.

Збіжеві курси. Пшениця краєва з 1922 р. 170000—18000, жито Галицьке з 1922 р. 110000—112000, овес галицький з 1922 р. 148000—152000, каша гречана 200—225000. Ціни в марках пол. за 100 кг. без споживного податку. М'сце: стація надання.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Зїзд матуристів перемиської української гімназії в 1913. р. відбудеться 23. червня ц. р. Рано богослуження за покійних, по пол. спільна фотографія. Вп. ПП. професорів просимо рівнеж. Зголошення і інформації на адресу: Яків Косоноцький, Львів, Земельний Банк. — Гриць Терлецький, Яків Косоноцький, Роман Купчинський. 2403 2—2

Управа приватної української гімназії з правом прилюдности в Золочеві звідомляє, що Вступні іспити до I. кл. відбудуться 22. червня о год. 8. рано. Зголошення приймає канцелярія управи до дня 21. червня. При зголошенню належить предложити метрику, або витяг метрикальний. При іспиті вимагається: З релігії основні правди християнської віри. З української мови поправно читати, писати, части мови, розбір речення. З рахунків чотири голови ділення. До кл. II. III. IV. відбудуться вступні іспити дня 28. червня. Зголошення приймає управа гімназії до дня 27. червня. 2404 2—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто з пан'в знав би щонебудь про **Михайла Голоту** з Волиці повіт Жовква, котрий 1917. р. перебував на Сибірі в Туринську у фабричній конторі, буде ласкавий за звортом коштів повідомити його жінку: Анна Голота, Волиця почта Мости великі. Закордонні часописі проститься о передрук. 2433 1—2

Дрібні оголошення.

ДЛЯ АМЕРИКАНЦІВ! Дім і 3/0 сажнів огороду на Клепарові на продаж. Два фронти. 2 покої і кухня вільн. Посередництво виключене. Відомість: Коперника 23 — Кмецік. 2429 —2

ПРОДАМ реальність в Тернополі, вільне помешкання, готов. Відомість: Канц. д-ра Бара в або Львів Гофмана 20. сил. п. 2413 3—3

П. Т. Пані, не викидайте даром грошей,
бо одиноке, дешеве у Львові жерело панчіх
МІНЦЕРА — РИНОК Ч. 14.
портячає панчохи в найновіших краскох і першорядних якостей по дивно низьких цінах. Для перекопання П. Т. Пань, подаю декілька цін: Панчохи правд. шовкові загр. зі швом 28.500 мп., Панчохи тонкі вже від 5.800 мп. подвійні 16.500 мп. Скарпитки мужеські нитяні від 3.900 мк. Великий вибір першорядних рукавичок першорядної якости. — УВАГА! Упевнює Шан. П. Т. Пані, що раз закупляють панчохи в моїм магазині, то остануть моїми сталими клієнтками. 1—1
2434

БУВШ. СТАРШИНА У. Г. А. пошукує канц. посади в укр. інституції, підприємстві, маєтности і т. п. Ласк. лист. зголош. до Експ. анонс. Геллеса, Тернопіль, Валова 2, для власн. пашп. 15.272. 2412 2-3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, хрести, громозводи, вікна до церков, огородження, огнетривалі каси, ваги десятні, ліжка для захистів виготовляє Михайло Стефанівський Львів, вул. Варстатова (між вул. Ринерською і Кордецького). 2297 0-10

ГАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пасп також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 24—30

ПОСАДИ касіра або бухгальтера в українській промисловій чи торговельній інституції, пошукує фаховець з відповідними студіями, як також роком практики (в характері касіера) в акційнім Т-ві для експльоатації дерева і промислу парових тартаків передтим „Обід и. Comp." Зголошення проситься слати до Адміністрації від „Касіер". 2423 2—2

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

АРХІТЕКТ
ЯКІВ С. РУДНИЦЬКИЙ
концес. будівничий
ЛЬВІВ, вул. Бляхарська 9 (канцелярія Ставропігії) плани і кошториси на церкви, народні і парохіяльні доми та всякі будівельні роботи. 2431 1—1

БЛЯХА
ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА
2228 достава сейчас 6—10
„ПІЛЬОТ"
ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

Конкурс.

Старшина Коунка Українського Педагогічного Товариства в Коломиї оголошує отсим **КОНКУРС** на посади учителів в приватній жіночій гімназії і в приватнім жіночім семинари в Коломиї. Оба заведення мають право прилюдности. Петенти мають виказатися державним іспитом, згляднo укінченим університетом із одної зі слідуючих груп:

Історія, Географія; Природа; Математика, Фізика; Українське, Німецьке, Польське.

Платня учителів виносить для іспитованих 80 прц. платні державних урядників враз з усіми додатками, для неіспитованих 80 прц. платні державних урядників після VIII. кляси платні для нежонатих. Платня виносить вправді лише 60 прц. державної платні, але зате Старшина ручить за точну, щомісячну виплату.

Подання належито удокументовані вносити найдальше до 21. червня 1923. на адресу: Д. Николишин, проф. гімн. Коломия, Дідушицьких.

В Коломиї, дня 1. червня 1923.

За Кружок У. П. Т. в Коломиї:
Д. Николишин голова. *М. Недільський* секретар.
2435 1—3

Ціни конкуренційні бо вхід через сіни.

Панчохи	грубші практичні	Мп. 5.500
Панчохи	патентовані від	Мп. 4.000
Панчохи	тонкі витяні з подв. стопою	Мп. 7.800
Панчохи	фльор подвійна стопа	Мп. 12.000
Панчохи	фльор зі швом і подв. стопою	Мп. 22.000
Панчохи	шовк. франц. фльор I. сорта	Мп. 30.000
Панчохи	правд. шовк. загр. зі швом	Мп. 30.000
Скарпитки	муж. від 4.000 до 20.000 і діт. від 3.000 до 14.000	
Рукавички	нитяні дуже сильні	Мп. 8.000
Рукавички	загр. фільдеко і півшовк.	Мп. 12.000
Рукавички	правдиві кязьсб.	Мп. 14.000
Реформи жіночі і діточі від		Мп. 9.000
Стопи до панчіх і скарпиток марки „Ідеаль"		Мп. 3.500

Хустинки до носа, також всіляку жіночу галянтерію
поручає спеціальний склад трикотажів
ІЗИДОР ПФАУ. Львів, Ринок 19.
2407 ВХІД ЧЕРЕЗ СІНИ. 3—4

Найдешевші ГРОШІ має той, хто купує в дешевім магазині — —
Михайла ҐЕЛЬБА Львів Городецька 64 (против кост. св. Єлисавети)

Сорочки мужеські	від	Мп. 22.000	Панчохи правд. шовк.		Мп. 20.000
Калісони доброї якости		„ 19.500	Панчохи газові I. сорта		„ 30.000
Панчохи нитков і		„ 6.000	Панчохи шовк. фльор	від	„ 22.500
Панчохи витк. з подв. стопою		„ 7.200	Скарпатки мужеські	від	„ 4.000
Панчохи фільд. I. сорта	від	„ 12.000	Рукавички		„ 4.800

Ковнірики, Манжетки, Краватки, Мотилі, Торбинки жіночі шкіряні, Портфелі, Тоалетні прилади і Перфумерія по правдиво низьких цінах. ПОЗІР! Не купуйте де инде, доки не переконаєтеся щодо якости і тещевости в моїм магазині.

ВИПРОДАЖА всіх посезонових артикулів з опустом 30%
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 7—25 **ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АИХМАНИ.**

ПОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІВЕРИ
від найдешевших до найдорожших у всіх родах. Сила Цайсса, Буша, Герца,
ЛЬОРНЕТКИ
ЛЕВЕНТЕЛЬ і Ска „У ЛЬВОВІ" Леґіонів 1.
Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 3-50
2151

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 49 (9.930). Львів, середа 6. червня 1923. Почтовy належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1.5000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір. Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 5. червня 1923.

Центроповий кабінет перед варшавським соймом.

В варшавському соймі відбулася дискусія над експозе нового премера; Вітос здобув більшість 226 голосів проти 171.

Як експозе премера, так й дискусія над ним пройшли слабо. Вітос в своїму виступі здобувся лише на загальники, на всім знані й відомі положення й обітниці задовольнити потреби й вимоги всіх й вся... навіть національних меншостей. Промови представників партій складались з повторення й зазначення тих позицій, які були формульовані ними раніше. Як й треба було сподіватись, проти уряду голосували всі національні меншости, визволенці, пепееси і група Домбского. За урядом висловилась хієна, пяст, частина енпеерія й готова до послуг кожного уряду група Ількова. Характеристичним являється той факт, що опозиція на цьому засіданні була репрезентована дуже неповно й тим пояснюється та різниюча значна більшість, яку одержав уряд Вітоса.

Не являється випадковим, як ця блідість експозе Вітоса так й гладкий перебіг дискусій й голосування.

Утворення теперішньої урядової більшости йшло весь час позапарляментарним шляхом, відбувалось за допомогою таємних закулісових переговорів й конспіративних умов. Теперішня так звана парляментарна більшість утворювалась тими способами, які не мають нічого спільного з утворенням дійсної парляментарної більшости в країнах з розвиненим й сталим парляментарним устроєм. Й було би щілком нельогічним думати, що закулісові аранжери раптом тепер розкриють всі свої карти й скажуть, чого вони дійсно хочуть, яка є та таємна платформа, на підставі якої утворилась хієнсько пястівська більшість.

Експозе Вітоса було наскрізь нещире, було заповнене загальниками для того, щоб не сказати, що справді має на увазі робити новий уряд.

І тому опозиція обмежилась лише зазначенням своїх позицій не думаючи зараз про утворення кризи за всяку ціну. Єдиний лише був момент, коли температура в салі засідання піднеслась вище нормальної, коли Ільків занадто вже щиро й самовіддано почав виконувати функції прислужника.

Цей спокійний перебіг соймового засідання являється в високій мірі симптоматичним. Не означає він ровуміється опанування становища правицею, як цим може тішиться дехто з хієнських політиків. Свідчить він лише про те, що як утворення правого кабінету йшло позапарляментарним шляхом, так й позапарляментарним шляхом буде йти боротьба з ним.

І у що може вилитись ця боротьба в Польщі при напруженности польських партійних відносин, при істнуванню у кожної партії своїх таємних військових організацій, в Польщі, де навіть в „спокійні" часи бомба являється дуже часто вживаним аргументом в міжпартійних дискусіях — це все, думаємо, покаже нам недалека будуччина.

І уряд Вітоса очевидно розуміє всю серьозність свойого становища, бо не зважаючи на всі запевнення в своїй демократичности, в своїй стисло державній позиції, відразуж став у виразно бойову позу. Переводиться відповідна підготовка і очищення урядового й державного апарату на всякий випадок. Приневолюють до димісії Пілсудского й його прихильників. Переводиться спішна заміна керовників закордонної політики — слідом за Ашкеназим уступає Кноль. Затримується розгляд законопроєкту про амнестію, впровадження якої віщувало для хієнської більшости зайві ускладнення.

Поруч з цим провадиться відповідна підготовка в рядах опозиції: в першу чергу інтенсифікує й збільшує свою діяльність ППС.

Всі ці симптоми віщують для ближчих перспектив Польщі дуже мало втішного. Й коли були би в Польщі справжні державники, люде, які би інтерес державний ставили вище партійного, вони мусіли би серьозно поміркувати над тим, до чого може довести теперішня ситуація.

Нам же, які тепер волею долі опинились в межах Польщі, лишається слідкувати за дальшим розвитком подій й дбати про те, щоб хвиля їх не захопила нас непідготовленими. Мусимо памятати, що нашим завданням є і повинно бути використання для нашої справи всякої і кожної ситуації. *В. С.*

Кровавi заворушення в Німеччині.

Норимберга. В місцевости Файхт на зборах місцевої групи соціялістичних робітників прийшло в суботу вечером до сутички між соціялістами і присутними на зборах „Райхсфляге". Відділ жандармерії, який мусіли завізвати, при вході до салі прийнято револьверовими стрілами. На салі сконфісковано богато зброї. Один поліцист тяжко ранений, а один урядник каси хорих у Норимберзі вбитий. Крім цього кілька чоловік ранено. Головних виновників заворушень арештовано.

Гостина Масарика в Парижі.

Прага. „Прагер Пресе" звідомляє, що гостина Масарика в Парижі пбслідує в половині жовтня ц. р.

Реєстрування грецько-турецьких границь.

Льозанна. Політичний комітет конференції зібрався 4. ц. м. під проводом сер Рамболда для зареєстрування договору в справі грецько-турецьких границь в Карагачі.

Торговельні місії Італії й Франції у Москві.

Москва. Торговельного представника Італії в Москві, Амадорі, відкликано. Приїзду наслідника сподіються в найблищому часі.

Москва. Прибула тут французька делегація і почала переговори з правительством совітів.

Нова німецька нота.

Відень. „Н. фр. Пр." з Берліна: Реченець вручення нової німецької ноти усталено на половину цього тижня. Проволоку в висланню ноти слід приписати цьому, що німецьке правительство жадало інформацій від своїх мужів довіря, котрі відїхали до Льондона, але там не віднесли надто добрих вражінь. Всетаки канц. Куно одержав, як заявляють, иншим шляхом із Льондона звідомлення, котрі вможливлять йому німецьку ноту сформулувати так, що матиме з гори запевнену згоду Льондона. Німецька відповідь не міститиме спрецизованих дат, цебто не подасть ані загальної суми відшкодувань, ані висоти річних рат, а подробиці відносно висоти зобовязань і способу платности мається полишити рішенню міжнародніх знатоків. В ноті мають бути точно спрецизовані гарантії. Оконечної ухвали ще нема. Як видно, правительство вагається між предложеннями союза німецьких промисловців відносно гіпотеки правительственної власности і предложеннями мін. скарбу, що основується на більшому опо даткованню майна.

Після нападу на патріярха.

Царгород. У звязи з нападом товпи маніфестантів на екуменічного патріярха в Царгороді, патріярх запротестував у представників союзних держав. Як дозідується „Тамп" представники союзних держав повідомили Акдан бея, що колиб такі напади повторилися, то вони самі мусітимуть взяти в свої руки службу безпеченства в Царгороді.

Французько-бельгійська конференція.

Париж. На французько-бельгійській конференції в Брукселі заступатиме Францію Поанкаре, мін. сусп. робіт Троке, ген. Дегу і Тірар предс. в. міжсоюзного комісаряту в Надренії.

Американська ескадра в Англії.

Льондон. Небаром прибуде до Clyde ескадра американських воєнних кораблів.

За права українського народу.

(Промова голови Українського Сойм. Клюбу Самуїйла Підгірського над експозе прем. Вітоса, виголошена в польськім соймі 2 червня ц. р.)

Навязуючи до попередніх промов польських послів, пос. С. Підгірський стверджує:

Український народ і його представники ніколи не боролися проти повстання незалежної Польщі, але також не боролися і ані пальцем не рушили, щоби українські землі належали до Польщі; тільки обороняли своє право на самовизначення.

Прошу панів! За часів нашої прояви тут, в польськім соймі, вже другий раз виступаємо і забираємо голос при правительственній кризі. В нашій першій промові ми виразно засували змагання українського народу. Ми сказали, що змаганням того населення, яке ми репрезентуємо, змаганням згідним з метою всього українського народу є реституція незалежної Української Держави, обіймаючої увесь простір українських етнографічних земель. Ми заявили також, що фактичний стан тих українських земель, котрі тут репрезентуємо, стан, що утворився мимо нашої волі і проти нашого бажання, змушує нас, змушує український народ до співжиття з польським народом. Те співжиття розуміємо ми і наш народ в той спосіб, що українському народови, який находиться в спільних з польським народом границях, буде забезпечене право самовизначення. Без пошанування того права, належного українському народови на рівні з иншими народами світа, права, що обовязує демократичні держави, співжиття народів українського і польського є неможливе. Без пошанування того права не буде співжиття тих народів, тільки панування польського народу над українським, що в теперішніх часах, часах панування демократичних засад в життю народів є недопустиме.

В границях Річипосполитої, визначених на Сході без згоди заінтересованої сторони, — українського народу, находиться понад сім з половиною мілл. українського народу. Той народ компактною масою заселює простори українські землі: Поліся, Підляша, Холмщину, Волинь і Східну Галичину з Лемківщиною. На просторі тих земель, котрі в понятію нашого народу є однорядні і нероздільні, український народ становить 50—90 прц. тубильчого населення і тому є правовим господарем тих земель, тим самим і правління тим простором повинно належати до українського народу. Справи економічні, земельні, господарські, комунікаційні, шкільні, релігійні взагалі адміністраційні і т. п. му-

сять на тих землях належати до українського народу і до народів спільно з ним замешкалих. На жаль, від першої хвилі обняття влади на тих землях Польщею, отже від чотирьох літ з горою діється там зовсім навпаки. Польща відразу запасилувала прислугуюче українському народовп право на самовизначення, а польські власти відразу почали управляти там політику старої шляхетської передрозборової Польщі. Самоволя польської адміністрації, брутальне потоптання елементарних основ права, повне й абсолютне безправство супротивсього, що на тих землях є непольське, — ось характеристичні прикмети стану річей на наших українських землях від чотирьох літ. Все, що непольське, згори засуджено або на спольонізування, або на знищення. Врав з Польщею воскрешено там давню польську свавільність, давний напір на схід, похід на українські землі польського елементу, давню нагальну польонізацію, давню релігійну боротьбу з тою ріжницею, що колись ту політику вели польські магнати, ренегати українського народу, ріжні Сангушки, Збаражські, Вишгородські і т. п., а тепер ведуть її польські старости, воєводи, всякі уряди, поліція, польсько-католицький клир, шкільні інспектори, куратори, а загальний напрям тій політиці надає центральний польський уряд. Враз із воскресшою Польщею віджила на наших землях боротьба двох культур, двох народів, що стільки нещастя не з вини українського народу принесла і народови польському і українському. Так як би не було літ неволі, як би даремне пропав для Польщі досвід новітньої демократії, як би мізми давнього польського шляхетського шовінізму, нетолерації, єзуїтизму виповзли із старих льохів і підземних ходів, що остали в наших містах з часів середньовіччя. Ті міазми затроюють повітря на наших землях, гангренізують відносини національні, релігійні і соціяльні, збуджують ненависть у народу до польських властей. Не лиш український народ, але взагалі все тамошнє населення, хіба крім фаворитованих польською владою поселенців, кольоністів і польських урядників (насляний елемент), ненавидить польську владу, а через неї і Польщу як державу. І в тому міститься велика небезпека для Польщі і її будуччини. Упоєна своєю перемогою, упоєна своєю несподіваною величю, ведена громадянством, заслїпленим шовінізмом, сучасна Польща не відчуває, не хоче знати і бачити, до чого її ведуть її шовіністичні політики. Прецінь мудра політика заключується не тільки в тому, щоби брати те, що сьогодня дається до рук, але й оглядатися на будуччину. Мало забрати чужу землю, загорнути під свою владу чужий народ, треба ту землю так упорядкувати, а народ той так настроїти, щоби вони не почували образи і не терпіли кривди.

Щож зробила Польща з нашою землею і з українським народом? Відразу почала ту землю кольонізувати, насилати до нас Поляків з корінної Польщі, насаджувати військових поселенців, заборонати українському народови в своїм краю купувати землю. Український народ, в переважаючому числі, бо в 90 проц. селянський, з конечною потребою землі, народ, що терпить земельний голод, — цілою душею, фізичним болем відчуває ту кривду, що заподіває йому Польща, забираючи землю під осадництво і кольонізацію, ту землю, котрої він від віків ожидав, за котру він панщину відбував, котра правно до нього належить. Кольонізація і осадництво є тою сіллю, що її Польща сипле на давні рани українського народу, на його страшний голод землі є тим отруйним квітом, що затроює польсько-українські відносини. Безземельного й малоземельного українського населення є 85—90 проц. і то в часі великої Революції, в часі, коли корінно змінюються соціяльні земельні відносини, коли здавалося, що відвічне право Українця-селянина до землі здійснюється. А ж тут раптом приходить Польща і каже йому: „Ні, та земля не твоя не до тебе буде належати, ту землю я віддаю своїм Полякам, а ти — український селянине, як гинув без землі, так гинь і дальше". Осадництво і кольонізація, ті — як кажу — отруйні квіти, мусять бути скасовані, а військові поселенці і кольоністи мусять бути з нашої землі видалені.

(Продовження буде).

Пиррова побіда Вітоса.

Варшавський „Курєр Поранни", подаючи характеристику останнього засідання сойму, на котрому висловлено довіря Вітосови, пише м. ін.: „Це був бурливий день у соймі. На лаві міністрів сів Вітос в оточенню правого уряду наче на цензурі, і представники партії виголошували свій погляд менше про програму, та більше про політичну фізіономію й характер теперішнього уряду. Сікка вийшла жахливо („fatalnie"). „Правда, прилюдно голошена, коле в очі; отже заяви представників лівиці приймав уряд та його партії з легко зрозумілим невдоволенням. Уряд прикривав збентеження слабою усмішкою; на адресу його поодиноких членів сипалися виколи вражені слова. За те праві партії, які спочатку зберігали маску байдужности, тратили рівновагу в міру того, як поглядувалось їм їхні вчинки, рівнозначні з бажанням руїни їх польської батьківщини". З виступом посла Стронського, який почав говорити подразненим і аподиктичним тоном, „накопичений в салі нарад динаміт вибухнув". „Почервонілі обличя, нервово витягнені пястухи, іронічні оклики, крики й дотинки з обох сторін палати перейшли у брутальну авантюру з хвилиною, коли Стронські дозволив собі на більш провокаційні висловп на адресу лівиці. Оклики: „жидику!" „відбрикуйся", „геть з ним" — вкупі зі стуканням пястуками об столи, були ознакою найбільшого знервування сойму, так, що маршалок мусів перервати засідання. З трудом доведено засідання до голосування. Воно було поіменне, та завдяки дірам в рядах лівиці, сильному комплетови правиці, голосуванню міністрів і вкінци — пятомій тактиці клюбу НПР., якого частина голосувала за урядом в решті проходжуалася по сеиу — вийшла відносно велика ріжниця голосів: 226 на 171. Ріжниця неприродна при ідеальному примінению парляментарної аритметики".

„В кожному разі понад мізерними компромісовими коментарями нового голови клюбу „Пяста" п. Дембского, понад прикрим підлизуванням „хлібороба" Ількова, понад двозначною декларацією Ваховяка, понад окликами, оплесками й крпнами, над Соймом висить дальше провізоричність, грозьба нових конфліктів і криз".

...„Стоять одни проти другого два шораз виразнійше закреслені табори: правиці й лівиці. Оба з затисненими пястуками".

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Ільків радіє реакційним урядом Вітоса.

Єдиною групою з поміж усіх не-польських соймових клюбів, яка заявилася при голосуванню за вшехпольським урядом Вітоса — були „хлібоїди" Ількова. Промова Ількова на останньому пленум сойму є настільки цікавим документом, що подаємо її до відома всього українського громадянства за варшавськими газетами.

Отже Ільків казав: „Витаємо більшість і тішимося, що може аж тепер запевнити лад (галас на лівиці, оплески на правиці.) Наше щастя є щастям Польщі, щастя Польщі є нашим щастям (Рясні оплески на правиці; голоси на лівиці: „без вас не було би більшости"). Сподіємося від цього уряду як найшвидшого виконання постулятів, зложених нами в декларації з 23. січня ц. р. (голос на лівиці: „передусім багато грошей"), піднесення занедбаного господарства, направи шляхів, піднесення кооперативи, впорядкування метрополій, протиділання ріжним надужиттям, яких допускаютьсь саме непрошені оборонці наших селян. Отже приймаємо до відома заяву премєра міністрів і обіцюємо йому нашу підмогу. (Галас на лівиці і оклики з лав нац. меншостей: „запроданець", „хрунь" „ile pan dostał" і т. р. — м. и.: пану прокураторови, який спеціяльно опікується доброю славою Ількова і Ко: про оклики „хрунь" пише й „Gazeta Poranna" з дня 4. цього місяця). Тоді Ільків розкричався в сторону українських послів півн.-зах. земель: „Ви на найбільше нещастя наражаєте наш нарід, а передусім трудова партія „zaciążyła fatalnie" над життям нашого народу. (Пос. Підгірський: „Зрадник)" Живи і всі ви разом до купи — арєргард з Волині затроїли життя нашого народу! Хочемо, щоби запанував у нас спокій" (Рясні оплески на правиці).

„Rzeczpospolita" знову в 5-го ц. м. поміщує такий уступ з промови цього прихвостня: „Ми ввійшли до сойму на те, щоби не ножами й револьверами але иншими гаслами принести користь нашому знищеному війною народови, чого доказом є віча, які ми уладжуємо против постанов трудової партії. Домагаємося, щоби припинити агітацію тої партії, домагаємося ладу і спокою. Противники нашої партії хай поглянуть на відносини в Румунії, де наш нарід не має ані шкіл, ані своїх інституцій, підчас коли тут ми маємо запевнений спокій і розиток. Наш нарід є спокійний і льояльний".

Характеристично, що у своїй промові Ільків ні разу не назвав по імени народу, на який покликувався та лише разпораз зазначував „наш нарід" „ми", „наші селяне" і т. д. Його запитували окликами: „хто це такий „наш" і „ми", але він не хотів вимовити слово „український".

Після Ількова виступав від імени опозиції ПСЛ. „Пяста" Домбскі, котрий вказуючи на Ількова сказав іронічно: „...gdyby mieli być oklaskiwani tacy przedstawiciele mniejszości, jak ten, którego przed chwilą oklaskiwano, to Polska z takim zaprzęgiem daleko nie zajedzie".

967 АДВОКАТ

Д-р Володимир

Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Вотум довіря чи акт обвинувачення.

(З дискусії над експозе нового премєра.)

Дискусію над експозе премєра нового реакційного уряду В. Вітоса, відкрив представник головної урядової партії ЗЛН., Ст. Козіцкі. Він приняв з задоволенням факт складення першого парляментарного (?) уряду, який, опертий на тріску (?!) більшість, буде провадити „доцільну політику", та заявився в імени ЗЛН. за новим урядом. Пос. Тугут був першим опозиційним промовцем („Визволєнє"). Кажучи про характер нової більшости, Тугут заквестіонував її „польскість", „бо чейже не було уряду в періоді розвитку незалежної Польщі, який був би сотворений проти національних меншостей, які й тоді існували. Навпаки, тоді старалися притягнути тих людей до держави. Панове (Вітос і Ко) замкнули двері перед меншостями й нічого не може тут зава п. премєра, котра дійсно була чудовою, та в котрій не було лише одної річи: щоби хтонебудь, не виключаючи й промовця, повірив у неї. Таким робом є це уряд з натягненою назвою і недотягненою програмою." Кажучи про закордонну політику нового уряду й його відношення до Сходу Европи, Тугут звернув увагу на факт імперіялістичної політики всіх, і майбутніх, урядів Москви, та одночасно на змінений політ. стан на території кол. Росії, який є перехідний та який не заверне історії. „Тому навіть, коли йде мова про Україну, про яку панове висловлюєтесь з таким легковаженням, то проте треба ствердити, що кожної хвилини вона може повстати й тоді це буде одною з найважнійших проблем в житю Польщі, у розвязці якої не вільно помилитися їй (Польщі) під карою смерти".

Промовець переходить по черзі поодинокі точки експозе Вітоса, знову завертає до його відношення до нац. меншостей, при чому стверджує, що тон нового уряду, яким він починав говорити, є „далеко приязнійший, ніж був тон Сікорского", якого скинули тому, що буцім то йшов на руку меншостям і „купив їх голоси". Промовець нагадує інтриги Вітоса й питому йому хитість у політиці ще з осени 1918 р., ломання обітниць і спроневірення гаслам і все те що він робив для „мізерної омани влади". Промовець не вірить, щоби паном ситуації, яка витворилась, втримався Вітос. „Визволєнє" відмовляє урядови довіря.

Від імени ПСЛ. „Пяста" виступає пос. Дембскі, який говорить при постійних іронічних замітках і окликах лівиці; особливо залунав сміх, коли промовець сказав фразу „будемо політично чесні". Коли промовець закинув Тугутови, що він старається фальшиво характеризувати нову „польську більшість", яку, на думку Тугута, вяже тільки ненависть до нац. меншостей — з лівиці кинув хтось оклик: „не тільки це, а ще й паскарство!" Промовець закінчив заявою, що його клюб бере відповідальність за політику нового уряду.

(Продовження буде.)

Гострий конфлікт Данціґа з Польщею.

ПАТ. повідомляє, що 26. травня данціґський вищий суд видав присуд, яким, всупереч виразному протестови польського уряду признається права данціґських судів вирішати спір між Німеччиною й Польщею про власність цистерн, які польські залізничі функціонарі переписали на власність польської казни.

Офіціяльна польська агенція називає цей присуд нарушенням прав польської суверенности й легковаженням основ міжнароднього права. В звязку з цим вся польська преса пише в гострому тоні, що, мовляв, конфлікт між Данціґом і Польщею ввійшов в рішаючу стадію. Взявши на увагу з одного боку промову Вітоса, що Польща вживе „всіх засобів" для „оборони своїх прав" у відношенню до Данціґа з другого звістки, що Німці в Данціґу й Східних Прусах рахуються з можливістю збройного виступу Польщі „в обороні польських інтересів" — можна сподіватися в найблизшому часі нової великої авантюри, яка може потягнути за собою такі величезні наслідки, що їх важко навіть тепер передбачити.

Німецька відповідь.

Наради в справі відповіди на ноту Антанти в Берліні закінчилися. В політичних колах панує переконання, що німецький уряд вишле відповідь державам Антанти в половині цего тижня. Відповідь буде доповненням останньої ноти німецького уряду.

Корисні вигляди на приняття Францією німецьких пропозицій

„N. Fr. Presse" доносить з Лондону за „Times-ом", що у Франції панує прихильніша атмосфера відносно нових пропозицій ніж це було після одержання першої пропозиції. Ще перед надісланням першої пропозиції в Парижі були всі переконані, що Франція не згодиться на німецькі умови. Сьогодні настрої значно змінилися. Опінія домагається, щоб німецької ноти не відкидати і уважає, що було б неозважністю не брати німецьких пропозицій під увагу. Справа другої німецької ноти не представляється так безнадійно, як першої ноти.

Зворот у бельгійській репараційній політиці.

„N. Fr. Presse" доносить: „В бельгійських політичних колах панує переконання, що Бельгія тому приспішує виміну думок з Францією в справі виготовлення нового репараційного проекту, що дальше зволікання в тій справі може потягнути за собою небажані наслідки, а навіть вицофання окупаційних військ з Поруря.

Професор Жак Барду, який брав участь у французько-бельгійському бенкеті в одній промові заявив, що бельгійські парляментарі в Парижі сконстатували, що Французи держаться супроти Бельгійців в деякій резерві. В Парижі не вірять, що бельгійська репараційна політика не змінилась. Виявляється, що в Бельгії замітний зворот в тій справі і то під впливом Англії. Замітна також тенденція скликання нової коаліційної конференції в справі репарацій. Один бельгійський представник дав навіть до зрозуміння, що Бельгія хитається поміж союзом з Францією і порозумінням з Англією. Дня 17. травня льорд Керзон мав нараду з бельгійськими дипльоматами. В Англії зміцнюється домагання ревізії договору в Спа в справі розділу репарацій. Між населенням Бельгії вкорінюється погляд, що продовжування окупації Поруря може довести до націоналістичних і комуністичних заворушень в Німеччині, що не вийшлоб на користь Бельгії, бо на випадок революції Німеччина не буде в силі виплатити жадних відшкодувань, які необхідні для відбудови Бельгії. Найкращою розвязкою справи уважає Бельгія скликання конференції знатоків, які могліб усталити висоту репарацій і платездатність Німеччини.

Мільран про окупацію Поруря.

Мільран промовляючи в Штрасбурзі заявив, що Німеччина не є фінансово зруйнована і що вона в силі виплатити відшкодування. Франція не домагається нічого, тільки сплачення довгу, який їй належиться. Франції не лишається нічого иншого, тільки брати приклад з Німеччини, котра 1871 р. евакувала французьку територію аж дістявши всі воєнні кошти. Франція буде продовжувати окупацію аж до побіди так, як це робили Німці 1871 р., поконавши Французів.

Балканські труднощі.

Передача Туреччині Кагарачу в заміну за відшкодування викликала в Сербії, Болгарії і Греції невдоволення. Болгарія стараючись о вікно на море домагається права транспорту залізничою лінією Дедеагач-Кагарач. Болгарія мала надію шляхом дипльоматичних маневрів прилучити в цілости Кагарач до своєї території. Сербський уряд заявляє, що Сербія ніколи не згодиться на турецьку анексію Кагарачу. В політичних кругах балканських держав виринає проект балканської конфедерації з Тракією і Македонією, як автономічними провінціями.

Муссоліні просить Америку.

„Дейли Телєграф" потверджує поголоски, що Муссоліні має намір на днях звернутися до уряду Злединених Держав з просьбою взяти участь у економ. відбудові Европи.

Промова Бріяна.

Бріян виголосив на зборах республиканьско-демократичного союза промову, у якій заявив, що метою того союза є згрупування французької більшости біля демократичних принціпів в ціли переведення ліпших виборів. Республиканьско-демократичний союз не має наміру ізолювати Францію під її союзників, а навпаки довести до зближення між союзними державами. Бріян висловив надію, що Німеччина зрозуміє незабаром добру волю Франції і погодиться на її умови в справі репарацій.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Подорож Поанкаре до Брукселі.

Поанкаре виїзджає на днях в товаристві двох міністрів до Брукселі для нарад в справі відшкодувань.

Конференція Малої Антанти.

З Білгороду доносять, що французький уряд старається о скликання конференції Малої Антанти згідно з бажанням Масарика. На тій конференції Мала Антанта малаб виявнити своє становище в справі репарацій.

Розстріли в Грузії.

Тифліс. Тому кілька днів розстріляно тут 16 визначних грузинських націоналістів, а 12 вижидає присуду. Крім цього совітські власти арештували 800 Грузинів.

З документів часу.

Похід проти українського університету у Львові.

„Dyrekcja Policji we Lwowie. Rejestr karny.

rubr. 2) imię i nazwisko obwiniony Wasyl Mudryj absolwent filozofii i t. d. rubr. 4) Przestępstwo zarzucone obwinionemu: współudział w organizowaniu i zawiadywaniu sprawami ukraińskiego uniwersytetu przez zajmowanie posady urzędnika oraz wystawianie dokumentów z ramienia tego uniwersytetu. rubr. 8) Treść i dzień zapadłego orzeczenia z oznaczeniem przepisu przekroczonego z podpisem urzędowym: Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń, które stwierdziły wystawienie dokumentu z ramienia instytucji nielegalnej oraz fakt zawiadywania sprawami tejże instytucji orzeka Dyrekcja Policji na obwinionego karę 14-dniowego aresztu bez zamiany na grzywnę a to na podstawie rozp. M. S. Wewn. i spraw. z dnia 30/9, 1857. L. 188|Dup.

Lwów, 30, maja 1923.

Wagner m. p.
urzędnik refer."

Проти цього оречення внесено рекурс.

Студентські справи.

Студії в Данціґу.

Союз українських студентів „Основа" в Данціґу — полагоджує подання о приняття на техніку в Данціґу. На будучий, зимовий семестр будуть приймати Товариші на всі відділи крім хемічного. Число принять обмежене. Першенство мають ті Тов-і, котрі втратили більше літ через війну.

До подання просимо долучити:

1) посвідку довозду навізд з У. К. С. Раду Львові.

2) свідоцтво зрілости в оригіналі і легалізованім переводі на німецьку мову,

3) свідоцтво моральности (Führungszeignis) або свідоцтво відходу з иншої, вищої школи,

4) короткий опис життя (Lebenslaufbeschreibung),

5) мп. 5000.

До СУС „Основа" в Данціґу буде приймати лише тих Тов-ів, котрі внесли подання за її посередництвом.

Без посвідок дозволу на виїзд подання не будуть полагоджувані.

Інформації за надісланим мп. 4000. Адреса: Verein Ukrainischer Studenten „Osnowa" in Danzig-Langfuhr, Technische Hochschule.

Вол. Громницький
за секр. СУСОД.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (48) ч. „Діла" сконфісковано за малий фейлєтон Чмелика п. з. „Tempora mutantur".

— **Смерть контрабандиста.** На польсько-румунському кордоні застрілила румунська сторожа Дмитра Мельника 23. літного парубка з Буковини. Мельник перепачковував з Румунії тютюн і упав жертвою своєї професії.

— **Цікаві документи.** „Lidove Listy" розпочали публікацію незнаних дипльоматичних документів з 1914 р., цікавих для генези світової війни. До тепер опубліковано рапорти гр. Тіши до Франца Йосифа І., рапорт сербського посла у Відні і обіжник Пасіча до сербських посольств. Документи ці є незвичайною сензацією.

— **Гідне наслідування.** З Богородчан пишуть нам: Селянин с. Старі Богородчани п. Василь Стельмах зложив одноразово на фонд „Рідної Школи" через Кружок УПТ. в Богородчанах квоту 100.000 мкн, і заразом деклярував дальшу жертву у висоті 500.000 мкн на ту саму ціль. Слава селянинови-патріотови! Запримічується, що п. Василь Стельмах жертвував цю квоту з важко зарібленого гроша, бо сам він є малоземельним селянином, який удержується із зарібків.

— **Священики для Канади.** Корабельно перевозове тов. „Canadian Pacific Railway" (Львів, Городецька 93) повідомляє нас: Канадійський епископ Н. Будка після довшого побуту в Галичині на днях вертає до Канади. Разом з ним їдуть отці священики: о. П. Решетило з Озерян, о. В. Стрільців з Бедриковець, о. С. Федоренко з Нагірців, о. В. Журавецький з Перемишля, о. Д. Попович з Гниличок і о. О. Прийма з Яворова. Всі вони всідатимуть дня 13. червня в пристані Southampton на корабель „Empress of France" згаданої корабельної лінії.

— **Анатоль Франс на екрані.** Паризька фірма „Одеон" виставила перший раз на кінотеатральному екрані повість Анатоля Франса „Боги жаждуть крови" перероблену для сцени письменником Пером Шеном. Перша вистава викликала в Парижі велику сензацію.

— **Наслідки брідських явищ.** Таємничі явища в Бродах розреклямовані буковою пресою не минають без наслідків. Між молодіжю поширюється спіритистична манія, а на днях у Львові скоїлася на тому тлі цікава пригода: Молода семінаристка II. року. Марія К., начитавшись із реверяцій про появу Василька у Бродах поклалась спати і в сні явилися два духи і заявили, що її чекає велике щастя і недалекий шлюб коли вона в

ночи піде на стрийське кладовище, де стріне двох духів, котрі вкажуть їй шлях до щастя. Молода дівчина повірила в сон і в ночі вибралася на стрийське кладовище. На щастя замість духів стрінула вона кількох студентів, котрі припадково вертали через кладовище з нічної забави. Налякана дівчина розповіла студентам свій сон, а вони відпровадили її до міста. В ту справу вмішалася навіть львівська поліція, яка заопікувалась ученицею заки її віддано під опіку родичів.

— **Зі страху перед матурою.** В Кракові скочив з моста до ріки Вісли кандидат 4. року учительської семінарії Іван Жабінський. Поліція уратувала його і нещасний десперат признався, що хотів поповнити самовбивство зі страху перед матурою, не маючи надії на успіх. Від кількох місяців Жабінський приготовлявся до іспиту працюючи днями і ночами і надмірна праця довела його до нервового розстрою і спроби самовбивства.

— **Приватні курси семінарійні** в Чорткові отвирає з початком слідуючого шкільного року Кружок УПТ. Вписи на перший рік сих курсів приймає на разі управа приватної гімназії в Чорткові в днях 28. і 29. червня, а вступний іспит відбудеться дня 30. червня. З сих курсів зорганізується відтак приватна учительська семінарія з українською мовою викладовою в Чорткові. Близших вказівок уділить радо Управа гімназії в Чорткові. — *Старшина Кружка УПТ. в Чорткові.* 2437 1—1

— **Звичайні загальні збори** членів Кружка УПТ. в Чорткові відбудуться дня 28. червня о год. 2. попол. в салях української гімназії. Порядок нарад: 1) Відчитання протоколу попер. загальних зборів. 2) Звіт старшини і контрольної комісії з діяльности в попереднім році. 3) Вибір нової старшини і контрольної комісії. 4) Будова будинку для гімназії в злуці з Народним Домом в Чорткові. 5) Внесення і запити. До численної участи в цих зборах всіх членів запрошує Старшина. — *Старшина кружка УПТ. в Чорткові.* 2437 а) 1—1

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Дня 10. червня ц. р. в КОЛОМИТ на дохід відбудови „Нар. Дому" відбудеться

:: КОНЦЕРТ ::

першого тенора державного театру в Загребі (Югославія)

РОМАНА ЛЮБІНЕЦЬКОГО

при співучасти директора Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові.

ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО

Білети можна вже тепер замовляти і купувати в Учит. Спілці (Нар. Дім). 1-2

Курс грошей.

Львів, 4. червня.

Дол. амер. 56.200—56.400, дрібні 55.600—55.800, дол. канад. 54.000 — 54.500, дрібні 53.000—53.800, нім. марки 50 тис. 0·81—0·83, 10 тис. 0·85—0·88, 1 тис. стар. еміс. 1·65—1·80, 1 тис. нов. еміс. 0·85—0·90. сотки дрібні 1·45—1·55, леї 300—330, дрібні 290—300, кор. чеські 1760—1800, дрібні 1740—1755. Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3200—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 78—79, австр. перекази 79½—80½. Франки франц. 3550—3600, фунти штерл. 248—250.000, франки швайц. 9.800.—.1000. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7.30. думські тис. 20—22, думські á 250 по 20—24. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 100 кор. 242—246000, 20 франк. 206—212000, 20 мар. 255—260000, 10 рубл. 332—336000, дол. 51000—51500

Срібло: Кор. австр. 4280—4300, 5 кор. 22000—22400, фльорени 110000—11200, рублі 18200—18500, копійки 68—71, леї 4250—4280.

Збіжеві курси. Пшениця кресва з 1922 р. 170000—18000, жито галицьке з 1922 р. 110000—112000, овес галицький з 1922 р. 148000—152000, каша гречана 200—225000. Ціни в марках пол. за 100 кг. без споживного податку. Місце і стація надання.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Управа 7-кл. хлопячої школи ім. Б. Грінченка у Львові повідомляє, що приватні іспити з IV. і VII. кл. відбудуться в цій школі 18., 19. і 20. червня, — зі всіх инших кляс 25., 26. і 27. червня. Вписи до школи 25., 26. і 27. червня. 1—1

Жертви на будову церкви в Хлопах парохії Комарно зложили: Вп. і Всеч. оо.: Іполит Погорецький в Вендижі 6000, Володимир Козоровський в Городниці 10000, крал. „Метелая в Любліни з акафіста 100.000, Йоан Тимчук в Беньовій 55000, Андрій Грухніцький в Ляшках зав'язаних 30000, Евстахій Качмарський 10000, Николай Гринай в Горожанні малій 20000, Андрей Перенський в Лисятичах з акафіста 50000, Йосиф Карапович в Яксманичах 10000, церков в Викотах 14000, ур. парох. Деревянки в Скалі н. Зб. 20000, о. Володимир Козоровський в Городниці для найбіднійшої вдови поговілої 5000. Всім жертводавцям Спасибіг. Від уряду парохіяльного Комарно 4. VI. 1923 о. Григорій Кліш.

На „Рідну Школу" зложив через Кружок УПТ. в Богородчанах Всч. о. В. Косевич, парох Старих Богородчан, жертву в квоті 100.000 мк, за що складає йому щиру подяку *Старшина.*

В українській прив. гімназії в Долині відбудуться вступні іспити до 1. кл. дня 25., до инших (II—V) кл. 26. червня о год. 8. рано. Зголоситись треба о один день наперед. *Д-р М. Пачовський.*

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто з панів знав би щонебудь про **Михайла Голоту** з Волиці повіт Жовква, котрий 1917. р. перебував на Сибірі в Турінську у фабричній конторі, буде ласкавий за зворотом коштів повідомити його жінку: Анна Голота, Волиця почта Мости великі. Закордонні часописі простяться о передрук. 2433 2—2

Дрібні оголошення.

ПАРОХІЯ одна з найліпших близько великого міста до заміни. Зголошення до Адміністрації під „Парохія". 2448 1-1

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, славнозвісним кліматично-лічничім місці над Прутом відбудований пенсіонат „ОЛЕНА" з сонішними кімнатами в догідним і прегарнім положенню вже отворений. Близше подасть заряд. Почта і залізниця в місци. 2447 1—2

КАМЕНИЦЯ 1-поверхова з приналежностями на Левандівці коло головного львівського двірця на продаж, зглядно до заміни на реальність на підгірю. Відомість: Михайло Воробець, Коршів двір, ad Коломия почта і стація в місци. 2439 1—1

КУПЛЮ заставничі листи і акції Земельного Банку Гіпотечного. Оферти з поданням ціни, дати і числа під шифрою „ФЕЛІКС" до Адміністрації „Діла". 2449 1—1

З ПАРТЕРОВІ ДІМКИ з одномірговим городом і великою будівельною парцелею в Тернополі оказійно до продажі. Інформацій уділяє Подгорнер, Тернопіль, Леленевля 1. XXVI 1—2

СТУДЕНТ Українського Унів., управний фільольог і математик приїме лекцію з обсягу кляс гімназ. Ласкаві зголошення з поданням условій слати на адресу: Р. Зубик, Львів, Тереси 2 6 2440 1—3

ПОЗІР ПРОМИСЛОВЦІ. Дім мурований, 5 убікацій з кузнею і городом по середині села, при головнім тракті між 2. містами, в котрих що тиждня відбуваються торги, до видержавлення на довший час евент. до продання Горошко, Личаківська 21 від 3—5. 2443 1-1

Товариство для достав буд. „ДОМУС"

ЛЬВІВ, вул. Жовнівська 79

2326 (давніше держ. склад Броди, біля церкви) 5—10

найдешевше продає детайльно і вагонами

дерево будівельне і степярське, папу і дахівку. - - - - -

КУПУЄ: Деревостани сосенові і дубові.

5. червень сензація для пань!

Рекламову цільнадесятну проданж з 15% опустом від фабричних цін уряджує — —

МАҐАЗИН НОВОСТЕЙ ДЛЯ ПАНЬ

РАЙСНЕРА і ФІНКЛЕРА у ЛЬВОВІ, вул. ГОРОДЕЦЬКА 64

XIX (проти костела св. Єлисавети) 1—1

поручає ЗЕФІРОВІ БЛЮЗКИ ВІДЕНСЬКІ ПО 18.900 МП., БЛЮЗКИ МАРКІЗ. ЗАҐРАН. по 34.200 Мп., ОҐОРОДОВІ СУКНІ у всіх кольорах по 37.800 мп. і т. п.

ПОШУКУЮ кількох агентів до збирання замовлень на портретові побільшення і поменшення (біжутерія з портретами) за високу провізію, денний заробіток около 100.000 мп. „Венус" портретове підприємство, Дрогобич Жупна 19. 2425 2-2

ПРОМИСЛОВЕЦЬ літ 34, бажає пізнати в матримоніяльних цілях особу. Хто має склеп, реставрацію або инше підприємство мають першенство. Зголошення під І. М. до Адміністрації. 2418 2—2

ВІЛЛЯ 9 вільних кімнат, стайня, город, продасть Коженьовскі Дверницького 46, між 3—5. 2445 2—2

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 5—8

ПРАСИ до виробу дахівок, форм до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 2-30

ІНСТРУКТОРА до VI. і V. кл. гімн. пошукую сейчас о. Божейко, Ставчани коло Львова. 2408 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Озерянка, 28. травня 1923.

ДО
ХВАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА „УСТРІЙ"
Спілки з обмеженою порукою
у Львові, вул. Личаківська ч. 64/I.

За надіслані мені пляни і кошторисиси будови будинків для гр.-кат. приходства в Озерянці сердечно дякую. Всі замовлені роботи відповідають точно моїм бажанням, а на користь Хв. Фірми мушу зазначити, що мимо дуже старанного викінчення виконаних проектів — ціна тих робіт була дуже уміркована і як на нинішні відносини вельми дешева.

Охотно буду поручати Хв. Фірму серед моїх знайомих. Як-що Вп. Панове бажають, годжуся на оголошення цего листа в часописах. З повним поважанням

о. Александер Задорожний
2446 1—1 гр.-кат. парох в Озерянці.

Сольоспіви з фортепяном

Ос. Залеського: 1) Колискова пісня, 2а) Стою на березі, б) Погасло сонце. Ціна 2438 по 2.500 мп. 1—2

Накладом Музичного Видавництва

„ЛІРА"

СТАНИСЛАВІВ, вул. Голуховського 66.

Хлопця або дівчини

до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адмін'страції „Діла".

Позір Підгаєччина!!!

Старанням Філії „Просвіти" в Підгайцях відбудеться **в неділю, дня 10. червня 1923. в салі „Сонола" в Підгайцях**

Святочний КОНЦЕРТ

в память 62. рок. смерти Тараса Шевченка. В програму крім святочної промови входять мужескі і вішані хори, **змішаний** квартет, соля теноров, скрипкове та деклямації. — **Взивається дооколичну інтеліґенцію, селянство і міщанство до численної участи в тім святі.** — Подрібна програма буде оголошена афішами. Білети раньше до набуття в склепі „Торг. Кооперативи" в Підгайцях. 2444 1—1

Заряд школи СС. Василіянок в Яворові,

пошукує іспитованої учительки музики і співу. Просимо ласкаво о як найскорше зголошення письмом або особисто.

2441 1—1

Конкурс.

Старшина Кружка Українського Педаґоґічного Товариства в Коломиї оголошує отсим **КОНКУРС** на посади учителів в приватній жіночій гімназії і в приватнім жіночім семинари в Коломиї. Оба заведення мають право прилюдности. Петенти мають виказатися **державним іспитом**, зглядно укінченим **університетом** із одної зі слідуючих груп:

Історія, Географія; **Природа; Математика, Фізика**; Українське, Німецьке, Польське.

Платня учителів виносить для іспитованих 80 прц. платні державних урядників враз з усіми додатками, для неіспитованих 80 прц. платні державних урядників після VIII. кляси платні для нежонатих. Платня виносить вправді лише 80 прц. державної платні, але зате Старшина ручить за точну, щомісячну виплату.

Подання належито удокументовані вносити найдальше до 23. червня 1923. на адресу: Д. Николишин, проф. гімн. Коломия, Підгірянських.

В Коломиї, дня 1. червня 1923.

За Кружок У. П. Т. в Коломиї:

Д. Николишин голова. *М. Неділький* секретар. 2435 2—3

П. Т. Панї, не викидайте даром грошей,

бо одиноке, дешеве у Львові жерело панчіх

МІНЦЕРА == РИНОК Ч. 14.

поручає панчохи в найновіщих красках і першорядних якостей по дивно низьких цінах. Для переконання П. Т. Пань, подаю декілька цін: Панчохи правд. шовкові загр. зі швом 28.500 мп., Панчохи тонкі вже від 5.800 мп. подвійні 16.500 мп. Скарпитки мужескі питячі від 3.900 мп. Великий вибір першорядних рукавичок першорядної якости. УВАГА! Упевнює Шан. П. Т. Панї, що раз закуплять 2434 панчохи в моїм магазині, то остануть моїми сталими клієнтками. 1—1

ВИПРОДАЖ всіх посезонових артикулів з опустом 30%.

СКЛАД ВЗУТТЯ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

1025 18—25 **ШНАПЕК, ТІМАН і 6-ТЯ АНХМАНН.**

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 50 (9.931). Львів, четвер 7. червня 1923 Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в праві 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословеччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 6. червня 1923.

Справжня Україна. Ті великі перевороти, яких свідками й учасниками були ми на протязі останніх років, мали своїм наслідком повний переворот, повну зміну в усіх наших політично-громадських концепціях. Відбулась й відбувається повна переоцінка всіх вартостей.

Процес цей являється неминучим й конечним і в своїх наслідках є безумовно корисним.

Треба тільки пошкодувати, що цей процес у нас часами набирає трохи оригінальних форм: речі цілком аксіоматичні, безсумнівність яких визнавалась й повинна визнаватись завжди, тепер також ставляться під сумнів й підпадають так само переоцінці.

Було колись для всіх нас аксіомою, що справжнім висловом, справжнім дзеркалом життя на В. Україні є життя й процеси, які відбуваються серед народніх мас. Колись нікого не плутали ті офіціяльні заяви й справоздання, які подавали царські адміністратори про вірнопідданчі настрої української людности, ті аранжовані офіціяльними чинниками quasi народні депутації й делегації, які в імени українського народу заявляли, що вони завжди стоять на сторожі інтересів й потреб „єдиної і неділімої". Тоді було ясно, що є дві України — Україна царська, офіціяльна й Україна справжня, народня, життя, настрої й погляди, якої являються дійсною суттю тих процесів, що відбуваються в Наддніпрянщині.

Це не так давно було аксіомою. Але відколи на Україні упав царський російський режим і замінився російським комуністичним режімом, відколи місце царських генералгубернаторів, заступив комуністичний генерал-губернатор Раковський, почались серед певної частини галицької суспільности, вірнійше серед частини галицької еміграції, певні досить оригінальні й несподівані читання.

Те, що було раніш ясним, поставлено під знаком запитання. Знайшлись люде, які реальною й єдиною Україною почали уважати Україну Раковського, які стали зневажливо відмахуватись від тих народніх мас, що ціною великих страждань й великих трудів творять й розвивають національне життя й своєю боротьбою простують шлях до української державности. То, мовляв, Україна Махна. В звязку з цим почали являтись концепції, які спирались не на дійсну Україну народніх мас, а на Україну Раковського.

Той сюкій й комуністичне благодєтєлє, які ніби то запанували на Україні після опанування її Раковським, раз-у-раз порушились фактами й подіями, які свідчили, що справжнє життя справжньої України йшло своїми шляхами, що не мали й не мають нічого спільного з офіціяльним курсом. Ширилась й розвивалась в масах національно державна свідомість. Не спинялись весь час стихійні протести проти совітського режіму, які висловлювались в формі повстанців, що захоплювали більш або менш значні території, у формі масового терору проти совітських агентів. Ширився й набув кольосальних розмірів церковний рух на Україні. Розмах всього цього стихійного процесу став остільки величезним, що на нього мусіли звернути увагу самі большевики, які, занепокоєні і стурбовані ім, почали говорити про необхідність зміни свойого курсу що до українства. На цей рух почали звертати увагу, до нього пильно стали приглядатись, на ньому почали будувати свої концепції представники закордонних держав, які пробувають в совітських державах.

Але для певної частини галицької еміграції всі ці факти, всі ці події минають без сліду, лишаються поза її увагою. Аджеж все це є лише Україна Махна.

Важко й неможливо сперечатись з людьми, що тепер додержуються таких поглядів. Бо що можна довести й як можна переконати тих, які закривають уха, щоби не чути й затуляють очі, щоби не бачити. Їх можна лише зрозуміти й пробачити. Серед хворої емігрантської атмосфери, при повній одірваности від краю й від життя в свідомости того, що побудовані емігрантською хатки з карт ходом життя й подій падають одна за одною, можна дійти ще до більш оригінальних, більш абсурдних теорій й концепцій!

Наш перший великий емігрант Орлик сказав: „Dux exira Patriam de Patria nullo modo tractare potest". Цю думку його призабуто грунтовно й основно. Не диво ж, що виникають на еміграції такі думки й такі концепції. Це являється цілком природним й неминучим, особливо, коли пригадати, що на нашій еміграції ми маємо... не Орликів.

В. С.

Другий КОНЦЕРТ

Романа Любінецького на дохід будови Дому Техніків в. червня ц. р. Сала Народнього Дому.

Делеґат С. Народів на Закарп. Україну.

Прага. „Чеське Сл.": Ген. секр. Союза Народів сер Ерік Дрімон приїздить до Праги. Гостина його є в звязи з питанням нац. меншостей. „Пондельнік" звідомляє, що Союз Народів вислав делеґата на Закарпатську Україну, щоби розслідив національні і політичні відносини цієї країни.

Справа репарацій.

Берлін. „Берл. Цтг. ам Мтг." за „Дейли Нюз": З кінцем цього місяця має відбутися конференція, на котрій обговорено буде репараційну справу. Коли коаліційні держави дійдуть до порозуміння, мають покликати представника Німеччини і на спільній конференції пробуватимуть окончено розвязати скомпліковану реп. справу.

Париж. „Еко д' П." З Льондона: З авторитетної сторони, без уваги на заперечення, потверджено, що Болдуін задумує небаром по́чати рішаючі переговори з Поанкаре у реп. справі. Вони мають довести до полагоди справи, а Болдуін вважає, що теперішний мент надається для цього.

Відень. „Н. фр. Пр." з Парижа: Англійське правительство знову порушить на конференції амбасадорів справу розоруження Німеччини. Цей крок Англії зміряє до злуки питання забезпеки з репараційним питанням.

Вбивство кардинала.

Сарагоса. По всяким правдоподібностям, вбивство, доконане на особі кардинала Сольдевіль, має протиклєрикальну основу. Вбитий займався гаряче справами католицьких робітничих синдикатів і в цьому характері підписав відозву з протестом проти проєкту евент. змін устрою держави, що надавали би всім визнанням повну свободу і рівність.

Турки зреклися Кастельо Ріцо й Адакалєг.

Льозанна. Політ. комісія під проводом сер Рамболда осягнула порозуміння щодо ріжних справ, які вимагали окончної полагоди, м. ін. в справі острова Кастельо Ріцо, котрий остає під італійською суверенностю і в справі прав чужинців у Туреччині.

Льозанна. Турки зреклися острова Адакалєг на Дунаї, зате застерегли собі права доходити приналежність острова Маркен при гирлі до Дарданелів.

Льозанна. Союзники прийняли, що границя Туреччини в Европі йтиме здовж Маріци.

Обсада залізн. двірців.

Есен. 5. п. м. в ночи французькі війська обсадили при помочі танків дворець у Альт-Есен. Залізничний рух від Альт-Есен до Бохум і Дортмунда обмежений. Крім цього Французи обсадили ще инші двірці на шляху Альт Есен-Дортмунд.

Мілюков у Празі.

Прага. „Прагер Пр." звідомляє, що до Праги прибув Мілюков і має виголосити відчит про завдання еміграції. Мілюков старатиметься навязати взаємини з політичними чинниками.

За права українського народу.

(Промова голови Українського Сойм. Клюбу Самійла Підгірського над експозе прем. Вітоса, виголошена в польськім соймі 2. червня ц. р.)

(Продовження.)

Крім голоду землі український народ відчуває ще страшну кривду, котру одержав він в спадщині по-світовій війні. Теж по українських землях в Галичині, на Волині, на Полісю цілими літами проходив фронт страшної російсько-мімецько-австрійської війни. Теж тисячі наших сіл зруйновано тою і пізнійшими війнами, теж десятки тисяч наших господарств знищено підчас тих воєн, теж український народ подвійно потерпів від них; бо раз війни знищили його добробут, а по друге: часто насильно зганяли його з рідної землі. Минають літа, а ніякої допомоги наш народ ні звідки не має. Знищені частини Франції, знищена війною Бельгія — відбудовуються, про них світ памятає, а про знищену Галичину, Волинь, Полісся ніхто не згадує. Мало того, що не дається ніякої помочі нашому світовою війною знищеному краєви (прецінь з німецьких відшкодувань дістається щось і Польщі і певно а того припадає щось і на наші землі), навіть не, що лишилося після війни в нашому краю, все в рр. 1918—1919 вивезено до Польщі, а було того майна стільки, що вистало б на відбудову всіх наших господарств. Славетні Бюра Відбудови, призначені для несення помочі зруйнованому війною населенню, не дають нашому населенню ніякої помочі. Хаос, хабарництво і недбайливість панують в тих бюрах, українське сільське населення не має до них доступу; як і всі польські уряди у нас фаворитують вони лиш польських кольоністів і військових поселенців, підкреслюючи тим способом нерівнорядність елементів польського — насланого, і українського, — тутешнього, у відношенню до допомогової акції держави.

Упослідження українського населення на наших землях страшно відчувається в сфері признання горожанства. Цілі ряди української людности, як сільської, так і міської не признається горожанами держави і тим самим відбирається їм цивільні й політичні права. Всупереч постановам ст. I. 3 і 4 Версайльського трактату (В. з. з 6. грудня 1920 ч. 110, поз. 728) людей, уроджених на українських просторах, тепер приналежних до Польщі, людей, що мають там постійне місце замешкання, не признається горожанами. Свідомо не дається горожанства українській інтелігенції, головно учителям і православним священникам, з метою позбавити ту інтеліґенцію цивільних і політичних прав, з метою унеможливити українським інтелігентним силам суспільно-культурну працю, з метою позбавити украї-

ський народ інтелєктуальних сил. Найвищий суд не приворовлює згаданої постанови до мешканців українських земель і залишує їх горожанства, як це мало місце з українським послом М. Пироговим.

В страшнім стані находиться українське шкільництво. На Підляшу, на Холмщині, в більшости польських повітів нема ані одної української школи. Там забороняється навіть українські приватні школи. Знищено середне й фахове шкільництво, закрито учительські семінарії, а недавно зроблено замах на одиноку учительську семінарію у Львові. Українське учительство масово звільнено з українських шкіл, а школи скасовано. На Волині, де українського населення 85 прц., а польська людність ледви досягає 7 прц., а в деяких повітах доходить до 3 прц., шкільництво виглядає в той спосіб, що польських шкіл є там до 85 прц., а українських ледви і то лиш в деяких повітах до 15 проц. Масове позбавлення українського учительства горожанства і відібрання йому спромоги з тої причини працювати в школі, причиняється до повної руїни українського шкільництва. Свідомо в цілях полонізації заводиться по українських селах польські школи, а до українських шкіл призначується польських учителів, звичайно людей без ніяких педагогічних кваліфікацій, без найменшого знання української мови. Правда, український народ бойкотує польські школи, не приймає польських учителів до своїх шкіл, але шкільні власти нахабно насилають їх до наших сіл. Шкільна політика польських властей свідомо змагає до повного скасування нашого шкільництва, до спольонізування нашого народу, до денаціоналізації, а відомо, що денаціоналізація все веде за собою деморалізацію.

В царині релігії, у відношенню до православної церкви польські власти, наслідуючи найгірші зразки царської влади, змагають до того, щоби православну церкву запрягти собі у службу, бажаючи зробити з православних священників державних урядовців. Центральні власти ставлять в залежність від себе вищу православну ієрархію (відомі тимчасові приписи про відношення між православною церквою й державою з дня 30. січня 1922 р.); відібрання від православної церкви підстави її матеріяльного істнування, — церковної землі веде до павперизації православної церкви й православного духовенства й в той спосіб православна релігія всувається на низчий культурний ступінь.

В обсягу судівництва відразу потоптано права українського народу, — в судах не визнають української мови, суд звертається до нашого народу незрозумілою для нього мовою, у висліді чого страждають інтереси справедливости. Українських правників, які мають всі кваліфікації й знають українське право, з судів усунено, їх заступлено Поляками, людьми дуже часто без судової практики, без правничої освіти; все це викликало у нас страшний упадок судівництва; знищення деяких установ, як напр. мирових зїздів, повело до нагромадження в окружних судах великої кількости неровязаних справ. Всупереч постановам конституції до сього часу не впроваджено в життя принціп виборів мирових суддів.

(Докінчення буде.)

Вотум довіря чи акт обвинувачення.

(З соймової дискусії над експозе нового премера.)

Промова Моравчевского (ПНС.)

Промовець стверджує на початку, що від чотирьох місяців клеїлася програма теперішнього уряду, та сойм і тепер як і раніше нічого про неї не знає. „Колиб взяти експозе шости кабінетів, починаючи від Падеревского й Скульского та кінчаючи на Сікорским і Вітосі, і поділити це через 6, то вийшло би якраз нїщо не говорюче експозе Вітоса". Насувається думка, що цю програму напмисне затаєно й дальше таїться й з ріжних мотивів. Отже треба виміркувати її з людей, їх діяльности й політичного напрямку. Є два принципові політичні напрямки: один, що хоче сперти розвиток держави й народа на суспільних реформах і введенню в життя держави селян і робітників (голос на правиці: „і Жидів"). „Про Жидів буде мова пізнійше". Другий напрямок протиставиться усякій зміні й реформі і тому ці два напрямки виключають один одного. „Для нас маєте протижидівську фразу, та на ділі помагаєте їх мішкови. Хай марка летить в діл, аби підприємець заробив".

Дальше промовець відчитує листа, якого отримав як премер-міністр'а в січни 1919 р. від „Начельней Ради Людовей" у Познані. У листі зазначується, що „Нач. Рада Люд." стоїть на становищі приналежности Познанщини до Прусії та що про границі Річпосполитої має шойно рішати мировий конгрес. Того листа підписав м. н. Корфанти.

Підчас читання листа підноситься на правиці страшенний галас, крики, лайки. „Як що війну виграє цей, хто має сильнійші нерви, то ми глядимо в майбутнє з доброю вірою, бо панам вже не служать нерви" — продовжує Моравчевскі та пригадує ріжні періоди степенування нервозности польської реакції. Реакція пошукала у Вітосі союзника саме після одного з тих періодів, після афери Невядомского й одночасно програної реакції. „Вітос вирїс з боротьби польського хлопа за свої права, хлопа, що хоче панувати". Нині має голос в селі не дідич, священник ані вчитель, але здебільше богатий селянин, якого інтерес є цілком ріжний від інтересів малоземельного селянина. Вітос покинув бідаків і сперся на богачів. Цим він вирішив свою долю. Вітос забув про те, чого не забуває чеський селянин: забув про заповіти, які лишив він нам.

Промовець заявляє: „ми підіймаємо боротьбу поміж двома напрямками політ. думки, хоча знаємо, що боротьба буде важка, бо ви маєте на своїх услугах церкву, капітал і ще один атут — відсутність почуття незручности". Методи агітації, якими послуговується реакція, є цілком тотожні з методами комуністів. Нпр. виборчі афіші ендеції казали: Голосуйте на 8-ку і за 2 місяці хліб коштуватиме по 30 фенігів фунт та не стане ні одного Жида в Польщі. „Як би я був робітником — каже Моравчевскі — то читаючи таку обіцянку — сам голосував би на 8-ку". Тепер влада є в руках 8-ки і вона мусить дотримати обіцяне. Дальшим доказом всякої безпардонности реакції є террор конспірація, яку вона вводить. (Підчас дальших виводів на цю тему приходить до нової авантюри між правицею і лівицею, так, що посли відкликують ся до маршалка, який кличе до порядку).

Дальше промовець закидає новому урядови, що він змагає до 8-годинного дня праці, до розбиття кас хворих, до перероблення закону про охорону мешканців в напрямку користи власників домів, до скасування свободи професійних штрайків. Обшарницька група Дубановіча не дозволить на ніяку земельну реформу, а без цієї групи, яка рахує 24 голосів, уряд не мав би ні одного голосу більшости. Тому теперішній уряд є урядом ліквідації земельної реформи. Уряд змагає до заведення куріяльних громадських виборів та до зміни виборчої ординації соймової, отже є це також урядлікві-дації демократії. (Оплески на лівиці). Вітос сказав, що задоволить державних функціонарів в міру спроможности казни; иншими словами: Вітос має на увазі не заспокоєння урядовців, лише заплату податків. Вже тепер можна лякатися, що шкільна влада буде підпорядкована політичній, так, що політика ввійде до школи. Перший крок уряду у відношенню до армії є початком її дезорганізації. Підсудскі не Вітос і тому не забуває таких речей, як те, що чотири роки лили йому на голову помиї тії люде, що тепер прийшли до влади. (Оклики на лівиці в честь Підсудского переходять у маніфестацію). Закордонна політика під проводом Марияна Сейди буде йти до унії з майбутньою Росією; тому уряд боїться порозуміння з балтійськими державами та йде до тісного союза з Чехословаччиною. Запевненням Козіцкого щодо мирової політики уряду не можна вірити.

„Ваша політика у відношенню до національних меншостей, а саме, що вони мусять бути виключені від участи в правлінню державою — є великою шкодою для держави. Ви провадите таку політику, наче би польська держава сягала від кордону польського населення до кордону теж польського населення". Згадавши ще раз про настрій, який тепер витвориться та який пхатиме на шлях до влади терором й насильством, промовець ще раз стверджує неможливість усякого порозуміння поміж лівицею і правицею і заповідує боротьбу проти нового уряду.

Дальші промовці.

Пос. Грінбаум (Жидівське коло) займається здебільша антисемітизмом, в якому не тільки заслужилась правиця але й лівиця. Лівиці мусить вибрати: або піти на службу ендеції або протиділати антисемітизмови. Жиди не мають довіря до нового уряду й не можуть мати його і тому будуть голосувати проти него.

Пос. Хаціньскі („Хр. Д.") і пос. Ясіньскі (група кат.-люд.) висловлюють довіря новому урядови.

Пос. Строньскі („Х-Є-На") у дуже довгій промові полемізує з попередніми опозиційними промовцями, передовсім з пос. Тугутом. Коли Строньскі закинув лівиці співпрацю з заборчим урядом, який пе-

Організаційний Статут

Української Народньої Трудової Партії.

Надзвичайний Народній Зїзд, що відбувся в Станиславові 28. березня 1919 р. виставив домагання до нової партійної управи, щоби вона підготовила проект нового організаційного Статуту Трудової Партії, проект згідний з новими умовами партійної праці.

Вибраний в Станиславові Тимчасовий Народній Комітет не був в спромозі сповнити це домагання. Аж збірний Народній Комітет, що кермував діяльністю Трудової Партії від осени 1919 до 21. травня 1923 р. предложив Народньому Зїздови проект нового організаційного статуту. Цей проект, якого повний текст подаємо нижче, одноголосно приняв і затвердив Народній Зїзд дня 21. травня 1923 р.

Організаційний статут.

Найвищою установою Української Народньої Трудової Партії є

Народній Зїзд,

що збирається на наради кождого року, по можности в місяці грудні.

Круг діяння Нар. Зїзду.

Народній Зїзд ухвалює і змінює програму партії, установлює партійну організацію, вислухує звіту Народнього Комітету та висловлюється про діяльність партії. Народній Зїзд ухвалює тактику для партії та для її представників в законодатних установах. Народній Зїзд назначує висоту партійного податку і видїшує відклики що до виключення або неприняття в члени партії.

Кожде внесення на зміну програми партії або її організації мусить бути заголошене письменно на 30 днів перед Народнім Зїздом на руки Народнього Комітету що найменше 25 членами партії; в противному випадку воно не увійде на порядок нарад Народнього Зїзду.

Народній Зїзд вибирає:

а) Голову Народнього Комітету,

б) Тіснійший Народній Комітет з 40 членів і

в) Ширший Народній Комітет з дальших 50 членів.

Право участи в Народньому Зїзді мають:

а) Члени Тіснійшого Народнього Комітету,

б) Члени Ширш. Народнього Комітету,

в) Голови Повітових Народніх Комітетів, або Голови рівнорядних з ними партійних організацій,

г) Делєґати повітових і їм рівнорядних партійних організацій,*)

ґ) Партійні члени кождочасних парляментарних установ.

Народній Зїзд відкриває Голова Тіси. Народнього Комітету, а проводить ним Президія, вибрана Зїздом.

Другою в черги партійною установою є

Ширший Народній Комітет,

який складається:

а) з членів Тіси. Народнього Комітету,

б) з 50 членів Ширшого Народнього Комітету, вибраних Нар. Зїздом,

в) з Голов Повітових Народніх Комітетів, або їм рівнорядних організацій,

г) з партійних членів кождочасних парляментарних установ,

ґ) з редакторів партійних органів, покликаних Тіси. Народнім Комітетом.

*) Кождих сто дійсних членів вибирає на Народній Зїзд одного делєґата. Кожда неповна сотня уважається повною.

Круг діяння Ширшого Народнього Комітету.

Ширший Народній Комітет збирається що найменше два рази в рік. Проводить на ньому голова Тіси. Народнього Комітету або його заступник.

Ширший Народній Комітет приймає звідомлення про біжучі справи від Тіси. Народнього Комітету і від членів кождочасних парляментарних установ. На випадок невідкличної потреби Ширш. Нар. Комітет ухвалює зміну партійної тактики з важністю до найблизчого Народнього Зїзду.

В добі виборів до парляментарних установ Ширш. Народній Комітет сповняє функції Головного Виборчого Комітету з правом затверджувати партійні кандидатури.

Ширш. Народній Комітет вибирає 15 членів до Головного Партійного Суду. На внесення цього Суду може Ширш. Народній Комітет припинити у виконуванню обовязків членів Тіси. Народнього Комітету до найблизчого Народнього Зїзду за вчинки, суперечні з інтересами партії.

(Продовження буде.)

реводив масове інтернування Поляків — у соймі вибухла буря; на адресу промовця посипались оклики: „Жидик", „відбреши, що сказав", „ворогант", „геть з ним". Маршалок перерве засідання та при новому відкриттю спростував значіння висліа Стронського і признав інцидент непорозумінням. Стронські називає три головні завдання нового уряду: перше завдання господарське — направа фінансів; друге теж господарське — переведення земельної реформи; і третє політичне завдання — зайняти становище до нац. меншостей. Що до справи нац. меншостей, то промовець закидає усім нац. меншостям спільну протипольську платформу, яка їх зєднала підчас виборів. Промовець закидує лівим партіям демагогію у відношенню до нац. меншостей підчас виборів. Нац. меншости не залежить на консолідації польської держави; вони мусять ще почекати, поки матимуть право зголошувати претенсії до співкерування польською державою. Польська більшість чекала пів року на владу та чотири роки на „дійсно" парляментарний устрій, та польський нарід 150 літ на те, щоби стати в Польщі господарем. Отже національні меншости — каже промовець — мусять підождати й не пхатися розбивати своєю участю парляментарний устрій варш. сойму та не входити в суперечку з польськими господарями (оплески на правиці). Инша річ — „громадянські права", які належаться нац. меншостям. „Польська більшість прекрасно розуміє, що не можна провадити державної політики на підставі постійної сварки з нац. меншостями. Ніхто инший, тільки саме польська більшість мусить змагати до того, щоби найти можливість співжиття меншостей з польською державою". Це може статися — каже Стронські — коли нац. меншости погодяться з фактом існування польської держави, як національно польської. (Характеристично, що кажучи про нац. меншости й звертаючись при відповідних уступах просто до чужонаціональних посольських клюбів, — з окремаж висловлюючись про Українців і звертаючись при цьому до послів з Волині, Холмщини, Поліся і Підляша, — Стронські наче остентаційно не звертав ніякої уваги на групу „хлібоїдів" Ількова, справедливо вважаючи її суто польським представництвом, приналежним до реакційної пясто-хієнської більшости).

Пос. Підгірський відчитав від імени Українського Парляментарного Клюбу Волині, Холмщини, Підляша і Поліся заяву, якої початок подали ми вчора, та яку друкуємо дальше в цілости (на 1 стор.)

Пос. Ваховяк (Н. П. Р.) не є цілком задоволений з теперішнього уряду, але бачучи неможливість створення при теперішній соймовій ситуації иншого парляментарного кабінету, обіцює урядови підмогу „в усіх державних і національних потребах", роблючи залежним дальше відношення своєї партії до уряду від виконання урядом його соціяльної програми та від його політичної діяльности.

Пос. Тарашкевич від імени Білоруського Клюбу заявляється проти уряду.

Ількін при окликах із посольських лав нац. меншостей і лівиці „хрунь", „зрадник", „скільки вам заплатили" і т. п. складає від імени 5-ти „хлібоїдів" вірнопідданчу заяву, яку ми подали в цілости у вчорашньому числі.

Промова Домбського (Клюб людовок P. S. L).

Складення нового уряду є тріюмфом правиці, до якого вона давно йшла просьбою й грозьбою. Щоби зрозуміти психічну переміну правиці, треба нагадати собі ті наруги, грозьби й спеціяльний терор, які свого часу сипались особливо на Вітоса і Керніка. В тій самій сапі правиця ухвалила була Керникови недовіря за дойлідську аферу. Одним з мотивів повстання цього уряду є стероризування його членів. Переставши бити одних, правиця звертається проти других. Для неї не істнує чесна людина або нечесна, тільки цей, хто є за нею і проти неї. „Це є характеристикою етики правиці і колись така етика мала запанувати в Польщі. Колиб мали оплескувати таких представників меншости, як отсей, що його зараз правиця оплескувала (Домбські вказує на Ількова), то Польща з таким возом далеко не заїде. (Брава на лівиці, — галас на правиці). Я вашому теророві не піддамся". Експозе Вітоса не є справжньою підставою уряду, бо нічого не каже про угоду між урядовими партіями. Польський нарід не хоче мати нічого спільного з гльорифікаторами злочину вбивства доконаного на найвищім достойнику держави. Доказом здорового інстикту нивів народу є те, що вони не хотіли йти на богослужения, які інспірувала правиця. Теперішня більшість скривила польський людовий рух. Народня маса є здеморалізована і наслідки сього швидко виявляться. Ріжниця між людовими партіями поглиблюється й унеможливлює співпрацю.

Згадавши про закордонні справи промовець зазначує відносно військових справ, що останні події на терені сойму підорвали фундаменти армії. „Розумію, — каже Домбські — що ви можете бути противниками Пілсудского, але не розумію, як Поляк може нищити з таким спокоєм славу одного з найбільших людей в Польщі". Ті, що підпомагають уряд самі добре знають, що роблять небезпечний експеримент. Уряд Вітоса не має грунту і він довго не втримається. Договір невеличкого „Пяста" з великою правицею швидко скінчиться. Смертельний удар прийде для уряду не з лівого боку тільки з правого. Коли пічне реалізуватися земельна реформа, — лісова данина, податкова прогресія — то теперішня більшість розлетиться як стадо воробців. Теперішній уряд не є демократичний ані народній. Людовці, які стоять за урядом не мають рад сного вигляду. Органи ендеції, як „Курєр Варшавскі" говорять про справу дуже холодно. „Слово польске" Грабского пише виразно, що публична думка є занепокоєна фактом, що до уряду пхаються на міністрів ріжні підозрілі людці (Сміхи на лівиці). Ендеція не є партією тільки конспірацією; вона мандрує по ріжних клясах і експльоатує їх. Теперішній уряд, який не показує своєї справжньої тайної програми, може викликати в краю громадянську війну (на правиці крики і великий галас). В Польщі не вдасться панувати проти волі селянських і робітничих партій. В урядових партіях є люде як Станішкіс і Здеховскі, які недавно заявили в соймі, що земельна реформа є дурницею та що золотий мірник буде для держави катастрофою. Факт, що премієр міністрів дібрав собі товариство, не свідчить про здібність уряду перевести реформу фінансів. З політичних, економічних і моральних оглядів промовець відмовляє довіря урядови, бо не вірить в його програму, щирість і добру волю. (Рясні оплески на лівиці, галас на правиці. Голос з правиці: Домагаємося закриття засідання!).

Кінцеві промовці.

Останні три промовці пос. Утта (німецький клюб), Оконь („Хлоп. Партія Радик.") і Слівіньскі (лівиця P. S. L.) заявляються проти уряду та заповідають гостру опозицію. Пос. Слівіньскі зазначує, що лівиця буде ждати тільки відповідної нагоди, щоби знова перенять владу.

Після цього переведено поіменне голосування, яке, як відомо, дало урядови 55 голосів більшости: на 221 голосів за, голосувало між иншими 5 міністрів, 8 Н. П. Р. і 5 „хлібоїдів". З людовців не голосували Ратай і Вітос. З хадеків не голосував Корфанти. Фактично, взявши на увагу велику відсутність послів лівиці (мабуть навмисне, щоби не допроваджувати зразу до упадку Вітоса) та демонстративне відтягання від голосування половини членів Н. П. Р., — теперішня більшість розпоряджає перевагою всього 2-ох голосів.

Перед новою німецькою нотою.

В четвер цего тижня німецький уряд вручив нову ноту державам Антанти. В офіціяльних кругах ходять поголоски, що нова нота не буде означувати висоти відшкодувань, поручаючи ту справу міжнародній комісії знатоків. В Берліні відбуваються наради поміж представниками уряду і представниками рільників, які зобовязуються прияти на себе частину гарантій за відшкодування. Канцлєр приняв у себе провідників партій і уділив їм інформацій в справі нової ноти.

Заворушення у Східній Прусії.

У Східній Прусії вибухли в кількох місцях комуністичні заворушення, викликані доржнечею. В Королівци прийшло два рази до сутичкй з поліцією.

Демонстрації в Липську.

Дня 4. ц. м. в Липську відбулися демонстрації безробітних. В одній кварні вибито вікна і знищено уладження. Підчас боротьби з поліцією одну особу поранено.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий записаж, перекладчик англійської та французької мови. 1—?

НОВИНКИ.

— Конфіскати. Останнє (49.) ч. „Діла" сконфісковано за деякі місця вступної статті.

— Нагла смерть на вулиці. Вчера на вулиці Шептицьких у Львові помер наглою смертю Степан Головка. Лікар ствердив удар серця.

— Замах на кардинала. Невідомі особи застрілили на вулиці в Сарагоссі кардинала Сольдевіля.

— Войцеховскі в Познані. Польський президент міністрів Войцеховскі приїхав дня 4. ц. м. до Познання.

— На будову Дому Техніків відспіває в пятницю 8. червня ц. р. в салі „Народнього Дому" п. Роман Любінецький, перший тенор в Загребі свій Другий і Останній Концерт. Білети в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка. З огляду на таку велику й важну ціль, якою є будова Українського Дому Техніків, повинні всі наші Громадяне поспішити на цей концерт.

— 10. с. м. припадає празник св. Евхаристії (Божого Тіла) Торжественне Богослуження (св. Літургія) відправиться в неділю 10. с. м. в храмі Преображения о пів 8 год. з рана, по чім торжественний похід на Ринок до чотирох престолів зачнеться перед 9. год. з названого храма. Підчас походу мужеський хор співає пісні укл. о. Кишакевича. ПТ. світських співаків проситься отсим на пробу, яка відбудеться в пятницю 8. с. м. о 5. год. попол. в духовн. семинари вул. Коперника ч. 36. — *Управа храма Преображ. у Львові.* 1—1

— Українська Мистецька Виставка отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Дня 10. червня ц. р. в КОЛОМИЇ на дохід відбудови „Нар. Дому" відбудеться
:: **КОНЦЕРТ** ::
першого тенора державного театру в Загребі (Югославія)
РОМАНА ЛЮБІНЕЦЬКОГО
при співучасти директора Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові.
ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО
Білети можна вже тепер замовляти і купувати в Учит. Спілці (Нар. Дім). 1-2

Курс грошей.

Львів, 5. червня.

Дол. амер. 56.500—56.800, дрібні 56.000—56.200, дол. канад. 53.500 — 53.600, дрібні 53.000—53.100, нім. марки 50 тис. 0·80—0·83, 10 тис. 0·82—0·85, 1 тис. стар. еміс. 1·65—1·75, 1 тис. нов. еміс. 0·80—0·82. сотки дрібні 1·40—1·55, леї 300—310, дрібні 290—295, кор. чеські 1740—1750, дрібні 1730—1735. Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3200—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 78—79, австр. переказ. 79½—80½. Франки франц. 3550—3600, фунти штерл. 250—255.000, франки швайц. 10.000—10.060. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7.30, думські тис. 20—24, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 248—250000, 20 франк. 212—220000, 20 мар. 260—265000, 10 рубл. 332—335000, дол. 50000—51000

Срібло: Кор. австр. 42800—43000, 5 кор. 22200—22400, фльорени 11100—11200, рублі 18200—18500, копійки 70—71, леї 4250—4270.

Збіжева біржа 5. червня. Загальний оборот 120 тон. Трансакції переважно з житом, з пшеницею, вівсом й ячменем застій. Тенденція стримана. Жито 100 клг. 110000—112000, горох ½, вікт. 195—200000.

Виказ жертв

зложених в Адміністрації в сервим 1921 р.

Голодній Україні: Митюк Дмитро Новий Санч 2710, В. Бокало Борислав 2250, о. Ременюк Дрогобич 1000, Гр. Білий Бортники 500, Осип Гузар Львів 5000, рад. Щербатюк Бережани 2000, М. Зубрей Дідилів 500, П. Берест Добромірка 3000, о. З. Киселевський Гривів 2000, інж. Р. Коритовський Краків 1000, о. Стецько Богданівка 9000, О. Закалюк Богданівка 1000, І. Саладяк Богданівка 1000, О. Дорош Романів 2535, о. І. Приїма Хирів 3000, громада Бонарівка (спис) 28500, М. Скороговата Коропець 2000, о. Д. Грабець Обертин 8500, М. Галушка Львів 1000, К. Тхір Незнаєва 1000, З. Масяк Незнаєва 1000, І. Садовський Стінка 1000, М. Борщівна 4000, Масляник Фр. Хирів 500, Д-р І. Грицай Варшава 500, о. Н. Величковський Базар 32420, П. Мицак Вжесня 1000, Хандерис Львів 3000, І. Устіянович Лятач 6500, о. А. Лоцкій Грабівці 3500, о. Величковський Павшінка (збірка) 1000, тов. Родина Ярослав 11443. о. Гупьовський Озерни 30000, В. Гавровський Яремче 500, о. Я. Пасічинський Коб. Вода 1000.

Інваліди: П. Шінцель Тернопіль 1000, Осип Гузар Львів 5000, Ю. Полянський Львів 6000, Т. Запеський Стрий 500, о. І. Приїма Хирів 3000, о. В. Чайківський Заточеве 1000, П. Мицак Вжесня 500, Хандерикс Львів 1000, Збірка в церкві Іванків 4000.

Рідна Школа: Осип Гузар Львів 5000, М. Зубрей Діділів 600, о. О. Бовірський Новосілка 5000, М. Янів Верно 6550 о. І. Приїма Хирів 3000, Таранътюки Львів 2000, о. Коритко Глинники 2000, П. Мицак Вжесня 500, Хандерикс Львів 1000, Д. Мода Отинівчі 5000, Гринь Войтків 500, Е.

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від неділі 3. червня ц. р. велику драму містерних інтриг: на 6. дій п. з.
„ТРАҐЕДІЯ СИЛЬНОГО ЧОЛОВІКА"
з ГАЛИНОЮ МЕЛЄВСКОЮ і ВЕРНЕРОМ КРАУСОМ в головних ролях.

Пристаківська Сус. Вишнич 4000, о. Я. Пасічинський Коб. Воля 1000, П. Величко Підмихайківці 1500.

Партійний податок: о. Л. Залужний Заланів 2000, о. М. Дорош Бзовиця 1000, о. Й. Ліщинський Мяхіт 1000, М. Воротець Ковшів 1050, Д-р І. Салманах Львів 500, Я. Крупський Дзюрків 200.

Просвіта орґаніз. фонд: рад. Шерстюк Бережани 2000, Д-р В. Левицький 1000, Чит. Просвіти Кокоче (Письмо з Просвіти 600, Мицак П. Вжесьня (вкладка) 500, Канцелярія Львів 2000, о. Т. Гальчевич Головецко 500.

Лічниця: Канцелярія Львів 1000.
Будинок: І. Онуцький Підвербці 1000.
Сироти: Канцелярія Львів 1000.
Академічна молодь: М. Зубрей Підгайці 500, д-р І. Гриндай Варшава 500.
Нива: І. Онуцький Підвербці 1000.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

КОНКУРС.

УПРАВА КАСИ ХОРИХ міста Львова оголошує отсим конкурс на **4 посади лікарів внутрішних недуг** (інтерністів).

Условія:
1) Непереступлений 40 рік життя,
2) Польське горожанство,
3) дволітня практика в держ. шпиталі,

Першенство мають кандидати що служили в польськім війську.

Дві посади призначені для III. дільниці міста Львова, можуть обняти передовсім лікарі в тій дільниці або близько неї. Ті посади будуть надані на один рік провізорично, потім може наступити стабілізація.

Платня по кормах державних урядників IX ранги. Час вношення подань до 23 червня с. р.

Блищих інформацій уділяє начальний лікар Каси хорих вул. Браєвіська ч. 7. від 11—12.

Іван Щирек,
пред. Управи.

2440 1—1

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Репертуар Українського Театру „Союза Артистів — Львів" (Філія ч. 2.) під арт. проводом М. Бакцаля.

В Сяятині, сала Нар. Дому. Четвер 7. червня ц. р. „БАРОН ЦИҐАНІВ" оверета на 3 дії.

Субота 9 червня п. р. „ЦИҐАНКА АЗА" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій.

Неділя 10 червня п. р. „ОЙ НЕ ХОДИ ҐРИЦЮ" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій. 2453 1—2

На закупно збірки рукописів, стародруків і українських гафтів XVII — XVIII в. до Національного Музею у Львові зложили: о. А. Пристай з Корнеджі 5 пол. через Зем. Банк Гіпот. (230.250 мп.), Проф. Гонтарський з Перемишля 50000, Учні з Перемишля 47000, Учні з Рогатина 30000 і о. І. Рудович 10000. Всего кібрано 2,427.570 мп. на загальну потрібну квоту 7,500.000, на рахунок якої виплачено шляхом позички 5,374.000 мп. — Управа Нац. Музею дуже просить за память про високолультурні завдання сеї наукової установи значнійшими сталими допомогами.

З приводу 80 літнього ювілею о. радника Олександра Стефановича зложив Зенон Попович Бич 50250 Мп. на Рідну Школу. 2455 1—1

Управа приватної дівочої гімн. УПТ. з правом приявности в Станиславові подає до відома, що: 1) виписи до І. кл. (до вступних іспитів) відбудуться 21 і 22. червня п. р., 2) вступні іспити до І. кл. відбудуться 25. червня, а до кляс II-V. в днях 25. і 26. червня ц. р., 3) подання о допущення до вступних іспитів до кляс II—V. можна вносити до 24. червня п. р. 4) всі учениці, що по раз перший вписуються до сеї гімназії мають пок. записі предложити метрику і свідоцтво шіпення віспи. Н. Данищ. Станиславів, вул. Липова 44. 2320 1—4

Дрібні оголошення.

ХТО з Вол. Отців духовних або учителів, що мешкають в гарній гірській околиці, хотів би принити у себе на кватиру і харчі на один місяць професора української гімназії зі Львова з дружиною, зволить подати свої услівя до Адміністрації „Діла" під „Аритас". Вимоги скромні. 2454 1—2

ҐАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, котли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для ясілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Батурого ч. 4. 1974 25—30

З ПАРТЕРОВІ ДІМКИ з одномоґотовим городом і великою будівельною парцелею в Тернополі оказійно до продажі. Інформацій уділяє Подгорацер, Тернопіль, Лелевеля 1. XXVI 2—2

ВІЛЛЯ 9 вільних кімнат, стайня, город, продасть Коженьовскі Дверницкого 45, між 3—5. 2445 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ
Д-р Г. ІҐЕЛЬ
лікар „Народної Лічниці" ординує в очних недугах 9—10
2308
ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

АРХІТЕКТ УПОВ. БУДІВНИЧИЙ судово записяний технічний знавець
Інж Лев Левинський
ЛЬВІВ, ВУЛ. СОДОВА Ч. 3, II. пов.
бічна Потоцького.
Виконує всякого рода будівлі. Виготовляє оцінки, проекти, кошторисы церков і будинків світських, виробляє затвердження планів в консерваторії культури і штуки, полички в дирекції відбудови і банку для відбудови. 2456 1—2

Ціни конкуренційні бо вхід через сіни.

Панчохи	грубші практичні	Мп. 5.500
Панчохи	патентовані від	Мп. 4.000
Панчохи	тонкі нитяні з подв. стопою	Мп. 7.800
Панчохи	фільор подвійна стопа	Мп. 12.000
Панчохи	фільор зі швом і подв. стопою	Мп. 22.000
Панчохи	шовк. франц. фільор І. сорта	Мп. 30.000
Панчохи	правд. шовк. загр. зі швом	Мп. 30.000
Скарпитки	муж. від 4.000 до	20.000
	і діт. від 3.000 до	14.000
Рукавички	нитяні дуже сильні	Мп. 8.000
Рукавички	загр. фільдеко і пішовк.	Мп. 12.000
Рукавички	правдиві карльсб.	Мп. 14.000
Реформи жіночі і діточі від		Мп. 9.000
Стопи до панчіх і скампиток марки „Ідеаль"		Мп. 3.500

Хустинки до носа, також всіляку жіночу ґалянтерію
поручає спеціальний склад трикотажів
ІЗИДОР ПФАУ. Львів, Ринок 19.
2407 ВХІД ЧЕРЕЗ СІНИ. 4—4

Конкурс.

Станшина Кружка Українського Педагоґічного Товариства в Коломиї оголошує отсим **КОНКУРС** на посади учителів в приватній жіночій гімназії і в приватнім жіночім семинарі в Коломиї. Обі заведення мають право приявности. Петенти мають виказатися державним іспитом, згідно укінченим університетом із одної зі слідуючих ґруп:

Історія, Географія; Природа; Математика, Фізика; Українське Німецьке, Польське.

Платня учителів виносить для іспитованих 80 пр., платні державних урядників враз з усіми додатками, рад. неіспитованих 80 пр., платні державних урядників після VIII. класи платні для неженатих. Платня виносить вправді лише 80 пр. державної платні, але зате Станшина ручить за точну, щомісячну виплату.

Подання належито удокументовані вносити найдальше до 23. червня 1923. на адресу: Д. Николишин, проф. гімн. Коломия, Шдушицьких.

В Коломиї, дня 1. червня 1923
За Кружок У. П. Т. в Коломиї:
Д. Николишин голова. *М. Недільський* секретар.
2435 3—3

2417 1—2

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО
White Star Line
ЛЬВІВ, ҐОРОДЕЦЬКА ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5,
Квота до АМЕРИКИ на ЧЕРВЕНЬ ц. р. відчинена
Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.
Найбільші, найскорійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства як: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLIMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон — відходять в **червні** — — — —
зі **Шербурґа до Нового Йорку**
Уважайте на адресу нашого бюра:
White Star Line
ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

ЧЛЕНАМ КООПЕРАТИВИ
„ДОСТАВА"
у Львові — до відома.

Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923 ф. 512, стов. III. 389 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові.

По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. з двократною порукою

Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати права членства (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в принесанім часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11).

2451 1—10 *Дирекція.*

Телеґрама!!!
В 20 літній ювілей праці нашого великого поета О. ОЛЕСЯ
вийде з друку вже 1. VII. ц. р.
Збірка його найкращих поезій
накладом Української Накладні та Книгарні
:: **С. ЛАВРОВА** ::
Karlovenám. 6. Praha II. Tchécoslovaquie
2452 Спішіться з замовленнями. 1—1

Хлопця або дівчини
до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адміністрації „Діла"

Найдешевші ҐРОШІ має той, хто купує в дешевім магазині — —
Михайла ҐЕЛЬБА Львів Городецька 64 (проти кост. св. Єлисавети)

Сорочки мужеські	від Мп.	22.000	Панчохи правд. шовк.	Мп.	20.000
Калісони доброї якости	„	19.500	Панчохи ґазові І. сорта	„	30.000
Панчохи виткові	„	6.000	Панчохи шовк. фільор	від „	22.500
Панчохи витк. з подв. стопою	„	7.200	Скарпитки мужеські	від „	4.000
Панчохи фільд. І. сорта	від „	12.000	Рукавички	„	4.800

Ковнірики, Манжети, Краватки, Мотилі, Торбинки жіночі шкіряні, Портфелі, Тоалетні прилади і Перфумерія по правдивих низьких цінах. ПОЗІР! Не купуйте де инде, доки не переконаєтеся щодо якости і тещевости в моїм магазині.

Гуртівня заліза
2405 2—2 бляхи і всіляких залізних товарів
:: **Адольфа Ауербаха** ::
ЛЬВІВ, ЯНІВСЬКА 26. — поручає свої великі запаси
СЕРПІВ і КІС Редтенбахера
всіляки инші стирійські марки по конкуренційних цінах.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.
З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 51 (9.932) Львів, пятниця 8. червня 1923. Почтовy належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в кошу 1.800 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 7. червня 1923.

Другий виступ українського представника.

В суботу 2. червня ц. р. в польському соймі вдруге загомоніла голос українського представника. Польська урядова агенція, а за нею і вся польська преса обмежилася в засуванню промови пос. С Підгірського до одного-одніськ го речення, що — мовляв — Український Клюб не має довіря до уряду Вітоса. Правда, деякі польські ліві органи пробували „оправдуватися", що ніби то не було чути промови голови Українського Клюбу. Розуміється, не в тому річ. Промову пос. Підгірського добре було чути, тільки не чули її ті, до котрих була вона звернена, бо не хотіли її слухати. А варто було. Бо без пересади годиться ствердити, що поруч промови п. Грінбавма була це найбільше принципова, найбільш простолінійна і може найважнійша промова із усіх, які того дня прогомоніли в мурах польського сойму.

Саме тоді, коли представники польської лівиці бавилися у підмурки з урядовими партіями, коли п.п. Морачевскі, Тугут і Домбскі красноріччво вичислювали гріхи нових міністрів і спомагаючих їх партій, себто забавлялися в сальонову „цензуру", пос. Грінбавм та Підгірський єдині обстоювали принципове, справді демократичне становище. Того покрою і тої моральної величини політик, що пос. Грінбавм, виявив в своїй промові не лиш велику особисту, але й національну гідність, чим так різко відмежував себе від маленьких і дрібненьких галицько-жидівських політиків. Проти непольських народів йде суцільна польська навала. Антисемітизм чорної сотні підсичує облуда тав. польської демократії. Ратунок непольських народів заключується в їх тісному обєднанню проти спільного противника.

На висоті свого завдання станув пос. С. Підгірський, виголошуючи живу, ядерну й конденсовано повну промову в обороні природних прав українського народу.

Цей другий виступ пос. Підгірського значно виріжнявся від першого, січневого. Воно й не дивно. Тоді українські посли вступали на невідомий їм терен, вступали з деякими пересудами про покликання і роль демократії, вступали осторожно, навіть боязко, щоби не зробити чогось такого, що могло би пошкодити інтересам українського народу. Як дуже важилося тоді кожне слово, як все таки в рукавичках підходилося до найболючійших питань українського життя.

Не те тепер. Досвід кількох місяців був вповні вистарчаючий, щоби визбутися мрій, а одночасно не попасти в летарг розчарувань; досвід кількох місяців вистарчив, щоби набрати відваги і називати річи і справи їх справжніми іменами. З парляментарної трибуни заявив пос. Підгірський, що змагання західних Українців є ідентичне із змаганням всього українського народу, а заключається воно в „реституції Української Держави, обіймаючої увесь простір українських етнографічних земель". — Фактичний стан на західно-українських землях утворився „мимо нашої волі і проти нашого бажання", границі Річипосполитої визначено на Сході „без згоди заінтересованого народу". Західно-українські землі: Східна Галичина з Лемківщиною, Волинь, Холмщина, Підляшя й Поліся є однородні і нероздільні, а правовим господарем тих земель є український народ, якому тим самим повинно належати празління на тому просторі.

Промовець підкреслює, що „Польща знасилувала прислугуюче українському народови право на самовизначення, а польські власти відразу почали проводити політику старої шляхетської, передрозборової Польщі", політику, яка заключується в нечуваній самоволі, в брутальному потоптанню елєментарних основ права, в абсолютному безправстві у відношенню до непольських народів.

Зясувавши ядерно польську земельну політику, кольонізацію й осадництво, нищення шкільництва, кольоніяльну адміністрацію на українських землях, екстермінацію польської чорної сотні й облуду тзв. демократії, павперизацію українського населення й денаціоналізаційний похід, пос. Підгірський виставив між иншим постулят як найширщої одноцільної нац.-терит- самоуправи українських земель по цім боці ржицької лінії. Виставлення цього постуляту не є запереченням змагання до всеукраїнської державности, не є протиставленням природного права кождого народу, але важним етапом на державницькому шляху. І не правильно розуміє посол Підгірський, розуміє його дуже вірно, коли — навязуючи до попередніх промов і закидів польських послів, стверджує: „Український народ і його представники ніколи не боролися проти повстання незалежної Польщі, але також не боролися і ані пальцем не рушили, щоби українські землі належали до Польщі, тільки оборонялисвоєправо насамовизначення".

Єдина українська державницька ідеольогія була провідною думкою промови пос. Підгірського. В другому виступі пос. Підгірського побачили ми українського національного політика, цілостного, не провінціонального і не локального, що ставить пекучі справи українського народу у весь ріст і тільки від здійснення основного права демократії, права на самовизначення, хоч би переходово у звужених границях, робить залежним сусідські відносини.

Ф. Ф.

Другий КОНЦЕРТ

Романа Любінецького на дохід будови Дому Техніків в. червня ц. р. Саля Народнього Дому.

Нова німецька нота.

Берлін. Устелено, що нову німецьку ноту вручиться в четвер, а оголоситься в пятницю.

Берлін. „Берл. Тгт." з Льондона: Думають тут, що як наспіє німецька нота, станеться зараз актуальною справа пасивного опору. Думають, що Бельгії вдасться найти посередній шлях між становищем Франції і Німеччини. Вона предложить, як думають, опорожнення окупованих областей етапами, в міру виконування німецьких сплат.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льондона: Берлінські справоздавці „Дейли Нюз" і „Дейли Кронікл" звідомляють, що нова німецька оферта передбачує мораторію на 4 і пів року. Підчас мораторії виконуватиме річні рати мають виносити найменше 1·4 міліярда. Титулом гарантій за виплати дає німецьке правительство доходи з мита, тютюневого монополю, з податку від люксусових предметів і від маєтків. З цих жерел можна зібрати 400 міліонів. Крім цього на залізницях Німеччини мається загіпотекувати суму 10 міліярдів на 5 прц. Цим шляхом зібрана річна сума на реп. ціли має виносити 500 міліонів. Дальше мається загіпотекувати 10 міліярдів зол. на 5 прц. на хліборобських недвижимостях, що річно дало би 550 міліонів.

Поанкаре виїхав до Брукселі.

Париж. Поанкаре виїхав до Брукселі в товаристві мін. Де Лястеріє і Лє Троке та кількох знатоків.

Берлін. „Д. Альг. Цтг." з Льондона: В звязи з німецькою нотою, яку мається доручити, політичні круги звертають увагу на брукселську конференцію, по якій сподіваються, що вона буде вихідною точкою для привернення одностайного коаліційного фронту.

Німецький капітал за границею.

Відень, „Н. Фр. Пр." з Льондона: Вражіння викликало тут звідомлення „Уестминстер Гезет", що статистичний відділ торговельного уряду оцінює німецькі капітали, вивезені за границю, на 5 міліярдів мк.

Саботаж в Порурю.

Берлін. В Порурю приключився новий випадок німецького саботажу. А саме в місцевости Лінторф вибухла на залізничому шляху міна, яка знищила вовсім паровіз і 60 вагоніа французького товарового поїзда.

Арештування вбийника кард. Сольдевіля.

Утебо. 6. ц. м. арештовано тут двох молодих людей, у одному з котрих пізнали вбийника кардинала Сольдевіля.

Відповідь совітів Керзонови.

Льондон. „Дейли Експрес" звідомляє з Москви, що відповідь совітів доручиться Керзонови в четвер. Відповідь має звучати в примиримім тоні.

Обмеження зоружень.

Женева. Комісія для справи обмеження зоружень розглядала проєкт Сесіля в справі взаїмного гарантійного пакту, та приняла конклюзії двох комісій, себто анкетної для зібрання статистичних дат про зоруження підчас мира і комісії для обмеження видатків на військо, маринарку і воздушну фльоту, обчислених в 1913 р.

Невже буде амнестія?

Як відомо, полагодження справи амнестії, яку запропонував уряд Сікорского, відложено спершу тому, бо урядовий законопроєкт показався недостаточним і не задоволив членів правничої комісії, куди його відіслав сойм. Тому правнича комісія виділила з себе підкомісію для узгіднення поглядів представників ріжних соймових клюбів. Законопроєкт повернув до комісії, але не міг розглядатись, бо голосами нової реакційної більшости відложено його „до часу вияснення соймової ситуації". Тепер вже „ситуація вияснилась" і справу амнестії знову порушено у правничій комісії. Її референтував посол Ліберман (ППС.). Міністр судівництва Новодворскі заявив, що в принципі погоджується на проєкт в редакції Либермана з невеличкими змінами Амнестія малаб простягатися на злочини, доконані з національних, суспільних і політичних мотивів, на деякі військові провини, дисциплінарні справи урядовців та звичайні злочини (з виїмками). Проти статті про амнестію для дисциплінарних справ урядовців виступив ендек Сейда (брат міністра закорд. справ). Референт Ліберман заявив, що дивується правиці, бо загал те зокрема урядовці ніяк не зрозуміють, чому амнестія має торкатися убийців, злодіїв і розбійників і проминути звичайні дисциплінарні доходження. А проте правиця і пястівці 15 голосами проти 12 постановили, що дисциплінарні справи урядовців мають бути вилучені з амністійного законопроєкту. Річ ясна, що полагодженням законопроєкту в правничій комісії його доля далеко ще не рішена, бо тепер буде вона залежати від дискусії й постанов плєнума сойму а потім від сенату, як що знову законопроєкт не опиниться в якійсь комісії та підкомісії...

За права українського народу.

(Промова голови Українського Соймового Клюбу Самійла Підгірського над експозе прем. Вітоса, виголошена в польськім соймі 2 червня ц. р.)

(Докінчення.)

В польському громадянстві, в польській пресі й навіть тут в соймі міністри не один раз, а мяйже систематично зазначували, що адміністрація на тзв. „кресах", т. зн. на українських землях є цілком скандальною. Не один раз було стверджено, що на адміністраторів ріжних установ гуди з корінної Польщі посилають що найгірший елемент. Вираз „кресові кацики" став на наших землях звичайним у відношенню до порядкуючих у нас польських адміністраторів. Ненормальні, жахливі відносини на українських землях звичайно складаються по вині тієї нездарної адміністрації. Говориться, що у відношенню до українських земель нема виразної „державної політики". Чотиролітнє польське панування на цих землях переконало нас, що не в нездарній адміністрації причина тих ненормальних відносин. Правда, до нас звичайно присилає центральний уряд на становище адміністраторів людей нездарних, на Волинь присилає адміністраторів з Галичини, людей, перейнятих ненавистю до українського народу, вихованих на цісарсько-австрійських зразках, людей, що не знають нашого краю. Та причина страшних й ненормальних відносин на українських землях лежить значно глибше, як то видається польським міністрам і політичном діячам. Причина лежить в знасилуванню основних прав українського народу, в його безправстві. Є то безумовно недопустимей нечуване, щоби до 90 пр. населення, чаціонально однородного, збитою масою заселюючого вели чезний край, було зовсім відсунене від управи тим краєм. До тепер відроджена Польща і її правительства безумовно нічого не зробили для українського народу, не мали виразної охоти вдоволити потреб українського народу, було і є тільки одно бажанним: як найскорше спольонізувати наш край й чарод й всі суспільні й державні чинники, відповідальні й невідповідальні ділами в тому напрямку. Польська деморатія, хоч й послугується звичайно для означення своїх відносин до нас, загальними демократичними пріпціпами, до тепер або не була в силі, або не хотіла ділати в напрямі пошанування прав українського народу; підлягаючи впливам польської реакції й боючись її, польська демократія не перешкаджала польській реакції переводити свої експерименти в усіх галузях життя тієї частини українського народу, яка знаходиться в межах Польші. Але за те польська реакція має цілком свідомі цілі підносно наших земель. Все те, що діялось й діється на наших землях, є це праця польської реакції при мовчаливій співучасти польської демократії. Український народ обороняє свої права й бореться за них, отже з цілим натиском підкреслюємо, що овдоровлення відносин на українських землях прийде тільки тоді, коли там радикально й кардинально зміниться ситуація й коли право українського народу до порядкування в тих землях буде визнано; тільки тоді впорядкується відносини на українських землях, коли Волинь, Поліся, Підляша, Холмщина і Сх. Галичина з Лемківщиною будуть виділені в правно-державну одиницю, коли цим нашим землям буде признана національно-територіяльна автономія з власним законодатним соймом. Як довго не буде тієї найширшої автономії, так довго не буде ладу на українських землях, які знаходяться в межах польської держави.

В інтересі співжиття двох народів українського й польського є задоволення цього справедливого нашого домагання. Стан вічної боротьби, гангренізованих відносин не лежить в інтересі Польщі, — так бодай ми розуміємо справу. Вічне гноблення українського народу, розбивання його життєвих джерел, нищення й руйнування української культури не доведе ні до чого доброго. Стверджуємо факт, що досі ні один польський уряд не став на цім едино правильнім становищі пошанування прав українського народу. Розуміється, що на цім становищі не став нинішній уряд, уряд реакційних польських партій. Пан премер міністрів взагалі не вважав доцільним сказати щось про всі нац. меншости, які творять 33% населення держави; а дже ж сказати, що до нас, нац. меншостей не буде примінювана шовністична політика та що наші „справедливі" вимоги в царині шкільництва будуть задоволені, — це значить, нічого не сказати. Як я вже зазначив, вся дотеперішня практика адміністрації, судівництва, шкільної влади, й взагалі уряду була висловом політики польської реакції й шовінізму.

Правда, деякі дотеперішні уряди инколи надягали на себе одяг демократизму й прикривались демократичними фразами, але по суті були шовністичними. Тепер прийшли до влади партії, які ненавидять демократичний принціп. Зоольогічний націоналізм тих партій є звернений проти нац. меншостей взагалі та спеціяльно проти нас Українців, як проти наскрізь демократичного народу, народу в значній більшости селянського. Цей зоольогічний націоналізм теперішніх урядових партій давно нам відомий. Не маємо зайвих надій ні на хвилину й в цілій повноті здаємо собі справу з того, що нас жде. З болючого досвіду знаємо, що це таке в розумінню теперішньої урядуючої більшости „справедливі" вимоги в царині українського шкільництва. На практиці й на ділі це значить стільки, що українське шкільництво взагалі не повинно істнувати. Ми знаємо також, що теперішній уряд несе нам у соціяльній ділянці, зокрема в аграрній справі. Знаємо, що коштом нашого українського селянина він хоче заспокоїти голод землі польського хлопа. Знаємо, що за теперішнього уряду піде широкою хвилею польонізація, відбирання землі від українського селянства, знаємо, що й сама т. зв. польська більшість є звернена проти нас, знаємо, що політика теперішнього уряду буде приспішеною ходою вести павперізацію й польонізацію нашого народу, знаємо що нищення української культури піде ще сильнійше й ширше ніж досі. Не зважаючи на все те, підносимо наше домагання, вимогу нашого народу: 1) найширша національно-територіяльна автономія всіх українських земель, що знаходяться тепер в межах Річи Посполитої; 2) негайне удержавлення досіль тайного українського університету у Львові; 3) негайна амнестія усім Українцям, які боролися за свої національно-політичні права; 4) невмішування уряду у справи православної церкви й повне відділення церкви від держави; 5) негайне заведення українського шкільництва на всіх просторах українських земель; 6) управильнення справи горжанства; 7) скасування кольонізації; 8) що торкається земельної реформи, то вона мусить бути переведена на наших землях в інтересах українського, загалом місцевого населення згідно з волею цього населення.

Від того, як до наших домагань віднесеться польське правительство й польські партії, буде видно, кому із Поляків залежить на суперечках, на боротьбі з українським народом та кому лежить на серці співжиття цих народів. До теперішнього уряду, уряду польської реакції, ми не маємо довіря. (Гучні оплески на лавах нац. меншостей).

З діяльности Української Парляментарної Репрезентації.

Пос. Приступа виніс в імени українського польського клюбу інтерпеляцію: 1) що українському населенню в війську не дається льгот; 2) що покликується до війська людей, що не мають польського підданства; 3) що молодіжі, котра покінчила приватні непольські середні школи, не дається в війську полекші т. є. не признається права на однорічну службу.

З Волині та Холмщини.

Учительський зїзд.

Серед волинських громадських кол вийшов проект скликання волинського учительського зїзду. Як що не буде перешкод з боку адміністрації, зїзд відбудеться в перших днях липня.

Нові гімназії.

В останні дні після довгих заходів вдалось здобути концесію на відкриття української гімназії в м. Рівному; концесію видано сенаторові Карпінському. Є надії, що так само буде одержана концесія на гімназію в м. Володимирі.

Арешт редактора „Українського Життя".

26. травня поліція перевела ревізію в помешканні луцького секретаріяту „українського посольжує Канцелярію під назвою: „Народня Канцелярія", яка підлягає безпосередно Голові Тісн. Народ. Комітету.

Тісн. Народн. Комітет іменує одного із секретарів управителем канцелярії. Персонал канцелярії приймає Президія Народ. Комітету.

II. Орґанізація в повітах.

Повітовий Народній Зїзд.

Повітовий Народній Зїзд збирається кождого року по можности в місяці листопаді в осідку партійної повіт. управи.

В повітовім Народнім Зїзді беруть участь:

а) Члени Повіт. Народнього Комітету,

б) Голови громадських і їм рівнорядних партійних організацій,

в) Делєгати громадських і їм рівнорядних партійних організацій *),

г) Члени Тісн. і Ширшого Народн. Комітету **).

(Продовження буде.)

*) На кождих 50 членів партії — один делєгат, а на всякий випадок найменше один делєгат.

**) Як гості можуть брати участь в Повіт. Народ. Зїзді всі члени партії даного повіту.

Орґанізаційний Статут

Української Народньої Трудової Партії.

(Продовження.)

Третьою з черги партійною установою є

Тіснійший Народній Комітет,

який складається

а) з Голови, вибраного Нар. Зїздом і

б) 40 членів, вибраних Зїздом.

Круг дїяння Тісн. Нар. Комітету.

На першому (конституюючому) засіданню Тісн. Нар. Комітет вибирає

1) Президію зложену — крім Голови — ще з 4 (чотирьох) заступників Голови і Генерального Секретаря і

2) Екзекутиву Народнього Комітету, в склад котрої крім Президії входить:

а) 6 (шістьох) ресортових секретарів, вибраних із складу Тісн. Народнього Комітету і

б) 5 (пятьох) делєгатів Тісн. Народнього Комітету до Екзекутиви.

Тісн. Народн. Комітет збирається на свої засідання найменше раз в місяць; Президія і Екзекутива Народнього Комітету відповідно до потреби, одначе найменше раз в тиждень.

Тісн. Народн. Комітет є начальним виконуючим органом партії. Народн. Комітет порядкує усім партійним життям, а зокрема приймає членів на внесення повітових і їм рівнорядних організацій, затверджує вибір повітових партійних управ, припиняє в урядуванню Повіт. Народні Комітети, коли вони ділають на некористь партії або не виконують припоручень Народнього Комітету. Тісн. Народн. Комітет виключує членів партії на внесення партійного суду до остаточного затвердження Народн. Зїзду.

Тісн. Народн. Комітет має нагляд над повітовими й міськими партійними організаціями, а де їх ще нема, там назначує мужів довіря для переведення партійної організації.

Тісн. Народн. Комітет виконує постійний нагляд над партійною пресою, видає в імени партії комунікати, заклики, відозви й маніфести, покликує до життя потрібні комісії, секції, скликує анкети *).

* Членом секції, комісії й анкети може бути кождий член партії. До секцій, комісій й анкет Тісн. Народн. Комітет делєгує одного з секретарів як свого відпоручника для проводу в котрій небудь із згаданих установ. Ухвали тих установ для своєї важности вимагають затвердження Тісн. Народн. Комітету.

Тісн. Народн. Комітет скликує Народній Зїзд, Ширший Народній Комітет та усталює для них порядок нарад. Тісн. Нар. Комітет репрезентує партію. За свою діяльність відповідає він перед Народнім Зїздом.

Екзекутива Н. К.

Екзекутива Народнього Комітету приготовлює всі біжучі справи для Тісн. Народнього Комітету. В разі потреби видає вона рішення із застереженням затвердження їх Тісн. Народн. Комітетом. Також Президія Народнього Комітету в дуже наглих справах видає рішення, одначе негайно екзекутива мусить дати на них свою згоду.

Президія Народн. Комітету репрезентує Тіснійший Народній Комітет на зовні. За Народній Комітет підписує Голова або урядуючий заступник та Генеральний Секретар або заступаючий його ресортовий секретар. Всі рішення партійних установ западають абсолютною більшістю голосів. Голова голосує тільки на випадок рівности голосів.

Для полагодження технічних справ партії Народній Комітет удер-

ського клюбу й редакції часопису „Українське Життя". Відповідального редактора „Українського Життя" М. Матієнка арештовано.

Резолюції холмського народнього зїзду.

Холмський народній зїзд, що відбувся 28. травня, в справі політичного моменту приняв таку резолюцію:

„Зїзд стверджує недопустимий в демократичній республиці національний утиск українського населення на землях Холмщини і Підляша й реакційно-шовіністичну політику стосовану до нього.

Зїзд протестує перед цілим культурним світом проти цього пежиму і ігнорування насущних національних і соціяльних потреб українського народу та заявляє, що не уляже в боротьбі за слушні свої права. Зїзд свідомий своїх національних й соціяльних інтересів, усвідомлює собі, що за теперішню польську політику до українського народу не повинен нести вини польський працюючий люд, з яким українські працюючі маси мають однакові клясові інтереси, лише пануючі кляси.

Зїзд уважає, що одиноким демократичним виходом для упорядкування життя українського населення земель Холмщини, Підляша, Волині і Східньої Галичини в Польщі є обєднання цих українських земель на началах національно-територіяльної автономії. Нерівна боротьба за ці природні національні й соціяльні права вимагає скупчення всіх дійсно демократичних українських сил.

Тому фактичне обєднання кількамільонового українського населення в Польщі земель Холмщини, Підляша, Поліся, Волині і Східньої Галичини мусить наступити як найскорше шляхом скликання національного конгресу українських політичних організацій, що представляють інтереси українських широких працюючих мас.

Акція обєднання повинна обняти також область суспільно-господарчу. В тій области енергічно розвинена діяльність буде одиною запорукою піднесення добробуту українського працюючого народу.

Репресії уряду Вітоса зглядом опозиційної преси.

Польські соціялістичні газети повідомляють про постанову президії ради міністрів, щоби промови опозиційних послів були переказувані офіціяльно агенцією ПАТ'а в як найкоротшому змісті. Це зроблено вже з промовами Моравчевського, Тугута й Домбского підчас дискусії над експозе Вітоса.

Одночасно почались конфіскати польських опозиційних газет і карні доходження проти їх редакторів. М. и. вчора сконфісковано „Курєр львовскі". Редактора й автора статті п. н. „Армія без полководця" в органі міністерства військ. справ „Польска збройна" покарано в дисциплінарній дорозі на домагання ради міністрів.

Ліва преса („Дзєнник Людови") повідомляє про „велике обурення" опозиції на репресії міністра внутр. справ Керніка у відношенню до преси; опозиційні посли приготовляють наглі внесення проти переслідування преси. Цікаво, що аж тоді польські „соціялісти" пригадали собі демократичний принцип „свободи преси", коли почали переслідувати їхні власні органи. Але те, що від пів року існує в Польщі превенційна цензура для одної лише української преси та що за останніх пять з половиною літ можна порахувати на пальцях несконфісковані числа українських газет — все те не являлось для польської „демократії" ніяким аргументом, щоби з цього приводу розпочинати які-небудь розмови на терені сойму!

До уступлення Кнолля.

Польський посол в совєтській Росії Кноль є нині новим кабінетом звільнений. З поінформованих джерел переказують, що Кноль недавно прибув з Москви й зробив в міністерстві закордонних справ доклад про зріст українського руху, про нову політику большевиків що до України і про необхідність для Польщі цілком переглянути свої позиції й свою політику що до України і що до Українців, що перебувають під Польщею. Погляди п. Кноля в міністерстві не знайшли співчуття. А тепер новим кабінетом його звільнено.

Московські монархісти признають рижську кордонну лінію.

„Нью Йорк Герелд" звертає увагу на зміцнення діяльности російських монархістів на еміграції. До Парижа прибуло богато приклонників абсолютної і конституційної монархії на нараду. Провідником монархістичного руху вибрано одноголосно князя Миколу Миколаєвича. За Миколою Миколаєвичем голосували і всі офіцери генерала Врангля. Серед монархістичних кругів панує переконання, що, в короткім часі утвориться ситуація вигідна для протибольшевицької акції. Ходять поголоски, що монархісти годяться визнати рижський кордон між Росією і Польщею, щоби тим способом зєднати собі Польщу для протибольшевицької акції.

Соціялістичний конґрес про совітську Росію.

Обмірковуючи справу совітської Росії соціялістичний конгрес в Гамбурзі ухвалив між иншим таку резолюцію: „Конгрес уважає своїм обовязком у відношенню до робітничих кляс усего світу боротися всіми силами проти імперіялістичних плянів европейських держав, які вмішуються у внутрішні справи Росії із заміром викликати нову війну. Во імя мілионів соціялістів пролетарів, які стоять під прапором інтернаціоналу, конгрес протестує проти інтервенції імперіялізму, уважаючи всяку інтервенцію шкідливою для інтересів робітничої кляси. Щоби в совітській Росії зберегти основу революції і не дати їй змінитись в огнище світової реакції, конгрес звернувся до совітського уряду з такими домаганнями: 1) Совіти повинні негайно припинити переслідування соціялістів і елементи, які не вповні поділяють світогляд комуністів, так в Росії, як в окупованій російською армією Грузії. Совіти повинні звільнити всіх політичних вязнів; 2) Совітський уряд повинен зректися терористичної партійної диктатури і перейти до політичної свободи і самоврядування народів; 3) Всім соціялістичним жертвам большевицького терору в Росії і Грузії конгрес висловлює свої горячі симпатії і обявляє, що обовязком соціялістів усіх партій спішити з допомогою тим російським соціялістам, що працюють в дусі ухвалених резолюцій".

Для нас Українців в тих резолюціях замітне одно: Конгрес протестує проти окупації і терору в маленькій Грузії, а не згадує ані словом про 35 мілионовий український нарід, що ділить долю Грузії. Чи це не вина українських соціялістів, що не використали конгресу для справи України?

Зміст нової німецької ноти.

„Льокаль-Анцайгер" повідомляє, що нова німецька нота має три розділи: перший трактує про гарантії і визначення господарських повинностей Німеччини на певний означений термін; другий уступ каже про щорічні заплати, на які Німеччина годиться, не подаючи висоти самої суми; третій же торкається справи міжнароднього трибуналу, котрий остаточно має рішити про платну здібність Німеччини, при чому завначується як самозрозумілу річ, що у тому трибуналі буде репрезентованою й Німеччина як рівнорядний чинник.

„Н. Фр. Прессе" повідомляє з Берліна, що канцлер приняв представників партій заступлених в райхстагу, щоби познайомити їх з текстом ноти перед остаточною її стилізацією. З огляду на наради партій відносно ноти не можна сподіватися, щоби нова німецька нота була переслана союзникам перед кінцем цього тижня.

Кореспондент „Н. Фр. Прессе" запевняє, що нота буде обмежуватися виключно до ділових заяв.

Крассін в Льондоні.

З Льондону повідомляють про приїзд із Москви Красіна, який бував в Льондоні вже кілька разів. Красін привіз важні інструкції совнаркому.

В Льозанні.

На останньому засіданню союзні держави приняли турецькі пропозиції в справі правних гарантій для чужинців, що перебувають в Туреччині. Згідно з тими пропозиціями чужинці на випадок веслушного арештування в Туреччині мають право вносити реклямації на руки своїх конзулів. Усталено також, що кордон Туреччини в Европі йтиме здовж ріки Маріци.

Французька делеґація в Москві.

До Москви виїхала на днях французька делегація, в склад якої входять представники політичного й торговельного світа, між иншими Деверж, офіціяльний представник біржі. Делегація має як найширші повноважности і веде акцію в цілі навязання совітсько-французьких відносин політичних і торговельних. Говориться навіть про визнання совітського уряду Францією.

Справа розброєння Европи.

Комітет розброєння при Союзі Народів на засіданню 4. ц. м. в Женеві почав приготовляти плян загального договору про розброєння держав Европи і проект договору про взаїмну поміч між державами. Останній проект виготовив французький представник Рекен.

Дня 5. ц. м. комісія для розброєнь Союза Народів під проводом Шанцера приняла до відома звіт секретаріяту про досліди над наслідками хемічної війни і про старання Союза Народів приєднати Америку для справи розброєнь. Обмірковувано проект контролі над фабрикацією зброї і торговлею муніцією в Европі. Порішено втягнути до цеї акції і держави, що не належать до Союза Народів.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з Підгаєць до Львова і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

НОВИНКИ.

— В погоні за українським „тайним" університетом. До своїх славних подвигів у „викриванні" „тайного" українського університету й у нищенні української культури польська поліція мусить зачислити ще такі „викриття". В середу 30. м. м. поліція „викрила" знову в малій салі Лисенка виклад медицини. Присутним забрано записники та занотовано. То само повторилося з великим успіхом для поліції ще в пятницю 1. ц. м., бо в тій самій салі „захоплено" понад сотку студентів і професора на „нелеґальнім" викладі. Процедура списування тревала дві години. З огляду на такий довгий час списування, медики, що вже мали нагоду блище познакомитися з поліцією й тепер (бо вони вже й передше були знакомі) забажали мати памятку з цих часів незвичайної опіки нашого „братнього народа" на полі української культури й відфотографували студентів з професором і поліцією. Поліція хотіла переводити особисті ревізії, бо знайшла мало записників, — але не переводила. Студенти, навчені досвідом, не приносять уже зшитків зі собою, — хіба картки. При кінці професор в присутности поліції заповів точно день, час і місце слідуючого викладу. Цим, розуміється, улекшено незвичайно утяжливу працю поліції й вона зможе тепер легко „викрити" дальші „тайні" виклади українського університету. Знову понеділок 4. ц. м. записався в поліції золотими буквами небувалого успіху, бо крім „тайної" української медицини „викрили" ще й „тайну" українську техніку. Коло полудня впала поліція знову до салі Лисенка, де знову „викрила" иншний виклад медицини. Записано всіх учасників і відібрано записники, які ще хто мав. Рівночасно иншний відділ поліції „викрив" в тов. українських техник в „Основа" при вул. Потоцького виклад математики на українській техніці. Знову списано всіх і забрано много записників. Опісля ще переведено ревізію в льокали тов. „Основа" і найдено передвоєнні рисунки, що видалися дуже небезпечними поліції й тому вона їх забрала. На тім поки що поліція закінчила свою погоню за українським університетом і українською технікою, котрі

мимо всього далі існують і своїх дальших відвідин наших „братніх" опікунів. — (З *кругів студентства*)

Новий ґрунтовий податок в Польщі. На останньому засіданню польського сойму ухвалено підвищення ґрунтового податку на 100 відсотків та у виїмкових випадках на 150 процент, з того 50 проц. на користь установ самоуправування. У дискусії в справі податку забирав між иншими голос український посол з Волині Приступа, який домагався, щоби підвижка податкової тарифи на „кресах" виносила тільки 50 пр. з огляду на знищення і школи, які потерпіли „креси" підчас війни. Внесення посла Приступи відкинуто. Ухвалено резолюцію про вирівнання ріжниць в клясифікації ґрунтів у Сх. Галичині на користь малоземельних і про деякі податкові полекші у б. прифронтовій смузі. Внесення про зниження ґрунтових податків для малоземельних відкинуто.

— **На вдвесу Дирекції Почт і Телеґрафів у Львові.** Іще на 18. січня ц. р. напала жіноча промислова спілка „Труд" в почтовім уряді ч. 6. у Львові до Вп. п-ні Евгенії Котис, в Небилові п. Перегінську два пакети шифонів під ч. 600 за побранням мп. 300.000 і ч. 601 за побранням мп. 224.000, з чого за останній пакет надійшли гроші нормально а за перший під ч. 600 до нині, мимо одного запиту з самого почтового уряду і нашої реклямації, не одержали ми ані грошей ані товару назад. Супроти того сміємо спитати П. Т. Дирекцію Почт і Телеґрафів, що властиво з тим пакетом сталося і хто поверне нам таким полагоджуванням почтових справ заподіяну шкоду? — *Управа жіночої спілки промислової „Труд" у Львові.*

— **Протидержавний заговір у Японії.** В Токіо викрито комуністичну організацію, яка підготовляла державний переворот в Японії. Арештовано понад 100 комуністів.

— **З гімназії СС. Василіянок у Львові.** Конець шк. року й роздача свідоцтв дня 23. червня. Тогож дня (23. черня) вступні іспити до І-ої кляси. Вступні іспити до кляс II—VIII, а також усі приватні в днях 21—22 червня. Письменні зголошення з відповідними документами приймається до дня 20 червня включно. В поданих речинцях іспити відбуваються рано від 9—1 год. і від 4—7 год. пополудни. Спізнення не будуть оправдані. — За дирекцію: *Д-р В. Шурат.* 2467 1—1

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. Ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Курс грошей.

Львів, 6. червня.

Дол. амер. 57.100—57.400, дрібні 56.500—56.700, дол. канад. 55.000 — 55.100, дрібні 54.400—54.500, нім. марки 50 тис. 0·88—0·90, 10 тис. 0·90—0·92, 1 тис. стар. еміс. 1·65—1·70, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·92. сотки дрібні 1·50—1·55, леї 295—315, дрібні 285—290, кор. чеські 1755—1770, дрібні 1745—1750. Австр. тис. нов. емісії 2250—2500, стар. еміс. 3200—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 78—78½, австр. перекази 79—80. Франки франц. 3560—3600, фунти штерл. 248—250.000, франки швайц. 10.000—10.200. Рублі 5-сотки 7—7.10, звич. сотки 7.10—7.20, думські тис. 20—24, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 215—220 00, 20 франк. 208 2 0000. 20 мар. 230—235000, 10 рубл. 332—336000, дол. 51000—51500

Срібло: Кор. австр. 42500—43000, 5 кор. 22200—22400 фльорени 11100—11200, рублі 18300—18500, копійки 70—72, леї 4230—4260.

Збіжева біржа 6. червня. Одвідувачів мало, загальний оборот коло 50 тон. Заінтересовання виключно житом. Тенденція стримана. Жито 110.000—113.000 за 100 клг.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Репетуар Українського Театру „Союза Артистів — Львів" (Філія ч. 2.) під арт. проводом М. Бенцаля.

В Сиятині, сало Нар. Дому. Четвер 7. червня п. р. „БАРОН ЦИҐАНІВ" оберета на 3 дії.

Субота 9 червня п. р. „ЦИҐАНКА АЗА" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій.

Неділя 10 червня п. р. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ" нар. драма зі співами і танцями на 5 дій. 2453 2—2

Управа приватної української гімназії з правом прилюдности в Золочеві звідомляє, що Вступні іспити до І. кл. відбудуться 22. червня о год. 8. рано. Зголошення приймає канцелярія управи до дня 21. червня. Пон зголошенню належить предложити метрику, або витяг метриальний. При іспиті вимагається: З релігії основні правди християнської віри. З української мови поправно читати, писати, части мови, розбір речення. З пакунків чотири голови ділення. До кл. II. III. IV. відбудуться вступні іспити дня 28. червня. Зголошення приймає управа гімназії до дня 27. червня. 2404 3—3

З приватної української нижчої педукаційної гімназії з правом прилюдности в Яворові. Вступні іспити до кляси І. відбудуться 28. або 30. червня о год. 8. рано все в одним дни. Вступні іспити до клас II—VII. відбудуться 27. червня письменна часть, а 28. устна. Зголошуватися раньше можна письменно. Вписи по всіх клясах 28. і 30. червня. — ДИРЕКЦІЯ. 2458 1—3

Перед вїздом абітурієнтів української гімназії в Перемишлі в 1913 р. Чи це має бути зїзд абітурієнтів обох відділів: А і Б, чи лиш відд. А? Коли би не мав бути зїзд абітурієнтів лиш відд. Б., то кількох товаришів з відд. А., які мешкають ближе Перемишля повинні заініціювати зїзд і товариство абітурієнтів з відд. А. — о. МИХ. ВОВЧІЙК. 2465 1—1

З приводу імяниН опікунки Вп. п-ні д-в Олени Дашкевичевої складає П. пл. поліц ім. М. Борецької 40.000 Мп. на Івана-лідів. 2460 1—1

З приводу хрестин дорогої донечки Славути у Вп. П. Волощуків зібрано на Рідну Школу 350.000 мп. в тім 10.000 мп. від п. Свиша як неприятний гріш від п. Домбського. 1—1

Двох братів прислало до нашої Адміністрації сумми 80000 мп. на слідуючі цїли: Рідну Школу 20000, Будову Українського Шпиталя 20000, Сироти по полеглих 20000, Увязнених Укрїнців 20000

Добровільні датки на український університет у Львові зложили учасники молочарської школи в Кромериж дня 27. V. 1923. Атанас Мидлик 15 кч, Олекса Лис 15, Авдрій Мудрик 15, Володимир Іванець 15, Ranerovo Julie (Чешка) 20, Грета Радоньчева 20, Ставида Шаровичева 20, Маслюк Ілько 15, Tarnovsky Ivan 15, Матковський Іван 5. — Разом 155 Кч.

На „Рідну Школу" прислав Культ.-Просвітний Кружок в Йозефові 1455·60 кч. — на яку квоту зложили: Робітн. відділ Ліберець дохід з концерту 285·20 кч. Роб. віддїл Братіслава 263·50, а то: ВП. Строяник, Смоз по 15, Др. Борисевич, Кузьмівський, Дорожовець, Табачник, Барбарик по 10. Береза, Скрипух, Партика, Кібало, Гуцал, Свинарчин, Лебединський, Барабаш, Підгаєцький по 5, Ворчанський 4, Савчин Калин, Голуб. Довбуш, Данилик по 3, Качур. Святий В., Святий П., Малько, Бутар, Мойлибур, Куброк, Кухта, Гонціа, Липовий, Бучкович, Костів по 2·50, Стутжак, Баран. Лучак, Говда, Боднар, Олійник, Бохонок, Купь, Кравець, Наріївський по 2 Стрілецтво 69·50, Просв. Круж. Нім, Яблонне 210, Видїл К. П. К. Йозефів 200, Учен, техн. школи Берко 80. Учен. реальн. курсу 70, д-р Мельницький 50, як неприятний гонорар від п. М. Федака, Роб. віддїл Оломунець 45, М. Мазурок 30, інж. Свобода і Беранек по 20, Федорак 16, Сікорський і Табор Б, Барак 27. комп. II. по 15, Жертви К. П. К. 7·50, С. Матїїв, С. Вислянський М. Дольницький, О. Яблонський, Левартович, Михайлів, Н. Н., Кобилянський, Кравець. Чухра, Вахняк, Войчак, Вовк, Возівірський, Мерцало, Кричман, Адамек, Данищ, Костур по 5, Борак, Мудрий. Рунька, Минаюк, Костинів, Галько по 3, Коцюбок, Сігаль, Янович, Семета по 2, Роб. віддїл Яблонне 6·40. — За сі щирі жертви складаємо всім ВП. Жертводавцям сердечну подяку — Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

На українські Висші Школи у Львові зложили в мп.: „Обединення" Філядельфія амер. долярів 200. Тов. „Січ" Відень авст. кор. 1,813.990. Союз „Основа" Ґданськ нім. м. 100000 і мп. 5000, о. А. Ушицький Джерзі Сіти ам. дол. 1, Н. Сяроїів Винніпег кан. дол. 2·25, Гриць Волошиновач Arnold Pa ам. дол. 2·66. о. А. Рудавський Jeannette Pa ам. дол. 16·65, Група „Нар. Молодь" і тов. „Січ" в Празі ч. кор. 540. по 10 чк. зложили: Р. Гаванський, М. Мартинович, Л. Л. Ю. Кордюк. Ю. Р., п-р М. Мельник, О. Доскоч, по 5 кч. О. Кобердький, О. Тушницький, К. Вашук, Юзвяк 2 кч., Катеринка і Осип Фундаш Youngstown Mn. 100000, о. О. Присташ Carnegie Pa ам. дол. 27, Іван Шпед Carnegie Pa ам. дол. 10, тов. ім. І. Франка Milwaukee ам. дол. 10, Український Червоний Хрест у Відні 67 ам. дол. 100, „Цесус" Прага кч. 1000, гр. Стоїлека п. Збараж ам. дол. 1, гром. Кривенька австр. фльорен 1, П. С. Р. Угнів австр. к. 100000, виключно на поміч студентську „Цесус" Прага кч. 1250, тов. Української Молоді в Нью Йорку ам. дол. 14·50, чит. „Просвіти" Отава кан. дол. 50.

Позітов! Студентські Ради в мп.: Збараж 67000, Львів 35000, Яворів 1,000.000, Рава р. (Коморський) 93070, Львів (під церквами) 640 681, Сокаль 1,832.240, Надвірна 140.000, Рава р. (Мазикевич в Угнові) 256.740, Стрий (дохід з концерту) 100000, Тернав 367.000, Львів 86.683, Станиславів 1,300.000, Любачів 400.000, Дрогобич 1 міл. Кончинці 500.000, Збараж (гр. Тоти) 270.000, Львів (під церквами) 703.907, Любачів 287.000, Перемишляни 185.100, Комарно 250.000, Жовква 100.000, Самбір 500.000 Рогатин (гр. Залуже) 120.600, Любачів 80.000, Львів (зб. Авпикевичівна) 50000, Перемишляни 51300, Підгайці 68500, Теребовля 500.000, Ярослав 300.000, Комарно 100.000, Жовква 40000, О. С. Р. Коломия 2.370.000, Львів 28.460, Збараж 157.000. Сокаль 1,947.393, Борщів 212.000, Львів 137.000, Чортків 500.000, Перемишляни 279.000, Жовква 228.000, С. С. Р. Перемишль 2.596.938, Львів 80.000, Борщів 40.000, Стрий 500.000, Долина 135.000, „Сяиський Господар" Кончинці 100.000, Народна Торговля Львів 200.000, о. І. Іванчук Товсте 10.000, Чучманівна Буськ 50.000, Народна Гостинниця Львів 500.000, гром. Перемишль 70.000, гр. Скварява 50.000, гром. Кончинці 80.000, Укр. Пол. Базар Дрогобич 16950, гр. Кудинці 46.000, збірка М. Луцевича на Волині 332.340, о. С. Городецький Вербиляні 100.000, пос. Підгірський 28.000, збірка пос. М. Луцкевича 43.000, гр. Більче золоте 65.000, гр. Нагоряика 50.000, гр. Стрілка 15.000, гр. Волобець 20.000, гр. Ладанці 86.000, збірка Панкевичівної Львів 15.000, гр. Кравецьке 202.400, т-во ім. Шевченка Львів 1,000.000, Д-р Панчишин 100.000, А. Бощорків Тлусте 50.000, гімназія С. С. Василіянок Львів (дохід з концерту) 283.480, І. Стефаник і Т. Ледукінна 30.000, Шалерова Львів 10.000, „Просвіта" Личаків 4.320, Заяць 5000, д-р Вол. Кучер 80 000, д-р Олесницький 25.000, д-р Музика 95.000, д-р Панчишин 25.000, інж. П. Волосенка 20000, проф. В. Заяько 10000, проф. В. Кузьмович 30000, інж. В. Левицький 40000, інж. В. Лучків 15000, інж. Фільварків 10000.

Всім жертводавцям і організаторам збірок складає щиру подяку

Українська Краєва Студентська Рада.

Дрібні оголошення.

СКІНЧЕНИЙ СТУДЕНТ ФІЛЬСОФІЇ приїме на вакації в селі (серед здорової околиці, найкраще в горах) лекцію за харч і мешкання. Зголошення листовно під „Лекція" до Адміністрації „Діла". Відповідь до тижня. 1—3

АРТИСТ-МАЛЯР, церковний іконописець знаток стилів, закордонець, дуже добре поручений тутешніми урядами парохіяльними глядає роботи з обсягу малювання церков або іконостасів. Відомість: Нівинська, Львів, Стрийська 3. 2459 1—2

УКРАЇНСЬКА МАШИНА ДО ПИСАННЯ американського фабрикату, послідний модель, уживана до продажі. Оглядати між 3—4 по пол. С. Росен у Юденфрайда Львів. Мілковского 7. 2466 1—1

АБІТУРІЄНТКА учительської семінарії, обійме лекцію на час вакацій. Зголошення письменні з поданням вимог по адресі: Марійське Тов-о Молоді, Львів, Коперника 36. 2463 1—3

Ще лишається кілька днів буде відбуватися реклямова продаж в 15% опустом від фабричних цін в МАҐАЗИНІ НОВОСТЕЙ ДЛЯ ПАНЬ

РАЙСНЕРА і ФІНКЛЕРА у ЛЬВОВІ, вул. ГОРОДЕЦЬКА 64

XIX (против костела св. Елисавети) 1—1

ЗЕФІРОВИХ БЛЮЗОК ВІДЕН. ПО 18.000 МП., ЗАҐРАН. МАРКІЗ. БЛЮЗОК по 34.2 0 Мп., ОҐОРОДОВИХ СУКОНЬ у всїх кольорах по 37.800 мп.

ДАХІВКУ палену, найлїпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній цїні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 6—5

З ПАРТЕРОВІ ДІМКИ з одномогровим городом і великою будівельною парцелею в Тернополі оказійно до продажі. Інформацій удїляє Подгорнер, Тернопіль Лелевеля 1. XXVI 3—3

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Шмот" Баторого 4. 1974 5—30

СТУДЕНТ Українського Унів., вправний фільольог і математик приїме лекцію з обсягу клас гімназ. Ласкаві зголошення з поданням условій слати на адресу: Р. Зубик, Львів, Тереси 2 б. 2440 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг

Д-р І. Мунд б. сек. віденськ. і львівськ. шпиталїв повернув і орд. від 8—½10 і 12—6. XXVI 1—4

АДВОКАТ

Д-р Волод. Електоревич

отворив адвокатську канцелярію **в Чортикові**

і веде її спільно з адвокатом д-ром Горбачевським. 2464 1—3

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 289 зміненій статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський удїл 5000 мп. з двократною порукою. Давні члени мають обовязок доповнити свої удїли до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в приписаним часі уволяли доповнити удїли (в бюрі при вул. Домінїканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2451 2—10

Мотори ропні оказійно до продаж 6, 10, 20, 16 20, 30 НР. Вакуї, Каспри. Камінна „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ. БАТОРІЯ 4. 2461 1—10

Сольоспіви з фортепяном

Ос. Залеського: 1) Колискова пісня, 2а) Стою на березі, б) Погасло сонце. Ціна 2438 по 2.500 мп. 2—2

Накладом Музичного Видавництва „ЛІРА"

СТАНИСЛАВІВ, вул. Ґолуховського 66.

Хлопця або дівчину

до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адміністрації „Діла".

Льокати капіталів в поважних акціях є певною і хоронить перед девалюацією!

КУПНО і ПРОДАЖ АКЦІЇ

переводить на біржі найкористнїйше КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ „Защита Землі"

банк. кооперат.

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА 3.

До кореспонденцій просить долучити почтові марки на відповідь. 2462 1—2

За редакцію відповідає Од. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 52 (9.933). Львів, субота 9. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фн., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 8. червня 1923.

Український національний конгрес.

Холмський народній з'їзд в своїй резолюції в справі політичного моменту порушив дуже важну справу, яка повинна бути за всяку ціну переведена в життя.

Одна з точок резолюції з'їзду вказує на необхідність в інтересах переведення фактичного обєднання українського населення по цей бік ризької лінії земель Холмщини, Підляшя, Поліся, Волині і Східної Галичини скликання національного конгресу західних українських земель.

Ця справа, порушена холмським з'їздом, безумовно тепер є на часі й відповідає потребам й вимогам нашої теперішньої ситуації.

Національний конгрес був би першим реальним кроком в напрямі переведення поки що платонічних побажань і постанов про створення одноцільного українського фронту. Він привів би до формуловки, ясної й виразної, нашої спільної лінії в обсягу наших сучасних національно-політичних завдань. Дав би він можливість для створення єдиного керуючого національно-політичного органу по цей бік ризької лінії.

З другого боку національний конгрес явився би виразною маніфестацією наших вимог і нашого становища, яка в погляді відограла би свою ролю і для закордону і для Великої України і для польського громадянства.

Все те значіння, яке має справа національного конгресу, примушує нас поставитись до неї дуже серіозно й уважно. Належиться перш за все відповідним чинникам ужити заходів для того, що винесена в Холмі резолюція не залишилась би лише одним благочестивим побажанням, не зісталась би нездійсненою й незреалізованою, як це трапляється з богатьома нашими постановами й резолюціями.

Важність справи вимагає, щоб конгрес з організаційного боку був підготовлений в належний спосіб, щоб був утворений для переведення справи авторітетний організаційний центр, щоб була забезпечена на зїзді повнота й авторітетність представництва всіх наших земель, щоб були поставлені до обговорення найбільш важні й пекучі питання.

Національний конгрес мусів би, забезпечивши найбільшу повноту представництва, маніфестувати єдність й спільність наших національних домагань. З його погляду з програми зїзду мусіло би бути усунуто все те, що являється серед нас невирішеним й нерозв'язаним, що могло би внести дісгармонію в ту маніфестацію національної єдности, якою мусів би бути національний конгрес. Мусіла би отже програма зїзду уложена бути в той спосіб, щоб міг конгрес красномовно й виразно маніфестувати нашу єдиную національну волю.

О скільки ідея конгресу виникла на зїзді, скликаному українською парляментарною репрезентацією, остільки було би природним, щоб український парляментарний клюб продовжав провадити ту справу, яку він підніс. Українська парляментарна репрезентація мусіла би зі свойого складу виділити організаційний комітет по скликанню конгресу й, доповнивши його представниками Галичини по порозумінні з відповідними органами, приступити до роботи.

Розуміється, дуже можливо, що скликання українського національного конгресу стрінеться з перепонами з боку польської влади. Рієнсько-пястівський кабінет уживе Усіх заходів для того, щоби недопустити до виявлення спільної волі цілих українських земель.

Але й при цих можливостях справа реалізації ідеї конгресу не повинна бути залишена. Як скликання конгресу явиться маніфестацією нашого становища під Польщею, оскільки воно буде зафіксовано в відповідних резолюціях, так й сама заборона його польською владою буде не менш промовистою маніфестацією того, які права ми маємо тут, в якому становищі перебуваємо. А сама справа ця являється для нас о стільки важною, що для здійснення її мусять бути використані всі права, які нам формально належаться.

В. С.

Другий КОНЦЕРТ

Романа Любінецького на дохід будови Дому Техніків в. червня ц. р. Сала Народнього Дому.

Вручення німецького меморіялу.

Берлін. Вольф 7. ц. м. вручено правительствам у Льондоні, Брукселі, Парижі, Римі, Вашінгтоні для доповнення ноти німецького правительства з 2. травня ц. р. такий меморіял: 1) Німецьке правительство після ставленного і совісного розгляду виявило свою думку, до яких чинитьб злібна Німеччина титулом репарацій. Німецьке правительство не поступало би щиро і не посунуло би вперед практичної розвязки цієї справи, колиб обіцювало більше, як на його думку німецький нарід при ужиттю всіх своїх сил міг би виплатити. Справа німецької платничої спроможности це питання фактів, відносно яких можливі є ріжні погляди. Німеччина признає, що в теперішніх відносинах тяжко дійти до очікуваної оцінки. Тому нім. правительство заявило готовість пойняти рішення міжнар. безпартійно інстанції відносно висоти і способу німецьких сплат. Німецьке правительство готово дати всі дані для докладної оцінки німецької платничої спроможности і на бажання позволить вглянути в держ. фінанси та дасть інформації щодо помічних жерел німецької господарки. 2) Німецьке правительство запропонуало розписання великої позички, щоби великодержавам, управненим до побору сум титулом репарацій дати значнійші капітали. Доки не послідує розписання більшої позички, згодилося нім. прав. щоби місце готівкової системи зайняли річні сплати. 3) Німецьке правительство пропонує для переведення свого репар. пляну такі гарантії: а) залізничцю з усім уладженням вилучиться з решти держ. майна і заміниться в окреме майно, незалежне в своїх доходах і розходах від загальної суми держ. адміністрації й оставатиме під власною адміністрацією. Державний банк видав би золоті облігації в сумі 10 міліярдів мк. зол., забезпечені на першій гіпотеці державного майна, а котрі від 1. VII. 1927. опроцентовано би на 5 проц. й так забезпечували би річні чинитьби на 500 міл. мк. б) для забезпечення дальших річних чинитьб на 500 міл. мк. зол. нім. правительство вкучить до гарантій ціле німецьке промислове, банкове, торговельне, комунікаційне й хліборобське господарство. Це господарства заложиться на першій гіпотеці в в сумі 10 міліярдів мк. зол. на промислових міських, земельних і лісових посілостях. Цих 500 міл. зол. збереться або як посередні або безпосередні податки з обтяжених обєктів, а) засеквеструється консум. податки від тютюну, пива, вина, цукру і доходи з монополю горівки. 4) Вкінці зазначує нім. правительство, що в такім великім і замотанім питанню можна осягнути порозуміння не при помочі письменних пертрактацій але лише шляхом устної вимяни думок, при столі нарад. Платниче майно Німеччини залежне від способу розвязки загальної проблеми. Методу сплат можна управильнити лише шляхом безпосередніх переговорів із вірителями. Усталеня гарантій у подробицях вимагає співпраці цих, для котрих гарантії призначені. Для розвязки всіх цих питань треба взаїмних переговорів. Німеччина признає свої зобовязання до репарацій. Німецьке правительство ще раз прохає скликати конференцію для найдення найкращого шляху для управильнення зобовязань.

Кровавi заворушення в Липську.

Відень. „Н Фр. Пр." з Липська: 6. ц. м. підчас інцідентів було 10 чоловік убитих, між ними один вахмайстер, котрого заштилетували. Серед 35 чоловік, тяжко ранених, є 15 поліцістів. Як сконстатовано, перший стріл упав із зброї вахмайстра, котрого заштилетували.

Міжкоалійна комісія в Остенді.

Париж. „Журналь" звідомляє з Брукселі, що міжкоаліційна комісія збереться небаром у Остенді.

Огляд світових подій.

Сербія є вірна Росії?

„Coriera della Sera" доносить, що місія французького генерала Лерона до Білгороду не мала успіху. Генералови подано до відома, що на випадок війни з большевиками Румунія ані Польща не може надіятись на поміч Югославії, а це тому, що сербський нарід хоче зберегти традицію приязни з Росією, без огляду на те, хто в ній править. Справа влади в Росії є справою чисто формальною. В Парижі і Букарешті панує переконання, що на випадок війни не можна числити на активну участь Югославії ані Чехословаччини.

Египетсько-англійські взаємини.

Англійський уряд випустив на волю єгипетських політичних вязнів. З приводу того єгипетський паша Заглюль вислав до англійського уряду телєграму, в якій заявляє, що звільнення єгипетських патріотів з вязниці є першим кроком до порозуміння поміж Єгиптом і Англією.

Льойд Джордж їде до совітської Росії.

Совітська преса доносить, що в дипльоматичних кругах совітського уряду кружляють поголоски, що на випадок корисного полагодження англійсько-совітського конфлікту Льойд Джордж виїде до Росії, не як представник уряду, а як кореспондент одного льондонського щоденника.

Розстріли в Грузії.

В совітських газетах надруковано повідомлення грузинської Чека такого змісту: В початкові березня 1923 року закавказька Чека розкрила військову організацію, яка підготовлювала озброєне повстання проти совітської влади в Грузії. Арештовано всіх видніших членів організацій, визначних діячів меньшевиків. Слідство встановило, що в цілях обєднання сил в наслідок угоди пяти грузинських антисовітських партій (соціял-демократів, націонал-демократів, соціял-централістів, незалежних соціял демократів й соціялістів революціонерів) був заснований комітет, який перебував в контакті з заграничним центром в особах Жорданія, Рамішвілі і Церетелі, від яких одержано гроші й директиви. Військовий центр меньшевиків організував розвідку й здобував відомости про червону армію. Секретні відомости зашифровані пересилались органам антантської контрозвідки. На чолі були поставлені генерали: Андроніків, Симшієв, Мухділ'в і Тулукідзе. Тулукідзе зізнав, що питання про повстання обговорювалось військовим осередком. Чекали внутрішніх ускладнень в Росії або війни для того, щоби виступити. Для здійснення пляну меньшевики в червні місяці привели в рух ріжні ватаги в повітах Грузії. В листі до Челокаєва осередок повідомляє, що в осени підготовлюється інтервенція проти совітської Росії. Старий уряд закликає в Парижа до активности, обіцюючи допомогу зброєю. Повстання було призначе-

но на 28. вересня. Ватаги були знищені червоною армією. В початкові січня 1923 року голова комітету Каршевадзе, як виявляється в зізнань Нарикелидзе, повідомив його, що ЦК меньшевиків переслав англійському полковникови інформацію для закордону. Полковник обіцяв прислати грошей для дальшої роботи по підготовці повстання. Перешкодили арешти Чека. В цій справі засуджено до вищої степені кари 15 активних учасників руху. Присуд виконано.

Ситуація в Ірляндії.

Представник ірляндського правительства заявив у англійському парляменті, що ситуація в Ірляндії поліпшилася і тому уряд може змінити свою тактику супроти політичних вязнів. В звязку з поліпшенням ситуації вдемобілізовано також частину армії, а в міру можливости армія буде зредукована до половини.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Велика Україна.

Український зїзд комнезамів.

На всеукраїнському зїзді комнезамів, який відбувався в другій половині травня було 834 делегатів, в них 403 комуністи, 106 кандидатів, 28 членів комуністичної спілки молоді і 297 безпартійних. По національности 700 Українців і 133 Росіян.

Член центрального комітету по боротьбі з голодом Баткис повідомив зїзд, що в полудневих районів України одержано трівожні відомости про погіршення стану засівів в звязку з наступленням посухи.

Зїзд закінчився промовою Петровського, який сказав: „Імперіялісти роблять переглад своїх військових сил, вони оглядають військові частини наших сусідів, інспектують й підготовляють їх. Ми так само сьогодня організували переглад наших сил, але не для військових цілей, а для мирної творчої праці. Горе тим, хто насмілиться порушити наш спокій".

В Донецькому водозбоі.

Рада праці й оборони заслухала доклад члена колегії вищої ради народнього господарства Смілги про становище на донецьких копальнях — в звязку з величезним одходом робітників на польові роботи. З чинних копалень 66 відсотків спинили роботу. На поворот старих шахтьорів й робітників дуже мало надій. Управління копалень вживає заходів для підшукання нових робітників. Продукційна програма Донецького водозбоєву на 1923 рік зірвана, бо навіть при умові підшукання нових робітників продукційність їх в порівнянні зі старими знижується для шахтьорів до 50 прц., а для забійщиків до 70—80 проц.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — !

З Волині.

Жіночий рух.

29. травня в Холмі відбулись збори ініціятивної групи жінок-Українок. Група постановила приступити до пропаганди жіночого руху увійти в зносини з жіночими культурними і економічними організаціями Галичини й підготовити зїзд жінок-Українок. Група ставить собі такі завдання: а) ширення національної свідомости, б) ширення освіти загальної і професійної, в) забезпечення праці у всіх галузях життя, г) матеріяльна самодопомога. Група складається на підставі територіяльного представництва.

Зміна адміністративних округ.

Комісія адміністративної реформи виробила проект нового поділу Польщі на воєвідства; згідно з цим проектом повіти сарненський і камено-кошірський мають бути з поліського воєвідства перенесені до волинського воєвідства, а любомльський повіт має бути прилучений до люблинського воєвідства.

Волинський Епархіяльний Зїзд.

(Від власного кореспондента)

В м. Кремінці на Волині від 30. травня до 2. червня відбувався 2-ий Волинський Епархіяльний зїзд. Присутніх 50 осіб. Кожний з 9 повітів Волині прислав по 3 делегати (по одному — від священиків, дяків і парохіян). Крім цього, щоб зміцнити священицький елемент в склад зїзду входили всі благочинні міських округів і монастирів. Головував свящ. Никанор Абрамович (Володимир-Волинський). Офіціальна мова зїзду українська, хоч де хто з учителів (Кедров), а також докладчики Консисторії вживали виключно російської мови. На денному порядку 3 питання: 1) розгляд і затвердження бюджету Консисторії; 2) удержання духовних шкіл: Кремінецької Духовної Семінарії, Дерманських духовних шкіл: дівочої й хлопячої; 3) допомога незаможним вдовам і сиротам духовних.

По першому питанню ухвалено: затвердити на І. півріччя 1923 р. бюджет Консисторії в сумі 171 міл. мп., в тому числі внесено по 2 міл. мп. в місяць на утримання епархіяльного місіонера для боротьби зі штундизмом. Для обезпечування діяльности Консисторії вибрана спеціяльна Ревізійна Комісія. По питанню про школи ухвалили затвердити бюджет на утримання Духовної Семінарії в сумі 15 мл. мп. (друге джерело утримання семінарії складає плата за право навчання), на утримання Дерманських шкіл 6 міл. мп., але під умовою реорганізації шкіл з нового шкільного року по типу загально освітніх середніх гуманітарних шкіл з залишенням релігійно-православного напрямку, а в семінарії з залишенням лише богословських кляс. Викладовою мовою у всіх духовних школах обовязково повинна бути мова українська. При тому для переведення в життя цієї постанови зїзд вибрав спеціяльну комісію в складі свящ. Іваськова, Новоселецького і члена Консисторії М. Яковлева, котрі складають Епархіяльну Шкільну Раду.

По питанню про допомогу вдовам і сиротам ухвалено заснувати емеритальну касу, куди кожна парохія (а на Волині 700 парохій) жертвує одноразово по 5000 мп., а за кождий випадок смерти священика або дяка платить по 3000 мп. З цього фонду будуть видаватися допомоги незаможним сиротам і вдовам духовних. Крім цього, в Жидичині, Луцького пов. (де колись був історичний православний, а потім уніятський монастир) заснувати притулок для сиріт духовних після повернення землі і будинків монастиря, неправно ревіндикованих польською владою. *І. Матусенко.*

Совітська Росія.

Господарська розруха.

„Экономическая Жизнь" про сучасне господарське становище совітської Росії пише так: „Ми можемо констатувати збільшення в перші три місяці 1923 року продукції промисловости, розвиток податкової політики й певне поліпшення в обсягу зовнішної торговлі. Ми, здавалось, мали би право чекати оздоровлюючого процесу так само в царині внутрішнього товарообороту. Проте цього як раз не видно. Навпаки, внутрішня торговля зменшується, скорочується число торговельно-промислових підприємств, падає загальний оборот країни, на місцях відчувається гостра грошева криза, упадок покупної здібности населення й реставрація товарообмінних операцій. Грошева маса на протязі березня й квітня номінально зростає швидче ніж в січні й лютому, реальнаж величина грошевого

Організаційний Статут

(Продовження.)

Української Народньої Трудової Партії.

Круг ділання Повітового Народнього Зїзду.

Повітовий Народній Зїзд вибирає:

а) Голову Повіт. Народн. Комітету,

б) Повітовий Народній Комітет з 10 (десяти) членів,

в) Делегатів на Загальний Народній Зїзд і

г) Повітову податкову Комісію з 4 (чотирьох) членів.

Повітовий Народній Зїзд вислухує звіту з діяльности Пов. Народ. Комітету, виносить постанови, що обовязують Пов. Народ. Комітет, дає вказівки делегатам на Народній Зїзд.

Повітовий Народній Комітет.

Повітовий Народній Комітет у конституується на своїм першім засіданню, вибираючи зпоміж себе до Президії:

а) заступника голови, б) секретаря і в) касіра.

Касір є головою Податкової Комісії, котра переводить уподатковання в повіті згідно з інструкціями Тісн. Народ. Комітету.

Повіт. Народній Комітет відбуває свої засідання найменше раз в місяць. Президія Повіт. Народ. Комітету відповідно до потреби видає конечні зарядження, одначе мусить негайно скликати засідання Повіт. Народ. Комітету для одобрення своїх зарядженъ. Повіт. Народ. Комітет провадить реєстр членів партії і виносить зголошення до Тісн. Народн. Комітету в справі принятя членів партії. Повіт. Народ. Комітет збирає партійний податок, ухвалює бюджет і дає до відома Тісн. Народ. Комітетови.

Повіт. Народній Комітет відповідає перед Тісн. Народ. Зїздом, і передає його Тісн. Народ. Комітетови, задержуючи собі частину, призначену йому Тісн. Народ. Комітетом. Повіт. Народ. Комітет виконує всі поручення Тісн. Народ. Комітету і за їх виконання відповідає перед Тісн. Народ. Комітетом. Повіт. Народ. Комітет для поширення своєї діяльности покликує до життя секції, комісії і партійні гуртки, а в разі потреби визначує в поодиноких місцевостях, де ще нема організації, свого мужа довіря, котрого завданням є переводити партійну організацію в даній місцевости. Повіт. Народній Комітет кождого кварталу здає письменний звіт зі своєї діяльности Тісн. Народ. Комітетови.

В часі виборів до парляментарних установ Повіт. Народ. Комітет стає Повітовим Виборчим Комітетом і веде виборчу акцію у своїм повіті в порозумінню з Тісн. Народним Комітетом.

Пов. Народ. Комітет провадить Повіт. Народню Канцелярію, котра в конує всі технічні завдання партії. Повітова Народня Канцелярія підлягає Голові Пов. Народ. Комітету і секретареви, котрий є управителем Гол. Народ. Канцелярії. Повіт. Народній Комітет удержує Пов. Народну Канцелярію з частини партійного податку, який признають Тісн. Народній Комітет.

III. Громадська організація.

Громадські Партійні Збори.

В Громадських Партійних Зборах беруть участь всі члени партії даної громади. Громадські Партійні Збори вибирають: Голову і Громадську Партійну Управу з 6 членів, котра уконституується на своїм першім засіданню, вибираючи з поміж себе заступника голови, секретаря і касіра.

Громадська Партійна Організація вибирає делегатів на Гол. Народ. Зїзд і дає їм поручення.

Громадські Парт. Збори вислухують звіту Управи Громадської Організації про працю в громаді і переводять відповідні ухвали.

Громадська Партійна Управа.

Громадська Партійна Управа відбуває свої засідання, що найменше раз в місяць.

Вона переводить партійну організацію в громаді, приймає зголошення членів партії і відступає ті зголошення Повіт. Народ. Комітетови до дальшого зголошення.

Громад. Парт. Організація на випадок потреби творить у своїй громаді партійні гуртки і всіми способами, як: зборами, викладами, відчитами і т. п. поширює партійну організацію.

В часі виборів до парляментарних і громадських установ Громад. Партійна Управа стає громадським виборчим комітетом і веде свою працю в порозумінню з Пов. Народ. Комітетом. Громадська Парт. Управа збирає з поручення Пов. Народ. Комітету податок і відступає його Пов. Народ. Комітетови. Громад. Парт. Організація всіма засобами обовязана поширювати у своїй громаді партійну свідомість і карність у членів партії.

IV Організація міст.

В більших містах та в більших промислових центрах за згодою Тісн. Народ. Комітету повстають організації на рівних правах з Повітовими Організаціями під назвою:

„Народна Організація".

Загальні Збори Народньої Організації.

В Загальних Зборах Народньої Організації беруть участь всі члени партії або делегати партійних гуртків, якщо такі існують в даному місті. Більші міста творять в поодиноких частинах міста (на передмістях) свої окремі організації, рівнорядні партійним громадським організаціям і входять в склад Народ. Організації.

Загальні Збори Народ. Організації вибирають Голову і Раду Народньої Організації.

Рада Народ. Організації складається з 10 членів і уконституується на своїм першім засіданню, вибираючи з поміж себе: двох заступників голови, двох секретарів і касіра.

Круг ділання Народньої Організації відповідає кругови ділання Пов. Народ. Комітету, а її партійні гуртки громадським партійним організаціям.

Член Ради Народ. Організації може бути одночасно членом Пов. Народ. Комітету і членом Тісн. Нар. Комітету.

V. Права і обовязки членів.

Кожний член партії принятий правно Тісн. Народн. Комітетом, котрий є в посіданню партійної виказки, і котрий вплатив партійний податок, має право участи у всіх партійних зборах, як також має право бути вибраним до всіх партійних установ. Обовязком кождого члена партії є брати якнайактивнішу участь в партійнім життю, платити партійний податок, означений Народнім Зїздом, піддержувати партію на кождому кроці словом і ділом. Член партії є обовязаний передплачувати партійну пресу. Член партії повинен бути під кождим оглядом зразком громадянина.

(Докінчення буде.)

обігу зміниться дуже поволі й курс рубля знову починає падати швидким темпом. Причина полягає в тому, що головна грошева маса залишається в Москві, менш значна попадає в инші, більш значні промислові осередки. Наслідком великої концентрації в окремих районах являється повне обезцінення грошевих знаків. Риночні ціни зростають дуже інтензивно. Грошева криза веде до пониження покупної здібности місцевої людности особливо селянства. Все це викликало скорочення торговельного апарату за яким мусить йти другий етап — скорочення промислової діяльности в країні.

Внутрішня криза Німеччини і справа репарацій.

Французько-бельгійське становище не змінене.

З Берліна повідомляють, що в тамошних політичних колах панує переконання, що конференція поміж представниками Бельгії і Франції затвердить тільки попередні ухвали і що становища Франції і Бельгії відносно відшкодувань і Поруря не змінилося. Франція годиться вицофати війська з Поруря вж після одержанню гарантій в справі репарацій і коли Англія та Італія згодиться вислати Німеччині ультімат. Франція і Бельгія візьме німецькі пропозиції аж тоді під увагу, як Німеччина занехає пасивний спротив у Порурю.

Справа упадку валюти в німецькім парляменті.

Соціял-демократична фракція внесла в парляменті такі інтерпеляції: Невдача акції для санації валюти і нагле підвищення ц'н і дорожнечі яка залишає далеко за собою всі державні платні і доходи загрожують небезпекою економічної кріси і політичної катастрофи. Тому запитується уряд, яких заходів уживає уряд для ратування валюти, для підвищення платень і зниження ціп, яким способом уряд поборює спекуляцію і чи вироблено старання, щоби не допустити до повної економічної руїни Німеччини.

Страйки в Берліні.

Наслідком дорожнечі в Берліні вибух страйк залізничої обслуги, яка домагається підвищки платні.

Підвижка почтових оплат.

В звязку з дорожнечою у Німеччині підвищено з днем 1. червня почтові оплати на 500 процент.

Дискусія у райхстагу над економічною кризою.

На останньому засіданню німецького парляменту обмірковувано причини економічної кріси Німеччини. Президент державного банку Гавсиц тайно заявив, що всяку акцію для санації фінансів він покищо уважає за виключену. Банкир Льоб признав також, що упадок марки буде тревати дальше, а причиною того є окупація Поруря і невлача з позичкою в Америці. Державний комісар заявив, що причин економічної кріси треба шукати не в Німеччині, а поза її кордонами. На його думку промова німецького міністра д-ра Розенберга про закорд. політику ослабила за кордоном довіря до німецької валюти. На черговому засіданню парляменту на порядку дневним буде відповідь на інтерпеляцію соціялістів у справі кріси. Німецька преса інформує, що головною причиною наглого упадку німецької валюти є невдача нової німецької ноти в справі репарацій і постанова бруксельської конференції в справі продовження окупації Поруря.

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—?

З варшавського сойму і сенату.

Сойм і ферії.

На засіданню конвенту сеніорів марш. Ратай заявив, що не думає, щоби соймові ферії могли розпочатися перед 5. липня. Початок ферій залежить від того, які законопроекти до того часу захотять перевести соймові клюби й уряд. Пленарні засідання сойму будуть відбуватися що вівторка й пятниці.

Видача посла судови.

В регуляміновій комісії розглядали домагання судів про видачу кількох посл. В справі білоруських посла Баранова й Яковюка, бувши то замішаних в відомий білоруський процес, рішено домагатися від суду ближших інформацій про характер провини посла. Видано судови посла Ануша (ПСЛ. група Домбского), б. державного комісаря м Варшави, за образу Любославского в статті в „Курері Поранним" (7 голосів за, 6 проти). Рішено не видавати судови послів Бишкевича, Пекелького, Фроицкозяка і Оконя.

Зав дання сенату.

Пленарне засідання сенату скликано на пятницю 8 ц. м.

Пранція хоче заволодіти соймовими комісіями.

На засіданню конвентів сеніорів говорилось про справу голосування у комісіях в звязку зі зміною соймових груп. Рішено, що соймові клюби, які рахують менше 11 членів можуть взаємно блькуватися. Представник ендеції Козіцкі домагався, щоби урядові партії переняли провід найважнійших комісій. Дискусії над цим внесенням ще не закінчено.

Нове управильнення платень урядовців.

У соймовій комісії для справ урядовців принято законопроект вирівнування урядовців по новій схемі, а саме, щоби скасувати додатки доріжняні (регуляційні доріжняні платні) і за те сперти платню на більший основний множник.

Тайні організації „Хєени".

В „Варшавський „Курєр Поранний" пише: „Пакту заключеного поміж людовцями і „Хєною" не можна уважати програмою, тому, що „Хєна" має свою тайну програму, яку старається легалізувати на основі спеціяльних застережень в томуж пакті. Перед нами лежить оригінал програми „Поготовя патріотуф польскіх". Ця програма складається з 6. параграфів, які обіймають всі питання внутрішньої закордонної політики, та суспільно-культурної діяльности. Цю організацію покликано до життя 1922 р. Програму підписали: інжинір Ян Претор голова, генерал Антоні Рейтан заступник: члени ради: Лєліва Степан, Чеслав Ярема і т. д. (список численних членів). Після 2 параграфу тієї програми тайна організація „патріотуф" стремить: 1) „До зміни виборчої ординації в тім напрямку, щоби до сойму і сенату були вибрані тільки Поляки. Також до державних посад мали право тільки Поляки. 2) Послами мали право бути тільки особи із висшою освітою; 3) організація має на меті безпощадно поборювати всі „вигротове" партії і національні меншости, недопускати національні меншости до висших, шкіл не допускати до страйків.

В справах економічних обстоюється принціп пощани приватної власности і заведення 12-годинного дня праці.

Членами тайної організації можуть бути тільки Поляки. Організація ділиться на кілька відділів. Між иншим зорганізовано окремий підділ шпіонажі. Програма кінчиться таким окликом: „Нехай живе велика ідея бл. п. Елігіюша Невядомского!"

Без коментаря.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (51.) ч. „Діла" сконфісковане за кілька місць вступної статті і резолюції холмського народнього зїзду та за частину новинки про погоню за українським університетом.

— **Завідомлення.** Подана „Газетою Львовскою" в числі 125 з 6. ц. м. в рубриці „Ze spraw ruskich" вістка, неначе би я, як голова „Народнього Комітету", заявив оноді в довірочній розмові, що партія трудовикін може тепер провадити лише політику торгів, а всякі самостійницькі кличі назвав фантастичними, — є неправдива і видумана, бо в дійсности я ніякої такої розмови не мав і нічого подібного не сказав, а навіть такий виказ не відповідав би моїм переконанням і моїй вдачі. — Припускаю, що ню „революцію" пущено в світ длятого, щоби викликати проти мене неповіря серед менше критичних кругів українського громадянства! — Львів, 6. червня 1923 р. — *Д-р Володимир Охримович.*

— **Пластова анкета.** Головна управа української пластової організації оголошує слідуючу анкету в справі пласту: 1) Що вам не подобається у пласті; 2) які зміни слід би запровадити в пласті; 3) які нові ділячки пластової діяльности слід ввести; 4) які способи уважаєте найліпшими для поширення пластової ідеї, організації, пропаганди серед молоді і старшого громадянства; 5) яким повинно бути відношення пласту до родинної хати, школи суспільности і політичних попій свого народу? Відповідь на анкету посилати на адресу: Редакція „Молоде життя" Львів, Домініканська ч. 11|I. найпізнійше до 15. червня н. р. Вислід анкети буде оголошений в часописях.

— **Цікаве самовбивство.** У Лондоні викликало велику сенсацію самовбивство жінки покійного лідера соціялістичної партії Гайдмана. Жінка цего соціялістичного ідеаліста важила отрую а по її смерти найдено лист такого змісту: „Я вчинила все, чого бажав мій покійний муж. Його твори видані. Колиб він жив, то я моглаб ще бути корисною, а тепер після його смерти, життя стало для мене порожнечою і тягарем. Умираю, бажаючи піти за тим, хто був мені доповненням і осолодою життя". Ціле своє майно призначила покійна на соціялістичні організації.

— **Примусова реквізиція.** Дня 2. ц. м. на сеїлі війтів в Жидачеві, секретар Ради повіт. Токарскі роздав між присутних блянкети „Польського Тов. Вз. Обезпечень" у Варшаві, накязуючи перевести в їх селах асекурації, без огляду на всі дотеперішні обезпечення, чи то в „Дністрі" чи в инших товариствах.

— **Молодітна мати.** В Шомбателі на Мадярщині 12. літна дівчина повила сина.

— **Страйк на Горішнім Шлеську.** На польській частині Горішнього Шлеську вибух страйк з приводу дорожнечі

— **Часописи дорожіють.** З днем 1 червня варшавські часописи подорожіли. Ціна примірника виносить 1200 мп.

— **В-во „Жиці Гроби" на „Рідну Школу"** призначило 20 прц. з розпродажі книжки К. Сосенка „Пражерела українського реліг. світогляду". Звертаємо увагу Шановного Громадянства, що купуючи цю цінну книжку докидає тимсамим і цеглику на „Рідну Школу". — Хв.

— **В-во зложило** вже в двох ратах 470.000 і 300.000 мп. — разом 770.000 мп., за що сердечну подяку складає *Гол. Управа УПТ.* IX.

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для емігрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

Курс грошей.

Львів, 7. червня.

Дол. амер. 60.000—60.500, дрібні 59.500—59.800, дол. канад. 57.500 — 58.000, дрібні 57.000—57.300, нім. марки 50 тис. 0·98—1·00, 10 тис. 1·00—1·05, 1 тис. стар. еміс. 1·70—1·90, 1 тис. нов. еміс. 0·98—1·00, сотки дрібні 1·55—1·65, лєї 310—325, дрібні 300—306, корнєські 1880—1820, дрібні 1780—1800, Австр. тис. нов. емісії 2250—2500, стар. еміс. 3200—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·80—0·81, австр. перекази 0·81½—0·8 . Франки франц. 3700—3750, фунти штерл. 265—270.000 франки швайц. 10.300—10.500. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7.30. думські тис. 20—25, думські á 250 по 15—16, Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 240—245000, 20 франк. 215—220000, 20 мар. 260—265000, 10 рубл. 335—340000, дол. 54500—55000

Срібло: Кор. австр. 4300—4320, 5 кор. 22600—22800, фльорени 11300—11400, рублі 18500—19000, копійки 71—73, лєї 4250—4300.

Збіжева біржа 7. червня. На біржі легке оживлення. Загальний оборот 50 тон. Оборот з житом, пшеницею і фасолею, Пшениця 100 кг. 175—180000, жито 1120—115.000, фасоля біла 180—190000, колірова 120—150000.

Великий ФЕСТИН
2474 улиці Товпт 1—1
Т-во „Українська Заховонка"
в неділю, 10. червня на пл. Сокола-Батька

Комунікат.

Дирекція Крайового Союза Кредитового у Львові повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Впов. Членів, що фірма звучить тепер: Крайовий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та взиваємо отсим всіх членів, так союзові кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 16., згадано 60. нового статута доповнили безпроволочно свій уділ, згадно свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп. (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Кр. Союза Кредитового. 2468 1-10

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

В суботу, 9. ц. м. „ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ" народня оперета на 3 дії.

ВИПРОДАЖА всіх посезонових артикулів з опустом 30%
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 19—25 ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АЙХМАНИ.

В неділю, 10. н. м. год. 3 по полудни „ПАННА ШТУКАРКА" фарса на 3 дії В. Володського.

В неділю, 10. н. м. о год. 7:30 „ХМАРА" народна драма зі співами і танцями на 4 дії Суходольського.

У вівторок, 12. н. м. ПРЕМІЄРА: „ОТЕЛЛЬО" трагедія Шекспіра.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Вступні іспити на І. рік жіночого учит. семинаря в Стрию відбудуться 23. червня о 10. год. рано. Зголошення приймає дирекція 21. червня. Вступні іспити на II. рік відбудуться 26. червня. Вимоги при іспиті подані в 24. числі „Діла" за ц. р. — *Дирекція прив. жіночого учит. семинаря Кружка У. П. Т. в Стрию.* 2472 1—1

На Рідну Школу зложили в Детроіт Міш в долл: Я. Тимочко, А. Микитюк, В. Сербай по 10 дол., О. Процюк 8 дол., В. Яремчук, Ю. Цибринський, Т. Коропчини, А. Баворовський, С. Курильшо, А. Котович по 5 дол., А. Процюк, О. Гупан, М. Клапчук, Т. Апостол, М. Стадник, К. Апостол, о. Сембратович, О. Яремчук по 2 дол., М. Марисячин, С. Оліймик, А. Тимочко, Ю. Зварич, К. Тимочко, В. Микитюк, І. Попович, Й. Томків, І. Атаманець, С. Онищук, М. Гарматюк, Гарматюкова, В. Козиченко, А. Маланич, Г. Реська, А. Дембіцька, А. Коско, А. Кук, Т. Заремський, А. Чаповецький, Т. Війтович, А. Гонсяд, В. Амброзяк по 1 дол., М. Клапчук, Оля Клапчук по 50 цент. За сі щирі жертви складаємо Вп. Жертводавцям щиросердечну подяку. Спеціяльно дякуємо організаторкам збірок Вп. гром. Анні Процюк і Варварі Микитюк. — Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Т-ву Допом. Наддніпрянцям у Львові (Руська 3/II) склали: Адвок. М. Волошин 100,000 мк., нотар у Грималові М. Мочульський 50,000 мк. 2469 1—1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ невибагливої середнїх літ, совісної господині що занялабся хатнім газдівством. Василь Ратальський, Дрогобич, св. Юра 37. 2470 1—2

ПРИЙМУ лічників в околиці кол. Дністром. Відомість в Адміністрації під „Дністер". 2473 1—2

ЩЕРАТИ вітрасовані і на метри, фіранки, портіери хіпцюки, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшім виборі поручає Е. Кічалес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 1—8

СКІНЧЕНИЙ СТУДЕНТ ФІЛЬСОФІЇ приїме на лякації в селї (серед здорової околиці, найкраще в горах) лекцію за харч і мешкання. Зголошення листовно під „Лекція" до Адміністрації „Діла". Відповідь до тижня. 2—3

АРТИСТ-МАЛЯР, певнозний іконописець, знаток стилів, закордонець, дуже добре поручений тутешніми урядами парохіяльними гляда роботи з обсягу малювання церков а'бо іконостасів. Відомість: Нїзинська, Львів, Стрийська 3. 2459 2—2

ЛАТРІЙ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілї, котли, парові машини, парові помпи-центонфугальні, маїнські машинки, турбіни, трансмісії, пасн також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів. Баторого ч. 4. 1974 26—30

ОГОЛОШЕННЯ.

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стор. III. 289 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута вимосить членський уділ 5000 мп. з двократною порукою. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в приписаїм часі доднали доповнити уділи (в бюрі при вул. Домінїканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2451 3—10

АРХІТЕКТ УПОВ. БУДІВНИЧИЙ судово записям. технічний знаток
Інж. Лев Левинський
ЛЬВІВ, ВУЛ. СОДОВА Ч. 3, II. пов.
бічна Потоцького.
Виконує всякого рода будівкі. Виготовляє оцінки, проекти, кошторисни церков і будинків світських, виробляє затвердження планів в консерваторії культури і штуки, позички в дирекції відбудови і банку для відбудови. 2455 2—2

ВПИСОВІ КАРТИ для середніх шкіл
і всякі друки для середніх і народніх шкіл має на складі — —
КНИГАРНЯ Ставропигійського — Інститута —
1—1 в відналмі XXVIII
Українського Педагогічного Товариства
ЛЬВІВ, вулиця РУСЬКА число 3

Хлопця або дівчину
до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адміністрації „Діла".

БЛЯХА
ДАХОВА ПОКРИНКОВАНА
2228 достава сейчас 7—10
„ПІЛЬОТ"
ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

ТОКАРНІ різної вкости, стругачки, прасп, перетяч. гребінки, пилки конкуренційних **ПІЛЬОТ** "ЛЬВІВ, вул. Баторія ч. 4. 2461а) 1—10

Ласкаво капіталія в певних акціях є певною і хоронить не ед деталюючою!
КУПНО і ПРОДАЖ **АКЦІЇ**
переводить на біржі найкоректніше
КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ
„Защита Земли"
банк. кооперат.
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА 3.
До кореспонденцій просять долучити почтові марки на відповідь. 2467 2—2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
аґрон. Техн. Т-ва „ПРАЦЯ"
відбудуться дня 29. червня н. р. о годині 10. рано в домівці Т-ва Ринок ч. 10, з таким порядком дня:
1) Відчитання протоколу попер. Зборів.
2) Звіт з діяльности Ради Т-ва.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Доповнюючий вибір Виділу.
5) Установлення доріжн. додатку для вписового та вкладок на б. р.
6) Відклик виключеного члена.
7) Внески та заміти.

За Виділ Товариства:
Інж. Юлїян Мудрак голова. Ілля Калитинський секретар.

Перед Зборами відбудеться Поминальне Богослуження за упокій душі бл. п. проф. Івана Левинського в Успенській церкві о 9. год. рано. 2471 1—

2417 2—2

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО
White Star Line
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.
Квота до АМЕРИКИ на ЧЕРВЕНЬ ц. р. відчинена

Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.

Найбільші, найскорійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства як: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLIMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон — відходять в **червні** — — — —
зі Шербурґа до Нового Йорку
Уважайте на адресу нашого бюра:
White Star Line
ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

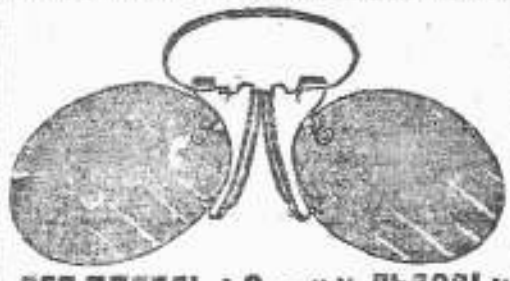
ЛІВНА крамниця пошукує місця в сільських околицях. — Листи проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Ольга". 2475 1—1

Товариство для достав буд. — — — — **„ДОМУС"**
ЛЬВІВ, вул. Жовківська 79
2326 (заєнче лїси, склад Броди, біля церкви) 7—10
найдешевше продає детайльно і вагонова
дерево будівельне і столярське, папу і дахівку.
КУПУЄ: **Деревостани соснові і дубові.**

Найдешевші ГРОШІ має той, хто купує в дешевім магазині — —
Михайла ҐЕЛЬБА Львів Городецька 64 (проти кост. св. Елисавети)

Сорочки мужеські	від Мп.	22.000	Панчохи правд. шовк.	Мп.	20.000
Кадісони доброї якости	„	19.500	Панчохи газові 1. сорта	„	30.000
Панчохи вовняні	„	6.000	Панчохи шовк. фльор	від „	22.500
Панчохи витк. з подв. стопою	„	7.200	Скарпетки мужеські	від „	4.000
Панчохи фільд. І. сорта	від „	12.000	Рукавички	„	4.800

Комінірки, Манішети, Краватки, Мотилї, Торбинки жіночі шкіряні, Портфелї, Тоалетні прилади і Перфумерія по правдиво низьких цінах. ПОЗІР! Не купуйте де инде, доки не пересвідчитеся одної якости і решти в моїм магазині.

ПОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ
від найдешевших до найкорошших у всіх родах. Сила Цайсса, Буше, Герца,
ЛЬОРНЕТКИ
полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджуються відворотно. 4-50
ЛЕВ ЯПОЛЬ і Ска „У ЛЬВОВІ" Легіонів 1.
Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. 2151

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від неділї 3. червня н. р. велику драму містерних інтриг на 6. дій п. з.
„ТРАҐЕДІЯ СИЛЬНОГО ЧОЛОВІКА"
з ГАЛИНОЮ МЕЛЕВСКОЮ і ВЕРНЕРОМ КРАУСОМ в головних ролях.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 53 (9,934). Львів, неділя 10. червня 1923. Почтова належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1'600 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 чес. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ГРИМІРЯКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

До П. Т. Курців!

З причин від нас незалежних не могли ми доставляти до Польщі циґаретних паперців і туток „ABADIE". Тепер по усуненню цих перешкод, звідомляємо отсим, що розповсюднені по цілім світі і улюблені тутки і паперці „ABADIE" в всюди в цілій Польщі до набуття.

З поважанням
Société des papiers „ABADIE".

2981 1—10

Львів, 9. червня 1923.

Національна ідеольогія — вибухова сила.

Світова війна велася не лиш за зиски імперіялістичних баришівників; вона мала й ідеольогічний підклад: позитивну розвязку національної проблєми. Реалізація тієї проблєми є неповна. Вона спинилася на межі Середньої Европи й европейського Сходу. Одначе не перестала істнувати, не завмерла, не перестала бути актуальною. Навпаки, насильно припинений процес знову змагається й виростає на чинник величезного значіння.

Особливо різко й кривавo припинено позитивну розвязку української національної проблєми. Росія й Польща ужили всіх старань, покористувалися всіми засобами, всіми безпосередніми й посередніми чинниками, щоби відносно української справи, відносно українських державницьких змагань вдержати під ріжними позорами передвоєнний status quo. І хоч польсько-російські пляни увінчалися значними успіхами, хоч безцеремонно в ріках крови затоплено право самовизначення української нації, то все таки страх за найблизчу будуччину заганяє сон в повік переможців.

Свідомість ваги української проблєми, свідомість її величезного значіння, тим більше в обличчю непевньої міжнародньої ситуації і можливости збройного конфлікту в близчій чи дальшій будуччині примушує нинішних володарів Росії присвятити більше уваги національному питанню. Ті, котрі — як це заявив Зіновєв — знають, що в них росте і що творить ся на два аршини під землею, відчувають і знають, що росте вибухова сила українського націоналізму. Знаючи цю істотну правду, керманичі Росії, так охочі до співділання з ярко реакційними елєментами, в цім випадку є далекі від приняття оферти п. Ст. Грабского, котрий недавно пропонував їм мирне співжиття за ціну польонізації західно-українських земель, складаючи в жертві на вівтарі русифікації Велику Україну. Реальною писав він в „Слові Польськім" — є політика мирного співжиття з Росією. Бо вона не стоїть в суперечности з природною експанзією наших сил, не вимагає виречення з боку Польщі ані з боку Росії життевих інтересів, тільки льояльного порозуміння в справі загрожуючих як Польщі, так Росії українських змагань."

Цієї оферти не приняли керманичі Росії, бо не могли її приняти. Український рух, вибухова сила українського націоналізму є сильнійша, нагальнійша, від „льояльного порозуміння в справі загрожуючих як Польщі, так Росії українських змагань." Єдиним виходом в створених умовинах є хоч частинно піти на зустріч українському націоналізмові і тим способом старатися припинити небезпеку.

Вже від двох місяців з горою всі головачі совітської Росії займаються українською проблємою. Лев Троцький стверджує з повною свідомістю, що большевики не розвязали національного питання, що воно тісно звязане з селянською масою і її вимогами та що занедбання цієї справи погрожує горожанською війною і перевернением горі дном цілої комуністичної програми. „Невдоволене селянство — каже він, — колиб воно повстало на тому чи иншому грунті (а воно може повстати, незгодини неминучі!), буде стократ небезпечнійше, коли воно пофарбується національною ідеольогією. Національна ідеольогія для селянства — фактор величезного значіння. Національна ідеольогія — це вибухова сила, яка часом може стати революційною, це величезна вибухова сила".

Зіновєв виступає проти нігілізму в національній справі і уважає абсурдом формулу Маркса, що пролетаріят не має батьківщини, бо формулами цього питання не розвяжеться. „Якщо можемо сказати — заявляє він, — що у внутрішній політиці є у нас одна хмаринка — селянин, то на цей час, коли в нас є якась небезпека, то це в національній справі." Національна незгода це смертельний удар по Комун. Інтернаціоналі і тому слід припинити московський шовінізм і піти на зустріч українським національним вимогам.

Сталін розглядає національне питання не як внутрішню справу, але як справу великої міжнародньої ваги. Правильна розвязка національної справи і встановлення братніх взаємин між народами зміцнить европейський Схід. Противне поступування підірве довіря пригноблених народів до російського пролетаріяту й буде початком кінця „Союзу радянських республик".

Також Раковський і Фрунзе в останньому часі кілька разів забирали голос в національному питанню, особливо останній вказував і на засіданню московського ВЦК. і на зїзді комнезамів (комітетів незаможних) в половині мин. місяця, що невдоволення національних змагань України рівняється ліквідації совітської влади на Україні.

Поки-що тої важливої справи не вирішено дефінітивно. Поробленo тільки вступні підготувлення задля заведення урядової української мови у всіх державних установах України.

Вже подані уривки з промов і заяв совітських керманичів прорічисто свідчать, як пекучою є українська національна проблєма, як вона починає домінувати в життю Сов. Росії, як виросла вона до гігантних розмірів і як марними, глупими, осліплюючо обмеженими є оферти всяких Грабских, Стронських і їм подібних. Одна з найбільших сучасних могутностей світа — Совіт. Росія — з болем серця і важким смутком примушена капітулювати перед вибуховою силою українського націоналізму, перед невідкличними вимогами українського селянства, бо в противному разі грозить небезпека, грозить штовхнення „на нову петлюрівщину", яка „булаб пляновою в цю добу, коли все плянове".

Ясно, що український націоналізм, як всякий инший, ясно, що вибухова сила національної ідеї не знає ніяких кордонів. Вона може бурхливою хвилею перекотитися на всім просторі українських земель, якщо нинішні переможці не захочуть піти на зустріч вимогам українського народу всюди, де він живе, у всіх рамках, в які його насильно пхнуто. Жидівський пос. Грінбавм бачить той недалекий момент. В „Нацр Гайнт" він позитивно твердить, що „не улягає сумніву, що національна боротьба стає в Польщі вісю внутрішньої політики". В соймі нема ще українських представників Галичини, „а вже показуються симптоми будучої національної боротьби, котрі усунуть на дальший плян всі инші квестії і вплинуть на цілість внутрішнього життя". Свідомість зросту української проблєми, не в її партикулярних тенденціях, — як цього бажають собі деякі українські невдачники і їх суматошні, безпрограмові прихвостні, але в усій її величі, силі і цілости, видирає „визволенц-еви" Тугутови мимовільний оклик: Що буде, як повстане Україна, а вона скоро може повстати!

Вже це одно повинно бути вказівкою для нашого громадянства, дороговказом на шляху наших універсальних українських змагань. Все инше належить тільки до тактичних спроб. *Ф. Ф.*

Німецька нота не до прийняття.

Париж, „Пті Парізієн" доносить з Брукселі: В офіціяльних кругах уважають, що мовчанка Німеччини в справі пасивного опору в Порурю, жадання чотиролітньої мораторії, пропозиція арбітажу та скликання конференції, яка мала би виключно на уваві зредукування французьких та бельгійських вірительностей, роблять останню німецьку ноту неможливою до прийняття.

Відповідь Совітів Керзонови.

Льондон. „Дейли Геролд" доносить, що відповідь Совітів на останню англійську ноту вручено льордови Керзонови.

Англійська акція в справі репарацій.

Відень. „Н. Фр. Пр." доносить з Льондона: В палаті громад Болдуін у відповіди на інтерпеляцію, чи правительство почало вже офіціяльні переговори з союзниками і правительством Зєд. Держав у справі уложення спільного репараційного пляну, згл. чи задумує переговорювати в цій справі, заявив, що небаром могтиме дати відповідь на це питання. Цю заяву вважають заповідю англійських кроків у справі репарацій.

Росія не візьме участи в конф в Берні.

Берлін. РАТ. Комісаріят для загр. справ повідомив міжнародній залізничий союз, що не вийшле до Берна делєгатів на союзну конференцію, а то з цієї причини, що швайцарське правительство не може загарантувати безпеку російським делєгатам, як це виходить із факту вбивства Воровского. Російські делєгати візьмуть участь у конференції в Празі і Відни, яка відбудеться від 20—25. ц. м.

Російсько австрійські торг. взаємини.

Берлін. З Москви звідомляють: Рада народніх комісарів затвердила договір у справі утворення російського акц. товариства. В склад цього товариства входять комісаріят для загр. торговлі і підприємство давного віденського арсеналу.

Нафтові терени в Альбанії.

Відень. Часописи звідомляють, що одна велика консорція натрафила в середущій Альбанії на нафтові терени. О права експльоатації цих теренів стараються Американці і Англійці.

Переговори в Анґорі.

Берлін. З Ангори звідомляють, що в переговорах, які йдуть між турецьким правительством і делєгатами ріжних держав, дійшло до повного порозуміння. І так осягнули порозуміння в справі залізниці Смирна Пандерма, де заангажований капітал Франції, у справі порт. уладжень з капіт. Англії і тов плавби на Зол. Розі з капіт. Італії.

ЗАПРОШЕННЯ.

Секретаріят Гуртка Діячів Українського Мистецтва, запрошує отсим Українське Громадянство на свято **Закриття II Мистецької Виставки**, яке відбудеться в неділю дня **10 червня ц. р. о 12. год. в пол. в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка** (Чарнецького 24).

— — Спеціяльних запрошень не висилається — Добровільні датки приймаються з подякою. — —

1—1 2481

Розвязка жидівської проблеми в Польщі в світлі півофіціоза.

Варшавська „Ржечпосполіта", орган найсильнійшої теперішньої урядової партії, якого головний редактор, хієнський посол Стронський був головним речником і оборонцем нової соймової більшости й уряду підчас відомої соймової дискусії над експозе Вітоса, пропагує в останньому числі (ч. 152 з 8. ц. м.) надзвичайно характеристичну для великодержавницької ідеольогії „Хієни", отже й цілого нового уряду Польщі, розвязку жидівського питання в Польщі. Дана стаття має наголовок „4,800.000 Жидів у Польщі" і є підписана Антонім Хопонєвським. Вважаємо потрібним помістити її в цілости для цілей освідомлення про справжні переконання й настрої керуючих чинників у Польщі.

„Італія, країна населенням і територією більша від Польщі, рахує 60,000 Жидів. Голяндія, яка величиною й устроєм мешканців йде за Італією, рахує Жидів на 4,8[illegible]0'0.

Найбільш ревнивий Прусак не міг би подумати більше нескольного глуму над воскресшою Польщею.

Польща вправді рятує жидівство від послідовности „голюсу" (так зветься по-жидівськи поэтіч Ізраеля). Перший раз в середніх віках, коли сини Ізраеля проганяли з краю до краю, наче дику звірину, не хотячи ніде приняти їх до хати. Вперше у найновіших часах, коли в Европі, яка вже раз бачила єгипетчання Агасвера, не вважаючи на всі революції, всі конституції, всі ліберальні парламенти — все таки не було місця для синів Ізраеля і сини Ізраеля погано подумались би серед найбільш придуманих докулювань цивілізації, колиб не завсіди гостинний польський „Parad sus Judeorum".

Послухаймо тільки, що дальше співає про ці речі пісня-дійсність:

Справедливість каже пізнати, що край великан, Зединені Держави Північної Америки, які могліб помістити чи не всеньке людство взяли на свій рахунок трохи Жидів, а саме 4 міліони їх. Потім ідуть країни з більш скромними, хоч чималими позиціями: Німеччина 620.000, Угорщина 500.000. Тут знову заголошується польська позиція, сенсаційна, наче атракція на ярмарці. Отна лише Варшава рахує 400.000 Жидів, коли тимчасом цілий край — Чехи лише 350.000, Англія 3[illegible]0.000, Австрія 300.000, Канада 170.000, Франція 160.000, Туреччина 130.000, заводниця Палестина тільки 100.000, Італія 6[illegible].000, Бельгія 58.000, Болгарія 52.000, і знову соковиті польські штуки,— міста, рівні кількістю жидівських мешканців цілим чужим країнам: Лодзь 150.000, Вильно 100.000, Львів 58.000, Люблін 58.000, Сосновець 57.000, Білосток 51.000, Краків 32.000 та майже всі инші суто жидівські польські міста й містечка, при котрих знову слідують країни з надзвичайною, просто анормального або краще несправедливо маленькою жидівською домішкою: Шведія 4000, Данія 4'00. Норвегія 1000, Іспанія 10'0, Португалія 6'0. Ці країни, які роблять вражіння наче би перейшов коїсь них якийсь тайний антисемітизму, якийсь незчуваний кишенівський погром, котрий винищив і поза бачений мінімум довів жидівське диво.

Ось же цей жахливий погром — сміх ученим, ота антисемітська вогнепашна труба, вийшо печейшла крізь названі країни. Вона перейшла тільки трохи давніше як поза тому або десятки літ, лише сотки літ тому. Так чи инакше завдяки погромам певна частина цивілізованої західної Европи є вільною від тягару утримування кількости Жидів, яка приходить на неї, завдяки погромам, котрі бестіяльством довіряли новочасним найбільш фаховим російським погромам, і тільки тому так не разять ушей, чутких на ті явища, що листки історій розумно скривають їх під загальною, менше драстичною, назвою релігійних „переслідувань" або віроісповідного фанатизму.

Одначе це був такий самий фанатизм, який жидівськими трупами встелював вулиці Одеси й Кишинева. Такий самісінький.

І це він „розвязував жидівську проблему" в Європі. Пястуном, наступом і заразом, а не так, як у нас подекуди Казимира Великого й у новійших часах Вельопольського. Навіщо мовити вчі?!"

Таку вказівку, як Польща має вирішувати справу одної з національних меншостей в її державних кордонах находимо безпосередно під статею того самого посла Стронського, який шість днів тому авторитативно заявляв від імени урядової більшости сойму, що „обовязком меншостей буде сказати, що вони вважають таким, чого мають право домагатися на підставі конституції, і на підставі договору про меншости в польській державі, і обовязком польської більшости буде взяти це на увагу і задоволити ці вимоги".

Здається, що всякі коментарі зайві.

Зі справ Німеччини.

Передача нової німецької ноти.

Німецький амбасадор в Парижі вручив дня 7. ц. м. вечером французькому уряду нову ноту Німеччини в справі відшкодувань. „N. fr. Presse" пише, що нова німецька нота пропонує моратторію на 4 і пів року, після чого Німеччина малаб виплатити 2 і пів міліярдів золотом річними ратами. Як гарантію тих сплат Німеччина пропонує мита, монополь над деякими продуктами німецького промислу і податок від люксусових виробів. Німецький уряд має плян затягнути гіпотеку для репараційних сплат від державних залізниць і економічних організацій. В ноті німецький уряд заявляє, що дальша виміна нот є безцільна і що справу відшкодувань повинна вирішити міжнародня конференція.

Що пише „Matin" з Англії.

Як доносить „N. W. Journal" підчас заворушень в Лондоні поранено понад 100 осіб, а 7 осіб убито. Заворушення повторялися в менших розмірах вже кілька разів, а 6. ц. м. прийшло до формальної битви з поліцією. А сталось це так, що соціялістична партія скликала віче під голим небом, а поліція бажаючи усунути з віча небажані елементи увійшла в сутичку з комуністами. Комуністи почали бити поліцаїв палицями та роззброювати їх. Поліція ужила зброї і дала до товпи кілька салів, на що демонстранти відповіли також стріляниною з револьверів. Поліції удалось з трудом розігнати демонстрантів.

Політична подорож канцлєра Куно.

Як доносить берлінська преса канцлєр Куно вибирається в дорогу до кількох міст західної Німеччини де має намір виголошувати на зборах промови в справі відшкодувань і Порура.

В пруському соймі.

Дня 7. ц. м. у пруському соймі підчас засідання появились на салі перший раз комуністичні посли, яких перед місяцем виключено з нарад. Всі комуністи розпочали відразу обструкцію, щоби перервати наради. Підчас голосування над внеском соціялістів про відлучення церкви від держави внесок перепав 165 голосами проти 131.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
приймає в канцелярії в Підгайцях до Львова і веде її при ул. Костюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Польська закордонна політика.

На засіданню польської сенатської комісії для закорд. справ дня 8. ц. м. міністр закорд. справ Сейд пояснюючи експозе Вітоса заявив, що побіда Франції над Німеччиною стала основою визволення і обєднання Польщі і тому закорд. політика Польщі все буде йти по лінії інтересів держав Антанти. З огляду на те Польща ставиться прихильно до окупації Поруря, знаючи, що будуччина Польщі залежить від будуччини Франції. Польща буде стреміти до тісного союза з Югославією і Чехословаччиною та Італією. Що до східних кордонів, то Польща є у вічній тривозі, щоби революційний хаос із Росії не перекинувся до Польщі і не зруйнував основ польської державности. В справі Данціґу Польща покривджена, бо Німеччина всіми силами старається недопустити Польщі до моря.

НОВИНКИ.

— **Свято закриття II. Мистецької Виставки.** Від Секретаріяту Гуртка Діячів Українського Мистецтва одержуємо комунікат такого змісту: В неділю дня 10. червня о 12. год. в полудне відбудеться святочне закриття II. Мистецької Виставки, на яке Секретаріят Г. Д. У. М. запрошує усе українське Громадянство. Годину пізніше відбудеться тягнення жеребів картинної льотерії. В програму закриття увіходить авідомлення секретаря про успіх виставки. Спеціяльних запрошень секретаріят не висилає.

— **Наїзд у українській університет у Львові.** Дня 8. ц. м. о год. 6. по полудни в „Просвіті" поляки окружили будинок, вдерлися до са-

Організаційний Статут

Української Народньої Трудової Партії.

(Докінчення.)

VI. Партійний суд.

Дисциплінарне поступування проти члена партії.

Коли член партії яким-небудь способом діяв на некористь партії, то Народній Комітет може зарядити дисциплінарне поступування проти такого члена. Дисциплінарне поступування переводить Головний Партійний Суд, котрий видає свої орічення і передає їх Тісн. Народ. Комітетови.

Від орічення на виключення з партії прислугує право відклику до Нарочного Зїзду.

Спори між членами партії.

Спори між членами партії, які виникають з публичного життя рішає суд, зложений з членів партії в той спосіб, що спорючі сторони іменують по одному судді. Обі вибрані судді вибирають суперарбітра. Коли судді не можуть погодитися, що до особи суперарбітра то його іменує Тісніший Нар. Комітет.

Головний Партійний Суд.

Головний Партійний Суд вибраний Ширшим Народ. Комітетом, безпосередно по виборах збирається на своє перше засідання і ухвалює для себе регулямін постулювання.

VII. Партійний податок.

Партійний податок ухвалений Народнім Зїздом, збирає Повітовий Народ. Комітет через Партійні Громадські або їм рівнорядні Організації і в цілости має віддати його до розпорядимости Тісн. Народн. Комітетови, котрий рішає, яку частину зібраного податку може задержати Повітовий Народній Комітет на свої партійні видатки. Податкова Комісія при Повітовім Народнім Комітеті чи при Народній Організації, в котрій проводить касір, призначує членів партії до податкових груп. Кождий вплачений партійний податок має бути стверджений на партійній виказці.

Народній Комітет звертається до всіх Повітових Організацій, Мужів довіря і провинних членів партії негайно приступити до зміцнення організації Української Народньої Трудової Партії на місцях.

З тією метою

1) слід негайно скликувати Повітові Народні Зїзди та вибрати Повіт. Народній Комітет,

2) повітові центри повинні негайно поробити кроки задля відновлення чи основання міських сільських партійних організацій,

3) по селах та містах слід приступати до заснування гуртків молоді,

4) для переведення тіснішого партійного обєднання слід перевести нову реєстрацію членів, звертаючи увагу на те, щоби вони були справжніми визнавцями партійної програми та елементом здатним до партійної карности. Тому треба звертати увагу не так на скількість членів, як на їх якість,

5) створити в осідках Повіт. Організацій передбачені Організаційним Статутом Податкові Комісії та правильно збирати партійний податок*),

6) пильно дбати, щоби всі члени партії були передплатниками партійних органів і в тій цілі при вплаті партійного податку слід також обовязково збирати передплату на одну з партійних газет.

Повітові центри повинні завдалегідь повідомляти Тісн. Народн. Комітет про скликання Повітового Нарочитого Зїзду, яких небудь партійних зібрань чи нарад і вимагати присилки делегата чи референта.

*) Партійний податок, ухвалений Народнім Зїздом 21. травня 1923 виносить для членів, що мають постійні місячні платні або доходи 1/2% тих доходів (з від 1 міл. мк. — 5.500 м. м. місячно), а інші члени платять щомісячно уверстані на основі рішень Повіт. Податкової Комісії.

лі, де були зібрані студенти і перевела у присутніх ревізію, забираючи документи.

— З театру. Театр „Бесіди" виїзджає на літне турне по провінції. Підготовка „Отелля" вже на укінченню, нові костюми вже готові, а вистава цього архитвору Шекспіра відбудеться у вівторок 12. ц. м. Білети продає „Союзний Базар". — В суботу 9. ц. м. перший раз на львівській українській сцені народня оперета Вінченка: „Запорожський скарб" при співучасти новозаангажованих артистичних сил. — В неділю пополудни весела фарса Володського „Панна Штукарка", вечером Суходольського „Хмара".

— З канцелярії театру. Дирекція Львівського Народнього Театру тов. „Української Бесіди" подає отсим до відома, що театр, який грає зараз в Снятині під фірмою: „Український театр Союза Артистів Львів — (філія ч. 2)" не є філією львівського народнього театру тільки зовсім окремою організацією артистів б. трупи п. Когутяка.

— **Підвижка урядничих платень в Польщі.** Варшавська преса доносить, що польське міністерство фінансів проектує підвижку урядничих платень з днем 1. червня на 14 процент.

— **Бойовничий плютонови.** „Плютонови" польської армії Юзеф Слімаковскі в касарні на львівській цитаделі пхнув багнетом в грудь свою любовницю Марію Свитайло і поранив її смертельно. Марія Свитайло опинилась в лічниці, а пан плютонови в криміналі.

— **Торговельні книги в польській мові.** На засіданню сойму 14 травня ухвалено голосами всіх польських партій, щоби ведення торговых книг відбувалося в польській мові. Проти цього закону голосували посли націон. меншостей, польські соціялісти і комуністи. Таким чином кожний, навіть дрібний лавочник, буде змушений учитись польської мови або наймати собі секретаря Поляка. Чи при таких умовах буде розвиватись торговля — не трудно сказати.

— **Бухарін про Польщу.** Бухарін виголосив на одному зїзді в Москві промову, у якій заявив: „Ми знаємо, що капіталістичні держави мають намір відновити наступ на совітські республики. Польща підготовляє мобілізацію, а Румунія концентрує війська в Бесарабії. Все це стоїть в звязку з подорожю Фоша до Варшави. Ми мусимо зміцнювати армію, збільшити продукцію воєнного матеріялу, хоч знаємо, що всяка воєнна авантюра закінчиться для Польщі катастрофою".

— **Справа архиєп. Цепляка.** Совітський уряд позволив представникови Ватикану відвідати увязненого архибіскупа Цепляка. Вязень дуже вичерпаний і ослаблений. Представник Ватикану дістав від совітського уряду запевнення, що Цепляк незабаром буде випущений на волю.

— **Фальшівник долярів.** Львівська поліція арештувала Абрагама Гавсберга і його двох товаришів з вулиці Бема і Вульки за підроблювання долярів. У них сконфісковано більшу кількість фальшивої валюти.

— **Арештування польського делеґата в Москві.** Совітська міліція в Москві арештувала члена польської делеґації Стецкого підозрілого в шпіонажі.

— **Кривава різня між фашистами і комуністами в Трієсті.** У віллі Модіяно в Трієсті комуністи напали на фашиста і замордували огородника за те, що він переховав фашиста. Наслідком того випадку прийшло до кривавої різні між фашистами і комуністами, жертвою яких згинуло кілька осіб. Замордовано провідника комуністичної молоді Мао. Венца і радника Рібаріца. До редакції комуністичного органу кинуто бомбу, яка поранила 2 особи.

— **Смерть від грому.** В селі Боршовичах вчера підчас бурі вертав Юліян Панек із сестрою з поля до дому. Ударив грім і вбив його на місци, а сестру приголомшив.

— **За один морґ землі.** В Мшані кинувся під колеса потягу і згинув на місці 23 літній парібок Михайло Шарґут. Причиною самовбийства був факт, що батько не дозволив йому женитися з убогою дівчиною, а примушував взяти шлюб з иншою, яка мала 1 морґ земли більше.

— **Реферат Мілюкова.** Відомий російський політик Мілюков виголосить на днях в Празі реферат про завдання російської еміґрації.

— **Анатоль Франс проти окупації Поруря.** На святі відкриття памятника Жореса виголосив промову відомий фоанцуський письменник Анатоль Франс, який між иншим гостро виступив проти окупації Поруря заявляючи, що справу відшкодувань могла Франція полагодити в мирний спосіб. Анатоль Франс висловив надію, що французький нарід найде спосіб порозуміння і зближення до Німеччини що тільки вийде на користь обом народам.

— **З приводу ювілейного свята Отця Радчика Олександра Стефановича** зібрані на торжестві бувші ученицї і ученики Ювілята зложили на стипендійний фонд Його імени 4,000.000 мп. (чотири міліони). Поіменний виказ жертводавців буде оголошений в найблизшім числі „Учительського Слова" за червець. Взиваємо всі товаришки і товариші, які особисто не могли взяти участи в ювілейному святі нашого незабутнього професора, щоби датком на фонд Його імени засвідчили свою пошану для заслуг достойного Ювілята. Гроші по конець червня слати на адресу: К. Малицька, Мохнацького ч. 12. В своїм часі подамо до відома, як ульоковано гроші і кому передано завідування фондом. За Комітет: Шухевичева, Білецька, Малицька, Бісікевич. 2482 1-1

— **Вже вийшла II. кн. „Богословії"**, 6 арк. друку вел. 8°. Ціна покищо **10.000 мп.**, з почт. пересилкою 11.000 мп. Так само коштує книжка перша. Замовляти: Адмін. „Богословії", Львів, Корняктів 1, (адр. Ред.: Львів, Коперника ч. 36). 2485 1—1

— **Українська Мистецька Виставка** отворена в салях Музея Наук. Тов. ім. Шевченка вул. Чарнецького ч. 24. щодня від 10—5 год. Вступ 3000 мк. Для студентів і школярів в гуртах по 500 мк. від особи. Для еміґрантів і незаможних вступ безплатний. Катальог 2000 мк. Жереб льотерії картин 5000 мк. 12—30

— **Д-Р АЛЕКСАНДЕР ФЛЯЙШЕР** ординує в Щирци (в домі п. Івана Міллєра). 2430 1—2

РІК ОСНУВАННЯ 1834.

Ф. Кнауер і Син Львів, площа КАПІТУЛЬНА 2.

Поручається П. Т. Шан. Публиці **по зниженых цінах** маркізети, зефіри, воалі, левантини, полотенка, шифони, чисто льняні полотна, хустинки, спідниці, сатини, дреліхи, фіранки, хідники, капи на ліжка, жіноче і мужеське біле, панчохи, скарпетки, коци, матеряни, ковдри в великім виборі, також приймається до перерібки. 2415 1—4

Курс грошей.

Львів, 8. червня.

Дол. амер. 64.000—64.500, дрібні 63.800—64.000, дол. канад. 62.000—62.400, дрібні 61.500—61.800, нім. марки 50 тис. 0·86—0·90, 10 тис. 0·90—0·92, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·40, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·92, сотки дрібні 1·90—2·10, леї 325—335, дрібні 310—320, кор. чеські 1900—2000, дрібні 1880—1000. Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3300—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·82—0·83, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 3850—4000, фунти стерл. 270—27.5000 франки швайц. 10.500—10.800. Рублі 5-сотки 7—7.20, звич. сотки 7.10—7.30, думські тис. 20—24, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 250—260000, 20 франк. 220—230000, 20 мар. 280—285000, 10 рубл. 350—360000, дол. 58000—59000

Срібло: Кор. австр. 4600—4650, 5 кор. 22600—22800, фльорени 11300—11400, рублі 18500—19000, копійки 71—73, леї 4250—4300.

Бібльоґрафія.

Книжки.

НОВА ДЕРЖАВА. *Проф. д р Станіслав Дністрянський.* Видавництво „Український Скиталець". Відень-Повга-Львів 1923. Стор. 30.

Panas Fedenko. Der nationale und soziale Befreiungskampf der Ukraine. Berlin 1923. J. H. W. Dietz Nachfolger. Стор. 79.

КНЯЖИЙ ГОРОД ГАЛИЧ. Написав *І. Крипякевич.* Історична Бібліотека „Просвіти", Львів 1923. Стор. 16.

Клим Полїщук. АНГЕЛЬСЬКИЙ ЛИСТ. Оповідання. Львів-Київ 1923. В-во „Русалка". Стор. 24.

НЕ ВСІ ДОМА. Жарт на одну дію. Перерібка з польського *Уляни Балевичевої.* В-во „Русалка".

ГОРДІСТЬ. Сценічна різдвяна картина на 1 дію. *М. Майно-Чернота.* В-во „Русалка".

НАУКА ПРИРОДИ для городжанських шкіл, опрацював Микола Творидло. Із 149 образками. Наклад книгарні Промбергера в Оломовцу. Стор. 157.

ПО ТЕРНЮ ТА КРЕМІННЮ. Поезії *Ілька Гавриляка.* Коломия 1923. Дрібна книгозбірня Стор. 25.

БИТВА ПІД ЗБОРОВОМ 1649 р. написав Юра Шкрумеляк. Львів 1923. Наклад „Просвіти".

Журнали.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ. Часопис українського пласту ч. 3—4. Редакція: Львів, вул. Бляхарська ч. 11.

НИВА. Місячник посвячений церковним і суспільним справам. Ч. 5. Редакція: Корняктів ч. 1.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Беседа" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

В суботу, 9. ц. м. „ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ" народня оперета на 3 дії.

В неділю, 10. ц. м. год. 3 по полудни „ПАННА ШТУКАРКА" фарса на 3 дії В. Володського.

В неділю 10. ц. м. о год. 7·30 „ХМАРА" народня драма зі співами і танцями на 4 дії Суходольського.

У вівторок, 12. ц. м. ПРЕМІЄРА: „ОТЕЛЛЬО" трагедія Шекспіра.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Жовква. Сала Жидівської Захоронки. Субота 9. червня. „ДІТИ АГАСВЕРА", драма на 5 дій С. Белої.

Неділя, 10. червня. „НАТУСЬ", комедія на 4 дії В. Винниченка.

Всіх членів Ставропигійського Інституту прошу до участи в Богослуженню в день Празника Найсв. Евхаристії дня 10. с. м. о год. 7 і пів рано. — Д-р Федак, сеніор. 2477 1—1

З приватної української неодуканційної ґімназії з правом прилюдности в Яворові Вступні іспити до кляси I. відбудуться 28. або 30. червня о год. 8. рано все в одним дни. Вступні іспити до кляс II—VII. відбудуться 27. червня письменна часть, а 28. устна. Зголошуватися раньше можна письменно. Вписи до всіх кляс 28. і 30. червня. — ДИРЕКЦІЯ. 2453 2—3

Покватна українська ґімназія з правом прилюдности в Дрогобичі. Вступні іспити до I. кляси відбудуться 1-го і 2-го липня 1923. р. До іспиту належить предложити: а) свідоцтво родження, б) свідоцтво з IV. кл., в) свідоцтво щеплення. До іспиту належить зголошуватися в днях іспитів перед 8, год. рано в канцелярії Директора, вул. Св. Івана Хрестителя. Іспити вступні до кляс від II—VI. будуть відбуватися в днях 25., 26. і 27. червня. До іспиту предложити належить свідоцтво з попередньої кляси, а також декларацію родичів, що даний ученик в сім році в жаднім заведенню іспиту ще не здавав. Вписи до всіх кляс на слідуючий шкільний рік приниматися буде лиш в днях 28. і 29. червня. Иншого речинця на вписи ні перед вакаціями, ні по вакаціях не буде. — *Д-р В. Пацлавський*, голова Кружка У. П. Т. в Дрогобичі, *А. Собчук*, управитель ґімназії. 2426 2—2

Управа при українській ґімназії з правом прилюдности в Рогатині подає до відома: 1) Вступні іспити до I. кл. відбудуться 28 і 29. червня 1923. Принести треба метрику і свідоцтво щеплення віспи. Зголошення приймає Дирекція до 27. червня. 2) Вступні іспити до висших кляс (II—VII) відбудуться 29 і 30. червня 1923. Принести треба метрику і послідне шкільне свідоцтво. Зголошення приймає Дирекція до 28. червня 1923. 2483 1—1

Управа 7. кл. дівочої школи ім. Шевченка у Львові повідомляє отсим, що вступні іспити зі VII. кл. відбуватисмуть в днях 15. і 16. червня. Закінчення шкільного року 30. червня. Тогож дня розпочнуться вступні іспити до всіх инших кляс, від II-ої включно. До іспиту треба предложити метрику і послідне шкільне свідоцтво. Вписи до всіх кляс в тім самім речинці, що й в школах державних. При вписах належить предложити крім вище наведених документів ще й посвідку щеплення віспи. 2478 1—2

Вп. Майстрів львівського середмістя і жовківської, личаківської і стрийської дільниці запрошується на малу нараду, котра відбудеться в неділю (10. червня) о 12. год. в полудне в Міщанськім Братстві. Предметом буде обміркування, щоби крім українського доповняючого курсу для терміноторів на Городецькім заложити, їзза великого простору і значного числа наших терміноторів, ще другий такий курс в середмістю.

Великий ФЕСТИН

2474 улаштовує 1—1

Т-во „Українська Заховонка"

в неділю, 10. червня на пл. Сокола-Батька

ВИДАВНИЦТВО „РАТАЙ"

БЕРЛІН.

Головний склад: КНИГАРНЯ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, ЛЬВІВ, Ринок 10, Галичина.

ПОСТУПИЛИ В ПРОДАЖУ:

БЕЛЕТРИСТИКА: 1) *М. КОСТОМАРІВ:* ЧЕРНИГІВКА, бувальщина XVII ст. в гарній оклад. 2) *П. КУЛІШ:* ОПОВІДАННЯ. В оригін. оклад. 3) А-а, КОТОЧОК. Збірник пісень, казок і приповідок для маленьких дітей; Ілюстр. М. Бутовича. 4) *І. НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ:* БАБА ПАРАСКА ТА БАБА ПАЛАЖКА. В гарній окладинці. - - - 5) *Ч. і М. ЛАМИ:* ОПОВІДАННЯ З ШЕКСПІРА.

ІСТОРІЯ. 6) *Г. ФЕРРЕРО:* ГИБЕЛЬ АНТИЧНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ. — — — — — — — —

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ХЛІБОРОБІВ-ДЕРЖАВНИКІВ

1) ХЛІБОРОБСЬКА УКРАЇНА. Книжки I—III. (Збірники I—VI). На днях появилася книжка IV. (Збірник VII і VIII) за рр. 1922—1923 (24 аркуші друку). Містить між иншим частину спогадів 2480 **Гетьмана П. СКОРОПАДСЬКОГО.** 1—1

Дрібні оголошення.

ОКІНЧЕНИЙ СТУДЕНТ ФІЛЬСОФІЇ приймє на вакації в селі (серед здорової околиці, найкраще в горах) лекцію за харч і мешкання. Зголошення листовно від „Лекція" до Адміністрації „Діла". Відповідь до тижня. 3—3

СТУДЕНТ Українського Унів., вправний фільольог і математик приймє лекцію з обсягу клас гімназ. Ласкаві зголошення з поданням условій слати на адресу: Р. Зубик, Львів, Тереси 2 б. 2440 2—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії „Просвіти" в Заліщинах відбудуться дня 12. червня 1923 в сали „Газди" (давна Експозитура) о год. 1. з полудня з отсим порядком:

1. Отворення зборів.
2. Звіт з діяльности за р. 1922.
3. Способи розбудження просвітнього життя, реферат делегата Г. В.
4. Вибір Виділу.
5. Внесення і запити членів.

Заліщики дня 4. червня 1923.

За Виділ філії „Просвіти":

В. Баранюк голова. О. Жолевич 2479 1-1 за секретаря.

Хто живий, нехай спішить до магазину новостей для Панъ

РАЙСНЕРА і ФІНКЛЕРА у ЛЬВОВІ, вул. ГОРОДЕЦЬКА 64

XIX (проти костела св. Єлисавети) 1—1

бо тямко можна стрінути таку нагоду.

ЗЕФІРОВІ БЛЮЗКИ ВІДЕН. ПО 18.900 МП., ЗАГРАН. МАРКІЗ. БЛЮЗКИ по 24.200 Мп., ОГОРОДОВІ СУКНІ у всіх красках по 37.800 мп.

ОГОЛОШЕННЯ.

Хлопця або дівчини до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адміністрації „Діла".

АДВОКАТ

Д-р Волод. Електорович

отворив адвокатську канцелярію в **Чортнові**

і веде її спільно з адвокатом д-ром Горбачевським. 2464 2—3

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 8. червня ц. р. прегарну американську драму на 6 дій п. з.

„Дівчина з Абісинії"

зі славною американською красою КЛЯРОЮ КІМБАЛЬ ЮНГ у титуловій ролі.

XXVI 1—2

Власники моторів ґазово-ссучих

схотять подати свої адреси

а будуть заосмотрені в дешевий опаловий матеріял. — Письменні зголошення під:

„дешевий опал"

до бюра оголошень

Малопольська Реклама

Львів, вул. Коперника 16.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР".

Рахунок зисків і страт за 1922. рік.

РОЗХІД	Мп.	ф.	Мп.	ф.	ПРИХІД	Мп.	ф.	Мп.	ф.
I. Виплата шкід	26,539.516	—			I. Перепос фондів з 1921. р.			27,413.579	63
від того: участь реасекураційних Тов.	18,727.145	46	7,812.370	54	II. Резерва на невиплачені шкоди, перенесена з 1921. р.			42.460	12
II. Видатки на заряд:					III. Зачислені премії з відчисленням сторн.	263,586.809	64		
1. Провізія Агентам	38,737.617	24			від того: премія реасек. Товариств	151,777.703	47	111,809.106	17
2. Біжучі адміністраційні видатки	66,238 196	33			IV. Дохід з льокації капіталів			2,338.187	57
3. Податки і скарбові належитости	5,806.859	87	110,802.673	44	V. Инші приходи:				
III. Відписи і инші видатки:					1. Належитости від поліс	97,892.472	62		
1. Відписи:					2. Зиск на курсі цінних паперів	121.461	08		
а) з вартости реальностей, б) інвентаря і в) таблічок	4.232.626	87			3. Різні	28,043.715	95	126,057.649	65
2. Страти на курсі цінних паперів	12.917	40							
3. Инші видатки	5.548.063	47	9,793.607	74					
IV. Резерва на невиплачені шкоди			117.380	—					
V. Стан фондів з кінцем 1922. р.			131,734.700	55					
VI. Надвижка з річного обороту			2,400.250	87					
			262,660.983	14				262,660.983	14

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1922.

Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

СТАН ЧИННИЙ	Мп.	ф.	Мп.	ф.	СТАН ДОВЖНИЙ	Мп.	ф.	Мп.	ф.
1. Стан каси з днем 31. грудня 1922 р.			53,553.606	15	1. Резерви зисків і капіталів:				
2. Розпорядимі вкладки в кредитових інституціях і щадницях			40 786.602	81	а) Фонд резервовий	33,851,737	58		
3. Власні реальности			4,112.500	—	б) Спеціяльний фонд на звороти	1,510.446	10		
4. Цінні папери по курсі з дня 31. грудня 1922 р.: з біжучими купонами			429.458	08	в) Спеціяльна резерва	1,400.000	—	36,762.183	68
5. Льокація емеритальних фондів			5,267.238	76	2. Резерва премій з відчисленням участи реасек. Товариств			89,447.285	—
6. Залеглости в агенціях (чинні сальда)			84,345.967	09	3. Резерва на невиплачені шкоди			117.380	—
7. Різні довжники			188.846	76	4. Пенсійні фонди:				
8. Кавційні ефекти агентів і инші			2,601.718	15	а) Фонд емеритальний урядників	1,113.934	56		
9. Позички і зачети на платні			13,322.586	46	б) Каса заосмотрення	1,487.072	26		
					в) Фонд пенсійний резервовий	4,590 431	94		
					г) фонд дорож. дод. для емеритів	575.800	—	7,767.238	76
					5. Инші фонди:				
					а) фонд на рівницю курсу цінних паперів	228.243	68		
					б) Фонд на організацію огневих сторожей	1,211.785	—		
					в) Фонд безпроц. поз. на огнетрев. криття дахів	1,245.934	19		
					г) Фонд заосмотрення агентів	2,017.942	—		
					ґ) Фонд стипендійний ім. д-ра Кулачковського	611 327	—		
					д) Фонд стипенд. для дітей урядників	105 000	—		
					е) Фонд стипендійний для дітей агентів	105.000	—	5,525.231	87
					6. Довжні сальда рах. з реасек. Товариств.			56.627.174	71
					7. Різні вірителі:			3,360.061	22
					8. Кавції агентів і инші			2,601.718	15
					9. Надвижка з річного обороту			2,400 250	87
			204.608.524	26				204,608 524	26

Зужиття надвижки після ухвали Загальних Зборів з 31 мая 1923. р.

Біжнісова надвижка за 1922. р виносить суму Мп. 2,400.250·87.

З того призначено:

1. 50% до фонду резервового по мисли § 8. д. статута . . . . . Мп 1,200.125·—
2. 8% „ „ пенсійного і каси заосмотрення по мисли § 55, уст. 2. статута. . „ 192 020·—
3. на добродійні загально і жіночі цілі по мисли § 32. д. стат. до розпор. Н. Ради „ 20.000·—
4. на спеціяльний фонд на звороти по мисли § 55. уст. 4 решту . . . . . „ 988.105·87

разом як вище . . Мп. 2,400.250 87

Львів, 31 грудня 1922.

Бухгальтер: І. Мороз.

ДИРЕКЦІЯ:

Др. Филип Ейлн, Інж. Григорій Пежанський, Др. Стефан Федак.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ:

Микола Заячківський, Микола Мельник, Олекса Гошовський.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 54 (9.935) Львів, в'второк 12. червня 1923. почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

ПРИЛЮДНІ ВПРАВИ і ФЕСТИН

:: ГОЛОС БАТЬКА ::

☛ 17. ЧЕРВНЯ (НЕДІЛЯ) 1923.

Львів, 11. червня 1923.

Німецький меморіял вганяється німецький народ під непомірно важким тягарем версайльського диктату, що став вихідною точкою для французького терору на европейськім континенті. Репараційні постанови версайльського трактату і їх безпощадна екзекуція з боку Франції довели до повного розвалу німецьке господарство, а тим самим підважили економічну рівновагу більшої половини Европи. До цього в першій мірі причинилася французька окупація Поруря, сепарація його від решти Німеччини та примушення продукувати виключно для французько бельгійських потреб.

Всі спроби Німеччини найти можливу компромісову розвязку репараційної проблеми минулися з своєю метою. Німецьку ноту в справі відшкодувань з 2. травня п. р. відкинуто з додатком, що вона взагалі не надається до дискусії. Тимчасом нові події сколихнули Німеччиною. В Порурю під французькою окупацією розшаліла дорожнеча, що довело до кривавих живностевих заворушень з большевицьким підкладом. Порурський вибух відбився широким відгомоном в цілій Німеччині, а комуністичні заворушення в Липську і погроза опанування цілої Саксонії комуністами є пророчистим упімненням, що перетягнення струни хоч може пхнути Німеччину в пропасть горожанської війни і довготревалої державної кризи, але на тому ніщо не виграють французькі репараційні вимоги. Наглий спадок німецької марки, обезцінення її до рівні польської, а то й ниче, може довести до розпуки німецький народ і горі дном перевернути всі французькі сподіванки.

В цих прикрих умовинах німецький уряд зробив ще одну спробу компромісу в репараційних справах. Принціпово не відкликуючи ноти з 2. травня, доручив він дня 7. ц. м. союзним урядам в Парижі, Брукселі, Льондоні, Римі, Вашінгтоні й Токіо пояснюючий меморіял як доповнення попередньої ноти. В ньому стверджує німецький уряд, що не може робити зобовязань в справі репарацій понад максимальну сплатничу спромогу німецького народу. Одначе принціпово не противиться він тому, щоби безпартійна, а тим самим обєктивна міжнародня інстанція ствердила можливу висоту і спосіб німецьких сплат. Зі свого боку німецький уряд зобовязується предложити всі дані для такої оцінки і дозволить на вгляд в державні фінанси і політичні джерела німецької господарки. Супроти того, що нема виглядів на розписання більшої готівкової позички, пропонує німецький уряд заступити систему готівкових виплат річними ратами. Відносно забезпечення сплати відшкодувань німецький уряд пропонує такі гарантії: вилучення державних заліниць з державного майна і утворення окремої маєткової одиниці. На основі цеї гіпотеки державний банк видав би золоті облігації в сумі 10 міліярдів марок в золоті, які були би опроцентовані на 5 проц. від 1. липня 1927 і які забезпечували би річні чинитьби на суму 500 міл. мар. в золоті. Дальших 500 міл. мар. в золоті були би забезпечені на цілім німецькім промисловім, банковім, торговельнім, комунікаційнім і хліборобськім майні. Ця остання сума була би зібрана шляхом загальних посередніх або безпосередніх податків з обтяжених обєктів. Крім того будуть засеквестровані консумційні податки від тютюну, пива, вина і цукру, що при уздоровленню німецького господарства може дати до 800 міл. мар. Вкінці зазначує німецький уряд, що в так поплутаній справі порозуміння можна осягнути не шляхом письменних пертрактацій, тільки на шляху устної виміни думок. Тому тільки спільна конференція може найти шлях для управильнення німецьких зобовязань.

Поки що не відомо, як до німецького меморялу віднесуться союзні уряди. Відомо тільки, що в Брукселі відбулися французько-бельгійські наради, які установили отсі напрями: усталити відносно репараційної проблеми одностайний фронт аліянтів і настоювати на тому, що Поруря буде тоді опорожнене, коли будуть покінчені властиві виплати для Франції й Бельгії, т. зн. коли із збірної, аліянтам довжної суми будуть заспокоєні Франція і Бельгія. Так само мусять бути анульовані ті розпорядки, на яких спирається німецький опір проти версайльського договору.

Французькі міродайні круги невдоволені, що німецький меморіял не подав висоти відшкодувань, що пропонує міжнародню інстанцію, до якої видно Франція не має довіря, що не згадує про занехання пасивного опору в Порурю, що домагається 4-літньої мораторії, одним словом, що Німеччина не капітулює на цілій лінії і важиться після програної війни промовляти шануючим себе тоном до переможців.

Димісія Пілсудского. — Ст. Галер шеф. ґен. штабу.

Варшава, 9. VI. Президент польської Річипосполитої узглядніюючи просьбу маршалка Йосифа Пілсудского звільнити його зі становища шефа ґенерального штабу, прийняв його димісію. Рівночасно іменував шефом ґенерального штабу ґенерала дивізії Станислава Галєра.

За анексію Реки.

Рим. Як звідомляє „Іль Мондо" з Білгорода, згідно з донесеннями тамошних часописів, італійське правительство предложило анексію Реки в замін за відступлення пристані Барос і дельти в користь Югославії.

Міжкоаліційна конференція.

Льондон. Як звідомляє парляментарний справоздавець „Дейли Екпрес" має сер Роберт Сесил підчас побуту в Парижі поробити приготування для скликання міжнародної конференції. Мав він заявити, що премієр Болдуін готов запросити представників до Льондону.

Вашінгтон. ВКБ. З Білого Дому звідомляють, що Зєдинені Держави не візьмуть участи в міжкоаліційній репараційній конференції, яку мається скликати з приводу німецької ноти.

Становище Бельґії і Франції до ням. ноти.

Відень. „N. fr. Pr." з Льондона: Бельгійський мін. загр. справ Жаспар у розмові з представником англійського правительства зясував условя Бельгії відносно навязання репараційної дискусії. Условя ці такі: 1. Німеччина мусить понехати пасивний спротив, 2. німецьке предложення щодо скликання міжкоаліційної конференції відкинеться, бо воно суперечить постановам версайльського договору, 3. репараційні гарантії, предложені Німеччиною, в теперішній формі відкинеться.

Париж. „Пті Пар.": Ухвалені підчас переговорів у Брукселі постанови французького і бельгійського правительсва, щоби не розглядати німецьких предложень, аж доки пасивний спротив у Порурю не устане, подасться офіційно правительством у Льондоні і Римі.

Державний переворот у Болгарії.

Софія. 9. VI. Доконано тут державний переворот. Організації резервових офіцирів при участи чинної армії повалили сьогодні о год. 3. рано правительство. Арештовано всіх міністрів. Нове правительство в склад котрого війшли члени опозиційної партії, за виїмкою комуністів, уконституовтно. Провінціональний гарнізон прилучився до революції. В столиці і в краю спокій.

Білгород. Рев. рух у Болгарії веде соц. Чанков. Новий кабінет уконституувався так: пред. мін., мін. загр. справ і війни Чанков (б. ректор унів.), внутр. справи рез. ген. Русев, хліборобство й сусп. освіта Янаті Волов (дем.), справедливість Смілов, фінанси Петар Тодоров, торг. Цветко Побошевський, комунікація Казасов (соц.), сусп. праці Янко Стоянчев. Революція є в звязи проти останніх погроз македонських організацій.

Букарешт. Границі Болгарії замкнено. Рев. комітет робить усе, щоби перешкодити контракції приклонників Стамболійського.

Парнж. Авас. „Матен" з Білгорода: Стамболійський старатисяме наклонити мужиків до походу на Софію. В Софії і инших місцевостях мало прийти до кривавих боїв.

Вбивство франц. підстаршин у Порурю.

Дортмунд. Два французькі підофіцири згинули підчас гострої суперечки від револьверових стрілів, даних трьома Німцями.

Вибух Везувія

Неаполь. Везувій є чинний з численних отвертих кратерів плине без перерви дня.

Небезпека війни за Данціг.

ПАТ. подає, що „Дзєнник Гданьскі" звертає увагу Польщі на часті маніфестації німецьких військових організацій в Данцігу, на чолі з офіцерами німецької армії. Серед населення Данціга ведеться оживлена агітація за реваншом відносно Франції і Польщі. Між політичними колами в Данцігу панує переконання, що тільки війна з Польщею зможе уратувати Данціг від розкладу й упадку.

Кількість алярмуючих вісток про ріжні „переслідування" Поляків данцігськими Німцями, про „нарушування прав" Польщі Радою вільного міста та про зріст воєнних настроїв серед Німців в Данцігу, які в однім часі масово подає офіціяльний ПАТ., звертає вже увагу й закордонних чинників. Це є тим більше симптоматичне, що новий польський міністр закорд. справ Маріян Сейда виразно підкреслив в своїому експозе перед закорд. комісією Сенату загодження політики Польщі відносно Німеччини й Данцігу та прихильний зворот у біу Чехословаччини.

Пр. 345/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 41. (9922) з дня 26. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Після Народнього Зїзду" в уступах між словами а) „господарів" і „дотеперішня", б) Позивань 1923." і „як і населення", в) „вересня 1919" і „окружними", г) „монастирських і т. п." і постанова", ґ) „кольовістів" і „супроти", д) „Народній Зїзд" і е) „стоїть на становищі" містить в собі єство ad 1—2 б—д злочину з § 65а з. к. ad 2 а проступку з §§ 302, 305 зак. кар. узнав доконану 25. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мк. — Львів, дня 29. травня 1923.

(Підпис нечитний.)

Раковскій про прилучення Східної Галичини до Польщі.

(З промови у Всеукраїнськім Центр. Виконавчім Комітеті у Харкові.)

Нижче подаємо один уступ з промови Х. Г. Раковського на II. сесії Всеукраїнського Центр. Виконкому VII. Збору, яку він виголосив, як відповідь совітського уряду на інтерпеляцію депутата Луценка. Цю промову видало окремою книжечкою „Державне Видавництво України" п. н. „Анексія Сх. Галичини й У. С. С. Р." Вона є високохарактеристичним зразком большевицької фразеольогії відносно Сх. Галичини.

„...Що до причин зміни поведінки Англії, то треба згадати, що перед Англією стоїть нова Льозанська конференція. Вам відомо, що одно з найважнійших для англійських капіталістів питань, — це питання про Мосульську нафту. Англія бажала багаті джерела вдержати в своїх рухах. Франція в Льозанні хотіла в цій справі так само нажитися.

Англічане говорять Французам: „Ми вам даємо нафту Сх. Галичини, а ви нам даєте нафту в Мосулі" і на прийдешній конференції Франція підтримуватиме Англію в справі мосульської нафти. От те прозаїчне й дуже знайоме нам пояснення підкладки несподіваної ухвали придучення Сх. Галичини до Польщі. Ці факти мали бути відомі не тільки нашим робітникам і селянам, але й широким робітничо-селянським масам...

...В нашій ноті ми зазначили, що з факта порушення прав галицьких робітників і селян ми не робимо ніяких висновків, які в тій чи иншій мірі, не можуть бути пояснені так, щоби звертались проти польського народу.

І зараз я вважаю, що висловлю думку депутатів ВУЦВК та загальну думку робітників і селян України, кажучи, що за вчинки пануючих класів Польщі ми ніколи не обвинувачували й не будемо обвинувачувати польських робітників і селян (оплески. Вигуки „правда!"), навпаки галицьким робітникам і селянам ми кажемо: „ваш порятунок не в війні, не в братовбивчих конфліктах з польським народом, а в вашому єднанні з польським робітництвом та селянством (польським пролетаріятом типу „львовскіх дзеці" та мазурами-кольоністами — прим. Ред.) для боротьби в спільним клясовим ворогом". Ми їм кажемо: „історія польського народу може бути для нас найкращим доказом, що не одно насильство не залишиться не спокутованим. Галицьке робітництво й селянство здобуде свої права! (оплески).

Ми переконані, що кращі сини революційної Польщі, які загинули в царській катовні, стали б на наш бік і протестували б проти політики утисків та насильства, яку провадять польські пануючі кляси (як напр. б. революціонери П. П. С-и в польськім соймі! — прим. Ред.)

Ми — є держава соціялістична, ми виховуємо наші робітничо-селянські маси в дусі братерства й приязни з усіма народами, що межують безпосередньо з нами (напр. Москалів з Українцями — прим. Ред.)

Ми не говоримо, як казали французькі шовіністи, коли Німеччина захопила французькі провінції: „Про них повсякчас треба гадати, але ніколи не слід говорити", себ то, треба по всяк час готуватися до війни, але про це не слід говорити на те, щоби ворог не чув і не вжив зі свого боку заходів.

Ми цього не кажемо, в навпаки отверто засуджуємо насильство, яке зараз сталося, через те, що наша мета полягає не в війні, а в єднанню робітництва всіх країв у боротьбі за їхнє визволення.

Вам відомо, що нам закинули те, що ми ніби то зламали Ризьку угоду, де ми ніби то визнали Східну Галичину за польський край.

Цього нема: в Ризькій угоді ми встановили тільки один факт, що ні Радянська Росія, ні Радянська Україна не мають жадних територіяльних претенсій поза визначеними кордонами. Але у Ризькій угоді нема й найменшого натяку на те, що ми поза цими кордонами визнаватимемо усі акти насильства, які чинитимуть уряди, що там панують (оплески). Ніколи ми цього й на думку не покладали, ми ніколи не визнавали приєднання Сх. Галичини (оплески) до Польщі й ніколи не визнаватимемо!"

Д-р Ярослав Олесницький

АДВОКАТ

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.

судовий заприсяжений перекладчик англійської та французької мови. 1—?

Огляд світових подій.

Перед відповіддю на німецьку ноту.

Агенція Аваса зазначує, що покищо ще не відомо, якою буде відповідь союзників на німецьку ноту. Досіль немає щодо цього ніяких певних відомостей з жадної столиці антантських держав. З другого боку німецька нота домагається швидкої відповіди. Французька преса звертає увагу, що по суті Франція дала вже відповідь у своїй ноті з 6-го травня, де зазначено головні лінії французько-бельгійської політики в справі відшкодувань, від яких не можна відступити, передусім що торкається занехання Німцями пасивного спротиву в Порурю. Колективна нота союзників буде зредагована після означення спільних принципів. Англійський кабінет буде обмірковувати нову ім. ноту аж після того, коли знатиме про думку инших членів Антанти. „Н. фр. Пр." оформлює враження, яке зробила німецька нота в Парижі так, що ця нота далеко не вважається задоволяючою. Найважнійшим недостатком нової німецької ноти вважають у Парижі повне промовчання справи пасивного спротиву в Порурю. Дальше, домагання Німців, щоби платну здібність Німеччини визначила якась інтернаціональна комісія не відповідає постановам Версайльського договору, бо, по думці німецької ноти та інтернац. комісія мала би складатись цілком окремо від Репараційної комісії.

Проте паризький кореспондент „Н. фр. Пр." підкреслює, що на Ке д'Орзе не сказали зразу після отримання останньої німецької ноти „не до прийняття", так, як це було з попередньою нотою. Стриманість французького міністерства закордонних справ пояснюють тим, що не відкинено a limite можливість переговорів, взявши останню німецьку ноту за вихідну точку.

Грецька акція в напрямку основання балканського бльоку.

З Білгороду повідомляють, що з Атен наспіла вістка про недалеку подорож грецького міністра закордонних справ до Букарешту, щоби навязати переговори в справі основання балканського бльоку. Метою того бльоку булаб відбудова балканських держав під господарським і політичним оглядом. Потім грецький міністр має поїхати до Білгороду й Риму, продовжуючи переговори в цій самій справі.

Бенеш передбачує потажні події в Европі.

„Н. фр. Пр." з 8. ц. м. заповідає появу великої статті чеського міністра закордонних справ Бенеша у святочному числі чеських „Зелєзнічні Листи", в якій буде мова про відношення Чехословаччини до світової реакції. Бенеш не вірить у побіду реакції й остерігає перед переоцінюваннями її тимчасових успіхів. Революційні течії в Европі зовсім ще не щезли. В Німеччині, Польщі, а може й Італії, Англії та Середній Европі певне зайдуть ще дуже поважні заворушення. Чехословаччина, каже Бенеш мусить мати на увазі неспокій в Европі та відповідно пристосувати свою політику.

Велика Україна.

Розправа повстанців.

„Руль" повідомляє, що в кінці травня в харківському верховному трибуналі розглядалася в дорозі касаційного поступування справа 64 членів української повстанської організації. При першому розгляді справи подільський революційний трибунал засудив деяких обвинувачених до розстрілу, а решту до тюрми на довгі терміни. Верховний трибунал уневажнив присуд подільського революційного трибуналу.

Отруєння політичних вязнів газами.

„За Свободу" повідомляє: Недавно відбувся перегляд части червоної армії, які стоять в районі Тульчина, Казятина і Літ... В ньому брали участь на ново сформовані „газові" частини. Для перевірки сили отруйних газів, які проходять через охоронюючі маски, були використані коні і політичні вязні, засуджені на смерть. Одна з груп останніх складалася з осіб привезених в Одеси, яких під сильною ескортою спровадили на місце „проби". Результати проби совітським начальством були визнані цілком задовольняючими. „Проби" ці відбувались в присутности Фрунзе і Прімакова. Останки жертв були потім звалені в спільну могилу, які зрівнали з землею, перепустивши по ній піхотні і кінні частини.

З польських справ.

Лайки й сварки поміж сенаторами, міністрами й послами.

Бурхливе засідання польського сенату.

Засідання польського сенату дня 8. ц. м. посвячене дискусії над експозе Вітоса мало дуже бурхливий характер. Після похвальної промови сенатора Носковского на адресу Вітоса виступив сенатор Стецкі з гострою критикою нового уряду і експозе Вітоса в справі земельної реформи, заявляючи, що від переведення цієї реформи залежить доля нового уряду. Краківський орган консерватистів „Час", подає промову сенатора Кшижановского такого змісту: „Я особисто не маю нічого проти міністра внутрішних справ Керніка, але публична опінія уважає цього міністра злодієм і тому тінь опінії міністра падена цілий уряд".

Ті слова викликали між сенаторами страшне обурення, а сенатор ксьондз Мацейович крикнув на адресу Кшижановского: „Вважай, бо і ти ще будеш міністром". У відповіді на ті слова, сенатор Кшижановскі назвав ксьондза Мацейовіча подлим і нікчемним типом".

Після такої оживленої дискусії забрав голос премієр Вітос, який знову назвав сенатора Кшижановского „подлим і нікчемним".

Маршалок сенату приневолив обидвох сенаторів перепроситися. В звязку з цею авантюрою сенатор Стецкі виступив із „Звйонзку людово народового" і записався як „дикий". Те саме вчинив і сенатор Новак. На тім засіданню перший раз виступив антагонізм поміж лівицею і правицею.

Ідеальна однозгідність поглядів.

„Роботнік" повідомляє про перше засідання економічного комітету Ради міністрів у новому складі. На порядку нарад була справа боротьби з дорожнею. В дискусії виявилось, що кожний з інтересованих міністрів: внутрішніх справ, торгу й промислу, земельних справ та фінансів боронить инший погляд. Очевидно, що засідання не довело ні до чого, та закінчилось тим, що міністри мають подбати за аргументацію своїх виводів та спитати про думку в своїх партій. „Роботнік" додає, що можна виміркувати, що більшість теперішнього уряду стоїть на становищі залишення торговли, промислови й обшарництву цілком вільної руки у використовуванню ситуації.

Розлом серед Н. П. Р.

Здається, що заява лідера Н. П. Р. Ваховяка в дискусії над експозе Вітоса, хоч і дуже „політична" та двозначна, викликала велике незадоволення серед членів партії, які обурені тим, що лідер „робітничої" партії голосував за довірям реакції. „Роботнік" повідомляє, що члени Н. П. Р., зібрані в неділю у Варшаві, висловили на нараді недовіря Ваховякови. З другого боку Ваховяк домагався осудження тих послів, які відсунулись від голосування. Це домагання викликало знову гарячі дебати, які перенесено на слідуючі збори. Мабуть в звязку з своїм неясним становищем у партії, Ваховяк не зважується прийняти пропонованого йому Вітосом портфелю міністерства праці.

Совітська Росія.

Озброєні сили совітської Росії.

„Таймс" друкують серію статей про совітську Росію. Одна з цих статей присвячена червоній армії.

Загальна чисельність морських й сухопутних сил на 1. січня 1922 року досягала 950.000. На 1. січня 1923 року вона зменшилась до 800.000, а тепер складає 710.000. На протязі цього року чисельність морських й сухопутних сил в совітській Росії мусить бути зменшена до 500.000. Кожна дивізія складається з трьох піхотних полків, трьох батальонів кавалерії і трьох батальонів польової артилерії і важких гармат. Полк в складі мирного часу складає 15.000 чоловік і 6 500 коней. Що торкається озброєння, то червона армія має 2 міліони рушниць, 14.500 важких кулеметів і 5.700 гармат. Комісія, яка працює під головуванням Трощького, розробляє питання про утворення сильної позиційної фльоти. В одній з відозв цієї комісії зазначується, що Росії необхідно збудувати 10.000 літаків. Тепер Росія має лише 200 літаків.

Одміна денаціоналізації міських нерухомостей.

„Русспрес" повідомляє, що загально російським Ціком в Москві оголошено розяснення в справі денаціоналізації міських нерухомостей, які фактично цю денаціоналізацію цілком анулюють. Суть нових розяснень полягає у тому, що всі совітські установи звільняються від обовязку вернути власникам їхні доми і инші нерухомости. Особливе значіння має те, що в виняткове становище попадають не тільки совітські установи, але й совітські підприємства. З огляду на те, що в провінції доми націоналізувались майже виключно для совітських установ й підприємств, при тому під останню категорію можна підпоряд-

кувати цілу націоналізовану промисловість. старий декрет про денаціоналізацію нерухомости тратить тепер всяке значіння.

Розруси в чечевицькій губ.

„Русспрес" повідомляє, що друга окрема кавалерійська бригада, яка перебуває в Казанській губернії, виступила проти місцевої совітської влади, при чому червоноармійці вбили трьох політичних комісарів й кількох комуністів з командного складу. В казанську губернію були негайно спроваджені з центральних районів комуністичні частини, які втихомирили розруси й розстріляли 30 чоловік проводарів.

Загальні збори „Української Бесіди" у Львові.

Дня 30. мая ц. р. відбулися чергові звичайні Загальні збори Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, у власній салі при вул. Рутовського 22 (Нар. Дім). Явилося 56 членів на 377 членів Т-ва. Проводив зборам голова д-р Юл. Савчак, секретарював А. Іванович. Перед приступленням до дневного порядку вганув голова про тих членів, що померли на протязі адміністраційного року, яку то згадку вислухали присутні стоячи. З відчитування протоколу з попередніх заг. зборів звільнено секретаря і голова Т-ва зложив короткий звіт із діяльности виділу за минулу каденцію. Виділ Т-ва відбув у звітовім часі, то є від 18. III. 1922 — 30. V. 1923 р., 14 засідань, на яких найбільше уваги і часу присвятив справам українського театру. Виділ старався приєднати якнайбільше членів до Т-ва та пильнував, щоби всі члени платили точно членські вкладки. Це йому почасти вдалося. Число членів зросло до 385 (на 316 з попереднього року, а на 120 з 1921 р.). Виділ намагався розвинути у Т-ві товариське життя, брав участь в усіх важніших національних святах, дав ініціятиву до святкування ювілею 25-літньої артистично-сценічної діяльности п. О. Загарова. З управою „Нар. Дому" вів виділ процес о заниманий Т-вом льокаль, який в І. інстанції покінчився корисно для Т-ва. Касовий звіт відчитав надрад. В. Штогрин. Приходи виносили у звітовім році 3,344.247 мп., а розходи 3,087. 755 мп., а в касі готівка дня 30. V. 1923 р. виносила 256,492 мп. Звіт принято до відома без дискусії й уділено виділови абсолюторію.

В черги виголосив свій звіт театральний референт проф. М. Возняк, начерк якого оголошений був друком перед заг. зборами в „Ділі" ч. 44, при кінці якого предложив зборам до порішення внесок виділу Т-ва в справі розвязки театральної справи, ухвалений на засіданню виділу Т-ва дня 24. V. с. р., а який звучить дослівно так: „З огляду на те, 1) що театральна справа вимагає багато гроша, якого „Українська Бесіда" не має, 2) що „Українська Бесіда" це чисто льокальне Т-во, діяльність якого обмежується на місто Львів, 3) що дотеперішній звязок українського театру й нашого товариства багато де в чім спиняв розвиток одної й другої інституції, 4) що наслідком льокального характеру товариства „Українська Бесіда" заходила нераз необхідність творити окремі театральні комітети для цілого краю, 5) що в шістьдесятім році свого істнування опинився театр майже без декорацій, гардероби та всяких театральних причандалів, а цьому зарадити „Українська Бесіда" не в силі в браку яких небудь фондів, 6) що по довгих і основних дискусіях виділ прийшов до переконання, що „Українська Бесіда" не може взяти на будуче відповідальности на себе за слабі успіхи в розвитку нашого театру. — Виділ „Української Бесіди" бачить рятунок в оснуванню окремого краєвого статутового товариства, яке своєю діяльністю обхопилоб цілість театральних справ у нашім краю, себто як ведення театру чи театрів, так і витворювання всього, чого вимагає театральне мистецтво. Користуючися такими думками, виділ предкладає Світлим Зборам оце внесення: „Світлі Збори уповажняють новий виділ Т-ва увести в життя згадане товариство, задержуючи опіку над театром до того часу, поки новозасноване товариство не буде вповні здатне повести театральну справу шляхом як найкращого розвитку".

Над внеском виділу розвинулася основна дискусія, в якій обговорювано характер майбутнього тов-а та спосіб переведення та уведення такого тов-а в життя, при кінці якої принято слідуючий внесок ред. Ф. Федорцева: „Признаючи потребу оснування окремого тов-а для опіки над українським театром, заг. збори „Української Бесіди" у Львові вибирають для реалізації цього проєкту Комітет з 5-ти членів з правом кооптації". На членів Комітету вибрано: проф. М. Возняка, рад. О. Дрималика, о. проф. Д. Лопатинського дир. Ів. Филиповича і дир. Іл. Чапельського. Опісля постановлено підвисшити членську вкладку до тов-а із 500 мп. на 2000 мп. в місяць з уповажненням виділу піднести висоту чл. вкладки в разі дальшої девалюації марки та знизити висоту чл. вкладки, кому би вона була за висока.

Під кінець приступлено до вибору нового виділу тов-а при допомозі Комісії матки. Вибір рішено відбувати через аклямацію. Вибрано до виділу: д-ра Юлія Савчака, д-ра Вол. Кульчицького, рад. Ос. Дрималика, надрад. Вол. Штогрина, проф. Мих. Возняка, дир. Іл. Чапельського й рад. Ан. Івановича. А що А. Іванович відмовився від вибору, вибрано на його місце проф. Шаха. На заступників виділових вибрано: о І. Новосада, дир. Брон. Янева і рад. Вас. Ціколяза.

На тім збори покінчено. Зараз по зборах відбулося уконституування виділу; головою вибрано д-ра Юлія Савчака, заступником голови д-ра Вол. Кульчицького, секретарем Ст. Шаха, господарем Вол. Штогрина, театральним референтом Мих. Возняка, а бібліотекарем Бр. Янева.

С. Ш.

На що вводиться примус обезпечення в Галичині?

На так зв. рільничім соймику, що відбувся у Львові 23. лютого ц. р. виголосив п. Фелікс Доманьскі реферат про організацію взаїмних обезпечень від огню. Сей реферат друкується тепер в часописи „Рольнік", урядовім органі Господарського Товариства і в нього довідуємося, що п. Доманьскі, виказавши жерельним матеріялом, що закон про примус обезпечення ще не увійшов в життя в Галичині, що згідно арт. 3. конституції сей закон не може до тепер обовязувати, що загальні умови обезпечень є незгідні з законом і суперечать також з законом про конституцію, та що закон ухвалено свого часу з мотивів політичних, а не економічних, заявив, що тому форсується примус обезпечення навіть протизаконно у Східній Галичині, щоби тим унеможливити для пануючого народу політично шкідливу діяльність Тов. „Дністер".

Обовязком кождого Українця є отже протидіяти нахабній агітації Польської Дирекції взаїмних обезпечень тим більше, що ведеться її протизаконно, та не допустити до упадку нашого Товариства взаїмних обезпечень „Дністер", яке хочуть знищити тільки тому, що воно в українських руках і що від 30 л т сповняє сумлінно і чесно вложений на нього статутом обовязок супроти населения Галичини.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (53) ч. „Діла" сконфісковано за кілька місць вступної статті.

— **„Отелльо" Шекспіра.** У вівторок 12. ц. м. ставить „Український Театр" у Львові премєру „Отелля" Шекспіра з п. О. Загаровом у титуловій ролі. Перед виставою виголосить перекладник пєси д-р Михайло Рудницький короткий реферат про шекспірівську драму й театр.

— **Грім.** В Журавниках пов. Львів ударив грім в будинок Івана Волянського. Дім згорів до тла.

— **Амнестія для альбанських повстанців.** Із Скутарі доносять, що альбанський парлямент ухвалив закон про амнестію для 80 повстанців, що брали участь в повстанню в марті ц. р.

— **Бомби.** Варшавська поліція викрила при вул. Смочій 6 бомб в печі одного будинку. Господаря арештовано.

— **Сніги.** В Саксонії упали великі сніги, які цілий дєнь лежали на полях.

— **Скарби Карла Габебурґа.** В Парижі арештовано завідуючого майном екс-цісаревої Зити Кароля Штайнера за дефравдацію дорогоцінностей б. цісаря Карла. Арештування наступило на донос архикняз Макса.

— **Загадочне самовбивство.** На днях при вул. Академічній у Львові пізним вечером поранив себе смертельно із наміром самовбивства молодий чоловік невідомого імени. В його кишені найдено тільки картку із написю: „Я дитина цілого світу, працюю цілий світ".

— **В Данцігу.** Демобілізаційний відділ сенату в Данцігу вручив кільком польським робітникам наказ опустити Данціг і виїхати до Польщі. Причиною того наказу є антинімецька агітація серед Поляків у Данцігу.

— **Українське життя у Празі.** 1-го червня 1923 р. відбулося надзвичайне зібрання Українського Прав. Т-ва. Проф. Ростислав Лащенко повідомив про проєкт видавничого т-ва при Українській Громад. Комітеті. Збори ухвалюють таку резолюцію: Українське Правн. Т-во приєднується до утворення видавничого Т-ва, коли останнє матиме власний статут, який надасть видавн. т-ву права юридичної особи. Збори висловлюють побажання, аби до видавничого т-ва увійшли усі українські культурні установи в чехо-слов. республиці: Український унів., Українська Госп. Академ., Український Педагог. Інститут і т. и. і аби правничому т-ву могла бути забезпечена участь при складанню статута видавн. т-ва, для якої цілі Т-во уповноважило проф. Ростислава Лащенка і проф. Володимира Старосольського.

— **Інтернаціональна літня школа в Подєбрадах.** Заходами Інтернаціональної Жіночої Ліги Мира і Свободи в Женеві відбудеться сего року від 16—29 серпня літня школа в Подєбрадах в Чехословаччині в історичнім замку, де ще в XV. століттю Юрій з Подєбрадів уложив перший плян Ліги Націй. Сі школи мають свою традицію, бо було вже їх устроєно три: 1921. в Зальцбургу в Австрії, в 1922. одну в Люґано в Швайцарії, а другу в Лявенштайн в Німеччині. Всі пройшли з надзвичайним успіхом. Школа задумує займатися проблемом „Соціяльний Мир". Рано будуть відбуватися виклади економічного і соціяльного характеру, пополудни і в вечір на ту саму тему відчити з літературного, мистецького, виховавчого та етичного погляду. Програм літної школи складає французька секція Ліги, яка має таких видних членів, як сестру Ромен Роляна, Мадлєн і Жорж Дюамеля. Виклади будуть мати члени різних націй, але всі будуть авторітетами в своїм фаху. Будуть обговорювані: Інтернаціональні справи, Ревізія договорів, що виконала Ліга Націй, новий соціяльний лад, шляхи до Миру, як позбутися індустріяльних неспокоїв, кооперація, занепад капіталістичного ладу, націоналізація землі, міжнародня торговля і др. Виклади будуть читані по англійськи, французьки, німецьки і чеськи. Всі вони будуть перекладені на наведені мови. По викладах будуть дебати. Приїомна, їдальня і декілька кімнат будуть приготовані в Замку. Решта кімнат по готелях і пансіонах. Вписи і пансіон (снідання, обід, вечера і ліжко в кімнаті на 2—4 ліжка) виносить 300 (триста) корон чеських. Коли хто бажає кімнати з одним ліжком повинен доплатити 150 (сто пятьдесять) к. ч. Найменше 25 проц. треба заплатити з гори на адресу, Ольга Шварцова, Прага II. Vaclarske nam. Nr. 17. Хто перед 1. липня зголоситься, тому вистаровується чеська Секція дарове візум та знижку на чеських залізницях. Польська секція приобіцяла зробити також полекші для учасників Українців. Близших інформацій уділяє звязкова секретарка галицького Гуртка Української Секції І. Ж. Л. М. С., М. Донцова, Львів, Куркова ч. 11. Бажане було бн, щоби жінки Українки взяли участь в сій школі, щоби познакомитися з пацифістичними ідеями, пізнати сих, що працюють над тим, щоби зблизити народи через взаїмне пізнання і тим створити для людства кращу нову будуччину.

— **Повстанчий загін на Білорусн.** В слонімськім повіті на Білоруси польські війська зліквідували повстанчий білоруський загін отамана Шершеня, котрий був товаришем організатора повстанчих відділів Місевича, розстріляного минулого року Поляками. Повстанчий загін Шершеня крився в лісах, нападаючи на дооколичні села. Польське військо окружило ліс і розбило цей загін, причім згинуло 4 повстанців і сам Шершень. Згинув також один польський жовнір, а другого поранено.

— **Страшний землетрус в Азії.** Наслідком землетрусу в Тегерані згинуло понад 3500 осіб. Землетрус знищив 30 сіл.

— **Чума.** В Малязі, Орані і Севілі вибухла чума.

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Вповажнених Членів, що фірма звучить тепер: Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та взиваємо отсим всіх членів, так союзові кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 16., згляднo 60. нового статута доповнили безпроволочно свій уділ, згляднo свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп. (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Кр. Союза Кредитового. 2468 1-10

Студентські справи.

До відома цілого загалу українського Студентства.

Супроти безперестанного напливу студентства з західних земель України в поодинокі університетські центри середньої Европи, подається до загального відома, що уділювання допомог чи то періодичних чи постійних в Ч. С. Р. як і иншіх краях новоприбуваючим здержано. Студентські організації їзза фінансової кризи не в силі забезпечити матеріяльно навіть тих товаришів, що перебувають на еміграції вже від довшого часу. Тому товариші, що прибувають тепер з краю не можуть на ніякі допомоги числити.

За Економічний Відділ Цвзуза:

Дяків Олекса голова. *Тютюнник Микола* розпр. реф.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — !

З судової салі.

Михайло Яцків перед польським судом.

Дня 9. ц. м. перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти Михайла Яцкова з причини статті в „Рідним Краю" з 12. грудня 1922 р. п. з. „Допись. Трудотицька господарка народним майном", в котрій обвинувачений кинув клевету на адресу о. пралата Куницького, закидуючи йому неправне користування спадщиною покійного о. Фолиса в Скнилові.

Після заприсяження суддів присяглих, на лаві обвинуваченых засів нещасний б. український письменник Яцків.

Прочитано акт обвинувачення і висше згадану статтю „Рідного Краю". Оборонець М. Яцкова, д-р Гологурскі предчуваючи компромітацію свого клієнта, поставив внесок перервати розправу в ціли зложення декларації, в якій М. Яцків мав би відкликати всю клевету на адресу о. Куницького. Після перерви о. Куницькому предложено деклярацію такого змісту:

„заявляю, що стаття в „Рідним Краю" з дня 12. грудня 1922 р. була поміщена на основі ложних інформацій, поданих третою особою і відкликую поміщені закиди на адресу о. Куницького — М. Яцків."

Друга заява о. пралата Куницького устилізована судіями присяглими мала такий зміст:

„Заяву п. М. Яцкова приймаю до відома, а уважаючи М. Я. людиною чесною, відступаю від обвинувачення."

О. пралат Куницький не згодився підписати заяви, особливо ізза слів „уважаючи М. Яцкова людиною чесною". З приводу того декларація перепала і розправу продовжувано дальше.

Михайло Яцків у своїх зізнаннях покликується на кривди, які терпів з боку українського громадянства і заявляє, що він, „людина вразлива на людське горе, уважав своїм обовязком стати в обороні сиріт на його думку покривджених о. Куницьким та помістити названу статтю. Обвинувачений признається, що до о. пралата Куницького відносився все прихильно і навіть „боронив" його в „Рідним Краю" перед „закидами" „Громадського Вістника". Обвинувачений піддержує свої закиди в справі майна о. Фолиса і на ствердження їх правдивости покликає нових свідків.

Оборонець д-р Глушкевич покликає нових свідків на заперечення закидів М. Яцкова, між ними о. Тита Войнаровського.

Розправу відложено.

Курс грошей.

Львів, 9. червня.

Дол. амер. 70.000—00.000, дрібні 63.800—64.000, дол. канад. 66.500 — 00.000, дрібні 61.500—61.800, нім. марки 50 тис. 0·86—0·90, 10 тис. 0·90—0·92, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·40, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·92. сотки дрібні 1·90—2·10, леї 300—00,0 дрібні 275—000, кор. чеські 2900—0000, дрібні 19800—0000. Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3300—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·82—0·83, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 3850—4000, фунти стерл. 270—27.5000 франки швайц. 12.500—00.000. Рублі 5-сотки 6—0.00, звич. сотки 7.10—7.30, думські тис. 20—24, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 300—000000, 20 франк. 285—000000, 20 мар. 320—000000, 10 рубл. 370—000000, дол. 58000—59000

Срібло: Кор. австр. 4500—0000, 5 кор. 22600—22800. фльорени 11200—00000, рублі 18000—00000, копійки 71—73, леї 4250—4300.

ГУРТІВНИЙ СКЛАД ЗАЛІЗА та всіляких залізних товарів
фірми ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ, у Львові, Сонїшна 47. Тел. 379.

2420 1—1 поручає свої великі запаси

КІС і СЕРПІВ з першорядних стирійських фабрик у всіх істнуючих марках і величинах по найнищих цінах. — —

ОПОВІСТКИ.

За оповіщення Редакція не відповідає.

Кандидатам торговельчих шкіл до відома. Доси можна було доступити до двоклясової торговельної школи також на основі вступного іспиту. Від шк. р. 1923|24. до І. кл. торгов. школи вільно буде приймати тільки тих, що покінчили 3. кл. середної школи або 7 кл. всенародної школи, радимо тому тим, що тих условій не мають а до торговельної школи вписатися бажають, щоби здавали приватний іспит з 7-ої кл. всенародної школи. Такий іспит можна здавати в кождій 7-клясовій школі.

Для членів „Українського Технічного Товариства у Львові. В середу 13. червня ц. р. о год. 7. вечером в льокали Товариства Ринок ч. 10. II. відбудуться членські сходини в справі обговорення резолюцій зїзду. Численна присутність конечна. — *Видїл.* 3486 1-1

З приватної української кодукаційної гімназії з правом приявности в Яворові. Вступні іспити до класи I. відбудуться 28. або 30. червня о год. 8. рано все в однім дни. Вступні іспити до клас II—VII. відбудуться 27. червня письменна часть, а 28. устна. Зголошуватися раньше можна письменно. Вписи до всіх клас 28. і 30. червня. — ДИРЕКЦІЯ. 2458 3—3

Управа 7. кл. дівочої школи ім. Шевченка у Львові повідомляє отсим, що вступні іспити зі VII. кл. відбувати-сяуть в днях 15. і 16. червня. Закінчення шкільного року 30. червня. Тогож дня розпічнуться вступні іспити до всіх инших клас, від II-ої включно. До іспиту треба предложити метрику і послїдне шкільне свідоцтво. Вписи до всіх клас в тім самім речинци, що й в школах державних. При вписах належить предложити крім вище наведених документів ще й посвідку щеплення віспи. 2478 2—2

На „Рідну Школу" зложили в мп: Збірка О. Дороша Слобідка 108.300, о. М. Дмитерко 30.000, зб. на похороні бл. п. о. декана І. Рудницького в Торськім 133.100, аматор. Круж. при чит. „Просвіти" в Лозівці п. Збараж з вистави „Борці за мрії" 200.000, гості на весілю П. М. Кнея в Деревичу к. Бродків 60.000, П. Сеницьова Антонія, 1 прц. платні від Хв. Учит. Збору Перемишлянського повіту 300.000, з нагоди поминок у п. М. Бродюка в Корчині зложили гості 46.000, Попович Зенон, Бєч 50.250, з нагоди ювілею о. А. Стефановича. Всім Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т. IX

Дрібні оголошення.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА! КОЛПАКИ на складі з добрих і витревалих матеріялів, віденського моделю та викінчення робить і висилає за поспілатою по цінах від 30—80.000 мп. українська кравецька робітня МИХАЙЛА СТЕЦЯ, ЛЬВІВ, ЗЕЛЕНА 31. При замовленню післати міру. Виготовляю також на замовлення реверенди, папістики, плащі і футра. 2496 1 5

БОГОСЛОВ IV. р. шукає лекції на час ферій. Зголошення устні або письменні з поданням докладних условій слати до кінця червня на адресу: Львів, Коперника 36, Олексія Фелїр. 2495 1—1

КУЖОК УПТ. в Городку Ягайлонськім пошукує урядника Р. Школи з організаційним талаком, евентуальне заняття також в „Просвіті" та кооперативі. Платня після умови. Письменні зголошення до 30. червня ц. р. на руки о. д-ра Цегельського голови Кружка в Городку Ягайл. 2480 1—1

ПОШУКУЮ жінки багатої середних літ, со їдної господині що знавибої кухні ним господарством, Василь Наталь'ський, Дрогобич, ул. Юра 37 2470 1—2

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри, ФІРАНки, портіри, хідники, дивани, лїволеум, капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшім виборі поручає Е. Кізлакс і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 2—8

ПРИЙМУ літників в околиці над Дністром. Відомість в Адміністрації під „Дністер". 2473 2—2

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент ватованого поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 7-30

ТАТРИ, машини до обробления дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машины, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 27—30

АБІТУРІЄНТКА учительської семінарії, обійме лекцію на час вакацій. Зголошення письменні з поданням вимог по адресі: Маліїське Тов-о Молоді. Львів, Коперника 36. 2463 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2492 веде головно 1—16

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

АДВОКАТ

Д-р Волод. Електорович

отворив адвокатську канцелярію

в Чорткові

і веде її спільно з адвокатом д-ром

2446 Горбачевським. 3—3

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар „Народної Лічниці" ординує в очних

2308 недугах 0—10

ЛЬВІВ, вул. Ягайлонська ч. 20.

2491 1—6 ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоссевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Мотори ропні оказійно до продажі 6, 10, 20, 16, 20, 30 НР. Вальці, Каспри, Камінна „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ. БАТОРІЯ 4. 2461 2—10

Хлопця або дівчини

до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адміністрації „Діла".

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 389 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. а двократною поруною. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і вспоминаємо їх отсим, щоби в принесінім часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2481 4—10

Ширіть наш часопис!

Перльмуттева УЛЬТРАМАРІНА

є найліпшою і найзидатнійшою фарбою до білля, вапна і до малерських цілей —

К. ПЕРЛЬМУТТЕР

ЛЬВІВ і в ЗНЕСІННЮ коло ЛЬВОВА.

2497 **Бюро: вул. Сонїшна 26.** 1-10

Позір Коломийщина!!

Дня 17. червня 1923. о год. 3. по пол. в салі Каси Щадничої в Коломиї відбудеться заходом Філії „Просвіти" в Коломиї

ПОПУЛЯРНИЙ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

2494 1—2

Згідно з рішенням послідних Загальних Зборів і по думці закона з 11. XII. 1920. ч. 111. В. З. Р. П. відбудуться в **четвер. дня 28. червня 1923. о год. 10. перед полудном** в салі Т-ва „Поміч" в Городку Ягайлонськім (Ринок)

Надзвичайні Загальні Збори

Т-ва взаїмн. кред. „ПОМІЧ"

стов. зар. з обм. пор. в ГОРОДКУ ЯГАЙЛ.

зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.
2) Зміна статута від §§ 1—39.
3) Справа злуки Тов-а „Поміч" з Тов. „Українська Торговля" в Городку Ягайл.
4) Вибір цілої Надзірної Ради.
5) Затвердження вибору членів Дирекції, доконаного новою Надз. Радою.
6) Внесення.

2487 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

Надзвичайні Загальні Збори

Тов-а „Українська Торговля"

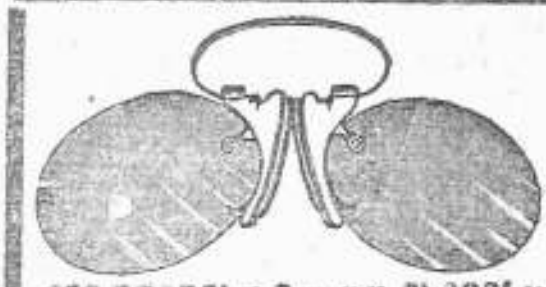
стов. зар. з обм. пор.

в Городку Ягайлонськім

відбудуться **в четвер, дня 28 червня 1923. о год. 10. перед полуднем** в салі Т-ва „Поміч" в Городку Ягайл. (Ринок) зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.
2) Справа злуки Тов. „Українська Торговля" з Тов. взаїмн. кред. „Поміч" в Городку Ягайл.
3) Вибір нової Надзірної Ради.
4) Затвердження вибору членів Дирекції.
5) Внесення.

2488 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

від найдешевших до найдорощих у сих годах. **Сила** Цайсса, Буша, Герца,

ЛЬОРНЕТКИ

ЛЕВ АПТЕЛЬ і Сна :: У ЛЬВОВІ :: Ле' онів 1.

Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 5-50

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 55 (9.936). Львів, середа 13. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в ираю 15000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Заява Народнього Комітету.

I. Супроти поширювання польськими, комуністичними, москвофільськими й демагогічними українськими газетами всяких інтерпретацій, ревеляцій та інформацій про мнимі „угодові", ба навіть „хрунівські" чи то „зрадницькі" настрої, змагання й заходи Народнього Комітету, Народнього Зїзду і взагалі Української Народньої Трудової Партії, — Народній Комітет стверджує, що це все — самі безпідставні й перфідні сплетні, видумки, підозріння, наклепи й інсинуації, яких метою: викликати в українськім народі недовіря до Народнього Комітету та ослабити Українську Народню Трудову Партію в користь комуністів, москвофілів і демагогічних українських груп та фракцій усякої масти з одного боку, та ще більше в користь польських кольонізаторів з другого — і тому Народній Комітет взиває своїх сторонників і ціле українське громадянство берегтися перед наслідками цеї перфідної роботи.

II. Всупереч софістичним і демагогічним інсинуаціям політичних і партійних противників, а згідно з ухваленими Народнім Зїздом резолюціями — Народній Комітет стверджує, що змагання до обєднання всіх українських земель, які найшлися тепер під владою Польщі, в одноцільну правно-політичну територію та до здобуття для цеї території повної національно-територіяльної автономії — ні трохи не противиться українській національній державницькій і самостійницькій ідеї, але навпаки є її потвердженням і проявою, тим більше тепер, після рішення Ради Амбасадорів з 14. березня 1923, коли нема ніякої оправданої причини відокремлювати Сх. Галичину від цілої української нації в справі її визвольних змагань.

III. Народній Комітет вповні солідаризується з резолюціями Народнього Зїзду Холмщини з 28. травня 1923 і з заявою посла Самійла Підгірського, зложеною 2. червня 1923 в польськім соймі від імени Українського Парляментарного Клюбу, та стверджує з вдоволенням, що обі ці енунціяції покриваються з резолюціями, ухваленими Народнім Зїздом 21. травня 1923.

У Львові, 9. червня 1923.

За Народній Комітет:

Д-р Володимир Охримович
голова,

Д-р Володимир Бачинський, *Гриць Терешаковець*
заступники голови,

Д-р А. Говикович — генер. секретар.
Ф. Федорців — заст. ген. секретаря.

Після державного перевороту в Болгарії

Відень. „Н. Вр. Тгг." з Ніша: Болгарський переворот був приготовлений на кінець червня. Одиаче Македонський комітет рішив прискорити переворот, бо дізнався, що Стамболійський організує велику маніфестацію мужиків у Софії в половині місяця.

Становище держав до подій в Болгарії.

Відень. „Н. фр. Пр." з Білгорода: 11. ц. м. відбулася тут нарада послів загр. держав, акредитованих югославянським правительством, для засягнення інформацій про становище югославянського правительства у болгарській справі. Представникам М. Антанти звернено увагу зі сторони правительства на небезпеку дальшого зоруження Болгарії, котра покликає резерви. З добре поінформованої сторони зачувати, що представники держав М. Антанти мають поробити в Льондоні, Римі, Брукселі заходи для звернення уваги на положення.

Становище Югославії до подій в Болгарії.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Білгорода: Кабінет відбув 10. ц. м. 2 год. нараду в звязи з подіями в Софії. Правительство привязує велику вагу до цих подій з огляду на міжнар. комплікації. Обставина, що про долю Стамболійського ніщо не відомо, на думку правительства є затрівожуюча. В Білгороді побоюються вибуху домашньої війни в Софії. Правительство стоїть на становищі невтручання у внутрішні справи Болгарії, поки не буде нарушено договору в Ней. Инше, чи югославянське правительство признає болгарський переворот, що на думку югославянських кол перешкоджує консолідації взаємин на Балкані.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Білгорода: Зачувати, що правительство поробило зарядження для охорони границі перед евент. нападами болгарських відділів, бо є думки, що договір заключений в Ніші тепер стався безпредметовий. Згідно зі звітом міністра військових справ, граничні війська скріплено і границя доволі забезпечена.

Льондонські наради в справі репарацій.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льондона: Заповіджена на 11. ц. м. кабінетна рада і конференція Керзона з амбасадорами союзних держав матиме рішаюче значіння для найблизших заходів у справі репарацій і уложення англійсько-французьких взаємин.

Льондон. Французький амбасадор Сент Олер представив Керзонови погляди Поанкаре на справу відповідного для Німеччини репар. питання.

Америка в справі репарацій.

Льондон. Вашінґтонський кореспонд. „Таймс-ів" звідомляє, що американське правительство рішило держатися оподалік від репар. питання, бо сподіється, що прийдуть окремішні договори, на грецький зразок.

ПРИЛЮДНІ ВПРАВИ і ФЕСТИН

:: СОКОЛА-БАТЬКА ::

17. ЧЕРВНЯ (НЕДІЛЯ) 1923

Львів, 12. червня 1923.

В напруженій атмосфері. По запевненнях хіенської преси в Польщі після обняття влади правим кабінетом мали наступити мир, спокій й лад; польська людність, яка тільки й чекала приходу до влади уряду польської „більшости", коли цей факт стався, мала з полекшенням відітхнути й з подвоєною енергією спільно і дружно приступити до праці над скріпленьям Najjaśniejszej Rzeczy Pospolitej.

Так мало статись. Але невблагана дійсність й на цей раз завела й розбила надії хіенсько-пястівського табору. Замість сподіваного миру й спокою являємось ми свідками що далі зростаючого в Польщі загострення міжпартійних відносин, все більшого напруження атмосфери.

Відносини між правицею й лівицею напружуються що далі все більше й більше. Перебіг останнього соймового засідання, тон провідних партійних органів за останні дні вказують ясно й недвозначно, що взаїмні партійні антагоніями дійшли до тої степені, коли якийсь компроміс між ними найти являється річю дуже важкою, коли взагалі не цілком безнадійною.

Надзвичайно характеристичним й вартим особливої уваги являється той факт, що кожен з борючихся таборів обвинувачує другий в ведении певної закулісової нелегальної роботи, в утворенні бойових нелегальних організацій, які збудовані на військовий зразок й які розпоряджають зброєю.

Міжпартійне загострення відносин досягло тої степені, що воно захопило в значній мірі й польську армію. Кампанія, розпочата „Polsk-ою Zbroją ою" з приводу уступлення Пілсудского знайшла піддержку серед певної, досить значної частини старшинського складу. Частина польського старшинства переводить зараз організовано чинну боротьбу з усіма тими, що виступають проти Пілсудского. І побиття хіенського посла Стронського є лише одним з найбільш ефектних моментів у всій цій кампанії, в цілій серії побить, які організують зараз старшини, прихильники Пілсудского.

Це напруження партійних антагоніямів, яке захоплює навіть озброєну силу держави, не може розуміється, обминути широких народніх мас. Робота, яку за останній час розпочали в масах ліві партії під крайне демагогічними гаслами, не може там не знайти свойого відгуку. А зріст дорожнечі й економічна розруха, яка неминуче мусить зростись в звязку з теперішнім шаленим спадком польської марки, для цього відгуку утворюють дуже сприятливий ґрунт.

Всі ці дані промовляють за те, що Польща стоїть на передодні важних внутрішніх ускладнень.

З цими можливостями мусять виразно числитися всі національні меншости, які знаходяться тепер під владою Польщі. В першу чергу мусимо цей факт взяти під розвагу ми, Українці західних українських земель. Належиться нам доложить всіх зусиль, щоби в момент кризи яка наближається, ми виступили як активна величина, свідома своїх завдань й своєї цілі. Позвіні ми подбати про те, щоби та ситуація, яка утворюється в Польщі, була використана в наших національних інтересах.

Пр. 346/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 42. (9923) з дня 27. травня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „На могилі героїв" в цілости, 2) „Народний Зїзд" в уступах між словами а) протестує і словами переходжено, б) Народний Зїзд протестує проти — в тлумачення, ц) в уступі від слів, д) Народний Зїзд до слів „напрямку", е) в ступах між словами „становище" і „докопання", е) в уступах між словами „вказує" і „не важка", ф) в уступі від слів „І) Народний Зїзд" до слів „преса", 3) „В пошукуванню за Українським Університетом", а) в уступі від слів „та факт" до переслідується містить в собі єство проступку ad 2 а, б, ц, д, е, ф, 3 а) злочину з § 65 з закону карного ad 1 проступку з § 305 закону карного узнав доконану 26. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав на думці § 493 пр. кар. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторові тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, в іменю засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 29. травня 1923

(Підпис нечитний.)

Лист з Америки.

(Розвиток Українського Народнього Союза. — Полис української дітвори. — Організація української молоді. — Український Національний Хор О. Кошиця. Приїзд Миколи Залізняка до Ню Йорку).

Ню-Йорк, в травні 1923.

Цей 1923 рік добре зачався для Українського Народнього Союза.

В січні ц. р. приступило до У. Н. Союза 410 нових членів, а в лютім ц. р. вже майже двічі стільки, так, що за перших два місяці ц. р. приступило 1.188 нових членів. Нині число обезпечених в У. Н. Союзі, виносить понад 20.000.

Як так зріст У. Н. Союза піде дальше скорою ходою то наша Організація вступить в 1924-ий рік з більшими силами і піде дальше певним шляхом для добра своїх членів та всеї української нації. Майно У. Н. Союза також скоро зростає. В минулому 1922 р. прибуло до фондів У. Н. Союза понад 120.000 дол.

Самий посмертний фонд У. Н. Союза нині перейшов суму пів міл. дол., а резервовий фонд перевищає суму 175.000 дол. Весь маєток У. Н. Союза тепер виносить до мільона дол. Ці числа вказують наглядно, якою прискіпеною ходою йде організаційний рух поміж нашими земляками. Вони починають розуміти вагу власної організації та ставлять її на щораз міцнійших основах ідейного й матеріяльного характеру.

Приємно стверджувати не тільки здорові прояви життя старшого українського громадянства в Америці, але й у ще більшій мірі діяльність молодшого й наймолодшого нашого покоління. І так з кінцем квітня відбувся попис української дітвори у великій салі Народнього Дому в Ню-Йорку. Попис молоденьких школярів і школярок з успіхів в науці музики, співу, танцю і драматичного вишколу.

Бо нюйорська українська громада (громада Великого Ню-Йорку, крім Бруклина) має тепер 12 українських шкіл для шкільної дітвори, що днем ходить до американських шкіл. З того 8 народніх шкіл, де дітвора вчиться української грамоти й історії, а прочі, це: школа музики, співу, танцю і драматична. Всі ці школи вечірні, отже дітвора приходить на науку вже по науці в школах американських, а проте вона так пильно прикладається до науки, що дійсно мала чим пописатись. У попису брали участь діти у віці від 5 до 10, 12 літ. Українська дітвора з усього Ню-Йорку зібралась одною великою діточою громадою. Хто знає, чи се не буде в їх життю колись найкращий спомин, який не дасть їм забути рідної нації?

Наперед був попис української діточої орхестри під проводом учителя музики А. Гуньки. Орхестра велика, біля 40 хлопців і дівчат.

Були відтак продукції ще більшого діточого хору. Потім слідували пописи української школи танців. Та найважнійшою річю і дійсною новістю на українській сцені — було американське представлення української дітвори. Представлення (минстрел шов) вивчив українську дітвору Американець проф. Волтер Раксбері. Ся точка, яка була найдовшою і була переплітана жартами хлопців на сцені, перебраних за Негрів, викликала багато сердечного сміху й гордістю наповнили батьків, що виховують дітей в українському дусі та не забувають прищіплювати їм те добре, що має американська культура.

За те дуже прикро зазначити, що досить мало уваги зверталось досі на організування української молоді, а наслідок такий, що всі культурні сили, які виховуються в американських школах, майже зовсім затрачують національну свідомість. Не стане добрими Американцями, а набирає спеціяльного вигляду европейської „золотої молоді", яка весь свій час і гроші тратить лиш на забави і в тім бачить одинокий ціль життя.

Щоби запобігти цьому і задержати молодих культурних робітників для свого народу, основуються у нас помалу товариства молоді, які ставлять собі за першу ціль національне освідомлення своїх членів і культурно-просвітну працю серед свого народу. Такі кружки істнують вже в Шикаго і в Ню Йорку, а в послідмім часі заснувався кружок у Філядельфії під назвою Українська Академічна Громада. Ця остання організація поклала собі виразною метою гуртування всеї української молоді для спільної праці в напрямку національнім, культурнім та соціяльнім; нести матеріяльну допомогу студіюючій молоді, та обзнайомлювати чужу молодіж із змаганнями українського народу.

Американські українські газети кличуть до інтензивної організації української молоді, яка повинна мати вплив на старше громадянство, яке чисто розбиває і марнує свої сили на безпродуктивну партійну гризню.

Спочатку травня ц. р. улядило нюйорське українське тов-о Жіноча Громада вечерю в Народньому Домі в честь У. Н. Хору, перед його виїздом в далеку дорогу в Південну Америку. Зібрались хористи і хористки під проводом Кошиця і значне число запрошених гостей з Ню Йорку й околиці.

Український Нац. Хор О. Кошиця виїхав зараз після згаданого прощання до столиці Аргентини, Буенос Айрес, де У. Н. Хор осяде на довший час і буде давати концерти.

У. Н. Хор має бути лише в Аргентині протягом 4 місяців. В половині вересня має виїхати і знову вернутися до Злучених Держав на нову кількамісячну артистичну об'їздку на Захід. Перший концерт по поверотї з Південної Америки має бути в Ню-Йорку дня 3-го жовтня с. р. — В цих днях приїхав з Европи до Злучених Держав д. Микола Залізняк, заступник голови Українського Товариства Ліги Народів зі спеціяльними уповноваженнями від того Т-ва і від Бюра Інтернаціональної Унії Товариств Ліги Народів в Брукселі і заступник голови Українського Національного Союза, міжпартійної організації придніпрянських Українців в Европі. Газети подають з цієї нагоди біографію М. Залізняка, витають його на американській землі та зазначують, що М. Залізняк приїхав до Америки з метою спопуляризувати справу Українського Товариства Ліги Народів та основати його філії в Злучених Державах і в Канаді.

Нп. М-ий.

907 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
повернув адвокатську канцелярію з **Підгайець до Львова** і веде її при ул. Косцюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Э Волині та Холмщини.

Натравлювання проти Українців.

21. травня в Холмі відбулось зібрання місцевих Поляків, на якому після численних промов внесено слідуючі резолюції:

1) Істнуюча в Холмі кілька літ українська газета „Наше Життя" своїм протипольським напрямком й методами, прямуючими до порушення спокою на холмській землі, не може бути терпима польською людністю. Через те висловлюється одобрення п. старості холмському на конфіскату останнього Ч. 21. тої газети й одночасно звертається до п. Воєводи люблинського, щоб та конфіската була затримана в органі той, як порушуючий спокій в Холмщині й ведучий виразну боротьбу з польською державністю, щоб був завішений.

1) Певні течії українські, будучи на послугах Берліну й Москви прагнуть з Холма утворити центр своєї антіпольської пропаганди й в тій ціли організують тут зїзди, ранійше українських учителів, а тепер дня 28. V. наважуються скликати якийсь зїзд всеукраїнський.

Зібрані протестують проти таких стремлінь українських й просять п. люблинського Воєводу про заборону того зїзду, котрий міг би стати приводом небажаного тертя між місцевою людністю й зайдами, агітаторами з Берліна й Москви.

Становище Франції до нової німецької ноти.

Офіціяльний погляд.

„Temps" поміщує вступну статтю, в якій зясовує становище французького уряду до нової німецької ноти. Ходять поголоски, що автором статті є сам Поанкаре.

Стаття має виразну тенденцію приєднати Англію й Італію для французького становища в справі репарацій. Автор статті підкреслює необхідність припинення пасивного спротиву. З боку Німеччини і доказує що справи репарації не може вирішити міжнародня конференція. Франція не може також продовжувати безконечних переговорів, так як цего бажає Німеччина.

Франція не вдоволена також німецькими пропозиціями в справі гарантій і домагається і дальше виповнення 240 точки версайльського договору.

Голоси преси.

Нову німецьку ноту коментує французька преса в той спосіб, що на загал уважає ноту за можливу стати основою переговорів: „Echo de Paris" пише, що Поанкаре міг би ноту відкинути але з ріжних причин він цього не зробить. „Journal" пише, що останні німецькі пропозиції так само нікого не вдоволяють, як і попередні. „Matin" пише, що німецький уряд думає продовжувати політ. Кука. „Petit Journal" пише, що остання нота являється значним поступом у вирішенню справи репарацій і що пропозиції надаються до дискусії.

Після перевороту в Болгарії.

Із Софії доносять, що переворот в Болгарії доконано безкровно. Революціонери всіми силами намагаються здавити анархію і задержати лад і порядок та недопустити до виступів партії Стамбулійського. Арештованих б. міністрів поставлено перед суд. Болгарська преса пише, що новий уряд стоїть на становищі широких демократичних прав народу а його метою буде мир і лад в Болгарії.

Революційна болгарська армія після перевороту замкнула кордони Болгарії. Ходять поголоски про частинну мобілізацію. Румунська преса подає, що ініціятива перевороту походила з відома і за згодою короля Бориса. Вечером 10 ц. м. появився в Софії королівський декрет, силою якого собрание розвязано.

„N. fr. Presse" доносить, що новий президент болгарських міністрів Олександер Занков є бувшим ректором університету. Колись він був приятелем Стамбулійського а підчас війни він укривався від переслідувань уряду Стамбулійського. Занков належить також до прихильників короля Бориса.

Критичне становище в Льозанні.

Три союзницькі делегати: сер Рамболд, генерал Пеллє і Мотяня, відбули нараду, на якій ствердили, що інструкції союзних держав не дозволяють дальших уступок. Після наради поширились поголоски про недалеке зірвання конференції. В неділю мало відбутися надзвичайне засідання союзницьких делегатів. „N. fr. Pr." подає, що Ісмет паша мав розмову з заступниками Румунії і Сербії, в якій він торкнувся критичної стадії конференції та просив вплинути на союзні держави, щоби осягнути порозуміння, на яке моглаб згодитися Туреччина. Румунський і сербський делегати відповіли, що вони можуть тільки передати слова Ісмета паші генералові Пеллє без ніяких коментарів.

З польських справ.

Вітовівців щораз менше.

Сенатор Ст. Новак, як голова „Союза польського учительства народніх шкіл", зложив на руки Вітоса протест проти замірів уряду підпорядкувати шкільництво політичним впливам, та одночасно персонально виступив з клюбу П. С. Л. „Пяст" і приєднався до групи Домбского в характері госпітанта.

Небезпечні статті.

Три опозиційні польські партії („Визволене", П. П. С. і П. С. Л. Домбского) предложили в соймі наглий внесок в справі тенденційних звідомлень офіціяльного ПАТ-а та конфіскати двох чисел соціялістичного варшавського „Glos-y" за критику уряду. Часопис сконфісковано за статті п. н. „Дух Невядомских при кермі держави" та „Щоби оминути конфіскату", поміщену у слідуючім числі. Міністр внутр. справ Кернік, який відповідав на наглий внесок, взяв на себе відповідальність за розпорядження комісаря, і не тільки виправдував його але й заповів, що й на далі будуть приміновати такі засоби проти газет, яких тенденцією є „підривати повагу державної влади в Польщі та авторитет уряду". Кернік заперечив закидам, буцім то президія ради міністрів видала якісь спеціяльні розпорядження щодо зміни характеру інформаційної частини ПАТ-а.

Премєр міністрів і голова політичної партії.

З нагоди иншої газетної конфіскати пос. Путек („Визволене") вніс інтерпеляцію до премера, яким це робом Вітос як премєр дальше стоїть на чолі партії в супереч принципови парляментаризму, який не дозволяє виконувати одночасно такі ріжні обовязки. На цій основі інтерпелянт запевнював, що краківському „Хлопскому Штандар-ови" сталася кривда, бо його сконфісковану статтю п. н. „Precz ze zdrajcą ludu Wirosem", бо там мовсь на увазі не премєра держави тільки голову політичної партії. І як такого можна критикувати його в якій кому до вподоби формі.

Політичні аргументи.

Начального редактора „Rzeczpospolitої" Строньского, хієнського посла, стрінула оноді недрємна пригода. При виході зі сойму приступив до його незнайомий йому один польський поручник і замість представитись, крикнув: „іменую Вас почесним маршалком Польщі" та побив по фізіономії. Товариш по-

шкодованого. Ідейний однодумець, кс. Лютославскі, авкликав поліціянта, перед яким напасник вилєгітимувався: є це б. легіоніст — пілсудчик. Газети подають про масові анальогічні „інциденти", в яких польські офіцири чинно реагують на образливі звороти ріжних осіб на адресу Пілсудского. Соймовий клюб „Хєжи" відбув у цій справі спеціяльне тайне засідання. Явище таких масових побоїв політичних противників є високохарактеристичним для пануючих у Польщі відносин.

Совітська Росія.

Совітська пропаґанда в Азії.

Агенція Райтера подає велику ноту еміра Бухарського до англійського уряду, в якій емір Бухарський скаржиться на совітську пропаганду в центральній Азії і вимагає її припинення. Копії цієї ноти подані Японії, Італії, Зєдиненим Державам, Туреччині, Персії і Лізі Народів. Агенція Райтера зазначує, що мова йде про ту пропаганду, яка являється головним предметом обмірковувань на нарадах льорда Керзона з Красіном.

Настрої на совітському селі.

„За Свободу" подає передрук з „Воронежської комуни", який яскраво характеризує сучасні настрої совітського села: „В острогожському повіті селян хтось лякає скорим поворотом поміщиків. В лисянській волости є сільско-господарський колєктив комуністів, які переселились на колишню поміщицьку землю біля Ново-Михайлівського хутора. У колектива є льокомобіль і всі сільско-господарські знаряддя. Селяне так само хочуть туди переселитися.., але бояться: „що буде з нами, коли землю назад заберуть поміщики".

А деякі селяне Гниловської волости ще до сього часу даремне носять молоко колишньому поміщикові Бабинешеву: „підлещуються на випадок повороту".

В Острогожському і Валуйському повітах поширюють чутки про якийсь „граб-податок", який нібито буде стягатися за розграбування націоналізованих маєтків.

Деякі валуйські селяне навіть довідались точно, скільки мають стягати з їхнього села. Так, кажуть, що хуторові Коновалову доведеться платити за маєток Будберга 80 міліярдів.

Бувають навіть такі розмови: За що ми будемо платити по 70 рублів, говорить один селянин до другого. Ви грабували, ви і платіть.

А в с. Лівни ходить чутка, що всі податки з вагітних жінок будуть стягати в подвійному розмірі.

Промовив до зібраних гостей лише голова Кружка У. П. Т. Гнат Павлюх і в своїй, староством сцензурованій бесіді привітав в першій мірі делєгата Головної Управи У. П. Т., відтак представників всіх місцевих і замісцевих товариства, щирий привіт заложив хресним батькам і поручив їх опіці розпочату будову. В своїй промові представив бесідник історію — мартірольогію наших приватних шкіл У. П. Т. та вказав на щораз більше зрозуміння ідеї „Рідної Школи" українським громадянством всіх верств. Громадяне, які постійно місячно вносили датки й субскрибції зложили протягом року около 50,000.000 мп.

Тому з вірою і самопевністю приступила Старшина кружка до будови дому.

Відтак відчитав голова грамоту, підписану Старшиною і хрестними батьками, та делєгатами товариств.

В часі вмурування грамоти під угольний камінь відспівав хор „Боян" гимн „Боже великий". — Вкінци звернувся голова товариства до всіх присутніх гостей і в палких словах візвав їх, щоби не зважаючи на обмеження і заборони вписалися в пропамятну книгу та зложили свої жертви й показали, що наша „Рідна Школа" піднесеться — не згине.

Присутні гості саяга лавою посунули до пропамятної книги, вписували свої імена, та складали добильні датки.

Вписування тревало до 8. години вечером, останні вистояли пять годин і не відійшли, не зложивши датку на жертівнику „Рідної Школи".

На місци зложено 35 міліонів, датки дальше вливають. Виказ хрестних батьків і всіх жертв появиться небавом в „Ділі". Годиться вкінці завважити, що до посвячення підвалин станулo 9 замісцевих священників. Епископ Хомишин, як звичайно, так і тепер відмовився від участи в народнім святі.

Орґани П. П. С. про український університет у Львові.

Польська соціялістична преса, яка до цеї пори не згадувала ані словом про переслідування українського шкільництва, в останніх часах починає цікавитися цею справою і від час до часу поміщувати статті на згадану тему.

Здаючи собі ясно справу із причин такої наглої зміни у відношенню Пепеесів до справи українського шкільництва, проте поміщуємо статтю органу ППС. „Дзєнік Людови" з дня 11. ц. м. без дальших коментарів. Цей орган пише:

„Українська преса подає нові подробиці про „опіку" львівської поліції над українською молодю, яка вчиться на університетських курсах у Львові. Поліція хоче репресіями здавити голод знання серед української молоді, яка приневолена заспокоювати цей голод нелєгальним шляхом. Українське громадянство яке числить в Польщі понад 6 міліонів осіб, має слушні претенсії до того, щоби уряд нарешті приступив до сповнення своїх обовязків супроти Українців, які платять податки і подбав для них про університет, тим більше, що зріст націоналістичних течій на польських університетах замкнув на довгі роки брами до тих університетів для українського студентства. Куратория українського університету (з конечности тайного), звернулася до польського уряду з пропозицією о удержавлення українського університету і предложила в тій справі соймови проєкт. А тимчасом поліція, голодна на лаври, уладжує лови на студентів і професорів, та здобуває смутну славу не лиш для себе, але і для суспільности, що такі речі толєрує.

Минулої середи підчас таких ловів українські студенти відфотографували ту справді історичну сцену з професорами, студентами і цілою громадою поліціянтів на вічну памятку. Відбитки тих фотографій підуть в широкий світ і Польща мусить поважно стидатися тих метод, які пятновано колись, як розходилось о нашу шкуру. Українці є так певні своєї слушної справи, що в присутности поліції заповіли день, годину і місце чергових викладів. Польський уряд повинен занятн, як найприхильнійше становище в справі університету, Пястовці, як Вітос, Бриль, Навроцкі, Островскі і инші, вибрані до сойму голосами українських селян, яким обіцювано підчас виборів золоті грушки на вербі і „братню любов". Тепер пора витягнути консекавенції."

Свято „Рідної Школи" в Станиславові.

В неділю дня 3. червня 1923 р. відбулося в Станиславові свято посвячення і заложення угольного каменя під будову дому „Рідної Школи". Свято вийшло величаво. Вже о год. 3. заповнилася площа будови так, що спізнені гості мусіли занятн сусідні городи і подвіря. Сотки селян з дооколичних сіл прибули. Українці-вояки з польського війська, які служать в Станиславові, прибули рівно чисельно на це свято, однак з наказу місцевого командування мусіли з болем серця залишити майдан; після посвячення вертали вони поодиноко і вписували свої імена в пропамятну книгу і складали свою жовнярську лепту на „Рідну Школу". Перед самим посвяченням прибули на призначені місця удекоровані відзнакою „фундатор Рідної Школи" хресні батьки початої будови. Представники 20 товариств і сотка хресних матерей і батьків, які зложили крижми по 250.000 і більше марок, заняли почесні місця. Явилися представники селянства, робітництва, міщанства, та поважне число інтелігенції.

На місце посвячення явився представник місцевого староства, щоби допильнувати розпорядження місцевого староства. Ці розпорядження старости були для товариства дуже болючі. Заборонено о. Фіголеви як священникови промовити до зібраного народу й молоді шкіл У. П. Т. Делєгатови Головної Управи У. П. Т. зі Львова проф. Ом. Терлецькому замкнено уста і він міг лише мовчки схилити голову перед народом і привітати його мовчки від Головної Управи У. П. Т. при так гарному ділі. Очевидно відпав привіт і маленької дитини-ученика „Рідної Школи".

НОВИНКИ.

— **Коли це у нас переведеться?** До українських паралєльних кляс в Кутах приділено гр. кат. учителя Антона Мітренгу, який на жаль, остентаційно сторонить від всього що українське. Не належить ні до одного українського Т-ва, навіть до „Взаїмної Помочи учителів". За те бере живу участь у всіх польських обходах як „3. Мая", на яке підготовляв співи; є членом польської організації учич. „Огніско", ходить на польські балі, до польського „Касина" і т. д. Коли українське громадянство Кут спромоглось на святкування роковин смерти Т. Шевченка — він відказався від участи в хорі, натомість виставі польської штуки посвячує весь час. Чи не буде це четвертий народній учитель з Косівщини, який в короткі перейде на польське? І коли це у нас переведеться?

— **II. Концерт Р. Любінецького** у Львові не відбудеться. Зворот грошей за розпродані білєти в книгарні „Шевченка" в четвер і пятницю с. т. Невідібрані гроші підуть на фонд будови дому українських техніків у Львові.

— **Ґрунтовий податок.** У польськім соймі прийнято в третім читанню ґрунтовий податок, перевівши деякі зміни в законопроєкті. Прийнято поправку, щоби при податку до 400.000 мп. зменшити множник 100 на 80. Так само прийнято одну резолюцію, яка кличе уряд до внесення законопроєкту про введення катастру в б. Конґресівці та про ревізію катастру в б. дільницях Німеччини й Австрії. Рішено анулювати земельні борги власників менше 30-ти моргів землі, котрі були гостро пошкодовані війною або стихійними нещастями.

— **З театру. Бенефіс Олександри Загарова.** Дня 14. ц. м. в четвер театр „Бесіди" виставить пєсу Дагни Пшебишевської „Гріх" і жарт на одну дію Антона Чехова „Ювилей". Вистава призначена як бенефіс режісера О. Загарова.

— **З театральних справ.** Головна Рада Союза діячів українського театрального мистецтва у Львові з днем 1. червня 1923. перебрала від п. Когутяка театр під свою управу і веде його на власний рахунок. Артистичний провід театру спочиває в руках відомого артиста п. Миколи Бенцаля. Головна Рада Діячів українського театрального мистецтва переводить реєстрацію безробітних артистів. Зголошення з 1 фотографією, коротким описом своєї сценічної праці і почт. значком на 500 мп. надсилати на руки голови Союза: д-ра Нички Гриця, Львів, Турецька 2/II. п.

— **Концерт в честь Карла Маркса у Львові.** Заходами українського робітничого Т-ва „Воля" і за стараннем групи студентів соціялістів дня 10. ц. м. в салі Лисенка у Львові відбувся концерт в честь Карла Маркса, з нагоди 40 літних роковин його смерти.

— **Авраменко на Волині.** Відомий виконавець національних українських танців Авраменко після успішного турне на Волині повертає на гостинні виступи до Львова, а відтак виїзджає за кордон, де має намір виступати на европейських сценах з українськими танцями.

— **Страшний град на В. Україні.** Совітська преса доносить, що на Великій Україні упав страшний град, який знищив 68.000 десятин засівів. Найбільше потерпіла губернія київська, подільська і катеринославська.

— **Екзекуція в Познані.** В Познані розстріляно Антона Собчака, засудженого на кару смерти за злочин вимордування цілої родини в цілях рабункових.

— **Гонять їх з Німеччини.** До Польщі щоденно прибувають нові транспорти польських робітників прогнаних німецьким урядом з Німеччини. Робітники нарікають на переслідування Поляків у Німеччині.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Красвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Хлібоїди „орґанізуються".

Нам пишуть: На днях заїхав до Коломиї цілий штаб хлібоїдів і відбулася нарада із славетним Даниловичем, на якій вирішено видавати свій часопис для „оборони власних інтересів". Тому, що Залуцький одержаний від Сікорского видавничий фонд уже пропив, постановили хлібоїди видавати не щоденник, а тижневик за підмогою „Пяста". З тісю метою видобули з під землі цілу серію ріжних типів, із яких утворено редакцію й адміністрацію. З Галичан до співучасти не могли нікого заманити, отже цілий персонал складається з калішських петлюрівців і Буковинців. Начальним редактором — придніпрянець Яким Христич, а співробітничають: Буковинець Пігуляк, редактор б. „Радикального Голосу" Іван Стовпюк і придніпр. Мельник. Адміністратором Буковинець Володимир Розвадовський. Гроші від Ількова вже прийшли і тижневик друкується. Перше число мало би появитися в неділю в накладі 15 тисяч примірників. Назва газети „Право Народу".

Місячна платня редакторів від 2 до 5 мілїонів. Друкарню заплачено з гори за цілий місяць. Підписує газету друкар Кісілевскі, Поляк, який говорить публично, що робить це „з патріотизму і в інтересі держави". Він каже, що часопис виходитиме тільки місяць. Є чутки, що крім „Права Народу" хлібоїди рівночасно видаватимуть ще якусь другу газетку. Загально сподіються, що сей рішучий і проворний „народ" завзято обстоюватиме своє „право".

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В д Головної Управи У. П. Т. Абсольвенти фільозофічного Виділу, що намірюють з початком р. шк. 1923/24 обняти науку в приватних українських гімназіях УПТ зволять прислати негайно до Головної Управи (Львів, Ринок 10) свої належно остемпьовані документи в оригіналі або в нотаріяльнім відписі, щоб після нових їших міністерських вимог можна було внести перед кінцем біж. місяця подання до Міністерства В. і П. о дозвіл на навчання для них чи то в державних чи приватних середних школах. — Львів 11. червня 1923. — Голова *Гладишовський*. *Яцкевич*, секретар. IX 1—2

Від управи прив. дів. гімназії У. П. Т. з правом громадности в Тернополі: Вступні іспити до І. кл. відбудуться 25. червня, до кляс II—IV. 26 червня. Зголошення з документами приймається до 24. червня. *Дирекція прив. дів. гімназії У. П. Т. в Тернополі.* 2505 1—3

Управа приватної гімназії ім. Тараса Шевченка в Городенці наділеної правом громадности подає до відома, що вступні іспити до І. класи відбудуться перед феріями в днях 28—30 червня. До того треба принести метрику і свідоцтво пильнім вісім. Вписи і вступні іспити до клас II—IV. відбудуться в тім самім реченні. 2499 1—3

Лев Рудницький, управитель.

Дрібні оголошення.

ПАННОЧКА, Українка, студентка музики у Відні, яка володіє вправно німецькою і французькою мовою пошукує місця на літні ферії на протяг 2 - 3 місяців. Може уділяти якийсь фортепіяну або скрипок. Условини добрий харч та певне винагородження в грошах. Зголошення Wien VIII, Florianigasse 43/14 S. L. 2506 1—2

УЧИТЕЛЬ літ 42 пожже переписку з учительською або посажною, безділною вдовою. Зголошення з фотографією, за оворот котрої ручу словом чести, слати зараз до Адм. „Діла" під „Новий шлях". 2502 1—1

МОЛОДИЙ учитель, кавалер навяже переписку з симпатичною панною в цілі подружжя. Листи до Адм. „Діла" під „Amabiles". 2503 1—1

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, по двійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 7—8

КРУЖОК УПТ. в Городку Ягайлонськім пошукує урядника Р. Школи з організаційним талаком, евентуальне заняття також в „Просвіті" та кооперативі. Платня після умови. Письмені зголошення до 30. червня п. р. на руки о. д-ра Цегельського голови Кружка в Городку Ягайл. 2489 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Хлопця або дівчини

до розношення часопису потрібно. Зголошення до Адмін'страції „Діла".

ПАРОХІЯ БІЛИЙ КАМІНЬ

коло Зеленчева — ДО ЗАМІНИ.

Ближші інформації уділить гр.-кат. уряд парохіяльний Білий Камінь коло Золочева, п. п. в місц. 2504 1—1

До П. Т. Читачів „Діла"!

Вже найвищий час, щоби зрозуміти та не дати себе вводити в блуд реклямовими цінами, на позір дешевими, бо тоді з правила дістається лихий товар та на тім найбільше тратиться. **Заощадити багато грошей** можна на правду лише тоді, -

як купується товар добрий. А його дістається **лише**

в магазині мод КОПЕРНИКА 14,

який є заосмотрений в величезний вибір всякого рода панчіх у всіх красках, рукавичок, хусток і т. п. — Просимо ласкаво у нас переконатися без примусу купна XVII—1

Магазин мод КОПЕРНИКА 14.

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 289 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. з двократною поруною. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і вимагаємо їх отсим, щоби в приписанім часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2451 5—10

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії Тов-а „Просвіта" в ХОДОРОВІ,

відбудуться дня 15. червня 1923 о год. 11-ій перед пол. днем в домі п. Вербовської в Ходорові з отсим порядком.

1) Відчитання протоколу з 11 передніх Загальних Зборів,
2) Звіт Виділу з діяльности,
3) Вибір нового Виділу,
4) Внески і справи.

2498 ВИДІЛ. 1—1

XXVI 2-2

Власники моторів

ґазово-ссучих

схотять подати свої адреси

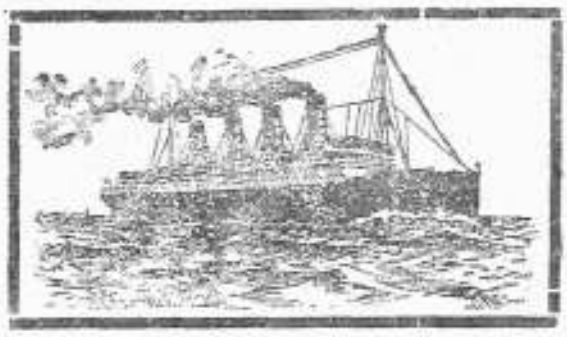
а будуть заосмотрені в дешевий спаловий матеріял. — Письменні зголошення під:

„дешевий опал"

до бюра оголошень

Малопольська Реклама

Львів, вул. Коперника 16.

2417 2-2

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

White Star Line

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Квота до АМЕРИКИ на ЧЕРВЕНЬ ц. р. відчинена

Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.

Найбільші, найскорійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства т.: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLIMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон — відходять в **червні** — — — — зі **Шербурґа** до **Нового Йорку**

Уважайте на адресу нашого бюра:

White Star Line

ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.
ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

ТОКАРНІ ріжної якости, стругачки, праси, вертатки, гильотини, по цінах конкуренційних **Пільот** ЛЬВІВ, вул. Ватовія ч. 4. 2461a) 2—10

ГОНТИ, дахівки палені і асбестово-цементові, - цеглу, шамотову мучку, цемент, ґіпс, вапно, дахову папу і т. п. будівельний матеріял, - - - **по фабричних цінах доставляє сейчас фірма - ГОРШОВСКІ і Ска**

Склад будівельних матеріялів XXVI 1—2

ЛЬВІВ, БУЛЯРДА ч. 3

ВИПРОДАЖ всіх посезонових артикулів з опустом 30%

СКЛАД ВЗУТТЯ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

ШНАПЕК, ТІМАН і Б-ТЯ АИХМАНИ.

2025 20—25

Шляґер сезону! Премієра! Шляґер сезону!

Нині і в слідуючі дні висвітлюють кінотеатри

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

фільм п. з. „Трагедія материнського серця".

Славна життєва американська драма в 7. діях на тлі славної повісти Hughesa п. з. „The old nest". В головній ролі славна америк. трагічна авторка МЕРІ АЛЬДЕН.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 56 (9,937). Львів, четвер 14. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шлд. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1.800 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 чехорон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Старшина Кружка бурси У. П. Т. ім. Сембратовича оголошує отсим

КОНКУРС

на приняття питомців до бурси

у Львові при вул. Хлопчеської ч. 9, на шк. рік 1923/24. Услівя приняття оголошені подрібно в українських середніх школах і в управі бурси. Зголошення до 28. червня 1923.

Львів, 13. червня 1923.

Сода на чужий млин.

Повоєнна розпущеність відбилася й на нашому життю. Не осягнули ми й не закріпили нашого всенародного постуляту, не здійснили всеукраїнської мети, ані не осягнули державної самостійности хоч би одної частини українських земель. Ніде правди діти, на всіх фронтах понесли ми поражку, як тут — на заході української території, так і там — на Наддніпрянщині. Єдиний наш здобуток, це величезний зріст національної свідомости на всім просторі українських земель. Він становить підвалину дальшої нашої праці на шляху здійснення всенародньої мети і творить запоруку її успішности.

На жаль, деякі українські партії і групи, як в краю, так і на еміграції з мотивів партійної заклятости, опановані шалом розкладу і нищення, висилюються, щоби тільки припорошити народню свідомість всякими софістично-орієнтаційними викрутами і псевдоклясовою демагогією. З болем і о страхом приходиться стверджувати, як вся енергія груп і партійок зужи вається у внутрішній суматосі, як тріюмфує перфідія, як сплетня, видумка, зависть і ненависть стають факторами політичного думання, як реальних форм починає набирати марево безпощадної внутрішньої боротьби. Правда, серед всіх переможених народів ці симптоми домінують сьогодня, але в нас вони починають приймати просто горендальні форми і немічний, викошлявілий, безплодний зміст.

Вже від довшого часу йде безпощадна, неперебірчива, безчесна й неморальна боротьба проти трудової партії. Обєднався в якімсь тихім союзі проти неї всі, що ще недавно сиділи по запічках, або були на услугах протинародніх змагань. Листкуючи „Землю і Волю", „Громадський Голос", „Український Прапор", „Слово", „Жизнь", „Волю Народа", „Русскій Голосъ" — не можемо вийти з дива, як нитка духового спорідження затіснюється у них на точці поборювання трудової партії. До цього одностайного хору приєднуються голоси всякого суспільного шумовиння в роді Демянчуків, Твердохлібів, Ількових і їм подібних, котрі на сторінках польської преси ведуть ту саму акцію у відношенню до нашої партії, що й прихильники „Слова" чи „Українського Прапору". Що більше! Гармонія цеї різношерстної публики стає просто ідеальною. Це виглядало би на парадокс, як би не те, що в „Українськім Прапорі" чи „Слові" фактично послугуються „аргументами" про нас, а на підтвердження своїх „тез", з „Курєра Львовского", „аргументами", поданими там Мел. Твердохлібом за своїм повним підписом.

Одночасно польська преса хапчиво підхоплює всі видумки, сплетні, демагогічні „тріки" української розхристаної демагогії і у „свойскім" обрамуванню пускає їх в світ як свої калькуляції. І знову уся польська арматура проти трудової партії перевалюється в зміненій формі на сторінки органів наших домашніх противників і так в безконечність відбувається кружения води, але з домішкою іди і отруї.

„Calumniare audacter" — ось основний принціп наших противників. Так, вони „інтерпретують", інсинуюють, видумують, пускають сплетні, ануж щось з того лишиться. Ціль буде осягнена, найбільша, найсильнійша партія Галичини буде ослаблена, буде вільне поле для особистих амбіцій, буде усунена міна запора для розкладу на користь наших ворогів з заходу і сходу.

Кождий український громадянин повинен тямити, що польська преса в інтересах кольонізації й денаціоналізації намагається ослабити трудову партію, як виразницю змагань і організаційний осередок величезної більшости галицько-українського народу. Це арештою є в порядку. Але не в порядку воно, коли инші українські партії і групи узгіднюють свою кампанію проти нас з польськими змаганнями, коли наші енунціяції, ревізія тактики, напрямна для найближчих органічних завдань стрічаються тільки з перекручуваннями, злочинними підозріннями і калюмніями, а „правдою", недопускаючою ніяких сумнівів стає компіляція зручно підібраних і повязаних сплетень та видумок в „Газеті Львовскій", подана до вірування Демянчуком. Зовсім в порядку є, коли польський хлібоїд Ількових домагається від хіенсько-польського уряду репресій проти трудової партії і „укрупнення ей агітації", але не в порядку, коли инші українські партії і групи роблять те саме, чого Ількових домагається від Вітоса.

Ми є за партійною ривалізацією, але вона мусить відбуватися на иншій площині як до тепер. Засоби й методи наших партійних противників є крайно огидні, негідні шануючої себе особи, а тим більше партії. Дотеперішні методи обнижують рівень політичної моралі, зводять в нівець громадську етику. Своїм руїницьким розгоном вони не так вдаряють в нашу партію, як в нашу суспільність взагалі та є водою на млин наших національних ворогів. І тому обовязком кождого справжнього громадянина є боротися з шалом розкладу і знищення, бо це може спричинити більшу шкоду нашому національному організмови, як всі ворожі затії.

Анґл. кабінет проти постанов Франції.

Льондон. Англійський кабінет ухвалив, що не можливо згодитися на жадання Франції, котра як вступне услівя домагається здержати пасивний спротив. В рішенню англійський кабінет предкладає способи введення змін до німецького пляну і жадає, щоби Німеччина признала цифри, названі в проекті Б. Лоуа. Колиб Німеччина дальше обстоювала зайняте становище, англійське правительство пропонує скликати конференцію союзних держав для переведення анкети в справі загального положення в Німеччині й означення цифр відносно реп. сплат. Колиб знатоки дійшли до порозуміння, то Англія згодилася би поробити заходи у німецького правительства, щоби наклонити Німеччину заперестати пасивний спротив в окупованій области.

Льондон. Офіціяльні круги не були заскочені негативним висліодом нарад Сен Олєра з Керзоном. Можливо, що бельгійський проект влекшить французько-англійське порозуміння.

Революція в Болгарії

Грац. „Тгспост" з Білгорода. По звідомленням з Болгарії, в богато місцевостях дійшло там до нагальних сутичок між правительственним військом і мужиками. Стамболійський має розпоряджати армією мужиків, добре зоруженою, яких 50 тисяч чоловік.

Відень. „Н. фр. Пр." з Білгорода: Арештовані болгарські міністри кабінету Стамболійського підписали у вязниці подання о димісію.

Париж. Представник нового болгарського правительства Василєв зложив таку заяву: Державний переворот у Болгарії був протестом значної більшости Болгарів проти системи правительства Стамб. Його диктаторське поступування і терор були нестерпні і для інтелігенції і мас. Нове правительсто перехідне. Після уконституування собрання, щойно в жовтни, подасться до димісії. До хвилі, аж болгарський нарід вповні вияснить свою волю нове правительство вестиме дотеперішню зовнішню політику. Аграрні закони здержиться. Комуністам позволить правительство культивувати свої ідеї в рамах закона. Агітаторів з заграниці переслідуватиме. Старатисяме о доступ Болгарії до Егейського моря.

Білгород. „Трібуна": Болгарські мужики числом около 20 тисяч мабуть під проводом Стамболійського, бються біля Поле ова, на північ зал. шляху Істіман-Софія з рев. військами. В склад військ Стамболійського входить і артилерія. По донесенням болгарської граничної сторожі, Стамболійського арештовано передвчера.

Югославія і революція в Болгарії.

Білгород. У звязи з теперішнім положенням король Олександер вернув до Білгорода. Мін. закордонних справ Нінчіч на засіданні парляменту заявив, що Югославія, яка дала докази здержання добрих сусідських взаємин з Болгарією, не могла би бути рівнодушною, колиб Болгарія хотіла нарушити постанови договору в Ней. Мін. заявив, що для цього Югославія найде попертя приятелів і союзників В заговорі брав участь Теодор Александров, шеф македонської організації. Це доказ, що переворот цей то діло тих самих людей, що організували ватаги, які вдиралися до півд. Сербії.

Вбивство французького жовніра.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Есен: Біля зал. двірця в Реклінггавзен застрілено французького жовніра, що стояв на варті. Французькі власти оголосили в місті стан облоги і замкнення вулиць від год. 21 до 5 рано

Арештування офіцерів Миколи М.

Рига. Авас. Зачувати, що совітські агенти арештували всіх офіцирів, котрим жертвовано було команду над російськими військами великого кн. Миколи.

Український Національний Конґрес.

Голова Української Парляментарної Репрезентації С. Підгірський про Український Національний Конґрес.

Член нашої редакції мав розмову з головою української парляментарної репрезентації С. Підгірським про справу національного конґресу західних українських земель, порушену холмським зїздом.

В сій розмові п. Голова висловив такі міркування.

Я уважаю, що справа скликання національного конґресу західних українських земель являється крайне важною і думаю, що потреба й необхідність такого конґресу виразно диктується всією нашою сучасною ситуацією.

Являється дуже потрібним остаточно знищити і ліквідувати ті моральні кордони, які до певної міри ще досі істнують між Галичиною і рештою українських земель, які перебувають тепер під владою Польщі. Треба, щоб думка про нашу єдність, про спільність наших цілей й завдань перейшла у свідомість найширших народніх мас. Думаю, що Національний Конґрес буде одним з дуже важних і корисних засобів для фактичного переведення цього обєднання, цього знищення

Пр. 347/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 44. (9925) з дня 31. трання 1923, в артикулах під заголовками: 1) „Нарешті" в уступах між словами а) „всякого демократизму" і „орган", б) „демократія котра" і „мусить вести", а) „Гломбінських" і „сконсолідує", г) в уступі від слів „безоглядна" до кінця містить в собі єство злочину з § 65a закону карного узнав доконану в дни 30. травня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мк. — Львів, дня 30. травня 1923.

(Підпис нечитний.)

моральних кордонів. З 1919 року, коли представники Галичини в значнійшому числі брали участь в нарадах Трудового Конгресу в Київі, ця масова участь Галичини в соборному українському рухові, не мала місця; необхідно її поновити й утворити єдиний фронт західних українських земель.

На мою думку, конгрес мав би значіння не тільки як маніфестація нашої національної єдности, але також відограв би велику ролю в визначенні спільної лінії в основних питаннях нашого національного життя. Разом з тим він мусів би мати своїм завданням створення провідного керуючого органу на західних українських землях; з визнання нашої єдности й спільности нашій цілей логічно випливала би необхідність створення єдиного національного осередку, який керував би нашим національним життям по цей бік рижської лінії.

Свої завдання конгрес зможе виконати тим повнійше, чим ширше будуть на ньому репрезентовані наші землі. Я уважаю, що конгрес повинен би був бути організований на принципу забезпечення на ньому представництва найширших кол нашого населення: мусять бути на ньому представники всіх партій, всіх наших організацій й товариств.

Думки про ролю й завдання Національного Конгресу, які я висловлюю, являються виявом моїх персональних поглядів. Українська парляментарна репрезентація офіціяльних позицій в сій справі покищо не займала.

Але, знаючи настрій фракцій, я не сумніваюсь, що справа практичного переведення в життя ідеї конгресу буде фракцією порушена в ближчий час. Я не сумніваюсь так само, що ідея конгресу знайде сприятливий відгук серед партійних й громадських організацій Галичини, Волині і Холмщини.

Закарпатська Україна.

(Від власного кореспондента.)

Назад на прапор. — Памяти невинно замученых. — „Бабушка русской революції". — Шевченківський концерт в Ужгороді. — Комітет допомоги українським біженцям.

Ужгород, в червні 1923.

З допомого хліборобського реферату в Ужгороді виїхали до Праги на хліборобську виставу учителі й ученики недільних хліборобських шкіл. Дня 19. травня, коли вже всі були в поїзді та чекали відїзду назад, впало кількох розагітованих кацапськими учителями парубків на групу з Ясіня, що мала свій синьо-блакітний прапор, вирвали його, подерли та кинули під ноги. Розважніші з ясінецької групи не хотячи допустити до бійки, викликали поліцію, що вимаршгувала загорілих кацапчуків. Вони всі підпали під прийнятий недавно чехословацьким парлементом закон на охорону республики через зняття на прапор хоронений державний законом.

Кацапська нагальність викликала велике обурення. Вся народницька преса осуджує остро цей випадок. (У Львові на блакитно жовтий прапор легального, від десятків літ існуючого Т-ва, напала недавно державна поліція! — прим. Ред.)

Свого часу порушив єдиний, тутешній суто-народницький денник „Русин" думку, щоби зробити список тих усіх мучеників, які потерпіли за свою національність та були покарані давним мадерським режімом смертю. Цею справою занялася краєва команда жандармерії і приступила до заготовлення списків таких жертв. Пізнійше занявся цим т. зв. „чужинецький уряд" при Управі Підкарпатської України. (Цей уряд має на цілі обзнайомлювати весь світ із Закарпатською Україною через публікації, поширення світлин, домашніх виробів то що).

Голова того уряду, кацапствуючий Чех Яндера, зложив комітет, в якому було повно галицьких та буковинських москвофілів. Славетна „Русская Земля" випустила знов прототипукраїнське число, в якім вона відсудила навіть місцеву найбільшу культурну організацію „Просвіту" від участи в святі в честь замучених.

Зроблено наперед програму. Окремим поїздом мали відїхати всякі представники до Ясіня, де мали поховати в братній могилі 7 ексгумованих в тій цілі, повішених колись мадярами Гуцулів. Над могилою мало бути багато промов, але знов між промовцями не було нікого з народовців. Свято мало відбутися 1. липня в Ясіню.

Дня 27. травня відбулася перша нарада в тій справі. Зібралося понад 20 кацапствуючих Чехів і кацапів, а з народовців лиш 4, бо инші тільки запрошено. Зараз виступив п. Цубканович, кацап із Буковини, та протестував проти участи „Просвіти". Народовці дали йому належну відправу. Та найкраще поставив справу один із народовців, відомий тут організатор із Ясіня Василь Климпуш. Він коротко запитав, чи ті панове з комітету не думають часом приїхати до Ясіня з російською трикольорою та заповів від мешканців Ясіня, щоби кацапи ані не важились показатися до Ясіня.

„Сконфудований" таким виступом комітет постановив свято „задля непідготування" відложити на 1924. р.

Однак Гуцули постановили зробити свято самі та запросити лиш своїх гостей.

Взагалі, місцеві люде мають чимало нагоди бавитися щораз новою компромітацією кацапів, які тратять усякий грунт під ногами. Так инр. вони осмішились своїми поклонами старенькій Катерині Брешковській, т. зв. „бабушці русской революції", яку галицькі кацапи привезли були свого часу сюди, показувати лівцям, казали їй говорити і писати та через неї діставали всякі дари від чеського правительства і Червоного Хреста. Довший час сиділа „бабушка" в Празі. Аж 17. травня вона знов приїхала до Ужгороду. Галицькі „русскіе" приготовили велику параду в „Русскомъ Касинѣ". Коли вже „русскіе" делегати вийшли на дворець, виявилося, що правдиві Москалі приготовляють зробити бучу Брешковській. На гвалт повідомлено делегатів, щоби навіть бабушки не вели до касина. Її завезли до одного москвофільського галицького головача, де вона тепер сидить.

Коли спантеличені кацапи даремне шукають нагоди для виявлення „діяльности", Україні переводять організацію краю та не занедбують нічого в нац.-культурній ділянці праці, що могло би піднести національну свідомість. До таких подій належить Шевченківське свято, яке відбулося 24. травня заходом всіх українських товариств і організацій. Воно випало дуже урочисто. „Руський театр" виставив 1. акт „Назара Стодолі", по якім слідувала велика концертова частина. Виступали хори: „Руського театру", „Руський Національний хор" і мужеський хор учительської семінарії, всі під орудою п. Приходька; соліст: пані Ольга Діяничева, Мар. Цьоканова, А. Остапчук і Іван Сайко; деклямували ученики гімназії, учит. семінарії й горожанської школи. З чеських сил взяли участь оркестра „Hudebni sdruzeni" (Музичне Товариство") й баритон Паржизек, директор школи. Величезне вражіння зробила українська промова д-ра Михайла Брашайка.

Дня 3. червня відбулися чергові загальні збори українських емігрантів, на яких появилося понад 80 різних станів із Ужгороду і провінції. По звіті діяльности комітету допомоги українським біженцям і звіті контрольної комісії уділено уступаючому виділови абсолюторію й висказано подяку. Вибрано новий 11-ти членний комітет, що потім уконституувався так: голова директор Василь Струк, заступники голови: д-р Володимир Бирчак і інж. Іван Андрущенко (Наддніпрянець), секретар Антін Дівнич, скарбник Августин Циганик. — Збори приняли, між нашими подяку чеському центральному урядови й правительству Підкарпатської України за відношення до українських емігрантів.

З Холмщини.

Народній Зїзд.

Опріче резолюцій поданих в нашій газеті, в Зїзді прийнято ще резолюції в справах організаційних, шкільних, церковних, в справі господарської політики, в справах суспільно-доброчинних, в справі преси, кооперативів й в справі відчинення православної церкви в Холмі.

Резолюція в справах організаційних постановляє про утворення комітету для політичної репрезентації й керування національними справами Холмщини і Підляшя; комітет складається з пятнадцяти чоловік, вибраних Зїздом, як представників повітів і членів парляментарної репрезентації Холмщини і Підляшя; осідком комітету є Холм.

Резолюція в шкільній справі містить в собі протест проти польонізаторської політики в шкільництві й домагається заведення на Холмщині українських початкових шкіл, українських середніх і духовних шкіл й в першу чергу української учительської семінарії і гімназії в Холмі й літніх учительських українсько-польських курсів.

В церковних справах Зїзд домагається скасування тимчасових церковних правил, відділення православної церкви від держави, відчинення всіх православних церков й повернення їм майна й скликання помістного собору.

В справі господарської політики Зїзд протестує проти осадництва і кольонізації, домагається земельної реформи на підставі наділення землею безземельних й малоземельних, висловлюється за зміну господарки в бюрах відбудови і за перевибори на демократичній основі сеймиків.

В резолюції в справах суспільно-доброчинних Зїзд протестує проти насильного перехрещування українських дітей на католиків, проти польонізації українських дітей в притулках й домагається впровадження для православних дітей навчання православної релігії й віддання поцерковних будинків українським доброчинним організаціям.

Огляд світових подій.

Конференція в справі репарацій.

Дня 12. ц. м. в Льондоні відбудеться конференція лорда Керзона з амбасадорами коаліційних держав у справі репарацій. Преса твердить, що ця конференція буде рішати про дальші відносини поміж Англією і Францією. В політичних колах думають, що Англія згодиться звернутись до Німеччини з пропозицією занехати в Порурю пасивний спротив.

Порозуміння Англії з Німеччиною?

З Льондону доносять, що Англія на випадок одержання від союзників деяких гарантій, згодиться почати переговори з Німеччиною і з наміром наклонити її до припинення спротиву в Порурю. Англійський уряд виразно заявляє, що крок цей не означає апробати окупації Поруря.

Відповідь совітського уряду на англійську ноту.

Англійський підсекретар міністерства закорд. справ заявив, що англійський уряд одержав від совітів відповідь на свою ноту, але її змісту ще не можна подати до публичного відома. Преса доносить, що у своїй відповіди совіти годяться майже на всі умови Англії.

Воєнні настрої в Данцігу.

Данцігська соціялістична преса доносить, що в Данцігу зростають воєнні настрої. На стрільниці відбуваються щоденно вправи в стрілянню студентів політехніки під охороною поліції. Студенти також вчаться копати стрілецькі рови і ставляти дротяні засіки. Соціялістична преса гостро атакує данцігський сенат за толерування тієї акції, що загрожує мирови.

Після перевороту в Болгарії.

„Н. Фр. Прессе" доносить із Софії, що державний переворот в Болгарії був виконаний по мистецьки. Дня 9. ц. м. о 2 год. з ранку звалярмовано учеників кадетської школи в Софії і обсаджено кадетами всі будинки державних інституцій та вирештовано міністрів. Обсаджено також уряди почтові й телеграфічні і по цілім краю розіслано телеграми про упадок уряду і видано нові розпорядки революційної ради. Опісля розброєно військо, яке майже не ставило спротиву. Ціла та акція тревала заледви дві години, після чого представник революційної ради професор Занков удався до короля, який перебував на замку Врана і повідомив його про переворот. Король признав, що переворот був необхідний і підписав декрет про димісію Стамбулійського і про номінацію нового уряду і розвязання парляменту. Про самого Стамбулійського кружляють різні вісти. Приватні інформації говорять про арештування Стамбулійського, а закорд. преса доносить, що Стамбулійський втік із Софії й організує виступ своєї селянської партії проти нового уряду, та похваляється що його кабінет буде радити що найменше 20 літ.

З Білгороду знову доносять, що від 11. ц. м. болгарські війська обсадили кордони і замкнули всю комунікацію між Югославією і Болгарією. Особи, що приїжджають на болгарську територію нелегально підлягають ревізії і арештам.

Канц. Куно про пасивний спротив у Порурю.

На банкеті після зїзду німецьких журналістів в салі ратуша в Мінстері виголосив канцлер Куно промову в справі репарацій і Поруря такого змісту:

„Німеччина довший час була приневолена ухилятись від вирішення справи репарацій аж до пори, коли італійський уряд своїми радами, а лорд Керзон своєю промовою дали змогу розпочати переговори. При вирішуванню справи ми мусімо менше дбати про переговори, а більше про сплати відшкодувань. Мусімо придержуватися купецької методи. На мою думку, за кордоном перешнюють платежздатність Німеччини і навіть деякі противники починають це розуміти. Німецький уряд стоїть на ста-

ловиці, що справу репарацій повинна рішати міжнародна інстанція, яка могласб обективно розглянути цю проблему, не керуючись політичними симпатіями чи антипатіями. Версайльським договором нам обіцяно урочисто при вирівнанню відшкодувань брати під увагу економічний і промисловий стан Німеччини і в міру того обмежувати репарації

Що до Порурря, то стверджено, що окрім ріжних насильств і тиранії, там замордовано досі понад 50 Німців, а понад 50.000 урядників і робітників прогнано за кордон. Німеччина бажає миру, але ніколи не дозволить собі на потоптання гідности. В справі Порурря в Німеччині панує одноздідне становище всіх партій.

Що до економічного становища Німеччини, то Куно остерігає перед надмірним оптимізмом, але висловлює надію, що при зусиллях населення удасться поліпшити фінанси Німеччини.

За пасивний спротив населення в Порурю не можна обвинувачувати німецького уряду, тому, що цей спротив вибухає стихійно, як вираз волі і протесту покривджених мас. Про це повинні тямити ті, що будуть вирішати справу репарацій.

З польських справ.

Насаджування своїх людей.

Варшавські газети подають, що Корнік осягнув свою ціль і привів до основної зміни особистого складу в політичному департаменті міністерства внутрішніх справ. Подався до димісії директор того департаменту проф. Кентржиньскі, а вслід за ним і инші вищі урядовці. Те саме діється у всіх міністерствах, передусім закордонних справ, де, як кажуть, міністр Сейда приняв стару австрійську методу висилати до урядовця, якого хоче примусити до димісії, свого довіреного з приємною візитою.

Небезпечний проект.

ПАТ. подає про урядовий законопроект про почесну довічну платню бувшим президентам Річпосполитої та їхнім вдовам і сиротам. Історія першого президента серед таких відносин польської республики вказує, що не є виключеною можливість існування багато президентів на протязі відносно недовгого часу. Тоді прийшлося би непомірно обтяжити буджет.

Маніфестація Пілсудчиків.

В неділю відбулося у Варшаві маніфестаційне віче при участи 5000 б. легіоністів, присвячене уступленню Пілсудского з польської армії. Поміж промовцями були посли Тугут, Анушь, Яворскі і инші. Віче приняло резолюцію, в якій стверджено, що Пілсудскі не міг співпрацювати з „урядом таємного договору й невідомих цілей“ і що невідома загалови угода Пяста з „табором насильників Народнього Зібрання і гльорифікатора убийців першого президента Річпосполитої викликує найбільший неспокій у широких колах громадянства“, — й тому Поляки повинні обєднатися у праці над закріпленням принципів демократизму і заведення відносин правопорядку, щоби уможливити Пілсудскому поворот до активної діяльности в державі. — Польска опозиційна преса присвячує маніфестації великі статті на чільному місці.

Совітська Росія.

Совітська конституція.

Секретар ВЦІК-а Сапронов заявляє в „Ізвестіях“, що сесія ВЦІК-а, яка розпочинається 28. червня, не переведе ніяких принціпіяльних змін в спілковій конституції совітських республик, виробленій в грудні 1922 року. Проте сесії доведеться спинитись над доповненнями і розясненнями цієї конституції. Спілкова конституція буде переслана центральним виконавчим комітетам окремих совітських республик і пропозиції, які вони вироблять, будуть внесені на розгляд ВЦІК-а. Являється потрібним виразно розмежувати компетенцію центрального виконавчого комітету совітської Федерації, його президіюма, центрального совіту народніх комісарів й окремих комісаріятів. Потім треба розвязати справу про другу палату, яка являється представництвом окремих совітських республик. Ця справа на установчому зїзді не була обміркована. Вироблена ВЦІК-ом спілкова конституція набере сили негайно після укінчення сесії. Остаточне стверджения цієї конституції має проте бути переведено на другому зїзді совітів спілкової федерації.

Повідь на Уралі.

На Камі сталась велика повідь, яка наробила дуже багато шкоди. Вода залила майже цілу територію заводів пермського скляного треста. В Боровій на заводі залило водою печі. Дедюхінський, Ленцевський і Березниковський заводи під загрозою затоплення. Помешкання робітників опинились під водою. Кошти втрат й шкод не можна підрахувати. В магазинах треста було до трьох мільонів пудів солі. Мости через Зубалу і Койву знищені. Вивоз вугля з кізеловського району спинений; для того, щоб відновити рух, треба найменше місяць. В Пашійському заводі в наслідок поводі спинилась домна.

Чужоземні концесії.

Совітська преса з офіціяльних джерел повідомляє, що дотепер совнаркомом затверджено 29 концесійних умов з закордонними фірмами. З них 10 з німецькими, 4 з американськими, 7 з англійськими, 2 з шведськими, 2 з норвежськими і 1 з італійськими фірмами.

НОВИНКИ.

— **Мілій жарт на Ріпяну Шкалу“** прислав Вп. д-р Олекса Ріпецький адвокат в Сокалі в сумну річницю трагічної смерти його брата бл. п. Всеволода Ріпецького, державного повіт. комісара в Турці над Стрием, убитого польськими жандармами в лісах на території громади Лука, калуського повіту, дня 9. червня 1919 р. разом з держ. секретарем рільництва бл. п. Мих. Мартинцем і тов. — Це дійсно найгарніший спосіб окавання заслуженого пієтизму для Дорогого Покійника, який життя своє віддав на службі Українського Народу.

— **З театру.** В четвер 14. ц. м. бенефіс гол. реж. О. Загарова. Виставлені будуть: Дагни Пшибишевської „Гріх“ і Антона Чехова „Юбилей“. В пєсах беруть участь: В. Блавацький, О. Голіцинська, О. Загаров, М. Крушельницький, М. Морська і Я. Ярема.

— **Льотерія картин II. Мистецької Виставки.** На відбутому в неділю дня 10. ц. м. святі закриття II. Мистецької Виставки переведено тягнення жеребів льотерії картин, при чому пощастило таким числам: 19, 104, 242, 308, 335, 358, 412, 421, 431, 439, 521 і 580. По виграні картини треба зголошуватись до секретаріяту: Львів, Лісна ч. 12.

У вчорашній новинці п. з. „Із театральних справ“ пропущено через недогляд по слові „театрального мистецтва“ — слова: „повідомляє, що філія ч. 2. тогож Союза“, супроти чого новинка ця не була вповні зрозумілою.

— **В Порурю.** На днях французи сконфіскували на окупаційному терені автомобіль, в якім німецькі робітники везли з Німеччини 2 міліярди марок, призначених для організування страйку. Гроші сконфісковано.

Дописи з краю.

Скоморохи.

Напад вандалів на читальню „Просвіти“.

По цілім нашім краю діються неймовірні річи, спричинені поступуванням польських наказних війтів, котрі знову улягають підшептам і наймам „кресових дзялачи“. Нечуваний випадок мав місце дня 28 мая ц. р. в селі Скоморохах, тернопільського повіту. Читальня „Просвіти“ давала виставу „Козацькі Діти“, котрій за всяку ціну рішив перешкодити тамошний війт Людвик Вучковскі з учителем Жигальским і своїми прибічниками-конкунами як: Олійник Леон і Володимир Вучковскі, Іван Гарбович, Йосиф Турянскі і Микола Маліш. Читальня „Просвіти“ вистаралася о потрібний дозвіл від староства в Тернополі і почалася підготовка вистави. Вже мала починатися вистава, коли зявився війт та зажадав від виділу читальні, щоби весь чистий дохід віддано на польську захоронку та взагалі польські цілі, покликуючись на інструкцію із староства, котру ніде не практиковано ще і взагалі не знати чи подібна інструкція де-небудь істнує. Присутний при тім студент Заблоцький перечитав письмо пана „вуйта“ і пояснив, що воно не обовязує наших читалень, за що розлютився війт, почав називати і лаяти Заблоцького і всіх там присутніх словами, а прибічники горлали: „ви, бандити, гайдамаки, большевики, збираєте гроші на ширення большевизму“. На адресу священників вигукували, що „всіх руських попів шляк трафить“, тому, що там находився о. Лопатинський, місцевий парох, котрий хотів ту справу полагодити добрим способом. Юрба Поляків не вступилася, задержувала по дорозі аматорів, а людей, котрі спішили на виставу, відстрашувала погрозами. Війт приказував людям розходитися, бо инакше всіх поарештує, наслідком чого частина людей розійшлася і вистава не відбулася так, як повинна була відбутися. Коли люде розходилися спокійно домів, банди узброених в коли нападали на повертаючих домів і переслідували їх. Так студ. Заблоцького напали на дорозі і переслідували до самого села Прошови. На повертаючу родину о. Лопатинського напала банда і кидала камінням, при чому жену о. Лопатинського ударено великим каменем в руку. Все те роблено пляново. Ще кілька днів перед тим місцеві Поляки похвалялися, що до вистави не допустять. Найбільше озлоблені вони на студентів Заблоцького, Евгена, Романа і Володимира Лопатинських, котрі працюють від довшого часу по дооколичних селах на просвітнім полі.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 40.000.

Курс грошей.

Львів, 12. червня.

Дол. амер. 73.000—73.500, дрібні 72.500—72.000, дол. канад. 70.800 — 71.000, дрібні 61.500—61.800, нім. марки 50 тис. 0·90—0·92, 10 тис. 1·05—1·15, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·35, 1 тис. нов. еміс. 0·92—0·95, сотки дрібні 1·80—2·00, леї 320—325, дрібні 310—315, кор. чеські 2200—2250, дрібні 21500—2200, Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3300—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·82—0·83, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 4400—4500, фунти стерл. 310—33.500 франки швайц. 12.000—12.500. Рублі 5-сотки 7—7.10, звич. сотки 7.00—7.20, думські тис. 20—25, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 285—300000, 20 франк. 280—283000, 20 мар. 320—000000, 10 рубл. 370—000000, дол. 58000—59000

Срібло: Кор. австр. 5300—5500, 5 кор. 27600—28000, фльоренк 13800—14000, рублі 23800—24200, копійки 71—73, леї 4250—4300.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Виказ жертв

на фонд „Учітеся брати мої“.

Жертводавців, які зложили менше чим 1000 мп. не виказується поіменно, а жертвовані ними квоти обняті при кождому повіті в рубриці: Разом.

Від липня 1921 р. до 28. лютого 1923 р. Повіт Бібрка: Чит. „Просвіти“ в Дев'ятниках 5.820. Повіт Бережани: Громада Гороходлин 1.500, Іванівка 1.701, Похівка 1.236, разом 4.437. Повіт Борщів: Чит. „Просвіти“ в Циганах 4.817. Повіт Гусятин: Чит. „Просвіти“ в Кривенькім 2.000, філія „Просвіти“ Гусятин 32.270, разом 35.935. Повіт Долина: Чит. „Просвіта“ Белеїв 6.000, Чит. „Просвіти“ в Пацикові 1.000, разом 7.200. Повіт Дрогобич: чит. „Просвіти“ Воля Якубова 2.000, філія „Просвіти“ Дрогобич 22.405, разом 24.005. Повіт Жидачів: чит. „Просвіти“ Лисків 1.360, С. Стефанишин Журавно 1.000 чит. „Просвіти“ в Жидачеві 30.000, разом 45.360. Повіт Жовква: чит. „Просвіти“ в Двірках 4.000. Повіт Заліщики: Антін Бошорків в Тлустім (збірка) 6.000. Повіт Збараж: чит. „Просвіти“ в Лубянках 5.500, д-р Гавриліок в Збаражи (з концерту) 5.000, чит. „Просвіти“ в Лубянках вид. 7.500, чит. „Просвіти“ в Базаринцях 10.000, С. Дідич в Лубянках (з концерту) 4.241, громада Кіпданці (з концерту) 3.000, Громада Романове село (з концерту) 4000, чит. „Просвіти“ в Черниківці (з концерту) 13.775, разом 53.016. Повіт Золочів: чит. „Просвіти“ в Кутах 2.400, Ювілейний Комітет Золочів 20.225, Громада Ожидів 1.000, Соломінка від Ожидів 2.800, чит. „Просвіти“ в Золочеві 2.000, разом 28.425. Повіт Збараж: філія „Просвіти“ в Зборові 5.000. Пов. Калуш: громада Цінева 1.970, Іван Гречаник в Колодієві 1.000, чит. „Просвіти“ в Хотині 3.000, Василь Паздрій Камінь 500, чит. „Просвіти“ в Новиці 1.000, разом 7.670. Пов. Каміпка струмілова: Громада Сілець Беньків 1.000, філія „Просвіти в Камінці струм. 7.006, разом 8.006. Повіт Коломия: чит. „Просвіти“ в Іспасі 5.000, М. Павловський 4.000, разом 10.020. Пов. Косів: школа в Кобаках 4.275, Драматичний кружок в Косові 25.000, громада Космач 4.035, о. Стефанович в Кутах 20.000, разом 54.310. Повіт Ліско: разом 500 мп. Пов. Мостиська: Громада Тулиголови 1.000, разом 1.500. Пов. Надвірна: разом 1.040. Пов. Перемишляни: Українська гімназія в Перемишлі 19.183. Пов. Перемишляни: Громада Перемишляни (з вечерниць) 6.258, Уряд парохіяльний в Добрянчах 3.000, чит. „Просвіти“ в Зеневі 1.000, разом 12.458. Пов. Печеніжин: чит. „Просвіти“ в Печеніжині 1.671 і 29.700, разом 31.371. Пов. Підгайці: Ювілейний комітет в Підгайцях 25.000 чит. „Просвіти“ в Шумлянах 3.000,

разом 28.000. Повіт Рава руська: Ювілейний Комітет в Раві руській 5.000, чит. „Просвіти" в Угнові 1.000, чит. „Просвіти" в Карові 3.000, філія „Просвіти" в Угнові 20.000, церковний хор в Щепятині 1.500, чит. „Просвіти" в Немирові 1.380, разом 32.640. Повіт Радехів: Повітовий ювілейний комітет в Радехові 15.000. Повіт Рогатин: о. Лев Залужний в Заланю 3.000. 2.000, і 10.000, Громада Дички 1.000. Громада Пуків 10.000, чит. „Просвіти" в Бурштині 14.000, разом 40.500. Повіт Самбір: Тов. „Бесіда" в Самборі 20.000, разом 20.753. Повіт Скалат: Аматорський кружок в Товстім 2.500. М. і О. Мочульські 2.000, разом 4.600. Повіт Сколе: філія „Просвіти" в Сколім 30.000, Стинява нижна (з концерту) 4.000, о. С. Качмарський в Славську 4.500, чит. „Просвіти" в Стиняві нижній 4.000, чит. „Просвіти" в Синевідську нижн. (з концерту) 4.000, Ю. Герінг в Славську (від огневого відділу) 1.000, разом 47.500. Повіт Снятин: чит. „Просвіти" в Олешкові 1.000, Н. Ліщук в Хлібчині 2.000, чит. „Просвіти" Оравець 2.000, Лесь Маковійчук в Толуковій 2.000, чит. „Просвіти" в Карлові 1.000, чит. „Просвіти" в Туловій 5.000, Амат. кружок в Красноставах 5.000, чит. „Просвіти" в Рудниках 2.000, Добрянська Ксеня в Снятині (з концерту) 25.000, разом 45.235. Повіт Сокаль: Мих. Галянь 1.000, чит. „Просвіти" в Цеблові 2.000, разом 3.100. Повіт Станиславів: Гречаник Іван в Колодієві 1.000, Лев Гузар в Галичи 2.000, о. Виматюк в Маріямполи (з вечерниць) 7.260, чит. „Просвіти" в Камінним 8.000, разом 18.424. Повіт Старий Самбір: чит. „Просвіти" в Бусовиську 4.635, разом 4.735. Повіт Стрий: філія „Просвіти" в Стрию 53.621, чит. „Просвіти" в Гірнім 1.000, чит. „Просвіти" в Добрянах 3.084, чит. „Просвіти" в Нежакові 2.000, чит. „Просвіти" Фалиш 1.000, разом 62.331. Повіт Теребовля: філія „Просвіти" в Теребовлі 2.420, Громада Варваринці і Залуже 2.691, чит. „Просвіти" в Струсові 10.000, філія „Просвіти" в Теребовлі (з концерту) 19.000, о. Анастазій Малиновський в Мшанци 1.000, о. Рогошевський в Сухоставі 1.000, разом 36.111. Повіт Тернопіль: Молодь української гімназії в Тернополи 17.610, Громада Острів 1.380, філія „Просвіти" в Тернополи 11.330, М. Чорномаз в Стегниківцях 2.370, чит. „Просвіти" в Денисові 5.000, чит. „Просвіти" в Прошовій 10.075, чит. „Просвіти" в Романівці 5.000, чит. „Просвіти" в Чистилові 1.000, чит. „Просвіти" в Стегниківцях 4.000. Григорій Дзюбанівський в Тернополи (збірка) 4.303, о. Ратич Роман від Н. Н. в Тернополи 1.000, чит. „Просвіти" в Пронятині 4.000, чит. „Просвіти" в Білій 1.000, чит. „Просвіти" в Дичкові 2.000, філія „Просвіти" в Тернополи (з концерту) 70.918, Березовиця велика 1341, ученики VI. кл. української гімн. в Тернополи 440 і одна срібна корона, разом 143.797 мп. і 1 срібна корона. Повіт Товмач: філія „Просвіти" в Товмачи 31.230, о. Саноцький 4.000, Бельбас Василь в Стриганцях 4.335, разом 39.565. Повіт Турка: І. Федевич в Турці (збірка) 20.920, разом 21.420. Повіт Чесанів: разом 100 мп. Повіт Чортків: Коструба Петро в Білобіжниці 1.000, Громада Росохач 3.500, п-р Горбачевський в Чорткові 1.100, разом 4.700. Повіт Яворів: чит. „Просвіти" в Щеплотах 3.000, Міщанська читальна в Яворові 15.000. Ювілейний Комітет в Стариських 2.500, разом 20.500. Повіт Ярослав: разом 495 мп. Лемківщина та Засянські повіти: Стахурський в Ропчиці 1.000, разом 1.400. З поза Східної Галичини: Михайлина і Володимир Банахи в Бруклині в Америці 1.000, Тов. „Січ" у Відни (збірка) 8.522. Олена Кобилянська (збірка в Чернівцях) 190 леїв і 600 мп., Українська бригада Нім. Яблонне 6.500, Петро Голомша в Переворську 2.000, Українська бригада в Нім. Яблончім 33.600, Теодовій Котис в Вислоку 100, Гуньовський Яцко в Тухолі 400, І. Скверницький за 39 жертводавців 5.415, Голубович в Луцьку 1.000, Гурток інтернованих старшин У. Г. А. в Тухолі 2.000, Амат. український гурток в Турійську 5.000, Ученики української школи в Турійську 550, Грець Базюк Мор. Острава 5 кор. чеських. д-р Е. Лукасевич в Варшаві 10.000, Спілка українських студ. в Німеччині 600 мп. Разом 75.988 мп., 5 чеськ. кор. і 190 леїв. Загально зложено: 1,383.436 мп., 1 сріб. кор., 5 чеськ. кор. і 190 леїв. III 1—1

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта" у Львові а саме: 1) до двокласової школи торговельної. 2) до триклясового ліцея торговельного, 3) до двокласової гімназії торговельної, 4) на одноріний курс торговельний — в днях 23. і 28—30. червня 1923. від 10-1 години в домівці Школи при вул. Коперніка ч. 1, III. поверх. При приняттю до дво- і триклясової Школи торговельної вимагається 7 кл. взагальної або 3 класи середної школи без латини і греки, до гімназії торговельної 6 кляс середної школи, на одноріний курс торговельний укінчення середної школи. При вписах треба предложити метрику і шкільне свідоцтво. — ДИРЕКЦІЯ. 2605 1—2

Продовження вписів до українських народніх шкіл. На підставі найновішого розп. Р. Шк. М. вписи в школах Шашкевича і хлопчій Грінченка продовжається до 30. червня ц. р. включно. IX 1—1

Начальникам Соколів і Січей „С.-Б-"

Дня 27. і 28. червня ц. р. відбудеться курс рухових вправ, гор і забав. Вправ буде вчитися мужеських і жіночих. Начальники мають явитися або самі або вислати четових. Початок курсу 27-го о год. 8 і пів рано в домівці Сокола-Батька при вул. Руській ч. 20 у Львові. Кождий учасник має мати легітимацію від свойого Товариства, кош, гроші на прожиток або їду. Повідомити завдалегідь письмом, щоби можна постаратися о нічліг і замовити харч. Наказ сей виповнити. — Гараздї 2676 1—2 СОКІЛ-БАТЬКО.

II. Концерт Р. Любінецького у Львові не відбудеться. Зворот грошей за розпродані білети в книгарні Шевченка в четвер і пятницю ц. т. Невідібрані гроші підуть на фонд будови дому українських техніків у Львові. 2501 1—1

Іван і Михайлина Фесоловичі в Романівці п. Бірки зложили з нагоди весілля 109.000 Мп. в половині на Рідну Школу і пазнів в Тернополі. 2602 1—1

Управа приватної гімназії ім. Тараса Шевченка в Городенці наділеної правом публичности подає до відома, що вступні іспити до I. класи відбудуться перед ферією в днях 28—30 червня. До впису треба принести метрику і свідоцтво щеплення віспи. Вписи і вступні іспити до кляс II—IV. відбудуться в тім самім речинці. 2499 2 3

Лев Рудницький, управитель.

Від управи прив. дів. гімназії у П. Т. з правом приюдности в Тернополі: Вступні іспити до I. кл. відбудуться 25. червня, до кляс II—IV. 26. червня. Зголошення з документами приймається до 24. червня. *Дирекція прив. дів. гімназії У. П. Т. в Тернополі.* 2505 2—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знає адресу **Бронислава Янів**, що 1919. р. був в секретаріяті в Станиславові, буде ласкавий подати на адресу: С. М. Герусінські, Познань, вул. Яцковского ч. 36. 2601 1—1

Дрібні оголошення.

ПАРОХІЯ Михалевичі повіту дрогобицького до заміни 2508 1—1

ЗА АМЕРИКАНЦЯ вийде заміж панна літ 22, учителька, студентка університету. Листи з точними інформаціями, які торкаються своєї особи до Адміністрації „Діла" для „Учительки". 2603 1—2

ВДОВА інтеліґентна, молодна, бездітна, що розуміється добре на домашнім і сільськім господарстві пошукує місця самостійного заряду домом. Письм. зголош. Адміністр. „Діло" під „Хазяйка". 2509 1-1

ПАННОЧКА, Українка, студентка музики у Відні, яка володіє вправно німецькою і французькою мовою пошукує місця на літні ферії на протяг 2—3 місяців. Може уділяти лекцій фортепяну або скрипок. Условини добрий харч та певне винагородження в грошах. Зголошення Wien VIII, Floriangasse 43/14 S. L. 2506 2—2

ФІРАНКИ відпрасовані і на метри, перати, портієри, хідники, дивани, ліполеум, напи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшім виборі поручає Е. Кічалес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 4—8

АБІТУРІЄНТКА учительської семінарії, обійме лекцію на час вакацій. Зголошення письменні з подпісом вимог по адресі: Маліївське Тов-о Молоді, Львів, Коперника 36. 2463 3—3

ТАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, локомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, пили також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 27—30

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА! КОЛПАКИ на складі з добрих і витревалих матеріялів, віденського моделю та виконання робить і висилає за посилатою по цінах від 30—80.000 мп. українська кравецька робітня МИХАЙЛА СТЕЦЯ, ЛЬВІВ, ЗЕЛЕНА 31. При замовленню післати міру. Виготовляю також на замовлення реверенди, папістики, плащі і футра. 2496 2-5

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р Діонізій Щуровський

веде адвокатську канцелярію

в Мельниці.

2624 1—3

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг

Д-р І. Мунд

б. сек. віденськ. і львівськ. шпиталів повернув і орд. від 8—11, 10 і 12—6.

XXVI 2—4

2491 2—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоскевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в кавтуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Позір! Купуйте Позір!

„ЗАБАВИ і ГРИ"

ЧАСТЬ І. ПРОФ. БОБЕРСЬКОГО,

„Український Вправ"

Вже в друку забави зі співом для захоронок і народних шкіл О. Суховерської.

Дістанете в Книгарнях і в Союзі учительських Спілок. 2606 1—2

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III, 389 зміненій статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. з двократною порукою. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в приписаним часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2451 6—10

БЛЯХА

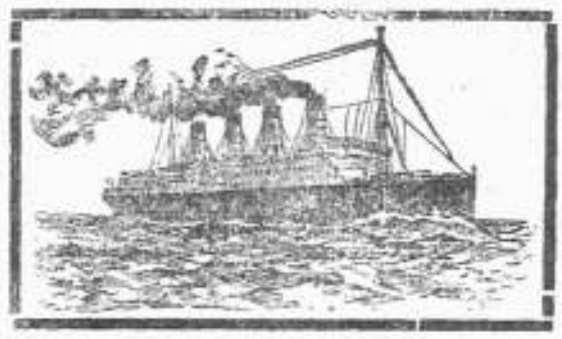
ДАХОВА ПОЦИНКОВАНА

2228 **достава сейчас** 0—10

„ПІЛЬОТ"

ЛЬВІВ, вул. БАТОРІЯ 4.

Ширіть наш часопис!

2417 2-2

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

White Star Line

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.

ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

Квота до Америки на ЧЕРВЕНЬ ц. р. відчинена

Заграничні паспорти з американськими візами присилайте нам безпроволочно до реєстрації.

Найбільші, найскорійші і люксусово уладжені кораблі нашого Товариства як: **„MAJESTIC"** 56.000 тон, **„OLIMPIC"** 48.000 тон, **„HOMERIC"** 35.000 тон — відходять в **червні** — — — —

зі Шербурґа до Нового Йорку

Уважайте на адресу нашого бюра:

White Star Line

ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.

ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського ч. 5.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 57 (9.938). Львів, пятниця 15. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шяв. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Чин. Редактор приймає від 10—11 год. перехпол. Руконисів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 15000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 14. червня 1923.

Testimonium paupertatis. Орган деяких еміграцийних кол. „Український Прапор" від якогось часу виявляє пожалування гідне убожество політичної думки. Є це взагалі прикмета еміграцийних органів, що вони, відділені від краєвого середовища, чужі життю краю, позбавлені того відсвіжуючого джерела, яким є народня маса, свої фантазії, забаганки і примхи підносять до вершин єдино-спасаємих політичних правд, а свої концепції уважають непорушними, аксіомичними канонами. Створивши собі світ своєрідних „правд" і „вірувань", політичні еміграції звичайно скоро перетворюються в месіянські гуртки, в котрих з одного боку процвітає культ китайської адорації, а з другого боку всіх инодумців вважається „зрадниками", „запроданцями", „рабами" і т. п. Взаїмні підозріння, закиди, протилежні комбінації, найбільш легкодушний оптиміям перехрещується з такоюж легкодушною жневірою. Там безперервно панує плиякий стан настрою в, серед котрого — як корабель на розбурханому морі — несеться якесь фантастичне уроєння, закрите особистими амбіціями.

Користуючись повною свободою слова у Відні і знаючи, що ми в краю підлягаємо превенційній цензурі та що тим самим не можемо свобідно висловлювати своїх думок і додержувати кроку в полеміці, „Український Прапор" розпочав хрестоносний похід проти Народнього Зїзду, Народнього Комітету і трудової партії взагалі. Народній Зїзд це для „Українського Прапору" „гурток людей одної з українських партій" (так само пише Цемянчук в „Газеті львовскій"), виставлення тактичного гасла задля обєднання всіх українських земель по обі боці ризької лінії, а саме національно-територіяльної автономії — це „предложення українських рабів, що відмовилися від своїх національно державницьких змагань", це „резигнація з державности".

Убогість думки віденських кварняних „революціонерів" є надто очевидна, щоби над нею спинятися. Вже те одно, що „Український Прапор" користується „аргументами" Твердохліба проти трудової партії, повинно вистарчити для характеристики цеї убогости. Справа є ясна: рішенням Ради Амбасадорів з 14. березня 1923, рішенням прогилежним до всіх запевнень еміграцийних оптимістів, справу Сх. Галичини усунено з ряду актуальних міжнародніх справ. Тим самим ця справа не вирине вже на міжнародній арені, як справа сама про себе, як така, що є іще не полагоджена, що має свою основу в обовязуючих трактатах. Держави Антанти рішенням з 14. березня взяли назад всі свої слова, обіцянки і зобовязання в тій справі або инщими словами: знехтували свої попередні приречення і зломили своє слово. Концепція незалежної Сх. Галичини, виставлена еміграцийним урядом на початку 1920 р., концепція, яка була приноровлена до істнуючих тоді антантських поглядів, з днем 14. березня втратила свою політичну силу, а перетворилася в одну з державницьких ідей, тим гіршу від инших, що є провінціональною. Якщо на міжнародній арені стане актуальною справа української державности, а це являється дієвою неминучістю, то тільки в цілій своїй ширині, а не в поодиноких дробах. Оцінюючи цей момент, трудова партія вважає конечним не відділювати, не сепарувати Сх. Галичини від справи инших українських земель і тому вважає доцільним видвигнення й популяризацію однородної, загальної, всеукраїнської державницької ідеольогії. Правда, після 14. березня на еміграції раптово проведено зміну о стільки, що до східно-галицької концепції долучено й північно-західні українські землі, не питаючись нікого о згоду на таке поставлення справи. Не вважаємо щасливою таку думку, бо виставлення домагання державної незалежности Галичини й Волині, або концепція галицько-володимирської держави є під теперішню пору спізнена. Пригадуємо, що цю концепцію поставив був на порядок актуальних справ після заключення рижського трактату в березні 1921 р. проф. Ст. Томашівський, одначе компетентні чинники у Відні не тільки відкинули цей проект, але навіть примусили його автора податися до димісії. Важко додуматися, чому концепція, яка мала своє уоснування в лінії Керзона, не була підходячою тоді, а робиться єдиноспасаємою тепер. А прецінь на випадок її реалізації, розуміється перед 14. березня, вона справді могла стати етапом до Соборної України. Зновуж виставлення її тепер не тільки являється засудженою на смерть утопією в створеній політичній конфігурації, але є шкідливе для популяризації і розвинення в найширших масах суцільної державницької ідеольогії. Ставити справу так, як її хочуть вмовити в українське громадянство політичні немовлята з „Українського Прапору" — значить творити дві державницькі ідеольогії, значить непотрібно ділити українську націю на Сербів і Хорватів, значить відривати очі галицько-українського народу від природного історичного центру України, значить вкінці виставляти ідеал, який ніколи не може бути здійснений.

Орієнтації ідеольогія зразка „Українського Прапору", які постійно ставили частину замість цілости, кінчалися все неуспіхом. Нова концепція еміграції, яка є старою відкиненою тоюж еміграцією концепцією проф. Томашівського, в теперішніх умовах в разі її насильної пропаганди має всі дані на опатентування, як зразок „testimonii pauperiatis". Справа Східної Галичини і Волині не може вийти із круга всеукраїнських інтересів. І тільки на такий грунт треба її ставити.

Черпаючи своє натхнення з „Українського Прапору", львівське „Слово" називає соборно-українську ідеольогію „фіговим листком" для нашого „хрунівства", котрому протиставить західно-українську державність, що по думкам „Слова" мабуть може бути цілю практичної політики. Кождому читачеви лишаємо свободу думки в цій справі, хоч — правду кажучи — ми тут нічого не добачуємо крім словесної оригінальности і фігового листка для ріжних особистих амбіцій.

Обстоюючи соборно-українську ідеольогію, ми бачимо етап до неї в обєднанню західно-українських земель на всіх ділянках життя, в подвоєній праці над органічною розбудовою нашого національного життя і для проведення в дійсність цього етапу ми виставили платформу національно-територіяльної автономії.

Ґен. Шептицькі міністром війни.

Варшава. На внесення ради міністрів звільнив президент Річпп. 13 ц. м. ґен. див. Олександра Осіньского з порученого Кому керовництва мін. військових справ і іменував рівночасно інспектора армій ґен. зброї Стан. Шептицького міністром військових справ.

Австрійсько-радянські взаємини.

Відень. „Ді Штунде": Український нар. комісар для заґр. справ Яковлев і б. сов. повновласник у Берліні Авсеєв у Відні і переговорюють з віденськими промисловцями. Ходить про концесії на фабрики паперу й спірту для одної ґрупи австрійських промисловців.

Відень. „Н. фр. Пр.": Дотеперішній сов. пос. у Відні Ол. Шліхтер уступає зі свого становища, а ґенди його обійме тимчасово Мих. Левицький. Шліхтер має обняти управу української, спілкової організації в Харкові.

Революція в Болгарії.

Відень. „Тґпост": В півд. Болгарії вибухло мужицьке повстання проти нового правительства. Правительство вислало там війська для здавлення повстання. Міністр заґр. справ мав заявити журналістам, що Стамболійський окружений повстанцями військами. Як оповідають подорожні, що прибули зі Софії, Стамбулійського разом з иншими співмязними міністрами, мали вбити. Потвердження цієї вістки з инших джерел немає. „Н. фр. Пр." звідомляє з Білгорода, що Стамбулійський досі є в околиці Славовіци, де на чолі своїх відділів бється з правит. відділами. В боях цих мав згинути б. мін. Обов. Білгородська „Правда" пише, що новий болгарський мін. війни покликав у ряди урльопованих старшин і жовнірів.

Ґрац. „Тґпост": По звідомленням з над границі йдуть бої між відділами мужиків і прав. військом коло Плевни і в околицях Філіпополя. Виспід боїв досі незвісний.

Відень. „Н. фр. Пр." По донесенням з Царіброда, в півд. Болгарії мужики мають бути панами положення, подібно як і в східній Болгарії. Бої йдуть під Радомиром і Червоним Бродом і на півд. від Шумлі.

Відень. „Н. фр. Пр." з Софії: По несконстатованим досі інформаціям, підчас перевороту мали застрілити 3 найвизначнійших приклонників Стамболійського, а то посадника Софії Крум Попова, б. шефа тайної поліції Стефанова і мін. залізниць Атанасова.

Відень. По звідомленням з Білгорода нове правительство поробило зарядження, щоби спіймати Стамболійського і перешкодити домашній війні.

Ґрац. „Тґпост": Болгарський повновласник в Білгороді Люба Канов заявив, що не признає теперішнього правительства в Софії, бо правительство Стамболійського не подалося до димісії. Канов вручив білгородському правительству важні документи Стамболійського, в котрих Ст. просить білгородське правительство о матеріяльну і моральну поміч.

Договір Ґреції, Румунії й Югославії.

Льондон. „Таймс" з Атен: Мало прийти до заключення договору з Ґрецією, Румунією й Югославією в справі поступування в разі евент. замішань, викликаних болгарською революцією.

Югославянське демарш у Софії.

Ґрац. „Тґпост" з Білгорода: Як подають часописи мін. заґр. справ Нінчіч заявив заґр. журналістам, що білгородське правительство передбачує можливість демарш у Софії, бо софійське правительство зломило договір з Нею.

Конець сов.-англійського непорозуміння.

Берлін. Тутешні часописи звідомляють з Льондона, що англійську відповідь на ноту совіт. правительства вишлеться ще цього тижня. В англійських урядових кругах переконані, що запевнення зложені сов. правительством вдоволяючі і ароблять кінець непорозумінню.

Пр. 353/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний каменї яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що двіст часопису „Діло" число 45. (9926) з дня 1. червня 1923, в артикулах під заголовками: 1) „Нові володарі" в слідуючих уступах: а) вступ аж до слів „а на їх чолі" включно, б) між словами „Жидів і Німців" і „бажає провести", в) від слів „Нові володарі будуть" до кінця артикулу. 2) „Новинки" з черги пята нотатка в цілости. 3) в тійже рубриці в нотатки під заголовком „Шукай вітра в полі" в уступі від слів „супроти так блискучого" до кінця містить в собі єство ad 1 злочину з § 65 з. к., ad 2 проступку з § 302 і 308 з. к., ad 2 проступку з § 302 з. к., ad 3 проступку з § 300 і 308 з. к. узнав доконану 31.V. 1923 р. конфіскату за оправданну і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 2. червня 1923.

(Підпис нечитний.)

Революційний переворот в Болгарії.

Військо заняло будинки центральних державних установ, захопило в свої руки залізницю, почту й телеграф та перевело арешти міністрів і десяток визначних політиків урядового курсу. Цим разом нагальна сила станула при боці інтелекту. Військовий переворот у Болгарії доконався під патронатом гурта людей науки, сторожів вогнища національної культури. Анахронізмом стали погляди про існування війська для війська й науки для науки: неорвивне поняття нації й держави безоглядно заволоділо чинниками, рішаючими про ступінь і свобідний розвиток культури й цивілізації народу.

Дивна річ: до цього часу вважали вищу інтелігенцію представницею суспільної реакції, тимчасом болгарська революція з останніх днів, на якої чолі стоять професори столичного університету, є саме звернена проти топтання прав сутої демократії. Нехтування вольностей, гарантованих конституцією, допускались заступники вузькостанових інтересів одної частини народу, представники села й тільки села. Для запевнення матеріяльного добробуту сільських дуків треба було приняти політичну тактику, яка не тільки зачіпала принціпи пануючого демократичного устрою держави, але й подекуди ображувала нмціональну ідеольогію. Матеріяльне богацтво широких селянських мас є звязане передусім з довготревалим періодом мира, мира за всяку ціну. Ціни, які платив Стамбулійський за те, щоб тільки не каламутити спокою, потрібного селу, видались людям міста, менше привязаним до вартостей матеріялізму, надто високими. Мирові трактати, накинені побідженій Болгарії, були достаточно важкі, щоби викликати нехіть патріотів до тих, які залізною рукою переводили в своїому краю виконання прийнятих під примусом тягарів. Переслідування македонських самостійницьких організацій, маніфестуюче льояльність у відношенню до сербського сусіда, створило проти пануючої влади атмосферу сліпої ненависти й тихого бунту. Всякі спроби вислову невдоволення душились урядом не тільки всіма адміністраційними засобами, існуючими в його розпорядженню, але й таким терором, який щораз частійше переходив межі всякої законности: люде, покликані королем на сторожів правопорядку, не вагались хапатися методів скритовбійчого убійства, коби тільки запевнити собі волю поведінки, усуваючи зі шляху невигідних чи небезпечних противників. Згодом виявлялось разураз виразнійше, що така тактика має дише дуже умовну вартість для добра національної держави. Довіря закордону до щирости мирових тенденцій болгарського уряду далеко не спонукало той закордон до вияв особливої прихильности відносто мирної упокореної держави. Гарантований Болгарії мировим договором доступ до Егейського моря залишився паперовою обіцянкою. Повне злегковаження її при скликуванню льозанської конференції було дипльоматичною поразкою уряду, яка підірвала його авторитет до краю. Грецько-турецький торг, ведений під протекторатом великих союзних держав, спинився на Карагачі, передмістю Адріянополя, і таким робом загрозив погребанням надій Болгарії на отримання свобідного виходу до моря. Стамбулійський оголосив протест, а проте його обурення кінчається заявою, що, мовляв, Болгарія вірить у побіду своїх прав, але покищо буде мовчати й ждати від будучности зміни конюнктури. Здається, що така чергова заява льояльности рішила про долю мужицького премєра. Те, що Стамбулійський був перейнятий любовю рідного краю не гірше кожного иншого патріота і що його політика була висловом його щирих переконань не виправдало його в очах його противників так само, як він не виправдував своїх. Його беззастережний пацифізм і його система стали нестерпними і врешті збанкротували. Націоналістичний ідеалізм взяв верх. Місто побідило. Прийшла до влади справжня демократія духа.

Инша річ, чи ця побіда втримається на довший час і чи зміни, які вона приведе за собою, зможуть в нинішних умовинах гостро протиставитись попередиьому курсови державної політики й задоволити всіх тих, що допомогли до революційного повстання. З одного боку декларація нового уряду нічого не говорить про якінебудь радикальні зміни у загальній державній політиці, з другого боку треба ставитись з застереженням до дальшого перебігу доконаного перевороту. Заявивши щодо внутрішніх справ поворот до принціпів широкого демократизму та збереження в силі всіх аграрних законів, офіціяльний бюлєтин заповідає в закордонній політиці вірність мировим договорам та мирові тенденції нового уряду. В звязку з участю у перевороті повстанських македонських комітетів, ота мирова заява приймається міжнароднью дипльоматією дуже скептично. Таксамо недовірливо читається про ідеальний порядок і безшумну тишину, які буцім то характеризують переведення зміни болгарського кабінету й складену пізнійшу ситуацію в краю. Пригадка на весняну ідиллю революційних днів 1917 року на Сході Европи являється повчаючим темепю про можливість усяких несподіванок звязаних з кожним насильним переворотом. Останні вістки неясно натякають про розруки на провінції в Болгарії, про пятьдесятьтисячну селянську армію, якою розпоряджає Стамбулійський, нічого не кажуть про долю цього останнього та про те, чи воєнний стан, оголошений новим премієром, довго ще буде потрібний і—на віцо. Таким робом вічно бушуючий вулкан Балкану знову пронісся глухим громом, якого гомін далеко ще не затих. Звхмярений воєнними кастроями европейський овид затягнувсь новими облаками.

Польська преса залюбки переводила паралєлю поміж Стамбулійським і Вітосом, —одні для гльорифікації, инші для побоювання теперішнього премієра реакційного пясто-хіенського уряду. Паралєля ледве чи вдалась би. Абстрагуючи від ріжниці краєвих угрупувань Болгарії і Польщі й передусім від погляду клас інтелігенції та селянства в отих країнах, самі особи цих селянських лідерів ні трішки не подібні один до одного. Не входячи в їхні хиби й прикмети, які виявились у їх громадяньскій і державній діяльности, для підкреслення ріжниці можна зазначити основну рису характеристики одного Стамбулійського, який був передусім величезною індивідуальністю европейської міри... Його ідея „зеленого інтернаціоналу" була невдачною, його методи правління осоружні, наслідки політики нещасливі. Але справедливість каже ствердити, що він керував, а не ним керували, що він ніколи не плив за водою, що його залізна воля і енергія мали ідейний, а не шкурний підклад, що його амбіція ніколи не була більшою за особисті переконання ідейного характеру, без огляду на те, що вони виставляли його перед великі переслідування. Маленький народ, який видає з поміж себе такі індивідуальности без огляду на їхній близчий зміст—має оправдану надію, що не загине й серед нової хуртовини, з якої може вирости новий, щасливійший і більш переконуючий керманич долі народу.

Побачимо, чи він зявиться.

Ів. Р-кий.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поніще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Охорона меншостей.

(З нагоди VII. Конґресу Міжнароднього Уніґ Товариств Ліги Націй у Відні 23—28 червня 1923.)

Справа охорони меншостей є в останньому часі предметом широких і основних розважувань. Занимається нею не тільки офіціяльна Ліга Націй і Т-ва Ліги Націй, але також наука й публіцистика. Вона відбилась відгомоном і в нашій пресі, та з огляду як недалекий Конґрес Міжнароднього Уніґ Товариств Ліги Націй, який поставив справу охорони меншостей на одну з найважнійших точок денного порядку, слід нам їй приглянутися та її розглянути, по можности з найбільш обективного становища.

Поняття меншости є звязане зі справою відношення сил у публичному життю неоднонціяльної національно, расово або релігійно, держави. Певна група горожан даної держави (звичайно національна група) має змогу взяти у свої руки керму держави й цей факт робить з неї більшість. Коло неї збираються инші, менше сильні групи, які під примусом або добровільно підлягають більшости й вони творять меншість. Розріжняється національні, расові або релігійні меншости і охороною їх занимають.

КН. Е. ШАХОВСЬКА-БРАБАНТ.

Біографія й спомини про поета Я. Щоголева.

Саме тепер (9. червня) минає 25 літ від смерти відомого українського поета Якова Щоголева. З тої нагоди поміщуємо біографію й спомини про поета його дочки княгині Шаховської-Брабант.

Редакція.

Яків Щоголів родився в старинній дворянській семї в м. Ахтирці, харківської губернії в кінці 1824 р. Кілька верств від цього містечка в прегарній місцевости на березі ріки Ворскла находиться Ахтирський Свято-Троїцький монастир. Після покінчення повітової школи хлопчика віддали до 1-шої харківської гімназії. Приїзджаючи літом на ферії до дому, чутливий любячий природу хлопчик цілими днями пропадає з батьківської хати, проводячи час в монастирському лісі, або в лодці на ріці Ворсклі. Його нерозлучними товаришами були твори Вальтер Скотта і зброя. Мій батько пристрасно любив природу і це відбилося на його поезії. Хто читав його вірші, знає, як гарно оспівав він природу. Назва книжки „Ворскло" була, як висловився сам в передмові, „довгом памяти й подяки поетичній ріці, що зворушувала чаруючі своєю красою місцевости, рідній ріці, которою перепоєний його дитячий і хлопачий вік та юність, ріці, що забудила в нього перші поетичні мрії".

Після скінчення гімназії Я. Щоголів вступив на університет, де серед його товаришів був знаменитий пізнійше історик Микола Костомарів. В рр. 1843—1844 Бецький видав збірник вибраних творів молодих, початкуючих талантів під назвою „Молодик". В той збірник увійшли також перші твори мого батька в російській мові.

Дивно, що талант поета, не дивлячись на так раннє пробудження, розвинувся в повній силі в далеко пізнійшу добу його життя. Більший вплив на те мав мабуть отсей випадок в його життю. За порадою товаришів, юнак віддав свої вірші на розгляд Белінского, відомого із своєї безпощадної критики. Осуд Белінского, як і слід було ожидати, при його упередженню до української мови, був мало одобрюючий. Це так вплинуло на гордого юнака, що він спалив свої вірші, чого опісля гірко жалів. Костомарів в своїх споминах, згадуючи студентів того часу, назвав мого батька „юнаком з величезним поетичним талантом".

Скінчивши університет, Я. Щоголів вступив на службу урядником спеціяльних доручень при генерал-губернаторі Кокошкіні і гр. Палєн. Урядова служба, а опісля семя відвернули його увагу від поезії. Зрештою, він вчасно покинув службу і посвятив себе семї, живучи в Харкові і тільки літом виїзджаючи в Ахтирський монастир. Тут мій батько показував нам улюблені місця в лісі і згадував свої дитячі часи. Безмежно добрий, скромний, далекий від всякого розголосу, він не шукав ні людей, ні слави. Він писав для себе і ховав свої твори, не показуючи їх нікому. Минали літа, підростали діти, пора була думати про їх образування. Пристрастно кохаючись в музиці, поет всім своїм дітям дав музичне образування. В його домі часто устроювано літературно-музикальні вечірки. Зібрані приятелі й знайомі просили поета прочитати щонебудь з своїх творів, а опісля докоряли йому, чому він закопує в землю свій талант, не поділяючись з ніким. І ось завдяки настійчивости приятелів, між котрими назву проф. Сумцова, Багалія, Зайкевича, Сокальського і ин., а також завдяки проханням своїх старших дітей, Я. Щоголів приступив до видання „Ворскла", яку критика стрінула одностайною похвалою, признавши й оцінивши величезний талант. Одначе й тут поет лишився вірним своїй подиву гідній скромности. Видавши книжку, він радів, бачучи свої твори в друку, але практичні вигляди були йому зовсім чужі. Вперто відмовлявся він розіслати свою книжку для відзивів, щоби зробити її відомою, кажучи, що коли книжка гарна, то й без реклями буде вона признана, без зусиль автора. Книжку надруковано в 1833 р. Будучи раз на селі, мій батько був здивований, почувши хорову пісню „Гей, у мене був коняка". То були його вірші, що увійшли в народ без відома автора.

Життя не щадило мойого дорогого батька і приготовило йому багато ударів. Віддавший старшого сина, феноменального скрипака, до Петербурської Консисторії, батько постановив покинути Харків і переїхати в Петербург, куди його назначено куратором шкільної Округи. Та доля рішила инакше. Мій брат помер нежданно на запалення мозку і це нещастя знищило всі наші пляни. Батько відмовився від блискучої карієри і залишився в Харкові. Не минув рік, як нове нещастя впало на батька: померла на туберкули молода донька поета, моя старша сестра. В тому часі пережитих моральних страждань, смуток поета вилився в чудових творах, як нпр. „Осінь", „На чужині" і т. д.

Після утрати старших дітей, поет, що так любив музику, придбав для мене, своєї молодшої доньки, рідкий поетичний інструмент, гарфу, про котру давно мріяв, іще з молодости, в пору захоплень Вальтер Скотом, в однім з романів котрого представлена прегарна Жидівка, що грає на гарфі. Цей інструмент любив поет до кінця свого життя і нераз говорив, що мелянхолійні струни навіяли йому багато поетичних думок, як нпр. „Сон", „Жмуток", „Вінок", „Незабутня" і ин.

Тихо, спокійно, монотонно проминали роки життя поета. Не гнався він ні за шумом, ні за популяр-

ся тепер чинники міжнародного життя*).

Перед світовою війною справа охорони меншостей була вправді предметом наукових розслідів, як також деяких міжнародніх постанов, одначе властивого міжнародного характеру не мала. Вона піднялася до значіння міжнародньої справи щойно на основі версайльського і сен-жерменського мирових договорів (1919 рік), як також шляхом заключення низки окремих договорів щодо охорони меншостей між державами Антанти з одного та Польщею, Чехословаччиною, Югославією, Румунією, Болгарією, Угорщиною, Грецією, Вірменією і Туреччиною з другого боку. Годиться згадати, що держави: Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва і Альбанія годилися приняти на себе зобовязання зі згаданих договорів, що було передумовою допущення їх до Ліги Націй.

Коли давніше справа меншостей була в дійсности внутрішньою справою даної держави, яка не підлягала в тім напрямі ніякій контролі — мирові договори, що закінчили світову війну, винесли її до міжнародього значіння і дали їй гарантію Ліги Націй. Не дивлячись на хиби й недостачі названих договорів, які в багатьох точках вимагають справлення й доповнення, — справа охорони меншостей, а уваги на її тепер шній міжнародній характер, набрала безумовно великої ваги. Особливо нам треба заняти ею основно тому, що серед нашого громадянства підносяться негативні голоси щодо вартости і практичности охорони меншостей.

Справа охорони меншостей стала пильною і актуальною ізза неможливости чи недоцільности переведення засади самовизначення народів. Коли після закінчення світової війни творення чисто національних держав виявилося неможливе, коли дальше з причин неналежного приноровлення засади самовизначення, потворено держави з великим відсотком національних і релігійних меншостей, виявилася негайна потреба взяти ті меншости в охорону й піддати її під міжнародню гарантію. Охорону меншостей, в поданім на вступі розумінню, слід безумовно вважати поступом і побідою думки міжнародньої справедливости. Вправді, конституції поодиноких держав перед світовою війною і після війни (між иншим її давня австрійська конституція) забезпечували теоретично рівноправність народів держави, без різниці походження, національности, мови, раси або релігії, — але на жаль всі ті постанови лишались і лишаються тільки гарною засадою, без фактичного приноровлення її в життя. Побідники у світовій війні розуміли добре, що залишення меншостям цих гарних конституційних засад, скомпромітувалоб їх в очах світової опінії, і вони вставили в окремих договорах клявзулі для охорони меншостей.

Всупереч колишньому станови річи піднесено у справі охорони меншостей дві головні засади:

1) що в майбутності місію органу контролі і одночасно гарантії одержує Ліга Націй;

2) що всякі непорозуміння, які можуть вийти зі згаданої гарантії, приходять перед Трибунал Міжнародньої Справедливости.

Громадянські організації для піднесення значіння Ліги Націй і инші подібні установи розпочали в останніх роках боротьбу для поширення охорони меншостей та фактичного переведення її в життя. Вислід світової війни виявив наглядно, що опінії громадянства легковажити не можна та що вона являється в багатьох випадках рішаючим чинником.

Зясовуючи тут питання охорони меншостей, не беремося рішати, чи політичні обставини поодиноких поневолених народів (зокрема забезпечення автономії), кажуть їм користати з сеї охорони, чи ні. Зазначимо лише, що дотеперішне становище нашого політичного проводу — не користати з охорони меншостей аж до часу вирішення нашої справи, було цілковито правильне, з огляду на українську більшість у Сх. Галичині. Дальшим завданням сього проводу буде, рішати, яке становище занятн в сучасній хвилі. Лишаючи засування питання охорони меншостей в цілій ширині окремій праці, нашою метою являється тільки подати короткі, обективні уваги до питання, яке небавом станеться предметом основних дебат Міжнародньої Унії Товариств Ліги Націй.

Д-р Ол. Марітчак.

*) Question des minorites, Rapport de la Commision speciale de l'Union Internationale des Associations pour la Société des Nations (Rapport de M. le professeur Aeby s покликанню на: Dr. Leo Epstein: Der nationale Minderheitenschutz als internationales Rechtproblem; Helmer Rosting: Protection des Minorites par la Société des Nations, і инш.).

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Похід проти слова „український".

Від ряду літ середні школи з українською викладовою мовою уживають офіційно у свідоствах і документах слова **український** замість давнійшого слова руський. Аж тепер нараз куратор п. Собінський зорганізував хрестоносний похід проти слова **український**, видаючи циркуляр до дирекцій українських державних і приватних середніх шкіл під датою 23. березня 1923 до ч. 2735, котрим заказує уживати слово український, а натомість приказує всюди на печатках, свідоцтвах і инших документах та у шкільній науці уживати виключно слово руський (ruski) замість приятого слова український (ukraiński). Львівська кураторія згаданий заказ уживання слова український видала виключно з політичних мотивів (львівську кураторію опанували вшехполяки, що вживають вже заходів, щоби місце п. Собіньского заняв відомий зі „Слова Польск-ого" українофід посол Прушиньскі) і наші школи очевидно не хочуть йому підчинитися. Деякі збори учительські (пр. коломийської держ. гімн.) та філії Учительської Громади (в Тернополі і мабуть і деинди) разом з головним виділом запротестували проти шього заказу, а Народній Комітет віднісся до української парляментарної репрезентації у Варшаві для внесення інтерпеляції у міністра. Зрозуміла річ, що українські школи і українські директори та учителі цьому протозаконному заказови не повинні піддатися, а всі наші освітні і шкільні установи та і ціле громадянство мусять рішучо запротестувати проти нової затії п. Собіньского.

Велика Україна.

„Перевірка політичної грамотности."

На Волині большевиками організована перевірка політичної грамотности совітських урядовців. 12 відсотків совіт. урядовців, які виявили елементарну неосвідомленність в політичних питаннях, звільнено зі служби.

Церковні справи.

Київська „Пролетарская Правда" подає про ряд випадків, коли населення активно виступало проти представників живої церкви. В селі Щитинці на Київщині, людність тяжко побила й поранила представників живої церкви. Така сама доля стрінула їх Рихлишівському жіночому монастирі.

Підкоп в Одесі.

В Одесі одкрито великий підкоп в центрі міста під складом центросоюза. Підкоп тягнувся через цілу улицю. В ньому було уложено шини, по яким зі складів вагонетками виовзилась мануфактура. На місці злочину заарештовано 12 чоловік.

Огляд світових подій.

Положення в Болгарії.

З Софії повідомляють, що положення в Болгарії ще досі невиразне і напружене. Потверджуються поголоски про боротьбу поміж селянами групи Стамбулійського і революціонерами в околиці Долекова. В Софії чути гарматні стріли. В політичних кругах панує переконання, що в Болгарії прийде до домашньої війни. Уряд докладає всіх зусиль, щоб до того недопустити.

В Поруру.

В звязку із вбивством двох французьких офіцирів у Дортмунді, військове командування арештувало двох членів муніципальної ради і двох урядників. Сконфісковано також фонди державного банку і міської каси, щоби приневолити населення видати вбивців офіцирів. Дня 10. ц. м. робітники напали на французьку стежу. Військо ужило зброї, наслідком чого згинуло кілька осіб. В околицях Дісельдорфу знищено бомбами залізничий шлях і перервано телеграфічні полученя.

Совітсько англійський конфлікт.

З Льондону доносять, що совітська відповідь вручена на днях Керзонови, вдоволяє всі домагання Англії. Совітський уряд годиться підписати заяву, що заховає комуністичну пропаганду в англійських кольоніях. Дальше совітський уряд заявляє, що відкличе своїх представників в Перзії і Афганістану, як що слідство докаже, що вони переступали межі своєї компетенції. Совіти пропонують, щоби Чічерін виїхав до Льондону, в цілі спільного обміркування спірних квестій. В Льондоні принято совітську відповідь прихильно. Панує переконання, що англійсько-совітські відносини поправляться. З Москви доносять, що на пленарнім засіданню комуністичної фракції Каменєв заявив, що совітський уряд починав супроти Англії найдальше ідучі уступки Совіти вгодились виплатити відшкодування за сконфісковані кораблі і управильнити риболовлю. На думку Каменєва спір Англії з совітами повинна вирішити окрема конференція. Каменєв заявив, що Ленін повертає до здоровля і в коротким часі візьме участь в політичнім житю і буде мати вплив на англійсько совітський конфлікт.

Льойд Джордж про положення в Европі.

З Льондону пишуть: Минулої неділі Льойд Джордж виголосив у Льондоні на одній із церковних урочистістей промову, в якій заявив, що економічне положення в Европі є таке трудне, якого не було 30 літ. Також політична ситуація в Европі є грізна. Політика насильства і гнету панує дальше. Замість одної Альзації Льотарингії, утворено дві, а саме Поруря, яке обсадили Французи і Вильно, окуповане Польщею. Воєнні настрої змінюються, не вважаючи на страшне вичерпання, повоєнну втому. Німецьких пропозицій Франція ані Бельгія не бере під увагу, уважаючи, що воєнна перемога дає їм право диктувати умови. Франція приневолює виконувати її волю військом і гарматами. Коли мілітарна сила буде і на далі одиноким політичним аргументом, то майбутнє европейської цивілізації загрожене.

Кабінетна криза чеського уряду?

З Праги доходять нестверджені відомости про недалеку кризу чеського уряду. Крамарж, який як відомо є прихильником Росії і ворогом Польщі, виступив проти Бенеша за його польонофільські тенденції. Сторонництво Бенеша відповіло контратакою і гостро виступило проти політики Крамаржа. Напруження між обома таборами збільшується, а в Празі щораз частійше говорять про зміну уряду.

Гардінґ про мир в Европі.

З Вашінгтону повідомляють, що на зборах молодіжи президент Гардінґ виголосив промову, у якій заявив, що надія на тривкий мир у

ністю, лиш деколи мріяв про подорож. Його тягнуло побачити инші країни, пізнати инше життя і природу. Особливо притягав його Рен, з розвалинами замків. Взагалі середньовічна лицарська доба незвичайно цікавила мого батька. Та минали роки і він все лишався в рідному краю, не дивлячись на те, що засоби давали йому повну спромогу здійснити свою мрію. Тиха, мало підприємчива славянська натура, далека від всякого егоїзму, проявлялася в тому відокремленню від світа. На початку 1890 р. у мого батька розвинулася хороба серця, і то якраз в той час, коли він хотів почати видання другого тому своїх творів „Слобожанщина". Хороба підточувала його сили, але талант не вгасав. Разом з тим росло привязання до життя. Прочуття близького кінця і бажання жити ярко проявилися у поетичних творах „Ніч", „Гора", „Лебідь".

Весною 1898 р. почався друк „Слобожанщини". Поет був вже дуже слабий. Піддержували його тільки надія й радість скоро побачити надрукованими свої твори. Останній вірш, що увійшов в збірник „Слобожанщина", був „Лебідь" і це в суті річи була його власна лебедина пісня. З присуду долі мойому батькови не пощастилося побачити надруковану „Слобожанщину". Він помер 9. червня (27. травня ст. ст.) 1898 р. В часі похоронного походу на цвинтар нова книжка в зеленій обгортці, виставлена у вітринах книгарень, провожала свого творця на вічний спочивок. Харківський університет увіковічнив помершого поета, жертвуючи йому окрему кімнату в мурах свого музею. Там стоїть його робітній стіл з книжками, рукописами, фотографіями, родинними паперами і т. п.

В р. 1918 коли Україна, здавалося, здобула давнождану політичну свободу, вулицю в Харкові, де колись стояв наш дім, названо Шоголівською. Борець за волю рідного краю, всецілo відданий йому, що оспівав славну минувшину Великого Запоріжя, мій батько, на жаль, не дожив до великого дня визволення своєї рідної України.

Ніколи не забуду, як зворушений був раз мій батько, коли він, вернувши домів, повідомляв нас, що на Дону заворушилися козаки, що підготовляється щось важне, говорять про сепаратизм. І не дивлячись на те, що мій батько обстоював самодержавя і православя, що він був переконаним консерватистом, і в тім дусі виховував своїх дітей, сльози радости котилися з його очей, коли він говорив про політичний рух на Дону.

Минуло багато, багато літ. Мойого дорогого батька давно не стало в живих. Згадаймож його і поманім, приводючи його власні слова, щоби

„Господь звеселив його
У житлах праведних своїх"...

Мінхен, 30. травня 1923.

Європі зростає. Обставини укладаються так, що Америка в короткім часі зможе працювати на користь европейського мира. Америка не буде щасливою так довго, доки в Європі не запанує мир.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — !

З Волині та Холмщини.

Справа сенатора Марковича.

На 15. червня в Найвищому суді в Варшаві призначений розгляд справи про важність мандату сенатора Л. Марковича, члена українського парляментарного клюбу.

Релігійна свобода.

В с. Городиськах холмського повіту солтис з наказу „гмінного уряду" заборонив Українцям святкувати українські свята.

„Істінно-рускій" делегат на холмському з'їзді.

Поміж трьома сотками делегатів на холмському народньому з'їзді знайшовся, як подає „Наше Життя" один „істінно-рускій" п. Радей, який голосував на з'їзді один проти всіх делегатів проти резолюцій в справі шкільній й церковній. Резолюція в шкільній справі протестує проти польонізації школи і домагається заведення українських шкіл. Резолюція в церковних справах домагається поміж иншим повороту одібраних Поляками православних церков.

В справозданні москвофільської „Жизни" цей один „істінно-рускій" виріс в цілу групу, яку москвофільський орган бере під свою оборону.

З Рівенської „Просвіти".

Рада Рівенської „Просвіти" подає такі виясненя з приводу замітки, уміщеної в нашій газеті про заснованя Рівенської „Просвіти".

В ч. 44 (9925) „Діло" з 31. травня ц. р. в рубриці „З Волині" поміщено допис, про заснованя Рівенської „Просвіти"; подані в тому дописові інформації не є зовсім точні. Щоби висвітлити справу як вони є в суті річи, подаємо точний зміст одержаного Радою повідомленя Староства: „Starostwo Równieńskie L. 394/pp., Równe, dnia 9. maja 1923 roku.

Do Zarządu Rwieńskiej Powiatowej „Proświty" w Równem.

Niniejszem powiadamiam Zarząd Równieńskiej Powiatowej „Proświty", że Urząd Wojewódzki Wołyński pismem z dnia 1. maja 1923 r. za N. 770 odmówił legalizacji stowarzyszenia na podstawie art. rozporządzenia b. Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich o stowarzyszeniach i związkach".

Od decyzji tej Zarząd ma prawo wnieść na ręce moje rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych w ciągu dni czternastu od dnia następującego po dniu otrzymania niniejszego powiadomienia. — Starosta W. Neyman".

До того треба додати, що окремим папером, який лише оголошено, але не доручено нам в руки, дано Раді „Просвіти" 30-денний речинець на ліквідацію справи.

Історія цеї справи така: Т-во „Просвіта" в Рівному за польської влади залегалізувалось і зареєструвалось належним шляхом свій статут ще в 1920 р., а ним існувало аж до цього часу. На початку п. р. статут Т ва на загальних зборах було змінено і доповнено новими точками, т. є. був складений новий статут, який надіслано до Воєвідства для нової регістрації, згідно з приписами обовязуючими. І от замість відповіди про зареєстрування нового статуту — одержали ми вище наведений припис, що говорить про відмову „легалізації" Т-ва, якої ми не просили. Нині в наслідок інтервенції голови „Просвіти" п. сенатора Карпинського, вище наведене розпорядження змінено і признано „Просвіту" легально істнуючою на підставі попереднього залегалізованого статуту; відмовлено лише регістрації нового статуту.

ОП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адм.*

З польських справ.

Маніфест П. П. С.

З приводу утворення соймової більшости і нового уряду польська соціялістична партія оголосила маніфест „до працюючих мас міст і сіл". В маніфесті ударено в давні тривоги та кинено клич: „Проч з реакцією і Вітосом!" Маніфест стверджує, що під фірмою Вітоса дійшла до влади польська буржуазія, яка ще недавно за австрійської влади вела угодову політику відносно Росії, яка опісля віддала на ласку долі Польщу за большевицького найзду, а відтак скомпромітувала Польщу вбивством першого президента Нарутовіча. Вітос завдав удар в спину демократії. Вітос і його кабінет веде Польщу до економічної і політичної руїни, усуваючи від політичної керми таких людей як Пілсудскі і т. д. П. П. С. накликає до боротьби з новим урядом і його політикою.

Буджетова провізорія ухвалена.

Ані одно засідання польського сойму не обходиться без авантур. Підчас дискусії над справою буджетової провізорії 12. ц. м. опозиційні партії запротестували проти внесених проектів, при чім посол Чапіньскі в годинній промові атакував уряд, намагаючись скомпромітувати його і згноїдити. Між иншим посол Чапіньскі заявив, що Вітос щораз більше стає зброєю в руках реакції і що в інтересі Польщі лежить дійти до згоди і порозумітися з національними меншостями. Посол Медзиньскі виступав гостро в обороні Пілсудского і його політики та своєю промовою викликав цілу бурю з боку правиці, так, що маршалкові ледви удалося привернути спокій. Промова посла Санойци (Волинь) викликала протести правиці. Посол Грінбавм в імени жидівського клюбу заявив, що жидівський клюб не має довіря до нового уряду але цю заяву приняла правиця веселим сміхом. Після довшої дискусії більшістю голосів ухвалено другу додаткову провізорію на перше і друге четвертьріча 1923.

Правиця захоплює в руки соймові комісії.

На засіданню соймової рільничої комісії вибрано нову президію Президом вибрано посла Ковальчука (Пяст) а заступником Станішкіса Також в закорд. комісії до президії попали самі посли з ендеції і людовців (Дембскі). В комісії морській обняла рівнож правиця.

Справа амнестії.

На черговім засіданню рільничої комісії має рішитися справа амнестії.

Зяв без краватки.

Премієр Вітос виїжджає дня 20. ц. м. на кількадневу відпустку до рідного села, а його заступатиме Гломбіньскі. Варшавська преса пише, що новий уряд висилає Вітоса тому на відпустку, щоби він не являвся без краватки на принятю румунського короля, який на днях прибуде до Польщі. В імени уряду привитає короля Гломбіньскі, який —на думку „Роботніка" — виглядає менше компромітуюче, як Вітос.

Пілсудскі передав армію генералови Галлерови.

Дня 13. ц. м. о год. 11 перед полудньом Пілсудскі передав командування армії в руки нового шефа штабу Станіслава Галлера.

Совітська Росія.

Вступ до вищих шкіл.

Московський комітет комуністичної партії й комуністичних організацій молоді звернувся з закликом до своїх членів приступити до підготовки кампанії по переведенню запису до вищих шкіл в 1923-24 році по класовій системі. Організаціям запропоновано при надсилці кандидатів виходити не з особистих міркувань, а мати на увазі заслуги кандидатів перед партією й революцією. Повинна бути організована допомога комуністам при підготовці до вступних іспитів, для чого мають бути використані культурно-освітні виділи. Комуністам, які надсилаються до вищих шкіл, мусить бути так само забезпечена матеріяльна допомога.

В петербурському університеті

Відрадна прява.

Новий науковий орган українського студентства.

Записки Української Академичної Громади при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р. Орган періодичний. Виходить що три місяці. Т. І. 1923. Січень-березень. М. Подєбради. Ст. 2 + 4 + 5 + 5 10 + 18 10 + 16 + 32 + 22 + 17. 8°. — Зміст: 1. Від Редакції. 2. А. Яковлівський, Мотокультура. 3. К. Сугунія. До питання про бетонові й глиняні дрени. 4. С. Шумейко. Другий Зїзд посланників Чесько-Словацької Республіки в м. Годонині на Моравї 12 го серпня 1922. 5. Д. Биковський. Бібліотека Української Госп. Академії в 1922 р. 6. Ф. Микуляк. Погіпа влонна і урожайність Чехії. 7. С. Кіцера. Підкарпатська Україна. 8. Д. Биковський. Замітки про книгознавство та книговживання. 9. Матеріяли до історії обєднання студентства Української Господарської Академії. 10. Хроніка.

„Якесь незрозуміле звуження свідомости й певна кволість думки є його — українського студентства на еміграції в Ч. С. Р. — головною і знаменною рисою. У загалу не помітно живійшого і глибшого зацікавлення якими будь справами. Життя прибрало специфічно-емігрантський характер і обмежилось своїми дрібними, звичайно — жолудковими, товариськими, інтересами того місця, де даний гурт людей живе. Поза наукою вся енергія студентства витрачується здебільшого на маловажні партійні чи там сектантські суперечки, плиткі буденні балачки тощо. Загальний культурний і інтелектуальний рівень студентства не високий: свідчать про те ті маленькі буденні інтереси, якими живе загал, відсутність усякого живіщого наукового та ідейного руху, смішно мала фреквенція тих нечисленних відчитів, що відбувалися в УАГ. І ті вбогі змістом дискусії, які велися по тих відчитах двома чи трьома все тими самими студентами. Мабуть не багато знайдеться таких студентів, які відвідують місцеві театри, оглядають музеї та познайомлюються з історією відродження, з наукою, літературою і штукою того народу, серед якого і в якого столиці вже стільки років проживають. Те, що називається самоосвітою, є для великої частини українського студентства в Ч. С. Р. — terra ignota. Можна коротко ствердити, що все сучасне життя українського студентства в Ч. С. Р. повертається у маленькому трикутнику: хата — кнайпа — допомога. Є це життя без ширших горизонтів, без вищих бажань і глибоких інтересів; без живого руху і молодечого розмаху, життя буденно-сіре, дрібносткове, вяле. Небагато хто з українських студентів призадумується над тим, чи оправдав він ті великі надії, які покладаються на нас там — у рідному краю".

Так схарактеризував недавно українське студентство, що живе на еміграції в Ч. С. Р. празький студент у віденському журналі „Визволення" *).

Та всетяки европейська атмосфера поволі опановує наше студентство. І як що не все, то всеж таки деяка частина його намагається зажити новим життям. В области думки — гуманізмом і реалізмом, а в области методів перейняти за Масариком засади „Політики малого народу" — систематичну працю і передовсім европейську освіту.

Прикладом останнього є деякі відрадні прояви, які помічаються серед українського студентства у Подєбрадах, Пшібрамі й ин. м. у противежність більшій частині нашого студентства, що знаходиться в Празі.

Висловом сих відрадних проявів є поява зазначеного вище нашого органу українського (головно — великоукраїнського) студентства у Подєбрадах — осідку одної з трьох українських Високих Шкіл у Ч. С. Р.: Української Господарської Академії.

Випускаючи в світ першу книжку „Записок", Редакція ось що говорить про причину появи свого органу, про ті думки, які він проводитиме, про його завдання, про характер його змісту:

„Характерною рисою життя українського студентства, до подій останніх років, був — в области думки — романтизм, оснований на історіямі, й утопізм — в области ідеалів, а що до методольогії — повна непристосованість до новітніх умов життя. Ці негативні риси якраз виявились, коли прийшов час здійснення наших національно-державних ідеалів. Наслідком цього був конфлікт між мрією і дійсністю. В результаті — ми опинились на еміграції.

„Пережити страждання — читаємо далі — відділенність від батьківщини та безпосереднє спостереження закордонних обставин навчили нас критично ставитись до українського життя — до подій останніх років і, взагалі до всього нашого минулого, зорієнтуватися у тому всьому, що й як ми робили і що робилось навкруги нас — дали змогу усвідомити собі свою вину і свої хиби та розібратися у тих великих можливостях і перспективах, що стоять перед нами, при умові тверезої, поважної, раціонально-доцільної постановки всієї справи.

„Записки" й намагатимуться — каже Редакція — бути виразником цих нових тенденцій та сталать своїм завданням допомогти їм розвинутись та прибрати більш релєфні форми.

„До тепер одним з конкретних досягнень в области реального будівництва серед українського громадянства на еміграції — читаємо вкінці — є створення Високої Політехнічної Школи — Української Господарської Академії в Ч. С. Р., завданням якої є підготовити кадр українських фаховців громадян, будівничих Української Держави.

„Цим ясним і конкретним завданням Академії цілком определяються рамки та методи тої праці, яку провадитимуть „Записки" як орган студентства, що студіює на згаданій Академії. Він замість дотеперішнього українського гуманного універсалізму та бажання „обняти необнят-

*) В. Верховський, Українське студентство на еміграції в Ч. С. Р. (Визволення, 1923, І.)

в біжучому році на фізико-математичному виділі встановлена норма в 1200 чоловік; з них для робітників — 35 вакансій, для надісланих комуністичною партією 1035 і платних вакансій для всіх инших 170. На виділ громадянських наук встановлена норма в 800 чоловік — з них для робітників 27 вакансій, для надісланих партією 773, платних вакансій нема. В технольогічному інституті норма 450, а них платних — 45, для робітників — 150, решта для надісланих партією.

Заходи проти епізодій.

На останньому засіданні центрального комітету комуністичної партії одноголосно принята пропозиція політичного бюра про те, що всякі виступи і всяка пропаганда членів партії проти постанов центрального комітету й проти програми на 12-му з'їзді програми й тактики партії повинні каратися відповідно до артикулів карного кодексу, які трактують про виступи проти влади. Постанова та надіслана всім партійним комітетам з наказом оголосити її в трьохденний термін всім членам партії під розписку.

Боротьба з соціялістичною пропагандою.

Центральний комітет комуністичної партії наказав всім партійним організаціям слідкувати за змаганнями меншевиків і есерів, які в останній час поширили свою роботу, загітувати старих комуністів. Центральний комітет в дорозі партійної дисципліни буде суворо карати місцеві організації за кожен вихід з партії робітників, які мають довгий партійний етаж.

Зза крат тернопільської тюрми.

Від 23. січня ц. р. сидить в тернопільській тюрмі 36 молодих українських політичних вязнів, підозрілих у участи головної зради в § 58 з. к. і заворушення публичного спокою з § 65 з. к. (справа проти Франца Колодія і тов. до Vr. 137/23). Число арештованих в цій справі виносило 80, з чого 44 по кількох тижнях тюрми випущено на волю, а решта карається вже пять місяців. Вязні з кінцем квітня перебули тридневну голодівку і їм обіцяно тоді, що або вийдуть на волю і слідство проти них буде застановлене, або одержать акт обвинувачення. Досі не зроблено ні одного ні другого мимо заходів оборонця д-ра Ст. Барана у компетентних чинників і внесеної в цій справі інтерпеляції в варшавському соймі. Поліція з розмислу подає затичними давками що раз то нові „докази" і то в місячних відступах часу, акти мандрують від прокуратора до слідчого судді і на відворот. Слідству не видко кінця, хоч про добрій волі можна було давно все скінчити, тим більше, що судови подано докази, що всі вязні впали жертвою провокації, а головний провокатор Гнат Мельник (бувший Петлюрівець) вже від місяця сидить в тернопільській слідчій тюрмі. Арештантів сторожать жовніри, які часто їх обиджують словами „ukraińskie kabany" і коли хто небудь зблизиться до вікна, негайно стріляють, так що в останніх місяцях застрілили двох вязнів. Приїзджала тут недавно комісія з Варшави внаслідок внесеної українським соймовим клюбом інтерпеляції, оглянула тюрму, але не усунула найбільшого лиха себто військових вязнів з цивільної тюрми. Наші арештанти грозять новою голодівкою.

Ратуймо рідний промисл і торговлю.

Нераз вже ми порушували цю тему і закликали нашу суспільність, щоби вона почувалася до горожанського обовязку попирати рідний наш промисл.

На жаль і досі багато наших людей, а навіть звісних діячів іде з своїми потребами до чужих, лишаючи своїх. Є не таке нерозуміння загально народнього інтересу, що межує з народнім гріхом. Тут бо не йде про кишеню того, чи другого нашого промисловця чи купця, а про добро цілого народу. Так цю справу розуміють другі культурні народи, так і нам треба ставитись до неї.

Ми мусимо знати і памятати, що попираючи своїх купців і промисловців, кладемо сильний і певний фундамент під нашу народню домівку. Фундаментом тим буде засібна, культурна, свідома і незалежна верства купців і промисловців. Не забувати нам, що серед нинішніх обставин щораз труднійше буде нашій молоді добитися до урядових становищ, а навіть до вільних фахів. Так само щораз тяжше нашим селянам побільшити кількість своєї землі, бо її забирають мазурські хайди. Деж отже наша молодь?

При цих умовах є одним притулком, де наша молодь могла би знайти заробіток, являється рідний промисл.

Та на тім не кінець. Скріплений попертям загалу, наш промисловий і купецький стан піддержить рідну пресу, котра у чужих народів живе головно анонсами промисловців, вони підсилять пресовий фонд, піддержують багатими жертвами рідну школу, причиняться до піддержання старих і творення нових банків і т. п.

Ще неодно можна би піднести на попертя нашого зазиву, та хто щиро думає, тому і се вистане, тож вкажемо, що треба зробити, щоби знову на зазиві не скінчилося.

Думаємо, що треба покликати організаційну комісію, яка складалася би з представників усіх верств народу, головно промисловців з вищою освітою. Вона мала би дбати з одного боку, щоби ніхто не минав своїх фірм, а з другого боку повинна старатися, щоби ніхто не мав слушної причини нарікати на злу обслугу з боку своїх фірм та не міг тим викручуватися від сповнення свого народнього обовязку.

Дальші завдання поставить собі сама комісія. Отже на закінчення нинішнього заклику поручається нашій найвищій політичній владі, Народньому Комітетови, щоби таку комісію для попирання рідного промислу і торговлі негайно покликала до життя. *Петро Карпяк.*

Студентські справи.

Студії в Леобен.

Товариство Українських Гірн. Студентів „Молот" в Леобен, подає до відома всім інтересованим, що слідує: Висока Гірн. Школа в Леобен має три виділи а) гірничий, б) гутничий і в) виділ для гірн. геометрів (3 роки). Вступних іспитів нема. — Вписи починаються в перших днях жовтня ц. р. Інтересовані внесуть на руки тов. „Молот" до кінця липня ц. р. подання з такими załучниками: свідоцтво зрілости, метрику, свід. приналежности і curriculum vitae, переклади легалізовані на німецькій мові, а виділ товариства полагодить вписи, одначе з причини обмеження місць для чужинців, за приняття ручити не може. Мінімум прожиття в Леобен, виносить тепер 500.000 кор. австр. — приблизно 8 амер. дол. Такса семестральна виносить 700.000 кор. Звертається інтересованим увагу, щоби не виїжджали в Леобен без повного матеріального забезпечення, бо тут одержати допомогу є виключенним, як рівнож з причини недостачі вільного часу праця на прожиття в фабриках чи копальнях є майже неможливою.

Подання посилати на адресу: Ukr. Studenten Verein „Molot" — Montanistische Hochschule — Leoben Deutsch-Österreich.

Оголошення.

Ректорат Української Господарської Академії в Ч. С. Р., оголошує прийом нових студентів на осінній (I-ій) семестр 1923/1924 акад. року, який розпічнеться 1-го вересня 1923 року.

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р. по статуту затвердженому міністерством хліборобства Ч. С. Р. є висока спеціяльна школа з 3-х літнім курсом навчання і розділяється на три відділи: 1) економічно-кооперативним (підвідділи: статистичний, кооперативний та економічний; 2) Агрономічно-лісовий (підвідділи: агрономічний та лісовий, 3) Сільско-господарсько-інжінірний (підвідділи: меліоративний, межовий та технольогічний).

Для прийому встановлено слідуючі правила:

1. В склад студентів Української Господарської Академії в Ч. С. Р. приймаються громадяне з цілої української території, обох полів, з закінченою середньою освітою: гімназія, реальна школа, комерційна середня школа, середня сільско-господарська і технічна школа, учительський інститут, 4 кляси духовної семінарії і т. п. школи, курс яких буде визнаний професорською Радою Академії вистарчаючим для вступу в Академію.

2. Рішенням професорської Ради можуть бути приняті до Академії особи без середньої освіти, одначе з відповідною підготовкою для слухання лекцій з умовою що на протязі одного року складають матуру.

3. Прохання про прийом належить надсилати до канцелярії Академії (Подебради в Чехословаччині, готель „Крале Іжіго" найдалі до дня 5-го липня цього року.

4. В В проханню повинно бути зазначено: національність, вік, освіта, перелік документів, відділ і підвідділ, на який кандидат хоче вписатися, а також точна адреса кандидата.

5. До прохання прикладаються слідуючі документи:

а) Власноручний опис життя з обовязковим зазначенням народження, місця постійного перебування кандидата в нормальні часи та національности кандидата.

б) Свідоцтво про освіту в оригіналі, або в засвідченому зразку (так звані службові реєстри рахуються невистарчаючими).

в) Три фотографічні картки.

г) Підписка коритися правилам, установленими для студентів Академії.

Примітка I.: прохання без документів не будуть розглядатися.

Примітка II. Оригінальні документи осіб неприятих до Академії, повертаються по вказаній адресі на виразне бажання петента.

6. Особи, що вже подавали в минулому академічному році прохання до Академії і не були приняті за співанням або за відсутністю вакансій, повинні, коли бажають кандидувати при новому прийомі, поновити своє прохання з зазначенням своєї адреси і в разі потреби доповнити документи.

7. Студентам, не маючим матеріальних засобів для прожиття може бути призначена від Адміністративно-Господарської Комісії Українського Громадянського Комітету допомога в формі приміщення в інтернаті, забезпечення харчами иншими необхідними предметами гріхами, про що треба подати окрему заяву, предкладаючи свідоцтво про матеріяльний стан.

8. Студенти, які користуватимуться матеріяльною допомогою від Академії зобовязуються після скінчення курсу Академії працювати для Українського господарсько-культурного життя по півтора року за кожний рік навчання в Академії на стипендію.

9. Початок академічного семестру 1-го вересня 1923-го року, до якого терміну зобовязані прибути всі особи, що будуть приняті в студенти Академії.

Ректор Академії професор
І. Шовгеній.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вид. кн. 40.000.

і е", завдається на підставі вище зазначених ідеольогічних засад, допомагати студентству Академії у справі самовихования, уміщуючи на своїх сторінках їх початкові спроби у відповідних фахових галузях.

Що до методів, то виходячи з засад, зазначених вище, орган цілком відкидає вірші, красне письменство, полеміку та публіцистичну пропаганду своїх ідей, притримуючись методи не слова, а діла.

Не маю наміру розбирати подрібно зміст „Записок". Скажу тільки загально, що не зважаючи на свій науковий характер як фаховий орган студентів Української Господарської Академії, „Записки" прочитає з великим інтересом не тільки фаховець-агроном, але й кождий инший український громадянин, що серіозно цікавиться матеріяльним піднесенням України. І не тільки той, хто цікавиться матеріяльною культурою України. Також і ширший загал знайде тут багато цікавого для себе. З того погляду слід звернути увагу того загалу особливо на дві статті, поміщені в т. I-м „Записок". Се: О. Кіцери — Підкарпатську Україна (ст. 1—16) і Л. Биковського — Замітки про книгознавство і книгозбирання (стор. 1—32, продовження буде). В першій статті подані дуже цікаві дати про Закарпатську Україну: її географічний характер, комунікацію, дороги, фавну, фльору, міста, населення, заняття й еміграцію, землеробство, селянство, сільско-господарський промисл, розподіл землі і земельну реформу, торговлю, промисл фабричний і кустарний, адміністрацію, соц'яльні умови і т. д. При кінці статті подана відповідна література. В другій статті читач знайде так само дуже цікаві дані про книжку і все, що звязане з нею. Отже історію і теорію бібліольогії, з окрема — української.

Такий характер нового органу українського студентства — на еміграції і великоукраїнського.

Недавно, в ч. 36. „Діла" з дня 20. трання ц. р., відмітив я з особливим задоволенням появу: „Історичного Вісника", органу студентів-істориків Українського Університету у Львові, як відрадний прояв серіозного розуміння нашим студентством життя і своїх обовязків супроти нації тепер, у шкільній лаві вже — і в майбутньому. Не минув і місяць від того часу — і нині спішу відмітити з таким самим задоволенням появу нового наукового органу українського студентства „Записок Української Академічної Громади при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р." Відмітити — і висловити горяче бажання, щоби слідом львівського і подєбрадського гуртків пішла вся решта українського студентства Високих Шкіл — у краю і за кордоном. Сього домагається від нього українська нація, що знайшлася нині у вимково тяжкому положенню — у значній мірі завдяки непідготованности, ідейній і технічній, української інтеліґенції.

Ів. Коверцький.

НОВИНКИ.

— **Заборонено їхати на похорон.** Дня 1. марта ц. р. відбувся в Тернополі похорон пок. Романюка, уч. IV. р. учит. сем., що яко політичний інквізит, помер на плямистий тиф, якого набавився в тернопільській тюрмі. Цій невинній жертві сучасного лихоліття, що впала рівно часно жертвою провокації, подібно як і 79 його товаришів (справа Франця Колодія і тов. до Vr. 137/23 о ал. з § 58 і § 65 з. к.) українське громадянство віддало громадно останню прислугу. На похорон явилися всі Українці, очевидно і українські урядовці польських державних установ. Похорон пок. Романюка став величавою українською манифестацією, якої Тернопіль давно не бачив. Це не подобилося польській поліції, яка в самому Тернополі удержує кілька сотень поліційних шпигунів. Вона списала присутніх на похороні Українців урядовців і заденунціонувала їх перед їхнім начальством, жадаючи виточення дисциплінарки проти них за вороже становище супроти Польщі. Таких денунціяцій вислала тернопільська поліція около 40 і очевидно мала успіх. Перша поспішилася львівська апеляція, виточуючи дисциплінарку дом Українцям, судовим урядникам: Кипріянови Білинському і Вікторови Цебровському, котрих в цій справі вже переслухано; инші ждуть своєї черги. Вертають часи старої Польщі і ми готові дожити ще оголошення поліційного розказу, щоби українських мерців ховати в ночі, без співів і серед найбільшої тиші.

— **Вселенський собор католицької церкви.** З Риму доносять, що у ватиканських колах обмірковується плян скликання вселенського собору на рік 1925. У соборі мають взяти участь представники епископатів цілого світу. На поручення папи римського вже приступлено до технічного підготовлення собору. Цей собор мав би бути продовженням собору з р. 1870 р., який не докінчено з приводу вибуху німецько-французької війни. Тоді то на вістку про війну, учасники собору перервали наради і розїхалися до своїх домів.

— **На маргінесі хлібоїдів.** П. Яким Христич, про котрого було у нас згадано, що він є нач. редактором тижневика „Право Народу", органу польських хлібоїдів, просить нас зазначити, що він не є видавцем цеї газетки; „правдою є те, — як пише п. Христич — що перебуваючи в скрайній нужді, я приняв тимчасово посаду як технік друкарської штуки (випускаючий редактор, про що посвідчить друкарня Кисілевского), не вважаючи передовсім цілі акції протинароднім вчинком або антиморальним вчинком. В цій справі я вже порозумівся з панами видатними громадянами і в той посади дня 10. п. м. зрезигнував". Вкінці п. Христич заявляє „прилюдно й торжественно", що не брав, не бере й не буде брати участи в ніякій акції, яка шкодила би визвольним змаганням українського народу та відмовляється від всякої політичної роботи на терені Сх. Галичини, як довго перебуває він тут як політичний емігрант. На всякий випадок дивує нас, що п. Христич, перебуваючи вже довший час в Сх. Галичині і добре знаючись в галицьких відносинах, все таки хоч на кілька днів приняв посаду в „хліборобській" газеті і не вважав „цілі акції протинароднім вчинком або антиморальним вчинком". При тій нагоді зазначуємо, що в Коломиї перебуває відомий Степан Кравчук.

— **Самоубийство вязня.** Біля Вропкова недалеко Городка Ягайлонського в лісі найдено трупа вязня, який втік з тюрми і скривався в лісах. Трівога перед карою, переслідування з боку влади і нужда вложили йому револьвер до рук і примусили покінчити життя самоубийством.

— **Фальшівники польської валюти.** У Відні скінчився процес проти фальшівників польської валюти. Моріца Лісмана засуджено на 4 роки вязниці, Абрагамовича на 3 роки і прогнання за межі Австрії, а инших звільнено від вини і кари.

— **Злодій.** На днях при вул. Руській ч. 18 у Львові каменичний сторож переловив злодія в хвилі, коли він витрихом відчиняв двері до торговлі Купфершміда.

— **Мученик за волю.** В англійській тюрмі в Льондоні перебуває від 23 літ Осман Дігно, провідник ірландських повстанців з 1884 р. Після упадку визвольних змагань Ірландії, Дігно довший час скривався перед переслідуваннями влади, а 1920 р. його арештовано і засуджено на досмертну вязницю, у якій діждався столітнього ювилею своїх уродин. Англійські соціялістичні посли поставили в парляменті наглий внесок, щоби Османа Дігно випустити на волю, на що англійський уряд згодився і 100-літній старець опинить ся на днях на волі.

— **Оригінальна статуя.** У одним японськім місті буддисти побудували в храмі статую свого бога виключно із людських костей. Це має бути найдивніший дар богу і символ єдности між людиною і богом. Богаті буддисти платили грубі суми за те, щоб кости їх батьків втілити в статую бога, в переконанню, що тим чином їх батьки напевно зєднають собі ласку у великого Будди.

— **Новий вождь литовської армії.** На днях в Ковні іменовано нового коменданта литовської армії в особі Жулковскаса. У своїй промові новий вождь заявив, що головним його завданням буде зміцнення в армії дисципліни.

— **Смерть Пєра Льоті.** У Парижі помер на днях наглою смертю відомий французький письменник Пєр Льоті у 72. році життя. Як офіцер маринарки він на протязі свого життя мав нагоду пізнати ріжні сторони світа і народи землі. Свої враження з подорожей він вплітав часто в повісти і романи, а теми до своєї творчости черпав переважно із власних переживань підчас мандрівок по цілому світі. У французькій літературі записане його імя як представника екзотичної творчости, поруч з іменами Анатоля Франса і Бурже. З особливою любовю відносився Льоті до турецького народу, з життя якого написав кілька творів, а вдячна Туреччина назвала в Константинополі вулицю його іменем та іменувала його почесним громадянином Константинополя. Визначніші творя Пєра Льоті переложені майже на всі европейські мови.

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові

повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Впов. Членів, що фірма звучить тепер: **Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та вказуємо отсим всіх членів, так союзні кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 15, зглядно 60. нового статута доповнили безпроволочно свій уділ, зглядно свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп.** (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Краєвого Союза Кредитового. 2468 3-10

Рух в українських товариствах.

Надзвичайний Загальний Зїзд „Українського Педагогічного Товариства"

відбудеться в пятницю дня 29. червня о год. 10. перед полуднем у Львові в салі „Сокола-Батька" при вул. Руській ч. 20 з дневним порядком:

1) Відчитання протоколу з останнього Загального Зїзду.

2) Зміни статута.

На підставі § 47. статута Кружки УПТ. висилають на Загальний Зїзд відпоручників 1 по 1 на кождих 20 членів з тим, що кождий Кружок мусить мати бодай одного відпоручника.

В тій цілі всі Кружки УПТ. скличуть негайно Загальні Збори, на яких виберуть відповідне число відпоручників а їх імена подадуть до відома Головній Управі. Крім того всі відпоручники мають мати при собі повновласть від своїх Кружків і виказатися при вступі на салю.

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства:

А. Гладишовський голова. *Я. Яцкевач* секретар.

„Народня Торговля".

Конституюче засідання Надзірної Ради „Народньої Торговлі" відбулося 11. ц. м. при повному складі Ради. Годиться зазначити, що Нада. Рада складається тепер з представників кооператив і фізичних осіб. Президентом Ради вибрано д-ра Степана Федака, 1-шим заст. президента Романа Зубика, 2-гим заступником Мануїла Павлюка, секретарем Гіляра Чапельського а його заступником д-ра Володимира Електоровича. До Дирекції „Народньої Торговлі" вибрала Рада: Начальним директором Миколу Заячківського, його заступником інж. Юліяна Павликовського, а членами Дирекції: Евстаха Нагірного, і д-ра Володимира Мацькевича. Заступниками директорів вибрано д-ра Олександра Бариляка і Миколу Скрипку.

Загальні Збори „Союза Українських Адвокатів".

Конституюючі Збори новоосновано т-ва „Союз Українських Адвокатів" у Львові відбулися дня 20. травня ц. р. в салях т-ва „Бесіда". Збори відкрив довшою промовою д-р Макс Левицький, вказавши на дотеперішні змагання українських адвокатів до організованности і засудивши діяльність Колегії українських адвокатів у Львові, яка головно проявлялася в багатьох політичних процесах. На його внесення вибрано провідником зборів найстаршого літами адвокатської діяльности д-ра Осипа Партицького зі Станиславова. Опісля вибрано Комісію матку, в склад якої увійшли: д-р Лев Бачинський зі Станиславова, д-р Пилип Евин і д-р Степан Шухевич зі Львова. На пропозицію цеї Комісії вибрано головою Союза д-ра Степана Федака, 1-шим заступником голови д-ра М. Левицького, а до Виділу д-ра Льва Бачинського, д-ра Антона Герасимова, д-ра Володимира Загайкевича, д-ра Пилипа Евина, д-ра Льва Ганкевича, д-ра Маріяна Глушкевича, д-ра Михайла Волошина, д-ра Евгена Давидяка, д-ра Степана Шухевича і д-ра Александра Надрагу, а Аркадія Маленького як делегата кандидатів адвокатури для береження прав кандидатів.

Після дискусії установлено річну вкладку 60.000 Мп. і вписове 10.000 Мп. для адвокатів, а 30.000 Мп. вкладки і 5.000 Мп. вписового для адвокатських кандидатів.

В дальшій дискусії порушено справу збільшення числа делегатів кандидатів адвокатури до Виділу, справу перебрання канцелярійного апарату колишньої Правної Поради, справу береження прав української мови в судах, справу створення запасового фонду С. У. А., видання правничого порадника, порозуміння що до видавництва з Кооперативою „Правник", опублікування процесу Федака, видавання й редакції правничого журналу, звідомлення з процесів в нашій пресі і т. п.

Виділ уконституувався дня 3. ц. м., вибираючи 2-гим заст. голови д-ра Льва Бачинського, писарем д-ра Льва Ганкевича, скарбником о-ра Пилипа Евина, господарем д-ра Евгена Давидяка, а їх заступниками д-ра Ст. Шухевича, д-ра М. Глушкевича і д-ра Александра Надрагу.

Дописи з краю.

Галичина.

Переслідування читальняного руху.

На підставі донесень староства в Перемишлянах з 2. III. 1922 р. ч. 4131 велася в повітовім суді в Глиняних до черп. У 232/22 карна справа проти голови чит. „Просвіти" в Якторові Василя Пилата і цілого Виділу читальні. Голову і Виділ обвинувачено за те, що без дозволу староства 5. III. 1922 р. відбули загальні збори. Староство, розуміється, замкнуло читальню а справа велася цілий рік. В суді виказано, що читальня має статут і в час повідомила староство про збори а навіть предложено дозвіл на відбуття зборів, підписаний старостою Блоцким.

Анальогічні карні справи ведуться в тутешнім карнім суді проти чит. „Просвіти" в Розворянах і її голови Івана Седіла та проти цілого Виділу чит. „Просвіти в Печенії, себто проти Павла Гупала і товаришів.

У всіх трьох справах наступило увільнення всіх обвинувачених дня 26. V. 1923 р. в пов. суді в Глиняних. Обвинувачених боронив адв. д-р М. Рибак. Одначе на тому не покінчилося, бо прокуратор зголосив відклик від увільняючих вироків до окружного суду в Золочеві.

Тернопільщина.

Просвітно-економічне віче в Тернополі.

Заходом виділу філії „Просвіти" в Тернополі відбулося дня 1. червня ц. р. просвітно-економічне віче в Тернополі, перше на Поділлю від хвилі вибуху світової війни. На віче явилося понад 500 учасників (був це звичайний день), в тому около 30 священників і значне число селянок з повітів тернопільського, теребовельського і скалатського.

Наради отворив голова філії „Просвіти" д-р Степан Баран, вказуючи на завдання нашого громадянства на освітньому і економічному полі і подаючи програму нарад. До президії віча вибрано д-ра Барана, о. Лопатинського з Прошової і п. Галоху, господаря в Должанки; секретарювали п. Грицина і д-р Якимчук.

Реферат про освітню організацію замість неприбувшого задля службових перешкод проф. Михайла Галущинського зі Львова — виголосив інж. Юліян Павликовський, обговорюючи з окрема справу читальняних бібліотек, курсів для неграмотних, спільного читання книжок і часописів та кружків самоосвіти. Опісля виголосив він свій реферат про вагу кооперації для розвою нашого народу, обговорюючи зокрема недостачі і хиби при нашій кооперативній організації, яких на будуче слід вистерігатися. При сій нагоді референт звернув увагу на це, щоби до оснування повітового союза кооперативного приступати доперва тоді, коли мається хоч би кілька сильних і добре зорганізованих місцевих кооператив і очевидно людей фахових до ведення союза. Коли цього нема, то краще на разі справу повітового союза кооперативного відложити, щоби невдачною спробою — як це тепер не рідкі випадки — не знеохотити людей для самої кооперативної справи. Останнім референтом був п. Іван Герасимович зі Львова, який говорив про Рідну Школу. На основі цифрового матеріялу і голосів польської преси виказав бесідник грізну небезпеку, що суне на наше шкільництво. За польських часів в трьох літах польська влада спольщила понад 1000 українських народніх шкіл і в тому напрямі йде без-

впинно дальше, спачуючи в додатку духа нашої літвори. Посол Прушиньскі (кандидат на шкільного куратора у Львові) у „Слові Польскім" взиває публично до замикання всіх українських публичних шкіл, бо в Польщі можуть істнувати тільки польські школи. Так і справді робиться. Касуються учительські державні семинарії, приватним не надається права прилюдности, а кандидатам посад, що року польщиться у нас сотні наших шкіл, а і будучність українських гімназій непевна. Наше спасення у Рідній Школі, якої активним членом повинен бути кожний український громадянин і громадянка. Приватним шкільництвом мусимо ратувати себе від загибелі.

Оба реферати зробили велике вражіння. В дискусії над ними забирали голос: д-р Ладика, проф. Брикович, д-р Пострегач і п. Фуртак, почім на внесення д-ра Пострегача прийнято поставлені ним резолюції з протестом проти урядового спиніювання і пересл дування українських освітних організацій і шкіл та економічних установ, проти реквізицій будинків українських товариств в Тернополі (філії „Просвіти", Повіт. Тов. Кредитового і Бурси ім. Качали) з домаганням звороту їх власникам, вкінці з зазивом до українського громадянства, щоби вписувалося в члени „Просвіти". „Сільського Господаря" і „Рідної Школи", брало активну участь в наших освітних і економічних установах та чинно підпирало „Рідну Школу". По чотирогодинних нарадах д-р Баран замкнув віче, подаючи до відома, що виділ філії „Просвіти" в Тернополі скличе конференцію освітних і економічних діячів з повіту для практичного переведення порушених на вічу справ.

Бережанщина.

Спроба вивласнення ґрунту поза законом.

Будівельна Експозитура в Бережанах почала бувувати 29. серпня 1922 на площі шкільного місцевого фонду в Рибниках, призначеній для української школи, польську школу для 20-ти польських дітей в Рибниках на основі устного розпорядку шкільного інспектора. Місцева шкільна Рада в Рибниках спротивилася тій будові, внесла провізоріяльний позов, добула в суді тимчасове заряджения на заборону будови. Тоді Михайла Семенця і Василя Димашевського, котрі судову заборону предложили начальникови громади, арештовано і придержано в арешті через 12 днів. В самій справі провізоріяльний суд перевів розправу і віддалив місцевий шкільний фонд з жаданням позву, усталюючи, що власником будівельної площі є шкільний фонд місцевий, що той фонд находиться в посіданню площі, що площею завідує місцева шкільна Рада під наглядом повітової шкільної Ради, а площу зайняла під будову будівельна Експозитура на устне поручення шкільного інспектора, котре то поручення на пленарнім засіданню акцептувала повітова шкільна рада.

Генеральна прокураторія у Львові, котру просила місцева шк. рада о заступство в спорі, відмовилася від заступства, покликуючися на припис закона з 1919 р., котрий каже, що на випадок спору між двома інституціями, — ті інституції поза Прокураторією мусять установити особних заступників. В особнім письмі до місцевої шкільної Ради в Рибниках з дати Львів дня 4. вересня 1922 ч. 23.927/22 В. II. Ф. 7/4229 Генеральна Прокураторія зазначила, що „взагалі ціла справа може надаватися радше до полагоди в адміністраційній дорозі, як до судового процесу, а через те Прокураторія генеральна звертається рівночасно в тій справі до Кураторії львівського шкільного округа".

З окрема місцева шкільна рада звернулася особними письмами до Кураторії львівського шкільного округа, до воєвідства і до повітової шкільної Ради, просячи о охорону своїх прав власности і посідання. На якийсь час Експозитура припинила будову польської школи на українській площі. Аж перед тижнем зявився до Рибник з рамени повітової шкільної Ради карний посланець, котрий пересидів в Рибниках цілий тиждень, приневолюючи людей до збірки на будову польської школи. Представники місцевої шк. Ради вдалися до Бережан до шкільного інспектора з запитом, на що стягає карний посланець гроші і для кого на площі місцевого шкільного фонду Будівельна Експозитура веде дальше будову. Замість пояснення справи одержали делегати „приказ інспектора", написаний на кусни ку паперу такого дослівного змісту: „Gmina Rybniki ma złożyć prestacji 20,000.000 mp. tj. po 20.000 mp. od morga, zaintabulować budynek na Fundusz szkoły polskiej z prawem pomieszczenia jednej klasy ruskiej".

Так мала порішити, як вповняв інспектор, Повітова шкільна рада в Бережанах на засіданню дня 8. червня 1923.

За невиконання цього приказу грозять населенню Рибник карними посланцями, примусовим стягненням суми 20 000.000 м.п. і роботизни на будову польської школи та карними військовими експедиціями.

Дня 10. червня 1923. місцева шкільна Рада в Рибниках рішила всіми способами боротися проти позазаконного вивласнення, вибрала делегацію, котру висилає до Кураторії львівського шкільного округа.

Поміщуючи отсей сакраментальний приказ інспектора, вивласнюючий правного власника: місцевий шкільний фонд в Рибниках з площі і накладаючий на населення в Рибниках 20 мілионову дань, в інтересі ладу і спокою в Рибниках звертаємо увагу на те безправство воєвідства в Тернополі, Кураторії львівського шкільного округа, Прокураторії Генеральної Річипосполитої Польської у Львові і Прокуратора державного в Бережанах та всіх вищих понад ними наставників, підчеркуючи, всім відому правду, що правного власника можна вивласнити тільки законодатною дорогою, проте приказ інспектора являється провокаційною примхою, зрештою дуже коштовною для села Рибник.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Відозва Українського Університету в Празі.

Першого жовтня с. р. кінчиться 25 літ професорської діяльности проф. д-ра Станислава Дністрянського, теперішнього ректора Українського Університету в Празі. Щоби відсвяткувати цей ювілей, факультет права і суспільних наук Українського Університету в Празі постановив видати науковий збірник праць в обсягу права і суспільних наук. У цьому збірнику мають в першу чергу взяти участь професори і доценти правничого факультету в Празі, але факультет хоче дати можність і иншим нашим вченим приступити до оголошення своїх праць у цьому збірнику. Тому звертаємося отсим до професорів-правників Львівського Університету, з особна до учеників проф. Дністрянського, щоби надіслали свої наукові праці до поміщення в сьому збірнику. Праці не повинні переходити піятора аркуша друку.

Збірник мусить вийти найпізнійше до 1. жовтня с. р. Тому проситься праці, призначені до сього збірника прислати найпізнійше до 1. вересня с. р., на адресу проф. д-ра Оттона Айхельмана, Praha, Kral. Vinohrady, Halkova č. 50/52/I.

Зголошення прошу надіслати найпізнійше до 15. липня с. р. на згадану адресу.

Прага, в травни 1923.

За Деканат факультету права і суспільних наук в Празі:
Проф. Щербина, декан.
Проф. д-р Айхельман, продекан.

РІК ОСНУВАННЯ 1834.

Ф. Кнауер і Сини Львів, площа КАПІТУЛЬНА 2.

Поручається П. Т. Шан. Публиці **по знижених цінах** маркізети, зефіри, вуалі, левантини, полотенка, шифони, чисто льняні полотна, хустинки, епонжі, сатини, дралїни, фіранки, хідники, капи на ліжка, жіноче і мужеське білля, панчохи, скарпетки, коци, материки, ковдри в великім виборі, також приймається до перерібки. 24|5 1—1

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли-б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Курс грошей.

Львів, 13. червня.

Дол. амер. 80.250—80.750, дрібні 79.500—80.000, дол. канад. 77.500 — 78.000, дрібні 61.500—61.800, нім. марки 50 тис. 0·85—0·90, 10 тис. 1·05—1·15, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·35, 1 тис. нов. еміс. 0·92—0·95, сотки дрібні 1·80—2·00, лєї 320—325, дрібні 310—315, кор. чеські 2380—2420, дрібні 21500—2200. Австр. тис. нов. емісії 2200—2500, стар. еміс. 3300—3500, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·82—0·83, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 4975—5025, фунти стерл. 376.000—378.000 франки швайц. 13.800—14.800, Рублі 5-сотки 7—7.10, авич. сотки 7.00—7.20, думські тис. 20—25, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 285—300000, 20 франк. 280—285000, 20 мар. 320—000000, 10 рубл. 370—000000, дол. 58000—59000

Срібло: Кор. австр. 5300—5500, 5 кор. 27600—28000, фльорени 13800—14000, рублі 23800—24200, копійки 71—73, лєї 4250—4300.

† Посмертні згадки.

Евген Ясеницький. З поза Збруча дійшла сумна вістка, що минулого року в місяці травні помер в Архангельську поручник У. Г. А. Евген Ясеницький, родом з Дрогобича. Земля пером борцеви за вою України.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Дентист Д-р Гельфер

2613 приймає вул. КОПЕРНИКА з. 1-1

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта" у Львові а саме: 1) до двокласової школи торговельної, 2) до тридцятисового ліцея торговельного, 3) до двокласової гімназії торговельної, 4) на однорічний курс торговельний — в днях 23, 28—30. червня 1923. від 10 1 години в домівці Школи при вул. Коперника ч. 1, III. поверх. При принятю до дво- і трикласової Школи торговельної вимагається 7 кл. всенародної або 3 класи середної школи без латини і греки, до гімназії торговельної 6 кляс середної школи, на однорічний курс торговельний укінчення середної школи. При вписах треба предложити матрику і шкільне свідоцтво. — ДИРЕКЦІЯ. 2605 2—2

В д Головної Управи У. П. Т. Абсольвенти фільозофічного Виділу, що наміряють з початком р. шк. 1923|24 обняти науку в приватних українських гімназіях УПТ зволять прислати негайно до Головної Управи (Львів, Ринок 10) свої належно остемпльовані документи в оригіналі або в нотаріяльнім відписі, щоб після нов йших міністер. вимог можна було внести перед кінцем біж. місяця подання до Міністерства В. і П. о дозвіл на навчання для них чи то в державних чи приватних середних школах. — Львів 11. червня 1923. — Голова *Гладишовський*, *Яцкевич*, секретар. IX 2—2

Від управи прив. дів. гімназії У. П. Т. з правом прилюдности в Тернополі: Вступні іспити до I. кл. відбудуться 25. червня, до кляс II—IV. 26. червня. Зголошення з документами приймається до 24. червня. *Дирекція прив. дів. гімназії У. П. Т. в Тернополі.* 2505 3—3

Управа приватної гімназії ім. Тараса Шевченка в Городенці наділеної правом прилюдности подає до відома, що вступні іспити до I. кляси відбудуться перед ферією в днях 28—30 червня. До запису треба принести метрику і свідоцтво щеплення віспи. Вписи і вступні іспити до кляс II—IV. відбудуться в тім самім речинці. 2499 3—3

Лев Рудницький, управитель.

Зїзд матуристів української гімназії в Кіцмані 1913 р. відбудеться дня 2. липня ц. р. в Чернівцях в „Народнім Домі" вул. Петровича 2. Рано Богослуження за Покійних, по Богослуженню зїзд. Вп. п. п. професорів просимо рівнож. Товариші, які не зможуть приїхати на зїзд, зволять надіслати curriculum vitae (1913—1923) і найновійшу знимку (послідне й Вп. п. п. професори)— на адресу: Romania, Berhometp/S Mychajlo Kateryniuk, ort. Piarrkooperator. За Ком.: Катериюк, Романко.— Закордонні часописі проситься о передрук. 2611 1—1

Вступні іспити до Приз. учительської семінарії УПТ. в Станиславові. (курс I—V) відбудеться дня 25. червня 1923 о г. 8. рано. 2608 1-2

До відома Вп. членів Тов. Прихильників Освіти. Загальні збори Тов. Прихильників Освіти у Відні ухвалили дня 4. квітня 1923, що ті члени Тов., котрі користали колинебудь в Тов. із зворотних підмог або позичок від 1920 р., які ще Тов. уділювало на покінчення студій, мають звертати побрані зворотні підмоги або позички в рівновартости золотої корони і ту вартість мається сплатити по курсі золотої корони. Затягнені квоти перераховується в дні затягнення на вартість золотої корони і ту вартість мається сплатити по курсі золотої корони в дні сплати. Позички або підмоги, побрані в чужих валютах, мають бути звернені в тій валюті, в якій їх побрано. Ця ухвала спричинена наслідком великого спадку курсу австрійської корони. Прохаємо всіх тих Вп. членів, що користали із згаданих підмог чи позичок у нашім Тов., а які вже є на становищах, щоби звертали їх як не в цілости, то бодай ратами. Наше Тов. хоче мати можність з надісланих квот і на дальше уділяти підмоги найбільш потребуючим студентам, що студіюють у Австрії. По інформації що до загальної квоти, яку даний член має сплатити, прохаємо удаватись до нас на адресу: Verein

Шляґер сезону! Премієра! Шляґер сезону!

Нині і в слідуючі дні висвітлюють кінотеатри

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

фільм п. з. **„Трагедія материнського серця".**

Славна життєва американська драма в 7. діях на тлі славної повісти Hughesa п. з. „The old nest". В головній ролі славна америк. трагічна акторка МЕРІ АЛЬДЕН.

der Kulturfeunde Wien VIII. Alberig. 34/26.—За виділ Тов. Прихильників Освіти: К. Близюк, м.-голова, І. Охримович, скарбник, М. Стрільців, секретар.

Виказ жертв на будову Дому Техніків у Львові зложених готівкою і деклярованих з нагоди посвячення угольного каменя дня 3. червня п. р. в марках польських: Сокіл III Львів 20.000, Я. Лучкевич 50.000, інж. Лев Левинський 50.000, агрон.-технічне т-во „Праця" 1,000.000, інж. Юліян Мудрак 50.000, Перша українська школа промислова 100 тис., Союз Українок 100.000, інж. Витовт Монастирський 500.000, Українське Товариство технічне 1 міліон, інж. Павло Волосенко 50 тис., Школа ім. Бориса Грінченка 20.000, інж. Роман Барвінський 100 тис., інж. Евстахій Савчук 100.000, інж. Роман Сенишин 100.000, Дмитро Сеник 100.000, Микола Дутка 100.000, Іван Прокопів 20.000, Овад Осип 50.000, інж. Ярослав Вінцковський 50.000, інж. Осип Васюта 50 тис., інж. Іван Рубель 100.000, Читальня „Просвіти" Личаків 100.000, інж. Дутка і Лисяний 150.000, о. міґрат Бачинський 100.000, інж. Теофіль Рижевський 9 леїв. інж. Пострігач 150.000, інж. Володимир Дидинський 500.000, інж. Денис Бурачинський 100.000, інж. Альбін Барщівський 300.000, інж. Л. Корнелля 100.000, п. Новосад 200.000, п. Тиктор 25.000, інж. Всеволод Левицький 1,000.000, інж. Р. Януш 200 корон чес., інж. Володимир Ремева 5 долярів, Техн. Секція „Січ" Відень 2 дол. і 1,359.785. Комітет Будови дякує щиро всім жертводавцям за їх щедрі жертви і просить доповнити здекларовані а не вплачені квоти. Всі грошеві датки просимо слати тільки на адресу „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, з дописком для будови Дому Техніків. Звожения матеріялу вже почалося.

Из українські Висші Школи у Львові зложили в кас: гром. львівська по 10.000: д-р Іван Ганкевич, Авдиковичева, С. Авдикович, по 5000: д-р В. Електорович, В. Маланчук, Т. Гнинський, Людкевич. Громада Рівне пов. Долина: по 5000: І. Балівський, С. Яцура, Галя Гринішак, О. Повлек, С. Левицький, 2000 М. Левицький, гром. Цінев пов. Долина 21.500, гром. Викотив пов. Самбір 4 л. жита, 64 меші і 600, гром. Томашівка пов. Войнилів 9000, гром. Белелуя пов. Снятин по 10.000: І. Юрійчук, Е. Заремба, 6000 З. Залушька, решта 4000, гром. Сников пов Винеанка 4211 кг. жита, 28 кг. ячменю і 10.000, гром. Чортків 141.500, гром. Нагірянка 52.070, гром. Шульгавівка 203.000, гром. Лисівці 100.000, гром. Ст. Чортків 100.000, гром. Струсівка і Штаньківці 55.340, гром. Чортків 8000, гром. Устечко (Заліщики) 66.600, громада Устечко 100.000, гром. Чортків 66.100, гром. Коливдяни 5000, гром. Кривеньке пов. Гусятин по 10.000: В. Шур, О. Остапчук, І. Тропак, Ю. Демідко, С. Стиранко, Бажанська, 20.000 Матіовська, 15.000 І. Брикович, по 5000: І. Остапчук, К. Шмата, Н. Клапка, Федькова, К. Навропька, І. Решетило, Гуменюкова, Скорупська, В. Мотика, В. Шмата, С. Шмата, 7000 Р. Остапчук, решта 45.400, гром. Закуже-Соколі з продажі збіжа 120.670, гр. Хоростків 9000, гр. Більче зол. 10.200, гр. Шупарка 29.700, гр. Борщів 13.800, гр. Пасічна 3675, гр. Переросль 6000, гр. Надвірна по 10.000: д-р І. Саноцький, М. Бокало, С. Фуцик, по 5000: д-р Срібний, д-р В. Баких, Слюсарчук, решта 27.500, гр. Ослави 54.470, гр. Ворохти 21.000, гр. Ланчин 20.400, гр. Дземтин 15.070, гр. Надвірна 5000, гр. Пн.в 15.590, гр. Майдан гор. 1320, Збірки: Х. Кляйнман 1000, С. Бобикевич 6100, о. Бабій 2600, Р. Мажевський 10.000, М. Гереба 10.00, С. Голінатий 5000, Г. Баранюк 5000, В. Гафткович 5000, І. Романівський 5000, Т. Петришин Камінка стр. 5900, О. Яціва 5700, Є. Савицька Долина 750з, О. Королюк Долина 1700, К. Чикало Стегниківці 7011. М. Тайорович 5000, О. Смакула 10.000, М. Кузьма 2000, В. Онуферко 9200, гр. Куткір п. Золочів 50.600, С. Сидорович 3000, М. Луцкевич 5000, С. Бурвяченко 2000, Т. Петрицька 2000, Чорнієва 5000, гр. Залозець 11.809, п. Редехів 24.600, гр. Товсте п. Скалат 29.800, гр. Сороцко 14.500, гр. Журавно 16.000, гр. Терпилівка п. Збараж 15.650, гр. Кальне 5230, гр. Войнилів п. Калуш 20.000, гр. Вощанці п. Рудки 12.400, п. Острів 10.000, гр. Рудня 22.450, гр. Завадовичі п. Городок 26.000, гр. Калуш 9485, гр. Борошнів п. Долина 14.500, гр. Підволочиська 12.200, гр. Перегінсько по 5000: М. Вайнфельд, Л. Ербер решта 8000. гр. Заланів п. Рогатин 5200 Гр. Калуш: д-р Рожанковський 25.000 по 10.000: д-р Сохацький, Г. Дякон, 7500 о. Дудикевич, по 5000: Гладишовський, о. Тимцюрак, решта 81.000, гр. Перерів п. Коломия 19.110, гр. Матіївки 11.000, колєда чит. в Залужу 60.000, через П. С. Р. Бучач: гр. Перевозока 20.000, гр. Нагоряика 10.700, Нагоряика ч. 5914: 28.600, гр. Нагоряики Л. 5916: 11.400, гр. Бучач 60 800. гр. Нагоряика Л. 5918: 25.700, гр. Соколів 5000, гр. Яловець 71.300, через П. С. Р. Львів: гр. Пикуловичі 34 780, гр. Звеєіння п. Львів 3200, гр. Любича камеральна 12.700, гр. Стрілиска нові 11.000, гр. Богдавівка 9200, гр. Кукизів 15.500, гр. Кукизів л. 53а 4700, гр. Львів 119.200, гр Кути п. Золочів 10.500, збірка З. Курсаби л. біа 30.000, гр. Тисьменица 35.300, Копальня нафти „Галина" і Завіша Чорний 40.000, гр. Слобідка лісна 40.000. збірка Я. Якубівського: гр. Кошлеки 78 кг. жита, 20 кг. ячм. і 40 кг. гречки на суму 58.000 гр. Пальчинсі збіжа на суму 125.000. гр. Щасливка збіжа на суму 38.760, гр. Стрівці п. Збараж 15.400, збірка Кравціяної 5160, гр. Горлиці 11.000 гр. Козлів 6000, гр. Хлопів 33.375, гр. Залуква п. Станиславів 9000, збірка Сисчківної 100.00, збірка Добрянської 14.530, гр. Войнилів п. Калуш 7000, гр. Печеніж п. Перемишляни 10 855, гр Ланн п. Щирець 7500, збірки колєкти: гр. Сокаль 74.875, гр. Завишня 20.000, гр. Конотопи 5.500, гр. Ставгород 4900 гр. Волиця Комар. 2000, гр. Тартаків 17.060, гр. Бобятин 30 170, гр. Ксаверівка 12.290, гр. Спасів 14.020, гр. Боратин 40 140, гр Тартаків місто 18.000. Жеотви П. С. Р. Сокаль: ліста ч. 6083 — 6300, л. 6084 — 12.000. л. 6082 — 12.800, л. 6086 — 6500, л. 6088 — 5800, л 6089 — 7100, л. 6090 — 4700, л. 6091 — 1500, л. 6094 — 6200, л. 6097 — 17.200, л. 6158 — 10.600, л. 6162 — 3500, л. 6166 — 18.700, л 6167 — 8000, л. 6169 — 5000. л. 6171 — 5600, гр. Завишня л 6081 і 6091 — 12.5 0, гр. Конотопи 11.400, гр Тартаків 17 300, гр. Белз і Цеблів 36.000, гр. Стенятин 9600, гр. Роздяалів л. 6095 і 6098 — 10900, гр. Надвірна по 20.000: Тодей Онищук. В. Павлик, 80 000 Ів. Луцик, по 10.000: Кепешук, А. Гірняківна, д-р М. Срібний, Г. Мухний, по 5000: Л. Гавриляк, І. Розумович, А. Підгірський, С. Лятинівська І. Зубаль, Войко, М. Білнкова, В. Полатайко, 10.000 М. Демянчук, решта 234.580, жертви з похор. Свідовна 40.000, Амат. Кр. чит. „Просвіта" 100.000 мп.

Всім Жертводавцям і організаторам збірок складає подяку — **Українська Краєва Студентська Рада.**

Дрібні оголошення.

СВЯЩЕНИК, старший, заможний вдовець прийме від 1. вересня господиню до заряду дому, найрадше вдову по священику господарну і енергічну з добрими поручениями. Письмени або устні зголошення до кінця червня приймає в четвер Б. Баранова, Львів, Кращевского 19 а. 2615 1—1

ПАННА або бездітна вдовиця потрібна до помочі в домашнім господарстві, Зголошення до уряду парохіяльного в Коломиї. 2609 1—3

ДАХІВКУ палену, найліпшої якости, подвійної ширини, доставляє вагонами сейчас по замовленню, по фабричній ціні фірма „Уно" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2357 8—8

КРУЖОК УПТ. в Городку Ягайлонськім пошукує урядника Р. Школи з організаційним талавом, евентуальне заняття також в „Просвіті" та кооперативі. Платня після умови. Письменні зголошення до 30. червня п. р. на руки о. д-ра Цегельського голови Кружка в Городку Ягайл. 2489 3—3

ЗА АМЕРИКАНЦЯ найде заміж панна літ 22, учителька, студентка університету. Листи з точними інформаціями, які торкаються своєї особи до Адміністрації „Діла" для „Учительки". 2603 2—2

ПОРТІЄРИ, церати, відпрасовані і на метри, фіранки, хідники, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси, меблеві жате, рії, матераци і сінники, стори до вікон. апети в найбільшім виборі поручає Е. Кічалес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18 2476 5—8

:: Вже появився! ::

Великий український

СПІВАНИК „ЖЕМЧУГИ"

Збірник 208 найкращих українських любовних пісень. (Тексти пісень). Наклад вид. „Ручай" у Львові. Ціна десять тисяч мп. Дістати можна в книгарні Т-ва ім. Т. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10 і в книгарні У П. Т. Львів, вул. Руська ч. 3. — Почтові замовлення належить слати тільки за попередним надісланням належитости за книжку і 1000 мп. на рахунок. почтову посилку на адресу поданих в горі книгарень.

Торговельне бюро ВОЛОДИМИР НОЛЬ

ЛЮБЛИН, вул. ВОКЗАЛЬНА 8/15 закупить: 2612 1—1

кантариди, липовий квіт, кінці кручини, кінці валеріяни, татарак, румянок, полин, також найріжнороднійші лічничі зела добре висушені за готівку при відборі товару. Інформацій уділяє даром спеціяльний інформац. відділ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА! КОЛПАКИ на складі з добрих і витревалих матеріялів, віденського моделю та вакінчення робить і висилає за поспіллатою по цінах від 30—80.000 мп. українська крайецька робітня МИХАЙЛА СТЕЦЯ, ЛЬВІВ, ЗЕЛЕНА 31. При замовленню післяти міру. Виготовлює також на замовлення реверенди, палістики, плащі і футра. 2498 3 5

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, пемент вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 8-30

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р Діонізій Щуровський

веде адвокатську канцелярію

2604 **в Мельниці.** 2—3

Мотори ропні оказійно до продажі 6, 10, 20, 16, 20, 30 НР. Вальці, Каспри, Каміння „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ. БАТОРІЯ 4. 2451 3—10

Надзвичайний Загальний Зізд

Українського Педаґоґічного Товариства

відбудеться в пятницю дня 29. червня о год. 10-ій перед полуднем у Львові в салі „Сокола-Батька" при вул. Руській ч. 20, з деннім порядком:

1) Відчитання протоколу з останнього Загального Зізду.

2) Зміна статута.

На підставі § 47. статута Кружки УПТ. висилають на Загальний Зізд вторучників і то одного на кождих 20 членів з тим, що кождий Кружок мусить мати бодай одного відпоручника.

В тій ціли всі Кружки УПТ. скличуть негайно Загальні Збори, на яких виберуть відповідне число відпоручників а їх імена подадуть до відома Головній Управі. Крім того всі відпоручники мають мати при собі повновласть від своїх Кружків і виказатися при вступі на салю.

Головна Управа Українського Педаґоґічного Товариства:

А. Гвадишовський вр. голова. **Я. Яцкевич вр.** секретар. IX 1—3

Позір Коломийщина!!

Дня 17. червня 1923. о год. 3. по пол. в салі Каси Щадничої в Коломиї відбудеться заходом Філії „Просвіти" в Коломиї

ПОПУЛЯРНИЙ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

2494 2—2

ПОДЯКА.

Комітет парохіяльний в Коломиї дякує Хв. тов. „Ризниця" в Самборі за доставу двох дзвонів ваги 560 і 280 кг. з дуже гарним звуком і на незвичайно догідних услівях.

о. Александер Русин
парох.

2610 1—1

ЧЛЕНАМ Кооператини „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 389 виненний статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперетиви з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп, з двократною порукою. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і запрашаємо їх отсим, щоби в приписаним часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ.

2451 7—10

Позір! **Позір!**

Солонина, Сало, Вудженини

спілкам і кооперативам

висилає відворотно за поспіллатою електрична фабрика вудженини

Петро Майка

ТЕРНОПІЛЬ.

Жадайте цінників. 2600 1—4

ВИПРОДАЖ всіх посезонових артикулів з опустом 30%

СКЛАД ВЗУТТЯ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

2025 21—25 **ШНАПЕК, ТІМАН І Б-ТЯ АНХМАНН.**

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

від найдешевших до найдорожших у всіх родах. **Скла Цайсса, Буша, Герця,**

ЛЬОРНЕТКИ

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска у ЛЬВОВІ Легіонів 1.

Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. **воєнні і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотн. 6-50** 2151

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 58 (9.939). Львів, субота 16. червня 1923. Почтову належність оплачено готом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: місячно в краю 15000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долл. Франції, Італії 10 лір, Німеччині 20.000 м. марок, Швейцарії 5 фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кор. Зміна валюти 1000 пр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 600 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 15. червня 1923.

Два голоси. Саме тоді, коли доморослі противники трудової партії не лишають на ній сухої нитки з приводу виставлення тактичного гасла одноцілої національно територіяльної автономії всіх західно-українських земель, польська преса, головно та, що являється вірною відбиткою польської громадської думки, зовсім инакше задивляється на ту справу. Для характеристики польського відношення подаємо два голоси. Маємо на думці становище „Ржечпосполіт-ої", виявлене в передовиці „Всеукраїнці" з приводу наших статей перед Народнім Зіздом, становище півофіціяльної „Газети Львовскої" в передовиці „Під знаком нового курсу". Ці статті різко виріжнюються від становища наших доморослих противників і секундуючих їм на сторінках польських органів Твердохлібів, Демянчуків та заяв Ількових в польському соймі.

Леон Радзейовскі в статті „Всеукраїнці" так висловлюється на нашу адресу: „Українські політичні діячі зі Сх. Галичини, після визнання східних границь Річипосполитої союзними державами, мусіли виречися мрій про тріюмфальний поворот п. Петрушевича до Львова, як до столиці... Західної України. Але особисті амбіції і охота кермувати масами не дозволили їм враз із залишенням дотеперішніх доріг змінити своє вороже становище до Польщі на відношення льояльне, що перш усього принесло би користь українському громадянству в Польщі. Підіздова боротьба з Польщею має бути дальше приноровлювана ними. Про пляни Українців можемо майже щоденно довідатися із сторінок львівського „Діла", а є вони того рода, що польське громадянство мусить бути з ними докладно познайомлене і мусить здавати собі справу з їх єства. Гасло територіяльної автономії для Сх. Галичини, навіть в найширшім розумінню, котре — здається — мало приклонників в деяких українських колах, зовсім не вдоволяє „Діла". В нинішніх умовах, каже „Діло", те гасло повинно бути заступлене кличами й домаганнями, що обіймають цілість українських земель під польською владою. Не треба додавати, що табор „Діла" до українських земель зачислює не лиш Сх. Галичину, Волинь і Поліся, але й Холмщину з Підляшам в границях берестейського мира. Ті землі, згідно з українськими домаганнями, повинні бути обєднані в одну правно-державну цілість і мати власний законодатний сойм. Зпід компетенції сойму Річипосполитої повинні бути виняті всі справи, що торкаються української національности і території, заселеної Українцями. І взагалі на основі „Діла" компетенція центральної варшавської влади повинна бути обмежена до minimum на території „Західної України". Висуваючи таке гасло, „Діло" не обмачює себе щодо становища Польщі, але зазначує, що через те Українці стануть на лінії принципової політики, відкидуючи „шлях дрібних компромісів і крамарства, шлях угодовости і запропащування національних інтересів за миску сочевиці".

Для потвердження своїх висновків наводить „Ржечпосполіта" відповідні виписки з „Діла" і заключує:

„Коли до тих українських напрямних додамо вимоги „Діла" в справі „всеукраїнського фронту", що не рахується з кордонами' і розважування на тему вибору осередка українського руху, створення чогось в роді українського пємонту, при чому рахуби на Москву не видаються „Ділови" реальними, то можемо уявити собі цілість української програми. Але вік XX. не є XVII. століттям і сьогодня Польща зуміє бути чуткою!"

А тепер другий голос „Під знаком нового курсу", який зясовує польське становище до нас після Народнього Зізду: „З постанов з'їзду пробивається підозріння, що трудовики дотепер не навчилися нічого. Забули, або не хочуть памятати, що сьогодня є силою роздавленою, поваленою, що ніхто не має меншого права від них навіть просити о щонебудь. А вони протестують і — домагаються. Вони ставлять постуляти в тоні острім, категоричнім, як побідний вожд залозі капітулюючої фортеці. Рижський трактат і ухвалу Ради Амбасадорів — „уневажнюють". Вибори з мин. року на нашім терені — „касують", бо є вони „безправні і неважні". Домагаються удержавлення їх славетного „університету" і віддання йому половини майна і збірок університету Яна Казимира. Домагаються і жадзють і ще раз домагаються. Домагаються повноти горожанських прав і виїмкових привілеїв (парадоксальна, межуюча з дуалізмом територіяльна автономія для східних окраїн), а заміну не дають ніякої гарантії. Навпаки — самі представляються як здецидовані мальконтенти, самі не скриваються з наміром зменшення (ущуплення) границь держави, ось все, до чого сягають їх вимоги, що йдуть під Карпаттям, десь під краківське передмістя. — З нинішними трудовиками, з їх програмою і боєвим темпераментом шкода взагалі говорити. Самовбийством було би підпирати людей, що не признають границь Польщі, а польські власти уважають тільки брутальною силою, а не легальним органом".

Хіба досить. Цікаво, що наші доморослі противники, великі „державчики" в чотирьох стінах, котрі через чотири роки спокійно і вигідно скривалися за нашими плечима і тільки всього, що „критикували" по закутках або поза обрубом досяжности польської влади, котрі так покапно послугуються власними інтерпретаціями і „аргументами" духово посвоячених з ними Твердохлібів і Демянчуків із сторінок польської преси, не вважали вказаним занотувати ці голоси, частину з цілого ряду инших. Така нечесна, розкладова поведінка повинна бути грізним memento для нашого громадянства, повинна бути осторогою для всіх тих, що в ім'я всенародньої справи не ухиляються від протиставлення спробам зіпхнути наш народ на дно пропасти й одчаю.

Відповідь Анґлії Совітам.

Льондон. Анґлійське правительство у відповіди на останню російську ноту з вдоволенням зазначує, що сов. правительство приобіцяло здержетися від ведення пропаганди проти Анґлії. Анґлія зобовязується не попирати ніяких планів, які евент. зчтіяли би Росія не поза границями російської держави проти правительства совітів. Нота констатує, що сов. правительство сповнило найважнійші домагання Анґлії, отже обмін думок можна вважати покінченим.

Державний переворот в Китаю.

Льондон. Райтер з Пекіна: През. республики Лі Юнг Гунг виїхав до Тієнтсіна, бо війська загрозили, що займуть Пекін, коли президент не уступить зі свого становища. Райтер думає, що небавом прийде в Китаю до держ. перевороту. Тсао Кун має обняти становище президента республики. Авас звідомляє з Тієнтсіна, що китайське правительство приказало арештувати президента республики.

Революція в Болгарії.

Медіолян. „Кор. д. Сера": Б. през. Стам., здається, пізнав, що положення його в селі Славіті небезпечне й уступив у напрямі села Татар. Кавалєрія і піхота хоронила його відворот. Як змаліли мужицькі ряди, приневолений був Стамболійський втікати разом з кількома иншими товаришами. Шофера ранено; він зїхав у рів і авто перевернулося. Стамболійський вийшов ціло й скрився в лісі. Правительственні війська окружили ліс. Стамболійський не вийшов би рішуче з життям, колиб не приказ нового правительства схопити його живого. Кождої хвилі сподіються полонення Стамб. Порядку в Болгарії ще не заведено. Піхота і кавалєрія розоружують мужицькі відділи; з ними в кількох місцевостях ідуть ще бої. Кореспондент „Кор. д. С." думає, що годі говорити про вдержання нового правительства, доки Стамб. є на волі.

Прага. Представник Болгарії в Празі Даскалов заявив журналістам, що болгарське правительство має до розпорядимости 20 000 старшин резерви, 35.000 Македонців і 50.000 резервістів.

Граш. „Тгпост" з Білгорода: По приватним звідомленням Стамб. є тепер у Старій Загорі і є паном положення півн. Болгарії. Посли болгарської мужицької партії творять у своїх округах збройні відділи, що йдуть на Софію. Стамб. мав проголосити голодову блькаду Софії. Околичні мужики не хочуть доставляти до Софії харчів. Це далося вже відчути у місті. Нове правительство віавало купців і заможнійших міщан відступити свої засоби менше маючим.

Софія. БАТ. Болгарське правительство супроти ріжних тенденційних чуток констатує, що в цілому краї повний спокій. Слабі спроби опору приклонників Стамболійського зломано.

Софія. БАТ. Мін. загр. справ заявив загр. журналістам, що переворот цей, який спричинив упадок аграріїв, це чисто болгарський рух. Болгарія не хоче війни. Нове правительство, що вийшло з народа, це правительство порядку, потоптаного посередним урядом. Неправдою є будьто би події в Болгарії приготовлено в порозумінню з Німеччиною або Мадярщиною.

Відень. Болгарське правительство звідомляє, що залізничий рух до Болгарії і через Болгарію відбувається без обмежень і перешкод.

Анґл. меморіял в справі реп. і Поруря.

Відень. „Н. фр. Пр." з Льондона: Льорд Кервон вручив французькому амбасадорови меморіял, в якому зясовано анґлійські погляди на репараційне питання і справу Поруря.

В Раді Амбасадорів.

Спеціяльна комісія Ради Амбасадорів відновила свої праці в справі виготовлення статуту для Клайпеди. Литовського представника покликано до Парижа на день 25. ц. м.

Наради в справі репарацій.

„Н. фр. Прессе" доносить, що в Льондоні відбуваються наради поміж льордом Керзоном та французьким і бельгійським представниками. Льорд Керзон пропонує утворення міжнародної комісії в справі відшкодувань. Ця комісія малаб стояти в тіснім контакті із Союзом Народів. В нарадах взяв також участь італійський представник, який в неофіціяльнім характері висловлював своє становище в справі репарацій.

Бельгійський уряд всіми силами намагається наклонити Францію і Англію, щоби бельгійський проєкт взяти за основу у вирішуванню справи репарацій.

Пр. 354/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові ділив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 46. (9927) з дня 2. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Дописи з краю" (Чортківщина) в уступах між словами а) „за ним" і „бо перед", б) „Хомяк ваш" і „Щоби того" містить в собі єство злочину з § 65а з. к. уступ ad 2 рівнож проступку з § 305 з. к. узнав доконану в дни 1. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Зразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а імено засудження за переступство на гривну до 400 Мк. — Львів, дня 2. червня 1923.

(Підпис нечиткий.)

Велика Україна.

Розстріли в Катеринославі.

В Катеринославі закінчилась розправа українського повстанського комітету. 29 чоловік засуджено на розстріл; 115 чоловік — на примусові роботи.

Озброєння совітів.

На совітській Україні большевики розпочали збирання пожертв на будівлю повітряної фльоти. В вищих технічних школах України мається на увазі заснувати катедри повітре-плавання.

Мистецтво.

В Київі існує тепер „Державна українська мандрівна капеля". Вона вже зробила в ріжних місцевостях України по 250—300 концертів. Капеля дає образ історії української музики починаючи від Лисенка і кінчаючи молодими композиторами.

Революція в Болгарії.

Інтервенція Югославії. — Спільна акція М. Антанти?

„Н. фр. Пр." доносить з Білгорода: Провідник демокр. сторонництва Светозар Прибіцевіч заявив журналістам, що стабілізація нового правительства в Болгарії становила би для Югославії велику небезпеку, бо Болгарія могла би спільно з Мадярщиною виступити проти Югославії. На думку Пр. булаб тепер вказаною інтервенція Югославії в Болгарії. Югославія не може вважати перевороту в Болгарії справою виключно внутрішньою.

„Trenost" пише, що на скликаному вчера засіданні ради мін. не запало оконечне рішення в справі положення на Балкані. Поробиться одначе заходи для забезпеки границі. Границю від Болгарії обсаджено сильно військовими відділами. В парл. кругах говорять про можливість оружної інтервенції в Болгарії. Між Білгородом, Букарештом, Атенами й Прагою відбувся обмін телеграм. Правительство стоїть на становищі спільної акції цих держав.

Чеська преса про революцію в Болгарії.

Орган Бенеша „Ческе Слъово" пише, що революція в Болгарії вносить в політичний хаос на Балкані нові комплікації. Ця революція не буде мати впливу на льозанську конференцію, але Югославія і Мала Антанта не може заховуватись пасивно супроти подій в Болгарії. Переворот в Болгарії може загрожувати мирови на Балкані.

„Venkov", орган президента міністрів, називає революцію в Болгарії звичайною офіцерською авантюрою і заявляє, що М. Антанта буде старатись не допустити до закріплення теперішнього уряду в Болгарії.

Поруря.

Перерив комунікації поміж Порурям і Німеччиною.

З приводу останніх актів терору на окупованій области жертвою якого впало кількох французьких жовнірів, окупаційна влада видала наказ про припинення всякої комунікації поміж Порурям і Німеччиною на протязі одного місяця.

Кара смерти.

Воєнний суд в Могунції засудив на кару смерти німецького інжиніра, якого арештовано в хвилині, коли підкладав бомбу під залізничий міст.

Організованість саботажів.

З Берліна доносять, що націоналістичні організації в Німеччині ухвалили новий плян творення актів саботажу в Порурю. Військові і студентські організації в Порурю дістали з Берліна наказ зміцнити свою проти-французьку акцію.

Нова жертва.

В Реклінгаузені Французи застрілили німецького робітника, який стріляв з револьвера до французьких офіцирів через вікно свого дому. В тім самім місті застрілено також двох лікарів.

З польських справ.

Скірмунт представником в Союзі Народів.

З Варшави повідомляють, що на місце Ашкенавого іменовано Скірмунта представником Польщі в Союзі Народів. Скірмунт виїжджає на днях до Льондону.

Посол Йодко уступає.

В звязку із зміною уряду польський посол в Ризі Йодко уступає. Як відомо Йодко є членом ППС. і своєю ідеольогією йде в розріз із теперішним урядом, що й спричинило його уступлення.

Кредити для кольоністів.

Міністерство фінансів дозволило польським касам ощадности виплачувати кольоністам кредити за посередництвом почтових урядів. Загальна сума призначена на ті кредити виносить 50 міліярдів.

Конференція закорд. польських послів.

Дня 14. ц. м. у Варшаві відбулася конференція закорд. польських послів під проводом міністра Сейди. Участь у конференції взяли тільки ті посли, що свого часу діяли за кордоном з рамени Народового Комітету.

Замойскі уступає?

Польський посол в Парижі Маврици Замойскі заголосив свою димісію. Ходить поголоска, що Замойскі уступає, не бажаючи підчинитись розпорядкам міністра закорд. справ Сейди, з огляду на незаперечені ревеляції „Robotnika" про службу Сейди як агента в користь Франції підчас світової війни.

Совітська Росія.

Народне господарство в Росії.

Для вияснення ситуації тим, хто має ілюзії про те, що народне господарство в Росії знаходиться перед переважним впливом совітської держави, цікавий матеріял дають данні наведені Троцким в його докладі на останньому зїзді комуністичної партії.

По його данним, державна велика і середня промисловість в 1921 році виробила товарів на суму 669 міл. зол. рублів, в 1922 році на суму 954 міл. З останньої цифри треба вирахувати коло 5% себто коло 50 міл., які припадають на аренди і инші форми приватної господарки. Таким чином державна промисловість в 1922 році виробила товарів на 900 міл. До приватної ж господарки належать: сільське господарство, продукційність якого в 1922 р. виносила 4 міліярда зол. руб., ремесло і хатня промисловість з продуктивністю в 435 міліярдів, аренда і инші форми приватної господарки з продукційністю в 50 міліонів. Таким чином на приватну господарку припадає коло 4½ міліярда, в тому числі коло 500 міліонів в одній промисловости.

Вартість виробництва державної великої і середньої промисловости піднеслась за рік з 669 міл. до 954 міл. себто на 43%; в той же час приватна промисловість дає відповідні цифри в 260 і 435 міл.; отже піднесення тут за рік 70 прц.

З театру.

Уілям Шекспір: Отелло, трагедія на 5 дій; переклад Михайла Рудницького, постановка О. Загарова.

„При увагах до вистави якоїнебудь шекспірівської драми можна спокійно мовчанкою проминути скупі біографічні дані про особу автора. Хто із глядачів не знає їх, той справедливо може потішитись фактом, що й відвідувачі власного театру Шекспіра в Льондоні ні трохи не цікавилися особою директора-режисера й актора театру та автора песи в одній постаті, і що воно зовсім не впливало на зменшення їхнього захоплення виставою. Так само нічого казати про сюжет і проблему „Отелля": аж надто ясно, що зміст песи є банальний й смішною є проблема А проте песа живе й сотні літ утримується у репертуарі всіх драматичних театрів усього культурного світа".

Такими меньш-більше словами, взятими зі вступної промови перекладника першої шекспірівської песи на вкраїнській сцені, можна зачати короткий звіт із позавчорашньої премієри „Отелля". Те, що Шекспір уперве ввійшов до репертуару української сцени, являється домінуючим моментом над усіма иншими думками звязаними з виставою. На заході трактують з нагоди шекспірівських вечорів про нові редакції текстів пес і про нові досліди над шекспірівським театром та займаються порівнанням креацій загально відомих відтворців шекспірівських постатей на великих европейських сценах. Ми-ж — передусім мусимо ствердити, що шекспірівська „песа живе" й після сотки літ істнування достукалась і до дверей нашого українського театру, який у міжчасі рачкував далеко позаду своїх західних сусідів. З хвилиною, коли в авдиторії національного театру заговорили герої, зроджені з творчої уяви Шекспіра, Моліера й Ібзена, — національний театр перейшов ту прогалину, яка не допускала широку театральну публику до джерел світової культури. Український театр придбав одну з необхідних передумовин розвитку оригінальної драматичної літератури.

Шекспірівська песа живе. Її зовнішня форма глузує з усіх канонів, у які вірують теоретики й практики драматичної архітектури; її зміст — сюжет і проблема — не відповідає найскромнійшим вимогам щодо акції і конфлікту. А проте шекспірівська песа живе й сьогодні ми слідкуємо з невгаваючою цікавістю за завязком, розвитком і розвязкою трагедії, яку переживають химерні герої Уіляма Шекспіра, не вважаючи на те, що ціла їхня історія може й зовсім — не переконує нас. Саме це і є суттю і завданням генія — залишатись геніем і тоді, коли всі смертні не бачуть в йому нічого геніяльного.

„Отелльо" має право диявати нас своїм незрозумілим чаром більше ніж його безсмертні брати „Гамлет „Макбет" чи „Король Лір". Без глузда заздрість венеціянського мурина мабуть не може викликати прихильного співчуття і найбільш глупо заздрісних чоловіків XX. століття. Олеча відданість Дездемони знеохочує до себе не тільки сучасних жінок але й мущин, які не люблять земських янголів. Психольогії нашого часу вже більше відповідає нехольна злоба й жага пімсти Яго, хоча знову таки холодна льогіка вважає причини його ненависти надто малими у відношенню до її грандозних наслідків. А проте, все вкупі складається на цілість, яка має ті прикмети, що ставлять її на одну лінію із вище згаданими недосяжними архитворами.

Наскільки мені відомо, істнують дві головні інтерпретації постаті Отелля, яких тримаються артисти при її відтворюванню: Одна з них виправдує сліпоту і брутальність мурина його расовим походженням,— маючи при цьому на увазі поняття шекспірівського часу про муринське дикунство (тепер ніхто не став би персоніфікувати стихійну неуговканість представником раси, якої одною з головних характеристичних рис вдачі є лагідність). У такій інтерпретації „муринство" Отелля домінує над усіма його рухами й учинками. Ніжність і брутальність, любов і ненависть, хитрість і безпосередність, егоїзм і самопожертва — все це пояснюється змінливою вдачею південного мешканця африканських лісів. Инші знову бачать у мурині нетільки його чорну шкуру; адже Отелльо — це славетний венеціянський полководець, наділений найвищими почестями могучої держави — це приятель дожі і сенаторів, — це християнин перейнятий високою венеціянською культурою, це людина наділена чеснотами небуденного розуму, чесноти і хоробрости. П. Загарів тримався радше першої „муринської" інтерпретації. Моменти найбільших психічних мук виявляв він скаженістю, — і треба признати з найбільшою пошаною, що в цих моментах він був незрівнаний. Взагаліж — важко казати про гру п. Загарова з цієї простої причини, що він грав будучи хворим і, віч природна, не міг тоді володіти голосом і жестами так пляново й послідовно, як це робить звичайно. Враження, яке повинен робити Отелльо тепліло трохи наслідком не зовсім вдатного одягу (тісні червоні трикоти), який, відповідаючи історичному стилеви, проте не підкреслював екзотичности вдачі мурина-полководця.

Постать Яго найшла виконавця в особі п. Стадника, який від часу „Тартюфа" знову виявив у цій креації свій величезний талант. Яго —це найбільша й найтруднійша роля у песі; п. Стадник зробив з неї могутню перворядну креацію. Третьою у трійці була п-на Н. Рубчаківна, як Дездемона. Тиха, лагідна й безмежно любляча—була одночасно такою красунею, що Отелльо дійсно виглядав біля неї, як чорт поруч янгола. В останній сцені смерти п-на Рубчаківна виявила багато драматичної експресії і таким робом ця сцена при прегарній грі її партнера справедливо досягла найвищого драматичного напруження песи. На одно з перших місць вибився п. Блавацький у невеличкій ролі сенатора Браганція. З решти виконавців менших роль слід з признанням згадати п-ні Барничеву (Емілія), пп. Остою (венецький дожа і Кассіо). Гірняка (Монтано), Яремy (І сенатор і Люловіко) і ин. За те п. Крушельницький неприємно здивував, прийнявши в ролі Родріга невідомо чому маску ображеного, трохи придурковатого хлопяти з надутими від досади губами і кліпаючими здивовано очима у рожевому кабатику невинного пажа.

Загальне враження з вистави таке, що вона могла була вийти бездоганно, колиб її довше приготовляли і колиб не безпримірне легковаження дирекції відносно зібраної на премієрі публики. Темпо песи було таке черепашне, що сама вистава тривала більше пять годин. Невміння роль довело до того, що розмови перемінилися у безконечні монольоги. З другого боку—песу розпочато — взявши на увагу пролог — з більш годинним опізненням. Замість почати виставу о год. 6ій (віденський Бургтеатер, який грає Шекспірівські песи без скорочень — починає їх о 4½ з кінцем

Треба крім цього мати на увазі, що державна промисловість закінчила 1922 рік з дефіцитом в 220 міл. рублів.

Сучасне становище народнього господарства в Росії один з опонентів Троцкого на Зізді, Владимиров, схарактеризував так: „Грошевий капітал вже став дуже значною і серйозною величиною. Ряд дрібних торговельних підприємств на наших очах зачинається й перетворюється в великі. На селах все більше гору забирає дрібний крамар, який вміє поводитись з селянами і вміє продати дешевше. Поруч з дуже важким становищем промисловости ми бачимо, що приватний капітал все більше відроджується. У країні нема можливости удержувати таку державну промисловість".

По совєтських тюрмах.

„Соціялістическій Вестник" подає такі відомости про становище політичних вязнів в совітських тюрмах.

В концентраційному таборі в Петромінську, на Мурмані, збожеволів с-р Кнюков. В тому ж таборі анархісти, обклавши себе соломою, хотіли спалитися, але були врятовані. Тоді вони розпочали голодівку, яка тяглась одинадцять днів.

Засуджені в справі есерів, які сидять в московських тюрмах, переведені в келії, де раніш були кльозети і карцер. Келії цілком вогкі.

Недавно був звільнений з тюрми член Ц. К. лівих есерів Трутковський, який просидів три роки в справі вбивства Мірбаха. Через кілька днів після звільнення він знову був арештований і за відмову дати інформації про нелегальних товаришів його постановлено вислати в Кульдиху (Монголія). Після цього він пробував спалитися, але був вратований.

Трутовський за царату два рази відбув заслання й був після совітського перевороту народним комісаром.

НОВИНКИ.

— **Дальша погоня за „тайним" українським університетом.** Пятниця 8. ц. м. дала нагоду поліції виявити свою „спрежистость", бо знову переведено ревізію у студ. медиків в салі Лисенка. Списано всіх і забрано ще деякі записки. Того самого дня поліція зробила наїзд на „Просвіту" в ринку й навіть ще тут „відкрила" виклад української усної словесности. В понеділок 11. ц. м. поліція знову забажала послухати медичного викладу й знову в малій салі Лисенка знайшла більшу скількість студентів і відбула подібну процедуру, як раніше. У вівторок 12. ц. м. не опустила енергія поліцію й вона знову явилася на викладі в медиків, причім одначе знову на памятку часів незвичайної „опіки" „братнього народу" на полі української культури відфотографовано знаменну картину зі студентами, професором і поліцією. І в середу 13. ц. м. знову поліція відвідала медиків в тій самій салі і відбулася подібна процедура як раніше. Видно, що поліція не засипляє справи. Як наслідок цього являється масове покликання студентів на поліцію, де приписують кождому приналежність до „тайного" або „нелєгального" українського університету і одним кажуть це підписувати, иншим ні. Знаменне є, що на українській землі польська влада не вважає за відповідне мати на поліції хоч одного чоловіка, що вмів би українську мову в слові й письмі. А вже доходить до крайности, коли даний студент каже, що не був ще караний, а комісар пише „rzekomo niekarany" і каже це підписувати, як власні слова студента! — (*Із кол студентства*).

— **З кацелярії театру.** Опізнення початку вистави „Отелля" на премірі було наслідком недуги п. Загарова. В суботу 16. ц. м. виставляє театр „Отелля" у другє. Початок вистави точно о 7·30 (не як помилково через недогляд коректора було подано о 7 год.) кінець найдальше 11·30. — В неділю о год. 3-тій пополудни весела у другє оперетка „Запорожський скарб", вечером о год. 7·30 останній раз в сьому сезоні популярна народню драму „Ой не ходи Грицю" при співучасти найкращих сил театру.

— **Справа помилування Федоровича.** Дня 9. ц. м. відбулася в найвищому суді у Варшаві розправа полковника української армії Волод. Федоровича з приводу зажалення неважности проти засуду з 1922 р. перед судом присяглих у Львові. Тоді засуджено полк. Федоровича на кару смерти, яку замінено на 15 літ вязниці. Найвищий суд у Варшаві вніс цей вирок і зарядив нову розправу в найближчій каденції присяглих суддів у Львові.

— **Помилка чи анальфабетизм?** На мурах м. Львова розліплено афіші українського театру „Бесіди", на якім читаємо, що дня 14. ц. м. буде виставлена одноактівка, котрої автором є — Антін Чéхаф. Із заголовку пєси можна додуматися, що дирекція мала тут на думці Антона Чехова, про якого знає кожний гімназіст, а прізвище автора змасакровано немилосерно мабуть в той спосіб, що даний референт від афішів не знаючи російської мови, безцеремонно змінив Чехова на „Чехафа". В той спосіб дирекція театру викрила нового класика російської літератури. Коли-ж це помилка і недбальство, то воно непростиме, а коли анальфабетизм — то в тім випадку він є злочином, бо компромітує українську культуру.

— **Конґрес охорони природи.** В Парижі закінчився міжнародній конґрес членів т-ва для охорони природи. Ухвалено резолюції про охорону найкращих околиць в Европі. А хто охоронить праліси в наших Карпатах від безпощадної руки і сокири польських спекулянтів?

Дописи з краю.

Богородчанщина.

Українські постуляти.

Станиславівський воєвода Юристовскі в своїй поїздці завитав на днях до Богородчан. Між иншими явилася у нього українська делєгація під проводом богородчанського пароха о. Антона Рудницького. Крім нього взяли в делєгації участь: Микола Цюкенда, господар в Ланівцях, Федір Проць, господар в Богородчанах старих, Петро Костюк, господар в Похівці та міщане Ілько Проць і Н. Кочкодан з Богородчан.

Делєгація вручила п. Юристовскому меморіял з цілою низкою вимог.

„Опинившись на основі рішення Ради Амбасадорів — пишеться в меморіялі — в кількамільйоновою віткою Українського Народу по часовій болючій втраті державної самостійности в рамах Польської Річипосполитої і будучи в наслідок цього обовязаними поносити тягарі в користь цеї держави, — згідно зі змістом польської конституції і иншим законів, як також згідно з міжнародніми трактатами, іменем всіх просвітних, гуманітарних, економічних, культурних і політичних українських товариств повіту, як також іменем цілої української суспільности повіту предкладаємо отсі постуляти".

Після того вступу йдуть домагання політичні, відносно шкільництва, в справі відносин в армії, на полі санітарнім, економічнім, господарськім і гуманітарнім.

На політичнім полі делєгація виставила постулят повної територіяльної одноцільної автономії всіх українських земель: Сх. Галичини з Лемківщиною, Волині, Холмщини, Підляшя й Поліся з окремим краєвим соймом і краєвим урядом, уневажнення переведених в листопаді 1922 виборів до сойму і сенату, бо вибори ті переведено перед вирішенням правно-державного становища Сх. Галичини, дальше переведення виборів до самоуправних тіл громадських і повітових, приняття до адміністраційних урядів урядників-Українців відповідно до числа українського населення і пошанування прав української мови.

В справі шкільній зазкомуніковано п. Юристовскому домагання удержавлення удержуваного досі приватними фондами українського університету з технічними виділами і всіми університетськими установами, удержавлення всіх приватних українських середніх і народніх шкіл та заснування в містечках богородчанського повіту, а саме в Богородчанах, Солотвині і Лисці українських шкіл.

На просвітному полі домагається припинення переслідувань просвітного руху, а особливо читалень „Просвіти", як це напр. мало місце в Посічі і Лисці, де читальні закрито, а внесені рекурси не можуть діждатися свого полагодження.

Прикриви є відносини в армії і тому в імени богородч. повіту делєгація домагається пошанування військовими установами національних і релігійних почувань українського населення, щоби не траплялися такі грубі надужиття, як напр. що реєстрацію резервістів в Ляхівцях переводжено в Велику Пятницю, а в Богородчанах старих на самий Великдень. Також перегляд новобранців з богородчанського повіту відбувся в свята св. Миколая і Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії. Адміністраційні власти повинні негайно видати наказ держ. поліції, щоби при стяганню новобранців не було знущань і побоїв, як це діялося в Похівці, Богородчанах старих і Саджаві. Вкінці, щоби військові власти дбали про здоровля новобранців, щоб вони не гинули в польськім війську, як це сталося з Миколою Мартинюком з Глубокого, Іваном Сеничем з Гринівки і ин., та щоб задоволено релігійні й просвітні потреби українських новобранців.

В санітарних справах вимагано установлення в Богородчанах державного лікаря („фізика"). На полі економічнім, господарськім і санітарнім поставлено отсі постуляти: уділення допомоги голодуючому гірському населенню через доставу поживи по доступних цінах, уділення матеріяльної допомоги кооперативам повіту, наділення кооператив концесіями на продаж тютюну, солі і цукру, уділення концесій філії „Просвіти" і „Сільський Господар" на закупно расової худоби і дробу та заснування зразкової шкілки овочевих дерев і взірцевої пасіки.

Одним з найбільших недомагань Богородчанщини це комунікаційна скрута. Тому конечним являється заведення в етаті державних почт омнібусу на лінії Станиславів Лисець-Б городчани-Солотвина. Дальше невідкладно слід уділити субвенцій на поправу зовсім занедбаних державних, краєвих і повітових доріг в Богородчанщині, а це в першу чергу доріг: 1) Богородчани-Саджава-Глубоке-Хмелівка-Росільна, 2) Богородчани Старі Богородчани-Лесівка-Грабівка, 3) Богородчани Горохолина Грабовець, 4) Лисець Старий Лисець-Посіч, 5) Богородчани-Похівка-Іванківка, 6) Жураки-Монастирчани, 7) Старуня-Молотків і 8) Росільна-Космач-Солотвина.

Вкінці домагання регуляції ріки Бистриці на цілім бігу з особливим узглядненням околиць місцевостей Жураки, Ляхівці, Старі Богородчани, Богородчани і Старий Лисець і признання відшкодування філії „Просвіти" за шкоди, заподіяні польським військом.

П. Юристовского, (який привик до формального вислухування військових проханів про направу містків і стежок) зміст постулятів, спершу спаралїжував, а опісля обурив і він піднесеним тоном почав робити „воєвідські" уваги. Та члени делєгації рішучими відповідями привернули рівновагу ума п. воєводи. Тоді він заявив, що буде старатися успішно полагодити культурні й економічні домагання повіту.

½11; так само ставить тамошня опера Вагнера), — у нашому театрі заповіджено виставу на ½8, розпочато ¼10 і скінчено о 2-ій в ночі. Таким робом дирекція українського театру у Львові добула світовий рекорд у знущанню над публикою.

Стверджувати такі скандальні порядки, які тревають у нашому театрі дальше, не вважаючи на всі просьби, заклики й протести з боку громадянства на сторінках преси і при кожній відповідній нагоді, приходиться з тим більшою прикрістю, що одночасно видно було у стилізації декорацій і гарних костюмах дбайливість за пристойність зовнішніх рамців вистави „Отелля".

Вистава архитворів европейської драми має для чужих театрів ще одно першорядне значіння: збогачує перекладну літературу. Про убожество цієї останньої у нас, Українців, писалось вже чимало й довго ще прийдеться писати. Ті-ж нечисленні переклади, що є — мають дуже умовну вартість. Ніде не виявляється це так наглядно, як при виставах чужинецького репертуару: тоді приходить до ревізії істнуючого перекладу пєси або писання нового. На превеликий жаль наші театральні переклади є здебільша ділом дїячів сцени, або цілком випадкових людей; і в одному і в другому випадку до перекладу не приноровлюється першої вимоги: щоб його робила людина, для якої література не є джерелом принагідного заробітку, або експерименту. Очевидно, що такі переклади, на котрих часто навіть не зазначується перекладчика, та які, здебільша переложені не з оригіналу, грішать неточністю у тексті й лемішковатою мовою не мають ніякої літературної вартости. Ставлючи „Отелля", дирекція театру звернулася до д-ра Михайла Рудницького, щоби переварив і виправив істнуючий переклад Куліша: як інформують мене, показалось, що ставити „Отелля" у перекладі Куліша без змін, — є цілком неможливою річю. П. Михайло Рудницький зладив новий переклад. Не знаючи англійської мови, не можу судити, на скільки цей переклад є вірний; так само обмежене місце не дає змогу говорити про його літературну вартість. Для театральної вистави він має передусім ту прикмету, що є ясний і легкий.

Одночасно п. Михайло Рудницький виголосив перед премєрою вступне слово на тему, як виглядав Шекспіровський театр. Публиці найбільш подобалась згадка, що Шекспір ніколи казав своїм глядачам ждати по 5—6 годин на початок вистави у своїй буді; за те тодішні відвідувачі театру були більше темпераментні й рішучі та реагували на недбальство дирекції у більше переконуючий спосіб. Шановному прелєгентови можнаб зробити легкий докір, що 25-хвилинною промовою спонукав нетерпеливійших слухачів поглядати на годинник й що ніколи забував, що має перед собою широку театральну авдиторію і переходив в академічний тон професора, якому вільно орудувати навіть фразеольогічними каламбурами. Хаотичність заторкнених питань оправдує цілком недостачу часу, обмеженого на хвилини. Всеж: вступне слово п. Мих. Рудницького ввело настрій артистичного вечора і казало публиці поставитись прихильніше до самої вистави.

А зійшлась публика масово. Десятки людей відійшло від каси з нічим. Такого натовпу давно вже не бувало в українському театрі. Чи може бути кращий доказ на магістичну силу гєнія? *М. Кедрин.*

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО **White Star Line**

ЛЬВІВ, Городецька 36, ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського 5.

Найбільший наш **ТРАНСПОРТ до КАНАДИ та АМЕРИКИ** (корабель „MAJESTIC" 56.000 тон) - - - - відходить зі **ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ**

21-ГО червня ц. р.

УВАГА! Еміґранти до Америки, котрі вже мають американські віза! Не занедбуйте нагоди! Зголошуйтесь до транспорту! Квота на червень невелика.

„WHITE STAR LINE" ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 36 ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО ч. 5.

Оприсяйте передплату!

Виказ жертв.

На „Рідну Школу" прислали в лютім (II), марті (III), квітни (IV) і в маю (V) ц. р. слідуючі ПТ. Громади і Громадяне в мп.:

На підставі ухвали повної Головної Управи УПТ. з дня 25. мая ц. р. жертви на „Рідну Школу" оголошується сумарично по громадам; жертви поодиноких осіб оголошується почавши від 25 тисяч мп. в гору: хто вложив менше, того жертва зараховується в загальну квоту дотичних громад.

Повіт Бережани: Августівка II. 12.000, Бережани II. 2000, III. 3500, V. 10.000, III. 8320, Городище II. 43.000, IV. 17.000, Кальне II. 5000, Каплинці III. 9000, Козова II. 79.495 (в тому аматор. Круж. 40.000, III. 36.700, IV. 80.000, V. 52.000, Куропатники II. 1000, III. 1000, Лапшин II. 135.750, Нараїв II. 7500, IV. 100.000, Плотиничі V. 21.000, Поручин II. 2000, Таврів IV. 75.000, (о. Петрицький 50.000), Тростянець III. 1000, Хоростець II. 12.000;

Повіт Березів: Березів II. 500, Володша V. 7875, Глудно II. 500, III. 1000, V. 60.000, Динів V. 14.680, Іванебки II. 5000, III. 6000, V. 31.000, Лубно II. 1000, Оріхівка II. 5000, III. 5000, IV. 5000, V. 10.000, Павлокома III. 56.145, IV. 30.000, V. 159 260, Селиська IV. 25.000, V. 10.000.

Повіт Бібрка: Баківці II. 35.000, Бібрка (Кружок УПТ.) II. 208.384, V. 374.160, Бородчиці II. 33.780, Будьків II. 30.000, V. 8.200, Водники II. 14.400, III. 8000, Гринів II. 30.580, Грусятичі IV. 5000, Девятники IV. 25.000, V. 60.000, Димидів-Молотів IV. 13.400, Дроговичі II. 30.000, IV. 40.000, Глібовичі великі III. 13.000, Жабокруки III. 18.000, Залізці III. 15.000, IV. 254.000, Звенигород II. 2000, Кніседо II. 26.000, Лани III. 20.000, Ляшки гор. II. 10.000, V. 40.000, Ляшки дол. II. 10.000, III. 2100, Миколаїв II. 10.000, Отиновичі IV. 50.000, (в тому Українська Торговля 50.000), Піддністряни IV. 167.265, V. 7120, Пятничани II. 22.000, V. 22.520. Підмонастир II. 12.200, Ремехів II. 12.000, Селиска V. 36.000, Соколівка II. 20,000, Стрілиска нов. III. 158,000, IV. 1000, V. 61.500, Стрілиска старі II. 9300, III. 19.655, IV. 36.425, V. 61.150, Сутрів IV. 88.200, Ходерківці II. 24.800, Ходорів II. 3500, III. 11.200, IV. 718.120, Чорторія III. 6000, IV. 50.000, Ятваги II. 1000.

Повіт Богородчани: Битків II. 10.000, III. 2800, м. Богородчани Кр. УПТ. II. 432.735, III. 142.370, IV. 225.000, V. 107.420. Глибоке II. 15.000, Іванівка III. 23.500, Космач II. 51.000, Кричка II. 7000, Лесівка II. 2000, Лисець II. 18.000, III. 9000, IV. 10.000, Ляхівці II. 15.000, Росільна II. 2000, III. 2000, V. 5000, Солотвина II. 5000, III. 50.000 (в тому О. Зятик 25.000), IV. 10.000, V. 30.000 (в тому М. Грицак 30.000), Яблінка III. 5000, IV. 22.700.

Повіт Борщів: Більче золоте III. 31.430, IV. 2000, Борщів II. 2000, III. 222.240, V. 30.000 (в тому А. Лунів 30.000), Бурдяківці III. 70.520, Вільховець II. 6600, Верхняківці III. 26.000, Висічка III. 16.200, Германківка II. 5000, Волчківці V 2.030, Глубічок IV. 1400, Гуштин III. 18.000, Залуче V. 10.000, Збрись III. 20.000, Жилинці III. 59.130, Іванків II. 5'00, III. 6000, IV. 10.300, Констанція III. 25.190, Королівка II. 10.000, III. 10 880, Кривче гор. III. 28.921, Ланівці II. 105.000, Мельниця V. 32.000, Михалків III. 8200, Мушкатівка II. 51.193, Мушкарів II. 46.175, Ніврв II. 1000, Озеряни II. 7600, III. 6400, IV. 25.000. Озерянка III. 26.270, Пилатківці III. 14.000, Пилипківці II. 2000, Пилипче II. 6000, Підфилипе II 2000, Сапогів II. 72.000, IV. 40.000, Скала III. 124.445, Стрілківці III. 10.120, Турильче III. 2000, IV. 25.000, Худиківці II. 10.000, III. 11760, Усте епископське II. 5000, Цигани II. 15.000, III. 7400, Шершенівці II. 12.765, III. 5000, V. 5000, Шишківці III. 30.100, IV. 107.170, Шупарка II. 50.000, Юріямпіль III. 9120.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Управа Ювенату ОО. Редемптористів в Збоїсках під Львовом, отсим подає до відома, що родичі бажаючі мати своїх синів у місіонарській школі в чині ОО. Редемптористів, можуть зголошувати своїх дітей до I. кл. гімн. починаючи від 20 с. м. Вступний іспит відбудеться 2. серпня. 2617 1—5

Ширші сходини інтернаціональної Жіночої Ліґи Мира і Свободи відбудуться в суботу, 16. ц. м. год. 6. вечером, сала „Бесіди" (Народний Дім). Порядок дня: 1) літня школа, 2) зложіся сходу. — ВИДІЛ.

Дрібні оголошення.

ФІЛЬОЗОФ III. р. фізик-математик з 1. липнем прийме лекцію на селі. Зголошення слати: Яворівський, Збараж, Тернопільська 577 на адресу п. Мацюшкевичевої. 2619 1—2

УКІНЧЕНА КОНСЕРВАТОРИСТКА прийме лекцію на селі (фортепян, сольовий спів, німецьке і французьке), на час ферій. Зголошення до Адм. „Діла" під „Консерватористка". 2625 1—2

ФОРТЕПЯН „Bachmann" майже новий, чорний, короткий сальоновець, металева плита — продам сейчас. Ціна 14 мільонів. Зарицький, Львів, Стшлиця 8, I. 2623 1—1

ПАННА або бездітна вдовиця потрібна до помочі в домашнім господарстві. Зголошення до уряду парохіяльного в Коломиї. 2509 2—3

ХТО потребує виїхати до Косова може знайти приміщення з добрим харчем, евентуально без харчу в гарній сонячній віллі положеній над рікою недалеко заведення д-ра Тарнавського. Зголошення слати на адресу: Лукашевська, Косів. 2621 1—1

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА! КОЛПАКИ на складі з добрих і витривалих матеріялів, віденського моделю та виключення робить і висилає за посліплатою по цінах від 30—80.000 мп. українська кравецька робітня МИХАЙЛА СТЕЦЯ, ЛЬВІВ, ЗЕЛЕНА 31. При замовленню післати міру. Виготовлює також на замовлення реверенди, папістики, плащі і футра. 2496 4—5

СВЯЩЕНИК, старший, заможний вдовець прийме від 1. вересня господиню до заряду дому, найкраще вдову по священику господарку і енергічну з добрими поручennями. Письменні або устні зголошення до кінця червня приймає з чемности Б. Баранова, Львів, Кравшевского 19а. 2615 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р Діонізій Щуровський

веде адвокатську канцелярію

в Мельниці.

2604 3—3

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома. Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 389 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. з двократною порукою. Давні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в принесанім часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ.
2451 8—10

АДВОКАТ Д-р Роман Мурбас в Рожнітові.

2618 **пошукує конціпієнта.** 1—3

Адвокат Д-р ПАЦЛАВСЬКИЙ в Дрогобичі пошукує з днем 15. липня СПОСІБНОГО РУТИНОВАНОГО КОНЦІПІЄНТА, який міг би самостійно вести процесові справи. 2622 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства господарсько-споживчого

„ВІДРОДЖЕННЯ" в Шульганівці

відбудуться дня 1. липня 1923. р. о год. 4. по полудни в льокалі Товариства зі слідуючим деним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
3) Звіт Управи з діяльности за р. 1922.
4) Розділ зиску за рік 1922.
5) Вибір членів Надзірної Ради.
6) Внесення і запити членів.

Шульганівка, дня 3. червня 1923.

2620 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Вже вийшов 2616 1—3

„НАРИС ІСТОРІЇ У.С.С."

Вісім аркушів друку, з ілюстраціями, на найкращому папері. Ціна за прим. з почт. пересилкою 21 000 мп. аж до відклику.

Адреса: М. УГРИН, Рогатин.

Ширіть наш часопис!

Позір! Позір!

Солонина, Сало, Вудженини

спілкам і кооперативам

висилає відворотно за ПОСЛІПЛАТОЮ електрична фабрика вудженин

Петро Майка

ТЕРНОПІЛЬ.

Жадайте цінників. 2600 2—4

2624 1—2

Вапно в брилах

з ґарантією 1—2% каміння

мулярський ґіпс і модельовий ґіпс з Глинної Наварії

знаний з доброти — продає З ВЛАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

по умірнованих цінах фірма

„ПЛЮТО" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА ч. 43 а.

Сейчасова достава

Надзвичайний Загальний Зізд

Українського Педаґоґічного Товариства

відбудеться в пятницю дня 29. червня о год. 10-ій перед полуднем у Львові в салі „Сокола-Батька" при вул. Руській ч. 20, з денним порядком:

1) Відчитання протоколу з останнього Загального Зізду.
2) Зміна статута.

На підставі § 47. статута Кружки УПТ. висилають на Загальний Зізд відпоручників і то одного на кождих 20 членів з тим, що кождий Кружок мусить мати бодай одного відпоручника.

В тій цілі всі Кружки УПТ. скличуть негайно Загальні Збори, на яких виберуть відповідне число відпоручників а їх імена подадуть до відома Головній Управі. Кромі того всі відпоручники мають мати при собі повновласть від своїх Кружків і виказатися при вступі на салю.

Головна Управа Українського Педаґоґічного Товариства:

А. Гвадишовський ер. голова. **Я. Яцкевич** ер. IX 2—3 секретар.

За редакцію відповідає Зя. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 59 (9.940) Львів, неділя 17. червня 1923. Почтову належність оплачено ґотівкою. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шек. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір. Німеччині 20 000 п. марок. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАВ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

До П. Т. Курців!

З причин від нас незалежних не могли ми доставляти до Польщі циґаретних паперців і тубок „ABADIE". Тепер по усуненню цих перешкод, звідомляємо отсим, що розповсюднені по цілім світі і улюблені тутки і паперці „ABADIE" є всюди в цілій Польщі до набуття.

З поважанням

Société des papers „ABADIE".

2481 1—10

Львів, 16. червня 1923.

Удар в спину. Серед важкої оборонної боротьби на західно-українських землях, боротьби за істнування народу, боротьби з ворожим денаціоналізаційно-кольонізаційним походом, на порозі поглиблення органічної роботи задля зміцнення народнього організму, — одержуємо удар в спину. Одержуємо якраз з того боку, звідки ми могли найменше його сподіватися, з боку віденської еміграції.

Не хочемо укривати правди, а мусимо визнати прилюдно, що галицька еміграція у Відні, котрої ми були певною основою й міцною підпорою, після зміни нашої тактики, постановила всіми засобами підтяти консолідацію трудової партії, перепинити її розвиток, створити умовини безнастанного кипіння, підозрінь і недовіря та довести громадські відносини в краю до розкладу і анархії. Вже давнійше велася закулковим способом боротьба проти поодиноких діячів, вже давнійше краєві розкладові елементи черпали звідтам натхнення в кампанії проти проводу нашої партії, а тепер — мимо зміненого проводу — виступили з відкритим шеломом.

Вже в попередніх статтях звернули ми увагу на принціпове розходження між нами й еміграцією, що заключується у виставлюванню нами тактичного гасла широкої одноцілої національно-територіяльної автономії західно-українських земель задля їх обєднання на всіх ділянках національного життя і проголошенню спізненого, безплідного гасла завішеної між небом і землею незалежности галицько-володимирської держави. Це друге гасло має на меті задержати політичний провід краю навіть у внутрішньому житті західно українських земель позакраєвими чинниками. Не говоримо вже про сепаратизм в державницькій ідеольогії, сепаратизм, що має на меті відокремити змагання Галичини і Волині від змагань до спільної мети широких народніх мас Наддніпрянщини.

Та на що инше хочемо звернути увагу наших читачів. В поборюванню нашої партії „Український Прапор", виразник української еміграції, не спинюється перед тим, щоби на наш рахунок вписати вибір Ількова і Ко. та тим чином і вину за постанову Ради Амбасадорів зіпхнути на наші плечі. Перфідія „Українського Прапору" посувається так далеко, що для тої цілі він дозволяє собі своєрідно інтерпретувати вислів голови нашої партії д-ра В. Охримовича. Навівши партії д-ра В. Охримовича відповідний уступ з реферату д-ра В. Охримовича, якого тільки зміст був поданий в „Ділі", а саме, що „нашою народньою виною є також „вибір" Ількова і Ко, бо ми не були як слід приготовані до виборів", „Український Прапор" пише: „Отсе визнання є незвичайно важне, бо зрадницька декляряція Ількова іменем Парляментарної Репрезентації галицьких Українців (?!) **була одною з головних причин ненормального рішення з 14 марта** п. р., так як її в останній хвилі використала Польща, щоб паралїжувати діяльність і становище уряду през. д-ра Петрушевича". В другому місці, говорячи про „оптимізм краю" (risum teneatis!) твердить „Український Прапор", що оптимізм проявився „у тих колевих чинників, що провинилися не одним занедбанням, а як примір сих занедбань подає референт (себто д-р В. Охримович) недостаточне приготування виборів, що довело до вибору Ількова й Ко.

Не сумніваємося, що наші читачі самі як слід оцінять правду цих тверджень, перекручень і накручувань. Всеж таки мусимо цю справу вияснити. Перш усього маленька замітка: Коли д-р В. Охримович твердив, що нашою народньою виною є „вибір" Ількова і Ко, то не тим не сказав, щоби ця вина спадала на трудову партію, або взагалі на край; навпаки, навіть з короткого змісту його реферату було ясно, що головна вина є на боці позакраєвих чинників. Колиж „Український Прапор" тягне нас за язик, то мусимо ту справу вияснити й для ширшого загалу.

В осени 1921 р. вперто говорилося в польському соймі про розписання нових виборів, які мали бути призначені на січень 1922 р. Вже тоді звернулися Народній Комітет і Міжпартійна Рада з запитом до Відня, що в тім випадку робити: чи перевести повну абстиненцію виборів, чи — навпаки — приступити до виборів, вибрати своїх представників і опісля перевести абстиненцію послів, а навіть піти ще дальше. Краєві політичні чинники виходили із заложення, що лекше перевести вибори, як абстиненцію від виборів, а друге, лекше перевести абстиненцію послів, як не допустити в створених умовинах при ужиттю всіх тих засобів, якими розпоряджає польська влада, до вибору кількох хрунів. Отже в рік перед виборами ми хотіли приготовлятися до виборів, все одно, чи до повної абстиненції, чи до активної участи. На те одержали ми відповідь, щоби ми такими справами зовсім не журилися, бо за три місяці наша справа буде вирішена згідно з нашими бажаннями, а зрештою Польща не відважиться розписати виборів. Думати про такі річи значить, гасити духа і збуджувати невіру в широких масах в побіду нашої справи. Зновуж сліпі послушники Відня пішли ще дальше і коли хто важився згадати про вибори, про їх вагу і наслідки, то вони пятнували „зрадником" кождого, хто лише допускав подібну думку. Колиж наступило розписання виборів в літі 1922, то нам анонсовано, що вони будуть відкликані в наслідок інтервенції Антанти, що Жиди не возьмуть участи у виборах і т. п. Вкінці Жиди пішлися взяти участь у виборах. На це теж звертано увагу, вказуючи, що участь Поляків і Жидів, отже двох рівнорядних націй зі статута про „Східну Швайцарію" буде катастрофальна для вирішення нашої справи. На те Відень зарадив в той спосіб, що з метою виказати, що не всі Жиди є по польському боці, постановив іменувати одного жидівського емігранта у п о в-

Стамболійський убитий.

Софія. Болг. Тел. Аг. 14. ц. м. Стамболійського спіймано в селі Галак біля Славіти.

Софія. Стамб. полонено о год. 7. рано. Ст. заявив військ. командантови, що піддається. О год. 15. перевезено Ст. автом з Ветрен до Татар Пацарчик. Тому, що товпа кидалася на Ст. і хотіла його навіть злінчувати, щоби не допустити до цього, перевезли його назад до Славович. По дорозі до цієї місцевости напала товпа воружених мужиків, при цьому вдалося Стамб. втечи. Зараз вислали погоню для спіймання Ст. Підчас погоні прийшло до бою, в котрім убито Ст. Правительство жаліє вельми цього, що сталося і зарядило слідство.

Смерть б. мін. Л. Біліньского.

Відень. 15. ц. м. о год. 2. рано помер тут бувший м'н. д-р Леон Біліньский, в роковини своїх уродин. Д-р Біліньский уродився 1846 р. в Заліщиках. Похорони відбудуться в неділю.

Італійсько-французькі переговори.

Париж. Між Римом і Парижем ідуть дипльоматичні переговори в справі становища, яке оба правительства мають зайняти супроти подій у Болгарії. Головно Рим цікавиться подіями в Софії. Італійський посол у Софії прибув до Риму, щоби зложити звіт про положення.

Окремішний грецько турецький мир.

Льозанна. ПАТ. Чутки про замір заключення окремішного мира між Грецією і Туреччиною потверджуються. Венізельос вислав до союзників ноту, в котрій дає пізнати, що коли праці конференції проволікатимуться, тоді між Грецією і Туреччиною зачнуться безпосередні переговори, яких цілю сотворити конечні гарантії для вможливлення обом краям виходу з положення, що накладає на них дуже великі тягарі. Союзники відповіли на цю ноту, що цей крок не на часі. Це булоб доказом неуглядження численних жертв, які союзники понесли в користь Греції. Отже окремішні переговори злишні, бо нема мови про продовжування конференції.

Анґлійський меморіял до Франції.

Льондон. Льорд Керзон вручив тут. французькому амбасадорови меморіял у справі відшкодувань і Поруря і просить дати точне вияснення становища Франції. „Дейли Тел." пише, що меморіял містить такі питання: 1) що Франція розуміє під поняттям пасивного спротиву, 2) під яким услівям Франція булаб готова до зміни окуп. політики в політ. і екон. ділянці на скільки малоб наступити відтяження положення, 3) як довго Франція й Бельгія думають окупувати Поруря, 4) чи привернеться повну незалежність німецькому промислові і і нім. адміністрації, колиб це вплинуло на продукційну здатність Поруря і вможливило би скору виплату відшкодувань.

Париж. „Матен": Поанкаре випрацював відповідь на англійський квестіонар. Відповідь перед висланням її до Англії закомунікується бельгійському правительству.

Обсада залізничих двірців.

Дортмунд. 15. ц. м. рано військо обсадило всі залізничі двірці в Дортмунді.

Пр. 357/23. В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 47. (9928) з дня 3. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Від слів до діла" в уступах між словами а) „за виправдуючі" і „кожний втрачений", б) „організованости" і „являється — рівнож", в) в уступі від слів „перемога лишається" до кінця містить в собі єство злочину з § 65a закону карного узнав доконану в дня 3. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій сторові. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. в. п. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на **гривну до 400 Мк.** — Львів, дня 2. червня 1923.

(Підпис нечиткий.)

ковженим для жидівських справ при галицькім уряді. До нашої редакції прийшло вже було виготовлене по всім формам надворних канцелярій дотичне іменування, але того самого дня вечером телеграфічно відкликано його опублікування. Поруч з тим з Відня прийшов наказ не брати участи у виборах. Народній Комітет мав сумніви, чи в умовах стану ех lex поведеться перевести повну вбстиненцію. Тому віддав ту справу на вирішення Ширшого Народн. Комітету постановивши, що справу має рішати виключно край, а Нар. Комітет обмежиться через свого референта зясуванням всіх аргументів проти і за виборами. На жаль, деякі члени Нар. Комітету зломили цю постанову і брали живу участь в агітації по лінії Відня. В передвиборчому періоді творення виборчих списків і комісій в Нар. Комітеті переважала думка, щоби в списках були поміщені всі Українці, щоби члени комісій — Українці тимчасово приняли вибір і зрезигнували доперва в дні виборів (5. листопада 1922) і тим самим унеможливили вибори на території Сх. Галичини. На жаль, завдяки демагогії віденських послушників в Міжп. Раді, котрі кождy таку думку трактували як „зраду", і через те під їх терором, себ-то під терором Відня винесено противну постанову негайної резигнації з комісій, яка збудила чуйність нашого противника і стільки лиха принесла галицько-українському народови, а в своїм наслідку довела до виборів Ількова і Ко.

Отже „наша народня вина" не є нашою виною, виною трудової партії, але виною поважаючих чинників, які повинні бути чесні з собою, признати, що помилялися і взяти відповідальність за свої вчинки.

Ще одна замітка. Мимо короткого часу на приготування абстиненції, мимо всіх перепон в підготуванню її з боку віденських послушників в краю, мимо нечуваного терору, край списався світло. Тих кільканайцять тисяч голосів, котрі в таких умовинах впали на Ількова й К°, голосів сфальшованих, як це виказав „Дзеннік Людови" і як це підносив „Український Прапор", свідчить про зникаючу скількість народніх дезертирів з великої армії виборців, скількість далеко меншу, як неодна держава чи уряд мали їх із здисциплінованої регулярної армії. Колиж мимо того „зрадницька декларація Ількова була одною з головних причин некорисного рішення з 14. марта ц. р.", коли вона одна так дуже паралізувала становище уряду, то ми поки-що не маємо на те ніякої відповіди, крім того, щоб розвести руки і похитати головою з приводу такого свідоцтва убожества.

„Український Прапор" краще зробить, коли буде писати про „боротьбу проти спеки" (Гл. ч. 22), як займатися перекручуванням дійсности, як запасшись перфідією нападати на нашу партію, як раз-по раз частувати нас ударом в спину, бо в противному випадку ми не захочемо мати довгів у нього і будемо по порядку, навіть документально (напр. в справі оптимізму) висвітлювати одну справу за другою.

Европа і Азія.

Італійський історик Ферреро надрукував у французькому щотижневникові „Illustration" цікаву статтю під заголовком „Европа і Азія". Автор досліджує питання про вплив великої війни на взаємовідносини Европи і Азії.

„Коли велика імперія виходить переможцем після великої війни — каже Ферреро, — згідно з льогікою вона повинна була би здобути більший авторітет і більшу пошану". А між тим перемога Англії мала в Азії як раз протилежні наслідки. Афганістан, Персія, Індія, Єгипет — піднесли чоло, Туреччина, знищена в 1918 році, повстала. „Китай в супереч революційним розрухам, які його нищать, вимагає відновлення недоторканости своєї території й повного суверінітета. Взагалі Азія повстала проти Европи саме в той час, коли вона почала европеїзуватись. Не лише силу зброї, але европейські і американські ідеї і доктрини — Азія протиставляє Европі. Як пояснити цю суперечність?" Це явище Ферреро пояснює зникненням Росії.

„Европа, каже він, була в 1914 році о стільки солідною єдністю, що навіть найбільш гострі антагонізми її лише скріплювали. Росія і Англія були наче конкурентами в Азії, але проте, не зважаючи на це, вони скріплювали одна одну. Ціла Европа а навіть конкуренти Росії вигравали на тому страхові, який російська імперія викликала в Азії. Упадок російської імперії був наче першим кроком для увільнення Азії".

Увільнення це має не тільки зовнішню ціль увільнення від всякого протекторату; на думку Ферреро це змагання до свободи продиктовано також ненавистю до европейської культури, як такої. „Багато Азіятців" — каже Ферреро, уважає, що варвари це ми, Европейці. Для ствердження цього Ферреро посилається на статті старого урядовця китайської монархії.

Китайський урядовець доводить, що тільки в Китаї европейські наради знайдуть „принціп авторітету себто моральну основу влади". Длятого, щоби уратуватись Европі потрібні не мирові договори, але моральні сили. Оптімізм Американців, почуття обовязку Німців, почуття справедливости Англійців й щира сердечність Французів, на думку китайського урядовця, більш реальні ніж всякі договори. „Ці чотири моральних сили повинні бути справжніми підвалинами европейської цивілізації, а не вугіль, залізо, срібло і золото". І Ферреро робить висновок: „І коли би Азія спромоглась опанувати науку і зброю Европи, заховавши високі досягнення своєї старої цивілізації, вона би знову стала великим прикладом для цілого світу".

Огляд світових подій.

Член Ради Союза Народів про національні меншости.

Член Ради Союза Народів Дріон в розмові з представниками німецької преси заявив: „Національні меншости ріжних держав із падяірною нетерпеливістю домагаються від Союза Народів вирішення їх справ і сповнення домагань тих меншостей, замість чекати спокійно на еволюцію подій (!), які вказують на те, що доля національних меншостей поліпшується. (В Польщі!) Союз Народів не може утворити сталої комісії для провірки справ національних меншостей в Чехословаччині, бо це булоб незгідне із версайльським договором".

Навіщо в такім випадку існує Союз Народів? — додає слушно німецька преса.

В Льозанні.

Представник Болгарії, Теодоров, покинув Льозанну і виїхав до Парижа. Болгарський посол в Льондоні Станцов бере дальше участь в льозанських нарадах. Ходять поголоски, що новий болгарський уряд устами свого представника в Льозанні запротестував проти визначення турецьких кордонів, особливо відносно кордону в околиці Карагачу.

Зірвання переговорів між Польщею і Данцігом.

„Сх. Аг." повідомляє з Варшави, що польсько-данцігські переговори в справі залізничої дирекції в Данцігу є зірвані. Данцігський сенат зажадав, щоби вважати залізниці окремою адміністраційною частиною. Польська делегація відповіла на те, що дальші переготори є безцільні, склала відповідну декларацію і покинула салю нарад.

Революція в Болгарії.

Суперечні вістки про становище в краю.

З Болгарії доносять, що ситуація там дальше непевна. Селянські заворушення в західних околицях краю ослабли. Заковд. преса доносить, що акцію Стамболійського проти нового уряду підпержує македонський комітет. В Білгороді одержано відомість, що столиці Болгарії грозить блькада з боку збунтованого селянства. Болгарська преса й офіціяльний бюлетен заперечує ті поголоски.

Відношення Югославії до нового болгарського уряду.

Рада югославянських міністрів на останньому засіданню порішила розпочати дипльоматичну акцію відносно перевороту в Болгарії. Югославянський уряд в тій справі стоїть у тіснім контакті з румунським і грецьким урядами. Нінчіч заявив на засіданню ради міністрів, що в Болгарії істнують тепер два уряди: один легальний Стамболійського і другий нелєгальний Зянкова. Болгарські представники в державах Европи не узнають нового болгарського уряду, так само не признає його Югославія.

Контрація Стамболійського.

„Prager Presse" подає деякі подробиці про контракцію Стамболійського в Болгарії. Стамболійський із своїми сторонниками вицофався в гори, де організує виступ проти теперішнього уряду. В Білгороді кружляють поголоски, що контрреволюційні елементи при допомозі македонських комітаджі на чолі з Александровим повалили кабінет Зянкова і вибрали новий уряд. Преса заперечує ті поголоски, а тільки стверджує, що в Софії оголошено воєнний стан і військову диктатуру. Кореспондент „Prager Presse" доносить із Софії, що Стамболійському удалось критичного дня втекти із столиці, а з його кабінету арештовано тільки Дупарінова, Стоянова і Муравєва. Инші міністри скрились на селах. Підчас перевороту застрілено капітана Попіванова, який не хотів зложити зброї в руки нової влади і заявив, що краще згине, а не зрадить Стамболійського. Перша сутичка між військом і ватагами Стамболійського наступила в околиці Софії біля Радомира. Сутичка закінчилася для Стамболійського невдачею. Білгородська преса підкреслює хитість становища теперішнього революційного уряду, який не має усталеного буджету на біжучий рік ані моральної підпори, яку творить парлямент. Екзекутива є цілком в руках голови ліги резервових офіцерів генерала Лазарева, який є тепер комендантом Софії та провідника македонських автономістів Александрова. Новий міністр закорд. справ Кальф бувім то належить також до військової ліги. Він був колись адютантом короля Бориса.

З польських справ.

Амнестія.

Правнича комісія прийняла у третьому читанню законопроект про амнестію. Рішено звернутися до уряду, щоби стримав виконання присудів і адміністраційних карних розпоряджень до часу оголошення амнестії. До амнестії включено також лісові провини і т. зв. лісові дефравдації. За те виключено з амнестії політичну діяльність в користь чужої держави та на шкоду польської.

Міністерство земельної реформи.

Спільне засідання земельної і адміністраційної комісії прийняло без дискусії у третьому читанню законопроект про складення міністерства земельної реформи, при чому одночасно продовжувало дискусію над організацією цього міністерства.

Видача судови білоруського посла Баранова.

Посол Станкевич вніс від імени Білоруського соймового клюбу наглий внесок у справі арештування посла Баранова. Б. міністр Маковскі казав опротестувати присуд окружного суду, який дозволив послови Баранову залишитись на волі; апеляційний суд казав арештувати посла Баранова. Міністр судівництва Новодворскі заявив, що арештування Баранова послідувало в звязку з присудженням його на 6 літ вязниці та з уваги на те, що з сойму не наспіло своєчасне домагання припинити карне поступування. Негайність внесення прийнято і відіслано його до комісії посольської недоторканости.

Справа побиття Стронського.

„Хвіля" зголосила наглє внесення у справі побиття її посла редактора „Ржечпосполітої" Стронського поручником Радомским. Хвіля внесення кличе уряд до переведення слідства, покарання винуватця і прийняття заходів проти виступів, які можуть „обнизити пошану, що її має громадянство відносно армії". Новий військовий міністр Шептицкі ствердив, що пор. Радомского, який вибив на вулиці Стронського, зараз таки перевели до арешту команди міста. Стронський скерував справу на шлях чести і на полагодження цієї справи таким шляхом тимчасово випущено Радомского з вязниці. Шептицкі заповів військове слідство, але відмовився дати якінебудь дальші пояснення у цій справі перед переведенням слідства. Промовець П. П. С. Пйотровскі підкреслив велику сумнівність турботи ендеції за добре імя армії, нагадуючи, що ця сама ендеція 4 роки лила помиї на вождя армії. — Негайність внесення прийнято одноголосно і відіслано його до військової комісії.

Прощання Пілсудского.

В польському генеральному штабі відбулося прощання уступаючого начальника штабу марш. Пілсудского. Від імени офіцирів промовляв 1-ий заступник нач. ген. шт. генерал Рибак. Пілсудскі зазначив у відповіди, що відійшов з причин, незалежних від праці в генеральнім штабі, та закликав берегти честь військової служби.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом", Львів, вул. Руського ч. 22, II. пов.

Совітська Росія.

Демонстрація проти Англії в Туркестані.

Командуючий совітськими військами полковник Каменев виступив у Ташкенті на мітінгові, улаштованому місцевим комітетом комуністичної партії. В своїй промові він сказав: „Мій рейтовий приїзд до рідній для мене Туркестан, де почалась моя військова служба, викликаний нахабною нотою англійського уряду, який хоче спровокувати робітниче-селянську владу; її авторітет на протязі двох років змагались тут в Туркестані і без жадного успіху підірвати англійські ем'сарі, які витратили тут кольосальні суми на організацію повстань. Образливі вимоги англійського уряду примушують совітську владу, не зважаючи на щирі бажання миру, підготовляти в військовому відношенні свої східні кордони. Я переконаний, що народи туркестанської республіки в критичний момент не тільки підтримають авторітет своєї влади, але й віддадуть за неї своє життя.

Церковні справи.

Лист митр. Діонісія до митр. Антонія.

Православна церква в Польщі за часів митр. Юлія постановила була зірвати всякі зносини з перебуваючими за кордоном російськими єпископами-емігрантами, мотивуючи це втручанням їх в внутрішні справи православної церкви в Польщі. Митр. Діонисій очевидно має на увазі зайняти иншої позиції в тій справі. Він надіслав в день десятиріччя свойого висвячення в єпископи митрополитови Антонію, який стоїть на чолі російських єпископів-емігрантів, листа примирюючого змісту. В ньому він запевнює, що він не забув уваг і наук митр. Антонія і ніколи їх не забуде; митр. Діонисій висловлює переконання, що на раві перебування митр. Антонія біля нього їх давні приязні відносини були би не зірваними. Лист закінчується закликом до єдности.

Пам'ятайте про жертви на „Фонд протез для наших інвалідів" конто „Союза українських інвалідів" Львів, вул. Руська 3. II.

Відділення театральної справи від „Української Бесіди".

Поданий нами звіт із загальних зборів т-ва „Української Бесіди" у Львові, („Діло" ч. 54 з 12. ц. м.), які рішили передати справи українського театру окремій організації, яку має перевести вибрана комісія, — викликав величезне зацікавлення широких кол нашого громадянства. У звязку з цим подаємо до відома, що комісія, зложена з пяти членів, кооптувала ще десять осіб з поміж юристів, економістів і людей, близьких театральній справі, та перевела на кількох довгих засіданнях основну дискусію над формою організації, що перейняла цілість українських театральних справ по цім боці Збруча. Рішено вибрати форму кооперативи з відповідальністю уділів, при чому встановлено висоту уділу на 25 поль. злотих (10 п. зл. при вступі, решта на протязі року). Виготовлений дир. Филиповичем („Кр. Ревіз. Союз") статут організації передискутовано й усталено остаточну редакцію. На днях відбудуться збори членів основателів. Усю справу остаточної постанови загальних зборів т-ва „Української Бесіди" веде дальше згадана комісія пяти, яка з цілою енергією принялась за своє велике й відповідальне завдання.

В найблизчих днях подамо виримки зі статута нової організації під назвою „Український Театр" і звіт із зборів членів-основателів та широкі відомости про шляхи намічені для рішучої санації заб'гнених театральних відносин у нашому краю. З найбільшою радістю можна ствердити, що вкінци таки рушено справу першорядної національно-культурної ваги з мертвої точки. Треба вірити, що після 50-літніх нещасливих перипетій українського театрального мистецтва цим разом удасться нам добути те мінімум в обсягу національного театру, яке мусить мати кожна шануюча себе нація.

НОВИНКИ.

— **Підвищка передплати.** Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 10% підвищки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п. примушує нас поки-що підвищити ціну газети о 25%, то зн. місячну передплату з 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника з 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили підну передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— **Совітська представництво в Єгипті.** З Москви доносять, що совітський уряд вислане на днях своє представництво до Єгипту.

— **Національна вдача.** Жінка б. пісаря Карла, Зита, переїзджає з Еспанії на короткий побут до південної Італії.

— **Гостина американської фльоти.** Воєнна американська фльота виїзджає на маневри і загостить до европейських пристаней 10. липня ц. р.

— **Упадок німецької валюти.** Німецька валюта, яка перед окупацією Порура стояла значно вище від польської валюти, тепер упала до тої міри, що 1 американський доляр коштує 100.000 німецьких марок, отже вартість німецької марки значно менша, як польської.

— **Вибух муніції.** В генуеческій пристані, наступив вибух муніції у військовому магазині, наслідком чого згинуло 4 особи, а богато осіб було поранених.

— **Заговір в Німеччині.** Німецька поліція в Магдебурзі викрила нову військову тайну організацію під проводом Роденбаха, якого арештовано, а разом з ним кількох членів організації.

— **Справа совітської конституції.** Дня 26. ц. м. в Москві відбудеться чергове засідання всеросійського центрального виконуючого комітету, який має ухвалити конституції для совітської федерації.

— **Відзначення Домбского.** Дня 14. ц. м. фінляндський посол у Варшаві вручив в імени свого уряду орден „білої рожі" відомому голові опозиції П. С. Л. Домбскому за його заслуги в справі зближення між Польщею і Фінляндією.

— **Велика пожежа лісів.** В Канаді, в околицях Онтеріо, наслідком спеки вибухла пожежа лісів, яка винищила десятки миль лісової культури. Пожежа тревала кілька днів.

— **І т м комунізм.** В Токіо викрито комуністичну організацію, яка приготовляла переворот. Арештовано понад 100 комуністів.

— **Зріст дороговизни в Польщі.** В звязку з наглим упадком польської валюти, дорожнеча в Польщі зростає з кождим днем. У Варшаві цукорники підвисшили свої вироби на 100 прц. Ціна копи яєць піднеслась у Варшаві з 24000 на 36000 мп.; в такій самій мірі подорожів набіл. Дорожнеча у Варшаві тріво жить населення щораз більше.

— **Румунські журналісти у Львові.** Дня 15. ц. м. до Львова прибула делегація румунських журналістів, які замешкали в Краківським готелі. Журналісти прибули в ролі кореспондентів польонофільських газет.

„Просвіта" не має нїщо спільного з „хліб'ідами". Просять нас помістити слідуюче спростування: „В першім числі „Право народу" на останній сторінці поміж новинками помішено комунікат нашої канцелярії до всіх філій і читалень в справі остемплювань подань, який редакція згаданого органу перепечатала з українських часописей, як „Діло", „Свобода", „Український Голос", зі зазначенням зараз же на вступі, що: „З канцелярії Т-ва „Просвіта" у Львові пишуть нам: „В інтересі правди заявляємо і підчеркуємо, що канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові жадних оголошень, ні писем, ні комунікатів до ново-появившогося органу в Коломиї не висилала. Львів, дня 14. VI. 1923 — *Канцелярія Т-ва „Просвіта"*.

— **І українські націоналістичні емігранти проти „хліб'ідів".** Пишуть нам: „Щиро просимо не відмовити надрукувати в свому поважаному часопису слідуючу нашу заяву: Подаємо до відома, що оголошення наше про комісовий продаж книжок, котре зявилося в ч. 1 коломийської газети „Право Народу", передруковано з газети „Діло" — без нашого відому. Жадних оголошень до „Право Народу" Управа не посилала. — *Управа Українського Т-ва Допом. емігр. з В. України у Львові.*

— **Вправи річника 1895.** Резервісти р'чника 1895 будуть покликані на вправи в Польщі і ех Галичині аж в останніх місяцях, в листопаді або жовтні ц. р.

— **Галлєр їде до Америки.** Генерал Юзеф Галлєр виїзджає до Америки. Опозиційна польська преса в з того приводу підняла крик, в переконанню, що Галлєр їде до Америки в ролі агітатора з рамени „Хієни".

— **За долари.** В місті Квебек в Канаді відбувається в суді розправа проти священика А. Де Льорме, обвинуваченого в убивстві брата. Слідство доказало, що цей священик бажаючи дістати по смерти брата спадщину в сумі 10.000 долярів, замордував брата, а опісля відправляв богослужения за спокій його душі і щиро жалував за ним щоб замилити очі поліції. Розправа ще не скінчена.

— **Пригадує ктось, що З'їзд Товариства,** які зложили матуру в акад. гімн. у Львові 1903 р., відбудеться дня 29. червня ц. р. Зголошення на руки Ів. Кривецького, Львів, вул. Чарнецького ч. 24. 2631 1—1

— **Інтімний концерт** в користь російських біженців відбудеться 6. червня о год. 8½ в малій салі „Народного Дому" („Русское Казино"). Різноманітна програма. Білети при вході від год. 5 попол. 2544 1—1

— **Прикладні вправи „Сокола-Батька"** в неділю 17. ц. м. викликують вже тепер загальне зацікавлення. Ті, що не бачили вправ мячиками, зможуть їх подивляти. Вправи вінцями уложені на 30-ліття „С.-Б." виконається рівнож. Ремісннча молодь виступить з вежами на поручах. Применення пластової палиці до вправ можна буде рівнож побачити. Небачений у нас гуртовий мет валтою і инші народні вправи цікавлять особливо фаховців, а члени заповіли виступити з вправами на дручку. Погода певна, бо замовлена спеціяльною делегацією. Холодок буде також і для тих, що не привикли до сонця. Всіхже жде солодке щастя. Початок вправ точно о год. 5 по полудни. Початок фестину о год. 3 по пол. 2630 1—1

„Нотований".

В звязку з введенням військової реєстрації діються різні містерії, яких не можуть збагнути у деяких випадках навіть самі виконавці правопорядку на цьомуж самому терені. Є багато українських старшин, які голосяться до загального перегляду мущин, не хотячи дохо дити своїх старшинських прав. На всьому світі офіцири мають право резигнувати з офіцирського ступня й служити рядовиком. Але у Львові, при військовому перегляді (у школі Рея) не хотять реєструвати б. старшин і відсилають їх примусово до П. К. У. („повітова команда узупелняйонца"). Там же, крім старшинських документів, вимагають — свідоцтва моральности від поліції. Починається примусова біганина за посвідкою своєї моральности; і ось — одні органи поліції вважають можливим вдоволити *прохання петента*, а инші відмовляють *йому!* Така історія трапилась напр. п. Ерастові Коникові, абсольвентові прав, який, разигнуючи зі старшинських прав у польському війську, заголосився перед львівською військовою комісією і школі Рея. Не вважаючи на його протест відіслали його до повітової команди для реєстрації старшин; там же казали йому спершу звернутися на поліцію. П. Е. Коник виїс до поліції прохання на видачу йому свідоцтва моральности (1. VI. ц. р., ч. 22.516/23). На його прохання найшлись такі резолюції. 1. „Nie notowany. Urząd śledczy. Okręg VIII. Lwów. Kontrola rejestracyjna karna", підпис нечитний; 2. „Zarząd aresztów policyjnych. Nie notowany" (підп.) Jakubowski podkom.; 3. „Notowany l. 1795|23 5 f. branie udziału w ukraińskich tajnych organizacjach. (підп.) Geppert". Наслідком такої опінії дефензиви, дирекція поліції віднеслася до „ekspozytury śledczej (5 f") з окремим запитом, чи п. Ераст Коник був караний і чи за ним шукають. На це дефензива (печатка: „Komenda policyi państwowej", (підп.: Łabiak) повідомляє дирекцію поліції, що п. Коник не був караний і не є пошукуваний. Тоді тільки дирекція поліції видала „свідоцтво моральности".

П. Ераст Коник звертається цим шляхом до відповідних чинників дефензиви, щоби подати йому до відома: що по термінології дефензиви значить слово „notowany" коли „nie karany i nie poszukiwany", „Може п. Кайдан воліли би ласкаво відповісти — питає п. Коник", — де та при якій нагоді сконстатувала дефензива мій „udział w ukraińskich tajnych organizacjach", а коли сконстатувала то чому п. Кайдан як начальник дефензиви не передав справи п. прокураторови.

„Факт цей подаю до відома п. прокуратора цею дорогою та сподіюсь, що винні органи дефензиви будуть потягнені до відвічальности по думці § 287 г.) та 292 за „uczestnictwo w tajnych ukraińskich stowarzyszeniach" бо „mając wiadomość o istnieniu tajnego ukraińskiego stowarzyszenia" та про мою участь в ньому „zaniedbali zrobić przed władzą urzędowego doniesienia".

Ераст Коник
абс. права.

Зі студентського життя в Берлїні.

Вечір в память 7-ої річниці смерти Івана Франка.

Заходами Спілки Студентів Українців у Німеччині і Гуртка Українських Студентів Берлінського Університету відбувся 28. травня ц. р. вечір присвячений памяти 7 ої річниці смерти Івана Франка. Програма вечора складалася зі: 1) Вступного слова, в котрому було засвоєно, якою хотів бачити І. Франко українську молодь. 2) Реферату про літературу і наукову діяльність І Франка. 3) Деклямації з літературних творів.

Вечір закінчився відспіванням пісні: „Не пора". Присутні на вечорі були студенти і громадяне Української кольонії в Берліні.

Національне свято відродження державности Грузії і українське студентство.

У неділю 27. травня ц. р. грузинська кольонія в Берліні урочисто святкувала національне свято відродження державности Грузії. На це свято були запрошені і українські студенти. „Спілка Студентів Українців у Німеччині" надіслала лист — привітання до грузинських студентів, в якому висловили свої

побажання, щоб грузинський нарід як найскорше міг осягнути свою мету і святкувати своє велике свято у звільненій від ворогів Грузії. Представник від Спілки на святі склав слово привіту до всієї грузинської кольонії в Берліні і підкреслив щире бажання українських студентів розвивати і зміцнювати дружні звязки з грузинським студентством і громадянством, щоби спільно і в порозумінню вести працю за визволення як України так і Грузії від спільного ворога московського наїзданика. Всі присутні гучними оплесками виявили своє задоволення і повну солідарність з думками висловленими представником українського студентства.

Зїзд „Союзу студентів Чорноморських Німців в Німеччині".

22—24 травня ц. р. в місті народження великого німецького поета Шіллера, Марбаху над Некаром, відбувся Зїзд „Союза Студентів Чорноморських Німців у Німеччині", на який було запрошено представника Спілки Студентів Українців. Зїзд відбувся дуже урочисто. Крім учасників Зїзду — студентів були запрошені представники богатьох організацій як місцевих так і тих, що мають до діла з німецькими кольоністами.

З чужинецьких представників запрошено лишень наших. Дружні відносини спілки з Німцями-студентами в України почалися і більше або менше інтензивно продовжуються ще від 1921 р. В основу їх покладено спільне бажання використати час студій для взаємного ознайомлення і зрозуміння та пізнішого перенесення цього зрозуміння і на Україну. „Ви і ми сини однієїж і тої Батьківщини-України" — пишуть в одному з своїх листів студенти Німці з України". Наші прадіди перед сотками років залишили Німеччину і знайшли на Україні другу Батьківщину. Ми цілим життям нашим звязані з Україною і українським народом. Ваша доля— наша доля. Єднаймося під спільним прапором відродження вільної незалежної України". Представник Спілки в своїому привітанні підкреслив велике значіння тих гарних відносин, які виробляються тут на чужині поміж українським студентством і студентами Німцями з України. „Не забувайте любі земляки — казав він — що в тих могилах, якими вкрилася Україна в останні роки, поруч з з Вашими братами лежать вірні сини українського народу... І ті і другі полягли у відважнім бою проти наїзданників, які лишень прапор свій змінили з трех-кольорового на червоний, а в усьому лишилися тими-ж північними гнобителями, що і Вас і нас протягом століть старалися знищити духово-національно і економічно. Це не вдалося їм і не вдасться. Вапбрукою тому є те, що в час найбільшого лиха німецького та українського народів не йдемо різними шляхами, а прагнемо ознайомитися і пізнати одні одних. Цей зїзд був ще одним яскравим доказом, що студенти Німці з України не лишень думками а й ділом єднаються з українським студентством під спільним прапором праці для Батьківщини України.

Бібльоґрафія.

Журнали.

НОВА УКРАЇНА місячник письменства, мистецтва, науки і громадського життя під редакцією В. Винниченка й М. Шаповала, Прага-Берлін. Травень 1923. Стор. 179.

НАРОДНЯ ПРОСВІТА ч. 5. Май 1923.

СЛУЖБОВИК ч. 4. Львів. Червень 1923.

ВІЙСЬКОВИЙ ВІСТНИК ч 2. Каліш—Київ 1923. Видання слухачів військового факультету українського народнього університету. Стор. 64.

ГОСПОДАРСЬКО- КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС ч. 11. Львів, червень 1923.

Книжки.

Микола Угрин- Белгошний: НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ перша частина. Рогатин-Львів-Київ 1923. Видавництво „Журавлі" ч. 1.

Курс грошей.

Львів, 15. червня.

Дол. амер. 89.000—90.000, дрібні 89.500—89.500, дол. канад. 87.000 — 87.500, дрібні 61.500—61.800, нім. марки 50 тис. 0·90—0·92, 10 тис. 0·95—0·98, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·40, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·92. сотки дрібні 1·80—2·10. леї 400—450, дрібні 380—420, кор. чеські 2500—2600, дрібні 2450—2500. Австр. тис. нові емісії 2350—2600, стар. еміс. 3500—3700, сотки стар. еміс. за тис. 10—12.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. стемпл. 0·82—0·83, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 5100—5350, фунти стерл. 400.000—450.000 франки швайц 15.200—16.000. Рублі 5-сотки 7—7.10, звич. сотки 7.00—7.20, думські тис. 20—25, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 340—360000, 20 франк. 320—330000, 20 мар. 360—370000, 10 рубл. 470—480000, дол. 58000—59000

Срібло: Кор. австр. 7000—7600, 5 кор. 36600—38000, фльорени 18500—19000, рублі 23800—24200, копійки 71—73, леї 4250—4300.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Ширші сходини Інтернаціональної Жіночої Ліґи Мира і Свободи відбудуться в суботу, 16. ц. м. год. 6. вечером, сала „Бесіди" (Народний Дім). Порядок дня: 1) літня школа, 2) комісія скоду. — ВИДІЛ.

До бережанських матуристів з 1898. року! Просимо товаришів, які в червні 1898. р. склали іспит зрілости в ґімназії у Бережанах, негайно подати свої адреси на руки д-ра Володимира Бачинського. Львів, вул. Коперника 1 а, у звязку з наміром скликання товариського зїзду в 25-ті роковини залишення шкільних лавок. — За Комітет: д-р Вол. Бачинський, А. Должицкі, Ж. Майблюм.
2633 1—2

До Високоповажаних Товаришок членів „С У. Пр. У. Га." В неділю, дня 17. червня 1923. відбудеться о год. 10·30 перед полуднем, для членів „С. У. Пр. У. Га." в Національному Музею, при вул. Мохнацького ч. 42, виклад про стародруки взагалі, а зокрема про староукраїнські друки. Пселегент Тов. д-р І. Свєнціцкий, директор музею. Вступ 500 мп. Проситься всіх членів „СУПРУГА" разом з Родинами зайти на цей, спеціяльно для нас уладжений виклад. — ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ „СУПРУГА". 2628 1—1

Вписи на курси гімн. і семінарійні Кружка У. П. Т. в Калуші, відбудуться 29. і 30. червня т. і 2. липня ц. р. — ВИДІЛ КРУЖКА. 2629 1—1

Пригадується, що в неділю 17. червня ц. р. проба симфонічної орхестри о годині 9·30 перед полуднем. — УПРАВА.
2632 1—1

Дрібні оголошення.

КРАВЧИНЯ виїде до шитя на село, може вчити крою. Зголошення до Адміністрації під 114, „Ірина". 2627 1—1

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА! КОЛПАКИ на складі з добрих і витревалих матеріялів, віденського моделю та виконання робить і висилає за посліплатою по цінах від 30—80.000 мп. українська кравецька робітня МИХАЙЛА СТЕЦЯ, ЛЬВІВ, ЗЕЛЕНА 31. При замовленню післати міру. Виготовляю також на замовлення реверенди, папістики, плащі і футра. 2496 5—5

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, славнозвісним кліматично-лічничим місці над Прутом відбудований пенсіонат „ОЛЕНА" з сонячними кімнатами в догіднім і прегарнім положенню вже отворений. Ближше подасть заряд. Почта і залізниця в місці. 2447 2—2

Шляґер сезону! Премієра! Шляґер сезону!

Нині і в слідуючі дні висвітлюють кінотеатри

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

фільм п. з. „Траґедія материнського серця".

Славна життєва американська драма в 7. діях на тлі славної повісти Hughesa п. з. „The old nest". В головній ролі славна америк. трагічна акторка МЕРІ АЛЬДЕН.

ФІЛЬОЗОФ III. р. фізик-математик з І. лапчем приїме лекцію на селі Зголошення слати: Яворівський, Збараж. Тернопільська 577 на адресу п. Малишкевичевої. 2519 2—2

ТАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, локомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 28—30

ОГОЛОШЕННЯ.

2491 3—8 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоєвича приймає в заведенню

— вул. СИНСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби з каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

ТОКАРНІ різної якости, стругачки, праси, вертачки, гильйотини, пр цінах конкуренційних **Пільот** ЛЬВІВ, вул. Батория ч. 4. 2461а) 3—10

Адвокат д-р ПАЦПАВСЬКИЙ в Дрогобичі пошукує з днем 15. липня СПОСІБНОГО РУТИНОВАНОГО КОНЦИПІЄНТА, який міг би самостійно вести процесові агенди. 2622 2—3

Корисна оферта для всіх

НА РАТИ!!!

XXVI 1—1 **Всім**

передовсім урядовцям

при вплаті мп. 150.000 даємо кредиту на 500.000 мп. і більше. Поручаємо на тих легких услівях ріжні мануфактури і блаватні товари. (Матерії мужеські і жіночі), літні товари, полотна і богато иних. — —

Львівська Спілка Мануфактурна

Академічна ч. 23.

Надзвичайний Загальний Зїзд

Українського Педаґоґічного Товариства

відбудеться в пятницю дня 29. червня о год. 10-ій перед полуднем у Львові в салі „Сокола-Батька" при вул. Руській ч. 20, з деннім порядком:

1) Відчитання протоколу з останнього Загального Зїзду.
2) Зміна статута.

На підставі § 47. статута Кружки УПТ. висилають на Загальний Зїзд віпоручників і то одного на кождих 20 членів з тим, що кождий Кружок мусить мати бодай одного відпоручника.

В тій ціли всі Кружки УПТ. скличуть негайно Загальні Збори, на яких виберуть відповідне число відпоручників а їх імена подадуть до відома Головній Управі. Крім того всі відпоручники мають мати при собі повновласть від своїх Кружків і виказатися при вступі на салю.

Головна Управа Українського Педаґоґічного Товариства:

А. Гладишовський вр. голова. **Я. Яцкевич** вр. секретар. IX 3—3

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 389 змінений статут Дому товговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперетиви з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп з двократною порукою. Девні члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх давних членів, просимо і взиваємо їх отсим, щоби в приписаним часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домінїканській 11). ДИРЕКЦІЯ.
2451 9—10

Подяка.

В страшнім горю, яким нас Всевишній навістив, забираючи до Себе нашого Найдорожого Мужа, Батька і Дїдуня бл. п. о. Івана Рудницького, заліщицького декана і пароха в Торскім, були для нас одинокою розрадою та потіхою звичайні співчуття устні і письменні, якими нас обдарили многі приятелі і знайомі та величавий позорок, яким вшанували память Покійного духовенство заліщицького деканату і громадяне Торского, Дзвиняча та околиці. Тому складаємо отсим прилюдну щиру подяку Всч. о. містодержанови Ю. Свістлеви парохови з Ниркова за зарядженя дотично похорону та щире слово виголошене в церкві, Всч. о. В. Нанассому за провід у похоронах і у великій Службі Божій, Всч. о. Н. Скинакевичеви з Городенки за зворушаюче слово при перенесенню Покійного до церкви, Всч. о. Й. Фльорчукови з Городка за прегарне слово при виносі Покійного із церкви та за сердечні надгробні слова Всч. о. І. Кошикови з Щитовець, нач. Громади Торского Іванови Земледухови та відпоручникови Читальні „Просвіти" Петрови Негребюкови, дальше за участь в похоронах і відправі богослужень: Всч. оо. Хомикови, лат. парохови Устечка, о. Боярському з Новосілки Костюк. (дек. Кудринецького), Н. Лушкому з Серафинець (дек. Городенського), А. Руденському з Жожави, Т. Куриякови з Тлустого, І. Ганкевичеви з Дзвиняча, І. Вонсусеви з Садок, І. Наконечному з Кошиловець, Н. Бокащукови з Заліщик, В. Чужакови з Бураківки, В. Лозовому з Ворвулинець, Ю. Козловському з Івань і В. Горецькому з Устечка, за участь у похороні заліщицькій інтелігенції: Д-рови М. Долинському, д-рови А. Винницькому, Вп. п. інж. Гординським, Глинському Юркови, Кучері та В. Бадлюкови з Тлустого, за участь і всяку поміч Вп. П. Коляторці Семигіновській, Дірігентови хору п. М. Найдунови і цілому хорови з Дзвиняча, Браттвам церковним Торского, Дзвиняча, учит. Бориньскому, Малюкови та пп. Скрипникови, Скляручкови, Шийчукови, Качорови та ще раз І. Земледухови за удержання взірцевого ладу і порядку і сформування прегарного походу, в якім взяло участь кілька тисяч громадян Торского і околиці, а вкінци Вп. п. радникови А. Бощуркови, нач. суду в Тлустім за сердечні слова співчуття. Всім Вам, що вшанували в якийбудь спосіб память нашого Дорогого Покійника, щире „Спаси Біг".

Торске, 19. травня 1923.

Марія — жена, Лев, Володимир, Стефа і Оля Рудницькі і Марія Бараник — діти, Марія Рудницька, Слава Глинська — невістки, Василь Бараник — зять та внуки: Миросьо, Міляця і Ромцьо Рудницькі та Аньо і Нуся Бараники.
2626 1—1

Позір! Позір!

Солонина, Сало, Вудженини

спілкам і кооперативам

висилає відворотно за посліплатою електрична фабрика вудженини

Петро Майка

ТЕРНОПІЛЬ.

Жадайте цінників. 2600 3—4

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 60 (9,941). Львів, вівторок 19. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фп., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.-кор. Румунії 109 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 18. червня 1923.

Політика чину і політика фрази. Кождого, хто слідкував за нашим політичним життям, за настроями і поглядами окремих політичних груп, підходячи до цих подій й справ з ширшого погляду, ніж погляд вузького провінціоналізму, мусіла мусить вражати в барвистому калейдоскопі змінюючихся фактів одна характеристична риса: це — панування фрази, повага і страх перед шильдами і ярликами.

Наше політичне життя зраджувало і зраджує всі прикмети життя мало розвиненого політично громадянства. Не доросли ми до того, щоби головну увагу звертати на ті процеси, які відбуваються в масах народніх, щоби на підставі змісту їх визначити лінію нашої політичної поведінки, тяжить над нами страх перед фетишем форми, в яку виливаються чи можуть вилитись ці процеси. Можемо ми відхинути і визнати недоцільним переведення певної політичної акції, корисної і необхідної по суті, глибоко революційної по своїому змісту через те тільки, що вона по своїй формі, яка органічно являється звязаною з обставинами кожночасного моменту, відбігає від звичайних й привичних для них шабльонів, від утертих доріг.

В звязку з цим неуміннам будувати лінію нашої політичної тактики на підставі аналізу змісту тих процесів, з яких складається наше життя, в звязку з підміною змісту цих процесів їхньою формою, порожніми фразами і ярликами, виникають у нас кожен раз непорозуміння, коли доводиться при виробленні нашої тактики провадить межу і встановлювати певні взаємовідношення між нашою остаточною ціллю і засобами, що провадять до неї. Кожне нове поставлення взаємовідношень між нашою остаточною ціллю і засобами, яке залежить від змінюючихся обставин і умов, у нас критикують і оцінюють звичайно не з огляду доцільности при даних обставинах висунення цих засобів, засобів часових й переходових, а змагаються перш за все побачити у висуненню цих засобів відмову від нашої остаточної мети.

Всі ці явища, які так характеристичні для мало розвиненого суспільства, можна спостерегти й констатувати кожен раз, коли йде у нас мова про намічення нових політичних ліній, про вироблення нової політичної тактики. Але мабуть ні раау не виявилась ціла примітивність нашої політичної думки так яскраво, як тепер, коли поставлено у нас на порядок денний питання про висунення гасла автономії. Перечитуючи всі ці численні газетні статті, які написані з приводу цього питання, всі ці спроби обгрунтувати инші протилежні позиції, з сумом ще раз доводиться констатувати, як мало пішла вперед наша політична думка, як слабо використала вона досвід останніх років.

Коли ми навіть обминемо цілу ту демагогічну оздобу, якою так старанно й пильно прикрашена боротьба проти висуваної нами тактики, то й після очищення аргументації наших противників від демагогічного намулу, все таки ми побачимо, що вони в своїй скрайній наївности дійсно таки переконані, що наша тактика, наші позиції є справді угодові, антиреволюційні й компромісові. Переконані так, бо вони й досі не вміють розріжняти змісту від форми, остаточної цілі й засобів, що ведуть до неї. Переконані так, бо для них порожнім звуком являється те, що мусить бути аксіомою для кожної політичної групи: необхідність на разі зміни обставин в двадцять чотирі години змінити тактику. Переконані так, бо, не зважуючи на всі ті річеві лекції, які дали нам події останніх років, перебувають вони ще й досі у вступній клясі.

Надзвичайно сумно свідчить ціла та кампанія, яка розвинулась в нашій пресі біля висунених нами позицій про рівень нашої сучасної політичної думки. Робить вона дуже несимпатичні думки відносно тих близчих перспектив, які стоять перед нами. Перебуває наша нація зараз в надзвичайно складній ситуації. Максімум зусиль, максімума творчости й енергії вимагає ця ситуація від тих, які претендують на ролю провідників і ідеольогів нації. Багато політичного розуму й досвідченості треба мати, щоби при теперішніх складних умовах направити національну роботу тими шляхами, які під теперішню хвилю являються конечними й неминучими.

Якіж перспективи можуть стояти перед нами і які наслідки може дати національно-політична робота, коли зраджуємо ми ту ступінь політичного розвитку й свідомости, той рівень громадської дозрілости, що так яскраво й виразно виявляються на теперішній полеміці з приводу гасел легальної роботи і національно-територіяльної автономії? І єдине чим можна тішити себе в цій ситуації, це лише припущення, що всі ті, які претендують на ролю ідеольогів й провідників, які промовляють на газетних шпальтах від імени народніх мас, є лише невеликі групки, відірваних від народу й життя інтелігентів, генералів без війська, які не відчувають ані потреб життя ані його ходу й розвитку. Бо говорити так, як говорять вони, можуть лише такі групки.

Демаршу М. Антанти не буде.

Відень. „Н. фр. Пр." з Загреба: Справоздавець „Рєчи" довідується, що демарш М. Антанти, яке мало послідувати 15. ц. м. передп. понехано в останній хвилі. Коронна рада не ухвалила рішень, яких сподівалися в Білгороді. Час. „Нові ліст" подає заяву югослав. мін. загр. сп., що план демаршу в Софії понехають, бо білгородське правительство одержало вістку, що Болгарія звільнила резервістів, чого домагалося югославське правительство. Згідно з иншими вістками понехання демаршу мало послідувати під впливом англійського посла в Білгороді. В кругах радикалів зачувати, начеб кілька великодержав стануло по стороні болгарського правительства. „Рєч" пише, що передівсім замітний італійський вплив.

Болгарська дипл. місія до Анґлії.

Льондон. Райтер. До Льондона прибуде болгарська дипльоматична місія, щоби англійському правительству зясувати напрямні політики нового болгарського правительства.

Після державного перевороту в Болгарії.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Софії: Ревізія переведена в мешканні Стамболійського в Софії і в Славуті виявила, що Ст. задумував проголосити републику дня 12. вересня з нагоди посвячення церкви св. Олександра. Плянували покликати того дня 100.000 мужиків до Софії. Їх малося зоружити. Оружя було готове в казармах огневої сторожі. Там і найдено його. Означеного дня підчас торжества короля Бориса мали приневолити до абдикації, а Стамболійського малося проголосити президентом републити.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Софії: Тіло Стамболійського, котрого семя живе тепер у Мінхені, де його дочка студіює, перевезеться до його родинної місцевости, де мабуть буде похоронено.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Софії: Шефа поліції за правительства Стамболійського Стоянова, котрий товаришив Стамболійському в утечі, спіймали підчас сутички під Славовицями, про яку нема ще близших подробиць. Стоянова злінчувала товпа підчас його транспорту. 15. ц. м. веч. вернули тут удекоровані два відділи війська, що брали участь в бою під Славовицями. Цим відділам на вулицях міста населення уладило овацію.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Софії: Ревізія в мешканню арештованного шефа поліції за правительства Стамб., Стефанова, викрила папері, з котрих виходить, що Стамб. брав участь у вбивстві слідчого судді Чукчева і дипльомата Грекова. Крім цього мала викавати ревізія, що Стамб. був організатором замаху бомбою в театрі Одеон у Софії.

Відень. „Арб. Цтг.": З огляду на суперечні вістки про положення в Софії „Форвертс" звернувся телєграфічно до соц. час. „Народ" у Софії о вияснення. Одержав від редактора цього часопису таку відповідь: Переворот відбувся в найбільшім порядку. Спроби опору, роблені тут і там, зломано. Всіх мужицьких провідників арештовано. Серед сільського й міського населення велика радість. Населення має повне довіря до нового правительства, котре у внутр. політиці піде лівим напрямком. Соц. демократи попирають нове правительство, щоб укріпити ліавий напрямок.

Відень. Н. Вр. Ж." з Медіоляна: Стамболійського зрадили мужики. Коли прибув до Голяк, пізнав його місцевий посадник і велів мужикам спіймати йбго. Ст. вигукнув: „Хочете зрадити мене, як Юда!" Коли йому мужики подавали поживу, не хотів прийняти, заявляючи, що його хотять отруіти. З Голяк Ст. вислав такого листа Занкову: Довідуюся саме, що моє правительство повалено. Підаюся. Читаю Вашу заяву і бажаю успіху новому правительству. Особисто не жалую, що увільнився від тягару правительства. Переконаєтеся самі як тяжко правити. Можете бути певні, що не противитисяму. З заяви бачу, що поручаєте злучитися всім політ. сторонництвам, але не бачу в кабінеті ані представника аграріів, ані представника лібералів.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Софії: 9. ц. м. військо окружило село Славовіту, де скрився був Стамб. Комендант мав спіймати живцем Стамб. Під сильною пальбою мужики розбіглися й повтікали. Часть приклонників Стамб. держалася лише тому, що Стамб. обіцяв кожному по 500 левів денно. 11. ц. м. зроблено новий приступ. Мужики втікали. Тоді брат Стамб. Василь обняв команду, але згинув від кулі. Мужики не могли таки вдержатися. Стамб. утік переодітий, з приправленою бородою до Голяк і тут представився як торговець дерева. Але його мужики пізнали й арештували. Перевезли Стамб. автом до Славовіти, де хотів забрати собі білля і одяг. По дорозі мужики напали на авто, щоби увільнити Стамб. і тоді Стамб. згинув.

Революція в Болгарії.

Ситуація в Болгарії.

Болгарський представник торговельного світа, приклонник нового болгарського уряду, д-р Стоілов, в розмові з кореспондентом „Н. Фр. Пр." заявив: У цілій Болгарії сьогодні привернено спокій і лад, який був на деякий час нарушений. Всі інформації про дальшу боротьбу проти теперішнього уряду є тенденційні і брехливі. Поширюється їх з метою компромітувати революційну владу в Болгарії. Одним із головних кольпортерів тих тенденційних інформацій є Райко Даскалов, болгарський представник в Чехословаччині, якого відкликано з Праги і примушено до послуху. Ця справа є одним із сумних епізодів трагедії болгарського народу, але з часом Европа зорієнтується у болгарських відносинах і оцінить їх як слід. Колиб всі гріхи уряду Стамболійського подати до прилюдного

Пр. 359/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 48. (9929) з дня 5. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „З дороги життя" а саме стрічка друга, третя і пята містить в собі єство проступку з § 300 закону карного узнав доконану в дни 4. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і заряднв знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Неминованна того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17 XII. 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а імення засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 5. червня 1923.

(Підпис печатний.)

відома, то ними можнаб здивувати світ. Даскалов обороняє уряд Стамболійського тому, що сам він був у контакті з цілою системою давнього уряду і поділяв його провини.

Треба знати, що ціла партія, до якої належав Даскалов, є групою звичайних авантюрників, які інтереси вітчини жертвують в ім'я власних інтересів, авантюристів, яким бракує не тільки політичного, але й елементарного образування. Новий уряд зуміє потягнути до відповідальности всі чинники того рода і всяку зраду національної справи відповідно осудити і покарати.

Мілітарна інтервенція Малої Антанти?

Орган фашистів в Югославії „Pre Пород" доносить, що югославянський уряд має намір інтервенювати мілітарно в Болгарії, побоюючись, щоби держави Европи не визнали нового болгарського уряду. В опозиційних колах Югославії панує невдоволення з приводу політики уряду відносно перевороту в Болгарії. Опозиція домагається від уряду вислання ультімату до нового болгарського уряду.

Маніфест Стамболійського.

„Тагеспост" доносить, що Стамболійський на два дні перед своєю смертю видав маніфест до болгарського селянства, закликаючи його до боротьби проти самозванчого уряду Занкова.

Переговори між Римом і Парижем в справі пакту в Болгарії.

З Парижа пишуть, що між французьким і італійським урядами ідуть дипльоматичні переговори в справі ситуації в Болгарії. До Риму покликано італійського представника в Софії для інформацій.

Кампанія проти теперішнього болгарського уряду. — Дипльоматична інтервенція Малої Антанти.

„Тагеспост" повідомляє з Білгороду: На днях держави Малої Антанти висилають спільну ноту до болгарського уряду, як протест проти нарушення договору в Неілю. В ноті сказано, що новий болгарський уряд удержує армію значно більшу, як на це дозволяє договір.

Чехословацький і румунський представники в Болгарії дістали від своїх урядів інструкції в справі солідарної акції з югославянським представником д-р Ракічом. В інструкціях намічена контроля представників над дотримуванням мирових договорів болгарського уряду. Ноту, яку вислали держави Малої Антанти до Болгарії редагував югославянський міністр закорд. справ д-р Нінчіч.

Польський міністр фінансів став песимістом.

У пятницю міністр фінансів Грабскі виголосив в Соймі експозе про фінансову ситуацію Польщі і, замість потішити слухаючих його суверенів, ще більше зажурив їх своїми поглядами. Грабскі не старався заперечити факту, що перед приходом до влади реакційного уряду стан народнього господарства був кращий ніж тепер. М. ін. несподіваними фразами, які вирвались неосторожному міністрови, це те, що він „особливо боїться червня", та що він не бачиться оправдання оптимізму, що мовляв, ситуація не є грізною. Грабскі говорив дві години. Всі польські газети, коротко переповіджуючи зміст промови, підкреслюють суперечність цієї його промови з попереднього; тоді міністр запевняв, що Польща визволилась економічно від залежности від Німеччини, тимчасом тепер заявив цілком протилежне. В лютім і березні, сказав Грабскі, польський експорт до Німеччини був збільшений наслідком економічної депресії Німеччини, спричиненої рурською акцією. Це був тимчасовий прояв і сьогодні знову експорт Польщі виказує дефіцит у відношенню до імпорту. Міністр говорив багато про причини фінансової катастрофи Польщі, але не вказував шляхів рятунку. На його думку треба завести ощадности, але конкретно нічого не порадив. М. ін. доказував міністер, що податки в Польщі є за малі а вимоги за великі. — Загальне враження з експозе міністра фінансів було в Соймі пригноблююче. Його щирість робить йому честь, але — збільшує паніку, а якою відбувається на закордонних і внутрішніх біржах утеча перед польською маркою.

Наради міністрів над фін новою ситуацією.

Раптова знижка польської валюти і зріст курсу долара повище 100.000 мп. на неофіціяльній варшавській біржі викликали переполох в урядових колах. У маршалка сойму відбулася нарада міністрів під проводом Вітоса, на якій обмірковували середники протидіяння фінансовій катастрофі. Мається на увазі інтензивно збільшити експорт предметів державного монополю, що, очевидно, не тільки збільшить державні доходи, але й — піднесе загальний зріст дорожнечі.

Надії Німеччини на порозуміння в справі репарацій

Погляд німецьких політиків.

Один з визначних німецьких політиків у розмові з кореспондентом „Н. фр Пр." заявив: „Ситуація Німеччини є тяжка, але нема найменших причин до крайнього песимізму, не зважаючи на те, що один доляр коштує 100.000 німецьких марок. Ситуація є серйозна, але я маю надію, що в короткім часі можна буде скликати конференцію і вирішити справу репарацій. Англія намагається вплинути на Францію в напрямі порозуміння з Німеччиною і це їй мабуть удасться. Англія не може зберегти невтральности супроти подій на континенті, так як це декому здається. Англії залежить на вирішенню справи репарацій, бо окупація Поруря погіршила економічну ситуацію в Англії. Також промислова продукція Бельгії а навіть Франції погіршилася, а не поліпшилася так, як надіялась Франція перед окупацією. У Франції зміцнюється погляд, що політика Поанкаре є недоцільна. А найважнійше є те, що Франція переконується, що без співучасти Англії й Італії не дасться осягнути своєї мети. На цій підставі Німеччина може надіятися на порозуміння. Спокійною, розумною політикою Німеччина повинна піддержувати політику порозуміння з Францією. „Що до нашої економічної ситуації, то ми не сміємо мати іллюзій і мусимо усвідомити собі і числитись з тим фактом, що ми програли велику світову війну. Німецький нарід програвши війну, утратив і свою волю, а повернути її і здобути можемо тільки великими жертвами. Навіть коли буде скликана світова конференція в справі репарацій, то вона наложить на Німеччину великі тягарі і нас чекає велика економічна і політична боротьба. Свідомість того повинна зміцнити в німецькім народі єдність, якої нам тепер бракує".

Посередництво Англії в справі відшкодувань?

В лондонських політичних колах одержано відомости, що англійський уряд згодився неофіціяльно звернутися до німецького уряду за деякими близшими поясненнями в справі останніх німецьких пропозицій відносно відшкодувань. Мається на меті особливо вияснити справу гарантій з боку Німеччини, в заміну за припинення пасивного спротиву в Порурю.

Димісія бельгійського кабінету.

„Н. фр. Пр." доносить з Брукселі: Після бурхливого засідання бельгійського сенату 140 голосами проти 4 відкинено внесок Брокаіля про заснування фляманського університету в Гандаві. Супроти того кабінет Тені подався до димісії. В політичних бельгійських колах панує переконання, що димісія того кабінету має тільки характер хвилевої крізи, щось в тім роді як хвилеве уступлення Поанкаре наслідком непорозуміння в справі звільнення комуністів. Справа окупації Поруря не дозволяє бельгійському кабінетови на справжню димісію.

З театру.

Бенефіс Олександра Загарова.

1. Дагні Пшибишевска: „Гріх", 3 драматичні сцени; переклад Вол. Гнатюна; 2. А. Чехов: „Ювілей", жарт на 1 дію.

Перша думка, яку насуває позавчорашня бенефісова вистава головного режисера українського театру у Львові п. О. Загарова, це здивований запит: чому п. Загарів вибрав на свій бенефіс пєсу, яка рішуче не має відповідних даних, потрібних для такого вечора? Бо пєса, яка з невідомих причин так дуже припала до вподоби шановному бенефіціянтови, не є ані сценічною, ані не уявляє собою особливої вартости як памятка чужинецької літератури, та, що головне, не дає ніякого поля для попису не тільки бенефіціянтови вечора, але й жадній із дієвих осіб. Словом: „Гріх" Дагне Пшибишевскої має аж у надмірі всі ті прикмети, які засуджують його на добровільне призабуття з боку випадкових читачів, та які ніяк не можуть зробити йому стільки чести, щоби ним займались у вечір, посвячений головному діячеві театру.

Правда, особа авторки пєси може викликувати романтичною історією свойого життя чимале зацікавлення, прихильність і співчуття, одначе воно не конче мусить торкатися письменниці, як такої. Досить сказати, що вона була — першою дружиною Артура Стріндберга, яку потім такі-ж тісні звязки зєднали з іменем Станіслава Пшибишевского; до німбу, який творять ці два імена біля постаті Дагни, приєднався ще й своєрідний чар романтики, яким є овіяна трагічна смерть молодої і, як кажуть, прегарної жінки серед шпилів Кавказу.

Виданий у польській мові „Гріх" завдячує могутній фірмі прізвища чимале зацікавлення читаючої публики й діждався навіть перекладів, між иншими й на українську мову (ЛНВ. 1910. IX.). А проте ми даремне старались би дошукати у „Грісі" ознак спільности з творчим духом Стріндберга чи Прибишевского. Залишаючи цілком на боці, як невинного у тому „грішному" ділі геніяльного норвержського антифеміниста, якого саме Дагне штовхнула на шлях зневіри до жінок, у чому зрештою допомогли їй її пізнійші наслідниці, віддаючи таким робом несвідомо величезну послугу літературі, — можна вже швидше добачити у названій пєсі деякі моменти, нагадуючі автора „Золотого руна", — очевидно у скривленій і скарловатілій формі. Характеризуючи творчість Станіслава Пшибишевского один з критиків каже нпр., що „всі його герої є представлені наче поза межами нормального світа, далеко поза умовинами дійсности, середовища, подій" і покликується на слова самого письменника, що, мовляв „звичайно немає у мене ніякої акції, бо описую лише життя душі; зовнішні події є тільки кулісами душі — такими кепсько помальованими кулісами, які можна стрінути в аматорських театрах на провінції". Сказане торкається „Гріху" Дагне Пшибишевскої настільки, що описане там життя душі поза умовинами дійсности... нагадує провінціональний театр.

Вона, він і той третій (як же могдоб бути инакше?!). Після восьми літ подружої іділлі почали на одному балю літати біля неї „фосфоричні вогники", що в їх каламутному світлі „той третій" зближився до псевдо-демонічної (як же моглоб бути инакше?!) жінки трошки ближче, ніж цього дозволяє кумедне поняття про подружу вірність. Сталося воно дуже тихенько але закінчилось голоснійше, ніж треба було: „демонічна" (страшенно буденне явище!) жінка нараз почула такі нестерпні викиди совісти, що у припливі любовної ніжности вважала необхідним — отруїти свого коханого чоловіка, який з глухим лоскотом повалився на брудну підлогу сцени.

„Переніжнення почування еротизму в поезію чистої туги. Совість як местник. Танок життя і смерти", — каже згаданий вже раз польський критик, маючи, очевидно, на увазі „Для щастя". „Золоте руно", „Гостей". У „Грісі" почуття еротизму є переніжнене до карикатуризму, так само, як і совість у ролі местника. Банальна розмова, ведена у банальному стилю не може викликати ніякого зворушення переживаннями душі, у яких у такій формі важко добачити трагізм.

„Трикутник" творили: п-ні Морська і пп. Загарів і Блавацький. Нічого й казать, що всі вони, передусім п-ні Морська, вивязались із своїх невеличких і не трудних ролі як не могла краще, — невеличких, бо розміром уся пєса займає буквально 8 листків у згаданому перекладі Літ. Наук. Вістника, і не трудних, бо вони не переходили поза межі — банальиого діяльогу.

На закінчення вечора відіграно „Ювілей", якого автором, як виявилося, є дійсно Антон Чехов, а не невідомий Чехаф, як сповістили були дотепні афіші. Всі наслідки такого відкриття ясні: публика реготалася до сліз, як завжди, коли тільки довідується про людські нещастя в оповіданню сумного російського гумориста. Однодієвий жарт одіграли просто клясично найкращі сили нашого драматичного театр. ансамблю: п-ні Голицинська і Морська та пп. Загарів і Крушельницький. Вже давно ми не бачили такого чудового темпа й таких до детайлів викінчених креацій усіх артистів.

Шановному бенефіціянтови захоплені глядачі зробили овацію.

Публика була ще залякана недавною короткотревалою премієрою „Огелля" хотіла проминути небезпеку ночування в театрі, то й явилася на виставу у невеликому числі. Хай же з жалем і ще більшим подивом довідаються дезертири, що позавчорашня бенефісова вистава п. Загарова почалася з ударом пів до 8. і закінчилась точно в 10 годині! *М. Кедрин.*

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 100% підвишки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п., примушує нас покищо підвисшити ціну газети о 25%, то вн. місячну передплату в 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника в 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили цілу передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— **Після вбивства генерала Ба'ахо-ги'а.** Як відомо, на днях замордовано генерала Балаховича. Справа з убивством виглядала так: Генерал Балахович їхав в ночі враз з Перемікіним повозкою до Біловежі. По дорозі їм на стрічу вийшли невідомі особи із електричними лямпами. Генерал Балахович спинився і в тій хвилі упав стріл, який трафив в лице генерала і поклав його трупом. Підозрівають, що Балаховича вбито з політичних мотивів. Балахович, як відомо, командував російськими військами, що поруч з польською армією боролись проти большевиків. В тій боротьбі вславився ще більше своєю жорстокос ю і погромами його брат Станислав Балахович. Російська преса пише, що генерала Иосифа Балаховича вбито помилково і що замах був звернений проти його брата Станиспава.

— **Емеритура для чеських письменників, журналі тів і др-матичних артистів.** Чеське міністерство осв ти виготовило проект закону про державну емеритуру для письменників, журналістів і драматичних артистів. Міністерство звернулося до компетентних організацій робітників пера з просьбою предложити свої проекти в тій справі, на основі яких буде ухвалений закон.

— **Спроба самовбивства.** Степан Макогін при вул. Петра у Львові з наміром самовбивства підрізав собі бритвою жили. Його відвезено до лічниці.

— **Смерть польської письме ниці.** У Варшаві померла польська пиписьменниця Евгенія Жмієвска. Покійна письменниця була дочкою польського повстанця. Літературну діяльність почала в дуже молодому віці і деякі її повісти та оповідання зєднали собі досить широкий круг читагів і популярність. Останні роки присвятила журнал стиці.

— **Епідемії в совітських республіках.** В совітських республиках вибухла епідемія малярії, особливо в пензенській губерні. Число хворих сягає понад 15000 осіб.

— **Упадок нмец кої валюти.** Наслідком упадку німецької валюти інфляція збільшується з кождим днем. Державний німецький б.нк друкує щоденно 75 міліярдів мк.

— **Чи можна повернути м лодість?** Експерименти проф. Штайн.ха, який як відомо носився із наміром винайти лік на старість, найшов свій широкий в дгомін серед наукового і медичного світа. Кілька англійських і французських лікарів працює від ряду літ над новими винаходами в тій сфері і деякі з експериментів мають навіть успіх. Англійська преса оголосила в тій справі анкету, на яку відповів ряд визначних письменників і вчених. М ж ними Артур Пінеро відповів: „Не хочу відмолоджуватись, щоб не повторяти гріхів молодости. Це надто велика небезпека." Бернард Шоу дав таку відповідь: „Відмолоджуватись, отже цофатись назад, це противиться законам природи. Призначенням людини є йти вперед. Не хочу бути молодим!" Олівер Лодж пише: „Ах, щоби можна получити молодечу енергію із старечим досвідом! Алеж я не вірю в таке чудо."

Курс грошей.

Львів, 16. червня.

Дол. амер. 100.000—102.000, дрібні 100.000—102.000, дол. канад. 96.000 — 99.000, дрібні 00.000—00.000, нім. марки 50 тис. 0·96—1·02, 10 тис. 0·95—0·98, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·40, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·92. сотки дрібні 1·80—2·10, леї 490—510, дрібні 380—420, кор. чеські 3100—3300, дрібні 2450—2600. Австр. тис. нов. емісії 0000—0000, стар. еміс. 0000—0000, сотки стар. еміс. за тис. 10—00.000, дрібні á 10 за тис. 8—10.000, австр. корона 1·45—1·50, австр. перекази 0·82½—0·83¼ Франки франц. 6050—615), фунти стерл. 485.000—490.000 франки швайц 18.400—19.000. Рублі 5-сотки 7—7.10, звич. сотки 7.00—7 20, думські тис. 20—25, думські á 250 по 14—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 1 австр. кор 17.241, 1 нім. мар. 20.269, 1 рубл. 43.784, 1 франк. 16.418, 1 грам чистого зол. 56.552, 1 дукат 194.539.

З терористого шпяку.

Поведення польської влади супроти Українців в Тернополі.

Наш кореспондент з Тернополя пише нам:

Дуже тяжко приходиться нам відбудовувати наше національне життя в Тернополі До війни було наше місто осередком для північного і середущого Поділля. Була тут поважна кредитоза кооператива — Пов. Тов. кредитове — з величавим будинком для себе і для товариства української „Бесіди", була філія „Просвіти" з двома будинками і власною бурсою, була бурса ім. Качали, з власним будинком. Все те вже пятий рік остає під реквізицією для польського війська, або на шпиталь (бурса Качали) і цвитучі українські поосвітні і економічні та гуманітарні інституції опинилися без даху. Мимо безнастанних заходів, польська влада не хоче добровільно відлати цих будинків. В повищій справі д-р Ст. Баран виготовив обширну інтерпеляцію, яку посли А. Васильчук, Підгірський і Пирогів та тов. з Українського Сойм. Клюбу внесли ще в лютім ц. р. до президента ради міністрів і міністрів справ внутрішніх і військових. Міністри поручили розслідити справу, були на місці якісь комісії кликано представників згаданих товариств і остаточно реквізиції не знято, а бурсу Качали польські сапери хочуть забрати для себе. Це для нас страшний удар, бо без згаданих будинків українські культурні і економічні організації не зможуть відбудувати вповні своїх установ і своєї праці. Тепер відносимося по раз другий до Української Парл. Репрезентації о поміч в цій справі, може остаточно удасться нам дістати нашу власність у свої руки.

Тернопільський кружок У. П. Т. удержує дівочу гімназію і дівочу учительську семинарію. Польська львівська кураторія нашим приватним гімназіям не робить більших трудностей (тернопільська має право прилюдности), натомісць — як всюди в краю—спинює розвій українських приватних семинарій. Тенденція цього нам відома. Така доля стрінула і приватну дівочу учит. семинарію У. П. Т. в Тернополі, існуючу вже від кількох літ - ведену фаховими учителями на основі пляну публичних шкіл. Ця школа не тільки що не одержала права прилюдности, але кураторія не затвердила ще її правного істнування. Що більше. Тепер відома політика кураторії пішла так далеко, що всім ученицям, які скінчили семинарію У. П. Т. в Тернополі, не дозволено навіть як екстерністкам здавати матуру в державній семинарії.

Заверюха політичних переслідувань кількакратно за останній рік перейшла над тернопільським округом. Сотки і тисячі українських громадян перебули в тім часі в тернопільських поліційних і судових казаматах. Кількоаркушева інтерпеляція згаданих в горі послів до ради міністрів в справі масових політичних арештів українських громадян в повітах Тернопіль, Збараж, Скалат і Теребовля з точним поданням імен і назвиск, параграфів і числа карної справи, приготована подрібно д ром Бараном, буде на все свідоцтвом нашої сучасної мартирольогії. Про „гаразди", серед яких довелося жити українським політичним вязням в тернопільській судовій тюрмі, що потягнули за собою жертви в людях (на пр. смерть від. пятнистого тифу пок. Тадея Романова) згадує докладно інтерпеляція посла Підгірського і тов. до міністра справедливости. Вона справді спричинила приїзд окремої комісії з Варшави, яка на місці мала розглянути справу. Комісія була, але від її побуту основно нічого не змінилося.

Тернопільська поліція має у нашій історії окрему сторінку, якої спопуляризування пильно береже львівський цензор, оставляючи білі плями у нашому щоденнику. Про її поведення говорять дві інтерпеляції посла Підгірського і тов. до міністра внутрішніх справ в справі ревізій, переведених державною поліцією в домівках української інтелігенції в Тернополі і в справі відносин пануючих в поліційних арештах в Тернополі.

В першій інтерпеляції піднесено, що без оправдання пізнійшого, вглядно без судового наказу переведено строгу домашню ревізію (трус) у адв. д-ра Ст. Барана і адв. канд. п. Постригача та д-ра Олійника, нарушуючи закон про охорону домашнього спокою і допускаючися тим злочину надужиття урядової влади з § 101 з. к.

В другій інтерпеляції зілюстровано на підставі фактів, зібраних і провірених оборонцем д-ром Бараном, протизаконне і нелюдяне поведення тернопільської державної поліції з українськими політичними вязнями, що їх в днях від 23. до 27. січня ц. р. арештувала в числі 80 тернопільська поліція у звязку з убивством польського державного поліцая і польського жовніра в Купчинцях дня 22. січня ц. р. Поліція держала їх довгий час в поліційних арештах в такому натовпі, що не можна було сісти (до трийцять людей в одній маленькій комнаті) без повітря і води так, що люди дусилися і треба було аж в шпиталі їх відратовувати (напр. арештанта Рогальського). Були тяжкі побої поліцією (напр. арештанта Остапа Василишина), а кромі цього поліц. комісар Врублєскі заказав українському комітетови допомочи вязням подавати арештантам харчі і вони кілька днів примирали без їди, а навіть води.

(Докінчення буде.)

Дописи з краю.

Милошовичі біля Щирця.

Як працюють жничари.

Дня 20. травня ц. р. вибралося кількох Пластунів львівського коша на нічну прогульку до села Милощович біля Щирця. При тій нагоді впорядкували дві могилі стрільців УГА., які находяться в цім селі. Це не подобалося війтови зі згаданого села Івзнови Хорошому. Хотячи показати свою чуйність у сторожі на „kresach wschodnich" доніс до поліції, що в його селі були українські шпіґуни. При цім подав двох чесних громадян які говорили з Пластунами, а саме Василя Винара і Михальського. Повідомлена про це поліція почала урядувати з названим паном начальником. Пішли до згаданих селян стягати протокол, де не обійшлося без культурніщих лайок. Пан начальник навіть будучи в цім урядуванню на підпитку кидався бити жінку В. Винара в його неприсутности. Опісля пішли до місцевого пароха і счинили теж чималу аванттуру. Коли довідалися, що це були українські Пластуни й нічого більше не робили тільки поправили могили, почав вигукувати п. Хороший: Ja jich stond powykidam. Ja si oio postaram w starostwie (себто повикидає з гробів стрільців). Це тільки один момент з його діяльности. Тепер треба знати коротеньку біограф'ю цего „стружа кресуф", На його чисто польське походження вказує його назва Іван Хороший. Діло його перейшов на римокат. обряд, а його славний внук став таки дійсним Поляком. З приходом польських військ, назначила його жандармерія нашим війтом. — Від того часу почалося переслідування Українців. Пан начальник побивав в лице українських парубків за те, що не йшли копати стрілецьких ровів в часі наступу большевицького (в присутности поліцая) а навіть бив прилюдно (в неділю під церквою) війта з українських часів за те, що цей не дав йому книг, які забрало військо на Україну. Коли в 1921 році удекоровано салю в школі, де мав відбутися діточий концерт в честь Т. Шевченка, пан нач. спровадив зі сусіднього села Семинівки узброєну ватагу, яка вибивши вікна, здерла портрет Т. Ш. і вкинула у виходок, а килим мілионової вартости і инші річи забрала. Староство і жандармерія ніщо на це не казали, а пан начальник сміявся кажучи, що він має таких хлопців, які на його приказ і батька рідного убють. Щоби мати їх під боком, спровадив їх таки до нашого села. Від тоді небезпечно показатися вечером в село. Минулого тижня винаймив траву на цвинтарі, де наші батьки спочивають, своїому братови за 25.000 за що господарі давали звиш 500.000. На него внесли громадяне скаргу до староства, в якій подали деякі його головніщі гріхи й просили звільнити їх від цього тирана. Як надоїв він вже всім свідчить хоч би те, що на цій скарзі крім Українців підписалися таки його брати по „krwi" Поляки. Справа тягнеться вже кілька місяців тай кінця їй немає. Хороший хвалиться протекцією „Pana radcy" і каже, (вглядно голосить під церквою): „nie tak prendko mi skinicie". Невже старостві потрібні такі жничаре?

Громадянин.

Залізці пов. Зборів.

До війни було наше містечко, завдяки стараннім покійного громадянина п. Садовського, найрухливійшим і найсвідомійшим кутком в Зборіщині. Існувало 3 Січи і 4 читальні „Просвіти". Засновано касу Народний Дім і куплено для нього реальність з домом. Воєнна хуртовина знищила все, лишаючи скрізь купи звалищ. Зберігся тільки льокаль „Народнього Дому". Організатор Залозець п. Садовський помер, а реальність „Народнього Дому" опинилась якимсь дивом в руках о. Склепковича, пароха Залозець старих, яко його власність. Доперва з початком 1913 р. відновлено всі читальні, засновано 5-ту нову, на хуторі „Ковтуни ад Заліщі". При читальнях засновано 3 аматорські гуртки: В Залізцях нових і на передмістю „Гаї за Рудою" і „Гаї Розтоцькі", котрі дали слідуючі вистави: Гурток в Гаях Розтоцьких відограв дня 15. квітня „Назар Стодоля". Дня 22. квітня гурток Гаї за Рудою відограв „Сватання на Гончарівці". Гурток Заліщі нові відограв дня 29. квітня „Розумний і дурень", дня 13. травня „Нахмарило", дня 27. травня „Борці за мрії". На червень іде вистава „Бондарівна" — Гаї Розтоцькі і „Жидівка вихрестка" та „Соколики" — Заліщі нові. Гроші зібрані з вистав пішли на будову читальні і на закупно книжок і пренумерату газет. Працю нашу стараються гальмувати на кождому кроці. Староство при-

слало заборону на перші 3 вистави, але по виставі. На четверту виставу прислано дозвіл, але за оплатою 35.000 мк. Перед самою виставою зачинає урядувати жандармерія, розпускаючи вістку, що вистава не відбудеться, бо постерунок не дозволяє і т. д. Но ці всі перепони додають нам ще більшої енергії. На жаль не всі почувають ся до народнього обовязку. На загальних зборах читальні „Просвіта" в Залізцях нових не було ані одного з місцевої інтелігенції, крім організатора по відновленню читальні. Зборівська філія проявляє також мало інтензивности, так само дрімає. *Громелечник.*

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Вівторок, 19. червня год. 730. Бенефіс М. Морської. Премієра! „ПОЛУМЯ" драма в 3 дій Г. Міллєра.

Білєти продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Вступні іспити до Почат. учительської семінарії УПТ. в Станиславові (курс I—V) відбудеться дня 25. червня 1923 о г. 8. рано. 2608 2-2

До бережанських матуристів з 1898. року! Просимо товаришів, які в червні 1898. р. складали іспит зрілости в гімназії у Бережанах, негайно подати свої адреси на руки д-ра Володимира Бачинського Львів, вул. Косцюшка 1 а. у звязку з наміром скликання товариського зїзду в 25-ті роковини залишення шкільних лавок. — За Комітет: д-р Вол. Бачинський, А. Долящикі, Ж. Майбиком. 2633 2—2

Управа Ювенату ОО. Редемптористів в Збоїсках під Львовом, отсим подає до відома, що родичі бажаючі мати своїх синів у місіонарській школі в чині ОО. Редемптористів, можуть зголошувати своїх дітей до I. кл. гімн. - починаючи від 20 с. м. Вступний іспит відбудеться 2. серпня. 2617 2—5

Начальникам Сокіл в і Січей „С.-Б"

Дня 27. і 28. червня н. р. відбудеться курс рухових вправ, гор і забав. Вправа буде вчитися мужеських і жіночих. Начальники мають явитися або самі або вислати четових. Початок курсу 27-го о год. 8 і пів рано в домівці Сокола-Батька при вул. Руській ч. 20 у Львові. Кождий учасник має мати легітимацію від свойого Товариства, кош, гроші на прожиток або їду. Повідомити заздалегідь письмом, щоби можна постарятися о нічліг і замовити харчі.

Наказ сей виповнити. — Гаразд! 2606 2—2 СОКІЛ-БАТЬКО.

Духовні вправи для священників устроює Тов. св. Ап. Павла від 2.—5. липня 1923 в духовній семінарії у Львові вул. Коперника ч. 36. Учасники зволять привезти з собою подушочку і кошик і зголоситись під подавою адресою найдальше до 28. червня. Виділ Товариства св. Ап. Павла. 2640a) 1—5

До всіх брутовців України. Закон про примусове закупно брутової нафти для державної фабрики в Дрогобичи увійшов у життя з днем I. VI. ц. р. (Д. з. д. Ч. 55/1923). Виконавче розпорядження готове, а на днях появиться взірцевий статут, укладжений міністерством промислу і торговлі в Варшаві, на основі якого всі брутовці мусять бути зорганізовані. Згідно з міністеріяльним розпорядженням лишень такі організації будуть могти заступати інтереси брутовців, які викажуть, що репрезентують щонайменше 15 проц. загальної продукції роп брутової, або щонайменше 20 проц. тоїж роп марки а) Бориславської, б) Східницької і Урицької, в) Битківської і прочих Східно-галицьких, згл. г) Західно-малопольської. Так поважну скількість продукції роп буде можна виказати лишень тоді, коли всі українські брутовці зединяться в одну а евентуально в дві організації, в противнім разі ніяка українська організація не осягне права заступати інтереси брутовців перед варшавським правительством, а наші селяне брутовці і прочі власники брутової роп попадуть під оміку з гори накиненого куратора, або будуть мусіти приступити до польських організацій. І в одним і другім випадку сталосяби се не тільки з великою шкодою для українських брутовців, але і для загальної справи, яка через недостачу української репрезентації нафтових інтересів на нашій землі понесла би величезні шкоди. Тому в послідній хвилі апелюємо до загалу світської і духовної інтелігенції, щоби негайно розвела широку агітацію між всіми власниками хотяйби найменших уділів роп брутової, особливо між селянами і приєднувала до істнуючої уже організації „УНАС-а" (Український Нафт. Союз) Львів Осолінських 6, томущо брутовці з бориславського басейну зорганізовані уже в Тов. „Підойма" в Дрогобичи, тому найпильнійшим стається зорганізування брутовців з Лемківщини і з решти повітів на схід від Дрогобича. Зголошення брутових власників так роп як газів просимо присилати сейчас з точним поданням скількости проц. брута і місячної продукції, фірми копальні та місцевість. Дирекція „УНАС-а" Львів, Осолінських 6. 2645 1—1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ рутинованого концепієнта, посада сейчас до обняття. Д-р Жовківчук Броди. 2635 1—5

ХТО з товаришів учителів гірських околиць прийме за винагородою на час ферій меже з жечою і донечкою до свого мешкання евентуально взамін, хай почастує мені свою адресу, станцію і висоту надгороди. Бачинський Роман учитель, Якубівка, п. Обертин, 2641 1-2

КІМНАТИ, по нагові з харчем, глядає старший емерит. Зголошення по „Ділі" для О. П. 2638 1—1

РОДОВА по священику з 5-літкою дитиною пошукує місця до заряду домашнього господарства у священика вдівця або безженного, або в пивальним домі. Зголошення слати: Неонілія Гвоздикова Гозів п. Болехів. 2637 1—1

ПОШУКУЮ вправного інструктора для учениці VII. кл. гімн. на цілий рік. Листи з поданням усл. прошу слати до Адм. „Діла" для „священика". 2636 1-3

СТУДІНТ ПРАВ приме лекцію на селі на місяць червень, липень, серпень, вересень. Найкраще ученків з нищих гімн. кляс і в гірській околиці. Уділю науки німецької і англійської мови. — Звертатись письменно прошу під Студент II. р. Е. А. до адм. „Діла". 2643 1-3

ПАННА або бездітна вдовиця потрібна до сомочі в домашнім господарстві. Зголошення до уряду парохіяльного в Кодомні. 2609 3—3

УКІНЧЕНА КОНСЕРВАТОРИСТКА поймe лекцію на селі (фортепян, сольовий спів, німецьке і французьке), на час ферій. Зголошення до Адм. „Діла" під „Консерватористка". 2625 2—2

ЦРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, цемент вагонами поручає „Пільот" Батурого 4. 1974 9-30

ЦОРТІЄРИ, перати, відпрасовані і на метри, фіранки, хідники, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси, меблеві мате, рії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшім виборі поручає Е. Кіхалес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 6—8

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2492 веде поновно 2—16

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

АДВОКАТ Д-р Роман Курбас в Рожнітові.

2618 **пошукує концепієнта.** 2—3

Перльмуттера УЛЬТРАМАРІНА

є найліпшою і найвидатнійшою фарбою до білля, вапна і до малярських цілей —

:-: К. ПЕРЛЬМУТТЕР :-:

ЛЬВІВ і в ЗНЕСІННЮ коло ЛЬВОВА.

2497 **Бюро: вул. Сокільна 20.** 2-10

Канцелярія Т-ва „Просвіти" поручає найновійші видання:

I. Народні оповідання Марка Вовчка:
Випуск 1. (Сестра, Козачка, Горпина) . . . . . 3000 мп.
Випуск 2. (Викуп, Сон, Максим Грімач, Чарн, Чумак, Отець Андрій) . . . . . 3000 мп.
Випуск 3, Три доні . . . 5000 мп.

II. Історична бібліотека Т-ва „Просвіта":
Ч. 1. Безіменні герої Ів. Крипякевича . . . . . 500 мп.
Ч. 2. Княжий город Галич — Ів. Крипякевича . . . 1000 мп.
Ч. 3. Битва під Зборовом — Ю. Шкрумеляк . . . 500 мп.
Ч. 4. Холмщина і Підляше в часі визвольних воєн Хмельницького — В. Волицький . 500 мп.

III. Запорожський клад — казка В. Коріненко . . . 1000 мп.

IV. Буквар для неграмотних вид. М. Борисової . . . 300 мп.

V. Нагорода пильности (30 ріжних оповідань в оправі зі золотими витисками. Пересічна ціна примірника від 3—6 тисяч мп.

III Книжки висилається за післяплатою серіями з огляду на висоту почт.оплати. 1-2

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від нині і в слідуючі дні фільм п. з.

„Пять хвилин перед смертю".

Дуже сенсаційна драма в 6. діях, перевисшаюча під оглядом змісту, техніки і виконання всі дотепер бачені американські фільми.

Подяка.

Отсим складаємо щиру подяку шевській майстерні Українських Інвалідів при вул. св. Зофії ч. 25. за солідне викінчення наших черевиків. І тому сміло поручаємо майстерню Укр. Інв. кождому найвибагливійшому, хто хоче бути вповні вдоволений з роботи. — *Горбова і Хоронжаківна.* 2634 1-1

Мотори ропні оказійно до продажі 6, 10, 20, 16, 20, 30 HP. Вальці, Касети. Каміння „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ БАТОРІЯ 4. 2451 4—10

ЧЛЕНАМ Кооперативи „ДОСТАВА" у Львові — до відома Суд окружний, як торговельний у Львові вписав до реєстру дня 30 квітня 1923. ф. 512, стов. III. 389 змінений статут Дому торговельно-промисл. „ДОСТАВА", кооперативи з обмеж. пор. у Львові. **По думці сего нового статута виносить членський уділ 5000 мп. з двократною порукою. Далі члени мають обовязок доповнити свої уділи до висоти 5000 мп. найдальше до кінця червня 1923 під загрозою утрати прав членства** (§. 9.) Повідомляючи про се всіх своїх дарних членів, просимо і вимагаємо їх отсим, щоби в приписанім часі зволили доповнити уділи (в бюрі при вул. Домініканській 11). ДИРЕКЦІЯ. 2451 0—10

„Верховина"

кооператива в Кутах,

доставляє по найдешевших цінах детайлично і в більшій скількости продукти, як бриндзю і и., посередничить і на власну руку продавати буде сади, овочі і овочеві вина. Купує по приступних цінах збіже. 2639 1-1

Новіісторичні повісти:

А. Чайківського „На уходах по 7.500 мп.
„ „За сестрою" 5.000 мп.
„ „Відданівся" по 7.500 мп.
Ординцева „Запорожці в Сарагосі" 7.500 мп.
Луліша „Чорна рада" по 7.500 мп.
і богато инших новійших видань.

Замовляти у накладні **О. Кузьми** Коломия — Евангелицька ч. 7. Для книгарень великий опуст. 2642 1—2

Позір! Купуйте Позір!

„ЗАБАВИ і ГРИ"

ЧАСТЬ I. ПРОФ. БОБЕРСЬКОГО,

„Український Вповряд"

Вже в друку забави зі співом для захоронок і народних шкіл О. Суховерської.

Дістанете в Книгарнях і в Союзі учительських Спілок. 2606a 2—2

Шіммель і Ко

Фабрика етеричних олійків, ессенцій і хемічних виробів — — —

з Мільтіц коло Дрездена

Репрезентація на Сх. Галичину і склад

XXVI **М. НОН** 1—2

Львів Театинська 7

Продаж виключно в оригінальним спакуванню по фабричних цінах. —

НОВА КНИЖКА! 2644 1—2

Вже вийшла книжка д-ра **Евгена Грицака**

„Під червоною владою",

в якій автор представив на основі автопсії історію української школи від рос. революції до р. 1922. Ціна 5000 мп. Дістати можна у всіх українських книгарнях, або у автора: Перемишль, вул. Костельна ч. 6.

2641 2

Вапно в брилах

з гарантією 1—2% каміння

мулярський гіпс і модельовий гіпс з Глинної Наварії

знаний з доброти — продає з ВЛАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

по уміркованих цінах фірма

„ОЛЮТО" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА ч. 43 в.

Сейчасова достава.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

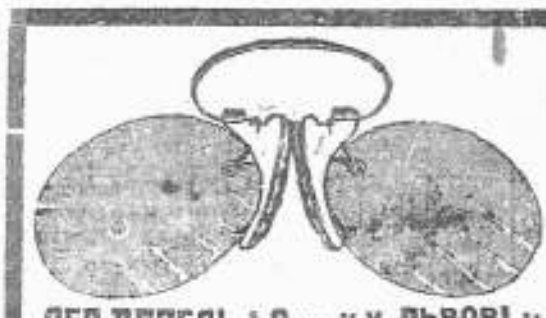
Т-ва ім. св. Ап. Павла у Львові

відбудуться дня 2. липня 1923. о год. 10. рано в духовній семінарії, вул. Коперника ч. 36 зі слідуючим денним порядком:

1) Відкриття Загальних Зборів.
2) Вибір Президії і секретарів Зборів.
3) Відчитання протоколу з послідних Звичайних Загальних Зборів.
4) Звіт секретаря.
5) Звіт касіра.
6) Звіт Контрольної Комісії.
7) Вибір голови Товариства.
8) Вибір нового Виділу.
9) Вибір членів Контрольної Комісії.
10) Реферат д-ра Гавриїла Костельника: Сучасне положення українського духовенства.
11) Внески і запити.

У Львові, дня 15. червня 1923.

о. Дамян Лопатинський голова. **Д-р Василь Лаба** секретар. 2640 1-1

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

від найдешевших до найдорощих у всіх родах. **Скла** Цайсса, буша, Герца,

ЛЬОРНЕТКИ

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска :: у ЛЬВОВІ :: Легіонів 1.

Телєф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. 2151 полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 7-50

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 61 (9.942). Львів, середа 20. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фп., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шп. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 19. червня 1923.

Гасло автономії і наша сучасна ситуація.

Рішення 14. березня зняло з порядку денного те гасло, яке, висунуте нашою еміграцією, користувалось до останнього часу піддержкою краю — гасло східно-галицької державности.

При світлі тих фактів, які є можливість пізнати лише тепер, не приходиться дивуватись, що рішення 14. березня запало в тій формі і так, як воно запало. Тепер є можливість сказати отверто, що саме висунення сього гасла являлось лише наслідком того, що наш урядовий центр, залишивши на ласку Божу армію, стративши звязки з краєм, почав будувати свою лінію на хитких підвалинах непевних й випадкових дипльоматичних комбінацій, які до того ще в наслідок повної непоінформованости носили цілком фантастичний характер. Висунення цього гасла стояло в тісному звязку з органічним перейняттям проводирів нашої еміграції ц. к. австрійською психольогією. Через те за істнування Австрії вони провадили українську політику весь час оглядаючись на ц. к. австрійський уряд, а після упадку Австрії так само стали на ґрунт політики, яка спиралась на правні титули, що залишились після небіжки.

Після 14. березня ця політика, ці гасла являються перейденим етапом; коли для де кого вони і зараз ще є директивою нашої національної політики, то тепер, коли льогіка подій й фактів, привела цю тактику до її неминучих наслідків, проти тих людей й тих груп не можна не виступати з повною рішучістю.

Наша теперішня тактика не повинна бути збудована на хисткому фундаменті випадкових міжнародніх комбінацій, як мало це місце до сього часу. В її конструюванні ми мусимо виходить з цілком твердих підстав — з ясного й незаперечного факту істнування нашої сорокамільонової нації і істнування таксамо факту її вікової боротьби за національно-державне визволення. Історія нас учить, що визвольна боротьба кожної нації насамкінець завершується успіхом, досягненням нацією своїх ідеалів. Не инакші результати само собою дасть визвольна боротьба нашої нації. При аксіоматичности цього факту, при аксіоматичности таксамо нашого останнього ідеалу, при неможливости й не допустимости всяких розмов і дискусій на ці теми, при даній конкретній ситуації перед нами стоїть розвязання завдання про те, якими способами і якими шляхами ми можемо прискорити здійснення нашого національного ідеалу.

Підходячи до цього завдання, ми мусимо перш за все мати на увазі, що здійснення національного ідеалу у першу чергу залежить від наших народніх мас. Підпорою й заорукою його реалізації можуть бути лише активні, свідомі і організовані народні маси. И наше завдання мусить полягати в створенні того матеріялу, з якого буде збудований наш майбутній національний будинок — мусимо йти до мас й через маси. Являється отже необхідною й вказаною перед усім та політична робота, яка дає можливість оперувати з масами, являються неминучим висунення тих гасел, які дають можливість до збільшення активности і енергії тих мас.

При наших конкретних обставинах ці міркування мусять природно привести до тих висновків, щоби ми, рахуючись з істнуванням на наших землях польської влади, як факту, організували би й збуджували активність мас на ґрунті боротьби за здобуття при цій владі максімума національних прав. Конкретизацією цих постулятів й являється висунення гасла національно-територіяльної автономії. При погляді на нашу боротьбу, як на процес все збільшуючоїся активности і свідомости мас, являється в високій мірі байдужим, чи цей максімум національних прав під Польщею ми здобудемо. Для нас важним є не сама реалізація цього гасла, а ті вартости, які ми здобуваємо в процесі боротьби за його реалізацію — вартости, які полягають в поступаючому освідомленні і підготовці мас. Бо вони ці вартости мають неминуче значіння, складаючи ту силу, яка творить право.

При цьому погляді на нашу боротьбу, при основному значінні, яке має для нас здобуття цієї сили, цілком безпідставними й наївними являються для нас міркування тих, які во імя нібито ригоризму й чистоти гасел хотять відмовитись від гасла автономії. Во імя цих міркувань свідомо перерізується можливість широкої акції серед мас, свідомо стається на ґрунт відмови від використання тих хоч би і невеликих легальних можливостей, які істнують. Замість боротьби за їх розширення, яка само по собі має велике освідомлююче й революціонізуюче значіння, пропонується усунення з кону боротьби, перехід у підземелля, обмеження роботи невеличкими гуртками змовницького типу. В результаті такого ведення національної роботи ми поставили би хреста на справі втягнення мас в вир політичної боротьби, зменшили би її розмах, не використалл би тих можливостей, які маємо. Ми повторили би ту помилку, яку робили большевики в початкові девятисотих років, пропонуючи замість організації політичної партії організацію професіональних революціонерів.

Так само при цьому погляді на нашу боротьбу являються для нас цілком безпідставними міркування про те, що гасло автономії являється угодовим. Ми підкреслили, що ціла суть цього гасла полягає для нас в тому, що висунення його дає ґрунт для створення біля нього масової акції народніх мас, їх притягнення до участи в щоденній політичній боротьбі шляхами використування легальних можливостей.

Припустити, що така акція, така боротьба може дати ґрунт для угодових комбінацій, можна лише в одному випадкові: коли стати на погляді, що наші свідомі організовані маси можуть мати угодові тенденції, на погляді, абсурдність якого очевидна. Орієнтуючись на власні сили, дбаючи про створення їх, при кожній ситуації ми мусимо добирати відповідну тактику, висовувати відповідні гасла: при теперішній конюнктурі для нас по цей бік ризької лінії гаслом боротьби в сучасну хвилю мусить бути гасло націон.-територіяльної автономії, яке являється неминучим етапом в боротьбі за наш остаточний ідеал.

Після державного перевороту в Болгарії.

Відень. „Н. Фр. Пр. з Білгорода: „Време" подає, що тіло Стамболійського на зарядження міністра війни похоронено в селі Ветреп.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Парижа подає вістку білгородської „Політики" в Царіброда, що нове болгарське правительство іменувало на місце дотеперішнього посла в Білгороді Теодорова тамже послом Мішайкова, а на місце Даскалова в Празі пос. Міхалчева. Оба новоіменовані посли є університетськими професорами.

Льондон. Польрад. „Таймс" з Софії: Згідно з офіціяльним болгарським звідомленням і в Софії і на провінції повний спокій. Новий премієр Чанков заявив провідникам 5-ти міщанських партій, заступлених у провізоричному кабінеті, що числить на це, що до хвилі закріплення положення підіпруть його. На думку премієра найдальше до 2 місяців правительство уконституюється оконечно. Провідники цих партій обіцяли премієрови співпрацю своїх сторонництв. Премієр сконстатував перед ними ще раз, що нове правительство вестиме зовсім мирову заграничну політику.

Грац. „Тгспост" з Софії: Нове правительство знесло кілька законів виданих Стамболійським. Всі громадські ради, в котрих мужики мали більшість розвязано і введено там правительственних комісарів.

Визнання нового болгарського правительства.

Відень. „Н. фр. Пр." з Білгорода: „Време" подає, що румунське правительство визнало нове софійське правительство.

Совітсько-японська конференція.

Льондон. „Дейли Експрес" з Токіо: Йоффе одержав з Москви повновласть репрезентувати Росію на російсько-японській вступній конференції. Японський мін. загр. справ заявив, що конференція відбудеться цього тижня.

Рада Союза Народів.

Женева. Рада Союза Народів відбудеться 29. ц. м. в Женеві. Предст. Еспанії Хіконес де Леон референтуватиме справу утворення міжнародної адм. комісії для справ Данціга і басейну Заари. Справа Заари внесена на денний порядок на бажання Англії. Обговорюватимуть також три справи національних меншостей і прийняття міжнародніх зобовязань у відношенні до меншостей Естонією й Лотвою й інтерпретацію 4. арт. підписаного Польщею. Справу вивласнення румунським правительством мадярських робітників порушиться також. Рада займеться долею грецьких збігців з зах. Тракії.

Вибух Етни.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Неаполя: Проф. Ол. Малятра, секретар міжнародньої комісії для розсліду вулканів звідомляє, що в ночи з суботи на неділю після сильних стрясень, послідував новий вибух Етни. Утворилося 5 нових кратерів, з яких добувається обильно лява. Околичні пінієві ліси і поля Лінгуа Гльоса знищені. Мешканці тікають у переполосі. Струя лави широка на 300 м. посувається у напрямі на Лінгуа Гльоса. Жовніри, міліція, фашисти й огнева сторожа прибули на загрожене місце й помагають населенню ратувати майно. В ночі Катанію заалярмував новий вибух. Вид Етни, з якої добувається ясна струя огня проймає жахом. Опісля струя почала посуватися в двох напрямах, на Лінгуа Гльоса й Басто ді Пасінаго. Телеграми звідомлюють із Катанії, що струя лави є у віддалі одного км. від Лінгуя Гльоса. 22.000 чоловік кинуло ці місцевости. Префект Катанії зарядив поміч для утікачів. В богато місцевостях Сицилії зорганізовано рятункові поїзди. Побоюються, що і Катанії грозить небезпека. Телеграфічна сполука між Месиною і Каталією не фукціонує.

Репар. справа і льондонська біржа.

Льондон. На біржі 18 ц. м. зазначилася небувала знижка чужих валют. Знижка є у звязи з репар. справою. На думку „Таймс-а" конче треба зліквідувати репараційне питання. Дальше відкладання його може лише збільшити економічні втрати Европи.

Пр. 362/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 49. (9930) з дня 6. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Центроправий кабінет перед варшавським соймом" в уступах між словами а) „боротьбе з ним" і „І уряд Вітоса", б) від слів „й здбати про се" до кінця містить в собі єство зб а) проступку з § 308 закону карного, зб б) злочину з § 61а з. к. узнав доконану в дни 5. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. ц. № 6 ех 1863, а Імени засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 6. червня 1923.

(Підпис печаткий.)

Ст. Ґломбіньскі про українське шкільництво.

12. червня посли С. Маківка і С. Хруцький були на авдієнції у міністра освіти Ст. Ґломбіньского.

На запитання, в якому стані знаходиться справа закону про українське шкільництво, міністр відповів, що законопроєкт про шкільництво для всіх національних меншостей випрацьовується, але брак цього закону не перешкоджує відкриттю українських шкіл, особливо на Поліссю. Щож до Холмщини і Підляшя (люблін. воєв.), то вона рахується складовою частиною корінної Польщі і тому там згідно з правом, може істнувати державна школа виключно з польською викладовою мовою, однак Ґломбіньскі обіцяв ввійти до ради міністрів з пропозицією про дозволення йому відчинити українські школи і на Холмщині. Дальше він зазначив, що в справі відкриття школи конче необхідно мати „ясно зазначену волю населення". Кажучи про народні школи, Ґломбіньскі підкреслив, що держава не може утримувати всіх народніх шкіл на свої кошти, що і польські народні школи досі в більшости утримуються самим польським громадянством, і тому він дивується, чому українське громадянство не створює власної приватної школи. Посли пояснили, що 1) приватне українське шкільництво досі заборонялось і 2) населення, котре зруйноване війною, досі не відбудувалось і живе в землянках, не може утримувати на свої кошти школи. В справі курсів польської мови для нашого учительства посли просили міністра приспішити цю справу, точно визначити термін курсів і дати розпорядження прийняття на курси учителів з Поліся, а не тільки з Холмщини і Підляша; міністр обіцяв все те залагодити.

На питання про заснування учительської семінарії для Українців Ґломбіньскі сказав, що уряд має на меті утворити учительську семінарію в Кременці або в Луцьку, але перед тим принципово треба встановити, якими на будуче повинні бути учительські семінарії: чи одностайно національними (польськими або українськими) чи утраквістичними, (міщаними, польсько-українськими). Сам він, міністр освіти, тої думки, що учительські семінарії мусять бути утраквістичними, а тому всі істнуючі семінарії як українські так і польські в Галичині, на Волині і Поліссю будуть перетворені на утраквістичні.

В справі середньої школи посли порушили питання про удержавлення гімназій в Луцьку і Кременци; про надання прав і підтримку приватної української середньої школи, звернувши увагу міністра на те, що на українських землях є надзвичайно багато дітей шкільного віку, а між тим українське громадянство майже не користає з середньої школи. Міністр обіцяв прихильно поставитись до цих домагань, зазначивши, що для заснування приватної середньої школи треба тільки мати 1) відповідні матеріяльні засоби і 2) відповідно кваліфікований педагогічний персонал.

В дальнійшому Ґломбіньскі торкнувся справи українського університету. Він заявив, що уряд має замір створити університет для Українців, але рішуче при цьому підкреслив, що ніякому разі уряд не дозволить відкрити університет у Львові, бо проти цього цілє львівське польське громадянство, а головне, істнування українського університету у Львові привело би до „walk narodowościowych". Також рішуче заявив, що ніколи уряд не згодиться на легалізацію т. зв. таємного Львівського Університету, бо не можна признати того, що з правного боку не істнує.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
перенїс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Косцюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці"

Відкликання болгарського торговельного представника з Білгороду.

„Н. фр. Пр." повідомляє, що новий болгарський уряд відкликав з Білгороду болгарського торговельного представника Люцеканова і потягнув його до відповідальности з приводу того, що він заявив сербським журналістам, що легальним урядом в Болгарії є тільки уряд Стамболінського. Люцеканов так як і Даскалов в Празі організував тенденційну пропаганду проти теперішного болгарського уряду.

Італійська осторога на адресу Югославії.

Італійський уряд вислав югославянському урядови офіціяльну ноту, в якій остерігає Югославію, щоби вона не вмішувалася у внутрішні справи Болгарії. Долю договору в Неї, будуть рішати держави Антанти.

Нові вибори в Болгарії.

На основі декрету короля Бориса про розвязання собрання, в початком серпня в Болгарії відбудуться нові вибори. Ще не відомо, яка виборча система буде примінена підчас виборів, але не є виключене, що вибори відбудуться в такий спосіб, як і попередні, коли то побідила селянська партія.

Неспокійний посол.

„Н. фр. Пр". доносить із Софії: З 15 членів кабінету Стамболійського вдалося втечи лише Обову. Він схоронився до Румунії. Болгарське правительство зажадало телєграфічно його видачі. Новому правительству спричинює труднощі представник Болгарії в Празі Даскалов, котрий не хоче відлати агенди посольства мужеви довіря нового правительства. Крім цього старається заохотити инші дипльоматичні станиці Болгарії за кордоном до спротиву новому правительству. Болгарське правительство домагається від чехословацького правительства видач Даскалова.

З Букарешту доносять, що румунське правительство вівало б. міністра Обова, котрий схоронився на румунську територію, щоби або поселився в Тарговіскі, або кинуть Румунію й виїхати на Мадярщину, відки мабуть виїде до Праги.

Болгавськ заперечення.

Болг. Тел. Аг. дементує рішуче чутку, начаб король і Радослав брали участь в усунені Стамболійського. Агенція заперечує також вістку, начеб Радославов мав бути іменований болгарським послом в Берліні.

Замітні заяви англійських міністрів.

Болдуін, льорд Дербі, Роберт Сесіль.

Премієр англійських міністрів Болдуін на зборах журналістів заявив: Добре є зачинати державну працю в атмосфері загальної доброї волі. Така добра воля опінії є важна особливо тоді, як Англія мусить забирати голос у вирішенню такої важної справи як справа репарацій, яка впливає на загальну ситуацію в світі. Це є найвище завдання, яке поручено мені, як премієрови Англії. Воєнний міністр Англії льорд Дербі заявив у одній промові, що Англія не має наміру в порозумінню з Францією вирішити справу репарацій. Нечесне поступування Німеччини в минувшині комплікує справу репарацій і утруднює вирішення далеко більше, ніж це було зараз після заключення версайльського мира.

Льорд Роберт Сесіль у одній розмові в Ліверпулі заявив, що Англія піддержує всіми силами діяльність Союза Народів для закріплення мира в Европі. Зміцнення союзів поміж великими державами Европи є найдоцільнійшим способом ставити перепони новій війні. В Німеччині замітні перші прояви поліпшення економічної ситуації, до чого може причинитися в першій мірі вирішення справи репарацій. Англія годиться піднести і свій голос в тій справі, а не тільки приглядатися пасивно і чекати дальшого розвитку подій.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Заява довіря для Поанкаре.

З Парижа доносять, що на останньому засіданню парляменту після дискусії на тему внутрішньої політики, ухвалено для Поанкаре заяву довіря 375 голосами проти 207. За заявою довіря голосували ліві републиканці, демократи, право републиканський союз зорганізований 1919 р. і републикансько-соціялістична група Мілєрада. Проти заяви голосували радикальні соціялісти і комуністи. Панує переконання, що урядова більшість є доволі міцна і що Поанкаре не потребує побоюватись опозиції.

Преса витає цей акт як нову побіду національного блюку і Поанкаре, як його виразника і провідника.

Перед російських монархістів.

„Руль" поміщує півофіціяльну заяву князя Миколи Миколаєвича, який заперечує поголоски, начеб то він ставав на чолі монархістичної акції проти большевиків і заявляє, що тільки, мовляв, на просьбу і за згодою цілого російського народу він може станути на чолі армії, в склад якої малиб входити російські емігранти і міжнародні добровольчі легіони. З Константинополя повідомляють, що тамошній російський комітет, в склад якого входять Шебеко, Кавфман і Гурко, скликали збори російської еміграції, особливо офіцерів б. царської і врангілівської армії. На зборах промовляв генерал Кутепов, який між иншим заявив ось що: „Росія не в силі визволитися власними силами і тому нам необхідна поміч західних держав. Похід проти большевиків буде відбуватися за допомогою армії держав Антанти. Всі офіцери, що перебувають за кордоном, мусять взяти участь у війні з большевиками. На чолі армії стане великий князь Микола Миколаєвич. Коли акція удасться, то на царському престолі засяде великий князь Кирило Володимирович. „Великий то буде день, коли російська визвольна армія ув'їде у столицю Росії і коли по традиційному звичаю відбудеться урочистість коронації нового царя. З чисто стратегічних причин ще не можна визначити дня початку протибольшевицького виступу. Але той день прийде і тоді кождий офіцер по наказу мусить стати в ряди, щоб розпочати нашу святу боротьбу за царя і вітчину".

Подаючи ці інформації за російською пресою, з журналістичного обовязку, знаємо з гори, що нпр. така розумна „Воля Народу" знову відкриє, що „Діло" — раліє з монархістичних плянів та авантюрничих спроб російської чорної сотні!

Революція в Болгарії.

Загальна ситуація.

Кореспондент „Н. фр. Пр." доносить: Життя в болгарській столиці повертає знов до нормального стану. На вулицях проходжується публика, яка кілька днів крилася по домах і ожиавлено дискутує на тему останніх днів в Болгарії. Комунікація трамваями, автами і возами відновлена. Школи, льокалі і театри відчинені на ново. Порядок удержує поліція а тільки час до часу денеде появляються військові стежі. Богато осіб, арештованих підчас перевороту, вже звільнено. В цілім краю запанував також спокій. Всі спроби контракції з боку приклонників Стамболійського, військо здавило силою. Коло Радоміра аліквідовано селянські ватаги під командою б. члена Собрання Ботева. Біля Перніка арештовано селян, які намагалися знищити залізничий шлях. В Чернобрегу арештовано 30 осіб за участь в повстанчій акції. Селяне самі видали в руки влади б. посла селянської партії Дамянова, який агітував по селах проти нового уряду. В деяких містах зорганізовано цивільні міліції для береження ладу і порядку.

Президент Войцеховскі про великодержавну Польщу.

Підчас свого перебування у Кракові з нагоди 50-ти літнього ювілею істнування тамошньої Академії Наук, през. Войцеховскі виголосив в університеті перед унів. сенатом промову на тему завдання науки і висновків, до яких при навчанні повинні дійти польські професори й їхні учні. Подаємо характеристичні моменти промови, які і для нас уявляють деякий інтерес.

Президент Войцеховскі нагадав ті часи, коли сам переходив університетські студії. „...Горяче бажання збогачення свого ума знанням було притьмарене терпінням народу. Хочяк палко бажали ми добути як найбільше знання — ми проте дійшли до переконання, що свою душу мусимо передусім кормити бунтом. Коли нарід тарпів в неволі, ми, того часне молоде покоління, що виросло в традиції повстання 63 р., не могли спокійно занятися наукою. І тоді ми — а було нас таких чимало, — пізнали ідею боротьби за незалежність, не у серцях, не в тишині душі, але боротьбу, яка мусить закінчитися збройною сутичкою".

Тепер, казав дальше през. Войцеховскі, настав кінець періодові, який можна назвати періодом політичного романтизму. Старі гасла боротьби за державну незалежність нації побідили і треба Польщі нових гасел, які розпочалиб період господарського романтизму. Праця, ведена досконалим знянням, це зброя, на яку тепер прийшов час. Богато студіючої молоді жде

від університету дипльому, на який глядить, як на акції, від яких відрізується купони. Університетський дипльом, це лише завдаток на дійсний дипльом, який добувається щойно в життю, зусиллями і працею. Професори повинні виховувати громадян держави, які повинні знати, що будучність їх батьківщини вимагає зросту її багатства.

„Немає місця — закінчив президент Річпосполитої свою промову — на малу, слабку й бідну Польщу". В тих географічних умовинах, в яких находиться Польща, вона може залишитися лише як дужа великодержава, а велика держава може втриматися у наших часах не тільки силою меча, але силою господарського життя і своїм богатством.

Як бачимо — повчаючими є слова польського президента: і ті, що відносяться до студій молоді підчас політичного поневолення її народу і ті, що кажуть про значіння фахового знання для інтенсивности праці й про базу господарського богатства. Промова, якої кінцева зрештою оклепана, фраза про конечність великодержавного становища Польщі викликала захоплення вшехпольської преси, має проте й инші моменти, над якими й ми можемо призадуматись.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Львівська Куратолія „самовизначає".

Інтервенція послів Українського Клюбу до міністра віроісповідань і публичної освіти в справі заборони Кураторії львівського шкільного округа уживати в українських середніх школах в публичних документах слова „український".

Президія кураторії львівського шкільного округа письмом з дня 25. березня ч. 2735, адресованого до Дирекцій середніх шкіл з українською викладовою мовою (державних і приватних) заборонила в будуччині уживати в середніх школах, як державних — так і приватних, на шкільних печатках, у свідоцтвах і инших публичних документах, виставлених згаданими школами, як взагалі в цілім урядуванню терміну „український", наказуючи натомісць, щоби ті школи уживали виключно замісць терміну „український" термін „руський".

Згаданим розпорядком львівська шкільна Кураторія увійшла в зовсім невластиву для себе ділянку. Ведена товчками політичної натури, наказує українським школам, щоби вони усунули загально принятий термін „український, уживаючи виключно тільки термін „руський", якого тепер не вживає українське населення на своє означення. Є річю нечуваною в культурнім світі, щоби чужий народ накидав другому народови назви на означення його ідіїому, бо кождий народ сам надає собі назву, а не приймає її під чужим диктатом.

Терміни „український", „Українець" на означення українського народу здобули собі серед українського населення Ск. Галичини загальне уживання. Головно школи з українською викладовою мовою уживають дотепер виключно терміну „український", а не „руський". З тим фактом рахується польська влада і з правила публично, напр. на документах, уживає терміну „український" на означення української мови, або на означення громадянина української народности. Ніхто инший, як тільки центральний уряд у Варшаві в енунціяціях до українського населення уживає також виключно терміну „український" а ніколи „руський", котрий то термін у більшости польського громадянства є ідентичний з терміном „російський". Зрештою, на инших територіях з українською більшістю навіть шкільні власти, напр. Кураторія луцького шкільного округа, у відношенню до українських шкіл і українського населення уживають також виключно терміну „український", і там нікому не приходить до голови вводити замісць нього термін „руський".

Отсе, нічим неоправдане заряджения львівської шкільної Кураторії, подиктоване тільки причинами політичної натури, що сягає в невідповідну сферу, що ображує українське національне почування і противиться принципам педагогіки, викликало як найгірше вражіння і масовий спротив з боку українського громадянства. Компетентні українські культурні, педагогічні і шкільні чинники заложили протест проти накинення терміну „руський" замісць принятого „український", а й сама українська шкільна молодь заявляє, що ніколи не признасть того заряджения.

Ця справа вимагає скорої полагоди і негайного відкликання розпорядку Президії Кураторії львівського шкільного округа з 23. марта 1923 ч. 2735, а це тому, що їзза закінчення шкільного року вже в найкоротшому часі будуть роздані шкільні свідоцтва і квестія терміну „український" чи „руський" станеться дуже актуальною.

Підписані запитують:

1. Чи п. міністрови відомо є видання заборони Президією львівської шкільної Кураторії уживати терміну „український" в українських середніх школах розпорядком з 23. березня 1923 ч. 2735, згл. чи той розпорядок вийшов за відомостю і згодою міністерства і які були мотиви його видання?

2. Чи п. міністер схоче поручити Президії Кураторії львівського шкільного округа негайно відкликати розпорядок з 23. березня 1923 ч. 2735 в справі заборони уживати терміну „український" в українських середніх школах і взагалі в українських школах?

Варшава, 14. червня 1923.
(Підписи).

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. нн. 40.000.

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 100% підвишки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п., примушує нас покищо підвисшити ціну газети о 25%, то вн. місячну передплату в 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника в 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили цілу передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— **Повозят дзвонів.** До Столбців і Варшави прибули з Росії нові транспорти дзвонів, вивезених 1914 р. російською армією. Між тими дзвонами немало походить зі Східної Галичини, але всіми ними розпоряджається компетентна влада, як „польськими".

— **Жертва необережности.** При вул. Технічній у Львові залишив Петро Ліхварж на стіні рушницю. В неприсутности господаря діти забавлялися рушницею і 9 літний хлопець ранив смертельно кулею в живіт 2 літного брата. Поранена дитина ще встигла вилізти рачки на подвіря, де й померла.

— **Живцем притиланий.** Підчас праці в каменоломі коло Янова обірвалася скеля і присипала живцем Антона Кукелку, вязня з янівської тюрми. Нещасного вязня добуто з під скелі вже мертвого.

— **Копальні золота в сов. Росії.** На зїзді гірників у Москві стверджено, що в державних російських копальнях золота в Сибірі добуто за минулий рік 232 пуди золота.

— **Нові винаходи Марконі в ділянці радіотелеграфії.** По донесенням англ. часописів, Марконі після повороту з довшої подорожі заявив журналістам, що йому вдалося винайти спосіб забезпечення тайни радіотелеграм. Крім цього буде можна тепер висилати радіо телеграми на віддаль 3.500 км. при користуванню цими самими засобами, які досі вистарчали для радіотелеграм між Парижем і Льондоном. Це велика ощадність при будові надаючих стацій. Марконі мало також удатися винайти радіотелеграфічну трансмісію, сім разів скорішу від тепер шньої.

— **Маневри в Данції.** Данціґські часописи звідомляють: На днях розіслала данціґська горожанська міліція такий зазив своїм членам: Дня 16. червня ц. р. від год. 3—6 попол. вправи в стріляннї на стрільниці для 1, 2 і 3 штурмового відділу, для відділу скорострілів і стежного, дня 18. ц. м. вправи в стріляннію для невислужених членів 4. штурмового відділу.

— **Подорож Леніна.** На домагання лікарів Ленін виїзджає на Крим, де замешкає в давній царській палаті в Лідавії. Стан його здоровля поліпшився.

— **Австрійсько совітська торговля.** В Москві зорганізовано совітсько-австрійське товариство для торговлі поміж Росією і Австрією. Основний капітал для обороту виносить 300.000 рублів золотом. До комітету того товариства входять по одному представникови совітського і австрійського уряд'в.

— **З театру.** Бенефіс М. Морської. Сьогодні, у вівторок, 19 го червня, буде відіграна премєра пєси Ганса Мілєра п. н. „Полумя" у бенефісі п-ні М. Морської; пєса трактує про жінку, яка попавши у великоміське болото, не може вже вилізти з него. Головну ролю креує бенефіціянтка вечора. В четвер 21. черваня відбудеться бенефіс театральної дружини. Вибрано „Брехню" В. Винниченка. Обі названі пєси йдуть у постановці О. Загарова. У головних ролях найкращі сили театру: п-ні Голіцинська, Морська, Рубчаківна, пп. Блавацький, Загарів, Крушельницький, Стадник і ин. Дирекція театру обіцює почати виставу точно й швидко кінчати ІІ.

— **В Сваричеві** відбудеться духовна Місія під проводом Всеч. ОО. Василіян від дня 27. VI. до 1. VII. 1923 р. 2647 1—1

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові

повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Впов. Членів, що фірма звучить тепер: **Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та вживаємо отсим всіх членів, так союзні кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 16, згл. 60. нового статута доповнили безпроволочно свій уділ, згл. свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп** (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Краєвого Союза Кредитового. 2468 3-10

Курс грошей.

Львів, 18. червня.

Дол. амер. 103.000—104.000, дрібні 102000—103000, дол. канад. 100500 — 101.000, дрібні 00.000—00.000, нім. марки 50 тис. 0·95—1·00, 10 тис. 1·10—1·15, 1 тис. стар. емісії 2·30—2·40, 1 тис. нов. емісії 1·00—1·06, сотки дрібні 1·70—1·80, леї 500—550, дрібні 500—510, кор. чеські 3100—3200, дрібні 3000—3100. Австр. тис. нов. емісії 0000—0000, стар. емісії 7000—7200, сотки стар. емісії за тис. 12—15.000, дрібні á 10 за тис. 10—12.000, австр. штемпліі 132—136, австр. перекази 134—137, Франки франц. 6000—6200, фунти стерл. 490.000—520.000 франки швайц. 16.000—16.500. Рублі 5-сотки 7.10—7.30, звич. сотки 7.20—7.40, думські тис. 20—25, думські á 250 по 15—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор. 410—420000, 20 франк. 395—405000, 20 мар. 440 до 450000, 10 рублі 520—530900, дол. 96000—97000.

Срібло: Кор. австр. 7400—7500, 5 кор. 38000—40000, фльорени 19080—20000, рублі 33500—34000, копійки за 1 рубель 14—15000, леї 7350—7400.

Збіжева біржа. Тенденція звижкова, настрій оживлений. Пшениця за 100 клг. 282.000—292.000, жито 165.000—170.000, овес 180—185.000, гречка 150.000—155.000.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. нн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З тернистого шляху.

Поведення польської влади супроти Українців в Тернополі.

(Докінчення.)

Такий коротенький фактичний зміст обох згаданих інтерпеляцій. Для пояснення додамо, що з поміж 80 арештованих в купчинецькій розправі (з Тернополя, Купчинець і Денисова—самі молоді люде)—44 вже цілковито звільнено від карного слідства, а решта сидить ще досі у вязниці під замітом не злочину убивства (бо під цим замітом слідства зовсім не ведено) з § 134 з. к., —але під замітом злочину головної зради з § 58 з. к. і заворушення публичного спокою з § 65 з. к. до г. спр. Vp. 137/23. Вкінці пояснюємо, що ціла подія в Купчинцях з 22. січня ц. р. має виразне провокаційне тло і що вже перед місяцем арештовано головного провокатора Гната Мельника („Петлюрівця"), який досі сидить у слідчій вязниці в Тернополі під замітом злочинів з §§ 65, 8 і 209 з. к. до ч. справи Vv 616|23.

На обі вище наведені інтерпеляції одержав Український Соймовий Клюб слідуючу письменну відповідь бувш. мін. внутр. справ Сікорского з 12. мая 1923 р. спр. N. Pr. 12.057, котру подаємо в дослівному перекладі з польського оригіналу:

„У відповіді на вище означені інтерпеляції з 10. лютого 1923 маю за честь уділити в порозумінню з п. міністром справедливости оте вияснення:

„Серед української молоді, обовязаної до військової служби і до реєстрації, приготовлювано збройну акцію о військовому характері, кермовану впливовими особами з поміж інтеціґенції університетської молоді і середніх шкіл.

„Вступні доходження в цій справі здаються указувати, що ця акція мала ширше закроєну програму, а зміряла до цього, щоби зібравши рекрутів і реєстрантів з усіх громад тернопільського повіту, сформувати повстанчі відділи, напасти в першій мірі на сусідні поліційні станиці, розброїти і вимордувати їх, а опісля ударити на військовий гарнізон в Тернополі, розброїти його, викликати в дальшій консеквенції повстання у Східній Малопольщі, ві-

порвати цей край від Польщі, евентуально перейти силою за Збруч.

„До кермування цею повстанчою акцією визначено через виконавчий комітет Франца Колодія, студента прав тайного українського ун-верситету у Львові, котрий спільно з иншими приготовлював у всіх подробицях пляни ділання. Реалізацію так означеного пляну розпочато від доконання нападу на станицю поліції в Купчинцях, мордуючи постерункового Павла Толкача, а опісля коменданта військової варти на залізничому мості в Денисові Вийцика і постерункового в Токах Марціна Нагорецкого.

„Осторожність поліції і арештування провідників цього руху спаралїжували перебіг акції, котра знайде належну оцінку і вияснення в процесі, що відбудеться перед трибуналом в Тернополі.

„Замість інтерпеляції, що в розмислу держано арештованих довше як 48 годин в поліційних арештах, щоби в цей спосіб вимусити від них корисні зізнання, не є увасаднений. Число арештованих виносило 80 осіб, переступлення отже терміну передержання що до деяких арештованих зайшло з технічних причин, зрозумілих при такому великому числі арештованих.

„Рівнож є неузасаднені заміти щодо поміщення придержаних в поліційних арештах серед „нелюдських відносин", противно, як поліційні власти, так і військові і адміністраційні, старалися зробити все, щоби побут задержаних в арештах був можливо найзносніший.

„Причиною відмови українському комітетови подавання харчу арештованим була з одної сторони обава, щоби через це не утруднювати слідства, з другої сторони конечність рахуватися з психольогією польського громадянства, котре хвилево було обурене внаслідок огидних мордів, довершених арештованими.

„Ревізії, переведені 25. січня 1923 в Тернополі поліцією в канцелярії і мешканню адвоката д-ра Степана Барана, а також в мешканнях адвокатських кандидатів Остапа Постригача і д-ра Олекси Олійника і задержання обох останніх в поліційних арештах були цілковито узасаднені. Публична опінія уважала їх всіх за керманичів злочинної акції, а доходження вказувало, що їхня діяльність входила в круг реалізування повстанчих планів.

„Ревізія, яку перевели органи публичного безпеченства у вище наведених, була не лишень вказана, але і легальна, бо австрійська карна процедура з 23. мая 1873 р., обовязуюча досі в Малопольщі, дає після §§ 177 і 141 органам безпеченства можність переведення ревізії без судового наказу під певними умовами, котрі в даному випадку істнували. Ревізія була переведена по думці § 177 в звязку з § 175 і § 141 проц. кар.

„Вкінці мушу зазначити, що ніхто з арештованих не твердив, ані не жалувався перед слідчим суддею на це, щоби його било, або катовано, що без сумніву булоб мало місце, коли би зайшов факт побиття. Міністр *Cikovcki.*

Стільки офіціяльна відповідь. Для зілюстрування її правдомовности пригадаємо тільки, що не опрокинено там ані факту побиття поліцією студента Остапа Василишина, ані факту тяжкого занедужання в поліційних арештах Рогальського іззя браку повітря, ані факту морення політичних арештантів голодом і браком води, що підвесено в інтерпеляції і на що наведено докази. Рівнож незгідно з фактичним станом справи відповідь кваліфікує всіх арештантів з так званої купчинецької справи як убийників польських поліцаїв в Купчинцях і Токах та польського жандарма в Денисові, бо проти них нема і не було загалі слідства о злочин морду з 134 з. к. Наконець замітимо, що навіть сама поліція не внесла проти д-ра Ст. Барана, п. Ост. Постригача та д-ра Ол. Олійника ніякого карного донесення в повищій справі і що проти них не ведеться ніяке карне судове слідство.

Українське тернопільське громадянство вижидає зі спокоєм карної розправи проти Франца Колодія і тов. Там вийде, що властивим ініціятором купчинецької історії були люде не з українського табору.

Дописи з краю.

Ходорівщина.

Самоволя держ. поліції в Ходорові.

В Ходорові повелося заходами місцевих громадян значно посунути вперед відбудову знищеного „Народнього Дому". Дня 9. ц. м. зведено вже верх, який з того приводу працюючі робітники по давньому звичаю замаяли зеленю та прикрасили українським національним прапором. Це вивело з рівноваги перепоєних польським шовінізмом державних поліцаїв, яких станиця находиться напроти „Народнього Дому". Побачивши український національний прапор, комендант ходорівської станиці Бауер вислав одного поліцая з рішучою вимогою негайно зняти прапор. Присутний на будові о. Винницький вказав поліцаєви, що український прапор хіба не є заборонений польською владою. Поліцай мимо того вимагав від робітників зняти його. Тоді о. Винницький пішов інтервенювати у коменданта, та цей розкричався, що то демонстрація, що він не дозволить на ніякі маніфестації в Польщі і т. п. Тимчасом на будові зявилося більше поліцаїв, які почали ріжними способами лякати робітників. Вкінці один з них видрапався на дах і стягнув прапор. При тому арештованє за мнимий опір власти 18-літнього робітника Гуцала, який не вважав відповідним повинуватися поліцейським приказам і не хотів зняти прапора. В справі безправного арештування інтервенював у ком. Бауера адвокат д-р Стронціцький але внаслід цеї інтервенції був такий, що його теж приарештовано. Обох арештованих вивезено до Бібрки до староства, де д-ра Стронціцького звільнено, навіть зазначено, що поведення поліції було „невідповідне", але мимо того Гуцала засуджено в адміністративній дорозі на 3 доби арешту за опір власти.

Гарні порядки. Коли громадянин зборонюється виконувати самовільні примховаті і безправні вимоги поліції, то це уважається опором проти власти. Таким чином взагалі не можна би ніколи опертися найбільш дивоглядним примхам самовільної поліції. Може би вищі власти навчили поліцаїв пошанування права та вказали їм межі законности.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Пращальний Бенефіс театр. дружини. В четвер 21. червня „БРЕХНЯ" песа на 3 дії В. Винниченка.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Яворів. — Сала Нар. Дому Бенефіс театр дружини. Четвер, 21. червня „ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ" нар. оперета в 3. діях Ванченка. 1—2

Ширші Сходини Міночого Кружка У П. Т. ім Ганни Барвінок у Львові відбудуться дня 25. червня п. р. о год. 6. вечером в домівці при вул. Мохнацького 12. На деннім порядку: 1. Переднискутування проекту зміни статута У. П. Т. 2. Вибір делегаток на Надзвичайні Загальні Збори У. П. Т. 3. Внесення і еventуалія. За Старшину Кружка: К. Малинька, М. Ліщинська. 2653 1—1

Загальні Збори Т-ва св. А. Петра відбудуться 29. червня 1923 о год. 10. рано в салі Т-ва Беседа, при вул. Рутовского 22. 2652 1—

У нас не дороже!!!
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 22—25 **ШНАПЕК, ТІМАН І Б-ТЯ АЙХМАНИ.**

Духовні вправи для священників устроює Тов. св. Ап. Павла від 2.—5. липня 1923 в духовній семинарії у Львові вул. Коперника ч. 36. Учасники зволять привезти з собою подушочку і коцик і заголоситись під поданою адресою найдальше до 28. червня. Видія Товариства св. Ап. Павла. 2640a) 2—5

Український театр під дир. Ів. Могутяна. Рожнітів, сала „Сокола" при співучасти новозаангажованих артистів і власної оркестри бувшої трупи п. Орла-Степняка. Вівторок 19. VI. „Запорожець за Дунаєм". Середа 20. VI. „Катерина". Перегінськ, сала п. Мендрикової. Понеділок 18. VI. „Хмара". Четвер 21. VI. „Жидівка вихрестка". 2657 1—2

Пригадується Товаришам-абітурієнтам з 1913 р. перемишльської гімназії, що зїзд обох віддїлів відбудеться в суботу, т. є. 23. червня п. р. о год. 9-ій рано в катедрі Служба Божа по погибших Товаришах. Тов. священики, які візьмуть участь у відправі, зволять зголоситися у тов. д-ра Околота, українська гімн. Перемишль. — Гриць Терлецький, Роман Купчинський, Яків Косовоцький. 2655 1—1

Дрібні оголошення.

ПРИСТІЙНИЙ старший мущина, добре ситуований і на державнім становищі, гляда на жену здорової, гарної і господарної панни або бездітної вдовиці. Листи з фотографією до Адмівістрації „Діла" під „Явор". 2654 1—1

АБСОЛЬВЕНТ природничого факультету, студіює за кордоном, ожениться навіть сих ферій з панною образованою, середнього росту, яка допоможе матеріяльно в висоті 400 д. через один, вже послідний рік до цілковитого покінчення студій і осягнення дипльому. Кромі сьої допомоги бажаний ще посаг, найрадше в реальности. Іспитів нострифікувати не потребує. Без фотографії не відповідається. За дискрецію ручиться словом У. С. С. — Станиславів, Липова 76, „Бистриця" — „Природник". 2649 1—1

АБСОЛЬВЕНТ мед. II. риг. ожениться з інтелігентною богатою панночкою до 25 літ, яка допоможе йому докінчити студії. За дискрецію ручиться словом. Листи з фот. слати на адресу: „Бистриця", Станиславів Липова 76, („Мед.") 2650 1—1

УПРАВА семінарії СС. Василіянок у Дрогобичі пошукує учительських сил з I. і II-ої групи. 2646 1—3

ШУКАЮ солідного фаховця для заложення якої малої фабрики, на котру маю в місті особий мурований будинок критий цинковою блахою, 11 метрів довгий, а 4 і пів метра широкий. Евентуально і капітал. Условія листовно. Відомість: Станиславів, вул. Голуховського 112. М. Губчак. 2656 1—1

ПОШУКУЮ рутинованого концепієнта, посада сейчас до обняття. Д-р Жовківчук Броди. 2635 2—5

ПОШУКУЮ вправного інструктора для ученика з VII. кл. гімн. на цілий рік. Листи з поданнем усл. прошу слати до Адм. „Діла" для „священика". 2636 2-3

ТАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льоковозбіді, кітли, парові машини, парові помпи-центрифугальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкурренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 29—30

ОГОЛОШЕННЯ.

2491 4—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИНГТУСЬНА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

СТУДЕНТ ПРАВ прийме лекцію на селі на місяць червень, липень, серпень, вересень. Найрадше учеників з нищих гімн. кляс і в гірській околиці. Уділю науки німецької і англійської мови. — Завартатись письменно прошу під Студент II. p. E. A. до адм. „Діла". 2643 2-3

Залізничникам!!!

В неділю, дня 24. червня 1923. р. о годині 12. в полудне в льокали Читальні „Просвіти", площа св. Юра ч. 5 у Львові відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Кгамниці Українських Залізничників".

Заряд взиває всіх членів стоваришення на Зборах рішучо явитися.

2651 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

АДВОКАТ Д-р Роман Курбас в Рожнітові.

2618 **пошукує концепієнта.** 3—3

Адвокат Д-р ПАЦЛАВСЬКИЙ в Дрогобичі пошукує з днем 15. липня СПОСІБНОГО РУТИНОВАНОГО КОНЦЕПІЄНТА, який міг би самостійно вести процесові агенди. 2622 3—3

Вже вийшов 2616 2—3

„НАРИС ІСТОРІЇ У. С. С."

Вісім аркушів друку, з ілюстраціями, на найкращому папері. Ціна за прим. з почт. пересилкою 21 000 мк. аж до відклику.

Адреса: М. УГРИН, Рогатин.

Повір! Повір!

Солонина, Сало, Вудженини

спілкам і кооперативам

висилає відворотно за ПОСЛІПЛАТОЮ електрична фабрика вудженин

Петро Майка

ТЕРНОПІЛЬ.

Жадайте цінників. 2600 4—4

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повітового Товариства кредитового, кооперативи з обм. порукою в Тернополі відбудуться дня 27. червня 1923 р. в салі „Міщанського Брацтва" в місти о 12. год. в полудня з отсим порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів. 2) Звіт Управи з діяльности за 1922 р. 3) Звіт Ревізійної Комісії. 4) Затвердження річного звіту і білянсу та одобрення діяльности Надзірної Ради і Управи. 5. Розділ чистого зиску. 6. Вибір 7 членів Надзірної Ради. 7. Внесення і заявити. Річні замкнення і білянс виложені в льокалі Кооперативи для перегляду членів від 9.—12. год. на 8 днів перед річними Зборів. На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться того самого дня, о годину пізнійше, в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад другі Заг. Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів. Тернопіль 14. червня 1923 2648 1—1 НАДЗІРНА РАДА

ПРЕМІЄРА! ПРЕМІЄРА!

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

Сьогодні і у слідуючі дні гарна сензаційна драма на 6 дій п. з.

Надворний силач Мікада

з A. MARCEO найсильнішим чоловіком світа у головній ролі.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 62 (9,943). Львів, четвер 21, червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.822.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не зверстається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 30 левів, Австрії 2000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 20. червня 1923.

Фінансова і господарська катастрофа.

Вчора на варшавській неофіціяльній біржі ціна доляра дійшла до 160.000 мар. поль. А два тижні перед тим цей самий доляр коштував 50—51 тис. мар. Варто лише взяти ці дві гові цифри, щоб уясити собі всю катастрофічність тої ситуації, в якій знаходиться зараз Польща.

Від самого початку свойого державного істнування фінансова і господарська політика Польщі будувалась на хибних підвалинах. Повернувши собі державність не стільки в наслідок своїх зусиль, скільки в наслідок вигідної міжнародньої конюнктури, Поляки приступили до справи державного будівництва не методами здорового реалізму, а методами політичного романтизму. А романтизм буває гарним лише в поезії, а не в державній роботі. Не збудувавши адміністративно-податкового апарату, не додержуючись необхідної економії, захопившись імперіялістично - заборчою політикою, Поляки відразу стали на найбільш легкий, але й найбільш шкідливий шлях фінансової господарки, господарки за допомогою друкарського станку. Користування цим засобом в руках таких досвідчених людей, якими є і були провідники польської фінансової політики, не могло не довести до тієї катастрофи, якої свідками являємось ми нині.

Бо означити теперішню ситуацію можна лише цією назвою - назвою господарської і фінансової катастрофи. Для направи грошевої господарки завжди характеристичною ознакою являється брак грошевих знаків. Пониження вартости валюти на протязі трьох тижнів на 200 відсотків є ідентичним з кольосальним зменшенням обігових засобів. Це не може не причинитись до порушення цілого ходу господарського життя. Неминуче мусить виникнути кольосальний зріст дороговизни, повна стагнація промислу і торговлі, величезний зріст безробіття, поглиблення провалля між містом і селом. Мусять повторитись в господарському життю Польщі ці процеси, які спостерігаємо ми в совітських державах.

Польська ліва преса, використовуючи теперішню ситуацію в агітаційних цілях, змагається довести, що теперішня катастрофа є наслідок господарки сучасного правого уряду. Коли вона говорить так, вона говорить не всю правду, малює ситуацію занадто пристрастно й однобічно.

Основна причина сучасної кризи в органічній хворобі польського господарсько-фінансового організму. О скільки панує в Польщі паперово-грошева господарка, о стільки господарсько-фінансова конюнктура весь час мусить носити характер несталости, непевности й вагання: та несталість завжди є характеристичною і неминучою прикметою паперово-грошевої господарки. Політика сучасного уряду є лише проводом, щоби ця криза виявилась тепер в таких розмірах й болючих формах.

Не підлягає сумніву, що розумні й доцільні заходи державної влади могли би причинитись до того, щоби сучасна криза набрала менш різких, більш лагідних форм. Але сучасний уряд, керуючись вузько-клясовими і груповими інтересами, не має найменшої охоти й лагодити. Бо вона для фабрикантів, поміщиків і сільських дуків, обєднаних в „Пясті" і „Хєні", є лише вигідною. Для них вигідний зріст дорожнечі, о скільки на ринкові вони виступають не як покупці, а як продавці. В їхніх інтересах є упадок валюти, бо це дає їм можливість повернути мілїонові державні субсидії, які вони одержали, обезціненими грошевими знаками. Їм нічого не шкодить розвиток спекуляції і паскарства, бо вони в них беруть участь, бо вони на тому заробляють. Правда, все це в остаточному рахункові шкодить інтересам держави, але вони керуються пріншіпом: після нас хоч потоп.

Привязані долею до польського державного корабля, ми тепер мусимо нести на собі всі наслідки нещасливої господарської політики Польщі; катастрофа, яку переживає тепер Польща, відбивається надзвичайно болісно й шкідливо й на нас, несе з собою нам ряд господарських втрат й шкод. І в такі моменти, як теперішній, особливо яскраво виявляється той факт, що наша теперішня державна приналежність веде за собою не лише національне пригноблення, але й господарський визиск, економічний занепад.

В тій ситуації, в якій перебуваємо ми зараз, важко нам знайти якийсь радикальний засіб, який би міг порадити лихові. Але дещо в цілях вратування нашої національної господарки могло би бути зроблено. І тим болючійше відчувається у нас тепер відсутність установи, яка би відограваля керуючу ролю в нашому господарському життю.

Англія жадає відповіди на меморіял.

Берлін. „Берл. Цтг. ам Мтг.": Як зачувати англійське правительство дало до зрозуміння в Парижі і Брукселі, що булоб для нього вельми пожаданим, щоби одержало відповідь на свій останній квестіонар ще перед засіданням англійської кабінетної ради, котре відбудеться в понеділок. Дальше зачувати, що Франція і Бельгія мають покищо відповісти в Льондоні устно, а писемна відповідь послідує щойно після полагоди кабінетної кризи в Бельгії.

Болгарія зменшує континґент війська.

Відень. „Н. фр. Пр." з Білгорода: Як подають часописи, військова контрольна комісія в Софії звернулася до болгарського правительства, щоби зменьшило континґент військ в Болгарії, відповідно до постанов трактату в Неї. Кабінет Занкова відповів, що сповнить це домагання.

Ґен. Петен ранений.

Берлін. „Д. Альг. Цтг.": Підчас останньої залізничої катастрофи вискочив зі шин париський поїзд. Катастрофу спричинили Німці. Відносно легко ранений був ген. Петен, що їхав тим поїздом, а два офіцири з його окруження були вбиті.

Бибух Етни.

Катанія. Лава, що вибухає з головного кратера, розливається по дооколичних горбах. Кусні затверділої ляви опадають на Джардіні. Струя ляви глибока 10 цм., посувається зі скорістю 20 м. на годину. На шляху Лінгуа Гльоса і Касталіяно потворилися від стрясення щілини. Вози, супроваджені з ріжних сторін, відвозять збіглів.

Рим. Мін. сусп. робіт прибув до области Етни.

Катанія. Маси ляви окружили місцевість Лінгуа Гльоса.

Берлін, „Берл. Цтг. ам Мтг." з Риму: Вибух ляви з Етни в першому розгоні знищив цілу дільницю, оливні ліси і доми. Лява знищила зовсім оселі Тіціоле, Полянельот і Терро, яких 30 чоловік утікло до Катанії. Згідно з останніми звідомленнями струя ляви посувається і загрожує поважно двірцеві Терро. Сила вулкана зростає. З кратеру випливає щораз більше ляви.

Грецько-болгарські взаємини.

Атени. Часописи звідомляють, що правительство поручило свойому представникови в Болгарії навязати взаємини з новим болгарським правительством.

Стуґлінський президентом Литви.

Берлін. З Ковна звідомляють, що Стуглінського наново вибрано президентом литовської республики.

Чеські заперечення.

Прага: „Народні Лісти" заперечують вістку „Пештер Льойда" начеб Чехословаччина сконцентрувала війська на баварській границі.

Надренський франк.

Берлін. Часописи звідомляють з Парижа, що проект введення в Надренії ренського франка близький здійсненню. Досі отягалися з цим проєктом, але з огляду на спадок німецької марки введення в Надренії нової валюти є конечне.

Закарпатська Україна.

(Від власного кореспондента.)

Учительський конґрес. — Приїзд делєґата Союза Народів. — Перед назначенням губернатора?

Ужгород, в червні 1923.

(ад) В днях 6. і 7. ц. м. відбувся конґрес Учительського Товариства в Берегові. Дня 6-го відбулося властиво засідання учительської ради, а 7-го конґрес, що приняв всі постанови ради.

Не буду переказувати ходу конґресу та всіх дебат, бо на це шкода місця та часу українському читачеви. Подам лише загальний тон нарад та постанов конґресу.

Учительство появилося досить численно. Але все воно майже стануло за Мукачевом, тобто за тамошніми москвофільськими провідниками. За дуже малими виїмками загалови не стає громадянської відваги виступити проти мукачівських крикунів.

Центром — як і до тепер — є все ще „язиковий вопрос", тобто питання викладової мови в школах. Конґрес на внесення мукачівських крикунів ухвалює не приняти приписаної шкільною краєвою владою, т. зв. Шкільним Оддїлом, граматики д-ра Панькевича, а також виданих українсько-читанок д-ра Бирчака для шкіл. Жадають, щоби книжки писали лише місцеві люде і щоби рецензували також автохтони.

Ця резолюція говорить за себе. Крайно консервативні в мові учителі не хочуть ніяк піти дальше поза свою тарабарщину, якою говорять в школі та до „простаків", бо в родиннім життю переважаюча більшість говорить ще по мадярськи і відкидають всякі інновації в мові, бо вони — мовляв — походять від „чужиниць"; а дальше приймаючи постанову про місцевих авторів і місцеву апробаційну комісію, знають наперед, що лишиться status quo, тобто язиковий хаос і тарабарщина.

Інспектор шкільного відділу Бочек (Чех), що працює тут від початку, знає добре мову і „своїх людей", спитав на засіданню ради підчас того, як піднялися протести

Пр. 386/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 51. (9932) з дня 8. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Другий виступ українського представника" в уступах між словами а) „українського життя" і „З парляментарної трибуни", б) „рижської лінії" і „стверджує. Також", в) в уступі від слів „Єдина українська" до кінця. 2) „З Волині та Холмщини" в уступі між словами „таку революцію" і „Зїзд свідомих. 3) „Новинки" перша нотатка в уступі між словами „університетом" і „В середу 30. п. м." містить в собі єство зі 1, 2 злочину з § 65а закону карного, зі 3 проступку з § 300 закону карного узнав доконану в дни 7. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив лишення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мк. — Львів, дня 7. червня 1923.

(Підпис начитний.)

проти приписання граматики д-ра Панькевича, скільки людей із присутних понад 60 мало вже в руках що граматику. Піднялося 5 рук. На конгресі виступив він із критикою постанов конгресу в язиковій справі. За ним промовив і шеф Шкільного Оддїлу Осип Пешек. Він також виказав, що становище учительства в язиковій справі входить зовсім в розріз із наукою, а тим самим із лінією центрального правительства. „І тому я, панове, ваших постанов в язикових справах респектувати не можу, їх придержуватися не можу і не буду", кінчить він енергічно. І за це цілий конгрес його оплескує!

Головою учительського товариства вибрав конгрес мукачівського інспектора народніх шкіл Шпеника, москвофіла.

*

До Ужгороду приїхав дня 5. ц. м. професор гранадського університету Пабльо де Азкарате, референт національних меншостей при Союзі Народів. Приїхав в товаристві інж. Нечаса і редактора Хмеляржа. Делегат обїхав рїжні місцевости на Закарпатській Україні, переговорював із всіма тутешніми правительственними і опозиційними партіями й дня 11. ц. м. відїхав до Праги.

*

По Ужгороді рознеслася вістка, що пражське правительство задумує назначити губернатором Закарпатської України д-ра Антона Бескида, незадекларованого діяча з Пряшівщини, що останніми роками явно йде з кацапствуючими й мадяронами. Зайвим згадувати, що таке назначення будуть уважати руська кліборобська партія і соц. демократична за провокацію й перейдуть до опозиції. Тоді правительственними партіями стануть кацапські й мадяронські. Як тоді виглядала би політика тут, важко передбачити. Одно лиш ясне: народники видаються тепер правительству надто сильними.

*

В лютому ц. р. мали нагоду читачі „Діла" вичитати коротку вістку, що в Ужгороді отворилася перша рухома господарська школа, яка має окреме кіно тощо. Розуміється, що вичитавши таке можна лиш завидувати тутешнім „Руснакам" та подивляти чеську владу, що вони так піклуються позашкільною освітою. Та діло зблизька виглядає инакше. А саме Москаль проф. Ашкеназе, доктор фільософії, критик і історик театру, переконав празькі міністерства шкільництва, хліборобства й здоровля й вони прислали його тут. Викинувши величезні суми на поїздки до Берліна вкінці Ашкеназе з помпою запросив весь урядовий Ужгород на отворення школи до міського театру. Скінчилося скандалом. Молоді народовці не хотіли слухати промов Ашкеназого й його імпресаріїв, галицьких москвофілів, і жадали говорити по народньому.

Дотепер — як подають урядово — обїхала ця школа всього 11 сіл. „Руська Нива" подаючи цитат із пражського аграрного „Venkov-a", що подивляє „практіческаво ліректера брадячаво кінематографа" пише:

„І ми кажемо, що він направду практичний чоловік, коли вмів походити так, що правительство видало до тепер на його й на його школу близько пів міліона корон і згодилося, щоби той фільософ і критик театральний учив наших селян хліборобства, хоч на хліборобстві розуміється, як вовк на зорях".

*

Шкільний Відділ влаштовує в липні курси для лекторів по народніх читальнях. Курси будуть тревати понад 2 тижні. Будуть викладати самі професори університету. На прелєгентів запрошено 1 Чеха і 6 Москалів. Проти цього однак запротестували народовці і зажадали притягнення в першій мірі місцевих сил, та аж потім професорів університету, але в рівній мірі Москалів і Українців. Шкільний референт обіцяв, що будуть взяті 3 Москалі і 3 Українці, а саме правдоподібно проф. Перфецький із Братіслави, проф. Ст. Рудницький, та ще котрийсь із складу професорів Вільного Університету в Празі.

Проти покликання самих Москалів виступила гостро „Руська Нива" в статті „Освітні провокатори", в котрій питає: „Доки ще будуть нас провокувати з поза урядового стола та заводити роздори?"

Д-р Ярослав Олесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—?

Справа безробітних службовиків.

В минулім тижні перебувала у Варшаві делегація українських безробітних службовиків Галичини під проводом голови Краєвого Комітету вільокавтованих службовиків-Українців п. Івана Ліщинського. Опроваджувана послами Українського Клюбу (Волині і ин.) відвідала делегація президента міністрів п. Вітоса і міністрів: освіти п. Гломбіньского, почти п. Мошиньского, залізниць п. Карліньского, судівництва п. Новодворского, скарбу п. Грабского і внутрішніх справ п. Керніка. Кождому з них представила делегація невідрадне положення приналежних до їх ресорту службовиків української народности, яких польська влада не привернула ще до служби і не виплачує через 5 літ ніякий поборів. Усім міністрам вручила делегація меморіяли і викази безробітних в українській і польській мовах. Крім цього відбула делегація ряд конференцій з представниками соймових клюбів як: Українського (Волині), Жидівського, Німецького, Білоруського, ППС., Визволення, ПСЛ. (Домбского) і Пяста. Їм вручено також викази і меморіяли, ілюструючі потоптання польськими властями виразних постанов службової прагматики б. Австрії, яка в деяких ресортах, н. пр. в державній залізниці обовязує в цілости до нині.

Дехто з п. міністрів позволяв собі на несмачні дотинки, передусім п. Гломбіньскі, котрий виявив в цілій повноті свою українофобну душу. Характеристичні напр. його вислови: Східна Галичина остає ще у воєнному стані, бо на Чехо-Словаччині находиться українська бригада; Польща поступила з Українцями дуже людяно, бо не жадала заплати воєнного відшкодування за знищення польського майна в часі польсько української війни і т. п.

В часі нарад з представниками клюбів виявилося, що польське правительство хоче зі справи приняття українських функціонарів до служби зробити політичну квестію, якою можна би поторгувати в часі евентуальних розмов з галицькими політичними чинниками. Делегація просила представників усіх партій переказати на відповідних місцях її погляди на цю справу: Акція в справі привернення українських службовиків до державної служби не є й не може бути політичною акцією, тимбільше, що в інтересі українських політичних чинників є — мати можливо найбільше число матеріяльно незалежних від польської держави і невдоволених з істнуючого стану інтелігентних сил. Ті безробітні, яких до тепер зводжено самими обіцянками одержання посади, обернуть свою енергію в напрямі створення і розвинення можливо найбільшої скількости економічних і освітно-культурних установ, щоби при них осягнути можність матеріяльного істнування. Цим робом скріплять вони становище політичних чинників в краю, як це було у Поляків в б. Конгресівці і в Познанщині. Як приклад подав речник делегації свою особу. До державної служби не думає він вже вернути, бо піднав ціну незалежности від уряду, а сотворивши сильну станово-економічну організацію, дав можність екзистенції 8—10 працьовитих людей. Також національна свідомість безробітних, їх родин і звязаних з ними людей сильно зростає. Тож велике питання, в чийому інтересі є приняття бувших австрійських функціонарів до польської державної служби.

А як гарно діє на настрій української суспільности чорно-обвідкова вістка про голодову смерть безробітного, як вона і маніфестаційні похорони електризують українські маси, про це знають панове Поляки з випадків передвоєнного періоду в Познанщині. Зрештою, українським політичним чинникам Галичини відомо, що як довго находяться під польською владою б. австрійські службовики, Українці без поборів, не вільно нікому входити в які небудь розмови з польськими правлячими колами. Польща побирає з Галичини великі доходи, обовязана додержати зобовязання супроти публичних службовиків цього краю. Тож годі припустити, що в інтересі українських публичних чинників є побиватися за приняттям Польщею до служби найгарнїйшого елєменту на це, щоби через переселення його до корінної Польщі втратити відповідно настроєний матеріял. Українські вільокавтовані службовики самі домагаються від польського уряду сповнення їх слушних домагань, виложених в предложених міністрам і клюбам меморіялах.

Майже всі представники клюбів згодилися зі становищем делегації в справі поборювання наміреного польським правительством роблення зі справи приняття українсских службовиків на посади політичного капіталу для евентуальних торгів і обіцяли делегації попирати нагле внесення Українського Клюбу в справі вільокавтованих українських службовиків на плєнум Сойму і в Комісіях, а крім цього обіцяли порушити цю справу в своїх органах.

Памятайте про жертви на „фонд протез для наших інвалідів" конто „Союза українських інвалідів" Львів, вул. Руська 3. II.

Велике опозиційне віче у Варшаві.

Урядова польська телегр. агенція ПАТ або цілком промовчує усі виступи проти теперішнього уряду. Вітос-Гломбіньскі або почає їх у тенденційному скороченню так, що ми можемо довідатися про розвиток подій у столиці Польщі в звязку з тамтешніми настроями, тільки з варшавських газет. Так напр. читаємо у „Кур. Пор." з 18. ц. м., що „кожний день, що минає від часу перейняття влади новим урядом, приносить нові признаки, які свідчать про щораз ширші щілини в його підставах, наслідком грізних і лячних фактів та швидких змін у громадянських настроях". На доказ цього газета наводить перебіг великого віча з останньої неділі у Варшаві. Відкрив віче секретар Лімановскі, який м. ін. висловив сумнів, чи Польща не заплатить надто дорого за тимчасовий прихід до влади реакційних елементів, а саме у звязку з загрозливим соціяльних реформ та з утиском чужонаціональних „кресів", „що може стати поражкою і загибіллю" Польщі. З пізнійших промовців Сліваньскі кликав Поляків стояти на сторожі демократизму; Голувко (ППС.) нагадав поради Дмовского Віттему, як усмиряти польських робітників і дальше перейшов до тих „реформ", які замірились заводити теперішні володарі в імя інтересів поміщицтва і спекуляції: скасування закону про охорону мешканців, зменшення для дідичів грунтового податку, інфляція паперових марок і н. — Майор Косцялковскі просто заявив, що „пора зірвати з бездільністю, яка плкае з турботи за державу (?), треба зібратись і не допустити до дальшого насилування прав народу, хочби це маловикликати громадянську війну." Посол Медзіньскі казав про сучасні „трагічні хвилини" для Польщі, в якій на його думку, прийшла до влади та частина польського народу, яка складається з „уроджених невільників, що кланяються і жебрають ласки та відкидають як божевілля кожну живійшу думку й кожний поклик до боротьби за права народу чи людини". — Посол Яворскі вказував, що теперішня небезпека для Польщі не стала меншою, ніж була раніше; Польща є втиснена клином поміж могучі великодержави, які тимчасово втратили силу.

Всі промовці кликали „до боротьби з корупцією і єхидою". Принята резолюція стверджує, що теперішній уряд Польщі є „найбільшою небезпекою для демократії і конституції" і що тому треба вести „невмолиму боротьбу з чинниками реакції і митарства".

Білгород гумується про смерть Стамболійського.

„Prager Presse" доносить з Білгороду: Напруження відносин, яке запанувало в Болгарії з приводу перевороту, досягло своєї кульмінаційної точки дня 15. ц. м. Дня 16. ц. м. населення успокоїлося. Опозиційна преса гостро атакує новий уряд і домагається скликання собраня, в цїли вияснення ситуації. Відомість про смерть премєра Стамболійського в бою з революційними військами, викликала в Софії велике вражіння, але опісля до цеї вістки населення почало відносити ся скептично. Панує вперте переконання, що вістка про смерть Стамболійського не відповідає дійсности, а у всякому разі, що вона ще не провірена. Щоденно одержується в Софії нові комунікати про заворушення в північній Болгарії.

Серби згадують з жалем Стамболійського.

Кореспондент „Prager Presse" повідомляє, що перед суботнішнім засіданням скупштіни відбулася годинна нарада лідерів політичних партій і груп, на котрій міністр закордонних справ Нінчіч склав звіт про закордонне становище в звязку з болгарським переворотом. Перед приступленням до денного порядку провідник аграріїв і кол. посол Сербії у Відні й Вашінгтоні Йока Йованович звернув увагу, що болгарський переворот загрожує виконанню нішської угоди і тому становище на Балкані різко загострилось. Промовець підкреслив, що Стамболійський щиро старався привести до порозуміння між Болгарією і Сербією і що для цієї ідеї він не тільки посвятив всі свої сили, але й імовірно наклав головою.

Білгород розсіває фальшиві вістки.

Офіціяльна болгарська агенція дементує й називає тенденційною білгородську вістку, наче би проф. Занков димісіонував і на чолі уряду став Тодор Александров (голова Македонського комітету).

Три способи вирішення справи репарацій.

„Temps" пише, що французькі політичні кола є переконані в тому, що Англія прилучується до інтервенції в справі припинення німецького пасивного спротиву в Порурю. Англійський уряд хоч і не похваляє окупації Поруря, то уважає припинення спротиву необхідною передумовою вирішення справи репарацій. Але наточісь Англія буде домагатися від Франції певних гарантій на користь Німеччини і в ціли облекшення сплати репараційних рат. Англія проектує три способи репараційних сплат: 1) сплата в золоті або девізах; 2) сплата у формі праці; 3) у формі виплати готовими фабричними виробами. Супроти катастрофального упадку німецької валюти першого способу приймити не можна і тому Бельгія і Франція мають відбути нараду над способом, як Німеччина може сплачувати репараційні рати аж до часу устабілізування німецької валюти.

Дальша справа репарацій.

Німецька преса звідомляє, що дня 15. ц. м. між французьким і бельгійським урядом розпочалися нові переговори в справі репарацій. Поанкаре вислав до Брукселі свою відповідь на англійські запити для провірки бельгійського уряду. Відповідь удержана в приязнім тоні. Французький представник в Льондоні мав нараду з лордом Керзоном, якого запевнив, що всякі кроки Англії для вирішення справи репарацій будуть приняті Францією прихильно. В Льондоні очікують нетерпеливо французької відповіди. В політичних колах Льондону ще не відомо, в яких формах виявиться співпраця Англії з Францією в справі відшкодувань. У всякому разі Англія стоїть на становищі, що Німеччина мусить припинити в Порурю пассивний спротив, Англійські кола заінтересовані справою економічної кріси в Німеччині.

Конференція Болдуїна і Поанкаре.

„Westminster Gazette" доносить з Льондону, що Болдуін згодився відбути конференцію з Поанкаре в справі репарацій. З Парижа одержано відомости що англійський уряд докладає всіх зусиль, щоби дійти з Францією до порозуміння і усталення спільної лінії у відношенню до Німеччини.

przy zastosowaniu § 266 i 261 u. k. w zaoczności na karę aresztu przez dwa (2) dni, którą się zamienia na karę pieniężną w kwocie 50.000 mkp.

— **Маневри польської фльоти.** На днях розпочалися маневри польської военної фльоти, яка як відомо складається з кількох старих кораблів найменшого калібру. Ця маринарка вибирається на прогульку до европейських пристаней, щоб задемонструвати силу польської збруї.

— **В Єрусалимі.** На днях Араби замордували в Єрусалимі англійського офіцера, командата жандармерії.

— **Заворушення у Франції.** Дня 18. ц. м. в Марсилії прийшло до сутички поміж комуністами і націоналістами. Націоналісти кинулись на комуністів і тяжко побили їх. Також в Парижі прийшло до бійки поміж обома політичними групами. Трьох комуністів арештовано.

— **Саранча в Росії.** З Москви доносять, що в саратівській і пензеньській губернії саранча знищила 50.000 десятин засівів.

— **Уневажнений мандат.** Найвисший суд у Варшаві уневажнив посольский мандат Кароля Восводи, вибраного послом в тернопільському окрузі.

— **Подорож Массарика.** Президент Чехословаччини Массарик прибув дня 18. ц. м. до Альжира.

— **Протест совітів у справі фльоти Врангля.** Литвінов вручив французькому урядови ноту, в якій протестує проти продажі фльоти Врангля і домагається її звороту совітському урядови.

— **Литовсько-німецький кордонний рух.** В Тільзіті ведуться переговори між німецькою і литовською кордонною комісією в справі унормування кордонного торговельного руху між Литвою і Німеччиною.

— **Розвязання загадки про архикнязя Рудольфа.** Як відомо біля особи австрійського архикнязя Рудольфа з приводу його смерти утворилося багато легенд. Загадочна смерть Рудольфа не могла бути розвязана з боку габсбурської династії, яка забороняла пресі і втаємниченим особам виявити причини смерти Рудольфа. Але тепер після упадку Австрії у Відні вийшла друком окрема брошура, з якої виходить, що архикнязь Рудольф поповнив самовбийство враз із бароновою Вечері після того, як батько Франц Йосиф заборонив їм повінчатися.

— **Родичі! Позір!** Виїздаючи по діти, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові зверніться лише до одинокої української робітні П. Карпяка, Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1 б

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 100% підвишки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п., примушує нас покищо підвисшити ціну газети о 25%, то зн. місячну передплату з 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника з 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили цілу передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— **Недуга митрополита Шептицького.** З Риму доносять, що стан здоровля митрополита знову погіршився.

— **З поза крат львівської тюрми.** В тюрмі при вул. Баторія підрізав собі ножем гортанку і поранив грудь із наміром самовбийства вязень Станислав Раціх. Пораненого вязня відвезено до лічниці.

— **На збільшувати еміграції.** Комітет допомоги українським збігцям в Ужгороді звертається до нас, щоби ми перестерегли громадянство перед надмірним і непотрібним збільшуванням еміграції. Часто трапляється, що з Галичини втікають люде з менше важних причин на Закарпаття, а там нераз розчаровуються. Бо Чехословаччина переходить тепер промислову кріау, працю важко знайти, а навіть тяжко одержати документи на побут. Крім того Чехословаччина боронить всякими способами перед напливом емігрантів. Тому перестерігаємо наших людей перед легкодушністю, яка може важко на них пімститися.

— **Обережно з замовленням дзвонів!** Нам пишуть з села: Нераз діється, що наші люде замовляють дзвони до своїх церков у кого небудь; а що тепер по війні тяжко за добрий матеріял, то часто дістають замісць давних милозвучних дзвонів глухі калатала або так слабі вироби, що скоро тріскають. Ось громада Звертів (коло Жовтанець) спровадила на Великдень дзвін; але не довго ним радувалася, бо дзвін зараз після Великодня тріс. Таке саме сталося в Тишківцях і в других селах. Тому будьмо обережні. Нам накидуються часто чужі фірми, оголошуючись і прихвалюючись у наших таки газетах, але у них лиш власний інтерес на умі, а не честь і добро нашої церкви. І відтак лишається у нас лиха річ через віки і ологаюе село. Радимо отже звертатись з таким ділом лиш туди, де знають вже діпші фабрики і змогжуть лиш добрим виробом послужити.

— **Реквізиція дзвонів.** Як ми вже доносили, до Варшави прибули вже і ще прибувають церковні дзвони, евакуовані в часі світової війни з Галичини, Волині й Холмщини до Росії. Завідує видачою дзвонів їх власникам митрополича римо-католицька капітула (Варшава, Медова 17). Заінтересовані особи можуть приїздити до Варшави по дзвони особисто з відповідними уповноваженнями і документами та платити за доставу з Росії 15 пр. вартости дзвона, т. є. по 26.000 мп за кільограм ваги дзвона. Часть тих дзвонів можна вже відобрати і після списку долученого до транспорту привезених дзвонів, слідуючі громади можуть зголоситися по відбір дзвонів, а то: Більче золоте (або Анучин), Бобятин 1, Підгорче 1, Делів, пов. Станиславів 1, Довжанка пов. Тернопіль 1, Фірлеївка 1, Голгоче 3, Гільче або Сільце 1, Хоростків 2 (зазначені в відзиві за о. Василя Богоноса), Холів 1, Губче 2, Горпиня 1, Іщків 1, Козова 1, Княже (село) 1, Крайне 1, Камінка Струмилова 1, Кіалів (в горі сильно розбитий зазначений за о. Гр. Словицького 1883 р.), Кімера 1, Кипячка коло Тернополя 1, Козалівка 1, Межигорці пов. Броди 1, Монастир пов. Камінка струм. 1, Носівці пов. Тернопіль 3, Настасів 1, Оришківці 1, Огниря (Огнєржа) 1, Пожежин 1, Полупанівка пов. Скалат 1, Переспа 1, Плотича пов. Тернопіль 1, Полтви 1, Петриків пов. Тернопіль 1, Радехів 2, Ротеновець 1, Ступки п. п. Бірки Великі 1, Сваричів 1, Сасів 1. Свитязів 1, Тартаків 1. Техів 1, Тишиця 1, Товстолуг п. Тернопіль 1, Убіне 1, Августівка пов. Бережани 1, Бенявки пов. Підгайці 2, Чехи село 1, Янівка пов. Тернопіль 1.

— **„Нечисті духи" у Волі михівській.** Подаємо нашим читачам ось такий виступ балигородської Темїди: U.230/23/4. „Imieniem Rzeczyposp. Polskiej! Sąd powiatowy w Baligrodzie w obecności funkcjonaryusza Prot. Sabatka przeprowadził w dniu dzisiejszym rozprawę i wydał następujący wyrok: Oskarżony Teodor Warecha z Woli michowej rel. gr. kat., żonaty, ksiądz, karany grzywną za przepisy meldunkowe, jest winien, że dnia 7/4 1923 w Woli michowej na kazaniu w cerkwi zakomunikował zebranym mieszkańcom wsi wieść fałszywą o pojawieniu się we wsi nieczystych duchów, rozumiejąc pod tym funkcjonaryusza państwowego czyniącego dochodzenia w sprawie jego dochodów, która to wieść zdolna była mieszkańców zaniepokoić. — Przez to dopuścił się przekroczenia z § 308 u. k. i za to zostaje skazany w myśl § 308 u. k.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Ялорія. — **Сала Нар. Дому.** Бенефіс театр. дружини. Четвер, 21. червня „ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ" нар. оперета в 3. діях Вавченка. 2—2

Український театр під дир. Ів. Когутяка. Рожнітів, сала „Сокола" при співучасти новозаангажованих артистів і власної орхестри бувшої труни п. Орли-Степняка. Вівторок 19. VI. „Запорожець за Дунаєм". Середа 20. VI. „Катерина". Перегінськ, сала п. Мандриковоі. Понеділок 18. VI. „Хмара". Четвер 21. VI. „Жидівка вихрестка". 2657 2—2

В справі обезпечених. Звертаємо увагу громадян, обезпечених у заграничних товариствах на життя, що справа ліквідації тих обезпечень входить у фазу реалізації польським державним урядом контролі обезпечень при міністерстві скарбу у Варшаві. Обезпечені у американськім товаристві „Нью-Йорк" повинні по інформації зголоситися до п. Володимира Лаврівського у Львові, вул. Вровоська ч. 8. „II. поверх в офіцинах від 8—11·30 перед полудием.

Огороди для дітей. Виділ тов. „Жіноча Громада" в Терноводі намірює на час жнив від 15. липня до кінця серпня уладити по селах огороди для малих дітей. Діти під опікою фахових сил переводилиб час корисно для свого виховання. Умовини є слідуючі: льокаль (одна кімната), поміщення і удержання учительки в грошах чи в натуралїях. Виділ просить негайно повідомити його, в котрій громаді є спромога створити такий огородець. Відповідь слати на адресу: Антонія Конрадова, жена катехита, в Тернополі вул. Петра Скарги ч. 16. 1—2

Управа Ювенату ОО. Редемптористів в Збоїсках під Львовом, отсим подає до відома, що родичі бажаючі мати своїх синів у місіонарській школі в чині ОО. Редемптористів, можуть зголошувати своїх дітей до І. кл. гімн. починаючи від 20 с. м. Вступний іспит відбудеться 2. серпня. 2617 3—5

Духовні вправи для священиків устроює Тов. св. Ап. Павла від 2.—5. липня 1923 в духовній семинарії у Львові вул. Коперника ч. 36. Участники зволять привезти з собою подушочку і коцик і зголоситись під подвною адресою найдальше до 28. червня. Виділ Товариства св. Ап. Павла. 2640a) 3—5

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

АНАНІЮ СТЕПАНОВА

сотн. У. Г. А. відбудеться дня 22. червня 1923. в Волоській церкві о г. 9. рано. 2658 1—2

Дрібні оголошення.

ПРАСИ до виробу дахівок, форми до виробу бетонових рур, пежант вагоново поручає „Пільот" Баторого 4. 1974 0-30

ХТО з товаришів-учителів тірських околиць прийме за винагородою на час ферій мене з женою і дочечкою до свого мешкання евентуально кімнати, хай подасть мені свою адресу, стацію і висоту надгороди. Бачинський Роман учитель, Якубівка, п. Обертин. 2641 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

ТОКАРНІ рівної якости, стругачки, праси, вертачки, гиблярки, по цінах конкуренційних **Пільот** ЛЬВІВ, вул. Баторія ч. 4. 2461a) 4—10

Шіммель і Ко

Фабрика етеричних олійків, есенцій і хемічних виробів — — —

в Мільтіцкого коло Липська

Репрезентація на Сх. Галичину і склад

XXVI **М. КОН** 2—2

Львів Театинська 7

Продаж виключно в оригінальним опакуванню по фабричних цінах. —

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" під дирекц. О. Стадника у Львові. (Шашкевича 5.).

Працальний Бенефіс театр. дружини. В четвер 21. червня „БРЕХНЯ" пєса на 3 дії В. Винниченка.

Замкнення біржевого руху в Польщі.

На основі розпорядку польського міністерства фінансів замкнено весь біржевий оборот у цілій Польщі. Девізові банки стратили право покупки і трансакції девізами і дістали наказ достарчити для П. К. Р. всі ремарієнти до 22. ц. м.

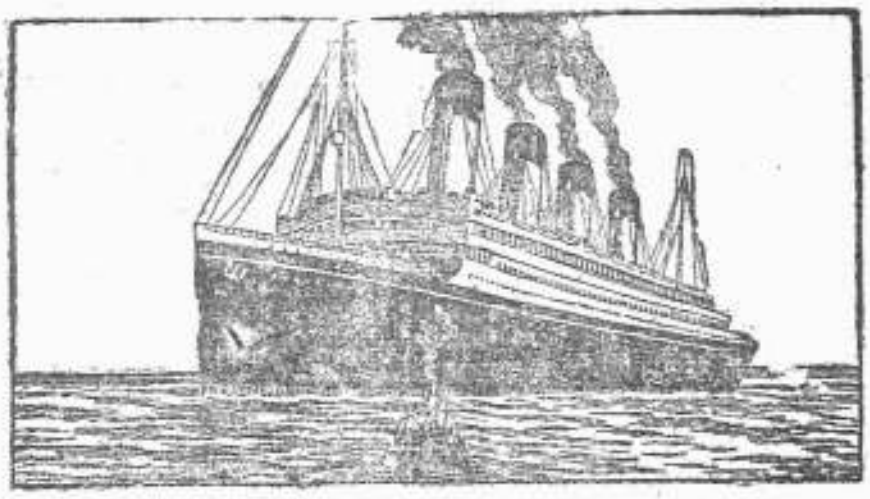
У Львові отримано відомість, що на варшавській тайній біржі доляр коштує 160.000 мп.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

ЕВРОПА-АМЕРИКА КАНАДА

5½ ДНЯ

на повному отвертому морі.

ЕВРОПА-АМЕРИКА КАНАДА

5½ ДНЯ

на повному отвертому морі.

36. WHITE STAR LINE 36.

ЛЬВІВ, Городецька 36.

Данціґ
Brema
Antwerpia
Cherbourg
Southampton
Liverpool
Queenstown
New-York
Philadelphia
Boston
Montreal
Quebec
Halifax

Найбільше знані в нашім краю кораблі

White Star Line:

Majestic 56.000
Olympic 48.000
Homeric 35.000
Adriatic 24|541
Baltic 23.884
Cedric 21.073
Celtic 21.000
Ceramic 19.000
Arabic 18.000
Laurentic 17.000
Doric 16.000
Canada
Cretic
Haverford
Medic
Pittsburgh
Regina
Megantic
Canopic
Vedic і инші.

Еміґранти до Америки й Канади повинні знати:

Ніяке Корабельне Товариство не має так великої фльоти, як „WHITE STAR LINE".

Найбільші (Majestic — 56.000 тон), найшвидші (Olympic — 48.000 тон 3 днів 8 годин через океан), найгарніще уряджені (Homeric — 35.000 тон) кораблі світа!

Подив і загальне вдушевлення будить зовнішний вигляд, вибагливість і комфорт внутрішних уряджень тих морських великанів.

Цілком слушно одержали вони назву **МОРСЬКИХ ПАЛАТ.**

Назвати їх можна також **„плаваючими містами"**, коли зважиться на се, що „MAJESTIC" напр. в своїх каютах поміщує 4.800 пасажирів і 1.250 осіб залоги і услуги.

Абсолютна гарантія безпеченства!

Упадлива морська подорож для пасажирів „WHITE STAR LINE" є приємною прогулькою!

Кухня на кораблях „WHITE STAR LINE" тішиться заслуженою славою.

Каюти на 2, 4 і 6 осіб. Родини одержують осібні каюти. Услуга привітна і чемна.

„WHITE STAR LINE" не щадить сил і средств, щоби упримємнити подорож своїм пасажирам, зробити її вигідною і щоби вона найкоротше тривала.

Завдяки енергії організації „WHITE STAR LINE" великої скількости і величезного обему кораблів, наші пасажири не є наражені на висиджування в еміграційних готелях і портах, вичікуючи відїзду.

Найбільше популярна і люблена пасажирами лінія в инших краях „WHITE STAR LINE" і в нашім краю станула на чолі еміграційного руху.

Звертаємося до простої льогіки і розуму еміґрантів і запитуємо, чи поїхав би хтонебудь з вас особовим поїздом, коли би міг їхати за ту саму ціну поспішним?

Ті, що з довірям віднеслися до того, що ми говорили і писали, не заволися.

Одержуємо від них з Америки і Канади листи, в котрих дякують нам і заявляють, що їх кревні і приятелі тільки через „WHITE STAR LINE" будуть їхати.

Позір Еміґранти до Америки і Канади!

До Сполучених Держав Північної Америки можуть їхати:

1) Без АФІДАВІТІВ: Реемігранти, то є ті, що вже були в Америці

2) З афідавітами: Жінки до мужів, діти до родичів, родичі до дітей, сироти до 14 літ до кревних.

3) До братів, сестер і инших кревних, о скільки квота через 2 перші категорії не вичерпана.

Данціґ
Brema
Antwerpia
Cherbourg
Southampton
Liverpool
Queenstown
New-York
Philadelphia
Boston
Montreal
Quebec
Halifax

Найбільше знані в нашім краю кораблі

White Star Line:

Majestic 56.000
Olympic 48.000
Homeric 35 000
Adriatic 24.541
Baltic 23.884
Cedric 21.073
Celtic 21.000
Ceramic 19.000
Arabic 18 000
Laurentic 17.000
Doric 16.000
Canada
Cretic
Haverford
Medic
Pittsburgh
Regina
Megantic
Canopic
Vedic і инші.

ДО КАНАДИ!

1) а) Жінка до мужа, б) Діти до родичів, в) Родичі до дітей, о скільки ті є в можности їх удержувати.

2) Рільники, котрі мають достаточну готівку для закупу фарми.

3) Робітники рільні, котрі мають запевнену працю на фармі.

4) Гірники.

5) Служниці, котрі мають запевнену працю.

О блищі інформації просимо звертатися письменно або зголошуватися особисто до нашого бюра „WHITE STAR LINE", вулиця **ГОРОДЕЦЬКА 36.** Наше бюро дбоче і безплатно уділює інформації що до еміграції і полагоджує всякі еміграційні формальности, посередничить у комунікації пасажирів з їх свояками в Америці або Канаді і т. д. а також полагоджує продажу корабельних карт.

За зміст відповідає Св. Музика.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 63 (9.944). Львів, пятниця 22. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір. Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 21. червня 1923.

Numerus clausus. Освітча комісія польського сойму в другому читанню приняла голосами хієно-пястівської більшости генеральну формулу пос. Конопчинського про numerus clausus на високих школах в Польші. Сама формула, а саме, що „в польських академічних школах на світських факультетах, при приниманю студентів і вільних слухачів на поодинокі факультети, слід взяти на увагу кандидатів, що належать до національних меншостей і не мають окремих академічних шкіл, в границях і чисельному відношенню до загалу населення держави", — насуває цілу низку думок на тему чорносотенної свавільности Хієно-Пяста.

Перш усього щодо самої формули. Ми назвали її генеральною в тому розумінню, що вона своїм убийчим тріґлом, своїм указним характером звернена проти всіх непольських народів, обнятих сучасними границями Польщі. Всі університети (5 державних і 1 тзв. „католіцкі" в Люблині) є польські, обі політехніки (львівська і варшавяська) є польські, львівська ветеринарна школа, господарські академії в Дублянах і Пулавах, гірнича академія в Кракові, академія мистецтв в Кракові є польські. Одна третина населення не має ні одної вищої школи. Головно сім з половиною мільонів Українців не може добитися хоч би одного свого університету, а приватний, підземний університет переслідують поліційно-адміністраційні органи вже три роки. Коли недавно пос. Хруцький в розмові з мін. Гломбіньским звернув увагу на конечність легалізації тзв. тайного українського львівського університету, то одержав соломонівську відповідь, що „не можна признати того, що не істнує з правного боку". Мін. Гломбіньскі є очевидно того погляду, що джерелом права для українського народу має бути й мусить бути тільки Хієно-Пяст і польська поліція, а не воля самого українського народу. Колиб цей гакатистично-царський принціп мав обовязувати всі народи, то передвоєнні Поляки мусілиб були уважати джерелом права для себе пруських юнкрів і царських іосіпак і нікого більше. Зновуж вдійснення цього принціпу у відношенню до українського народу по ім боці рижської лінії булоб безапеляційним засудом на добровільну, економічну й культурну смерть сім з половиною міл. Українців. Не входячи дальше в розгляд „правности" пп. Гломбіньских, вкажемо, що з огляду на те, що ні-одна національна меншість не має окремих академічних шкіл (розуміється тзв. легальних), а тим самим уступ клявзульної формули про „кандидатів, що належать до національних меншостей і не мають окремих академічних шкіл" — має тільки теоретично-академічне значіння і служить обманом для заграниці, якій на основі цеї формули можна імпутувати, немов то є такі національні меншости, що мають окремі академічні школи.

Інтерпретація клявзульної формули, формули, що небавом стане „законом", справлятиме великі труднощі ще і в иншому напрямку. Не знати, чи приняття непольських кандидатів на польські високі школи (бо покищо инших не має) „в границях і чисельному відношенню до загалу населения держави" відбуватиметься в той спосіб, що до кождої високої школи можна буде принати усталений відсоток кандидатів даної національної меншости без огляду на її віддалення від національної території тої нації, чи навпаки компактні національности матимуть право вступу на високу школу, істнуючу на їх національній території у відношенню до відсотка населення своєї території. Чи н. пр. Білорусини матимуть означений процент на всіх польських високих школах, т. зн. чи білоруські студенти будуть примушені використовувати свій відсоток у Вильні, Варшаві, Познані, Кракові і Львові „у чисельному відношенню до загалу населення держави", чи буде їм дана спромога використати високий процент своєї національної території на університеті у Вильні. В першому випадку Іех Конопчиньскі був би направлений проти здержання культурного розвитку всіх національних меншостей навіть в мові державної нації, був би рекрутською службою по всіх закамарках польської й непольської національної території—о стільки гіршою, що неможливою до здійснення, навіть тоді, колиб не було ніякої можливости опертися пп. Конопчиньским в накидуванню „прав" непольським народам.

Іще одна ухвала. Іех Конопчиньскі говорить про відсоткове відношення національних меншостей до загалу населення держави. На чім же буде оперте те відсоткове відношення? Чи на фальшивій статистиці, до котрої цілий світ, а головно національні меншости не мають найменшого довіря, на статистиці національній чи віроісповідній, чи расовій, на статистиці, що не дає основ зорієнтуватися, чи польська держава н. пр. признає окрему жидівську націю, чи ні?

Таких питань можна би ставити в безконечність, а всі вони вказують, що Іех Конопчиньскі не тільки викличе вперту боротьбу непольських народів проти „творців прав" для них, але й за свою форму, що скриває в собі безліч неясностей і створює підклад для неминучих сутичок.

Жиди уважають, що numerus clausus є звернений головно проти них. По суті так не є. Цей „закон" є звернений проти всіх непольських народів і має яркий денаціоналізаційний характер. Жиди о стільки під теперішню пору є в кращому положенню, що — будучи розсіяними, становлячи нетериторіяльну національно-віроісповідну одиницю, можуть використовувати належний їм відсоток у всіх польських високих школах, що одночасно є непереможною перепоною для инших непольських народів. Як небудь маються справи, на Жидах, головно галицьких Жидах, підстилася їх нерішучість і спроба відокремлювати свої змагання і свої кривди від инших непольських народів. Це повинно бути для них коштовною лекцією і остаточно переконати їх, що нічого їм шукати „по тім боці добра і зла", але навпаки обєднатися щиро і без застережень до спільної оборони і боротьби з иншими непольськими народами, до боротьби, яка в двобою польської правиці з лівицею, не мусить бути безвиглядною.

Після перевороту в Болгарії.

Прага. „Венков" заперечує, *нібы болгарське правительство* зажадало видачі б. пос. Даскалова. Такого домагання Чехословаччина не сповнила би з огляду на право азилю, „Пр. Ліду" пише, що б. болгарський мін. Обов, котрий після перевороту утік зі Софії, прибув до Праги і замешкав у готелі.

Москва. В останній своїй промові заявив Троцький, що за переворот у Болгарії відповідальні Англія й Італія.

Експльоатація держ. лісів на Закарп. Україні.

Прага. „Пр. Прессе": Рада міністрів приняла проект закона, який передбачує експльоатацію державних лісів на Закарпатській Україні монополевим товариством, до котрого належить також одна американська консорція.

Вибори до турецького парляменту.

Париж. Як звідомляють з Анґори, вибори до турецького парляменту мають перебіг корисний для кемалістів.

Похід турецьких військ.

Париж. З Царгорода звідомляють, що ген. Вейган, довідавшися про новий похід турецьких військ до границі Сирії, запротестував рішуче проти цього і зажадав здержання військових рухів.

Вибух Етни.

Катанія. Струя лави розділилася на три потоки й омминула місцевість Лінгуа Гльоса, не заподіючи там шкоди. Мешканці цієї місцевости добачують у цьому вплив переховуваних у себе реліквій, а саме палиці св. Егідія. З цієї нагоди відбулася в місцевій церкві служба божа, опісля похід, в котрім узяло участь яких 30.000 чоловік; були там і мешканці міста Касталіоне. Підчас торжества прийшло до сутички, бо мешканці з Лінгуа Гльоса думали, що населення з Касталіоне хоче забрати їм реліквію. Отже заатакували прибувших. Сутичці зробили кінець фашисти.

Рим. Струя лави глибока на 7 метрів окружила дворець у Торре і перетяла дорогу між Лінгуа Гльоса і Рантасса і посувається до села Катона.

Рим. Етна викидає дальше лаву. Без уваги на надлюдські зусилля, годі було вратувати Лінгуа Гльоса. До Катанії втікло кілька тисяч чоловік. Зареквіровано всі авта і вози в Катанії, щоби нести поміч утікаючим. Втрати величезні. Зникли домы, управлені поля і винниці. Останньої ночі струя лави звільнила свій біг. Лява подобає на величезну огняну ріку, що помало але постійно посувається вперед. Дощ каміння і попелу не устає. Король виїхав на місце катастрофи. Прем. Мусоліні, котрий вчера вернув до Риму, виїде сьогодні мабуть до Катанії. Завязався комітет несення помочі жертвам. Тов. „Черв. Хреста" вислало на місце свою делєгацію. Папа цікавиться вельми долею нещасливих і є в контакті з архиеп. Катанії.

Рим. 20. ц. м. Катанію евакуовано, бо струї лави досягли місто.

Радек про міжнародне положення.

Москва. На шестім плєн. засіданні виконавчого комінтерна Радек виголосив промову про міжнароднє положення, в якій м. и. сказав таке: Англійський плян у справі відшкодувань був, щоби Франція сама окупувала Поруря й зломила собі карок, стрінулася зі спротивом Німеччини. Плян Англії не вдався. Німецька буржуазія думала про свої егоістичні інтереси і так помогла до побіди Поанкаре. Причиною зміни політики Англії до Росії є невдача політики Л. Джорджа, в части наслідком політики в Росії і на Бл. Сході. Причиною скріплення становища совітів на Заході є страх перед Росією. Керзон хотів спровокувати війну на чужий рахунок а саме Польщі, одначе Росія спротивилася цьому. Англійсько-російський конфлікт віщує можливість нової інтервенції. Можливість війни тепер більша, як 1914 р.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з Підгаєць до Львова і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Пр. 373/23. В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 53. (9934) з дня 10. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Національна ідеольогія — набухова сила" в уступах між словами а) „status quo" і „спільність ваги", б) „все одиноке" і „Жидівський посол Ґрінбавм", в) від слів „Вже не одно" до кінця артикулу містить в собі єство злочину з § 63а зак. кар. узнав доконаним в дня 9. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на грошу до 400 Мп. — Львів, дня 11. червня 1923.

(Підпис нечитк.)

Велика Україна.

Самогон.

Агенція „Вістник" повідомляє, що по відомостям головного управління міліції на протязі травня на території України було переведено міліцією 9560 ревізій, при чому знайдено 4720 таємних горалень, затримано 4135 самогонщиків, конфісковано 4710 самогонних апаратів, 2019 ведер самогону і 960 ведер закваски. Розпочато 4720 судових розправ по обвинуваченню в вигонці спірту і 2963 по обвинуваченню в продажі самогону. В порівнанню з квітнем число таємних горалень збільшилось на 52 відсотки. Ці відомости охоплюють лише міста України, з огляду на те, що боротьба з самогоном на селах перебуває в стадії підготовки.

З Волині.

Ще Ч. 16 не дає спокою.

Недавно з наказу митрополита Дениса Варшавського звільнено з посади урядовця Волинської Духовної Консисторії Йосипа Жиглевича, який в часі виборів в осени минулого року був головою кремінецького українського повітового виборчого комітету. Таким чином, стоячи на чолі організації, що боролася за список ч. 16 блоку національних меншостей, п. Жиглевич природно був політичним противником митрополита Дениса, котрого уміщено кандидатом на сенатора на списку ч. 22 (Państwowe Zjednoczenie na kresach); тепер він згадав, що варто за свій провал пімститись і через те й викинуто п. Жиглевича зі служби. Не смій инакше мислити, як твій зверхник.

Русифікатори.

В с. Загайці, кремінецького повіту, призначено недавно дяком б. учителя кремінецької комерційної школи Павла Хомчука, керовника хору при українській чеснохресній церкві в Кремінці. При призначеннях на посади в волинській епархії вівся такий порядок, що прохання про призначення подаються єпископові, котрий сам кладе відповідну резолюцію, яку консисторія виконує без заперечень. Але консисторія, одержавши прохання Хомчука з резолюцією митрополита Дениса, винесла таку постанову: „маючи на увазі, що Хомчук певного напрямку (читай: свідомий Українець), зобовязати його підпискою не робити в парохії ніяких самочинних виступів і не вводити новин (читай: запишити всілякі наміри про українізацію служби Божої) без згоди пароха". Постанова ця була затверджена митрополитом. Як вони всі бояться українізації церкви! А між тим недавно в польській рептильці „Дзвін", що видається отаманом Оскілком в Рівному, було уміщено інтервю з митроп. Денисом, котрий запевняє, що стоїть за українізацію церкви. Але діла його свідчать про цілком протилежне.

Огляд світових подій.

Подорож американського державного секретаря до Европи.

„Н. фр. Прессе" звідомляє, що американський державний секретар Мелльон виїзджає до Европи. Ця подорож є предметом оживлених дискусій у політичних колах. Хоч офіціяльні круги впевняють, що подорож Мелльона не має політичного характеру, то всюди панує переконання, що Мелльон в найблизшому часі відбуде конференцію з Болдуіном у справі політичної й економічної ситуації в Европі. В англійських колах приписується тій конференції велике значіння тим більше, що Зєдинені Держави згодилися йти на уступки на користь Франції в справі її довгів, в міру того, як Франція зменшить висоту репараційних сплат Німеччини. Англійський і французький уряди відложили виміну думок в тій справі, чекаючи точного визначення зменшення французьких довгів з боку Зєдинених Держав.

Справа визнання совітського уряду.

„Daily Telegraph" доносить, що совітський уряд вислав до Лондону ноту, в якій домагається офіціяльного визнання совітської влади з огляду на полагодження англійсько-російського конфлікту.

Справа договору в Рапалльо.

Німецькому парляментови предложено проект закону про ратифікацію німецького договору із совітськими республиками (Росією, Україною, Білорусю, Грузією і т. д.). Проект має на меті розширення того договору на всі совітські республики. В звязку з тим договором дипльоматичну репрезентацію у Берліні буде утримувати тільки одна із федеративних республик, а саме рядянська Україна. В тій справі іде вимінa нот поміж Берліном, Москвою і Харковом.

Льозанські наради.

З Льозанни доносять, що англійський і французький представники ведуть переговори в цілі приспішення нарад льозанської конференції. Мається на меті предложити Туреччині конкретні пропозиції щодо неполагоджених справ. На днях має бути вирішена справа приналежности Мосулю.

Людендорф конферує.

„Petit Parisien" звідомляє, що канцлер Куно відбув тайну конференцію з Людендорфом, який, як відомо, стоїть на чолі саботажової акції в Порурю і тайних організацій в Німеччині. Німецька преса факт цей промовчала.

Совітське представництво у Відні.

Дотеперішний представник радянської України Михайло Левицький, іменований на днях представником усіх совітських республик у Відни. Левицький вручив австрійському міністрови закорд. справ свої документи.

Німецька фінансова криза.

Канцлер Куно відбув дня 19. ц. м. конференцію з репрезентантами всіх банків у справі фінансової ситуації, викликаної упадком валюти.

Пуанкаре сподівається перевороту в Німеччині.

„Н. фр. Пр." повідомляє з Парижа про погляди французьких урядових і промислових кол про сучасну економічну катастрофу Німеччини в звязку з акцією в Порурю. Між иншим читаємо там: Неможливість відповідних німецьких чинників стримати катастрофальний упадок німецької марки являється щораз яснійше одною з найповажнійших перешкод корисної для Німеччини ліквідації рурської афери. Французький уряд, котрий з кінцем минулого тижня — збентежений енергічними голосами з Англії, погодився з необхідністю далеко-йдучих концесій Німеччині, тепер знову в звязку з нестримним упадком німецької валюти рішуче змінив тактику. В керуючих французьких колах панує така певність що до неминучости катастрофи Німеччини, що Пуанкаре, котрий з уваги на громадянську думку не може доводити до ніякого отвертого конфлікту з Англією, проте продовжує переговори з Льондоном тільки про людське око, щоби зискати на часі і протягнути англійську акцію до яких двох трьох тижнів; французький премієр сподівається, що тоді прийде в Німеччині до повної господарської і соціяльної катастрофи, яка автоматично вирішить пасивний спротив Німців у Порурю.

Проект балтійської спілки.

„Vossische Zeitung" повідомляє, що в Ревлі має відбутись конференція балтійських держав, на якій буде обмірковуватись проект утворення спілки балтійських держав, яка ставить собі такі завдання:

1. Балтійське море оголошується невтральним. Всі кріпости на берегах Балтійського моря за винятком Зунда і обох Бельтів розброюються. Ні одна з держав не має права тримати на Балтійському морі великі військові судна. Гарнізони кріпостей Зунда і обох Бельтів мають складатись з військ всіх балтійських держав у рівних частинах. На чолі їх мається на увазі поставити міжнародніх комендантів. На сухопутних кордонах мається на увазі утворити невтральні зони.

2. Митні кордони по можливости знищується. Росії мається на увазі надати право відкривати вільні гавані в портах окраїнних держав.

3. Члени Балтійської спілки, які входять до складу Союзу Народів, заявляють, що вони передають представництво делегатови тої балтійської держави, яка в даний період буде присутня на раді Союзу Народів. Делегат цей одержує інструкції від директорії балтійської спілки. До складу спілки згідно з проектом мають входити Німеччина, совітська Росія, Польща, Естонія, Литва, Латвія, Фінляндія, Швеція, Норвегія і Данія.

Проект цей підтримується Швецією і Фінляндією. Совітський уряд до сього часу участи в переговорах не брав.

Після перевороту в Болгарії.

Справа інтервенції у югославянській скупштині.

Як доносять із Білгороду на зборах скупштини прийшло до бурливих дискусій в справі закорд. політики уряду. Провідник демократів Прібічевіч заявив, що від нового болгарського уряду не можна нічого сподіватися, як збоєння, реванжу і війни. Мировий договір не є вигідний для Болгарії, головно тому, що ані Мадярщина, ані Югославія не думають придержуватись договору. Не зважаючи на заперечення болгарського уряду, провідник Македонців Александров має злобути великі впливи на політику Болгарії. Взагалі Македонці приходять в Болгарії до голосу. Провідник народної партії Сушнік і Прібічевіч домагались мілітарної інтервенції в Болгарії, не зважаючи на становище Антанти. Міністр. закорд. справ Нінчіч заявив, що Чехословаччина і Румунія заняли коректне становище. Уряд Югославії зрезигнував з мілітарної інтервенції тому, що до цього нема потреби і югославянська армія не є готова для жадної акції. Югославянська армія виступилаб аж тоді, як би на болгарській території зорганізувались ватаги і нападали на Югославію. Нінчіч закликає уряд і населення до спокою, та запевняє, що Югославія буде й на далі провадити мирову політику.

Відомости про короля Фердинанда.

„Н. фр. Пр." доносить, що всі поголости про побут б. болгарського короля Фердинанда у Відні є неправдиві. Фердинанд перебуває у своїй палаті в Кобурзі і не має наміру виїздити до Відня.

Виборча реформа в Італії.

Уряд Муссоліні склав тепер проект виборчої реформи, який має запевнити перевагу фашістам. Проект має на увазі відміну істнуючої тепер пропорціональної системи й заводить замісць неї комбінацію мансорітарної і пропорціональної системи; згідно з цим проектом партія, яка здобула відносну більшість при виборах, здобуває дві третини місць в парляменті, себто 356 з 535, а решта, себто 179 розділюється між партіями меншости по пропорціональній системі. Для виясненння співвідношення партій з цілої Італії має бути утворена одна виборча округа а крім того країна поділяється на областні округи. Число депутатів цих вираховується в той спосіб, що для партії, яка одержала більшість, добуток встановлюється діленням числа поданих за її список по цілій Італії голосів на 356, а для партій меншости діленням одержаних всіма ними голосів на 179. Ценз депутатів що до віку має бути знижений з 30 до 25 років.

Numerus clausus ухвалений.

На засіданню просвітньої комісії під проводом посла Солтика (ЗЛН.) розглядали справу університетського numerus clausus. Референував пос. Конопчиньскі (ЗЛН.), котрий запропонував прийняти таку резолюцію: „При приниманню студентів і вільних слухачів на поодинокі факультети у польських академічних школах на совітських факультетах треба брати на увагу кандидатів, що належать до національних меншостей, які не мають окремих академічних шкіл, у межах і чисельному відношеню до загалу населення держави".

Цю формулу принято 18 голосами проти 13 голосів. Проти голосували представники ППС., „Визволення" і нац. меншостей. Присутній на засіданню міністр освіти Гломбіньскі заявив, що є одного погляду з референтом і що вважає законопроект засобом охорони перед націон. меншостями.

Представник жидівського кола пос. Тон доказував у півторагодинній промові, що внесення Конопчиньского є антиконституційне. Пос. Хрущький (Український Парл. Клюб) промовляючи проти внеску, м. ін. цитував уступ з твору проф. Зелінського, що католицька нетолеранція є залишком і спадьщиною юдаізму. Пос. Чапіньскі (ППС.) теж зазначив, що пропозиція завести numerus clausus є протиконституційною та що по суті не осягає мети, бо усунена з польських шкіл жидівська й взагалі чужонаціональна молодь студіюватиме у вищих школах в Данцігу, Берліні й Росії. Потім промовець звернув увагу на вражіння, яке зробить прийняття пропонованої резолюції за кордоном. Із хієно-пястівської більшости промовляв м. ін. кс. Лютославскі, який заявив, що

боротьба з Жидами була єдиною доброю сторінкою царської Росії і тому Польща повинна перейняти від свого ворога те добре, що було в нього, себто продовжувати боротися з Жидами.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. им. 40.000.

Господарсько фінансова криза в Польщі.

Спекуляція і закони.

Сойм прийняв в другім читанню законопроєкт про зміну розпорядків відносно обороту валютами, а саме, підвищено кару арешту до 5 літ та грошеву кару до 100 міліонів мп.

Доріжжині інтерпеляції.

На останньому соймовому засіданню пос. Заремба зголосив від П. П. С. нагле внесення в справі доріжняної політики уряду. Інтерпеляція домагається від уряду пояснень, що зроблено у боротьбі з доріжнею та що уряд думає зробити. Негайність внесення прийнято одноголосно.

Дискусія над експозе Грабського.

Конвент сеніорів обмірковував питання дискусії над експозе міністра фінансів Грабського. Промовці П. П. С. і „Визволення" зазначили, що всі ждуть пояснень у справах, звязаних з господарсько-економічним становищем Польщі. Рішено перевести дискусії на пленум Сойму в четвер цього тижня.

Німці готові—треба випродуватись.

„Дзєн. Людови" подає за німецькими газетами телєграму, яку вважає інспірованою з польських урядових кол та яка характеризує задуману експортову політику уряду Вітоса, від якої має прийти „санація" фінансової катастрофи Річпосполитої.

„В останніх днях експортери дерева склали в міністерстві фінансів біля 200.000 фунтів стерл. В найблизчому часі сподіються великих сум закордонних девіз, які впливуть з експорту вєщь. Запаси девіз у П. К. К. П. постійно ростуть. Чекають інтервенції міністерства фінансів на девізовому ринку".

Промисл потребує грошей.

До Лодзі приїхав мін. торгу й промислу Даровскі вести переговори в справі кризи у тамошньому текстильному (волокняному) промислі. Промисловці домагаються від держави великих кредитів, на які не хоче погодитися міністр фінансів.

З польських справ.

Соймові ферії.

Конвент сеніорів призначив початок ферій на 1—5 липня ц. р. З кінцем липня сойм збереться для полагодження скарбових справ. В липні радитимуть комісії, які приготують матеріял до липневої сесії, після якої прийдуть ферії, що треватимуть до кінця вересня.

Антисемітська більшість.

Сойм відкинув 19. ц. м. внесення жидівського кола, яке кликало уряд до рішучої боротьби з антисемітською агітацією, яка змагає до чинних виступів проти Жидів і йде всупереч правопорядку, про який каже конституція.

Справа амнестії.

Правнича комісія звернулася до маршалка Сойму, щоби він вніс справу амнестії на порядок нарад соймового пленума у найблизчому тижні. Референт проєкту пос. Ліберман (ППС.) зрікся реферату; повірено його пос. Бітнерови (Х. Д.)

НОВИНКИ.

— **Підвишка передплати.** Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 100% підвишки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п., примушує нас покищо підвисшити ціну газети о 25%, то вн. місячну передплату в 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника в 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили цілу передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— **Конфіскати.** Останнє (62) ч. „Діла" сконфісковано за частину вступної статті.

— **Іспит зрілости в гімназії в Бучачи** відбувся під проводом краєвого візитатора Пайонка від 15—18 червня. Приступило до іспиту 20 абітурієнтів, в тім 6 Українців, 6 Поляків, 8 Жидів. Здало 5 Українців, 5 Поляків, 6 Жидів. Репробовано 3 на піа року, 1 на рік. Українці здали: Андріїшин Е., Винар Ярослав (з відзначенням), Гук Остап, Коцюбинський Олександер, Новаківський Зенон.

— **Пілсудскі пише спомини.** З Варшави доносять, що Пілсудскі усунувшися від політичної діяльности взявся до писання споминів, у яких порушить справи мілітарні, економічні і національні. Спомини будуть видані окремою книжкою, в якій окремий відділ буде присвячений походови Пілсудского на Київ 1920 р.

— **Непрошені гості.** За ініціятивою волинської шкільної кураторії польська шкільна молодіж уладжує дві прогульки до Рівного, Кременця і Львова. Прогулька має на меті познайомити польську молодь з „ойчистим краєм" на „кресах" та навязати контакт поміж кресовою культурою і польською молодіжю.

— **Курс для громадських писарів.** Тимчасовий виділ самоурядування відкриває дня 24. вересня курси громадських писарів (секретарів). Близші інформації подає кождий виділ повітовий.

— **Подорож львівського воєводи.** Воєвода Грабовскі виїзджає днях в офіціяльних справах до Варшави.

— **Вибух Етни.** Лявіна із кратеру Етни вибухає безперервно. Понад 30.000 збігців находиться в дорозі до Катанії. Із кратеру вилітають великі каменюки і спадають на дооколичні села. Лявіна знищила всі винниці, ліси і доми. Села Тіціоле, Палянельот і Терро засипані.

— **Арештування аґентів Миколи Миколаєвича.** На совітськім кордоні большевики арештували кількох офіцерів, які їхали з Петрограду до Миколи Миколаєвича, щоби йому предложити командування тайними монархістичними організаціями в червоній армії. В арештованих найдено документи, які стверджують, що велика часть совітської армії готова підчинятись наказам монархістичного ватажка М. Миколаєвича.

— **Новий спосіб доручування судових письм.** Возьний суду коломийського п. Зайнер доручує сторонам судові письма в той спосіб, що їх оставляє у війта або у писаря на селі, а ці знову через треті руки передають ухвали або завізвання сторонам. Акт мандрує нераз 2—3 тижні до адресата і приходить звичайно за пізно. Ухвалу суду окр. в Коломиї з д. 23. І. 1923 Vr. XI. 1762/20|22 доручено Михайлови Лаврукови в Іспасі д. 11/II. а зажалення внесено дня 21. II. 1920, яке суд окр. в Коломиї відкинув як спізнене (§ 3. зак з 18. VIII. 1918 ч. 318 В. з. д). Другу ухвалу доручено М. Лаврукови через треті руки з тим, що може внести зажалення до Трибуналу II-ої інстанції на протязі 3. днів через коломийський суд. Мих. Лаврук зажалення не вніс, знаючи, що через таке доручення речинець давно минув і через те він стратив право до Скарбу о відшкодування за невинне держання його в слідчій вязниці від 4—26. листопада 1922 за § 65. з. к. П. Зайнерови ходить не о сповнення обовязку возного, але о заосмотрення себе в засоби поживи на селі, чого доказом є великий наплечник, який він носить з собою. Возний обовязаний акт доручити стороні саму, але не через треті руки а сторона має своїм підписом посвідчити. Може п. президент апел. суду зверне увагу на ці аномалії.

— **Довги Німеччини.** З Берліна пишуть, що довги Німеччини виносять тепер 1.184 біліонів марок.

— **З театру.** В четвер 21. ц. м. на львівській сцені „Української Бесіди" буде виставлена одна з кращих пес В. Винниченка „Брехня". Вистава назначена бенефісом театральної дружини. На днях театр виїзджає до Бережан, де дня 25. червня дає першу виставу („Барон Кіммель") в салі „Надії".

— **Народній театр „Бесіди".** Коломия, пятниця 22. с. м. „Отелльо", Станиславів, субота 23. с. м. „Отелльо".

— **В неділю дня 24. червня 1923 о год. 3·30 попол.** в великій салі Народнього Дому відбудеться концерт дітвори шк. У. П. Т. ім. кн. Льва. Добровільні датки; дохід призначений на будову дому для школи на Личакові. — *Управа школи.* 2061

— **Родичі! Пізно!** Виїзджаючи по літи, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові зверніться лише до одинокої української робітні П. Карпяка, Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1 б

Ректорат У. Г. А. в Ч. С. Р.

ОГОЛОШЕННЯ.

Ректорат Української Господарської Академії в Ч. С. Р., заснованої Українським Громадським Комітетом, оголошує прийом нових студентів на осінний (1-ий) семестр 1923/1924 акад. року, який розпічнеться 1. вересня 1923 року.

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р. по статуту затвердженому Міністерством Хліборобства Ч. С. Р. є висока спеціяльна школа з 3-х річним курсом навчання і розділяється на три відділи: 1) Економічно-кооперативний (підвідділи): статистичний, кооперативний та економічний. 2) Агрономічно-лісовий (підвідділи): агрономічний та лісовий. 3) Сільсько-господарсько-інжінірний (підвідділи): меліоративний, межовий та технольогічний.

Для прийому встановлено слідуючі

ПРАВИЛА:

1) В склад студентів Української Господарської Академії в Ч. С. Р. приймаються громадяне з цілої української території обох полів, з закінченою середньою освітою (гімназія, реальна школа, комерційна, середня школа, середня сільсько-господарська і технічна школа, учительський інститут, 4 кляси духовної семинарії і т. п. школи), курс який буде визнаний Професорською Радою Академії вистарчаючим для вступу в Академію.

2) Рішенням Професорської Ради можуть бути приняті до Академії особи без середньої освіти, одначе з відповідною підготовкою для слухання лекцій з умовою, що на протязі одного року складуть матуру.

3) Прохання про прийом належить надсилати до канцелярії Академії (Подебради в Чехословаччині, готель „Кралє Іжіго") найдалі до дня 5. липня цього року.

4) В проханні повинні бути зазначені: національність, вік, освіта, полк документів, відділ і підвідділ, на який кандидат хоче вписатися, а також точна адреса кандидата.

5) До прохання прикладаються слідуючі документи:

а) Власноручний опис життя з обовязковим зазначенням місця народження, місця постійного перебування кандидата в нормальні часи та національности кандидата.

б) Свідоцтво про освіту в оригіналі, або в засвідченному зразку (так звані службові реєстри рахуються невистарчаючими).

в) Три фотографічні картки.

г) Підписка коритися правилам, установленим для студентів Академії.

Примітка I.: Прохання без документів не будуть розглядатися.

Примітка II.: Оригінальні документи осіб непринятих до Академії повертаються по вказаній адресі на виразне бажання петента.

6) Особи, що вже подавали в минулому академічному році прохання до Академії і не були приняті за спізненням або за відсутністю вакацій, повинні, коли бажають кандидувати при новому прийомі, поновити своє прохання з зазначенням своєї адреси і в разі потреби поповнити документи.

7) Студентам, не маючим матеріяльних засобів для прожиття, може бути призначена від Адміністративно-господарської Комісії Українського Громадського Комітету допомога в формі приміщення в інтернат, забезпечення харчами, иншими необхідними предметами або грішми, про що треба подати заяву, предкладаючи свідоцтво про матеріяльний стан.

8) Студенти, які користуватимуться матеріяльною допомогою від Академії зобовязуються після скінчення курсу Академії працювати для Українського господарсько-культурного життя по півтора року за кожний рік стипендії.

9. Початок академічного семестру 1. вересня 1923 року до якого терміну зобовязані прибути всі особи, що будуть приняті в студенти Академії.

14. червня 1923.

Ректор Академії, професор
2666 *Щоголів* в. р.

Концерт Р. Любінецького в Станиславові.

Заходом У. П. Т. і Тов. „Боян" відбувся дня 14. ц. м. в салі Моюшка концерт нашого земляка, оперового співака-тенора, — Романа Любінецького — при співучасти директ. Інст. Музичн. В. Барвінського.

Заздалегідь треба признати, що вісті, які доходили до нас про артистичні цінности п. Р. Л. в цілости справдилися.

П. Любінецький — лірично-драматичний тенор о незвичайно приємній красці, володіє своїм голосом по мистецьки, широка скаля (легко осаджене „с" в арії з опери „Bohéme"), певна емісія, бездоганна дикція і велика техніка віддиху — се прикмети його голосу. Найкраще випали арії з опери „Bohéme", „Manon", а думкою з опери „Галька" пригадав нам артист незабутнього Мишуту. Не диво, що публика з так великим захопленням оплескувала продукції нашого артиста, жадаючи по вичерпанню програми наддатків.

Велику поміч мав п. Любінецький в особі дир. В. Барвінського, котрого прегарний супровід надавав кождій пісні справді мистецького виразу.

Композитор В. Барвінський дав змогу нашій громаді пізнати свої твори модерного характеру, відіграні самим мистцем так, що наша громада оплесками приневолила пі-

Наклад на вичерпанню!!! Прегарна збірка Оповідань О. Маковея п. з. **„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"** коштує від сьогодня 15.000 мп. за один примірник. Враз з почтовою пересилкою за післяплатою 18.000 мп. Проситься Всіх, що вже одержали „ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ" подати адреси всіх знайомих, котрі цеї книжки ще не мають. — **Спішіть з адресами!!!**

Господ.-спож.-торг. СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ кооператива з обмеженою порукою **у Львові, Руська 3|II.** XXI 1—5

новного автора-мистця до надпрограмової точки. Та і справді музик не грає, а чарує слухачів ніжними тонами, які неначе вичаровує з фортепяну своїми легенькими ударами, а в творі виявляє всю глибину своєї ніжної душі.

Надто на похвалу станиславівської української громади годиться з приємністю зазначити, що мимо великих жертв і видатків, які мала на протязі 14 днів ц. м. (1. посвячення угольн. каменя Рідної Школи, 2. Концерт шкіл У. П. Т., 3. Концерт пластовий) — зрозуміла, що на подібний справді европейський концерт, треба в Станиславові довго чекати.

Проф. Смолинський Іван.

Курс грошей.

Львів, 20. червня.

Дол. амер. 99.000—100.000, дрібні 97000—98000, дол. канад. 95000 — 97.000, дрібні 00.000—00.000, нім. марки 50 тис. 0·90—1·95, 10 тис. 0·92—0·96, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·35, 1 тис. нов. еміс. 0·90—0·94. сотки дрібні 1·70—1·80, леї 430—440, дрібні 400—410, кор. чеські 4800—5000, дрібні 4500—4600. Австр. тис. нов. емісії 0000—0000, стар. еміс. 7000—7200, сотки стар. еміс. за тис. 12—15.000, дрібні á 10 за тис. 10—12.000, австр. штемпліі 132—136, австр. перекази 134—137, Франки франц. 6000—5200, фунти стерл. 460.000—480.000 франки швайц 16.000—16.500. Рублі 5-сотки 680—700, звич. сотки 700—710, думські тис. 20—24, думські á 250 по 14—15. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Золото: 20 кор 460—480000, 20 франк. 430—440000, 20 мар. 490 до 500000. 10 рублі 530—560000, дол. 96000—97000.

Срібло: Кор. австр. 7200—7500, 5 кор. 40000—41000. фльорени 20000—20500, рублі 38000—38500, копійки за 1 рубель 14—15000, леї 7000—7150.

Збіжева біржа. Жито 185—190.000. Ячмінь 175—185000. Овес 195—205.000. Гречка 160—170.000 марок польських.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Духовні вправи для священників устроює Тов. св. Ап. Павла від 2.—5. липня 1923 в духовній семинарії у Львові вул. Коперника ч. 36. Учасники зволять привезти з собою подушочку і кошик і зголоситись під подвною адресою найдальше до 28. червня. Видія Товариства св. Ап. Павла. 2640a) 4—5

Управа Uзвинату ОО. Редемптористів в Збоїсках під Львовом, отсим подає до відома, що родичі бажаючі мати своїх синів у місіонарській школі в чині ОО. Редемптористів, можуть зголошувати своїх дітей до I. кл. гімн. починаючи від 20 с. м. Вступний іспит відбудеться 2. серпня. 2617 4—5

Звичайні Загальні Збори Кр. Українського Товариства охорони дітей і опіки над молодіжю відбудуться дня 30. червня п. р. в салі „Бесіди" у Львові о год. 5. пополудня. На случай браку комплету відбудуться другі збори пів години пізнійше без огляду на комплет. Порядок денний: Звіт з діяльности, зміна статута, вибір контрольної комісії, внески та інтерпеляції. — Головний Видія. Окремих запрошень не висилається. 2674 1—1

Українська група інтерн. жіночої Ліги Миру і Свободи повідомляє, що ширші сходини відбудуться в четвер 21. ц. м. о год. 5. попол. в Бесіді. Проситься всіх членів зложити вкладки. 2660 1—1

Важне для Всеч. Духовенства і Студентів права. Вже вийшов скрипт церковного права по лекціям д-ра Р. Ковшевича в ціні зл. п. 2·25 після множника в дни продажі, згляду на висилки. Замовляти в кооперативі „Правних", у Львові вул. Супінського ч. 21. до дня 30. п. м. 2672 1—1

Вступні Іспити. Управа прив. гімн. курсів Кружка У. П. Т. у Снятині подає до відома, що вступні іспити до I. кл. відбудуться в днях 2. і 3. липня п. р.; до II., III. і IV. кл. 27. червня. Зголошуватися треба в цих днях від год. 7. до 9. рано в канцелярії Управи, вул. Вірменська, з метрикою уродження і свідоцтвами з нар. школи IV. кл. згляднo з виказом перероблення матеріялу з I., II. і III. кл. гімн. — УПРАВА. 2668 1—2

Жертви на фонд „Українських Інвалідів" пересланні через „Просвіту" на У. К. Т. О. Н. І.: В. Кіцак Таннів 500, чит. „Просвіти" в Шкілах 25.200, Калуський А. 10.000, Рудковський Михайло Кремінець 35.000, о. П. Андрейчин Залуччя (збірка) 10.000, Чех Михайло Горлиці 1000, Гнабешь Дмитро Обертин 30.000, Громада Залуччя 54.000. чит. „Просвіти" Лежайськ 160.625, чит. „Просвіти" Сервіси 5.700, чит. „Просвіти" Нове село 50.000, Орест Козловський Рогатин 2000, Іван Козбур судля Самбір 5000, о. Йосиф Проць в Снятині 20.000, о. О. Гоцький Двінці збірка 50.000. Кружок У. П. Т. в Грималові 100.000, чит. „Просвіти" через о. Іваничука Семена в Ковові 80.000, о. Т. Цегельський з вечерниць читальні 20.000, о. А. Олесницький збірка в церкві в Чортівни 18.000, о. Іван Дидик цекан в Нараєві збірка 40.000, о. Григорій Мороз в Боринї 20.000, Михаліна Колодій Коросно на протези 25.000, Рол. дим. Глібовицький в Шипорах 20.000, Явний. учитель. Гнилиця 10.000, Марійка Дмитрикіївна в Хлопянї 10.000, о. Мих. Дрогомирецький в Старих Кутах 30.000, о. Федір Згорилкевич в Хрятї 4.000, Горбовий Мих. Коців 44.000, о. Дм. Кобаєвич Делятин 27.000. Чит. „Просвіти" в Стрисові 10.000, Ур. парох. в Хотимирі 50.000, Ур парох. в Фірлеєві 7.700, о. Пилятькевич Горожанка 50.000, Іван Бережницький Сокаль 10.000, о. Пилятькевич Гнильне 50.000, Н. Н. 60.000 збірка в Черняткові 5.000, о. Тресньовський Калин 10.000, збірка в Ясенових 13.500, Евстахій Вороневич учитель в Сільци 60.000, Василь Любінецький і Михайло Корнацький зібрали в Торськім 50.000 Миколя Скляручук і жена 10.000, о. Й. Яворський 5.000, збірка в Лучинцях о. Яворським 5.000, о. Теодор Цегельський в Стрисові 55.000, о. Р. Рівецький збірка в Гвізках 8.000, Мих. Горбовий збірка (решта) 4.200 І. Вавіяк збірка в Стрівці 80.000, о. П. Казанівський Нижні 5.000, о. Стефан Клепачук Дунаїв 8.000, о. Ст. Чехівський Братишів 18.000, Чит. Просв." в Конвенькім 5.000, Мих. Болдачук Ст. в Чернятині 55.000, о. Ів. Шимчук в Беньовій 12.000, о. С. Матківський в Босирах 25.000, Ур. парох. в Ланчині 18.000, Чит. „Просвіти" в Тростянці 10.000.

Дрібні оголошення.

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Фільварок 25 моргів, інвентар живий і мертвий, цілий збір „Кутків" продає Агенція. Львів, Хорущини 27|I. 2665 1—3

В ГАРНІЙ гірській околиці, 2 кільометри від залізниці, винайму панам два гарні покої з цілим удержанням. Зголошуватися до: З. Мировичева, Лісковате почта Коростенко к. Хинова. 2663 1—1

ПАНІ з провінції, що 15. червня переговорювала о відступлення мешкання при вул. Льва Сапіги у Львові, зволить ще там зголоситися. 2664 1—1

ПРОСИТЬСЯ всіх абсольвентів права на Українському Університеті у Львові, явитися у неділю дня 24. ц. м. о год. 9. рано у Львові для спільної знимки. 2671 1-1

УПРАВА семінарії СС. Василіянок у Дрогобичі пошукує учительських сил з I. і II-ої групи. 2646 2—3

СТУДЕНТ ПРАВ приме лекцію на селі на місяць червень, липень, серпень, вересень. Найрадше ученика з нищих гімн. кляс і в гірській околиці. Уділю науки німецької і англійської мови. — Звертатись письменно прошу під Студент II. р. Е. А. до адм. „Діла". 2643 3-3

ПОШУКУЮ вправного інструктора для ученика з VII. кл. гімн. на цілий рік. Листи з поданням усп. прошу слати до Адм. „Діла" для „свящ.". 2636 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Спеціяліст венеричних і шкірних недуг

Д-р І. Мунд б. сек. віденськ. і львівськ. шпиталів **повернув** і орд. від 8—½10 і 12—6. XXVI 3—4

Мотори ропні оказійно до продажі 6, 10, 20, 16, 20, 30 HP. Вальці, Кеспри. Каміння „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ. БАТОРІЯ 4. 2451 5—10

Канцелярія Т-ва „Просвіти" поручає найновійші видання:

I. Народні оповідання Марка Вовчка:
Випуск 1. (Сестра, Козачка, Горпина) . . . . 3000 мп.
Випуск 2. (Викуп, Сон, Максим Грімач, Чари, Чумак, Отець Андрій) . . . . 3000 мп.
Випуск 3. Три долі . . 5000 мп.

II. Історична бібліотека Т-ва „Просвіта":
Ч. 1. Безіменні герої Ів. Крипякевича . . . . 500 мп.
Ч. 2. Княжий город Галич — Ів. Крипякевича . . . 1000 мп.
Ч. 3. Битва під Зборовом — Ю. Шкрумеляк . . . 500 мп
Ч. 4. Холмщина і Підляше в часі визвольних воєн Хмельницького — В. Волицький . 500 мп.

III. Запорожський клад — казка В. Корніенко . . . 1000 мп.

IV. Буквар для неграмотних вид. М. Борисової . . . 300 мп.

V. Нагорода пильности (30 ріжних оповідань в оправі зі золотими витисками. Пересічна ціна примірника від 3—6 тисяч мп.

III. Книжки висилається за післяплатою серіями з огляду на висоту почт. оплати. 2-2

2491 5—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИНСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Крає́ве Товариство кредитове

стов. зар. з обм. порукою у Львові.

Витяг з білянсу за 1922 р.

Число членів 1878. Уділи М. 462.777·43. резервовий фонд М 54.798·20, *спеціяльні* резерви стат. а) на позичках М. 155 270·—, б) на курсі цінних паперів М. 2.693·96. Виски: з рах. відсотків М. 772.446·81, з адміністрації реальности М. 79.864·58. разом М. 352 311 39. Страти: з рах. коштів адміністрації М. 209.707·31. дотація резерви страт а) на позичках М. 110.000·—, б) на курсі ц. п. М. 1.000·—, 2% відпис вартости нерухомости М. 18.830·—, разом М. 339.537 31. Чистий зиск М. 12.774·08, який Загальні збори з дня 31. мая 1923 р. придїлили до резервового фонду. — Львів, дня 18. червня 1923. — ДИРЕКЦІЯ. 2667 1-1

Вже вийшов 2616 3—3

„НАРИС ІСТОРІЇ У. С. С."

Вісім аркушів друку, з ілюстраціями, на найкращому папері. Ціна за прим. з почт. пересилкою 21 000 мп. аж до відклику.

Адреса: М. УГРИН, Рогатин.

:: „ПОВІТОВА СІЧ" у ЛЬВОВІ ::

уладжує дня 24. червня 1923. на площі „Сокола-Батька" за Стрийською рогачкою —

СІЧОВИЙ ФЕСТИН

в програму якого війдуть масові вправи: Січовичок вінцями і вільноруч, гімнастичні вправи Соколів чл. Сокола-Батька і вправи Січовиків вільноруч і топорами. Початок о годині 3., початок вправ о годині 3·30. 2673 1—2

СИРОВАРСТВО.

Тепер мається найбільше молока, а *щоби його добре згрошевити*, треба переробляти тільки на сир, котрий два рази стільки приносить, як масло. Вказівки уділює безплатно, як також поручає фаховців —

ВАСИЛЬ ПАВЛЮК, сироварський техн. в Тернополі, вул. Федьковича ч. 3. 2677 1—5

Оголошення

В понеділок дня 25. червня ц. р. о год. 10. рано відбудуться основуючі

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

священичої кооперативи „ЕПАРХІЯЛЬНА ПОМІЧ в СТАНИСЛАВОВІ" в канцелярії „Злуки" при вул. Голуховского ч. 20. Не сумніваючись, що Всч. Духовенство обійде ці Збори як найчисленнійше, просить ся Братію других дієцезій ласкаво прибути. 2675 За основуючий Комітет: 1—1

о. Ю. Гірняк *о. Д-р Фіголь.*

До Вп. Членів „Союзного Базару" кооперативи з обм. порукою у Львові

Ухвалою Окружного Суду, як торговельного Відділу IV. у Львові число справа фірм. 2085-III. 133. затверджено і вписано до реєстру фірмового дня 28. мая 1923. рішення Загальних Зборів з дня 27. грудня 1922., котрим змінено статут Товариства торговельно-промислового „Союзний Базар" кооперативи з обм. порукою у Львові.

Після § 8. того статута установили Загальні збори висоту уділу на мп. 100.000.

Подаючи се до відома Вп. П. Членів нашого Товариства, взиваємо їх отсим доповнити уділи до висоти мп. 100.000, а то найдальше в речениці до дня 30. червня 1923. Недоповнення уділу до того дня буде мати за наслідок (§ 54.) утрату прав членства в кооперативі.

Львів, дня 15. червня 1923.

Товариство товг.-промислове **„СОЮЗНИЙ БАЗАР"** 2662 1—1 кооп. з обм. пор. у Львові.

Нові історичні повісти:

А. Чайківського „На уходах по 7.500 мп.
„ „За сестрою" 5.000 мп.
„ „Відпячився" по 7.500 мп.
Ординцева „Запорожці в Сарагосі" 7.500 мп.
Куліша „Чорна рада" по 7.500 мп.
і богато инших новійших видань.

Замовляти у накладні **О. Кузьми** Коломия — Евангелицька ч. 7. Для книгарень великий опуст. 2642 2—2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії Т-ва „Просвіта" в Сколім

відбудуться дня 29. червня п. р. о год. 2. по пол. в салі Мійського Уряду в Сколім з отсим порядком денним:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
3) Звіт уступаючого Виділу.
4) Звіт Контрольної Комісії.
5) Вибір Голови, Виділу і Контрольної Комісії.
6) Означення висоти членських вкладок.
7) Внески і запити членів.

За Виділ Філії:

А р Ст. Дольницький голова. **Сокачівна Оля** секретарка. 2676 1—1

ГОНТИ, дахівки палені і асбестово-цементові, - цеглу, шамотову мучку, цемент, гіпс, вапно, дахову папу і т. п. будівельний матеріял, - - - по фабричних цінах доставляє сейчас фірма - **ГОРШОВСКІ і Ска Склад будівельних матеріялів** XXVI 2—2 **ЛЬВІВ, БУЛЯРДА ч. 3.**

ПРЕМІЄРА! **ПРЕМІЄРА!**

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

Сьогодні і у слідуючі дні гарна сензаційна драма на 6 дій п. з.

Надворний силач Мікада

з А. MARCEO найсильнійшим чоловіком світа у головній ролі.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 64 (9,945) Львів, субота 23. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Ман. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів. 22. червня 1923.

Льогічні висновки

Ухвала освітної комісії польського сойму про numerus clausus, прийнята голосами хієни і пяста, являється остільки характеристичною для відносин пануючих в Польщі, що нам доводиться вернутись до неї ще раз.

Ксьондз Люгославскі в своїй гарячій обороні цього нового обмеження для національних меншостей висловився між иншим з великою похвалою про жидівську політику царської Росії і ця політика, на його думку, була тим єдиним позитивним, що було в царській Росії й Польщі треба йти тим самим шляхом. Цей достойний служитель католицької церкви, який своєю діяльністю так причинився до зросту авторітету Риму, як духовна особа, слабо визнається в світських справах; через те він зробив велику помилку, коли утотожнив жидівську політику Польщі з жидівською політикою Росії.

Кожен, хто знає національну політику царського уряду, той мусить визнати, що національна політика Росії, зокрема її жидівська політика, була значно розумнійша, доцільнійша й вигідпійша для інтересів Росії, ніж теперішня національна політика демократичної Польщі. Царський уряд весь час дбав про те, щоби одну національну меншість протиставити другій, щоб утворенням взаїмних терть між ними, натравлюванням одної національної меншости на другу не допустити їх обєднання, перешкодити утворенню єдиного національного фронту меншостей. Він протиставляв Литовців Полякам, Німців Лотишам і Естам, Вірмен Грузинам і Татарам; зокрема що до Жидів він пильно дбав про те, щоб поставити їх в становище цілком винятковe, ізолювати їх на всякий спосіб від усіх національних меншостей. Ця політика натравлювання одної національности на другу, правда, врешті збанкрутувала, але певний час вона для царського уряду давала цілком позитивні результати: розбиваючи національні меншости, царський уряд мав можливість займати упривілейоване становище.

Польських державних мужів не старчить на таку хитру політику: в польській національній політиці, як й в инших галузях їхньої політики, панує примітивність й прямолінійність. Поляки весь час змагаються трактувати всі національні меншости, як одно вороже польській державности тіло, яке мусить підпадати тим самим обмежуючим нормам. І справа з обмеженнями в вищих школах являється як найкращою ілюстрацією цієї виразної напрямної польської політики. Проект з обмеженням вступу до вищих шкіл зявився на шпальтах польської преси в звязку з великим, на думку ініціяторів, відсотком по вищих школах Жидів. Вся кампанія за numerus clausus переводилась під знак м боротьби з Жидами. Проте реалізація цього проекту вилилась в традиційні для польської національної політики форми — в обмеження для всіх національностей.

Приходиться дивуватись, що при цьому давньому й виразному курсі польської політики що до національних меншостей, ці останні не витягли з того всіх належних з того консеквенцій. По суті єдиному польському фронту направленому проти всіх національних меншостей мусів би бути протиставлений таксамо єдиний збитий фронт нац. меншостей. Між тим співробітництво національних меншостей обмежилось лише спільним виступом підчас виборчої кампанії. Цього рішучи не вистачає. З польської національної політики нац. меншости повинні зробити неминучі льогічні висновки. Треба ужити заходів для тіснійшого обєднання оборонної акції всіх національних меншостей, що перебувають під владою Польщі, для створення на цілій лінії єдиного фронту пригнічених народів в Польщі.

Ми підкреслюємо зараз необхідність переведення такого обєднання, важність розпочаття акції в цьому напрямі. Оскільки ця справа нами зараз лише ставиться на порядок денний, являється ще передчасним докладно говорити про ті форми, в які вона могла би вилитись. Тому то до цього останнього обмежимось лише кількома увагами. Думаємо ми, що могли би бути знайдені певні організаційні форми для встановлення тіснійшого контакту й тіснійшої співпраці всіх клюбів нац. меншостей у варшавському соймі. Уважаємо ми, що було би доцільним сотворення товариства культурних працьовників всіх нац. меншостей, яке би ставило своїм завданням боротьбу за права культури, школи і освіти національних меншостей в межах Польщі. Були би доцільними певні заходи в напрямі спільної організації, оборони господарського стану посідання нац. меншостей. Це є ті основні форми контакту й співпраці, які висуваються на перший плян, при постановці справи про утворення спільного фронту.

Але у першу чергу саме питання про цей спільний фронт мусіло би бути поставлено на порядок денний конкретно, виразно й реально. Хотілось би думати, що відповідними чинниками ця справа таки буде висунена й розвязана.

Вибух Етни.

Рим. Околиці Катанії зовсім зайняті лявою. Струя ляви збільшує свою містоту і скорість.

Берлін. По звідомленням з Сицилії лава окружила місто Касталіоне й загрожує місцевости Лінгуа Гльоса, котрої доля припечатана. З головного кратера Етни добуваються хмари диму і дощ попелу, що засипають околичні місцевости.

Неаполь 21. червня. Польрадіо. Вибухи Етни трвають дальше. Одна зі струй ляви звертається в сторону Лєтояно, друга в сторону Касталіоне і Ранцо.

Рим. Вибух Етни триває вже пятий день. Лява, що посувається вперед, закриває щораз нові села. Оселі Черро й Ганета зникли з поверхні землі. Виратувалося лише містечко Лінгуа Гльоса тому, що лява змінила напрям. Тому, що головна струя ляви пливе у віддалі 40 км. від містечка, небезпека загрожує йому й дальше. Попіл і каміння падуть дальше у проміни довкруги Етни. Підчас побуту короля дійшло до зворушуючих сцен у хвилі, коли король розмовляв із жінками й дітьми, що втікали перед горіючою лявою. Король відвідав усі загрожені місцевости. Комітет помочі одержав як перший дар короля 50.000 ліріз. Таку саму суму зложило місто Медіолян, а папа переслав 50.000 ліріз на руки еп. Катанії. Сьогодні вранці прибув до Катанії Мусоліні. Разом з ним виїхав на місце катастрофи мін. Ді Чезаро і Орляндо та всі посли з Сицилії. Звідомляють, що з Льондона виїхали на літаках журналісти і фотографи, щоби відвідати місце катастрофи.

Рим. Король після того як оглянув околицю навіщені катастрофою спричиненою вибухом Етни, вернув до Риму.

Німецький довг.

Берлін. В першій половині червня біжучий довг Німеччини зріс о 1570 міліярдів, осягаючи суму 11.840 міліярдів.

Конференція амбасадорів.

Париж. „Журналь д' Деба" звідомляє, що 20. ц. м. відбулося засідання конференції амбасадорів. Офіціяльного звідомлення ще не оголошено.

Заручини Бориса болгарського.

Білгород. Часописи звідомляють, що Борис болгарський заручився з дочкою румунського короля княжною Іленою.

Криза бельгійського кабінету.

Брукселя. Тені дальше веде переговори в справі утворення нового кабінету. Мабуть до суботи могтиме дати королеви рішучу відповідь.

Болгарське заперечення.

Софія. Болг. Аг. заперечує вістку з Білгорода, начеб македонський комітет видав проклямацію до болгарського народа, яка звідомляє, що попре теперішне правительство, коли це правительство заспокоїть аспірації Македонців. Так само неправдиве є це, що заявив б. през. мін. Радославов, представникови „Фос. Цтг." начеб премієр Чанков був представником б. короля а брат премієра належав до комуністичної партії.

Огляд світових подій.

Англія визнає совітський уряд?

Англійська преса звідомляє, що англійський уряд правдоподібно визнає совітську владу ще на протязі найблищих місяців.

Англійсько совітський конфлікт.

Чічерін повідомив англійський уряд, що совітська Росія цілком годиться на англійські умови і домагання, бажаючи як найшвидше закінчити конфлікт з Англією.

Могила Стамболійського.

Із Софії звідомляють: Новий президент болгарських міністрів Чанков заявив, що Стамболійський похоронений в могилі на полях засіяних житом в околиці Орієса, де він упав від куль кавалерії, що гнала за його відділами.

З Волині.

Виступи В. Авраменка.

9. і 10. червня в м. Кремінці відбулись два вечори танців пропагандиста українського національного танку, В. Аврзаменка. Численна публика овацийно витала п. Авраменка та його молодих учнів. Авраменко має намір залишитися в Кремінці на 2 тижні й відкрив тут школу українського національного танку, куди записалося більш 50 осіб.

Церковні справи.

Більш року тому був призначений до с. Вербн Дубенського пов. о. Ружицький, молодий, енергійний священик, котрий зараз-же почав правити в церкві українською мовою, організував хор, став приводити в порядок церковні будинки і взагалі заслужив любов своїх парохіян. Але діяльність молодого українського священика не вподобалась зросійщеним елементам, котрі почали підкопуватись під нього, робили всякі на нього доноси, в наслідок чого Волинський воєвода наказав митрополитові Денисові звільнити з посади свящ. Ружицького, що і було виконано. На місце його призначено свящ. Васкевича, пароха української Чеснохресної церкви в Кремінці. Почувши про призначення о. Васкевича, вербовські парохіяне сподівалися, що і в Вербі о. Васкевич буде правити Службу Божу українською мовою,

Пр. 377/23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що змість часопису „Діло" число 55. (9936) з дня 13. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Заява Народнього Комітету" в уступі між словами: „територіяльної автономії" і „тим більше тепер" містить в собі єство злочину з § 6'а закону карного узнав доконану в дні 12. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторовій тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторині. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1853, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 13. червня 1923.

(Підпис нечитний.)

але так не сталося і по якійсь невідомій причині о. Васкевич розпочав свою діяльність в Вербі відправами Служби Божої на незрозумілій для народу мові словянській. Що має означати таке поводження о. Васкевича? Чи то його ініціятива, чи наказ звиш?...

Д-р Ярослав Онесницький
АДВОКАТ
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 43.
судовий заприсяж. перекладчик англійської та французької мови. 1—?

Совітська Росія.

Кріза в торговлі.

Голова ради синдикатів Ногин дає повідомлення в совітській пресі про становище державної торговлі. Коли більшість синдикатів й трестів перейшла до продажи в цінах на червінці, кріза в торговлі загострилась. Загострення викликано становищем червінця, яке утворилось на ринкові, і двома курсами його, які позбавили можливости переводити які небудь тверді умови при умові розплати совітськими знаками. З огляду на те, що основними грошевими знаками є совітські знаки, покупець почав удержавитись від покупок й особи, які займались торговлею розпочали спекуляцію з валютою й червінцями.

Арешти і з'ізднання.

Агенція „Вістник" повідомляє: В звязку з останніми арештами в Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі й Катеринославі постановою державно-політичного управління одправлено на заслання до Томської і Іркутської губерній 480 чоловік. Більшість засланців складається з безпартійної інтелігенції й робітників соц'ялістів.

Справи Комінтерна.

Відбулось засідання поширеного пленума виконавчого комітету III. інтернаціоналу. На засіданні виступив в великою промовою Зіновєв, який зазначив, що комуністичні партії заходу тепер, як й раніше, обмежуються лише зовнішнім визнанням директив виконавчого комітету і не переводять їх в життя; особливо помітно це в комуністичних партіях Франції, Швеції і Норвегії, де не виконано всі накази, які говорять про обєднання з селянством.

Скільки є робітників в комуністичній партії.

„Соціялістіческі Вестнік" на підставі даних, оголошених Зіновієвим в „Правді", подає відомости про склад комуністичної партії. Загальне число членів в російській комуністичній партії 410.000, з них по містах 200.000. Відсоток робітників в партійних організаціях складає — 8, 9, в Петербурзі — 22, 6. Для цілої Росії відсоток робітників „Соціял. Вестн." визначає числом 15. Таким чином загальне число робітників в комуністичній партії на 410.000 складає 39.000. Як швидко тратить російський комунізм авторітет в робітничих колах, видно з того, хто вступає тепер до партії. З 112 700 кандидатів припадає на:

фабричні організації		6.932
транспорт.	„	4.294
селянські	„	51.763
військові	„	27.728
совітські установи		13.881
инші		8.176

Робітники знаходяться очевидно тільки в перших двох категоріях. В них 11.200 кандидатів. Ця цифра, надзвичайно мала, виразно свідчить про те, о скільки комуністична партія в даний момент являється робітничою.

Відпов'ідь Поанкаре Анґлії.

З Парижа доносять: ситуація змінилася і наслідком бельгійської кабінетової кризи справа з відповіддю Франції до Англії проволіклася. Одинoку цікаву відом'сть подає кореспондент „Temps" у Брукселі про відповідь Франції. А саме кореспондент доносить, що французький прем'єр міністрів не може зректися домагання, щоби Німеччина припинила пасивний спротив. Франція дальше домагається, щоби Німеччина офіціяльно заявила, що пасивний спротив буде закінчений і що німецький уряд буде співділати разом із французькою окупаційною владою. На другий запит Англії, в якій формі буде відбуватися окупація Поруря, як що Німеччина зречеться пасивного спротиву в Порурю, Поанкаре відповідає, що окупація буде продовжуватися, але в лагіднійшій формі, так як це було плянowано і організовано 11. і 12. січня ц. р. У французьких політичних колах панує переконання, що відповідь Поанкаре удержана у приязнім тоні і що Поанкаре намагається дійти до порозуміння з Англією в справі репарацій. Ходять чутки, що французький представник в Льондоні уділить англійському урядови близших пояснень в справі відповіди Поанкаре. Французький уряд приходить до переконання, що справи репарацій не можна вирішити без Англії. Бельгійська кріза кабінету справляє в тій справі не малі трудноші. Від довшого часу ведуться тільки наради, які не посувають справи репарацій ані кроку в перед. В Парижі мають надію, що Тенні зможе утворити новий бельгійський кабінет при помочи ліберalів і католиків. Жаспар затримає портфель міністра закордонних справ. Поворот соціялістів до уряду також можливий.

„Традиц'йна толеранція".

Протест Польщі проти промови прусього премєра.

Минулого тижня виголосив у пруському соймі премієр міністрів Браун політичну промову, в якій м. ин. торкнувся польської закордонної і внутрішньої політики і, ясна річ, у гострих словах виступив проти тієї політики. Польський уряд, який в обсягу закордонної політити заповів устами свого премієра та міністра закордонних справ загострення свого відношення до Німеччини й Данціга, й зараз же приступив до маніфестування такого звороту, тепер страшенно обурився „напастю" пруського премієра і вважав відповідним „протестувати" проти неї. Варшавське міністерство закордонних справ повідомляє офіціяльно, що польський шарж-д'афер у Берліні подав німецькому міністерству закордонних справ протестуючу ноту проти „небувалої напасти" пруського премієра на Польщу.

У ноті кажеться м. ин.: „Премієр Браун заатакував Польщу в нагальний спосіб, доказуючи, що Польща, яка дістала свою незалежність завдяки крови, яку инші проляли за неї, дала доказ такого браку толєранції відносно инших народів, що в наслідку втратили право до оборони з свого боку. Польща видерла силою національним меншостям не тільки їх рідну мову, але й їх батьківщину". Навівши такі звороти з промови пруського міністра, польський уряд твердить, що „історія доказує, що Польща від віків відзначалася як найбільшою толеранцією, якою приєвоїла собі щиру прихильність усіх своїх громадян. Польський уряд залишається вірним тим принціпам справедливости і рівности відносно всіх своїх громадян, якоїб не були національности, віроісповідання або політичних переконань і вважає першим своїм завданням точне виконування своїх міжнародних зобовязань". Тому, мовляв, уряд польський рішуче протестує проти енунціяції, „яка є висловом ворожого настрою та признаком виразної агресивности".

Одночасно польський сойм заводить у всіх вищих школах numerus clausus для непольської молоді і відкидає внесення на протиділання антисемітської агітації; одночасно міністр освіти називає нісенітницею домагання признання держ. вним приватний український університет, за яким вганяються функціонарі поліції; одночасно закривається єдину українську газету на Волині і дальше затримується превенційну цензуру лише для української преси в Галичині; одночасно—забороняється вживати національну термінольогію і придумується штучно-дивоглядні вислови, які силою накидаються чужій національности. І т. д. і т. д. без кінця і міри. Такі, як виведені вачи на міжнародньому форумі являються не то глумом а щесто цинізмом, який є проте цілком зайвою витратою енергії, бо того рода заявам ніхто в світі не то Німці, а й найбільш офіціяльські „союзники" Річпосполитої—не вірить.

З українського життя на чужині.

Культурне життя в Празі.

У вівторок 12. VI. 1923 в салі „Народнього Дому" на Сміхові стараннями Українського Громадського Комітету і Укр. Академічн. хору відбувся концерт творів українського композитора Сениці. Участь, крім хору, брали арт. п-ні Баксантова (фортепян), скрипак Москаленський, Рощахівський (бас), Каралуп (барітон), Базилевич (тенор) і ин. Характеристику творів Сениці подав п. Федір Стешко.

Твори Тичини в світлі сучасної естетики.

14. VI. 1923 в помешканню „Української Хати" УГК. в Празі, проф. Леонід Білецький мав виклад про творчість Павла Тичини в світлі сучасної естетики. Прелєгент звернув увагу перш усього на пантеізм Тичини, головно в першій збірці „Соняшні кларнети", революційні поезії в збірці „Плуг", та символістику і взагалі архітектоніку творів. Про Тичину висловився проф. Білецький, як про найбільшого українського поета сучасної доби, характеризуючи його творчість зовсім обєктивно.

Свято Щоголєва в Мінхені.

З нагоди 25 літної річниці смерти поета Якова Щоголева відбулася в Мінхені 10-го червня святочна академія. Саля „Одеон" була виповнена по береги. Портрет поета прикрашений синьо-жовтою лентою тонув серед зелені. Грецький архимандрит Дімітріоу, — тутешній російський священик якраз на цей день „мусів" виїхати із Мінхену, — відправив панахиду, після чого консуль Оренчук виголосив довший святочний реферат про поета в українській мові. — Редактор Юрінек вшанував поета німецькою промовою, в котрій згадав про утиски царату на політичному і культурному полі. Визначні мінхенські артисти, як надворна співачка пані Кнабль-Мель, пані професорова Штубенравх - Кравс, і пан професор Маєр причинилися своїми безкорисними артистичними виступами до більшого звеличання свята. Дочка поета княгиня Шаховська Брабант вшанувала покійного свого батька чудовою грою на гарфі, котрою Щоголів за життя так одушевлявся. Загалом свято носило достойний характер і випало гарно мимо заходів тутешніх російських кругів, котрі за всяку ціну не хотіли допустити до цієї української манїфестації.

Українці на інвалідській виставці в Бельгії.

На днях закінчилася міжантантська виставка військових інвалідів Ганд (в Бельгії). Участь в цій виставці взяла теж Всеукраїнська Спілка Військових Інвалідів, посилаючи туди своїх делєгатів п. п. Червінського і Мишківську і виставляючи експонати, вироби українських інвалідів. Зацікавлення українським відділом було незвичайно велике. Відвідали його королівська пара, кардинал Мерсіє і багато осіб політичного і дипльоматичного світа, інтересуючися долею українських інвалідів та подіями на Україні. Український прапор маяв на фронтоні будинку, де відбувалася виставка разом з прапорами держав Антанти, а підчас походу українську делєгацію витали незвичайно урочисто. В прощальній промові президент бельгійських інвалідів особливо щиро дякував Українцям за їх участь і побажав від щирого серця, щоби Україна стала як найскорше вільною самостійною державою.

Учительський семінар у Винниках.

Політичні умовини, серед яких живе український народ, зложилися так, що тільки на власні сили можна числити. Клич рідної школи, незалежної від всяких „прихильних" опікунів, вкорінився так глибоко, що самі народні маси відчувають потребу закладання українських шкіл ріжних типів. Закриття хлопячих відділів в державній українській учительській семінарії у Львові відбирає змогу підготовити необхідну кількість народніх учителів, що працювалиб на рідній землі в користь свого народа. Це і склонило представників поодиноких організацій Винницького судового повіту скликати довірочну нараду, яка малаб зорганізувати культурно-просвітну працю в названому повіті.

Нарада відбулася 19. ц. м. в салі читальні „Просвіти" у Винниках при участи 122 делєгатів Винницького судового повіту. До президії вибрано: о. Радкевича з Гаїа, п. Г. Рудольфа з Чорнушович і п. Вас. Влоха з Підберезець. На секретарів покликано п. дир. коопер. Вол. Дуткевича і учит. п. Вовкову.

Збори відкрив в імени гуртка ініціяторів д-р Евген Щуровський, витаючи численних відпоручників поодиноких громад. Той відрадний факт, що в нараді бере участь стільки представників громад, свідчить найкраще про національну свідомість широких народніх мас.

Голова Виділу тов. „Просвіта" дир. М. Галущинський в довшій промові зясував завдання „Просвіти" і вказав на потребу доцільної, широко закроєної просвітно-культурної організації в повітах. Центральні установи у Львові будуть тільки тоді сильними, коли поодинокі клітини-читалні, кружки УПТ., кооперативи і т. п. організації проявлять життєздатність, послідовну працю і жертвенність.

Як референт з рамени ініціятивного гуртка у Винниках виступив проф. Вол. Калинович. Бесідник вказав на спосіб, в який найкраще перевести просвітно-культурну працю у Винницькому судовому повіті. Читальня „Про-

світи" у Винниках постановила на своїх останніх загальних зборах приступити в міру своїх засобів до будування „Народнього Дому", в якому булиб приміщені українські товариства м. Винник та приватний учительський семинар з взірцевою школою вправ. На жаль, засоби до переведення такого великого діла у Винницької „Просвіти" за скромні. Винницька громада числить на поміч наших центральних установ у Львові і на жертвенність усієї української суспільности. Відкриття приватного учительського семинара у Винниках дасть нашій молоді змогу вчитися в здорових кліматичних відносинах, далеко від шуму та недогідностей великого міста. Під матеріяльним оглядом приміщення і удержання молоді буде значно лекшим і дешевшим у Винниках, як у Львові. Вкінці подав бесідник практичні вказівки, як слід би успішно перевести задумане діло. Реферати викликали ожив"ену вимину думок.

Д-р Евген Щуровський вважає будову „Народнього Дому" у Винниках негайною потребою цілого краю. Коедукаційний учительський семинар, в якій мають бути приняті в першу чергу хлопці, являється необхідним Приміщення дітей у Винниках не стріне на ніякі труднощі. Згодом — що правда — вирине справа бурси-інтернату.

Інспектор Омелян Попович витає присутніх від імени УПТ. та вказує на велику вагу виховання дітей у рідній школі. Наше громадянство повинно проявити почуття обовязку щодо удержання приватних шкіл в більшій мірі, як це досі бувало. Відкриття коедукаційного учительського семинара у Винниках вважає бесідник щасливою думкою, яку треба як найскорше здійснити.

В дискусії приняли участь: дир. Зелений, дир. Стронський, о. Васильківський, п. Стецура, п. Голод, о. декан Гірняк і ин. представники громад.

Вкінці приняли збори одноголосно резолюцію в справі будови „Народнього Дому" та відкриття приватного учительського семинара у Винниках вже після сьогорічних вакацій.

П. дир. М. Галущинський відчитав ось які резолюції:

Довірочна нарада повітових діячів у Винниках ухвалює: 1) У кождій місцевости судового Винницького повіту треба старатися оживити читальні „Просвіти" і кружки УПТ. 2) Як що в якійсь місцевости одного з названих товариств нема, тоді основувати при однім з товариств шкільну, згляднo просвітну комісію, котра перейме на себе організацію жертвенности для удержання шкіл, основування бібліотек та творення гуртків для ширення самоосвіти. 3) Приявні на зборах мають постаратися о те, щоби усе свідоме українське громадянство тут. повіту вписалося в найкоротшому часі в члени тов. „Просвіти" і УПТ. у Львові. 4) Збори взивають до жертвенности на школи в той спосіб, що в кождій місцевости має повстати комітет для збирання жертв на школи по думці ухвали заг. зборів УПТ., а саме 1 проц. від особистих доходів у місяць. 5) Збори ухвалюють, що чисті доходи з усіх аматорських вистав, концертів і т. п. улаштувувань будуть зіддані на цілі будови „Народнього Дому" у Винниках, де має бути приміщений коедукаційний учительський семинар з школою вправ.

В доповненню до наведених предложив д-р Евг. Щуровський ще ось які резолюції:

1) Збори признають закладання приватних українських шкіл та приватний український коедукаційний учительський семинар у Винниках справою необхідною.

2) Ухвалюють вибрати з поміж себе тісніший комітет, зложений з 7 членів і поручити йому переведення в діло нинішних ухвал.

Усі резолюції принято одноголосно.

В склад тіснійшого повітового комітету вибрані: проф. Вол. Калинович (голова), о. Олянович з Лисинич (заст. гол.), дир. Банах (секретар), о. Васильківський і п. Пивовар (як скарбники), п. Кернога Мих. і дир. Банах Денис.

Вкінці пояснив інж. Василь Рижевський плян „Народнього Дому" у Винниках.

На зборах зібрано приблизно 3.500.000 мп., м. и. 3 мільони від особи, яка не бажає собі оголошення свого імени.

В найблищу неділю, д. 24. ц. м., тов. „Сокіл" і читальня „Просвіти„ уладжують всенародне гуляння в німецькому лісі у Винниках. Початок о 3 год. попол. Чистий дохід призначений на будову „Народнього Дому" і украшення могил поляглих народніх героїв у Винниках.

НОВИНКИ.

— Підвишка передплати. Катастрофальний спадок польської валюти, який покищо досяг 100% підвишки чужих валют, спадок, що непомірно підніс ціну паперу, друку і т. п., примушує нас покищо підвисшити ціну газети о 25%, то ан. місячну передплату з 15.000 мп. на 20.000 мп., а ціну примірника з 600 на 800 мп. Передплатники, що вплатили цілу передплату за червень, є звільнені від 20% доплати за цей місяць.

— Чеки почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату тому, що маніпуляція чеками триває тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи. — *Адміністрація.*

— **На допомогу пост. заложин:** Лев Чомкевич нотар Обертин 100.000, Юрій Дудрович заст. нотара Бурштин 75.000, Михайло Мочульський нотар Грималів 40.000, громада Борина 30.000, П. Була Дверник 2000, о. Микола Галущинський Звиняч 50.000, Дмитро Цебушник Тернопіль 50.000 кличе: п-ню Мих. Юхновичеву, проф. Семена Кузика і п-ню Карманську, Х. У. Рудки 5.000, Колодрубець Іван Кіралігаза 30 чесь. кор., Черниш Павло Кіралігаза 10 чесь кор., Сковронський Микола Кіралігаза 20 чесь. кор., Михайло Заньків Балигород 5000, Петро Смаль Борщів 10.000, Антін Нуд Яворів 5000, Лев Борачок Мізунь старий 5000 на поклик п. нотара Л. Гузара, Дорко 30.000, о. Ганкевич 10.000, о. Лотоцький 5000, о. Іванчук 5000 мп.

— **На волі.** Дня 20. ц. м. після кількамісячного побуту в польській тюрмі у Львові вийшло на волю 8 політичних вязнів, між ними студ. Василь Мухаір із Болохова в Калущині.

— **Чисте-польська артистка.** У пошуканні за патріотичними сенсаціями в нещасній огірковій посусі львівський „Век Нови" добув фотографію якоїсь молодої красавиці, помістив її вчера на 1. сторінці газети і під голосним наголовком: „великий успіх польської оперової співачки" підписав „Zofia Koreniec, польська артистка познанської опери, дістала ступінь доктора фільософії у віденському університеті". Для збільшення патріотичної гордости дотепних винахідників з „Веку нового" подаємо їм доповняючі інформації: п-на Соня Коренціївна є донькою українського гр.-кат. священика в Тернополі, завжди була і є свідомою Українкою, довголітним діяльним членом Т-ва українських студентів „Січ" у Відні і докторизувалась у віденськім університеті вже рік тому, надовго перед своїм дебютом у познанській опері.

— **Труп під Сокільниками.** На полі в околиці Сокільник під Львовом найдено трупа Р. Пивка. Поліція арештувала в звязку з тим Михайла Андреяшака і Марковского. При слідстві виявилося, що справді арештовані парубки допустились злочину вбивства.

— **Промоція.** На правничім факультеті віденського університету відбулася дня 16. травня ц. р. промоція д-ра Сидіра Лагидика.

— **Про архів посольства УНР. в Берліні.** Навязуючи до нотатки в „Заграві" про залишення большевикам в берлінському посольстві УНР. цілого архіву, маю честь зазначити, що ця нотатка (в рубриці „З хроніки скандалів") о стільки не вірна, що в палаті посольства залишилися большевикам архіви консульські й санітарні. За те архіви: пресовий, військовий, розвідчий політичний і вся таємна переписка були завчасу вивезені в одну із сусідніх держав Німеччини. *Проф. Роман Смаль Стоцький.*

— **Подорож Гардінґа.** Президент Зединених Держав виїзджає на днях на Аляску на відпочинок.

— **У Франції зимно.** В ріжних околицях Франції панує нечуваний холод. На днях температура упала там нижче зера.

— **Буря.** На днях в Перемишлянщині панувала страшна буря, яка вчинила великі шкоди. Повінь залила багато ланів, а град знищив засіви.

— **Арештування у Варшаві.** В звязку із замкненням біржевого руху, у Варшаві арештовано багато осіб за спекуляцію чужоземною валютою.

— **Страйк німецьких опереткових артистів.** В цілій Німеччині вибух страйк артистів усіх опереток і кабаретів. Артисти домагаються 100 прц. підвижки платні.

— **Саранча на Мадярщині.** В кількох околицях Мадярщини, особливо над Тисою появилася саранча, яка нищить всі засіви.

— **Повідомляєт ся,** що зїзд товаришів, котрі в році 1883 р. в Академічній гімназії здавали матуру, відбудеться дня 4. липня ц. р. Щоби приготовити приміщення на нічліг, проситься зголошуватись письменно до підписаного. Р. М. Яцковський Львів, площа св. Юра ч. 5.
2681 1—1

— **Родичі! Позір!** Виїзджаючи по діти, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові звернiться лише до одинокої української робітні П. Карпяка, Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1 6

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові

повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Впов. Членів, що фірма звучить тепер: **Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та взиваємо отсим всіх членів, так союзні кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 15, згладно 99. нового статута доповнили безправочно свій уділ, згладно свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп** (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Краєвого Союза Кредитового. 2468 3-10

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В полемічній статті „Українського Прапору" про „спізнену концепцію галицько-володимирської держави", під заголовком „Testimonium paupertatis", написано в 57 ч. „Діла" (з 15. червня) м. ин. таке: „Пригадуємо, що цю концепцію поставив був на порядок актуальних справ після заключення рижського трактату в березні 1921 р. проф. С. Томашівський, одначе компетентні чинники у Відні не тільки відкинули цей проект, але навіть примусили його автора податися до димісії".

Не входячи в суть предмету спору, я прошу Вас дати мені місце для короткого пояснення і спростування деяких недокладностей відносно моєї особи.

Галицько-володимирською державностию, як історичним фактом і національно-політичною ідеєю, я дійсно інтересувався здавна, мабуть, після Д. Зубрицького й І. Шараневича, чи не перший з галицьких Українців. Ще до війни читав я на ту тему лекції у львівському університеті (рукопис їх, призначений для видання „Просвітою" пропав в часі російської інвазії у Львові); в 1915 р. присвятив їй окрему історично-політичну розвідку в українській і німецькій мовах; в моїй „Українській Історії", виданій у літі 1918 р., галицько-володимирській державности присвячена спеціяльна увага; та „на порядок актуальних справ" (розумію: політичних) поставив я її в падолисті 1918 в. у Львові, пропонуючи—очевидно безуспішно — для усамостійнених українських земель б. Австро-Угорщини історичну назву Галицько-володимирської Держави (м. ин. я був ініціятором і референтом тимчасового основного закону з 15. листопада 1918). Півтора року пізнійше, після сумної памяти варшавських актів з 2. грудня 1919 і 22. квітня 1920, будучи членом галицької делегації на мирову конференцію в Парижі, відновив я ідею галицько-володимирської державности, подавши 14. мая 1920, в порозумінню і за згодою д-ра Евгена Петрушевича, головним союзним державам окремий меморіял про потребу утворення невтральної країни на просторі між Сяном—Вепром на заході й Ушицею—Случею на сході, та між Карпатами на полудні і Біловежською пущею на півночі. Сей меморіял і звязані з ним дипльоматичні заходи найшли зацікавлення в Льондоні, що в головній мірі відбилося у відомій ухвалі конференції у Спа (11. липня 1920) та у знаним трактаті про границі у Севр (20. серпня 1920), де Галичина була трактована як окрема політично-правна одиниця. Одначе дальша акція в сьому напрямі була заразже таки припинена на приказ компетентних чинників у Відні, а на мій запит про мотиви, тодішній керманич уряду закордонних справ д-р Витвицький пояснив сю заборону сим, що ся концепція може викликати незадоволення у Варшаві і Москві... Наслідком того приготована мною окрема брошура не була видана, а зроблена вже для неї мапка (примірник її долучую) пропала дармо. Вся дальша наша урядова політика велась з літа 1920, під кличем необмеженої державної самостійности самої Східної Галичини, концепція-ж галицько-володимирської державности зійшла з порядку актуальних справ і що-тільки недавно виринула знов у Відні, як не помиляюся, за почином А. Жука.

Як із сього огляду виходить, то Ваша стаття помиляється, приписуючи мені поставлення сеї концепції після заключення рижського трактату в березні 1921. В дійсности я не тільки з березня 1921, а вже з жовтня 1920 (себто від прелімінарного мира в Ризі) уважав ідею як галицької, так і галицько-володимирської державности, хоч би й у нейтральній формі, для практичної політики неактуальною й утопійною, та настоював, поки ще був час, на справі повної автономії всіх українських земель по сім боці рижської границі на міжнародньо-правних основах, не здобув одначе послуху в сьому напрямі, ні в уряді, ні поза ним. В таких обставинах, бачучи повну безвиглядність нашої справи при дотогочасним веденню її, і не хотячи брати на себе ніякої відпо-

ВСІ ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ має на складі
XVIII 1–1
Книгарня Ставропигійського Інституту —впіднаймі— Українського Педагогічного Товариства Львів, вул. Руська 3.

відальности за вислід нашої політики, я уступив в літі 1921 з урядової служби. І хиба тільки в тім чисто політичнім розумінню можна говорити, буцімто компетентні чинники примусили мене податися до димісії, формально-службово ніхто мене до сього не силував, навпаки роблено заходи, щоби мене задержати у службі.

Прийміть, Пане Редакторе, вислів правдивого поважання

С. Томашівський.

Берлін, 18. червня 1923.

Курс грошей.

Львів, 21. червня.

Дол. амер. 110.000—112.000, дрібні 104000—105000, дол. канад. 105000 — 107.000, дрібні 102.000—104.000, нім. марки 50 тис. 0·95—1·00, 10 тис. 0·95—1·00, 1 тис. стар. еміс. 2·30—2·35, 1 тис. нов. еміс. 1·00—1·02, сотки дрібні 1·70—1·80, леї 480—500, дрібні 470—485, кор. чеські 3200—3500, дрібні 3000—3200, Австр. тис. нов. емісії 0000—0000, стар. еміс. 7000—7500, сотки стар. еміс. за тис. 9—10.000, дрібні á 10 за тис. 7—85.000, австр. штемплі 150—170, австр. перекази 160—175, Франки франц. 5800—6200, фунти стерл. 480.000—510.000 франки швайц. 00.000—00.000. Рублі 5-сотки 700—720, звич. сотки 710—725, думські тис. 20—24, думські á 250 по 15—16. Карбованці 0·80—0·85, гривні 0·90—0·95.

Збіжева біржа. Жито 180—185.000. Ячмінь 180—190000. Овес 195—205.00и. Гречка 000—000.000 марок польських.

Виказ жертв.

На „Рідну Школу" прислали в лютім (II), матрі (III), квітні (IV) і в маю (V) ц. р. слідуючі ПТ. Громади і Громадяне в мп.:

(На підставі ухвали повної Головної Управи УПТ. з дня 25. мая ц. р. жертви на „Рідну Школу" оголошується сумарично по громадам; жертви поодиноких осіб оголошується почавши від 25 тисяч мп. в гору: хто зложив менше, того жертва зараховується в загальну квоту дотичних громад).

На „Рідну Школу" зложили: Повіт Броди: Берлин II. 37000, Баратин-Сухота II. 15.600, IV. 2000, Броди старі II. 10.000, Заліщі (Таї руст.) II. 10.000, Клекотів III. 1000, IV. 3000, Лещнів-Королівка II. 2000, Напяг II. 15.625, IV. 10.000, Панасівка II. 10.000, Підкамінь II. 65.500, IV. 54.000, Суховоля V. 50.000, Чернелиця II. 2000. Повіт Бучач: Бар V. 79.685, Бобрівники V. 10.000, Бобулинці IV. 94.300, Бучач II. 804.682, III. 169.500. IV. 267.820, V. 169.875, Возилів II. 10.000. II. 10.000, III 5000. IV. 3000, V. 5000, Губин II. 500, Жизномир II.3700, V. 108.750, Журовиці V. 41.250, Зубрець II. 5000. III. 5000, V. 44.555, Костельники II. 10.900, III. 21.815, IV. 30.510, V. 74.425, Кийданів V. 36.750, Лазарівка III. 10.000, Ліщанці V. 45.825, Лука V. 72.750, Медведівці V. 7500, Монастириська II. 2610, III. 10.500, IV. 12.000, V. 31.000, Новосілка язл. II. 50.000, III. 8000, V. 19.350, Озеряни II. V. 6000, Переволоки V. 190.950, Петликівці старі V. 100 000, Поміркі V. 60.000, Порхова III. 5000, Потік золотий IV. 10.000, V. 23.985, Рукомиш V. 16.000, Сновидів V. 8700, Соколів II 2000, IV. 6000, Сороки V 10.000, Ярторів III. 2000, Повіт Горлиці: Білянка II. 2000, III. 955, Висова II. 3000, Воловець III. 3000, IV. 1000, Горлиці V. 13.000, Ждиня II. 2000, Квятон V. 10.000, Понтна II. 1000, III. 1000, V. 2000, Регетів виж. IV. 5000, Смереківці II. 5000, III. 10.000, IV. 18.000, V. 20.000. Повіт Городенка: Вербівці III. 5000, Вільховець III. 5000, Городенка II. 55.000, IV. 20.000, Джурків II. 1000, Корнів IV. 25.000, Обертин II. 29.500, IV. 15.000. Пробабин II. 20.000, Тишківці II. 2000, V. 27.575, Хотимир V. 5000, Чернятин II. 2000, Чортовець V. 50.000. Повіт Городок: Вишенка II. 5000, Вороців IV. 241.200. Городок II. 3000, Домажир V. 10.000, Мшана IV. 2000, Янів II. 5000, III. 5000. Повіт Гусятин: Босири II. 3150, V. 5000, Васильківці V. 72.400, Копичинці II. 7600, III. 5300, IV. 18.800, V. 500, Кривеньке II. 15.000, III. 6000, Крогулець III. 100.000 (в тому Господ. Кооп. „Щастє" 100.000, Мшанець V. 2000, Нижбірок нов. II. 4000, Сухостав IV. 15.000, Тудорів II. 4000, V. 1000, Хлопівка III. 3000, IV. 5000, V. 10.000, Целеїв II. 11.000, Чорнокінці малі IV. 5000, Яблонів III. 2000. Повіт Добромиль: Бірча IV. 69.700, V. 44.100, Боневичі V. 71,900, Гійско II. 50.000, Добра шлях. II. 5000, Добромиль II. 23.000, IV. 15.000. Коростко IV. 35.000, Нове місто II. 13.000, Передільниця IV. 26.000, Трушевичі V. 40.000, Ямне дол. III. 7000. Долина: Болехів II. 36.300. III. 20.000, IV. 15.000, V. 20.000, Болехів рус. IV. 10.000, Брошнів II. 3000, IV. 10.000, Волоське село II. 13.680, IV. 4645, Долина III. 1000, Дуба II. 600, III 600, Лисовичі II. 300, Мізунь III. 2000, Нинів дол. II. 1264, Перегінсько II. 5000, III. 62.262, Підлюте IV. 2000, Раків II. 2000, Решняте V. 5000, Рипне II. 3000, III. 5000, Солуків IV. 1000, Струтин виж. II. 3000, Струтин ниж. IV. 30.000, Тура вел. II. 21.610, IV. 20.000, Тяпче II. 300, Ясенівець II. 25.000.

Посмертні згадки.

Інжинір Роман Ганінчак, радник держ. залізниць помер по короткій недузі в 45 році життя у вівторок 19. червня. Покійний середні школи кінчив у Львові, де по зложенню іспиту зрілости записався на політехніку. В життю технічної молоді брав визначну участь, а завдяки гарній товариській і веселій вдачі був загально люблений. Покійний був головою тов. української техн. молоді „Основа". Заснував в тім часі хор і орхестру, котрої був дірігентом, чим причинився немало до спопуляризування української пісні й музики. Опісля був дірігентом „Бояна", де немало причинився до розвою того товариства. По скінченню і зложенню іспитів на політехніці вступив на службу до львівської дирекції заліниць. Воєнне лихолітя а опісля видалення Пок. як Українця, відбилось на Його здоровлю і хоча по році прийнято Його на давнійше займану посаду, нервова недуга підтинала Його здоровля, а вкінці спричинила смерть. Пок. лишив жінку і сина. Похорон відбудеться в пятницю 22. червня о год. 11. передпол. з дому при вул. Длугоша 23 на личаківський цвинтар до родинної гробниці. В. Й. П.!

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Великий фестин філії „Просвіти" у Львові відбудеться на водах „Світезі" при вул. Іссаковича дня 7. липня 1923. Програма дуже багата буде подана пізніше. — *Філія*

У нас не дорожіє!!!
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 23–25 ШНАПЕН, ТІМАН і Б-ТЯ ДИХМАНИ.

В неділю 24. ц. м. год. 4. в „Народнім Домі" кімната Української Бесіди, відбудуться довірочні Збори зльокавтованих службовиків цілого краю. На порядку дня: Звіт з поїздки до Варшави. Проситься о численну участь. — За Комітет: І. Ліщинський 1—1

Позір! Учителі і діяки бажаючі взяти участь в підготовці до видільового іспиту з географічно-природничої групи в часі сегорічних ферій, зволять зголоситися письменно до 30. червня включно на адресу: Тов. Петрів Д. Взаїмна Поміч Учит. Львів, Осолінських 8/2. 2686 1—2

Духовні вправи для священників устроює Тов. св. Ап. Павла від 2.—5. липня 1923 в духовній семінарії у Львові вул. Коперника ч. 36. Учасники зволять привезти з собою подушочку і коцик і зголосить під поданою адресою найдальше до 28. червня. Виділ Товариства св. Ап. Павла. 2640a) 5—5

Вписи і приватні іспити в хлопячій школі ім. Т. Шевченка вул. Мохнацького ч. 12. відбудуться в днях 28., 29. і 30. червня ц. р. від години 8—12. перед пол. і 3—6 попол. Управа школи. 2669 1-1

Вступні іспити. Управа прив. гімн. курсів Кружка У. П. Т. у Снятині подає до відома, що вступні іспити до І. кл. відбудуться в днях 2. і 3. липня ц. р.; до II., III. і IV. кл. 27. червня. Зголошуватися треба в цих днях від год. 7. до 9. рано в канцелярії Управи, вул. Вірменська, з метрикою уродження і свідоцтвами з нар. школи IV. кл. згладно з циркулем переробленого матеріялу з I., II. і III. кл. гімн. — УПРАВА. 2668 2—2

Для вязнів зложили в мп.: І. Пасічинський 5000, Клепарів (збірка) 100.000, збірка у Львові в церквах 635.000, Ставничий 5000, Чит. „Просвіти" в Циганах 5000, в Довгім 10.000, в Новім Селі 50.000, І. Паламар 10.000, Стефан Гера Перемишль 50.000. Ю. Стефанович Львів 11.000, Т. Шевчук збірка зі Старомійщини 25.000, Українське Жіноче Товариство в Чікаго 1,000.000, п. іяж. Н. Н. 2 ф. штерлінгів. Всім Вп. Жертводавцям щира подяка. 1147 1—1

Союз діячів Українського Театр. Мистецтва висловлює цим свою подяку Шановним Громадянам м. Долини, складшим слідуючі датки на фонд Союза, через Управу філії ч. 2 в мп.: А. Марцинківський 10.000, А. Крушельницька 10.000, О. Назаревич 20.000, В. Штень 20.000, А. Штенева 10.000, І. і П. Середи 20.000, Д. Гладій 40.000, д-р Данилович 10.000, о. Величковський 10.000, М. Зборовський 10.000, М. Юркевич 5000, о. М. Лада 30.000. М. і О. Слюзарівні 15.000. В. Антонович 10.000, Т. Грибовський 10.000, Ф. Веретюк 10.000, М. Филипчак 6.000, О. Леонтовичева 10.000, Д. Декерт 20.000, І. Антонович 12.000, М. Антонович 12.000, І. Гошовський 10.000, М. Мандзій 1000, М. Івасюк 30.000, П. Дмитріз 10.000, К. Дмитрева 10.000, С. Павлович 10.000, Софія Павлович 10.000, І. і М. Кардаші 15.000, М. Жмуркевич 5.000, Ю. Мазуркевич 5000, О. Бікешова 5000, С. Болдуменківна 8000, В. Мазуркевич 5000, В. Івашкевич 5000, А. Гринай 10.000, Б. Мазуркевич 6000, А. Штень 5000. — Голова: Д-р Г. Ничка, секретар: М. Кругшельницький. 2677 1—1

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
АНАНІЮ СТЕПАНОВА
сотн. У. Г. А. відбудеться дня 22 червня 1923. в Волоській церкві о г. 9 р. н. 2—2
2658

Конкурс.

В „Захисті ім. митр. А. гр. Шептицького для сиріт" у Львові (вул. Потоцького 95) буде опорожнених від вересня 1923. кілька місць, о які можуть старатися сироти: хлопці у віці б 9 літ, дівчата у віці 6—14 літ. Першенство до приняття мають круглі сироти і діти дуже талановиті. Подання треба внести на адресу заряду захисту до 5 липня 1923., долучити витяг з метрики уродин, послідне шкільне свідоцтво та подати докладно маєткові і родинні обставини.

2684 За Раду Товариства: 1—3
Д-р В. Охримович заст. президента. *о. В. Лициняк* секретар.

Дрібні оголошення.

УКРАЇНСЬКА МАШИНА ДО ПИСАННЯ американського фабрикату, послідний модель, уживана — до продажі. Оглядати між 3—4 по пол. С. Ресен у Юденфайда Львів, Мілковского 7. 2687 1—1

КРАВЧИНЯ з практикою в першорядних сальонах прийме на час вакацій посаду на селі, може учити крою. Скромні вимоги. Зголошення до Адміністрації під „Марія". 2679 1—1

ТОРГОВЕЛЬНИК шукає відповідної посади зараз в Спілці, Кооперативі евентуально у приватного купця. Зголошення під „Торговельник" Бучач, Ринок ч. 12. 2680 1—3

УПРАВА семінарії СС. Василіянок у Дрогобичі пошукує учительських сил з І. і II-ої групи. 2646 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

2682 **ЛІКАР-ДЕНТИСТ** 1—5

Б. ЛЕСЯНСКА-ЯКЕР

б. асист. одеської клініки, Новоросійського Університету ординує у власнім заведенні лікарсько-дентистичнім

в ЗОЛОЧЕВІ, вул. СОБІСКОГО 15, (дім Вербера) щоденно від год. 9—1 і 3—6.

Перляки Каспри Ч. 0, 1 і 2, окалійно до продажі, також Камінна, Вальці, Мотори. Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ" Львів, Баторія 4. 2683 1—10

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА,

що на Загальних Зборах Членів Краєвого Союза Господарських Спілок „Сільський Господар" зар. стов. з обмеж. порукою у ЛЬВОВІ, Зіморовича ч. 20, відбутих дня 20. грудня 1292. р. ухвалено:

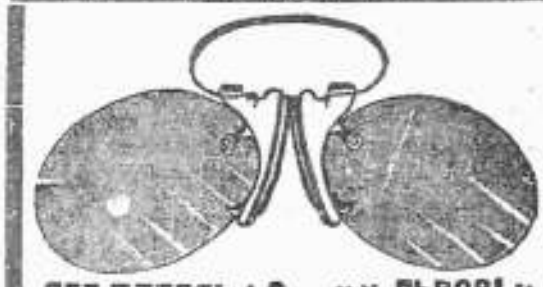
1) Змінити дотеперішню фірмову назву на Краєвий Союз госп. Спілок „Сільський Господар" кооператива з відповідальністю уділами у Львові.

2) Вмінити дотеперішний статут Союза приміюючи його до нового обовязуючого закона про кооперативи.

3) Підвисшити членський уділ до квоти Мп. 10 000.

Просимо тому всіх наших Вп. Членів зволити негайно довоснити свої членські уділи до повисшої квоти, о скільки вони ще сеї квоти не осягнули і то найдальше до дня 31. серпня ц. р. в противнім случаю будемо приневолені вичеркнути їх з членів Союза.

Краєвий Союз господарських Спілок „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"
IV 1-1 у Львові вул. Зіморовича 20.

ПОРУЧАЮТЬ
ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ
від найдешевших до найдорощих у всіх родах Сила Цайсса, Буша, Герца,
ЛЬОРНЕТКИ
полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 8-50
ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска :: У ЛЬВОВІ :: Леґіонів 1.
Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. 2151

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 65 (9.946). Львів, неділя 24. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20100 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

:: „ПОВІТОВА СІЧ" у ЛЬВОВІ ::
уладжує дня 24. червня 1923. на площі „Сокола-Батька" за Стрийською рогачкою —

СІЧОВИЙ ФЕСТИН

в програму якого війдуть масові вправи: Січовичок вільнуч, гімнастичні вправи Сокола чл. Сокіл-Батька і вправи Січовичків вільноруч і топорами. Початок о годині 3., початок вправ о годині 3:30.

†

Марія Сіцінська
(з Тлустовських)

спочила на віки 31. травня в Кам'янці Подільськім на 54. році життя, про що з тяжким сумом сповіщають діти.

„Культуральний" наїзд.

Під многомовним заголовком: „Kościół i szkoła fundamentem kresów! Nauczycielstwu rzucamy hasło: Na wschód! Na wschód!" — пише „Gazeta Poranna" ч. 6724 з 1. VI. ц. р. між иншим ось що: „Про мілітаристичні напади не думаємо, не маємо замІру атакувати наших сусідів зі зброєю в руці,... одначе культуральний, цивілізаційний наїзд є дозволений кождому. Такій *ідейній* праці нічого не можна закинути". І в слід за тим пише, що „коли в кождій громаді „на кресах" міській чи сільській найдеться учитель Поляк-ідейник, який зуміє в кресову дітвору вщепити від чаймолодших літ переконання, чим вона є і чим повинна почуватися, то вплив цих нових віток на окруження видасть просто необчислимі овочі. Учителя Поляка — сказавши коротко — жде апостольська місія, він же повиннен стати місіонером-пропагатором польської думки на східних окраїнах... Сотворім шахівницю нездобутих „пляцувек" оборони західної культури а благословитимуть нас грядучі покоління".

Це голос не спорадичний, не відірваний; ціла польська преса переповнена такою наїздницькою поживою. Польські вчені, політики, громадські діячі, педагоги забирають голос а польська преса присвячує тим справам дуже багато місця. Ходить передусім о народні школи, неменше о школи промислові і торговельні а також і о середні школи.

Проф. Вінценти Сікора, як сам каже 24 літний діяч „Towarzystwa Szkoły Ludowej", містить цілий ряд статей на ці теми в „Gońcu Krakowskim" ч. 134—136 з д. 15—17. червня ц. р. і там читаємо між иншим таке: „Журба за креси, за східу, границю Річипосполитої — це важне завдання держави. Що робити? Там польської землі багато. Отже осадити на ній польського рільника а по містах польського купця і ремісника, але доцільно, з пляном, на основі певних дорогоказів". І начеб у відповідь на цей заклик читаємо в тернопільськім „Głosie Polskim", що в Тернополі п. Лесняковскі, презес тамошнього Кола TSL. і п. Слупецкі, презес тамошньої „Гвязди" організують промислові школи, а на будинку „Гвязди" добудовують цілий поверх на ремісничу бурсу. Подібна праця йде по цілій Східній Галичині.

Пригадуємо, що TSL. вже удержує 55 промислових шкіл та курсів, к в нас залеви 1 вечірний промисловий курс у Львові.

Що до середніх шкіл, то проф. Прушиньскі, презес „Ради Народовей" не може в „Słowie polskim" ч. 147 з 1. VI. ц. р. погодитися з існуванням українських середніх шкіл взагалі. А треба при цій нагоді пригадати, що у львівському шкільному окрузі (с. є. Східній Галичині) стан середніх шкіл представляється так:

а) Учительські семінарії: польських є: 12 держ. і 20 приватн.; утраквістичних 7 держ.; українських 2 держ.*) і 9 приватних. Значить на загальне число 50 учит. семінарій є лише 11 держ. і приватн. учит. семінарій українських, себто кругло п я т а ч а с т и н а.

б) Гімназії ріжних типів: польських державних 53 і приватних 40; українських державних 7 і приватних 11; крім того німецьких приватних 2. — Отже 78 прц. українського населення Східної Галичини має держ. і прив. українських шкіл заледви близько одну сему частину загального числа.

Та цей стан середнього шкільництва зовсім не задовольняє п. Прушиньского. Він каже: „Трактат версайльський та конституція не обовязують нас до жадної державної гімназії непольської... В слід за тим в Польщі не повинні бути державні гімназії українські... а тепер істнуючі треба негайно замінити на польські".

Що до народніх шкіл, то за кураторства п. Собіньского число українських шкіл в р. 1920|21. в порівнанню з р. 1911/12. зменшилося о 682, а натомість число польських шкіл на наших землях зросло о 335. Коли до того додамо число шкіл т. зв. польсько-українських 385, яких характер легко собі уявити — то загальна теперішня втрата з нашого передвоєнного на річ польського стану посідання винесе страшну цифру, бо поверх 1300 шкіл!*)

Значить, коли праця в польському народовому дусі має зазначуватися нищенням українського шкільництва, то п. Собіньскі за 3 роки польської влади доконав великого діла. Одначе в очах п. Прушиньского та проф. Сікори „праця" п. Собіньского буквально не значить нічого. „Ті безцінні літа — каже п. Прушиньскі — які так ідеально визискало у Великопольщі, змарновано у нас цілковито за кураторії п. *Собіньского*". А проф. Сікора пише зі своєї сторони: „В шкільництві безнастанні реформи і зміни, з недостача доцільного і простого ділання... Місце дотеперішньої мильної шкільної політики на Сході повинна заняти політика нова, здорова, оперта на потребах польської людности... Жадне зі суспільних питань не є так пильне і жадне на випадок занедбання не грозить так страшними консеквенціями, як справа польського шкільництва на окраїнах. Справа зорганізування шкіл повинна бути довершена на протязі 3—5 літ... До акції мусить стати держава, самоврядування і суспільні організації... Там де TSL. будує школи, випадає дешевше... На будову 10.000 шкіл треба 100 мільярдів мп... Теперішне правительство з п. міністром освіти Гломбіньским певно зрозуміє той *проблем* і нехай буде переконане, що в цій акції стрінеться з найгорячійшим співділанням суспільности. Бо за це не лише є відповідальні поодинокі міністри перед соймом, суспільністю і власною совістю, але й ми всі разом і кождий з окрема... Тому як найскорше берімся до будови польських шкіл на східних окраїнах"!

Отже коли за попереднього правительства — TSL. задовольнялося „лише" покищо заснуванням

*) Тут ще не вчислені прив. народні школи TSL., яких число виносить 474.

*) Почавши зі шк. р. 1923/24 завдяки Куратовія постепенно одиноку мужеську українську держ. учит. семінарію у Львові. Таким чином на слідуючий шк. рік вже не буде І. року, описля вже II року і т. д.

Стріча Поанкаре з Болдуіном.

Париж. „Пті Пар.": Не є виключена стріча Болдуіна з Поанкаре. Одначе в цій справі не дійшло до ніякої умови між Льондоном і Парижем. З англійської сторони думають, що розмова обох премієрів не має цілі так довго, доки зі сторони Франції і Бельгії немає відповіди на англійський квестіонар.

Вбивство бельгійської патрулі.

Бордо. В місцевости Сікінгсміле два Німці напали на бельгійську патрулю, котра зажадала від них документів. Один бельгійський капраль і один рядовик убитий, один жовнір ранений.

Вибух Етни.

Рим. 22 VI. Вибухова сила Етни ослабла. Трясення землі майже устало. Підземні громи вже не такі сильні, а полумінь, що видобувається з кратера не така інтензивна. Струя ляви все ще посувається вперед. Положення в Лінгуа Гльоса не перестало бути грізне. Не знати, чи остане бодай що-то з цього міста, бо колиб навіть струя ляви не знищила міста до тла, то всетаки наслідком трясення землі, зруйнування є страшне. Положення в Касталіоне також поважне. Лява дійшла до залізничої стації і загрожує містови. Струя ляви посувається вельми помало, лява значно остигла. Місцевість Джарра, загрожена першого дня вибуху кратера, досі виратувалася. Шкоди заподіяні вибухом величезні, коли зважити, що збіч Етни зовсім управні, зогляду на їх урожайність.

Революція в Альбанії.

Берлін. Вечірні часописи звідомляють про вибух революції в Альбанії. Згідно з цими звідомленнями революціонери побили правительственні війська і підходять до Скутарі.

Париж. Вольф. „Матен" звідомляє за болгарськими часописами, що в цілій піан. Альбанії вибухла революція. Повстанці приневолили під Краснецем правильні війська до втечі і вирушили на Скутарі. Їх ціллю є повалити правительство в Тірані і посадити на престолі кн. Віда. Югославянські часописи добачують у цьому русі наслідки перевороту в Болгарії. Альбанські правильні війська перейшли сербську границю і потвердили вістки про повстання і поразження правительственних військ.

Німецько-французьких переговорів немає.

Берлін. Німецьке правительство дементує вістку, подану льондонським „Дейли Телегреф ом", наче б небаром мали початися німецько-французькі переговори.

Спека в Америці.

Ліфілд. З Ню Йорку звідомляють про незвичайну спеку, яка спричинила богато сонішних ударів. Занотовано 20 випадків у Н. Йорку, 15 в стейті Ohio, 9 в Шикаго і 5 у Бостоні. Рух на електричних підміських залізницях мусіли здержати, бо наслідком жари стопилися ізоляції електричних проводів. Богато фабрик здержало хвилево працю.

Пр. 385/23. В Імени Річипосполитої Польської Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 57. (9938) з дня 15. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Похід проти слова „український" в уступі між словами „зрозуміла річ, що" і „всі наші освітні". 2) в рубриці „Новинки" з нотатки „Злочином є іти на похорон" в уступах а) між словами „Лихоліття" і „Українське громадянство", б) від слів „вертають часи" до кінця. 3) В рубриці „Допися з краю" з кореспонденції з Бережанщини в місці між словами „рішила" і „боротися" містить в собі єство ad 1 і 3 проступку з § 305 з. к., ad 2 а проступку з арт. VIII зак. з 17.XII. 1862 Н-р 8/63 Д. п. п., ad 2 б злочину з § 65а з. к. узнав доконану в дни 14. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і заряднє заниження цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторові. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. п. ч. № 6 ех 1863, а Іменно засудження за переступство на гриву до 400 Мп. — Львів дня 16. червня 1923.
(Підпис нечитний.)

ових 300 польських шкіл на „кресах всходніх", як це виходило з відозв з нагоди 3. мая, — то тепер від Карпат аж по пінські болота по всіх українських громадах має повстати на протязі 3—5 літ 10.000 польських шкіл, осередків систематичного винародовлювання українського народу.

Так виглядає „культурний" наступ з боку польського уряду і польської суспільности. А як представляється оборона? Пригадуємо, що приватніх народніх шкіл У. П. Т. у Львові і в краю числимо заледво 26, а про середні школи згадано вже вище. Та істнування їх лише в наслідок крайної байдужности в боку нашої суспільности безнастанно загрожене, а останній спадок марки може легко привести до цілковитої катастрофи, наколи наша суспільність надзвичайними більшими датками, а опісля постійним щомісячним оподаткуванням розмірно до зросту дорожнечі не поспішить з допомогою. Зрозуміймож, що на самі львівські школи треба буде на 1. VII. приблизно 70 міліонів, а досі з краю вплинуло по день 22. червня заледви 16,973.940 мп. на місяць червень.

І лише дійсно надзвичайному патріотизмови, самопожертвованню і відданню всіх сил шкільній справі з боку учителів (льок) У. П. Т., які побирають багато менші платні ніж їх державні товариші, треба завдячити, що досі наші приватні школи не лише істнують, але й розмірно гарно розвиваються.

Та перед нашою суспільністю не лише завдання удержати істнуючі школи при життю, але й по всіх містах і місточках і бодай по всіх загрожених селах зорганізувати нові школи. Учительських сил у нас доволі, а матеріяльних засобів мусить достарчити наша суспільність.

Наші школи по більшій части поміщені у наймлених домівках. Заходить потреба й будувати свої школи. Ледви Станиславів спромігся на цей крок, а н. пр. Кружок У. П. Т. ім. князя Льва у Львові на Личакові не може довершити початої будови школи через недостачу фондів і останній спадок польської марки. Тому поміч загалу і в тому напрямі доконечна.

Досі весь тягар удержання приватного шкільництва спочивав у нас на плечах лише одної невеличкої частини суспільности. Не говоримо вже про широкі маси народу, але навіть переважна частина нашої інтелігенції зовсім байдуже відноситься до тої культурної боротьби за істнування нашої нації і нічим не причинялася до збільшення фондів „Рідної Школи". Так само наші економічні організації, торговлі, кооперативи і ріжні підприємства а дуже маленькими виїмками зовсім не сповняли обовязку супроти „Рідної Школи". Навіть обовязкового 1% брутто прибутку з ріжних концертів, вистав, фестинів і т. п. улаштувань не присилають лотичні т-ва чи комітети до „Рідної Школи" У. П. Т.

Так далі бути не може. Ми не сміємо допустити до того, щоби чужі школи з наших дітей на наших очах робили яничарів, ворогів свого власного народу. Істнування пів міліона української дітвори під оглядом національним загрожене і цьому пів міліонови нашого грядущого покоління мусимо дати змогу виховуватися в своїх рідних українських школах, бо — парафразуючи слова проф. Сікори до наших відносин — відповідаємо за це „всі разом і кождий з окрема!"

Наш славний фільософ Григорій Сковорода вже в XVIII. віці казав: „Не чуже виховання треба прищіпити нашому чоловікови а своє рідне".

Коли вже в тому часі справа виховання була актуальна, то в нинішних часах пари і електрики, в часах суспільних і національних потрясень справа ця набирає такого першорядного значіння, що жадне зі суспільних питань на случай занедбання не грозить так страшними наслідками для українського народу, як справа нашого українського шкільництва. Отже вся увага нашої суспільности в сучасний грізний момент повинна бути звернена в першій мірі на наше приватне шкільництво і для нього не повинні ми жалувати жодних найбільших матеріяльних жертв.

Іван Герасимович.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостач екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Велика Україна.

Вигляди майбутнього урожаю.

Стан засівів на Україні по системі: 5 — дуже добре, 4 — добре, 3 — задовольняюче, 2 — незадовольняюче і 1 — зле, на 1. червня являється так: Стан засівів озимого жита на Україні оцінюється в —3,4, озимої пшениці — 3,1, ярової пшениці — 2,8, ячменю — 2,8, вівса — 2,7, гречки — 2,6, проса 2,8, кукурузи 2,8. Засіви озимого жита на цілій Україні є задовольняючі; засіви озимої пшениці є незадовольняючі в губерніях: київській (2,8) і харківській (2,9); засіви ярової пшениці є незадовольняючі по цілій Україні за винятком чернигівської губ. (3,1). Засіви ярових хлібів загалом по цілій Україні незадовольняючі подільської, чернигівської й по части київської губерній.

Совітська Росія.

Збільшення большевицької розвідки.

„Polska Zbrojna" повідомляє: В звязку зі зростом серед російської еміграції націоналістичного руху совітська влада збільшила діяльність розвідочних загонів на польському кордоні з цілю перешкодити зявленню в совітській Росії агентів націоналістичного обєднання.

Доля патріярха Тихона.

„За Свободу" повідомляє, що патріярх Тихон тепер продовжує перебувати під арештом в Донському манастирі. В близчій будучині він має бути перевезений до Архангельська, а звідти висланий за кордон.

Стан засівів.

„Економ. Жизнь" має такі відомости про стан засівів на 1 червня: Несприятливі метереольогічні умови минулої декади відбились на стані засівів, який погіршився; особливо помітно це у ярових хлібів. Довга посуха в районі долішнього Дону і полудневого Надволжа вплинула шкідливо на ярові засіви. Холодна погода затримала посів ярових в північній области а також в східній частині центральної і північно-західної частини Горішньо-Волжської области. На становище озимих засівів несприятлива погода вплинула менше, ніж на ярові, проте й в стані озимих засівів помітно певне погіршення.

Націоналізація червоної армії.

„Руль" повідомляє: В совітській пресі в дискусійному порядкові жваво обмірковується питання про утворення національних не російських частин в червоній армії. Офіціяльне питання це поставлено в звязок з організацією територіяльного комплєтування червоної армії і з суперечкою про перевагу цього способу комплєтування армії; в дійсности це формування переводиться на підставі розпоряджень революційної військової ради.

В червоній армії істнували латишські, китайські, угорські і польські полки і баталіони, але всі вони мали характер головно комуністичних загонів. Головне командування завжди змагалось до інтернаціоналізації цих частин. Останній дванадцятий зїзд комуністичної партії постановив вимагати від військово-революційної ради в червоній армії націоналізацію. Другим етапом явилось формування національних червонобармійських частин. Большевики мають на увазі в першу чергу утворити грузинські, вірменські і латишські полки.

Питання про утворення українських національних частин вирішено негативно, що й викликало в харківській совітській пресі полєміку, в якій противники формування українських національних частин виправдують рішення військової революційної ради тими дрібно буржуазними і петлюрівськими „впливами", під якими знаходиться цілий український рух.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

Гаґський міжнародній суд і сов. Росія.

Міжнародній суд у Гаазі приняв до свойого розгляду справу про східну Карелію й секретар суду повідомив про це совітський уряд. З приводу цього повідомлення Чічерін прислав велику телеграму, в якій говориться, що совітський уряд не має можливости приняти участи в розгляді справи, який він уважає й по формі й по суті незаконним. Не кажучи вже про те, що питання про східну Карелію являється внутрішньою справою совітської федерації, совітський уряд не може визнавати міжнародній трибунал позапартійною інстанцією. Більшість держав, які являються членами Союзу Народів, до сього часу ще не визнала юридично совітського уряду, а деякі навіть відмовились вступити з ним в фактичні взаємини. Згадані держави в питаннях про Бесарабію, Клайпеду і Східну Галичину навіть не запитавши Росію про її опінію винесли рішення, які перечать елєментарним інтересам совітської Росії.

Спроби рятування польської марки.

Оборот валютами залежний від комісії.

У варшавському міністерстві фінансів відбулася нарада міністра фін. Грабского з представниками банків, на якій рішено противділати знижці марки такими засобами: мається зясувати, які банки мають необтяжене девізове сальдо, якого половину передається до розпорядження ПККП, а другу половину залишається у банках у розпорядженню девізової комісії. Суми, які вплинули й не будуть здепоновані на потреби клієнтелі банків, мають перейти до ПККП. Всякі виплати в чужих валютах не можуть відбуватися без дозволу девізової комісії. Те саме торкається грошевих переказів.

Пояснення міністра фінансів.

У фінансовій комісії мін. фін. Грабскі склав звіт з останніх розпоряджень уряду щодо боротьби з валютовою спекуляцією. Міністр вказав як на головну причину упадку польської марки, поруч з кризою німецької марки, — велику потребу краєвих підприємств у чужих валютах, а передусім промислових центрів. Показалось, що часто ця потребм переходила нормальні межі. Частина виданих міністром розпоряджень, як напр. ревізій й арешти, є вже відомі і про инші заходи передвчасно говорити. Цікаво, що всі особи, в яких пізною порою переведено ревізії, були в момент приходу поліції цілком одягнені, начеб сподівались її. Сконфісковано дуже мало чужої валюти, бо спекулянти не тримають її у себе. Заведення контролі банків передає державному скарбови до диспозиції яких 2 міліони долярів. Передбачується видавати девізи тільки на справу приватних закордонних зобовязань, і лише в частині на нове закупно сирівців. На люксусовий крам не будуть давати девіз.

Міністр фінансів не хоче дискусій.

Маршалок скликав конвент сеніорів для рішення справи дискусії над експозе мін. фін. Грабского. Присутний на засіданню Грабскі заявив, що просить відкласти дискусію до часу, поки він не виголосить доповняючого експозе. Міністр боїться, щоби широка соймова дискусія не відбилась погано на інтересах державних фінансів. Рішено почекати з дискусією до вівторка і до того часу Грабскі має подати соймови до відома доповняючі інформації.

Нова хвиля податків у Польщі.

Рада міністрів рішила підвисшити податки: 1) від спірту (100 проц. за літр і додатково вище 5 літрів), від цукру (з 1500 на 2800 за 1 кг. і додатково вище 100 кг.), від шамп. вин (з 10.000 на 20.000 за велику фляшку) і від сірників (з 80 на 120 за пуделко, і додатково вище 500 пуделок). Незголошені запаси підлягають конфіскаті і крім цього власники будуть строго карані. Додаткові податки є в звязку з упадком вартости марки. Про велике підвисшення тариф за залізничий переїзд, на світло й газ — пишемо на иншому місці.

Tempora mutantur.

(Міністр Гломбіньскі в ролі демократа в... 1907 р.)

„Дзенник Людови" поміщує статейку, дуже характеристичну для змін, які наступили за останні роки у політиці і настроях польських державних мужів. А саме у 1907 році, коли презесом польського кола був Гломбіньскі, велась акція за окатоличенням університетів в Австрії. На внесок посла Масарика, теперішнього чехословацького президента, в справі гарантій свободи науки в університетах, вивязалася у віденському парляменті дискусія, у якій взяв голос також теперішній польський міністр освіти, а тодішній посол Гломбіньскі. Стенографічний зміст промови Гломбіньского такий: „Висока палато! „В імени польського кола заявляю: Ми Поляки завжди цінили високо свободу науки і студій та рівноуправнення всіх національностей в тій царині, бо ми бачимо в тім основу поступу і правного ладу. Ми стоїмо на становищі автономії наших університетів і готові всякий замах на неї відперти. Наука і університети повинні стояти здалека від всякої політики і т. д."

Внесок Масарика ухвалено. А сьогодні той самий міністр Гломбіньскі заявив представникам укра-

ївського народу: „Оснування українського університету у Львові дало тільки причину до боротьби між українською і польською молодю та загрожувалоб інтересам держави".

Цей самий Гломбіньскі заявився офіційно, як міністр освіти, за „numerus clausus" і забуваючи свою заяву з 1907 р. вирікся свободи науки і студій та аполітичности університетів.

Санація нім фінансів і справа репарацій.

Бельгійська криза причина відповідь на англійський меморіял.

„Н. фр. Пр." подає з Парижа, що в тамошньому міністерстві закордонних справ висловлюються дуже стримано про стан міжантантської виміни думок у репараційній справі Впевняють, що Бельгія ще не відповіФранції на її пропозицію відносно спільної відповіди на англійський меморіял. У Льондоні, правда, йдуть устні переговори поміж послами Франції й Бельгії та лъордом Керзоном. Але підкреслюють, що не прийде до ніякої обовязкової постанови ранійш, поки не закінчиться кріза бельгійського кабінету, бо Франція мусить мати ясний погляд на майбутню політику Бельгії. Невпевність становища зросла, бо створення нового кабінету Тені показалося знову сумнівним. Дуже характеристичним є деякий зворот у принціповому трактуванню офіційними колами Франції справи пасивного спротиву в Порурю: „Temps" зазначає у передовій статті, що припинення пасивного спротиву не має значіння само собою, а являється лише одним з передумов санації фінансового становища Німеччини і що саме питання санації німецьких фінансів та нар. господарства буде головною проблемою можливих антантсько-німецьких переговорів.

У Парижі хвилюються бельгійською кризою.

Паріський політичний світ слідкує з щораз більшим неспокоєм за перебігом бельгійської кризи. Складення нового кабінету Тені стрічає трудноші так, що не є виключеною відмова Тені від мандату премєра в новому кабінетіі З Брюкселі звідомляють, що там панує переконання, буцім то бельгійські політичні кола натискають на Францію в напрямку швидкої ліквідації рурської окупації; Бельгійці хотять таким робом піти на зустріч Фляндцям, які противляться 14-тимісячній загальній обовязковій військовій службі.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Амнестія для міністрів уряду Радославова.

„Tагеспост" повідомляє з Софії, що новий болгарський уряд Занкова видав амнестію усім присудженим міністрам воєнного кабінету Радославова. Сподіються кожного дня приїзду Радославова до Софії.

Клопіт з непохилимим послом.

„Право Ліду" подає дальші відомости про рішучість болгарського посла у Празі Даскалова, який відмовляється залишити свою посаду. Болгарський уряд фактично не має засобів примусити збунтованого посла віддати агенди новоіменованому послови, проф. унів. Михальчову. Крім цього чеський уряд ще не приняв офіціяльно нового болгарського уряду. Думають, що це станеться після переведення в Болгарії нових виборів до Народнього Собрання.

Кол. міністр Стамболійського Обов у Празі.

Єдиний із міністрів кабінету Стамболійського Обов, якому вдалося втекти на румунську територію, де визначили йому місце побуту, або казали виїхати з Румунії, приїхав до Праги. На чесько-словацькому кордоні затримали його, але на інтервенцію дозволили продовжувати подорож.

Великі конституюючі збори кооперативи „Український Театр".

Кілька днів тому повідомляли ми про заходи в напрямку реалізації постанови Загальних зборів „Української Бесіди" про відділення справи українського театру від „Української Бесіди" і про те, що вибрана Заг. зборами Комісія Пяти кооптувала ще 10 осіб та рішила вибрати форму кооперативи для організації, яка перейнялаб цілість українських театральних справ у Сх. Галичині, Холмщині, Підляшу й Полісю. Складено й передискутовано статут Т-ва, яке матиме назву „*Український Театр*" кооператива з відповідальністю уділів у Львові".

У найблищий понеділок 25. червня ц. р. (7. год. вечора) відбудуться у великій салі музичного Інституту ім. Лисенка у Львові великі Конституюючі Збори нової театральної кооперативи. На цих зборах представник „Української Бесіди" (д-р Ю. Савчак) пояснить, чому саме „Українська Бесіда" прийшла до висновку, що для добра справи необхідно передати опіку над національним театром окремій організації; потім послідує реферат (дир. О. Дрималика), вясовуючий невідрадне становище, в якому опинився наш театр та тії шляхи, якими ініціятори кооперативи гадають розпочати рішучу санацію цієї боляючої для нас справи. Присутні на Конституючих Зборах познайомляться зі статутом нової кооперативи, переведуть вибір Надзірної Ради й зараз же на місці будуть складати вписове (30.000 мп.) і по змозі й уділи. За підписами о. Дамяна Лопатинського, дир. Осипа Дрималика, дир. Ілярія Чапельського, дир. Івана Филиповича й проф. Михайла Возняка розіслано біля 400 запрошень на Конституюючі Збори кооперативи „Український Театр".

Ні один із запрошених не повинен відмовитися від започаткування акції, яка має на меті вивести з зачарованого кола, піднести й допомогти до розвитку одному із найважливійших чинників національного виховання й культури! Хто випадково не отримав повідомлення, повинен зголоситися за ним до когонебудь із вищеназваних панів, членів організаційного гуртка. Понеділкові Збори повинні доказати, що львівське громадянство є свідоме ваги справи й що одностайно, збитою лавою, приєднується до всіх спроб творчої організаційної праці для добра нації. Всякі класові чи станові ріжниці й усякі події національно й соціяльно ідеольогічного та станово-професійного характеру не мають ніякого значіння там, де річ іде про ратування спільного скарбу, спільної національної культури, яка єдино рішає про долю всього народу. Гасло „віри у власні сили" тільки тоді перестане бути голословною фразою, коли всі ті, що не зневірились у сили свого народу й усі ціли, до котрих нарід нестримно змагає, перейдуть від слів до діла й не нехтуватимуть чорною організаційною працею. Усякаж організація вимагає не тільки ідейности, знання, рішучости й меткости, але й грошей, грошей і ще раз грошей. Все це мусить найтись там, де діло йде про національну культуру, без якої жде загибіль націю і всіх її членів! Енергія й охочість передавати особисте майно до розпорядження національній культурі, не є ніякою саможертвою й ніяким патріотичним добродійством, а лише обовязком, простим самозаховавчим імперативом!

НОВИНКИ.

— Чеки почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату тому, що маніпуляція чеками триває тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи. — *Адміністрація.*

— **Конфіската.** Останнє (64) ч. „Діла" сконфісковано за закінчення статті „Традиційна толеранція".

— **Шкільні вписи.** В днях 25, 26 і 27. червня ц. р. відбудуться вписи до наших українських всенародніх шкіл у Львові, а саме: до 7-кл. школи ім. Шашкевича в середмістю 7-кл. дівочої і 4-кл. хлопячої школи ім. Шевченка на Стрийській дільниці, 7-кл. хлопячої і 7-кл. дівочої школи ім. Грінченка на Городецькій дільниці, 4-кл. м'шаної школи ім. короля Данила на Жовківській дільниці, 4-кл. мішаної школи ім. князя Льва на Личакові, 3 кл. мішаної школи на Клепарові 4-кл. мішаної школи на Левандівці. — Не сумніваємося, що наше громадянство подбає, щоби ніодна українська дитина нашої столиці не пішла до чужої школи, а навпаки, щоби всі вписалися виключно до наших українських шкіл.

— **Припинення польської газети.** На днях польська влада припинила видання радикально-демократичного часопису „Glos" з приводу статті „Проч з ендекамі і їх спшимєржеңцамі". Рівночасно затверджено конфіскату двох чисел того органу.

— **Антисемітські авантури в Хирові.** На днях в польськім соймі внесено інтерпеляцію в справі антисемітських авантур в Хирові. А сталося це іменно так, що хирівське польське спортове товариство запросило до себе з Добромиля жидівське спортове Т-во на мічеві змагання. Після змагань гостинна польська молодіж напала на Жидів і потурбувала їх ножами. На скарги Жидів комендант хирівської поліції заявив: „А пощо ви Жидки сюди приїхали? Може вам ще дати асисту?"

— **За цвіти — куля в лоб.** Каролінa Порембна вибралася зі Львова до лісів під Винниками збирати цвіти. Це так не подобалося лісничому, що він стрілив до неї, трапив її в голову і поклав на місци трупом.

— **Спроби ратування польської марки.** Дня 21. ц. м. львівська поліція окружила вечером кавярню „Сан-Сусі" при вул. Шайнохи і перевела ревізію у всіх присутних гостей та спекулянтів чужою валютою. Сконфісковано богато закорд. валюти.

— **Вибух Етни.** З Риму доносять, що лявіна залила кілька нових сіл. Катанія не є загрожена.

— **Поворот дзвонів.** Дня 19. ц. м. прибуло з Саратова 12 вагонів з транспортом 1900 штук дзвонів, реевакуованих з Росії на основі 11. уст. рижського договору.

— **Родичі! Позір!** Виїзджаючи по діти, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові зверніться лише до одинокої української робітні П. Карпяка, Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1-6

— **Надзвичайні загальні збори читальні „Просвіти" у Львові на Богданівці** відбудуться дня 24. червня с. р. в льокалі читальні (дім п. Павчанюка). Початок зборів о год. пів до 4. попол. На деннім порядку зборів справа будови „Народнього Дому" на Богданівці. 2695 1-1

— **Дня 27. червня с. р. минає** речинець зголошення для утасакнія до Літньої Школи в Подєбрадах. Хто бажав би поїхати, мусить зголоситися найдальше 26 с. м. у М. Донцової Львів, Куркова 11. складаючи четверту часть такси то є 75 К. чеських. Пашпортові улекші і пів залізничої карти запевнені. 2688 1-1

Нові типи торговельних шкіл.

Наша перша Торговельна Школа тов. „Просвіта" приступає з новим роком до реорганізації і пошпрення. Тепер веде вона двокляcову школу для тих, що покінчили 3 кл. середньої або 7 кл. народньої школи та однорічний вищий торговельний курс.

З новим шкільним роком вводиться кромі сього ще 3-клясовий і торговельний ліцей для абсольвентів 8 кл. всенародної або 3 кл. середньої школи та двоклясову торговельну гімназію для учеників (ниць) по 6. кл. середньої школи. В обох школах будуть вчити тих самих предметів, що досі в двокляcовій школі, а кромі сього деяких новик. Наука буде поширена і поглиблена. Обійме вона всі предмети: загально образуючі: релігія, українська, польська і німецькі мови, історія, каліграфія, руханка та фахові: купецькі рахунки, книговодство і контора, ділова переписка, торговельна географія, товарознавство, торговля і торговельний закон, стенографія, спільництво, а в торговельній гімназії ще й економія. Надобовязково будуть вестися курси світових мов: англійської, французскої і російської.

Науку будуть вести дотеперішні випробовані фахові власні сили школи і доценти, та нові абсольвенти високих заграничних шкіл.

В той спосіб надіється управа школи до численних рядів абсольвентів школи, з яких багато трудиться з хісном для загалу в наших кооперативних і приватних підприємствах додати нові ряди як найкраще підготованих працьовників. Вписи до школи будуть прийматися в днях 23. і 28. до 30. червня від 10—12 і пів при вул. Корнякта 1. *Д. Коренець.*

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.006 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Дописи з краю.

Рогатинщина.

(*Зелена субота в Рогатині.*)

Від кількох літ святкує Рогатин память цих, що впали в боях за волю рідного народу. Та такого величавого свята, як цього року, можна сміло сказати, Рогатині ще не бачив. Здвиг народу з Рогатина та з близчих і дальших сіл, кількацять процесій та патріотичне духовенство з усіх поблизьких сіл повіта. Порядок удержували пластуни рогатинської української приватної гімназії. Гарно була прибрана могила в церкві. Чудово відбивали червоні маки серед зелені. Так і нагадували кров, що кею наші безсмертні герої так рясно вросили рідну землю. Один тільки дісонанс: прибранням могили мусила занятися тільки сама п-ні О. Кудрикова, жінка о. пароха! (Честь їй за це!) Деж „Жіноча Громада?" Чиж це не її обовязок подбати про квіти

Наклад на вичерпанню!!! Прегарна збірка Оповідань О. Маковея п. з. **„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ“** коштує від сьогодня 15.000 мп. за один примірник. Враз з почтовою пересилкою за післяплатою 18.000 мп. Проситься Всіх, що вже одержали **Спішіть з адресами!!!**
„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ“ подати адреси всіх внайомих, котрі цеї книжки ще не мають. — **Господ.-спож.-торг. СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ** кооператива з обмеженою порукою **у ЛЬВОВІ, Руська 3|II.** XXI 2—5

на могилу. Годіж звалювати ввесь тягар на одиницю. У церкві о. парох Теодозій Кудрик мав палку проповідь. Згадав борців, що послушні приказови серця зложили що мали найдорожчого: молоде життя на жертвеннику Вітчини. „Ідім за їх прикладом — закінчив о. парох — карні й слухняні йдім туди, куди зове нас наш народній обовязок. Наша справа свята, віра наша як скеля й нема такої сили, щоби розбила цю скелю. Ми згідні й єдні — згода, труд і віра в перемогу нашої святої справи це наш заповіт“. — По богослуженню рушив похід із церкви на міський цвинтар. Попереду йшли церковні процесії, за ними молодь народніх шкіл і української приватної гімназії. Співав гімназійний хор. На цвинтарі мав промову вельми заслужений директор української гімназії д-р Клявдій Білинський. Такої рішучої й горячої промови ще Рогатин не чув. Покріплений на дусі, прямо одушевлений розходився народ із цвинтаря з вірою, що під проводом такої трудящої й високопатріотичної духовної й світської інтеліґенції повіт наш світитиме прикладом усім иншим повітам. Головна заслуга в тім, що свято так вдалося, о. пароха Теодозія Кудрика та директора української гімназії д-ра Клявдія Білинського. — *Гість.*

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

✝ Посмертні згадки.

О. Михайло Заревич, священик-говилят, ем. декан і парох в Рожнові, станиславівської епархії, помер 4. квітня ц. р. в 89. році життя. В. І. П.

З судової салі.

Від кількох днів ведеться в II. салі окружного карного суду у Львові карна розправа проти 40 жінок і мущин селян з Свитазова о злочин з §§ 81, 87, та провину з §§ 283 і 305, за те, що просили жандармів, щоб ті випустили арештованих горожан Свитазова, уміщених у пивниці і за те, що станули в обороні своїх прав у чит. „Просвіти“, яку безправно заняли тамошні Мазури для своїх цілей.

Розправі, перед кількома місяцями відроченій, проводить радник Гошовські — засідають радники Гебултовскі і Млинарскі; обвинувачує підпрок. Сопотніцкі. Боронять адвокати: д-р Михайло Волошин, д-р Евген Давидяк і д-р Ляндесберг. Розправа закінчиться завтра.

Дня 22. ц. м. перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти студ. українського університету у Львові Анточа Байки із Лапів, пов. Бібрки, і проти ученика V. кл. гімн. Йосифа Кірілюка. Акт обвинувачення закидає їм, що дня 18. марта підчас української маніфестації на площі Юра з нагоди децизії Ради Амбасадорів в справі Східної Галичини, вони складали присягу боротись за Україну, стягали поліцаїв з коней і зневажали їх словами: „Ганьба Ляхам! Прочь з поліційною голотою!“ і розкидали відозву революційної ради такого змісту: „Чекайте наказу, який надійде у відповідній хвилі тоді, як весь український народ по обох боках Збруча зірветься до бою і здавить зненавидженого ворога. Хай живе незалежна Україна!“

Обидвох обвинуваченних арештувала поліція підчас маніфестації. До розправи покликано свідка, поліційного комісаря Конарского і агентів. Боронить д р Лев Ганкевич і д-р Евг. Давидяк. Розправа потривае кілька днів. Зізнания обвинуваченних між иншим кидають ярке світло на тяжкі відносини, серед яких доводиться здобувати знання нашій молоді в підземельнім університеті.

Бібліографія.

Книжки.

Антін Чехов: Оповідання. Переклав Ол. Бабій. Львів 1923. Накладом „Русалки“. Стор. 77 8°.

Леся Українка: ПЕРВІСНІ ЛЮДЕ, світ відомий давним людям. За редакцією проф. Д. Антоновича. В-тво — Української молоді.

С. Русова: Єдина (трудова) діяльна школа. Українське Видавництво Катеринослав Ляйпціг.

МАЛИЙ ЛЬОРД. *Франціска Гедтсен Бернет.* Переклад Варвари Літинської, ілюстрації А. Жмуди. Наклад М. Таранька Ч. 23.

Журнали.

ХЛІБОРОБСЬКА УКРАЇНА. Книжка четверта. Рік 1922—1923. Збірник VII. і VIII. Відень. Видання Українського Союза Хліборобів-Державників. Ст. 372 8°.

Зміст: Заглавне слово; 1. Уривок зі „Споминів“ Гетьмана Павла Скоропадського: „І-ий Український Корпус“; 2. *Вячеслав Липинський*: Листи до Братів-Хліборобів. III. Про національну аристократію і демократію; 3. *Сергій Шемет*: Полковник Петро Болбочан (Замітки до історії Запорожського Корпусу 1917—1919 рр.); *Михайло Тимофіїв*: Жиди і народнє господарство України; 5. З життя хліборобських організацій: а) Лист Пана Гетьмана до українського хліборобського вояцтва з подякою за привітання прислані старшинами і козаками хліборобами з нагоди Великодніх Свят 1922 р. б) Центральна Управа Обєднаних Українських Хліборобських Організацій; 6. *С. Томашівський*: Влада й культура; 7. *Вячеслав Липинський*: Похликання „Варягів“ чи організація хліборобів? (Кілька уваг з приводу статті Е. Х. Чикаленка: „Де вихід?“); 8. З минулого. *І. Борщак*: „Orlikiana“. (Опис невиданих матеріялів про Гетьмана Орлика, його родину і оточення).

„Хл. Україну“ можна набувати в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЗА 1921 р. Всеукраїнська Академія Наук. Видавництво Української Молоді. Берлін 1923. Стор. 72.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ. Орган вільної думки українського студентства. Травень-червень 1923. Рік видання II. Прага. Стор. 135.

ПОСТУП. Студентський вісник. Ч. 3—4. 1923.

МОЛОДА УКРАЇНА. Ілюстрований часопис для української молоді. Ч. 12.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Лист 6—7. Видає Марійське товариство молоді у Львові.

✝

Дня 22. червня ц. р. о год. 3. по пол. заснула в Бозі по принятю св. Тайни

Любов Зоф'я Гладилович

по довгій і тяжкій недузі в 26 році життя. Похорон відбудеться в неділю, 24. ц. м. о год. 10. перед пол. звул. Тереси 2 ц. на янівський цвинтар

В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ під дирекц. О. Стадника у Львові, (Шашкевича 5.).

Неділя, 24. червня, год. 3. по пол. „МАЙСЬКА НІЧ“ фантастична оперета на 3 дії по Гоголю.

Неділя, 24. червня, год. 7:30 вечером „ОТЕЛЛЬО“ трагедія на 5 дій В. Шекспіра.

Білети продає раньше „Союзний Базар“, (дім „Дністра“) а в день вистави від год. 5 вечер каса театру.

Бережани — Сала „Надія“.

Понеділок, 25. червня „БАРОН КІММЕЛЬ“ оперета на 3 дії Б. Колля.

Вівторок, 26. червня „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ“ оперета на 3 дії Л. Фалля.

Середа, 27. червня „ГАЛЬКА“ опера на 4 дії Ст. Моніюшка.

Четвер, 28. червня „ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ“.

Абсольвенти (-тки) української державної семінарії улаштовують в суботу, дня 23. червня 1923. р. „ЛІТНИЙ ВЕЧІР“ в салях „Української Бесіди“. Початок о год. 9. вечером. Запрошення можна набути в книгарні Наукового Тов-а ім. Шевченка, а у вечір при касі. 2700 1—1

Українська Група Інтерн. Ліги Мира і Свободи повідомляє, що ширші сходини відбудуться в суботу 23. ц. м. о год. 4. по пол. в Бесіді. Проситься всіх членів зложити вкладки. 2694 1—1

Вступні іспити до I. і II. кл. на Прив Гімн. Нуссах У. П. Т. в Гримайлові відбудуться 28—30. червня 1923. р. Шкільний рік 1922|23. закінчиться 28. червня Торжественним Богослуженнам. — УПРАВА. 2693 1—1

Вписи до всіх кляс дівочої і хлопячої школи вправ при державній уч. семінарії відбудуться 29. і 30. червня від 9—12 і від 4—6 год. в будинку школи при вул. Сикстуській 41 (будинок духовної сем. за почтою). Наука безплатна. 2697 1-1

Позір! Учителі (-льки) бажаючі взяти участь в підготовці до виділового іспиту з географічно-природничої групи в часі сегорічних ферій, зволять зголоситися письменно до 30. червня включно на адресу: Тов. Петрів Д. Взаімна Поміч Учит. Львів, Осолінських 8/2. 2686 1—2

Управа Юзенату ОО. Редемптористів в Збоїсках під Львовом, отсим подає до відома, що родичі бажаючі мати своїх синів у місіонарській школі в чині ОО. Редемптористів, можуть зголошувати своїх дітей до I. кл. гімн. починаючи від 20 с. м. Вступний іспит відбудеться 2. серпня. 2617 5—5

На Рідну Школу. Vivant sequentes! Абітурієнти з 1903. року коломийської гімназії зложили з нагоди 20-літнього Зізду 10 ам. долярів на „Рідну Школу“, за що складає щиру подяку Кружок У. П. Т. в Коломиї. 2692 1—1

На сплату ціни купна набутих збірок до Національного Музею у Львові (вул. Мохнацького 42) зложили в мп.: Краєв. Союз Кредитовий 100.000, Руська Щадниця в Перемишлі 50.000, о. В. Охримович з Млинисk 30.000, д-р Б. Чайковський з Підбужа і проф. М. Кужиль з Рогатина по 20.000, проф. А. Андрухович 10.000, О. Стефановичева з Підбужа 5000. До тепер зложено 2,662.570 мп., а виплачено на закупна в 1923. р. 6.058.931 мп.

Дрібні оголошення.

ЖЕНЩИНА з свящ. родини, досвідна в веденню дому або господарства, глядає місця. Відомість у о. Стефановича, Львів, вул. Чарнецкого 26. 2698 1—1

КРАВЧИНЯ солідна виїде на час ферій в сільські околиці. Зголошення до Адміністрації під А. К. 2690 1—2

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ документи на назвиско Петро Антін (дв. ім.) СОСЕНКО, а іменно: карту відрочення, видану П. К-ою У. (Р. К. Д.) і легітимацію, видану бережанським староством у р. 1922. 2689 1—1

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Фільварок 25 морґів, інвентар живий і мертвий, цілий збір „Куткір“ продає Агенція, Львів, Хорущини 27|I. 2665 2—3

ТОРГОВЕЛЬНИК шукає відповідної посади зараз в Спіші. Кооперативі евентуально у приватного купця. Зголошення під „Торговельник“ Бучач, Ринок ч. 12. 2680 1—3

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

2491 6—6 **ДЕНТИСТ**

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоссевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в каучуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

„СВІТЕЗЬ“.

Хто з Вас ласмучений, працею змучений
Хоче втопити сум в глибині?
В срібному плесі, там на „Світезі!“
Втопите горе, вірте мені!

Човнами вольними, ніби гондольними
Легко полинете, вихор подме,
Пощо Венеція, Жабе-Аббація
Краща від всього „Світезь“ — Бігме.

Лодка за лодкою, лодка за лодкою
Мчаться мов лебеді, хоч і без крил
Гриць за Марушкою, Влодко за Влодкою
Льоньо за Нусею гонить що сил.

Всі усміхаються, піснями граються
Заки до берега дехто доплив —
Не лише смутку він позбувається
Але й в „Світезі“ серце втопив.

Всі ви це знаєте, хоч укриваєте
Як то на прогульку кличе весна
Як то в буфеті, панна в секреті
Любий на „Світезі“ випить вина.

Тож як весняне сонце кохане
Буде манити Львів наш увесь
Всі ви засмучені, в бюрах засушені
Певно вже підете на „Світезь“.

(Дописка). 2696 1—1

На „Світезі“ концертує музика що середи, суботи і неділі від години 4-ої по пол. до 9-ої вечером.

Доїзд трамваєм. — Пішком вулицею Потоцкого, потім Іссаковича.

Перляки Каспри Ч. 0, 1 і 2, оказійно до продажі, також Каміння, Вальці, Мотори Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ“ Львів, Багорія 4. 2683 2—10

НОВА КНИЖКА! 2644 2—2

Вже вийшла книжка д-ра **Евгена Грицана**

„Підчервоною владою“,

в якій автор представив на основі автопсії історію української школи від рос. революції до р. 1922. Ціна 5000 мп. Дістати можна у всіх українських книгарнях, або у автора: Перемишль, вул. Костелька ч. 6.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА“ в Чесанові

відбудуться дня 29. червня 1923. о **10-ій** год. рано у власнім домі **зі слідуючим** денним порядком:

Отворення Зборів.
Читання протоколу з попереднх. Загальни. Зборів.
3) Звіт Виділу з діяльности за минулий рік.
4) Вибір нового Виділу.
5) Внески і запити членів.

Чесанів, дня 20. червня 1923.

о. С. Метелля голова. *Іван Тоган* секретар. 2699 1—1

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

від пятниці 22. червня висвітлюють величезний французький фільм фабрики „Pathe“ оснований на повісти Даніеля Дефо під загол.

„РОБІНЗОН КРУЗО“.

ПОУЧАЮЧЕ! в двох серіях — 17. діях. **ХОСЕННЕ!**

Для молоді і для старших! Лише по 4 дні серія.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 66 (9.947). Львів, вівторок 26 червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лір. Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 300 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Власними силами!

В тому часі, коли польські куратор'ї, TSL., всякого рода „мацєржи" і „кулка", Сікори, Прушиньскі, Гломбіньскі et iunti quanti, взагалі ціла польська суспільність збитою лавою веде „культуральний" наїзд на „кресові" українські землі в напрямі безпощадного нищення українського шкільництва та посаджування польського, — тут і там підносяться з польського боку голоси і про шкільництво на Горішньому Шлеску. Та коли на „всходзе" похід той не стрічає майже ніяких реальних перепон з боку українського громадянства то зовсім иншу картину бачимо на західних окрайнах Польщі. Той сам проф. Сікора, який так само певно, „здобуває" „креси всходнє", — в справах „заходніх рубежи" співає о кілька октав низче. В статті п. з. „Wynáradawianie dzieci polskich Nie posyłajmy dzieci do obcych szkół" („Goniec Krakowski", ч. 136) пише він між иншим: „На Горішньому Шлеску діються горендальні річи. Там навіть шкільні візитатори заокочують дітей, щоби ходили до німецьких шкіл". Чому це так діється? Річ проста: „Населення вважає німецьку школу за щось вищого, як польську". Та не зважаючи на це — каже п. Сікора — „треба в польській державі пильно перестерігати того, щоби ні одна польська дитина не ходила до німецької школи".

Значиться, в тому часі, коли на „всходнє креси" іде ніким і нічим не здержуваний „культуральний" наїзд, — то гідна постава німецького громадянства на „заходніх рубежах" примушує Поляків переходити до оборонної позиції... А треба знати, що німецьке громадянство Горішнього Шлеска таке домінуюче становище здобуло собі виключно власними силами: приватною ініціятивою і приватною жертвенністю з одного боку і рішучою поставою в справі оборони своїх прав на полі шкільництва з другого.

Німецьке приватне шкільництво на Горішньому Шлеску вивінуване своєю суспільністю як найкраще, нім. приватні учителі одержують розмірно більшу платню, як польські державні, та до того всі достаточно забезпечені на випадок недуги і незадатности до праці; шкільна дітвора одержує зі „Шульферейнів" не лише всі книжки і шкільні прилади даром (що під теперішню пору становить всеж таки велику рубрику), але більші одержують убрання, а навіть обіди. І — треба признати — така щира опіка над молодим поколінням з боку свідомої і здисциплінованої німецької суспільности приносить для німецької нації благодатні овочі: не лише, що німецька дітвора не польщиться, але навпаки — вища німецька культура потягає зі собою й польські маси!

Та на цьому не кінець. Німецьке громадянство не резигнує зі своїх прав і до державних шкіл, на які воно оплачує свої податки. І так родичі 40.000 німецьких дітей зажадали для них державних шкіл. Очевидно, польська влада спротивилася, бо — каже — це ненімецькі, але властиво польські діти. З тих 40 тисяч заквестіоновано приналежність до німецької нації у 12.000 дітей. Річ ясна — родичі з тим не погоджуються і тепер йде завзята боротьба буквально за кожду дитину. З обох сторін уладжуються віча, збори, конференції, анкети — йде шалена агітація. Що обі сторони витрачують на ті цілі як найбільше енергії, матеріяльних засобів — це ясне, бож тут йде завзята, безпощадна боротьба за душу дитини, боротьба за істнування нації.

А в нас? — спитаємо мимоходом. У нас сотки нових польських державних і приватних шкіл насаджуються по чисто українських громадах, у нас не тисячі, не десятки тисяч, але цілі сотки тисяч нашої дітвори на наших очах денаціоналізується по польських школах — а ми „неначе закляті" безділно придивляємося тому пляновому доцільному, страшному нищенню основ нашої нації — нищенню нашого грядучого покоління. Так воно далі бути не може і не сміє!

Не говорім вже про Німців, де нема буквально ні одної одиниці, яка не належалаб до „Шульферайну", не говорім про чеську „Школьську Матіцу", яка під австрійським ярмом виховала була здорове духом, свідоме національно покоління, що на наших очах створило могутню чеську державу, — але приглянімося, що роблять на тому полі Жиди, які живуть між нами в Східній Галичині.

Крім відомих шкіл фундації барона Гірша мають Жиди цілий ряд шкіл, удержуваних ріжними організаціями. І так: „Міціон Тепє Тора" (із Сіона сіяє наука) або коротко „Мітет" удержує у Львові нар. школи і курси гебрейської мови. Польська влада неприхильно ставиться до цих шкіл та відмовляє права прилюдности. Всеж таки „Мітет" удержує по містах Східної Галичини 104 нар. школи. Це стан з лютого. А треба знати, що у них кождий тиждень зазначується основуванням нових 1—2 шкіл на провінції.

Друга більша жидівська шкільна організація в Сх. Галичині — це „Жидовске Товаржиство Шкул людових і средніх". Воно має у Львові мужеські і дівочі гімназії, реальну школу, народні школи і фребліяки. Крім того гебрейські педагогічні курси (4 роки рівні філософії, де приймаються студенти філософії) і гебрейську учительську семінарію, бо через недостачу учителів не можуть організувати нових шкіл, — а в нас сотки учителів без заняття... На провінції „Ж. Т. С. Л. і С." числить 70 народніх гебрейських шкіл. В тому часі, коли ми на всі наші львівські школи видавали 12 мілїонів, то вони на свої львівські школи видавали 49 мілїонів. Тепер ми видаємо на самі львівські школи кругло 70 мілїонів місячно, а вони очевидно в четверо більше.

Опріч того є ще ріжні шкільні організації „Агудат Ізраєль", „Тальмуд Тора", „Масхікей Льомдей Тора", всілякі сирітські доми і т. п., а всі вони удержують школи, в яких не лише учителі побирають повні державні платні, але і дітвора незаможна одержує одяг, харч та всі шкільні прилади.

Коли ми з такою грандіозною працею иших поневолених наро-

Румунська кор. пара у Польщі.

Снятин. 23. ц. м. о год. 16·20 приїхав королівський поїзд з королем Фердинандом і королевою. Разом з ним приїхали през. мін. Братіяну і мін. заєр. сп. Дука.

Варшава. Королівський поїзд, що виїхав зі Львова о год. 22·20, заїхав до варшавського двірця 24. VI. о год. 16·30. Тут привитав кор. пару през. Войцеховскі з дружиною. О год. 8. відбувся на замку обід, виданий президентом.

Вибух Етни.

Рим. Висота стуї лави виносила від 7 до 16 метрів, а ширина 650 метрів.

Рим. Лява дальше добувається з Етни, але її струя біжить помалійше. З пятьох потоків лави тепер лише одна струя загрожує містови Лінгуа Гльоса. Знатоки заявляють, що годі ще означити реченець, коли скінчиться вибух. Тепер струя лави вийшла на горбоватий терен, отже лява посувається повільнійше.

Рим. Амбасадор Зєдинених Держав Чайлд прибув до Катанії в товаристві радника амбасади Уінтера й військового аташе, щоби іменем свого народу зложити вислови співчуття для мешканців Лінгуа Гльоса, які переживають тяжкі хвилі.

Рим. Сила вибуху слабне. Містечку Лінгуа Гльоса здається не загрожує небезпека. Астрономічна обсерваторія оголосила комунікат, який констатує зменшення скорости бігу лави, котра розділилася на дві струї. Одна плине в напрямі Монте Санто, друга в напрямі рівнини Черро.

Рим. Останні звідомлення з Катанії констатують, що діяльність Етни зменшується. Горбок Монте Санто хоронить місцевість Лінгуа Гльоса перед заливом. Заподіяні шкоди обчислюють на 70 мілїонів Оселі Каранца і Катена зовсім знищені.

Болгарське заперечення.

Софія. Болг. Тел. Аг. заперечує вістку, яку подав Кор. делля Сера, нібито має наступити перемена болгарського кабінету, на котрого чолі мав би станути Данев.

Пригода бельгійського короля.

Брукселя. Король Альберт упав з коня підчас переїзду і зломив собі руку. Випадок не є тяжкий. Король небаром верне до здоровля.

Гардінґ про европейські справи.

Ню Йорк. Промовляючи в Сент Люіс у справі міжнароднього трибуналу справедливости, президент Гардінґ заявив, м. ин., таке: Американський народ витав усе з радістю кожен тріюмф демократії над автократією і кожен факт усунення монархії в користь народнього правительства. Цим пояснює ся наше гаряче бажання, щоби справедливо управильнити европейські справи, котрих очеркати не маємо претенсій, а котрі повинні заспокоїти справедливі права Франції, уможливлюючи Німеччині зреалізування їх обітниць відносно відшкодувань, та щоби позволяли німецькій демократії утривалити почування народньої чести, яких не знала за часів монархії. Німеччина могтиме зайняти тоді місце між приклонниками неустаючого міжнароднього трибуналу справедливости.

Комуністичні маніфестації в Парижі.

Париж. 24. ц. м. відбулися тут комуністичні маніфестації під час котрих богато осіб було ранених. Переведено богато арештувань.

Революція в Альбанії.

Рим. В противенстві до урядових заперечень альбанського посольства в Римі, „Трібуна" звідомляє, що католицьке племя Малісорів побило альбанські правительств. війська й машерує на Скутарі.

Мек Нейль про справу Поруря.

Лъондон. Авас. Держ. підс. мін. заєр. Мек Нейль справ у промові, виголошеній в Сторрі про справу Поруря, заявив м. ин., що Англія не може занедбати оборону власних інтересів задля поперття Франції. Бесідник думає, що події потвердили справедливе становище Англії, згідно з яким не можна здобути обсадою німецької території відшкодування за втрати, понесені підчас війни.

Пр. 391/23. В Імени Річпосполитої Польскої! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 61. (9942) з дня 20. червня 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Гасло автономії і наша сучасна ситуація" в уступах а) між словами „сорокамілїонової нації" і „І. наше завдання", б) від слів „яке являється" до кінця артикулу. 2) „Допису з краю" в уступах між словами а) „з рівноваги" і „державних поліціїв", б) „опір власти" і „може би инші власти" містить в собі єство ad 1 злочину з § 65a, ad 2 проступку з § 300 зак. кар. узнає доконану в дни 19. червня 1923 р. конфіскату за оправдану і зарядна знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за перестурство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 21. червня 1923.

(Підпис нечитний.)

дів на полі шкільництва порівнаємо наш убогий стан: всього 76 всенародніх приватніх шкіл УПТ. на Львів і цілу Східну Галичину, — то можемо уявити собі на скільки енергії, скільки сил мусить здобутися наша нація, щоби дорівняти нашим сусідам, щоби в своїх рідних приватних школах забезпечити наше грядуче покоління від національної загибелі.

І ми певні того, що наше громадянство з огляду на страшну небезпеку, яка грозить нашій нації в наслідок недоцінювання нам цієї найважнішої під теперішню пору справи, — здобудеться на потрібне зусилля і виконає обовязок супроти свого шкільництва.

„Ми розпоряджаємо прекрасною масою, якій рівну мало де подибаємо, яка виявила тільки високих прикмет, що на них можна будувати велику будівлю культурного життя на всіх ділянках" — писав недавно д. М. Галущинський. І має рацію. Різного роду Телевяки, з їхніми княжими записами і дарами на цілі нашого рідного шкільництва у нас не перевелися. — Коли нині інтелігент в почуттю національного обовязку і громадянської карности жертвує на „Рідну Школу" 50 тисяч, 100 тисяч, пів міліона, міліон, а навіть 3 міліони (як це сталося недавно у Винниках), то такі виявн високої жертвенности вказують на велике зрозуміння ваги свого рідного шкільництва, чого зрештою в нинішних часах можна вимагати від кождого інтелігента.

Одначе, коли читаємо в „Свободі" (ч. 25. з 24. VI. с. р.), що селянин молодий парубок п. Микола Кульчак с. Глубоке пов. Богородчани зложив на фонд „Рідної Школи" 50.000 мп., а в „Свободі" (ч. 23.) що малоземельний селянин зі Старих Богородчан, який удержується із заробків п. Василь Стельмах зложив з важко зароблених грошей квоту 100.000 мп. на „Рідну Школу" і декларував дальшу жертву у висоті 500.000 мп. — то можемо з повною вірою глядіти в будучність, бо це яркі докази, що у нашого народа такі високі цінности, які дозволили нам перетривати неодну куртовину і які в теперішній грізний момент зєднять нас всіх в одну непобідиму боєву лаву за наше майбутнє, за наше грядуче покоління. Цеж найпевніший шлях до остаточної побіди!

Іван Герасимович.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Президент Гардінґ проти Союза Народів.

Америка хоче приступити до полагодження міжнар. конфліктів.

Президент Гардінґ виголосив в м. Сен-Люї велику промову, в якій обстоював погляд про доцільність вступу Америки до Міжнародного Трибуналу, котрий на думку Гардінґа, повинен бути цілком незалежний від Союза Народів. Не вважаючи на гострі закиди з боку деяких учасників зборів, президент Гардінґ широко мотивував свій погляд. Він підкреслив, що раніш Міжнародний Трибунал мусить відповісти двом застереженням: 1) щоби Трибунал доказував на практиці теорію, яка лягла з його основу й щоби не було ніякого сумніву, що він є цілком незалежний від Союза Народів, і 2) щоби Зєдинені Держави могли виступати в Трибуналі як цілком рівноправний чинник з усіма иншими державами.

Потім американський президент заявив, що американський народ є тепер більшим противником Союза Народів, ніж колинебудь инде. Тому краще булоб для Міжн. Трибуналу, колиб він заявив, що не має нїщо спільного з Союзом Народів. Для цього є шляхи: або щоби М. Трибунал виразно окреслив усі справи, які може обмірковувати й рішати не питаючи нікого стороннього, або він має перетворитися в Мировий (Розємний) Трибунал і надати своїм членам ті права, які тепер має Рада Союза Народів і його Повний Збір. Треба управильнити взаємини Союза Народів та його поодиноких членів з Міжн. Трибуналом у справах чисто юридичного характеру таким робом, щоби щезла нерівність поміж рішними членами Союза Народів.

Президент Гардінґ заявив, що він хоче предложити свій проєкт Сенатови при відкриттю конґресу, щоби в цім напрямку розпочати з державами переговори. Метою цих переговорів є в першій мірі бажання, щоби через сильний і незалежний Міжнародній Мировий Суд полагоджувати міжнародні суперечки та на завжди усунути небезпеку війни. Тільки свобідною, необмеженою і щирою доброю волею можна завести мир у світі й відповісти висловови Вашінґтона про забезпеку світового мира.

Серед російських монархістів.

Чорносотенні затії.

Европейська преса від довшого часу поширює поголоски про тайний союз поміж російськими і німецькими монархістами. Ініціятором союзу мав бути князь Голіцин провідник російської монархістичної ліги. Голіцин вправді заперечує ті поголоски, але вони вперто поширюються в монархістичних кругах дальше.

Заява ґенерала Врангля.

Редактор французької газети „Le Journal" Поль Еріо в переїзді через Білгород відвідав ґенерала Врангля, з яким мав довшу розмову. Ґенерал Врангель між иншим заявив:

„Я не розумію звідки походять всі поголоски про те, що я організую армію для походу проти большевиків. Я недавно відвідав своїх жовнірів розкиданих по Сербії, де вони працюють в полі, зминаши кріси на лопату, але моя подорож не мала жадного офіціяльного характеру, не мала дальшої мети. Я нераз заявляв, що коли хто згрупує всю еміґрацію для боротьби з большевиками, то я прилучуся до нього і з своїми військами. Як що тим організатором був би Микола Миколаєвич, то я був би одним із перших, що піддержалиб його акцію і підчинюсь його наказам з радістю. Але я не вчиню того, коли ініціятива буде походити від князя Кирила Владимировича, котрий претендує на престол Росії, та заявляю рішуче, що не піду з ним рука об руку. Я так само, як Корнілов, Денікін і Колчак не хочу рішати долі Росії, нехай народ вирішить її, а ми можемо тільки допомогти усунути большевиків.

Велика Україна.

Повстанська розправа.

„Руль" повідомляє: в Катеринославі закінчилась розправа українського повстанчого комітета, до якої притягнено 140 чоловік; підсудних обвинувачується в багатьох вбивствах червоноармійців і совітських служачих; в організації розбиття потягів; 25 чоловік розстріляно, решта присуджена до увязнення в тюрмі на різні терміни.

Невдача хлібної позички.

Всеукраїнський виконавчий комітет звернувся до селян України в приводу другої хлібної позички з спеціяльною відозвою; випуск цієї відозви викликаний тим, що облігації хлібної позички мають серед населення України до сього часу дуже малий успіх.

На антирелігійному фронті.

На засіданні ЦК. комуністичної партії України завідуючий культурно просвітним виділом зробив доклад про зменшення тиражу партійних і совітських газет в звязку з провадженням антирелігійної кампанії. За квітень тираж совітських газет зменшився на 10 проц. по містах і на 15 проц. по селах, за травень тираж впав ще на 8 проц. по містах і на 10 проц. по селах. Цека постановив заборонити редакціям газет називати предмети релігійного культу грубими термінами, не висміювати священиків, зменьшити виділи газет, призначені антирелігійним питанням й провадити дебати в стисло науковій формі, уникаючи всяких випадів, які часто мають хуліганський характер. Кожна стаття по релігійним питанням може бути уміщена лише за особистою відповідальністю головного редактора.

Розтріли.

Революційний трибунал в Харкові постановив розстріляти чотирьох робітників Макіївського заводу, який обвинувачено в саботажі.

З Волині.

Нагінка на лікарів.

В звязку з тими труднощами, які ставить польська влада для визнання за всіма не-Поляками, що мешкають на Волині, прав польського „obywatelstwa", більшість лікарів, які практикують на Волині, являється позбавленою прав польського підданства. До сього часу цим лікарям польська влада дала тимчасове право практики. Тепер, з 1-го липня, як переказують, право провадити лікарську практику у всіх лікарів, не маючих польського підданства, буде одібрано. Завдяки цьому більша частина лікарів на Волині стратить право практики й край лишиться без медичної допомоги. В Рівному з 50 - 60 практикуючих лікарів лишиться всього 8 лікарів. В м. Корці, Рівенського пов., позбавлюють права практики лікаря, що практикує 30 років. Право займатись практикою стратив таксамо пос. Пирогів після розяснення його мандату, хоч перед тим в м. Ковлі він був кільканадцять років міським лікарем.

Ще одна жертва.

Сими днями в Дубенському пов. помер учитель Арендаренко. Покійний скінчив університет й був учителем гімназії; за польської влади він міг знайти притулок лише в сільській школі. Але й в сільській школі Поляки не дозволили йому провадити своєї роботи. В осени м. р. він, як Українець, був звільнений. Після звільнення селяне взяли його на удержання громади. Але організм його, знесилений злиднями, довго не витримав: він загинув від туберкульозу

Покійний в селі, де він перебував, зукраїнізував школу (перед ним учителем був Росіянин), організував український церковний хор, підчас виборів багато прислужився успіхові українського списку.

Після покійного залишилась жінка і двоє дітей без жадних засобів.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. Н. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Чічерін про совітсько-польські відносини.

В одному з останніх чисел „Manchester Guardian" уміщена розмова московського кореспондента цієї газети з Чічеріном про зовнішню політику совітів. Чічерін між иншим, спиняючись на справі польсько-російських відносин, зазначає:

„Ми уважаємо останню зміну уряду в Польщі дуже важною подією з огляду на те, що новий уряд збирається, здається, залишити політику авантюр і хоче провадити що до Росії політику миру. Новий польський уряд являється, розуміється, дуже консервативним і його політичні і господарські ідеали дуже далекі від наших, але це — справа відносин в Польщі й нас не торкається. Ми уважали би, що п. Вітос виявив би послідовність, коли би допоміг реалізації того становища, до якого ми прямуємо, а власне до встановлення добросусідських відносин між обома державами, але повинен був би покінчити з політикою висилання в наші межі бандитів і усунути всі перепони, які не дозволяють до сього часу швидко й льояльно реалізувати постанови рижської умови.

Що торкається нас, то ми будемо задоволені тоді, коли остаточно припиниться гостра полєміка, а натомісць буде розпочата проста й отверта дискусія, яка спирається на факти і на наші взаїмні потреби.

Ми переконані, що при льояльности і добрій волі можна зробити серіозний крок наперед в напрямі господарського зближення обох держав.

Ми з свойого боку, не зважаючи на поставлені нам обвинувачення, заявляємо, що є цілком готові розпочати вільну й докладну розмову про всі важні питання, маючи надію розвязати їх як найшвидче способом, що задоволить обі сторони.

Совітська Росія.

Розправа повстанчого отамана.

„Русспресс" повідомляє: В Ростові—Ярославському розпочалась розправа селянина с. Анікова Володимирської губернії, відомого під іменем „отамана Юшка". Совітські газети повідомляють, що загін Юшка оперував на протязі чотирьох років. Загін склався в травні 1918 року після селянського повстання в с. Антонові. За чотири роки діяльности загону большевики зареєстрували понад 25 озброєних нападів на совітські установи. В 1921 році отаман Юшко робив спробу навязати зносини з повстанськими отаманами на Україні. В жовтні 1922 р. отаман Юшко був ранений підчас сутички з большевиками. Повстанці привезли свойого отамана для лікування до Москви і умістили його в приватній лікарні Василькова. Тут його й зарештували агенти чека; опріч його було арештовано ще 35 повстанців. Підчас арештів виникла стрілянина а чекистами і кількох чекистів було вбито.

Митрополит Діонісій про православну церков в Польщі.

З митрополитом Діонісієм мали розмови представники газети „За Свободу" й Русспресса. В розмовах з ним митр. Діонисій висловив між иншим такі погляди на завдання православної церкви в Польщі:

Я уважаю — сказав він, — що основним завданням в нашому церковному життю повинно бути заховання єдности церкви, заховання і скріплення її організації, роскитаної за час війни. Вибраний нами шлях являється єдиним, який провадить до осягнення цієї основної для церкви цілі. Нам цілком даремне докорюють занадто велику уступчивість — часом доводиться поступатись в малому, щоби заховати найголовнійше. Православній церкві в Польщі доводиться рахуватись не тільки з ріжними націоналістичними тенденціями в самій церкві, які прямують до відділення української, білоруської церков, але й з анархічними тенденціями, які йдуть з совітської Росії, де церковне життя зовсім дезорганізоване".

„Щоби зберегти православну церкву в Польщі від небезпечних ухилень і заховати її від згубних впливів, які скеровані до внесення в неї елементів, що не мають жадного відношення до задоволення релігійних потреб населення, я тепер цілком не мішаюся до політики й у сьому напрямкові дав вказівки цілому духовенству. При цьому, йдучи за завітом св. Євангелії: „Віддайте кесареві кесареве і Боже Богові" я заховую повну льояльність що до уряду. Злочинні елементи готові бачити в цьому якесь злочинство. Це дало так само привід до обвинувачень православних ієрархів в Польщі а особливо покійного митрополита в тому, ніби вони змагались до запровадження тут унії. Розуміється, це є брехня, що і говорити не варто".

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

Великі конститууючі збори кооперативи „Український Театр".

Кілька днів тому повідомляли ми про заходи в напрямку реалізації постанови Загальних зборів „Української Бесіди" про відділення справи українського театру від „Української Бесіди" і про те, що вибрана Заг. зборами Комісія Пяти кооптувала ще 10 осіб та рішила вибрати форму кооперативи для організації, яка перейнялаб цілість українських театральних справ у Сх. Галичині, Холмщині, Підляшу й Полісю. Складено й передискутовано статут Т-ва, яке матиме назву „*Український Театр*" кооперативу з відповідальністю уділів у Львові."

Сьогодня в понеділок 25. червня ц. р. (7. год. вечора) відбудуться у великій салі музичного Інституту ім. Лисенка у Львові великі Конститууючі Збори нової театральної кооперативи. На цих зборах представник „Української Бесіди" (д-р Ю. Савчак) пояснить, чому саме „Українська Бесіда" прийшла до висновку, що для добра справи необхідно передати опіку над національним театром окремій організації; потім послідує реферат (дир. О. Дрималика), зясовуючий невідрадне становище, в якому опинився наш театр та тії шляхи, якими ініціятори кооперативи гадають розпочати рішучу санацію цієї болючої для нас справи. Присутні на Конститууючих Зборах познайомляться зі статутом нової кооперативи, переведуть вибір Надзірної Ради й зараз же на місці будуть складати вписове (30.000 мп.) і по змозі й уділи. За підписами о. Дам'яна Лопатинського, дир. Осипа Дрималика, дир. Ілярія Чапильського, дир. Івана Филиповича й проф. Михайла Возняка розіслано біля 400 запрошень на Конститууючі Збори кооперативи „Український Театр".

Ні один із запрошених не повинен відмовитися від започаткування акції, яка має на меті вивести з завороженого кола, піднести й допомогти до розвитку одному із найважливійших чинників національного виховання й культури! Хто випадково через незнання його адреси не отримав повідомлення, повинен прийти й отримає поіменне запрошення при вступі на салю. Сьогоднішні Збори повинні доказати, що львівське громадянство є свідоме ваги справи й що одностайно, збитою лавою, приєднається до всіх спроб творчої організаційної праці для добра нації. Львівське громадянство мусить дати приклад усьому краєви і своєю масовою ініціятивою започаткувати діло, яке дальше буде вестись спільними силами всіх громадян.

З українського життя на чужині.

Український Вищий Педагогічний Інститут ім. Михайла Драгоманова в Празі.

У неділю 3. червня відбулося спільне засідання Управи Українського Громадського Комітету і першого складу Професорської Ради Українського Вищого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова.

Засідання відкрив Голова У. Г. К. Шаповал повідомленням про те, що до складу професорів запрошено таких осіб: професорами Інституту: проф. Л. Білецького, проф. О. Ейхельмана, проф. Ф. Швеця, проф. С. Русову, проф. Є. Іваненка, проф. М. Тимченка, проф. М. Терлецького, проф. П. Ковальського: лекторами: п. п. Арк. Животка, Ю. Русова, В. Богацьку, С. Ріпецького, Т. Кабачкова, С. Літова, А. Гончаренка, І. Майстренка, В. Кушніра, В. Петрова. Директором Інституту запрошено проф. Леоніда Білецького.

Вітаючи Професорську Раду з днем відкриття діяльности Професорської Ради першого українського Педагогічного Інституту, М. Шаповал зазначив, що організація вищої педагогічної школи є необхідною в нашій боротьбі за визволення нації. Завданням Інституту мусить бути перетворення аморфної маси свідому суспільну одиницю, — нову націю. Мета Інституту — збогачення колективного й індивідуального інтелекту народа. Завданням Інституту мусить бути виховання справжнього озброєного національною і культурною свідомістю борця за визволення батьківщини від національного і суспільного гніту чужинецьких елементів. Виховання українського політично-свідомого елементу зі спільними змаганнями, зі спільною ідеєю — це є творення культурних борців, свобідного творчого колективу. Український Громадський Комітет, підійшовши до високої праці творення провідників та організаторів народньої культури, вірить, що ця праця дасть справжніх культурних робітників українського суспільства. Далі, звертаючись до п. Директора і до професури, М. Ю. Шаповал підкреслює, що шлях лежить тяжкий, але прекрасний у своїх наслідках. „Ви маєте, — казав він, — перед собою незоране ще поле дослідження збіриої культури. Ваше завдання, обовязок вашої громадської совісти дати нашому українському народові культурних провідників, що понесуть ваші думки, ваші ідеї в широкі маси українського народу. Вони мусять покласти ці цеглини, що утворять фундамент українського суто національного суспільства. Поскільки ви є первісним джерелом цієї культурно-суспільної ідеї, ви мусите високо тримати прапор першої в цьому роді української педагогічної вищої школи. Нехай вас не збентежує, коли ваша праця не буде тепер як слід оцінюватися сучасним поколінням. Ваша праця — праця для майбутнього, і цей момент відкриття української вищої педагогічної школи — є моментом історичним, який впишеться золотими буквами в історію визвольної боротьби українського народу".

Дир. Інституту проф. Білецький зазначив, що він є цілком свідомий своєї ролі і тої праці, яку треба покласти, щоби поставити Інститут на належну височінь. „Я не є політик у буденному розумінню слова, політичне життя і політику взагалі я оцінюю зі становища культурного. Чим вища культура народу, тим вища його політика. Отже, для піднесення дійсної політики, потрібно піднести культуру, треба творити сильних духом і освітою індивідуумів, бо індивідуум це є криця, в той час, як маси народні є тим кремінем, з якого криця викрешує потрібну іскру. Інститут мусить стати заведенням, що вигартувалоб нам найбільше потрібної криці. Я свідомий цього і тому приймаю всі обовязки і відповідальність за них".

Звертаючись до членів Професорської Ради, проф. Білецький сказав: „Сам я зробити нічого не зможу, для цієї праці потрібна гармонія, співзвучність наших думок, нашої праці, а тому я звертаюся і до своїх товаришів співробітників із закликом до спільної однодушної праці".

Проф. Айхельман в теплих, щирих словах підкреслив велику заслугу Українського Громадського Комітету, який довів до здобуття такої перемоги, якою є сьогоднішній день утворення великого огнища української культури.

Проф. Швець підкреслив великі й відповідальні завдання, які лежать перед працею Інституту і зазначив, що для досягнення бажаних результатів праці вся професура піде до роботи, яко свідоме громадянство.

Проф. С. Ф. Русова вітала Громадський Комітет і Професорську Раду а відкриттям Інституту, завданням якого є творити не тільки учителів, але й школу народу, творити найкращих національно-культурних діячів. Метою Інституту мусить бути піднесення української культури та національного „я" українського народу.

Заступник Голови Управи УГК. Н. Григоріїв вказував, що українська визвольна боротьба велася й ведеться українським учителем. Український учитель — творець політичного пробудження України. Виступаючи, як носій культури народу, він уже творить політику, тоб то змагається за свою державність. І коли ми хочемо жити як нація, то не можемо обійти такої політики. Нація наша молода, ми ще не маємо скостенілих традицій, ми йдемо по шляху шукань, в тому провідною ідеєю Інституту мусить бути не чіпляння за старі форми, а шукання нових, підготовлення провідних живих ідей, виховання широкої ініціятиви.

Лектор Арк. Животко зазначив, що майбутнє наше — в наших дітях, в нашій молоді. Тому завданням праці Інституту є, щоби наші культурні провідники, які вийдуть з Інституту, виховували молоді життєві лобіги в міцні духом і тілом дуби. „Свідомі того молоді працьовники Педагогічного Інституту віддадуть для праці все, що зможуть, щоби покласти найбільше цеглин у нашу величну будівлю народньої культури".

Член Управи УГК. М. Галаган в своїй промові підкреслив, що учитель, озброєний знанням і культурною дисципліною, є той ідеальний борець за політичні національні права, яких нам треба. Основною метою Інституту є творення, так мовити, народнього педагога, провідника й виховника народу, яким був той, імя якого носить Інститут — Михайло Драгоманів, який є першим нашим суспільним учителем і вихователем.

Закриваючи засідання і передаючи справу Інституту до рук Професорської Ради, Голова Управи УГК. п. М. Шаповал зазначив, що існування Інституту завдячується дружньому і братньому нам народам — Чехам. Засідання висловило одноголосно бажання в цей день подякувати висококультурним провідникам братнього народу — президентові Ч. С. Р. Масарикові і членам уряду — мін. зак. справ і мін. освіти за їх допомогу по урядженню українського Вищого Педагігічного Інституту.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (65) число „Діла" сконфісковано за частину звіту із судової салі, а саме за зміст відозви „Української Революційної Ради" і часть речення дописи з Рогатинщини.

— **Чеки на „Рідну Школу".** До нинішнього числа „Діла" долучуємо чеки „Українського Педагогічного Т-ва" для пересилки жертв на „Рідну Школу". Для цього просимо виключно уживати чеків У. П. Т. а не яких инших, бо в противному разі утруднюється евіденцію і маніпуляцію. На бажання висилає чеки негайно Канцелярія Українського Педагогічного Товариства у Львові, Ринок ч. 10/11.

— **Відгомін маніфестацій 18 березня.** Судова розправа проти студ. українського університету Антона Дайки і уч. Йосифа Крілюка закінчилася звільненням обох від вини і кари. Боронив д-р Л. Ганкевич і д-р Давидяк.

— **Дрикарська помилка.** У останньому числі „Діла" у звіті з судової салі закралася, через недогляд друкарська помилка. А саме обвинуваченний студент називається Антін Дайко а не Антін Байко, як це було мильно надруковано.

— **Жертва необачности.** В селі Конюхи пов. Бережани трох пастухів забавлялося ручною гранатою, яка вибухла і Н. Богуславського пірвала на шматки, Миколі Мельникови урвала голову і ноги, а третьому Микиті Вихоцькому розпорола живіт. Всі три 11 літні хлопці згинули на місци.

— **До всіх Вп. Жертводавців на „Рідну Школу".** Головна Управа У. П. Т. ухвалила з причини великих коштів за оголошення оголошувати тільки тих Вп. жертводавців, які зложать жертву від 25000 мп. в гору. Тому просимо конечно зазначувати на кождім чеку, чи це особистий дар чи збірка. Чит. „Просвіти" та другі інституції зазначують також, чи се їх особистий дар (1 прц. доходу — прц. з вистави — фестину і т. п.) чи збірка. Всіх Вп. Жертводавців просимо зазначувати на чеках повіт і заняття (звання). Всі Кружки У. П. Т. зазначують на чеках, з якої громади збірка, евентуально рівночасно з чеком висилають письменне пояснення що до жертви. *У. П. Т. — Секція „Рідна Школа".* IX 1-1

— **Родичі! Позір!** Виїздаючи по діти, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові зверніться лише до одинокої української робітні П. Карпика, Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1 6

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові

повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту вістала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Вшан. Членів, що фірма звучить тепер: **Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові**, та взиваємо отсим всіх членів, так союзові кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 16., вглядно 60. нового статута доповнили безправочно свій уділ, вглядно свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Краєвого Союза Кредитового. 2468 3-10

З судової салі.

Сорок двох українських селян перед польським судом.

Дня 23. ц. м. закінчилася розправа проти 42 українських селян із Свитазова, які—як відомо—були обвинувачені за нарушення спокою і протидержавну діяльність з приводу виступу проти поліції в обороні чит. „Просвіти", яку заняли безправно Мазури.

Після тригодинної наради трибуналу прочитано засуд: 6 місяців тяжкої вязниці: Лущ Кошик, Юліян Герасимчук, Іван Повзун; на три тижні вязниці: Яцко Цюра, Гринь Бульбак, Гринь Катанюк, Іван Журовський, Іван Пасека, Іван Герасимчук, Гринь Войтко, Петро Дичаковський, Тимко Кошик, Мирон Семенюк, Кость Никон, Семен Войтко, Мирон Войтко, Мих. Калуга, Іван Стефанюк, Іван Антонюк, Іван Гнида, Семен Герасимчук, Дм. Калуга, С. Никон, П. Присько; два місяці вязниці: М. Журовська, Кость Дичаковський; Анна Журовська; два-найцять місяців вязниці: В. Журовський, В. Чорний; пять місяців вязниці: Прокіп Микетюк, Онофер Войтко, Гнат Король, Гр. Гнида; десять місяців вязниці: Іван Скуба, Іван Никон; на 8 місяців: Гр. Никон, Фил. Войтко; два тижні вязниці: К. Бульба; шість місяців вязниці: Ант. Семенюк.

† Посмертні згадки.

Олімпія з Крайківських Улюцьких, урядничка почтова, упокоїлася по довгій і тяжкій недузі дня 28. травня ц. р. в 39 році життя в Литвинові, полишаючи за собою правдивий жаль і глибоке співчуття мужа Михайла Улюцького, рівнож численну родину і всіх тих, що знали Її українське серце. Доказом прихильности і любови, якою тішилася Покійниця, був величавий похорон, який відбувся дня 30. травня ц. р. при численній участи місцевих громадян і майже з цілої околиці так світської, як і духовної інтелігенції і численної Рідні, котру Вона так гаряче любила. Хай земля буде Їй пером.—Литаннів, 2. червня 1923.

Михайло Улюцький.

2766 1—1

Виказ жертв.

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали в лютім (II), марті (III), квітни (IV) і в маю (V) ц. р. слідуючі ПТ. Громади і Громадяне в мп.:

(На підставі ухвали повної Головної Управи УПТ. з дня 25. мая ц. р. жертви на „Рідну Школу" оголошується сумарично по громадам; жертви поодиноких осіб оголошується почавши від 25 тисяч мп. в гору; хто зложив менше, того жертву зараховується в загальну квоту дотичних громад).

Дрогобич: Борислав II. 34300, Гаї виж. (Потік гор.) III. 46000, Горушко II. 1000, Доброгостів II. 34075, IV. 50000, Дрогобич II. 59600, II. 16000, IV. 15300, Заколоть IV. 12300, V. 30000, в тому О. Кушак 30000, Кропивник нов. II. 15000, Літиня II. 1000, III. 1500, Майдан (Мальманталь) II. 6000, III. 16100, IV. 54600, V. 14800, Михайлевичі IV. 15000, Опака II. 4000, Орів II. 14500, III. 18000. IV. 18500, V. 26850, Рибник IV. 30000, Підбуж II. 10000, III. 52000, Смільча II. 5000, Снятинка II. 3700. Солець II. 40000, Стебник II. 2000, Східниця II. 2000, IV. 5000 Трускавець II. 34350, Тустановичі III. 10000, V. 10000, Унятичі II. 1000. Повіт Жидачів: Баличі підгірні II. 55000, Березина II. 47000, Букнів II. 22490, Верин V. 12000, Волиця гніздо. IV. 18000, Володимирці IV. 107700, Воля велика III 5000, V. 51000, Гніздичів II. 20000, V. 65000, Голешів V. 11000, Доменка лісна IV. 5000, Демня IV. 102000, V. 16025. Дороговичі V. 10000. Дубовавка V. 47520, Жидачів IV. 160500, Жирава III. 11802, IV. 16000, Журавно II. 5000, III. 20000, IV. 65000, V. 30000, Іванівці V. 1750. Лисків II. 10000, IV. 29000, Ловчиці III. 2000, Любша IV. 17000, Лютинка IV. 64850, Мазурівка IV. 30000, Межиріче IV. 30000, Мельничі 18000, Миколаїв II. 6000. III. 9000, V. 191100, Млиниська V. 13345, Монастирець II. 11145, IV. 20000, Монастирець Старе село IV. 16000, Надітичі V. 78300, Новошини II. 25000, IV. 62000, Облазниця V. 40000, Пісочна V. 51160, Побереже IV. 35950, V. 13000, Протеси II. 38000, Пчани II. 6000, III. 5000, IV. 64020, V. 10000, Рогізно V. 20000, Розвадів III. 500, Розділ IV. 134300, Старесело II. 11000, Смухів II. 40000, IV. 10000, Сулятичі V. 98500. Тростянець V. 19760. Туради II. 30000, Черниця II. 2000, Чертеж IV. 18165, Яйківці II. 6200, III. 11400, IV. 30000. Повіт Жовква: Батятичі II. 60310, Боянець IV. 3460, V. 31330, Бутини III. 8000, V. 10000, Воля вис. II. 2000, Глинсько II. 30000, V. 10000, Гребенці IV. 18000, Гутиско II. 3000, Дзірці II. 2600, III. 3000. IV. 29810, Дзіболки II. 10000, V. 5000, Добросин II. 5000, III. 5000, Желдець V. 37000, Жовква II. 2000, III. 2000, IV. 2000, V. 131.000. Жовтанці III. 17550. Замочок III. 5000, Звертів IV. 50000, Колоденко IV. 36000, Кошелів II. 10000, Купчвеля V. 7295, Крехів II. 19000, Любеля III. 5000, IV. 15000, Мервичі II. 3800, Могиляни V. 13000, Мокротин II. 34000, Мости великі II. 30000, III. 101800, (в тому Б. Рибачевський 58800), IV. 172000, Мечихвости III. 5000, Пили III. 2000, Пристань II. 387, IV. 15000, V. 53845, Реклинець III. 18000, Скварява нов. II. 6900, III. 10000, IV. 10000, V. 18000, Скварява стара II. 40500, Стретень III. 3320, Сулимів II. 5000, IV. 10000, Честиня II. 5000, IV. 60000.

Українські Інваліди.

На „Українських Інвалідів" зложили в мп.: Лев Борачок Мізунь старий 5000, Н. Н. збірка 453770, громада Деліїв 21500, Йосифа Гарасевич учит. 2500, о. А. Гарасевич 5000, Іван Олійник в Чагарах 100000, о. Й. Каранович Яксманичі 2000, Прихитко Олекс. Верешиця 5000, о. Дм. Йосифович в Хітарі (збірка) 5000, о. П. Саврій в Вербівци 32000, о. Єр. Моравський Орове 30000, ур. пар. в Річці 6000, Ст. Бенцінівна ст. мед. (збірка) 50000, Андрій Яворський дир. в Урмани 5000, збірка в Урмани о. Ом. Гавришом 10000, збірка в Дрищеві о. Ом. Гавришом 6000, о. Ан. Чемеринський в Будзанові 10000, о. В. Купчинський збірка в Турильчу 16000, о. В. Лозовий збірка в Ворвулинцях 14000, о. Д. Нестайко збірка в Бучачи 40000, о. Л. Воробкевич збірка в Білобожници 24000, о. Ор. Солтикевич в Улючи 10000, гр.-кат. ур. пар. в Пасічній 20000, о. І. Мельник збірка в Берегах 10000, Ам. Кружок чит. „Просвіти" в Сухоставі 15000, чит. „Просвіти" в Нагачеві 15000, о. Яр. Шарко в Жураках збірка 11000, о. Ів. Коцик в Щитівцях 111588, чит. „Просвіти" в Мостиськах 28100, Іван Козбур суддя в Самборі 3000, о. Теофіль Чайківський 10000, У. П. Т. Грималів 1000, д р А. Лунів 5000, громада Містки 15000, дохід з вечерниць в Сердицях 10745, чит. „Просвіти" в Каплинцях 9000, збірка в церкві в Заздрости 30000, о. Мих. Дмитерко в Мицкові 57315, Ал. Старецький в Снятині 9000, о. Цегельський Струсів 20000, Микола Угрин Рогатин 87430, ур. парох. Новосілка 20900, Кадайська Емілія Станиславів 50000, Іван Фалович Голосків 20000, ур. парох. в Іспасі 5000, Мирон Луцький Янчин 4000, о. Цегельський збірка 18000, Евгенія Франчук 1000, Волчук Ланцут 50000, Ст. Савула ст. оф. суд. в Ліську 5000, Бобовський Іван Беньова 7000, Ор. Козловський Рогатин 2000, о. Р. Ріпецький збірка в Майдані 25000, о. В. Мандрусяк в Синькові 65145, о. Н. Семенюк в Сороці 30000, ур. парох. в Тростянци з акаф. 4000, о. Т. Цегельський збірка в Березівці 13000. Н. Н. 617.700, чит. „Просвіти" в Синькові 17.500, чит. „Просвіти" в Хриплині 50000, Кооп. „Сила" в Саджаві 15.436 мп.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Кінцеві *пописи* **елєвів Висш. муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові** відбудуться в середу 27./VI. о год. 4. пополудни і в четвер 28./VI. о год. 7·30 вечером в великій салі муз. Тов. ім. Лисенка вул. Шашкевича 5. Вступ вільний. 2708 1—2

Жіночий Кружок У. П. Т. в Ходорові повідомляє дооколичні села, що вписи на приготовляючий курс I. і II. кл. гімназійних, відбудуться в шкільній салі гімназійного курсу в четвер дня 28. ц. р. від години 10 до 1. в полудне. — Стефанія Кравчичева, голова. 2707 1—1

Конкурс.

В „Захисті ім. митр. А. гр. Шептицького для сиріт" у Львові (вул. Потоцького 95) буде опорожнених від вересня 1923. кілька місць, о які можуть старатися сироти: хлопці у віці 6—9 літ, дівчата у віці 6—14 літ. Першенство до прийняття мають круглі сироти і діти дуже талановиті. Подання треба внести на адресу заряду захисту до 5. липня 1923., долучити витяг з метрики уродин, послідне шкільне свідоцтво та подати докладно матеркові і родинні обставини.

2684 За Раду Товариства: 2—3

Д-р В. Охримович заст. президента. *о. В. Лициняк* секретар.

Дрібні оголошення.

ПОТРІБНИЙ здібний, середнього віку челядник до слюсарства і ковальства і терміватори люде чесні. — Зголошення: Боднар. Підгайці. 2702 1—3

УПРАВА Дому українських Інвалідів — Львів. вул. св. Софії 25, купить в добрім стані бас потрібний до орхестри. XXI 1—4

ХТО ласкавий прийняти до себе на час вакацій семінаристку з III. курсу, круглу сироту (з таких є шість), яка не має де поділтись на той час, а яка в заміну поміг готовила діти до школи, зволить негайно звернутися до о. Юліяна Дзеровича, управителя семінарії, Львів, вул. Содова ч. 1. 2709 1—1

КРАВЧИНЯ солідна виїде на час ферій в сільські околиці. Зголошення до Адміністрації під А. К. 2690 2—2

Великий ФЕСТИН

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА" дня 1. липня ц. р. Початок о 3. год. по пол. — Найріжнороднійша програма. Богато несподіванок. Добірна музика і буфет. — Дохід на фонд протез для наших інвалідів.

XXI 1—3

КОСИ стирійські, найліпшої якости доставляє кождому скількість від 10 штук в гору, сейчас по вплаченню належитости. Фірма „Уна" в Дрогобичі, Стрийська 14. 2703 1—4

ТОРГОВЕЛЬНИК шукає відповідної посади зараз в Спілці, Кооперативі евентуально у приватного купця. Зголошення під „Торговельник" Бучач, Ринок ч. 12. 2680 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Стефан Федак

2492 веде повновно 3—16

АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

у Львові, вулиця Сикстуська ч. 48.

2682 **ЛІКАР-ДЕНТИСТ** 2—3

Б. ЛЕСЯНСКА-ЯКЕР

б. асист. одеської клініки, Новоросійського Університету ординує у власнім заведенні лікарсько-дентистичнім

в ЗОЛОЧЕВІ, вул. СОБІСКОГО 15, (дім Вербера). щоденно від год. 9—1 і 3—6.

ТОКАРНІ різної якости, стругачки, праси, вертачки, гиблярки, по цінах конкуренційних **ПІЛЬОТ** ЛЬВІВ, вул. Баторія ч. 4. 2461а) 5—10

Перльмуттера УЛЬТРАМАРІНА

є найліпшою і найвидатнійшою фарбою до білля, вапна і по малярських цілей —

К. ПЕРЛЬМУТТЕР

ЛЬВІВ і в ЗНЕСІННЮ коло ЛЬВОВА.

2497 **Бюро: вул. Сонішна 26.** 3-10

Перляки-Каспри Ч. 0, 1 і 2, оказійно до продажі, також Каміння, Вальці, Мотори. Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ" Львів, Баторія 4. 2683 3—16

Сільське господарство

около 14 морґів доброї землі, з муруваними мешкальними і господарськими будинками та живим і мертвим інвентарем, 2 км. від Камінки Струм. — до продажі. Стація в місці. Інформації у **Ф. Гептінґа в Сапіжанці почта Камінка Струмил.** 2705 1—1

:: Збирайте лічничі зілля ::

на „Фонд Українських Інвалідів"

як: зелену майку, матка (спориш), пядич сушені овочі малини і чорниць, листя обровиці, червового наперстянка, німанці, мучниці, волоського оріха. Зілля росички круглолистої, пентурії, полевих братків, буркуна. Цвіт румянцю, глухої кропиви, слизу, чорної мальви, бузини, липовий, полевого маку, дівини, бливату. Насіння клину, чорної і білої гірчиці, коляри. Корінця шувару, одоленю, дягілю, лилянека. Ягоди ялівцю. — Уябрані річи надсилати до „Союза кооператив Галичини", відділ зілля, Львів, вул. Зіморовича 20, з призначенням на „Фонд Інвалідів". XXI 1—2

СІЧОВИЙ БАЗАР

34 East 7 th. str., NEW JORK N. J.

Купує і продає всі українські книжки, журналі і часописи. — 150 людей денно відвідує наш склад. Маєте щось до продажі, пришліть свою оферту.

У нас не дорожіє!!!

СКЛАД ВЗУТТЯ

ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.

2025 24—25 **ШНАЙЕН, ТІМАН і Б-ТЯ ЛИХМАНИ.**

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 67 (9.948). Львів, середа 27. червня 1923. Почтову в... оплачено ...ковість гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.323.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 2800 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20 000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехославації 30 ч.-кор., Румунії 100 лей, Болгарії 50 лева, Австрії 2000 кр. Зміна ...ни 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мк.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Спокійним обов'язок!

Наближаються ферії. Чимало професорів, учителів, урядників і т. п. зі Львова і з більших міст провінції повиїжджується по краю. До нових околиць прийдуть свіжі люде з новими гаслами, новими поривами. Цей час треба як слід використати для освідомляючої праці в справах сучасного катастрофального стану нашого шкільництва і виховання та для організації цілого нашого громадянства в „Рідній Школі" і підготовчої праці під заснування всіх шкіл У. П. Т.

Попри учителів, професорів і инших людей „на становищах" найвизначнішу ролю можуть і повинні тут відіграти передовсім наші студенти університету, а також свідомі старші ученики вищих клас учительських семінарій, гімназій і т. п. Цей меткий, горячий елемент, який найсильнійше відчуває наше сучасне лихоліття та являється найбільш активним, рухливим чинником серед нашого громадянства. У всіх поневолених націй молодіж промощувала шлях своєму народови до осягнення його окончених цілей, — у всіх поневолених націй молодіж своїм одушевленим порівнала за собою широкі маси. А наша славна молодь своїми муками і терпінням і своїм життям зазначила високе розуміння незвичайної ваги активної праці в сучасний важкий момент. Вона — ми певні сього — сповнить свій обовязок і відносно найважнійшої під теперішню хвилю справи: організації цілого нашого громадянства в „Рідній Школі" та підготовної праці під отворення нових приватних шкіл У. П. Т. з найближчим шкільним роком.

Свідоме наше жіноцтво, яке душею найбільше відчуває вагу виховання грядучого покоління в своїй рідній школі, — повинно зі свойого боку всіх сил доложити, щоби все наше громадянство зорганізувати в „Рідній Школі". Під сим оглядом можуть дуже добрим прикладом послужити нам наші сусіди, в першій мірі жінки-Польки, які з одного боку працюють діяльно у всіх установах T. S. L., а з другого прямо чудес доказують при вербуванню членів для цього т-ва та при збірках на його цілі.

Що правда теперішня влада не зпускає до творення Кружків У. П. Т. по громадах, спіраючися на це, що в § 2 теперішнього статута У. П. Т. діяльність т-ва поширюється на всі краї заступлені в бувшій австрійській державній раді. Одначе вже на 29. червня ц. р. на Надзвичайному Загальному Зїзді У. П. Т. той параграф буде змінений відповідно до теперішніх політичних обставин. І коли будуть полагоджені всі формальности, тоді і не буде перепони в кождій українській громаді заснувати Кружок У. П. Т. Та покищо треба подбати, щоби всі Українці (нки) вписувалися в члени „Рідної Школи" до найближче тепер істнуючих Кружків У. П. Т. Тою справою повинні занятися не лише наша інтелігенція, але й селяне, міщане і робітники—бо „Рідна Школа" —це для всіх спільна мета! Членська вкладка 1200 мп. на 1923 рік уможливлює і найбіднійшому стати членом. По містах і місточках організувати (вписувати в члени) по дільницям і вулицям хата від хати, по селах, „по кутах", кіл від кола. В українській суспільности не сміє бути буквально ні одної одиниці без огляду на вік, пол, заняття і політичні переконання, щоби вона не належала до „Рідної Школи". До великої оборонної акції мусить станути весь народ!

Поіменний спис членів „Рідної Школи" з кождої громади з поданням заняття та адреси вр... в членськими вкладками пересилається найближчому окружному Кружкови У. П. Т., в якого районі находиться дана громада, а Кружок відповідно до інструкцій виготовить загальний спис та перешле його Головній Управі У. П. Т. до затвердження. Після того Головна Управа виготовить і перешле через Кружки всім своїм членам членські виказки. Таким чином ми підготуємо грунт під заснування в своїм часі діяльних Кружків У. П. Т. на підставі вже нового зміненого статута.

Також 1% оподаткування всіх брутто доходів фізичних і правних осіб української нації в користь „Рідної Школи" треба переводити систематично, творячи всюди при Кружках чи комітетах „Рідної Школи" фінансові комісії і—як карні члени суспільности — піддаючись її рішенням.

Та яким одно і друге переведеться в цілому краю, належить негайно слати як найбільші жертви на Рідну Школу", щоби дати змогу Головній Управі УПТ. не лише покрити біжучі видатки на істнуючі школи, але й приступити до заснування нових необхідно потрібних шкіл в містах, м'сточках і національно загрожених селах.

Головна Управа УПТ. стоїть на становищі, що під теперішню пору ми мусимо перед усім звернути увагу на народні і професійні (фахові, ремісничі) школи а не творити нових приватних середніх шкіл, головно гімназій. Навпаки — ми повинні подбати, щоби істнуючі гімназії як найкраще вивінувати та стягнути до них найбільше учеників (ниць). Нових гімназійних курсів не закладати, а в істнуючих, які Головна Управа узнасть за неконечні, перевести молодь до найближчої нашої гімназії. Тепер і польські правлячі круги звертають головно, ба майже виключно увагу на народні і професійні школи, щоби таким чином виховати свідомі здорові широкі маси та ремісничий і купецький стан.

„На східних окраїнах — читаємо в „Gońcu Krakowskim" (ч. 134) — ми взагалі не маємо ані польського ремесла, ані польської торговлі, а пречінь не терен того рода, що може дати широке поле до ділання для мілїонової армії польських ремісників та купців... Без багатого польського ремесла та торговлі ми будемо завсіди народом карловатим, без хребетного стовпа, без нормальної підстави суспільного багатства". Тому замість творити „інтелігентний, виснажений пролетаріят" звертають польські провідники увагу на національно-державне освідомлення широких мас через народні школи та на витворення „здорового, багатого продуктивного ремісничого та купецького стану".

Тим більшу увагу мусить на цю обставину звернути поневолена нація, бо не виснаженим, залежним урядництвом — але здоровим, економічно сильним, продуктивним елементом може вона осягнути окончену ціль своїх змагань. Отже передусім всенародні приватні школи, а де на це позволяють місцеві обставини — то і професійні школи мусять бути предметом особлившої нашої уваги й опіки.

Іван Герасимович.

Революція в Альбанії.

Парим. „Матен" довідується з Білгороду, що революція є альокалізована в півн. Альбанії. Правильні війська зайняли назад зло- | буті повстанцями станицю і полонили значну скількість повстанців, котрі є приклонниками кн. Віда.

Слїдство проти б. міністрів Стамболійського.

Білгород. Польрад. Почалося слїдство проти б. міністрів Стамболійського. Політичний процес проти них відбудеться щойно | після виборів до собраня. Декотрих міністрів рівночасно обвинувачено за переступства і політичні злочини і судити їх будуть звичайні суди.

Діяльність Етни слабне.

Рим. 25. VI. Останні звідомлення зі Сицилії потверджують, що | діяльність Етни слабне.

Кровава сутичка нім. комуністів.

Берлін. Підчас учерашньої маніфестації, уладженої стоваришеним „Штальгайм" прийшло в Айслебен до кріавої сутички між членами „Штальгайму" і комуністами. Комуністи мають 18 ранених, „Штальгайм" 1 тяжко.

Анґлійсько французькі переговори.

Льондон. „Таймс" пишуть, що остання розмова льондонського амбасадора в Парижі з Поанкаре означає кінцевий період умов, | завдяки яким анґлійсько французькі переговори могтимуть служити спільною основою ділань для цілої антанти.

През. Стульпійський про завдання Литви.

Ковно. Президент литовської республики вложив після свого вибору в ковенському соймі заяву, в котрій м. и. сказав: „Найважнїщим | завданням литовської політики буде управильнення справи Клайпеди і східних границь Литви.

Саботаж на залізниці.

Дїсельдорф. Біля Лявтенбурга експльодувала на залїзничому шляху бомба. Вискочило зі шин | 21 вагонів переїзджаючого поїзда. Машиніст легко ранений.

Італійсько-грецькі взаємини.

Рим. Мусоліні після повороту з Месини, конферував з грецьким мін. загр. справ Александрісом. Згідно з офіціяльним звідомленням обговорювано важні економічні справи. Признали конечність привернення правильних взаємин між обома державами.

Париж. „Пті Пар." містить заяву відносно розмови грецького мін. загр. справ Александріса з Мусоліні і Кантаріні, ген. секретарем мін. загр. справ. Я старався — сказав мін. Алекс. — найти основу зближення до Італії в інтересі загального мира. Колиб малося вернути Середземному морю його справжню вартість з точки погляду світової торговлі, шира співправа між набережними народами булаб конечна а передусім між Грецією й Італією.

Ухвали Виконкома Інтернаціоналу.

Москва. На останнім засіданні Виконкома Інтернаціоналу вибрано до президії Ісполкома: Зіновєва, Кл. Цеткін, Радека, Бухаріна, Коларова й ин. Ухвалено, що в усіх державах комуністи мають творити | органи для поборювання фашизму пропагандою і організуванням оборонної боротьби, твореннем збройних відділів, вкінці боротьбою на парлям. терені.

Пр. 394.23. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 62. (9942) з дня 21. червня 1923. в артикулї під заголовком: „Фінансова і господарська катастрофа" в уступі між словами: „атрат а шиї" і „В тій ситуації містить в собі єство злочину з § 65 а) закона карного узнав доконану в дни 20-го червня 1923 року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. наказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближщім числї і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслїдки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а Імення засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 21. червня 1923.

(Підпис нечитний.)

Нові шкільні „принц'пи".

Дня 22. червня ц. р. підкомісія освітньої комісії польського сойму розглядала питання, яких принципів триматися при переняттю на державний кошт середніх шкіл.

Після довгої дискусії ухвалено:

1) Держава закладає чи субвенціонує тільки там і тільки ті середні школи, де того вимагає інтерес держави і людности.

2) При закладанню нових шкіл чи переняттю істнуючих шкіл на державні кошти уряд має звертати увагу на необх дність рівномірного розміщення середніх державних шкіл на просторі цілої держави.

3) Відповідно до пунктів 1 і 2 уряд буде творити сітку середніх державних жіночих шкіл.

4) При удержавленню шкіл, котрі нині утримуються органами самоврядування чи громадськими інституціями, а також при закладанню нових уряд має право домагатись від тих чинників:

а) одноразового дару при закладанню школи (будинок, площа, відповідне мешкання).

б) постійних коштів на шкіл школи.

5. Коли уряд має переняти від приватної ініціятиви, чи від чинників самоврядувань нову середню школу на кошт держави, то мусить бути предложений доказ, що школа є потрібна і дійсно жива.

Представники українського посольського клюбу О. Козицький і С. Хруцький внесли ще два додатки:

1. Ті приватні середні школи, про котрі вже шіла освітна комісія висловилася за удержавленням, повинні бути обовязково удержавлені.

2. У відношенню до національних меншостей міністерство повинно йти до того, щоби можливо скорше довести число середніх шкіл кождої національности до такого пропорціонального відношення, яке є поміж числом польської людности і числом польських середніх шкіл.

Оба ці додатки відкинуто.

Всі внески про удержавлення середніх шкіл, які до цього часу вступили до сойму, будуть переслані до міністерства, котре має розібратися в тому і прийти із внеском про удержавлення тих, які можна удержавити, які відповідають прийятим принціпам.

С. Козицький.

Нагінка на українських послів.

Свободу рухів для українських послів з кождим днем зводиться в нівець. Їм закидується — по старому звичаю — як не „большевизм", то „протидержавну" діяльність. Дня 19. травня ц. р. прокуратор при окружнім суді в Луцьку за ч. 1885 вислав отсе письмо до маршалка сойму у Варшаві, яке подаємо в оригіналі:

W dniu 1. kwietnia r. b. w kol. Malinie, gminy Malińskiej, powiatu Dubieńskiego, w mieszkaniu niejakiego Wacława Reja, odbyło się zebranie, na którem przemawiał poseł do Sejmu z powiatu Dubieńskiego z. Wołyńskiej Czuczmaj. W obecności świadków — Karola Sowińskiego, Antoniego Włodarczyka, Heleny Góreckiej, Andrzeja Girzyckiego i innych, poseł Czuczmaj wygłosił przemówienie, w którem dowodził co następuje: że wschodnie granice Polski nie są jeszcze ustalone i muszą uledz zmianie bo przy ich wykreślaniu nie pytano o zgodę miejscowej ludności. Że przeciwko uznaniu wschodnich granic Polski protestowali posłowie ukraińscy w Sejmie, a gdy Polacy wołali do nich „idźcie do Bolszewji", posłowie ukraińscy odpowiadali na to okrzykami „won z Ukrainy za Bug". Że „Polacy przyszli do nas w goście" i nie mają prawa tu pozostawać. Rząd Polski sprowadza osadników, by spolszczyć Wołyń, lecz Ukraińcy nie powinni dawać ziemi Polakom; o to usilnie zabiegają ukraińscy posłowie. Urzędy wszystkie obsadzono przez Polaków; należy ignorować ich zarządzenia, a każde nadużycia skarżyć do klubu ukraińskiego. Gdyby te skargi nie pomogły w Sejmie, pomogą zagranicą. Nie należy do urzędników „cokać" po polsku, lecz mówić po ukraińsku. Rząd polski wtrąca się do spraw cerkiewnych; mianowanie proboszczów zależy od Starostów, którzy mogą usuwać tych, którzy im się nie podobają. Przedtem były tu tylko cerkwie, teraz Polacy zabierają cerkwie na kościoły. Rząd polski ma prawo rządzić u siebie, ale nie tu na Wołyniu, bo to jest ziemia ukraińska. Rząd polski wysiedla obecnie „ruskich za granicę, a „gdybyśmy tak ich poprosili za Bug". Jak zeznają zgodnie wszyscy świadkowie, mowy Czuczmaja wywarzają nadzwyczaj wrogi nastrój wśród ludności rusińskiej wobec władz polskich.

Urząd prokuratorski jest w posiadaniu informacji, że poseł Czuczmaj organizuje podobne zebrania i w innych miejscowościach na Wołyniu.

Ze względu na to, że w działalności posła Czuczmaja urząd prokuratorski w Łucku dopatruje się cech zbrodni przewidzanej w art. 129 p. 1, 3. i 6. K. K. na podstawie art. 21. konstytucji Rzeczypospolitej polskiej. mam zaszczyt prosić pana marszałka, o uzyskanie od Wysokiego Sejmu zezwolenia na wydanie posła Czuczmaja sądowi okręgowemu w Łucku, celem pociągnięcia wspomnianego posła do odpowiedzialności za jego antypaństwową działalność. —

Prokurator:
Baranowski.

Не так давно той самий прокуратор Барановскі сфабрикував акт обвинувачення проти посла М. Луцкевича, котрого польський сойм голосами правиці, „Пяста" народної партії робітничої, і „Визволення" видав судови, а уже слід затим домагається видачі другого посла, Посол „Пяста". Бродацкі підкреслив в своїй соймовій промові, що протидержавною агітацію в Польщі занимаються всі українські посли і доти, доки будуть ходити вони безкарно, адміністрація не бере відповідальности за спокій на східних землях Польщі. Поліційні донесення, на підставі котрих складається акти обвинувачення, є звичайно ні на чім не основані, в більшости фальшиві і мається враження, що поліція і її агенти отримують а гори наказ й інструкції, як мають фабрикувати ці донесення. Польська влада і тут знайшла спосіб боротьби з небажаним для себе елементом. Тимчасом населення бачить в переслідуванню своїх послів лишній акт насильства, стосованого до самого населення і з довірям чекає кращої будуччини.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. Н. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Українська делеґація на соціялістичному конґресі.

„Соціял. Думка" подає такі подробиці про роботу делеґації УСДРП. на інтернаціональному соціялістичному конгресі.

18. травня перед конґресом в Берліні відбулась нарада соціялістичних партій Східної і Центральної Европи в справі Сходу Европи. Конференція мала завданням встановити контакт між соціялістичними партіями Сходу Европи. На конференції було обране „контактне бюро" з представників всіх присутніх на конференції партій. Українська с.-д. брала участь в цій конференції в особі своїх представників Безпалка, Бочковського, Матюшенка і Мазепи. Одною з точок обговорених на сій конференції була справа польської окупації на українських землях. Делеґат ППС. Недзялковскі навів у своїй промо-

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Рідна мова в церкві.

(З нагоди книжки: „Свята Відправа Вечірня і Ранна", з грецької мови на українську переклав проф. Іван Огієнко, Львів-Київ 1923).

Саме виданий переклад проф. Огієнка вечірньої і ранньої Відправи прокидає кілька міркувань, які могли би бути актуальними, колиб ми не жили в атмосфері виїмкової заскорузлости. Питання про українізацію Церкви належить у Галичині покищо до дуже мало актуальних. Пекше боротися за писання метрик по українськи ніж зважитись на запит: чи це є тільки почин до українізації Церкви, чи її кінець? Греко-католицька Церков не має нині змоги вирішувати таких питань практично. Вона тягне на собі старе накинене ярмо не лекше, як наша школа. З одного боку: зовнішні умовини, з другого: „внутрішна" традиція.

Зовнішніх умовин пером не зміниш. Одначе про все те, що може згодом зрости в силу, яка зміняє ці умовини — себто про погляди та пересвідчення пора би казати вже і нині. У нас істнує дуже поширений погляд, що не годиться вживати в Богослуженню рідної, „буденної", „світської" мови. Одні кажуть, що таким робом слово Боже тратить силу свого впливу, инші, що наша мова ще не досить вироблена, ще инші в силі вдоволитися догматичним принціпом без анальогій в розвитком инших Церков та народів. З усіх доказів найсильнійшим видається той, що домагається для Церкви „вищої" мови, не загальнодоступної, з огляду на таємний ареол величности, необхідний для зміцнення духового настрою віруючих. Правда: священики не є настільки послідовні, щоби й проповідали цією мовою, і дуже мало є між ними таких, які дбають, щоб їх проповідь визначувалася натхненою поезією символів, красою та чистотою вислову. Дуже можливо, що покликуватися на приклад народів, які моляться, читаючи Біблію на рідній мові, це щось в роді єреси. Тому краще запозичити приклад з невиннійшої сфери.

Оборона в імени святощів мертвої церковної мови, незрозумілої для віруючих, нагадує докази про необхідність науки грецької мови в гімназіях з огляду на красу Гомера, Платона та Софокля. Як глибоко треба відчувати нюанси мови, щоби зрозуміти красу творів великих письменників! І як можна казати про враження полишене твором на чужій мові, тоді, коли ми, борючися зі словами та граматикою, ледви схоплюємо значіння поодиноких обривків речення?

Таємний чар старославянської мови в церкві є для загалу машинальною звичкою вислухувати ся та повторювати слова, про яких зміст ніхто не думає. Почування пошани для авторитету цієї мови має в собі багато з почування, коли слухаємо розмови на чужинній мові. Містицизм черпає свою велику силу з таємности та незрозумілости слів, які зростають до величини символів. Та хто зна, чи не більший вплив мають звичайні зрозумі слова, які ми в силі передумувати щораз наново, маючи змогу звязувати їх зі світом наших особистих переживань. Хто з нас не воліє якогонебудь перекладу архитвору, ніж найкращого оригіналу на незрозумілій мові?

Коли я взяв в руки переклад „Відправ" проф. Огієнка, я зазнав дивного почування, яке мабуть мали селяне на Україні, коли вперве почули на рідній мові те, що чули безліч разів, не думаючи про його зміст. Такого почування зазнає людина 15 або 20 літ по скінченню гімназії, коли випадково прочитає Горація або Платона на живій мові; все те, що колись зводилося до поодиноких відорваних слів, з якими звязувалися дивоглядні, неясні „символи", стає нараз живим, безпосереднім, суцільним враженням. Послухайте першу псальму:

„Щасливий чоловік, що не ходить по раду безбожних. І на дорові грішник не стає, і не сидить на зборах лихословців. Але в законі Господнім його замилування, і про закон Його думає він день і ніч. І буде він як дерево посаджене при потоці, що дасть плід свій своєчасно і листя його на опад; у всьому, що робитиме він, пощаститься йому. Не так поведеться безбожним, не так: вони як той порох, що мете його вітер з землі. Того не воскреснуть безбожні на суд, а грішники на збір праведних. Бо знає Господь дорогу праведних, а дорога безбожних загине".

Або псальма 136:

„Над річками ворожими, там сиділи ми та й плакали, згадуючи про Землю Рідную. На вербах іхніх повісили ми бандури свої".

„Там полонителі наші випитували в нас про слова пісень, а гнобителі наші — про співи. „Заспівайте нам пісень своїх рідних".

„Як же нам співати пісню Господню на чужій землі?"...

„Коли я забуду про Тебе, Земле Рідная, нехай відніметься правиця моя! Нехай прилипне язик мій до піднебіння мого, коли я не буду згадувати про Тебе, коли я не матиму Краю Рідного над усі радощі свої".

„Пригадай, Господи, ворогам нашим день знищення Краю Рідного, коли кричали вони: „Руйнуйте, руйнуйте дощенту його!"

„Дочко ворожа, окаянная, — благословен будь, хто відплатить тобі за все, що ти накоїла! Благословен будь, хто схопить і побє діти твої об камінь!"

Закн наше вище духовенство зрозуміє, що молитва у живій мові може робити на віруючих глибше враження, ніж у мертвій, до цього часу наше духовенство могло би бодай користуватись перекладами святих книг дома і поширювати їх між народом. Незалежно від мертвецької софістики можна допускати, що справа еволюції нашої Церкви буде вирішена у майбутности в найтіснійшому звязку зі справою національною. Є фанатики, які гадають инакше, але їх надії не мають сильнійшої підставн ніж претенсії, щоби поширити на цілій Великій Україні всі штучні зразки галицької „язикової" схоластики.

Колиб така книжка, як переклад проф. Огієнка, появилася в анальогічних умовинах на Україні, то її розхапали би, хоча би із зацікавлення для розвитку рідної мови. У нас вона припадає книгарським порохом. І це діється в той час, коли наша інтелігенція повинна би користати з кожної такої рідкої нагоди, щоби втягнути в себе трохи свіжого повітря чистої народньої мови. З огляду на повну анархію, яка панує між галицькою інтелігенцією щодо наголошування слів, цей переклад може віддати ще і чималу послугу зазначеними наголосами.

ві слідуючу резолюцію головної Ради цеї партії, що торкається українського питання:

Головна Рада ППС., визнаючи право українського народу на самостійність, не сумнівається, що справа кордонів між Польщею і самостійною Україною може бути розвязана мирним способом на підставі права самоозначення народів. Головна Рада стверджує, що ППС. не може уважати совітську Україну, залежну від Москви і оперту на штики російської армії за дійсно незалежну українську державу. Поки не зміняться відносини на Україні, Головна Рада вважає, що ППС. повинна боротись за територіяльну автономію всіх територій української республики, населених українською більшостю. Головна Рада ППС. доручає клюбови ППС. у соймі негайно представити проект закону про автономію Східної Галичини.

На конференції в Гамбурзі українська делегація внесла в комісію по боротьбі з імперіялізмом при обговоренню резолюції про політичне положення на Сході Европи конкретний внесок щодо української проблеми. Цей внесок такий: „Конгрес протестує проти насильства над українським народом з боку імперіялізму сусідних держав — Росії, Польщі та Румунії, які силою окупували Україну і розділили її територію між собою. Додержуючи постанови попередніх інтернаціональних конгресів, конгрес визнає право українського народа на вільне національно-державне самоозначення і кличе всесвітній пролетаріят піддержувати український народ в його визвольній боротьбі".

Проти прийняття цього внеску повели широку агітацію рос. с.-д. меньшевики, правда, не на пленумі конгресу і не на засіданню комісії, а иншими закулісними шляхами. В наслідок проектів і заяв російських соціялістів цей внесок української с. д. делегації був відкинений. Тому на засіданню комісії 25. травня взяв слово представник української с.-д. В. Старосольський і зясував значіння української проблеми для Сходу Европи.

Голова комісії Гісменс і инші члени комісії заявляли, що для них справа України зовсім ясна, але з огляду на внесений російськими меншевиками протест, українська резолюція не може бути зараз предложена конгресови. Через те розгляд української справи передано новому виконавчому комітетови Інтернаціоналу, який має вислухати представників УСДРП. та Росіян і виробити ухвалу про становище Інтернаціоналу в сій справі.

Багато пошкодила українській справі відсутність на конгресі представництва західно-українських земель, яка давала можливість російським меншевикам представляти українську проблему — не як міжнародню, а як суто російську.

При цих умовах так само противникам української с.-д. не трудно було добитись, щоб УСДРП. було дано як найменше місця в Інтернаціоналі. Делегація УСДРП. подала до Виконавчого Комітету Інтернаціоналу мотивовану заяву, в якій домагається збільшення представництва.

Довкола справи репарацій.

Не буде сепаратних переговорів між Німеччиною і Франц'єю.

„Пті Парізіен" подало сензаційну вістку, що німецький уряд зробив якісь безпосередні заходи у французького уряду. Офіціяльна франц. агенція негайно й рішуче заперечила цій вістці. Дуже добре поінформована „Прагер Прессе" потверджує правдивість офіціяльного франц. спростування, одначе з другого боку зазначає, що „здається, не улягає сумніву, що зайшли деякі спроби зближення, байдуже, чи це зроблено безпосередно Німцями, чи посередництвом нейтральних, але є певною річю, що французький уряд не попав в лапку".

Закордонна преса, і передусім англійська, дальше розсівае ріжні сензаційні відомости фантастичного характеру про всякі переговори у репараційній справі й про справу Поруря. І так одна льондонська газета запевнює, буцім то французький уряд дістав від Німеччини через посередництво одної союзницької держави пропозицію спонукати Німеччину до сепаратних переговорів, що являється цілком неможливою річю при сучасній сепаратистичній конюнктурі.

Німеччина не годиться припинити пасивний спротив в Порурю.

Німецький уряд вислав на днях для своїх організацій в Порурю нові інструкції, в яких вияснено становище уряду до Франції і справу дальшого пасивного спротиву в Порурю. Німецький уряд заявляє, що він все готов до переговорів і порозуміння з Францією, але не може згодитися на припинення пасивного спротиву у Порурю, хочби це була основна умова для переговорів. Пасивний спротив це для Німеччини остання зброя.

Пасивний спротив є в першу чергу спонтанічним проявом і протестом населення самого Поруря, а не акцією Німеччини і тому німецький уряд не має права припиняти того спротиву проти волі населення окупованих земель.

Пасивний спротив зможе припинити сама Франція, як що вона зміпить свій режім в окупованих землях, або й взагалі евакуує Поруря та приверне там правний стан, якого бажає населення.

Огляд світових подій.

Зміни в англійськім кабінеті.

З Льондону пишуть, що міністр для кольоній Девоншір уступає, а на його місце іменований Чемберлен. В склад кабінету входить також Мек Кеннен.

Виступи саксонського президента міністрів проти канцлера Кука.

Соціялдемократ д-р Шайднер, теперішний президент міністрів Саксонії у одній своїй промові гостро атакував політику канцлера Куно. Між иншим заявив: „Ще досі стоять воєнні фронти над Реном і в Порурю. Найвисший час припинити воєнний спротив і розпочати переговори із Франціею. Кабінет Куна стоїть під впливом членів народньої партії, Розенберга, Гайнца і Беккера. Сам Куно пробував два рази податися до димісії з огляду на те, що він сьогодні є фактично політичним банкротом. Він мусить сам уступити, як не хоче дочекатися хвилі, коли його усунеться силою.

Рух фашистів пробує перекинутись з Баварії до середньої Німеччини. Може дійти до того, що в Німеччині розпічнеться домашня боротьба і німецькі провінції будуть йти своїми окремими шляхами.

В Льозанні.

Дня 23. ц. м. в Льозанні відбулася нарада англійських, французьких і італійських представників. Предметом нарад була справа вислання спільної ноти до всіх союзних держав, в якій будуть порушені спірні точки, що стоять на перешкоді в заключенню мира. Та нота буде вислана і до Туреччини, але не в ультимативнім характері.

Французька місія покидає Москву?

З Москви доносять, що неофіціяльна торговельна місія, яка від 4 тижнів перебуває в Росії, повертає на днях до Парижа. Переговори із совітами не дали ніяких позитивних вислідів, тому, що совіти домагаються визнання їх влади de jure, як основи, торговельних пертрактацій. Також представник секретаря Геріо, залишив на днях совітську Росію.

Після болгарської революції.

Заарештування арештованих міністрів у Болгарії.

„Н. фр. Пр." звідомляє із Софії, що арештовані підчас перевороту болгарські міністри Гешов і Малінов мають на днях бути випущені на волю. Міністри перебувають у вязниці в Шумлі, звідки приїзджають до Софії.

Становище Румунії супроти перевороту в Болгарії.

Румунська преса доносить, що Румунія визнала уряд Чанкова. А стало ся це в тій цілі, щоби підтримати в Болгарії монархістичний принціп, захитаний урядом Стамболійського. Уряд Стамболійського представляв для Румунії велику небезпеку, тому що підтримував надмірні аграрні селянські вимоги і захитував основи монархії, що могло вплинути і на настрої румунського народу.

Румунський уряд дав наказ б. представникови уряду Стамболійського покинути Букарешт. Також міністра Обова із кабінету Стамболійського, який скрився в Румунії арештовано і відставлено за кордон.

Антисовітська політика Болгарії.

„Daily Herald" доносить із Софії, що новий болгарський уряд має намір провадити антисовітську політику. Болгарський уряд має заявити совітській репатріяційній місії, що її побут в Болгарії для нового уряду небажаний. „Ізвєстія" пишуть, що уряд Чанкова має намір арештувати усіх членів совітських місій, з винятком представників Червоного Хреста.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

НОВИНКИ.

— **Митрополит Шептицький повертає до Львова.** „Український Прапор" доносить з Риму, що митрополит Шептицький повертає в короткім часі до Львова.

— **Люде чи гієни?** За личаківським лісом при дорозі до Пасік стояла могила українського стрільця, що упав у боротьбі за Львів. Недавно польські гієни, очевидно з кругів шовіністичного шумовиння, зрівнали в ночи могилу із землею, усунули хрест, словом не залишили й сліду з місця, де спочивало тіло борця за волю України. Натомісць недалеко того місця біля дороги появився новий великий хрест із написю: „Przyjacielowi ludu i obrońcy kresów wschodnich hr. Skarbkowi. Narodowa Organizacja m. Lwowa 4. czerwca 1923.

— **Під охороною багнетів.** В переїзді до Варшави румунський король прибув дня 24. ц. м. до Львова. Ціла залізнична стація була залита військом і жандармами. Навіть „Dziennik Ludowy" пише, що король переїзджав під такою охороною багнетів, що його достойне обличчя мали „щастя" оглядати тільки умундуровані жандарми.

— **Варшавське сміття.** Управа „Народного Дому" у Львові доходить у своїй льояльности до крайніх меж. До нашої редакції попала коверта вислана тою управою до п. Йосифа Мойсеовича Українця, адресована по польськи, а на коверті поміщена офіціяльна печатка Управи Народного Дому, яка дослівно звучить так; „Ruski instytut „Narodny Dom" i nieukonstytuowana fundacja tejże nazwy— we Lwowie ul. Rutowskiego 22. Навіть Лісковацький у своїй „благонадьожности" повинен знати міру.

— **Родичі! Позір!** Виїзджаючи по діти, заберіть зі собою всякого рода футра до змодернізування, а по нові зверніться лише до одиноко. української робітні П. Карпяка Львів, вул. Куркова 11 а. 2659 1 6

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта" у Львові а саме: 1) до двоклясової школи торговельної, 2) до триклясового ліцея торговельного, 3) до двоклясової гімназії торговельної, 4) на однорічний курс торговельний — в днях 23, і 28—30, червня 1923. від 10—1 години в домівці Школи при вул. Корияктів ч. 1. III. поверх. При принятю до дво- і триклясової Школи торговельної вимагається 7 кл. всенародної або 3 кляси середної школи без латини і греки, до гімназії торговельної 6 кляс середної школи, на однорічний курс торговельний укінчення середної школи. При вписах треба предложити метрику і шкільне свідоцтво. — *Дирекція.* 2719 1—2

Зїзд бурівців нафтових і газових відбудеться дня 29. червня о год. 10-ій рано в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовского 22. 2720 1—3

Ширші сходини членів Т-ва „Союз Українок" відбудуться в четвер 28. VI. о год. 6. по пол. На порядку нарад: Звіт з конгресу в Римі, Звіт з діяльности Виділу і секц. орг. за останній час. 2715 1—1

Конкурс.

В „Захисті ім. митр. А. гр. Шептицького для сиріт" у Львові (вул. Потоцького 95) буде опорожнених від вересня 1923. кілька місць, о які можуть старатися сироти: хлопці у віці 6—9 літ, дівчата у віці 6—14 літ. Першенство до принятя мають круглі сироти і діти дуже талановиті. Подання треба внести на адресу заряду захисту до 5. липня 1923., долучити витяг з метрики уродин, послідне шкільне свідоцтво та подати докладно маєткові і родинні обставини.

2684 За Раду Товариства: 2—3

Д-р В. Охримович заст. президента. *о. В. Лициняк* секретар.

Дирекція Тов-а промислово-будів. „Устрій" повідомляючи про смерть

Інж. Романа Ганінчана

радника держ. залізниць, першого проектанта і конструктора в бюрі технічнім Т-ва запрошує Спільників, українських інжінерів та знайомих Покійного на

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

яке відбудеться в десятиденне смерти Покійного в суботу, дня 30. червня 1923. в парохіяльній церкві св. Петра і Павла о 9. г. рано.

ДИРЕКЦІЯ ТОВ. ПРОМ.-„УСТРІЙ" Спілка з обм. порукою.

2710 1-1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Герасимович Ярослав, Чехи! Чому не пишеш, подай свою адресу! — Стрийко. 2714 1—3

Хто знав би щонебудь про **Мих. Моравецького** чет. У. Г. А. перебуваючого в 1920. р. в Архангельську, зволить дати знати Осипові Моравецькому в Соколівці к. Ожидова. Закордонні часописи просять-ся о передрук. 2712 1—2

Дрібні оголошення.

УНЕВАЖНЮЮ згублену військову книжечку, виставлену на: Когут Андрій рік 1891. 2716 1—1

Наклад на вичерпанню!!! Прегарна збірка Оповідань О. Маковея п. з. **„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"** коштує від сьогодня 15.000 мп. за один примірник. Враз з почтовою пересилкою за післяплатою 18.000 мп. Проситься всіх, що вже одержали „ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ" подати адреси всіх знайомих, котрі цеї книжки ще не мають. — **Господ.-спож.-торг. СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ** кооператива з обмеженою порукою **у ЛЬВОВІ, Руська 3|II.** XXI 3—5

Спішіть з адресами!!!

ЛЕКЦІЯ на селі в горах м. Лютовиск. над рікою, сейчас до обняття в домі гр.-кат. священика. Шість підготовка паннонки в области семінаріяльних наук. Абсольвентки семінарії або учительки зволять голоситися сейчас до бюра Марійського Товариства Пань, Домініканська 11. 2717 1—1

ПОТРІБНИЙ здібний, середнього віку виконавець до слюсарства і ковальства і температори людей чеських. — Зголошення: Бондар. Підгайці. 2702 2—3

УПРАВА Дому українських Інвалідів — Львів. вул. св. Софії 25, купить в добрім стані бас потрібний до орхестри. XXI 2—4

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Фільварок 25 моргів, інвентар живий і мертвий, цінний збір „Куткір" продає Агенція, Львів, Хоругвини 27|I. 2665 3—3

ПОРТІЄРИ, церати, відпрасовані і на метри, фіранки хідники, дивани, лінолеум, кани на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшім виборі поручає Е. Кінґес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 7—8

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка У. П. Т. в Рогатині

відбудуться дня 30. червня 1923. р. о годині 3. пополудни в помішці „Рідної Школи".

Порядок:

1) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
2) Звідомлення Старшини.
3) Звідомлення Контрольної Комісії.
4) Вибір нової Старшини.
5) Внесення і запити.

Коли не явиться відповідне число членів, Заг. Збори відбудуться без огляду на число членів з тим самим порядком о 4-ій год. пополудні.

За Старшину Кружка У. П. Т.

о. Городецький Степан голова 2713 1—1 Угнин Микола секретар.

СІЧОВИЙ БАЗАР

2704 **34 East 7 th. str. NEW JORK N. J.** 2-6

Купує і продає всі українські книжки, журналі і часописи. — 150 людей денно відвідує наш склад. Маєте щось до продажі, пришліть свою оферту.

:: Збирайте лічничі з'ілля ::

на „Фонд Українських Інвалідів"

як: зелену майку, матку (спориш), пидич, сушені овочі малини і чорниць, листя обробинці, червоного наперстинка, німиці, мучниці, волоського оріха. Зілля росички круглолистої, центурії, полевих братків, буркуна. Цвіт румянку, глухої кропиви, слизу, чорної мальви, бузини, липовий, полевого маку, дівини, блавяту. Насіння клину, чорної і білої гірчиці, коляндри. Коріння шуварку, одолену, дягилю, лилянека. Ягоди ялівцю. — Узбирані річи надсилати до „Союза кооператив Галичини", відділ зілля, Львів, вул. Зіморовича 20. з призначенням XXI на „Фонд Інвалідів". 2—2

Перляки Каспри Ч. 0, 1 і 2. оказійно до продажі, також Камінки, Вальці, Мотори. Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ" Львів, Баторія 4. 2683 4 10

Позір Борщівщина!

В понеділок, дня 2. липня п. р. о 3-ій год. по пол. в салі „Народнього Дому" в Борщеві відбудеться

ПОВІТОВИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД,

на який всі громади з повіту є обовязані вислати по 3 відпоручників.

2718 1—2 За повітову організацію: *Д-р Андрій Лунів.*

ПОРУЧАЮТЬ

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ

під найдешевших до найдорощих у всіх родах. **Сила** Цайсса, Буша, Герця,

ЛЬОРНЕТКИ

полеві і театральні першорядних марок. — Замовлення з провінції виконуються відвороти. 9-50

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска :: **У ЛЬВОВІ** :: **Легіонів 1.**

Телеф. 458. Адреса тел. Оптика Львів. 2151

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

від пятниці 22. червня висвітлюють величезний французький фільм фабрики „Pathe" оснований на повісти Даніеля Дефо під загол.

„РОБІНЗОН КРУЗО".

ПОУЧАЮЧЕ! в двох серіях — 17. діях. **ХОСЕННЕ!**

Для молоді і для старших! Лише по 4 дні сеанс.

Подяка.

Дня 28. мая п. р. відбувся в Петриковій похорон найдорощого сина бл. п. Михайла Білого абіт. української гімназії в Тернополі. Почуваємося до обовязку отсею дорогою зложити щиросердечну подяку всім, що були ласкаві взяти участь в тім сумнім похороннім обряді. Зокрема дякуємо Впр. оо. деканови Громницькому, Сембайови та місцевому парохови о. Н. Чубатому, як також Вп. п. професорам І. Брикевичеви, Цегельському, Заячківському і Кузіву. За щирі прощальні слова дякуємо Впр. о. Сембайови і абіт. Завадовичеви. Рівнож дякую Вп. п. совіт. Мироновичеви, Піхуреви і Дрогомирецькому та тернопільському Хорови та всім Міщанам, що були ласкаві віддати Покійному останню прислугу.

2711 1—1 *Родина.*

Ширіть наш часопис!

Мотори полні оказійно до продажі 6, 10. 20, 16, 20, 30 HP. Вальці, Каспри, Камінки „ПІЛЬОТ" ЛЬВІВ, ВУЛ. БАТОРІЯ 4. 2461 5—10 2673 2—2

СИРОВАРСТВО.

Тепер мається найбільше молока, а щоби його добре згрошевити, треба переробляти тільки на сир, котрий два рази стільки приносить, як масло. Вказівки уділює безплатно, як також поручає фаховців — **ВАСИЛЬ ПАВЛЮК, сироварський техн. в Тернополі, вул. Федьковича ч. 3.** 267 2—5

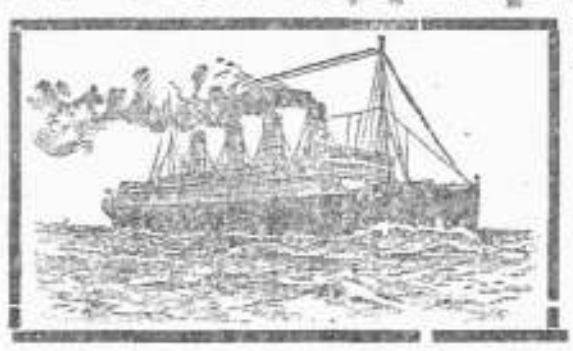
„WHITE STAR LINE"

ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 36.

ЕВРОПА — АМЕРИКА

5½ днів

через океан на повному отвертому морю,

ЕВРОПА — КАНАДА

5½ днів

через океан на повному отвертому морю,

ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО 5.

ЧИ ХОЧЕТЕ МАТИ ЧУДОВУ ПОДОРОЖ ДО АМЕРИКИ?

Чи хочете їхати найбільшим і найшвидшим кораблем світа? Отже скористайте а чудової нагоди, яка тепер трапляється і

їдьте на кораблем **„MAJESTIC"** **це найбільший у світі, бо має аж 56.000 тон обему, корабель — морський терем. відбуває дорогу**

З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ ПРОТЯГОМ 5½ ДНІВ.

„MAJESTIC" це корабель збудований по думці найновішої техніки й гігієни. Завдяки своїй величині має великі, гарно уладжені каюти — кімнати, (також у третій клясі окремі каюти на 2, 4 й 6 осіб), салі до танців, товариських забав і зібрань, спортові й купелеві салі, багаті бібліотеки та затишні читальні, а також поклади до проходів — криті й отверті. В гарно прибраних сальонах цього корабля уладжується для подорожних величаві забави, з танцями й музикою. До диспозиції пасажирів того корабля є між иншими розривками також кінотеатр з обильною програмою. — Офіцири радо уділюють подорожним всяких інформацій, обслуга скора та привітна. До розпорядимости пасажирів цього корабля є найвибагливійша кухня з закусками й вином, без ніякого обмеження. — Про популярність та успіхи корабельного Т-ва „WHITE STAR LINE" найкраще свідчить те, що кораблі цього Т ва перевезли в 1922 р. з Европи до Америки 55.803 пасажирів, а з Америки до Европи 43.845 пасажирів I. і II. кляси, а пасажирів III. кляси значно більше.

ЧИТАЙТЕ! ДУЖЕ ВАЖНЕ!! Звертаємо увагу, що наші пасажири їдуть з Варшави безпосередно (без ніякого пересідання) до пристані Cherbourg (Франція) під опікою спеціяльних рутинованих провідників, котрі уділюють в дорозі всяких вказівок, полагоджують багаж і т. п. — Отже користайте з нагоди та зголошуйтеся миттю зараз-же до нашого бюра

„White Star Line" ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 36. ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО ч. 5.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 68 (9.949). Львів, четвер 28. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. тов. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

„Не дайте згинути українському театрові!"

Реферат дир. О. Дрималина на конститууючих зборах кооперативи „Український Театр" у Львові.

Від 60-ти літ кружляє між нами справа українського театру. Переходила вона щасливі і менше удачні моменти, поки опинилася перед грізним питанням: „що буде дальше"?! Доки наш національний театр обмежений був на скромні вимоги нашої публики, скитався він по містах і містечках Галичини — часами завадив за Львів, а львівська громада горнулася до него, як до свого рідного хоч у чужій хаті. Часи змінилися; ми кріпшали національно, а разом з нами зростав наш театр. Вже в 80-тих роках усі ми відчули брак окремого будинку для української Мельпомени. Посипалися на будову театру збірки з цілого краю, з Америки, від найбогатшого до найбіднійшого і в протягу 10 літ зібрано значну, як на тодішні часи, суму кілька сот тисяч корон. Утворено Комітет будови театру, який закупив за ті гроші велику реальність між вулицями Льва Сапіги і Сикстуською, рівню реальність розпарцельовано, — виплачено тягарі гіпотечні — а в році 1914 остала ще готівка 120.000 кор. і велика площа, призначена на будову театру. Комітет рішив приступити до будови. Замовив плани — зладив буд уже кошторис на 400.000 кор. і шукав за кредитом. Звернувся за помічю до краю. Тодішний краєвий Виділ обіцяв позичити на будову більшу суму, але ставив того рода умовини, що комітет, шануючи національну честь, зрезигнував з цієї позички — але тим самим справа будови театру припинилася. Настала війна; пригасло життя взагалі а разом з ним справа будови театру. Члени Комітету будови театру виїхали зі Львова, богатьох вивезли російські війська, а богато з них вмерло. Площа, призначена на будову, жде до нині на театр, а готівка зложена в Краєвім Союзі Кредитовім, збільшилася чиншами за площу, які зросли до суми 550.000 мп. І нині стоїмо в такій самій позиції, як перед 10 роками; маємо площу — але нема потрібної на будову грошевої суми. А за той час театральне життя не стоїть на місци; воно зростає з кождою дниною; наш театральний культ рветься вперед; добір артистичних сил, добір репертуару дорівнює театрам столиць, та одно і друге розбивається о тісні стіни отсеї сцени, сцени будинку Музичного Інституту у Львові. Ми нарікаємо на опізнення вистав, на довгі павзи, на поломану пристанову, на обідрані декорації і костюми, ми злорічимо „Українській Бесіді", що все те толерує, ми обвинуваємо директора театру в усіх тих недомаганнях і послідовно сторонимо від власного театру, хоч як ми його кохаємо...

І як з одного боку прикро читати, чи слухати отсі нарікання, так з другого боку потішаюча це проява, що ми нині не вдоволяємося чимнебудь, а вимагаємо уже смаку і естетики. Але чи [illegible] ніших обставин вимагати чогось кращого від того, що є.

Головна причина всього лиха не те, що будинок Музичного Інституту за тісний на театр, який ми під цю пору повинні і мусимо мати, бо його будовано на концерти і музичні продукції, а не на театр, який не має гардероб, куліс, магазину на декорації, — навіть не має дверей на сцену! І перебудувати цього не можна. — Скаже хто, що вина керманичів у тому, що декорації поломані, а костюми підрані. А хтож має закупити нові і постаратися про віднову давних? Чи може „Українська Бесіда", чи яка инша інституція, чи приватна людина? Доки перед війною побирала „Українська Бесіда" від Виділу краєвого субвенцію на театр в квоті 18.000 кор., а окремо на орхестру 4.000 кор. можна було держати костюми як-так, і орхестру мати відповідну, тоді і на управителя театру можна було наложити обовязок, щоб заєдно доновлював зужите, новим. Але від 10 літ нема ніякої субвенції, — богато гардероби і декорацій пропало в 1915 р. підчас відвороту російських військ, а „Українська Бесіда" не дасть зі свого майна нічого, бо ніякого майна сама не має. Значить те, що управитель театру купить нове, так лише за свої гроші і для себе, а давне майно маліє і топиться. І ми доходимо до того, що за рік—два не остане сліду з давного театрального майна — а в слід за тим театральна інституція, якою ми мусимо дорожити, як національним скарбом, перестане нам бути, а стане виключно приватним підприємством.

А на конець того всього вирнула на театральнім горизонті нова знаменна поява: Тов. „Українська Бесіда", яке відчуло доволі свою дотеперішну пасивну ролю опікуна театру, постановило на загальних зборах дня 30 мая 1923 р. створити нову інституцію, яка би переняла справу театру виключно у свої руки, Збори „Української Бесіди" вибрали комісію з пяти людей — та пятка відбула протягом місяця 6 засідань, з чого два при участи дальших десять членів кооптованих, а результатом тих нарад є саме конститууючі збори Кооперативи „Український Театр". Принціпи, які провів цей комітет, є короткі і прості: а) Комітет стверджує, що справа нашого театру, це справа національна, і як такою має рішати про неї ціле наше громадянство; б) комітет стверджує, що нова інституція, яка має обняти справи українського театру, мусить взяти у свої руки не тільки справу ведення театру, як такого, але й будову театру; в) комітет цей виходить з заложення, що надзір над загалом театральних справ, мусять вести репрезентанти усіх суспільних верств і відтіней нашого громадянства. Поставивши собі ті принціпи як провідні думки — комітет головно займався вибором форми для майбутньої інституції. До вибору було утворити 1) або акційну спілку, 2) або стоваришення з обмеж. порукою, 3) або товариство з 1867 р. на зразок тов-а ім. Котляревського або 4) кооперативу. Після довгої і основної дискусії на станув комітет одноздно на становищі кооперативи, єдино можливої в даних умовинах інституції. Форма кооперативи є в даній хвилині конечністю, на яку комітет мусів згодитися.

А дальша праця і завдання майбутньої кооперативи, ось які: Ми сподіємося, що у самім Львові і на передмістях знайдемо около 2000 членів — також скількість членів дасть провінція міста — місточка й села — і в цім напрямку всі свідомі ваги справи громадяне мусять розвинути енергічну акцію; чимале число членів прийде і з поза краю. Дирекція покищо буде занята збиранням членів і уділів. З хвилиною, коли фонди будуть відповідні — кооператива переймає у свої безпосередні руки ведення нашого театру, який перейме з рук „Української Бесіди" і для якого поставить окремого завідуючого, як платного урядовця. Дирекція кооперативи постановить, в який спосіб фруктифікувати зібрані уділи, щоб не стрінула їх доля попередньої готівки. Дирекція подбає про закупно матеріялів на декорації, костюми і репертуар — дирекція вкінці провірить плями, вже перед війною зладжені, встановить приблизний кошт будови, і рішить справу будови дефінітивно. Таким робом посунеться театральна справа вперед, а від тепла, яким цю справу овіє наше громадянство і від енергії Надзірної Ради і Дирекції — буде залежати, чи добємо до берега чи ні.

Кінчаю окликом:

Не даймо згинути українському театрові!

Звіт із конститууючих зборів кооперативи „Український Театр" у Львові.

Дня 25. червня ц. р. відбулися у Львові у великій салі Музичного Товариства ім. Лисенка конститууючі збори кооперативи „Український Театр", на які явилося около сотні осіб. Наради відкрив голова „Української Бесіди" д-р Ю. Савчак короткою вступною промовою, у якій в найзагальнійших рисах змусував причини, які довели Тов. „Української Бесіди" до рішення дати ініціятиву створення нової окремої організації, яка перейнялаб від „У-

Конференція о. Дженокі.

Рим. Стефані. О. Дженокі, котрий тому кілька місяців був у Польщі і на Литві в характері репрезентанта Ватикану, відбув довшу конференцію з державним підсекретарем у справі своєї місії.

Криваві заворушення в Саксонії.

Париж. Часописи звідомляють, що в Айслебен у Саксонії прийшло до сутичок між націоналістами і комуністами. 7 націоналістів було ранених, а з комуністів 9 убитих а 12 ранених.

Етна затихла.

Катанія. Декотрі струї ляви задержалися, инші посуваються помало.

Рим. 26. VI. вибух Етни устав. Лява посувається вельми незначно. Потоки ляви твердну.

Кабінетна криза в Бельгії.

Париж. „Пті Пар." з Брукселі: Тені зречеться мабуть місії утворення кабінету коли непорозуміння в справі університету в Гандаві не буде полагоджено протягом 48 годин. В такому разі по слідує мабуть розвязання парляменту і відклик до народа.

Закінчення конференції в Льозанні.

Льозанна. Льозанська конференція закінчилася у вівторок загальною рекапітуляцією договорів. Політичний комітет зареєстрував окончено договір у справі відступлення Кадаґача Туреччині і в справі грецько-турецької границі над Маріцою. Венізельос предложив, щоби передача територій відступленої Грецією Туреччині послідувало після скінчення праць делімітаційною комісією та щоби конвенція в справі виміни населення не торкалася Карагачу. Ісмет паша згодився на подрібні переговори в цій справі. Новий делегат Болгарії Морхов заявив, що Болгарія не може прийняти додаткових уступів у справі економічного доступу Болгарії до Егійського моря. Делегат Англії Рамболд жалує що Болгарія змінила свій дотеперішний погляд. Делегати союзних держав висловили жаль з приводу виключення Чехословаччини і Польщі від участи у екон. і фінансов. клявзулях трактату. Туреччена на апель ген. Пелле згодилася заключити спеціяльну конвенцію в справі закордонних підприємств. Не полагоджено ще трьох важних справ, а саме, купонів, концесій і евакуації Царгорода. В цих справах делегати союзних держав ждуть інструкцій від своїх правительств.

Концентрація сов. військ.

Париж. „Шікаго Трібюн" з Льондона: Держ. підсекр. мін. заграничних справ Мек Нейл відповів на інтерпеляцію, що одержав звіт про концентрацію совітських військ у Бухарі, Мерв, Куш і над границею Афганістану.

Динамітовий замах на редакцію.

Берлін. Динамітовий замах на редакцію „Фольксвіле" в Монастирі був такий сильний, що полумінь сягала третього поверха. Ротаційна машина зовсім здемольована. Шкода виносить 3 міліярди марок.

країнської Бесіди" існуючий театр і всі справи, звязані з українським театральним мистецтвом. Вже давно почувалась ненормальність звязку виключно касинового Тов. „Українська Бесіда" зі справою старого культурницького характеру. Але як довго існувала театральна субвенція Краєвого Виділу, так довго „Українська Бесіда" мала й певний моральний вплив в обсягу субвенціонованого театру. Коли субвенція припинилась, „Українська Бесіда" думала заступити її громадянськими грішми і в цій цілі звернулася з покликом до громадянства. Та тут і показалось, що „Українська Бесіда" не мала, бо й не могла мати як виключно станово касинове товариство, потрібного авторитету для спонукання до всенародньої жертвенности. Тимчасом театр занепадав щораз гірше й ми опинились перед перспективою повної його загибілі з переходом у руки приватного підприємства. Тому „Українська Бесіда" на загальних зборах з 30. травня ц. р. приняла постанову про відмежування театральної справи від тов. „Української Бесіди", і наслідком цієї постанови саме й вийшли конституюючі збори кооперативи „Український Театр".

Д-р Ю. Савчак подякував присутнім від імени „Української Бесіди" за участь і запропонував на голову зборів д-ра Михайла Волошина та на заступника голови дир. Гілярія Чапельського. Д-р Волошин, переймаючи провід, запросив на секретарів: д-ра Г. Ничку і ред. Івана Рудницького (М. Кедрина) та віддав голос референтові справи, директорові „Музичного Інституту ім. М. Лисенка" О. Дрималикови. Після реферату, який друкуємо в горі, забрав голос референт статуту, директор Краєвого Ревізійного Союза Филипович, який прочитав пояснення до проекту статута кооперативи „Український Театр" у Львові, головно-ж до уступів, які трактують про: ціль, уділи, управу й джерела фондів кооперативи. (Найважнійші місця статута подамо з огляду на недостачу місця — у завтрішньому числі — Ред.)

Найживійше розвинулась дискусія над висотою уділу, який проект статута передбачував на 300.000 мп. у трьохмісячній сплаті, з 30.000 мп. як вписове. Інсп. І. Ліщинський пропонував знизити висоту уділу; д-р Я. Олесницький уважав кориснійшим приняти мірник польського волотого; п. Паньків звернув увагу, щоб з одного боку висота уділу відповідала величині завдання, з другогож піти на зустріч усім громадянам, з яких і найбіднійші поспішать з своєю лептою для піднесення національної культури і того, що він мешкає тут більш 20 років, знає польську мову, не один раз одержував всякі „świadectwa moralności i lojalności", подав прохання про надання йому горожанства (по закону про обивательство треба мешкати не менше 10 літ). Довго його прохання блукало по ріжних інституціях, в той час вспіли одібрати від української школи будинок ії під канцелярії повітового соймику, а школу помістити на задворках жидіської гімназії, нарешті

му пропонував продовжити термін сплати уділу на шість або десять місяців; радн. Корнелля, поставив побажання до майбутньої Надз. Ради кооперативи, щоб розпочати широку діяльність не швидше, аж поки не приступить що найменше 1000 членів, бо річ не в існуванню організації, тільки в її фондах; радн. Парфанович зазначив необхідність докладного зясування відношення самої кооперативи, як такої, до театрального підприємства та стоячи за негайним проявлюванням діяльности, згідно з законом вважав моральним обовязком усіх присутніх членів: основателів приєднувати нових членів: д-р А. Говикович пригадав, що кооп. закон передбачає чисто культурні цілі кооперативи, так, що кооператива може мати не тільки матеріяльну базу але й ідеальну; дир. М. Заячківський кликав не щукати нових форм організації, бо це суть справи не зміняє, тільки приняти пропозицію комітету пяти, який досить обміркував усю справу; проф. М. Галущинський подав до відома від імени комітету будови театру, що комітет рішив розписати в осени анкету відносно передачі кооперативі театральної площі, щоби таким робом кооператива зосередкувала всі театр. справи в своїх руках; дир. Березовський вказав на поле діяльности кооперативи й на инших українських землях по цім боці Збруча, отже радив відповідно примінити висоту уділу; в справі висоти уділу промовляли ще пп. дир. Дувало, дир. Мороз, п. М. Стефанівський і редактор Ф. Федорців, після чого референт дир. Филипович давав пояснення, яких домагалися поодинокі присутні. В голосуванню встановлено висоту одного уділа на 300.000 мп., платних дошести місяців і 30.000 вписового. Присутні приняли в усіх инших точках проект статута і зараз же поіменно декларували своє приступлення до кооперативи, складаючи вписові й уділи, так, що вже як члени-основателі приступили до вибору Надзірної Ради. Одначе з огляду на пізню пору (11 год. ночі) **вибір Надзірної Ради відложено на найблизчу пятницю 29. червня ц. р. (7 год. вечір у малій салі Музичного Товариства).**

До того часу можна підписувати декларативні заяви вступу до кооперативи: 1) у Краєвім Ревізійнім Союзі (Домініканська 11. II. пов.), 2) в „Дністрі" і 3) в Адміністрації „Діла" (Ринок 10. II. пов.).

п. Дорошенко одержує відповідь від волин. воєводи, що йому відмовлено в горожанстві (звичайно без назначення причин), а в невдовзі повідомлення від куратора про звільнення з посади. Таким чином одірвали остане звено, що звязувало цю школу з українством. Тепер вона розділить долю инших українських шкіл — буде польонізована або цілком припинить своє існування. Спадкоємці на її майно знайдуться... — *А. І.*

Нова тактика III. Інтернаціоналу.

Теперішня сесія III. Інтернаціоналу в Москві являється важним етапом в вирібці комуністичної тактики. Від імені виконавчого комітету Зіновєв запропонував старе гасло III. інтернаціоналу „боротьба за встановлення робітничого уряду" замінити гаслом „робітничо-селянського уряду". Посилаючись на становище в Америці, Польщі, Франції і Німеччині, Зіновєв заявив, що тільки виступ пролєтаріяту з селянами може прискорити або навіть взагалі зробити можливою перемогу соціяльної революції. Пролєтаріятови при цих умовах мусить належати першенство. Занедбання селянства було би для комуністичної партії помилкою. Це буцо би пережитком соціял-демократичної ідеольогії другого інтернаціоналу. Комуністична партія в Німеччині зробила велику помилку, допустивши, що соціял-демократична партія випередила її з внесенням законопроекту про земельну реформу. Так само була помилковою пасивність комуністичних міністрів в цій справі в Саксонії. Нове гасло пролєтаріяту заховує в собі небезпеку, що міг би змінитись класовий характер комуністичної партії. Цю небезпеку треба усунути. Склад комуністичних партій по старому повинен лишитись стисло-пролєтарським. Нова тактика зовсім не означає відмови від диктатури пролєтаріяту, а являється лише засобом для її здійснення.

Зіновєв визнав, що висунуте їм гасло для теперішньої сесії III. Інтернаціоналу являється новим й може викликати сумніви. Через те він в своїому докладі запропонував, як що це буде потрібним, відложити приняття рішень до слідуючої сесії.

Совітська Росія.

Бойкот Швайцарії.

Совіт народніх комісарів в звязку з вбивством Воровського оголосив економічний бойкот Швайцарії. Бойкот має висловлюватись в відмові швайцарським громадянам в візах на виїзд до совітських держав, в припиненні всяких комерційних зносин з Швайцарцями, в розривї всяких переговорів в Швайцарцями про концесії. Совітські уряди України і Грузії мабуть так само приєднаються до сього бойкоту.

Судові розправи.

„Русспрес" повідомляє: В близчому часі в совітських судах призначено до розгляду такі великі розправи: в Москві 284 осіб, в тому числі 36 жінок, яких обвинувачується з зносинах з окраїнними державами, в Харкові – 92 селян по обвинуваченню в участи в повстанчому рухові, в Владикавказі—330 чоловік по обвинуваченню в відмові допомогати большевикам підчас втихомирення повстання. Обвинуваченим в усіх цих справах загрожує кара на смерть.

Троцький про промислову кризу.

Л. Троцький на засіданні совіту праці й оборони при обговоренні питань про дальше предвиджування державних трестів заявив: Тепер становище нашої великої промисловости таке, що кожна задержка в асиґнуванні кредитів загрожує повною ліквідацією продукції. Тепер уже пізно говорити про доцільність видавання дальших субсидій, про це треба було думати раніше—півроку тому назад. 55 відсотків великих підприємств добуваючої і обробляючої провисловости уже припинили продукцію, а 45 відсотків, які залишились, працюють в залежности від одержання грошевих засобів, палива і сировини. Саме собою розуміється, що асигновані нами додаткові кредити доводиться записати на рахунок втрат скарбу, але в цей спосіб ми підтримуємо продукцію, поки наші ріжні комісії й міжвідомственні наради не розвяжуть питання про гостру кризу нашої державної промисловости.

Хліборобська концесія.

Російська Телеграфічна Агенція повідомляє, що ВЦІК. затвердив умову з Німецьким Волжським Банком в Петровську про надання банку концесії на 100.000 десятин землі на звичайних умовах.

Безробіття.

Число безробітних в совітській федерації збільшилось і досягло 660.000. Безробіття викликається концентрацією промисловости і зменшенням числа служачих державних установ. З огляду на перехід на господерське провадження підприємств число некваліфікованих робітників зменшується. Другою причиною збільшення безробіття являється приплив робітників з сел в міста в звязку з піднесенням заробітної платні по містах.

Пожар в ростовському університеті.

В Ростові на Доні згорів університет. Згинула дуже цінна бібліотека університету, перевезена підчас війни з Варшави до Ростова. В Донській области оперує ватага палїїв, яка за короткий термін зробила більш як 40 підпалів. Думають, що підпал університету це є справа тих самих палїїв.

Совітський банк.

Большевики постановили заснувати в Царгороді совітський банк. З огляду на фінансову кризу штати місцевого Внішторгу скорочені на половину. Тим, яких залишено на службі, зменшено удержання.

З Волині.

Жалібна сторінка української школи.

На цих днях Волинський шкільний куратор звільнив з посади керовника кремінецької 7-кляс. загальноосвітної української школи Василя Дорошенка. Офіціяльний привід звільнення — непосідання гороженства польського, дійсні-ж причини цілком инші. Дорошенко, приїхавши з Полтавщини на Волинь в молодих роках, довгих 20 років свого життя приніс в жертву Волинському людови, виховуючи його дітей в Дубні й Кремінці в початкових школах. Заслуживши собі славу досвідченого педагога, п. Дорошенко в останні роки, будучи призначений керовником кремінецької вищої початкової школи, спричинився до українізації цієї школи й поставив її з педагогічного боку на ту височінь, що вона по заслузі вважалась зразковою школою, кінчаючи котру учні дійсно виходили вихованими й освіченими. Коли до цього додати, що школа засмотрена в шкільні приладдя, має добру бібліотеку, фізичний кабінет, то стане зрозумілим, що її не так трудно було зробитися предметом заздрости з боку Поляків. З початку від 1919 до 1922 р. школа ця була приватною й шкільна влада не знала з якого боку зайти до неї — причипитися ніяк не можна було: все було гаразд. В той час в Кремінці було 2 українських вищих початкових шкіл, але через те, що вони були приватними й утримувались виключно на гроші за право навчання, то й учнів у них було не дуже багато та і вчителі не могли одержувати великої платні. Тоді появився змій-покусник в особі польського шкільного інспектора, котрий став намовляти учителів погодитись на зєднання обох шкіл і удержавлення їх, під умовою, що школи залишаться українськими, а учителі не будуть звільнені. Але не так сталося. Після удержавлення українська школа стала зватися „powszechna szkoła z ruslińskim językiem wykładowym", туди були призначені Поляки-учителі, але тим часом керовника школи Дорошенка не зачипали. Рік тому назад, на основі

Фінансова криза в Німеччині.

„Н. фр. Пр." подає: Німецький уряд видав заборону продавати девізи по инщім курсі як це урядово нотовано. Взагалі всякий неофіціяльний оборот валютою заборонений. Офіціяльний курс доляра виносив 136.000 марок а на днях упав до 121.000. Преса заховується супроти нових розпорядків уряду досить холодно. Державний банк, який вкдав окремі експортові девізи припинив неофіціяльний оборот девізами, чим вплинув в деякій мірі фінансову ситуацію.

Шкідливість поступку державного банку зміцнило становище молодшого Стіннеса в парляменті. В день найвисшого фінансового

напруження і упадку марки Стіннес закупив 60.000 фунтів штерлінгів для державних банків, а 45.000 фунтів на свій рахунок. Важне є також те, що державні банки монополізували вивіз марки за кордон, тому що супроти низького курсу німецької валюти всякий вивіз тої валюти за кордон, обнижує її вартість.

Санація німецької валюти.

У Берліні ведуться переговори поміж міністерством народнього господарства та представниками банків і промислу. На підставі висліду тих переговорів міністр фінансів прийде перед раду міністрів з проектом, який остаточно зясує нові широкі заходи в ціли рятування німецької марки. На увагу береться такі заходи: 1) загальну заборону ведення торговлі в чужоземних грошах; 2) заборону торговлі валютовими ефектами, 3) обмеження кількости банків з дозволом на торговлю девізами до числа 10—15: 4) заборону торговлі девізами, нотування курсів і т. п. Державний банк приступив до видачі чужих девіз у збільшеній кількости. Банки заповіли свою далекойдучу співпрацю в санаційній акції, позичково передаючи держ. банкові до розпорядження великі суми девіз для цілей інтервенції. Плян золотої позички все ще находяться в стані теоретичних обмірковувань. Все-ж: всі німецькі газети зазначають, що акція в ціли спинення упадку німецької марки не може бути ідентифікованою з засадами основної санації німецьких фінансів і її всього господарського життя, бо це залежить у найтіснійшій мірі перш за все від розвязки репараційної справи і від ліквідації рурської окупації.

Фінансова криза в Польщі.

Брак патріотизму у польських промисловців.

„Слово Польске" доносить: Переговори поміж польськими промисловцями в Лодзі і міністерством фінансів в справі акції відносно направи валюти, не мали жадного успіху. Промисловці виявили недостачу патріотичного почуття і поставилися байдуже до домагань міністра Грабського. Промисловці твердять, що не можуть збільшити експорту за кордон тому, що їх розходи не рівнялисяб приходам. Що до валюти промисловці заявили, що вони будуть покривати запотребування приватними засобами а тільки в остаточности звернуться до девізової комісії. Грабські обіцяв промисловцям великі кредити, у звязку з упадком валюти.

Нові приписи про обіговт закордонної валюти.

Польське міністерство фінансів ухвалило нові розпорядки, в силу яких продажа валюти і девіз буде відбуватися тільки під охороною девізової комісії. Підприємства чи особи, які будуть потрібувати закорд. валюти, мусять набувати її при посередництві девізових банків по предложенню доказів запотребування. Ті зголошення і докази банки предложать девізовій комісії, яка має право просьбу відкинути або ухвалити. Та сама процедура обовязує особи, що бажають набути закорд. валюту на пашпорти, або удержання за кордоном.

---

†

Іван Прокопович

емеритований управитель школи

заснув в Бозі 26. ц. м. проживши 80 літ. Похорони відбудуться 28. червня о год. 11. перед пол. з дому жалоби при вул. Курковій ч. 8., на який запрошують родину і знакомих

7725 1-1 ДІТИ.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (67) число „Діла" сконфісковано за частину статті „Нагінка на українських послів".

— **Народній фонд.** На Народній Фонд зложили: Союз українських студентів „Основа" в Данціґу 150.000 нім. мар. і 20 рум. леїв і Вп. Евгенія з Бачинських Головкова і Софрон Ференцевичі — замісць повідомлення про своє вінчання, що відбулося 27. мая ц. р. 100.000 мп.

— **Відгомони українсько-польської війни.** На днях у львівськім окружнім суді відбувається розправа проти Івана Кізими, б. коменданта жандармерії в Білці шляхоцькій 1918 р. Кізиму обвинувачують в тім, що в 1918 р. видав в руки української влади ксьондза Генчля і що дав наказ розстріляти Владислава Савіча, котрий розброював українські стежі. Обвинувачений не почувається до вини. Розправа потриває кілька днів. Боронить д-р Бачинський і д-р Л. Ганкевич.

— **Остання жертва умираючого на „Рідну Школу".** Прямо зворушуючий випадок стався недавно. В Кошилівцях пов. Заліщики умирав б. австрійський вахмайстер жандармерії бл. п. Ігнатій Дудка і останню готівку 500000 мп. передав своєму братови Теодорови Дудці як останню жертву на „Рідну Школу", яку брат очевидно переслав чеком до У. П. Т. — Честь славній памяти великого патріота і громадянина, який до останної хвилини свойого життя памятав про „Рідну Школу".

— **Совєтсько-японські переговори.** Дня 28. ц. м. в м. Токіо розпочинаються совітсько-японські переговори.

— **Вибух бомби в Німеччині.** В ночи 24. ц. м. в Мінстері вибухла бомба в друкарні соціялістичного органу. Експльозія спричинила пожежу і знищила цілий будинок.

— **Осторога перед провокаторами.** Сими днями появився новий провокатор в Товмаччині, з легітимацією Антон Кобрисевич, чи Кобриньчук і старався провокувати інтелігенцію в однім селі з товмацького повіта. — Представився як Дідушок, що вертає з України. Бажав робити роботу. Провокація не вдалася. Пташка придержав громадський уряд і віддав в руки поліції в Нижневі. Опис особи: мущина літ 30, середного росту, лице подовговате, очи сині, ніс нормальний дуже сухий, волосся і заріст, темний шатин, лице і вуса голені, руки довгі і дуже костисті. Убраний по мійськи, в російських чоботах, одіж подерта, латана, в кашкеті, темні окуляри низько на носі, яких не потребує а дане для замилення очей уживає. Очи й рухи бистрі. Остерігаємо перед новим пташком.

— **Справа польської валюти в Данціґу.** Як доносить ПАТ. за „Газет-ою Гданьск-ою" на засіданню соймової соціялістичної фракції у Данціґу обмірковувано справу данціґської валюти. Всі промовці домагалися введення в Данціґу польської валюти.

— **Католицький конґрес в Любляні.** Дня 25. ц. м. закінчився в Любляні католицький конґрес, у якім взяло участь понад 100000 осіб з ріжних країв Европи і Америки. Після конґресу відбулася в Любляні католицька маніфестація.

— **Трибуна України.** Цими днями вийде з друку ч. 2—3 неперіодичного органу „Трибуна України", в якому вміщені між иншим матеріялом статті: Ол. Лотоцького „На старих позиціях", К. Мацієвича „Без догмату". І. Фещенка-Чопівського „Економічні основи для істнування незалежної держави", А. Лукашевича „До справи економічної відбудови України", А. Яковлева „Бельгія й Україна", В. Дорошенка і Д. Дорошенка „Українське літературне життя на еміграції", П. Б. „Українська еміграція в Німеччині", П. Зайцева „Памяти П. Я. Стебницького", С. Тоитона „Німецькі комуністи про Українців в майбутній війні", О. Саліковського „До наших позицій", В. Прокоповича „Не з того кінця", О. Хоменка „Національний податок", Я. Правобережця „Незабутні герої визвольної боротьби" (спогади повстання), П. Зайцева „Рекорд світового успіху", О. Паського „Новий большевицький зігзаг" і инші. Рецензії проф. Заїкина, Вол. Дорошенка, С. Сірополка й ин. Широка хроніка українського життя на еміграції й на Великій Україні.

— **400.000 емігрантів до Америки.** Сенатор Зєдинених Держав Давид Райд заявив, що в 1924 році Зєдинені Держави можуть приняти з Европи 400.000 емігрантів.

— **Утеча з вязниці.** Дня 22. ц. м. підчас роботи утік з львівської вязниці Микола Шеремета.

— **Безробіття в Росії.** Згідно із совітською статистикою, число безробітних в Росії збільшилося на 360.000 чоловік.

— **Спроби ратування польської валюти.** Дня 22. ц. м. львівська поліція перевела ревізію в кількох кавярнях, де збираються спекулянти чужою валютою. Сконфісковано 80 долярів, 300 чеських корон. Спекулянти оточені поліцією покидали доляри з кишень на підлогу і не признавалися, до кого гроші належать зі страху перед відповідальністю.

— **Новий російський щоденник в Берліні.** У Берліні почав виходити новий безпартійний щоденник російської еміграції „Берлінскія Новості". Це вже четвертий російський часопис у Берліні.

Студентські справи.

Европейська студентська конференція.

Дня 14. ц. м. розпочалася в кліматичній місцевости Парад на Мадярщині европейська студентська конференція, скликана централею „Европейський Допомоговий Фонд", що під сучасну пору несе поміч майже 25 тис. студентам цілої Европи. В конференції беруть участь делєгати 36 націй. Прибули теж делєгати з Америки, Африки, Нової Зеляндії, Китаю, Туреччини й Японії. Українське студентство є заступлене делєгацією в 5 членів. А саме до неї входять: Микола Тютюник („Централя українського студентства"), д-р Мих. Мельник від студентів з чехо-слов. респ., Петро Кожевників від студентів з Німеччини, Мих. Бачинський від студентів з Австрії і Ор. Лупашко від студентів-емігрантів з Великої України. Головою делєгації є д-р Мих. Мельник. Мета конференції: обзнайомити студентство з дотеперішньою акцією Европ. Допомогового Фонду та з положенням студентства поодиноких націй. Хоч конференція має аполітичний характер, то без сумніву будуть там порушені й політичні питання.

Звіт пізнійше. *М. Б.*

Січове свято у Львові.

Весною 1923 р. проявила „Повітова Січ" у Львові живійшу діяльність. До праці приєднала вона гурток студентів. При їх підмозі уладжено 29. і 30. квітня пожарничо-гімнастичний курс. Після цього почалися поїздки на село з метою відновити „Січи". При сучасних умовах справа була не легка. Влада не дозволяла на заложення нових „Січей" і на уладження фестинів. „Повітова Січ" вжила всіх можливих способів, щоби зорганізувати села та приготовити їх до січового свята у Львові.

Почалися приготування до січового свята. В суботу (23. ц. м.) виїхали на села делєгати, щоби в неділю вернути з „Січами" на площу „Сокола-Батька". Та польська влада ставила великі перепони. Скоро тільки „Січи" зі Щиреччини, (Горбачі, Дмитря і Попелян) всіли до потягу, кондуктор призначив для січовиків задні вагони. Негайно явився поліцієнт, (який спеціяльно в тій ціли приїхав зі Львова до Черкас) і почав „роботу". У нікого иншого, лише у січовиків жаждав легітимацій. Певно разили його топірці. Не всі січовики могли виказатися посвідками. Не мали їх, бо виїмковий стан внесений! Поліцай викинув у Щирці майже половину січовиків з вагонів і відганяв, щоби знову не сіли. Та мимо всяких перешкод і несприятної погоди зібралося на площі 200 січовиків і 100 січовичок. Рано відбулися пробні вправи. Пополудни відбулася генеральна проба. По пробі залунали українські січові і стрілецькі пісні.

О 3. год. почалися на площі вправи. Перші виступили січовики і вправляли вільноруч та вінцями. Музика грала „Гей, там на горі" і „Гей, не дивуйтесь". Опісля вправляли січовики вільноруч, а по них знову січовички.

Виступили ще Соколи, члени „Сокола-Батька" та вправляли на реку, не зважаючи на дощ. Вкінці вправляли січовики топірцями.

По вправах стали всі січовики і січовички перед прапором „Повітової Січи". Музика заграла „Ще не вмерла Україна". По національнім гимні відбулася дефіляда перед прапором. Прийшла рівнож делєгація „Сокола-Батька" і львівських пластунів.

Святочно й поважно закінчилося січове свято. В порівнанню до січовиків з провінції публики було дуже мало.

Іван Михайленко.

Лист до Редакції.

Вп. Пане Редакторе!

Свідомий своєї праводи й відповідальности занизче писане, прошу дати місце на сторінках Вашої шановної газети отсій моїй замітці:

В ч. 25-ім часопису „Земля і Воля" Евген Касяненко, обвинуачує мене в тім, що видавництво „Земля" і я заарештували за кордоном українську читанку, видану ним, і тим позбавили українських дітей змоги вчитися. Фігура Евг. Касяненка, його роля в історії розпяття України, а також у справі закупна книг, остільки характеристична, що про неї варто подати до преси спеціяльну кореспонденцію, що я й подбаю незабаром зробити. А поки-що обмежуся коротенькою заміткою, яка якнайліпше зясує читачеви зачеплену справу про мій „злочин" перед українською культурою.

В своїй „статті" Евг. Касяненко згадує про читанку. Ся читанка в його виданні зветься так: „А. Кушніренко (себ-то Евг. Касяненко). Навколо нас". Читанка перша. А у виданні в-ва „Земля" ся сама читанка іменується так: С. Черкасенко. Рідна Школа Читанка І. і ІІ. Звідси: все непорозуміння з арештом сплягійованої, себто вкраденої Евг. Касяненком моєї читанки. До відома всіх инших літературних „реквізиторів" мушу довести, що і всі инші мої книжки є власністю ріжних видавництв за кордоном, — отже хто зважиться піти слідами Евг. Касяненка, а не перебиратиме вже готових книг, тому загрожують „буржуазні" закони европейських держав.

Sapienti sat!

З глибокою пошаною *С. Черкасенко.*

Ужгород 21. VI. 923.

Дописи з краю.

Ходорівщина

(Опечатання склепу кооп. „Злука" в Дулібах.)

В селі Дулібах коло Ходорова верховодить тепер війт Ворона, який тепер з „апереписька" іменувався на

Воронишина. Цей Ворона з „характером" наказного війта покликав по наказу старости собі до товариства громадську раду з подібних собі осібняків. Іменування цеї ради викликало в селі велике негодування, бо ніхто в селі не хоче признаватися до таких „радних" і зрештою громада побоюється за громадське добро.

Ще і тиждень не минув, як нова рада почала урядування з цим, що наслідком її доносу та клевети до староства, опечатано склеп кооперативи „Злука" в Дулібах. Причиною опечатання склепу подає староство за дулібськими „хрунями" негідну та наївну побрехиньку, немов надзірна рада кооперативи, в якої склад входять найповажнійші селяне, спільно з місцевим парохом о. Теофілем Приймою на засіданю дня 8. червня ухвалили викосити новим „радним" лен. Так отже викошення панам „радним" невідомою рукою кількох стебел лену стало для старости досить поважною причиною, щоби опечатати склеп кооперативи, а крім цього повинно ще село заплатити „радним" шкоду та давати що ночі по двайцять вартівників.

† Посмертні згадки.

Едвард Артур Харневич, урядник Акц. Тов. „Нафта" в Бориславі упокоївся дня 22. червня ц. р. Похорони при многотисячнім здвизі народа відбулися дня 24. червня. Покійник, що походив із загально звісної родини, хоч вихований далеко від рідного осередовища і хоч працював в сприятних обставинах, високо держав свій народний прапор. Не шумними і голословними виступами, а тихою і щирою громадянською працею зєднав собі Покійник любов і признання у своїх, а пошану у чужих. Ствердженням сього була так чисельна участь в похоронах громадянства (населення) без ріжниці народности і віроісповідання, ті щирі, із серця пливучі пращальні промови, в яких підкреслились всі прикмети, що належаться лише чоловікови найкращого характеру. Хайже сі почування бориславського загалу будуть осолодою для горем прибитої вдови, а життя, праця і характер Покійника дороговказом в життю не лише для оставших сиріток, але й для всіх, що в подібних обставинах вихованих і нині працюють. В. Й. П. 2724

Юліян Левицький, емеритований інспектор народних шкіл, помер по довгій і тяжкій недузі 22. червня в Турці, переживши 59 літ. Покійний був шкільним інспектором в Печеніжині, де здобув собі своєю працею велику пошану серед місцевого українського громадянства. Насильно спенсіонований, переніся до Львова, де працював в українських товариствах, особливу увагу присвячуючи організації рідної школи. Був теж співробітником нашого щоденника. В. Й. П.

Виказ жертв.

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали в лютім (II), марті (III), квітни (IV) і в маю (V) ц. р. слідуючі ПТ. Громади і Громадяне в мп.:

(На підставі указали повної Головної Управи УПТ. з дня 25. мая ц. р. жертви на „Рідну Школу" оголошується сумарично по громадам; жертви поодиноких осіб оголошується почавши від 25 тисяч мп. в гору; хто вложив менше, того жертву, зараховується в загальну квоту дотичних громад).

Заліщики: Бедриківці IV. 5000, V. 50500. Бережани II. 19000. Бураківка V. 40000. Ворвулинці II. 5000, IV. 14000, V. 20000. Головчинці II. 41550. Добровляни III. 2400. Заліщики Кр. У. П. Т. II. 507652, III. 42760, IV. 142670, V. 27000. Заліщики старі III. 10000, V. 18000. Колодрібка II. 50000. (в тому З. Комариняцька 50000, III. 50100, V. 32000. Лисівці IV. 24260. Мишків III. 2000, V. 30000. Нагоряни V. 10000. Нирків II. 30000. Новосілки кост. II. 47500. Печарна II. 20800. Поляці V. 70030. Синьків II. 2500, IV. 3[illegible]0. Слобідка кош. V. 108300. Товсте II. 3000, IV. 50000, (в тому П. Шайкула 30000). Торське II. 55000, IV. 37350, V. 133107. Угринківці V. 29025. Хмілева IV. 38600, V. 6830. Шипівці III. 10000. Шутраминці II. 50000. Щитівці II. 5000, V. 30000. Повіт Збараж: Базаринці V. 200500. Глубічок м. II. 23300. Гнилиці вел. II. 5000. Добромірка V. 1131000. Залуже III. 60000, IV. 21900. Зарубинці IV. 182500. Збараж (Кр. У. П. Т.) II. 147340, III. 20000, IV. 513280, V. 688351. Капустинці IV. 29000. Клебанівка II. 19400. Красносілці II. 5000, III. 6367, IV. 112570. Кійданці II. 23200, V. 80000. Лисичинці II. 89410. Лозівка IV. 200000. (в тому Амат. Кружок 200000). V. 104000. Лубянки низші IV. 71175, V. 20000. Нове село II. 100000, V. 50000. Новики II. 10000. Розношинці V. 50000. Синява III. 47900. Скорики IV. 300000. Тарасівка V. 33140. Терпилівка II. 15000, III. 12000. Токи III. 2000. Чернихівці V. 22300. Шельпаки II. 65617, III. 38000, V. 143850. Шили III. 24000, V. 102645. Повіт Зборів: Беремівці II. 25500. Гарбузів V. 57700. Годів V. 10000. Гукалівці V. 36500. Данилівці II. 1000, IV. 33000. Жабинє II. 5000, III. 7500, IV. 18710, V. 23500. Жуківці V. 5000. Зборів II. 20000, V. 17000. Івачів V. 15000. Махнівці II. 20000. Озерянка IV. 160300. Озірна II. 3000, III. 108000, IV. 5000, V. 66000. Осташівці IV. 25000. Підгайчики IV. 15000. Поморяни III. 17000, V. 71000. Поморяни-Нестюки II. 16300. Сервирн V. 31000. Торгів II. 20000. Траволоки II. 10000. Цицова IV. 25000. Яшківці IV. 40000. Повіт Золочів: Балучин III. 5000. Гологори III. 25000, (в тому о. Гр. Паньчишин 25000), IV. 12000. Жуків II. 1000. Золочів II. 1000, III. 1000, IV. 3000, V. 5000. Підгірці II. 8000. Підлисє II. 3000. Снович III. 5000. Стінки II. 200. — Повіт Калуш: Бабин IV. 7800. Бабин-Кудлатівка IV. 16500. Берлоги II. 28062, IV. 10000, V. 30000. Верхня II. 25000, IV. 40000. Войниліа II. 113810, V. 10000. Дуброва III. 35000. Добровляни V. 10000. Довга войн. II. 14500. Дубовиця II. 12920, V. 10000. Збора IV. 61000. Калуш II. 52600. (в тому Амат. Кружок 35000), III. 329099, (в тому Амат. Кружок 69020, і Харамбура 50000), V. 50000. Камінь II. 3000. Копанка II. 500, IV. 2000. Красна II. 40000. Кропивник V. 10000. Лука II. 10758. Мушківці II. 8540, Небилів II. 10000, III. 1800. IV. 10000, V. 16000. Негівці II. 45705. Новиця II. 50000. Перевозець IV. 15100. Перекоси II. 14000, IV. 13920. Підгорки II. 2000. Підмихайле II. 2000, IV. 8000. Пійло II. 17000, III. 22000. Присліп V. 55000. Рівне II. 5000, V. 10000, Сівка войн. II. 54795, Слобідка неб. IV. 15500, Станькова II. 12230, III. 750, IV. 7500. Студінка II. 1000, III. 1000, IV. 53400. Тужилів II. 7200, IV. 5000, V. 19600. Цвітова IV. 55000. Ясень III. 45200.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Кінцеві іспити вісвіа Висш. муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в середу 27./VI. о год. 4. пополудни і в четвер 28./VI. о год. 7·30 вечером в великій салі муз. Тов. ім. Лисенка вул. Шашкевича 5. Вступ вільний. 2708 2—2

Зїзд бурівців нафтових і газових відбудеться дня 29 червня о год. 10 ій рано в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовского 22. 2720 2—3

Правдиві стирійські **Коси і серпи**

ковальські та фабричні з маркою золотий сніп на залізнім полю і в пясу „Сільський Господар" доставляє

Краєв. Союз госп. Спілок „Сільський Господар"
у Львові, ЗІМОРОВИЧА 20. IV 1—1

Великий ФЕСТИН

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА" дня 1. липня ц. р. Початок о 3. год. по пол. — Найріжнороднійша програма. Богато несподіванок. Добірна музика і буфет. — Дохід на фонд протез для наших інвалідів.
XXI 2—3

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта" у Львові а саме: 1) до двоклясової школи торговельної, 2) до триклясового ліцея торговельного, 3) до двоклясової гімназії торговельної, 4) на однорічний курс торговельний — в днях 23, і 28—30, червня 1923. від 10—1 години в домівці Школи при вул. Корнякгів ч. 1. III. поверх. При принятю до дво- і триклясової Школи торговельної вимагається 7 кл. всенародної або 3 кляси середної школи без латини і греки, до гімназії торговельної 6 кляс середної школи, на 1 однорічний курс торговельний укінчення середної школи. При вписах треба предложити метрику і шкільне свідоцтво. — *Дирекція.* 2719 2—2

Виказ жертв зложених на фонд оборони краю за місяць май ц. р. в кор. ч.: Українська Академічна Громада в Празі 2.420, Українська Акад. Гром. „Каменярі" в Пшібрамі 535, Осип Данчик, Тячево, Підкарп. Русь 50, Лук, Тячево, Підкарп. Русь 20, Дякович Еміліян Підкарп. Русь 30, Кізь Тадей Підкарп. Русь 10, Ліскевич Михайло, Берно 100, Кольцуняк від Горожан. Комітету в Ужгороді 1000, 3 прц. від військового відпоручн. ЗУНР. 120, Українська Акад. Гром. в Празі 3100 і 3368·34. Культ. Просв. Круж. в Йозефові, збірка від роб. відділів в Празі: I. роб. відділ за лютий 50, март 50, квітень 50, разом 150, II. роб. відділ за лютий 53·50, март 40, разом 93·50, III. роб. відділ за лютий 51, март 85·50, квітень 77, разом 213·50, IV. роб. віддія за лютий 92, март 90.50, квітень 68, разом 250·50, V. роб. відділ за лютий 176, март 125, квітень 106, разом 407, VI. роб. відділ за лютий 30. разом Кч. 1.144·50. Справлення ошибки: При послідним оголошенню пропущено при позиції Данчик, Тячево Підк. Русь квоту Кч. 100. 2715 1—1

Ширіть наш часопис!

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Герасимович Ярослав, Чехи! Чому не пишеш, подай свою адресу! — Стрийко. 2714 2—3

Хто знавби щонебудь про **Андрія Вовка** родом з Пільча, котрий при розпаді Австрії працював в одній з амуніційних фабрик на Мадярщині, буде ласкавий повідомити Максима Когута, Гільче к. Белза. 2722 1—2

Дрібні оголошення.

ЖЕНЩИНА пошукує посади господині найрадше у священика. Зголошення: Середжевич, Улічько п. Потилич. 2723 1-1

УПРАВА Дому українських Інвалідів — Львів. вул. св. Софії 25, купить в добрім стані бас потрібний до орхестри. XXI 3—4

КОСИ стирійські, найліпшої якости довжини від 60—80 цм. по 23.000 мп. висилає кожду скількість від 10 штук в гору, сейчас по вдачению належитости. **Фірма „Уна"** в Дрогобичі, Стрийська 14. 2703 2—4

ПОТРІБНИЙ здібний, середнього віку челядник до слюсарства і ковальства і термінатори люде чесні. — Зголошення: Бодиар. Підгайці. 2702 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Заходом українських Товариств
2721 1—1 **в Турці н./Стр.**
відбудеться в дні 1. липня ц. р. в салі „Народнього Дому"
в 62. років. смерти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

при співучасти ВП. проф. **М. Галущинського, оперової співачки З. Косоноцької, оперового співака А. Гаєка і проф. Б. Вахнянина.** — Програма при касі. Початок о 8. год. веч. Білети замовляти у о. І. Федевича. КОМІТЕТ.

Перляки-Каспри Ч. 0, 1 і 2, оказійно до продажі, також Каміння, Вальці, Мотори. Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ" Львів, Баторія 4. 2683 5—10

Подається до відома, що

на Загальних Зборах Краєвого Союза господарських Спілок зар. стов. з обмеж. порукою у Львові, Зіморовича ч. 20, відбутих дня 20. грудня 1922. р. ухвалено:

1) Змінити дотеперішню фірмову назву на Краєвий Союз госп. Спілок „Сільський Господар" кооператива з відповідальністю уділами у Львові.

2) Змінити дотеперішній статут Союза приміюючи його до нового обовязуючого закона про кооперативи.

3) Підвищити членський фірм. 581 уділ до висоти мп. 10.000. Стов. IV. 306.

Торговельний суд у Львові рішенням своїм з дня 16. квітня ц. р. зареєстрував новий статут і тому просимо всіх наших Вповаж. Членів доповнити негайно свої уділи до квоти мп. 10.000 і то найдальше до дня 31. серпня ц. р. в противнім случаю будемо приневолені вичеркнути їх як членів Союза.

Краєв. Союз господарських Спілок „Сільський Господар" Львів,
IV 1—1 **Зіморовича ч. 20.**

Позір Борщівщина!

В понеділок, дня 2. липня ц. р. о 3-ій год. по пол. в салі „Народнього Дому" в Борщеві відбудеться

ПОВІТОВИЙ НАРОДНИЙ ЗЇЗД,

на який всі громади з повіту є обовязані виспати по 3 відпоручників.

2718 2—2 За повітову організацію:
Д-р Андрій Лунів.

СІЧОВИЙ БАЗАР
2704 **34 East 7 th. str. NEW JORK N. J.** 1-6
Купує і продає всі українські книжки, журнали і часописи. — 150 людей денно відвідує наш склад. Маєте щось до продажі, пришліть свою оферту.

У нас не дорожіє!!!
СКЛАД ВЗУТТЯ
ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 1.
2025 25—25 **ШНАПЕК, ТІМАН І Б-ТЯ ДИХМАНН.**

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч.

Ч. 69 (9.950). Львів, пятниця 29. червня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 мп. Зміна адреси 1000 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 28. червня 1923.

Польські казни. Саме тепер відбувається у Відні конгрес товариств Союза Народів, який — очевидно — буде займатися також справою Сх. Галичини та положенням Українців в сучасних границях Польщі. Польський посол у Відні Лясоцкі, який вже неразъ мав „дипльоматичну" відвагу ставати на становищі „виразника" почувань широких українських мас відносно Польщі, й тепер не пропустив нагоди, щоби не забрати голосу на тему східно-галицької справи. В розмові, розуміється наперед відповідно підготованій, зі співробітником „N. B. Tageblatt", випереджуючи дебати над східно-галицькою справою на конгресі товариств Союза Народів, заявив він, що тепер не можна вже говорити про справу Сх. Галичини, бо вона вже остаточно поладнана рішенням конференції з 15. березня р. р. Сх. Галичина є складовою частиною Польщі; їй випосажено автономію, яка дає їй ті самі права, що мають инші воєвідства Польщі. Українське населення є дуже вдоволене з теперішнього стану річей, а його представництво в соймі займає льояльне становище супроти польської держави. Польща піклується культурними потребами Українців, як це доказує статистика українських народніх шкіл. Польща готова теж утворити український університет, одначе цього наміру не зреалізовано через становище Українців.

В тих кількох реченнях п. Лясоцкі виявив себе — скажім делікатно — знаменитим гумористом. Слова п. Лясоцкого — не солодкі теревені з країни казок. Жируючись виразником настроїв населення Сх. Галичини і заборонюючи цілому світови говорити про цю нещасну країну з огляду на легкодушне рішення світових баришівників, він намагається отуманити чужинців якоюсь автономією. Без сумніву не лише Сх. Галичина, але й Волинь, Холмщина, Підляшя й Поліся є випосажені в автономію, що дає їм такі самі права, як иншим воєвідствам Польщі. Справді Сх. Галичина чи Волинь, де українське населення має 70—85 пр., має ті самі права, що нпр. варшавське чи краківське воєвідство, т. зн. що як там, так і тут панують виключно Поляки, користуються спеціяльними привілеями, а український народ є погноблений і обезправнений. В нас новою автономією втішається тільки поліція і польська чорносотенна організація народова. Ці дві упривілеєні інституції є регулятором життя на „кресах".

П. Лясоцкі узурпує собі право говорити в імени українського населення, яке — по його словам — є незвичайно вдоволене з теперішнього стану річей. А вжеж, всіми можливими способами проявляється оспівуване п. Лясоцким вдоволення. Українське населення шаліє з радости, в кождій місцевости відбуваються віча, збори, маніфестаційні походи, численні депутації навипередки женуться до Варшави, щоби висловити свою безмежну радість з приводу того, що Мадярщина має в найблизших днях вислати до Праги неофіціяльну делегацію, котрої завданням буловб поінформуватися про условія, на яких мало би послідувати зближення Мадярщини до Малої Антанти.

„Управильчення" границь Закарп. України.

Прага. „Денник". Чутки, що Румунія зажадала від Чехословаччини управильнення границь Закарпатської України в области Мараморошського Сиготя, полягають на правді. Тойсам часопис довідується,

Бенеш виїздить до Парижа.

Прага. „Ческе Сл.": Міністр Бенеш виїздить 5. липня до Парижа для приготування гостини през. Масарика в Парижі, крім цього для обговорення біжучих справ міжнар. політики. Після паризьких конференцій виїде Бенеш до Льондона.

Недуга Масарика.

Константін. Авас. Стан здоровля Масарика дає причини до побоювань.

Прага. ЧПБ. Вістка подана загр. пресою про недугу през. Масарика, є згідно з інформаціями

Тойсам часопис заперечує вістку, подану ліберальною англійською пресою, про посередництво Чехословаччини, що мало на цілі доведення до безпосереднього порозуміння між Францією й Німеччиною.

найблизшого окруження, неправдива. През. Масарик зовсім здоров і дальше відбуватиме свою подорож для вичинку. „Трібуна" звідомляє, що Масарик лише перестудився.

Новий вибух Етни.

Рим. 26. ц. м. ранком послідував сильний вибух у центральному кратері Етни. Гук чути було в Катанії. З щілин землі, які повстали наслідком вибуху 1918 р. підносить-

ся слабий дим. Тому побоюються нових вибухів. Комісія, що вернула з Етни, сконстатувала, що в виших верствах лява посувається зі скорістю 1 км. на годину.

Атентат на Пасіча.

Загреб. З Білгороду звідомляють, що коли 27. ц. м. о год. 1 през. мін. Пасіч виходив із будинку скупштини, стрілив до нього 4 рази з револьверу банковий урядник Мілян Райц. Стріли не вцілили.

„Югославянська імперія".

Грац. „Tzpost" з Білгорода: Спеціяльна комісія найшла в архіві б. през. Стамболійського точний план федералістичної югославянської держави. Пляновано утворити сербсько хорватсько словінсько-чобногорсько-македонську унію, під назвою югославянської імперії. Головою цієї держави мав спочатку бути король Олександер.

Суперечні вістки про патр. Тіхона.

Відень. „N. Fr. Pr." з Льондона: З Москви звідомляють, що патр. Тіхона випущено на волю. В звязи з цим звідомляють з Риги, начеб патр. Тіхона отроєно у вязниці.

Справа визнання совітів.

Льондон. Авас. Вістка, начеб Японія була схильна визнати совіти де юре, є неправдива. Японія готова взяти участь в конференції, котрої ціллю булоб обговорення основ для офіціяльних переговорів у справі Сибіри і в справі риболовлі на Сахаліні.

п. Лясоцкому говорити про вдоволення з теперішнього стану річей. Бо й якжеж инакше. Таж Польща піклується культурними потребами Українців. В самій Сх. Галичині є аж 9 українських середніх шкіл для три з половиною міл. Українців, а тільки 65 польських для нецілого міліона Поляків. На Волині є аж 0 українських середніх шкіл, а польських тільки в кождім місті. Як дуже піклується Польща культурними справами Українців, видно з того, що в рр. 1920/21, отже на протязі двох літ число українських народніх шкіл зменшилося тільки о 682, а число польських зросло тільки о 335 в самій Сх. Галичині, Зворушуюча статистика і шкода, що п. Лясоцкі не подав її співробітникови „N. B. Tageblatt-y". Українського університету ще не утворено, але тільки тому, що Українці його не хочуть, маючи нахил до неуцтва, темноти і дикостей. Хібаж не свідчить про це тзв. тайний український університет у Львові, який Українці пильно ховають перед Поляками і навіть знаменита польська поліція не може його опромінити денним світлом? Українці мають нахил до печерного життя і тому Поляки, не хотячи насилувати цих звичаїв і обичаїв українського народу, не творять явного українського університету, тільки деклямують про нього, деклямують постійно через 20 літ. А така предовга деклямація мусіла всім навкучити.

П. Лясоцкі своїми майже кабаретово-політичними виступами, своїми пустомельними казками про польський рай для Українців бажав би відвернути увагу громадської думки в Европі від страшного положення українського народу в Сх. Галичині. Рахувати на повне необзнайомлення заграниці з українською проблемою взагалі, а в положенням західно-українських земель спеціяльно, може тільки наївний „дипльомат", або гуморист, котрий в добавок говорить про східно-галицьку репрезентацію в польському соймі і її льояльні виступи тоді, як цілий світ знає, що українське населення Сх. Галичини не має ніякої репрезентації в соймі, бо воно не брало участи в польських виборах, а врештою й не могло, бо Сх. Галичина в тім часі находилася у військовій окупації Польщі, але під ніяким оглядом правно не належала до польської держави.

„Баба Бляга" — як казав Франко — занадто добре є відома громадським чинникам Европи. Тому й казки п. Лясоцкого не знайдуть ніякого послуху в світі.

Ратуймо своє приватне шкільництво, пересилаючи поодиноко і гуртом більші жертви на „Рідну Школу" на адресу: У. П. Т. Секція „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.

Огляд світових подій.

Нова ворожнеча між Сербами і Хорватами.

„N. Fr. Pr." доносить з Загреба: Поліція заборонила скликати збори хорватської республикансько-селянської партії, наслідком чого в однім будинку зібралося понад 2000 приклонників тої партії під фірмою виборчого віча. Поліція розігнала і віче, а кілька осіб арештовано за спротив. З приводу того провідник партії Радіч виголосив промову, в якій заявив: „Сьогодішний день є початком повного роздору між Хорватами і Білгородом. Всі спроби порозуміння принесли нам тільки шкоди. Европа думає, що білгородський уряд намагається дійти з нами до порозуміння, але від сьогодні світ переконається, що ми не можемо з Білгородом мати нічого спільного. Білгород хоче боротьби з нами і він буде її мати. Ми мусимо дати доказ, що вміємо боротись і мирним способом. Европа не сміє допустити до того, щоби Хорватів трактовано як невільників."

Перед нарадою Болдуіна і Поанкаре.

„N. Fr. Pr." доносить з Парижа: В англійських і італійських колах кружляють поголоски, що в

Пр. 398/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" число 64. (9945) з дня 23. червня 1923. в артикулі під заголовком: „Традиційна толєранція" в уступі від слів „Одночасно польський сойм" до кінця містить в собі єство злочину з § 65 а) к. к. уміщає доконану в дни 22-го червня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862 Д. п. д. 14 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 25. червня 1923. (Підпис нечитк.)

короткім часі відбудеться нарада Болдуіна і Поанкаре та що в тій ціли Поанкаре переговорює в англійським представником. Нарада мала б відбутися в Парижі, або Больонії а предметом її булаб справа репарацій. Покищо Англія чекає вісток з Парижа, чи Франція готова йти на зустріч проектам англійського уряду. В тій справі відбувається ще вимінa думок поміж урядами і представництвами обидвох країв.

Англія не відступає зах. кольоній Зед. Державам.

„Шікаго Трібюн" звідомляє з Льондону: Болдуін заявив, що правительство не задумує відступити західні індійські кольонії Зединеним Державам у формі сплати воєнного довгу.

За дальшим спротивом в Порурю.

Союз німецьких офіцирів народовців звернувся до канцлєра Куно з листом, в котрім домагається дальше вести пасивний спротив на окупованій области.

Поневолений народ, який зуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вязниці.

Основування й удержування приватних всенародніх шкіл У. П. Т.

Кінчаючи цикль статтей про шкільні відносини та про приватну акцію щодо ратування нашого рідного шкільництва й організацію в тому напрямі у нас в порівнанню до наших сусідів, вважаємо за річ конечну подати нашому громадянству практичні вказівки, як братися до оснування приватних всенародніх шкіл У. П. Т.

Передусім організатори приватної школи освідомлять родичів про потребу такої рідної школи і одержать від них запевнення (найкраще на письмі), що вони посилатимуть свої діти до своєї рідної приватної школи. Опісля слід полагодити такі формальности:

1) Подання вносить Кружок У. П. Т., а як його нема, то Комітет Родичів нарочно вибраний для ведення школи, при чім перший підписаний уважається основником і власником (правною особою) школи. Це належить в поданню о дозвіл на школу зазначити.

2) Треба негайно внести подання остемпльоване (так само прилоги) до Кураторії Львівського Шкільного Округа на руки Ради шкільної повітової о дозвіл на ведення . . . клясової, хлопячої, дівочої чи міщаної всенародньої школи, покликуючися на основний закон з дня 21. грудня 1867, арт. XVII. Дн. з. д. ч. 142 і закон з дня 14. мая 1869 § 70 Д. з. д. ч. 62 та регулямін народніх шкіл, введений розп. Ради шкільної краєвої з дня 3. червня 1909 ч. 27.241 § 196 і дальші (о приватній науці).

3) В поданню умотивувати: а) потребу школи, б) зазначити, яка буде фреквенція, в) що науку буде вестися по научним планам, що обовязують в державних школах, введених розпорядком Міністерства віроісповідань і освіти з дня 24. мая 1921 ч. 10.255|I і Кураторії ЛШО. з дня 13. липня 1921 ч. 4740|III. Дн. Ур. Кур. ЛШО. ч. 11. з 1921 р., г) що фонди на удержання школи забезпечені, а се оплати учеників (ць), вкладки родичів, жертви і т. д. що приміщення школи відповідає гігієні і новочасної педагогії.

4) До подання долучити:

а) свідоцтво повітового лікаря, що будинок надається на школу, о яке треба приватно постарається перед внесенням подання,

б) свідоцтво моральности, потверджене через пароха і уряд громадський для кождого учителя,

в) метрику, свідоцтво іспиту зрілости і кваліфікаційного іспиту і инших іспитів, посвідку приналежности і опис життя для кождого учителя з осібна. (Свідоцтва можна долучати в легалізованих відписах),

г) ситуаційний плян поміщення школи (з вимірами),

ґ) виказ інвентаря і научних середників, як що вони є.

Про кожде намірене заснування приватної школи негайно повідомити Головну Управу У. П. Т., яка служитиме порадою, а в разі яких-небудь перепон інтервеніювати у правлячих чинників.

Коли на місці нема відповідної учительської особи, яку даний Кружок У. П. Т. чи приватні ініціятори могли би предложити Головній Управі У. П. Т. до заіменування, то Головна Управа сама настановить учителя (льку) і в такому випадку подбає про висилку особистих документів настановленої нею учительської особи.

На удержання проватної школи складаються: Шкільні оплати учеників (ць), які практично булоб устаглити в золотих польських або одиницею міри якогось збіжа (жита або пшениці). Висота такої оплати залежна від маєткової сили дотичної околиці взагалі, а родичів зокрема. Очевидно у випадках гідних узглядненння допускається частинна знижка шкільної оплати, а навіть і цілковите звільнення від неї. Далі на ту ціль йде обовязковий 1% добровільний податок на „Рідну Школу" від усіх брутто доходів, які від усіх приватних осіб без огляду на це, чи дотична особа має свою дитину в приватній школі чи ні, а також 1% брутто доходів від усіх торговель, кооператив, фінансових і економічних інституцій та всякого роду підприємств. На ту ціль іде далі 1% брутто впливу від концертів, вистав, фестинів, вечерниць, всякого роду забав і т. п. улаштувань хочаб із гуманітарною метою. Всякі улаштування з метою прибутку виключно на „Рідну Школу". Добровільні пригідні жертви.—Збірки в церкві чи при нагоді ріжних публичних улаштувань та всіляких приватних (родинних) свят: весілля, хрестини, ріжного роду поминки і т. п. — Збірки в днях „Рідної Школи", якими являються Різдво, Великдень та празник (храм) в даній громалі. — Публичні збірки по вулицях на підставі дозволу політичної власти.—Записи і даровизни. — Иншого рода приходи.

На підставі сподіваних приходів і видатків укладає кожда приватна школа У. П. Т. прелімінарі (на найблизчий шкільний рік), який одобрає Кружок У. П. Т.; він то зіставляє сумаричний прелімінар усіх в його крузі ділання находячихся приватних шкіл У. П. Т. і предкладає Головній Управі до затвердження.

Звертаємо увагу, що на Великій Україні в часі страшної реакції за часів Денікіна, яка виявилася у безпощадному нищенню українського шкільництва — тамошнє громадянство приватними засобами не лише змогло удержати всі істнуючі школи, але ще й позакладати чимало нових приватних шкіл. А удержували вони (і переважно досі удержують) свої приватні школи дуже просто: Від кождого морга давали 1 пуд (с. є. 16 кільограмів) збіжа на школу. Це діставав учитель. Будинок під школу, обстановку і всякі шкільні прилади і т. п. достарчувала громада окремо. Того рода удержання є там традиційним, бо н. пр. чабанови там також платять 1 пуд збіжа від кождої штуки худоби, яку пасе. Також паламареви платять там 1 пуд збіжа від нумера. Та буває—громада дає учителеви кілька десятин землі, сама її обробить і засіє і учитель має готовий збір. Буває, що учитель дістає помешкання і харч в натурі і доплату гріщми. Все залежить від місцевих обставин і від того, чи це учителька чи учитель, самітний чи жонатий і т. д. На всякий спосіб наше громадянство на Великій Україні таким зовсім простим примітивним способом змогло удержати чимало своїх приватних шкіл. Також удержування шкіл кооперативним способом зачинає здобувати право горожанства.

І у нас деякі громади пішли вже подібними шляхами, особливож при удержанню всіляких курсів або т. зв. збірних лекцій. Тому і у нас порадно попробувати подібних способів удержування свого рідного приватного шкільництва. Не держатися шабльону, а вишукувати ріжних нових засобів в тому напрямі.

Справа творення свого приватного шкільництва у нас ще в пеленках. Щоби його поставити на ноги і дати сильну непохитну підставу—на це треба творчої праці з боку цілого нашого громадянства, — на це треба багато ініціятиви, опертої на досвіді життя. Не спускаючись на одиниці, всі разом і кождий з окрема у згідному співділанню доконаємо великого діла, за яке благословитимуть нас грядучі покоління.

Іван Герасимович.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Інтерпеляція в справі Східної Галичини.

П. А. Т. доносить: На останнім засіданню конгресу товариств Союза Народів представник Великої України Лаготенко зголосив інтерпеляцію у справі Сх. Галичини. Не зважаючи на спротив польського представника, предсідник конгресу піддав інтерпеляцію під голосування і ця інтерпеляція буде предметом нарад на закінчення того конгресу.

З Волині.

Робота дефензиви.

(З інтерпеляції послів Українського Клюбу до пп. Мін. Внутр. Справ і Справедл. в справі тероризування людности волинською дефензивою.)

Дефензива є дуже поширена особливо на українських землях Волині, Поліся, Підляша, Холмщини й Сх. Галичини, де має цілий ряд відділів і тисячі агентів, що набірається з поміж людей wyrzutków społeczeństwa. Держава видає міліярди на утримання цієї інституції, але не має над нею жадної контролі. Ширші кола людности, що бачуть часто величезні надужиття з боку цих інституцій чи їх агентів, не осмілюються на те навіть реагувати, бо мають таке враження, що дефензиві все вільно, а крім того бояться з їх боку переслідувань і пімсти. Для отримання якоїб то не було концесії, для отримання польського горожанства, заграничного паспорту, потрібно опінії, а по цім всім рішає дефензива. Тисячі подань о надання горожанства (obywatelstwa) лежать у волинських урядах вже по 2 роки неполагодженими, а багато прохачам відмовлено горожанства тільки завдяки злій опінії дефензиви. На Волині ходять злі чутки, що до тої грізної для нікого недоступної інституції має доступ шляхотний металь. Це може стверднти тільки вища влада.

Дефензива не має нічого до діла, хиба займається провокацією. Нема зібрання, концерту, вистави, весілля, хрестин, навіть богослуження (Великдень в Луцькім Соборі), щоби там не було агента дефензиви. Реставрації, кавярні і столівки є її постійними гніздами.

Читаємо часто в пол. денниках, що на Волині неспокій, що там провадиться протидержавну агітацію, готовиться повстання і т. п. небувалі річи, тимчасом цей крик походить від агентів дефензиви, що провокують таким чином і людність і уряд. Оце дня 3-го травня 1922 р. відбулося в с. Воротневі Луцького пов. справоздавче віче послів Приступи й Пащука, а по вічу наїхали на села агенти дефензиви для слідства. Закликавши селян агенти сказали їм: „Ми знаємо, що посли Приступа і Пащук намовляли вас не платити податків, не давати Полякам жовніра й не слухати влади, бо це не є ваша; повторіть ці слова, бо буде зле!" На тім вічу був урядник поліції, сільський староста і сотки людей, які не чули подібних мов, але дефензива не мала би що роботи, отже вважає, що й провокація є роботою. Так сфабриковано акт обвинувачення для пос. Марка Луцкевича, так сфабриковано акт обвинувачення й для пос. Чучмая, якого видачі домагається Прокуратура. Коли так поступається з послами до Сойму, то як поводяться з людністю?

З приводу повищого посли внесли інтерпеляцію.

Пастир і паства.

До Варшави приїздила українська делєгація з м. Верби Дубенського пов. в складі: свящ. Ружицького, селян Котвінського, Гайдая та Суражського в справі безпідставного звільнення митр. Діонізієм, по наказу волин. воєводи Спроковского, з Вербівської парохії українського священника Евгена Ружицького.

Делєгація під проводом сенат. Герштанського звернулась 9-го червня до митр. Діонізія, але він не прийняв її в той день, а призначив авдиєнцію на 11-го червня; коли делєгація прийшла в призначений день, то Діонізій відповів, що за пізним часом її теж не може прияти. Митр. Діонізій набрався більше амбіції, ніж навіть ендецький міністр. („*Наше Життя*").

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу", добачує дехто в недостаточекаекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Амнестія чи пімста?

Закон про амнестію не торкається Українців!

На плєнарному засіданню польського сойму обмірковувано законопроєкт про амнестію у редакції юридичної комісії. Референт хієнський посол Бітнер згадав зараз на вступі, що „політичні мотиви казали виключити з амнестії деякі роди провин", хоча, як сказав той представник Пясто-Хієни: польський нарід, радіючи з признання йому кордонів, бажає показати свою „симпатію" усім національностям, що живуть у польській державі. Референт назвав амнестію „актом милосердя" (!), і цю назву найкраще оправдує сам текст пропонованої ним амнестії. Отже: з амнестії виключено всі вчинки, яких доконано з національних мотивів, та які мали наслідком чужу втрату життя або здоровля, або шкоду в майні. Референт пояснив виразно, що цей уступ закону

відноситься до „актів саботажу й терору у Східній Галичині, які вчинено на цивільному населенню". Дивним дивом отих „національних мотивів" референт зовсім не ідентифікує з „ідейними". Дальше амнестія не торкається усіх тих, які в порозумінню з чужими державами змагали до відірвання частин території від польської держави. Так само амнестія не торкається комуністів, а відносно військових провин — вийняла поза амнестію справу дезерції. За те правнича комісія поширила голосами хієно-Пяста амнестію на тяжкі звичайні кримінальні злочини, мотивуючи, що „чотири роки самостійности Польщі були анормальними літами" (це лише для злодіїв і розбійників!). Комісія відкинула була внесення посла Підгірського, щоби під „розбій і грабунок" не підтягати випадків реквізицій, виконаних колишніми членами української армії.

В дискусії перший забрав слово посол Ліберман (ППС.), який радив викреслити з тексту закону вищезгадану формулу, обмежуючу амнестійні права відносно злочинів доконаних з мотивів на шкоду польській державі, а також поширити амнестію на комуністів.

Посол Підгірський заявив від імени українського клюбу, що закон, який має бути мостом до згоди є по суті актом польської пімсти. Закон про амнестію виключає Українців, які давнійше боролись за волю свого рідного краю ждуть тепер можливости повороту до дому.

Білоруський посол Тарашкевич заперечив словам пана референта, наче би закон кидав в непамять минулі події; навпаки, пропонована амнестія є злобною пригадкою з боку Поляків на все те, що було звязане з боротьбою Польщі за приєднання до неї східних земель. Про Білорусинів амнестія нічого не згадує. Пос. Рудзіньскі (Визволенє) є теж проти називання амнестії „актом ласки".

Наради над амнестійним законом ще не скінчені.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

З польських справ.

Кінець займової сесії.

На засіданню конвенту сеніорів марш. Ратай запропонував перевести ще одно пленарне засідання сойму в четвер 28. червня ц. р., після чого розпочались би соймові ферії. Маршалок звернув увагу, що всі справи, які комісії признають пильними, будуть полагоджені на короткій літній сесії, яка відбудеться з кінцем липня ц. р., так що до того часу всі роботи комісій мають закінчитися.

Перед димісією Грабского?

Вже з самого початку панування Вітоса говорилось про уступлення міністра фінансів Грабского. Пірша валютова катастрофа, яка загострила опозицію проти всього уряду, захитала й становищем Грабского і то настільки, що сам Грабскі просив відложити дискусію над його першим експозе, лякаючись неприємних промов. Тепер зявились поголоски, що димісія Грабского є вже рішена: коаліція „більшости" хоче використати атаки лівиці проти Грабского і, усунувши його — шукати ще кращий доступ до державних фінансів. Кажуть, що справу остаточної кампанії проти Грабского передала „Хієна" „Пястови". „Дзєннік Людови" повідомляє, що Грабскі не зможе втриматися і тоді Пястівці заберуть портфель міністерства фінансів у свої руки, або передадуть його людині, яка буде схильна перевести їх персонально-економічні домагання. З огляду на те, що сьогодні, в четвер, кінчається соймова сесія, то й ледве чи взагалі відбудеться вже дискусія над експозе Грабского, бо Ратай певначеб свідомо не допускав до неї.

Не помогли заяви „приязни".

Польська ендецька преса страшенне збентежилась останнім виступом „Чеського Сльова", півофіціяльного органу Бенеша, де в дуже гострий спосіб кажеться неприємні речі для Польщі і її „льояльного" міністерства закордонних справ та рішуче заперечується Польщі всяких прав до Яворжини. Після останнього демонстративного маніфестування своїх чеських симпатій міністр Сейда ледве чи міг сподіватись такої „заяви приязни" з боку Бенеша, яка у високій мірі компромітує польську дипльоматію. ПАТ повідомляє коротко, що польський шеф д'афер у Празі отримав вказівку домагатись від чеського уряду сатисфакції. Не помогли солодкі слова, не поможе й будючність!

Торги Хієно-Пяста з Жидами.

У просвітній комісії жидівський посол Тон зажадав переведення третього читання законопроєкту про numerus clausus. Спротивився цьому кс. Лютославскі, кажучи, що друге читання не перевело ніяких поправок, отже третє є зайве. При голосуванню внесення Тона перепало (14 на 13 голосів). „Двєн. Люд." зазначає, що це був лише маневр, згори уплянований між Хієно-Пястом і жидівським колом, бо фактично на внесення хієнських послів справу відсунено на необмежений час, переславши її до регуляміпової комісії. Соймова сесія кінчається, отже комісія вже взагалі не буде цікавитися цією справою.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польський уряд й православна церква.

Гломбінські в розмові з співробітниками „Руспреса" заявив, що уряд польський що до православної церкви в Польщі стоїть на грунті здійснення автокефалії і до повного її визволення од впливів, що ...уть з-за кордону. Для того, щоб ...рати автокефалії православної ...кви канонічні підстави необхідна думку міністра, благословення ...аргородського патріярха, але ...лком не означає залежности ...ної православної церкви від ...ського патріярха. В справі ...я собору православної церкви Польщі міністр заявив, що це ...досі ще не було порушено Діонізієм, від якого мусить ...и ініціятива. Що до відношення уряду до істнуючих серед православного населення тенденцій до створення національних церков, то міністр заявив, що відповідно до конституції до їх влада буде ставитись, як до всяких инших релігійних обєднань. Закінчуючи розмову міністр підкреслив, що в відношенні до православної церкви уряд стоїть на грунті конституції.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводанці поміщені 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Безосновні докори.

Недавно львівське „Towarzystwo dla walki z gruźlicą" звернулося до українських інституцій з просьбою о жертви на ціли того гуманітарного і безумовно корисного товариства. Українські інституції відмовились уділити якихнебудь жертв, що дало причину управі того товариства до нарікань на український шовінізм. Одному українському робітникови, який лічиться в „Towarzystwie dla walki z gruźlicą" лікар звернув увагу, що з товариства користає великий процент недужих Українців, а українські інституції, не почуваються до обовязку допомагати товариству для боротьби з туберкольозою і иншим гуманітарним установам. Тому, що докір був звернений також на адресу „Діла" ми примушені відповісти ось що: Наслідком теперішньої ситуації, українські інституції переживають добу повної руїни. Деякі навіть фінансові інституції стоять перед катастрофою. Українська інтелігенція усунена від усіх державних посад, позбавлена жерела доходу і з трудом заробляє на прожиток.

Польська держава черпає величезні скарби із копалень на українській землі, а хоч податками нашого народу збільшує свій скарб, не почувається до обовязку удержувати нашого шкільництва, визначувати яких небудь субвенцій для наших інституцій. Український нарід позбавлено права самостійного експорту своїх продуктів за кордон а краєві добра, які були за австрійських часів власністю населення цілого краю, тепер перейшли виключно у польські руки. А що найважнійше — український народ на протязі кількох літ удержує своє приватне шкільництво, тайний університет і безустанно витрачує великі суми на допомогу політичним вязням. Велика кількість тих вязнів придбало туберкульоз у польській вязниці, тому вжеж таки „Towarzystwo dla walki z gruźlicą" в деякій мірі зобовязане лічити ті жертви нашого політичного лихоліття.

Ціла основа національного богацтва у Сх. Галичині є не в наших руках і тому докори в боку польських інституцій, навіть чисто гуманітарних на нашу адресу є безосновні і випливають із незрозуміння нашого положення.

Польська держава взявши у свої руки всі права до богацтв нашої землі, має і деякі обовязки супроти її населення.

Санаційна акція у театральній справі.

Звідомлення з засідання Комітету будови українського театру у Львові, дня 15. червня 1923 р.

Члени Комітету вислухали звідомлення рад. Й. Дрималика з адміністрації площі під будову театру і висказуючи йому подяку за ведення цієї справи з користю для цілей театрального фонду упросили його, щоби далі адміністрував площею.

Ухвалено в короткому часі, найдальше в осінній порі скликати анкету для вислухання думок щодо евентуальної передачі майна Комітету новій театральній Кооперативі. Голоси на анкеті були би директивою для ухвали Комітету.

Ухвалено господарювати у відповідний спосіб фондами Комітету, щоби по можности захоронити їх перед обезцінением. Для переведення цієї справи вибрано спеціяльну Комісію.

Доповнено склад Комісії кооптацією проф. М. Галущинського на місце бл. п. Івана Кивелюка, вибираючи його рівночасно заст. голови Комітету. Так уконституований Комітет має головою д-ра К. Левицького, заступником М. Галущинського, секретарем д-ра Ю. Савчака, адміністратором площі і скарбником ради. Й. Дрималика.

У Львові, дня 27. червня 1923.

За Комітет будови українського театру:

Галущинський заст. голови. *Д-р Ю. Савчак* секретар.

НОВИНКИ.

— **Засідання Тісняйшого Народнього Комітету** відбудеться в суботу 30. червня о год. 4·30 попол. в редакції „Діла". На порядку нарад дуже важні справи. Проситься всіх членів Н. К. о участь. — *Президія.*

— **Запит до Впрп. Митроп. Консисторії.** Чи відомо Впрп. Митроп. Консисторії, що дочки о. Теофіля Луцика, гр.-кат. пароха в Кошляках, пов. Збараж, Софія і Любомира, учениці польської учительської семинарії в Тернополі, ходять на польську релігію? Коли катехит о. Пасіка хотів питати їх з гр.-кат. релігії, то вони заявили, що вони є Польки і „przed ruskim popem odpowiadać nie będą". Які кроки думає Впр. Митр. Консисторія зробити, щоби усунути такий скандал? *Свящєник.*

— **Подія в Новиці біля Калуша.** Анонімово доносять нам, що дня 11. ц. м. в селі Новиці біля Калуша арештовано під якимсь звичайним замітом сільську дівчину Параску Оленюк, збито її на поліційній станиці і випущено на волю. Але що вона мала жалітися на поліцейське поведення в Калуши, то її знову спроваджено на станицю. Наслідок був такий, що дівчина померла, Жандарми твердять, що вона повісилася, одначе судова комісія найшла на її тілі знаки смертельних побоїв. Щоби цю справу висвітлити, просимо автентичні відомости, розуміється, не анонімові прислати негайно до нашої редакції.

— **Рабство.** Зі Снятина доносять нам, що на привіт румунської королівської пари в дні 23. червня ц. р. виїхав на залізничий двірець з українського населення без його волі тільки один одинокий о. Аполльон Сімович, адміністратор гр.-кат. парохії в Снятині, якого Румуни в 1919 році були прогнали з Кіцманя, а який знайшов серед снятинських Українців захист і наживу, а порісши в піря, тепер лізе до ніг румунського Гогенцолерна. В цім повитанню брав участь також о. Калята, адміністратор гр.-кат. парохії в Кутах старих, який недавно одержав „офіцерський хрест великого ордеру звізди Румунії".

— **Залізничий страйк.** Дня 25. ц. м. залізничі робітники львівської дирекції проголосили страйк домагаючися підвижки платні і виплати двомісячної допомоги. До Варшави виїхала окрема робітнича делегація для переговорів з міністерством шляхів.

— **Бюро дедективів у Львові.** З ініціятиви деяких інспекторів поліції, відкрито у Львові при вул. Гродзіцких перше бюро дедективів. Заходить небезпека, що дедективів буде уживатися не лише для слідження за злочинцями, а що їх компетенцію поширить львівська поліція і в сферу політичну.

— **Обмеження у видачі закордонних паспортів.** Польський уряд носиться з проєктом обмеження видачі закордонних паспортів. Паспорти будуть видаватися тільки на 10—14 денний побут за кордоном, а лише у виїмкових випадках на довший побут, як що заінтересована особа предложить докази, про конечність виїзду за кордон.

— **Арештування в Берліні.** В Берліні арештовано кількох робітників. Арештування стоять в звязку з нападом на президента торговельної палати.

— **Реєстрація чужоземців в Польщі.** Адміністративна комісія польського сойму ухвалила закон про замкнення східних кордонів і про регістрацію всіх чужоземців, що прибули до Польщі зі Сходу.

відноситься до „актів саботажу й терору у Східній Галичині, які виконано на цивільному населенню". Дивним дивом отих „національних мотивів" референт зовсім не ідентифікує з „ідейними". Дальше амнестія не торкається усіх тих, які в порозумінню з чужими державами змагали до відірвання частин території від польської держави. Так само амнестія не торкається комуністів, а відносно військових провин — вийняла попа амнестію справу дезерції. За те правнича комісія поширила голосами хіено-Пяста амнестію на ріжні звичайні кримінальні злочини, мотивуючи, що „чотири роки самостійности Польщі були анормальними літами" (не лише для злодіїв і розбійників!). Комісія відкинула була внесення посла Підгірського, щоби під „розбій і грабунок" не підтягати випадків реквізицій, виконаних колишніми членами української армії.

В дискусії перший забрав слово посол Ціберман (ППС.), який радив викреслити в тексту закону вищезгадану формулу, обмежуючу амнестійні права відносно злочинів доконаних з мотивів на шкоду польській державі, а також поширити амнестію на комуністів.

Посол Підгірський заявив від імени українського клюбу, що закон, який мав бути мостом до згоди є по суті актом польської пімсти. Закон про амнестію виключає Українців, які давнійше борючись за волю свого рідного краю ждуть тепер можливости повороту до дому.

Білоруський посол Тарашкевич заперечив словам пана референта, наче би закон кидав в непамять минулі події; навпаки, пропонована амнестія є злобною пригадкою з боку Поляків на все те, що було звязане з боротьбою Польщі за приєднання до неї східних земель. Про Білорусинів амнестія нічого не згадує. Пос. Рудаїньскі (Визволеніе) є теж проти називання амнестії „актом ласки".

Наради над амнестійним законом ще не скінчені.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

З польських справ.

Кінець соймової сесії.

На засіданню конвенту сеніорів марш. Ратай запропонував перевести ще одно пленарне засідання сойму в четвер 28. червня н. р., після чого розпочались би соймові ферії. Маршалок звернув увагу, що всі справи, які комісії признають пильними, будуть полагоджені на короткій літній сесії, яка відбудеться з кінцем липня н. р., так що до того часу всі роботи комісій мають закінчитися.

Перед димісією Грабского?

Вже з самого початку панування Вітоса говорилось про уступлення міністра фінансів Грабского. Пізнійша валютова катастрофа, яка загострила опозицію проти всього уряду, зкитала й становищем Грабского і то настільки, що сам Грабський просив відложити дискусію над його першим експозе, лякаючись неприємних промов. Тепер знавились поголоски, що димісія Грабского є вже рішена: коаліція „більшости" хоче використати атаки лівиці проти Грабского і, усуваючи його — зискати де кращий доступ до державних фінансів. Кажуть, що справу остатньої кампанії проти Грабского передала „Хієна" „Пястові", „Дзенник Людови" повідомляє, що Грабський не зможе втриматися і тоді Пястівці заберуть портфель міністерства фінансів у свої руки, або передадуть його людині, яка буде схильна перевести їх персонально-економічні домагання. З огляду на те, що сьогодні, в четвер, кінчається соймова сесія, то й ледве чи взагал відбудеться вже дискусія над експозе Грабского, бо Ратай певначе свідомо не допускав до неї.

На помогли заяви „прязни".

Польська ендецька преса страшенне збентежилась останнім виступом „Чеського Сльова", півофіціяльного органу Бенеша, де в дуже гострий спосіб кажеться неприємні речі для Польщі і її „льояльного" міністерства закордонних справ та рішуче заперечується Польщі всяких прав до Яворжини. Після останнього демонстративного маніфестування своїх чеських симпатій міністр Сейда ледве чи міг сподіватись такої „заяви прязни" з боку Бенеша, яка у високій мірі компромітує польську дипльоматію. ПАТ повідомляє коротко, що польський шарж д'афер у Празі отримав вказівку домагатись від чеського уряду сатисфакції. Не помогли солодкі слова, не поможе й бундючність!

Торги Хієно-Пяста з Жидами.

У просвітній комісії жидівський посол Тон зажадав переведення третього читання законопроєкту про numerus clausus. Спротивився цьому кс. Лютославскі, кажучи, що друге читання не перевело ніяких поправок, отже третє є зайве. При голосуванню внесення Тона перепало (14 на 13 голосів). „Дзєн. Люд." зазначає, що це був лише маневр, згори уплянований між Хієно Пястом і жидівським колом, бо фактично на внесення хієнських посліа справу відсунено на необмежений час, переславши її до регуляміновоі комісії. Соймова сесія кінчається, отже комісія вже взагалі не буде цікавитися цією справою.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польський уряд й православна церква.

Томбінські в розмові з співробітниками „Руспреса" заявив, що уряд польський що до православної церкви в Польщі стоїть на ґрунті зізнення автокефалії і до повного її виявлення од впливів, що йдуть з-за кордону. Для того, щоб надати автокефалії православної церкви канонічні підстави необхідне, а думку міністра, благословення царгородського патріярха, але це ґінком не означає залежности польської православної церкви від царгородського патріярха. В справі скликання собору православної церкви в Польщі міністр заявив, що це питання досі ще не було порушено митрп. Діонізієм, від якого мусить вихо.ти ініціятива. Що до відношення уряду до істнуючих серед православного населення тенденцій до створення національних церков, то міністр заявив, що відповідно до конституції до їх влада буде ставитись, як до всяких инших релігійних обединань. Закінчуючи розмову міністр підкреслив, що в відношенні до православної церкви уряд стоїть на ґрунті конституції.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мк. будуть оголошені поіменно!!

Безосновні докори.

Недавно львівське „Towarzystwo dla walki z gruźlicą" звернулося до українських інституцій з просьбою о жертви на ціли того гуманітарного і безумовно корисного товариства. Українські інституції відмовились уділити якихнебудь жертв, що дало причину управі того товариства до нарікань на український шовінізм. Одному українському робітникови, який лічиться в „Towarzystwie dla walki z gruźlicą" лікар звернув увагу, що з товариства користає великий процент недужих Українців, а українські інституції, не почуваються до обовязку допомагати товариству для боротьби з туберкольозою і иншим гуманітарним установам. Тому, що докір був звернений також на адресу „Діла" ми примушені відповісти ось що: Наслідком теперішньої ситуації, українські інституції переживають добу повної руїни. Деякі навіть фінансові інституції стоять перед катастрофою. Українська інтелігенція усунена від усіх державних посад, позбавлена жерела доходу і з трудом заробляє на прожиток.

Польська держава черпає величезні скарби із копалень на українській землі, а хоч податками нашого народу збільшує свій скарб, не почувається до обовязку удержувати нашого шкільництва, визначувати яких небудь субвенцій для наших інституцій. Український нарід позбавлено права самостійного експорту своїх продуктів за кордон а красві добра, які були за австрійських часів власністю населення цілого краю, тепер перейшли виключно у польські руки. А що найважчійше — український народ на протязі кількох літ удержує своє приватне шкільництво, тайний університет і безустанно витрачує великі суми на допомогу політичним вязням. Велика кількість тих вязнів придбано туберкульоз у польській вязниці, тому всеж таки „Towarzystwo dla walki z gruźlicą" в деякій мірі зобовязане лічити ті жертви нашого політичного лихоліття.

Ціла основа національного богацтва у Сх. Галичині є не в наших руках і тому докори з боку польських інституцій, навіть чисто гуманітарних на нашу адресу є безосновні і випливають із неврозуміння нашого положення.

Польська держава взявши у свої руки всі права до богацтв нашої землі, має і деякі обовязки супроти її населення.

Санаційна акція у театральній справі.

Заімомлення з засідання Комітету будови українського театру у Львові, дня 15. червня 1923 р.

Члени Комітету вислухали звідомлення рад. Й. Дрималика з адміністрації площі під будову театру і вискавуючи йому подяку за ведення цієї справи з користю для цілей театрального фонду упросили його, щоби далі адміністрував площею.

Ухвалено в короткому часі, найдальше в осінній порі скликати анкету для вислухання думок щодо евентуальної передачі майна Комітету новій театральній Кооперативі. Голоси на анкеті були би директивою для ухвали Комітету.

Ухвалено господарювати у відповідний спосіб фондами Комітету, щоби по можности захоронити їх перед обезцінюванням. Для переведення цієї справи вибрано спеціяльну Комісію.

Доповнено склад Комісії кооптацією проф. М. Галущинського на місце бл. п. Івана Кивелюка, вибираючи його рівночасно заст. голови Комітету. Так уконституований Комітет має головою д-ра К. Левицького, заступником М. Галущинського, секретарем д-ра Ю. Савчака, адміністратором площі і скарбником радн. Й. Дрималика.

У Львові, дня 27. червня 1923

За Комітет будови українського театру:

Галущинський заст. голови. *Д-р Ю. Савчак* секретар.

НОВИНКИ.

— **Засідання Тісної Народнього Комітету** відбудеться в суботу 30 червня о год. 4·30 попол. в редакції „Діла". На порядку нарад дуже важні справи. Проситься всіх членів Н. К. о участь. — *Президія.*

Священик.

— **Подія в Новиці біля Калуша.** Анонімово доносять нам, що дня 11. ц. м. в селі Новиці біля Калуша арештовано під якимсь звичайним замітом сільську дівчину Параску Оленюк, збито її на поліційній станиці і випущено на волю. Але що вона мала жалітися на поліцейське поведення в Калуши, то її знову спроваджено на станицю. Наслідок був такий, що дівчина померла. Жандарми твердять, що вона повісилася, одначе судова комісія найшла на її тілі знаки смертельних побоїв. Щоби цю справу висвітлити, просимо автентичні відомости, розуміється, не анонімові прислати негайно до нашої редакції.

— **Работа.**

— **Залізничий страйк.** Дня 25. ц. м. залізничі робітники львівської дирекції проголосили страйк домагаючися підвижки платні і виплати двомісячної допомоги. До Варшави виїхала окрема робітнича делєгація для переговорів з міністерством шляхів.

— **Бюро дедективів у Львові.** З ініціятиви деяких інспекторів поліції, відкрито у Львові при вул. Гродзіцких перше бюро дедективів. Заходить небезпека, що дедективів буде уживатися не лише для слідження за злочинцями, а що їх компетенцію поширить львівська поліція і в сферу політичну.

— **Обмеження у видачі закордонних паспортів.** Польський уряд носиться з проєктом обмеження видачі закордонних паспортів. Паспорти будуть видаватися тільки на 10—14 денний побут за кордоном, а лише у виїмкових випадках на довший побут, як що заінтересована особа предложить докази, про конечність виїзду за кордон.

— **Арештування в Берліні.** В Берліні арештовано кількох робітників. Арештування стоять в звязку з нападом на президента торговельної палати.

— **Реєстрація чужоземців в Польщі.** Адміністративна комісія польського сойму ухвалила закон про замкнення східних кордонів і про регістрацію всіх чужоземців, що прибули до Польщі зі Сходу.

Наклад на вичерпанню!!! Прегарна збірка Оповідань О. Маковея п. з. **„ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ"** коштує від сьогодня 15.000 мп. за один примірник. Враз з почтовою пересилкою за післяплатою 18.000 мп. Проситься Всіх, що вже одержали „ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ" подати адреси всіх знайомих, котрі цеї книжки ще не мають. — **Господ.-спож.-торг. СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ** кооператива з обмеженою порукою у Львові, Руська 3|II. XXI 4—5

Спішіть з адресами!!!

— **Вічна дітвору щадливости!** На поклик „Сокола-Батька" внесла дітвора школи ім. Шашкевича і філії акад. гімназії на протязі двох місяців 650 пуделок з пасти, які звичайно як неужиток викидаємо. Товариство одержало з їх продажі 65 тисяч марок. Нехай приклад томолоді заохотить і инших до ощадности, щоби дрібничками на перший погляд безвартними, помагати товариствам в їх ідейних цілях.

— **Пожежа у Львові.** Дня 26. ц. м. вечером у торговлі нафти при вул. Коперника вибухла пожежа. Наслідком експльоаії горючої нафти в бочках потерпіло тяжкі ушкодження на тілі двоє малих дітей. Шкоди великі.

— **Подається огонь до відома кругів громадянства і студентства,** що дня 29. червня (в пятницю) о год. 4. попол. відбудеться на личаківськім кладбищі свято вшанування памяти бл. п. А. Коцка, першої жертви в боротьбі за український університет у Львові. Проситься о найчисленнійшу участь. — *Комітет.*
2729 1—1

Комунікат.

Дирекція Краєвого Союза Кредитового у Львові

повідомляє, що згідно з новим законом про кооперативи переведена зміна статуту зітхала вже зареєстрована.

Звертаємо увагу Впов. Членів, що фірма звучить тепер: **Краєвий Союз Кредитовий, кооператива з обмеженою порукою у Львові, та взиваємо отсим всіх членів, так союзні кооперативні установи як і фізичні особи, щоби згідно з постановою § 16, згляднo 60. нового статута допомогли безпроволочно свій уділ, згляднo свої уділи. Висота одного уділу виносить тепер 10.000 мп** (десять тисяч марок польських). Хто не доповнить, перестає бути членом Краєвого Союза Кредитового. 2468 3-10

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Шкільні Сходини і засідання Виділу „Союза Українок" в четвер (28-го) не відбудуться. 2728 1—1

На українські Високі Школи у Львові зложили: Повітові студентськіРади: Калуш 150.000, Дрогобич 500.000, Борщів 45.960, Надвірна 59.900, Тернопіль 170.225, Чортків 1,000.000, Надвірна 272.000, Станиславів (дохід з вистави і збірка) 400.000, Чортків 300.000, Ярослав 500.000; д-р Щурат 200.000, д-р Сабат 140.000, д-р Куровець 60.000, Сосенко 50.000, Дещикевич Вол. 50.000, І. Буя 5.000, Анатоль Проскурницький, Мелець 12.000, І. Патроник в Барвінку 10.000, о Рудакевич Золочів (збірка) 306.320, Іван Паламар Журавно 7.000, П. С. Р. Надвірна 272.000, о. С. Р. Станиславів 185.000, през. Дещикевич Вол. 10.000, чит. Просвіти" Розділ 120.000, о. Гриншин Нове місто 67.500, П. С. Р. Надвірна 74.000, Прухницький 5.000, збірка на весілю С. Фарини 24.500, гр. Токи 230.000, т-во „Січ" у Відни 2,440.000, збірка з нагоди вінчання п. Утриска і Калинича у Скалояві 110.000, гром. Реклинець пов. Жовква 50.010, П. Пелехатий з Америки 200.000, „Народня Торговля" Львів 500.000, П. С. Р. Золочів 413.500, „Земля" Львів 500.000, „Дністер" 500.000, „Зем. Банк Іпотечний" 250.000, „Народня Гостинність" 500.000, П. С. Р. Яворів 300.000, „Відбудова" 500.000, „Вз. Поміч Учит." 100.000, „Союз Учительських Спілок" 100.000. Всім жертводавцям складає подяку Українська Краєва Студентська Рада. XXI 1—1

Зїзд брутоциїв нафтових і газових відбудеться дня 29. червня о год. 10 ій рано в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовского 22. 2720 3—3

На „Рідну Школу" зложили ученицї VI. кл. гімназ. СС. Василіянок на руки свого улюбленого господаря кляси Вп. проф. В. Радзикевича квоту 125.000 мп. з нагоди закінчення шк. року. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Годовна Управа У. П. Т. IX 1—1

Ученицї VII. кл. А. школи народн. ім. Шашкевича в Перемишлі зложили 71.640 мп. на памятник Ів. Франка. 1—1

„НАРОДНА ЛІЧНИЦЯ" у ЛЬВОВІ

устроює в салях „Бесіди"
в суботу 30-го червня ц. р.

„ВЕЧІР ЗЕЛЕНІ"

з танцями.

Початок о год. 9. вечером. Вступ за запрошеннями, які можна набувати кождого дня від 10—1 год. в домівці „Медичної Громади" вул. Бляхарська ч. 11. Весь дохід на будову Українського Шпиталя. — 2726 Проситься о численну участь. 1-2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Герасимович Ярослав, Чехи! Чому не пишеш, подай свою адресу! — Стрийко. 2714 3—3

Хто знавби щонебудь про **Андрія Вовна** родом з Гільча, котрий при розпаді Австрії працював в одній з амуніційних фабрик на Мадярщині, буде ласкавий повідомити Максима Когута, Гільче к. Белза. 2722 2—2

Дрібні оголошення.

ГРЕКО-КАТ. УРЯД ПАРОХІЇ в Яворі в. Стр. п. в місці пошукує солідної совісної жінки до заряду домом. Посада сейчас до обняття. 2731 1—1

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від нині і в слідуючі дні славну сальонову сенсаційну драму в 6. діях французької фабрики „PATHE" в Парижі під загол.

„АРИСТОКРАТКА і АКРОБАТКА"

В головній ролі вродлива фільмова зоря LEE PARRY знана з умілої гри в Movna Vanoa.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок на рольках, хрести, громоводи, вікна до перков, огородження, ваги стодолові і десятні, каси огнетривалі, направляє і виробляє нові Михайло Стефанівський, Львів, Варстатова, між вул. Ринеровською і Корденкого біля гол. дирекції. 2732 1—15

УПРАВА Дому українських інвалідів — Львів, вул. св. Софії 25, купить в добрім стані бас потрібний до орхестри. XXI 4—4

ХІДНИКИ, перати, відпрасовані і на метри, фіранки, портіери, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси, меблеві мате, рії, матераци і сінники, стори до вікон, тапети в найбільшим виборі поручає Е. Кічалес і Маргулес, Львів, Сикстуська 18. 2476 7—8

ОГОЛОШЕННЯ.

2682 **ЛІКАР-ДЕНТИСТ** 3—5

Б. ЛЕСЯНСКА-ЯКЕР

б. асист. одеської клініки, Новоросійського Університету ординує у власнім заведенні лікарсько-дентистичнім

в ЗОЛОЧЕВІ, вул. СОВІСКОГО 15, (дім Вербера). щоденно від год. 9—1 і 3—6.

Перляки Каспри Ч. 0, 1 і 2, окалійно до продажі, також Каміння, Вальні, Мотори. Ціни без конкуренції. — „ПІЛЬОТ" Львів, Баторія 4. 2683 6—10

Накладня О. Кузьми

НОЛОМИНЯ, ЕВАНГЕЛИЦЬКА Ч. 7.

поручає нові історичні повісти:

А. Чайківський:	„На уходах"	10.500 мп.
„	„За сестрою"	7.000 мп.
„	„Віддячився"	10.500 мп.
М. Ординців:	Запорожці в Саратові	10.500 мп.
П. Куліш:	„Чорна рада"	10.500 мп.

і богато инших новійших видань.

Для книгарень великий опуст.
2727 1—1

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Кружка У. П. Т. в Зборові

відбудуться дня 3. липня 1923. о год. 10·30 перед пол. в домі Т-ва „Просвіта". Порядок нарад:

1) Відчитання протоколу з попер. Загальних Зборів.
2) Звіт Старшини і Контрольної Комісії.
3) Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії.
4) Внесення і запити

Старшина Кружка У. П. Т. в Зборові

2733 1—1

Новість! Новість!

1) Г. Г. Еверс: ІНДІЯ І Я.

Переклад В. Мурського. Вістку рисував В. Січинський. — Стор. 166.

2) К. Дойль: ПРОПАЩИЙ СВІТ.

фантастичний роман. Переклад С. Вольської. Вістка В. Січинського.

Замовляти у всіх книгарнях, а також на адресу

Клим Чичка Львів, РИНОК ч. 10, II. поверх.

ТОКАРНІ ріжної вости, стругачки, прасі, вертачки, гиблярки, по цінах конкуренційних **ПІЛЬОТ** ЛЬВІВ, вул. Баторія ч. 4. 2461a) 6—10

Подяка.

Волею Всевишнього перейшов до вічного супочинку наш найдорший Муж і Батько Едвард Артур Харкевич. В сім невисказанім для нас горю і смутку великою осолодою були розправи і співчуття Кревних, Товаришів і Знайомих Покійного. Тож на сім місци почуваємось до святого обовязку приємною подяки, а передусім найближчій Родині, що не спускала нас в помочі ні на одну хвилину часі довготреваючої недуги, Впр. оо. св. І. Ліщинському місцевому перохови, зокрема за теплі і щирі прощальні слова, Т. Стощкому з Куровичі, В. Кузьмі зі Львова і Д. Бахівському з Тустановичі за поздоровні відправи, Вп. пп. Лєпаті і д-рові Степкови за сердечні промови над гробом, Тов-ву „Боян" на руки дирігента Вадь. Дуба за прегарний спів, що причинився до звеличання сумного обряду, всім товаришам, Знайомим і всему місцевому Божадянству за численну участь в послідній прислузі. Нехай Всемогучий сторицею нагородить Вас за ту любов і прихильність, яку Ви оказали нашому найдорожшому незабутньому Покійникови.

Борислав, в червні 1923.

Марія Харкевич, жена,
2724a 1—1 *Михайло і Ірена, діти.*

Ширіть наш часопис!

СІЧОВИЙ БАЗАР

34 East 7 th. st.
NEW JORK N. Y.

Купує і продає всі українські книжки, журнали і часописи. — 150 людей денно відвідує наш склад. Маєте щось до продажі, пришліть свою оферту.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО White Star Line

ЛЬВІВ, Городецька 36, ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського 5

Найбільший наш ТРАНСПОРТ до

КАНАДИ та АМЕРИКИ (кораблем „MAJESTIC" 56.000 тон) - - - - відходить зі **ЛЬВОВА та ТЕРНОПОЛЯ**

до КАНАДИ 6. липня а до АМЕРИКИ 10. липня ц. р.

УВАГА! Емігранти до Америки, котрі вже мають американські віза! Не занедбуйте нагоди! Зголошуйтесь до транспорту

„WHITE STAR LINE" ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 36
ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО ч. 5.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 70 (9,951). Львів, субота 30. червня 1923. Почтовy належність оплачена гуртом. Рік XLI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 20000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 20.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч.кор. Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 20000 кр. Зміна адреси 1000 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 800 Мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 28. червня 1923

„Акт ласки". За кілька днів велика ласка спаде на український народ. Телеграфічні дроти з Варшави рознесуть по цілому світу радісну вістку про ухвалення амнестії польським сеймом з нагоди устален'я східних границь Польщі. Зміст польського амнестійного закона буде мірилом польської радости із згаданого приводу. Без сумніву, після такого акту „ласки" мусить схаменутися пруський премієр, котрий недавно так легкодушно й несправедливо говорив про польську нетолеранцію і гноблення Польщею національних меншостей. Правда, проти цього виступу прусського прем'єра протестував польський уряд і вказував на традиційну польську толеранцію, але польська нота з природи річи була тільки вязанкою слів, котрі не мусіли мати переконуючої сили. Аж польська амнестія, великий „акт ласки" переконає пруського премієра, як грубо він помилявся і яку кривду зробив він польській ультратолеранційній нації. І не тільки Прусаки, але цілий світ мусить тоді схилити голову перед всеобіймаючим, сповненим любови і пробачення польським народом.

Польська амнестія з приводу відомого рішення Ради Амбасадорів є пречистим доказом того, як напучнявіло любовю польське серце до людей і світа, а особливо до тих народів чи віток нації, що їх доля впхнула в рамки польських державних границь. Християнський демократ (вже сама назва творить епопею про християнську любов і всепрощення, бож такий тип всіх християн трактує як братів!) Бітнер, реферуючи справу амнестії, вказав, що від неї виключується всіх шпигунів і зрадників, які порозумівалися з чужими державами, бажаючи відірвати частину Річипосполитої. Так само виключується від амнестії всі провини, довершені під впливом національних почувань, провини, получені із звичайними проступками. До них зараховує цей християнський демохрат акти „саботажу і терору" у Сх. Галичині, доконані на цивільним населенню, а не на полі битви. Иншими словами від амнестії виключено майже всіх Українців, а також окремо ще й комуністів.

Свою промову закінчив Бітнер справді християнською апострофою: „Досить братовбийчої війни і актів насильства. Пора пригадати собі, що політика не є жировищем в болоті інтересів, але великою штукою творити нове, краще життя. Нехай ця амнестія буде заслоною забуття і прощення і одночасно тим зовом до „Pana Zastępów", щоби нам схотів дарувати і забути ті провини і злочини, як і ми прощаємо нашим винуватцям і нехай день ухвалення цієї амнестії буде початком нової доби, доби благородної політичної боротьби за програми і принципи, в котрій будемо ужитати чесної збруї".

Справді по християнськи. Обдаровуючи такою амнестією Українців і Білорусинів, два народи, що змагали, терпіли й боролися за право вільного життя, за свою державність, за природне право кождого народу, наділюючи нас такою християнською любовю, котра — як казав пос. Підгірський — є тільки нагою пімстою, — пос. Бітнер і його товариші у здійсненню християнських принципів звертаються по „амнестію за свої провини і злочини до „Pana Zastępów".

Українців виключено від амнестії ніби за те, що вони хотіли відірвати частину території від польської держави та за акти „саботажу і террору", довершені не на полі бою. Одначе примітивне почуття права, не кажучи вже про християнську любов ближнього, не засвітали в головах Бітнерів і Лютославських. Таж до 14. березня, а властиво до 11. травня Сх. Галичина під ніяким оглядом не була складовою частиною польської держави. Українці не змагали до того, щоби відорвати від Польщі Краків чи Кельце. Українці не порозумівалися з чужими державами проти Польщі, тільки із своїми, відповідними міжнародніми актами накиненими суверенами, з державами, що дали Польщі політичну волю і є її союзниками або приятелями. Теж саме слід сказати про акти „саботажу і террору", довершені на полі бою. Не галицькі Українці, що здійснювали право самовизначення народів, але Польща пішла війною проти української національної території і її населення. Таким чином війна все триває аж до заключення прелімінарного чи остаточного мира. До 14. березня фактично велася війна на території Сх. Галичини, бо галицька армія до того дня не перестала була існувати. Аж день 14. березня можуть уважати правно днем припинення війни. Отже всі акти до того речення є тісно звязані з війною і мають те саме значіння, що й воєнні події на полі бою. Зрештою, ті воєнні плянування не були односторонні. Вони ще в більшій мірі проявлялися з противного боку, але амнестія за них має прийти від „Pana Zastępów".

Польські тюрми переповнені політичними вязнями. Стогнуть вони в казаматах „ad maiorem gloriam" пп. Бітнерів, Лютославских і иншим християн, що на зразок „німецького Бога" створили собі вже й польського „Pana Zastępów", караються за любов до свого народу і до волі, що є основою життя кождої індивідуальної й збірної одиниці, — і тепер після затвердження рижських кордонів мають одержати великий „акт ласки" і... дальше нидіти у вязницях.

Цей „акт ласки" вкінці пошерено що до речинця на 3. травня (мая). Не улягає сумніву, що український народ добре затямить собі і „акт ласки" і згаданий речинець та глибоко збереже пошану до польської толеранції, етики і християнської любови.

Після атентату на Пасіча.

Білгород. Замах на Пасіча виконано на цьому самому місці в котрім виконано атентат бомбою 1911 р. на тодішнього престолонаслідника Олександра. Зізнання виновника атентату підчас першого переслухання, що виконав замах з особистої мести, в міродатних кругах приняли з недовірям. Догадують ся, що тут ішло про політичний заговір. Надзвичайне видання часопису „Време" звідомляє, що виконавець замаху оправдував свій вчинок так, що хотів запротестувати проти політики Пасіча супроти Радіча. Поліція веде дальше слідство у своїх виконавця атентату. Мати Райца заявила, що не мала ніяких вістей про його наміри. Батько його мешкає в Будапешті від 15 літ. Виновник атентату був директором торговельного банку, має 26 літ і досі працював на ріжних становищах.

Відень. „Н. фр. Пр." з Білгорода: Пасіча після атентату перевезено автом до його мешкання. Лікарське консіліум заявило, що віднесені зранення не є поважні. Всетаки для обережности защіпили йому серум. Пасіч врятувався завдяки цьому, що в хвилі як упав вистріл, перехилив голову. Був лише легко ранений у руку, зате тяжко ранений був один з поліц. агентів. Пасіч виявив після атентату дуже велику холоднокровність. Вийшов з авта і заявив публиці, що нічо йому не сталося. Великі товпи зібралися перед мешканням Пасіча маніфестуючи в його честь. Замах осуджують у всіх кругах.

Білгород. ЧПБ. На основі уряд. слідства сконстатовано, що Райц є дідично обтяжений, недостаточно образований, змінював часто посади і на ніякій не вдержався довго. Осінню звільнено його з посади в югославянськім репараційнім бюрі.

Розстріляння дочки ґен. Брусілова.

Рига. З Москви доносять, що правительство совітів веліло розстріляти дочку ген. Брусілова за те, що переховувала у себе церковні дорогоцінности з церкви Спасителя, рятуючи їх перед грабунком. Правительство хотіло уласкавити обвинуваченої погляду на заслуги її батька, але обвинуваченої заявила, що не прийме ласки від большевиків.

Росія і справа проливів.

Льозанна. Генерал Пелле, Рамболд і Монтано відбули конференцію. Обговорювано на ній справу запрошення Росії до підписання конвенції в справі проток.

Відень. „Н. Фр. Пр." з Льозанни: В кругах конференції сумніваються, чи Росія схоче підписати конвенцію в справі проливів.

Лист папи в справі німецьких відшкодувань.

Рим. Папа вислав лист до кардин. Гаспарі, котрий був його представником на конференції в Генуї. В листі заявляє папа, що вважає своїм обовязком забрати безсторонній голос в хвилі коли приготовляють нові дипл. переговори. Благая всіх тих, що у їх руках спочиває доля народів, щоби всі справи, отже і справу відшкодувань розглянули в християнському дусі.

Париж. „Журналь" заявляє, що суггестія папи про прийняття англійсько-німецької пропозиції, щоби безсторонній суддя розглянув платничу здібність Німеччини, викличе оправдані закиди і найрішучійші протести у Франції.

Америк. сенатор на міжнар. трибуналі.

Гага. Прибув тут американський сенатор Гірон Джансен, щоби слідкувати перебіг літньої сесії і постійного міжнароднього трибуналу справедливости.

Велика Україна.

Вбивство комісара.

„Русспресс" повідомляє: В с. Кириліці звенигородського пов. на Київщині, батьківщині Шевченка, селяне забили совітського комісара, який явився для стягання податків. Тіло комісара лежало на улиці три дні; до нього був прикріплений напис, в якому обіцювано таку саму долю кожному, хто приїде на село збирати податки.

В Києво-Печерській Лаврі.

Заходи большевиків зробити з Лаври „музейне містечко" здійснені лише частково. Причина цього полягає в цілком виразних настроях київського населення, яке є дуже схвильоване замахом на Лавру. В результаті большевики по згоді з лаврівським управлінням зєднали в одному з монастирських будинків історичні й художні вартости Лаври і назвали цю колекцію „музеєм києво-печерської Лаври". Крім того большевики відібрали у Лаври всі її хутори і сади. Сама ж Лавра з своїми печерами лишилась в повній недоторканости.

Серед лаврських ченців що дальші все більшу силу і значіння забирають прихильники української церкви.

Пр. 309/23. В Імені Річипосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокуратора Державної, що зміст часопису „Діло" число 65. (9945) з дня 24. червня 1923, в артикулах під заголовками: 1) Допіси з краю" в уступі між словами „Вітчизни" і „занічиш". 2) „З судової салі" в уступі між словами „революційної ради" і „Обидвох обвинувачених" містить в собі єство злочину з § 58 с) зак. кар. узнав доконану в дни 23-го червня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 пр. кар. заказ дальшого поширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а Імення засудження за перестушство на гривну до 460 Мп. — Львів, дня 25. червня 1923

(Підпис печатний.)

Сучасне становище совітської Росії.

Відомий російський економіст проф. С. Прокопович в Празі прочитав надзвичайно цікавий реферат присвячений аналізу сучасного господарського становища совітської Росії.

З середини 1918 року комуністи розпочали на широку скалю проводити свою економічну політику. І в місті і на селі вони виходили з одного пріпціпа: вони змагались розірвати звязок між тим, що продукуюча людина дає громадянству і що від нього одержує. В місті це висловилось в заміні заробітної платні соціяльним забезпеченням, звиваним не з продукційністю робітника, а з його потребами. На селі ту саму ролю відограваля так звана „колєктивна товарова вимі на". Вона полягала на цьому, що у села забирали хліб, а присилали йому мануфактуру і инші товари. Але товари не передавались тим, хто давав хліб, а сільським пролєтаріям. Результатом цієї політики комуністів було кольосальне зменшення продукційности праці. В промисловости цей процес згідно з даними совітського статистика Струмилина набув таких розмірів: коли в 1913 році продукційність праці робітника приняти за 100, то в 1917 році вона виносила 85,5, в 1919 р. — 20,2, в 1920 р. — 24,3, в 1921 р. — 29,2. В сільському господарстві в результаті політики комуністів загальна площа засіву впала з 87 міліонів дес. до 49 міл. дес. (60%). В наслідок зменшення товарового ринку вартість випущених паперових грошей почала катастрофально падати. Висловлена в золотих рублях, вона виносила на 1. січня 1917 року 2421 міл. зол. руб., в 1918 р. 1177 міл. зол. руб., в 1919 р. 266 міл. зол. руб., в 1920 р. 65 міл. зол. руб., в 1921 р. 44 міл. зол. руб. Почались селянські повстання. Виник рух в Кронштадті. Ленін, один з небагатьох комуністів, які не втратили практичного почуття, рішив, що необхідно повернути у другий бік. Ще в грудні 1920 року Ленін висловлювався за проєктом про повну регуляцію селянської господарки: малось на увазі не тільки вимагати від селянина під загрозою кари засіву певної площі, але й вказувати йому, як і коли він має орати і що сіяти. В квітні 1921 року Ленін перейшов до дозволу вільної торговлі хлібом. Допустивши вільний оборот хлібом не можна було не допустити вільного обороту і всіма иншими продуктами. Так виник „неп". „Неп" без жадного сумніву розширив товаровий ринок, що висловилось в збільшенню вартости випущених паперових грошей. Ця вартість, яка на 1. січня 1921 року впала до 44 міл. зол. руб., на 1. січня 1922 року піднеслася до 96 міл. Піднеслася трохи продукційність праці робітника, полекуди зросла площа засівів. Але це тяглось не довго. Швидко виявились ознаки, які свідчать про серйозну хворобу економіки цілої країни. Продукційність праці піднеслась, але пропаж продуктів промисловости йшла дуже слабо. Споживач збіднів, йому нема чим платити за промислові вироби. Промисловість витрачала свої оборотові й основні капітали і для доповнення запасів сирівця попала в неоплатну заборженність перед Державним Банком. Як заявив в „Екон. Жизни" в осени 1922 року колишній управитель справ Висчої Ради Народнього Господарства Риков, продукція наша збільшилась коштом дальшого виснаження наших економічних ресурсів і нашого основного капіталу. За 9 місяців 1922 року при 600 міл. зол. руб. прибутків (податки коло 320 міл., емісія коло 280 міл.) було 1100 міл. видатків, себто був дефіцит в пів міліярда. Для покриття його було взято 214 міл. руб. з золотого фонду, який вже кінчається.

Наврівае нова кріза, ознаками якої являються різкі вагання вартости в золотих рублях випущених паперових грошей. На 1. січня 1922 року вона піднеслася до 96 міл. золот. рублів. Потім почався упадок, який на 1. травня 1922 р. досяг найбільшої степені — 35 міліонів рублів. Після того почалось постепенне піднесення, яке максімума 144 міл. досягло в жовтні 1922 р., а потім знов почався упадок. На 1. травня 1923 року вартість совітських грошей виносить 78 міл. зол. рублів. Під теперішню хвилю народня господарка в Росії знаходиться наче в стані „анабіоза". Гострі катастрофальні процеси його руїни, які являлись наслідком початкової комуністичної політики, спинились. Але розвитку витворчих сил нема. Для цього тої міри господарської свободи і громадянського ладу, які істнують при „непі", є замало. Залишатись в такому стані господарство країни не може. Воно або швидко покотиться в низ або знайде потрібний для нього вихід. Свій доклад проф. С. Прокопович закінчив так: „Тут економіка стикається з політикою і я, як економіст, кінчаю. Я не пророк і не знаю, як історія розвяже це завдання. Думаю, що вона знайде для цього засоби".

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Конґрес Товариства Союза Народів.

Справа Сх. Галичини.

У відповідь на інтерпеляцію члена Українського Товариства Союза Народів п. Лагутенка, представник Польщі зложив на конгресі заяву такого змісту:

„Перш усього бажаємо подякувати п. презесови за те, що дав нам нагоду до висвітлення справи, висуненої інтерпеляцією п. Лагутенка, яка моглаб захитати згоду, що запанувала поміж нами. Польська делєгація не має наміру нехтувати права національних меншостей до предложення своїх скарг (!), а що торкається скарги української делєгації, польське представництво готово провірити її в дусі справедливости (?!). Але як бачимо, українська делєгація висуває справу т. з. Сх. Галичини, котра начеб то означає окрему державу. Заявляємо, що „Сх. Галичина" є цілком новим винаходом (?), бо навіть за часів Австрії цей край називався тільки „Галичина", а назва „Східна Галичина" відкрита доперва по війні".

Дальше польський представник з єзуїтською хитрістю цитує деякі дані з історії і статистики, намагаючись представити Сх. Галичину, як нерозривну частину Польщі, та доказуючи, що Українці зазнають в Польщі самих благодатей. Врешті польський представник впевняє, що: „Польща ніколи не зречеться того краю, який польський нарід оборонив перед Татарами, Козаками (!!) і большевиками. Польща відбудовує той край (кольонізацією — Прим. Ред.) Союз Народів повинен не роздувати вогню, що уже погасає (за вчасно! — прим. Ред.), але піддержати зусилля (?) Польщі до порозуміння з Українцями. В цілій Сх. Галичині населення приняло децизію Ради Амбасадорів з радістю (?!!), що посвідчила промова льорда Керзона. Наша делєгація може брати участь в нарадах конгресу тільки під умовою, що не будеться висувати справи Сх. Галичини і не будеться квестіонувати приналежности того краю до Польщі".

Підчас пополудневого засідання повідомив презес конгресу, що один з американських представників Америки хоче зложити декларацію в справі Сх. Галичини. Учасники згодилися. Після того виступив представник невідомого імени і прочитав заяву, в якій сказано, що Рада Амбасадорів прилучила Сх. Галичину до Польщі без згоди Українців. Представник Великої України Лагутенко поставив запит, чому не допущено делєгата Сх. Галичини до участи в конгресі товариств Союза Народів.

Про дальший хід цеї справи чекаємо власної кореспонденції з Відня, тому, що інформації П. А. Т і польської преси є наскрізь тенденційні.

Телєґрама Роберта Сесіля.

24. червня п. р. розпочався у Відні конгрес Товариств Союза Народів. Голова австрійського Товариства Союза Народів б. посол д-р Думба отримав в переддень відкриття конгресу листа від кол. голови англійського Товариства С. Н. теперішнього міністра льорда Роберта Сесіля. Льорд Робеот Сесіль, відомий прихильник ідеї Союза Народів, підкреслив у листі значіння конгресу для створення настрою по думці ідей мира і співпраці всіх народів світа, та бажав конгресові найбільших успіхів у праці.

Праця в комісіях.

Перші два дні конгресу були посвячені на працю в комісіях. Комісія для міжнародньої співпраці і економічна комісія виготували свою програму. Дуже жваво йшла праця у комісії для національних меншостей, де завсіди бувало найбільше учасників. Так само оживленими були наради в комісії обезброєнь. До гострійших суперечок прийшло при справі охорони держав обезброєних на підставі мирових договорів. Юридична комісія займалась питанням народоправного характеру. Політична комісія, де на першому місці в дискусії стояла справа репарацій, була, очевидно, предметом великої уваги всіх учасників конгресу.

Охорона національних меншостей.

Комісія для національних меншостей під проводом Англійця Уіліяма Дікенсона виготувала 14 резолюцій, які є великим поступом у відношенню до постанов комісій з минулого року. Найважнійшою є резолюція, яка дає право виступити перед Союзом Народів зі скаргою не тільки членам Ради Союза Народів, але усім членам Союза і також представникам соціяльних, церковних і економічних організацій поодиноких меншостей. Дальше: Союзови Народів призначається певний означений термін до полагоди зголошених скарг.

Справа Македонії.

Представник Болгарії Киров виніс інтерпеляцію в справі Македонії, домагаючись, щоби Союз Народів заопікувався долею цеї країни. Представник Югославії запротестував проти тої інтерпеляції, а президент конгресу відобрав йому голос. Після того представник Югославії покинув салю нарад.

З Волині.

За галицькими приkладами.

Куратор волинської шкільної округи, беручи очевидячки приклад із львівського куратора, наказав кремінецькій приватній українській гімназії з нового шкільного реку називатися „гімназією з руською викладовою мовою". Окрім цього, заборонено відкрити молодші кляси (1., 2. і 3.)

Бандитизм.

Все частійшими і частійшими в кремінецькому повіті стали випадки озброєних нападів і грабунків. За останні місяці в с. Загайцях осадники ограбували купця, в Смизі ограбовано кілька лісних контор, в Вербівці ограбовано і забито селянина, що повернувся з Америки з долярами. Тиждень тому на купця М. Гопмана, що повертався з Корнаївки до Вишнівця, серед білого дня напало четверо озброєних людей, зграбували більш 2 міл. мп. і зникли. В більшости ці всі випадки проходять безкарно, бо поліція не може знайти винуватців, тільки в с. Загайцях заарештовано і притягнено до суду кількох осадників.

Осадники.

На громадських землях с. Малого Раківця Кремінецького пов. мається будівельний камінь, котрий селяне вживають на будівлі, а їх право власности на ці землі ще досі ніким не квестіонувалося. Але недавно на ці землі зробили напад осадники, що замешкують фільварок Княжину (біля м. Вишнівця). Кількома підводами під охороною озброєних вартових осадники заїхали до каміноломень і стали забирати вже добутий камінь. Але осадникам не пощастило, бо селяне, прочувши про це, відбили у них охоту користуватися чужим добром.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Нечувана компромітація польського міністра закордонних справ.

Помалу вияснюються закулісові інтриги, які від довгого часу йшли проти уряду Сікорского з боку „претендентів на престол" і в звязку з цим виходять на денне світло справи, які кидають скандальне світло на провідників польської дипльоматії та взагалі всю атмосферу, в якій живе польська політична думка. Показується, що головною причиною швидкого упадку Сікорского була справа маєтків б. архикн. Стефана Габсбурського, на які вже давно наложено секвестр та які мали бути звільнені від примусової адміністрації в наслідок тихої угоди між власником маєтку і радою міністрів: Стефан Габсбург, як „щирий польський патріот" віддавав на ріжні польські цілі „добровільно" частину маєтків, отже Польща „з вдячности" не рухала його літифундій. Ендеція, використовуючи проти уряду Сікорского все, що лише можна було використати, готовилась з негайним внесенням на соймове пленум, щоби перешкодити Сікорскому в його плянах у названій справі. Можливо, що Сікорскі саме тому так швиденько відійшов, щоби не бути примушеним відкривати нікому не відомі обіцянки, які він зробив деяким коронованим протекторам Стефана Габсбурга і тим самим не доводити до компромітації себе, сойму й тих протекторів. Сікорскі впав до влади прийшов Вітос-Сейда-Гломбіньскі і справа затихла, коли враз наспіла вістка про несподіване признання Німцям великої копальні „Дельбрік" при кордоні Гор. Шлеська в наслідок некорисного для Польщі осуду іспанського професора, суперарбітра в міжсоюзницькій комісії, і одночасно: зголошення димісії польським послом у Мадриді, Орловским. Виявилось, що Орловскі, не знаючи детайлів кампанії ендеції проти Сікорского і хиткого становища цього останнього, поспішився з заявою перед Іспанським королем Альфонсом, що справа його свояка Стефана Габсбурга, за якого він заступався, буде вже цілком певно корисно полаго-

дженою. Король втішився і в свого боку особисто подякував м. и. графови Собаньскому в Брукселі. Очевидно, що посол Польщі в Мадриді Орловскі був настільки скомпромітований в Іспанії, що мусів негайно виїхати до Парижа, звідки сигналізував Варшаві свою димісію. Скандал рознісся у дипльоматичному світі, в якому, як пише сама польська преса, престіж Польщі замітно понизився...

Для Польщі же безпосереднім ефектом її дипльоматичного такту — був згаданий осуд Іспанія у справі копальні Дельбрік, яка дістала Німцям. Міністр закордонних справ Сейда, який належить до партії, що два місяці тому заповіла спеціяльне нагле внесення проти проекту Сікорского у справі Живця, тепер скликав надзвичайне спільне засідання політичної і правничої комісії, на якому буде домагатися зайняти у справі маєтків Стефана Габсбурга таке саме становище, що його мав Сікорскі. Опозиційне становище лівиці з одного боку, з другого відоме становище правиці у недавній історії цієї справи може довести до отвертої компромітації Сейди в соймі і до його димісії.

Амнестія, яка не є амнестією.

Сойм прийняв у другому читанню законопроект про амнестію. Переведено єдину зміну щодо терміну, від якого амнестія входить в силу, а саме, за провини, доконані до 3 го травня ц. р. Характеристично, що закон перейшов голосами національних меншостей і лівиці, коча референтом був член урядової правиці, який говорив про „акт ласки і милосердя". Правиця не допустила до прийняття ні одної поправки пропонованої лівицею або національними меншостями; з другого боку поправки зголошені ендецією (З.Л.Н.) находили признання тільки у своїй партії і в групі Дубановіча.

Перед загальним страйком залізничників у Польщі.

Наслідком частинного страйку залізничників, богато потягів особових і товарових не курсує. На кількох стаціях стоять потяги. Частина залізничників ще не прилучилася до страйку, чекаючи відповіди з міністерства шляхів. На випадок неприхильного полагодження справи, ця частина робітників прилучується до страйку. З Варшави прибув до Львова директор адміністративного департаменту Врубель і відбув конференцію з представниками залізничників. Справу 2-місячної допомоги розгляне рада міністрів, а справа підвижки, додатків і вугля буде вирішена прихильно. Представник уряду апелював до патріотичних почувань залізничників, домагаючись не розпочинати страйку принайменше до часу, доки король румунський перебуває в Польщі. Залізничники відбувають в тій справі дальші наради. Представники залізничників з Тарнова і Н. Санча заявили, що персонал їх місцевостей приступає до страйку. Сьогодні після відповіди уряду западе остаточна децизія. Правдоподібно страйк прибере широкі розміри.

ВІДОЗВА

Українського Комітету допомоги репатріянтам.

До багатьох завдань ще одно завдання. До соток, а навіть тисяч відозв ще одна відозва! Найсумнійша і найприкрійша, яка по тисячний раз каже нам відчути наше лихоліття! Цеж збираються повертати до Батьківщини її рідні сини, що далеко на еміграції коротали своє життя. З тяжко скервавленим і зараненим серцем повернуть зі всіх закутин світа, аби дотиком до рідної землі уздоровити серце, направити крила і віддати себе й свої сили народній роботі і самому народови.

Але вернуть зломані, позбавлені здобутків колишніх трудів, несвідомі відносин в краю, осиротілі із звязків зі знакомими та свояками.

Треба буде їм дати працю, захистити безхатних, прохарчувати беззасібних, а перше всього дати ім раду у всіх справах, а декуди таки заступити їх інтереси.

Для переведення цього діла завязався у Львові підписаний Комітет.

Кличемо до цілої нашої суспільности: Поможіть нам у нашому завданню!

Вже тепер треба подбати про забезпечення всіх тих засобів, якими можемо і мусимо дати допомогу. В першу чергу прийдіть з обильною жертвою в грошах. Одночасно вже нині просимо постійно повідомляти нас про вільні посади, заняття, службу і инші можливі заробітки, та подати, на яких умовинах шукаючі праці могли би бути приняті. Заразом старайтеся також творити нові джерела праці і заробку, що стали би основою життя для повертаючих. Просимо дальше повідомити нас, де можна би дати мешкання або хочби захист повертаючим. Хто має свояків, що вернуть, зволить заявити, чи і кого схоче приняти до себе. Збирайте і шліть всякі жертви та повідомляйте про кожду можливість помочі.

Гроші слати на книжочку „Дністра", ч. 13550, а з всякою кореспонденцією і иншою помічю звертатися на адресу Комітету у Львові, Руська 18, III. пов.

Український Комітет допомоги репатріянтам Львів, Руська 18. III. п.

Д-р Стефан Федак голова, *Альойзій Добрянський* заст. голови, *Аркадій Малецький*, секретар.

Члени егзекутиви: *Марія Білецька, Осип Бурачинський, д-р Володимир Кульчицький, Володимир Мартинець, Микола Паньчук, Зофія Раковська, О. Володимир Садовський.*

Пригадуємо,

що сьогодні, в пятницю, дня 29. червня, відбудеться продовження конститууючих аборів кооперативи „Український Театр". На черзі: Вибір Надзірної Ради! Всі члени-основателі й ті громадяне й громадянки, які не могли попереднього разу прийти й приєднатися до організації для ратування українського театру від загибілі, — прийдуть, щоби передати опіку над святинею української культури у певні руки!

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (69) число „Діла" сконфісковано в кількох місцях вступної статті і новинки.

— **То це інша.** Як відомо магістрат уділяє всім гуманітарним інституціям вільні трамваєві карти. Українське Краєве Товариство Опіки над інвалідами звернулося також до магістрату з просьбою о видачу такої карти для українських інвалідів, на що одержано відповідь, але — відмовну.

— **Промоція Українця у віденському університеті.** Богдан Дольницький, уродж. з Коломиї, дня 19. VI. ц. р. промувався у віденському університеті на д ра всіх лікарських наук.

— **Підвищка цін трамваєвих білетів.** Дирекція трамваїв у Львові виготовила проект нової підвижки трамваєвих білетів на 100 процент.

— **Політичний процес в Парижі.** В Парижі відбувається судова розправа проти редактора „Eclair-a" обвинуваченого в державній зраді. Згаданий редактор дістав від німецького уряду 2 міліони франків, за які згодився виробляти у Франції опінію прихильну для Німеччини в справі Поруря.

— **Нові викопалини.** Англійська археольогічна школа викрила в околицях Кесареї в Палестині мури фенікійського міста і пристані з часів Гіксосів.

— **Нові копальні золота.** В кількох місцях східної Африки викрито нові поклади золота. Англійський уряд вислав туди окремі експедиції для будови копалень.

— **Падеревскі має страх.** На просьбу Падеревского, льондонська поліція стерегла входу до салі підчас концерту і окружила кордоном будинок. Падеревскі боявся замаху на свою особу з боку польських робітників в Льондоні.

— **Землетрус на Камчатці.** На Камчатці поновився землетрус, наслідком якого ріка Камчатка зникла з поверхні землі.

— **Патріярх Тихон.** Совітська преса містить таке повідомлення. На ім'я прокуратора вступила офіціяльна заява колишнього патріярха Тихона, в якій він відрікається своєї контрреволюційної діяльности в минулому, заявля-чи, що він лише був знаряддям в руках монярхістів. Тихон заявляє про своє льояльне відношення до совітської владм і просить цю його заяву взяти до уваги при його майбутньому процесі. Ревельські „Последнія Ізвестія" друкують слідуюче: „За останні дні до редакції „Последніх Ізвестій" вступає багато запитів з приводу чуток про смерть й навіть про отруїння патр. Тихона, які поширились в місті. З огляду на важність цієї звістки редакція до офіціяльного ствердження цих відомостей не може взяти на себе відповідальности за їх поширення поки ці відомости опираються на приватне московське джерело".

— **Міжнародній студентський конґрес.** В Будапешті закінчився на днях міжнародній студентський конґрес, у якім між иншими взяли участь німецькі та французькі студенти. Обмірковувано справу зближення між народами, і роль студентства в житю народів. Після промови французького представника німецькі студенти подали руки Французам, що викликало між учасниками велике вражіння.

— **Англія подвоює воздушну фльоту.** „Пел Мел Геветт" доносить, що англійський уряд має намір в найблищому році подвоїти свою воздушну фльоту.

З судової салі.

Відгомони польсько-української війни.

Розправа проти Івана Кізими продовжується перед судом окружним у Львові як трибуналом присяжних Vr. 70|23. Обвинуваче спеціяліст від § 58. прокуратор Гіртлер, боронить д-р Вол. Бачинський і д-р Л. Ганкевич. В трибуналі засідають радник Дукет предсідатель і вотанти Дворжак і Янішевскі. Пошкодованих заступають д-р Арнольд і д-р Муравецкі.

Акт обвинуваченя говорить: В р. 1918—1919 Іван Кізима, як комендант української жандармерії в Білці шляхотській арештував ксьондза Адама Генчля з приводу того, що той організував польські відділи для боротьби з Українцями та переховував зброю для Поляків. Ксьондза Генчля розстріляно. Опісля обвинуваченій мав дати наказ розстріляти Владислава Саєвича за участь в нападі на українські відділи і розброювання української стежі. До розправи покликано понад 30 свідків, з яких деякі твердять, що обвинуваченій арештував ксьондза Генчля не з політичних мотивів, а для особистої пімсти за те, що згаданий ксьондз не позволив звінчатися йому з Касперскою з приводу того, що вона не предложила доказів смерти на війні свого першого чоловіка. Натомість б. український жандарм Василенко стверджував, що ксьондза Генчля розстріляно за переховування зброї.

Обвинуваченій твердить, що в критичний день вбивства ксьондза і польського жандарма, він навіть не був присутний у Більчі, а приїхав до того містечка иншого дня, щоби взяти участь в похоронах своєї сестрінниці, яка згинула від кулі підчас українсько-польських боїв.

Як видно з розправи, напади „Слова Польского" на суддів присяглих за звільнення обв. Дайки і Кирилюка не минули без сліду. Прокуратор заявив своє недовіря до лави присяглих і зажадав відроченя розправи.

Великий ФЕСТИН

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА" дня 1. липня ц. р. Початок о 3. год. по пол. — Найріжнороднійша програма. Богато несподіванок. Добірна музика і буфет. — Дохід на фонд протез для наших інвалідів.

XXI 2—3

Дописи з краю.

Бобрівчина.

(Карна експедиція в Стрілиськах нових).

Дня 7. ц. м. зовсім неждійно зїхала до Стрілиськ нових карна експедиція в силі сорок вояків і одного машинового кріса. Приводом до появи карної експедиції було це, що один рекрут заявив виразно на поліції, що він не хоче служити. В наслідок цієї заяви він опинився аж десь в Перемишлянщині. І от за одного рекрута покарано цілу громаду.

Прибувши до Стрілиськ нових, п. капітан негайно казав скликати громадську раду і представили денне запотребування для своєї мужви. Ясно, що — „Oni" (себто мужва) „sami sobie znajdą, ale ja bez uchwały rady gminnej nic nie zrobię". На таке dictum рада ухвалила з гори дати добровільно все, чого потребуватиме військо. Від цієї хвилі все йшло аж до 11. с. м. (включно) як найкраще. Громада давала все потрібне, а очевидно військо не мало ніякої кривди. Яка ідилля панувала, видно з того, що жовніри обливалися на жарт молоком. Розуміється, дещо з фуражу відїхало до Бібрки підводами. Одним словом благодать. Вже 8. ц. м. було відомим, що відомого рекрута зловлено і відставлено до Львова, але експедиція посиділа ще три дні, очевидно з любови і привязання до громади.

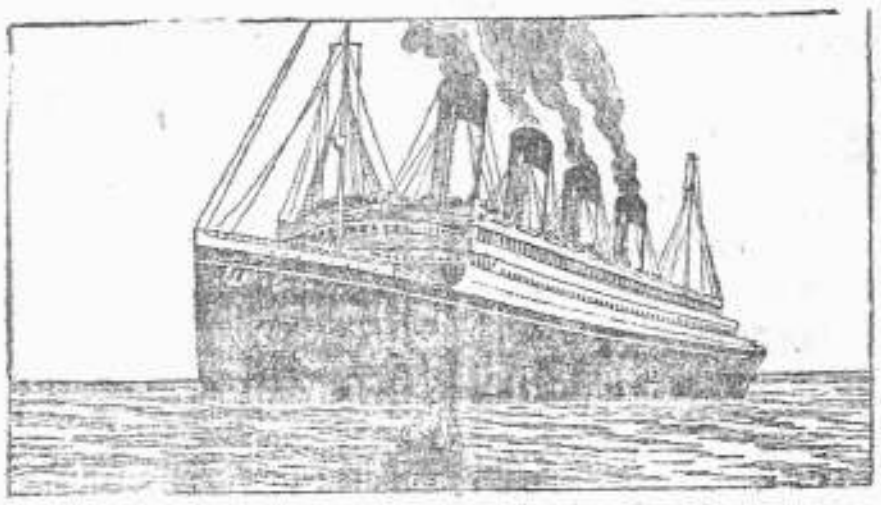
Аж 10 ц. м. вечером скликав п. капітан знову раду і мав дидактичну промову. Між иншим сказав він: „Wasi księża na Wielkanoc mówili: „Христос воскрес, але не для нас" — was uczą iść do wojska, żeby tylko broń mieć" і т. д. Вкінці заявив, що стягне експедицію, але в дійсности військо посиділо ще до 12-го. Ще в останній хвилі розійшлася була вістка, що було „polecenie" сидіти ще три тижні, але в дорозі ласки і виразумілости експедиція відїаджає до Стрілиськ старих, бо там також недостає одного чи двох рекрутів. Гостина коштувала громаду около 15—20 міліонів, але всі вдоволені, бо все відбулося по постановам нового звичаєвого права. Здається, що гром. рада навіть висловила свій жаль ізза скорого відходу війська.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

ЕВРОПА-
АМЕРИКА
КАНАДА

5½ ДНЯ

на повному отвертому морі.

ЕВРОПА-
АМЕРИКА
КАНАДА

5½ ДНЯ

на повному отвертому морі.

36. WHITE STAR LINE 36.

Львів, вул. Городецька ч. 36.
Тернопіль, Тарновського ч. 5.

Данціґ
Brema
Antwerpia
Cherbourg
Southampton
Liverpool
Queenstown
New-York
Philadelphia
Boston
Montreal
Quebec
Halifax

Найбільше знані в нашім краю кораблі

White Star Line:

Majestic 56.000
Olympic 48.000
Homeric 35.000
Adriatic 24.541
Baltic 23.884
Cedric 21 073
Celtic 21.000
Ceramic 19 000
Arabic 18.000
Laurentic 17.000
Doric 16.000
Canada
Cretic
Haverford
Medic
Pittsburgh
Regina
Megantic
Canopic
Vedic і инші.

Еміґранти до Америки й Канади повинні знати:

Ніяке Корабельне Товариство не має так великої фльоти, як „WHITE STAR LINE".

Найбільші (Majestic — 56 000 тон), найшвидші (Olympic — 48.000 тон 5 днів 8 годин через океан), найгарніше уряджені (Homeric — 35.000 тон) кораблі світа!

Повна і загальне вдушевлення будить зовнішний вигляд, вибагливість і комфорт внутрішних уряджень тих морських великанів.

Цілком слушно одержали вони назву **МОРСЬКИХ ПАЛАТ.**

Назвати їх можна також **„плаваючими містами"**, коли зважиться на се, що „MAJESTIC" напр. в своїх каютах поміщує 4.800 пасажирів і 1.250 осіб залоги і услуги.

Абсолютна ґарантія безпеченства!

Утяжлива морська подорож для пасажирів „WHITE STAR LINE" е приємною прогулькою!

Кухня на кораблях „WHITE STAR LINE" тішиться заслуженою славою.

Каюти на 2, 4 і 6 осіб. Родини одержують осібні каюти. Услуга привітна і чемна.

„WHITE STAR LINE" не щадить сил і средств, щоби упримнити подорож своїм пасажирам, зробити її вигідною і щоби вона найкоротше тріеала.

Завдяки енергії організації „WHITE STAR LINE" великої скількости і величезного обєму кораблів, наші пасажири не є наражені на висиджування в еміґраційних готелях і портах, вичікуючи відїзду.

Найбільше популярна і люблена пасажирами лінія в инших краях „WHITE STAR LINE" і в нашім краю станула на чолі еміґраційного руху.

Звертаємося до простої льогіки і розуму еміґрантів і запитуємо, чи поїхав би хтонебудь з вас особовим поїздом, коли би міг їхати за ту саму ціну поспішним?

Ті, що з довірям віднеслися до того, що ми говорили і писали, не завелися.

Одержуємо від них з Америки і Канади листи, в котрих дякують нам і заявляють, що їх кревні і приятелі тільки через „WHITE STAR LINE" будуть їхати.

Позір Еміґранти до Америки і Канади!

До Сполучених Держав Північної Америки можуть їхати:

1) Без АФІДАВІТІВ: Реемігранти, то є ті, що вже були в Америці

2) З афідавітами: Жінки до мужів, діти до родичів, родичі до дітей, сироти до 14 літ до кревних.

3) До братів, сестер і инших кревних, о скільки квота через 2 перші категорії не вичерпана.

Данціґ
Brema
Antwerpia
Cherbourg
Southampton
Liverpool
Queenstown
New-York
Philadelphia
Boston
Montreal
Quebec
Halifax

Найбільше знані в нашім краю кораблі

White Star Line:

Majestic 56.000
Olympic 48.000
Homeric 35 000
Adriatic 24.541
Baltic 23.884
Cedric 21.073
Celtic 21 000
Ceramic 19 000
Arabic 18 000
Laurentic 17 000
Doric 16.000
Canada
Cretic
Haverford
Medic
Pittsburgh
Regina
Megantic
Canopic
Vedic і инші.

ДО КАНАДИ!

1) а) Жінка до мужа, б) Діти до родичів, в) Родичі до дітей, о скільки ті є в можности їх удержувати.

2) Рільники, котрі мають достаточну готівку для закупу фарми.

3) Робітники рільні, котрі мають запевнену працю на фармі.

4) Гірники.

5) Служимші, котрі мають запевнену працю.

О блищі інформації просимо звертатися письменно або заговорити особисто до нашого бюра „WHITE STAR LINE", вулиця **ГОРОДЕЦЬКА 36**. Наше бюро охочо і безплатно удїлює інформації що до еміґрації і полагоджує всякі еміґраційні формальности, посередничить у комунікації пасажирів з їх своїками в Америці або Канаді і т. д. а також полагоджує продажу корабельних карт.

За редакцію відповідає Ол. Кузьмяк.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.